نوفرة
٦٢
ابو ايوب انصاري

دیباجه

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد لایحصی . حضرت خدای بی همتا . جل ثناؤه عن العد والاحصا . جنابنه الیق واولی درکه دست قدرتی نفحهٔ سیرت محمدیه . وطیب اخلاق احمدیه برله مجمرهٔ مشبك کردونی میان مجلس ملأ اعلی . وانجمن ساکنان خطهٔ غبراده کردان ایتمشدر . ودرود دائم الورود بی انتها . اول آفتاب مطلع صدق وصفا . ونیر آسمان اصطفا . محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه سزاوار واحرا درکه نور حقیقتی : قدجاءکم من الله نور و کتاب مبین : حسبنجه چراغ افروز کارخانهٔ وجود اولوب شعلهٔ شریعتی : فآمنوا بالله ورسوله والنور الذی انزلنا : حکمنجه چراغ شعله سوز مجامع شهود قلنمغله عرصهٔ کون ومکان وزوایای زمین وزمانی مظهر لوامع سر ایمان ومطرح اشعهٔ برواحسان ایتلشدر

سبحان من انشأ من سبحانه
بشرا باسرار الغیوب یبشر
فخر الملاح بحسنهم وجمالهم
وبحسنه کل المحاسن یفخر
فجماله مجلی لکل جمیلة
وله منار کل حسن نیر

صلی الله علیه وسلم وعلی آله و اصحابه . المقتبسین من نور جماله . سلطان دار الملك رسالت که آوازهٔ پنج نوبت دعوتی سوامع سکان مدرت اقلیمه رسانیده قیلوب مراسم واجبات تبلیغی جامع نه قباب خضراده اقامت ایتدی

امام امم مقتدای رسل
همام همما قدر هادی السبل
فرستادهٔ خاص پروردکار
رسانندهٔ حجة استوار

وشاهسوار مضمار قرب ومحرمیت که پایهٔ صحره دن پای عزتله رکاب مرصع کردونه

قدم بصوب رخش رهوار و براق برق رفتاری ایله ما ورای صحرای لامکانه عزیمت ایلدی

ای ذروهٔ لامکان مکانت

معراج ملائك آستانت

رفتی زورای عرش والا

هفتاد هزار پایه بالا

اللهم اوصل الیه سلامنا بشرائف الصلوات وکرائم التحایا ﴿ بعدهذا ﴾ رأی مرایا نظیر صاحب دلان روشنضمیره بو معنالر واضح وجلی ومکشوف ومنجلی درکه اول نبی کریم مسند نشین بارکاه : انك لعلی خلق عظیم : سرخیل مقربان درکاه خاص الخاص خلوت سرای لی مع الله . مشعله دار مناهج یقین خوانسالار مائدهٔ : وما ارسلناك الا رحمة للعالمین : هادی العباد الی سبیل السداد والسلامه . وقائد اهل الایمان الی دار المقامة یوم القیمه . النور اللامع الربانی . والسر الجامع القرآنی . دارندهٔ منشور جلالت نشان : انك لمن المرسلین : برارندهٔ حجت وبرهان عدالت عنوان : انك علی الحق المبین : صلی الله تعالی علیه وسلم وعلی آله وصحبه الطاهرین اجمعین حضرتلرینك سیرتنه اطلاع وشریعتنه اتباع وانقیاد ایله سالکان منهاج سداد . ورهروان شارع اقتصاد . سرمنزل مقصود و منتهای مراده وصول بولمشلردر . و فرمان واجب القبول : اطیعوا الله واطیعوا الرسول : حسبنجه آنك اثرینه اقتفا وسنتنه اقتدا ایدنلر احرام احترام ومطیهٔ اکرامله کعبهٔ امن وامان وحرم رضای رحمانه دخول ایتمشلردر

ای کرده اقتدا بکمال توانبیا

وی مهتدی بنور جمال تو اولیا

همرنك روی وموی تو کشتند صبح وشام

آمد قسم بهر دو که واللیل والضحی

لاجرم تتبع آثار نبویه . وتسمع اخبار حضرت مصطفویه سبب صلاح امت وموجب فلاح اهل ملت اولمغین . علماء سیر وعظماء نقلهٔ خبر واثر رحمهم الله تبارك وتعالی اول حضرتك سیرت سدیده واطوار کزیده واخلاق جیده واوصاف پسندیده سی بابنده بقدر الامکان لوح بیانه رقم چکوب نیجه تصنیف معتبر منصهٔ ظهورده جلوه کر ایتمشلردر . خصوصا شیخ الاسلام والمسلمین ومرشد مسالك الحق ومنازل الیقین العالم الربانی شمس الملة والدین مولانا احمد بن الخطیب القسطلانی الشافعی اسکنه الله فرادیس جنانه وتغمده بمزید غفرانه حضرتنه منسوب ﴿ مواهب اللدنیه بالمنح المحمدیه ﴾ نامیله موسوم اولان کتاب نفیس مصدوقهٔ : انه خیر الجلیس : که بین الانام مزید فضل ومزیت کمال ایله اشتهار تام واعتبار مالا کلام بولمشدر . وحسن ادا

وعذوبت لفظ ومعنی ایله مقبول علماء عصر ومطبوع فضلاء دهر واقع اولمشدر . الحق کتاب مستطاب بریاسمن رخسار مشکین نقابدرکه الفاظ آبداری کفتار شیرین سخنان نادره کوی کبی جانفزا ومعانیٔ لطافت شعاری خندهٔ کلعزاران کشاده روی کبی روح بخش وروان آسادر . وبر چنزار جنت جناب و روضهٔ عنبرین ترابدرکه اغصان شجرهٔ ادابلند ومعنای دلپسندی یادنه سایه نشینان طوبی وسکان سدرة المنتهی : طوبی لهم وحسن مآب : دیسه لر سزاوار واحرادر ولکن صورت دلکشای مخدرات فحواسی پس پردهٔ عبارات عربیه وزیر نقاب استعارات غریبه ده محجوب ومستور قالوب نوربخش باصرهٔ انام وایام وبهجت افزای خواطر خاص وعام اولمدن فی الجمله دوردوشمکین بوفقیر حقیر شکسته ضمیر وذلیل افتادهٔ بی دستکیر مجروح مخالب آزار وآزردهٔ اظفار مکائد اشرار عبدالباقی جزاه الله یوم التلاقی قصد وهمت وتصمیم عزیمت ایلدیکه بنان کلك بیان وسرانکشت خامهٔ تبیانله چهرهٔ قمر شعاع ورخسارهٔ مهر التماع معانیسندن کوشهٔ قناعی رفع ایدوب دیدهٔ ارباب اشتیاق ونظر نظارکیان مراصد اشواق روشن قیله اکرچه بونوع شغله اقدام وبوطور مهمه اهتمام اشبو فقیر کم بضاعه نك حوزهٔ استطاعتندن بیرون واندازهٔ اقتدارندن افزون ایدوکی ظاهر ومتبادر ایدی ولکن یمن همت خداوندی وتأیید نظر کیمیا اثر ارجمندی اعنی جناب آصف مناب وزیر دارا دولت . ودستور دریا همت . صاحب صائب تدبیر . مدبر مشتری ضمیر . عطارد نظیر . امیر موفور السعد کریم صادق الوعد . افتخار اکارم واسخیا . نمودار اطوار آصف برخیا . شمسهٔ ایوان خاندان خاقانی . زینت دیوان عدالت بنیان سلطانی . ذوالقدر العالی والصدر المتعالی . مستجمع انواع الفضائل واصناف المعالی مؤتمن الحضرة السنیة السلطانیه . عضد الدولة العلیة العثمانیه . مطاع اعاظم الولاة والحکام فی العالم . مربی افاخم اصحاب السیف وارباب القلم . سر افراز سریر سروری کرسی نشین بارکاه معدلت کستری

آنکه برسمت رضایش میکند اختر مسیر
وانکه بر قطب مرادش میکند کردون مدار
رأی ملك آرای اورا ازبلندی آسمان
میتوان کفتن بشرطی کآسمان کیرد قرار
خلق اورا کی توان کفتن صبا وقتی مکر
کز صبا ننشسته باشد بردلی هر کز غبار

الوزیر الاعظم الاعلی . والمشیر المعظم المعلی . محمد پاشا وفقه الله لمایشاء وحماه عمایخشی . حضرتلری صوبندن کتاب مذکورك ترجمه وتفسیری بابنده فرمان عالی شرف صدور بولوب انلرك ایمای سعادت سیما وامداد اشارت بشارت انتمالری برکاتیله نهال

موزون حرکات قلم ریاض رقمده خرامه کلوب شاخسار اندیشه وافکار صحایف بیانه کلریز ونسایم خاطر بی قرار صفحات کافوره عنبربیز اولمغه بشلدی . دمادم اول سحاب فضل وکرم وسرچشمهٔ محاسن اخلاق وشیم حضرتندن رشحات صلات بروصدقات سریله ریاض آمال مخضر وشاداب وسرسبز وسیراب اولوب تربیت آفتاب احسان بی امتنانیله میوهٔ مراد وثمرهٔ مقصود فوأد حاصل اولدی

آنکه بی واسطهٔ سعی سحاب کرمش
بکسی میوهٔ احسان ندهد شاخ امل
ذات او واسطهٔ عقد لآلیٔ نجوم
رأی او آیینهٔ نقش تصاویر ازل

والحاصل نسخهٔ شریفه متضمن اولدیغی آیات کریمه تفاسیر مشهوره ده مسطور اولان اصح اقوال اوزره اوضح عباراتله تفسیر اولندقدنصکره مواضع مهمه ده تصدیری واجب اولان مسائل فقهیهٔ حنفیه که شیخ مشار الیه کندی مذهبی رعایتن التزام ایتمکین اهمال ایتمش اولا آنلر تدارك اولنوب کتب فتاوادن نقل صریحله یرلو یرنجه تحریر وتسطیر قلندی ، واحادیث وآثاردن اولکه معیار عیار ومحك اعتبار ائمهٔ کبارده صحت بولمشدر صحیفهٔ بیانه ثبت اولنوب سندنده مجهول واسنادی بین العلما نامقبول اولان قول منکر ونقل نامعتبردن احتراز واجب اولمغین ائمهٔ دین تعیین بیوردقلری اوزره وارد اولان روایاتك ضعف وقوت وفساد وصحتلرینه اشارت قلندی . وایرادی موجب ملال اولان فضول اقوال وتفاصیل بی مألدن تجرید قلنوب شروح وحواشی معتبره ده موجود اولان کلمات اهل تحقیقدن بعض مقدمات نافعه واجوبهٔ دافعه الحاق واضافت اولندی

زوائددن قیلوب تنقیح وتهذیب
فوائد برله قلدم نقش وتذهیب
ایدوب مشکلرین التون کبی حل
بیان اوراقنی قیلدم مجدول
تخیل آنه زر کبی چو کدم
زرافشان یرینه کوز نوری دوکدم

فواضل اصحاب فضیلت ومکارم ارباب فضل ومعرفتدن استدعا اولنورکه محل التفاته ظاهر اولان هفواته قلم اغماض چکوب واقف اولدقلری خبط وخطایی صفحهٔ صفح واعراضه نقل بیوره لر

خدایا حرف کیران در کمینند
پناهی ده که حرفم رانبینند

سخن بی حرف نیك وبدنباشد

همه کس نیکخواه این خود نباشد

ومأخذ مألوف اولان کتب تفاسیر واحادیث واصول وفروع ومعانی وکلام وطب وتواریخ وسیر وسائر فنون فضائل مشحون تعداداولنسه یوزدن افزون اولوب بو مقامده ایراداسامیسی حداعتدالدن بیرون اولمغین تفصیلی ترك اولندی وثبوب مدعااثنای تصفح اوراق واجزاده غایت وضوحنه مبنی قیلندی ❁ وعامهٔ ادله وبراهینی آیات قرآن مبین واحادیث رسول کزین اولمغین ﴿ معالم الیقین فی سیرة سید المرسلین ﴾ برله تسمیه قلنوب اون مقصد اوزرینه ترتیب اولندی .

مقصداول سلطان انبیا علیه من الصلوات ازکاها ومن التحیات اصفاها حضرتنك ازل آزالده تاج ابتهاج رسالتله سرافراز اولوب نکین انکشترین نبوتی نقش خاتم النبیین برله تزیین قلندیغنك بیاننده در

مقصدثانی اول حضرتك قرآن عظیمده وتورات وانجیل وزبور وسائر صحف سماویه ده واحادیث نبویه ده واقع اولان اسامیٔ شریفه سی بیاننده در. واولاد کرامی وازواج طاهراتی وعمیلری وعمته لری ورضاعا برادرلری وجده لری وخدمتکارلری وکوله لری ومعتقلری وحارسلری وکاتبلری واهل اسلامه ارسال ایتدیکی مکتوب شریفلری وملوك اطرافله واقع اولان مراسلاتی وآلات وادواتی وخدمت شریفه لرینه کلان ایلچیلر بونده مذکوردر

مقصدثالث اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك کمال خلقتی وجمال صورتی واخلاق رضیه سی وخصال مرضیه سی بیاننده در

مقصدرابع اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك صدق نبوت وثبوت رسالتنه دال اولان معجزات باهره وخصائص آیات وبدایع کرامات ظاهره سی بیاننده در

مقصدخامس اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك پایهٔ معراجله سرافراز اولوب پیشکاه حضرت عزتده انواع تشریفات مکالمه ومشاهده برله شرف امتیاز بولدیغنك بیاننده در .

مقصد سادس اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك قرآن عظیم وفرقان کریمده صدق نبوت وثبوت بعثتنه شهادت ایدن آیات کریمه نك بیاننده در . وتحقیق رسالت وعلو منزلت ومکانتی اوزره واقع اولان قسملر واتباع سنت ووجوب طاعتنه متعلق اولان دلائل وآنك حقنده انبیا علیهم السلامدن اخذاولنان عهد ومیثاقلری تورات وانجیل وسائر کتب آسمانیده انواع تعظیم وتبجیل برله ذکرجمیلی جریان ایتدیکی بونده مذکوردر .

مقصدسابع اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك وجوب محبت واتباع سنتی بیاننده کذلك آل واصحاب واتباعنه محبت واجب ایدیکی وصلاة وسلام ایتمنك احکامی

بیانندەدر

مقصد ثامن اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك امراض وعلل صاحبلرینه علاجی ذکرنده وتعبیر رؤیاسی ومغیباتدن اخباری بیانندەدر .

مقصد تاسع اول حضرت صلی الله علیه وسلمك طاعات وعباداتی واذکار وادعیه‌سی بیانندەدر .

مقصد عاشر حق تعالی اول حضرتی حظیرهٔ قدس وجوارانسه دعوتله اتمام نعمت وکمال عزت ایتدیکینك بیانندەدر .

مواهب لدنیه ترجمه‌سی معالم الیقین

مؤلفی
امام قسطلانی شارح بخاری
تاریخ تألیفی
۸۹۹

مترجمی
شاعر مشهور عبدالباقی
تاریخ ترجمه‌سی
۱۰۰۸

شمائل شریفه ترجمه‌سی

مؤلفی
امام الترمذی
تاریخ تألیفی
۲۷۵

مترجمی مشهور
حسام‌الدین النقشبندی
تاریخ ترجمه‌سی
۱۲٤۸

حدیث اربعین ترجمه‌سی

مؤلفی
امام نووی شارح معلم
تاریخ تألیفی
٦۷۰

مترجمی
اسماعیل حقی صاحب تفسیر روح البیان
تاریخ ترجمه‌سی
۱۱۳۷

طابعی وناشری
شرکت تحکیمیه مدیری خلیل ابراهیم
واحد رفعت واحد جمیل

معارف نظارتنك ۵۸۲ نومرولی ٤ کانون اول سنه ۳۱۳ تاریخلی
رخصتنامه‌سنی حائزدر

مواهب لدنیه
ترجمه‌سی

بسم الله الرحمن الرحیم

مقصد اول

سلطان انبیا علیه من الصلوات ازکاها ومن التحیات اصفاها حضرتلرینك ازل آزالده تاج ابتهاج رسالتله سر افرازاولوب نکین انکشترین نبوتی نقش خاتم النبیین برله تزیین قلدیغنك بیاننده‌در . ونسب طاهری کیملره وارنجه روشن ومعین وزمان حمل وآوان ولادتنده حجت وبعثتی نه دلیللر ایله مثبت ومبرهن اولدیغی . وسن طفولیتدن حدرجولیته ترقی قلنجه نهال ناز پروری قنغی باغبان النده پرورش بولدیغی . ونه چاغده کافهٔ ناسه نبوتله مبعوث اولوب لواء دعوتی اوج آسمانه افراخته قلندیغی . وندکلوغز الرقیلوب اعداء دینی تأیید ربانی برله شعلهٔ شمشیر جهانکیرندن ظلمات کفر وضلال عرصهٔ عالمدن آچلدیغی وبونشیمن خاکده نقدر مدت آسایش ایدوب طوردیغی وعاقبت مرغ روان پاکی ذروهٔ کنکرهٔ افلاکه پروازاوردیغی بوبابده ذکراولنور .

ارباب عقل سلیم واصحاب طبع مستقیمه شویله معلوم اوله که مبدع جمیع اشیاء خالق الارض والسماء حق جل وعلا وقتاکه ممکناتی وجوده کتورب رزقلرین تقدیر ایتمکه ارادت ازلیه‌سی تعلق ایلدی حقیقت محمدیه‌یی انوار صمدیتدن ابراز ایدوب علوی وسفلی نقدر عالم وارایسه علم وارادت سابقه‌سی حسبنجه اول حقیقتدن سلخ ایتدی . آندن نبوتن اعلام ایدوب رسالتله بشارت بیوردی . وبوحالده هنوز حضرت آدم علیه السلامك روح شریفی جسدنه تعلق ایتمش ایدی . نتکیم ائمهٔ حدیثدن امام احمد وغیریلر رحمهم الله تبارك وتعالی نقللرنده عرباض بن ساریه رضی الله عنه اول فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتمشلردر که : انی عندالله لخاتم النبیین وآدم لمنجدل فی طینة :

شمائل شریفه

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله حق حمده . والصلاة والسلام علی خیر خلقه . سیدنا ومولانا محمد وعلی آله وصحبه اجمعین . والذین اتبعوهم باحسان الی یوم الدین . ورضی الله تبارك وتعالی عن السلف الصالحین وعن ائمة الدین وعن جامع هذا الکتاب ورواته وشراحه وعنا وعن کافة المسلمین اجمعین . قال الفقیر المحتاج الی رحمة الله وشفاعة رسوله حسن ابن محمد بن حسن بن محمد الشهیر بحسام الدین النقشبند ان السعادة فی الدارین . مربوطة بمتابعة سید الکونین . لاتحصل الابعد المعرفة باخلاق رسول الله واوصافه . و هذا کتاب کفیل لها لتضمنه ایاها ولذا شرح بالترکیة لیعم النفع

دیو بیورمشلردر. یعنی تحقیقا بن الله تبارك وتعالی قتنده خاتم النبیین ایدم شول حالده که دخی آدمك بالچغی یریوزینه براقلمش یاتوردی جسمنه روح نفخ اولنمامش ایدی دیمکدر . وینه امام احمد وامام بخاری وابو نعیم رحمهم الله تعالی روایتلرنده وارد اولمشدرکه صحابهٔ کرامدن میسرهٔ ضبی رضی الله عنه برکون ایتدی یارسول الله نوقت پیغمبر اولدك دیو سؤال ایتدم : وآدم بین الروح والجسد : دیو بیوردی معناسی آدم علیه السلام جانله تن اراسنده ایکن پیغمبر ایدم دیمکدر. وجانله تن اراسنده ایدی دیمکدن مراد جسمنه جان حلول ایتمامشدی دیمکدر. اصل علماء حدیث مابیننده ثابت اولان عباره : وآدم بین الروح والجسد : در. اما خلق لساننده مشهور اولان : کنت نبیا وآدم بین الماء والطین : عبارتی حقنده شیخ ابو الخیر سخاوی رحمة الله علیه مقاصد حسنه آدلو کتابنده حدیث شریفی بزبو لفظله بولمادق دیو بیورمشدر. وبعض روایتده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه : متی کتبت نبیا : دیو سؤال اولندقده : کتبت نبیا وآدم بین الروح والجسد : دیو جواب واقع اولمشدر. وبو روایت اوزره حدیث شریفده واقع اولان کتابت وجوب معناسنه در مثلا : کتب علیکم الصیام : ده وجوب معناسنه اولدیغی کبی. پس بو تقدیرجه عبارهٔ مذکوره ایله عرباضدن روایت اولنان عباره نك مجموعندن حاصل اولور که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نبوتی عالم ازلده واجب وظاهر وثابت ایمش. وامام ترمذی رحمة الله علیه روایتنده ابی هریره رضی الله عنه بیورمشدرکه اصحاب کرام یارسول الله : متی وجبت لك النبوة : دیو سؤال ایتدیلر. یعنی سکا نبوت نه زمانده واجب اولدی دیدیلر : وآدم بین الروح والجسد : دیو بیوردی. وصحیح مسلمده عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما روایتنده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه تحقیقا الله تبارك وتعالی یرلری وکوکلری خلق ایتمزدن اللی بیك ییل مقدم عرش صو اوزرنده ایکن خلقك مقادیرین یازدی. وام الکتابده یازدیغی اشیانك جمله سندن بری : محمد خاتم النبیین : ایدی دیو بیوردی. بو روایتدن دخی فهم اولندیکه الله تبارك وتعالی بو عالمك وجوده کتیرمدن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمی وصف نبوتله موصوف ایتمشدر. سهل بن صالح همدانی رحمة الله علیه ایدر اباجعفر محمد بن علی دن سؤال ایدوب رسول الله صلی الله علیه وسلم جمیع انبیا دنصکره مبعوث اولمشدر نه طریقله سائر پیغمبرلردن مقدم اولوردیدم. ایتدی الله تعالی عالم ازلده جمیع ارواحه : الست بربکم : خطابن بیوردقده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم جمله دن اول : بلی : دیو جواب ویرمشدر. پس جمله انبیا دنصکره کلمش ایکن ینه جمله دن مقدم اولدیغنك وجهی بودر دیو بیوردی. اکر سؤال اولنوب نبوت برصفتدر بهر حال آنکله موصوف اولان موجود اولمق کرکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عالم وجوده قدم بصمادن دخی ازل آزالده نبوتله نیجه موصوف اولوردینلور ایسه. امام غزالی رحمة الله علیه بعض مؤلفاتنده بو سؤالدن: وانا اول الانبیاء خلقا وآخرهم بعثا : حدیث شریفنده جواب ویروب بیورمشدرکه بو راده

للمؤمنین الذین لایعرفون العربیة والمرجو من الاخوان ان یصلحوا الخطأ والنسیان قال الله تعالی : وتعاونوا علی البر والتقوی :

اما بعد

بسملیله ایدم لم فتح کلام
فتح اوله تابو معمای بنام
حمد اول الله که یکتادر اول
دخی دانا وتوانادر اول
شاه کونین امام الحرمین
جد سبطین ونبی الثقلین
متصل حقله هم راز اولسون
قرب وصلتده سرافراز اولسون
جمله اصحابی وهم انسابی
دخی آنلردن اولان احبابی
دائما مظهر احسان اوله لر
زینت روضهٔ رضوان اوله لر
(قال الشیخ الحافظ ابو عیسی محمد بن عیسی بن سوره الترمذی) معلوم اوله که مصنف رضی الله عنه حضرتلرینك اسم شریفی محمددر. کنیه سی ابو عیسی در پدرلرینك اسمی دخی عیسی در بیوك پدرلری سوره در که موسی بن ضحاك السلمینك اوغلیدر. پس ترمذ جیحون کنارنده مدینة الرجال نامنده برقریه نك اسمیدر . مصنف مشایخ کباردن صدر اوله ملاقی اولوب علماء عظام وحفاظ ومشایخ اسلامدن چوق کمسنه دن علم اخذ

ذکر اولنان خلقدن مراد تقدیر در ایجاد دکلدر زیرا آنادن طوغمیجه موجود و مخلوق اولمز ولکن فضائل و کمالات تقدیر اللهده مقدم و وجودده مؤخر اولور و بو سوز : اول الفکرة آخر العمل و آخر العمل اول الفکرة : دیدکلرینك معناسیدر. و بونك دخی بیانی بودرکه بر معمار استاد بر قصر بنیاد ایتمك ایسته سه اولا کندخاطرنده تمام مقتضاسی اوزره رسم ایدوب آندنصکره خارجده بنا ایتمکه باشلر فکر و فراستنده نه طور اوزره تصور ایتدی ایسه آکا موافق اسلوب اوزره تکمیل ایلرکه بنا اولنان قصر تقدیر جهتندن مقدم وجود جهتندن مؤخر اولور. و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك: کنت نبیا: دیو بیوردیغی دخی معنای مذکوره اشارتدر. زیرا آدم علیه السلام خلق اولنمادن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تقدیر اللهده پیغمبر ایدی. و حضرت آدم علیه السلام خلق اولنمقدن مراد ذریتندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم وجوده کلمك ایدی. والحاصل قدم نبوتی تقدیر اللهه کوره در دیو جواب ویردی. اما شیخ تقی الدین سبکی رحمة الله علیه امام غزالی رحمة الله علیهك بو جوابن بکنمیوب دیرکه تقدیر اللهده قدیم اولماغك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اختصاصی یوقدر بلکه جمیع اشیایی علم الله محیطدر بو معنایه کوره قدم هر نسنه ده بولنور بو تقدیرجه ازلیت نبوتنده سائر انبیا علیهم السلامله تفاوت بولنماز . رسول الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عالم ازلده وصف نبوتله موصوف اولمق بو معنادن عبارت اولمق کرکدرکه اول حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه مخصوص اوله غیریلرده بولنمیه تاکه بو معنادن خبر ویرلمك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حق جل وعلاقتنده قدر وشرفی بیلنمك ایچون اولدیغی ظاهر اوله والا اول خبرك فائده سی معلوم اولمز. بلکه جواب صحیح بودرکه احادیث شریفه ده وارد اولدیغی اوزره الله تبارك و تعالی ارواحی اجسادن اول خلق ایلشدر هر شیئك جسمی یرادلمدن روحی یرادلمشدر . رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك : کنت نبیا : دیو بیوردیغی روح شریفنه اشارتدر حاصلی مبارك جسم شریفی خلق اولنمادن روح پاکنه نبوت ویرلمش ایدی دیمکدر. یاخود حقیقتنه اشارت اوله اکرچه معرفت حقایقده بزم عقللریمز قاصره در انلری کیمسه بیلز الا ینه خلق ایدن بیلور. یاشول کیمسه لر ادراك ایدرکه الله تبارك و تعالی نور الهی ایله آنلره امداد ایلمش اوله . جائزدرکه الله تعالی حضرتلری دیلدیکی زمانده هر حقیقتی ارادتی مقتضاسنجه بر وصفله متصف قیله وحقیقت محمدیه یه دخی عالم ازلده وصف نبوت ثابت اوله و بو عنوانله اسم شریفن عرش اوزرینه یازه ملائکه سنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتنك کندی قتنده فضل و کرامتن اعلام ایتمك ایچون رسالتندن خبر ویره حقیقتده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وصف نبوتله اول زمانده متصف اوله نهایت جسم شریفی و بعث و تبلیغی مؤخر اوله دیو بیورمشدر. امام شعبی رحمة الله علیه ایدر بر کیمسه سؤال ایدوب یارسول الله نه زمانده پیغمبر

ایتدی قتیبه و بخاری و دارمی و اسحاق بن موسی کبی. والحاصل امام عصر و حفاظ دهر ایدی وعدالت و ضبطی مجمع علیه در. حتی کتب ستهدن بریکه جامع الصحیح الترمذی در. علو کعبنه شاهددر . حتی شیخ عبد الله انصاریدن منقولدر که جامع ترمذی بنم عندمده کتب خمسه دن انفع در دیر ایدی سن شریفلری یتمش سنه یه بالغ اولدقده ایکیوز یتمش طقوز تاریخنده وفات ایدوب ترمذده دفن اولنمشدر . کندیلردن منقولدر که بنم جدم سوره مروزشهرندن ایدی لیث بن سیار ایامنده ترمذه نقل ایتدی . و بو تألیفلرینك اسمی شمائلدر طبیعت معناسنه و بو کتابه شمائل تسمیه سی بر شیٔ اشرف اجزاسیله تسمیه قیلندندر . زیرا بو کتابده رسول اکرم حضرتلرینك سیرت شریفلرندن بحث اولندیغی کبی صورت بشریلرندن دخی بحث اولنور

رباعی

ای واحد بی مثل و علیم و دانا
ذاتکدر اولان عالم غیب آمنا
بیلدیرمدکك نسنه یه واقف دکلز
سبحانك لا علم ولا فهم لنا

(قیلندك)

قیلندك دیدکده : وآدم بین الروح والجسد حین اخذ منی المیثاق : دیو جواب بیوردی یعنی آدم علیه السلام روحله جسد اراسنده ایکن بندن عهد و میثاق آلندیغی زمانده پیغمبراولمش ایدم دیمکدر. بوحدیث شریف دلالت ایلرکه آدم علیه السلامك جسدی بالچقدن دوزولوب دخی نفخ روح اولنمادن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم آندن چیقاریلوب نبی قیلنه‌رق عهد ومیثاق الندقدنصکره ینه ظهر آدم علیه السلامه اعاده قلنمش اوله. و بوندن لازم کلمزکه آدم علیه السلام مقدم خلق اولنمش اوله. زیرارسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم استخراج اولنوب نبوت ویرلدیکی وعهد میثاق آلندیغی زمانده حی ایدی وآدم علیه السلام هنوز بی‌روح ایدی ینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم جمیع انبیادن اول خلق اولنوب آخر بعث اولنمش اولمق مقرر اولور دیدیلر . اکر سؤال اولنوب آدم علیه السلامك ظهرندن ذریاتی استخراج اولندیغی حضرت آدمه نفخ روح اولندقدنصکره ایدی نته‌کیم بویله ایدیکنه اکثراحادیث شریفه دلالت ایلشدر. وبوحدیث شریفدن فهم اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت آدمه روح نفخ اولنمادن استخراج اولنوب قلنمش وعهد میثاق آلنمش اوله دینلور ایسه .بعض علمارحمهم الله تعالی بوندن جواب ویروب آدم علیه السلامه نفخ روح اولنمادن ظهرندن استخراج اولنمق رسول الله صلی الله علیه وسلمه مخصوصدر زیرا نوع انسانی خلق ایتمکدن مراد خلاصهٔ نوعدر وواسطهٔ عقددر نته‌کیم احادیث سابقه بومعنایه صریحاً دلالت ایتمشدردیدیلر. عماد بن کثیر رحمة الله علیه تفسیرنده ایدر امام علی وابن عباس رضی الله تعالی عنهمدن روایت اولنمشدرکه حق تعالی کوندردیکی پیغمبرلرك جمیعندن عهد آلمشدرکه آنلر حیاتده ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مبعوث اوله‌جق اولور ایسه آکا ایمان کتوره‌لر ونصرت ایلیه‌لر وامتلرندن دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه ایمان کتوروب نصرت ایلك اوزره عهد الهلر . بعض علمادن مرویدرکه حق تعالی حضرتلری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك نورشریفن خلق ایلدیکی زمانده امر ایلدیکه سائر پیغمبرلرك نورلرینه نظر ایلیه آندن نور محمد صلی الله علیه وسلم جمیع انبیا علیهم السلامك نورلرین احاطه ایلدکده آنلر یاربنا کیمدر اولکه آنك نوری بزی احاطه ایلدی دیدیلر. الله تعالی حضرتلری جواب ویروب بونور حبیبمك نوریدر اکرسز آکا ایمان کتوررسکزسزی پیغمبرلرایده‌رم دیوبیوردی آنلردخی: آمنابه وبنبوته : دیوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایمان کتوردیلر. دخی الله تبارك وتعالی حضرتلری بن شاهد اولاینمی دیوبیوردی آنلر دخی: نعم: دیدیلر ایشته بوقصه‌درکه الله تبارك وتعالی کلام قدیمنده : واذ اخذ الله میثاق النبیین لما اتیتکم من کتاب وحکمة ثم جاءکم رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به ولتنصرنه : آیت کریمه‌سیله اشارت بیورمشدر. بو آیت کریمه ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتنك شان شریفن کال تعظیم

﴿ باب جاء فی خلق رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

شو باب رسول اکرمك جسم شریفی حقنده روایت اولنان حدیثلر بیاننده‌در. مرویدرکه رسول اکرم حضرتلرینك بدن مبارکنده مجتمع محاسن باطنیه‌یه دال اولان محاسن ظاهره اصلا بر فردك بدننده مجتمع اولمامشدر. حتی امام قرطبی روایت ایدرکه رسول اکرم حضرتلرینك حسن وجمالی تماما ظاهر اولمامشدر . اکر جمیع محاسن ظاهریه‌لری تمام ظاهر ونمایان اولسه صحابهٔ کرام آکا نظر ایتمکه طاقت کتوره مزلردی.

مثنوی

عالم سر خفیات جهان
واقف جملهٔ ذرات نهان
نج پنهان کبی تا اولدن
ذاتی فردیتله قائم ایکن
اقتضا ایتدی منزه ذاتی
سبب خلقت موجوداتی
ایتدی اولدمده همان عشق ظهور
اولدی القصه هویدا پرنور
سودی اول نوری حبیبم
دیدی حق
اولدی دیدارینه عشقی مطلق
نظر ایتدکجه آکارب غفور
درلدی شرم حیادن اول نور
دوکلی عالم ارواحه اوتر
اولدی هرقطره‌سی بر پیغمبر

وتكريم اولديغندن ماعدا دلالت واردركه اكر سائر انبيا عليهم السلام زمانلرنده مبعوث اولمق تقدير اولنسه آنلره دخى مرسل اولوردى كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنك نبوتى ورسالتى تا حضرت آدمدن يوم قيامته وارنجه نقدر مخلوقات وار ايسه جملهسنه عام اولمش اولور وجمله انبيا وامتلرى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنك امتندن اولمسى لازم كلورايدى بو تقدير اوزره : بعثت الى الناس كافة : حديث شريفى كه معناسى جميع افراد نوع انسانه پيغمبر كوندرلدم ديمكدر مراد كندودن اكر مقدم اكر مؤخر دنيايه نقدر نفوس بشريه كلدى ايسه جميعنه پيغمبر اولمقدر نبوت ورسالتى همان كندو زمان شريفندن قيامته دكين كلنلره مخصوص اولماز بلكه مقدم كلمشلره بيله متناول اولور بو تقديرجه : كنت نبيا وآدم بين الروح والجسد : حديث شريفندن مراد ظاهر اولور. بو مرتبهلر معلوم اولدقدنصكره شبهه قالمازكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم جميع پيغمبرلرك پيغمبرى ايمش آنكيچون ايديكه معراج كيجهسى بيت المقدسده امام اولوب جميع انبيا عليهم السلام ارواحى رسول الله صلى الله عليه وسلمه اقتدا ايتديلر. وينه يوم آخرتده جملهسى آنك علمى دبنده حشر اولسهلر كركدر بو خصوصده دخى زياده تفصيل التنجى بابده كله جكدر انشاءالله تعالى . عبدالله ابن ابى جمره رضى الله عنه بهجت النفوس آدلو كتابنده كعب الاحبار رضى الله عنه حضرتلرندن روايت ايتمشدر وقتاكه حق تعالى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلامى خلق ايتمكه ارادتى متعلق اولدى جبرائيل عليه السلامه امر ايتديكه ارضك قلبى ونورى اولان طپراقدن كتوره جبرائيل عليه السلام دخى فردوس اعلا ومقام عليين ملائكهسيله بر يوزينه اينوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنك قبر شريفى اولان موضعدن بر آوج بياض ونورانى طپراق آلوب واردى جنت ايرمقلرينك صويله يوغورديلر آق اينجو كبى آغاروب شويله اولديكه اطرافنه ضيا ويردى آندن ملائكه آلديلر عرش وكرسى اطرافلرنده وكوكلرده ويرلرده وطاغلرده ودريالرده طولاشديرديلر آندنصكره جميع ملكلر وغيريلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى وفضلنى معلوم ايدنديلر اول زمانده هنوز حضرت آدمدن كيمسه نام ونشان بيلمز ايدى ديوبيورديلر . وروايت اولنديكه الله تبارك وتقدس حضرتلرى آدم عليه السلامى خلق ايتديكى زمانده قلبنه الهام ايتديكه بكانيچون: ابو محمد : ديو كنيه قلدك ديه آندن الله تعالى امر ايدوب يا آدم باشكى قالدر حضرت آدم باشنى قالديروب نظر ايديجك عرش اعلاده رسول الله صلى الله عليه وسلمك نور پاكن كوردى يارب بونور نه اصل نوردر ديدى حق تعالى بيورديكه بونور سنك ذريتكدن بر پيغمبرك نوريدركه آنك اسمى كوكلرده احمد ويرلرده محمددر. اكر اول اولميدى سنى يراتمزدم ويرلرى وكوكلرى دخى خلق ايتمزدم ديو بيوردى. ائمهٔ حديثدن حاكم رحمه الله صحيحنده روايت ايتديكى بوكا شاهد دركه بيورمشدر

(تحقيقا)

ينه بر دفعهٔ اخراده خدا باقدى افراط محبتله آكا ايلدى غرق عرق آنى حجاب كل پرژاله يه دوندى اوحباب قطرهسندن آنك استادازل ايتدى بركوهر شهوار اول بر نظر قيلدى مهابتله آكا اريوب اولدى اوكوهر دريا اوزرنده نيجه كف ايتدى قرار موجلر ظاهر اولوب چقدى بخار ايلدى صكره آنك ايزديباك كفنى خاك و بخارك افلاك صولجان يد قدرتله همين كلدى ميدانه بوكزكوى زمين اولديلر كتم عدمدن موجود بوقدر ملك وملك بولدى وجود جملهنك اوليدر ختم رسل ديديلر آنك ايچون مأخذ كل نصب اولوب كافهٔ عالمه اول جانب حقدن اودم اولدى رسول

الحديث الاول

(اخبرنا ابو رجاء قتيبة بن سعيد عن مالك بن انس عن ربيعة بن عبد الرحمن عن انس بن مالك) مصنف بيورر اولكى حديثى انسدن ايكى واسطه ايله قتيبه بزه خبرويردى. ابو رجاء قتيبه نك كنيهسيدر قتيبه لقبيدر اسمى يحيى ياخود عليدر بخارى ومسلم مشايخندن ثقهدر هجرتك يوز قرق سكزنده تولد ايدوب ايكى يوز قرق تاريخنك شعباننده وفات ايتدى . سعيد عبدالله

تحقيقا آدم عليه السلام رسول الله صلى الله عليه وسلمك اسم شريفن عرش اوزره يازلمش كوردى الله تعالى حضرتلرى يا آدم اكر محمد اولميدى سنى خلق ايتمزايدم ديو بيوردى . اكر سؤال اولنوب اشاعره مذهبنده حق سبحانه وتعالينك افعالى خود معللة بالاغراض دكلدر يعنى ايشلديكى ايشى بر غرض ايچون ايشلمز بو تقديرجه خلقت محمد صلى الله عليه وسلم خلقت آدم عليه السلامه نيجه علت اولور دينلور ايسه . شويله جواب وريلور ادله دن ظاهر اولان بودركه حق تعالينك بعض افعالنى تعليل شول افعالنه غايات ومنافع واقع اولان مصالح وحكم برله تعليلدر يوقسه اقدامه باعث وفاعليتى مقتضى ديمك دكلدر آنكيچون بويله اولمق الله تعالى حقنده محالدر زيرا غيرايله اشكال لازم كلور بوخود ممتنعدر نصوص بوكا شاهددر مثلا : وماخلقت الجن والانس الا ليعبدون : ديو بيوردينى كه معناسى بن انس وجنى خلق ايتمدم الا آنلر بكا عبادت ايتمك ايچون خلق ايتدم ديمكدر مراد آنلرك خلقنى عبادته مقرون قيلدم يعنى يراتدم وعبادت ايتمكى فرض ايتدم ديمك اولور تعليل لفظيدر حقيقى دكلدر زيرا الله تعالى عزوجل منافعدن مستغنيدر ايشلديكى فعل كندويه منفعت حاصل اولمغيچون دكلدر وغيره منفعت حاصل اولمغيچون دخى دكلدر زيرا غيره واسطه ايله منفعت ايصالنه احتياجى يوقدر بالذات ايصاله قادردر والله اعلم . امام عبدالرزاق رحمة الله عليه روايتنده ايدر جابر بن عبدالله الانصارى رضى الله عنه بيورمشدركه يارسول الله آنام وانام سكافدا اولسون الله تعالى حضرتلرى جمله اشيادن اول خلق ايتديكى نه نسنه در بكا خبر ويرديدم بيورديكه ياجابر : ان الله تعالى خلق قبل الاشياء نور نبيك من نوره فجعل ذلك النور يدور بالقدرة حيث شاء الله تعالى ولم يكن فى ذلك الوقت لوح ولاقلم ولاجنة ولانار ولاملك ولاسماء ولاارض ولاشمس ولاقمر ولاجنى ولاانسى : يعنى تحقيقا الله تبارك وتعالى حضرتلرى جميع اشيادن اول سنك پيغمبريكك نورينى كندو نورندن يراتدى دخى شويله ايلديكه اول نور الله تعالينك قدرتيله ديلديكى يرلرده دور ايدوب كزردى اول زمانده نه لوح ونه قلم ونه جنت ونه جهنم ونه ملك ونه كوك ونه يرونه كونش ونه آى ونه جن ونه انس وار ايدى حاصلى مخلوقاتدن برنسنه يرادلمامش ايدى ديمكدر آندن بيورديكه : فلما اراد الله تعالى ان يخلق الخلق قسم ذلك النور اربعة اجزاء فخلق من الجزء الاول القلم ومن الثانى اللوح ومن الثالث العرش ثم قسم الجزء الرابع اربعة اجزاء فخلق من الاول حملة العرش ومن الثانى الكرسى ومن الثالث باقى الملائكة. ثم قسم الجزء الرابع اربعة اجزاء فخلق من الاول السموات ومن الثانى الارضين ومن الثالث الجنة والنار. ثم قسم الرابع اربعة اجزاء فخلق من الاول نور ابصار المؤمنين ومن الثانى نور قلوبهم وهى المعرفة بالله ومن الثالث نور السنتهم وهو التوحيد لااله الاالله محمد رسول الله : يعنى حق تعالى حضرتلرى مخلوقاتى يراتمق ديلديكى زمانده اول نورى قسمت ايدوب درت جزء قيلدى . اولكى جزءدن قلمى خلق ايتدى . ايكنجى جزءدن لوحى خلق ايتدى. اوچنجى جزءدن عرشى خلق ايتدى . دردنجى

ثقفينك اوغليدر . مالك بن انس ائمهٔ اربعه نك بريدر تبع تابعينك كبارندن اولوب امام شافعى اندن اخذ ايتمشدر طقسان بش سنهٔ هجريه سنده تولد ايتدى . مرويدركه والده سنك بطننده اوچ سنه مكث ايتدى يوز يتمش طقوز سنه سنده مدينهٔ منوره ده وفات ايتدى . حضرت امام اعظم ايله جمع اولوب احدهما آخردن اخذ ايتمك اوزره مشهوردر ربيعه رانك فتحى وبانك كسرى ويانك سكونى وعينك فتحى بعده ها ايله در جلالت ومرتبه سنده ائمه مبالغه ايتديلر. انس بن مالك انصارى خزرجيدر . رسول اكرم حضرتلرينك خدمت شريفلريله شرفياب اولديغنده اون ياشنده ايدى اون سنه دولت خدمتله مستسعد اولدى سنين عمرى يوزه بالغ اولوب جميع صحابهٔ كرامدن صكره بصره ده هجرتك طقسان برنده وفات ايتدى يوز عدد اولادى دنيايه كلوب يتمش سكزى مذكر ايدى (انه) ربيعه (سمعه) انسدن استماع ايتدى (يقول) حضرت انس بيورر (كان رسول الله صلى الله عليه

جزئی قسمت ایدوب درت جزء قیلدی. آنك دخی اولکی جزئندن عرشی کتورن ملکلری خلق ایتدی. ایکنجیسندن کرسی یی خلق ایتدی . اوچنجیسندن کیروقلان ملائکه لری خلق ایتدی. دردنجی جزئی ینه قسمت ایدوب درت جزء قیلدی. اولکیسندن کوکلری خلق ایتدی. ایکنجیسندن یرلری خلق ایتدی. اوچنجیسندن جنتله جهنمی خلق ایتدی. دردنجی جزئی ینه قسمت ایدوب درت جزء قیلدی. اولکیسندن مؤمنلرك کوزلری نورین خلق ایتدی . ایکنجیسندن قلبلری نورین خلق ایتدیکه اول معرفت اللهدر . اوچنجیسندن دللری نورین خلق ایتدیکه اول توحیدایدوب: لااله الاالله محمد رسول الله: دیمکدر. ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نورندنصکره سائر مخلوقاتدن اول خلق اولنان قلمیدر یوقسه غیریمیدر علما اختلاف ایتمشلردر. ابویعلیٔ همدانی رحمة الله علیه ایدر اصح بودرکه عرش قلمدن اول خلق اولنمشدر. زیرا عبدالله بن عمرو رضی الله عنهمادن حدیث صحیح روایت اولنمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم : قدرالله مقادیر الخلق قبل ان یخلق السموات والارض بخمسین الف سنة وکان عرشه علی الماء : دیوبیورمشدر. معناسی الله تبارك وتعالی کوکلری ویرلری خلق ایتمزدن اللی بیك ییل مقدم خلقك مقدارلرین تقدیر ایتدی شول حالده که عرش صواوزرنده ایدی دیمکدر. بوحدیث شریف صریحادلالت ایدرکه تقدیر عرشدنصکره اوله . وامام احمد وترمذی رحمة الله علیهمارواایتلرنده عبادة بن صامت رضی الله عنه دن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم: اول ماخلق الله القلم قال له اکتب قال یارب وماا کتب قال اکتب مقادیرکل شیٔ : دیوبیوردی یعنی حق تعالینك اول خلق ایتدیکی قلمدر .پس حق ایتدی یاقلم یازدیو امرایلدی یارب نه یازایم دیدی الله تبارك وتعالی بیوردیکه هرشیئك مقادیرین یازدیو امر ایتدی یعنی هربرینك عمرین ورزقن وسائر احوالن تقدیرایله یازدیمکدر. پس بوحدیث شریف مقتضاسنجه تقدیر مقادیر قلم خلق اولندیغی زمانده اولمش اولور. امام احمد وامام ترمذی رحمهما الله تعالی نقللرنده ابی زرین عقیلی رضی الله عنه روایت ایتمشدرکه تحقیقا صوعرشدن مقدم خلق اولنمشدر. وسدی رحمة الله علیه روایتنده الله تعالی خلق ایتدیکی اشیادن برنسنه یوقدرکه صودن اول خلق اولنمش اوله جله دن مقدم صو خلق اولنمشدر که بو ذکر اولنان روایتلرك مابینی جمع بویله اولمق کرکدر. قلمك اولیتی نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم وصو وعرشدن ماعداسنه کوره اوله بونلردن ماعدا نقدر اشیا وار ایسه قلم انلردن اول خلق اولنمش اوله دیدیلر. وبعض علما رحمهم الله ایتدیلر هربرینك اولیتی کندوجنسنه اضافتله در. مثلا نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم سائر نورلردن اول خلق اولندی وقلم تقدیر سائر قلملردن اول یرادلدی دیمکدر وغیریلری دخی بوکا قیاس اولنه دیدیلر . ابن مرزوق رحمة الله علیه نقلنده حضرت حسین رضی الله عنه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایلمشدر که : کنت نورا بین یدی ربی قبل خلق آدم باربعة عشر الف عام : بیورلمشدر. معناسی آدم علیه السلام خلقندن اون درت بیك

وسلم لیس بالطویل البائن ولا بالقصیر) رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قامتلری طول مفرط وقصر مابیننده متوسط ایدی. انس رضی الله عنه طویل بائن دکل ایدی دیمه لرنده طوله قریب اولدیغنه اشارت واردر زیرا طولی فاحش اولان کمسنه یه بائن اطلاق اولنور. رسول اکرم حضرتلرینك قامت شریفلرینه وهلهٔ اولیده نظر ایدن کمسنه اورته بویلو ظن ایدوب امعان نظر ایتدکده طوله قریب دیو حکم ایدردی .

نظم

معتدل قدنی ایتمشدی کریم
مظهر خلق عظیم التعظیم
قامتی اولمش ایدی اسلامه
لفظة الله کبی سر نامه

بیهقی وابن عساکر ایتدیلر که رسول اکرم حضرتلری هرکیمه همراه اولسه اول کمسنه دن طویل کورینوردی واکر ایکی طویل القامه آدم یاننه توسط ایلسه ایکیسندن دخی طویل کورینودی . لکن تنها اولدقده اورته بویلو کورینوردی .

نظم

سدره دن قدینه ایتدکجه نکاه

ییل مقدم ربك قارشوسنده برنور ایدم دیمکدر. وخبرده وارد اولمشدرکه الله تبارك وتعالی آدم علیه السلامی خلق ایتدیکی زمانده اول نوری حضرت آدمك ظهرنده قودی شویله اولدیکه آلننده شعله‌سی ظاهر اولوب کیرو قلانك نورینه غالب اولدی حق تعالی آدم السلامی سریر اوزرینه چیقاروب ملکلرك اوموزلرینه یوکلتدی دخی امر ایلدی کوکلری طواف ایتدردیلر حق تعالی حضرتلرینك عجایب ملکوتن سیر ایلدی . روایت اولندیکه روح آدم علیه السلامك مبارك باشنده یوزییل اکلندی وکوکسنده دخی یوزییل اکلندی وساقلرنده وایاقلرنده دخی یوزییل اکلندی آندن صکره الله تبارك وتعالی حضرتلری جمیع مخلوقاتك اسملرین آدم علیه السلامه تعلیم ایلدی اندن ملائکه‌یه امر ایلدیکه آدم علیه السلامه سجده ایده‌لر جمیع ملائکه سجده ایتدیلر ابلیس ایتمدی آندن حق تعالی حضرتلری غضب ایدوب ابلیسی کوکلردن سوردی وحضرت آدمه اولنان سجده تعظیم وتحیت سجده‌سی ایدی عبادت سجده‌سی دکل ایدی. مثلا حضرت یوسفك قرنداشلری حضرت یوسفه ایتدکلری سجده کبی حقیقت حالده سجده الله تعالی حضرتلرینه ایدی آدم علیه السلام قبله کبی واقع اولمش ایدی نتکیم کعبه‌یه قارشو سجده قلندقده سجده ینه حق تعالی حضرتلرینه اولور وکعبهٔ شریف قبله اولور . جعفر صادق رضی الله تعالی عنه‌دن مرویدرکه آدم علیه السلامه اول سجده قیلان جبرائیل علیه السلام ایدی صکره میکائیل علیه السلام صکره اسرافیل علیه السلام صکره عزرائیل علیه السلام صکره ملائکهٔ مقربین علیهم السلام ایدیلر. وبعضیلر اول سجده قیلان اسرافیل علیه السلام ایدی آنکیچون لوح محفوظفك تولیتی آکا ویرلدی دیدیلر . ابن عباس رضی الله تعالی عنهمادن مرویدرکه آدم علیه السلامه سجده اولندیغی زمان جمعه کونی زوال وقتندن ایکندی زمانه‌دکن ایدی آندن حق تعالی حضرت آدمك صول جانبنده اولان ایکه‌سندن حضرت حوایی خلق ایلدی آدم علیه السلام اویقوده ایدی اویانوب حضرت حوایی کوریجك میل ایتدی الن اوزاتدیغی کبی ملکلر یا آدم ابسم طور دیدیلر نیچون ابسم طوره‌یم حق تعالی بونی بنم ایچون خلق ایتمشدر دیدی آنلر مهرینی ادا ایله دیدیلر مهری ندر دیدی ملکلر محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلمه اوچ کره صلوات کتورمکدر دیدیلر آندن حق تعالی حضرتلری حضرت آدم ایله حوا علیهما السلامه جنت نعمتلرین مباح ایدوب بغدای آغاجندن صاقنك آکا یقین وارمه‌یك دیو نهی بیوردی. بعضیلر اوزوم آغاجندن. بعضیلر اینجیر آغاجندن نهی بیورلمش ایدی دیدیلر. پس ابلیس علیه اللعنه آدم وحوا علیهما السلامه حسد ایلدی اولا عالمده حسد ابلیسدن صادر اولمشدر حسودلرك شیخی ابلیس علیه مایستحقدر. حق بودرکه شمدیکی زمانده خیلی مقبول مریدلری پیدا اولمشدر آندن ملعون جنت قپوسنه کلوب حیله ایله ایچرو کیردی آغلیوب فریاد ایده‌رك آدم وحوا علیهما السلام قارشولرینه کلدی اولا فریاد ایله اغلمق ابلیسدن قالمشدر. والحاصل ابلیسك آغلدیغندن محزون اولوب نیچون آغلرسك

روح قدسی درایدی طال بقاه امتیازینه اوسروك اشجار سرفرو ایلدیلر طوبی وار وابن سبع روایت ایتدیکه حضرت رسول اکرم جلوس ایتدکلرنده مبارك دوشلری جلساسندن مرتفع کورینوردی . بو کیفیت رسول اکرمك معجزاتندندر. یعنی من حیث الصورة الظاهرة امتندن بر فرد کندولره موازی و همپا اولمدقلری کبی من حیث السیرة والمعنی دخی معادل و مساوی اولمدقلرین اشعاردر (ولا بالابیض الامهق) رسول اکرم حضرتلرینك بدن مبارکنك لونی بیاض امهق دکل بلکه حمرت ایله مختلط نورانی بیاض ایدی بیاض امهق کرج کبی اولان بیاضه دیرلر

نظم

رنك روبی کل ایله یکدل ایدی
کل کبی قرمزی‌یه مائل ایدی
قیلامشدی یوزنی نور سرور
سورة نور ایدی یا مطلع نور

(ولا بالادم) رسول اکرم حضرتلری اسمردکل ایدی (ولا بالجعد القطط) رسول اکرم حضرتلرینك موی عنبر بویلری زیاده قیور جق دکل ایدی

دیو سؤال ایتدیلر ملعون ایتدی سزلره آغلرمکه موت یتشوب وفات ایتسه کز وجنت نعمتلرندن آیرلسه کز کرکدر وسزلره شجرهٔ خلدی کوستره یم آندن اکل ایدك تاکه جنتده باقی قاله سیکز ویمین ایدوب همان مرادم سزلره نصیحتدر دیدی اولایلان یره یمین ایتمك ابلیسدن قالمشدر. پس بونلر ابلیسك اغواسنه مغرور اولدیلر اولا حضرت حوا شجره دن اکل ایتدی آندن ترغیب ایدوب نه خوش نسنه اولور دیو حضرت آدمه دخی یدردی واعتقادلری بو ایدیکه هرکز حق تعالی یه یلان یره یمین اولمیه آندن الله تبارك وتعالی یا آدم سکا جمیع جنت نعمتلرین مباح قیلدم یتمزمی ایدیکه واردك نهی ایتدیکم نسنه دن دخی اکل ایتدك بیوردی آدم علیه السلام ایتدی بلی یارب عزتك حقیچون یتردی اما بن شویله صاندمکه هرکز حضرتکده یلان یره یمین اولمیه آکا آلداندم الله تبارك وتعالی حضرتلری بیوردیکه ایمدی عزم وجلالم حقیچون سنی یر یوزینه ایندیره یم تعیش ایلیه سك الا محنت ومشقتله . ابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدرکه حق تعالی حضرتلری یا آدم نیچون بویله ایلدك دیدیکی زمانده یارب بکا حوادن اولدی آنك سوزینه اویدم دیدی الله تعالی بیوردیکه ایمدی بن آنی بلا ایله حامله اولوب وبلا ایله طغورمغه و آیده برکره حیض کورمکه مبتلا ایده یم . روایت اولنور وهب بن منبه ایدر آدم علیه السلام یریوزینه ایندیرلدیکی زمانده اوچ یوزییل آغلدی کوزی یاشی دکدی مسعودیدن مرویدر آدم علیه السلام جنتدن چیقدیغی زمانده شول قدر اغلدیکه اکر اهل ارضك کوزلری یاشی جمع اولسه حضرت آدمك کوزی یاشی جمله سندن زیاده اولوردی . مجاهد رضی الله عنه روایت ایدر آدم پیغمبر علیه السلام باشنی کوك جانبنه قالدرمدن یوزییل آغلدی کوزلرینك یاشندن زنجبیل وعود وصندل وسائر خوب رایحه لو نسنه لر وحوا علیها السلام آغلدی کوزینك یاشندن قرنفل وبعض خوش قوقولی اوتلر حاصل اولدی آدم علیه السلام الله تبارك وتعالی نك برکره امرین انفاذ ایتمیوب برکناه ایتدیکیچون اوچ یوز ییل آغلییجق هرکون نیجه دفعه الله تعالینك امر شریفنه مخالفت ایدوب کناه کبائر ایشلینلرك حالی نیجه اولسه کرکدر عاقل اولان بوکا کوره عمل ایتملیدر . روایت اولنورکه آدم علیه السلام ملائکه نك کوکلردن اینوب چیقدقلرین کوردکجه حسرت واشتیاقی زیاده اولوب اولکی وطنلرین واولکی یولداشلرین آرزو ایلر ایدی ایمدی آدم اوغلانی دخی شول اصل ایشدن صاقنمق کرکدرکه کندی محبوبندن آیرلمق لازم کلمیه . اکر سؤال اولنوب آدم علیه السلامك ایشلدیکی کناه اکر کبائردن اولورایسه انبیادن کناه کبائر صادر اولمسه کرك ایدی اکر صغائردن اولور ایسه سبب نه ایدیکه آندن اوتوری بوقدر لباسندن عریان قلنوب جنتدن اخراج اولندی دینلور ایسه. صاحب الکشاف رحمة الله علیه بو سؤاله جواب ویروب بیوررکه آدم علیه السلامك کناهی صغائردن ایدی و اولقدر کناه آدمك قلبنده اولان اخلاص وافکار صالحه که جمیع طاعت و عبادتلرك اصلیدر بونکاه مستور ومغفور

(ولا بالسبط) رسول اکرم حضرتلرینك شعر مبارکلری دوز دکل ایدی یعنی شعر مبارکلری قیورجق ایله دوز مابیننده ایدی

نظم

دخی مشکین صاچی باقول صریح
نه قیورجق نه طویل ایدی صحیح
لیلهٔ زلف شب آسای آنك
سر مکنونی ایدی اسرانك

(بعثه الله تعالی علی رأس اربعین سنة) الله ذوالجلال حضرتلری تبلیغ احکام ایچون قرق یاشنده ارسال ایلدی . مرویدرکه سال اسکند. زیدن سکز یوز سکسان ایکی سنه مرورند نصکره وقعهٔ فیلدن اللی بش کون مقدم ماه ربیع الاولك اون ایکنجی اثنین کیجه سی ثلث ثالثده ولادتلری واقع اولدی بعثنده جمهور ارباب سیر رسول اکرم حضرتلرینه وحیك نزولی سنین عمر. لری کاملا قرق سنه تمامند. نصکره دردیدیلر. مسعودی وابن عبد البر قرقنجی سنه نك آخرنده بعث اولندی دیدیلر . شیخ شهاب الدین ابن حجر بو قولی صحیحدر دیدی . جمهور عندنده مشهور بودرکه شهر رمضانده مبعوث اولدی

اولمق دخی قابل ایدی اما بو مثللو عقوبت قلنمقدن مراد الله تعالی جانبندن آدم وذریتنه لطف ایدی زیرا کناهدن تمام اجتناب اوزره اولوب زیاده معصیته اقدام ایتمیه‌لر تاکه قرب حضرتدن بالکلیه دور دوشمك لازم کلمیه وبوندن ماعدا نیجه حکمت دخی واردرکه بعضی ادراك اولنور وبعضی ادراك اولنماز آدم علیه السلام یر یوزینه ایمسه مجاهدلرك جهادی و عابدلرك عبادتی حاصل اولمز وتوبه کارلرك انفاسی کوکلره چیقماز وکنهکارلرك کوزلری یاشی یرلره دوکلمز ایدی هب بونلر الله تعالی قتنده سوکیلو نسنه‌لردر . آندن حق تعالی حضرتلری بیوردیکه یا آدم اکرکه دار القربدن ایندیریلوب ایراق دوشدك ایسه بن یقینم دعا ایده‌نك دعاسنی اجابت ایده‌رم اکر جنتدن چیقارلمق ایله قلبکه انکسار حاصل اولدیسه بن قلبلری منکسر اولانلرك قتنده‌یم اکر کوکلرده تسبیح ایدن ملائکه‌نك آوازلرین دکلمکدن قالدکسه یریوزنده کنهکارلرك ایکلدیسن دکلمك سکا آندن عوض ویرلدی آنلرك ایکلدیسی بکا ملکلرك تسبیحندن سوکیلودر زیرا کاه اولورکه مسبحلرك تسبیحنه افتخار قاریشور وکنهکارلرك ناله وفریادی انکسارله زینت بولور اکر سز کناه ایشلمیدیکز سزی کیده‌روب برقوم دخی خلق ایدردمکه آنلر کناه ایدوب صکره استغفار ایدرلر ایدی بن انلرك کناهلرك مغفرت ایلر ایدم دیو بیوردی. کورك حق تعالی حضرتلرینك لطفنه‌که قچن برقولنه عنایت ایلسه محنت ومشقتلری اقبال وسعادتلره منقلب اولور وبرقولنه خذلان ویروب نصرتن ترك ایلسه چالشدیغی فائده ویرمز کندویه وبال اولور حضرت آدم علیه السلامه عنایتی ظهور ایدوب جنتن تلقین ایلدی وتوبه ویروب دخی توبه‌سن قبول ایتدی ابلیس علیه اللعنه غضبنه مظهر دوشوب بوقدر مدت ایلدیکی عبادت هباء منثور اولوب درکاهدن سورلدی . روایت اولنوز وقتاکه آدم علیه السلام حضرتلرینك سائر خلق اوزره : وعلم آدم الاسماء کلها : حسبنجه فضائلی ظاهر اولدی وعلم دخی موجبیله عمل اولنمیه جق کمال بولمیوب جنت دخی دار عمل اولمدیغیچون آدم علیه السلام یر یوزینه ایندرلدی وابلیس دخی شقاوتی مقتضاسنجه حسد ایدوب حضرت آدمك جنتدن چیقارلمسنه سعی ایتدی اما بورادن غافل ایدیکه حضرت آدم جنتدن چیقمقله فضائل عملیه کسب ایدوب کمال بولدقدنصکره اولکی حالندن دخی احسن حال اوزره جنته کیروب مخلد قالسه کرك ایدی . بعضیلر دخی بیورمشلردرکه حضرت آدم جنتدن اخراج اولنمسنده بو معنایه اشارت واردرکه اکر الله تبارك وتعالی آدمك کناهك جنتده ایکن مغفرت ایدیدی یالکز بر کناهکارك صوچن عفو بیورمقله لطف وکرمی نه مرتبه‌ده ایدیکی ظاهر اولماز ایدی اما دنیایه کتوروب ذریاتندن نیجه یوز بیك کنهکاری عفو ومغفرت ایدیجك لطف وکرمی نه درجه ایدیکی معلوم اولور وبر حکمتی دخی بو ایدیکه حضرت آدمك بلنده‌که ذریاتی اخراج اولنسه کرك ایدی جنت ایسه ولد کتوره‌جك یر دکلدر . وبری دخی بو ایدیکه ذریاتندن

﴿ نظم ﴾

مظهر حق ایکن اول صنع جلیل
دخی نا بوده ایکن جبرائیل
امرکن دن یوغدی صوت سخن
اول خدا ایله تکلمده ایکن
ایلش ذاتك اودمده مرسل
کار فرمای ازل عز وجل
کلدین داخی عدمدن آدم
آکا دیرلردی نبی اقدم
(فاقام بمکة عشر سنین)
رسول اکرم بعثتدنصکره
مکه‌ده اون سنه اقامت
ایتدی . جمهور اهل
حدیث وسیر رسول اکرم
بعد البعثه مکه‌ده اون اوچ
سنه اقامت ایتدی دیو
اتفاق ایتدیلر . اوچ سنه
خفیة خلقی حقه دعوت
ایتدی صکره آشکاره اون
سنه دعوت ایتدی انس
حضرتلرینك اون سنه دیو
روایتی آشکاره اولان
دعوتك مدتنی بیاندر
دیدیلر

﴿ رباعی ﴾

دوجهان ایچره اوفخر رسلك
وارمی اشی
کعبه‌نك ایردی صفا ایله اوشب
عرشه باشی
قابلدی برتو انوار رخك جار
ششی
حق نما آینه‌درروی نبی قرشی

معلوم اوله که ابن حجر بیوررکه رسول اکرم

جنته لایق اولمیان کمسه‌لر اولوب آنلرده طشره‌ده قالسه‌لر کرك ایدی آنکیچون دنیایه کوندرلدی دیدیلر. وبالجمله حق تعالی حضرتلرینك جمیع افعالی حکمت اوزره‌در بعضیسنك وجهی ظاهر وبعضیسنك خفی اولور هرکشی عقلی مقتضاسنجه برمقدار ادراك ایدر اما کاملیله سر وحقیقتنی ینه کندی بیلور تعالی شانه. واهل ایمانك عاقبت واره‌جق یرلری جنتدر نتکم حق تعالی حضرتلری قرآن کریمنده بیورر : وبشر الذین آمنو وعملو الصالحات ان لهم جنات تجری من تحتها الانهار : یعنی یا محمد سن بشارت ایله شول کیمسه لره‌که ایمان کتوروب صالح عمل ایشلدیلر تحقیقا شول آلتندن ارماقلر آقن جنتلر آنلرکدر . حاصلی جنتلر آنلرك ایدیکن اول مؤمنلره بشارت ایله دیمك اولور . روایت اولنورکه آدم علیه السلامك ساکن اولدیغی جنت قنغی جنتدر دیو علما رحمهم الله تعالی اختلاف ایتمشلردر. بعضیلر ایتدیلر آدم علیه السلام جنة الخلدده ایدی بعضیلر ایتدیلر غیریده ساکن ایدیکه الله تعالی آنی آدم علیه السلامه دار ابتلا قیلمش ایدی. یعنی تجربه وامتحان یری ایلمش ایدی زیرا جنة الخلده قیامت کوننده کیرلسه کرکدر واول دار جزا وثوابدر دار تکلیف دکلدر آنده امری ونهی اولماز ودار سلامتدر دار ابتلا وامتحان دکلدر ودار قراردر دار انتقال دکلدر دیدیلر . ودار الخلدده ساکن ایدی دینلر دخول عارضی قیامتدن اول واقع اولور کورمزمیسکز که لیلهٔ معراجده فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری جنته کیروب تماشا ایلدی وجنتده آدم علیه الصلاة والسلامك مبتلا اولدیغی حزن ومشقت اولماز دیدکلری آخرتده کیرنلره کوره‌در نتکیم آیت کریمه‌نك سیاقی بوکا دلالت ایدرزیرا جنتده حزن اولمامق مؤمنلر دخولنه مقرون قیلنمشدر دیو جواب ویردیلر . روایت اولندیکه آدم علیه السلام جنتدن اخراج اولندیغی زمانده نظر ایدوب کوردیکه عرشده وجنتك هر موضعنده حق تعالی نك اسم شریفی یازلمش محمد اسمی یازلمش. ایتدی یارب بو محمد کیمدر الله تعالی بیوردیکه بوسنك اولادکدن شول کیمسه درکه اکر اول اولمیدی سنی خلق ایتمزدم آدم علیه الصلاة والسلام ایتدی یارب بنی بو اوغلوم حرمتنه سن عفو ایدوب اسرکه حق تعالی بیوردیکه یا آدم اکر کوکلر ویرلر خلق حقنده بو اوغلك حرمتنه بندن شفاعت دیله‌سك شفاعتك مقبول اولور . عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن مرویدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیکه آدم علیه الصلاة و السلام خطیئه کسب ایدوب کنهکار اولدیغی زمانده یارب محمد حقیچون بنی مغفرت ایله دیدی حق تعالی یا آدم سن محمدی نیجه بیلدك که بن هنوز انی خلق ایتمدم دیو بیوردی آدم علیه الصلاة والسلام ایتدی آندن بیلدمکه سن بنی ید قدرتکله خلق ایدوب بکا روح نفخ ایتدیکك زمانده باشمی قالدیروب عرش اوزرنده : لا اله الا الله محمد رسول الله : یازلمش کوردم بیلدمکه سن اسم شریفکی مضاف ایلمزسك الاسکا جمیع خلقك احبی اولان کیمسه‌نك اسمنه مضاف ایلرسن دیدی آندن حق تعالی

غرهٔ ربیع الاولده لیلهٔ خمیسده مکه‌دن چیقوب جبل نورده اولان غاره کلدیلر جمعه ، و سبت ، و احد کیجه‌لری مکث ایدوب اثنین کیجه سی غاردن چیقوب ینه ربیع الاولك اون ایکنجی کونی یوم اثنین‌ده مدینه‌یه داخل اولدیلر . وابتداء تاریخ اسلامی رسول اکرمك مکه‌دن مدینه‌یه هجرتلری وقتی اعتبار اولنمغله ربیع الاولك اون ایکنجی اثنین کونینك ضحوهٔ کبری وقتی ابتداء تاریخ اسلامی اولور. مکه‌دن هجرتده رسول اکرمك سن شریفلری اللی اوچ سنه‌یه بالغ اولمش ایدی دیو ابن اسحاق بیوردی (وبالمدینة عشر سنین) رسول اکرم مدینه‌ده اون سنه اقامت ایتدی (فتوفاه الله تعالی علی رأس ستین سنة) حق سبحانه وتعالی رسول اکرم حضرتلرینك روح پرفتوحلرین قبض ایندی، سن شریفلری التمش سنه‌یه بالغ اولدقده . خفی اولمیه‌که رسول اکرم ولادتلرندن قرق سنه مرورند نصکره مبعوث اولوب جمهور قولی اوزره مکه‌ده اون

یاآدم طوغری سویلدك اول بکا خلقك احبیدر چونکه آنك حرمتنه بندن مغفرت استدك تحقیقا بن سنی عفو بیوردم اکر محمد اولمیدی سنی خلق ایتمزدم دیو بیوردی . امام طبرانی رحمة الله علیه روایتنده اول سنك ذریتکدن اولان انبیانك آخریدر دیمك دخی واقع اولمشدر . سلمان رضی الله عنهك حدیثنده وارد اولمشدر که جبرائیل علیه السلام رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب یامحمد ربك شویله بیوردیکه اکر ابراهیمی دوست ایدندمسه سنی حبیب ایدندم وبکاسندن اکرم برمخلوق یراتمدم وتحقیقادنیایی واهلنی آنکیچون یراتدمکه سنك کرامت ومنزلتك بنم قتمده نه ایدوکن آنلره بیلدیرم اکرسن اولمیدك دنیایی خلق ایتمز ایدم دیدی . معلوم اوله که حق تعالی حضرت حوایی خلق ایدوب آدم آدم علیه السلام ایله بریره کلدکلرنده حضرت آدمك برکاتی حضرت حوایه فیض اولنوب آنلردن قرق اوغلان حاصل ایلدی هر طغوردقجه ایکیشر طغورر ایدی اماشیت علیه السلامی طغوردقده یالکز طغوردی آنکیچون که پیغمبر ایدی نبوت وکرامتی ایچون یالکز طوغدی وآدم علیه السلام وفات ایتدکده شیت علیه السلام آدم علیه السلامك اولادنه وصی اولدی . شیت علیه السلام دخی کندی اوغلونه آدم علیه السلامك وصیتی کبی وصیت ایلدی که نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلمی وضع ایتمیه لر الاپاکیزه خاتونلره وضع ایده لر یعنی ناپاك خاتونلره یقینلق ایتمیه لر . دور آدم علیه السلامدن تاعبدالله بن عبد المطلب زماننه کلنجه یه قدر حال بویله ایدی حق تعالی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نسب شریفن سفاح جاهلیتدن حفظ ایلدی یعنی هرکز آباء واجدادی ما بیننده زنادن حاصل اولمق واقع اولمدی زیرازنا زمان جاهلیتده چوق واقع اولورایدی بر عورت بر کیمسه ایله نیجه زمان زنا ایدی آندنصکره تزوج ایلر ایدی . حضرت علی کرم الله وجهه روایت ایلمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم : خرجت من نکاح ولم اخرج من سفاح من لدن آدم الی ان ولدنی ابی وامی لم یصبنی من سفاح اهل الجاهلیة شیء : دیو بیورمشدر . معناسی بن نکاحدن طوغدم زنادن طوغمادم حضرت آدم علیه السلام زماننده تا اتام وانام بنی طغورنجه یه دك اهل جاهلیتك اول قبیح فعلندن بکانسنه یتشمدی دیمکدر . وابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم : لم یلتق ابوای قط علی سفاح لم یزل الله ینقلنی من الاصلاب الطیبة الی الارحام الطاهرة لا یتشعب شعبتان الا کنت فی خیرهما : بیوردی معناسی بودرکه . بنم نسبمده هرکز زنا واقع اولمدی الله تبارك وتعالی دائما بنی پاك اتالر بلندن پاك انالر رحمنه نقل ایدر ایدی هربارکه نسبمده ایکی شعبه حاصل اولسه بن آنلرك خیرلیسنده واقع اولوردم دیمکدر . یعنی بنم نسبمده برکیمسه نك ایکی اوغلو اولسه قنغسی اصلح ایسه بن اول جانبده واقع اولوردم تادنیایه کلنجه بو طریقله کلدم دیمکدر . روایت اولنورکه ابن عباس رضی الله عنهما : وتقلبك فی الساجدین : آیة کریمه سنده بیورمشدر که

اوچ . سنه مدینه ده اون سنه اقامت ایتدیلر . پس سن شریفلری التمش اوچ سنه یه بالغ اولدقده آخرته تشریف بیوردیلر . میرك شاه بیوررکه انس حضرتلرینك التمش سنه دیو روایتی عقودی اعتبار ایدوب کسری اسقاط ایتدی یعنی التمش دیوب اوچی ترك ایتدی

﴿ رباعی ﴾

ذات پاککه شرف بولدی قریش وعدنان
که یوزك صوینه خلق اولدی بوکونیله مکان
روضهٔ پاکنه شوقیله یوزن سورسه کشی
خاکپای کیدرردیدهٔ دلدن عمشی
(ولیس فی رأسه ولحیته عشرون شعرة بیضاء)
رسول اکرم حضرتلرینك بقایه تشریفنده مبارك باشنده وصقالنده یکرمی بیاض موی شریف اولمدی * ینه انسدن مرویدرکه اون یدی یااون سکز شعرهٔ بیضا وار ایدی * صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا حمید بن مسعدة البصری) حمید مذکور تبع تابعینك اوسطندندر . کنیه سی ابوعلی در روایت واسعه و حدیث کثیر

معناسی سنی پیغمبر قولاندن پیغمبر قولنه نقل ایتدم تادنیایه کتورنجه بوندن دخی مراد سنك نسبکده سنی پیغمبرلر کلن سلسله‌یه اوغراتدم دیمکدر یعنی براتانك ایکی اوغلو اولسه نبوت قنغی جانبه دوشدیسه رسول‌الله حضرتلرینی اول جانبدن کتورمکدر . جعفر بن محمّددن مرویدر اول دخی اتاسندن روایت ایتمشدر حق‌تعالی حضرتلرینك : لقدجاءکم رسول‌من‌انفسکم : آیة کریمه‌سنده معنی رسول اکرم حضرتلرینك ولادتنه عالم جاهلیت قبایحندن نسنه ایرشمدی دیمکدر . انس بن‌مالك رضی‌الله عنهدن مرویدرکه رسول اکرم حضرتلری : لقدجاءکم رسول من‌انفسکم : فتح فائله قراءت بیوردی بوتقدیرجه معنی تحقیقا سزك غایت نفیسکزدن سزه رسول کلدی دیمکدر. آیة کریمه فخرعالم صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلمك کمال طهارت نسبینه صریحا دلالت ایلر. بعض روایتده وارد اولمشدرکه بن‌نسب وطهر وحسب جهتلرندن سزك بغایت نفیسکزم دیو بیورلمشدر . یعنی نسبمده خاتونلرم جانبندن اولان قرابتلرده کندو ذاتمده و اتالرم جانبلرندن اولان مفاخرتده سزك جمله کزدن نفیس و پاکم دیمك اولور رسول الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك طهارت نسبنه وشرف حسبنه متعلق عبارات متغایره برله نیجه حدیث شریف وارد اولمشدر . امام طبرانی رحمةالله‌علیه نقلنده عبدالله بن‌عمر رضی‌الله عنهمادن مرویدرکه رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وسلم : ان‌الله‌تعالی اختار خلقه فاختار منهم بنی آدم. ثم‌اختارمنهم‌العرب. ثم‌اختارنی‌من‌العرب فلم ازل خیارامن‌خیار الامن احب العرب‌فبحبی احبهم‌ومن ابغض العرب فببغضی‌ابغضهم : دیوبیورمشدر یعنی الله‌تبارك وتعالی حضرتلری مخلوقاتنی اختیارایلدی‌یعنی خلصلرین واعلالرین انتخاب ایدوب چیقاردی. پس یرادلمشلرده بنی آدمی اختیار ایلدی وبنی آدمدن طائفهٔ عربی اختیار ایلدی وطائفهٔ عربدن بنی‌اختیارایلدی. پس‌دائما بن‌مختارلردن مختار اولمقدن خالی اولمدم آکاه اولوك که طائفهٔ عربه محبت‌ایدن کیمسه بنم‌محبتم سببیله‌محبت‌ایدر وآنلره‌بغض‌ایدن بکا بغض ایتمك‌سببیله‌بغض‌ایدر دیمکدر. وشویله معلوم اوله که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ولادتنده هرکز کیمسه شریك اولمدی‌یعنی هرکزنه‌ارقرنداشی‌وارایدی نه‌خودقیز قرنداشی‌وارایدی زیراحضرت آدم‌علیه السلامدنبرو تاعبدالله‌ه کلنجه‌یه‌دك واقع اولان سلسلهٔ نسبی کله کله خاندان نبوته منتهی اولیجق‌اول اشرف‌موجودات‌وسید کائنات‌علیه‌افضل الصلوات‌واکمل‌التحیات عالم وجوده‌وحیدویکانه‌وفرید وفرزانه قدم‌باصدی کندی باباسنك‌اسمی عبدالله‌دروعبدالله دخی عبدالمطلب اوغلیدر وعبدالمطلبك اصل اسمی قول صحیح اوزره‌شیبةالحمددر آنکیچون بویله تسمیه‌اولنمش‌ایدیکه‌طوغدیغی‌زمانده آق صاچلو طوغمش ایدی لسان عربده شیب دیو قیل آغارمغه دیرلر وکنیه‌سی دخی ابوالحارث ایدی کنیه دیو شول اسمه دیرلرکه اولنده اب یاخود ام ویاخود ابن

صاحبیدر (قال حدثنا عبد الوهاب الثقفی عن حمید) بو حمیددن مراد ابو عبد الخزاعی البصریدر حمید طویل دیمکله مشهوردر صغار تابعیندندر (عن‌انس ابن‌مالك) مصنف‌بیوررکه حدیث ثانی‌یی ایکی واسطه ایله انسدن حمید بزه خبر ویردی . (قال) انس بیوردی (کان رسول الله صلی الله علیه رسلم ربعة) رسول اکرم حضرتلری اورته بویلو ایدی * معلوم اوله‌که ربعه معتدل القامه دیمکدر . لکن اعتدال قامت ایچون حد معین واردر . صاحب قامت اولان شخصه قیاسیله زیرا صاحب‌قامتك کندی شبری ایله یدی شبر مقداری اولان قامته معتدل دیرلر. وصاحب قامتك قامتی مقدار مذکوردن زیاده اولور ایسه طویل . ناقص اولور ایسه قصیر اطلاقی اولنور . رسول اکرم حضرتلرینك قامتلری کندو شبرلریله یدی شبر مقداری‌اولمغله ربعه‌اطلاقی صحیحدر . معلوم اوله‌که اعتدال قامت اول وقت ممدوح ومطبوع اولورکه تناسب اعضا ایله اوله زیرا

لفظلری اوله مثلا بر کیمسه فلانك باباسی دیمکله مشهوراوله اول لفظ آنك کنیه‌سی اولور طائفهٔ عربده عادت بودرکه بر اوغلان وجوده کلدیکی کبی، اکا براسم وبر کنیه قورلر مثلا آدین عبدالرحمن وکینه سن ابوبکر قورلر. بوندن غرضلری اتالق مرتبه‌سنه ایرسون دیو یمن طوتمقدر بعض کیمسه اسمیله مشهوراولور وبعض کیمسه کنیه‌سیله مشهوراولور نتکیم ابوبکر حضرتلرینك اسم شریفلری عبدالرحمن درولکن کندی کنیه‌لریله مشهوراولمشلردراماعبدالمطلب انکیچون دیرلرایدیکه کندینك مطلب ادلو برعمیسی وارایدی برکون دوه‌سی اردینه بندیروب مکه شهرنه کیردی بوکیمدر دیو سؤال ایدنلره قولومدردیو جواب ایتدی زیرا عبدالمطلب اوغلان ایدی ولباسی اسکی وشکلی دخی متغیراولمش ایدی بونك ایچون قرنداشم اوغلیدر دیمکدن عار ایدوب قولومدر دیدی صکره‌دن هیئت و لباسی منتظم اولیجق قرنداشم اوغلیدر دیو اظهار ایلدی اورادن شیبة الحمدك اسمی عبدالمطلب قالدی طائفهٔ عرب ایچنده اولا صقال بویامق عبدالمطلبدن قالمشدر یوز قرق ییل عمر سوردی اولدخی هاشم اوغلیدر وهاشمك اسمی عمروایدی قحطلق زماننده کندی قومنه اتمك قیروب ترید ایدوب خلقه یدردیکیچون اسمی هاشم قالمش ایدی اولدخی عبد مناف اوغلیدر واسمی مغیره ایدی اولدخی قصی اوغلیدر قصی‌نك معناسی ایراجق دیمکدر اناسنك آدی فاطمه ایدی کندویه حامله ایکن قضاعه ولایتنده اولان قوم وقبیله‌سندن ایراق دوشدیکی ایچون طوغدیغی زمانده آدین قصی قومشلر ایدی اول دخی کلاب اوغلیدر معناسی یامکالبه معناسنه مصدردر دشمنله جنك وغوغا ایتمك معناسنه یاخود لفظنك جمعیدر طائفهٔ عربده عادتدرکه کندی اوغللرینه یرتجی جانور اسمن قورلرروایت اولندیکه براعرابیدن نیچون اولادکزه بویله نامعقول اسملر قیوب خدمتکارلریکزه کوزل اسملر قورسکز دیو سؤال ایتدکلرنده خدمتکارلریمزی کندیمز ایچون اوغللریمزی ایسه دشمنلریمز ایچون بسلرز دیو جواب ویرمشدرو بولفظ لقب ایدی اصل اسمی حکیم ایدی دیدیلر. بعضلر دخی عروة ایدی دیمشلردر اولدخی مره اوغلیدر مره دخی کعب اوغلیدر وکعب اول کیمسه درکه جمعه کونندہ جمعیت ایلمك آندن قالمشدر قریش طائفه‌سن جمع ایدوب خطبه اوقودی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك تبوتله کله‌جکن وکندی اولادندن اوله‌جغن آنلره اعلام ایلر ایدی وآنك زماننه یتشنلریکز آکا ایمان کتوروب اتباع ایده‌سز دیو امر ایلرایدی اولدخی لؤی اوغلیدر واول غالب اوغلیدر وغالب دخی فهراوغلیدر فهرك اصل معناسی آوجی طولدیرر طاش دیمکدر بونك اصل اسمی قریش ایدی بونك ایچوندرکه اولادنه نسبتده قریشی دینلور بودخی مالك اوغلیدر مالك دخی نضر اوغلیدر نضرك معناسی التون دیمکدر اصل اسمی قیس ایدی بودخی کنانه اوغلیدر وکنانه حزیمه اوغلیدر اولدخی مدرکه اوغلیدر و مدرکه الیاس اوغلیدر کعبة الله قربان کسمك بوندن قالمشدر بودخی مضر اوغلیدر دیرلرکه مضر غایتله خوب

نیچه اشخاص واردرکه معتدل القامة اولوب لکن اعضاسی متناسب اولمامغله طبع نیکو پسندانه موافق اولماز رسول اکرم حضرتلرینك اندام دل آراملری متناسب واعضای جان فزالری متناسق واقع اولمغله اعتدال قامتلری بغایت دلنشین اولدیغی یقیناً ظاهردر.

نظم

اورته بویلوایدی اول سدره مقام
اورتالق انکله بولدی نظام
کورمدی خازن باغ جنات
اویله بر سرو ملایم حرکات
کویا اول رسلك پادشهی
کلبن حسن ایدی باسرو سهی
سیر ایدن معجزهٔ قامتنی
دیدی هب مدح ایدوبن حضرتنی
نه عجب اولسه وسط قدرسل
امته واسطهٔ حق ایدی اول

(ولیس بالطویل) رسول اکرم حضرتلری زیاده اوزون دکل ایدی (ولا بالقصیر) رسول اکرم حضرتلری قصیردخی دکل ایدی (حسن الجسم) رسول اکرم حضرتلرینك جسم نظیفلری کوزل ایدی (وکان شعره لیس بجعد ولابسیط) رسول اکرم حضرینك موی سعادتلری قیویرجق ودوز اولمیوب

صدالی کیسه‌ایدی دوه یانجه آوازه ایدوب شوق وحرکته کتورمك که طائفهٔ عرب ایچنده عادتدر مضردن قالمشدر مضر دخی نزار اوغلیدر ونزار نزردندرکه معناسی قلیل دیمکدر . روایت اولنورکه طوغدیغی زمانده باباسی نظر ایدوب النده محمد صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نورین کوریجك بغایت مسرور وشادمان اولدی خلق جمع ایدوب عالی ضیافتلر ایلدی وبودکلو ضیافتلر بو اصل اوغل ایچون آزدردیدی اورادن اول اوغلانك آدی نزار قالدی دیدیلر ونزار دخی معداوغلیدر ومعد عدنان اوغلیدر جمیع علما اتفاق ایتمشلردرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك نسب شریفی عدنانه وارنجه‌یه‌دك معلومدر یوقاروسی معلوم دکلدر. عبدالله بن عباس رضی الله عنهما بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نسبی عدنانه چیقارعدنانی تجاوز ایتمز وبونك معناسی عدنانادن یوقاروسنك اسملری ترتیب اوزره معلوم دکل دیمکدر یوقسه حضرت اسماعیله چیقدیغی مقرردر. نتکیم ابن عباس حضرتلرندن مرویدرکه عدنان ایله اسمعیل علیه السلام اورته‌سنده اوتوز بابا دخی واردر اما کیملر ایدوکی معلوم دکلدر دیو بیورمشدر . عروة بن زبیر رضی الله عنهدن دخی مرویدرکه عدنانادن اوته‌سی نیجه ایدوکن بیلور کیمسه‌یه راست کلمدك دیو بیورمشدر. کعب الاحبار رضی الله عنهدن روایت اولنمشدرکه نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم وقتا کیم عبدالمطلبه انتقال ایلدی عبد المطلب برکون کعبه آولیسنده یاتوب اویومش ایدی اویاندیغی زمانده کندیسنی برحالده بولدیکه کوزلری سورمه لنمش وحلهٔ حسن وجمال کیدیرلمش متحیر قالدی بونی کیم ایلدیکن بیله‌مدی باباسی الینه یاپیشوب قریش کاهنلرینه ایلتدی کوروب ایتدیلرکه کوکلر تکری‌سی بو اوغلانی اولنمکه اجازت ویرمشدر واربونی اولندیردیدیلر اندن باباسی عبدالمطلبه قیله نام بر قیز الیویروب آندن حارث آدلو براوغلو اولدقدنصکره قیله وفات ایدوب هند بنت عمروی الیویردی وعبدالمطلب شویله ایدیکه جسمندن مسك رایحه‌سی کلورایدی والنده نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم ضیاویرر ایدی قچن مکه‌دیارنده یغمور یغمیوب قتلق اولسه قریش قومی عبدالمطلبی ثبیر طاغنه چیقاروب آنك حرمتنه حق تعالی‌دن یغمور استرلر ایدی نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم برکاتنه حق تعالی عظیم یغمورلر یاغدیروب غنی اولورلر ایدی. وعن پادشاهی اولان ابرهه بیت اللهی یقمق نیتیله کلدیکنی عبدالمطلب ایشیدیکده یاقریش بیحضور اولمه‌یك اول کلوب بواوی بیقه‌ماز بونك صاحبی واردر بونی صاقلردیدی آندن ابرهه کلدی قریشك دوه‌لرین وقیونلرین سوردی وعبدالمطبك درتیوز مایه دوه‌سن آلدی عبدالمطلب دخی قریش طائفه‌سیله بنوب ثبیر طاغنك اوستنه چیقدی نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم عبدالمطلبك آلنده‌هاله کبی دور بغلیوب مکة الله اوزرینه شعاع ویردی عبدالمطلب بوحالتی کوریجك قریشه ایتدی دونك مکه‌یه کیده‌لم ظفر بزمدر هربارکه بونور بنم آلنمده

ایکیسی ما بیننده ایدی (اسمر اللون) رسول اکرم حضرتلرینك لون شریفی اسمر ایدی . معلوم اوله که اسمردن مراد صرف بیاضی نفی وحرت قلیله‌یی اثباتدرکه اسمر اللون دیمکدر . یعنی رسول اکرم حضرتلرینك لون شریفی حمرتله مختلط نورانی بیاض ایدی (اذا مشی یتکفأ) رسول اکرم حضرتلری مشی ایلدکلری وقتده قدملرینه میل ایدرلر ایدی . صلی الله علنه وسلم

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا محمد بن بشار) عثمان بن کیسان البصرینك اوغلیدر. کنیه‌سی ابوبکردر . پندار دیمکله مشهوردر . تبع تابعیندن اخذ ایدنلرك کبارندندر (یعنی العبدی) ربیعه‌دن برقبیله اولان عبد بن قیسه منسوبدر (حدثنا محمد بن جعفر) کنیه‌سی ابو عبد الله در . غندر دیمکله معروفدر . بصریدر ائمهٔ سته صحا . حلرندن حدیثنی تخریج ایتمشلردر (حدثنا شعبة) بسطامك اوغلیدر . ثوری بیوررکه حدیثده شعبه امیر المؤمنین در . امام شافعی بیوررکه اکر شعبه اولمسه ایدی عراقده

دور بغلسه ظفر بزم اولور دیدی اورادن دونوب مکه‌یه کلدکلری کبی ابرهه کندی قومندن بر کیمسه‌یی سردار ایدوب بر مقدار آدمله کوندردی که واره‌لر مکه شهرنده قریش طائفه‌سن سوروب شهری ضبط ایده‌لر اول کیمسه کلوب عبدالمطلبی کوردیکی کبی دیلی طولاشدی و عقلی باشندن کیدوب دوشدی بوغازلنمش صغرکبی خورلمغه باشلدی قالقوب عقلی باشنه کلنجه عبدالمطلبه سجده قیلدی وبن شهادت ایلرمکه‌سن قریش طائفه‌سنك سیدیسن دیدی. روایت اولندیکه عبدالمطلب ابرهه‌نك قتنده حاضر اولدیغی زمانده ابرهه‌فیل بانه امرایلدی بر آق فیل وارایدی که سائر فیللر ابرهه‌یه سجده ایتدکلری حالده اوسجده ایتمز ایدی بو آق فیلی قارشوسنه کتوردیلر فیل عبدالمطلبی کورنجه دوه‌کبی چوکوب سجده ایلدی وحق تعالی حضرتلری اول فیلی سویلتدی عبدالمطلبده اولان نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم سلام ویردی. وابرهه مکه‌یه کیروب بیقمق قصد ایتدکده اول فیل برابر ایدی همان بریره چوکوب یاتدی دوکدیلر قالدیره‌مدیلر آخر فیلك باشنی یمن جانبنه چویردیلر همان یوقارو قالقدی آندنصکره حق سبحانه وتعالی حضرتلری دریا جانبندن ابابیل قوشلرین ابرهه عسکرینك اوزرینه کوندردی هرقوشده مرجك قدر اوچ عدد طاشجغزلر وارایدی بری اغزنده ایکیسی ایکی ایاغنده ایدی حق تعالی حضرتلرینك امری ایله اوزرلرینه براقدیلر هرکیمه طوقندیسه هلاك ایتدی آندن عسکر چیقوب قاچغه باشلدیلر ویوللرده قیریلوب دوکولدیلر ابرهه دخی بر چیرکن مرضه مبتلا اولدی پرماقلرینك اوچلری چوریوب دوشدی قانلر وایرکلر آقدی آخر یوره‌کی چتلایوب هلاك اولدی قرآن عظیمده : الم ترکیف فعل ربك باصحاب الفیل : بونك حقنده نازل اولمشدر وبوقصهٔ عجیبه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شرف شاننه دلالت ایچون ونبوتن تعیین ایچون وقوم وقبیله‌سنه تعظیم واکرام ایچون ایدی حتی بوخصوص واقع اولدقدنصکره طائفهٔ عرب حق جل وعلا حضرتلرینك قریش قومنه بولطفی ایتدیکنی کورنجه جمله سی بونلره اطاعت اوزره اولدیلر بونلره مخالفت ایدوب جنك وجدال فکرین ترك ایتدیلر بوجمله احسانلر وعون عنایتلرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری جانبندن قریش قومنه لطف بیورلدی هب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حرمتنه ایدی. دخی دنیایه کلوب نبوت ویرلمدن واقع اولان بومقوله امور عجیبه‌یه ارهاصات دیرلر ونبوتدنصکره دعوایه مقارن اولان عجایب احواله معجزات دیرلر. حق جل وعلا حضرتلری ابرهه‌نك شرین قریش اوزرندن بوطریقله دفع ایدوب عبدالمطلبه صفا وسرور میسر قلنجه برکون ینه مکه آولوسنده یاتوب اویورکن برعجیب واقعه کوروب بغایت خوفله اویاندی وقریش کاهنلرینه واروب واقعه‌سن تقریر ایتدی کاهنلر ایتدیلر اکربو واقعه کرچك ایسه سنك نسلکدن برکیمسه کله که جمیع یرلر وکوکلر خلقی آکا ایمان کتوره‌لر بونك اوزرینه

حدیث معروف اولمازایدی . تبع تابعینك کبارندن (عن ابی اسحاق) اسمی عمر بن عبدالله‌در یمنده همدان قبیله سندندر . کوفیدر تابعینك مشهوریدر . حضرت عثمان رضی الله عنه خلافتندن ایکی سنه صکره تولد ایتدی (قال) ابو اسحاق دیدی (سمعت البراء) استماع ایتدم براءدن. براء صحابیدر کنیه‌سی ابو عماره‌در خندق غزاسنده حاضر اولمشدر . مصعب بن زبیر ایامنده کوفه‌ده وفات ایتدی (بن عازب) صحابیدر براء آنك اوغلیدر (یقول) براء بیوررر (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم رجلا) رانك فتحی جیمك سکونیله رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری قیورجق ایله دوزمابیننده ایدی (مربوعا) رسول اکرم حضرتلری معتدل القامه ایدی (بعیدما بین المنکبین) رسول اکرم حضرتلرینك ایکی دوشلرینك مابینی وسعتلی ایدی اعتدال اوزره . منکبینك مابیننك وسعتی علامت نجابت ونشانهٔ سیادتدر (عظیم الجمة) ابن حجر بخاری شرحنده بیوررکه جمه اول شعر

عبدالمطلب فاطمه آدلو برقز آلوب عبدالله آندن وجوده كلدى وبوكا عبدالله ذبيح ديرلر ايدى ذبيحك معناسى بوغازلنمش ديمكدر. وبويله دينلمكك وجهى اول ايديكه عمروبن حارثك قومى كعبةاللهده فساد ايدوب حق تبارك وتعالى حضرتلرى اوزرلرينه غالب دشمن حواله قيلوب يمن ديارينه قاچمق لازم كلديكى زمانده عمرو كعبهٔ شريفه خزينه سندن وافر مال ومنال كتوروب زمزم قيوسنه براقدى اوزرينه طاش طپراق دوكوب تازمزمى نابديد ايتمش ايدى نيجه زمان شويله قالوب زمزم قيوسنك نشانن كيمسه بيلمز ايدى بركيجه عبدالمطلبه واقعه سنده زمزمك نشانن كوستردىلر ينه قازوب معمور ايتمك ايستدى قريش قومى مانع اولديلر وسفهادن چوق كيمسه عبدالمطلبى اينجتديلر قتى بحضور ايتديلروكندويه معاونت ايلر حارث آدلو براوغلاندن غيرى كيمسه سى يوق ايدى. آندن عبدالمطلب اكر حق تعالى حضرتلرى بكااون اوغل ميسر ايدوب بئر زمزمى حفر ايدر ايسم بريسن حق تعالى حضرتلرينك يولنه قربان ايده يم ديو نذرايتدى آندن حق سبحانه وتعالى حضرتلرى عبدالمطلبه اون اوغل ويردى آنلر ايله قوت حاصل ايدوب زمزم قيوسن قازدقدنصكره بركيجه واقعه سنده بركيمسه كلوب ياعبدالمطلب ايلديكك نذرى وفا ايله ديدى عبدالمطلب قورقو ايله اويانوب برقوچ قربان ايلدى آندن ينه بركره دخى اويقويه واردقده ايتديلر ياعبدالمطلب اول قرباندن دهابيوك نسنه قربان ايله ديديلر اويانوب برصغر قربان ايلدى ينه اويقويه واردقده ياعبدالمطلب دها بيوك نسنه قربان ايله ديديلر اويانوب بردوه قربان ايلدى ينه اويقويه وارنجه نداكلوب ياعبدالمطلب دهابيوك نسنه قربان ايله دينلدكده دهابيوك نذر ديو سؤال ايتدى اون اوغلك اولدى مقصودك حصول بولدى بريسن قربان ايله سن بويله نذرايتمش ايدك عهديكى يرينه كتورديديلر همان عبدالمطلب اويانوب غايت اضطرابه دوشدى اوغللرين جمع ايدوب بوحالدن خبرويردى اوغللرى بزسكامطيعز همان قنغى مزى اختيار ايدر ايسك قربان ايله ديديلر پس عبدالمطب بيوردى واردىلر هربرى بر اوق اوستنه آدلرين يازوب كتوردىلر قريش قومنك كعبه نك ايچنده طورر هبل آدلو برصنملرى وارايدى آكا غايت تعظيم ايدرلر ايدى برمهم خصوصلرى واقع اولسه آنك يانندوار وب قرعه اتارلر ايدى نيجه دوشر ايسه آكا راضى اولورلر ايدى عبدالمطلب دخى عادتلرنجه اوقلرى آلوب اول صنمك يانندواردى وانك يانندە برقيم وارايدى اوقلرى اول براقور ايدى عبدالمطلب اوقلرى آنك النه ويروب كندوحق تعالى حضرتلرينه دعا ايتمكه باشلدى قيم اوقلرى براقديغى كبى عبداللهك آدينه دوشدى عبد المطلب النه بچاغى آلوب عبد اللهك النه ياپشدى كعبه يانندە ايكى صنم دخى وارايدى برينه اساف برينه نائله ديرلر ايدى قربان انلرك يانندە بوغازلنور ايدى عبداللهى اورايه كتوردى همان قريش قومنك اولولرى قارشو كلوب ايتديلر ياعبدالمطلب بزراضى دكلزكه سن بواوغلانى بوغازليه سن شمدنكرو قريش ايچنده عادت اولور بركشى اوغلنى نذر ايدر همان كتورر بوغازلر

(نه لازم)

مجتمعدر كه قولاق يمشاغنه رأسدن نازل اوله . رسول اكرم حضرتلرينك مبارك رأسنده اولان شعر شريفلرينك كثرتى (الى شحمة اذنيه) مبارك قولاغى يمشاغنه واصل ايدى . معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرينك شعر مباركلرى بياننده روايات مختلفه واقع اولمشدر . بررواينده اذن وعاتقلرى مابيننه واصل وبر روايتده اذنلرينك نصفلرينه واصل وبرروايتده اذنلرينه واصل وبرروايتده منكبلرينه واصل وبرروايتده كتفلرينه واصل ديو واقع اولدى قاضى عياض روايات مابيننى توجيه ايدوب ديديكه اختلافات مذكوره اوقاتك اختلافندندر. يعنى رسول اكرم حضرتلرينك مبارك شعر شريفلرينى قطع ايتمديكى وقتده منكبلرينه واصل اولوردى . قطع ايتديكى وقتده كاه اذنلرينه وكاه نصف اذنلرينه وكاه شحمهٔ اذنلرينه واصل اولوردى پس شعر مباركلرينك طول وقصرى بواعتبار ايله در . اذن قولاق وشحمه قولاق يمشاغى ديمكدر (عليه حلة حمراء) حانك ضمى لامك تشديديله حله ازار.

نه لازم بویله ایلك وارسن ربکی برطریقله راضی ایله دیدیلر وایتدیلر خیبر قلعه سنده
بریهودی قاریسی واردر آدی قطبه درغیبدن خبرویرر قتی عجیب کاهنه در آ کاوار
سکا برطریق کوسترسن پس برقاچ کیمسه لر عبدالمطلبك یاننه دوشوب خیبره کلدیلر
واول عورتی بولوب بوقصه یی تقریر ایتدیلر وبوکاچاره ندر دیدیلر قاری ایتدی سزك
عادتکزده برآدمك دیتی نقدر نسنه دراون دوه درجوابنی ویردیلر قاری وارك اون
دوه حاضر ایدك وعبداللهی دخی کتورك ینه قرعه ایدك اکرینه عبدالله نامنه دوشر ایسه
اون دوه دخی زیاده ایدك بواسلوب اوزره قرعه دوه لره دوشنجه اونر اونر دوه یی
زیاده ایدك نه زمان قرعه دوه لره دوشر ایسه ربکز راضی اولمشدر همان دوه لری قربان
ایدك اوغلان خلاص اولسون دیدی. عبدالمطلب واروب قارینك دیدیکی کبی ایلدی
قرعه عبدالله نامنه دوشدکجه اون دوه زیاده ایلر ایدی یوزدوه یه واردیغی زمان قرعه
دوه لره دوشدی همان اول ساعت یوزدوه یی براغوردن کسوب قربان ایدوب
براقدیلر انسان و وحوش وطیور نیجه کون اول دوه لردن تنعم ایتدیلر. پس
بومناسبتله عبداللهه ذبیح دینلمش ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه
ابن الذبیحین دیرلر ایدی بوندن مراد ایکی قربان اولنمغه امر اولنمشك اوغلی دیمکدر
بری باباسی عبدالله وبری جد اعلاسی اسمعیل علیه السلامدر. اکرچه بعض علما قربان
اولنمغه کتوریلن اسمعیل علیه السلام دکل اسحق علیه السلام ایدی دیمشلردر. اما اکثرك
قولی بودرکه اسمعیل علیه السلام ایدی وبوخصوصده چوق کلام واردر. روایت
اولنورکه عمر بن عبدالعزیز زماننده علماء یهوددن برکیمسه ایمانه کلدی عمر بن عبدالعزیز
سؤال ایتدیکه الله تعالی حضرتلری جانبندن قربان اولنمسی امر اولنان اسمعیل علیه السلام
می ایدی یوقسه اسحق علیه السلام می ایدی اول کشی یاعمر یهود طائفه سی حضرت
اسمعیل ایدیکن بیلورلر اما طائفهٔ عربك اتاسی اولمغین بونلره حسد ایدوب انکار ایدرلر
حضرت اسحقدر دیرلر زیرا حضرت اسحق کندولرك اتاسیدر دیو جواب ویردی.
بعضیلر عبدالله عبدالمطلبك کوچك اوغلی ایدی دیمشلردر اما بویله ایدیکی معلوم دکلدر
مکر والده سنك کوچك اوغلیدر دینیله زیرا حضرت حمزه عبداللهدن کوچك ایدی
وحضرت عباس حضرت حمزه دن کوچك ایدی دیمشلردر. حضرت عباسدن
مرویدرکه بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك طوغدیغن
بیلرم بن اوچ یاشمده وارایدم برکون کتوردیلر بن باقوب طورردم خاتونلر بکا
قرنداشکی اوپ دیدیلر بنده اوپدم دیو بیورمشدر. بوتقدیرجه عبدالله جمله دن کوچك
اولمق راست کلمز. وبعضیلر قربان اتمك ایستدیکی زمانده کوچك اوغلی عبدالله ایدی
حمزه وعباس رضی الله عنهما صکره وجوده کلدیلر دیمشلردر بوروایتك وجهی
واردر اما حمزه وعباس رضی الله عنهما وجوده کلمینجه عبد المطلبك اون اوغلی
نیجه تمام اولورکه بزین قربان ایدوب عهدین یرینه کتورمك لازم کله دنیلور ایسه
امام سهیلی رحمة الله علیه بونده اشکال یوقدر زیرا علمادن برجماعت رسول الله

ورداء دیمکدر. امام نووی
بیوررکه حله البته ایکی
ثوبدر اکثریا ازار ورداددن
اولور. ابو عبیده دن
منقولدرکه حله جنس
واحددن ایکی ثوبدن
اولور. رسول اکرم
حضرتلرینك اوزرنده
قرمزی حله وار ایدی
. معلوم اوله که امام شافعی
قرمزی رنکلو ثوب کیمك
جائزدر دیدی. امام اعظم
لباس احمر منهیدر دیدی.
وبو حدیثده واقع اولان
حلهٔ احمردن مراد یك رنك
قرمزی دکلدر. بلکه
قرمزی الاجه تعبیر
اولنماندر. عسقلانی
بیوررکه برد یمانیده
متعارف اولان الاجه در
خالص قرمزی دکلدر
دیو اهل لغت اتفاق ایتدیلر.
بوندن معلوم اولدیکه حلهٔ
احمردن مراد خالص
قرمزی دکلدر (مارأیت
شیأ فط احسن منه) براء بن
عازب بیوررکه بن رسول
اکرم حضرتلرندن احسن
برشیٔ کورمدم. یاخود
رؤیتدن علم مراد اولور
ایسه رسول اکرمدن احسن
برشیٔ بیلمدم. یعنی رسول
اکرم جمله بیلدیکم یا
کوردیکم شیلردن احسندر.

صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك عمیلری اون ایکی ایدی دیمشلردر بو تقدیرجه جائزدرکه قربان امر اولندیغی زمانده اولادی اون تمام اولمش اوله وعبدالمطلبك اوندن زیاده اوغلی اولمدی دینلرك قولنجه جواب بودرکه اول زمانده عبدالمطلبك کندی اوغلرندن واوغلانلرینك اوغلانلرندن اون نفر اولادی حاصل اولمش ایدی نذره وفا اندن لازم کلمش ایدی زیرا کشینك حفیدی کندی اولادیدر دیمشلر . روایت ایدرلرکه دوه‌لری قربان ایتدکدنصکره عبدالله باباسی ایله‌دونوب کلور ایکن کعبه یاننده بنی اسد قبیله‌سندن برخاتونك یاننه اوغرادیلر آدی قتیله ایدی خاتون عبداللهك یوزنده‌کی نوری کورنجه بوکون یوز دوه قربان ایتدیکز اول یوزدوه‌یی بن‌سکا ویره‌یم کل بنمله مصاحبت ایله دیدی عبدالله بکا حرام کرکز دیوب اعراض ایتدی آندن‌اتاسی عبداللهی بنی‌زهره قبیله‌سنك‌سیدی اولان وهب بن عبد منافك یاننه کتوروب قزی امینه خاتونی عبداللهه الیویردی اول‌زمانده امینه خاتون قریش طائفه‌سنك حسب ونسب جهتندن افضلی ایدی اورادن امینه خاتون رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه حامله اولنجه عبدالله طشره چیقدی ینه اول قتیله دیدکلری خاتونه راست کلدی قتیله بوکره عبداللهه هیچ نسنه سویلدی عبدالله تعجب ایدوب ایتدی قنی اول سنك‌اوّل سویلدیکك سوزی نیچون سویلدك یوقسه سنده انصافه کلوب حرامدن فراغت می‌ایتدك دیدی قتیله ایتدی‌اول کون یوزکده برعجب نوروار ایدی آنی کوروب اختیارم قالمیه‌رق‌سویلدم ایدی‌شمدی اونور سنده‌یوق‌دیدی‌زیرا امینه‌خاتون حامله اولنجه نور محمد صلی‌الله تعالی علیه وسلم عبداللهدن کیدوب آ کا وارمش ایدی اول‌سببدن قتیله عبداللهه میل ایتمدی . سهل بن عبدالله تستری رحمةالله علیه بیورمشدرکه‌حق‌تعالی حضرتلری رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اناسی رحمنده خلق ایلك دیلدیکی کیجه امر ایلدی جنت خزینه داری اولان رضوان جنت فردوسی آچدی وبرمنادی کوکلرده ویرلرده ندا ایلدی آکاه‌اولك‌که نورمحمد صلی‌الله تعالی علیه وسلم بوکیجه اناسی رحمنده قرارایلدی وخلقتی آنده تمام اولوب دنیایه کلوب بشیر ونذیر اولسه کرك دیو چاغردی . وکعب الاحبار رضی‌الله تعالی عنهدن روایت اولنورکه ایتدی اول کیجه کوکلرده‌ویرلرده ندا اولندیکه شول‌نورکه محمدمصطفی صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم آندن خلق اولسه کرکدر بوکیجه امینه‌نك رحمنده قرار ایلدی . فیاطوبی لها ثم یاطوبی . دینلدی یعنی ای الله تبارك وتعالی حضرتلرینك مخلوقاتی نه‌کوزل حال اولدی امینه‌یه دیمکدر و اول کون دنیاده اولان پوتلرك باشلری اشاغه اولدی اوسنه قریش قومی قتی قحطلغه مبتلا ایدیلر چوق مضایقه‌لری وار ایدی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم برکاتندن اول ییل مزرغه‌لری وباغ وباغچه‌لری شویله اولدیکه جمله‌سی غنی اولدیلر وطائفهٔ عرب ایچنده اول ییلك آدینه:سنةالفتح

براء بن‌عازب رسول اکرم حضرتلرینك جمال پرکمالنی بیان‌اثناسنده کندینك اول حضرته کمال ایمان وتمام اعتقاد وایقانن دخی اشعار ایدرزیرا کلام مذکورکمال محبتدن‌نشئت ایدر . وبراء بن‌عازب رضی‌الله عنهما حضرتلرینك سنی تمیز ودرجهٔ ادراك وعرفانه بالغ اولدیغی ساعتدن برو هرکز دیده‌سنه رسول اکرمدن غیری بر شیٔ احسن کورنمدیکن ایهام واردر. زیرارسول اکرمه حسنده زیاده وحسنده مساوی کسه‌یوقدر . صلی الله‌علیه‌وسلم

﴿ الحدیث الرابع ﴾

حدثنا محمود بن غیلان) کنیه‌سی ابواحمد مروزیدر. بخاری ومسلم مشایخندندر تبع تابعیندن اخذ ایدنلرك کبارندندر (حدثنا وکیع) جراح کوفینك اوغلیدر کنیه‌سی ابوسفیاندر . امام اعظمدن استماع ایدوب انك قولیله افتا ایدردی . مکهٔ مکرمه‌دن عودت اثناسنده عاشورا کونی فیدنام بر موضعده وفات ایلدی (حدثنا سفیان) مبرك شاه ومصنف بوسفیاندن مراد سفیان ثوریدر دیدیلر سفیان

والابتهاج: قودیلر یعنی فتح وافتخار بیلی دیمکدر زیرا حق تعالی حضرتلری فتح میسر ایدوب رزقلرینه وسعت کلمکله افتخار ایتمشلر ایدی آندن امینه خاتونك حملی ایکی آیلق اولنجه عبدالله وفات ایلدی قریش طائفه‌سیله تجارته کتمش ایدی کلورایکن مدینه‌ده دایلیری یاننده خسته قالدی یولداشلری مکه‌یه کلدکده عبدالمطلب نیجه اولدی عبدالله دیو سؤال ایلدی آنلر بوحالدن خبر ویرنجه بیوك اوغلی اولان حارثی مدینه‌یه کوندردی حارث مدینه‌یه کلدیکی زمانده عبدالله وفات ایدوب دار نابغه‌ده دفن اولنمشیدی. ابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدرکه عبدالله وفات ایدنجه ملکلر یارب رسولك یتیم قالدی دیدیلر الله تبارك وتقدس حضرتلری آنك حافظ وناصری بنم دیو بیوردی . جعفر صادق رحمة الله علیهدن سؤال ایدوب حکمت نه ایدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اتادن وانادن یتیم قالدی دیدیلر اوزرنده مخلوقدن کیمسه‌نك حقی اولمسون دیو بویله قیلندی دیدی . ابن عباس رضی الله عنهما روایتنده امینه خاتوندن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك حملندن التی آی کچدکدنصکره برکیجه واقعه‌ده کوردمکه برکسه کلوب یا امینه تحقیقا بلمش اول که سن خیرالعالمینه حامله اولدك طغوردیغك زمانده اسمنی محمد قویه‌سن وحالکی کیمسه‌یه آچیوب صاقلیه‌سن دیدی آندنصکره ولادت وقتی یتشدکده برکون عبدالمطلب طواف کعبه‌ده ایدی بن اوده یالکز قالمش ایدم سمعمه برعظیم صوت ایریشوب غایتله خوف ایتدم کوردم همان برآق قوش کلوب قنادیله آرقمی صیغه‌دی وبندن خوف واضطراب زائل اولدی یانمه نظرایتدم برآق کاسه ایله شربت صوندیلر آلوب ایچدیکم کبی بنی نور عظیم احاطه ایدوب اول ساعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وجوده کلدی آندن کوردم عبدمناف قزلرینه بکزر بعض خاتونلر بنی طواف ایدرلر هربرینك بویی یوکسکلکده خرما آغاجنه بکزر بونلری کوروب تعجب ایتدم یارب بونلر کیملر اوله دیدم. برروایتده وارد اولمشدرکه حین ولادتنده امینه خاتونك کوزندن پرده وحجاب رفع اولندی مشرق ومغرب مابینن تماشا ایلدی امینه خاتون ایدر کوردم که برعلم مشرقده وبرعلم مغربده وبرعلم دخی کعبة الله اوستونه دیکلدی آندن وضع حمل ایتدم ونظر ایدوب کوردم محمد صلی الله تعالی علیه وسلم سجده‌یه وارمش شول تضرع ایدن کیمسه کبی پرمغین کوك طرفنه قالدرمش آندن کوردم برآق بولوط اینوب محمدی قپلدی برزمان کوزمدن غائب اولدی وبرآواز ایشدم دیرلرایدی که مشرق ومغربی طولاشدیرك ودریالری کزدیرك تا مخلوقات محمد صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اسمیله وصفتیله وصورتیله بیله‌لر دیرلر ایدی آز زمان کچدیکی کبی ینه بولوط قالقوب کتدی دیدی . ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن روایت اولنمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وجوده کلدکده خازن جنت رضوان کلوب قولاغنه :ابشر یامحمد فابقی لنبی علم الاوقد اعطیته فانت اکثرهم علما واشجعهم قلبا : دیدی معناسی

بن سعید بن مسروق ابو عبدالله ثوریدر که ثور عبدمنات بن آد بن طانجه‌یه منسوبدر . طقسان بش سنه سنده تولد ایتدی : حکایت : اولنور که ابو جعفر خلیفه ایکن مکه‌یه توجهی اثناسنده مکه‌یه نجارلر کوندردیکه سفیان ثوری‌یی صلب ایچون دار احضار ایده‌لر بوخبرشیوع بولدقده سفیان ثوری حضرتلری باشین فضیل بن عیاضك زانولرینه وضع ایدوب اضجاع ایتمشدی. وسفیان بن عیینه حاضر ایدی بو ایکی رفیق شفیق دیدیلر که یااباعبدالله جعفر خلیفه سکا سوء قصدیله بو طرفه عزیمت ایلدیکی تواتر بولدی مناسب بودرکه بو بلا نزول ایتمدن مختفی اولسك معاذالله عدوی کینه‌جوی وجود شریفکزه دست جوردر ازا ایدرسه بزلر دخی مبتلای شماتت اعدا بلکه افتادهٔ رنج بلا اولمق لازم کلور . بوکلمات مشفقانه‌یی سفیان ثوری استماع ایدوب درون مسجده دخول واستار کعبه‌یه تعلق ایلدی . وبارکاه قاضی الحاجاته عرضحال ایلدیکه اکر

یامحمد شاداولکه بر نبینك علمی قالمادیکه سکاویرلمیه جمیع انبیانك علومی سکاویرلدی پس ایمدی سن انبیانك علم جهتندن اکثری وقلب جهتندن اشجعی سن یعنی علمك آنلردن زیاده وقلبك آنلردن بهادر قیلندی دیمکدر . ائمهٔ حدیثدن نیجه کیمسه روایت ایتمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم طوغدیغی کیجه امینه خاتون بر نور کوردیکه آنك شعاعندن تا ولایت شامك قصرلری کورندی . بعضیلر ایتدیلر شام کورندیکنك سری بوایدیکه زمان حیاتنده شام ولایتی فتح اولنسه کرك ایدی نتکیم کعب الاحباردن بر روایت وارد اولمشدر که قدیمی کتابلرده مسطوردر محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مکه‌ده طوغسه ومدینه‌یه هجرت ایتسه وملکی شامده اولسه کرك پس رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مکه‌دن ظهور ایتدی وزمان حیاتنده نبوتی شامه‌دکن واردی آنکیچون ایدیکه معراج کیجه‌سی شام ولایتنده بیت المقدسه واردی وابراهیم علیه السلام دخی شامه هجرت ایتمش ایدی وحضرت عیسی علیه السلام دخی شامه اینسه کرکدر شام ارض مبارکه اولمغین انبیا علیهم السلامدن نیجه کیمسه‌هر بری بر طریقله شامه تعلق ایتمشلردر وحشر نشر یری دخی شامدر. علمای حدیثدن چوق کیمسه روایت ایتمشلردرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر : علیکم بالشام فانها خیرة الله من ارضه یجتبی الیها خیرته من عباده : معناسی ولایت شامده ساکن اولمغه ترغیب ایدوب شام مملکتی حق تبارك وتعالی نك ارضنده اختیار ایتدیکی یردر قوللرندن اختیار ایتدیکی کیمسه‌یی دخی شامه چکر دیمکدر. عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه کندی اناسی اولان شفا خاتوندن روایت ایلرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دنیایه کلدیکی زمانده بن آلمش ایدم بنم الیم اوستنه دوشمش ایدی قولاغمه بر آواز کلدی ایشتدمکه بر کیمسه رحمك الله دیدی وکوردم مشرقله مغرب اراسی نورله طولدی حتی دیار رومك بعض قصرلرین کوردم آندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی امزردم ویاتوردم همان بکا برحالت کلدیکه بدنم دترمکه باشلدی کوزم قراردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کوزمدن غائب اولدی ایشتدم بر کیمسه قنده کتدی دیدی مشرقه ایلتدیلر دیو جواب ویردیلر بوسوز هیچ بنم قلبمدن کتمدی تااول زمان اولدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نبوت کلدی اولا ایمانه کلن مسلمانلر ایله همان ایمانه کلدم دیدی. وعجایب ولادتنك بری دخی بودرکه امام بیهقی وابونعیم روایتلرنده حسان بن ثابت رضی الله تعالی عنه ایدر ایدی بن سکز یاشنده وار ایدم بیلورمکه برصباح وقتنده بریهودی فریاد ایدوب یامعشر الیهود دیو چاغردی یهود جماعتی دخی نه اولدك نه چاغرسك دیو باشنه اوشدیلر ایتدی احمدك یلدیزی بوکیجه طوغدی واحمد دخی بوکیجه وجوده کلدی دیدی . حضرت عایشه رضی الله عنهادن مرویدر که بریهودی وار ایدی مکه‌ده ساکن اولور ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم

جعفر کینه‌ور سلامت ایله مکه‌یه دخول ایدرسه عمرم اولدقچه کعبه‌یی خاطرمدن اخراج ایده‌یم همان دعاسی مقبول اولوب اول کون ابو جعفرك اولدی خبری مکه‌یه کلدی بعده سفیان ثوری حضرتلری بصره‌یه توجه ایدوب برازمان بصره‌ده ساکن اولوب یوزالتمش سنه‌سنده دعوت حقه اجابت ایتدی. اکثر اقوال بودرکه قبرشریفی نجفده‌در زیارت وتبرك اولنور رحمة الله علیه (عن ابی اسحاق عن البرآء بن عازب) مصنف بیوررکه بوحدیث شریفی براء بن عازبدن اوچ واسطه ایله محمود بن غیلان بزه خبر ویردی (قال) برآء بن عازب بیوردی (مارایت من ذی لمة سوداء فی حلة حمراء احسن من رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) باشی صاچلی حلهٔ حمراء کیمیجی افراد انسان بیننده رسول اکرم حضرتلرندن احسن برفرد کورمدم (شعره یضرب منکبیه) بوکلام ذی لمه‌نك بیانیدر . یعنی رسول اکرمك شعر شریفی منکبیننه واصل اولوردی تفصیلی آنفا کچدی (بعیدما بین المنکبین)

حضرتلرینك ولادتی کیجه‌سی قریش قومنه هیچ بوکیجه ارا کزده بر اوغلان وجوده کلدیمی دیدی بیلیز دیدیلر ایتدی وارك ایمدی کورك بو امتك پیغمبری بوکیجه طوغدی ارقه‌سنده علامتی واردر دیو خبرویردی واردیلر قریش طائفه‌سی ارالرنده صوردیلر خبر ویردیلر که بوکیجه عبداللهك براوغلی وجوده کلدی واقعا ارقه‌سنده برنشانی واردر دیدیلر یهودی دخی کلوب نشان نبوتی کوریجك عقلی باشندن کیدوب دوشدی های مدد نبوت بنی اسرائیلدن کتدی دیدی وقریش قومنه سزه برمرتبه‌ده غلبهٔ دولت حاصل اوله که خبری مشرقدن مغربه دکن واره دیدی ویهود طائفه‌سی بومقوله نسنه‌دن خبر ویردکلرینك وجهی بودر که آنلرك ایچنده علما چوق ایدی وکتابلرنده رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك کلهٔ جکن کورمشلرایدی وعلم نجومده بهره‌لولری وارایدی دائماً مقید ایدیلر کلدیکی زمانی نجوم حسبیله بولمشلرایدی زیرا رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك ولادتنه نجوم ایچنده قوی دلیل وار ایدی اهلنه معلوم ایدی حتی شمدیکی زمانده دخی منجملر رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك ولادتنه دال اولان قرانك فلان بیلنده دیو تقویملری اولنه تاریخ یزارلراول قران برمشهور قراندرکه بتون دنیاده اولان اهل حکمتك معلومملریدر انی هرکز انکاره مجال یوقدر. وجملهٔ عجایبدن بعضیسی دخی مداینده ایوان کسرانك چاتلایوب اون ایکی بدنی بیقلدیغیدر. وطبریه دکزی یره کچدیکیدر. وفارس ولایتنده آتش پرستلرك بیك بیلدنبرو ینان آتشلری اول کیجه سوندیکیدر. وکسرانك ایوانندن اون ایکی بدن بیقلدیغی نسل کسرادن اون ایکی کیمسه‌ده سلطنت آخر اولمغه اشارت اولمش ایدی فی الحقیقه اویله واقع اولدی. ومبارك کوبکی کسلمش وسنت اولمش طوغدی. بعض علمادن منقولدرکه حضرت آدم سنتلو خلق اولندی وانبیادن اون ایکی کیمسه دخی انادن سنتلو طوغدی آخری محمد مصطفی صلی‌الله تعالی‌علیه وسلمدر دیو بیوردی. کیرو قلانی. شیث . ادریس . نوح . لوط . یوسف . موسی . سلیمان . شعیب . یحیی هود. پیغمبرلردر صلوات‌الله وسلامه علیهم اجمعین . علمای تاریخ رحمهم‌الله رسول اکرم افندیمز حضرتلرینی قنغی بیلده طوغدیغنده اختلاف ایتمشلردر اکثری بونك اوزرینه‌درکه فیل بیلنده وجوده کلدی یعنی سابقاً اشارت اولنان ابرهه که اصحاب فیل انك قومیدر اول کعبه‌یی یقمق نیتیله کلوب حق جل وعلا جانبندن بلانازل اولوب هلاك اولدقلری بیلده طوغدی دیمشلردر. مشهور بودرکه اول بیل ایچنده فیل قصه‌سندن اللی کون صکره وجوده کلمشدر بوندن غیری دخی اختلافات ذکر اولنمشدر امامشهوری بودرکه بیان اولندی. وینه قنغی آیده طوغدیغی دخی اختلاف اوزره‌در بونده‌ده مشهور اولان ربیع‌الاولده واقع اولمقدر جمهور علمانك قولی بودر. امابعضیلر صفرده. وبعضیلر ربیع‌الآخرده طوغدی دیمشلردر وبوندن غیری دخی ذکر ایتمشلردر وقنغی کونده طوغدیغی دخی اختلافلیدر. اما اهل مکه‌نك ایکی دوشلری مابینی وسعتلی ایدی اعتدال اوزره (لم یکن بالقصیر) رسول اکرم قصیر اولمدی (ولا بالطویل) دخی رسول اکرم طویل اولمدی. یعنی معتدل القامه ایدی. صلی‌الله علیه وسلم

الحدیث الخامس

حدثنا محمد بن اسماعیل) امام المحدثین اولان صاحب الصحیح در کنیه سی ابو عبداللهدر محمدبن اسماعیل بن مغیرة الجعفی البخاریدر جدی مغیره یمان بخاری یدنده اسلامه کلوب بخارایه نقل ایتدی محمد البخاری حضرتلری یوز طقسان درت سنه سی شوالنك اون اوچنجی کونی صلاة جمعه‌دنصکره تولد ایتدی. وایکی یوز اللی التی سنه‌سنك عید فطری کیجه‌سی صلاة عشادنصکره عالم بقایه روح پرفتوحلری عروج بیوردی . وخرتنك نام قریه‌ده وجود شریفلری مدفون اولدی . وسنین عمرلری التمش اوچ سنه‌دن اون اوچ کون مقداری ناقصدر امام بخاری حضرتلرینك یوم وفاتنه کلنجه خرتنك قریه‌سی غیراسم ایله تسمیه اولنمشدی

اعتقادلری بودرکه اون ایکنجی دوشنبه کیجه‌سی طوغمش اوله وعمللری بونك اوستنه‌در ولادت واقع اولان مقام شریفی اول آیك اون ایکنجی کیجه‌سی زیارت ایدرلر . ابن عباس رضی‌الله عنهمادن مرویدر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دوشنبه کونی طوغدی ودوشنبه کونی نبوت ویرلدی ودوشنبه کونی مکه‌دن مدینه‌یه هجرت ایلدی ودوشنبه کونی مدینه‌یه کیردی . روایت اولنورکه وجوده کلدیکی زمان شریفی طاك یری آغاردیغی زمان ایدی . وروایت اولنمشدرکه زمان ولادتی غفر طلوع ایتدیکی وقت ایدی . غفر . دیدکلری منازل قمردن اوچ دانه ییلدزدر پیغمبرلرك مولدی اولدر یعنی طوغدقلری زمان آنك طلوعی وقتنه کلور . وشهور شمسیه‌دن نیسان آینده طوغمشدرکه اورته بهار آیدر آنك دخی بکرمی سنده واقع اولمشدر . ومدت حملی طقوز آی ایدی دیمشلردر . بعضیلر اون آی ایدی دیدیلر بونك غیری دخی دیمشلردر . ومکه شهرنده حجاجك قرانداشی محمد بن یوسف اولدیغی اوده وجوده کلدی . وثویبه دکلری خاتون امزرمشدر واول خاتون ابولهبك جاریه‌سی ایدی رسول‌الله حضرتلرینك ولادتن بشارت ایتدکده ابولهب آنی آزاد ایلش ایدی وابولهب وفات ایتدکدنصکره برکیجه واقعه‌ده کوردیلر یاابالهب حالك ندردیدیلر ایتدی جهنمده‌یم امادوشنبه کیجه‌لری کلدیکی کبی عذابم تخفیف اولنور پرمقلرم اراسن امرم آندن صوچیقار آنی ایچرم دیدی وسببی بودرکه دوشنبه کیجه‌سی رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم دنیایه تشریف ایتدکده ثویبه کلوب بکا بشارت ویرمش ایدی بنده آنی آزاد ایتمش ایدم حق تعالی آنك مقابله‌سنده دوشنبه کیجه‌لری عذابم تخفیف ایدوب بواحسانی ارزانی قیلدی دیدی . ابن جزری رحمة‌الله ایدر ابولهب رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینك طوغدیغی کیجه احسان ایتمکله ابولهب کبی کافر جهنم ایچنده فائده‌سن مشاهده ایدنجه قیاس ایله‌که برکیمسه مؤمن وموحداوله اوکیجه‌لره تعظیم ایدوب رسول‌الله حرمتنه انعام واحسانلر ایلیه حق سبحانه وتعالی جانبندن نقدر لطف وکرملره مستحق اولور لایق بودرکه دائما اهل اسلام رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك مولدی آینده جمعیت ایدوب ضیافتلر ایلیه‌لر فقرایی انواع خیرات وصدقاتله نوازشلر ایده‌لر ومولد شریف اوقوده‌لر دیمشلردر . و مجربدرکه برکیمسه وجه مشروح اوزره مولد آینده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حرمتنه جمعیت وضیافت ایلسه ومولد شریف اوقتسه اول ییل ایچنده بلادن امین اولوب مرادی نه‌ایسه حاصل اوله دیمشلردر . روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك دایه‌سی اولان حلیمه خاتون حکایت ایلدیکه بز بنی سعدبن بکر قبیله‌سندن برنیجه خاتونلر ایله مکه شهرنه کلدك که اهل مکه‌نك امزره‌جك اوغلنجقلرین آلوب دایه‌لق ایده‌لم دیو والحاصل بنمله کلن خاتونلرك جمله‌سنه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرین امزرمکه عرض ایتدیلر یتیمدر دیو کیمسه امزرمکه میل ایتمدی هربری بر

روز وفاتنده اهالئ سمرقنده صلاة جنازه‌یه حاضر اولمق ایچون قریهٔ مزبوره بخارایه ایکی فرسخ مقداری اولدیغندن مشیه قدرتی اولمیان حمار کرایه طوتوب خلق غایت چوق اولمغله چارپا وفا ایتمیوب برحمار ایکی کندی قیمتنجه کرایه بالغ اولدیغی جهتدن قریهٔ مزبوره‌یه خرتنك تسمیه ایتدیلر . امام بخاری حضرتلرینك بخارادن بو قریه‌یه نقلنه سبب بو ایدیکه بخاری شاهی اولان خالدشاه مرادایلدیکه امام بخاری حضرتلری هر کون سرایه کلوب اولادلرینه تعلیم ایلیه . امام بخاری اجابت ایتمیوب شو وجهله جواب ویردیکه علم شریفکه جوهر عزیز اولمغله انی ابواب ناسه کوتروب ذلیل وخوار ایتمك بر وجهله معقول دکلدر . اکر اولادلرینك تحصیل کمالی مطلوبك ایسه تکمیل کماله عار و تحصیل علمه حیا اولمز . پس بهر روز سائر طلبهٔ علوم کبی ملازم عتبهٔ استاذ اولسونلر دیدکده شاه مزبوره نیچه کره آدملر ارسال و دعوت ایدوب بوشناکارلرینك اولادی

اوغلان بولوب الديلر بندخی رسول اللهدن غيريسن بولميوب زوجه ديدم بزمله كلن خاتونلرك هربری براوغلان بولوب الدی بن شـويله قالمق بكا كوج كلدی بندخی رسول الله صلی الله تعـالی عليه وسلم حضرتلرينی آلمق نيتيله واردم كوردمكه مبـارك جسمنی بر يشـيل حريره و اوسـتنه‌ده بر آق صوف صارمشـلركه سوددن بياض ومسك رايحه‌سن ويرر ايدی پيغمبرمز صلی الله عليه وسلم حضرتلرينی مبارك آرقه‌سی اوستنه‌ياتورمشلراويورايدی جمال شريفنه نظر ايتدم اويانديرمغه قيامدم ياواش ياواش يانه‌واردم الیمی مبارك كوكسی اوستنه‌قودم مبارك كوزلرينی آچوب يوزيمه باقدی كولدی وكوزلرندن بر نور چيقوب تا كوكلره يتشـديكنی كوردم آندن ايكی كوزلرينك آراسنی اوپدم وصاغ ممه‌می ويردم آلدی وديلديكی قدر امدی آندن صول ممه‌می ويردم آلمدی آندنصكره دائما حالی بو ايديكه صاغ جانبـدن امر ايدی هيچ صول جانبدن امدی‌ديدی. بعض علما بونك وجهنده بيورمشـلردركه صول ممه‌نك صاحبی حليمه‌نك كندی اوغلی ايديكنی حق جل وعلا بيـلديرمش ايدی انكيچون عدالت ايدوب كندی صاغ ممه‌دن واول بری صول ممه‌دن امرلر ايدی. آندن حليمه ديدی كه كلديكمز زمانده برمركبزوار ايدی يورومز ايدی وبرمايه دوه‌مز وارايدی اوغلانمزه غذااوله‌جق قدر سود ويرمزايدی پيغمبری آلوب مسكنمزه كتورديكمز كبی زوجم دوه‌يی صاغمغه واردی كورديكه ممه‌لری طوبطلو سـود اولمش آندن صاغوب سـودينی كتوردی ايچـدك زوجم ديدی كه ياحليمه آلديغـك يتيمك قدمی مبـارك ايمش كلير كلمز بركتی ظـاهر اولوب كيجه‌مز نير اولدی آندن كتدكچه نعمت ودولتلری زياده اولدی طوارلری وقيونلری چوغالدی‌ينه حليمه‌ديبور كندی يرمزه كيدر ايكن مركبك اوسـتنه بندم پيغمبر صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينی اوكه آلوب طوتدم مركب شـويله سرعتله يوريمكه باشـلدی كه ديكر خاتونلرك مركبـلری آردمزده قالدی هر بری حـيران اولوب تعجب ايدرلر ايدی. ياحليمه بومركب نه‌عجب يوكرك اولمش كلديكك زمانده دوشه قالقه كوجله كلور ايدی ديديلر. آندن بنی سعد ديارينه كلدك اويل شويله قتلق ييل ايديكه يرلريمزده طوار اوتلايه‌جق نسنه بوله‌مز ايدی بزم قيونلريمز الله تعالينك فضل وعنايتيله سودلنور ايدی وسعتله عيش وتنعم ايدردك ديكر كيمسه‌لرك طوارلری برقطره سود ويرمزايدی چوپانلرينه اصمارلرلر ايديكه سزده طواريكزی حليمه‌نك طواری كزوب اوتلاديغی يره آلوب كيدك آنلر دخی اويله ياپارلر ايدی فقط ينه‌فائده ويرمز ايدی بزم قيونلريمز سودلو كلور ايدی آنلرك سودسز كلوردی. حليمه روايت ايلركه رسول اكرم حضرتلری ممه‌دن كسلدكده « الله اكبر كبيرا والحمدلله حمداً كثيراً وسبحان الله بكرةً واصيلا » ديدی. اول زمانده كه حركته كلوب اياق اوزرينه قالقدی اوغلانجقلر اوينارلر ايدی اول حضرت طوررسير ايدر ايدی اويونه قارشمز ايدی ديدی . أئمهٔ حديث رحمهم الله تعالی ابن عباس رضی الله همواره دولت سرای عزتده مقيم وسـايه نشين نازنعيم اولمغله استماع كلمات شريفلرينی اغياردن حالی تنهـا راغب ومجلس مخصوصده تعلمه طـالبلردر بناء علی ذلك دعوت ايدرز ديو خالـد شـاه امام حضرتلرينك سرای شاهه كلمكلكنی تكرار ايتـدی . حضرت امام دخی بعض خلقی تعليمـه تخصـيص وبعضنی علم شريفدن محروم ايلمك لايق دكلـدر ديو جواب بيوردقده . شـاه مزبور منفعـل اولوب حضرت امامی نفی ايتمكله قريهٔ مرقومـه‌يه توجـه وانده اقامت نيتی ايله رو براه اولدقده « اللهم ارم ما فصـدونی به فی انفسهم واولادهم واهـاليهم » ديو بيوردی .مرويدركه مدت يسـيره مرورنده غـيرت حق ظهورايدوب جمله‌سی مقهـور اولديلر . عبـد القدوس سمرقندی ديديكه قريهٔ مزبوره‌ده حضرت امام اقرباسی خانه‌سنه نزول بيورديلر زيارت شريفی ايچون بن حاضرايدم عقيب صلوة عشاده كندولرندن «اللهم قدضاقت علی الارض بمـا رحبت فاقبضنی اليك»

عنهمادن روایت ایتمشلردرکه حلیمه خاتون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اصلا نزدندن آیرمازواوزاغه کیتمکه براقماز ایدی. برکون نصلسه غفلت ایدوب کوزتمدی. رسول الله صلی الله علیه وسلم دخی رضاعاقزقرنداشی اولان «شماء» ایله اوکله صیجاغنده قوزیلری آراسنه کیتدیلر حلیمه دخی آراشدیره‌رق کتدی بولدی بو صیجاقده نیچون طیشاری کیدرسکز دیدی «شماء» دیدی که «یا امه» قرنداشمه صیجاق طوقونمز بن کوردم کزدیکی یرلرده باشی اوزرنده بر پاره بولوط قنده کیتسه بیله کیدروطوردیغی زمانده طورر تا بورایه کلنجه بوحال اوزره ایدی دیدی. علماء حدیثدن ابویعلی وابونعیم وابن عساکر نقللرنده شدادبن اوس رضی الله تعالی عنه روایت ایتلشدرکه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم بیوردیکه صبی ایدم برکون کندی اقرانم اولان صبیلرله بر دره ایچنده ایدك ناکاه آنی کوردمکه اوچ کیمسه کلدیلر ویانلرنده بر التون لیکن دخی وار ایچی طوپطلوقار ایدی. همان بنی صبیلر آراسندن آلدیلر وصبیلر دخی سرعتله قاچوب قبیله‌یه کتدیلر. صکره اول کیمسه‌لرك بری بنی یر اوزرینه یانم اوستنه یاتوردی قارنمی یاردی بن باقوب طوریبوردم اما هیچ آجیسنی طویمدم قارنمده اولان باغرسقلری طیشاری چیقاروب اول لیکنده اولان قار ایله محکم بیقادی‌ینه قارنمه قویدی. بری‌دها کلدی بوره‌کمی طشره چیقاروب یاردی‌وایچندن برپاره‌اویوشمش قاره قان‌چیقاروب آتدی صکره الیله صاغ‌وصول‌جانبدن برشیء آلور کبی اولدی همان کوردم الندہ نوردن برخاتم پیدا اولدیکه نظر ایدن کیمسه‌نك‌عقلی حیران‌اولوردی اول خاتمله‌یوره‌کمی مهرلدی آندنصکره قلبم نور نبوت‌وحکمتله‌طولدی ویوره‌کمی کتوروب ینه یرینه قودی نیجه زمان اول‌خاتمك برودتنی یوره‌کمده‌طویار ایدم. اندنصکره اوچنجی کیمسه کلوب قارنمك یاریلان یرینی الیله صغادی باذن‌الله تعالی یاره‌سی ایو اولدی والیمه یاپشوب لطفله بنی‌ایاق اوزرینه قالدیردی. ابن عباسدن‌وارد اولان برروایته‌کوره حلیمه دیرکه اوغلم «ضمره» سکرده‌رك واغلیه‌رق وفریاد ایده‌رك تیز یتیشك برکیمسه کلدی ارامزدن «محمد»ی‌قاپدی برطاغ اوزرینه آلوب کیتدی قارنی یاردی دیوچیقه کلدی. بالجمله روایات مختلفه ایله وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك عالم صباوتده ایکن مبارك قارنی شق ایدوب ایچنی پاك ایتدکدنصکره مبارك قلب شریفنی نور نبوت وحکمتله طولدرمشلردر وقلب شریفی شق اولنمق بر دفعه حرا طاغنده جبرائیل علیه السلامك وحی ایله کلدیکنده وبردفعه دخی لیلهٔ اسراده واقع اولمشدرکه ان شاء الله تعالی هر بری اشاغیده محللرنده ذکر اولنسه کرکدر. اصلا خاطره کتورلمسون که مبارك قارنی شق اولنمقدن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه الم چکمك احتمالی اوله. حاشابویله دکلدر بلکه الله تبارك وتعالی حضرتلرینك حکمتیله‌شویله‌اولوردیکه اصلا دویمیوب همان

دیودعاایتدیکنی استماع ایتدم. ایام قلیله مرورنده دار بقایه انتقال بیوردیلر. نسفی روایت ایتدیکه امام بخاری حضرتلری وفات ایتدکده بدن نظیفنی تکفین ایدرکن اعضای شریفندن طیب رایحه لو عرق ترشح ایدوب خضار اول خوی عنبر بویلری استشمام ایلدکلرندن بشقه‌قبره‌وضع اولندقدنصکره مدفن شریفندن رایحه تنسم اولنمغله اهالیٔ مملکت تراب مزاری مانند کحل کشیدهٔ دیده ایتملریله قبر شریفی مکشوف اولمغه قریب اولدی بناء علی ذلك قبر شریفی خشب ایله مستحکم ایلدیلر. حضرت امام راویلرندن امام فربری بیوررکه جامع الصحیح بخاریدن مدینهٔ فریرده قرائت ایلدیکم وقتده‌یتمش بیك مقداری کمنه‌درس شریفه حاضر اولورلر ایدی. حضرت‌امام زهد وصلاح‌ایله اراسته وورع وتقوی‌ایله پیراسته‌ایدی. وزماننده اولان محدثینك اکثرینه ملازمت ایدوب عراق وحجاز وشام‌ومصره سیاحت ایدوب مشایخ حدیثدن اخذ حدیث

تماشاسنی ایتدیکنی بیلوردی . روایت اولندیکه مبارك ظهرنده مهر نبوت وار ایدی مسك رایحه‌سی کبی رایحه ویرردی اما مهر نبوتك شکلی حقنده علمای حدیث چوق سوز سویلشلردر . بخاری رحمة الله علیه نقلنده اول دیارده معروف اولان «حجله» دیدکلری چادردوکمه‌سی یا«ککلك» یمورطه‌سی قدر ایدی دیمشلردر. مسلم روایتنده آوچ اورته‌سی قدرایدی اوستنده سیاه بکلروار ایدی دینلمشدر . برروایتده دخی کوکرجن یمورطه‌سی قدر ایدی دینلمشدر. بعضیلردخی بریرده بتمش قیللر ایدی دیمشلردر. والحاصل جمله‌سنك محصول کلامی بردر: مبارك ارقه‌سنده مهر شریف وار ایدی که نهایت هرکشی عقلی مقتضاسنجه برنسنه‌یه تشبیه ایتمش و بونلردن بشقه دها بعض روایتلر واقع اولمشدر . مهر شریف وار ایدیکنده شك وشبهه یوقدر لکن هیئتنی صحتی اوزره بیلدیرمك مشکلدر . حضرت عایشه رضی‌الله عنها رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات ایتدکده مهر شریفی المرایله یوقلدم بوله‌مدم رفع اولنمش ایدی دیو بیوردی. بعض علما مهر هریفله برابروجوده کلمشدر دیدیلر. بعضیلر مهر شریف صکره‌دن اولدی دیدیلر . امام حاکم رحمة الله علیه وهب بن منبه رضی الله عنهدن روایت ایتمشدرکه الله تعالی حضرتلری هیچ برپیغمبر کوندرممشدرکه انك صاغ الی اوستنده نبوت بکلری اولمیه الا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نبوت بکی مبارك ارقه‌سنده ایدی دیمشدر. بوتقدیرجه جمیع انبیا صلوات الله علی نبینا وعلیهم اجمعین حضرتلرینك نبوت نشانلری اولور ایمش اما مبارك یاغرنده قلب شریفی مقابله‌سنده اولمق رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص ایمش . روایت اولنورکه پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام درت یاشنده ایکن اناسی امینه خاتون «ابواء» دیدکلری موضعده وفات ایلدی بعضیلر«حجون»ده وفات ایلدی دیمشدر . صاحب القاموس مکهٔ مکرمه‌ده دار نابغه‌ده دفن اولندی دیمشدر جائزدرکه ذکر اولنان موضعلرك برنده وفات ایدوب دار نابغه‌ده دفن اولنمش اوله وکندولری هنوز بش ویاالتی یدی یاشنده ویاخوددها زیاده بریاشده ایکن اناسی وفات ایتمك روایتلری وارد اولمشدر الله اعلم بحقیقة الحال . ابن سعدرحمة الله علیه برچوق طریقدن روایت ایلمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم التی یاشنه کیردیکی زمانده اناسی مدینه‌ده ساکن اولان دایلرینی زیارت ایتمکه آلوب کتدی ام ایمن دیدکلری خاتون دخی برابر کتمش ایدی واردیلر دار نابغه‌ده قوندیلر بر آی دایلریله قالدیلر صکره رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینه‌یه هجرت ایتدیکی زمان صبی ایکن مدینه یه کلدیکینی وانده اولان بعض خصوصلرینی ذکر ایدوب انام ایله بواوده مسافر اولمش ایدك وفلان شی شویله واقع اولمش ایدی دیو بیوردی. ام ایمندن مرویدرکه اول زمانده یهود طائفه‌سی کلوب رسول‌الله صلی الله علیه وسلمه نظر ایدرلر وبو امتك پیغمبری اولاجق بودر دیرلر ایدی صکره اناسی ینه مکه یه ایلدی . وجامع الصحیح که یدی بیکدن زیاده حدیثی مجتمعدر مسجد حرامده تألیف ایلدی . بیوررلردی که هربر حدیث شریفی صحیحه ادخال ایتدم . اولا غسل وایکی رکعت صلاة نافله ادا ایدوب بعد الاستخاره تحریرایدرایدم . وبو کتابی التی یوز بیك حدیثدن انتخاب ایتدم . واون التی سنه‌ده کاملا استکتاب ایتدم. وخاطرمده یوز بیك حدیث صحیح وایکی یوز بیك حدیث مشکوك محفوظدر . پس حضرت امامك مناقبی تحریردن بیروندر. بومقامده اکتفا اولندی. رضی‌الله عنه (حدثنا ابونعیم) اسمی افضل بن دکیندر . بخارینك کبار مشایخندندر حفظ واتقانده رتبهٔ عالیه‌یه نائل ودرجهٔ حجته واصل ایدی (حدثنا المسعودی) اسمی عبدالرحمن در عبدالله بن عتبه بن عبدالله المسعودینك اوغلیدر تابع تابعینك کبارندندر کوفیدر (عن عثمان بن مسلم بن هرمز عن نافع بن جبیربن مطعم) جلیل القدر تابعیندندر (عن علی بن ابی طالب) کرم الله وجهه مصنف

آلوب کیدر ایکن « ابواء » دیدکلری منزله کلدکلرنده وفات ایلدی دیو حکایت ایلر ایدی . بعض روایتده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه نبوت کلدکدنصکره اناسی واتاسی قبرلرینه کلوب دعاایلدی حق جل وعلا حیات ویروب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایمان کتوردیلر ینه وفات ایتدیلر وبوکا متعلق بعض حدیث شریف ذکر ایتمشلردر . بعضیلر دخی بوقوله راضی اولمیوب خلافنه بعض دلیللر اقامه ایتمشلردر. حقیقت حال حق تعالی حضرتلرینه معلومدر طرفینك اقوالنی ذکرله تطویل کلامك نفعی یوقدر اماحذر ایدوب انلره نقصان ویره جك کلام سویلمامك کرك. زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اذاحاصل اولور کشی اناسنی واتاسنی نقصانله ذکرایتدکلرندن انجینور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی انجتمك کفردر اناسنه واتاسنه متعلق کم سوز سویلمکدن غایت صاقنمق کرکدر. حتی بعض علما اول حضرتك والدیننك ایمانه کلدکلرینی پك چوق تفصیل ایتمشلردر . امینه خاتون وفات ایتدکدنصکره پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه «ام ایمن» دایه لك ایدوب خدمت سعادتلرنده بولنمشدر حتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اکاسن اناملدنصکره اناملك دیو بیوردی. وسکز یاشنده ایکن جدی عبدالمطلب وفات ایلدی اول زمانده عبدالمطلب یوزقرق یاشنده ایدی رسول الله حضرتلرینك جمیع لوازماتنی کورن وکوزه دن عبدالمطلب ایدی بوندن صکره عمیسی ابوطالب خدمت ایتمکه باشلدی عبدالمطلب اکا وصیت ایلمش ایدی زیرا ابوطالب عبدالله ایله برانادن طوغمشلر ایدی . ابن عساکر رحمة الله علیه جلهمه دن روایت ایلمشلردر که برقحطلق زماننده مکه یه کلدم قریش قومی کلوب یاابا طالب قحطلقدن حالمز خراب اولدی کل حق تعالی حضرتلرندن استسقا ایله امیداولنور که یغمور ویره دیدیلر بونك اوزرینه ابوطالب چیقدی ویاننده بر حسن الوجه صبی وار ایدی ابوطالب الینه یاپشدی ارقه سنی کعبه دیوارینه طیادی صبی پرمغنی قالدردینی کبی اصلا کوك یوزنده برپاره بولوط یوق ایکن هرجانبدن بولوتلر چیقوب یغمورلر یاغدی واو والر طولوب سیللر آقدی دیدی . بوقصه یی ابوطالب برقصیده سندن کمال فصاحت وبلاغت اوزره ذکر ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نبوتنه متعلق کلام ایلمشدر حتی بعض طائفه بوقصیده دن ابوطالبك اسلامنی استدلال ایتمشلردر .ابن ابی شیبه رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اون ایکی یاشنه کیردکده عمیسی ابوطالب ایله چیقوب شام دیارینه کیتدیلر اوراده «بصری» دیدکلری یره واردقلری زمان اول یرده بحیرا دیرلر برراهب وار ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کورنجه مبارك الینه یاپشدی و « بوسید العالمیندر حق سبحانه وتعالی حضرتلری بونی رحمة للعالمین کوندرمشدر» دیدی. یابحیرا ندن بیلورسن دیدیلر بحیرا « سز شوقارشوده اولان یوقوشدن اینوب کلور ایکن کوردم حجر وشجردن برنسنه قالمدی الابوکا سجده قیلدیلر انلر کیمسه یه سجده قیلمازلر

بیورر که بشنجی حدیث شریفی حضرت علیدن درت واسطه ایله امام بخاری بزه خبر ویردی . معلوم اوله که حضرت علی کرم الله وجهه ابوطالبك اوغلیدر. هاشمی وقریشی وخلیفهٔ رسول الله وداماددر حین صباوتده مسلم اولان صبیانك اقدمیدر . رسول اکرم حضرتلریله تبوك غزاسندن غیری جمیع غزواتده حاضر اولمشدر. رسول اکرم غزوهٔ تبوکه توجه ایلدکلرنده حضرت علی یی مدینه ده حرم رسول الله اوزرینه ناظر ترك ایدوب بیوردیلر که یاعلی سن راضی اولمز میسن بندن اولمقلغه موسادن هارون منزلنده . لکن بندنصکره نبی یوقدر . عثمان رضی الله عنه اوتوز بش سنه سی ذی الحجه سنك اون سکزنجی جمعه کونی شهید اولوب . همان اول کون حضرت علی استخلاف اولندی . مدت خلافتی درت سنه وآلتی آی اولوب سنین عمرلری التمش اوچه بالغ اولدقده هجرتك اوتوزنجی رمضان شریفك اون یدنجی جمعه کونینك صباحنده کوفه ده

الا پیغمبرلره قیلورلر و بن بونی مهر نبوتله بیلورم بونك ارقه‌سنده مهر نبوت واردر وبز کتابلرعزده بونی بولمشزدر یااباطالب صاقن یهود طائفه‌سی بوکا ضرر یتشدیر مسونلر همان بونی ینه مکه‌یه آل کیت » دیدی . بعض روایتده ابن عباس رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه ابوبکر الصدیق رضی‌الله‌تعالی عنه اون سکز یاشنده و پیغمبرعز علیه‌الصلاة والسلام یکرمی یاشنده ایدی یولداش اولوب شام دیارینه تجارته کیتدیلر تصادفاً برکورکن اغاجنك دیبنه واردیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کولکه‌سنه اوتوردی . حضرت ابوبکر بر شی سؤال ایتمك ایچون اوراده ساکن اولان بحیرا دیدکلری راهبك یاننه واردی راهب : « اول‌اغاج کولکه‌سنده اوتوران کیمدر » دیدی حضرت ابوبکر دخی اول محمد بن‌عبدالله بن‌عبدالمطلبدر دیو جواب ویردی بحیرا والله‌بو پیغمبردر عیسی علیه السلامدنصکره اورایه بوندن غیری کیمسه اوتورمدی دیدی اول زمان بوسوز حضرت ابو بکرك قلبنده یرایتمش‌ایدی. صکره‌دن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه نبوت کلوب دینه‌دعوت ایلدکده ابوبکرالصدیق رضی‌الله‌تعالی عنه تردد ایتمیوب ایمانه کلدی. ابن‌حجر رحمة‌الله‌علیه بوقصه صحیح اولدیغی تقدیرجه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم ابوطالب ایله واردیغندن غیری شامه برسفری دخی اولمق کرکدردیدی . ابن‌ذهبی رحمة‌الله‌علیه بحیرا دیدکلری راهب رسول‌الله حضرتلرینه نبوت کلمدن کوروب ایمان کتورمشدر دیدی وبو سفردنصکره رسول‌الله حضرتلری چیقوب ینه‌تجارته کتدی«بصری»دیدکلری شهرك پازارینه واردی اول زمان یکرمی بش یاشنده ایدی وام المؤمنین حضرت خدیجه‌نك میسره آدلوقولی‌رسوالله حضرتلریله‌برابرایدی وذی‌الحجه آیندن اون درت کون کچمش ایدی محل مذکوره کلدکلری زمان اینوب بر اغاج سایه‌سنده اوتوردی. نسطورادیدکلری راهب‌بونی کورنجه‌دیدیکه‌بواغاجك‌التنه‌پیغمبرلردن غیری کیمسه اوتورمز . و برروایتده حضرت عیسی علیه السلامدنصکره کیمسه اوتورمدی دیدی واوکله‌صیجاقلرنده‌میسره کوررایدیکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه ایکی ملك سایه صالوب اکا کونش طوقنمز ایدی اندن دونوب مکهٔ مکرمه‌یه کلدکلری زمان خدیجه رضی‌الله عنها دخی کندی اونده چارطاقی اوزرنده کورمشدرکه ایکی ملك رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینك استنه قنادلریله کولکه ایدرلرایدی. وبوسفردن ایکی آی‌ویکرمی‌بش کون‌کچدکدنصکره‌خدیجه‌رضی‌الله‌عنهایی نکاح ایلدی. اول‌زمان‌خدیجه‌رضی‌الله‌عنها قرق بریاشنه وارمش ایدی. حضرت خدیجه‌نك اولدن اسمی طاهره‌ایدی بنی‌تیم قبیله‌سنده ابوهلالة بن زراره دیرلر بر کشینك خاتونی ایدی اندن ایکی اوغلان طوغرمش ایدی اندنصکره عتیق بن عامر المخزومی تزوج ایلدی اندن دخی براوغلان طوغورمش ایدی اندن مفارقت ایتدکدنصکره کندیسنی رسول‌الله

ابن‌ملجم نام بدبخت مجروح ایدوب اوچ کون مرورنده عالم بقایه عازم اولدی . امام حسن و امام حسین وعبدالله ابن جعفر غسل ایدوب و حضرت امام حسین صلاة جنازه یی ادادنصکره سحر وقتی دفن اولندی . رضوان الله علیهم‌اجمعین (قال)حضرت علی بیور دیکه (لم یکن النبی صلی الله علیه وسلم بالطویل ولا بالقصیر) نبی علیه السلام طویل دخی قصیر اولمدی یعنی معتدل القامه ایدی (شثن الکفین والقدمین) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك کفینی دخی قدمینی ضخم یعنی فرموده ایدی . معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلرینك خلقتلری معتدل اولمغله جسم شریفلرنده اولان اعضاء نظیفلری دخی تناسب اوزره مخلوقدر (ضخم الرأس) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك باشلری عظیم ایدی زیرا عظم رأس کمال قوای دماغیه‌یه دلیلدر (ضخم الکرادیس) کرادیس کمکلرین باشلری معناسنه‌در دوش‌وزانوکبی رسول اکرم حضرتلرینك

صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه عرض ایدوب بنی السون دیدی. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام دخی عمیلرینه طانشدی حضرت حمزه رضی الله تعالی عنه حضرت خدیجه‌نك باباسنه واروب حضرت خدیجه‌یی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دیلیوب الیویردی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت خدیجه‌یی تزوج ایدوب بردفعه طغورمش یکرمی رأس کنج دوه صداق ویردی اندن ابو طالب کلدی نکاح خطبه‌سنی اوقیوب نکاحنی قیدیلر. بعض روایتده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت خدیجه‌یه اون ایکی بچق قیه آلتون آغرلق ویردی دینلمشدر هر قیه قرق درهمدر . آندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اوتوز بش یاشنه ایردیکی زمانده قریش طائفه‌سی کعبة اللهی سیلدن ییقلور دیو خوف ایتدکلرندن «یاقوم» دیدکلری استاده امر ایدوب کعبه‌نك تعمیره محتاج اولان یرلرینی یاپدیردیلر. رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی قریش قومیله برابر طاش طاشیرایدی. وقتاکه فخر کائنات سعادتله قرق یاشنه ایردی حق تعالی کافهٔ ثقلینه نبوتله مبعوث قیلدی یعنی جمیع انس وجنه پیغمبر ایلدی ونبوتله مشرف اولدیغی کون اشهر روایت اوزره شهر رمضانك اون یدنجی پازار ایرتسی کونی ایدی . بوندن غیری دخی روایت وارد اولمشدر لکن اصحی بودرکه ذکر اولندی رمضان شریفده مبعوث اولدی دینلرك دلیللری بودرکه قرآن عظیمده مذکور اولدیغی اوزره حضرت قرآن رمضان آینده‌ایمکه باشلامشدر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم نبوتله اکرام اولندی قرآن نازل اولمغه باشلادی بعضیلر دخی قرآن عظیم قدر کیجه‌سنده کوکارده اولان بیت عزته جملةً نازل اولدی اندن صکره یریوزینه تدریجاً تدریجاً یکرمی اوچ یلده ایندی دیمشلردر اما بو روایت ینه اولکیه مخالف دکلدر زیرا لیلهٔ قدر رمضان ایچنده‌در ایمدی جائزدرکه قرآن عظیم اول کیجه‌ده بیت عزته جملةً نازل اولوب ینه اون یدی سنه‌ده برمقداری یریوزینه ایمش اوله زیرا قدر کیجه‌سی رمضان شریفك بابتداسندن انتهاسنه وارنجه هر کیجه اولمق احتمالدر بعض علما دخی ابتداء مبعث رجبده ایدی دیمشلردر یعنی نبوت رجب آینده کلدی دیدیلر . امام بخاری رحمة الله علیه عایشهٔ صدیقه رضی الله عنهادن روایت ایلمشدرکه ابتداء وحی رؤیای صادقه ایله واقع اولمش ایدی هر واقعه که کورسه اثری صبح کبی ظاهر اولور ایدی واول زمانده حرا طاغنه کیدوب کیجه‌لرده عبادت ایلر ایدی حتی حرا طاغنك مغاره‌سنده ایکن برملك کلدی ﴿اقرأ﴾ دیو امر بیوردی یعنی یا محمد اوقو دیمکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی «ما انا بقارئ» بیوردی که بن اوقیوجی دکلم دیمکدر . رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوررکه ملك بنی طوتدی ومحکم صیقدی ینه صالیویروب ﴿اقرأ﴾ دیدی بندخی ینه «ما انا بقارئ» دیدم. اوچ دفعه بویله واقع اولدقدنصکره ﴿اقرأ باسم ربك الذی خلق خلق الانسان من علق اقرأ وربك الاکرم الذی علم بالقلم علم الانسان

(مالم)

مقصلده مجتمع اولان استخوانلری عظیم ایدی . یعنی مبارك اومـوزلری ودیزلری وبیلکلری ککلو ایدی عظامك عظمتی علامت قوتدر

نظم

استخوان بدن پاك تمام
یعنی جسمنده اولان جمله عظام
هریری ایری ومردانه ایدی
صورت وسیرتی شاهانه ایدی

(طویل المسربة) رسول اکرم حضرتلرینك صدر سعادتی بیننده ن سرهٔ شریفنه‌دك شعر باریکدن الف کبی برخط وارایدی شق صدرك علامتیدر (اذا مشی تکفاء تکفاء کانما ینحط من صبب) رسول اکرم حضرتلری مشی ایلدکلری وقتده قدملرینه میل ایدرلر ایدی . کویا مکان عالیدن نزول ایدرکبی صبب نشیب معناسنه‌در . شرح سنه‌ده بیوررکه رسول اکرم حضرتلری مشی قوی ایله مشی ایدوب مبارك قدملرینی زمیندن رفع ثابت ایله رفع ایدرلر ایدی

نظم

دیدیلر وصف شریفنده ینه
بوریسه مائل اولوردی اوکینه
نی شبکر کیبی حیادن هربار
اکیلوردی اوکینه برمقدار

مالم يعلم ﴾ديدى يعنى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينى بورايه كلنجه‌يه قدر اوقوتدى كه معناسى بودر : قرآن اوقو يا محمد ربكك اسميله باشلر اولديغك حالده اويله رب كه يراتمق اكا مخصوصدر آندن غيريسى نسنه يارا تمغه قادر دكلدر اول تكرى تعالى انسانى اويوشمش قانلردن يراتدى ديمكدر . قاضى بيضاوى رحمة الله عليه بيان ايدر «وقتا كه اول واجبات معرفة الله اولدى ايسه اولا حق تبارك وتعالينك وجودينه وقدرتنك چوقلغنه وكمالنه دلالت ايدن آيت نزول ايلدى وينه تأكيداً بردخى اوقودقدنصكره سنك ربك كرمده هركريمدن ارتوقدر شول اصل كريمدركه علوم ضبط اولنمق ايچون قلم ايله يازى يازمق تعليم ايلدى وانسانك بيلديكى نسنه‌لرى انسانه تعليم ايتدى ديمكدر. حق سبحانه وتعالى انسانه تعليم ايتمه‌سنك طريقى بودركه انسانده قوى خلق ايلدى يعنى سمع وبصر وعقل وادراك وسائر قوتلركه انلر علم حاصل ايتمكه آلات واقع اولور انلرى يرادوب دليللر نصب ايلدى وآيتلر انزال ايلدى وطالب اولان كيمسه‌يه اسباب علمدن برشى تقصير اولنمدى.» اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه حرا طاغنده بويله واقع اولنجه قلب شريفنه خوف كلدى بعض اعضاسى دتره‌يه‌رك دوندى حضرت خديجه اوينه كلدى « زملونى زملونى » بيوردى بنى اورتيلرله صارك ديمكدر اندن بعض اثوابله محكم اورتوب باصديرديلر قلب شريفندن خوف زائل اولنجه ياتدى اندنصكره قالقوب« ياخديجه بكا نه اولدى بونك اصلى نه اوله» ديه‌رك واقع اولان قصه‌يى خبرويردى وقورقدم ياخديجه بكا برضرر اوله بيوردى. خديجه رضى الله عنها حاشا وكلا كه سكا ضرر يتيشه شاد اول ياحمد والله، حق تبارك وتعالى ابداً سكا ضرر وزيان يتيشديرمز سن صلهٔ رحم ايدرسك يعنى اقربا كله انس والفت اوزره‌سك وحشت اوزره اولوب منقطع دكلسك وسوزكده صادقسك ومسافرلريكه ضيافت واكرام ايدرسك وخلقك مشكل ايشلرينه معاونت ايلرسك هيچ حق جل وعلا سكا ضررمى يتشديرر ديدى آندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى خديجه كندى عمى اوغلى اولان ورقه بن نوفل يانه آلدى كوتوردى واول بركمسه ايديكه زمان جاهليتده دين عربدن يعنى پوت پرستلكدن نصرانيته رجوع ايتمش وخط عربى يازار ايدى اورايه آلوب كوتورمه‌دن مرادى بوايديكه رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك كوزينه كورينن اكر جن ايسه بعض نسخه‌يازيويره خديجه رضى الله عنها يا ابن عم باق محمد نه‌سويلرديدى ورقه دخى سؤال ايدوب « يا ابن اخى ماذا » ديدى يعنى اى قرنداشم اوغلى ندر او ديديكك نه‌سوزلر سويلرسك ديمكدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم قصه‌يى تقرير ايديويردى ورقه او مغاره‌ده كورديكك كمسه شول ملكدركه موسى عليه السلامه وحى كتورمش ايدى يعنى حضرت جبرائيلدر ديوخبر ويردى «ونه اولايدى بندخى تازه اولايدم قومك سنى ارالرندن چيقاردقلرى زمانه يتشه ايدم» ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيوردى آنلر بنى ارالرندن

(لم ار قبله ولا بعده مثله) حضرت على بيوررلر كه رسول اكرمدن اول وصكره اكا مماثل كورمدم يعنى رسول اكرم حضرتلرى افراد آفريده نك جمله سندن احسندر زيرا محبوب رب العالمينددر صلى الله عليه وسلم

﴿ الحديث السادس ﴾

(حدثنا سفيان بن وكيع) كنيه‌سى ابو محمددر كوفيدر (قال حدثنا ابى) مراد وكيع در جراح بن مليحك اوغليدر (عن المسعودى بهذ الاسناد نحوه بمعناه) مصنف امام ترمذى بيوررركه سفيان بن وكيع بزه ديديكه پدرم وكيع بزه مسعوديدن اسناد مذكور ايله يعنى حديث خامسده واقع اولان اسناد ايله . من حيث المعنى حديث خامسه مشابه حديثى خبرويردى . ميرك شاه بيوررركه اصحاب حديثك عادتلرى بودركه اكر بر حديثده متعدد سندلر اولور ايسه . اولا برسند ايله روايت اولنسه بعده اسناد آخرله روايت اولنسه اكر مذكور اولان حديثلر لفظاً و معناً متوا- فقلر ايسه اختصار ايچون

چیقارسه‌لرمی کرکدر . ورقه یامحمد هرکمسه‌که نبوتله کلمشدر البته قومی اکا دشمنلق ایتمشلردر هیچ برپیغمبر یوقدرکه اعدادن قورتلمش اوله اکر بن اول کونلره یتشیدم سکا چوقی نصرتلر ایدردم. دیدی اندنصکره چوق کچمیوب ورقه وفات ایلدی وبرزمان کچوب وحی کلمدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری وحی کلمدیکنه محزون اولدی. حتی روایت اولنمشدرکه محزونلغندن یوکسك الغلر باشنه چیقوب کندینی اشاغی اتمق استر ایدی. هربارکه بوقصدله طاغ باشنه چیقسه همان جبرائیل علیه‌السلام ظاهر اولوب : « یامحمد تحقیقا سن حق رسول سك »دیر و رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك اضطرابی ساکن اولور ایدی. نفسی بوندن حظ ایدوب ینه دونر کاور ایدی. اندن ینه بر زمان وحی کلمدیکی کبی ینه الم واضطراب کلوب اولکی نیتله طاغلره کیدردی کندویی آتاجق یره واردیغی کبی همان ینه جبرائیل علیه السلام کورینوب اویله دیر ایدی . امام بخاری و مسلم رحمة الله علیهما نقللرنده جابر بن عبد اللهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیکه حرا طاغنده برآی مجاوراولدم وقتاکه مجاورتمی تمام ایدوب اشاغی یه ایندم بکا برندا کلدی. صاغ جانبمه باقدم برشی کورمدم وصول جانبمه باقدم ینه برشی کورمدم دونوب اردیمه باقدم ینه برشی کورمدم باشمی یوقارو قالدردم برکمسه کوردم همان طورمیوب خدیجه‌یه کلدم : « دثرونی دثرونی وصبوا علی ماء باردا » دیدم یعنی بنی اثوابله اورتك واوزرمه صغوق صو دوکك دیمکدراندنصکره ﴿ یاایها المدثر قم فانذر وربك فکبر﴾ آیتی نازل اولدی معناسی ای لباسله بورونوب یاتان یوقارو قالق وانذار ایله دیمکدر وانذارك معناسی قورقه‌جق خبر ویرمکدر مثلا بوکفر وضلال سزی جهنمه کتورر وانده شو اصل عذاب ایله معذب اولورسز دیمك کبی حق جل وعلا دخی رسولنه امر ایدوب امتکه قورقولو خبر ویر متنبه اولسونلر دیوبیوردی ـ وربك فکبر ـ دیمك ربکی تکبیر ایله دیمکدر یعنی کبریا ایله وصف ایتمکی ربکه مخصوص ایله اندن غیری‌به اولولق اثبات ایله دیمك اولور . قاضی بیضاوی رحمة‌الله علیه بیان ایدر: روایت اولندیکه بو آیت کریمه نازل اولدیغی وقتده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم تکبیر ایلدی ومقرر بیلدیکه بووحی‌در جن وشیاطین سوزی دکلدر زیرا انلر تکبیر ایتمزلر. والحاصل ابتداء وحی بوطریق اوزره اولمشدرکه ذکر اولندی یعنی حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها روایتی اوزره اولا ـ اقرأ بسم ربك ـ نازل اولمشدر اندنصکره امام بخاری ومسلم وترمذی رحمة‌الله‌علیهم روایتلری اوزره ـ یاایها المدثر ـ نازل اولمشدر. امام بیهقی رحمة‌الله تعالی علیه روایتنده وارد اولمشدرکه حق جل وعلا حضرتلری رسولنی اکرام مراد ایدوب ابتداء نبوت اولدیغی زمانده هرقنده کیدر ایسه اوغرادیغی یرلرده طاشلر واغاجلر سلام ویروب «السلام‌علیك یارسول‌الله» دیرلر ایدی عجبا سلام ویرن کیم اوله دیو صاغنه وصولنه نظر ایدردی طاشدن واغاجدن غیری نسنه

مثله دیرلر واکر انجق معنا متوافقلر ایسه نحوه دیرلر

﴿ الحدیث السابع ﴾

(حدثنا احمد بن عبدة الضبی البصری) ضب بصره سکاننندن عربدن برقبیله‌در . احمد بن عبده بو قبیله دندر (وعلی بن حجر) ایاس بن مقاتل بن محارش السعدی المرزینك اوغلیدر حافظ حدیثدر وثقه‌در (وابو جعفر بن محمد بن حسین و هوا بن ابی حلیمه) ایمدی حسین ابی حلیمه نك اوغلیدر (والمعنی واحد) مصنف امام ترمذی بیوررکه بو مذکور راویلر حدیثلرینی عبارات مختلفه ایله خبر ویردیلر حال بوکه حدیثلرینك معنالری واحددر (قالوا) احمد بن عبده وعلی بن حجر وابو جعفر بن محمد دیدیلر (حدثنا عیسی بن یونس) ائمهٔ سته عیسانك حدیثنی تخریج ایتدیلر علمده وعملده وزهدده مسلم ایدی روایت اولنورکه هارون الرشید زیارت بیت الحرمدن عودت وکوفه جانبنه عزیمت ایتدکده ابو یوسف شو وجهله فرمان اصدار

کورمز ایدی . ابو نعیم رحمة الله علیه : اولا جبرائیل ومیکائیل علیهما السلام رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك كوكسنی شق ایدوب بیقادیلر پاك ایتدیلر . اندنصكره ﴿ اقرأ باسم ربك ﴾ دیدیلر دیو بیورر . حكمتی بو ایدیكه وحی اولنان نسنه‌یی قوت قلبیله اخذایلیه دیمشلردر . بعض روایتده قرآن عظیمدن اولا نازل اولان بسمله ایله تمام سورهٔ فاتحه‌در دینلمشدر اما علمای حدیث بو روایتك صحتنه قائل اولمامشلردر حتی امام نووی رحمة الله علیه باطلدر سویلیه‌جك شی دكلدر صواب اولدركه حضرت عایشه‌دن نقل اولندی وسلف وخلفدندخی نقل بو اعتقاد اوزره در دیو بیوره‌مشدر . بعض علما رحمة الله علیه بیورمشدر كه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه وحی برقاچ مرتبه اوزره واقع اولمشدر اولا رؤیای صادقه‌در : واقعه سنده هرنه كورسه صبح كبی ظاهر اولوردی ایكنجی مرتبه بو ایدیكه ملك كورنمیوب خبری همان قلب شریفنه القاایلردی نتكیم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « ان روح القدس نفث فی روعی لن تموت نفس حتی تستكمل رزقها » دیو بیورمشدر . معناسی تحقیقا : جبرائیل علیه السلام بنم قلبمه القا ایتدیكه هیچ برنفس رزقنی تمام ایتمینجه موت یتشوب اولمز . اوچنجی مرتبه بو ایدیكه جبرائیل علیه السلام انسان صورتنه كیروب كلورسویلشور ایدی . ابن عمر رضی الله عنهما حدیثندن سند صحیحله مرویدركه جبرائیل دحیة الكلبی صورتنه كیروب كلور ایدی دحیه دیدكلری كیمسه شویله خوب صورت كیمسه ایدیكه تجارته كلدیكی زمان جالن كورمك ایچون تماشایه چیقارلردی . دردنجی مرتبه بو ایدیكه وحی صلصلهٔ جرس كبی كلور ایدی یعنی چاك آوازلری كبی افراط مهابتله كلور ایدی وبو اسلوب ایله كلیشی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جمله كلشلرندن اشد ایدی . حتی شویله اولوردیكه غایت صغوق كونده مبارك آلنندن تر اقار ایدی وجود شریفلرینی شویله ثقلت باصار ایدیكه التنده دوه‌سی چوكوب یاتار ایدی بركره مبارك ایاغی زید بن ثابتك ایاغی اوزرنده ایكن واقع اولدی زید بن ثابتك ایاغی ازیله یازدی . ائمهٔ حدیثدن امام طبرانی وغیریلر رحمهم الله تعالی زید بن ثابت رضی الله تعالی عنهدن روایت ایلمشلردركه بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك وحی كاتبی ایدم وحی نازل اولدیغی زمانده كاه اولوردیكه پك زیاده ترلر ایدی اندنصكره اضطرابی آچلوب اول حضرت سویلر ایدی بن یازاردم كتابتدن فارغ اولمازدم حتی شویله اولوردیكه قرآنك ثقلتندن ایاغم اوفانمغه قریب اولوردی . شویله ظن ایدمكه ارتق ایاغم اوزره یوری یه‌میم اصلا وسورهٔ مائده ایندیكی زمانده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ناقه اوزرنده ایدی سوره‌نك ثقلتندن ناقه‌نك قولی اوفانه یازدی دیو بیوردی . بشنجی مرتبه بو ایدیكه جبرائیل علیه السلام كندی صورتنده كلور ایدی التی یوز قنادی وار ایدی وبو صورت اوزره كورنمك ایكی كره واقع اولمشدر . التنجی مرتبه بو ایدی كه

ایتدیكه اول حوالیده موجود اولان محدثین كرام هارون الرشیده ملاقاته مبادرت ایده‌لر چون حكم مزبور نشر اولدقده محدثین فرمان خلیفه‌یه اطاعت ایچون مسابقت ایتدیلر . لكن عبدالله بن ادریس وعیسی بن یونس حضرتلری ساكنان كنج فراغت زهد وورعه ملازم وعلم وعمله مداوم اولمغله هارون الرشیده ملاقاتدن امتناع ایتدیلر . خلیفهٔ مزبور انلرك زهد وتقوی وابواب عوامدن اجتنابلرینه واقف اولدقده اوغلی مأمون وامین قرائت حدیث شریف ایچون عیسی بن یونسك مجلس شریفلرینه ارسال ایدوب اكرام قصدیله اون بیك درهم فرزندلریله همراه ایدوب شرف مجالست شیخ ایله سرافراز اولدقده صرهٔ مذكوری پیشكاه شیخه عرض ایلدكلرنده شیخ قبولندن اعراض ایلدی هارون زاده‌لر شیخك اعراضنی اون بیك درهم قلیل اولدیغندن ظن ایدوب یكرمی بیك درهم عرض ایلدیلر . بنه حضرت شیخ قبولندن اعراض ایدوب

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كوكلر اوستنده ايكن واقع اولمش ايدى. نتكيم معراج كيجه‌سى صلاة فرض اولنمق كوكلرده وحى اولنمشدر. يدنجى مرتبه بو ايديكه اراده جبرائيل واسطه اولمقسزين حق جل وعلا موسى عليه السلامه سويلديكى كبى سويلر ايدى اما بو سويلمك وراء حجابدن سويلمكدر بعضيلر سكزنجى مرتبه دخى وار ايديكه بلاحجاب سويلمك واقع اولمش ايدى ديديلر اما بو مسئله‌ده علمانك اختلافلرى واردر تفصيلى اشاغيده كلسه كركدر. ان شاء الله تعالى. شيخ الاسلام ولى بن عراقى رحمة الله عليه ايدر عامر شعبيدن طريق صحيحله مرويدر كه اولا اوج ييل رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلوب كتمكه اسرافيل موكل قلنمش ايدى كلور كورينور وحى كتوررردى وغير سوز سويلر ايدى صكره‌دن جبرائيل موكل قلنوب كلدى وقرآن كتوردى ديو بيورمشدر. بعضيلر دخى مراتب وحى‌ده ايكى مرتبه دها ذكر ايتمشلردر: برى بو دركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه واقعه‌ده حق جل وعلا حضرتلرى سويلمشدر. نتكيم زهرى روايت ايتديكى حديث شريفده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم: «اتانى ربى فى احسن صورة فقال يا محمد اتدرى فيم يختصم الملأ الاعلا» ديو بيورمشدر ربم بكا غايت كوزل بر صورتده كلدى و يا محمد ملأ اعلانه شيده بربريله خصومت ايدرلر بيلورميسن ديدى ديمكدر. ملأ اعلادن مراد كوكلر خلقيدر ايمدى بو حديث شريفده كلوب سويلدى ديو بيوردينى واقعه‌ده سويلدى ديمكدر برى دخى بودركه جبرائيل عليه السلام دحيه‌دن غيرى صورتده دخى كلمشدر نتكيم كتب احاديثده واقع اولمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خدمتنه بركشى كلوب او كنه اوتوردى بعض شى سؤال ايدوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى جواب بيوردقدنصكره قالقدى كتدى. رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحاب كرامنه بو كشى كيمدر بيلورميسكز ديو بيوردقده هيچ بيلور كيمسه بولنميوب كندولرى جبرائيل عليه السلامدر ديو بيورمشلرايدى. ابن منير رحمة الله عليه‌دن منقولدر: وحى‌ده حال مقتضاى وحى اختلافيله مختلف اولور ايدى يعنى حق جل وعلا حضرتلرى جانبندن كلن خبر اكر وعد اكر بشارته متعلق ايسه جبرائيل عليه السلام انسان صورتنده كلور ايدى. خطابده وجوابده رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه مشقت حاصل اولمز ايدى. اكر برقهر وعذابه متعلق ايسه صلصلهٔ جرس كبى شدت ومهابتله كلور ايدى. ابن عادل رحمة الله عليه تفسيرنده بيورمشدر كه جبرائيل عليه السلام رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه يكرمى درت بيك كره نازل اولمشدر آدم عليه السلامه اون ايكى كره اينمش ايدى. ادريس عليه السلامه درت كره اينمش ايدى. نوح عليه السلامه اللى كره اينمش ايدى. ابراهيم عليه السلامه قرق ايكى كره اينمش ايدى. موسى عليه السلامه درت يوز كره اينمش ايدى. عيسى عليه السلامه اون كره اينمش ايدى. روايت اولنمشدر كه

بيوردىلر كه تعليم حديث مقابله سنده دنيا متاعندن برمتاع اخذنه احتمال يوقدر بلكه مسجد سقفنه بالغ اولنجه زرو كوهر ايله مملو ايتسه‌لر برقيراطنه اقبال محالدر. مرويدر كه شيخ حضرتلرى برسنه غزايه وبرسنه حج شريفه كتمكى عادت ايتمشدى قرق بش حج و قرق بش غزاسى واردر رحمة الله عليه (عن عمر بن عبد الله) انسدن وسعيد بن مسيبدن حديث اخذ ايتدى (مولى غفرة) عمر غفره‌نك عتقاسندندر (قال حدثنى ابراهيم بن محمد من ولد على بن ابى طالب) عمر ديدى بو حديث شريفى حضرت علينك اوغلى محمدك اوغلى ابراهيم بكا خبر ويردى * ابراهيم صدوقدر * امام نسائى وابن ماجه وترمذى ابراهيمدن حديث اخذ ايتديلر * ابراهيمك پدرى محمد الحنفيدر كه كنيه‌سى ابو القاسمدر * ابو بكر رضى الله عنه ابن حنيف سبا ياشندن حنيفه نام بر جاريه اخذ ايدوب حضرت على يه اعطا ايتمشدى * ابو محمد اندن اولدى امامين نصكره اولاد علينك افضليدر * علم وعمل وعبادت وشجاعت ايله

جبرائیل علیه‌السلام رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه اولا کلدکده بغایت خوب صورت و خوب رایحه ایله کلدی و : یامحمد ربك سکا سلام ایلر وبیوررکه سن بنم جن وانسه رسولم سك امدی انلری کلمهٔ توحیده دعوت ایله . و جبرائیل علیه السلام ایاغنی یره اوردی یردن صوقینا یوب چقدی . اندن جبرائیل علیه‌السلام اوصودن کندی ابدست الدی اندنصکره رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینه دخی ابدست آل دیو امر ایتدی وجبرائیل علیه‌السلام نمازه طوردی اکا دخی کندیله نماز قلمغه امرایلدی وابدست الوب نماز قلمق تعلیم ایتدکدنصکره چیقوب کوکه کتدی.اندن رسول‌الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دونوب کلور ایکن یولده طاشدن اغاجدن برنسنه‌یه‌اوغرامازدیکه«السلام علیك یارسول‌الله»دیو کندویه‌سلام‌ویرمیه‌لر. حتی حضرت خدیجه رضی‌الله‌عنهایه کلدی خبر ویردی.حضرت خدیجه‌شویله شاد اولدیکه سوندیکندن بر زمان عقلی کتدی.اندنصکره پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرت خدیجه‌یه آبدست‌ال دیو امرایلدی حضرت خدیجه ابدست الدقدنصکره رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری خدیجه‌ایله نماز قیلدی.اولا نمازایکی رکعت فرض اولمش ایدی . آندنصکره حق جل وعلا حضرتلری مسلمانلره سفرده اول فرض اولنان اوزره‌ایکی رکعتی مقرر ایلدی وحضرده تمام قلمق ایله امر بیوردی. مقابل رحمة‌الله علیه بیان ایدر صلاة اول ایکی رکعت فرض اولمش ایدی وایکی وقت ایدی ایکی رکعت صباح وایکی رکعت اقشام قلنور ایدی . نتکیم حق سبحانه وتعالی﴿ وسبح بحمد ربك بالعشی والابکار ﴾ دیو بیورمشدر. معناسی صباحده واقشامده صلاته امردر . فتح الباری آدلو کتابده مسطوردرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری معراج کیجه‌سندن اول نماز قیلار ایدی . واصحابی دخی بویله ایدیلر بومقرردر بونده خلاف یوقدر . اما بش وقت نمازدن اول هیچ نماز فرض اولنمشمیدر یوقسه اولنمامشمیدر بونده اختلاف ایتمشلردر . بعضیلر ایتدیلر کونشك طلوعندن وغروبندن اول نماز قیلمق فرض ایدی حق تبارك وتعالی حضرتلرینك ﴿وسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل غروبها ﴾دیو بیوردیغی اولدر دیدیلر . امام نووی رحمة‌الله علیه ایدر اول واجب اولان انذار ایدی وتوحیده دعوت ایدی اندنصکره کیجه نمازی ایدی نتکیم سورهٔ مزمل اولنده ﴿ یاایها المزمل قم اللیل ﴾دیو بیورلمشدر معناسی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کیجه ایله نماز قیلغه امر در.اندنصکره بش وقت نماز امر اولنوب کیجه نمازینك فرضیتی نسخ اولنمشدر اماروایت مذکوره‌ده جبرائیل علیه السلام رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه آبدست آلمق ایله تعلیم بیورمسی دلالت ایلرکه آبدست المق لیلهٔ اسرادن اول فرض قلنمش اوله‌وبیورمشلردرکه پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینه حرا طاغنده ملك کلوب ـ اقرأ باسم ربك ـ دیو بیورب اول حالتلر واقع اولدقدنصکره وحی اکلندی

مشهوردر (قال)حضرت علینك حفیدی ابراهیم بیوردی(کان علی اذا وصف رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم) حضرت علی رسول اکرمی وصف ایتدیکی وقتده(قال) علی بیوردی (لم یکن رسول‌الله بالطویل الممغط) رسول اکرم حضرتلری زیاده طویل اولمدی (ولا بالقصیر المتردد) رسول اکرم حضرتلرینك اعضاسی بربرینه متداخل قصیر دخی دکل ایدی (وکان ربعة من القوم) رسول اکرم حضرتلری کمال اعتدال قامتله قومدن ممتاز ایدی زیرا اعتدال قامتلری تناسب اعضایه مقرون اولمغله سائر معتدل القامه لردن متمیز اولوب جمیع افراد قومدن اعدل القامه ایدی (لم یکن بالجعد القطط) رسول اکرمك موی عنبر بویلری زیاده قیو رجق اولمدی (ولا بالسبط) رسول اکرمك مویلری دوزدکل ایدی (کان جعدا رجلا) رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفی فی الجمله قیورجق ایدی (ولیس بالمطهم) رسول اکرم حضرتلری کثیر اللحم اولمدی (ولا

کلمدی. رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری غایت مضطرب اولدی دیو روایت اولنمش ایدی اما نه‌قدر مدت اکلندیکنی ابن اسحق رحمة‌الله علیه تعیین ایدوب اوچ ییل ایدی دیمشدر. وبوجمله اکلنمکدن مراد رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینه اول زمانده عارض اولان حیرت ودهشت بالکلیه زائل اولوب ینه وحی کلمکه تمام شوق حاصل اولسون دیمك ایدی دیو بیورمشلردر . امام احمد رحمة‌الله علیه تاریخنده شعبیدن روایت ایلمشدرکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قرق یاشنده ایکن نبوت کلدی . ونبوتنه اوچ سنه اسرافیل علیه السلام مقرون قلندی یعنی کلوب کیدر ایدی وبعض شی تعلیم ایدر ایدی فقط اسرافیل علیه السلام لسانی ایله قرآن کلمدی اوچ سنه دنصکره جبرائیل علیه‌السلام مقرون اولوب آنك لسانی ایله رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یکرمی سنه قرآن نازل اولدی ابن سعد و بیهقی دخی بویله روایت ایتمشلر . ایتدی ابوعمرو وغیریلر دیدکلری کبی بو روایتدن ظاهر اولدیکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نبوتی رسالتندن مقدم ایمش ـ اقرأ باسم ربك ـ نازل اولدیغی زمانده نبوت کلمش وسورهٔ مدثر نازل اولدقده رسالت کلمش امته بشیر ونذیر اولمق وصاحب شریعت اولمق بومرتبه‌ده واقع اولمش وسورهٔ مدثر سورهٔ ـ اقرأ باسم ربك ـ دنصکره نزول ایتدیکی مقرردر بونده خلاف یوقدر والله اعلم. رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خاتونلردن اولا ایمان کتورن خدیجه رضی‌الله عنها ایدی وخاتون طائفه‌سنه بوفضل وشرف یترکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جمله‌دن اول ایمان کتورمك آنلره میسر اولدی. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك دائما رضاء شریفنی کوزه دوب کمال میل ومحبت اوزره اولدیغیچون حق تعالی حضرتلری خدیجه رضی‌الله تعالی عنهایه بوسعادتی ارزان بیوردی. وارککلردن اولا ایمان کتورن ابوبکر الصدیقدر .رضی‌الله تعالی عنه . ابن عباس وحسان بن ثابت واسما بنت ابی بکر ونخعی وابن الماجشون ومحمد بن منکدر رضوان‌الله علیهم اجمعین اتفاق ایتمشلردرکه ارککلرده اولا ایمان کتورن حضرت ابو بکر اوله بعضیلر دیدیلر علی بن ابی طالب کرم‌الله وجهه نابالغ ایدی ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنده بولنوردی همان خدیجه رضی الله عنها دنصکره اول ایمان کتورمشدر دیدیلر طبری رحمة‌الله تعالی علیه حکایت ایتدیکی اوزره حضرت علی اولوقت اون یاشنده ایدی .سلمان وابوذر ومقداد وخباب وجابر وابوسعید خدری وزیدبن ارقم رضوان‌الله علیهم اجمعین اتفاق ایتمشلردرکه حضرت خدیجه دنصکره همان حضرت علی رضی‌الله عنه ایمانه کلمش اوله اما کرك ارککده کرك قادینده خدیجه رضی‌الله عنهادن اول کیمسه ایمانه کلیوب جمله‌دن مقدم حضرت خدیجه ایمانه کلدیکنده اتفاق واردر بونده اصلا خلاف یوقدر . بعضیلر اولا ایمانه

بالمکالمه) رسول اکرم حضرتلرینك وجه شریفی زیاده مدور اولمدی (وکان فی وجهه تدویر) رسول اکرم حضرتلرینك وجه مبارکلری وجه مااستداره دن حالی دکل ایدی . یعنی رسول اکرمك مبارك یوزلری غایت دکرمی دکل ایدی

نظم

وجه پاکنده اولان لحم لطیف
نه کثیر ایدی دیمشلر نه خفیف
همدخی اول ایکی رخسارهٔ تر
قی چوق اتلو دکلدر دیدیلر
(ابیض مشرب) رسول اکرم حضرتلرینك رنك مبارکلری حمرتله مخلوط بیاضدر (ادعج العینین) رسول اکرمك دیدهٔ مبارکلرینك حدقه‌لری بغایت سیاهدر (اهدب الاشفار) رسول اکرم حضرتلرینك مژکانلری کثیر مستطیلدر (جلیل المشاش) رسول اکرمك استخوانلرینك باشلری عظیمدر (والکتد) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك ایکی کورکلرینك اورته‌سی عظیمدر بو شیلرك عظمتی قوت و شجاعته دلیلدر (اجرد) رسول اکرم حضرتلرینك جمیع اعضاسی مویلی دکلدر (ذومسربة)

کلن رجالدن سابقاذکر اولنان ورقة بن نوفلدر که حضرت خدیجه رضی الله عنهانك عمیسی اوغلیدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حرا طاغنده واقع اولان خصوصدن خوف ایدوب حضرت خدیجه ورقه نك یاننه آلوب کتدیکی زمانده ورقه: یامحمد اول کلن ملك حضرت موسایه وحی کتورندر ونه اوله ایدی سنك نبوتك زماننه بنده یتشیدم وسکا نصرت ایده ایدم دیمش ایدی. بونلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك نبوتنه یتشمکدر نهایت رسالتنه یتشممش اولور دیدیلر اما ابونعیم روایتی اوزره ورقة بن نوفل: یامحمد شاد اول که بن شهادت ایدرم تحقیقا سن اول کیمسه سنکه عیسی بن مریم سنی بشارت ایلمش ایدی . وموسی علیه السلامه کلان وحی ملکی سکا دخی کلدی وسن نبی مرسل سن وسکا جهاد ایتمك ایله امر اولنسه کرکدر. اکر بن اول زمانه یتشه ایدم سنکله بیله جهاد ایلر ایدم دیدیکی صحیح اولور ایسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك رسالتنی تصدیق ایتمش اولور. بوتقدیرجه رجالدن اولا اسلامه کلن ورقة بن نوفل اولوردیمشلردر ولکن بوروایتده کلام واردر زیرا ایمان کتوردی دیمکدن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تبلیغ رسالت ایتدکده تصدیق واقرار ایتدی دیمکدر یوقسه تبلیغ واقع اولمدین کتب سماویه ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوصافنی کوروب نبوت ورسالت ایله کلمه جکنه اعتقاد ایدن امم سالفه دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك امتندن اولمق لازم کلور باخصوص که بویله ایدیکی ثابت دکلدر . ابن صلاح رحمة الله علیه ایدر بوامتك اولا ایمانه کلنلری خصوصنده لایق بودر بویله دینله که حر اولوب عاقل وبالغ اولان کیمسه لردن اولا حضرت ابو بکر الصدیقدر .صبیلرده حضرت علیدر. خاتونلرده حضرت خدیجه در آزاد اولمش قوللرده زیددر وآزاد اولمیان قوللرده حضرت بلال حبشیدر رضوان الله علیهم اجمعین . طبری رحمة الله علیه ایدر اولی بودرکه روایات بینی توفیق وتصدیق ایدوب شویله دینله که مطلقا اول اسلامه کلان خدیجه در اصلا بوندن مقدم کیمسه ایمانه کلمامشدر . ارکك صبیلرده اولا اسلامه کلان واسلامه کلدیکنی کیزلیوب آشکارا ایتمیان حضرت علیدر وطائفهٔ عربك ذکورندن اولا اسلامه کلوب اسلامیتنی آشکاره ایدن ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنهدر وآزاد اولمش قول طائفه سندن اول ایمانه کلان زیددر وبوقول متفق علیهدر بونده خلاف یوقدر. اولا رجالدن اسلامه کلان حضرت ابو بکردر دیمان کیمسه نك مرادی حروبالغ اولانلردن دیمکدر. وحسندن روایت اولنان قول دخی بو ذکر اولنان کلامی تقویت ایدرکه حضرت علی کرم الله وجهه بیورمشدرکه ابو بکر بنی درت شیده سبقت ایلدی اول درت شی ابوبکره ویرلدی بکاویرلمدی بریسی اسلامیتنی آشکاره ایلمك. بری دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله مقدم هجرت ایتمك زیرا مکه دن مدینه یه کیتدیکی زمانده حضرت ابو بکر برابر

رسول اکرم حضرتلری ناف سعادتندن سینهٔ شریفنه دك الف کبی موی باریکدن برخط صاحبیدر (شثن الکفین والقدمین) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك اللری وایاقلرینك اصابعی فرموده در (اذا مشی تقلع کانما ینحط فی صبب) رسول اکرم حضرتلری مشی ایلدکده مشی قویله مشی ایدوب مبارك قدملرینی زمیندن قوتله قلع ایدوب خطواتی وسعتلی ایدی کویا مکان عالیدن پسته نزول ایدرکبی (واذا التفت التفت معا) رسول اکرم حضرتلری برشیئه نظر مراد ایتدکده مبارك کردنلرین یمینا وشمالا بوکمزلر بلکه جمله بدنلریله اقبال ایدرلر ایدی ؛ لامکالمه ایچون برکمسه یه توجه ایتسه لر مجموع جوارحیله توجه ایدوب فقط باشلرین جویروب نظر ایتمزلر ایدی (بین کتفیه خاتم النبوة) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك کورکلری بیننده خاتم نبوة واردر سلسلهٔ نبوة رسول اکرمك ذات شریفلریله منقطع وتمام اولدیغنه تنبیه ایچون (وهو

كيدوب حضرت على مصلحت ايچون مكه‌ده قالمش ايدى . برى دخى مغاره‌ده رسول صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله برلكده بولنمق برى دخى اقامت صلاة ايتمك بن اول زمانده اسلامى صاقلردم ديو بيورمشدر . وزيد بن حارثه دنصكره حضرت عثمان بن عفان وزبير بن عوام وعبدالرحمن بن عوف وسعد بن ابى وقاص وطلحة بن عبيدالله اسلامه كلديلر . رضوان الله تعالى عليهم اجمعين . وبونلرى حضرت ابى بكر الصديق كلوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه دعوت ايلدى بونلر دخى قبول ايدوب خدمت شريفنه واردلر اسلامه كلوب نماز قيلديلر . بونلر دنصكره ابوعبيدة بن الجراح وابو سلمه عبدالله بن عبدالاسد وارقم بن ابى الارقم وعثمان بن مظعون وآنك قرنداشلرى قدامه وعبدالله وعبيدة بن حارث بن عبد المطلب وسعيد بن زيد وخاتونى فاطمه بنت خطاب اسلامه كلديلر . اندنصكره همان خلق بلوك بلوك اسلامه كلمكه باشلديلر بو مرتبه‌يه وارنجه حق جل وعلى حضرتلرى ﴿ فاصدع بما تؤمر ﴾ ديو امر بيوردى . يعنى يا محمد شول امر اولنديغك شيئ مشركلره آشكاره سويله ديمكدر . حاصلى شمدنصكره كيمسه‌دن صاقنمه وخوف ايله سكا كوندرديكمز احكام شريعتى اظهار ايدوب بزم جانبمزدن ارسال اولنديغى اوزره خلق اراسنده امر ونهى ايله ديو بيورلدى . مجاهد رضى الله عنه ايدر ـ فاصدع ـ ديمكدن مراد نمازده قرآنى جهر ايله اوقوديمكدر . ابوعبيدة بن عبدالله بن مسعود رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بو آيت نازل اولنجه‌يه قدر قرآنى حضرت رسول الله اخفا ايله اوقوردى . بوندنصكره كندولرى واصحاب كرام جهر ايله اوقومغه باشلديلر ديو بيورمشدر . روايت اولنور كه پيغمبريمز عليه السلام اوچ ييله دكين جمله نبوت امرين صاقلدى آشكاره ايلدى . اندن حق تعالى حضرتلرينك امريله اظهار بيوردى وقومنه يعنى قريش طائفه سنه نبوتى آشكاره قيلوب اسلامه دعوت ايلدى وقريش قومى بو مرتبه‌ده ايكن چوق اينجتمديلر . رسول الله حضرتلرندن اول قدر نفرت ايتمديلر وقتا كه پوتلرينى ذكر ايدوب پوته طاپدقلرينى عيبلامغه باشلادى عداوت پيداء اولوب دشمنلق اظهار ايتديلرو بو حال دردنجى سنه‌ده واقع اولدى . اسلامه كلان كلدى كيرو قلانى جميعا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه عداوت ومخالفت اوزره اتفاق ايتديلر . عميسى ابو طالب شفقت وحمايت اوزره ايدى كتدكجه عداوتلرى مشتد اولوب قومنك كافرلرى مسلمانلر ايله دوكوشمكه باشلديلر وكافرلر چوق ايدى مسلمانلره جفا ايدرلر ايدى . طورميوب ينه دين اسلامدن دوندريوب مرتد ايلمكه چاليشورلر ايدى . ورسول الله حضرتلرينه يرامز ايشلر قصد ايدرلرايدى . الله تعالى حضرتلرى حمايه ايدوب شر وفسادلرينى رفع ايدردى . ابوطالب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه نصرت ومعاونت اوزره ايدى . ابولهبدن غيرى جميع بنى هاشم وبنى عبدالمطلب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم جانبنده ايديلر . اول سببدن كيمسه ضرر يتشديره مز ايدى

خاتم النبيين) رسول اكرم حضرتلرى انبيايى ختم ايديجيدر ياخود انبياء عظام رسول اكرم حضرتلريله ختم وختام بولدى وآنك ذات شريفيله ممهور اولدى (اجود الناس صدرا) ناسدن مراد انسان كاملردر . صدردن مراد قلبدر . سخا معناسنه اولان جود دندر اجود يعنى رسول اكرم حضرتلرينك قلب شريفلرى معارف الهيه وانوار عالم قدسيي مستعدينه اعطاده سائر سخا ايله موصوف اولان انسان كاملردن هزار مرتبه قلب جهتندن اسخا واعطادر . اكر اجود سعه معناسنه اولان جودددن مأخوذ ولور ايسه معنى ديمك اولور كه رسول اكرم حضرتلرينك قلب شريفلرى تجليات الهيه‌يى قبول جهتندن بو صفتله موصوف اولان انسان كاملردن قلب يونندن اوسع وافسحدر . اكر اجود لفظى حسن معناسنه اولان جودتدن مأخوذ اولور ايسه معنى ديمك اولور كه رسول اكرم حضرتلرينك قلب شريفلرندن پر توايدن كمالات الهيه بو صفت ايله

مقاتل رحمة‌الله‌علیه‌بیورر: رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم ابوطالب یاننه‌واروب دینه دعوت ایلر ایدی همان قریش طائفه‌سی دخی جمع اولوب ابو طالبه کلورلر ومحمدی بزه ویرحقندن کله‌لم دیرلرایدی. ابوطالب : هیچ اولورمیکه بن قرنداشم اوغلنی سزه ویره‌یم اکر ناقه کندو کوچکندن غیری‌یه میل ایدرایسه بنده‌محمدی سزه وریرم دیرایدی‌زیرا رسول‌الله‌صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلری هم قرنداشی اوغلی‌ایدی وهم النده بیومش ایدی . لکن هدایت میسر اولوب ایمانه کلمامش فقط رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جان وباشله خدمت اوزره ایدی . اوغلی کبی سور و میل ومحبتی کالده ایدی . رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خلقك اولرینه کیدوب « یاایهاالناس ان‌الله‌یأمرکم ان‌تعبدوه ولا تشرکوا به شیئا » دیو بیورر ایدی. یعنی ای آدم اوغللری تحقیقا حق تعالی حضرتلری سزه بیوررکه کندویه عبادت ایده‌سکز واکا هیچ بر شیئی شریك ایتمیه‌سکز دیمکدر. پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری بویله دیدکجه ابولهب آردنجه کزوب (یاایها الناس ان‌هذا یأمرکم ان‌تترکوا دین آبائکم) دیو چاغرر ایدی . معناسی ای آدم اوغللری محمد سزه امر ایلرکه اتالریکزك دینی ترك ایده‌سکز دیمکدر. ولید بن مغیره دیدکلری کافر: محمد ساحردر دیو سویلر ایدی . قومی دخی اکا تابع اولوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ساحر دیرلر ایدی . قریش طائفه‌سی اذا ایدوب شاعردر قرآنی کندو سویلر کاهن ومجنوندر دیرلر ایدی . کیمیسی مبارك باشنه طوپراق صاچارلر وکیمیسی دخی قان کتوروب قپوسنه سورر ایدی . وکعبة‌الله قربنه واروب سجده ایتدکده عقبة بن ابی معیط دیدکلری ملعون کلوب چوق اذا ایلدی. ابوبکر الصدیق رضی‌الله تعالی عنه یاننه کلوب « اتقتلون رجلا ان یقول ربی الله » دیدی یعنی برکشی بنم ربم‌الله‌در دیدیکیچون قتل می‌ایدرسکز دیمکدر وصدیق اکبر رسول‌الله صلی الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینه هم دیلیله هم‌الیله معاونتلر ایلردی . علما رحمهم‌الله بیورمشلردرکه ابوبکرالصدیق رضی‌الله عنه حضرتلری مؤمن آل فرعوندن افضلدرزیرا اول‌موسی علیه‌السلامه همان دیلیله یاردم ایدرایدی. حضرت ابوبکر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه هم دیلیله هم الیله یاردم ایتدی دیمشلردر. تفصیلی بودرکه فرعون نسلندن برکیمسه وارایدی. حضرت موسایه ایمان کتورمش ایدی اما قورقوسندن ایمان کتوردیکنی صاقلر و کیمسه‌یه اظهار ایتمز ایدی. بنی اسرائیل حضرت موسایه اذاایدوب قتل ایتمك استدکلری زمانده دیلیله نصرت ایدوب بنم ربم الله تعالی در دیدیکیچون برکیمسه‌یی قتل می ایدرسکز دیر ایدی حق تعالی حضرتلری قرآن عظیمنده ﴿وقال رجل مؤمن من‌آل فرعون یکتم ایمانه اتقتلون رجلا ان یقول ربی‌الله﴾ دیو بیوردیغی اول قصه‌در . امام بخاری رحمة‌الله علیه روایت ایلمشدرکه پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام کعبه قربنده

موصوف اولان سائرانسان کاملردن قلب یونندن هزار مرتبه احسندر (اصدق الناس لهجه) لهجه لسان معناسنه‌در رسول اکرم حضرتلرینك لسان‌معارف عنوانلری اصدق السنه‌در (والینهم عریکة) عریکه طبیعت دیمکدرر رسول‌اکرم حضرتلری طبیعت یونندن سائر اخلاق حمیده ایله موصوف اولنلردن ارفق والین وقلوبه او فقدر (واکرمهم عشیرة) رسول اکرم حضرتلری قبیله یونندن جمله نامدن اکرمدر (من رأه بدیهة هابه) بدیهه فجأة برشئ ظهور ایتمکه دیرلر رسول اکرم حضرتلرنده اولان مهابت الهیه‌دن ناشی جمال پرکمالرینه بغتة نظر ایدن کمسنه‌یه هیبت مستولی اولوردی

نظم

دیدی داماد رسول حرمین
والد جملهٔ سادات حسین
بر کذار کاهده آدم کاهی
اکسوزبن کورسه رسول‌اللهی
هیبت آلوردی کذارندانك
کثرت حلم و وقارندن انك
(ومن خالطه معرفة احبه)
رسول اکرم حضرتلرینك حسن خلقلرینه عارف اولمق وجهیله برکمسنه

نمازقیلار وقریش کافرلرندن برجماعت حرمده اوتوررلر ایدی . ارالرندن بریسی کوریبورمیسکز شومرائی‌یی دیو رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوستردی وقنغیکزدرکه واروب آل فلانك دوه بوغازلادقلری یردن برمقدار قان ومهملات کتوره نماز قیلار ایکن ارقه‌سنه‌قویه‌دیدی. همان ایچلرندن برغایت شقی بدبخت قالقوب کتوردی وکوزه‌دوب رسوالله صلی‌الله تعالی علیه وسلم‌حضرتلری سجده‌یه واردیغی کبی مبارك ارقه‌سنك‌اوستنه‌قودی. کافرلر حظ ایدوب کولوشدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سجده‌ده اکانمش ایدی بریسی حضرت فاطمه‌یه خبر ویردی همان سکرده رك کلدی مبارك ارقه‌سندن مهملاتی آلوب بیانه آتدی‌ودونوب کافرلری‌تعییب وتوبیخ ایتدی . رسول‌الله‌صلی‌الله‌علیه‌وسلم دخی نمازی تمام ایدنجه قریش طائفه‌سنه بددعا ایلدی. اندن آدلو آدیله برقاچ ملعونی ذکر ایدوب آنلره بددعا ایتدی. آنلر عمرو بن هشام وعتبة بن ربیعه وشیبة بن ربیعه ووليد بن عتبه وامية بن خلف وعقبة بن ابی معیط وعمارة بن الولیددر لعنةالله علیهم اجمعین . ابن‌مسعود رضی‌الله عنهما ایدر: والله بن کوردم آنلری‌که بدر غزاسنده قلجدن کچدیلر و قلیب ایچنه براغلدیلر و قلیب شول قیودرکه همان قازه‌لر و طاشله یاپیلدلر و ذکر اولنان ملعونلرده عمرو بن هشام دینیلان ابوجهل لعیندر . روایت اولنورکه بدر غزاسنده ملعونلری صحابهٔ کرام قیردیلروکلب کبی آیاقلرندن سورکلیوب قیو ایچنه طولدردیلر واول ملعونلر حقنده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم‌حضرتلری « واتبع اهل‌القلیب لعنة » دیو بیورمشدر. معناسی اول قلیبه آتیلان کافرلر اردنجه یارب لعنت یتشدر دیمکدر . بعضیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بوکلامی بد دعا ایتدیکی زمانده سویلمش ایدی دیدیلر . بوتقدیرجه نبوتنه عظیم دلیل اولور زیرا اول زمانده قلیبه آتیله‌جقلرینه اشارت ایتمش اولور. اماقلیبه آتلدقلرندن صکره سویلمك احتمالنی دخی ویرمشلردر. اندنصکره حضرت حمزه بن عبدالمطلب رضی‌الله عنه اسلامه کلدی وطائفهٔ قریش ایچنده حضرت حمزه رضی‌الله عنه بغایت عزتلو و معتبر یکیت و پهلوان و دلاور کیمسه ایدی . عتق رحمة الله علیه دیدیکی اوزره حضرت حمزه التنجی سنده‌ده اسلامه کلمکله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه غلبه وقوت حاصل اولدی . قریش قومی برمقدار چکیلوب اواکی کبی انجیده‌مز اولدیلر . مغلطای رحمةالله علیه ایدر: قریش کافرلری رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیلر و اکر مرادك شریف اولمق ایسه سنی اوزریمزه سید ایده‌لم جمله‌مزك اولوسی سن اول اکر پادشاه اولمق ایستر ایسك سنی پادشاه ایده‌لم پادشاهمز اول و اکر سکا کلوب کورینان شی جنی ایسه مالارمزی خرج ایده‌لم طبیبلر کتوروب سکا علاج ایتدیره‌لم خلاص اوله‌سك یوقسه سنی معذور طوته‌لم دیدیلر رسول‌الله

(حضرتلری)

مصاحبت ایلسه رسول اکرمه محبت شدیده ایله محبت ایدر ایدی حتی او کمسه‌یه رسول اکرم پدر وپسر و کافهٔ بشردن بلکه کندو نفسکدن احب اولوردی .

نظم

دخی برکمسه رسول‌ایله مدام ایلسه خلطه ایدوب بعض‌کلام کلماتنده کی لذاتله اول قولی اولوردی‌قبول‌ایتسه‌رسول (یقول ناعته)نعت‌برشیئی صفت حسنهٔ موجوده‌سیله توصیفدن عبارتدر . یعنی رسول‌اکرم حضرتلرینك جمال باکمالنی توصیف واخلاق‌حمیده‌لرینی‌تعریف مراد ایلین کمسنه عجزینه مقر وقصورینه معترف اولمغله دیرایدیکه(لم‌ارقبله ولا بعده مثله) بن رسول اکرمدن اول وصکره رسول اکرمه صورتا وسیرتا وخلقا وخلقاناسده انلره مشابه کمسنه کورمدم صلی‌الله علیه وسلم

نظم

وصف‌ایدنلر اوفلك درکاهی یعنی اطوار حبیب اللهی اول وآخر موجود اونی‌بیل کورمدك مثلنی دیرالحاصل اتفاق بودر اصحابك هب او شهنشاه ملائك مشرب صدف صنع الویده عیان درشهوار ایدی بردانه همان

حضرتلری ایتدی « مابی ماتقولون ولکن الله بعثنی رسولا وانزل علی کتابا وامرنی ان اکون بشیرا ونذیرا فبلغتکم رسالات ربی ونصحت لکم فان تقبلوا منی ماجئتکم به فهو حظکم فی الدنیا والآخرة وان تردوه علی اصبر لامر الله حتی یحکم الله بینی وبینکم » یعنی اول سزك دیدیککز نسنه‌لر بنده یوقدر لکن حق تعالی بنی حق رسول کوندردی وبکا کتاب ایندیردی وبیوردیکه بن بشیر ونذیر اولم یعنی لطفی خبرلری ایله سویندیره‌یم وقهری خبرلری ایله قورقوده‌یم. پس بن تکری تعالی نك رسالتلرینی سزه یتشدیردم وسزه نصیحت ایلدم اکر سزه کتوردیکم نسنه‌یی بندن قبول ایدر ایسه‌کز اوسزك دنیا وآخرتده بهره مند اواوب مراده یتشمکزه سبب اولور اکر قبول ایتمیوب اوزریمه رد ایدر ایسه‌کز تاباری تعالی بنمله سزك اورته‌کزده حکم ایدنجه صبر ایده‌رم دیمکدر . حاصلی نه شریفلك نه پادشاهلق مرادمدر ونه کوزمه جنی کورینور حق پیغمبرم حق جل وعلا جانبندن رسالتله کلدم وسزه تبلیغ رسالت ایتدم اکر طوتارسه‌کز خوش طوتمازسه‌کز حق تبارك وتعالی سزك حقکزدن کلنجه صبر ایده‌رم دیو جواب ویردی . بوندنصکره نضر بن حارث وعقبة بن ابی معیط کتدیلر یهود علماسنه واردیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن خبر صوردیلر ایشته ارامزده شواصل بر کیمسه پیدا اولدی دعوای نبوت ایلر نصل اولمق کرك کتابلریکزده وارمیدر دیدیلر. انلر دخی ایتدیلر وارك اوچ نسنه‌دن سؤال ایدك اکر خبرویررسه کرچك نبی مرسلدر خبر ویره‌مزسه یلان سویلر دیدیلر. اولاسؤال ایدك که اول زمانده کیدن یکتلر کیملردر اندنصکره سؤال ایدك که رجل طواف کیدراندن سؤال ایدك که روح ندردیدیلر. پس کلدیلر مذکور سؤاللری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه صوردیلر پیغمبر علیه الصلاة والسلام یارین سزه خبر ویره‌یم دیدی ان شاء الله تعالی دیمك خاطرینه کلمدی. اندن برنیجه کون اکلنوب وحی کلمدی صکره بو آیت کریمه نازل اولدیکه ﴿ ولاتقولن لشیء انی فاعل ذلك غدا الاان یشاء الله ﴾ معناسی بودر ان شاء الله دیمینجه هیچ برنسنه ایچون یارین بن اونی ایشلرم دیمیه‌لر اندنصکره حق تبارك وتعالی وحی ایتدیکه اول سؤال ایتدکلری یکتلر که اول زمانده کتمشلردر انلر اصحاب کهفدرکه دقیانوسدن قاچوب کتدیلر ایدی ورجل طواف ذوالقرنین در وروحدن سؤال ایتدیلر ایدی روح بنم ربمك امرندندر دیو جواب ویر دینلدی. نتکیم حق سبحانه وتعالی ﴿ ویسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربی ﴾ دیو بیورمشدر . اماامام بخاری رحمة الله علیه نقلنده عبدالله بن مسعود رضی الله عنه بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایله باغچه‌ده ایدك برقاچ یهودی کلدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه روحدن سؤال ایتدیلر برمقدار سکوت ایلدی بیلدمکه وحی کلور اندنصکره ﴿ ویسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربی ﴾ آیتی نازل اولدی دیمشدر . ابن کثیر رحمة الله علیه ایدر بوروایتك

الملشدی انی خلاق ازل حسن واخلاقله بی مثل وبدل شب معراجده اولدی اول ماه شب چراغ حرم بزم اله وجه نورندن ایدی مالامال تا سرا پرده درکاه جلال خاصکان حرم مولا نك اوتانورلر دی جنابندن انك نوری اولمشدی اوشمعك هربار جرم خورشید کبی شعشعه‌دار کان فطرتده اوذات یکتا جوهر فردایدی دیرلر فرضا

(قال ابو عیسی) مصنف دیدی (سمعت ابا جعفر محمد بن الحسین) بن ایشتدم ابو جعفردن (یقول سمعت الاصمعی) ابو جعفر دیر ایدی بن ایشتدم اصمعیدن (یقول فی تفسیر صفة النبی صلی الله علیه وسلم) حدیث مذکورده اولان لغاتك شرحنده اصمعی دیر ایدی اصمعی لغتده امامدر جدی اصمع بصره‌یه منسوبدر جماعت کثیره‌دن حدیث روایت ایتدی واندن دخی جماعت کثیره حدیث روایت ایتدیلر . یحیی بن معینـدن مرویدرکه امام مالك اصمعیدن حدیث استماع ایتدی. ایمدی اصمعی بیورر (الممغط) بو لفظك معناسی (الذاهب طولا) دیمکدر یعنی ممغط اول شخصه

و برمبهم جواب ویریلور مثلا برکیمسه اناسندن کوزسز طوغمش اولسه ظاهر بودرکه اول کیمسه‌یه الواندن برنسنه‌یی حقیقتی اوزره آکلاتمغه مجال یوقدر مثلا یشیل ندر قزل‌ندر دیسه آکا نه‌دیمك کرکدرکه آنلری کوزلو کیمسه‌لر بیلدکلری کبی آکلاتمغه قابلیت اوله سؤال اولنان کیمسه‌ده علم‌وار وتفهیم ایتمکه قدرت‌وار اما سؤالی ایدن کیمسه‌ده فهم ایتمکه اصلا قابلیت یوق‌لاجرم لازم کلورکه برمبهم جواب ویریلوب حق‌تعالی‌نك امریله خلق‌اولنمش برنسنه‌در دنیله. وبالجمله مجیب طرفی کمال اوزره‌در انده اصلا نقصان یوقدر قصور سائل جانبنده درکه کندو ذاتنده انی فهم ایده‌جك قوت خلق اولنمامشدر والله اعلم . ابتداء اسلامده کفار قریش اهل اسلامه پك‌چوق جفا ایتمشلردر حتی روایت اولنورکه عمار بن یاسرك اناسی سمیه دیدکلری خاتون رضی‌الله عنهایه کفارعذاب ایدرکن ابوجهل لعین یاننه‌اوغرادی برحربه اوروب شهید ایتدی‌ابوذر رضی‌الله‌عنه روایتنده اولااسلاملرینی آشکاره قلنلریدی نفر کیمسه ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم وابوبکر الصدیق وعماربن یاسر واناسی سمیه‌خاتون وصهیب رومی وبلال‌حبشی ومقداد رضوان‌الله تعالی علیهم‌اجمعین . اولا بونلر اظهار ایتمشلردر. رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه عذاب ایده‌مزلر ایدی . زیرا عمیسی ابوطالب منع ایدردی وابوبکر رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینه دخی جفاایده‌مزلرایدی . زیرا قومی چوق ایدی منع‌ایدرلردی اما کروقلان مسلمانلری مشرکلر طوتارلر ایدی و جبه کیدیروب کونشلرده قورلر ایدی کونش حرارتی مسلمانلری اریدرایدی وبلالی طوتارلرایدی و صبیلرك الینه ویروب مکه نك صوقاقلرنده کزدیررلر ایدی . بلال رضی‌الله تعالی عنه «احداحد» دیرایدی. یعنی انلر جفا ایتدکچه تکری‌تعالی بردر بردر دیر ایدی امام احمد رحمة‌الله علیه بویله‌روایت ایتمشدر ومجاهد روایتنده بلالی طوتوب بوینه ایپ طاقارلر ایدی وصبیلرك النه ویروب آنکله اوینارلر ایدی حتی مبارك بوینی ایپ کسوب نشان ایلدی اول ینه « احد احد » دیرایدی. حضرت بلال برحبشی قول ایکن کفره اکراه ایدرایدی . ینه صبر وثباتی بو مرتبه‌ده ایدی ایمانك لذتی ایتدکلری عذابك شدتنی طویورماز ایدی . امام بیهقی رحمة‌الله علیه نقلنده عروه رضی‌الله تعالی عنهدن روایت اولنمشدرکه کفارك عذابندن خلاص ایتمك ایچون حضرت ابی‌بکر الصدیق رضی‌الله عنه ایمانه کلان قولدن وجاریه‌دن یدی نفر کیمسه‌یی صاتون آلوب آزاد ایتمشدر وآنلرك بریسی . زنیره رضی‌الله‌تعالی عنهادر ایمانه کلدیکیچون عذاب ایدرلرایدی . ینه کافر اول دیو اوده قبول ایتمز ایدی بلایی چکوب صبر ایدر ایدی آخر ایتدکلری عذابدن کوزلری کورمز اولدی کافرلر لات وعزی کوزیکی شویله ایلدی دیرلر ایدی « لاوالله ماهو کذلك » دیرایدی . یعنی والله اویله‌دکلدر بنم کوزیمی بویله‌ایدن لات‌وعزی‌دکلدر دیدی . آخر حق تبارك وتعالی کوزلرینه نور ویردی کورمکه باشلدی . زنیره

غنك کناریدرکه آنده مژکان ثابت اولور بو مقامده‌مراد ذکرمحل ارادهٔ حال‌درکه‌اشفارطویل‌دیمك مژکانی طویل دیمکدر . زیرا اهدب کوز قپاغنك کنارنده کرپکلری طویل وکثیردیمك‌اولور(والکتد) بو لفظك معناسی (مجتمع الکتفین) دیمکدر(وهو الکاهل) مجتمع الکتفین دیمك فارسیده میان هر دوشانه و ترکیده ایکی کورك اورتاسی دیدکلری موضعدر (و المسربة) بو لفظك معناسی (هو الشعر الدقیق الذی کانه قضیب من الصدر الی السرة) دیمکدر یعنی مسربه اول موی باریکلردرکه خط کبی سینه‌دن بدأ ایدوب سره‌یه‌منتهی اوله (والشثن) بو لفظك معناسی (الغلیظ الاصابع من الکتفین والقدمین) دیمکدر . یعنی شثن اللرینك واياقلرینك پر مقلری مردانه اوله (والتقلع)بو لفظك‌معناسی (ان یمشی بقوة) دیمکدر یعنی تقلع یوررایکن زمیندن قدمیننی رفع ایلدکده قوتله رفع ایلدکدرکه خبلامشي ومرضا ونسا رفتاری کبی اولمیه(والصبب)بو لفظك

برخاتون وجاریه ایکن دین اسلام یولنه جفا ومحنته صبر ایتدی . حق جل وعلا حضرتلری دخی عنایت ایدوب صبری برکاتنه ینه کوزینك نورینی احسان ایلدی. آندن نبوتك بشنجی سنه‌سی رجب آینده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابنه اجازت ویردیکه کیدوب حبش ولایتنه هجرت ایده‌لر. برقاچ کیمسه‌لر اول دیاره کتدیلر بعضیلر یالکز نفسیله کیتدی وبعضیلر اهلنی دخی آلوب کتدیلر . وکیدنلرك جمله‌سی برروایتده اون برار ودرت خاتون ایدی. برروایتده اول ایکی ار وبش خاتون ایدی . بعضیلر دخی همان ایکی خاتون ایدی دیمشلردر. وبو کیدنلرك اوستنه عثمان بن مظعون رضی الله عنه بك نصب اولنمش ایدی . زهری رحمة الله علیه نقل ایدر بکلری یوق ایدی همان شویله کتمشلر ایدی. دریایه وارنجه‌یه قدر یایا یوریدیلر اندنصکره نصف التونه برکمی طوتدیلر وکیروب حبشه کتدیلر . روایت اولنور که بو طائفه‌ده مکه‌دن اولا چیقان حضرت عثمان بن عفان رضی الله عنه وخاتونی رقیه‌که پیغمبر عز علیه الصلاة والسلامك کریمه‌سیدر برابر آلوب کتمش ایدی . روایت اولنورکه کتدکلرندنصکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبرلری کلدی . صکره‌دن برخاتون کلوب خبرویردی عثمانی کوردم خاتونی برمرکب اوستنه بندیرمش کیدییورلر ایدی . رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه لوط پیغمبر علیه السلامدنصکره خاتونیله اول هجرت ایدن عثمان بن عفاندر . وقریش طائفه‌سی حبشه کیدنلرك آنده امن وامان اوزره قرار ایتدکلرینی کوردیلر وبعض یاکلشلر دوزدیلر عمرو بن عاص وعبدالله بن ابی ربیعه ایله حبش پادشاهی اولان اصحمه‌یه کوندردیلر وعمارة بن ولیدی برابر کوندردیلر که اوراده اولان مسلمانلری سوروب ینه مکه‌یه کتوره‌لر وایستدکلری قدر جفالر ایده‌لر اصحمه دخی پشکشلرینی قبول ایتمیوب رد ایتدی یوزلری قره‌سیله کرویه کلدیلر. وحضرت عمر بن خطاب رضی الله تعالی عنه حضرت حمزه رضی الله تعالی عنهدن اوچ کون صکره اسلامه کلمش ایدی . واسلامنه سبب رسول الله صلی الله علیه وسلمك دعاسی اولمش ایدی . « اللهم اعز الاسلام بابی جهل او بعمر بن الخطاب » دیو دعاایلر ایدی ، معناسی یارب اسلامه سن عزت ویروب غالب ایله ابو جهلی یاخود عمری ایمانه کلمك سببی ایله دیمکدر هدایت حق حضرت عمره میسر اولوب ایمانه کلدی وایمانه کلمسی کندودن روایت اولنان بو طریق اوزره اولمشدر. حضرت عمر بیوررقز قرنداشمك ایمانه کلدیکنی ایشتدم واوینه واردم « یاعدوة نفسها » یعنی ای نفسنك دشمنی ایشتدم سن مسلمان اولمش سك دیدم پك چوق دوکدم قانی آقتدم وقانی کوریجك آغلایوب دیدی. یاابن الخطاب هرنه ایلرایسك ایله بن اسلامه کلدم دیدی آندنصکره بنده‌اوفکه ایله ینه ایچرو کیردم کوردمکه بریازلمش کاغد طوررآلوب باقدم کوردمکه ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾ یازلمش — الرحمن الرحیم — ی کوردیکم کبی قورقدم کاغدی المدن

معناسی (الحدور) دیمکدر حدور حانك فتحیله جای نشیب دیمکدر . حانك ضمیله حدور نزول معناسنه‌در مصنف صبب جای نشیب معناسنه اولدیغنی بیان ایچون دیرکه (تقول) سن دیرسن (انحدرنا) بز نازل اولدق فی صبوب وصبب) مکان منحدره‌یه پس صبب وصبوب معنای واحده‌در (وقوله جلیل المشاش یرید) یعنی جلیل المشاش قولنك قائلی مشاش دیمکله مراد ایدر (رؤس المناکب) دیمکلکی پس جلیل المشاش دیمك جلیل رؤس المناکب دیمك اولور یعنی اموز باشلری عظیم دیمکدر (والعشرة) بو لفظك معناسی (الصحبة) دیمکدر یعنی همنشین اولمقدر (والعشیر) بو لفظك معناسی (الصاحب) دیمکدر یعنی معاشر معناسنه در * معلوم اوله که قبیله معناسنه اولان عشیره لفظی عشیرتدن مأخوذ اولمق احتمالی قریبدر زیرا رجال قبیله بر بریله صحبت ایدر (والبدیهة) بو لفظك معناسی (المفاجاة) دیمکدر یعنی بدیهه اکسزك معناسنه‌در (یقال بدهته بامر) یعنی بن اکسزك برشیئه

براقدم اندن ینه رجوع ایدوب کاغده نظر ایتدم ﴿ سبح لله مافی السموات والارض ﴾ یازلمش یعنی سورهٔ حدید یازلمش اوقودم ﴿ آمنو بالله ورسوله ﴾ دیو بیوردیغی یره کلدمکه معناسی حق تعالی حضرتلرینه ورسولنه ایمان کتورك دیمکدر همان بونی اوقودیغم کبی «اشهد ان لااله الاالله واشهد ان محمدا رسول الله» دیدم مسلمانلر ایشیدوب سویندیلر وتکبیر ایدرك طشره چیقدیلر بندخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واردم صفاالتنده اولان اوده اولورلردی ایچرو کیردم ایکی کیمسه قوللریمه یاپشدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری صالویرك دیو بیوردی صالیویردیلر واردم قارشوسنه اوتوردم قفتانلریمه یاپشوب بنی کندودن یکا چکدی و « اسلم یاابن الخطاب» دیو بیوردی یعنی بنم یانمده اسلامه کل دیمك ایدی ودعا ایدوب « اللهم اهدقلبه » دیدی یعنی یارب قلبنه سن هدایت ایله دیمکدر وهدایتك معناسی طوغرو یول کوسترمکدر. اندن عمر ایدربنده کلهٔ شهادت کتوردم مسلمانلر شویله تکبیر ایتدیلر که مکه نك صوقاقلرنده اشیدلدی واول زمانده برکشی اسلامه کلسه آشکاره ایدهمز ایدی اسلامنی صاقلر ایدی بن طشره چیقدم وبراز صاقلمز کیمسه یه واروب بن مسلمان اولدم دیو سویلدم همان بلند آواز ایله «الاان ابن الخطاب قدصبأ» دیو چاغردی معناسی عمر اسلامه کلدی دیو خلقه تنبیه ایلدی. اندن کفار کلوب بنمله دوکوشمکه باشلدیلر انلر بکا اوررلردی بن انلره اوررردم دایم وار ایدی کعبه حولیسنده طوررایدی کفارله بنم غوغامی ایشیدوب ندر شوغوغانك اصلی دیو سؤال ایلمش قصه یی خبر ویرمشلر اولدخی یکنی صالوب سویلدی خلقی منع ایلدی اول کوندن تا حق تعالی حضرتلری اسلامه عزت ویرنجه متصل کافرلرله دوکوشردم اونلر بنی دوکرلر ایدی بن انلری دوکر ایدم دیو بیوردی . ابن عباس رضی الله تعالی عنهمادن روایت اولنمشدر که جبرائیل علیه السلام یامحمد کوکلر خلقی عمرك ایمانه کلدیکندن شاد اولدیلر دیو بیورمشدر. وقتا که قریش طائفه سی اهل اسلامله وحضرت عمرك ایمانه کلمه سیله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك عزت بولدیغنی کوردیلر ارالرینه غایت اضطراب دوشدی. بر یره کلوب اتفاق ایتدیلر که پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینی هلاك ایلیلر. بوتدبیرلری ابو طالبك سمعنه واصل اولدی همان بنی هاشمی وبنی عبدالمطلبی جمع ایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی ارالرینه آلوب حفظ ایتدیلر حتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اقرباسندن ایمانه کلمیانلر بیله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه معاونت اوزره اولدیلر. قرابت مقتضاسنجه جمله سی غیرته کلوب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامی قتل ایتمك استیان کافرلری منع ایدوب فتنه وفسادلرینی رسول الله صلی الله تعالی وسلم حضرتلرینك اوزرندن دفع ایدرلر ایدی . آخر قریش طائفه سی کوردیلر که فکر فاسدلری مقتضاسنجه ظفر بوله مدیلرینه مشاوره واتفاق ایتدیلر وبرعهدنامه یازدیلر که من بعد بنی هاشم وبنی

راست کلدم دینلور (ای فجأته به) یعنی بدیهة دیمك فجأة دیمکدر

﴿ الحدیث السابع ﴾

(حدثنا سفیان بن وکیع حدثنا جمیع بن عمر وبن عبدالرحمن العجلی) عینك کسری و جیمك سکونیله عجله منسوبدر عربدن قبیلهٔ عظیمه در (املاء علینا من کتابه) مصنف بیورر که سفیان دیدیکه جمیع بزه کندی کتابندن قرائت ایتدیکی حالده بوحدیثی خبرویردی (قال حدثنی رجل من بنی تمیم من ولد ابی هالة زوج خدیجة یکنی اباعبدالله عن ابن ابی هالة عن الحسن ابن علی رضی الله عنهما) امام حسن رضی الله عنه حضرتلرندن راوی اولان ابن ابی هاله دن کنیه سی ابا عبدالله اولان ابی هاله اولادندن بنی تمیم قبیله سندن بررجل بوحدیثی بکا خبر ویردی دیدی . جمیع معلوم اوله که امام حسن رضی الله عنه حضرتلری رسول اکرم افندیمز حضرتلرینك سبطیدر . اهل جنت شبابنك سیدیدر کنیه سی ابو محمددر . لقبی تقیدر هجرتك اوچنجی سنه سی

عبدالمطلب ایله معامله ایتمیه‌لر اصلا نه بیع وشرا ایده‌لر ونه قز ویروب قز آله‌لر ونه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینی کندولره تسلیم اولنمدین صلح قبول ایده‌لر حاصل کلام بو سوزلری برکاغده یازدیلر. یازان کیمسه‌نك الی قوریدی بعضیلر منصور بن عکرمه یازدی دیدیلر بعضیلر دخی بغیض بن عامر یازمش ایدی دیدیلر وکاغدی کتوردیلر یدنجی بیل محرمنك غرسنده کعبه‌نك ایچنه آصدیلر ابولهبدن غیری جمیع بنی هاشم وبنی مطلب ابوطالبك یاننه جمع اولدیلر بو حال اوزره ایکی اوچ بیل طوردیلر بعضیلر دخی زیاده طوردیلر دیمشلردر. بری برندن شویله انقطاع اوزره اولدیلر که بونلره برنسنه آشکاره واصل اوله‌مزدی . روایت اولنور که سورهٔ ﴿ والنجم اذاهوی ﴾ نازل اولدیغی زمانده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری تلاوت ایدر ایکن ﴿ افرأیتم اللات والعزی ومنات الثالثة الاخری ﴾ دیو بیوریلوب مشرکینك صنملری ذکر اولندیغی یره کلدیکی زمانده ابلیس علیه‌اللعنه کلدی صنملری مدح طریقیله (تلك الغرانیق العلی وان شفاعتهن لترجی) دیو سویلیوب کفاره اشتدیردی. غرانیق غرنوقك جمعیدر وغرنوق ایکی معنایه کلور بریسی برآق قوشدر که صوده اولور برمعناسی دخی شول یکیتدر که آق اوله وکوزل انداملو اوله. والحاصل ابلیس علیه‌اللعنه اول پوتلری ذکر اولنان نسنه‌لرك برینه تشبیه ایدوب وشفاعتلری رجا اولنور دیمش اولدی مشرکلر بوسوزی ایشیدنجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرندن صادر اولدی صاندیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری سوره‌نك آخرینه واروب سجده آیتنی تلاوت ایلیوب سجده‌یه واردیغی کبی مشرکلر دخی سجده‌یه واردیلر شویله صانمشلر ایدیکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری انلرك صنملرینی خیرایله یاداتمش اوله وبوخصوص خلق اراسنده شایع اولدی . ابلیس علیه‌اللعنه مشهور ایلدی حتی حبش ولایتنده ایشیدلدی اکا کتمش اولان مسلمانلر شویله ظن ایتدیلر که مکه مشرکلری جمله‌سی مسلمان اولوب رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلریله نماز قلمش اوله‌لر. اورادن بعضیسی عجله ایله قالقوب مکه‌یه کلدیلر صکره‌دن حق جل وعلا حضرتلری اول کلام باطل ابلیسك کلامی ایدیکنی بیلدیرمك ایچون بو آیت کریمه‌یی انزال ایلدی ﴿ وماارسلنا من قبلك من رسول ولانبی الا اذا تمنی القی الشیطان فی امنیته ﴾ الآیة یعنی یامحمد بزسندن اول هیچ بر رسول وبرنبی کوندرمدك الاشیطان انك تلاوتی اراسنه برنسنه القا ایلدی دیمکدر. حاصل کلام جمیع پیغمبرلره واقع اولمشدر که تلاوت ایدرایکن انلرك کلامری اراسنه شیطان علیه‌اللعنه کندو کلامندن برسوز قاتمشدر. تاکم ایشیدنلر پیغمبردن صادر اولدی ظن ایده‌لر و بوطریقله خلقی اضلال ایلیه اندن مشرکلر حال بویله ایدیکنی فهم ایدنجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه عداوتلری اولکندن زیاده اولدی بز بونی صاندقکه الهمزی خیرله ذکر ایلدی انکیچون یانجه بیله سجده

رمضان شریفك اواسطنده تولدایتدی . پدرلری امام علی کرم‌الله وجهه شهید اولدیغی ساعت قرق بیك مقداری کمسنه کندودن بیعت ایتدیلر . هجرتدن قرق برسنه مرورندنصکره امور خلافتی معاویه‌یه تسلیم ایدوب رسول اکرمك کلمات شریفلرینی تحقیق ایچونکه بیورمشلر ایدی . «ان ابنی هذا سید ولعل‌الله یصلح به بین فئتین عظیمتین من المسلمین» و قرق بش تاریخنده عازم دار بقا اولدیلر . نسل کریملری حسن بن حسن وزیدبن حسندن باقی ومنتشر اولدی رضی‌الله عنهم اجمعین . امام حسن حضرتندن راوی اولان ابن ابی هاله‌دن مراد ابی هاله‌نك خفیدیدر . میرك شاه‌دیر که اسمی هندردر پس بو مقامده ابن ابی هاله هندبن هندبن هند درکه هنداول راوی وهند ثانی ربیب رسول اکرم وهند ثالث ابو هاله‌در پس مذکور ابن ابی هاله‌دن راوی اولان رجلدن مراد عسقلانی دیدیکه . رجل مذکور ابوعبدالله التمیمی درکه احوالی چندان معلوم دکلدر . فقط ابی هاله اسباطندندر (قال سألت

ایلدك دیدیلر. ینه انواع فتنه وفساده باشلدیلر اندن مسلمانلر بردفعه دخی هجرت ایدوب حبش ولایتنه کتدیلر عمار بن یاسر برابر اولدیغی تقدیرجه بوکره کیدنلر سکسان اوچ ار واون سکز خاتون ایدیلر حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه دخی حبشه کتمك نیتیله چیقمش ایدی «برك الغماد» دیدکلری موضعه واردیغی کبی حبشه کتمکدن فراغت ایدوب اوراده اولان قومك سیدی مالك بن دغنه نك حمایه سنده اولوب قالدی وانك قپوسی اوکنه برمسجد بنا ایدوب انده عبادته مشغول اولدی. نمازقیلدیغی زمانده مشرکلرك خاتونلری وجاریه‌لری کلوب بقارلر وتعجب ایدرلر حضرت ابی بکر رضی الله عنه غایت کوزی یاشلو کشی ایدی. قرآن اوقودیغی زمانده اغلامامغه مالك دکل ایدی بهر حال کوزلرندن یاش روان اولور ایدی قریش طائفه‌سی حضرت ابوبکرك بوحالنی ایشیدوب ابن دغنه‌یه خبر کوندردیلر بز بوکا قائل دکیلز که ابو بکر مسجدنده آشکاره نماز قیله وعورتلریمز واوغلنجقلریمز واره‌لر وباقیشه‌لر جائزکه اسلامه میل ایده‌لر اکر نماز قیلار ایسه اونده قیلسون اولمازایسه یانکدن کتسون دیدیلر. اولدخی بوسوزلری ابوبکر رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه نقل ایدنجه حضرت ابی بکر ایتدی بن سنك قومشولغکدن کچدم حق تعالی حضرتلرینك قومشیلغنه راضی یم دیدی . امام بخاری رحمة الله علیه بویله روایت ایتمشدر پس بوندن فهم اولنور که ابو بکر الصدیق رضی الله عنه اوراده قالقوب ینه مکه شهرینه کلمش اوله. اندن روایت ایدرلرکه مشرکلر کعبه ایچنده آصدقلری عهد نامه‌یی برکون آلوب پیرتمق ایستدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری الهام الهی ایله بیورر اول کاغدك ایچنده نه یازلمش ایسه اسم اللهدن غیریسنی هب بوجك یمشدر کافرلرك بریسی واروب کاغدی ایندردی کوردیلر فی الحقیقة رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بیوردیغی کبی هرنره‌سنده اسم الله وار ایسه قالمش کیرو قلانمی بوجك یمش وبو قضیه اونجی سنه‌ده واقع اولدی . رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك عمرشریفی قرق طقوز سنه سکزماه اونبرکون اولدیغی کبی عیسی ابوطالب دنیادن انتقال ایلدی . وفات ایتدیکی زمان سکسان یدی یاشنده ایدی . بعضیلر تاریخ نبوتك اونجی سنه‌سی شوالنده وفات ایتدی دیمشلردر . روایت ایدرلرکه وفات ایدرایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری: یاعم برکره کلمهٔ شهادت کتور قیامت کونده سکا شفاعت ایده‌یم : دیدکده ابوطالب کوردیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کندویی مسلمان ایتمکه حرصی واردر : ای قرنداشم اوغلی اکر قریش طائفه‌سی اولوم قورقوسندن مسلمان اولدی دیمه‌یه‌لر ایدی سنی سویندرمك ایچون شهادت کتوررردم دیدی . اولومی یقین اولدیغی زمانده عباس کوردیکه ابوطالب طوداقلرینی دپره‌در دکلدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر ویروب: ای قرنداشم اوغلی والله قرنداشم

خالی) امام حسن رضی الله عنه بیوردی والدم فاطمة الزهرآء رضی الله عنها حضرتلرینك لام برادری اولان (هند بن ابی هاله) دن سؤال ایتدم . پس بو هنددن مراد رسول اکرمك ربیبی اولان هند بن ابی هاله که والده‌سی خدیجة الکبرادر . معلوم اوله که خدیجة الکبری رضی الله عنها رسول اکرم حضرتلرینه جمله‌دن اول ایمان کتوردیکی علما مابیننده متفق علیه‌در رسول اکرم حضرتلری یکرمی بش یاشنده وخدیجه نك قرق تمام اولمشدیکه مابینلرنده عقد ازدواج واقع اولدی . وهند مذکوره رسول اکرمك حجر تربیتلرنده نشو ونما بولدی ورسول اکرمك ابراهیمدن ماعدا ذکور واناث اولادی جمله‌سی خدیجه‌دن اولدی ورسول اکرمك تحت نکاحنده یکرمی بش سنه قالوب سنین عمری التمش بشنه بالغ اولدقده مکه‌ده نبوتك اونجی سنه‌سنده داربقایه ارتحال ایتدی وجبل حجونده دفن اولندی رضی الله عنها (وکان وصافا) حضرت امام بیوردیکه هند مذکوره کما هو حقها برشیئی

سنك بيورديغك كلمهٔ شهادتى سويلدى. رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بن ايشتمدم ديو بيوردى ابن اسحق بويله روايت ايدوب ابو طالب اولور ايكن ايمانه كلدى ديمشدر. اما بوكا جواب ويرمشلردركه عباسك شهادتيله ابو طالب ايمانه كلمشدر ديمك اولماز زيرا اول زمانده دخى عباس مسلمان دكل ايدى . اكر مسلمان اوله ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى شهادتنى قبول ايلر ايدى بن ايشتمدم ديو رد ايلز ايدى. باوجودكه امام بخارى رحمة الله عليه سعيد بن مسيبدن روايت ايتديكى حديث صحيح مقتضاسنجه ابو طالب كفرله كتديكى مقرردر حتى آخر كلامى «على ملت عبد المطلب» ديمك واقع اولمشدر كلمهٔ شهادت كتورمكدن امتناع ايلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيورديكه ياعم مادامكه حق تعالى حضرتلرى جانبندن نهى اولنميه‌م سنك ايچون حق تعالى حضرتلرندن مغفرت طلب ايده‌يم ديو بيوردى. صكره بو آيت كريمه نازل اولديكه ﴿ ما كان للنبى والذين آمنوا ان يستغفروا للمشركين ولو كانوا اولى قربا ﴾ معناسى پيغمبره وسائر مؤمنلره مشركلر ايچون مغفرت طلب ايتمك يوقدر اكريقين خصملرى دخى اولور ايسه ديمكدر. حاصلى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم وكيرو قلان مؤمنلر مشركلر ايچون استغفاردن نهى اولنديلر. اندن حق تعالى حضرتلرى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بيورديكه ﴿ انك لاتهدى من احببت ولكن الله يهدى من يشاء ﴾ يعنى تحقيقا يامحمد سن سوديكك كيمسه‌يه هدايت ايده‌مزسن لكن الله تعالى ديلديكى كيمسه‌يه هدايت ايلرديمكدر. بونلر دلالت ايلركه ابو طالب كلمهٔ توحيدى سويلامش اوله زيرا اكر سويلمش اوله ايدى حق جل وعلا حضرتلرى آنك ايچون استغفار ايتمكدن نهى بيورماز ايدى زيرا آيت كريمه آنك حقنده نازل اولمشدر . عباس رضى الله عنهدن حديث صحيحده وارد اولمشدركه ايتدى يارسول الله ابو طالب سكا رعايت ونصرت ايدر ايدى وسنك ايچون ايللره غضب ايدر ايدى هيچ بونلرك اكا نفعى وارميدر ديو سؤال ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيورديكه « نعم وجدته فى غمرات من النار فاخرجته الى ضحضاح » يعنى نعم نفعى واردر بن آنى جهنم آتشندن درين يرلزده بولدمده صغوجق يره چيقاردم ديمكدر. حاصلى بكا ايتديكى خدمتلر مقابله سنده عذابى تخفيف اولندى ديمكدر وحديث صحيحده دخى بيورلمشدركه « لعله تنفعه شفاعتى يوم القيمة فيجعل فى ضحضاح من النار تبلغ كعبيه يغلى منه دماغه » يعنى اومارمكه قيامت كونده شفاعتم اكانافع اوله دخى جهنم آتشندن برصغوجق يره قونه كه آتش طپوقلرينه چيقه آندن دماغى قاينيه‌ديمكدر. والحاصل بونلر دلالت ايلركه حسناتى مقابله سنده كافرك عذابى تخفيف اولنه . شرح تنقيح قرافيده ايدر كفار درت قسم اوزره‌در. برى بودركه نه قلبيله تصديق ايده نه لسانيله اقرار ايده. برى دخى بودركه قلبيله تصديق ايدوب لسانيله اقرار ايتميه. برى دخى بودركه

وصف ايتمك عادتى ابدى. زيرا حضرت امام رسول اكرم حضرتلرينك اوصافى فى هنددن سؤال ايتديكه كنهى ايله بيان ايليه (عن حلية رسول الله صلى الله عليه وسلم) حليه حانك كسرى ولامك سكونيله هيئت وشكل معناسنه‌در. پس هند مذكوره رسول اكرمك اوصافنى لايقى اوزره ضابطه وشرف خدمتلريله مشرف اولد. يغندن ناشى شمائل كريملرينه واقف اولمغله حضرت امام اندن سؤال ايلدى (وانا اشتهى ان يصف لى منها شيا) امام بيوركه ابن ابى هاله رسول اكرمك بعض اوصاف جميله‌لرينى وصف ايتلسنى ايستر ايدم (اتعلق به) يعنى هند مزبوره حليهٔ رسول اكرمى بيان ايتمسنى ايستر ايدم تاكه اول وصفه تشبث ايدوب آنى خزينهٔ خيالمده حفظ ايليم وآنكله تخلق ايليم . امام حسن رضى الله عنه حضرتلرى رسول اكرم حضرتلرينك انتقاللرنده سنى تميز كامله بالغ اولميوب حفظ اشكال وضبط صورته قادر اولمامغله كلام مذكورى تكلم ايتدى (فقال) هند بن ابى هاله

لسانیله اقرار ایده قلبیله تصدیق ایتمیه. بری دخی بودر که قلبیله تصدیق لسانیله اقرار ایده اما ایمانه لازم اولان اعمالی اذعان وقبول ایتمیوب رد وانکار اوزره اوله. نتکیم ابوطالبدن روایت ایدرلرکه ایدردی تحقیقا بن بیلورمکه قرنداشم اوغلی حقدر اکر قریش طائفه‌سنك عورتلری بنی تعییب ایتمیه‌لرایدی بن اکا تابع اولوردم وبرقصیده‌سنده دخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حقنده اول یالان سویلمز وآندن قول باطل صادر اولماز دیمشدر. بونلر لسانیله اقرار وقلبیله اعتقاد قسمندندر اما قبول واطاعت ایتمدیکی ایچون کافر اولدی دیمشدر . بعضیلر روایتنده وارد اولمشدرکه ابوطالب وفات ایدر اولدقده اعیان قریشی جمع ایدوب وصیت ایتدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی قریشه اصمارلیوب ایتدی محمد بوطائفه‌نك ایچنده امیندر وعرب ایچنده صدیقدر آندن یالان صادر اولماز بنم سزه وصیت ایده‌جکلریمی اول هپ جامعدر یعنی سزه‌بنم ایده‌جکم ارشاد ونصیحتلری هپ اول ایتمکه قادردر وکتوردیکی دین اسلام برنسنه‌درکه قلب قبول ایلر. انکار ایدن لساندر والله بن کویا کوزمله کوررمکه طائفهٔ عربك فقرا وضعفاسی وبادیه نشینلر واطراف عالم خلقی آنك دعوتنی قبول ایده‌لر سوزینی تصدیق ایلیوب شانتی تعظیم ایلیه‌لر. غزالر وجهادلر ایدوب قریشك باشلری قویروقلری اولسه کرکدر یعنی اطاعت ایتمیان اکابر واشرافی ذلیل وحقیر اولسه‌لر کرکدر والحاصل یاجماعت قریش آکا عون ونصرت اوزره اولك والله آنك یولنه کیدن طوغرو یوله کیدر آنك هدایتنه مقارن اولان سعادت بولور والله اکر بن صاغ اولیدم اعدانك شر وشورینی آنك اوزرندن دفع ایدردم دیدی ووفات ایلدی وبوندن اوچ کون صکره بعضیلر قولنجه بش کون صکره رمضان شریف ایچنده ام‌المؤمنین خدیجه رضی‌الله عنها وفات ایلدی تاریخ نبوتدن اونجی سنه ایچنده ایدی پیغمبریمز علیه‌الصلاة‌والسلام بوسنه‌یی آکدیغی زمانده «عامة‌الحزن» دیو ذکرایدرایدی. معناسی غم وغصه سنه‌سی دیمکدر . وخدیجه رضی‌الله تعالی عنها رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلریله قول صحیح اوزره یکرمی‌بش سنه دیرلك ایلمشلر ایدی . آندن برقاچ کون کچدکدنصکره ام‌المؤمنین سودة بنت زمعه‌یی نکاح ایلدی وابوطالبك وفاتیله قریش کفاری ینه انجتمکه باشلاینجه حضرت خدیجه‌نك وفاتندن اوچ آی کچدیکی کبی که شوال آینك برقاچ کیجه‌سی قالمش ایدی چیقوب طائفه کیتدی طائف دیدکلری مکه قربنده بریردر برآی انده قرار ایدوب اول یرخلقنك اشرافنی حقه دعوت ایلدی ایمانه کلدیلر وارالرنده بعض سفهایه وقوللرینه اشارت ایدوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه سوکدیررلر ایدی . موسی بن عقبه‌دن مرویدرکه آردنجه طاش آتارلر ایدی . مبارك ایاقلرینه طوقنوب یاره‌لنورایدی قاندن نعلینی بویانورایدی . زیدبن حارث رضی‌الله تعالی عنه بیله کیتمش ایدی . رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم

بیوردی (کان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم فحما) یعنی رسول اکرم حضرتلری حدذاتنده عظیم القدر ایدی (مفخما) رسول اکرم صدور بنی آدمده معظم وجمال پرکمالنه نظر ایلین ناظرینك قلوبنده مفخم ایدی (یتلالأ وجهه تلالؤ القمر لیلة البدر) آیك اون دردنجی کیجه سنده قمر بغایت نورانی وتمام اولدقده قمره بدر اطلاق اولنور . یعنی رسول اکرمك وجه کریملری غایت نورانی ولامع اولمغله لیلهٔ بدرده قمر لمعان ایدر کبی وجه شریفلری لمعان واشراق ایدر ایدی . معلوم اوله‌که رسول اکرم احسن مخلوقات والطف کائنات اولوب هرکز عالمده اکا مماثل بر موجود یوق ایکن چهرهٔ بی‌نظیر وروی دلپذیرلرینی قمره تشبیه عادت شاعران اوزره مبنیدر. پس ابن ابی هاله‌نك تشبیه مزبوردن مقصودی حضرت رسالت پناهك وجه شریفنك حسن ولمعانی تعلیم وتمثیل طریقیله سامعینك ذهنلرینه تفهیمدر

نظم

هم آنی ابن ابی هاله دیدی
بدر رخساری قرکبی ایدی

حضرتلرینه کندویی پرده ایلر ایدی طاش کلدکجه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه طوقنمسون دیو قارشو طورر ایدی، طاشله آنك مبارك باشنی برقاچ یردن یاردیلر. امام بخاری وامام مسلم رحمة‌الله علیهما روایتلرنده وارداولمشدرکه عایشهٔ صدیقه رضی‌الله عنها برکون پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینه ایتدی هیچ احد غزاسی کونندن بلالی کون واقع اولدیمی سکا دیو سؤال ایتدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری ایتدی والله سنك قومکدن برجفا چکدمکه احد غزاسنده اولان کفاردن آنی چکمدم ایدی شول زمانده که ابن عبد یالیل بن عبد کلاله‌یه نفسمی عرض ایلدم یعنی نبوتمی بیلدیروب دینه دعوت ایلدم قبول ایتمدی دخی شویله محکم اضطرابله کتدمکه تا «قرن ثعالب» دیدکلری یره وارمینجه کندومه کلمدم اندن باشمی یوقارو قالدیردم کوردم بربلوط اوزریمه سایه صالمش نظرایتدم بلوط ایچنده جبرائیل علیه‌السلام طورر پس ندا ایدوب ایتدی یامحمد حق‌تعالی حضرتلری سنك آنلری دینه دعوت ایتدیکك ایشتدی ومقابله‌ده انلر سکانه اصل سوز سویلدکلرینی ایشتدی وطاغلر موکلی اولان ملکی کوندردیکه نه‌استر ایسك اکا امرایلیه‌سن دیدی اندن اول ملك دخی بکاندا ایدوب سلام ویردکدنصکره ایتدی یامحمد حق‌تعالی حضرتلری سنك قومك سکا نه‌سویلدیکنی ایشتدی وبن طاغلر ملکیم بنی سکا کوندردیکه نه‌استر ایسك بکا امرایده سن اکر دیلرایسك آنلرك اوزرلرینه ایکی طاغی بربرینه قاوشدیره‌یم دیدی بن راضی‌اولمادم بلکه رجا ایلرمکه انلرك صلبندن حق تعالی حضرتلری کندویه توحید وعبادت ایدوب شریك قاتمیان کیمسه‌لری دنیایه کتوره بنم مرادم بودردیدم دیو بیوردی. روایت اولنور که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم طائفدن دونوب کلور ایکن ربیعه اوغللری عتبه وشیبه دیدکلری کافرلرك باغلری یاننه اوغرادی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینی کوروب ترحم ایتدیلر برصالقم اوزوم قوپاروب خدمتکارلری اولان عداس نام نصرانی ایله کوندردیلر رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری مبارك النی اوزادوب بسم‌الله دیوب صالقمدن یمکه باشلدی عداس رسول‌الله حضرتلرینك یوزینه باقوب والله بوسوزی بودیار اهلی سویلزلر دیدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری سن قنغی دیاردن ونه‌دیندن سین دیدی عداس ایتدی نینوی قریه‌سندن برنصرانیم دیدی رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری ایتدی یونس علیه‌السلامك قریه‌سندن ورجل صالح یرندن ایمش‌سك عداس سن یونسی نه‌بیلورسین دیدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری بیوردیکه اول بنم قرنداشمدر اولدخی بنم کبی برپیغمبر ایدی همان عداس پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك الینه وایاغنه دوشوب مبارك ایاقلرینی اوپدی اسلامه کلدی. علماء حدیثدن مرویدر که طائفدن کلور ایکن نخله دیدکلری یره کلدی دخی اول کیجه انده قرآن اوقودی سورة الجنی تلاوت ایلردی نصیبین

لیلهٔ بدر اولیجق جرم قمر
نیجه رخشان ایسه اول عارض تر
شویله تابان ودرخشنده ایدی
مهر انور کبی تابنده ایدی
آفتاب رخ رخشان نبی
ماهتاب ایلر ایدی تیره شبی

نظم

حق نما آینه درروی نبی قرشی
نیجه تشبیه ایدهیم وجهکه ماهی کنشی
رحم عالمدن آنك طوغمدی مانندو اشی
چون طوغوب طوتدی جهان یوزینی حسنك کنشی

(اطول من المربوع) رسول اکرم حضرتلری معتدل القامه ایدی

نظم

کورمدی خازن باغ جنات
اویله بر سرو ملایم حرکات
نه‌عجب اولسه وسط قدر رسول
امته واسطهٔ حق ایدی اول
کوییا اول رسلك پادشهی
کلبن حسن ایدی یاسرو سهی
باغ فردوسدن آنك بونی بیل
اولدی بالاسنه طوبی مائل

معلوم اوله که «اطول من المربوع» روایتی کأن ربعة من القوم دیمکدر. یعنی رسول اکرم حضرتلری کمال اعتدال قامت ایله قومدن ممتاز اولدیغیچون بوحدیثده اورته بویلودن اوزونجه دیو تعبیر اولندی

دیدکلری شهردن یدی نفر جن کلدیلر رسول‌الله حضرتلرینی دکلدیلر نتکیم حق تعالی حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ واذ صرفنا الیك نفرا من الجن یستمعون القرآن ﴾ دیو حکایه بیوردیغی اولدر اما جن طائفه‌سی قرآن استماع ایتدکلرینك اولی بوذکر اولنان کیجه دکلدر بلکه تاابتداء وحی‌ده دکلمش ایدیلر نتکیم امام احمد رحمة‌الله علیه نقلنده ابن‌عباس رضی‌الله عنهمادن مرویدر که جن طائفه‌سی اول وحی دکلرلر ایدی برسوز ایشیدرلر ایدی دخی اون سوز کندو یانلرندن قاتارلر ایدی اول ایشتدکلری برسوز کرچك چیقاردی کیروقلانی یالان چیقار ایدی ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری مبعوث اولمادن جنلره نجوم آتلمز ایدی صکره‌دن جنلر عادت قدیمه‌لرنجه کوکلرنوزینه وحی اشتمکه چیقدقلری کبی شهابلر آتیلوب طوقوندیغی جنی یاقمغه باشلدی اندن کلدیلر بوخصوصدن ابلیس علیه‌اللعنه‌یه شکایت ایلدیلر شهاب آتیلوب بزی یقار اولدی بونك اصلی ندر بزم حالمز نیجه اولور دیدیلر ابلیس ایتدی بوایش تهی دکلدر عالمده برحادثه ظهور ایتمشدر دیدی همان شیاطین عسکرینی اطراف عالمه پراکنده ایلدی یوقلادیلر کوردیلر که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری نخله دیدکلری موضعده ایکی طاغ اراسنده نمازقیلر کلدیلر ابلیسه خبر ویردیلر ایتدی ایشته یریوزنده ظهور ایدن حادثه بودردیدی . ابن ابی شیبه رحمة‌الله تعالی علیه نقلنده عبدالله بن مسعود رضی‌الله تعالی عنهما بیورمشدر که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری نخله‌ده ایدی قرآن اوقور ایدی جنلر کلوب استماع ایتدیلر دخی «انصتوا» دیدیلر یعنی بری برین اسکات ایدوب دکلمکه مشغول اولدیلر همان حق جل وعلا حضرتلری ﴿ واذ صرفنا الیك نفرا من الجن ﴾ آیت کریمه سنی انزال ایلدی بوروایتلردن فهم اولنور که بودفعه جنلرك کلدیکندن رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینك خبری اولمیه کلوب دکلیه‌لر ودونوب قوملری اراسنه کیده‌لر اما بوندنصکره پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینه نیجه دفعه بری بری اردنجه ایلچیلر کوندرمشلردر نخله‌ده کلان جنلریدی نفر جن ایدی . صاحب الروض یازدیغی اوزره بش نفرینك اسملری بونلردر که ذکر اولنور منشی، ناشی، شاصر، ماصر، احقب. ایکیسنك اسمی معلوم دکلدر. اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری نخله‌دن قالقوب مکه‌شهرینه کلدی مطعم بن عدینك جوارنده قوندی ربیع الاول آینده برکیجه جبرائیل علیه‌السلام کلوب معراجه مسجد حرامدن مسجد اقصایه آلوب کتدیلر مسجد اقصادن یدی قات کوکلر اوستنه آلوب کتدی حق جل وعلا حضرتلرینی باش کوزیله مشاهده ایلدی اوراده بالذات بعض نسنه وحی اولندی وبش وقت نمازفرض اولندی اول کیجه ینه مکة اللهه کلوب معراجی ابوبکر رضی‌الله عنه حضرتلرینه خبر ویردی ابوبکر وسائر مسلمانلر تصدیق ایتدیلر کفار اینا نمدیلر مسجد اقصانك نشانلرینی صوردیلر حق جل وعلا رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك کوزندن پرده‌یی رفع

(ایتدی)

نظم

حضرت شارع خاص الخاصك
یعنی اولدر یتیم اخلاصك
دکل ایدی بویی هم شویله طویل
که اوله اندامی پریشان بونی بیل
متفرق اوله بالالقیدن
شاه عرعر کبی اعضای بدن
سیر ایدن معجزه قامتنی
دیدی هب مدح ایدوبن حضرتنی
(واقصر من المشذب) غایت
طویل اولوب لحمی ناقص
و لاغر اولان کسنه‌یه
مشذب دینور. یعنی رسول
اکرم زیاده طویل دکل ایدی
قتیبی بیوررکه مشذب
متفرق معناسنه‌در . کویا
غایت طویل اولان کسنه‌نك
اعضاسی بربرندن تفریق
اولنمشدر (عظیم الهامة)
رسول اکرم حضرتلرینك
رأس شریفلری عظیم ایدی
(رجل الشعر) رسول اکرم
حضرتلرینك شعر شریفلری
قیورجق ایله دوز مابیننده
(ان انفرقت عقیصته فرقها)
بومقامده عقیصه‌دن مراد
شعر رأسدر یعنی رسول
اکرم حضرتلرینك رأس
شریفنده اولان شعر شر-
یفلری بنتسه ایکی بلوك
اولسه خالی اوزره ابقا
ومبارك باشلرینك ایکی
جانبنه ارسال ایدرایدی
واول متفرق اولان شعری

ایتدی مسجد اقصایه نظر ایدوب بر برنشانلرینی سویلدی . زهری رحمة‌الله‌علیه قولنجه معراج بشنجی ییلده واقع اولدی دیمشلردر . امابوقول مقبول دکلدر زیرا ام‌المؤمنین خدیجه رضی‌الله‌تعالی عنها ابتداء نبوتدن اون ییل کچدکدنصکره وفات ایتمشدر وحضرت عایشه رضی‌الله‌تعالی عنهادن مرویدرکه حضرت خدیجه بش وقت نماز فرض اولنمدن وفات ایتدی دیوبیورمشدر. بوندن لازم کلورکه معراج ابتداء نبوتدن اون ییل کچدکدنصکره اولمش اوله ودخی معراجه متعلق تفصیل اشاغیده کلور ان‌شاالله‌تعالی . حق سبحانه‌وتعالی وقتا کیم دین اسلامی اظهارایدوب وعده‌سنی انجاز قیلغله رسولنه اعزاز مراد ایدندی برکون موسمده عقبه قربنده مدینه جانبندن کلمش خزرج قبیله‌سندن برمقدار کیمسه‌یه راست کلدی سز کیملرسز دیو سؤال ایلدی ایتدیلر بزخزرج قبیله‌سنده‌نز دیدیلر رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری ایتدی برمقدار اوتورسه‌کز سزه بعض نسنه سویلسم اولمزمی دیدی انلردخی نوله‌دیوب برمقدار اوتوردیلر پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام بونلره اسلام عرض ایدوب دینه دعوت ایلدی وبرمقدار قرآن عظیم تلاوت ایلدی دکلدیلروخزرج دیدکلری مدینه‌دیارنده بربیوك قبیله وانده برقبیله‌دخی‌واردرکه انلره اوس‌دیرلر بوذکر اولنان ایکی قبیله چوقلق کیمسه‌لردر مدینه‌ده ساکن اولان یهود طائفه‌سی بوقبیله‌لره نسبت آزایدیلر وبونلره مغلوب ایدیلر هر زمانده مابینلرنده برنزاع اولسه یهود طائفه‌سی بونلره دیرلردیکه اشته یقین زمانده برپیغمبر کلسه کرکدر چوق قالمدی بوکون یارین ظهور ایلر وبزا کاتابع اولوب قوت بولورز دخی سزك حقکزدن کلورز دیرلر ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونلری دینه دعوت ایدنجه نظر ایدوب یهود طائفه‌سندن استماع ایتدکلری اوزره پیغمبریمز صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرنده نبوت نشانلرینی کوردیلر و بری برلرینه ایتدیلر یهود بزدن اول پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه یتشه‌مدیلر دیو شاد اولدیلر اوراده التی نفر کیمسه ایمانه کلدیلر جمله‌سی خزرج قبیله‌سندن ایدیلر بریسی ابوامامه اسعدبن زراره‌ایدی بری دخی رافع بن مالك ایدی بری دخی عوف بن حارث ایدی بری دخی قطبة بن عامر ایدی بری دخی عقبة بن عامر ایدی بری دخی جابر بن عبدالله بن ریاب ایدی بعض علما جابر بن ریاب یرینه عبادة بن صامت ایدی دیمشلردر . آندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونلره ایتدی سز شمدنکرو بکا معاونت ومظاهرت اوزره اولور. میسزکه بن حق سبحانه و تعالی حضرتلرینك رسالتنی خلقه تبلیغ ایده‌یم دیدی بونلر ایتدیلر یارسول‌الله معلوم شریفك درکه زمان قدیمده بزم مابینمزده یوم بغاث واقع اولوب آنده جنکلر ایتمشزدر حالا بزم ارامزده عداوت ثابتدر بنه اوس وخزرج قبیله‌لری بری بریله کاکان دشمندر سن بزم ارامزه بوحالت طورر ایکن کلدیکك تقدیرجه بزسکا معاونت ایده‌مه‌یز هله بوسنه بزه دستور ویر

جمعه تقید ایتمزلر ایدی (والا) یعنی موی مبارکلری بنفسه متفرق وایکی بلوك اولمسه (فلا) یعنی شعر شریفلرینی تفریق وباشلر ینك ایکی جانبنه ارسال ایتمیوب مجموع اولدیغی حال اوزره ترك ایدرلر ایدی. حاصلی کشاده‌اولان شعرك عقصی ومعقوص اولان شعرك فتحی ایله تقید بیورمزلر ایدی

نظم

اتفاق ایتدیلر اشراف عرب
کهاوشاه‌رسالك صاچلری هب
سمع پاکینه چو تار عنبر
باصبرابر کورنوردی اکثر
هم‌اول افلاك جمالك ماهی
زلفنی درت بولردی کاهی
ایکی جانبدن‌ایدوب ایکی بلوك
دوش پاکینه‌براغیردی چوزك
کاه اوکیسولر ایچنده‌کوشك
چیقاروب خلقك آلوردی هوشك
کاه اول طرهٔ عنبر نسبی
دوشرردی قولغی‌اوزره نبی
بوینونك نوری‌ایدردی هرآن
تااوزلفك آرمسنده لمعان
(یجاوز شعره شحمة‌اذنیه
اذاهووفره) یعنی رسول
اکرم شعرشریفلرینی تکثیر
ایتدیکی وقتده مبارك
قولقلری یومشاغنی تجاوز
ایدر ایدی (ازهراللون)

واره‌لم قبیله‌لریمز اراسنه کیده‌لم اوله‌که حق تبارك وتعالی مابینمزده صلح میسر ایلیه سن بزه ایتدیکك دعوتی واره‌لم بزده اونلره ایده‌لم امیددرکه حق تعالی حضرتلری جمله‌مزی سکا معین ایلیه شویله‌که اوس ایله خزرج باریشوب هب سکا تابع اوله‌لر هیچ دنیاده سندن عزتلو برکیمسه اولماز هله بوسنه واره‌لم کیده‌لم نیجه اولور کوره‌لم دخی کله‌جك موسمده سنکله ینه بولوشه‌لم دیدیلر دوندیلر ینه مدینه‌یه کیتدیلر . روایت اولنورکه مدینه‌یه واروب رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینك خبرینی کتوردیلر مدینه شهرنده شویله اولدیکه پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلامك خبری سویلنمدك براوقالمدی کله‌جك سنه‌اولدیغی کبی ینه موضع مذکورده اون ایکی کیمسه‌یه راست کلدی بش کیمسه‌لری کچن سنه کلنلرك جابر بن عبدالله دن غیریسی ایدی ویدی نفری معاذبن حارث وذکوان ابن عبد قیس ایدیکه بوهمان ایمانه کلوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله مکه‌ده قالدی هم مهاجریندن وهم انصاردندر دینلمشدر احد غزاسنده شهادت میسر اولدی وعبادة بن صامت وابو عبدالرحمن یزید بن ثعلبه وعباس بن عبادة بن نضله ایدیلر بونلر دخی خزرج قبیله‌سندن ایدیلر ایکی کیمسه‌ده اوس قبیله‌سندن وارایدی بریسی ابوالهیثم بن تیهان بری دخی عویم بن ساعده ایدی پس بویدی نفر دخی ایمانه کلوب بیعة‌النسا اوزره رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله مبایعه ایتدیلر . وبیعة‌النسا بودرکه فتح مکه‌ده نازل اولمش ایدی یعنی من بعد حق تعالی حضرتلرینه شرك کتورمیه‌لر واوغرولق ایتمیه‌لر وزنا ایلیه‌لر وقتل اولاد ایتمیه‌لر وکیمسه‌یه بهتان وافترا ایتمیه‌لر حق تعالی امر ایتدیکی نسنه‌لرده عصیان ایلیه‌لر وهرحالده سمع وطاعت اوزره اوله‌لر یعنی کلام حقی ایشیدوب اطاعت ایده‌لر عناد ومخالفت ایتمیه‌لر آندن رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه هرکیم بوعهده وفا ایلیه حق سبحانه وتعالی حضرتلری انی جنته ادخال ایلر وهرکیم مخالفت ایلرسه آنك ایشی الله تعالی‌نك ارادتنه مفوضدر دیلرسه عذاب ایدر ودیلرسه عفو ایدر دیو بیوردی یعنی ایمانه کلدکدنصکره کناه اشلمکله ینه کافر اولماز الله تبارك وتعالی حضرتلری عفواتمك جائزدر دیمکدر آندنصکره ذکراولنان مسلمانلر دوندیلر مدینه‌یه کیتدیلر بومرتبه‌ده دخی قتال فرض دکل ایدی ومدینه‌ده اولان مسلمانلرك رئیسلری اسعد بن زراره رضی‌الله تعالی‌عنه ایدی آندن اوس وخزرج قبیله‌لری مکتوب یازوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینه کوندردیلر کندیلره قرآن‌عظیم تعلیم ایده‌جك برکیمسه ایستدیلر پیغمبریمز صلی‌الله تعالی علیه وسلم دخی مصعب بن عمر رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینی انصاره‌قرآن اوکردوب سائر آداب اسلامیه تعلیم ایتمك ایچون مدینه‌یه کوندردی مصعب واردیغی زمانده مدینه‌ده اهل اسلام قرق کشی اولمشلر ایدی صکره‌دآنك‌النده چوق کیمسه‌لر مسلمان اولدیلر بونلرك اراسنده سعد بن معاذ واسید بن حضیر رضی‌الله عنهما دخی اسلامه کلدیلر ومذکورلر اسلامه

ابن حجر بیورکه حمرت ایله مخلوط اولان بیاضه ازهر دیرلر. یعنی رسول اکرم حضرتلرینك لون شریفلری احسن ایدی

نظم

انفاق ایتدی بومعنیده ام ازهر اللون ایدی فخر عالم مصحف حسن ایدی اول وجه جمیل خط رخساره‌سی نص تنزیل وجه براقنك اصحاب صفا حمرتی غالب ایدی دیر حق کل یوزندن اوتانوب آب حیات مسکنك ایتدی ورای ظلمات

(واسع الجبین) جبهه‌نك یمین وشمالنده صدغ ایله حاجب مابیننده اولار موضعه جبین دیرلر . یعنی رسول اکرمك جبینی کشاده وطولاً وعرضاً ممتد وکشیده ایدی

نظم

یعنی اول جبهۀ خورشید اثر نته کیم چشمۀ مهر خاور واسع پاك ضیاکستر ایدی فلك حسننه مه انورایدی آنك ایتمشدی جذب خالق کرمندن یوزك آق آلنك آچق نه عجب اولسه اکر جبهۀ پاك روشنا بخش عیون افلاك نص تنزیل ملاحتده عیان والضحی ایدی شریف آلنی همان

(ازج الحواجب) بعضلر طرفی طویل اولان حاجبده

کلکله جمله‌بنی عبدالاشهل طائفه‌سی ارلری وعورتلری برکونده اسلامه کلدیلر همان اصرم دیدکلری کیمسه‌که اسمی عمروبن ثابتدر اول قالمش ایدی اولدخی احد غزاسنده جنك کونی ایمانه کلوب کفارله محاربه ایلدی الله تعالی‌یه برسجده قیلدن شهادت میسر اولدی. رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم اصرم اهل‌جنتدن اولدی دیو خبر ویردی وذکر اولنان بنی عبدالاشهل برمبارك قومدرکه هرکز ایچلرندن برمنافق قوپمامشدر جمله‌سی خالص ومخلص مسلمانلر ایدیلر رضی‌الله‌تعالی عنهم اجمعین. آندن اوچنجی سنه موسمی‌اولدیغی کبی ذی‌الحجه آینده ایام تشریق اورته‌سنده ینه ذکر اولنان عقبه‌ده اهل مدینه‌دن یتمش نفر کیمسه کلوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایله ملاقات ایلدیلر بعض علما قولنجه یتمشدن برقاچ کیمسه زیاده ایدی ارالرنده ایکی‌خاتونده وارایدی اول‌محلده فخر عالم‌صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم ایله شویله عهد ومیثاق ایلدیلرکه بوکوندنصکره کندی نفسلرینی وخاتونلرینی واوغللرینی هرنه‌دن صاقنورسه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی دخی آندن صاقنه‌لر وهرکیم‌که اول حضرتله عداوت‌اوزره اولورسه اکا قلنج اوره‌لر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك یولنه عرب وعجمله جنك ایده‌لر . روایت اولنورکه بوعهدله اولا الینی رسول‌الله.صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك الینه قویان براء بن معرور رضی‌الله تعالی عنه ایدی . بعضیلر قولنجه ابوالهیثم ایدی. بعضیلر دخی اسعد بن زراره ایدی دیمشلردر رضی‌الله‌تعالی عنهما. بومرتبه‌دن صکره کفارله قتال ایتمکه حق تبارك وتعالی حضرتلری جانبندن اذن اولنوب ﴿ اذن للذین یقاتلون ﴾ آیت کریمه‌سی نازل اولدی ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ذکر اولنان مسلمانلرك اراسندن اون ایکی کیمسه‌یی باقیسنك اوزرلرینه نقیب نصب ایتدی . ابن‌اسحق رحمة‌الله علیه ایدر پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك ذکر اولنان قومله بیعتلری قریش کفارندن کزلی ایدی . مکهٔ مکرمه‌ده اولان صحابهٔ کرامه امر ایلدیکه هجرت ایدوب مدینهٔ منوره‌یه چکیله‌لر همان اصحاب کرام رضی‌الله تعالی عنهم بلوك بلوك مکه‌دن چیقدیلر ومدینهٔ منوره جانبنه روان اولدیلر کندوسی مکه‌ده قالوب حق‌تبارك وتعالی حضرتلرندن اذن وارد اولمغه منتظر ایدی . روایت اولنورکه مهاجرین ایچنده جمله‌دن اول هجرت ایدوب مدینه‌یه کیدن ابوسلمة ابن عبدالاسد رضی‌الله عنه ایدی عقبه‌ده اولان بیعتدن بریل مقدم حبش‌ولایتنه کیتمش‌ایدی مکه‌یه کلدی وقریش‌کندوسنی انجتدیلر وانصار قومندن بعض کیمسه‌لر اسلامه کلدکلرینی ایشیدنجه همان مدینه جانبنه چیقوب کیتدی آندنصکره عامر بن ربیعه خاتونی لیلی ایله کیتمشلر ایدی . آندنصکره عبدالله بن جحش کیتدی آندنصکره جماعت جماعت چکیلمکه باشلدیلر چوق کیمسه کتدیلر . آندنصکره حضرت عمر بن‌الخطاب وقرنداشی زید وعیاش بن‌ربیعه جمله‌سی یکرمی نفر کیمسه

تقوس وحمیده‌لکه ازج دیدیلر. بعضلر حاجبلرك رقیق اولوب کوز قویرو- غنه منتهی اولنجه ممتد اولمسنه ازج دیدیلر . حاجب فارسیده ابرو ترکیده قاش دیمکدر

نظم

بویله نقل ایتدحکیم ابن حزام
خم ابروی رسول علام
کوسترشده‌یدی هلالیله شریك
ماه نو کبی طویل و باریك
چکمه پرکار ازل آ که‌مثال
قاشی پرکارینه بکزردی هلال
سورهٔ فتح‌ایدی اول حلیهٔ ماه
مد ابروسی ایدی بسم‌الله
قاب قوسین.تذکرده عیان
غرض اول قاشی کمان ایدی همان
قاشلرك وصف‌ایده‌مز اهل مقال
صرف‌ایدرسه‌نه‌قدر اینجه خیال
تیغ توحیدایدی ابروی رسول
کورینوردی ایکی سیف مسلول
حاصلی اینجه وطولانی ایدی
کویا دستهٔ ریحانی ایدی
(سوابغ) کامل وتام معناسنهٔ
یعنی رسول‌اکرم حضرتلر
ینك ابرولری بغایت‌طویل
ورقیق‌ومقوس‌وزیاده‌کامل
وتام وبری برینه ملاقی
اولمغه قریب اولمش لکن
ملاقی اولمامش ایدی

نظم

بی قرین ایدی هم‌اول بدرجبین
نته یم آینهٔ شرع مبین

دوه‌لره بینوب کیتدیلر ومدینهٔ منوره‌یه کلدیلر « عوالیده » قوندیلر بونلردنصکره حضرت عثمان بن عفان رضی‌الله عنه چیقدی والحاصل مکه شهرنده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده حضرت ابوبکر الصدیقله حضرت علی بن ابی‌طالبدن غیری کیمسه قالمدی حضرت ابوبکر رضی‌الله عنه دخی کیتمکه اجازت ایستدکجه قاتلان یاابابکر عجله ایله بن رجا ایدرمکه حق تبارك وتعالی حضرتلری سنی بکا یولداش ایلیه دیوبیوررلر ایدی. حضرت ابوبکر دخی اول رجا اوزره ایدی آندن برکون قریش طائفه‌سی مکه‌ده « دارالندوه‌ده » جمعیت ایلدیلر ابلیس علیه‌اللعنه دخی نجد قومندن برپیرصورتنه کیردی و « دارالندوه » ده قریشله بیله مشورته حاضر اولدی والحاصل اول کون طانیشق ایتدیلر تدبیرلری بونك اوزرینه مقرر اولدیکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی قتل ایده‌لر همان جبرائیل علیه‌السلام کلدی یامحمد قریش قومی بویله تدبیر ایتدیلرکه سنی قتل ایده‌لر ایمدی بوکیجه سن اولکی یتاغکده یاتمه دیو تنبیه ایلدی آندن کیجه اولدیغی کبی کفار رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قپوسنه جمع اولدیلرکه اویقویه وارلدیغی زمانده کیره‌لر هلاك ایده‌لر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دخی حضرت علی بن‌ابی طالبی کندو دوشکی اوستنه یاتورتدی و کندوسی سورهٔ یس باشلدی ﴿ وجعلنا من بین‌ایدیهم سدا ومن‌خلفهم سدا ﴾ آیت کریمه‌سنی آخرینه وارنجه اوقودی و طشره چیقدی طوران کافرلرك باشلرینه برآوج طپراق صاچدی و استدیکی یره کتدی ملعونلر کور کبی باقوب طوردیلر پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلامی کوره‌مدیلر صکره‌دن بر کافر کلوب طورانلری کوردی و بونده نه طوررسکز دیدی ایتدیلر محمدی کوزه‌دیرز ایتدی والله محمد چیقدی استدیکی یره کتدی سز کوره‌مش‌سکز . ابن عباس رضی‌الله عنهما روایت ایلشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری طپراق صاچدیغی زمانده هرکیمه طوقندیسه بدر غزاسنده انلر قتل اولندیلر دیمشدر بومرتبه دنصکره رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه دخی هجرت ایلمکه اذن وارد اولدی . ابن‌عباس رضی‌الله عنهمادن مرویدرکه اذن ویرلمك بو آیت کریمه ایله واقع اولمشدرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری کلام قدیمنده بیورر ﴿ وقل رب ادخلنی مدخل صدق واخرجنی مخرج صدق واجعل‌لی من‌لدنك سلطانا نصیرا ﴾ روایت مذکوره اوزره معناسی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه امردرکه بویله دعا قیله یارب بنی رضایله وخوشلغله مدینه شهرینه ادخال ایله ورضا وآسانلقله مکه‌دن اخراج ایله وسنك قتکدن برجت ویرکه شو مخالفت ایدنلر اوستنه بکا یاردمجی اوله‌دیمکدر . ائمهٔ حدیثدن حاکم رحمة الله‌علیه ایدر رسول‌الله حضرتلرینك مکه‌دن چیقدیغی انصارله عقبه‌ده بیعت ایتدکدنصکره اوچ آی یاخود اوچ آیه قریب زمان ایدی وبوندن غیری روایات دخی وارد

اول کوزل قاشلری محرابی آنك
قبله‌کاهی ایدی هپ دنیانك
قیدینه صید قلوبك یامکر
ایکی قلاب ایدی اول ابرولر
غره‌نك بوکدی بلن بی تکلیف
کوکده اول خنجره ابروی شریف

(فی غیر قرن) ابرولر بری برینه متصل اولمغه قرن اطلاق اولنور. یعنی رسول اکرم حضرتلرینك ابرولری چاتق دکل ایدی . رسول اکرم حضرتلرینك ابرولری وصفنده صحیح اولان بو روایتدر . امام معبد روایتنده رسول اکرم حضرتلرینك ابرولری بر برینه متصلدر دیدی . توضیح بودرکه ظاهرا رسول اکرمك ابرولری بربرینه متصل کورینوردی لکن امعان نظر اولندقده ایکی ابرولری مابیننده بر فرجهٔ رقیقه محسوس اولور ایدی. پس ابروی همایون بحسب الظاهر بربرینه مقرون وبحسب الواقع غیر مقرون ایدی

نظم

دخی مالك بن ابی هاله دیدی
ماه بوکیبی آچیق قاشلی ایدی
ایکی ابرولرینك آره‌سی هم
سیم خالص کبی ایدی هردم
قاشلرن آره‌سین ایتمشدی خدا
اوج افلاك شریعتده سها

اولمشدر. وینه حاکم رحمة الله علیه بیورمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم دوشنبه کونی چیقدی ودوشنبه کونی مدینه‌یه کیردی دیو اخبار تواتر بولمشدر. اما محمد بن موسی خوارزمی ایدر چیقدیغی پنجشنبه کونی ایدی. لکن بعض علما بوایکی روایت بینی توفیق ایدوب بیورمشلردرکه مکه‌دن پنجشنبه کونی چیقدی اما اوچ کیجه مغاره‌ده یاتدی جمعه کیجه‌سی سبت کیجه‌سی یکشنبه کیجه‌سی یاتدی. دخی دوشنبه کیجه‌سنك ایچنده مغاره‌دن چیقوب یوله کیردیلر ونبوت ویرلدکدنصکره بوتاریخه کلنجه اون سنه‌دن زیاده کچمش ایدی. وابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ایله یولداش اول دیو جبرائیل علیه السلام امر ایتمش ایدی. آندن فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز علی بن ابی طالب کرم الله وجهه‌یه ایتدی یاعلی ایشته بن الله تبارك وتعالی حضرتلرینك امریله مدینه‌یه کیدییورم سن برقاچ کون بوراده قال بنده اولان امانتلری صاحبلرینه تسلیم ایله وآردمزجه سنده کل دیدی آندن کندوسی حضرت ابوبکرك اوینه کلدی اویله زمانی ایدی حضرت ابوبکر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك تشریفلرینی خبر ویردیلر ایتدی نه عجب بوزمانده کلدی والله بووقت کلدیکنك براصلی واردر دیدی همان پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه یارسول الله ایچرو بیور دیدیلر واول زمانده حضرت عایشه رضی الله عنها آنده ایدی یا ابابکر یانکده کیمسه وارایسه کیتسون بیوردی حضرت ابوبکر یارسول الله انام اتام سکا فدا اولسون بیاندن کیمسه یوقدر سنك اهلکدر دیدی. آندن ایچرو کیروب بیوردیکه یا ابابکر بکا اذن ویرلدیکه مدینه‌یه کیدم حضرت ابوبکر بن بیله کیدرمیم یارسول الله دیدی اول دخی نعم دیو بیوردی حضرت ابوبکر ایتدی ایمدی یارسول الله ایکی بینه‌جك دوه‌م واردر بریسنی سن آل دیدی. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ایتدی یاابابکر بخشیش المازم بهاسیله قبول ایتدم دیوب دوه‌یی آلدی وبهاسنی ویردی وابوبکر حضرتلرینك نیجه دفعه بخشیشینی قبول ایتمش ایکن بوکره دوه‌یی اچه‌ایله آلدیغنك وجهنده بیورمشلردرکه مراد شریفی کندو نفسیله ومالیله کیدوب فضائل هجرتی تکمیل ایتمك ایدی. تاکه اتم احوال اوزره واره کیمسه‌نك معاونتیله اولمیه ومالی قاریشمه‌یه. عایشه رضی الله عنهادن مرویدرکه همان عجله ایله بونلره لازم اولان اثوابی حاضرلدق وبرسفره ایچنه برمقدار طعام قویوب اغزینی باغلدق عبدالله بن اریقط دیرلر برکافر وار ایدی. قولاغوز جیلقده ماهر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنی اجاره ایله قلاغوز طوتدی دوه‌لری واثوابی اکا تسلیم ایتدیلر وعامر بن فهیر آدلو خدمتکارلرینی دخی بیله کوندردیلر واصمارلدیلرکه اوچ کوندنصکره دوه‌لری ثور طاغنده مغاره قربنه کتوره‌لر. آندن بونلر دوه‌لرله ایزلرینی شاشیرتمق ایچون چیقوب دریا جانبنه کیتدیلر. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام دخی حضرت ابوبکر ایله چیقوب مغاره‌یه طوغری کیتدیلر. روایت اولنورکه چیقوب کیتدکلرینی حضرت ابوبکرك

قاشنك کوشهٔ پیچ وتابی جامع حسنك ایدی محرابی

(بینهما عرق یدره الغضب)

عرق عینك کسری ورانك سکونیله فارسیده رك وترکیده طمر معناسنه‌در لکن عرق مجوف ودم ایله مملو اولمیان طمردریعنی رسول اکرمك ایکی ابرولری مابیننده برطمر وارایدیکه غضب اول طمری تحریك ایدوب حین حلمرنده اول طمر محسوس دکل وقت غضبلرنده نمایان اولاوردی

نظم

دخی سیمای شریفنده آنك بیلنوردی غرضی اول شاهك
نور ایدی آینهٔ وجه نبی ظاهر اولوردی رضا وغضبی
کندونفسی ایچون اول پاك نسب ایتمدی کسه‌یه عمرنده غضب
اولمدی هرکز اولعل نایاب هیچ کمسه‌یله جهانده شکراب

(اقنی العرنین) عینك کسری ورانك سکونی ونونك کسری بعده یابعده نون ایله عرنین برون معناسنه‌در وعرنین برونك ایکی قاش بولشدیغی یرك آلتنده اولان جانبیدرکه قوت شم آنده‌در. اقنی انفك عرنین دینلدیکی محل فی الجمله مرتفع اولمسیدر یعنی رسول اکرم حضرتلرینك انف شریفنك حاجبینك مجمعنه قریب اولدیغی یر

اوینده اولنلرله حضرت علی‌دن غیری کیمسه اصلا بیلمز ایدی وچیقدقلرینی کفار کورمسونلر دیو اوك اول برجانبنده‌اولان پنجره‌دن چیقدیلر قپودن چیقمدیلرایدی . روایت اولنور که قریش طائفه‌سی بونلری ایرتسی کون کورمینجه مکه شهرینك ایچنده اشاغی یوقاری آراشدردیلر وهرطرفه آدملر کوندردیلر بونلرك چیقوب کیتدکلری قریش طائفه‌سنه‌قتی کوج کلدی هرکیم بولوب دوندررسه اکا یوز ناقه‌ویره‌لم دیدیلر. والحاصل ثورطاغی جانبنه کیدن آدملر یولده‌ایزلرینی کوروب تاطاغ اوستنه چیقنجه یه‌قدر ایزی سوردیلر بونلر دخی مغاره‌نك ایچنه کیردکلری کبی حق تعالی حضرتلرینك امریله قپوسنك اوکنه برچفت کوکرچین کلوب یمورطه براقدیلر واورمجك دخی قپونك اغزینه‌او یاپدی قریشك اشقیا وبدبختلری سلاح وایشقلریله طاغك هرطرفنی طولاشوب مغاره قپوسنه کلدیلر باقدیلر یمورطه‌لریله کوکرجینلری واورمجکی کوردیلر بورایه آدم کیرمیشه بکزه‌مز دیدیلر بریسی ایتدی هله برکره ایچرو کیروب نظر ایده‌لم بلکه بونده اوله‌لر دیدی . امیة بن خلف دیدکلری ملعون ایتدی کورمز میسکز بونده محمد طوغمازدن اول اورمجکلر یوه یاپمش وکوکرچینلر یمورطله‌مش دیدی والحال مغاره قپوسنده بوحالتلر وارایکن ایچرو کیروب یوقلمغی حماقت عد ایدوب هیچ کیمسه کیرمکه اقدام ایده‌مدی دونوب کیتدیلر. حدیث صحیحده انس بن مالکدن مرویدرکه ابوبکر الصدیق رضی‌الله‌عنه ایتدی اکر کفارك بریسی ایاقلرینه نظر ایده ایدی بزی کورر ایدی . رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم بیوردی که یاابابکر سن نه ظن ایلرسك اول ایکی کشینك خصوصنده که اوچنجیسی حق تعالی حضرتلری اوله دیوبیوردی یعنی حق تعالی حضرتلری یولداش اولنجه کفاردن ضرر می کلسه کرك ایدی دیمکدر ینه ابی بکر الصدیق رضی‌الله عنه حضرتلرندن منقولدرکه ایتدی مغاره ایچنده نظر ایتدم رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك مبارك ایاقلری قنامش اغلدم وبیلدمکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری یالك ایاق یورومك وجفا چکمك معتادی دکل ایمش دیدی . روایت ایدرلرکه ابی بکر الصدیق رضی‌الله عنه کندولر اردنجه کلان کفاری کورنجه حزنی مشتد اولدی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری ایچون قتی محزون اولوب کلی اضطرابه دوشدی ایتدی اکر بنی قتل ایدرلرایسه بن یالکز برکیمسه‌یم اماسکا برضرر یتشدیررلرایسه جمیع امت هلاك اولمق لازم کلور دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم یاابابکر ﴿ لاتحزن ان‌الله معنا ﴾ دیدی یعنی یا ابابکر محزون اولمه تحقیقا حق سبحانه وتعالی بزمله در بیوردی بوندن مراد عون ونصرتی بزمله در دیمکدر . ائمهٔ حدیثدن ابونعیم رحمة‌الله‌علیه نقلنده عطاء بن میسره رضی‌الله‌تعالی عنهدن مرویدرکه اورمجك پیغمبرلر اوستنه ایکی کره پرده چکمشدر برکره داود علیه‌السلام اوزرینه چکمشدر اول زمانده که طالوت آراشدیرر ایدی . برکره دخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری غارده ایکن چکدی دیوبیوردی

سهل یوکسك ایدی

نظم

شولقدر خوب ایدی اول
انف شریف
ایده‌مز اهل معارف تعریف
هم اویینی قاشی مابینی ایله
کاف‌ها شکلی ایدی عینی ایله
سدره‌دن آیرلیجق روح امین
کل کبی قوقوسن آلوردی همین
دائم ایلردی اودولتله مشام
قرب حق رایحه‌سن استشمام
(له نوریعلوه) رسول اکرم
حضرتلرینك انف شریفلری ایچون برنور وارایدیکه
انفه عالی اولمشدی (یحسبه
من لم یتأمله اشم) اشم انفك
قصبه‌سی بلند واعلاسی
هموار واوجی پست اولمقدن
عبارتدر یعنی رسول اکرم
حضرتلرینك انف سعادتنه
کماهو حقه نظر وتأمل ایتمدن
وهلهٔ اولیده نظر ایدن
کمسنه رسول اکرمی اشم ظن
ایدردی. اما امعان نظردن
صکره اقنی اولدقلرینه عالم
اولورلردی

نظم

مه جبین دی اونبی نورشریف
خوب وهموار ایدی موزون لطیف
حاجبینینه قریب اولدیغی بر
پرسهل یوکسك ایدی دیرجابر
کورینور دی اونی العربی
قرشودن مرتفع الانف کبی
انی ایتمشدی خدای متعال

روایت مشهوره بودرکه غارده اوچ کیجه یاتدیلر. اما بعض روایتده اون کوندن زیاده یاتدی دینلمشدر . عبدالله بن ابی بکر رضی‌الله تعالی عنهما کیجه ایله کلوب بونلرله یاتار ایدی اول کون قریش ایچنده واقع اولان حوادثدن خبر ویرردی ینه صباح قرا کلغنده مکه‌یه کلور ایدی هیچ کیمسه حالنه واقف اولماز ایدی خلق مکه‌ده یاتدی صانورلر ایدی . روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم ابوبکرالصدیق رضی‌الله تعالی‌عنه ایله‌مغاره‌دن چیقوب مدینه جانبنه متوجه‌اولوب کیدرکن یولده«قدید»دیدکلری موضعه اوغرادیلر آنده برخاتون‌وار ایدی «ام‌معبد» دیرلر ایدی کلوب کچن یولجیلره بعض مأکولات قسمندن شیلر ستارایدی بونلر دخی واردیلرکه برشیٔ آلوب اکل ایده‌لر بغایت آجقمشلرایدی ای‌خاتون نه‌ك‌وار ونه‌بولنورکه بزه صاته‌سك دیدیلر. ایتدی والله شمدی هیچ برشیٔ قالمدی معذور بیورك دیوجواب ویردی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری نظرایدوب خانه‌سی طرفنده برقیون کوروب ایتدی شوقیونك سودی وارمیدر دیدی خاتون ایتدی سود قنده اولور غایت زبوندر مجالی اولمدیغی ایچون سوری‌یه کیده‌مدی اوراده طوریبوردیدی پیغمبرعز علیه‌الصلاة والسلام‌ایتدی اکر اجازت‌ویررسك برمقدار صاغملم نه‌چیقارسه بزه کفایت ایلر دیدی خاتون دخی‌نوله دیو اجازت ویرنجه رسول‌الله حضرتلری قیونی اوکنه آلوب «بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم»دیوب صاغمغه باشلدی. روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك برکاتندن‌حق‌تبارك‌وتعالی‌حضرتلری‌اولقدر سودویردیکه کندیلری وخدمتکارلری ودوه‌جیلری طویدقدنصکره برمقدار دخی چناق ایچنده قالدی . آندن ینه یوللرینه روان اولدیلر برزماندنصکره خاتونك اری کلوب چناقده قلان سودی کورنجه بزم‌خود صاغیلور قیونمز یوق‌ایدی بوسود نه‌دن حاصل اولدی دیو سؤال ایتدی خاتون ایتدی والله‌برمبارك آدم‌اوغرادی قصه‌شویله شویله واقع اولدی‌دیوبرربرر خبر ویردی . اری حیران ومتحیر قالدی نه‌عجب حال اولور بونده برکلی حکمت وار انجق نصل آدم‌ایدی نه‌شکلده نه‌سیماده ایدی دیومحکم صورمغه باشلدی خاتون ایتدی‌والله برخوش نورانی صورتلو آدم ایدی . قره‌کوزلی وقاشلری وکیرپیکلری کوزل کیمسه ایدی وکوزینك قاره‌سی غایت سیاه وآقی غایتله بیاض ایدی. قاشلری اینجه وچاتیق ایدی بوینی اوزون ایدی صاچینك وصقالنك قیللری اعتدال اوزره لطیف ایدی آوازی نه‌چوق اینجه ونه‌چوق بلند ایدی کمال فصاحت وبلاغت اوزره لطفله‌سویلر ایدی بویی‌دخی معتدل ایدی‌نه‌غایت‌اوزون‌ونه‌غایت قیصه ایدی دیدی. اول ایتدی کرچك بودیدیکك آدم قریش‌قومی ایچنده ظهورایدن‌پیغمبردر اکر کورمش اوله‌ایدم‌بن اکا تابع‌اولوردم‌دیدی. علمای حدیثدن ابن‌سعد وابونعیم رحمهماالله نقللرنده هشام رضی‌الله تعالی عنه حضرتلری کندی اتاسندن اولدخی ام‌معبددن روایت ایتمشلردر . رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك

اومهك اوج جالنده هلال
کوییا انف حبیب الرحمان
غنجهٔ ورد سفید ایدی همان

(کث‌اللحیة) رسول‌اکرم حضرتلرینك صقال شریفلری عظیم ایدی

نظم

اول خداوند خداوند انك
یعنی اول‌ذات عظیم الشانك
ریش‌پاکنده‌اصولی‌چوغیدی
قتی چوق تاریاضی یوغیدی
دخی اجماع ایله مردان اله
دیمش اول‌لحیهٔ مشکین‌سیاه
نه‌قویرجق نه‌درازایدی قتی
اعتدال‌اوزره‌ایدی هرجهتی

(سهل‌الخدین) سهل‌دوز خدرخ معناسنه‌در یعنی رسول اکرم‌حضرتلرینك مبارك رخلری همواره ایدی مرتفع ویری دکل ایدی

نظم

معجزاتی رخنك بالاجمال
ایده‌مز نقلنی عقل فعال
شولقدرخوب‌ایدی‌اول‌وجه‌جمیل
عاشق حسن جمالیدی جلیل
عرض‌حسن‌ایتسه‌اومخدوم‌خلیل
یوسفی اکمز ایدی اسرائیل
واضح‌ایتمشدی‌اویوزدن فتاح
نیدوکن آیت فیها مصباح

(ضلیع‌الفم) رسول اکرم حضرتلرینك دهان شریفلری عظیم ایدی یعنی قوت فصاحت و وسعت

صاغدیغی قیون تا حضرت عمر رضی‌الله تعالی عنه زمانـنـه دکین قالدی . واول زمانده اولان مشهور قحطلقلر وقیون خسته‌لقلریکه عرب ایچنده زمان‌زماده‌دیکله معروفدر اول زمانده صباح واقشام اول‌قیونی صاغوب سـودینی ایچردك یریوزنده قیونك بیه‌جکی اوت بولنماز ایدی دیمشلردر. روایت ایدرلرکه حضرت ابی‌بکرك قزی‌اسماء رضی‌الله عنها بابام ایله رسول‌الله حضرتلری چیقوب کیتدیلر دخی نیجه اولدقلرینی بیلمز ایدك برکون قریشدن برجماعتله ابوجهل قپویه کلدی بن دخی نه ایسترسکز دیو چیقدم ابوجهل بکا «این ابوك» دیدی یعنی‌باباك نرده‌در دیو سؤال ایتدی بن دخی والله بیلمیورم نرده‌در شمدی بونده دکلدر دیدم ابوجهل غایت بد نفس خبیث ودلی یرامز ایدی . همان یوزیمه برطبـانجه چالدی قولاغمدن کوپم دوشدی دخی دونوب کیتدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسـلم حضرتلری نیجه اولدی ونره‌یه واردی دیو تشویش اوزره ایدك همان برجنی کلوب یولده نه‌واقع اولدیسنه خبر ویردی آوازینی ایشیدیردك کندینی کورمز ایدك دیدی . روایت اولنورکه یولده کیدرکن سراقة بن مالك دیدکلری آدم آتله یوللرینـه ارقوری کلدی ابوبکر رضی‌الله تعالی عنه رسـول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینه ضرر یتشه دیو غایت خوف ایدر ایدی سراقه‌یی کورنجه اغلدی یارسول‌الله کفار کلدیلر بزی باصدیلر دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسـلم حضرتلری یا ابابکر «حاشاوکلا» که‌کافرلر بزه ضرر کتوره دیدی ودعا ایلدی سراقه‌نك آتنك ایاقلری یره‌نچکدی طوتلدی قالدی سراقه‌ایتدی بیلدم بنم علیهمه دعا ایتدیکز دیدی امالطف وکرم ایدوب بکا امان ویرك وسلامتم ایچون دعاایدوب آتمی خلاص ایلیکز والله بندن ضرر کورمیه‌سـکز وسـائر کفارلریده اوزریکزدن دفع‌ایده‌یم دیدی سراقه حکایه ایلمشدرکه طوردیلر دعاایدوب آتمی خلاص ایتدیلر اوزرینه سوار اولوب یانلرینه واردم کفارك مقصـدلری نه اولدیغنی خبر ویردم وباشمـه بو ایش کلنجه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرینك یقین‌زمانده ظهوری نه‌مرتبه‌یه واره‌جغنی بیلدم دیدی وآخر ایمانه کلوب صحابهٔ کرامدن اولمشـدر رضوان‌الله تعـالی علیهم اجمعین. ینه کیدرکن یول اوزرنده برچوبانه راست کلوب برمقدار سـود ایستدیلر چوبان ایتدی صـاغیلور قیونم یوقدر اما شـوراده برکچی واردرکه ابتدا حامله اولمشـدر آنکده هیچ‌سودی یوقدر سزدن برشیٔ صاقلامیورم دیدی . رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول کچی‌یی کتیر دیدی چوبان اوکنه کتیردی مبارك‌الی ممه‌سی‌اوستنه قودیغی کبی سودی بوشاندی ابوبکررضی‌الله‌عنهك قالقانی طوتدی طولدیردی آنی ابوبکر رضی الله تعـالی عنهه ایچـوردی وخدمتکارلره وچوبانه‌ده ویردیلر صکره ینه صاغدی کندیسی ایچدی چوبان ایتدی لله تعالی سن نصل آدم‌سك .والله بن هیچ سنك کبی آدم کورمدم دیدی پیغمبریمز علیه الصـلاة والسلام‌ایتدی‌اکردیرایسه‌م شمدی صاقلارمیسك وکیمسه‌یه بزم‌خبریمزی سویلزمیسك

(دیدی)

بلاغتنه اشـارتدر . حتی رسول اکرم حضرتلری محتاج‌حروفه اول‌مرتبه‌ده تکلم‌ورعایت ایدرلرایدیکه غیرفصحانك قدرتندن‌خارج ایدی .

نظم

نطقه کلسه اوسخندان بسیم
رشك ایدردی کلماتینه کلیم
لعل جان بخشی اولنجه کویا
امر نور دی لبنه آب بقا
شویله‌مطبوع ایدی‌اول‌فهم‌بهتر
کاکه میال ایدی بالطبع‌بشر
سرصنع‌ایدی‌اوانسان لطیف
برنمونه‌یدی اکانظم شریف
مکر اولمشدی اولعل ممتاز
حقهٔ لؤلؤ صـند وقهٔ راز
قتی شرمنده اودینك سندی
قهقهه ایتمدی هیچ‌دیرلرایدی
خنده‌سی ایدی تبسم اوکلك
یعنی سـلطان ملوك رسلك
شویله‌محجوب‌ایدی‌اوسدره‌جناب
که‌ملك باقمغه ایلردی حجاب
ابن‌عباس دیر اول‌خاص‌خدا
کولمکه ایلر ایدی استحیا
(مفلج الاسنان) رسـول
اکرم حضرتلرینك مبارك
اون‌دیشلری انجو کبی‌دانه
دانه ایدی

نظم

دشلری‌صاف‌ایدی‌هم‌سیرك‌ایدی
رشتهٔ دانهٔ دردن یك‌ایدی
کویا اول دردندان نفیس
ایکی‌مصرع‌ایدی‌موزون‌وسلیس

دیدی چوبان نعم دیدی . ایمدی « محمد رسول‌الله » که دیرلر اول کیمسه بنم دیدی چوبان ایتدی‌شو قریش طائفه‌سنك«صبی» دیدکلری سن‌میسك دیدی . قریش رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه«صبی»دیرلر ایدی . پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ایتدی قریش اویله دیرلر دیدی چوبان ایتدی « اشهد انك نبی وانماجئت‌به حق وانه لایفعل مافعلت‌الانبی‌وانامتبعك» یعنی بن‌شهادت‌ایدرمکه‌سن حق‌پیغمبرسك‌وسنك کتوردیکك‌دین‌حق‌دیندروسنك‌ایشلدیکك‌ایشی‌پیغمبراولمیان ایشلیه‌مز وبن سکا تابع اولدم سنکله کیدرم دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی شمدی کیده‌مزسك صبر ایله قچن بنم ظهورم ایشتدیکك زمانده بکا کلمه‌سك دیوب ینه یوللرینه روان اولدیلر وقتا کم مدینهٔ منوره‌ده اهل اسلام رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك مکه‌دن چیقدیغن اشتدیلر هرکون صباحدن چیقوب تمام کون قزنجه منتظر اولورلر ایدی اندن دونوب اولرینه کلورلرایدی برکون ینه‌عادت مألوفه‌لری اوزره بکلیوب اولرینه‌کلدکلری کبی بر یهودی وار ایدی برمصلحت ایچون اوینك طامی اوزرینه چقمش ایدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلریله ابوبکری ایراقدن کورنجه اونلر ایدیکن بیلدی همان مسلمانلره چاغروب یامعاشر المسلمین اشته‌سزك استدیککز کیمسه‌لر کلیورلردیدی مسلمانلر شاد اولوب همان سلاحلرین قوشاندیلر زینتله قارشو چیقدیلر کوردیلر رسول‌الله‌صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری‌ابوبکر حضرتلری ایله آق قفتانلر کیمشلر صحرادنبرو طورمیوب کلورلر عزت واکرامله استقبال ایدوب شهرقربنده«قبا»دیدکلری ناحیه‌ده‌بنی عمرو بن‌عوف طائفه‌سنك اولرینه قوندردیلر قتی اسی‌زمان اولوب اول موضع یقین یراولمغین همان راحت‌اولسونلر دیو اورایه ایلتدیلر اندن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اوتورب حضور ایلدی ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه قالقوب کلان کیدن خلقله سویلشدی بلوك بلوك انصار قومی اورایه کلدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك کلدیکندن‌صفا وسرورلر کسب ایتدیلر.ومدینه دیارنه قنغی کون کلدیکنده چوق اختلاف ایتمشلردر ربیع الاولك غره‌سنده دیمشلر وایکنجی کونی واوچنجی کونی دیمشلردر واون ایکیسنده دیمشلردر ودخی غیر روایتلر ایتمشلردر صحتی اوزره حق‌جل وعلا حضرتلرندن غیری‌یه معلوم دکلدر و«قبا»ناحیه‌سنده‌قاچ کون طوردیغی اختلافلیدر بعضیلر یکرمی ایکی کیجه یاتدیلر دیدیلر صحیح مسلمده یکرمی درت کیجه اولدی دیمك واقع‌اولمشدر بعضیلر قولنجه همان‌دوشنبه کون‌وسه شنبه کون‌وچارشنبه کون وپنجشنبه کون‌طوردی‌دیمشلردر تفسیر قاضی‌ده دخی بوقول ذکر اولنمشدر . حضرت علی بن‌ابی طالب کرم‌الله وجهه‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرندنصکره اوچ کون‌مکه‌ده طوروب امانتلری صاحبلرینه تسلیم‌ایتدی دخی چیقوب کلدی قبا ناحیه‌سنده‌ایکن‌پیغمبریمز

اکا اولمزدی محصل هم سر
کان امکانده اولان کوهرلر
اوله‌لی چرخ زمرد پیدا
انبیا ایچره اودر یکتا

(دقیق المسربة) رسول اکرم حضرتلرینك صدر سعادتندن سرهٔ سعادتنه دك اینجه خط کبی‌مویلری وارایدی

نظم

صحف‌صدرنده‌الف کیبی‌اوخط
مویدن چکمشدی خامه‌فقط
تار عنبر کبی اوموی سیاه
یراشوردی نته کم‌هالهٔ‌ماه

(کان عنقه جید دمیة فی صفاء الفضة) جید عنق معناسنه‌در دمیه‌دن مراد مطلقا صورتدر مصورلر تصویر ایتدکلری صورتك اعضاسنده کلی اهتمام وحسن وبهاسنه صرف قدرت ایدرلر کذلك وصافلر بر شیٔ حسن بلیغ ایله توصیف وجمال اتم ایله تعریف مراد ایتسه‌لر اول شیٔ صورت مصوره‌یه تشبیه ایدوب کمال حسنك بیان وتفهیم ایدرلر بومقامده دخی رسول اکرمك عنق شریفلرینی جید دمیه‌یه تشبیهدن مقصود عنق مبارکلرینك غایت اعتدال

علیه‌الصلاة والسلامه یتشدی اندن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری مسجد قبایه بنیاد اوردی اکرچه بوندن مقدم بعض کیمسه کندیه مخصوص مسجدلر یاپمشلر ایمادین اسلامده اولا جماعت مسلمین ایچون بنا اولنان مسجد قبادر حق سبحانه وتعالی کلام قدیمنده ﴿ لمسجد اسس علی التقوی ﴾ دیو ذکر ایتدیکی قول صحیح اوزره بو مسجددر دیو بیورمشلردر معناسی شول تقوی اوزره تملی اوریلن مسجد دیمکدر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اصحاب کرامله جمع اولوب اولا آشکاره جماعتله نماز قیلدیغی مسجد بو مسجددر دیمشلردر اندن جمعه کون کرکی کبی کونش یوکسلدیکی زمانده قبادن چیقوب بنی سالم بن عوف جماعتنك ایچنه کلدی یانجه یوز نفر کیمسه‌وار ایدی اوراده (رانوناء) دیدکلری وادینك اورتاسنده مسلمانلرله جمعه نمازین قیلدی اوراده نماز قیلدیغی یرك آدی مسجد الجمعه قالدی برکوچك مسجددر همان اطرافنه آدم بلنه چقنجه دیوار چورلمشدر. اوستی آچیقدر مدینه‌دن قبا مسجد نه‌کیدن کیمسه‌نك صاغ قولنه کلور اوراده جمعه نمازنی قیلدقدنصکره دوه سنه بنوب مدینه‌یه متوجه اولدی واول زمانده مدینه اطرافی بغایت معمور ایدی بری بری اوستنه کویلر وکندلر وقبیله‌لر ایدی. رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری ارالرندن کچوب کیدرکن هرکشینك اوی اوکنه اوغره‌سه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اوینه دعوت ایلر ایدی پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام قیوك کوره‌لم دوه قنده کیدر بوحق تبارك‌تعالی حضرتلرینك جانبندن مأموردر دیو بیورر ایدی دوه‌نك یولارین بوینی اوستنه براقمش ایدی هیچ کندیسی تحریك ایتمز ایدی دوه صاغنه صولنه بقه بقه مدینه‌یه طوغری کیدر ایدی مدینه‌یه کلنجه مالك بن نجارك اوی یاننه کلدیکی کبی مسجد قپوسنده چوکدی ومسجد یری اول زمانده سهل وسهیل آدلو ایکی یتیمك دوه‌لری آخوری ایدی واول یتیملر رافع بن عمروك اوغلانجقلری ایدی رافع وفات ایدوب اسعد بن زراره‌نك یاننه وارمشلر ایدی اول کورب کوزه دیرایدی اورادن قالقوب واردی ابوایوب انصاری رضی‌الله‌عنه حضرتلرینك قپوسی اوکنه چوکدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دخی دوه‌نك اوستنده طوررایدی اورادن ینه قالقوب واردی اولکی یرینه چوکدی وبوینی اوزادوب بوغازنی یراوستنه قودی دخی آواز ویردی اغزنی اچدین ککزندن برصوت پیدا ایتدی دیمشلردر اندن رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری اوزرندن اشاغی ایندی دخی «هذا المنزل ان شاءالله» دیدی. یعنی ان شاءالله تعالی قوناغز بودردیدی اندن حضرت ابی‌ایوب رضی‌الله عنه اثوابنی کوتوروب کندی اوی ایچنه الدی کتدی وزید بن حارثه دخی آنکله بله ایدی وبونلر بنی نجار قومندن ایدیلر انصارارا سنده بونلر بغایت معتبر جماعتدر ورسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینك جدی عبدالمطلبك دایلریدر مابیننده بودکلو قرابت دخی واردر . روایت اولنور که رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری ابوایوب

(حضرتلرینك)

و نهایت حسن وجمال اوزره اولدیغینی بیاندر یعنی رسول اکرمك عنق مبارکلری غایت لطیف ومعتدل وکوش کبی براق وصاف ایدی

نظم

بویی غایتده لطیف ایدی انك
حسن العنق ایدی دنیانك
غالب اولمشدر اوکردان کرین
شمع کافور سراپردهٔ دین
انی خلق ایتمشیدی حق ممتاز
اعتدال اوزره نه کوته نه دراز
کردن پاکنه دیرلر شراح
هرکز ایتمزدی اثر شمس ورياح
طوق کردانی ایدی حب خدا
عنق پاکنده‌ردا ایدی رضا
(معتدل الخلق) رسول
اکرم حضرتلرینك جمیع
اعضاسی متناسب وجمله
اجزاسی مطبوع ومحبوب
ایدی

نظم

ایلمشدی انی خلاق ازل
حسن واخلاقده بی مثل وبدل
صدف صنع الهیده عیان
درشهوار ایدی بردانه همان
(بادن متماسك) بادن
ضخم معناسنه درکه
فارسیده بزرك و ترکیده
بیوك دیمکدر پس ضخامت
کاه اعضا بیوك اولمقدن
وکاه سمن وفربه لکدن

حضرتلرینك اولرینه كیردیكی زمانده یراوینه قونمغی اختیار ایتدی اوزرنده اولان چار طاغی استمدی اندن ابوایوب رضی الله تعالی عنه خاتونه ایتدی لایق دكلدركه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام اشاغیده اوله اكا جبرائیل علیه السلام كلور وقرآن نازل اولور اول یوقاروده اولمق كركدردیدی والحاصل اول كیجه كندیسی وخاتونی اضطرابدن یاتمدیلر آخر سویلدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمی یوقارو چیقاردیلر كندیلر اشاغیده اولورلرایدی . تحقیق النصرة آدلو كتابده مذكوردركه ابوایوبك اوینی زمان قدیمنده یمن پادشاهلرندن بری مدینه یه كلدیكی زمانده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایچون یاپمش ایدی انكیچون پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام تشریفلرنده اكا قونمش ایدی دیدیلر تفصیلی بودركه اول پادشاه مدینهٔ منوره یه كلدی براوبنیاد ایلدی ومدینه شهرنده علمادن درتیوز نفر كیمسه قودی ورئیس العلمانك النه برمكتوب ویروب اصمارلدیكه بن بواوی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایچون یاپدم ظهورایدوب بودیاره كلدیكی زمانده اوی تسلیم ایدوب بومكتوبی دخی اكا اولاشدیره سز دیدی اندن مرور ایامله اوالدن اله دوشدی ابوایوب حضرتلرینك تصرفنده ایكن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری واروب سعادتله قوندی ابوایوب اول رئیس العلمانك اولادندن ایدی وانصار قومی دخی انده قلان علمانك نسلندن ایدیلر صكره دن سرور كائناتك خدمت شریفنه یتشوب نصرتلر ایتدیلر دیو بیورمشلردر . ائمهٔ حدیثدن بعضیلر روایت ایتمشلردر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام مدینه یه كلدكده شهر خلقی برمرتبه ده شادوخندان اولدیلركه اهل پرده خاتونلر طاملر اوستنه چیقدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اشتیاقلر عرض ایدوب شعرلر اوقودیلر. امام بیهقی وابوالحسن بن مقری رحمة الله علیهما روایتلرنده اوقودقلری شعرك بری بودر

طلع البدر علینا ❁ من ثنیات الوداع
وجب الشكر علینا ❁ ما دعا لله داع

معناسی بودركه بزم اوزریمزه ثنیات وداعدن بدراولمش آی طوغدی ثنیات وداع دیدكلری مدینه قرینده بریوكسك یوقش باشیدركه مدینه خلقی زمان قدیمدن عادتلری اوزره بر كیمسه یی تشییع ایتسه لر اورایه قدر تشییع ایدرلر ایدی یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اورادن چیقوب كلدیكنی برطاغ اوستندن بدراولمش آی طوغدیغنه تشبیه ایتدیلر ودخی شكر بزم اوستمزه واجب اولدی مادامكه بردعاجی الله تعالی حضرتلرینه دعا ایلیه دیمكدر وبونك محصلی بودركه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك بودیاری مشرف ایتدیكی بزه حق تعالی حضرتلری قبلندن براولو نعمتدر دائما دعاجیلر درگاه حق تعالی حضرتلرندن دعا ایتدكجه بزه واجبدركه بو نعمت عظمی ایچون حق تعالی

اولور رسول اكرم حضرتلری سمن ایله وصف اولنمامشدر بادندن مراد رسول اكرم حضرتلرینك اعضای شریفلری بزرك ایدی متماسك اول كمسنه دركه بعض اعضاسی بعض اعضاسنی امساك ایدوب طوتمش كویاحد اعتدالدن اخراج ایتمش اوله ایمدی رسول اكرم حضرتلرینك اعضای شریفلری بیوك اولدیغی سموز اولدقلری ایچون اولمیوب اعضالرینك ضخامتی اعتداللرینه مانع دكلدر یعنی رسول اكرم حضرتلرینك وجود شریفلرنده اولان لحم شریفلری صقی اولوب مسترخی دكلدر حاصل كلام رسول اكرم حضرتلری سمن ونحافت مابینده در

نظم

دیدی اصحابله ارباب حرم
لحمی اول جسم شریفك هردم
تازه كل كبی مطهرایدی هب
بدن پاكی مصفا ایدی هب
عهد ایام جوانی كبی تا
تروتام تازه ایدی اول اعضا
یعنی كتدكجه اوكلزار جمال
تازه لنمكده ایدی غنچه مثال

دیكر

جسمنك لحمی خفیف ایدی تمام

حضرتلرینه شکرایدهلم دیمکدر وینه امام بیهقی رحمةالله علیه‌ایدر بنی نجار قومندن عادت عرب اوزره قیزلر اللرینه دفلر آلوب چیقدیلر شنلکلر ایتدیلر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری بنی سورمیسز دیو بیوردی اونلر دخی نعم یارسول‌الله دیدیلر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری الله‌تعالی حضرتلری بیلور بنم قلبمده سزی سوردیدی وشهرك ایچنده اوغلنجقلر وخدمتکارلر رسول‌الله حضرتلری کلدی دیو جاغریشورلر ایدی والحاصل نیجه کون بیرام کونلرندن زیاده شنلکلر ایتدیلر رسول‌الله صلی‌الله‌علیه وسلم حضرتلرینی بونوعله اعزاز واکرام قیلدیلر اندن براز کون کچدکدنصکره ابوبکر الصدیق وبلال رضی‌الله عنهما محموم اولدیلر کوکللری مکه دیارندن اوزالدی اول آب وهواسن ونباتاتن ذکرایدوب بعض ابیات‌اوقورلر ایدی واندن چیقمغه باعث اولان کفاره لعنت ایدرلر ایدی خصوصا ایکی ملعونی ذکرایدوب «اللهم‌العن‌شیبة بن‌ربیعه وامیة‌بن خلف» دیوحضرت بلال‌رضی الله‌تعالی‌عنه لعنت‌ایلرایدی اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دعاایدوب بیوردیکه « اللهم حبب‌الینا المدینة کحبنامکة اواشدالهم بارك‌لنا فی‌صاعنا ومدنا وصحهالناوانقل حماها الی‌الجحفة » یعنی یارب مکه شهرینی سودیکمز کبی‌بزه مدینه‌یی سن سودر بلکه مکه‌دن دها زیاده سودر یارب‌اولچکلریمزه وکیله‌لریمزه سن‌برکت ویریعنی ترکه‌لریمزه برکت ویرزیاده ایله ومدینه شهرین بزم ایچون صحت اوزره قیل هواسن خوب‌ایله وحماسنی جحفه‌یه ایلت دیمکدر وجحفه بریردر که انده جهودلر اولورلر ایدی. حضرت عایشه‌دن مرویدر که ایتدی بز مدینه‌یه کلدیکمز زمانده مدینه برحالده ایدیکه حق‌تعالی حضرتلرینك جمیع یرلرندن بونك‌مرضی ارتق‌ایدی بز کلدك‌دخی بطحان‌دره‌سنك صویی آقمغه باشلدی یکی صو کلدی توز طپراق قرشمقدن رنکی ولذتی بوزلمش ایدی دیو بیورمشدر. وحضرت عمربن‌الخطاب رضی‌الله‌عنه دعا قیلوب یارب بکا رسولك شهرنده شهادت‌نصیب ایله دیدی امام بخاری رحمةالله علیه‌بویلجه روایت ایلمشدر که عاقبت دعاسی مقبول اولوب مدینهٔ منوره‌ده شهید اولمشدر رضی‌الله عنهم وعن جمیع الصحابة الکرام . روایت اولنمشدر که رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلری ابوایوب انصاری رضی‌الله عنهك اونده یدی آی‌ساکن اولدی بعضلر قولنجه ایکنجی ییلك صفر آینه کلنجه انده طوردی دیدیلر واول زمانه دکین نماز وقتی قنده یتشور ایسه اوراده اداایلر ایدی برکون مراد شریفلری اولدیکه مدینهٔ منوره‌ده برمسجد بناایده‌لر بنی نجار جماعتندن شمدیکی مسجد شریفلرینك یرینی بهاسی ایله‌استدیلر آنلر دخی بزاقچه ایله صاتمزز شویله رضای‌حق ایچون ویریرز دیدیلر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری بخشیش قبول ایتمیوب اون التونه صاتون الدی وبهاسنی حضرت ابوبکر الصدیق مالندن ویردی . انس بن‌مالك رضی‌الله‌تعالی عنه روایت ایتمشدر که مسجد شریف یرینك برمقداری

لحم وشحم اسی دکلدی اوهمام صقین ای عارف مقبول شناس انی غایتده نحیف ایتمه قیاس همدخی اول سند شرع مبین اویله ظن ایله کیم اوله سمین نه‌ضعیف‌و نه‌قتی اتلو ایدی معتدل براولو دولتلوایدی لحم وشحمن دیدیلر اهل‌درون بربرندن نه‌فزون‌ایدی نه‌دون اعتدال ازره ایدی پاك‌تنی نوره غرق‌ایدی سراپا بدنی

(سوآء البطن والصدر)

رسول اکرمك مبارك بطن وصدری مساویدر یعنی بطنی صدری اوزرینه وصدری بطنی اوزرینه زائد دکلدر

نظم

پرده‌داران شبستان ادب قارنی کوکسیله برابر ایدی هب پاك بطنیله او نازك سینه خوب‌هموار ایدی بربیرینه حاصلی دوب‌دوزایدی آینه‌وش صاف ویکسان ایدی اول‌ای قردش

نورمحض اولسه‌نوارجسم رسول شعلهٔ شمع تجلا ایدی اول صفحهٔ سینه‌سنی ایتسه مفتوح عالمی قیلرایدی فیض‌وفتوح عشقه اولنجه محل تشریف نیجه‌اولمق کرك‌اول‌صدرشریف

خرمالق ایدی وبرمقداری خراب یر ایدی وبرمقداری دخی کافرمقبره‌لکی ایدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری امر ایلدی خرما اغاجلرینی کسدیلر وخراب‌یری دوزتدیلر وکافرلری مقبرلرندن چیقاروب یابانه آتدیلر ومقبره‌لکی دوزتدیلر. اندن امر ایلدی کرپچ کسدیلر دخی مسجد شریفه بنا قوردیلر اوستنك اورتوسنی ودیر کلرینی خرما اغاجلرندن ایتدیلر مسلمانلریاپدیلر وکرپچن طاشدیلر. عمار رضی‌الله عنه ایکیشر کرپچ کوتورر ایدی بری کندو ایچون بری رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم ایچون وپیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام اکا بیورمشدرکه « للناس اجر ولك اجران وآخرزادك من‌الدنیا شربة‌لبن وتقتلك الفئة الباغیة » یعنی سائر کیمسه‌لره برثواب حاصل اولور سکا ایکی ثواب حاصل اولور وسنك دنیادن آخر نصیبك برایچم سود اولسه کرکدر وسنی باغی عسکری قتل ایتسه‌لر کرکدر دیو بیوردی. ومقتول‌اوله‌جغندن خبر ویردیکینك وجهی بوایدیکه اصحاب کرام قتنده شهادتدن‌عزیز نسنه یوغیدی آنلره بشارت خبری ایدی انکیچون بیوردی فی‌الحقیقه بیوردیغی کبی اولوب رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك زمانندنصکره ظلمه‌النده شهاب میسر اولمشدر . روایت اولنمشدرکه فخرعالم صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری دخی اصحاب کرامله کرپچ طاشر ایدی وبو بیتلری اوقوردی .

هذا الحمال لا حمال خیبر ❁ هذا أبر ربنا واطهر

اللهم‌ان‌الاجراجر الآخره ❁ فارحم‌الانصاروالمهاجرة

معناسی بودرکه بزم ربمز قتنده زیاده خیرلو وزیاده‌پاك اولان یوکلر بوکوتوردیکمز یوکلردر خیبر یوکلری دکلدر یارب ثواب آخرت ثوابیدر انصار ومهاجرینه سن‌رحمت ایله‌دیمکدر . وخیبر یوکلرندن مراد خرمادر وقوری اوزمدرکه اول دیاردن‌چوق کلور ایدی مراد شریفلری بومسجد خدمتنده کرپچ کتورمك بزه اول خیبر یوکلرندن انفعدر بوآخرت تجارتیدر بونك ثواب ومنفعتی باقیدر دیمکدر . وصحابهٔ کرامدن انصار قومی دیدکلری اهل مدینه‌درکه رسول الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نصرتلر ایتمشلردر. ومهاجرین انلردرکه وطنلرینی ترك ایدوب حق‌تبارك وتعالی حضرتلرینك ورسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینك رضاسیچون آخریره کتمشلردر. برمقداری‌اول حبشه ولایتنه کتمشلر ایدی وبرنیجه‌سی دخی‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلریله مدینه‌یه کتدیلر کیمی مقدم کتدی. وحضرت ابوبکر الصدیق برابر کتدی. وحضرت علی صکره‌دن کتدی هب بونلر مهاجرلردر رضوان الله‌تعالی علیهم‌اجمعین. وسائر صحابهٔ کرام دخی روایت اولنان اوزره لطیف بیتلراوقویه اوقویه مسجدك اثوابنی طاشرلر وخدمت ایدرلرایدی. ابن‌شهاب ایدررسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرندن تمام بیتلر صادر اولمق بوذکر اولنان بیتلردن غیری واقع اولدیغی بزه واصل اولمدی. بعض علما رحمهم‌الله‌تعالی بیورمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرندن

(عریض الصدر) رسول اکرم حضرتلرینك صدر سعادتلری واسعدر

نظم

سینه‌سی غایت‌ایله واسع‌ایدی
نورساطع کبی‌هم لامع‌ایدی
وسعت صدرنه یتمزی کواه
صغدی آنده بوقدر سرالله
فیض‌نورایتسه‌نوارصدررسول
مخزن نورهدایت ایدی اول
یعنی‌اول صدرذوی الجلالتی
ایتدی مرآت تجلیاتی

(بعید ما بین المنکبین) رسول‌اکرم حضرتلرینك ایکی دوشلرینك مابینی وسعتلیدر (ضخم الکراد یس) رسول اکرم حضرتلرینك مفصلده مجتمع‌اولان استخوانلری عظیمدر

نظم

اتفاق بودرر عرفانك
کیم‌سردوش همایونی آنك
غیره‌نسبت‌بیوك‌ایدی دیدیلر
جسم پاکینی‌کورن اهل‌نظر
وصف ایدنلر اومعالی‌نسبی
دیدیلرایری کوکلیدی تنی
احتشام شرف ذاتندن
اوتانوردی فلك برق افکن

(انور المتجرد) رسول اکرم حضرتلرینك اعضای نظیفه‌سی ثیابدن برهنه اولدقده غایت نورلی وبراقدر. متجرد

ممنوع اولان كندولر شعر سويلك ايدى يوقسه غيريلرك سويلديكى شعرى اوقورلر ايدى غيرك شعرينى اوقومقدن منعه دليل يوقدر كندولرى سويلد كلرى دخى انكيچوندر كه وارد اولان آيات كريمه‌يى كندودن سويلر ديو كفار سليقهٔ شعره اسناد ايتمسونلر ديمك ايدى والامطلقا شعر حقنده منعه دلالت ايدر نسنه وارد اولمامشدر مادامكه شرع شريفه مخالف نسنه اولميه مباح ايدوكنده شبهه يوقدر احاديث وفروع كتابلرنده مفصل ومشروح يازمشلردر. پيغمبر عزعليه الصلاة والسلامدن نيجه دفعه اوقومق واقع اولمشدر برمقدارى دخى اشاغيده خندك غزاسنده كلسه كركدر خصوصا سائر شعرانك كوزل بيتلرينى دكلمكدن بغايت حظ ايدرلر ايدى. كعب بن زهيرك قصيده‌سنه مبارك برده‌لرينى جائزه احسان ايتمشلردر واول قصيده آخر قصيدهٔ برده ديمكله مشهور ومعروف اولمشدر. وائمهٔ حديثدن امام مسلم رحمة الله عليه صحيحنده شريد بن سويد ثقفى رضى الله تعالى عنهدن روايت ايلر كه ايتدى بركون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنى دوه سنك آردينه بنديردى وكيدركن «هل معك من شعر امية بن ابى الصلت» ديو بيوردى. امية بن ابى الصلت ديرلر سابقده برشاعر وار ايدى انك شعرندن خاطركده نسنه وارميدر ديو سؤال ايتدى بندخى بربيتنى اوقودم دها اوقو ديو بيوردى بربيت دها اوقودم ينه اوقو ديو بيوردى بربيت دها اوقودم بوطريق اوزره تايوز بيت اوقودم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دكلدى ديو بيورمشدر بوخصوصك تفصيلينى بليانلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى واصحاب كزينى هجو ايدن كافرلر حقنده نازل اولان آيت كريمه‌يى عمومى اوزره اخذ ايدوب مطلقا شعره وشعرايه طعن ايدرلر خبرلرى يوقدركه مخالفت شرع اولميان شعر مقبول وممدوحدر خصوصا مواعظ وحكمى مشتمل اوله بوتقديرجه قائلى مثاب ومأجور اولمق مقرر در بو نوع اشعار اصحاب كبار واهل بيت رسول مختاردن صادر اولمشدر حتى ابى بكر الصديق وعمر بن الخطاب وعثمان بن عفان وعلى المرتضى وفاطمة الزهرا وعايشة الكبرى وسائر آل واصحاب كزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين‌دن سويلك واوقومق واقع اولمشدر تتكيم كتب احاديث واخبار تتبع ايدن علمايه معلومدر والله اعلم. اندن مسجد شريفى بوطريقله تمام ايدوب قبله‌سنى قدس شريفه ايلديلر واوچ يردن قپوايلديلر قبله جانبندن وايكى يانلرنده اولان ديوارلرك اوزونلغى يوزر ذراع ايتديلر واوچ ذراع مقدارى تل ايتديلر ومسجد شريفك ديبنده برقاج اولرياپديلر انلرك دخى بنالرى كرپچدن واوستى خرما دالندن ايدى وياپلدقدنصكره حضرت عايشه رضى الله تعالى عنها ساكنه اولديغى اودن مسجد شريفه يول آچديلر وحضرت عايشه اوينك قربنده كى اوى «سودة بنت زمعه رضى الله تعالى عنها»يه ويردى. اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ابو ايوب اويندن كوچوب مذكور اولره كلدى زيد بن حارثه ايله كندو معتق اولان ابو رافعى مكه‌يه كوندرمش ايدى

معرى معناسنه‌در ولسان تركيده صويلش ديمكدر

نظم

جسم تابندهٔ محبوب خدا
صاف ايدى مهر منوركبى تا
كويا قلزم انوار ايدى اول
صدف لجهٔ ديدار ايدى اول
هم اومحبوب مسلم اسلوب
بدنى آچلسه اولوردى محبوب
نوردن سرو ايدى اول سيم اندام
نوله دير ايسم عمود اسلام
يارى سيرايتمكيچون بى تكليف
جلة چشم ايدى اول جسم لطيف
نوره بكزردى تن بى موبى
نيجه مدح ايده‌يم اول پهلوبى
(موصول مابين اللبة والسرة بشعر يجرى كاخط) ايله لامك قصحى وبانك فتح وتشديديله سينه‌نك فوقنده اولان نقره يه يعنى چقوره ديرلر رسول اكرمك لبه وسره‌سى مابينى شعر ايله اولشمشدر اول منوال اوزره كه رقت وطولده اول شعر خط كبى ممتد اولور. بومقامده بيان اولنان شعر رقيق المسربه كلامنك معناسيدر

نظم

دخى كوكسنده ايا ذخر ملك
اوغزال حرمك نافه‌دك
خط چكلمش دى سياه قللردن
نقل ايدرلر بونى عاقللردن
لوح محفوظ ايدى اول صدر نكو
اكا كويا قلم اولمشدى اومو

واردیلر حضرت فاطمه‌یی وام کلثومی وسودة بنت زمعه‌یی واسامة بن زیدی وام ایمنی کتوردیلر وحضرت ابی بکر الصدیقك اوغلی عبدالله دخی باباسی جماعتنی آلوب بونلرله بیله چیقوب کلدی ومسجد شریفده بریروار ایدی اوستی صوندرمه ایدی صحابهٔ کرامك فقراسی اوراده یاتورلر ایدی اورانك آدی صفه ایدی انده اولان مساکینه اصحاب صفه دیرلر ایدی کیجه اولنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلری اصحابه اولشدیرر ایدی واروب هربری بریرده اخشاملر ایدی برمقداری دخی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله اخشاملر ایدی. صحیح بخاریده ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه ایتدی والله بن اصحاب صفه‌دن یتمش کشی کوردمکه هیچ بریسنك رداسی یوق ایدی همان یا ازاری وار ایدی یاخود برکیساسی وارایدی بوینه باغلردی کیسنك بالدیری اورتاسنه کلوردی کیسنك طپوقلرینه اینارایدی اللریله قاوشدیررلر ایدی آچیلور دیو قورقارلرایدی دیمشدر رضی الله تعالی عنهم اجمعین. ابوهریره‌نك بوقولی دلالت ایلرکه اصحاب صفه یتمش نفردن زیاده اوله زیرا «رأیت سبعین منهم» دیمشدر یعنی اونلردن یتمش کشی بی بویله کوردم دینجه بعضی دخی بویله اولمامق فهم اولنور وبوذکر اولنان یتمش کشی مقدما «بئرمعونه» غزاسنه کیدوب شهید اولان یتمش کیشنك غیریدر زیرا انلر ابوهریره اسلامه کلمدن شهید اولمشلردر رضی الله عنهم اجمعین . روایت اولنور که مدینه‌یه کلدکدن بش آی صکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مهاجرینله انصاری بری بریله قرنداش ایلدی شول شرطله که بری برینه حق اوزره معاونت ایده‌لر وبری برندن میراث بیه‌لر وبونلر طقسان کشی ایدیلر بوحال اوزره کچندیلر تابدر غزاسندنصکره ﴿واولوالارحام بعضهم اولی ببعض﴾ آیتی نازل اولدی دخی اول حکم منسوخ اولوب قرابت رحیه اولمینجه کیمسه کیمسه‌دن میراث آلمز اولدی آندن طقوزنجی آیك باشنده حضرت عایشه ایله بریره کلدیلر سوق کلاملرندن فهم اولنورکه مقدما نکاح اولنوب بوتاریخده جمع اولمش اوله‌لر زیرا مکه‌ده ایکن ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنهك اوینه واروب ایچروده بیاندن کیمسه‌وارایسه کیتسون دیو بیوردقده حضرت ابوبکر الصدیق ، یارسول الله بیاندن کمسه یوقدر سنك اهلکدر دیو حضرت عایشه ایچون بیوردیغی دلالت ایدرکه اول زمانده نکاح واقع اولمش اوله . روایت اولنورکه اولکی ییلده نماز وقتلری اولدیغی کبی اصحاب کرام کندولرندن کلوب جمع اولورلردی دعوت یوق ایدی صکره‌دن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری صحابهٔ کرامله مشورت ایدوب خلقی نمازه نه طریقله دعوت ایده‌لم دیدیلر. بعضیلر ایتدی بزده نصاری کبی ناقوس قوللانالم نماز وقتلرنده چاکلر چالنسون دیدیلر. بعضیلر دخی یهود عادتی اوزره بوری چالنسون دیدیلر . کیمسی ایتدی نماز وقتنده آتش یاقوب یوقارو قالدیره‌لم خلق کورسونلرده مسجده کلسونلر دیدیلر. اندن عبدالله بن زید بن ثعلبه رضی الله عنه

صدر باکنده دکل موی رسول آیة الکرسی ایدی عرشده اول

(عاری الثدیین والبطن مماسوی ذلك) ثدیین فارسیده پستانلر وترکیده ممه‌لر دیمکدر. یعنی رسول اکرمك مبارك ثدیلرنده وبطننده مسربه‌دن غیری شعر یوق ایدی. مرویدرکه مبارك ثدیلرنده لحم اولمیوب سائر بدنلریله برابرایدی

نظم

شولقدراغ ایدی اول صدر کبیر
انی صانوردی کورن بدر منیر
اولمسه سینه‌سی ینبوع حکم
لوحه بزمزدی بواحکام قلم
دخی کوکسنده وقرننده‌انك
قلی یوغیدی اونازك بدنك
یوغدی مسربه‌دن غیری قلی
دیدیلر وصف ایدن اوصاف بدنی

(اشعر الذراعین والمنکبین و اعالی الصدر) ذراع مرفقدن اصابعه وارنجه قول تعبیر اولنان عضودر منکب بازو وکورك کو. کلری جمع اولان. وصعدرکه فارسیده دوش وترکیده اموز دیرلر. اعالی اعلانك جمعیدرکه فوق معناسنه‌در صدر سینه دیمکدر . یعنی رسول اکرمك ذراعلرنده و منکبلرنده وصدوینك اعلالرنده شعر کثیر وار ایدی .

حضرتلرینه بر کیمسه واقعه‌سنده اذان واقامت تعلیم ایلدی صباح اولدیغی کبی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم خدمتنه کلدی یارسول‌الله بو کیجه کوردم بر کیمسه کلدی آلتنه‌واوستنه یشیل قفتانلر کیمش بکا شویله شویله تعلیم ایتدی بن بر حالتده ایدمکه اکر اویومزدم دیسه‌م کرچك سویلرم دیدی اذانی واقامتی واقعه‌سنده اوکرندیکی کبی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اوقویی ویردی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی ان‌شاءالله تعالی حق رؤیا کورمش‌سن طور یوقارو بلاله تلقین ایله آنك آوازی سندن آرتوقدر اول سندن ایشتدیکی کبی اذان اوقوسون دیو بیوردی. عبدالله‌بن‌زید رضی‌الله‌عنه حضرتلری ایتدی امر شریفلری اوزره بنده قالقوب بلاله تلقین ایدردم اول اذان اوقوردی حضرت عمر بن الخطاب رضی‌الله تعالی‌عنه اونده ایدی اذانی ایشتمش عجله ایله رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدی. یارسول‌الله اول تکری حقیچونکه سنی حق پیغمبر کوندردی بن واقعه‌ده نیجه کوردم ایسه بلال دخی اذانی اویله‌اوقودی‌دیدی . مکرحضرت عمر رضی‌الله تعالی‌عنهده واقعه‌سنده عبدالله‌رضی‌الله‌عنهك کوردیکینی‌عینیله کورمش‌ایمش وبواذان خصوصنده مذکور اولان تفصیلی امام احمد رحمة‌الله علیه معاذ بن جبل رضی‌الله تعالی عنهدن روایت ایلمشدرکه بوخصوصده رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه وحی کلیوب صحابهٔ کرامدن بعض کیمسه‌یه واقعه‌ده کوسترلمکك وجهی بواوله‌که بعض‌احوالی امت کندولری بالذات مشاهده ایدنجه سائر طاعات وعبادات واحکام‌شرعیه‌نك جمله سی من عند الله ایدیکنه اعتقادلری محکم ویقینلری ثابت ومستحکم اولور . طاعة‌اللهده تکاسل‌احتمالی قالماز دائما شوق‌اوزره اولورلر بودخی بر نعمت‌عظیمدر. بر روایتده وارد اولمشدرکه‌معراج کیجه‌سی رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلری بر ملك لسانندن بالتمام اذانی ایشتمش ایدی اما بو اذاندر واذانی بویله اوقویاسز دینلمدی‌ایدی صکره اذان‌خصوصنده وحی اکلنجه عبدالله‌رضی‌الله‌عنه‌حضرتلرینه واقعه‌سنده تعلیم اولنمش ایدی بوسببدن ایدیکه حضرت عبدالله بن زید کلوب واقعه‌سینی تقریر ایدنجه یاعبدالله حق رؤیا کوردك ان‌شاء الله دیو بیوردی . وبعضیلر دخی بیورمشلردرکه حضرت عبدالله‌بن‌زید رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلمه کلوب خبر ویردکدنصکره حضرت‌عمر رضی‌الله عنه کلنجه رسول‌الله حضرتلرینه وحی دخی کلمشیدی حضرت عمر کلدیکی زمانده یاعمر وحی‌ده بویله وارد اولدی دیو بیوردی بوتقدیرجه انلره واقعه‌ده کوسترلمکك فائده‌سی یقینلری زیاده‌اولمغیچون اولور.وانلره کوسترلدکدنصکره وحی دخی کلمك انلری تصدیق‌ایچون وهرطریقله خصوص‌اذانی تحقیق‌ایچون‌اولور. واذان‌اوقق فضیلتنده چوق‌حدیث‌شریف‌وارد اولمشدر کبار اصحاب وتابعین وسلف صالحین رضی‌الله تعالی عنهم اجمعین اذان اوقومغه حریص ایدیلر ائمهٔ حدیثدن نیجه‌لرك روایتنده‌رسول‌الله صلی‌الله تعالی

نظم

اموزنده وار ایدی مسئله‌بو
نافهٔ مشك کبی بر نیجه مو
مبتلا ایدی او مویه اکثر
نقدر وار ایسه کروبیلر
(طویل الزندین) بلك
استخوانلرینك طرفلرینه
زندین‌دیرلر. رسول‌اکرم
حضرتلرینك‌مبارك بلکلر-
نده‌اولان ایکی استخوانکه
بری اصل ابهامه وبری
اصل خنصره ملاصقدر
طویل ایدی

نظم

جمله اعضای شریف نبوی
بری بیرندن ایدی تند قوی
حاصلی خوب‌ایدی‌هرعضوی‌انك
جمله آیاتی کبی قرءآنك
(رحب الراحة) رحب
واسع معناسنه‌در. راحه
ال آیه‌سی دیمکدر . یعنی
رسول‌اکرمك‌مبارك‌اللری
آیه‌لری واسع ایدی زیرا
وسعت راحه علامت
سخادر

نظم

اللری آیه‌سی اول سلطانك
منبع جودوسخاایدی آنك
واسع‌پاك‌ایدی نازك‌مرغوب
برك کل‌کبی لطیف ومحبوب
پنجه‌سنده ایدی آنك شام‌سحر
قبضهٔ قوس قضا ایله قدر

علیه وسلم حضرتلری سفر اوزرنده اذان اوقومشدر دیووارد اولمشدر. نقل اولنورکه مدینه‌یه کلندیکندن بر آی کچدکدنصکره صباح واخشام نمازلرندن غیری فرض اولان نمازلر دردر رکعت اولدی حضرده دردر رکعت وسفرده ایکیشر رکعت قلنمغه امر بیورلدی اول جمله‌سی ایکیشر رکعت ایدی دردر اولمق صکره اولدی. بعضیلر قولنجه اوّل دردر ایدی صکره‌دن تخفیف اولنوب مسافره ایکیشر قیلنمغه امر بیورلدی دینلمشدر . تفصیلی اشاغیده صلاة بابنده کلسه کرکدر ان شاءالله تعالی . ابن اسحق وغیریلر رحمهم الله روایت ایدرلرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك انتظام احوالی بومرتبه‌یه واصل اولنجه یهود علماسی بنی و حسد ایلیوب عداوت بغلدیلر. وبنی زریق یهودیلرندن لبید بن اعصم پیغمبر علیه‌الصلاة والسلامه سحر ایلدی شویله اولدیکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اپسم طورر ایکن کندویی ایش ایشلر صانور ایدی . خیالنده بویله کورینور ایدی . وسحری برطراق وبرمقدار طراقدن دوشن صاچ قیلیله ایدوب «بئر ذی آروان» دیدکلری قویی ایچنه براقش ایدی صکره ﴿قل اعوذ برب الفلق. وقل اعوذ برب الناس﴾ سوره‌لری نازل اولدی وسحر نه محلده اولدیغنی جبرائیل علیه‌السلام خبر ویردی دخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت علی بن ابی طالبی کوندردی واردی حضرت علی بولوب کتوردی صاچ قیللرینی بوکوب اون بر دوکم دوکشلر ایدی حضرت علی کرم‌الله وجهه هرآیتی اوقودقجه بر دوکم چوزیلور ایدی. اندنصکره رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برمقدار خفت کلدی. وسحر تأثیر ایلك نبوته مانع اولماز عادة الله‌ده انبیا علیهم الصلاة والسلام انواع بلا ایله مبتلا اوله کلمشلردر نیجه‌سنك بدنلری مجروح اولوب بعضنه زهر ویریلوب بعضنی قتل ایتمك واقع اولمشدر آندن اوس وخزرج قبیله‌لرندن بعض منافقلر پیدا اولوب یهود طائفه‌سنه قارشدیلر انواع حیله وخدعه‌یه باشلدیلر ظاهرده اهل اسلام کچنورلر ایدی کیزلودن فتنه وفساده مباشر اولورلر ایدی رئیس المنافقین عبدالله ابی بن ابی سلول دیدکلری ملعون ایدی ظاهرا اللرندن نسنه کلمز ایدی زیرا اسلام تمام غلبه وشوکت بولمش ایدی کفار مقهور ومغلوب ایدیلر اما آچقدن حرام زاده لکلرینی قومزلر ایدی قتل قورقوسندن آشکاره فساد ایده‌مزلر ایدی وبوزمانه کلنجه قتاله اذن یوغیدی زیرا مکه‌ده ایکن مشرکلر چوق ایدی مسلمانلره قتال ایتمك مشکل ایدی صکره‌دن مدینه‌یه کلنوب اصحاب چوغالدقده وانصار معاونتیله قوت حاصل اولدقده جهاد مشروع اولوب ﴿اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا وان‌الله علی نصرهم لقدیر﴾ آیت کریمه‌سی نزول ایتدی. زهری رضی‌الله تعالی عنه ایدر قتاله اذن بابنده اول نازل اولان آیت کریمه بودر ومعناسی بویله دیمکدرکه شول کیمسه‌لرکه مشرکلر آنلرکله قتال ایدرلر اذن ویرلدیکه اونلر دخی مشرکلرله قتال ایده‌لر آنلره

هم دیدی وصف ایدن اول اللری
مشك بوی ایدی الی آیه‌لری
مرحبا ایلسه بر کمسیه کر
دولت عزت ایله پیغمبر
دویولوردی نته کیم وردچمن
اول کشی رایحهٔ طیبه‌دن
جانله اولمشدی الحاصل
ید بیضاسنه موسی مائل
(شثن الکفین والقدمین)
رسول اکرم حضرتلرینك
مبارك اللرینك واياقلرینك
پرمقلری فرموده ایدی
(سائل الاطراف) سائل
طویل معناسنه‌در. اطرافدن
مراد اصابعدر . یعنی رسول
اکرمك مبارك پرمقلری
علی وجه الاعتدال طویل
ایدی (او قال شائل
الاطراف) ابن ابی هاله
بیوررکه امام حسن یاخود
شائل الاطراف دیدی.
شائل ارتفاع اصابع معنا.
سنه‌درکه منقبض مقابلیدر .
حاصل معنی رسول اکرمك
کفینی وقدمینی وباقی اطرافی
فرموده ایدی دیمکدر

نظم

بوطفیل اول فضلای سرحیل
دیدی جانیله اولوب آکه طفیل
هر برانکشت همایونی آنك
قلم صنعی ایدی مولانك
دست زیباسی قضا قسمت ایدی
ید علیاسی قدر قدرت ایدی
نخل فردوسدی بالاسی مکر
سیمدن شاخلر ایدی پرمفلر

ظلم اولندقلری سببیله اذن ویرلدی وتحقیقا حق جل وعلا آنلره یاردم ایتمکه کمال قدرتله قادردر نصرت ایدردیمکدر. وظلم اولندقلری سببیله دیو بیورلدیغنك وجهی اولدرکه مشرکلر مسلمانلره اذا ایدوب کیسنی دوکرلرایدی وکیمنك باشنی یارارلرایدی ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کلوب مسلمانلر تظلم ایدرلرایدی یارسول الله بزه مشرکلر شویله ایتدیلر دیرلرایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صبر ایدیکز وبکا قتال ایتمکه اجازت ویرلمدی دیو بیوررایدی هجرت اولنوب شوکت اسلام بو مرتبه یه کلنجه آیت کریمه نازل اولوب اذن وارد اولدی قتاله باشلدیلر بالذات کندیلری واصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین کفاره قلیج قویدیلر آندنصکره طائفهٔ عرب بلوك بلوك دین اسلامه کیرمکه باشلدیلر اطراف ونواحی یه عسکرلر وسریه لر کیتمکه باشلدی وکندیلر بالذات سعادتله یکرمی یدی غزا ایتمشلردر وطقوزنده بنفسه قتال ایتمك میسر اولمشدر وآنلر بو غزالردر که ذکر اولنور: بدر، احد، مریسیع، خندق، قریظه، خیبر، فتح مکه، حنین، طائف وبو قول مکه قهرا فتح اولندی دییانلر قولیدر اما صلحا فتح اولندی دییانلر قولنجه بالذات قتاله مباشرت بیوردقلری سکز غزادر.

فصل

شمدنکرو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك غزالرینی واطرافه ارسال ایتدیکی سریه لرینی تفصیل ایدوب نیجه واقع اولدی ایسه ترتیب اوزره بیان ایده لم. شویله معلوم اوله که لسان عربده «سریه» دیو آز وبرازعسکره دیرلرکه نهایتی درتیوز نفر کشی اوله بش کشیدن درتیوزه وارنجه قاچ کشی اولورایسه اولسون سریه دینلور مثلا بش کشی التی کشی اون کشی اللی کشی یوز کشی تا درتیوزه وارنجه کزیده کیمسه لر اولسه سریه دیرلر. بعضیلر قولنجه بشیوزه چیقنجه دخی سریه دیرلر. اما قول صحیح اولکی قولدر بشیوزدن زیاده اولان عسکره «منسر» دیرلر سکز یوزدن زیاده اولانه «جیش» دیرلر درت بیکدن فضله اولانه «جحفل» دیرلر قتی بیوك برعسکر اولنجه «خمیس» دیرلر واطرافه پراکنده اولان عسکره «بعث» دیرلر وبریرده جمع اولوب طوران عسکره کتیبه دیرلر فصحای عرب عسکر خصوصنده بودکلو تفصیل ایتمشلردر. روایت اولنمشدرکه تاریخ هجرتدن یدنجی آی باشنده رمضان آینده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عمیسی حمزة بن عبد المطلبی اوتوز نفر کشی یه امیر نصب ایدوب قریشك قافله سی اوزرینه کوندردی ابوجهل لعین قافله ده بیله ایدی حضرت حمزه رضی الله تعالی عنه واردی کفار اوچیوز نفر کیمسه ایدی دریا کنارنده بولشدیلر جنك ایده جك حینده جهینه قبیله سندن مجدی بن عمرو ارایه کیروب مانع اولدی جنك ایتمدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری حمزه یه برآق سنجاق ویرمشیدی. بوندنصکره ﴿سریه عبیدة بن الحارث﴾ در سکزنجی آی باشنده

(التمش)

خامه وش هر بری موزون وطویل
میل فتاح در لطف جلیل
یاز ممشدر قلم ربانی
خامه انکشتنه آنك ثانی
ساعدی بسمله شکلیدی همان
اکا «ن والقلم» اولمشدی بیان
دست عیسایه صونردی کاسی
فن احیاده ید طولاسی
بویله دیر صاحب احیای علوم
یانه وارسه اکر برمعصوم
لطفله اوخشاسه اول کان کرم
یعنی سلطان سلاطین امم
سائر اطفالك ایچنده اوصی
حاصل ایلردی متاع ادبی
قوقوسندن بولنوردی فی الحال
کاکال سوردی رسول متعال
نیجه کون کتزایدی رایحه سی
مشك ترکیبی اولوردی نفسی
(خصان الاخصین) قدمدن
برموضعدرکه زمینه باصدقده اول موضع زمینه دوقنمز اکا اخص دیرلر. خصان اول قدمدرکه آنك اخصی اوله. یعنی رسول اکرمك قدملرینك اسفلی زمیندن مرتفع ایدی اعتدال اوزره (مسیح القدمین) رسول اکرمك قدملرینك ظاهری غایت هموار ایدی وهرکز اوزرلرنده وسخ وانکسار دن اثر یوق ایدی (ینبو عنهما الماء) رسول اکرمك ظهر قدملری زیاده مستوی

التمش نفر كيمسه ايله «بطن رابغ» ديدكلرى موضعه كوندرلمشيدى بوكادخى آق سنجاق ويروب ابوسفيان اوزرينه كوندرمشيدى. وابوسفيان كفار اوزرينه سردار ايدى. وبعضيلر كفارك سرداری اولان ابوجهلك اوغلى ايدى ديديلر . بعضيلر دخى مكرز بن حفص ايدى ديديلر حاصلى واردیلر بولشديلر كافرلر ايكيوز كيمسه ايدى جنك واقع اولمدى همان سعد بن ابى وقاص رضى الله تعالى عنه براوق آتدى اسلامده اول آتيلان اوق اول اوقدر. بوندنصكره ﴿سريه سعد بن ابى وقاص﴾ در طقوزنجى آى باشنده يكرمى نفر كيمسه ايله «خراره» ديدكلرى وادى يه قريشك قافله سنى باصمغه كوندرلمشيدى بوكاده آق سنجاق ويرمشلر ايدى واردیلر بشنجى كيجه نك صباحنده ذكر اولان وادى يه يتشديلر قافلهٔ قريش اولكى كيجه كچوب كتمشلر ايمش خبر آلوب دوندیلر. بوندنصكره ﴿غزوهٔ ودان﴾ دركه بوكا غزوهٔ «ابوا» دخى ديرلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اول غزاسى بوغزادر تاريخ هجرتدن اون ايكنجى آى باشنده واقع اولدى قريش اوزرينه التمش نفر كيمسه ايله كتمشيدى سنجاغنى حضرت حمزه رضى الله تعالى عنه كوتورردى مدينه اوزرينه سعد بن عباده يى عامل نصب ايتمشيدى آخر بونك اوزرينه صلح واقع اولديكه بنى ضمره بونلرك اوزرينه آرتق كلمه لر وچوقلق جمعيت ايتميه لر دشمنلرينه معاونت ايتميه لر «ودان وابوا» ايكى موضعدركه اورته لرى يدى سكز ميل يردر مذكور غزا كاه ودانه كاه ابوايه اضافت اولنور. وبوندنصكره ﴿غزوهٔ بواطه﴾ در بوغزا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك ايكنجى غزاسيدر اون اوچنجى آيده ربيع الاول ايچنده واقع اولمشيدى مدينهٔ منوره اوزره سائب بن عثمان بن مظعونى عامل نصب ايتمشيدى يعنى شهرى كوزتمكه قومشيدى كندولر صحابهٔ كرامدن ايكيوز نفر كشى ايله قريشك قافله سنى باصمغه كيتديلر ايدى قافله ده امية بن خلف ديدكلرى ملعون بيله ايدى قتال ميسر اولمادى دونوب كلديلر بوندنصكره ﴿غزوة العشيره﴾ در عشيره ديدكلرى ينبوع ناحيه سنده بنى مدلج قومنك يرلريدر يوز اللى نفر كيمسه ايله موضع مذكوره كتمشلر ايدى قريش كافرلرينك حجازدن شامه تجارت ايچون قافله لرى چيقمش ايدى مراد اول قافله يى آلمق ايدى سنجاغى حضرت حمزه رضى الله تعالى عنه كوتورردى اوتوز دوه لرى وار ايدى نوبت ايله بنرلر ايدى محل مذكوره وارنجه قريش كچوب كتمشلر ايدى آخر بنى مدلج طائفه سيله صلح ايدوب دوندیلر بودفعه مدينه اوزرينه ابوسلمة بن عبدالاسدى قومشلر ايدى. بوندنصكره ﴿غزوهٔ بدر الاولى﴾ در ابن اسحق رحمة الله عليه نقلنده غزوة العشيره دن كلديلر دخى برقاچ كيجه مدينه ده ياتوب همان بوغزايه چيقديلر كرز بن جابر الفهرى ديدكلرى كافر برمقدار كيمسه ايله كلوب مدينه نك طشره ده كزن طوارينى سوروب كيتديلر و رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم آردلرنجه چيقوب بدر ناحيه سنده «سفوان» ديدكلرى موضعه دك واردیلر اول ملعون قاچوب كيتدى يتشه مديلر بودفعه مدينه اوزرينه زيد بن حارثه يى قومشلر

اولوب وخشوتى اولمامغله اوزرلرينه صو دوكلسه طورميوب هرجانبه روان اولوردى . شيخ جزرى بيورر كه مسيح القدمك معناسى مبارك آياقلرينك لحمى خفيف ايدى (اذا زال زال قلعا) رسول اكرم مبارك قدملرينى حين مشيده زمينه دن رفعى وقتنده رفع قويله رفع ايدر ايدى (يخطو تكفيا) رسول اكرم حضرتلرى مشى ايلدكلرنده مطلوب اولان سمته توجه ايدوب يمين وشمالرينه ميل ايتميوب قدملرينه ميل ايدرلر ايدى (ويمشى هونا) رسول اكرم وقار وسكونت اوزره مشى ايدر ايدى . وقدملرينى زمينه ضرب ايتميوب وكفشلرينك صدا سى اولمديغى حالده تواضع اوزره مشى ايدر ايدى (ذريع المشية) ذريع سريع معناسنه واسع الخطوة معناسنه در يعنى رسول اكرمك مشى سريع وخطواتى واسع ايدى شو وجهله كه كويا زمين زيرپالرنده طوررلر ايدى مع هذا هون اوزره عجله ايله دكل ايدى (اذا مشى كانما ينحط من صبب) رسول اكرم مشى ايلديكى وقتده كويا مكان بلنددن

ایدی سنجاغی علی بن ابی طالب کتوررایدی رضی الله تعالی عنه. بوندنصکره ﴿سریهٔ عبدالله بن جحش﴾ در اون یدنجی آیده رجب ایچنده واقع اولمشدر. برقولده سکز برقولده اون ایکی کشیله مکه قربنده «نخله» دیدکلری موضعه کوندرلمش ایدی قریش طائفه سنك قافله لرینه راست کلدیلر یوکلری قوری اوزمله بعض مأکولات قسمندن نسنه ایدی مسلمانلر مشورت ایدوب ایتدیلر اکر جنك ایدرسك رجب آینك حرمتنه رعایت ایتمامش اولورز اکر ایتمز ایسه‌ك یارین بونلر مکه حرمنه داخل اولورلر نه ایلك کرك دیو تردد ایدوب آخر اتفاق ایلدیلر قافله‌ده عمرو ابن الحضرمی یی قتل ایتدیلر وعثمان بن عبدالله وحکم بن کیسان آدلو کافرلری اسیر ایتدیلر کیرو قلان کفار قاچدیلر اثوابلرین ویوکلو دوه‌لرین سوردیلر عبدالله بن جحش رضی الله تعالی عنه دخی خمس فرض اولنمادن مذکور مالك خمسنی چیقاروب ماعداسنی قسمت ایلدی. بعض روایتده وارد اولمشدرکه غنیمتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردکلرنده بن شهر حرامده سزه قتال امر ایتمدم ایدی دیو بیوردی واسیرلری، وغنیمتی تا بدر غزاسندن کلنجه تأخیر ایدوب اندنصکره بدر غنیمتلریله بیله قسمت ایلدی دیدیلر وبوخصوص ایچون قریش کفاری محمد شهر حرامده قان دوکدی ومال آلدی دیو کفت کو ایتدیلر اندن حق سبحانه وتعالی ﴿ یسئلونك عن الشهر الحرام قتال فیه قل قتال فیه کبیر وصد عن سبیل الله وکفر به والمسجد الحرام واخراج اهله منه اکبر عند الله والفتنة اکبر من القتل ولا یزالون یقاتلونکم حتی یردوکم عن دینکم ان استطاعوا ومن یرتدد منکم عن دینه فیمت وهو کافر فاولئك حبطت اعمالهم فی الدنیا والآخرة واولئك اصحاب النار هم فیها خالدون ﴾ آیت کریمه‌سین انزال ایتدی. تفسیر قاضیده مسطوردرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کندی عمه‌سی اوغلی عبدالله بن جحش رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی بدر غزاسندن ایکی آی مقدم جمادی الاخره آینده بر سریه اوزرینه امیر نصب ایدوب قریش کنارینك کاربانلرینی باصمغه کوندرمش ایدی کاربانده کفاردن عمرو بن عبدالله واوچ کافر دخی وار ایدی مسلمانلر عمروی قتل ایدوب ایکی کافری دخی اسیر ایتدیلر وبو حادثه رجب آینك اولکی کونده واقع اولمش ایدی. اماسریه خلقنك اعتقادلری بوایدی که اول کون جمادی الآخره آیندن اوله واول زمانده اشهر حرمده قتال ایتمك حرام ایدی صکره‌دن نسخ اولنوب حلال قلنمشدر. والحاصل سریه خلقندن خطائله غرهٔ رجبده قتال صادر اولدی دخی کافرلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه طعن وتشنیع یازوب کوندردیلر. محمد شهر حرامی حلال عد ایلدی بو آی خود امن وامان زمانی ایدی خلق حضور قلبله معاشلری امرینه مشغول اولاجق وقت ایدی بونك کبی زمانده بویله ایلدی دیدیلر. بوواقعه سریه خلقنه قتی کوج کلدی غایت بحضور اولدیلر تا توبه‌مز نازل اولنجه یریمزدن آیرلمزز دیدیلر. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام دخی غنیمتلرینی قبول ایتمیوب ردایلدی

(اندن)

نزول ایدر ایدی

﴿ نظم ﴾

هم اوسرمایهٔ فضل و شرفك
سلف اشرافنه خیر الخلفك
دیدیلر وصف شربفنده ینه
یوریسه مائل اولوردی اوکنه
بوهریره دیدی اوفخر کرام
قتی سرعتله ایدر ایدی خرام
عاشق ایتمشدی انی رؤیت رب
صوکبی تبزرو اولسه نعجب
نره‌یه کیتسه اوماه قرشی
پرچم حورایدی جاروب کشی
کلسه رفتاره قدم محترمی
کوییا ارضی دوررردی قدمی
یعنی بوکسکدن ایدرکیبی نزول
یوریسه نازله کلوردی رسول
توله‌دال اولسه اوقدمقبول
صفحهٔ صنعه الف لام ایدی اول
مزدیاپینه ویرردی صلوات
قطب افلاك سریع الحرکات
مدحتی سجهٔ سکان فلك
نعتی اوراد سحرکاه ملك
(واذا التفت التفت جمیعا)
رسول اکرم برشیئه التفات
ایلدکلرنده جمیع بدن وجمله
اندام وتنلری ایله اقبال
وتوجه ایدرلر ایدی

﴿ نظم ﴾

دونوب اطرافنه قیلدقجه نظر
سجده ایلردی جمادات وشجر
نره‌یه دونسه اوقد چالاك
حاصلی بیله دونردی افلاك
(خافض الطرف) خافض
رافعك ضدیدر طرف عین

اندن آیت مذکوره نازل اولدی . معناسی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خطاب ایدوب بیوررکه یامحمد شهر حرامده قتال ایتمکدن مشرکلر سکا سؤال ایدرلر. بعضیلر قولنجه سریه اصحابی سؤال ایدرلر. یعنی بو آیده قتال ایده نه نه لازم کلوردیرلر سن جواب ویرکه بو آیده قتال اولو کناهدر وحق تعالی یولندن خلقی منع ایتمك اسلامه مانع اولمق وکافر بالله اولمق ومسجد حرامدن یعنی کعبه‌دن مانع اولمق وکعبه اهلنی کعبه‌دن چیقارمق الله تعالی قتنده سریه خلقنك خطا ایله ایتدکلری ایشدن اکبردر وفتنه یعنی بونلرك فسادی قتلدن آرتو قدر ودائما کفار سزکله قتال ایدرلر تاکیم قادر اولورلرسه سزی دینکزدن دوندوره‌لر وسزدن شول کیمسه‌لرکه دینلرندن دونه‌لر دخی کافر ایکن موت یتیشه فوت اوله‌لر اونلر شول کیمسه‌لردرکه اعمال صالحه‌لری باطل اولدی ایتدکلری خیرات مقابله‌سنده دنیاده وآخرتده بر نفع کورمزلر اونلر اهل جهنمدر اونلر جهنمده ابدی قالورلر دیمکدر . محصلی بودرکه کافرلر اصحابدن خطا ایله برایش صادر اولدیغیچون طعن وتشنیع ایدرلر اما کندولردن قصدله درت فساد عظیم صادر اولمشدرکه الله تعالی قتنده بونلر اندن اکبردر. بری بودرکه خلقی اسلامدن منع ایدرلر. بری بودرکه کندیلر حق جل وعلا حضرتلرینه ایمان کتورمزلر کافر بالله اولمشلردر. بری دخی بودرکه مسلمانلری کعبة الله زیارتندن منع ایدرلر. بری دخی بودرکه مسجد حرام اهلنی یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی واصحابنی جفا واذا ایله مسجد حرامدن یعنی مکه‌دن چیقاردیلر هیچ کندیلرینك بوکفرلرینه بو قباحتلرینه باقزلرده سریه خلقندن خطائله برکناه صادر اولدیغیچون طعنلر ایدرلر دیمکدر. اندن کفارك اهل اسلامه قصدلری دینلرندن چیقاروب مرتد ایتمك اولدیغنی ومرتد اولانك حالی عاقبت نیجه اولدیغنی بیاندر. روایت اولنورکه اول اسیر اولان ایکی کیمسه ایچون قریش کافرلری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه فدا کوندردیلر یعنی بهالرینی کوندروب اسیرلکدن خلاص ایتدیلر . انلرك برینه عثمان بن عبدالله، وبرینه حکم بن کیسان دیرلر ایدی اول عثمان بن عبدالله دیدکلری واردی مکه‌یه کیتدی انده کفر اوزرینه وفات ایلدی. وحکم بن کیسان ایمانه کلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك یاننده کیتمدی قالدی آخر «بئر معونه» غزاسنده شهادت نصیب اولدی رضی الله تعالی عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مدینهٔ منوره‌ده اون التی آی نمازی قدس مبارکه‌یه طوغرو قیلدی. وبعض روایتلرده دخی چوق زمان قیلدی دیمشلردر. وقبله کعبه‌یه دوندیکی قتنی آیده واقع اولدیغی، وقتنی کونده. وقتنی نماز ایچنده واقع اولدیغی هپ اختلاف اوزره‌در صحتنی خدا بیلور. بعضیلر جمادی الاولاده، وبعضیلر رجب اورته‌سنده بازارا یرتسی کونده وبعضیلر شعبان اورته‌سنده صالی کونده ایدی دیمشلردر. امام بخاری رحمة الله علیه نقلنده براء بن معرور رضی الله تعالی عنه روایتی اوزره ایکندی نمازنده ایکن ﴿ فول وجهك شطر المسجد الحرام ﴾ آیت کریمه‌سی نازل

معناسنه‌در . یعنی رسول اکرم حضرتلری بلاسبب اطراف وجوانبه باقزایدی بلکه همیشه عالم غیبه مشغول اولوب اوکنه نظر ایدرکبی ایدی (نظره الی الارض اطول من نظره الی السماء) رسول اکرم حضرتلرینك روی زمینه نظرلری جانب آسمانه نظرلرندن اکثر ایدی نهایت تواضع وزیاده خضوع وحضرت ذو الجلالدن غایت حیاسندن ایچون. خفی اولمیه که ابوداودك عبدالله بن سلامدن رسول اکرمك اکثر نظری جانب سمایه ایدی دیو تخریج ایتدیکی حدیث شریفدن مراد انتظار وحی واحکام شرعیه نزولنه انتظار وقتنده ابدی دیمکدر

نظم

عین اعلاسنی کاه وبیکاه
غیره بقدرمز ایدی غیرالله
ماسوی اللهه نظر قیلدی هم
هیچ عیننده دکلدی عالم
بقسه اول علم لدن سلطانی
رحك آغزینه کلوردی جانی
دلشکار اولسه نوار چشم رسول
کحل ماز اغ ایله مکحول ایدی اول

(جل نظره الملاحظة)
جل معظم معناسنه‌در

اولدی. معناسی یا محمد یوزیکی مسجد حرام جانبنه دوندر دیمکدر نمازك ایکی رکعتی قلنمش ایدی. آیت کریمه نازل اولنجه دوندیلر ایکی رکعتنی دخی مکة‌الله جانبنه قیلوب تمام ایتدیلر بعض روایتده اویله نمازینی قیلور ایکن نازل اولدی دیمشلردر. مدینه قربنده «قبا» ناحیه‌سنده اولان مسلمانلر اول کون ایشتمیوب نمازی ینه قدس مبارك جانبنه قیلدیلر . امام بخاری وامام مسلم رحمة الله علیهما صحیحلرنده عبدالله ابن عمر رضی‌الله عنهمادن روایت ایدرلرکه «قبا» ناحیه‌سنده اولان خلق ایرته‌سی کون صباح نمازی ایچنده ایکن برکیمسه واردی خبر ویردی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کعبه‌یه قارشو طورمغه امر اولندی دیدی مسلمانلر قدس مبارکه طوغری نمازده طوررکن همان کعبة‌الله جانبنه دوندیلر بو روایتده دلیل واردرکه ناسخه علم واقع اولمایجه حکمی لازم اولمایه. زیرا اهل «قبا»یه اعادهٔ صلاة امر اولنمدی دیمشلردر یعنی اول زمانده‌که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه کعبه‌یه قیلمق امر اولندی قیاس بو ایدیکه قدس مبارکه قیلمق جائز اولمایه اما اهل «قبا»قبله‌نك دوندیکنی ایشتمدکلریچون اول کون ینه قدس مبارکه قیلدقلری نماز جائز اولدی . زیرا اکر جائز اولمییدی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلره اول نمازلری تکرار قیلمق ایله امر ایلدیکندن معلوم اولدیکه وارد اولان آیتك موجبیله عمل ایتمك ایشتدکدنصکره لازم اولورمش . طبری رحمة‌الله علیه روایتنده ابن عباس رضی‌الله تعالی عنهمادن مرویدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری مدینه‌یه هجرت ایتدیکی زمانده مدینه خلقنك اکثریسی یهود طائفه‌سی ایدی وقبله‌لری «بیت المقدس»ایدی حق تعالی حضرتلری رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه دخی امر ایلدیکه قبله‌سی «بیت المقدس» اوله بویله واقع اولدیغنه یهود مسرور اولدیلر اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام اون یدی آی بیت المقدسه قیلدی اما مراد شریفی بو ایدیکه ابراهیم علیه السلام قبله‌سنه استقبال ایده دائما یوزینی کوکلره طوتوب حق تعالی حضرتلرندن دیلردیکه قبله کعبه‌یه دونه. اندنصکره حاجتی روا اولوب آیت کریمه نازل اولدی قبله اول جانبه دوندی . فتح الباری صاحبی ایدر ابن عباس رضی‌الله عنهما حدیثنك ظاهری بودرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم مدینه‌یه کلدکدنصکره بیت المقدسه قیلمق ایله امر اولنمش اوله اما امام احمد رحمة‌الله علیه نقلنده ینه ابن عباس رضی‌الله عنهمادن مرویدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری «مکه»ده ایکن نمازی بیت المقدسه قیلار ایدی کعبه اوکنده طورر ایدی اکا قیلماز ایدی دیمشدر. بوندن فهم اولنورکه بیت المقدسه قیلمق اولدن ایمش مدینه‌یه کلدکدنصکره امر اولنمه دکل ایمش دیدی. بوکا جواب بودرکه روایت سابقه‌ده مدینه‌یه کلدکدنصکره امر اولندی دیمکدن مراد اولکی قبله‌سنی مقرر ایتمکه امر کلدی دیمکدر یوقسه یکیدن تعیین قبله ایچون امر اولندی دیمك دکلدر. ینه طبری طریق آخردن روایت ایتمشدر که رسول‌الله صلی‌الله علیه

(وسلم)

ملاحظه کوزقویرغیله نظر ایلمکدر. یعنی رسول اکرم حضرتلری امور مباحیه معظم نظرلری کوشهٔ چشم ایله نکاه ایدی

نظم

قرة العین خلیل ایدی اوخوب
اکامیراث ایدی چون جذب قلوب
دولت اولمشدی اوکوزلردینه
عین اقبال ایدی حورالعینه

(یسوق اصحابه) رسول اکرم حضرتلری اصحابیله همراه اولدقده کندولری جمله‌نك اردنجه یوررلر ایدی صحابهٔ کرامی حفظ وحمایت وضعفاسنه رعایت وفقراسنه اعانت ایچون معلوم اوله که دارمی اسناد صحیح ایله روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری بنم ظهرمی ملائکه ایچون ترك ایدك دیو اصحابه تنبیه بیوردیلر (ویبدر من لقی بالسلام) رسول اکرم حضرتلری ملاقی اولدیغی کمسنه‌یه سلام ایله سبقت ایدردی. یعنی اول ملاقاتنده سلام ویرر ایدی زیرا بوشیوه عادت متواضعیندر سلام ایله ابتداء کلام ایتدکلرینك توجیهنده بعض علماء بیوررلرکه سلام ابتداءسنت وجواب سلام فرض اولمغله فرضك ثوابی

وسلم حضرتلری اولا نمازی کعبه‌یه قارشو قیلمشدر دخی کندولری «مکه»ده ایکن قبله بیت المقدسه دونمشدر اوچ سنه بیت المقدسه یه قارشو قیلمشدر آندن هجرت ایدوب مدینه‌یه کلدکدنصکره اون التی آی دخی بیت المقدسه قیلوب صکره‌دن حق تعالی حضری کعبه‌یه متوجه ایتمشدر دیدی. وقبله دوندیکی قنغی مسجددہ نماز قیلور ایکن واقع اولدیغی دخی اختلاف اوزره‌در. بعضیلر قولنجه مدینهٔ منوره‌ده کندو مسجدشریفنده اویله نمازینی مسلمانلر ایله‌ایکی رکعت قیلمش ایدی« مسجد حرامه» متوجه اولمغه امرکلدی و کندوسی کعبه‌دن یکا دوندی مسلمانلر دخی بیله دوندیلردینلمشدر. وبعض روایتده رسول الله حضرتلری «ام بشر» دیدکلری خاتونی زیارت ایچون«بنی سلمه»طائفه‌سنك اراسنه واردی«ام بشر رضی الله تعالی عنها»طعام بیشیروب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ضیافت ایلدی. آندن اویله زمانی اولنجه اصحابه نماز قیلویردی ایکی رکعتنی قیلمش ایکن امرکلوب کعبه‌یه دوندیلر. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام آلتون اولوغه طوغری توجه ایتدی بویله واقع اولدیغی ایچون اول مسجدك آدی اول زماندن مسجد قبلتین قالدی دیمشلردر. امام واقدی رحمة الله تعالی علیه بوروایتی ترجیح ایتمشدر بونك ثبوتی بزم قاتمزده زیاده‌در دیو بیورمشدر. روایت اولنورکه قبله « بیت المقدس» دن «کعبهٔ معظمه»یه دوندیکی زمانده منافقلر ویهود ومشرکلر بوحالی انکار ایدوب ﴿ ماولیهم عن قبلتهم التی کانوا علیها ﴾ دیدیلر. یعنی بونلری اولکی قبله‌لرندن دوندرمکه سبب نه اولدی بونلرکاه برقبله‌یه کاه برقبله‌یه استقبال ایتمه‌نك اصلی نه‌در دیدیلر. آندن حق سبحانه وتعالی جواب انزال ایدوب ﴿ قل لله المشرق والمغرب یهدی من یشاء الی صراط مستقیم ﴾ دیو بیوردی. یعنی یامحمد سن دیکه مشرق ومغرب حق تعالی نك ملکیدر بویله دکلدرکه برمکانك اکا اختصاصی اوله برمکانك اولمیه اعتبار حق تعالی نك امرینه امتثالدر غیری شیئه دکلدر حکم وتصرف وامر هپ حق تعالی نك در بزی هرقنده متوجه قیلارسه بز اول طرفه توجه ایده‌ریز طاعت حق جل وعلانك بیوردیغنی طوتمقدر اکر هرکون برجانبه توجه ایتمك بیورسه بز اول جانبه توجه ایده‌رز الله تبارك وتعالی دیلدیکی کیمسه‌یی صراط مستقیمه هدایت ایلر کاه بیت المقدسه وکاه کعبه‌یه دوندرمك موجب حکمت ومقتضای مصلحت اوزرینه برفعل درکه رسولنه وامتنه عنایت عظمادر زیرا کندینك خلیلی ابراهیم پیغمبر علیه الصلاة والسلام قبله‌سنه هدایت ایلدی دیمکدر . امام احمد رحمة الله تعالی علیه روایتنده عایشه رضی الله تعالی عنها بیورمشدرکه تحقیقا یهود طائفه‌سی بزه اوچ شیٔ میسر اولدیغنه حسد ایتدکلری کبی هیچ برشیئه حسد ایتمزلر. بریسی بودرکه حق سبحانه وتعالی بزه جمعه کونی ارزان بیوردی آنلره نصیب اولمیوب بزه میسر اولدیغنه غایت بیحضورلردر. بریسی دخی« کعبهٔ معظمه» بزه قبله اولدیغنه. بری دخی امام اردنده بزم آمین دیدیکمزه. والحاصل بواوچ نعمت اهل اسلامه روزی قلندیغنه یهود سنتك ثوابندن اکثر اولدیغنه بناء رسول اکرم حضرتلری ثواب کثیره نائل اولمغه ملاقی اولدیغی کمسنه‌یی کندی نفسلرینه ترجیح ایتدکلرندندر دیدیلر. بعضلر دیدیلرکه سلام خصوصنده قاعدهٔ مقرره بودرکه ایکی مؤمن ملاقی اولدقلرنده ادنی اولان اعلا اولنه سلام ایله ابتدا ایدر اکر مساویسه‌لر هربری سلام ایله ابتداء ایتمك لازمدر ودخی معلوم اوله که ابتداء سلام وردسلامك سنت وفرضیتنده اختلافات کثیر واردر اصح اقوال بودرکه ابتداء سلام سنت ورد سلام فرض کفایه‌در امام ابو یوسفدن مرویدرکه برآدم برجماعته سلام ویرسه هر برلرینه فردا فردا رد سلام واجبدر دیدی اما ابو داود بزاز حضرت علیدن روایت ایتدکلری بودرکه سلام ویریلان جماعتدن بر فرد رد سلام ایلسه سائرندن کفایت ایدر پس بو روایتی قول اصح مؤید در والله اعلم

﴿ الحدیث الثامن ﴾

حدثنا محمد بن المثنی) کتب سته مشایخندندر وبصریدر وشهرتی زمندر

طائفه‌سی هلاکلر در لعنهم الله تعالی «قبله» کعبه‌یه دوندکدنصکره. بعض مسلمانلر ایتدیلر شمدی‌یه قدر بزم بیت المقدسه قیلدیغمز نمازلریمز نیجه اولور واول قرنداشلریمزکه بیت المقدسه قیلارلر ایدی کعبه‌یه قیلمدن وفات ایتدیلر آنلرك احوالی نصل اولور دیدیلر. یعنی تدارکه محتاج برنقصان وارمی اوله‌دیو تردد ایلدیلر حق سبحانه وتعالی ﴿ وما کان الله لیضیع ایمانکم ﴾ آیت کریمه‌سنی کوندردی. معنی حق سبحانه وتعالی سزك ایمانکزی ضایع ایتمز دیو مسلمانلره تسلیه ایلدکدرکه قلبلرنده شبهه قالمیه. روایت اولنورکه قبله دوندیکی زمانده یهود طائفه‌سی ایتدیلر محمد باباسنك شهرینه مشتاق اولدی ایسترکه قومنی خشنود ایلیه آنك ایچون کعبه‌یه متوجه اولدی. اکر بزم قبله‌مز اوزرینه ثابت اولوب طوره ایدی کتابلریمزده کوردیکمز کلمه‌جك پیغمبر بودر در ایدك دیدیلر آندن حق جل وعلا بیوردیکه ﴿ وان الذین اوتوا الکتاب لیعلمون انه الحق من ربهم ﴾ یعنی یامحمد سزك «بیت المقدس»دن «کعبهٔ مشرفه»یه دوندیککزی انکار ایدن یهود طائفه‌سی الله تبارك وتعالی سنی «کعبه»یه دوندره‌جکنی کتابلرنده کورمشلر ایدی پیغمبرلرندن اشتمشلر ایدی بیلورلر عبث سویلرلر انکاره عذر وبهانه ایدرلر دیمکدر. رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك «صاحب القبلتین» ایدوکنی انبیا خبرویرمشلر ایدی امم سالفه‌نك کتابلرنده مسطور ایدی یهود طائفه‌سی لعنهم الله تعالی جاهللری آلداتمق ایچون درلودرلو سوزلر وانواع حیله وخدعه‌لر پیدا ایدرلر ایدی بودکل ایدیکه کندیلری حقیقت حالی بیلمیه‌لر بیلورلر ایدی اما ملعونلقلرینی براقمازلر ایدی. تاریخ هجرتك اون سکزنجی آیی اولدیغی کبی‌که قبله دوندیکندن برآی کچمش ایدی صوم رمضان فرض قلندی وصدقة الفطره واجب قلندی هرکشی کندی نفسی ایچون وفقیر اولان طفلی ایچون یعنی کوچك چوجقکه اناسندن یاغیری وارشندن انتقال ایتمکله یابرکیمسه بغشلمغله مالی اولمیه باباسنه محتاج اوله. والحاصل اوغلان ایچون وخدمت ایدن قولی ایچون یاجاریه‌سی ایچون اول جاریه کرك مدبره اولسون وکرك ام ولد اولسون هپ بونلر ایچون فطره ویرمك کرکدر. اکر ویردیکی بغدای یاخود بغدای اوننده یاخود قوری اوزمدن اولورسه هرآدم ایچون یارم شنك ویرمك کرکدر. اکر خرمادن یاارپه‌دن یاخود آرپه اوننده اولورسه برشنك ویرمك کرکدر. اما شنك شویله کرکدرکه ایچنه بیك درتیوز قرق درهم مرجك صیغه. اکر ویردیکی آقچه ایسه بوذکر اولنانلردن برینك قیمتی ویره. خاتونی ایچون ویبانده کزن فرار قولی ایچون واورتاقلق قولی ایچون ویرمك واجب دکلدر. بوزمانه کلنجه‌یه قدر بونلر فرض اولنمشیدی مال زکاتی فرض اولنمامشیدی اولدخی صکره‌دن فرض اولنمشدر بوذکر اولنان غزوهٔ بدر اولی دنصکره واقع اولان ﴿ غزوهٔ بدر کبری ﴾ در. بوغزایه: بدر عظمی، بدر ثانیه، بدر القتال دخی دیرلر. وبدر دیدکلری برمشهور قریه‌در غزا آنده واقع اولمشیدی. بعضیلر قولنجه اوراده برقویینك آدیدر صکره‌دن واقع اولدیغی

(موضعه)

(حدثنا محمد بن جعفر حدثنا شعبة عن سماك بن حرب) تابعی مشهور در سکسان قدر صحابیه لاحق اولمشدر (قال) سماك دیدی (سمعت جابر بن سمرة) بن جابردن ایشتدم (یقول) جابردر ایدی (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم ضلیع الفم) رسول اکرمك مبارك دهانی واسع ایدی کمال بلاغت وتمام فصاحته علامتدر.

﴿ نظم ﴾

دهنی لعل کبی دولت ایله
اعتدال اوزره ایدی غایت ایله
کوثر لعلنه ایتمشدی جلیل
سلسبیل سرکوینده سبیل

(اشکل العین) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك دیده‌لرنده شکله وار ایدی یعنی دیده‌لرینك بیاضنده براز حمرت وار ایدی. صاحب قاموس دیدیکه شکله اولدر که دیده‌نك بیاضی حمرتله مخلوط یاخود بیاضی حمرته مائل اوله

﴿ نظم ﴾

مست عشق اولمغین اول چشم حمار
حمرته مائل اولوب برمقدار
سینه چاك ایدی رسولك هرآن
اول ایکی قوتلو کوزینه فرقان
دیده سنده نه ایدی دیرسن او آل
دخی چشمنده ایدی جام وصال

موضعه بدر دیمشلردر. ابن کثیر رحمة الله علیه ایدر بو غزا اولدیغی کونه «یوم الفرقان» دیرلر حق سبحانه وتعالی اول کون اسلامه عزت ویردی و کفری مغلوب ومقهور ایتدی. مسلمانلر آز کسنه ایدی کفار چوقلق ایدیلر جبه لری وجوشنلری وجمیع سلاحلری کامل ایدی یخشی یراز آتلری وار ایدی هیچ بزه کیمسه ظفرمی بوله جقدر دیو غرور وسرور اوزره ایدیلر. حق جل وعلا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اوزرلرینه غالب وقاهر قیلدی لشکر ملاعین وجند شیاطین مقهور ومغلوب اولوب بونجه کوندنبرو ایتدکلری فتنه وفساد وبغی وعنادك نکبتلری باشلرینه اوغرادی. اولدرکه حق تبارك وتعالی کلام قدیمنده امتنان ایدوب ﴿ ولقد نصرکم الله ببدر وانتم اذلة ﴾ دیو بیورمشدر. یعنی حق سبحانه وتعالی سزه «بدر» غزاسنده نصرت ایلدی شول حالده که سز ذلیل لر ایدیکز یعنی عددیکز آز ایدی کفارك عددی چوق ایدی بویله ایکن سزه نصرت اولندی تابیله سکزکه نصرت من عند الله در کثرت عدد ایله وسلاح چوقلغیله دکلدر دیمکدر. بو بدر غزاسی اسلام غزالرینك اعظمیدر زیرا اسلامك ظهور وغلبه سی بورادن اولمشدر. بوندنصکره کفارك اوتلری صنوب حق تعالی مشرکینه ذلت ویرمشدر. بو غزایه حاضر اولان مسلمانلره حق تبارك وتعالی عزت ویرمشدر بونلر الله تعالی قتنده ابراردن اولمشلردر. روایت ایدرلرکه بدر غزاسنه مبارك رمضان شریفك اون ایکنجی جمعه ایرتسی کونده چقمشلر ایدی تاریخ هجرتك اون طقوزنجی آیی ایچنده ایدی. ابو لبابهٔ انصاری حضرتلرینی مدینهٔ منوره اوزرینه قودی دخی کندوسی انصار قومیله چقدی بوندن مقدم انصار قومی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله غزایه چقمق واقع اولمامشیدی چقانلرك جمله سی اوچیوز بش نفر کشی ایدیلر سکز نفر کیمسه حاضر اولمامشیدی آنلرك دخی حصه لرینی ویردی وجمله خلقده اوچ آت وار ایدی بریسی مقدادك ایدی اکا بعزجه دیرلر ایدی. بری دخی زبیرك ایدی اکا یعسوب دیرلر ایدی. بر آت دخی مرثد غنوینك ایدی. حاصلی بو اوچ آتدن غیری اول کون کیمسه ده آت یوغیدی اما یتمش دوه لری وار ایدی جنك جمعه کونی واقع اولدی دیمشلردر. بعضیلر پازار ایرتسی کونده، بعضیلر غیری کونلرده اولدی دیمشلردر. اصل مرادلری قریشك کاربانی باصمق ایدی اول نیت ایله چقمشلر ایدی. تفصیلی بودرکه ابو سفیان اوتوز نفر آتلو ایله شام دیارنده ایدی عمرو بن العاص ایچلرنده بیله ایدی شامدن مکه یه متوجه اولدیلر بر عظیم کاربانله قریشك مالرینی کوتوررلردی «بدر» دیدکلری موضعه یقین کلدکلری کبی بو خبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واصل اولدی. اندن اصحابنه بیوردیکه قریشك بودکلو مال ومنالله قافله سی بدر یانه کلمش قافله ده چوق ایشه یرار کیمسه لری دخی یوق ایمش همان چیقوك امیددر که حق تعالی حضرتلری سزه غنیمت نصیب ایتمش اوله دیدی اورادن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم صحابهٔ کرام ایله چیقدیلر ابو سفیان دخی بونلرك چقیدیغنی اشیدنجه ضمضم بن عمرو دیدکلری کافره برمقدار نسنه ویروب مکه یه کوندردیکه واره قریش

متصل اول ایکی چشم شهباز
ساحهٔ عرشه ایدردی پرواز

(منهوس العقب) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك اوکچه لرینك اتی آز ایدی

نظم

نه فلك اوپمکه خاك قدمك
کوکده طقوزدولنوردی حرمك
زیراپای ایتدی بساطنده خدا
روی پر خالنی غلمانك اکا

(قال شعبة قلت لسماك) شعبة دیرکه بن سماکدن سؤال ایتدم (ماضلیع الفم) بو لفظك معناسی ندر (قال عظیم الفم) سماك جواب ویروب دیدیکه دهان واسع معناسنه در (قلت ما اشکل العین) بو لفظك معناسندن سؤال ایتدم (قال طویل شق العین) سماك جواب ویردیکه چشم خانه سی طویل معناسنه در لکن قاضی عیاض بیوررکه بو معنی وهمدر صواب اولان علماء واصحاب عربیه نك اتفاق ایتدکلری معنادرکه اشکل العین بیاضنده حمرت وار دیمکدر حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن دخی روایت بویله در (قلت ما منهوس العقب) بن بو لفظك معناسندن سؤال ایتدم (قال قلیل لحم العقب سماك جواب ویردیکه

قومنه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك چيقوب اوزرلرينه متوجه اولديغنى خبر ويره قريشى قالديره كله‌لر كاربانلرينى خلاص ايده‌لر. اندن بو خبر مكه يه وارنجه بيك نفره قريب توغلغه‌لو كافر چيقدى اشراف مكه‌دن بر كيمسه قالمدى ابولهبدن غيرى جميع اكابر قريش چيقديلر ابولهب كندو يرينه عاص بن هشامى كوندردى. پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم دخى اصحابيله «روحا» ديدكلرى موضعه يتشدى اوراده خبر الديكه اهل مكه كاربانلرينى حمايه ايچون چيقمشلر يولده كلمك اوزره ايمشلر. اندن اصحاب كرام ايله مشورت ايلدى وبيوردىكه حق تعالى حضرتلرى وعده قيلديكه ايكى طائفه‌نك بريسى بزمدر يا كاربان ياقريش عسكرى اما اصحاب كرام كاربان اله كيرديكندن حظ ايدرلردى ميللرى كفارك مال ومتاعلرينى المغه ايدى اندن، ابوبكر الصديق رضى الله تعالى عنه طوروب برمعقول سوز سويلدى. اندنصكره عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه طوروب برمعقول كلام دخى اول سويلدى اندنصكره مقداد رضى الله تعالى عنه طوروب ايتدى يارسول الله همان حق تبارك وتعالى سكا نه امر ايتديسه انك اوزرينه اول والله بزسكا شول بنى اسرائيلك حضرت موسايه ديدكلرى كبى ﴿ اذهب انت وربك فقاتلا انا ههنا قاعدون ﴾ ديمزز بزسكا معينز اول الله حقيچونكه سنى حق پيغمبر كوندرمشدر اكر «برك الغمار» ديدكلرى يره دكلو بزى آلوب كيدرسك سنكله كيده‌رز سكا معاونت ايده‌رز ديدى. وبنى اسرائيل موسى عليه السلامه ديدكلرى كلامك معناسى ياموسى وارسن ربكله ايكيكز اعداكزايله جنك ايدك بزبوندن اوتورورز سنكله كتمزز ديمكدر. اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مقداده خيردعا ايلدى وخلقه بركره « ايها الناس» ديو خطاب ايلدى مراد شريفى انصار قومنه خطاب ايدى زيرا انلر عقبه‌ده بيعت ايتدكلرى زمانده يارسول الله بزسكا شمدى معاونت ايده‌مزز اماشول زمانده كه بزم ارامزه كله‌سين اول وقت سنك معاونتك بزم اوزريمزه واجبدر كندى نفسلريمزى واوغللريمزى وخاتونلريمزى هرندن صاقنورايسك سنى دخى اندن صاقنورز ديمشلر ايدى. امارسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خوف ايلرديكه بزم اول عهددن مرادمز سنى مدينه ايچنده حمايه ايدوب عدولريكى دفع ايده لم ديمك ايدى يوقسه يانكجه چيقوب كيدوب بيانده اولان اعدا ايله جنك ايتمك دكلدر ديه‌لر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ناسه خطاب بيورنجه سعد بن معاذ رضى الله تعالى عنه كه انصار قومنك اولوسيدر ايتدى يارسول الله شويله بكزر كه خطابى انصار قومنه بيوردك وخطابدن مراد شريفك انصار قومنه حاضر اولك وايتديككز وعده‌يه وفا ايلك ديمك ايدى اندن سعد بن معاذ ايتدى ياسعد «نعم» خطابى انصاره ايده‌رم سعد ايتدى يارسول الله تحقيقا بزسكا ايمان كتوردك سنى تصديق ايتدك وهرنسنه كه سن كتوردك اول حق ايدوكنه شهادت ايلدك وسمع وطاعت اوزرينه سنكله عهد ايلدك همان مرادك نه ايسه انك اوستنه اول يارسول الله اول الله

اوكچه‌نك اتى آز معناسنه‌در وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم

الحديث التاسع

(حدثنا هناد بن السرى) طقوزنجى حديثى سرى اوغلى هناد كوفى بزه خبر ويردى (حدثنا عبثر بن قاسم) عبثر دخى بو حديثى هناده خبر ويردى (عن اشعث يعنى ابن سوار) ابن سوارك اوغلو اشعثدن (عن ابى اسحاق عن جابر بن سمرة قال) جابر بيورر (رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم) بن عليه السلامى كوردم (فى ليلة اضحيان) مهتاب كيجه‌ده (وعليه حلة حمراء) رسول اكرم حضرتلرينك قامت شريفلرى جامهٔ سرخ ايله ارآسته ايدى (فجعلت انظر اليه) جابر بيورركه بن كاهى روى رسول اكرمه نظر ايلدم (والى القمر) كاهى چهرهٔ قمره نظر ايتدم تاكه روى رسول اكرم ايله قمرى بيننده حسن كامل قنغيسى ايچوندر مطلع اولم (فلهو عندى احسن من القمر) والله بنم عندمده رسول اكرم حضرتلرينك وجه مباركلرى قمردن احسن ايدى. معلوم اوله كه رسول اكرمك حسن

حقیچونکه سنی حق پیغمبر کوندردی اکر بزه شودریانك ایچنه کیروب اوته یقاسنه چیقمق بیورسك دخی سن کیرسك بزده کیره رز بر کیمسه مز کیروقالماز وبزدشمنمزه بولوشمقدن بحضور اولور طائفه دکیلز بزجنك کونده صبر ایدیجیلرز وملاقات زماننده صادقلرز بزدن غدر کلمز امیددرکه بزدن «قرة العینك» اولان نسنه‌لری کوره سین. یعنی حظ ایتدیکك ایشلر ظهوره کله نصرتلر ومعاونتلر کوره سین همان یارسول الله بزی قنده بیوررسك آل کیت دیدی. فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سعدك بوسوزندن مسرور اولدی همان امر ایلدی «سیروا علی برکة الله وابشروا فان الله قدوعدنی احدی الطائفتین والله لکأنی الآن انظر الی مصارع القوم» بیوردی. معناسی صحابهٔ کرامه یورك حق تعالی نك برکاتیله وشادمان اولك که تحقیقا باری تعالی حضرتلری بکا وعده قیلدی ایکی طائفه‌نك بری بزمدر یاقافله‌یی المق یالشکر قریشی قرمق والله حق جل وعلانك وعده‌سی شویله مقرردرکه کویا شمدی بن قریشك دوشوب یاتدقلری یری کوزم ایله تماشا ایده‌رم دیمکدر. ثابت ایدرانس رضی الله تعالی عنه روایتنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك الینی یراوستنه قور ایدی دخی بوفلانك دوشه‌جکی یردر دیرایدی. اندن بریره دخی قورایدی بوفلانك دوشه‌جکی یردر دیرایدی. حاصلی جنك یرنده کفارك دوشوب یتاجقلری یرلری مبارك الیله تعیین ایلدی هرنره‌یی کیمه تعیین ایتدیسه چاق اورایه دوشدی اصلا شاشمدی دیمشدر. روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «بدر» قربنه‌واردیغی زماننده برقومصال یره قونمشیدیکه انسانك وطوارك ایاقلری قوم ایچنه بتاردی طیانمزدی مشرکلر مقدم کلوب صو اوزرینه قونمشلر ایدی وکندولری ایچون قیولر قازمشلرایدی. مسلمانلر صویه مضایقه چکرلر ایدی آبدست المغه وغسل ایتمکه صوبوله مزلر ایدی صوسزلق دخی غلبه ایلدی بوحالده ایکن شیطان علیه اللعنه مسلمانلره کلوب وسوسه‌یه باشلدیکه سز کندوکزی حق اوزره صانورسکز وارامزده پیغمبر وار دیرسکز وبزاولیاء الله اولدق دیو اعتقاد ایلرسکز اما ایچمکه وآبدست المغه وغسل ایتمکه صوبوله مزسکز قریش طائفه‌سی سزه غالب اولوب صویی الدیلر وسزی کوزه دیرلرکه صوسزلق جانکزه کار ایلیه دخی زبون اولدیغکز زماننده کلوب باصه‌لر بیلدکلری کبی ایده‌لردیدی. مسلمانلر بواضطراب ایچنده ایکن حق تبارك وتعالی برعظیم یاغمور ویردی دره‌لر طوپطلو اولوب اقمغه باشلدی اصحاب کرام رضی الله عنهم اجمعین صویه غنی اولدیلر مرادلرنجه خرجاندیلر وقربه‌لرینی طولدردیلر. بوخصوصده درکه حق سبحانه وتعالی کلام قدیمنده بیورمشدر ﴿ وینزل من السماء ماء لیطهرکم به ویذهب عنکم رجز الشیطان ولیربط علی قلوبکم ویثبت به الاقدام ﴾ یعنی حق تبارك وتعالی کوکدن صواییدیررر تاکم انکله سزی حدثدن وجنابتدن پاك ایلیه وشیطانك وسوسه‌سنی سزدن کیدره وقلبلریکزه صبر ویره وقدملریکزی ثابت قیله دیمکدر. محصلی بودرکه صوسزلقدن مضایقه جالی دیدهٔ عامهٔ مسلمینده مسلم اولدیغی مبین اولوب موجوداتدن احسن اولمسی متعین اولدیغندن ماعدا مشرکین منکرینك دخی انکاره مجاللری یوق ایدی لکن معاندین و آلودهٔ چرکاب انکار اولان ملحدین جمال پر کمالك کماهو حقه مطالعه قیلمزلر ایدی

بیت

کرنبیند بروز شب پره چشم
چشمهٔ آفتابرا چه کناه

پس رسول اکرمك نوری آفاق وانفسده تابان وپرتو روی فرخنده‌سی دیدهٔ اولی الابصارده درخشان وحائز کمالات صوریه اولمقده بی مثیل وجامع مزایای معنویه اولمغله بی عدیل بلکه جمیع انوارانك نورندن مقتبس وبنیان وجود کائنات اول ذات حمیده صفاتك وجود پرجودی اوزره مؤسسدر بازار حسن وبهاده قمر نور مستعاریله مانند سیم نحل انکشت مه شکافلرینه بها وعرضکاه جمالده حاشا دعوای برابری ایتمکه سزا اولمز صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث العاشر ﴾

(حدثنا سفیان بن وکیع حدثنا حمید بن عبدالرحمن الرواسی) کنیه سی ابو

چكرديكز بوحالده ايكن ابليس عليه اللعنه دخى سزى كلوب اينجيدوب وسوسه ويردى . حق جل وعلا ياغمور احسان ايتمكله مضايقه‌لريكز كيتدى وشيطانك وسوسه‌سندن دخى خلاص اولديكز قلبلريكزده صبر حاصل اولدى وياغموردن يرك قومى دخى بركشدى اياقلريكز باتمز اولدى ديمكدر. اندن پيغمبريمز عليه السلامه حين محاربه‌ده طوره‌جق يره اغاج بداقلرندن بركولكه‌لك چاتديلر اوراده طورر ايدى. اندنصكره كفار ايچندن عتبة بن ربيعه وشيبة بن ربيعه وعتبه‌نك اوغلى وليد اوچ كافر ميدانه چيقديلر. مسلمانلر لشكرندن دخى حارث اوغللرى عوف ومعاذ وعبدالله بن رواحه رضى الله تعالى عنهم ميدانه چيقديلر كافرلر بونلره سز كيملرسكز ديو صوردىلر بونلر دخى بز انصار قومندن فلان وفلان كيمسه‌لرز ديو كنديلرينى بيلديردىلر كافرلر ايتديلر بزم سزكله اشيمز يوقدر .اندن حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلمى چاغروب « يامحمد » بزه كندى قوممزدن كندى اقرانمزى ميدانه چيقار ديديلر حاصلى جنك ايتمكه اهل مكه‌دن آدم استديلر اهل مدينه ايله جنكه راضى اولمادىلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى امر ايدوب حضرت حمزه وحضرت على وعبيدة بن الحارث رضى الله تعالى عنهم ميدانه چيقديلر. كافرلر بونلره دخى سز كيملرسكز ديو سؤال ايتديلر بونلر دخى كنديلرينى بيلديرنجه ايتديلر كوزل ايشته سز اقرانمزسكز كلك برو ديديلر. عبيدة رضى الله تعالى عنه بونلرك جمله‌سندن ياشلوجه ايدى اول عتبة بن ربيعه ايله جنك ايتدى. بعضيلر اول شيبه ايله جنك ايتدى وحضرت حمزه رضى الله عنه عتبه ايله جنك ايلدى ديمشلردر وحضرت على كرم الله وجهه وليد بن عتبه ايله جنك ايلدى ووليدى قتل ايتدى حضرت حمزه دخى جنك ايتديكى كافرى قتل ايتدى. اماعبيده‌نك خطا ايله ديزينه قليج طوقندى ياره‌لو اولدى كندى دخى كافره محكم قليجنى باصمش ايدى . آخر حضرت حمزه و حضرت على معاونت ايدوب آنك جنك ايتديكى كافرى قتل ايتديلر . و عبيده‌يى كتورديلر . ائمهٔ حديثدن ابو داود رحمة الله تعالى عليه بو خصوصى حضرت على دن بويله روايت ايتمشدر كه ايتدى اول كون ميدانه عتبة بن ربيعه چيقدى واردنجه اوغلى وليد ايله قرنداشى شيبه چيقدى. اندن ندا ايدوب ميدانه آدم اوقوديلر انصار قومندن برقاچ يكتلر چيقديلر سز كيملرسكز ديو سؤال ايلديلر بز انصار قومندن فلان كشيلرز ديديلر ايتديلر بزم انصار قوميله مصلحتمز يوقدر بز عميلريمز اوغللرينى ايسته‌رز ديديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى «قم ياحمزه قم ياعلى قم ياعبيده »ديو بيوردى. اندن حمزه عتبه‌يه قارشو واردى بن شيبه‌يه قارشو واردم جنك ايتدك وعبيده ايله وليد دخى برى برينى چالوب زبون ايتديلر. اندنصكره بز واردق وليدى قتل ايدوب عبيده‌يى كتوردك ديو بيورمشدر . ابن حجر رحمة الله عليه ايدر بوروايت جميع رواياتدن اصحدر لكن مشهور بودركه على بن ابى طالب رضى الله تعالى عنه وليد ايله جنك ايتمش

عوفدر كوفيدر ثقه‌در (عن زهير) بو زهيردن مراد زهير بن محمد التميمدر (عن ابى اسحاق قال) ابو اسحاق ديدى (سأل رجل عن البراء بن عازب) برآدم براء دن سؤال ايتديكه (اكان وجه رسول الله صلى الله عليه وسلم مثل السيف) رسول اكرمك يوزى حسن ولمعانده سيف كبيمى ايدى (قال لا بل مثل القمر) براء بن عازب جواب ويروب بيورديكه رسول اكرمك وجه مباركى حسن لمعانده قوكبيدر سيف كبى دكلدر

الحديث الحادى عشر

(حدثنا ابو داود المصاحفى سليمان بن سلم حدثنا النضر بن شميل) نضردن مراد ابو الحسن مازنى نحويدر مروه ساكنلردندر ثقه‌در ائمهٔ سته حديثنى تخريج ايتديلر (عن صالح بن ابى الاخضر) بعض ائمهٔ سته حديثنى تخريج ايتديلر (عن ابى شهاب) اسمى ابو بكر محمد بن سلم الزهريدر تابعيندندر وفقيه وحافظدر (عن ابى سلمة) اسمى عبد الله در عبد الرحمن بن عوف الزهرينك اوغليدر. مدنى

اوله زیرا انلر یکتلر ایدی وعبیدة وشیبه پیرلر ایدی وعتبه و حمزه دخی پیرلر ایدی مناسب بوایدیکه جنك روایت مشهوره اوزره‌اوله. اما اصح بودرکه ابو داود روایت ایتدی دیمشدر . والحاصل کیم کیمك ایله جنك ایتدکلری اختلا - فلیدر اما مسلمانلر کافرلرك اوچنیده اولدردکلری اتفاقیدر بونده خلاف یوقدر . طبری رحمةالله تعالی علیه نقلنده حضرت علیدن مرویدرکه بن وحمزه عبیده‌یه ولیدی قتل ایتمکده یاردم ایلدك رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بزی‌عیبلامدی دیو بیورمشدر بوروایت دخی ابو داودروایتنی تقویت ایلر . ابن اسحق رحمةالله تعالی علیه ایدر میداندہ بوجنك اولدقدنصکره‌ایکی جانبدن عسکر یاب یاب بری‌برینه یاقلشدیلر پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام ابوبکر الصدیقله اول کولکه‌لك التنده طوردیلر متصل رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دعا ایدوب حق جل وعلادن فتح ونصرت ایستر ایدی « اللهم ان‌تهلك هذه العصابة من‌اهل‌الایمان فلاتعبدفی‌الارض‌ابدا »دیوبیورر ایدی. یعنی یارب‌اهل‌ایماندن شو جماعتی اکر هلاك ایلر ایسك ابدا یر یوزنده عبادت اولنمزسك دیمکدر . رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنکیچون بویله دیدیکه کندیدن صکره پیغمبر کلوب ایمانه دعوت ایتمیه‌جکنی بیلور ایدی . اکر اول کون جمله سی هلاك اوله ایدی عالم ظلمات کفر ایچنده قالور ایدی . ابوبکرالصدیق رضی‌الله‌تعالی عنه‌حضرتلری یارسول‌الله‌برمقدار تضرع ونیازی ترك‌ایله یعنی قتی چوق نفسکه تعب ویرمه‌زیراالبته‌حق‌تبارك وتعالی‌سکا ایتدیکی وعده‌یی یرینه کتورر دیوپیغمبریمز علیه الصلاة‌والسلامی تسلیه‌ایلردی‌رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلرینك‌باری‌تعالی‌یه اعتمادی‌جمله‌دن‌زیاده‌ایکن‌اول کون‌ابوبکر رضی‌الله عنه آکابویله دیدیکنك وجهنده بعض علما بیورمشلردرکه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری اول حینده امتی ایچون مقام خوفده ایدی ابوبکر رضی‌الله عنه مقام رجاده ایدی آنکیچون بویله سویلدی‌دیدیلر. بعضیلر دخی‌ایتدیلررسول‌الله‌صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك اولوقت دعایه قتی مشغول اولدیغی اصحابه قوت قلب حاصل اولمغیچون ایدی زیرا بیلورلر ایدیکه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینك دعاسی رد اولنماز ابوبکر رضی‌الله‌عنه اویله دیدیکی کبی دعادن فراغت‌ایلدی وبیلدیکه دعاسی مستجاب اولمش زیراابوبکررضی‌الله‌عنه‌سویلدیکی زمانده قوت قلب واطمینان نفسله سویلمش ایدی. پیغمبریمزعلیه الصلاة والسلام‌دعاسنك مقبولیتنی بورادن فهم‌ایتدی‌دخی‌فارغ اولدی دیمشلردر. وسعیدبن‌منصور رحمةالله علیه روایتند وارد اولمشدرکه بدر غزاسنده رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری مشرکلرك چوقلوغنه نظر ایلدی واهل اسلامه باقنجه بونلر آزکورندیلر دخی ایکی رکعت نماز قیلدیلر ابوبکرالصدیق رضی‌الله تعالی عنه صاغ یاننه طوردی پیغمبریمزصلی‌الله‌علیه وسلم حضرتلری نمازی ایچنده دعاایدوب «اللهم‌لاتخذلنی اللهم‌انشدك ماوعدتنی» دیوبیوردی. معناسی یارب بکا نصرتکی ترك ایتمه یارب سندن‌اول نسنه‌یی ایسترمکه‌بکا وعد ایتمش ایدك دیمکدر

وثقه‌در (عن ابی هریرة) معلوم اوله که ابو هریره حضرتلرینك‌اسم‌شریفنده قرق‌مقداری اقوال‌واردر اصحی عبدالرحمن بن‌ضخر الدوسیدر مقدما کنیه‌سی ابوالاسوددر رسول‌اکرم عبد الرحمن تسمیه ایتدی غایت نظیف ابیض اللون و اهل صفه‌در . رسول اکرمك اخبارینی سائر صحابه‌دن زیاده حفظ ایدر ایدی.امام ابوبکر السمعانی دیدیکه اسحاق بن راهویه بیوررکه رسول اکرمدن احکامه متعلق روایت اولنان اوچبیك احادیثك بشیوزی ابو هریره یه دائردر. ابوهریره‌بیورر- لرکه اوائل حالمده کندو جماعتمك کوسفندلرینی‌رعی ایدردم وبرکدی یاوریسی ایله استیناس ایتمشدمکه کیجه اولدقده آنی برشجر اوزرینه وضع ایدوب نهار اولدقده اول‌موضعدن‌اخذ ایدوب‌انکله‌ملاعبه‌ایتدیکم قبیله‌مده شهرت بولمغله‌ابو هریره دیو کنیه ایتدیلر و ابو هریره‌نك اسلامی حدیبیه ایله خیبر مابیننده واقع اولدی و مهاجرا مدینه‌یه کلدکده رسول اکرم خیبرده بولنمغله

بعض ائمهٔ حدیثدن مرویدرکه حضرت علی کرم‌الله وجهه ورضی‌الله عنه‌ایتدی بدر غزاسنده برمقدار جنك ایتدم دخی کلدم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی سجده‌ده کوردم « یاحی یاقیوم » دیرایدی. اندن کتدم بر آز دخی جنك ایتدم ینه کلدم اویله بولدم دیدی . اخبار صحیحه‌ده وارد اولمشدرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بدر غزاسنده کولکه‌لك التنده طوررایکن اویوقلامق واقع اولدی اندن تبسم ایده‌رك مبارك کوزینی آچوب حضرت ابی بکر رضی الله‌عنهه بشارت خبرینی ویردی وحضرت جبریل علیه‌السلامی اشارت ایدوب کوستردی دخی ﴿ سیهزم الجمع ویولون‌الدبر ﴾ آیت کریمه‌سنی اوقویه‌رق کولکه‌لکك قپوسندن طشره چیقدی. معناسی یقین زمانده کفارك لشکری صنور وارقه‌لرینی دوندوررلر دیمکدر حقیقت حال اول کون اویله واقع اولدی وجملهٔ دلائل نبوتك بری بودر دیمشلردر . وحضرت عمربن‌الخطاب رضی‌الله تعالی عنه بیوردیکه بو آیت کریمه نازل اولدیغی زمانده مراد نه ایدوکنی بیله‌مدم واول کون که بدر غزاسی واقع اولدی کوردم رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بو آیت کریمه‌یی اوقویه‌رق مبارك جبه‌سنی کیر ایدی اندن بیلدمکه مراد ندر ، یعنی مقصود اول کونده اولاجق فتح ونصرته اشارت ایدوکنی بیلدم دیمکدر . صحیح مسلمده ابن عباس عمر بن الخطابدن رضی الله تعالی عنهم روایت ایلمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مشرکینه نظر ایلدی بیك کشی ایدیلر واصحابه نظر ایتدی انلر اوچیوز اوندن زیاده ایدیلر اندن کولکه‌لك التنه کیردی وایکی اللرینی یوقارو قالدیروب اوزاتدی دخی یارب ایتدیکك وعده‌یه وفا ایله دیو دعا وتضرعه باشلدی شو لقدر اللرینی اوزادوب حق تعالی حضرتلرینه دعا قیلدیکه اوموزلرندن رداسی دوشدی ابوبکر رضی‌الله تعالی عنه مبارك رداسنی قالدیروب اوموزلرینه قودی دخی آردندن یارسول‌الله یتر دعا وزاری قیلدیغك حق سبحانه وتعالی حضرتلری سکا قیلدیغی وعده‌یه بهر حال یقینده وفا ایلردیدی اندن حق تبارك وتعالی حضرتلری ﴿ اذتستغیثون ربکم فاستجاب لکم انی ممدکم بالف من الملائکة مردفین ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایلدی. اهل تفسیر بیورمشلردرکه — اذتستغیثون — آیت سابقه‌ده واقع اولان «واذیعدکم الله» دن بدلدر . معناسی شو یله‌دیمك اولورکه یامحمد سن شول زمانی ذکر ایله که‌انده ربکزه استغاثه ایدردیکز یعنی « اغثنا یاغیاث المستغیثین » دیو یاردم طلب ایدردیکز اندن حق تبارك وتعالی سزه بری بری اردنجه ملائکه‌دن بیك ملك ایله مدد یتشدیریجی اولمغله دعاکزی مستجاب قیلدی دیمکدر. بر آیتده دخی ﴿ بثلثة آلاف من الملائکة منزلین ﴾ واقع اولمشدر. بونك معناسنده بیورمشلردرکه اول مسلمانلره نصرت ایچون بیك ملك کوندرلمش ایدی اردنجه اوچ بیك ملك دخی کوندرلدی اول کوندریلن بیك ملك مسلمانلرله بیله جنك ایدرلر ایدی

خیبر فتحنده ابوهریره حاضر بولندی . واوچ سنه‌مقداری رسول اکرمك شرف ملازمتلریله مستسعد اولدی . و شام وعراق وبحرینده حدیث شریف نشر ایتمشدر رضی الله عنه (قال) ابو هریره دیدی (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم ابیض کانما صیغ من فضة) یعنی رسول اکرمك لون اعضاسی کویا سیمدن ایجاد اولندی زیرا رسول اکرم نورانیت واضاءتی جامع اولمغله سراپا سیم صافدن دوکلمش جسمه بکزردی «صاغ الله فلانا» دیرلر وجه‌حسن واسلوب مستحسن اوزره خلق اولنسه. پس تعبیرمذکورده رسول اکرمك تناسب اعضا و تماسك اجزا ونورانیت واضاءت لمعانده ازهر اللون اولدقلرینه اشارت واردر . معلوم اوله‌که رسو اکرمك لون عامهٔ اعضا ورنك کافهٔ اجزالری بیاض ایدی لکن بعض اجزاسنده شمسك تأثیرندن وکثرت دمدن جرت حادث اولمغله ازهریت واسمریت عارضه حاصل اولوردی .حاصل کلام بعض راویلر لون اصلیی

وانلر ﴿ فثبتوا الذين آمنوا ﴾ ديوامر اولنمشدى. يعنى مؤمنلره ثبات ويرك دينلمشدى انلردخى اهل ايمانه « اثبتوا فان عدوكم قليل و ان الله معكم » ديرلر ايدى. يعنى يرلو يريكزده ثابت اولك دشمنلريكز آزدر حق تعالى حضرتلرى سزكله در ديمكدر حاصلى بو طريقله مسلمانلره قوت قلب ويررلر ايدى. ربيع بن انس ايدر اول كون حق تعالى حضرتلرى مسلمانلره بيك ملكله مدد يتشديردى صكره اوچ بيك اولديلر صكره بش بيك اولديلر. قتاده دن دخى روايت اولنمشدركه حق تعالى حضرتلرى اول كون مسلمانلره بش بيك ملكله عدد يتشديردى ديمشدر. عبد الله بن عباس رضى الله تعالى عنهما روايت ايلشدركه بدر كونده ابليس عليه اللعنه بر آلاى شيطانله وسنجاق ايله كلدى كفاره بنى كنانه طائفه سندن سراقة بن مالك صورتنده كورينوب آره لرينه كيردى دخى ايتدى سزه بوكون آدم اوغلنلرندن غالب اولور كيمسه يوقدر بن سزى خلاص ايلرم ديدى مشركلردن برينك الينه يابشوب طوروركن جبرائيل عليه السلام ملائكه لرايله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه يارديمه كلنجه ابليس عليه اللعنه الينى چكدى دخى آردينه دونوب كتدى اول كافر ايتدى ياسراقه نيلرسن قنى سن اول نه ديمش ايدك شمدى دونوب كيدرميسك ديدى ابليس بن بر نسنه كورورمكه سزانى كورمزسكز ديدى بوقصه دركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى كلام قديمنده بيورمشدر ﴿ واذزين لهم الشيطان اعمالهم وقال لاغالب لكم اليوم من الناس وانى جار لكم فلما تراءت الفئتان نكص على عقبيه وقال انى برى منكم انى ارى مالا ترون انى اخاف الله والله شديد العقاب ﴾ يعنى يامحمد ذكرايله شول زمانى كه شيطان مشركلره ايتدكلرى عملرينى تزيين ايدوب خوش كوستردى وبوكون بنى آدمدن سزه غالب كيمسه يوقدر ديدى وتحقيقا بن سزى قورتاريرم ديدى وقتاكه ايكى عسكر برى برلرينه ملاقات ايتديلر شيطان آردينه دونوب كتدى ومشركلره بن سزدن بيزارم ديدى تحقيقا بن حق تعالى حضرتلرندن خوف ايدرم والله تعالى حضرتلرينك عقاب وعذابى شديددر ديدى. بر روايتده وارد اولمشدركه اول كون جبرائيل ومكائيل عليهما السلام بشر بيك ملكله ايندلر ملائكه لر رجال صورتنده ايديلر ابلق آتلر اوستنده آق لباسلر كيوب آق عمامه لر صارنمشلر ايدى. وحنين غزاسنده يشل عمامه لر صارنمشلرايدى. وحضرت على دخى بيورمشدركه بدر كونده ملائكه نك نشانلرى آق صوفلر ايدى آتلرينك آتلرنده دخى نشانلر وارايدى . بعض علما بيورمشدركه بدرغزاسندن غيرى غزاده ملائكه جنك ايتمامشدر كيرو قلان غزالرده همان عدد ومدد اولورلر ايدى يعنى لشكر چوق كورنمك ايچون واهل اسلامه قوت قلب اولمق ايچون كلورلر ايدى ديمشلردر. تفسير ابن كثيرده عبدالله بن عباس رضى الله تعالى عنهما دن بويله نقل اولنمشدر وابن مرزوق دخى قول مختار اوزره بويله دركه ملائكه بدرغزاسندن غيرى يرده قتال ايتمديلر بلكه همان حاضر اولورلر ايدى ديمشدر. اما بو قوللرى صحيح

و بعضيلر لون عارضيي اعتبار ايدوب هر برى عندنده ملحوظ اولان وجهله بيان ايتديلر. معلوم اولديكه رسول اكرمك لوننده بياضلق محققدر . غايت ما فى البال بعض اجزالرى عارض سببيله ازهر اولمش اوله علما اعلام بيوردىلركه بركسنه رسول اكرم اسود ايدى ديسه كافر اولور . زيرا تواتر ايله ثابت اولان وصفندن غيرى وصفله توصيفك مألى حاشا رسول اكرمك تكذيبنه منجر اولور نعوذ بالله من ذلك (رجل الشعر) رسول اكرمك موى عنبر بويلرى قيورجق ايله دوز مابيننده متوسط ايدى صلى الله عليه وسلم

﴿ الحديث الثانى عشر ﴾

(حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا الليث بن سعد) عينك سكونيله در ليث مذكور فقيه وحديثده امام ايدى امام شافعى ديديكه ليث مذكور امام مالكدن افقه ايدى لكن اصحابى فقهنى ضايع ايتديلر ودخى ديديكه درونمده برغصه جايكير اولمشدركه بندن حين موتمدك مفارقت ايتمز كه ليثك زمانه لاحق اولدم

مسلمده سعد بن ابی وقاصدن روایت اولنان حدیث شریف رد ایلر زیرا سعد رضی الله تعالی عنه بیورمشدرکه احد غزاسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صاغنده وصولنده ایکی کیمسه کوردم اندن اول هیچ کورمدم ایدم جنك ایدلر ایدی اشدقتاله مقاتله ایلرلر. ایدی دیمشدر مرادی جبرائیل ومکائیل علیهما السلام ایدی دیمشلردر. امام نووی رحمة الله علیه ایدر بو حدیث شریفده بیان واردرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله ملائکه بیله جنك ایدرلر ایدی وانلرك جنك ایتمسی بدر غزاسنه مخصوص دکل ایدی صواب دخی بودرکه بدره مخصوص اولمایه وملکلری کورمك انبیایه مخصوص دکلدر بلکه صحابهٔ کرام واولیاء الله دخی کوررلرایدی دیمشدر. ابن انباری رحمة الله علیه ایدر آدم اوغلانی نیجه قتل اولندیغنی ملکلر بیلمزلر ایدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری انلره تعلیم ایدوب ﴿ فاضربوا فوق الاعناق واضربوا منهم کل بنان ﴾ بیوردی. معناسی بوینلری اوزرینه وهر مفصللرینه چالك دیمکدر مراد باشلرینه چالك وهر اك یرلرینه چالك دیمکدر دیدیلر. روایت اولنورکه اول کون ملائکه‌لرك قتل ایتدکلری کافرلرك بیونلرنده وپرمقلری اوجنده قره‌قره نشانلر وار ایدی اوندن بیلورلردیکه ملائکه‌لرك اولدردکلری انلردر. ابن عباس رضی الله تعالی عنهما بیورمشدرکه بنی غناردن بر کیمسه بکا ایتدیکه عم اوغلیله بن بر یوکسك طاغ اوستنه چیقدقکه بدرك اوزرینه حواله ایدی جنکی تماشا ایدردك غرضمز بو ایدیکه قنغی طائفه بوزیلورسه اینوب اثوابلرینی یاغما ایدهلم بو حالتده طوررکن یوقارودن بر بلوط اینوب بزه یاقلشدی ایچندن آت آوازلرینی ایشتدك وبر کیمسه «اقدم حیزوم» دیدیکنی بن کندم ایشتدم عم اوغلینك یورکی قوپدی اوراده هلاك اولدی بندخی هلاك اوله یازدم دیدی. امام بیهقی وابو نعیم روایت ایتمشلردر. حیزوم جبرائیل علیه السلامك آتنك اسمیدر «اقدم حیزوم» دیمك ایلرویوری «یاحیزوم» دیمکدر. ائمه حدیثدن حاکم و بیهقی وابو نعیم رحمهم الله روایتلرنده ابو امامه سهل بن حنیفدن اولدخی اتاسندن نقل ایتمشلردرکه بدر کونده مسلمانلرك بریسی قلیجیله بر مشرکه اشارت ایتدیکی کبی اول مشرکك باشی قلج طوقنمدن یره دوشردی دیمشدر. شیخ تقی الدین سبکی رحمة الله علیه ایدر سؤال ایتدیلرکه حکمت نه‌ایدی بدر غزاسنه بودکلو ملائکه کلمکه باوجودکه جبرائل علیه السلام یالکز برقنادی اوجیله کفاری دفع ایتمکه قادر ایدی. بن ایتدم مراد اول ایدیکه فعل پیغمبر علیه السلامك واصحابنك اوله ملکلر مدد اوله شول بر عسکر بر عسکره مدد یتشمك کبی عادة الله ده جاری اولان اسباب صورتنه رعایت ایتمك ایچون بویله قلنمش اوله وجمله‌سنك فاعلی الله تعالی در دیدم دیو بیوردی. بو سوزك محصلی بودرکه الله تعالی حضرتلرینك مرادی بو ایدی که کفار پیغمبر عزعلیه السلام حضرتلری ایله صحابهٔ کرامك الینده قتل اولنوب فضیلت جهاد بونلره میسر اوله بو تقدیرجه

لکن جمال پرکمالیله شرفیاب اولمدم. ولیث مزبور اکثر یا مصرده ساکن ایدی. برکره بغداذده رشید مجلسنه داخل اولدقده شرف قدومنی غنیمت بیلوب رسوم میزبانی وقواعد اکرامی مرعی طوتدقدن صکره هنکام مودعت و زمان مفارقتده آخر اجازت ارضیهٔ مصریه‌دن مرفه‌الحال و مجتمع البال اولمغیچون ایرادات وافره وقطائع متکاثره تعیین ایتدکده عمال مصرده صورت ظلم وحیف نمایان اولورسه دست تطاولی دراز ایتمکه آغاز ایدنلرك عزلی وتأدیبی لیث مرقومك دست مشیتنه مربوط وصلاح حال رعایا وضعفایی مزبورك رأی اصابت پیراسنه منوط قیلدی. حکایت اولنورکه رشید حلیله‌سی زبیده خاتونله کم عم زاده‌سی برکون اثنای مکالمه‌ده لسانندن «انت طالق ان لم اکن من اهل الجنة» عبارتی صدور ایتدی اهل بهشت ودوزخ دنیاده متعین اولمیوب بلکه روز فرداده متبین اولدیغندن طلاقك وقوعی خوفی شوهر وزنی عظیم حزن

کرکدرکه بونلره قوت قلب حاصل اولمغیچون وافر ملکلر کلـه‌لر دخی مؤمنلری یورکلندیره‌لر نتکیم عادتا بر عسکر جنك ایدرایکن معاونت ایچـون بر عسکر دخی کلدیکی کبی جنك ایدنلر تمام قـوت قلبله هجـوم ایدوب دشمنی شکست ایدرلر بونلره دخی اویله واقع اولدی دیمکدر. وبوندن لازم کلمز که ملائکه هیچ کافر قتل ایتمیه‌لر زیرا کفـار مسلمانلرك اوچ مقدارندن زیاده ایدی اهل اسـلام ملائکه‌یه ارقه‌لنوب اقدام ایلیوب هر برینه کافر قتل ایتمك میسر اولدقدنصکره زیاده قلان کفارك بعضنی دخی جائزدرکه ملائکه قتل ایتمش اوله‌لر اکر مـلائکه عسـکرینی کوروب یورکلنمیه‌لردی مسلمانلره قتال مشکل اولورایدی زیرا کفارعسکری کندیلرینه نسبتله قتی چوق ایدی وسلاحلوطائفه ایدی مؤمنلرك اکثریسی فقرا ایدی وسلاحلری دخی مساعد دکل ایدی لاجرم بو طریق اولمسـه بونلره غزامیسر اولمـاز ایدی الله تعالی نك مرادی خود بونلره غزانصبب ایتمك ایدی والاحق تبارك وتعالی قادر ایدیکه برملك کوندروب جمله‌سنی هلاك ایده یاخود امم سالفه‌یه واقع اولدیغی کبی کوکدن عذاب نازل اولوب جمیع کفار بر آنده هلاك اوله‌لر ایدی . روایت اولنورکه اول کون ایکی عسکر بربرینه یاقلشدقلری کبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یردن بر آوج اوفاق طاشجغزلر آلدی دخی کفـاره قارشـو آتوب «شـاهت الوجوه» دیدی. یعنی صورتلری قبیح اوله دیوبددعا ایتمکدر. اندن مشرکین ایچنده کوزلرینه وبورنی دلکلرینه قوم کیرمدك کافر قالمدی همان صندیلر قریش اولولرینك نیجه‌سی قلجدن کچدی ونیجه‌سی اسیر اولدیلر. عبدالرحمن بن زیدبن اسلم رحمة الله حق جل وعلا حضرتلرینك ﴿ ومارمیت اذرمیت ولکن الله رمی ﴾ آیت کریمه‌سنك تفسیرنده بیورمشدرکه معناسی. یامحمد آتدیغك زمانده‌سن آتمدك ولکن الله تعالی حضرتلری آتدی دیمکدر اول زماندن مراد بدرکونی ایدیکه رسول الله صلی الله تعـالی علیه وسلم حضرتلری کفارك یوزلرینه بر آوج اوفاق طاشلر آتمش ایدی دخی کفار صمشلر ایدی. علمـادن نیجه کیمسـه روایت ایتمشلردر بو آیت کریمه بدر کونده نازل اولمش ایدی اکر چکیم حنین غزاسنده دخی رسـول الله صلی الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینه اویله ایتمك واقع اولمشدر دیدیلر نتکیم اشاغیده بیان اولنسه کرکدران شاءالله تعالی. بر جماعت بو آیت کریمه‌دن مراد فعل رسولی اندن سلب ایدوب باری تعالی‌یه اضافت ایتمکدر دیو اعتقادایدوب جبر مذهبنه بونی اصل ایتدیلر وافعالی عباده نسبت ایتمکی ابطال ایدوب یالکز باری تعالی حضرتلرینه نسبت ایتمکی تحقیقه تمسك طوتدیلر. وآیت کریمه‌نك معنـاسنی بویله فهم ایتمك نعوذ بالله خطـادر زیرابوندن لازم کلورکه اکر طاعت اکر معصیت جمله‌سی الله تعالی‌دن صادر اولوب قولك اراده هیچ مدخلی اولمیـه بو تقدیرجـه فسق وفجور ایدوب قتل نفس ایدنلرك هیچ صوچلری وکناهلری اولمیـوب انلره مؤاخذه اولنمامق کورینور خود بویله دکلدر بلکی هرکشی طاعت ایله ثوابه ومعصیت

وغمه القا ایتمکله بو معمانك حلنی علمای عظامدن استفتا ایلدکلرنده هیچ بر فرد قضیه‌یه فیصـل ویرمکه جرأت و مزبوری بنـد غمدن آزاد ایتمکه جسارت ایتمدی . بالاخره لیث بن سـعدی دعوت وبوقفلك فتحنی آنك کلیدهمتنه حواله ایدوب مسـئلهٔ مزبورهٔ معضـله‌یی لیثك پیش رأی مشکل کشاسـنه عرض ایلدکده لیث لب جنبـان استنطاق اولوب شوسیاقده رشـیددن استفسـار ایتـدیکه یاامیر المؤمنـین عظمت و جلال حضرت خداوند متعال روز حساب‌ده اولین وآخرین حفاة وعراة دیوان محاسبهٔ اعماله حاضر اولدقلرنده بعضی مظهر لطف ونعیم وبعضی فتادهٔ چاه جحیم اوله جقلرینه اعتقادك مجزوم ومعـاذالله فرقهٔ ثانیـهٔ غیر ناجیه‌دن اولمق احتمـالندن خوف و بیمك محتومیدر دیدکده رشـید دخی میدان سخنده کمیت جوابه جولان ویروب دیدیکه یالیث حق بوکه فکراحوال قیامتدن زهرم چاك وروز باز خواسـت حضور رب العالمینده مقام خطاب وجوابی واحتمال

ایله عقابه مستحق اولور زیرا حق جل وعلا هر کشینك الینده اختیار جزئی قومشدر اول حسبله صادر اولان افعالندن مثاب اولور ومعاقب اولور .اکر سؤال اولنوب اختیار جزئی دیدکلری نسنه‌یی دخی تکری تعالی یراتمشدر اول یراتمیدی قول نیه قادر اولور ایدی بو تقدیرجه ینه جمله‌سی الله تعالی‌دن اولمش اولور دنیلورسه جوابی بودرکه اکرچه هر نسنه‌یی خلق ایتمك الله تعالی حضرتلرندندر قول نسنه یراتمغه قادر دکلدر اما اول اختیار جزئینك صرفنی قوله مفوض قیلمشدر دیلدیکی یره صرف ایتمکده قولی مستقل ایدوب اول بابده کندی ارادن چیقمشدر بو مرتبه‌دن صکره قول اختیار جزئی‌سنی خیر جانبنه صرف ایدر ایسه دخی خلق ایدیویرر شروفساد جانبنه صرف ایدر ایسه دخی خلق ایدیویرر وشروفساده صرف ایتدیکی زمانده خلق ایدیویرمکدن راضی اولمق لازم کلمز زیرا مقدما کتابلر وپیغمبرلر کوندروب خیروشری بیلدیرمشدر وخیردن خشنود اولوب شردن خشنود اولمیه‌جغنی اعلام ایتمشدر انکیچوندرکه قول اختیارنی قنغی جانبه صرف ایدر ایسه انك جزاسنی کورور زیرا بیلدکدنصکره صرف ایدنجه عذره یر قالمز مثلا بر کیمسه‌نك بر قولی اولسه‌که هرکز بر حبه‌یه قادر اولمسه همان افندیسنه باقوب طورسه افندیسی دخی اول قولك شانی امتحان ایچون الینه بر مقدار التون ویروب شویله دیسه که بره اوغلان سن بنم قولم‌سك وبو التون دخی بنم ملکمدر اما بونی سکا ویردمکه سنك تدبیر وتصرفك نه مرتبه ایدیکنی بیلم واستحقاقکی کورم اکر آته وطونه وسائر مهما تکه صرف ایدوب بر خوشجه آدملك سمتنی طوترسك سکا انواع رعایتلر ایدرم یانده مرتبك زیاده اولور. اکر فسق وفجوره ومهملاته خرج ایدوب نکبتلك سمتنی طوترسك باشکه بلالر کتوروب سکا انواع عقوبتلر ایدرم ایشته سکا دیه جکمی دیدم وارایدی شمدن کیرو بو التونی صرف ایدنجه بن ارادن چیقدم کوره‌یم سنی نیلرسك دیسه بو مرتبه‌دنصکره اوغلان التونی فسق وفجوره صرف ایتدیکی تقدیرجه تقصیری کیم ایتمش اولور ظاهر بودرکه افندیسی لازم اولان نه ایسه بیلدیرمشدر انك جانبندن قصوریوقدر ایدی لازم کلورکه خطا خدمتکارك اوله. اکر سؤال اولنوب حق تعالی حضرتلرینك تجربه وامتحانه نه احتیاجی وار ایدیکه قوللرینی تجربه ایلیه دنیلور ایسه. جوابی بودرکه حق جل وعلا حضرتلری قوللرینی تجربه وامتحان ایلر دیمکك معناسی کندویه علم حاصل اولمغیچون ایلر دیمك دکلدر زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری علام الغیوبدر جمیع مخلوقاتك احوالنه تا ازل آزالدن عالمدر علمندن خارج نسنه یوقدر علم الله جمیع اشیایی محیطدر بلکه امتحاندن مراد هرکشینك شانی کندویه بیلدرمکدرکه حدندن تجاوز ایدوب مراتب عالیه‌یه استحقاق دعواسنی قیلیه قصور کندی جانبندن ایدیکنی فهم ایلیه تا کم حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك عدل ودادی مرتبه‌سی وفضل واحسانی دائره‌سی تمام ادراك واذعان اولنه مثلا بر صاحب دولت

عتاب وعقابی ملاحظه ایتدکجه فتادهٔ چاه هلاك اولمغه قریب اولوب شدائد یوم المیزان خوفندن دل صدپاره‌م مانند برك خزان لرزان وهمیشه مآل احوالم یوم السؤالده نیه منجر اولور دیو هراسان اولدیغم محل اشتباه دکلدر. لیث چون بو کلام صحت انجامی استماع ایدنجه دیدی که یا امیر المؤمنین خاطرندن شبهه‌یی کیدرکه مقتضای وعد بی خلف سبحانی وپیغام مژدهٔ بی خلاف قرآنی یعنی نص کریم ﴿ ولمن خاف مقام ربه جنتان ﴾ مضمونی اوزره ایکی جنته مستحق واهل بهشتدن اولدیغك متحققدر وبو عقده اشکالنی کشاده ودل غمکینلرینی بند المدن آزاده ایلدکده رشید وزبیده جوائز وخلع بسیار ونوازش بی شمار ایله مقابله ایتدیلر یوز یتمش بش سنهٔ هجریه‌سنده جوار رحمت حقه واصل اولدی رحمة الله علیه (عن ابی الزبیر) اسمی محمددر. اسلامکینك اوغلیدر کتب سته اصحابی حدیثنی تخریج ایتدیلر (عن جابر بن عبدالله) انصاردندر رسول اکرمدن روایتی چوقدر اون طقوز غزایه

برقولنك شاننده استقامت يوق ايديكنى بيلسه رعايتنده اهمال اوزره اولور. اما مذكور قول كندى حدينى بيلسه زعنجه كندويى مصلحت كذار ملاحظه ايلسه صاحب دولت بكا رعايت ايلز ديو دائما شكايتدن خالى اولماز. اما حدينى بيلديروب كندينك عدلنى وفضلنى ظهوره كتورمكيچون برمصلحت اصمارلسه قول دخى كندينك قصور شانى مقتضاسنجه ايشك آخرينى ملاحظه ايليوب دائما اهمال و تكاسل اوزره اولسه مال ومنالى تلف ايدوب حين محاسبه‌ده انواع قباحت وخياتى ظهوره كلسه انك سوزى قالماز كندو صفحات اعمالنده صورت حالنى مشاهده ايلر بو مرتبه‌دنصكره عدل مقتضاسنجه حقندن كلور ايسه تقصير كندينك ايديكنى بيلور فضل حسبنجه عفو ايلرسه لطف وكرم انك ايدوكنى اذعان ايلر وبوندن غيرى امتحانك نيجه اسرار خفيه‌سى دخى واردر كه بزم عقللريمز انك فهم وادراكنده قاصردر وكيمسه‌يى اسرارينه مطاع قيلمق حق جل وعلا حضرتلرينك اوزرينه واجب دكلدر همان بزم وظيفه‌مز سمع وطاعت وبيان اولنان مرتبه‌لرايله قناعتدر والله اعلم. ايمدى معلوم اوله‌كه ﴿ ومارميت اذرميت ﴾ آيت كريمه‌سندن مراد بودركه آتمقده ايكى حال واردر. بريسى ابتدادر كه آتلان نسنه‌يى الدن بوشاندر مقدر. بريسى دخى انتهادركه اول نسنه‌يى يرينه ايصال ايتمكدر. پس بو مقامده دخى اول آتلان اوفاق طاشلرى الدن چيقارمق رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينكدر اما جميع كفارك كوزلرينه قويمق يالكز بارى تعالى حضرتلرينكدر زيرا بو انسان فعليله اولور نسنه دكلدر كه بر آوج قوم آتيلوب بيك نفر كيمسه‌نك كوزلرينه كيره اصلا بريسى قالميه. والحاصل آيت كريمه‌نك اشارتى بودركه اول كون حق سبحانه وتعالى حضرتلرى كرچه ظاهرا انسان الندن بعض سبب ظهوره كتوردى اما هزيمت فى الحقيقه كندينك ايدى. محمد بن اسحق رحمة الله عليه روايتنده وارد اولمشدركه بدر كوننده عكاشة بن محصن رضى الله تعالى عنه شولقدر جنك ايتديكه الينده قليجى اوفاندى دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك يانه كلدى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام دخى الينده بر اغاج بوداغنى ويروب واربونك ايله جنك ايله ديدى عكاشه رضى الله عنه الينده بوداغى بر كره سلكى ويرديكى كبى بركوزل اوزون محكم اوقه‌لو قلج اولدى. اندن كتدى تا بارى تعالى حضرتلرى مسلمانلره فتح ميسر ايدنجه اول قلجله جنك ايلدى صكره دن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله نيجه غزالره كيدوب اول قليجى قوللندى حتى شهيد اولديغى زمانده دخى كندى ايله بيله ايدى ديو بيوردى. پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك اول كونده ظهوره كلان معجزاتندن برى دخى بودركه قاضى عياض رحمة الله تعالى عليه نقلنده ابن وهبدن روايت اولنمشدركه معاذ بن عمرو رضى الله تعالى عنه رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك يانه برحالده كلديكه برالينى عكرمة بن ابى جهل شويله چالمش كه همان دريسندن ايلشه قالمش رسول الله صلى الله

رسول اكرم ايله حاضر اولدى مصر وشامه رحلت ايتدى ومكة مكرمه‌ده براز زمان مجاور وآخر عمرنده اعمى اولدى. سن شريفلرى طقسان درده بالغ اولدقده هجرتك يتمش يدنجى سنه‌سنده مدينة منوره‌ده آخرته انتقال ايتدى (ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال عرض على الانبياء) رسول اكرم بيورديلر كه انبياء بنم اوزريمه عرض اولنديلر يعنى كوستردىلر. ايمدى بو عرض ليلة معراجده اولديغى احاديث صحيحه ايله ثابتدر. لكن مكان عرضده روايت مختلفدر اكثر اهل سير قولى بودركه رسول اكرم سمواته عروج ايتمزدن اول انبياء عظام ايله بيت مقدسده جمع اولديلر (فاذا موسى ضرب من الرجال) ناكاه موسى‌يى كوردم رجال ما بيننده متوسط اللحم ايدى (كأنه) كويا موسى عليه السلام (من رجال شنوءة) شنوءه رجالندندر شينك ضمى ونونك ضمى وهمزه‌نك فتحى بعده تاء ايله يمنده برقبيلة معروفه‌نك اسميدر. بو قبيله‌نك اهالىسى غايت نظيف

تعالی علیه وسلم حضرتلری الینه توکوردی دخی الی ینه یاپشوب بتدی . آندنصکره حضرت معاذ تا عثمان رضی الله عنه زماننه دکن حیاتده اولدی دیمشلردر. حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها بیورمشدرکه بدر غزاسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امر ایلدی کفاری سورکلدیلر دخی «قلیب» ایچنه طولدردیلر امامیة بن خلف دیدکلری ملعون دوشدیکی یرده شویله شیشدیکه زرخنه صیغماز اولدی اصحاب کرام اول ملعونك اوستنه شولقدر طاش وطپراق آتدیلرکه التنده نابدید اولدی قتی موذی ملعون ایدی لعنة الله علیه. وقلیب شول قیودرکه ایچی طاشله یاپلمش اولمیه سابقا ذکر اولندیغی اوزره. انس بن مالك رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بدرغزاسندن برکون اول اشارت ایدوب ایشته محل فلان کافرك یریدر وبو محل فلان کافرك یریدر دیوبیوردی ایرتسی کون اولدیغی کبی ذکر ایتدیکی کافرلرك هربری اشارت بیوردیغی یرلره دوشدیلر هیچ بریسی آخر یره دوشمك واقع اولمدی دیوبیورمشدر. آندن کفار قلجدن کچوب قلیب ایچنه آتلدقلرندنصکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اورایه واردی. دخی یافلان بن فلان . ویافلان بن فلان دیو برقاچنی آدلو آدیله چاغروب « هل وجدتم ماوعد ربکم الله ورسوله حقا فانی وجدت ماوعدنی الله حقا » بیوردی. معناسی الله تعالی ورسول الله سزه وعده ایتدکلرینی حق بولدیکزمی تحقیقا حق سبحانه وتعالی بکاوعده ایتدکلرینی بن حق بولدم دیمکدر . یعنی کوردیکزمی ایمانه کلیوب کفر اوزرینه کیدنلرك عاقبتلری عذاب جهنم اولدیغنی شمدی بیلدیکزمی بکا وعده قلنان فتح ونصرتی بن کوردم دیمشدر . روایت اولنمشدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام کفاراوزرینه واروب میتلرینه خطاب ایتدیکی زمانده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه یارسول الله برالای جانسز بدنلره نیجه خطاب ایدرسك دیدی. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام بیوردیکه « ماانتم باسمع لمااقول منهم غیرانهم لایستطیعون ان یردوا شیئا » یعنی یاعمر بنم سوزمی سزانلردن زیاده اشیدیجی دکلسکز الا بوقدروارکه انلر جواب ویرمکه قادردکلردر دیمك اولور . ابن مرزوق رحمة الله علیه عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن روایت ایلمشدرکه برکره بدره اوغرادم دخی کوردمکه برکیمسه یه عذاب ایدرلر ایکلر کچوب کتدکدنصکره اردمدن ندا ایدوب یاعبدالله دیدی ابن عمر حضرتلری ایتدی اسمم ایله چاغردی بیلزمکه بنی بیلدیکندنمی ایدی یوقسه بیلیوب همان عادت عرب اوزره یاعبدالله دیمکمی ایدی هله دوندم یاننه واردم بندن صواستدی بنده صوویرمك قصدینی ایتدیکم کبی اول عذاب ایدن قره صورتلو کیمسه بکا یاعبدالله صاقن ویرمه بورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قیردیغی مشرکلردندردیدی دیمشدر. امام طبرانی رحمة الله علیه ایدر بدرده ظهور ایدن علامتلرك بعضیسنی حجاجدن چوق کمسه حکایه ایتمشیدی ایشتمش ایدك که بدره

ونسبلری طاهر وسیرتلری حسن وعملری پسندیده وضعف وسمن مابیننده متوسطلردر بناءً علی ذلك حضرت موسی بو قومه تشبیه اولندی (ورأیت عیسی بن مریم علیه السلام) بن عیسی بن مریمی کوردم (فاذااقرب من رأیت به شبها بنم کوردکلرمده صورت جهتنده اکا پك مشابه اولان (عروة بن مسعود) مسعود الثقفینك اوغلی عروه‌در. معلوم اوله‌که رسول اکرم عیسی علیه السلامی عروة بن مسعوده تشبیه ایتدی . عروه‌یی کوروب قیافتنه مطلع اولان اصحاب کرام عیسی‌نك حلیه‌سنی قیاس ایله فهم ایدرلر. قاضی عیاض شفاسنده ابو هریره‌دن روایت ایلدیکی حدیث شریفك معناسی بودرکه رسول اکرم بیوردیکه بن عیسایی کوردم اورطه بویلو وجهنده بکاری چوق جامدن چیقمش کبی قزارمش دیو نقل ایتدی. معلوم اوله‌که رسول اکرم طائفدن رجعت ایتدکده مدینه‌یه داخل اولمزدن اولجه عروة بن مسعود رسول اکرمی آرزو ایدوب کلوب یولده یتیشدی .

اوغرایان کیمسه‌لر جنك اولان یرده طبل آوازینی اشیدردیرلرایدی. وبویله واقع اولدقده اهل اسلامه فتح ونصرت علامتنی طوترلر ایدی بن بونی انکار ایدردم قنده اولاجقدر که کرچکدن طبل آوازی کله جاءزدرکه‌طوار اباغی طاشلره طوقنوب قیالر یالکلانور دیرایدم وبکا دیرلردی اورالر یومشق یرلردروقومدر انده طاش یوقدر واورایه اوغرایان اکثری‌دوه‌در دوه‌ایاغندن قوم‌اوزرنده‌صوت وصدا چیقمق‌احتمالی یوقدر دیرلرایدی برزمانده حق‌جل‌وعلا بکانصیب قیلدی مکة‌الله سفرنده اتفاق برکون بدره اوغرادم‌دوه‌دن ایندم‌بیان‌یوریوب کیدرایکن یانمده دوه‌جیلردن برعرب اوغلانی وارایدی‌بکا ایتدی طبل آوازینی‌اشیدیرمیسك دیدی بن بوفکردن فارغ وکندی ملاحظه‌مه مشغول کیدردم عرب بوسوزی سویلدیکی کبی خاطرمه کلدی وبونك سویلدیکندن بدنم دتردی قولاق طوتوب دکله‌دم واقعا طبل آوازی کلدی برمقدار روز کار اسرایدی والمده برسعدان اغجی بوداغی وارایدی‌المدن براقدم جاءزکه روز کار بوداغه طوقنمقدن برصوت پیدا اوله‌دیدم وحقیقتنی بلك تمام مرادم ایدی همان یراوزرینه اوتوروب دکله‌دم وقالقوب دکله‌دم محقق طبل آوازینی ایشتدم هیچ شبهه‌قالمدی اماآوازین طرفندنبرو کلور ایدی بزمکه‌یه طوغروکیدزدك اوکون بدرده قوندق بتون کون نوبت نوبت طبل آوازینی ایشتدم دیوبیوردی . وشویله خبر ویررلر که هر کشی اشتمزمش برجاعتك‌ایچنده بعضیسی‌اشیدوب بعضیسی‌اشتمك اولورمش. امام‌طبرانی رحمه‌الله نقلنده وارد اولمشدر که‌اول کون« ابوالیسر.عباسی»طوتوب اسیر ایلدی وعباس بیوك آدم‌ایدی ابوالیسر کوزه‌خور کیمسه ایدی عباسه ایتدیلر نه‌خوشسك بواصل آدمه طوتلدك‌دیلسك خود آوجك‌ایچنه آورایدك دیدیلر عباس ایتدی قارشومدن کلدیکی کبی کوزیمه «خندمه» کبی کورندی دیدی. وخندمنه دیدکلری مکة اللهده برطاغدر . روایت اولنورکه طوتیلان‌اسیرلری باغلیوب ضبط ایلك حضرت عمره اصمارلنمش ایدی عباسی دخی باغلدی عباس اکلیوب یاتوردی رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری‌اکلدیسنی ایشتدی دخی‌اول کیجه بیحصورلغندن اویومدی انصار قومی بوحالتی طویدیلر دخی واردیلر عباسك باغنی چوزدیلر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك رضای شریفلری بویله ایدیکنی فهم ایتمشلردی صکره‌دن ینه تمام رضای شریفلرینی طلب ایدوب عباسك فداسی ترك اولنمق خصوصنی‌سویلدکلرنده رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری جواب ویرمدی . امام‌احمد رحمة‌الله‌تعالی‌علیه نقلنده انس‌بن‌مالك‌رضی‌الله‌تعالی‌عنه روایت‌ایلشدرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری بدر کوننده اصحاب کرامله اسیرلر خصوصنده مشورت ایدوب حق‌سبحانه‌وتعالی بونلرك‌فرصتنی سزه ویردی شمدی بونلری‌نه‌ایلك کرکدردیوبیوردی. حضرت عمررضی‌الله‌تعالی‌عنه‌حضرتلری‌یارسول الله بن بونلرك بوینلرینی‌اوریرم دیدی. پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام‌حضرت‌عمرك

و هجرتك طقوزنجی سنه‌سنده اسلامه‌کلوب قومنه رجعت ایتمك‌ایچون برایکی کره اذن طلب ایتدکده اوچنجی دفعه‌ده اذن‌ویردیلر. قومنه‌واصل اولدقده هربرینی اسلامه دعوت ایتدی . معاندلر عداوت‌ایدوب صلاة فجر ایچون کندی خانه‌سنده عروة بن مسعود اذان اوقورایکن‌قومندن‌برخبیث اوق ایله شهید ایتدی رضی الله عنه . بوخبر رسول اکرم حضرتلرینه واصل‌اولدقده بیوردیلرکه عروه‌نك مثلی صاحب « یاسین » مثلیدرکه قومنی حضرت‌اللهه‌دعوت‌ایتدی قومی اباایدوب‌قتل‌ایتدیلر (ورأیت‌ابراهیم‌علیه‌السلام) بن ابراهیمی کوردم (فاذا اقرب من رأیت به شبها صاحبکم) کوردکلرمده صورت جهتندن اکا پك مشابه اولان سزك صاحبکزدر (یعنی نفسه) راوی بیوررکه رسول اکرم حضرتلری کندی نفس سعادتلرینی مراد ایدرلر (ورأیت جبرائیل) بن جبرائیلی کوردم (فاذا اقرب من رأیت به شبها دحیة) کوردکلرمده آکا

كلامندن اعراض ايدوب صحابهٔ كرامله ينه مشورت ايلدى حضرت عمرينه اويله ديدى. حاصلى اوچ كره بويله واقع اولدقدنصكره ابوبكر الصديق رضى الله عنه اياق اوزرينه طوروب يارسول الله فدالرينى آل دخى بونلرى عفوايله ديدى. پيغمبريمز عليه الصلاة والسلامه ابوبكر رضى الله عنهك بوكلامى خوش كلوب مبارك يوزندن اضطراب اثرى كتدى وعفوبيورب فدالرينى قبول ايلدى. اندن حق تعالى ﴿ لولا كتاب من الله سبق لمسكم فيما اخذتم فيه عذاب عظيم ﴾ آيت كريمه‌سنى انزال ايلدى وبو آيت كريمه‌نك تحقيقى مقصد سادسده كلسه كركدر ان شاء الله تعالى . ابن عباس رضى الله تعالى عنهما حضرتلرندن روايت اولنمشدركه ايتدى بدر غزاسنده بابام عباس اسير اولدى دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى ياعباس كندى نفسك ايچون وقرنداشلرك اوغللرى عقيل بن ابى طالب ونوفل بن حارث ايچون ودوستك عتبه بن عمرو ايچون فداوير ديوبيوردى عباس ايتدى بن مسلمان اولمشدم قريش بنى بونده كوجله سوروب كتورديلر يوقسه بن كندم كلدم ديدى. رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى ياعباس سوزك حقيقتنى الله تعالى بيلور اكر سوزك كرچك ايسه الله تعالى سكا اجرينى ويره اماهله ظاهر حالك بو ايديكه بزم اوزريمزه كلمش ايدك ديوبيوردى. موسى بن عقبه‌دن منقولدر كه اسيرك فداسى قرق قيه التون ايدى ديمشدر. ابو نعيم رحمة الله عليه ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن روايت ايلمشدر كه اول كون عباسى يوز قيه التونه وعقيل بن ابى طالبى سكسان قيه التونه كسمشلر ايدى. عباس رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه قرابتمز ايچونمى بويله ايتدك ديدى يعنى سنك عمك اولهم بكا نيچون بودكلو فدا تكليف ايدرسك ديمك استر ايدى. اندن حق سبحانه وتعالى ﴿ ياايها النبى قل لمن فى ايديكم من الاسرى ان يعلم الله فى قلوبكم خيرا يؤتكم خيرا مما اخذ منكم ويغفر لكم والله غفور رحيم ﴾ آيت كريمه‌سنى كوندردى. معناسى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه خطاب ايدوب بيوررکه يامحمد شول اللريكزده اولان اسيرلره سن ديكه اكر حق تعالى حضرتلرى سزك قلبكزده ايمان واخلاص وار ايديكنى بيلورسه سزدن اخذ اولنان فدادن ايو نسنه‌يى سزه ويرر وسزى مغفرت ايلر وبارى تعالى حضرتلرى غفور رحيم در مبالغه ايله غفران ورحمت ايديجيدر ديمكدر. حضرت عباس رضى الله تعالى عنه نه زمانده ايمانه كلديكى علما مابيننده اختلاف اوزره در. بعضيلرى ايتديلر حضرت عباس چوقدن ايمانه كلمش ايدى اما بدر غزاسنده مشركلرله بيله ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحابنه اصمارلمش ايديكه عباسه كيم راست كلور ايسه قتل ايتميه زيرا كندو ارادتيله كلمشدر مشركلر كوجله كتورمشلردر ديو بيوردى. بعضيلرى ايتديلر بدر كونده ايمانه كلمشيدى وفتح مكه‌ده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه « ابوا » ديدكلرى موضعده قارشو كلدى ومكه فتحنده پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلريله بيله ايدى صكره مدينه‌يه كتدى

پك مشابه اولان دحيه‌در. معلوم اوله‌كه دحيه حضرتلرى بنى كليب قبيله‌سندندر صحابى جليل القدردر . غزوهٔ بدرده حاضر اولميوب بعده واقع اولان غزواتك جمله‌سنه حاضر اولدى . وتحت الشجره بيعت ايتدى هجرتك التنجى سنه‌سنده الچيلك ايله رسول اكرم دحيه‌يى قيصر رومه ارسال ايتدى. غايت حسن وجمال ايله موصوف ايدى حتى مدينه‌يه كلدكجه اهالى تماشايه چيقارلر ايدى . شام قريه‌لرندن برقريه‌ده وفات ايتدى رضى الله عنه . جبرائيل عليه السلام رسول اكرم حضرتلرينه كلدكجه اكثريا دحيه صورتنه تمثل ايدوب كلوردى . معلوم اوله‌كه مصنف حضرتلرينك بو حديث شريفى روايتدن مرادلرى حضرت ابراهيمك رسول اكرمه مشابهتلرينى افاده‌در. معلوم اوله‌كه بو حديثدن استفاده اولنوركه بعض عظما وعلما وصلحانك صورت وهيئتنى كوروب شرف ملاقاتلريله مشرف اولان كمسنه‌لر كورميان كمسنه‌لره مزبورلرك هيئتلرينى تبليغ ايده‌لر . زيرا انلرك شكل وهيئتلرينه نظرده

هجرت عباس ایله ختم اولندی دیدیلر. بعضیلر دخی خیبر غزاسنده ایمانه کلدی دیدیلر. بعضیلر دخی بدردن مقدم ایمانه کلمش ایدی ومشرکلرك احوالنی یازوب مکتوبله مدینه‌ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اعلام ایلر ایدی مکه فتح اولندیغی کون ایمانی اظهار ایتدی اول کونه کلنجه مشرکلردن صاقلر ایدی دیمشلردر وفتح مکه‌دن اول رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مدینه‌یه کلمك استردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام مکه‌ده طوردیغك سکا خیردر دیو بیوردی دیدیلر. بو تقدیرجه مکه‌ده طورمق خیر اولدیغنك اصلی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مکتوب کوندروب مشرکینك تدبیرلرندن خبردار ایتدیکی اولمق کرکدر الله اعلم . اما تفسیر قاضیده مسطوردر که ذکر اولنان ﴿ یاایها النبی قل لمن فی ایدیکم ﴾ آیت کریمسنك نزولنه سبب حضرت عباس خصوصی اولمشدر اولوقتکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عباس رضی الله تعالی عنهدن فدا استیوب یا عباس کندی نفسك ایچون وقرنداشلرك اوغلاری عقیل ونوفل ایچون فدا ویردیدی ذکر اولنان اوزره بر مقدار التون تکلیف ایلدی عباس ایتدی یا محمد بنی شویله ایلدك که عمرم اولدقجه قریش طائفه‌سنه الیم اوزادوب دیلنجیلك ایدم دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی خاتونکه ویردیکك التون نیجه اولدیکه بویله سویلرسك مکر عباس رضی الله تعالی عنه بدر صواشنه مشرکلرله کیدر اولدیغی زمانده بر کیجه خاتوننه وافر التون ویروب دیمش ایدیکه بنم بو سفرده باشمه کیم بیلور نه کله اکر بن برحال اولور ایسم بو التونی درت اوغلوم ایله کندو مابینکده قسمت ایده‌سکز دیمش ایدی اما بو خصوصی خاتونی ایله کندودن غیری کیمسه واقف دکل ایدی انجق حق تعالی حضرتلری بیلوردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عباسه بویله دینجه حیران قالدی دخی « ومایدریك » دیدی. یعنی بنم خاتونمه التون ویردیکمی سن ندن بیلدك سکا کیم اعلام ایتدی دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اخبرنی به ربی » یعنی اونی بکا ربم خبر ویردی دیو بیوردی همان عباسك اختیاری قالمیوب ایتدی « اشهد انك صادق وان لااله الاالله وانك لرسوله لم یطلع علیه احد الاالله ولقد دفعته الیهانی سواد اللیل » یعنی بن شهادت ایدرمکه تحقیقاسن کرچك پیغمبرسك وحق تعالی بردراندن غیری تکری یوقدر وسن انك رسولی‌سك دیدی بن خاتونمه التون ویردیکمی حق تعالی دن غیری کیمسه بیلز ایدی والله بن انی خاتونمه کیجه قرانلغنده ویرمش ایدم دیدی وبدر غزاسنده حق سبحانه وتعالی حضرتلری صحابهٔ کرامدن اون درت کیمسه‌یی مرتبهٔ شهادتله اکرام ایلدی التیسی مهاجریندن سکزی انصاردن ایدیلر وانصاردن اولنلرك دخی التیسی خزرج قبیله‌سندن ایکیسی اوس قبیله‌سندن ایدی . روایت اولنور که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بدر غزاسندن رمضان شریفك آخرنده شوالك برنجی کونده فارغ اولدی. دخی زید بن حارثه ایله مدینهٔ منوره‌یه

برکت اولدیغی کبی حلیه و صورتلرینك خزانهٔ خیالده حاضر اولمسنده دخی برکت کثیره مقرردر. پس بو کلامده رسول اکرمك حلیه و سمائل شریفه سنی حفظ ایتمکه ترغیب کلی واردر صلی الله علیه وسلم

(الحدیث الثالث عشر)

(حدثنا سفیان بن وکیع) اون اوچنجی حدیثی بزه وکیع اوغلی سفیان خبر ویردی (ومحمد بن بشار) دخی بشار اوغلی محمد خبر ویردی (المعنی واحد) مصنف بیوررکه سفیان ومحمدك بزه خبرویردکلری حدیثلرك معنالری بردر (قالا اخبرنا یزید بن هارون) سفیان ومحمد بو حدیث شریفی بزلره یزید بن هارون خبرویردی دیدیلر. معلوم اوله که یزید سلمی قبیله‌سندندر. عابد و حدیث وفقهله مشهورلردندر ائمهٔ سته مشایخندندر . یحیی بن ابی طالب بیوردیکه بغدادده یزید بن هارون مجلسنه حاضر اولدم واندن حدیث استماع ایتدم یتمش بیك مقداری آدم مجلسنده حاضر ایدی (عن سعید الجریری) ائمهٔ سته حدیثنی

بشارت خبرینی کوندردی زید دخی مدینه‌یه شول زمانده کلدیکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قزلرندن بریسی وفات ایلمش اول ساعت مسلمانلر دفن ایتمشلر. وفات ایدن: بعضیلر قولنجه حضرت «رقیه» ایدی. بعضیلر قولنجه حضرت «ام کلثوم» ایدی دیمشلردر حضرت عثمان رضی الله عنه رقیه مصلحتی ایچون مدینه‌ده قالمش ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مال غنیمتدن غیریلری کبی اکا دخی تمام حصه ویردی دیمشلردر . اندن پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری غزادن دوندیکی زمانده عاصم بن ثابت رضی الله عنه حضرتلرینی کوندردی واردی عقبة بن ابی معیط دید کلری ملعونی دپه‌لدی واسیرلری سوروب مدینه‌یه توجه ایلدی کفار قریشدن آلنان مال غنیمتی یوکلدوب کتوردیلر «صفرا» دید کلری دربندن چیقاردقلری کبی مال غنیمتی مسلمانلره قسمت ایلدی ومذکور صفراده حضرت علی ابن ابی طالبه امر ایلدی نضر بن الحارث دید کلری کافرك بوینی اوردی اندنصکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کندیسی ایلرو کیدوب اسیرلردن برکون مقدم مدینه‌یه کلدی واسیرلر شهره کلدیکی زمانده اصحاب کرامه اولشدردی « استوصوا بهم خیرا » دیو بیوردی. معناسی انلرك احوالنی مراعاته امر ایدوب کوروب کوزتمك دیمکدر دیمشلردر . واسیرلر خصوصنده جمهور علما مذهبی بودر که امام اولان کیمسه مخیردر دیلر ایسه قتل ایدر نتکیم رسول الله حضرتلری بنی قریظه طائفه‌سنی جمله قلجدن چکوردی ودیلرایسه فدالرینی آلور یعنی نفسلرندن بدل مال آلور دخی اطلاق ایلر ودیلرایسه قوللنور . روایت اولنورکه بدرغزاسنده کفاره بوحقارت واقع اولدی دخی ابوسفیان قچارق مکه‌یه کلدی ابولهب مکه‌ده قالمش ایدی ابوسفیانی کورنجه قریشدن خبر صوردی ابوسفیان ایتدی هیچ بزم حالمزی صورمه دیدی ابولهب ندر اصلی نه اولدیکز دیدی ابوسفیان ایتدی همان اونی بیلورمکه محمده بولشدیغمز کبی آرقه‌لریمزی دوندردك دخی بزی استدکلری کبی قیردیلر واستدکلری کبی باغلیوب اسیرایتدیلر دخی آلوب کتدیلر دیدی ابولهب ایتدی نه قضایه اوغرادیکز که بوقدر کشی ایله تابویله رسوایلق ایتدیکز دیدی ابوسفیان ایتدی والله بالله بوخصوصده هیچ کیمسه‌یی عیبلامق اولماز دیدی یرایله کوك مابیننده اولقدر بیاض صورتلوابلق آتلره بنمش آدملر کوردمکه آنلره کیمسه قارشو طورمق احتمالی یوق ایدی دیو یمینلر ایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك معتق اولان ابو رافع بوسوزلری ابو سفیاندن ایشدنجه ایتدی والله اول کوردیکك ملکلر ایدی همان ابولهب ابو رافعك صورتنه برطبانجه چالدی عباسك خاتونی ام الفضل دخی اوغلانه نیچون طبانجه اوررسك دیو بربیوك جوب قالدیروب ابولهبك باشنه چالدی اندنصکره ملعون همان یدی کیجه صاغ اولوب جانتی جهنمه اصمارلدی واوله جکنه یقین «عدسه» دیرلر برمرض واردر که سویلجیلردر طائفه عرب اندن قتی قچارلر انی چیقاردی دخی اوغللری بیله

(یاننه)

روایت ایتدیلر (قال) سعید دیدی (سمعت ابا الطفیل) بن ابو طفیلی استماع ایتدم ابو طفیل حضرتلرینك اسمی عامردر . وائله اوغلیدر هجرتك اوچنجی سنه‌سی تولد ایتدی . رسول اکرم حضرتلرینك حیاتنده سکز یاشنده ایدی بعده حیاتده قالوب هجرتك یوز سنه‌سنده وفات ایتدی صحابیدن وجه ارضده بوندن غیری کمسنه قالمامش ایدی (یقول رأیت النبی صلی الله علیه وسلم) ابو طفیل بیورر بن رسول اکرمی کوردم (ومابقی علی وجه الارض) روی زمینده باقی قالمدی (احد) برکمسنه (رآه) رسول اللهی کوردی (غیری) بندن ماعدا یعنی ابو طفیل دیدیکه یاسعید رسول اکرمی کورن کمسنه‌لردن حالا روی زمینده بندن غیری قالمدی . ایدی بندن سؤال ایله پس سعید جریری دیدیکه (قلت) بن ابو طفیله دیدم (صفه) رسول اکرمی وصف ایله یااباطفیل (لی) بنم ایچون کوردیکك کبی (قال) ابو طفیل دیدی (کان ابیض) رسول اکرمك جسم شریفلری بیاض ایدی

یاننه کلدیلر اولدیکندنصکره اولوسی اوچ کون یاتدی کیمسه یاننه اوغرامدی آخرعارلندیلر دخی خلقك دیلندن قاچدقلریچون برچقور قازوب ایراقدن اغاجله ایچنه‌ایتدیلر واوزرینه ایراقدن طاش طپراق اتارق طولدردیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جفا ایدن ملعونلرك عاقبت هر بری بر طریقله ایتدکلری خباثتك نکبتلرینی کوردیلر. ابن عقبه رحمة الله علیه ایدر بدرده قیریلان ملعونلرك قاریلری اوزرلرینه کلدیلر دخی برآی تمام فریاد وفغانلر ایلدیلر لعنة الله علیهم اجمعین بوندنصکره واقع اولان ﴿ سریهٔ عمیربن عدی الخطمی ﴾ در تاریخ هجرتك اون طقورنجی آینده رمضان شریفدن بش کیجه قالمش ایدی مذکور عمیر براعمی کشی ایدی انك قبله‌سنده عصما بنت مروان آدلو برکافر قاریسی وار ایدی اسلامی تعییب ایدردی وچوق بی حیالق ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی انجیدردی عمیره امر ایتدیکه واره اول ملعونه‌یی قتل ایده اولدخی کیجه ایله اوینه کیردی دخی اوغلانی اوشاغی اطرفنده یاتوب اویورایکن قلجنی چیقاروب کوکسنه طیادی ارقه‌سندن چیقاروب هلاك ایلدی ینه کلدی صباح نمازنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله قیلدی. وبو اعمی کیمسه‌یی کوندرمکك وجهی اول ایدیکه کندو قبیله‌سندن ایدی وبوندن کیمسه حیله اکلمز ایدی اوینه کیروب چیقدیغنی کورسه‌لر دخی کیمسه بوندن اول اصل نسنه کلمك احتمالنی ویرمزدی معجزات محمدی برله واردی مصلحتی بجردی دخی کلدی. اندن شوالك اولنده بیرام نمازینی قیلدی ینه اول کون بنی سلیم قبیله‌سنك اوستنه عزیمت ایلدی. بعضیلر قولنجه بدر غزاسندن یدی کون صکره کتدی دیدیلر بوندن غیری دخی دیمشلردر اندن واردی «کدر» دیدکلری صویك اوزرینه قوندی اوچ کیجه انده طوردی کیمسه‌یه راست کله‌مدی دوندی کلدی بودفعه سنجاغی حضرت علی رضی الله تعالی عنه کتوردی. بوندن صکره ﴿ سریهٔ سالم بن عمیر ﴾ در ابو عفك دیرلر برملعون یهودی وار ایدی عمری یوز یکرمی‌یه وارمش ایدی بودکلو پیرایکن ایشی کوجی اعدای دینی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوزرینه تحریك ایتمك ایدی. وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك حقنده انواع هذیان ایلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امر ایدوب سالمی کوندردی سالم واروب قلجنی جکری اوستنه قودی دخی طوتوب اول بر یاندن چیقاردی ملعون فریاد ایلدی کندوتو ابعندن بعض کیمسه‌لر کلدیلر کتوروب اوینه قویدقلری کبی جانتی جهنمه اصمارلدی وبو خصوص تاریخ هجرتدن یکرمنجی آیده ماه شوال ایچنده اولدی. بوندنصکره ﴿ غزوهٔ بنی قینقاع ﴾ در وبونلر مدینه یهودیلرندن شجاعتله مشهور بر طائفه‌در بو غزادخی مذکور شوالك نصفنده جمعه ایرتسی کونی واقع اولمش ایدی. معلوم اوله‌که پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامك هجرتندنصکره کفار اوچ قسم اولمشلر ایدی. بر قسمی بویله ایدیلرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایله معاهده

(ملیحا) زیاده کوزل دلنشین مطبوع اولدیغی حالده پس ملیح صبیح معناسنه اولدقده دیمك اولورکه رسول اکرم حضرتلرینك بدن مبارکلرینك لوننده آن تعبیر اولنان حسن زائد وارایدی (مقصدا) رسول اکرم حضرتلرینك جسم شریفلری نه طویل ونه قصیر ونه سمز ونه ضعیف ایدی بلکه جمله اعضالری یراشقلی معتدل ایدی. حاصل کلام باشدن ایاغه نور ایدی (صلوات الله وسلامه علیه) اللهك تجلیسی وسلامی اول سلطان اوزرینه اولسون. معلوم اوله‌که ابو طفیل حضرتلرندن غیری وجه ارضده رسول اکرمی کورنلردن برکسنه قالمدی بیوردقلری بر معجزه بیانیچون علیه الصلاة والسلام حضرتلری وفاتندن برآی مقدم بیوردیلرکه اصحابم معلومکز اولسونکه بوکون یریوزنده موجود اولانلردن یوزسنه رأسنده کیمسه قالمز. واقعده بیوردقلری کبی اولوب یوزنجی سنده اولکون موجود اولانلردن الك آخر ابو طفیل حضرتلری وفات ایتدی امام مسلم صحیحنده

ایتمشلر ایدیکه جنك وجدال ایتمیه‌لر ودشمنلرنی دخی جمع ایدوب اوزرینه صالمغه مباشرت ایتمیه‌لر بونلر اوچ بلوك یهود طائفه‌سی ایدیکه بریسی بنی قریظه بریسی بنی نضیر بریسی دخی بنی قینقاع ایدی. وبر قسم کافر دخی جنك وجدال اوزره دائما عداوتلری مشتد اولمقده ایدی وبونلر قریش طائفه‌سیدر. بر قسمی دخی هیچ طنمزلر ایدی کوره‌لم ایش نیه‌وار ردیرلر ایدی بونلرك دخی ایچلرنده بعضیسی استر ایدیکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ظهور بوله‌بونلر خزاعه طائفه‌سی ایدی بعضیسی استمز ایدیکه ظهور بوله بونلر بنی بکر طائفه‌سی ایدی بعضیسی دخی ظاهرده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله وباطنده دشمنلریله ایدیلر وبونلر منافقلر ایدی پس اول عهد اوزره اولان اوچ بلوك یهود طائفه‌سندن اولا عهدلرینی بوزان ملعونلر بنی قینقاع طائفه‌سی اولدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی بدر غزاسندنصکره شوال ایچنده مذکور ملاعین ایله محاربه ایلدی ونقض عهد ایتملرینه باعث بو اولمش ایدیکه طائفهٔ عربدن برخاتون بر قیوجی یهودینك دکاننده اوتورمش ایدی یهودی مراد ایدندیکه عورتك یوزینی آچوب کوره عورت رضا ویرمدی یهودی دخی عورتك قفتانی اوجنی بوطویقله اوتوردیغی یرده ارقه‌سنه باغلادی عورت یرندن قالقدیغی کبی سری آچلدی یهودیلر کولشدیلر عورت همان فریاد ایلدی مسلمانلردن بر کیمسه قیوجی یهودینك اوزرینه صچره‌دی اوروب هلاك ایتدی یهودیلر دخی اوشدیلر مسلمانی قتل ایتدیلر اورادن اهل اسلامله یهود اراسنده فتنه ظهور ایلدی. اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ابو لبابه‌یی مدینه‌ده یرینه قودی وکندو اصحاب کراملہ چیقدی بنی قینقاع اوزرینه کتدی دخی ذی القعده غره‌سنه وارنجه محاصره ایدوب ملعونلری اورته‌یه الدی آخر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك فرمان شریفنه اطاعت کوستروب یارسول الله نه بیوررسك اویله ایده‌لم دیدیلر خاتونلریمز وذریاتمز بزم اولسون مال ومنالمز سنك اولسون بزی انجتمه دیدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام منذر ابن قدامه‌یه امر ایلدی نه‌قدر یهودی وار ایسه بغلدیلر اندن عبدالله بن ابی بن سلول رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بونلر خصوصنده سویلیوب وافر ابرام والحاح ایتدی آخر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قرمقدن قراغت ایدوب امر ایلدیکه مدینه‌دن چیقوب کیده‌لر اول دیارده آنلردن بر کیمسه قالمیه چیقدیلر دیار شامده «اذراعات» دیدکلری یره کتدیلر جمیع اثواب وسلاحلرینی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری المش ایدی همان شویله باشلرینی قورتاروب کتدیلر واولدن عبدالله بن ابی وعبادة بن صامت مذکور طائفه‌ایله حلف ایدیلر. وحلف شول دوستدر که دوستنه غدر ایلمکه یمین ایتمش اوله صکره‌دن عبادة بن صامت رضی الله تعالی عنه دوستلقلرندن چکیلوب تبری ایلدی اما عبدالله بن ابی منافق ایدی ظاهرده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایله ایدی

بو معنایی جزم ایتدیکه آخر وفات ایدن ابو طفیلدر رضی الله عنه

﴿ الحدیث الرابع عشر ﴾

اون دردنجی حدیث شریف (حدثنا عبدالله بن عبد الرحمن) بزه عبدالله خبرویردی مذکور عبدالله طائفلیدر و ثقف قبیله‌سندندر صدوقدر (اخبرنا ابراهیم بن المنذر الحزامی) عبدالله دیدیکه بو حدیث شریفی منذر اوغلی ابراهیم بزه خبر ویردی مذکور ابراهیم کتب سته مشایخندندر (اخبرنا عبدالعزیز بن ثابت الزهری) ابراهیم دیدیکه بو حدیث شریفی زهیر قبیله‌سندن اولان ثابت اوغلی عبد العزیز بزه خبرویردی (قال حدثنی اسماعیل بن ابراهیم ابن اخی موسی بن عقبة) عبدالعزیز دیدی بو حدیث شریفی موسی بن عقبه‌نك قرنداشی اوغلی اسماعیل بکا خبر ویردی (عن موسی بن عقبة) عمیسی اولان موسادن مذکور موسی فقیه و معتمد ومغربده امامدر (عن کریب) موسی بن عقبه قرنداشی اوغلی اسماعیله خبر ویردیکی حدیث شریفی ابو مسلم هاشمینك اوغلی کریبدن اخذ ایتدی (عن ابن عباس)

اما معاملهسی کفار ایله ایدی ﴿ یاایها الذین آمنوا لا تتخذوا الیهود والنصاری اولیاء ﴾ آیت کریمهسی نازل اولدی. معناسی اهل ایمانی یهود و نصاری ایله دوستلق ایتمکدن نهی قیلمقدر. بوندن صکره ﴿ غزوهٔ سویق ﴾ در هجرتك یکرمی ایکنجی آینده ذی الحجه‌نك بشنجی پازار کونده واقع اولمش ایدی . سویق دیدکلری قاورلمش بغدای اونیدرکه طائفهٔ عرب یاغله قارشدیروب یرلر بوغزاده مشرکلرك اکثر یدکلری سویق ایدی ومسلمانلر کفار الندن بر مقدار سویق غنیمت المشلر ایدی انکیچون بوغزایه غزوهٔ سویق دیمکله مشهور اولدی دیمشلردر وبوکا سبب اول اولمش ایدیکه بدر غزاسنده ابوسفیان خلاص ایده بیلدیکی اثوابی آلوب مکه‌یه واردیغی زمانده نذر ایلش ایدیکه لشکر چکوب محمدك اوزرینه وارمیجه نه خاتونلری یاننه واره نه کندویه دهن سوره عرب طائفه‌سنده عادتدر بدنلرینه یاغ سوررلر. حاصل کلام آندی یرینه کلمك ایچون قریش طائفه‌سندن ایکیوز نفر راکبله چیقوب مدینه ناحیه‌لرندن « عریض » دیدکلری یره کلدیکه اورادن مدینه‌یه اوچ میل یردر انده برقاج خرما اغاجنی یاقدی وانصار قومندن برمسلمان قتل ایتدی وشمدی آندم یرینه کلدی دیو دوندی کیدر ایکن رسول الله صلی الله علیه وسلم اردنجه مهاجرین وانصاردن ایکیوز کیمسه ایله چیقدی ابو سفیان قاچغه باشلدی ویوکلرینی تخفیف ایچون یولده طغرجقلریله سویقلرینی یبانه اتارلردی مسلمانلر بولوب الورلردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بش کون یبانده اولدی آخر ابوسفیان قاچوب خلاص اولدی اصحاب کرامله پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام مدینه‌یه کلدیلر وبوذی الحجه‌نك اونده بیرام نمازنی قیلدی وقربان بوغازلمق امر ایلدی وعثمان بن مظعون رضی الله تعالی عنه بو آیده وفات ایلدی. وبو ییلده حضرت فاطمه‌یی علی بن ابی طالب رضی الله عنه ویردی . طبری رحمة الله علیه ایدر نکاح ایکنجی ییلك صفر آینده واقع اولمشیدی اما یکرمی ایکنجی آی واقع اولان ذی الحجه‌ده بریره کلدیلر دیمشلردر. واول زمانده حضرت فاطمه رضی الله عنها اون بش یاشنده وبش آیلق یادها زیاده‌جه ایدی وحضرت علی کرم الله وجهه یکرمی بر یاشنده وبش ایلق ایدی. امام احمد وابو حاتم رحمة الله علیهما روایتلرنده وارداولمشدرکه حضرت فاطمه‌یی دیلکله اول ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه کلدی. اندنصکره عمر بن الخطاب رضی الله عنه کلدی پیغمبر عز علیه الصلاة السلام حضرتلری جواب ویرمدی واردیلر یاعلی سن کندك وار فاطمه‌یی دیله دیدیلر اندن علی واروب دیلدیکی کبی یاعلی دنیا لکدن هیچ نسنه‌یه مالکمیسك دیدی علی ایتدی یارسول الله بر آتله بر جبه‌یه مالکم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی آتك سکا لازمدر اما وار جبه‌کی صات حضرت علی دخی واردی درتیوز سکسان اقچه‌یه جبه‌سنی صاتدی دخی اقچه‌سنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی اول دخی مبارك الیله بر مقدار اقچه الوب وارطیب آل دیو بلاله ویردی

موسی بن عقبه‌یه خبر ویردیکی حدیثی کریب رسول اکرمك عم زاده‌سی اولان عبد الله‌دن اخذ ایتدی (قال) ابن عباس بیوردی (کان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افلح الثنیتین) درت اوك دیشلری که ایکیسی اوستنده ایکیسی آلتنده اولور بونلره ثنیتین دیرلر افلح منفرج معناسنه‌در . یعنی رسول اکرم حضرتلرینك مبارك ثنیتینلری منفرج ایدی . ابن عساکر حضرت علیدن رسول اکرمك ثنایالری براق ایدی دیو تخریج ایتدی (اذا تکلم) رسول اکرم تکلم ایتدیکی وقتده (رؤی) کورینوردی (کالنور) نور کبی (یخرج) ظاهر اولوردی (من بین ثنایاه) رسول اکرمك ثنایاسنك آرالرندن (صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم تکلم بیوردقلری وقتده مبارك ثنایالری انجولر کبی ظاهر اولوب دخی ارالرنده نور ظهورینی حاضرینك رؤیتلری جملهٔ معجزاتندندر امام قسطلانی مواهب لدنیه‌سنده ابی قرصافدن روایت ایتدی. ابی قرصافه بیوردی که بن ووالدم و خالتم رسول اکرم حضرتلرینك شرف صحبتلریله

اندن فاطمه‌یه جهاز امر ایلدی بر سریر یاپدیلر وبر سختیان یصدیق یاپدیلر ایچنی خرما لیفی ایله طولدردیلر وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرت علی‌یه بن سزه وارمینجه فاطمه‌یه تقرب ایتمیه‌سك دیو اصمارلمش ایدی. اندن فاطمه رضی الله عنها حضرتلرینی ام ایمن ایله حضرت علی‌یه کوندردیلر حضرت علی کرم الله وجهه ایدر فاطمه کلدی اوك بر جانبنده اوتوردی بن برجانبنده اوتوردم. اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام تشریف ایلدی قرنداشم بونده میدر دیو حضرت علی‌یی صوردی ام ایمن ایتدی قزیکی قرنداشکه می ویردك دیدی. رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری «نعم» بیوردی . یعنی رسول الله حضرتلری کلوب علی ایچون قرنداشم بونده میدر دیدیکندن ام ایمن بویله صاندیکه همان بویله دیمکله نکاح جائز اولمیه. رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری نعم بیوردیغی بوکا اشارت ایدیکه نکاحه مانع اولان بر انادن طوغمش قرنداش اولمقدر یوقسه بر کیمسه دامادینه قرنداش دیمکله یاخود اوغل دیمکله نکاحه ضرر کلمز اندن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری حضرت فاطمه‌یه صوکتور دیدی اول دخی برچناق ایله صوکتوردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام چناغك ایچنه برمقدار مبارك اغزی یارندن براقدی وفاطمه‌یه بر وکل یا قزم دیدی فاطمه قارشوسنه کلدی صودن بر مقدار الوب فاطمه‌نك کوکسنه وباشنه صاچدی دخی « اللهم انی اعیذها بك وذریتها من الشیطان الرجیم » دیدی. اندن ارقاکی دون دیو بیوردی برازدخی یاغرینه صوسرپدی. اندن حضرت علی‌یه دخی فاطمه‌یه ایتدیکی کبی ایدوب « ادخل باهلك باسم الله والبرکة » دیو بیوردی. یعنی الله تعالی‌نك اسمیله وبرکتیله اهلکه دخول ایله دیوب کندوسی چیقدی کتدی . روایت اولنور که حضرت فاطمه‌نك مهری درتیوز مثقال کموش ایدی. اسما بنت ابی بکر رضی الله تعالی عنهما روایت ایلشدر که اولزمانده حضرت علینك ولیمه‌سندن یکرك ولیمه کیمسه ایتمامشیدی. ولیمه دیو اولنمك دوکونده چکیلن طعامه دیرلر وحضرت علینك ولیمه‌سی بر مقدار ارپه اتمکی وبر مقدار خرما بر مقدار دخی حیس ایدی. وحیس دیدکلری بر آشدر که بر مقدار یاغ ویوغرت و خرما ایله اولور. بوندن قیاس ایله که انلرك دنیایه رغبتی نقدر ایمش ودنیا لذتندن نقدر تنعم ایتمشلر . امام احمد رحمة الله علیه روایتی اوزره حضرت فاطمه رضی الله عنهانك جهازی بر خمیله وبر قربه وبر یصدق ایدیکه ایچنه لیف طولدرمشلر ایدی. وخمیله دیدکلری کبه‌یه بکزر یره دوشنه‌جك بر نسنه‌در. بعضیلر قولنده بر سریر دخی ذکر اولنمشدر بوکادخی نظر اولنه که فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اثواب دنیویه‌دن نقدر تمتع ایتمش کندی جکر کوشه‌سنه ویردیکی جهاز نه‌ایمش. بوندنصکره واقع اولان ﴿ سریهٔ محمد بن مسلمه ﴾ در تاریخ هجرتك یکرمی بشنجی آینده ربیع الاولك اون دردنجی کونده درت نفر کیمسه ایله کعب بن اشرف دیدکلری یهودینك اوزرینه کوندرلمش ایدی اول ملعون

مشرف اولوب بیعت ایتدکدنصکره رجعت ایلدك اثناء طریقده والدم وخالتم بکا دیدیلر که بز شویله بر ذات مثللو اصلا کورمدك که وجهی زیاده کوزل ثوبی زیاده پاك کلامی زیاده لطیف حین تکلمده مبارك فمندن نور لامع اولور صلی الله تعالی علیه وسلم

﴿ نظم ﴾

بزده بوقدر مدحنه نطقه مجال
وصفنی الله بیلور بی احتمال
بیك صلاتیله سلام اولسون آکه
دخی آلینه و هم اصحابینه

﴿ باب ماجاء فی خاتم النبوة ﴾

بوباب رسول اکرمك مهر نبوتی شرحنده واقع اولان اخبارك بیاننده‌در . معلوم اوله که سلمان فارسیدن مرویدرکه رسول اکرم کتب متقدمه خاتم نبوت ایله توصیف اولنمشدر دیو بیوردی ودخی اهل کتاب عندنده نبی آخر الزمانك مهر نبوت علامتی اولمق اوزره معروف ایدی زیرا خاتم النبیین والمرسلین اولوب وجود شریفلریله نبوت ورسالت ختم اولدی انکچون مهر نبوت جسم

رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينى هجو ايدردى وقريش طائفه‌سنى تحريك ايدوب فتنه وفساد ايتدرمكه حريص ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بوندن قتى بحضور ايدى انى قتل ايتمكه آدم ايستدى محمد بن مسلمه يارسول الله بن وارەيم قتل ايدەيم ديدى وار ايمدى اكر قادر ايسك قتل ايله‌ديو بيوردى ينه محمد بن مسلمه ايتدى يارسول الله واردىغمز زمانده نه‌ديه‌لم ديدى. يعنى نه بهانه ايده‌لمكه ظرافتله قتل ايده‌لم بزدن حيله اكليه دىمك استردى پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى همان خاطريكه نه كلور ايسه ياپ بو مصلحتده جائزدر برشى لازم كلمز اولدخى اصحاب كرامدن ابو نايله‌يى وعباد بن بشرى وحارث ابن اوس بن معاذى وابو عبس بن حبرى يانندە الدى بش كشى اولديلر دخى واردىلر ملعونى بعون الله قتل ايتديلر ودونوب مدينه‌نك مقابرى يانندە كيجه ايله كلوب بلند آوازله تكبير كتوردىلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نمازه طورمش ايدى اصحابك تكبيرلرينى ايشيدنجه ملعونى قتل ايدوب كلد كلرينى بيلدى كنديسى دخى تكبير ايتدى . اندن اصحاب چيقه كلوب ملعونك باشنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك او كنه براقديلر تمام حظ ايدوب حق تبارك وتعالى حضرتلرينه حمد ايلدى اسلامده اولا مدينه‌يه كلان عدو باشى كعب بن اشرفك باشى ايدى ديمشلردر وكيدن اصحابدن حارث بن اوسه قلج اوجى طوقنوب يارەلو اولمش ايدى كلديكى كبى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يارەسنه توكوردى همان يارەسى انجتمز اولدى. بوندنصكره ﴿ غزوهٔ انمار ﴾ در وانمار ديدكلرى «نجد» ناحيه‌سنده بريردر بوكا غزوهٔ ذى امر وغزوهٔ غطفان دخى دىرلر. ذكر اولنان ربيع الاولك اون ايكيسنده كيدلمش ايدى بوكا سبب اول واقع اولمش ايديكه دعثور بن الحارث ديرلر ايدى برشجيع كافر وار ايدى بنى ثعلبه وبنى محارب طائفه‌لرندن برمقدار كيمسه جمع ايتمشيدى اهل اسلامى غارت ايتمك استردى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايشيدنجه مدينهٔ منوره حضرت عثمان بن عفانى قودى دخى كندوسى درتيوز اللى نفر آتلوايله چيقدى كفار پيغمبريمز عليه الصلاة والسلامك بو عزيمتنى ايشيدنجه طوره‌مديلر يوكسك طاغلر باشنه قاچديلر صحابهٔ كرام مذكور بنى ثعلبه طائفه‌سندن برينى طوتوب رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه كتوردىلر پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اسلامى عرض ايلدى اولدخى قبول ايدوب مسلمان اولدى انى حضرت بلالك يانندە قودى . اندن براز يغمور ياغدى پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك لباسلرى ايصلندى ارقاسندن چيقاروب برتنها يرده بر اغاج بداغنه سردى كفار يوقارودن كوزه‌درلر ايدى همان سردارلرى اولان دعثوره نه طوررسك يتش محمد ايشته يالكز ياتمش يانندە هيچ كيمسه يوق ديديلر همان قلجنى آلوب تارسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك ياتديغى يره كلدى مبارك باشى اوجنده طوردى

شريفلرنده ظاهر اولدى

﴿ الحديث الاول ﴾

(حدثنا قتيبة بن سعيد) مصنف رضى الله عنه بيوررکه بو حديث شريفى سعيدك اوغلى قتيبه بزه خبر ويردى (قال اخبرنا حاتم بن اسماعيل عن الجعد بن عبد الرحمن) قتيبه ديدى بو حديث شريفى عبد الرحمن اوغلى جعددن اخذ ايدوب حاتم بن اسماعيل بزه خبر ويردى . مذكور حاتم كتب سته مشايخندندر مذكور جعد بخارى ومسلم مشايخندندر (قال) جعد ديدى (سمعت السائب بن يزيد) بن سائب بن يزيددن اشتدم (يقول) سائب بيوردى (ذهبت بى خالتى الى رسول الله صلى الله عليه وسلم) خالتم بنمله بله رسول اللهه كتدى (فقالت يارسول الله ان ابن اختى وجع) سائب ديديكه خالتم بنى رسول اكرمك حضورينه كتوروب ديديكه يارسول الله همشيره زاده‌م الم صاحبيدر (فمسح رسول الله صلى الله عليه وسلم رأسى) پس رسول اكرم مبارك اللريله بنم باشمى صيغادى درحال الم زائل اولدى . معلوم اوله كه سائب بن يزيد

دخی « من یمنعك منی الیوم » دیدی . یعنی سنی بندن کیم منع ایلر شمدی کیم الیقور دیدی . پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام دخی « الله » دیو بیوردی. اندن جبرائیل علیه السلام یتیشوب دعثورك کوکسنه قاقدیغی کبی قلج الندن دوشدی همان رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری قلجی النه الدی دخی « من یمنعك منی » دیدی دعثور ایتدی هیچ بر کیمسه یوقدر که شمدی بنی سنك الکدن الیقویه دیدی اوراده کلمهٔ شهادت کتوروب ایمانه کلدی واردی قومنی دخی ایمانه دعوت ایلدی. اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری بو آیت کریمه‌یی انزول ایلدیکه بیورر ﴿ یاایها الذین آمنوا اذکروا نعمة الله علیکم اذهم قوم ان یبسطوا الیکم ایدیهم فکف ایدیهم عنکم واتقوا الله وعلی الله فلیتوکل المؤمنون ﴾ یعنی ای شول کیمسه‌لر که ایمان کتوردیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلرینی ذکر ایدك سزك اوزریکزده اولان نعمتنی شول زمانده که بر قوم سزه اللرینی اوزاتمق استدیلر سزی قتل ایتمك دیلدیلر. اندن حق سبحانه وتعالی آنلرك اللرینی سزدن منع ایلدی سزه ال اوزاتدرمیوب مضرتنی سزدن دفع ایلدی ایمدی الله تعالی حضرتلرندن خوف اوزره اولك والله تعالی حضرتلرینه توکل ایتسونلر مؤمنلر زیرا خیره ایصال ایتمکده وشری دفع ایتمکده حق تعالی حضرتلری کافیدر دیمکدر. حاصلی حق جل وعلا حضرتلری اول زمانده ایتدیکی لطف واحسانی مؤمنلره ذکر ایتدیروب بن اول تکریم که دشمن بودکلو فرصت بولوب هلاك مقرر اولمش ایکن ضرریني دفع ایتدم غالب اولمش ایکن مغلوب ایتدم ایمدی بر کشی خوف ایدرایسه بندن خوف ایلسونکه بنم المدن کیمسه المغه قادر دکلدر وبکا توکل ایتسونکه خیر یتشدرمکده وشر دفع ایتمکده بن کفایت ایدرم دیمکدر. بعضیلر قولنجه بو خصوص غزوهٔ ذات الرقاعده اولمشدر وغزوهٔ انمارده جنك میسر اولمیوب مدینه‌یه رجوع ایتمشلردر جمله اون بر کیجه یبانده یاتمشلردر . وبوندنصکره ﴿ غزوهٔ نجران ﴾ در وبوکا غزوهٔ بنی سلیم دخی دیرلر بونك سببی اول واقع اولمشدیکه « فرع » ناحیه‌سنده بنی سلیمدن چوق کافر جمعیت ایتدی دیو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر ویرمشلر ایدی صحابهٔ کرامدن اوچ یوز نفر کیمسه ایله چیقوب واردی کوردیکه طاغلمشلرینه دوندی مدینه‌یه کلدی بودفعه چیقدیغی زمانده مدینه‌یی ابن ام مکتوم حضرتلرینه اصمارلمش ایدی رضی الله عنه وجمله اون ایکی کیجه یبانده اولدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ زید بن حارثه ﴾ در « قرده » دیدکلری صواوزرینه وارمشلر ایدیکه نجد دیارنده‌در. بعضیلر بوصویك اسمنی « فرده » ضبط ایتمشلردر فتح فا وکسر رایله . ابن اسحق رحمة الله علیه قولنجه بوسریه‌نك سببی اول اولمش ایدیکه قریش طائفه‌سی شامه کتدکلری معتاد یولی بدر غزاسندنصکره ترك ایدوب عراق یولندن کتمکه باشلمشلر ایدی بر کون ینه ابوسفیان برکاربانله شام یولنه چیقمش ایدی خیلی کموش اثوابلری وار ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری خبر آلوب زیدبن حارثه‌یی برمقدار

حضرتلری صحابی ابن صحابیدر کنیه‌سی ابویزید الکندیدر هجرتك ایکنجی سنه سنده تولد ایدوب باباسیله حجة الوداعده حاضر اولدی بیهقی بیوردیکه سائب حضرتلرینك باشنده رسول اکرمك مبارك اللری طوقنان مواضع معلوم ایدیکه باشندن غیری اعضاسنك مویلری جمله اغردی وباشنك قیلی آغرمیوب سیاه قالدی . بو حدیثدن رسول اکرمك اصحابنه غایت تلطفلری معلوم اولور (ودعالی بالبرکة) سائب بن یزید بیوررکه رسول اکرم بنم ایچون برکت ایله دعا بیوردی جعدبن عبدالرحمن روایت ایدرکه بن سائب حضرتلرینی طقسان درت سنه‌یه بالغ اولمش کوردم اعضاسی اعتدال وسلامت اوزره ایدی سائب حضرتلری بکا بیوردیکه بنم سمع وبصردن حالا شبابمده اولدیغی کبی انتفاعم رسول اکرمك دعاسی برکتیدر (وتوضأ) سائب دیدی که رسول اکرم ابدست الدی (فشربت) بن ایچدم (من وضوئه) رسول اکرمك ابدستیچون ستعمال ایتدکلری صودن

کیمسه ایله یوللرینه کوندردی. ابن سعد روایتنده یوز نفر زا کبله کوندرمش ایدی واردیلر کاربانی آلوب مدینهٔ منوره‌یه کتوردیلر مال غنیمتك خمسنی چیقاردیلر یکرمی بیك درهم کوش دیکر خمسی حاصل اولدی. بعضیلر یکرمی بش بیك درهم دیمشلردر. وبو خصوص تاریخ هجره‌تك یکرمی سکزنجی جمادی الآخر آینده واقع اولمشدر. اما محمد بن اسحق رحمة الله علیه بو خصوصی کعب بن اسرفك قتلندن مقدم ایتمشدر. بوندنصکره ﴿غزوهٔ احد﴾ در و «احد» مدینهٔ منوره قربنده بر طاغدر مابینلری بر فرسخدن آز یردر سائر طاغلردن منفصل ومتوحد اولدیغیچون احد دینلمشدر وبو کا «ذوعین» دخی دیرلر رسول الله صلی تعالی علیه وسلم حضرتلری بو طاغك حقنده «احد جبل یحبنا ونحبه» دیو بیورمشدر. یعنی احد بر طاغدرکه اول بزی سور بزدخی آنی سورز دیمکدر. وحضرت موسانك قرنداشی حضرت هارون علیهما السلام احدده یاتور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مشهور غزاسی بونده واقع اولمشدر اوچنجی ییل شوالنك اون برنده جمعه ایرتسی کونی واقع اولمشدر اتفاق بونك اوزرینه‌درکه اوچنجی ییلده اولمش اوله. امابعضیلر مذکور شوالنك یدنجی کوننده. وبعضیلر نصفنده اولمشدر دیدیلر. امام مالك رحة الله تعالی علیه بدر غزاسندن بر ییل صکره اولمشدر دیو بیوردی. علمای حدیث روایتلرنجه بو غزانك سببی اول اولمشدیکه قریش طائفه‌سی بدر غزاسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن کوره‌جکلرینی کوروب خلاص اولنلری ابوسیفانله رسوای وملامتله مکه شهرینه کلدکلرنده کوردیلر کیمنك باباسی قتل اولنمش کیمنك اوغلی کیمنك قرنداشی قرلمش واشراف مکه‌نك مشهور ومتعارفلری قلجدن کچمش آتش غیرت جاهلیه جانلرینه تأثیر ایدوب مشورت ایتدیلرکه ابوسفیانك قافله‌سنده کندینك وسائر تجارك اموالیله کله‌لر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلریله جنك ایده‌لر. اندن تجار راضی اولوب متاعلرنده نه وار ایسه صاتدیلر وبیك دوه‌لری وار ایدی جمله‌سنی بیع ایتدیلر جمیع مبلغ اللی بیك التون اولدی حق جل وعلا حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ان الذین کفروا ینفقون اموالهم لیصدوا عن سبیل الله فسینفقونها ثم تکون علیهم حسرة ثم یغلبون﴾ آیت کریمه‌سنی بونلر حقنده انزال ایتمشدر. معناسی کافرلر الله تعالی یولندن خلقی منع ایتمك ایچون مالرینی خرج ایدوب صکره پشیمان اوله‌جقلرندن وفتح مکه‌ده مغلوب اوله‌جقلرندن خبر ویرمکدر اندن کفار قریش پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلریله جنك ایتمکه اتفاق ایدوب جمعیت ایلدیلر. وعباس بن عبدالمطلب رضی الله عنه مکتوب یازوب کفارك تدبیرلرینی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه اعلام ایتدی وابوسفیان سردار اولوب کفار عسکرینی مکه‌دن چیقاردی کلدیلر احد جانبندن مدینه‌یه قارشو بروادینك ایچنه قوندیلر. واهل اسلام ایچنده نیجه کیمسه‌لر وار ایدیکه بدر غزاسنه حاضر اوله‌مدقلرینه حسرت چکرلر ایدی. حاصلی مسلمانلردخی غزایه تمام حرص واشتیاق

(وقت خلف ظهره) سائب دیدی که رسول اکرمك آردینه طوردم (فنظرت الی الخاتم) پس مهر نبوته نظر ایتدم (بین کتفیه) اول مهر نبوت رسول اکرمك ایکی کورکلری بیننده (فاذاهو) ناکاه مهر نبوتی کوردم (مثل زر الحجلة) بیت العروس دیدکلری شیئك دوکسی مقدارنجه معلوم اوله‌که زر زانك کسری وراء مشدده ایله دوکمه دیمکدر. حجله حانك وجیمك فتحلریله عروس ایچون قبه کبی بر خانه‌درکه بزم دیارلریمزده جبنلك دیه تعبیر اولنور آنك سیمدن یاخود ابریشمدن ککلك یورطه‌سی قدر دوکمه‌لری اولور. اول جبنلك دیدکلری قبه‌یی ثیاب وجهاز وپرده‌لر ایله تزیین ایدرلر. یعنی سائب ابن یزید حضرتلری مهر نبوتك جرم ومقدارینی بیان ایتدی

﴿الحدیث الثانی﴾

(حدثنا سعید بن یعقوب الطالقانی) مصنف بیورر بو حدیث شریفی یعقوب اوغلی سعید طالقانی بزه خبر ویردی مذکور سعید ثقه‌در ترمذی وابو داود ونسائی

اوزره ایدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی جمعه کیجه‌سی برواقعه کوروب صباح اولنجه اصحابنه ایتدی «انی والله قد رأیت خیرا رأیت بقرا تذبح ورأیت فی ذباب سیفی ثلما ورأیت انی ادخلت یدی فی درع حصینة» یعنی تحقیقا بن والله واقعه‌ده خیر کوردمکه برصغر بوغازلنور وقلجمك یوزنده کدك کوردم وکوردمکه کیمیمی برمحکم جبه‌یه ادخال ایتدم دیمکدر . ینه کندیسی تعبیر بیورب اول بوغازلنن صغر بعض ناسدر که شهیداولنورلر وقلجم یوزنده کوردیکم کدك بنم اهل بیتمدن برکشیدر که شهیداولنسه کرکدر . برروایتده اول جبه مدینه‌در دیدی . بعض روایتده وارد اولمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بویله تدبیر ایتدیکه شهردن طشره چیقمیه‌لر کفار کلوب مدینه‌نك سوقاقلرینه قیولدقلری زمانده طاملر اوستندن اوقله وطاشله جنك ایده‌لر صحابه‌دن بعضیلری یا رسول الله بزبو کونی استردك که الله ایچون قتال ایده‌لم همان دشمنه قارشو چیقه‌لم بزه قورقدیلر چیقمدیلر دینلمسون دیدیلر . اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام خلقه جمعه نمازینی قلیویردی . اندنصکره برمقدار وعظ ونصیحت ایلدی وجد وجهد ایتمك بیوردی ومادامکه صبر ایدوب یرلو یریکزده طوره‌سز نصرت سزکدر ودشمنه قارشو چیقمغه سلاحلنمق امرایتدی . خلق رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بویله بیوردیغندن سوندیلر . اندن ایکندی نمازینی دخی قلیویردی بوحالده عوالی خلقی دخی کلمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نمازدن فارغ اولنجه سعادتخانه‌سنه کیردی یانجه ابو بکر الصدیق وعمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهما بیله کیردیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه عمامه‌سنی ولباسنی کیدردیلر مسلمانلر دخی رسول حضرتلرینك چیقمه‌سنه منتظراولوب قپو اوکنده صف باغلیوب طوررلر ایدی ایچلرندن سعدبن معاذ واسید بن حضیر رضی الله تعالی عنهما کیرو قلانلرینه ایتدیلر ایو ایتمدیکز رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کندویه قومدیکز انك تدبیری چیقمق اوزره دکل ایدی همان ینه امری اکا تفویض ایدك نیجه دیلرسه اویله ایلسون دیدیلر . اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك جبه‌سنی کیمش وقلجنی قوشانمش طشره چیقدی اصحاب کورنجه اول سویلدکلری سوزه نادم اولوب یا رسول الله بزم مرادمز سکا مخالفت دکلدر نه دیلر ایسك آنی ایله دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی هیچ بر پیغمبره لایق دکلدر که جبه‌سنی کیدکدنصکره تا حق تبارك وتعالی آنکله عدوسی مابیننده حکم ایدنجه جبه‌سنی چیقاره . حاصلی پیغمبرلره یراشمز که جبه کیدکدنصکره دشمنی ایله کندی اورتاسنده الله تعالی‌نك امری نه ایسه ظهوره کلمدن چیقاره دیو جواب ویردی . امام احمد وامام طبرانی ونسائی وحاکم رحمهم الله تعالی ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن روایت ایتدکلری حدیث شریفده دخی مذکوردرکه رسول الله

آندن روایت ایتدیلر . طالقان قزوین بلده‌سنه قریب برشهرك آدیدر سعید اول شهردندر (اخبرنا ایوب ابن جابر عن سماك بن حرب) سعید دیدی که بوحدیثی جابر اوغلی ایوب تابعینك کبارندن اولان سماکدن اخذایدوب بزه خبرویردی (عن جابر بن سمرة) سماك دخی بوحدیث شریفی جابر رضی الله عنه حضرتلرندن روایت ایتدی (قال) جابر دیدی (رأیت الخاتم بین کتفی رسول الله صلی الله علیه وسلم) بن مهر نبوتی رسول اکرمك کتفینی بیننده کوردم (غدة حمراء) غده غینك ضمی ودالك تشدیدیله خال یعنی بك دیمکدر حمرادن مراد حمرته مائل دیمکدر . زیرا رسول اکرم حضرتلرینك جسد لطیفلرندن جزؤ اولوب جسم لطیفی لونده ایدی امام مسلم بویله روایت ایتدی . یعنی جابر بیوردیکه بن رسول اکرمك کتفینی بیننده مهر نبوتی بك کبی جسم شریفی لونده کوردم (مثل بیضة الحمامة) اول مهر نبوتك مقداری کوکرجین یمورطه‌سی کبی اولدیغی حالده

صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اولا اصحابه اشارت بيورديكه مدينه‌دن چيقميه‌لر و انلر شهادت طلب ايدوب چيقمغى اختيار ايتديلر و پيغمبريمز عليه الصلاة و السلام جبه‌سنى كيدكدنصكره اول مخالفت شكلنى كوستردكلرينه نادم اولديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى جبه كيدكدنصكره قتال ايتمدن چيقارمق برپيغمبره لايق دكلدر ديدى . والحاصل ايكى حديث شريف برى برينه شاهددركه احدغزاسنك ابتداسى بوطريق اوزره اولمشدر. اندن رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى اوچ سنجاق قالديردى . برسنجاغى اسيد بن حضيره ويردى ومهاجرينك سنجاقلرينى برقولده على بن ابى طالبه برقولده مصعب بن عميره ويردى. وخزرج قومنك سنجاقلرينى حباب بن منذره ويردى بعض قولده سعد بن عباده‌يه ويردى ديمشلردر رضى الله تعالى عنهم وصحابهٔ كرام ايچنده يوز جبه‌لو وار ايدى سعد بن معاذ ايله سعدبن عباده جبه‌لولر ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اوكونجه سرعتله كيدرلردى . مدينهٔ منوره‌يى ابن ام مكتومه اصمارلمش ايدى قتى كنج ياشلولرى الوب كتمدى واهل اسلام عسكرى بر روايتده بيك نفر وبر روايتده طقوز يوز نفر كيسه ايديلر وكافرلر اوچ بيك نفر ايديلر . يديوز نفرى جبه‌لوايدى ايكيوز آتلرى واوچ بيك دوه‌لرى‌وار ايدى وارالرنده اون بش‌عورت دخى وارايدى . اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه‌وسلم حضرتلرى چيقدى احد طاغنك ياننده قوندى. عبدالله بن‌ابى ديدكلرى ملعون رئيس المنافقين ايدى اورادن اوچيوزنفر منافقله كيرو دونوب كتدى . بعضيلر قولنجه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى انلرك كفرلرينى بيلدى دخى« شوط » ديدكلرى موضعدن امرايدوب دوندردى ديديلر. بعضيلر دخى احددن دوندردى ديديلر . حاصلى مؤمنلر ايله منافقلر بيله قاريشوب كتمشلر ايدى آخر دونديلر كتديلر صافى مؤمنلر قالدى اندن اهل اسلام احد طاغنك‌دينه صف باغلديلر ومشركين قارشو. لرينه صف باغلديلر . ابن‌عقبه رحمة‌الله عليه ايدر خالد بن وليد اولزمانده دخى ايمانه كلمامش ايدى كفار عسكرينك صاغ قولى اوزره ايدى وابوجهلك اوغلى عكرمه دخى ايمانه كلمامش ايدى اول كفارك صول قولى اوزرنده ايدى اهل اسلام اراسنده اللى نفر كوزل اوق اتار كمسه‌لر وار ايدى پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى انلرك اوزرينه عبدالله بن جبيرى رئيس ايدوب مزبور آتيجيلرى عسكر اسلامك اردنده واقع اولان طاغ يولنك اغزنى محافظه‌يه قودى تا كه دشمن طولاشوب آردلرندن كليه‌لر وبيورديكه اكربزى قوشلر قاپديغنى دخى كوررسكز تا بن سزه خبر كوندرمينجه زنهار يريكزدن آيرلميه‌سكز ديدى واكر كورسه‌كز بزكافرلرى صيوب اياقلر التنده چكنه‌ديرز ينه بن سزه خبر كوندرمينجه اولميه‌كه يريكزدن حركت ايده‌سكز ديو محكم تأكيد وتنبيه‌لر بيوردى . براء رضى الله تعالى عنه حضرتلرندن امام بخارى رحمة‌الله عليه‌بويلجه روايت ايتمشلردر . ابن عباس

نظم

تن سيمنده لطافت وار ايدى
سكهٔ مهرنبوت وار ايدى
كنج علم ايدى اومخدوم ملك
لاجرم كنج ايسه مختوم كرك
موضع خاتم ايسه بغرينك
صاغ يانينه قريب ايدى آنك
ظاهراولسه اكراول نقش نكين
عبرت آلوردى نكارندهٔ چين
آكا ويرمشدى كمال رونق
حكمت اندوزو قل جاء الحق
ديديلر آنى ايدنلر تعريف
بربيوك خال ايدى اول مهرشريف
وارايدى دائره‌سنده مشكين
قلجغزلر برى بيرينه يقين
تن پاكنده اوخال ساده
عنبر خالص ايدى دريادهٔ
زير دست ايتمشدى بارخدا
خاتم مهر سليمانى آكا
واقعا ختم تبيين ايدى اول
كلدى پس مهرنبوتله رسول
كوس شرعنده اوشاهك سحرى
كوم كوم اوتدى فلكك قبه‌لرى

الحديث الثالث

(حدثنا ابو مصعب المدينى)
مصنف بيورر. بوحديث شريفى ابومصعب بزه خبر ويردى. ابوداود وترمذى و نسائى حديثنى تخريج ايتديلر . امام بخارى بيوررکه مدينى يا ايله اول كيسه‌دركه مدينه‌ده اقامت ايدوب موضع آخره نقل ايتميه ومدنى بلا ياء اول

رضی الله تعالی عنهما دخی روایت ایلشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آتیجیلرك یرلرینی تعیین ایتدکدنصکره بیوردیکه سز بزم ارقه‌لریمزی حایه ایلك اکر کوررسکز که بزی قتل ایدرلر بزه نصرت ایتمیه‌سکز اکر کوررسکز که بز غنیمت الیرز بزه شریك اولمیه‌سکز دیدی بوسوزلردن مراد محکم سپارش ایدوب یرلو یریکزده بکلیه‌سکز اولمیه که یریکزدن کیده‌سکز دیمك ایدی . ابن اسحق رحمة الله تعالی علیه ایدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برقلجی مبارك النه الدی دخی اصحابنه خطاب ایدوب بوقلجی حقیله کم آلور دیدی برقاچ کیمسه‌لر کلدیلر المق استدیلر ویرمدی . اندن ابو دجانه رضی الله تعالی عنه یانه واروب یارسول الله بونك حقی ندر دیدی بونك حقی اولدرکه تا ایکی قات اولنجه بونکله کافرك صورتنه چاله‌سك دیدی اولدخی یارسول الله بن بونی حقیله آلورم دیدی . اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام قلجی اکا ویردی غایت شجیع ودلاور کیمسه ایدی جنك یرنده شجاعت وافتخارله صالنی صالنی یوریدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه «انها لمشیة یبغضها الله الا فی مثل هذا الموطن » یعنی ابودجانه‌نك رفتارینه اشارت ایدوب بو بر نوع یوریشدرکه حق تعالی بوکا بغض ایلر الا بونك کبی یرده دکل دیمکدر. حاصلی تکبر وافتخارله یوریمك جنکدن غیری یرده جائز دکلدر دیمك اولور بونده جائز اولدیغی کفاره جرأت کوستروب قلبلرینه مهابت دوشرمکیچوندر . زبیربن عوام رضی الله تعالی عنه ایدر کوره‌یم ابو دجانه نیلر دیو آردینه دوشدم کوردم باشنه بر قزل صارق صارندی انصار قومی کورنجه ابودجانه موت صارغنی صارندی دیدیلر اندن میدانه کیردی مشرکلردن هر کیمه راست کلدیسه چالوب هلاك ایلدی وحضرت حمزة بن عبدالمطلب رضی الله تعالی عنه ارطاة بن شرحبیل آدلو کافرنی قتل ایتدی وحنظله رضی الله عنه ابوسفیانله جنك ایدر ایکن شداد بن اوس حنظله‌یی چالوب شهید ایتدی خاتونی اولان جمیله که عبدالله بن ابی دیدکلری منافقك همشیره‌سی ایدی اول اهلم حنظله صواشه کتدکده جنابتله کتمش ایدی دیدی پیغمبریمز علیه السلام ملائکه انی یودیلر دیو جواب بیوردی . بعض علمادن روایت اولنورکه بر کیمسه جنوب ایکن شهیداولسه غسل اولنمق کرکدر دیمشلردر. انلرك تمسکی ذکر اولنان حدث شریفدر وعلی بن ابی طالب رضی الله عنه مشرکلرك سنجاغنی کتورن طلحه ابن ابی طلحه دیدکلری کافری قتل ایتدی اندنصکره سنجاغی انك قرنداشی عثمان بن ابی طلحه الدی انك اوزرینه حضرت حمزه رضی الله عنه حمله ایدوب الینی وارقه‌سنی چالدی. اندنصکره حق تبارك وتعالی اهل اسلامه نصرت ویردی کفاری قلجله سوروب اراده قلان مسلمانلرك اوزرندن آچدیلر ملعونلر قاچمغه یوز طوتوب مسلمانلر آردلرینه دوشدیلر وکافر عورتلری فریاد وفغانه باشلدیلر بوحالت ظهور ایتدیکی کبی مسلمانلر اثواب یاغمالمغه باشلدیلر . امام بخاری رحمة الله علیه روایت

کمسنه‌درکه مدینه‌ده تولد ایدوب موضع آخره نقل ایلیه (اخبرنا یوسف بن الماجشون) اهل مدینه یوزلری قرمزی اولان کمسنه‌لره ماجشون دیرلر. ابو مصعب دیدی که بو حدیث شریفی یوسف بن یعقوب بن عبدالله بن ابی سلمة الماجشون بزه خبرویردی (عن ابیه) بو حدیث شریفی یوسفك جد اعلاسی اولان بی سلمه ماجشوندن اخذ ایتدی (عن عاصم بن عمر بن قتادة) ابی سلمه دخی عمر بن قتاده‌نك اوغلی عاصمدن بو حدیث شریفی اخذ ایتدی مذکور عاصم مدنیدر واویسیدر وانصاریدر (عن جدته رمیثة) رانك ضمی ومیمك فتحی ویانك سکونی وثانك فتحی بعده ها ایله رمیثه صحابیه‌در . بو حدیث شریفی عاصم جده‌سی اولان رمیثه‌دن اخذ ایتدی (قالت سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم) رمیثه دیدی که بن رسول اکرمك کلامنی استماع ایتدم شویله قریب ایدمکه (ولو اشاء ان اقبل الخاتم الذی بین کتفیه) رسول اکرمك کتفلری مابیننده اولان مهر نبوتی اوپمك مراد

ایلمشدرکه اوق آتمغه تعیین اولنان مسلمانلر کفارك بو دکلو بوزلدقلرینی کورنجه بربرینه نه طوررسکز شمدنکرو مسلمانلره نصرت میسر اواوب غالب اولدیلر بزده غنیمته واره‌لم دیدیلر رئیسلری اولان عبدالله بن‌جبیر رضی‌الله تعالی عنه ایتدی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سزه نه بیوردیغنی اونوتدیکزمی دیدی یولداشلری ایتدی والله. البته واریرز غنیمتدن بزده برمقدار آلورز دیدیلر همان طوردقلری یردن ایریلوب برمقدار ایلرو واردقلری کبی بوزلدیلر . امام بخاری رحمةالله علیه نقلنده حضرت عایشه رضی‌الله تعالی عنها بیورمشدرکه احد کوننده کفارك صندقلرنده شبهه قالمدی اندن ابلیس علیه اللعنه چاغروب ای الله قوللری آزدیکزدن صاقنك دیدی اندن مسلمانلرك ایلروده اولانلری دوندیلر دخی آردلرنده اولان یولداشلرینی دشمن صانوب بری برینی قیردیلر . ابن عباسدن روایت اولنان اوزره مسلمانلر دوندکلری زمانده کفارله قارشدیلر دخی ایکی عسکر خلقی بری برینی فرق ایده‌مدیلر مسلمانلر ایچنده بری برینی قیرمق واقع اولدی دیوبیورمشدر . اما اخبار صحیحه‌ده وارد اولمشدرکه خالد بن الولید طاغ یولنده طورن آتیجیلر جانبنه نظر ایدنجه کوزینه آز کیمسه کورندی همان آتله طولاشوب اوزرلرینه‌هجوم ایلدی‌عکرمه دخی برجماعتله انك اردینه دوشدی کلدیلر آتیجیلرك یرلرنده قالانلرینی ورئیسلری‌اولان عبدالله بن‌جبیری شهیدایتدیلر. صحیح بخاریده وارد اولمشدرکه جنك ایچون صفلر باغلندیغی زمانده سباع آدلو بر مشرك میدانه چیقوب آدم استدی‌حضرت‌حمزه رضی‌الله تعالی عنه قارشو واروب برق شمشیر دشمن سوزله‌خرمن وجودینه آتش‌صالوب‌حاصل آمال بی‌مألن فضای فناده برباد ایلدی . اندن وحشی [*] کورنمز بلا کبی بر طاش اردنده صاقلنوب حضرت حمزه رضی الله تعالی عنه یاننه اوغرادیغی کبی حربه‌سنی آتدی خطرناك محله راست کلوب اول وجود ارجمنده کزند ایرنجه اوراده جام شهادتی نوش ایلدی و پستر استراحتنه قطرات خون زخمندن کلرصاچیلوب بالین فراغت اوزره خواب راحته واردی . ومصعب بن‌عمیر رضی‌الله تعالی‌عنه فخرعالم صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده جنك ایدردی ابن قمیه دیدکلری کافر کلوب مصعبی شهید ایلدی اما اعتقادی بوایدیکه سید کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ظفر بولمش اوله همان بلند آواز ایله محمد قتل اولندی دیو چاغردی . بعضیلر چاغران ازب العقبه دیدکلری شیطان ایدی دیمشلردر لعنة الله علیه . بعضیلر دخی ابلیس علیه‌اللعنه ایدی دیمشلردر . اندن مسلمانلر اراسنده برآواز پیدا اولوب «ای‌عبادالله اخراکم» دیوچاغردیلر. معناسی ای حق تعالی‌نك قوللری آردیکزجانبندن احتراز ایدك دیمکدر مسلمانلر دخی شویله صاندیلر که اردلرندن کفار کلمش اوله همان

[*] وحشی برکسه‌درکه احدغزاسنده هنوز ایمانه کلمامش ایدی بعده حضرت حمزه‌یی‌شهید ایتدی ایمانه کلدکدنصکره یمامه دیارنده نبوت دعواسنی ایدن مسیلة‌الکذابی‌دخی قتل‌ایتدی.

ایدیدم (من‌قربه) بکاغایت قریب اولدیغندن ناشی (لفعلت) اوپر ایدم لکن کمال مهابتدن ایده‌مدم (یقول) رسول‌اکرم‌بیورر ایدی (لسعد بن معاذ) اصحابدن سعد حقنده (یوم مات) سعدك‌وفات‌ایتدیکی کون (اهتز) متحرك اولدی (له) سعدك موتیچون (عرش الرحمن) سماوات سبعنك‌فوقنده‌اولان‌عرش یعنی رمیثه‌دیرکه بن‌رسول اکرمك‌ظهرسعادتنده‌طورر ایدم مهرنبوته ناظرسعدك وفاتی‌خبری کلدکده‌رسول اکرم سعدك موتی ایچون عرش الرحمن دتردی دیو بیوردیغنی‌ایشتدم‌بوحدیث شریفی مصنف‌حضرتلرینك روایت ایتمکدن مرادلری مهرنبوة بین‌الکفتین‌اولدیغنی اثباتدر. معلوم‌اوله‌که سعدبن‌معاذ انصارك‌سیدی در وآنك اسلامی سببیله جمله عبد الاشهل قبیله‌سی اسلامه کلدیلر اول قوم بیننده امری مطاع ایدی وحضرت سعد بن معاذ غزوهٔ بدرده حاضر ایدی وغزوهٔ‌احددهٔ‌رسول‌اکرم حضرتلرینك خدمتنده ثابت قدم ایدی وهجرتك بشنجی‌سنه‌سی ذی‌القعده سنده یوم خندقده اوق

ایله مجروح اولوب و بر وجهله قانی امسا که ممکن اولمیوب بر آیدنصکره وفات ایتدی. بقیعه دفن اولندی سن شریفی اوتوزیدی سنه یه بالغ اولمشیدی رضی الله عنه. محدثیندن مرویدرکه سعد بن معاذك موتندن ملائکه آکاه اولوب وسعدك علو شانی تفهیم ایچون الله ذو الجلال عرش اعظمی تحریك ایتدی وعرش اعظم سعدك روحنك قدومیله فرحلندی وسعدك صلاة جنازه سنه فوج فوج ملکلر زمینه نزول ایتدی حتی سعدك تابوتی قالدیرلدقده منافقلر دیدیلر سعدك جنازه سی غایت خفیفدر بو کلامی استماع ایتدکده رسول اکرم حضرتلری اول منافقلرك کلام فاسدلرینی رد ایچون واصحاب کرامه سعدك عند الله مکرم اولدیغنی تفهیم بیوردیلرکه تحقیق سعدك تابودینی ملائکه یوکلندیلر معلوم اولهکه ظاهر حدیثك مقتضاسی نفس عرش الرحمانك فرحناك اولدیغندن حرکته کلمسیدر . امام نووی مختار اولان بودر دیو بیوردی . میرك شاه

ایلروده اولنلری دوندیلر کیروده اولنلر ایله جنك ایدوب مسلمانلر بری برینی قیردیلر وبر مقداری مدینه جانبنه قاچوب کیرو قلانی طاغلدیلر وارالرینه قتل دوشدی دیمشلر . روایت اولنورکه مسلمانلر اراسنه تفرقه دوشوب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك یاننده اون درت کشی قالدی یدیسی مهاجریندن ایدی بونلرك بری حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه ایدی یدیسی دخی انصار قومندن ایدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین. اما صحیح بخاریده اون ایکی کشی قالدی دینلمشدر. حاصلی اون کون صحابهٔ کرامدن یتمش کیسه رتبهٔ شهاته قدم باصدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحاب کرامله بدرغزاسنده مشرکلردن یوز قرق نفر کیسه یه اصابت ایتمشدی یتمشنی قتل ایتدیلر ویتمشنی اسیر ایتدیلر ایدی. اندن ابوسفیان «افی القوم محمد» دیو چاغردی یعنی قوم اراسنده محمد وارمیدر دیو رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك صحتنی بیلمك ایستدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اصحابنه تنبیه ایلدی ابو سفیانه هیچ جواب ویرمدیلر اوچ دفعه بویله چاغردقدنصکره ابو بکر رضی الله عنه حضرتلرینی صوردی اندن عمر حضرتلرینی صوردی اصلا جواب ویرمدیلر. همان دوندی قریشه ایتدی محمد وابوبکر وعمر قتل اولنمشلردر دیدی. حضرت عمر رضی الله عنه اشیدنجه صبر ایده مدی یلان سویلدك بره الله دوشمنی بونلر هپ صاغدر حاضر اول شمدن صکره باشکه نه کلور کوره سك جنك دیدکلری نوبتجه اولور بر نسنه در دیدی اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابنی یوقلیوب نیجه اولدیلر دیو توجه ایتدیکی کبی کفار قارشو کلوب طاشه طوتدیلر مبارك یوزینی قنادوب بردیشنی کسر ایتدیلر [*] علماء حدیثدن مرویدرکه اول کوهری شکست ایدن کافر خام دست عقبه بن ابی وقاص دیدکلری ملعون ایدی صکره دن هربار که برذرینی وجوده کلسه اغزی بد بوی اولوب اوك دیشلری تا دیبلرندن قریلوردی وحد بلوغه یتشمدن کشتهٔ زخم کلوخ انداز مرك اولوردی . وفخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اول کون مبارك آلت طوداغی ومبارك آلنی ومبارك یناغی مجروح اولمشدر. ابوسعید الخدری رضی الله تعالی عنهدن روایت ایتدکلری بودرکه مبارك دیشیله طوداغنه زخم ایرشدیرن عقبه بن ابی وقاص ایدی. ومبارك النی مجروح ایدن عبدالله بن هشام ایدی . ومبارك یناغنه کزند ایرکورن ابن قمیه ایدی . مبارك باشنده اولان تولغه یی اوروب کسر ایتدیلر دخی ایکی خلقه سی قویدی مبارك یناغنه شویله باتدیکه ابو عبیدة بن الجراح رضی الله تعالی عنه دیشلریله

[*] انسانك اوکونده بیتن درت دیشکه ایکیسی اشاغیده اولور انلرك هربرینه تنیه دیرلر وبونلرك یاننده بیتن درت دیشکه ایکیسی یوقاروده وایکیسی اشاغیده اولور آنلرك هربرینه رباعیه دیرلر حرف رانك فتحه سیله در ایمدی احد غزاسنده پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامك آفت یتشن مبارك دیشی اشاغیده صاغ جانبده بیتن رباعیه سی ایدی .

(یاپشوب)

یاپشوب چکدی چیقاردی دیمشلردر ابو عامر دیرلردی بر ملعون وار ایدی مسلمانلر دوشسون دیو یر یر چقورلرقازمش ایدی کفار طاش آتدیلردخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول چقورلرك برینه یانی اوستنه دوشدی حضرت علی کرم الله وجهه یتشوب مبارك النه یاپشدی وطلحة بن عبید الله دخی قوجاغنه آلوب ایاق اوزرینه قالدردیلر . امام طبرانی رحمة الله تعالی علیه نقلنده بویله درکه ابن قمیه دیدکلری ملعون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك وجهنه ومبارك دیشنه ضرر یتشدیردی دخی مبارك الیله یوزنك قانی سیلرایکن « اقاك الله » دیو بیوردی معناسی الله سنی ذلیل ایتسون دیمکدر حق تبارك وتعالی حضرتلری اول ملعونك اوزرینه برطاغ کچیسنی مسلط ایلدی شولقدر بوینوزچالدیکه ملعونی پاره پاره ایلدی دیمشدر. ائمهٔ حدیثدن بعضیلر روایت ایتمشلردر که غزوهٔ احدده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك یوزی مجروح اولدی دخی هم قانی سیلردی هم ایدردیکه « کیف یفلح قوم خضبوا وجه نبیهم وهو یدعوهم الی ربهم » دیر ایدی. معناسی نیجه نجاة بولور شول قوم که پیغمبرلرینك یوزینی قانه بویادیلر شول حالده که اول انلری تکریلرینه دعوت ایلردی دیمکدر. اندنصکره ﴿ لیس لك من الامر شیٔ اویتوب علیهم اویعذبهم فانهم ظالمون ﴾ آیت کریمه سی نازل اولدی. قاضی رحمة الله علیهك تفسیری اوزره «اویتوب» جمله سی آیت سابقه ده اولان «اویکبتهم» جمله سنه معطوفدر «لیس لك من الامر» مابیننده اعتراضدر دینلمشدر. واحتمالدرکه ان تقدیریله امره یاخود شیئه معطوف اوله بو ایکی تقدیر اوزره معنی «لیس لك من امرهم اومن التوبة علیهم اومن تعذیبهم شیٔ » دیمك اولور یاخود «لیس لك من امرهم شیٔ اوالتوبة اوتعذیبهم » دیمك اولور. محصل معنی یامحمد مرادك اوزره کافرلرك جمله سنی قرمق یاخود اصلاحه کتورمك بابنده سنك الکده نسنه یوقدر . انلرك حقلرندن بزکلورز دیمك اولور. دخی تفصیلی آیات متقدمه نك تفسیرلری نقل اولنوب انلره ربط اولنمغه محتاجدر مقام اول دکلو بسط کلامه متحمل اولمامغین بو مقدارله اکتفا اولندی . روایت اولنمشدرکه مبارك یوزینك قانی سیلردی وبیورردیکه اکر قانمدن یر یوزینه نسنه دوشیدی کفار اوزرینه کوکدن عذاب نازل اولوردی. بوندنصکره دعا ایدوب بیوردیکه « اللهم اغفر لقومی فانهم لایعلمون» یعنی یارب بنم قومی سن مغفرت ایله زیرا تحقیقا انلر بیلمزلر دیمکدر. مراد شریفلری ایمانه کلمری رجاسیله عذاب عاجلدن شفاعت اوله یاخود ایمان روزی قیلوب کناهلرینی عفو ایله بو ایشی بیلمزلکله ایتدیلر دیمك اوله الله اعلم والا کفرلری حالنده کفاره مغفرت میسر دکلدر. ابن هشام رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه «مازن» قبیله سنده بر خاتون وارایدی آدی نسیب بنت کعب ایدی احد غزاسی اولدیغی کون سلاحنی قوشاندی دخی صباح وقتنده اوندن چیقوب جنك یرنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یتشدی ونظر شر نفنده کفارله حرب

بیوردی که بومقوله خارق العاده حرکتی استبعاد جائز دکلدر . حضرت حکیم فعال مایریدك حکمت باهره وقدرت قاهره سندن بعید دکلدرکه جسم بی جانده ادراك الم واحداث لذت ایجاد ایتمسیله مسرور و مغموم ایلیه . قادر حکیم حضرتلرینك قدرت تامه سی اولدیغنه تسبیح حصا وحنین جذع شاهدین عادلیندر وجمادات حقنده ﴿ وان منها لما یهبط من خشیة الله ﴾ نص کریمی ادراك حجاره یه دلیل قویدر فسبحان الله القادر یفعل ما یشاء ویحکم مایرید وماذلك عن قدرته ببعید

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا احمد بن عبدة الضبی) ذکری سبقت ایتدی (وعلی بن حجر وغیرواحد) مصنف بیوررکه بو حدیث شریفی احمد وعلیدن غیری نیجه کمسنه لر بزه خبرویردی یعنی مصنف حدیث مذکوری جماعت کثیره دن اخذ ایتدم دیر (قالوا) احمد وعلی وغیر واحد دیدیلر (حدثنا عیسی بن یونس عن عمر بن عبد الله مولی غفرة) بو حدیث شریفی عیسی عمردن اخذ

وقتال ایلدی. اندن مرویدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
اوکنده چالشوب کاه اوقله کاه قلجله اوزرندن دشمنی دفع ایدردم اولزمانده که
مسلمانلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك یاننده طاغلدیلر آز کیمسه
قالدی همان ابن قمیه دیدکلری لعین اوته‌دن کلوب قنی محمد قنده‌در بکا کوسترك بن
نجاة بولمیام اکر اول نجات بولور ایسه دیدی بندخی ملعونه قارشو واردم بکا بر
قلج اوردی بنده اکا بر قاچ قلج باصدم اما اول الله دشمنی ارقه‌سنه ایکی قات جبه
کیمشیدی دیو بیوردی. ام الربیع رضی الله عنها ایدر بن کوردم نسیب بنت کعب
رضی الله عنهانك اموزنده بر یاره‌سی وار ایدی بتوب یری چقور قالمشیدی درین
یاره ایدی دیو بیوردی مرد معنوی بو مقوله خاتوندر که زلف وخال چهرهٔ اقبالی
آینهٔ شمشیرده مشاهده قیلوب قلجیله رتبهٔ شرفده مقامنی زهرهٔ زهرادن برتر وکوشهٔ
سربندینی چنبر آسمانه همسر ایلیه . روایت اولندیکه اول کون ابو دجانه رضی
الله عنه حضرتلری کندویی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اوکنده
تیربلایه سپر ایلیوب طورردی مبارك ارقه‌سنه اوقلر طقوندقجه اصلا حرکت
ایتمیوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسندن کتمزدی. سعد بن
ابی وقاص رضی الله عنه افندمز حضرتلرینك یاننده طوروب کفاره اوق اتاردی
سعد رضی الله عنه روایت ایلرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری بکا اوق
صوناردی دخی « ارم فداك ابی وامی » دیو بیوررردی . معناسی آت یا سعد اتام
وانام سکا فدا اولسون دیمکدر. رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بو
کلامی سعددن غیری کیمسه‌یه بیوردیغی اشیدلمامشدر دیدیلر. سعد رضی الله عنه ایدر
بعض اوق صونردیکه تموری دخی یوق ایدی دیو بیوررردی یعنی کفار اوزره اوق
آتلمغه شویله حریص ایدیکه النه کیردیکی اوقی آت دیو بکا صونردی بندخی اتاردم
امر جهاده‌ده علیه الصلاة والسلام بویله اهتمام تام اوزره ایدی دیمکدر . روایت
اولنمشدر که اول کون جنکده قتادة بن نعمان حضرتلرینك بر کوزی یرندن
چیقدی دخی یناغنك اوستنه دوشدی یولداشلری رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلرینك یاننه کتوردیلر مبارك الیله کوزنی یرینه وضع ایتدی دخی « اللهم
اکسه جمالا » دیو دعا ایلدی صکره‌دن قتاده‌نك اول کوزی او برندن حسن‌ده
ونورده غالب اولدی. ودعانك معناسی یارب قتاده‌نك کوزینه کسوهٔ جمال ویردیمکدر
وبو قضیه جملهٔ معجزات سید کائنات صلی الله علیه وسلمدندر. بری دخی بودرکه
ابورهم دیدکلری کافر اوق آتوب کلثوم بن الحصین حضرتلرینك کوکسنه اوردی
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یاره‌سی اوزرینه تو کوردیکی کبی
بتون صحت بولدی. بری دخی بودرکه عبدالله بن جحش جنك ایده‌رك قلجنی قیردی
دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عبدالله‌نك النه بر اغاج
پاره‌سی ویردی بامر الله اول اغاج بر قلج اولدی انکله جنك ایلدی صکره کندودن

(ورثه‌سنه)

ایدوب بزه خبر ویردی
(قال) عمر دیدی (حدثنی
ابراهیم بن محمد من ولد علی
ابن ابی طالب کرم الله وجهه)
بو حدیث شریفی حضرت
علینك حفیدی اولان
ابراهیم خبر ویردی (قال)
ابراهیم دیدی (کان اذا
وصف رسول الله صلی الله
علیه وسلم) حضرت علی
رسول اللهی وصف ایتدکده
(فذکر الحدیث) باب اولده
مذکور اولان حدیثی (بطوله)
بتمامه ذکر ایتدی (وقال)
حدیث مذکورده حضرت
علی بیوردی (کان بین
کتفیه خاتم النبوة) رسول
اکرم حضرتلرینك مهر
نبوتی کتفینی بیننده ایدی
(وهو) حال بوکه رسول
اکرم حضرتلری (خاتم
النبیین) انبیانك خاتمیدر .
بو حدیث شریفك تفصیلی
باب اولده کچدی لکن
مصنف رضی الله تعالی عنه
حضرتلری مهر نبوتی کتفین
بیننده اولدیغنی اثبات ایچون
بو مقامده تکرار ذکر ایتدی

الحدیث الخامس

(حدثنا محمد بن بشار) ذکری
مرور ایتدی (اخبرنا ابو
عاصم) اسمی ضحاکدر مخلدك
اوغلیدر . اکابر علمادن
وکتب سته مشایخندندر .

ورثه‌سنه انتقال ایده‌رك خلفای عباسیه‌دن معتصم خلیفه زماننده بغداد شهرنده ایکیوز آلتونه صاتلدی خلیفه‌نك امراسندن بغا آدلو بر ترك بکی آلدی . روایت اولنور که مشرکین شهداء اصحاب اراسنه کیردیلر دخی بورونلرینی وقولاقلرینی وعورت‌یرلرنی کسدیلر وقارنلرینی یاردیلر اعتقاد باطللری بو ایدیکه رسول اکرمه حزن کتورمش اوله‌لر ویاننده مقربلر اولان اصحاب کبار هپ محزون اولمش اوله‌لر هند بنت عتبه برقاچ کندو اقرانی ایله کزوب شهدانك بورنلرینی وقولاقلرینی کسرلر ایدی وحضرت حمزه رضی الله تعالی عنهك مبارك قارنی یاروب برمقدار جکری پاره‌سنی کسدی آغزینه آلوب وافرجیندی یوطه‌مدی دخی براقدی . نقل اولنور که اول پریشانلق اراسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اولا کوروب تشخیص ایدن کعب بن مالك ایدی رضی الله تعالی عنه بیورمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی تولغه التنده کوردم دخی مبارك کوزلرندن بیلدم اندن بلند آوازله ندا ایدوب «یامعشر المسلمین هذا رسول الله» دیو چاغردم اورادن مسلمانلر دخی کوروب بیلدیلر جمع اولوب یاننه کلدیلر همان بر مقدار کیمسه ایله طاغ سمتنه چکلدیلر ابوبکر الصدیق وعمر وعلی رضی الله تعالی عنهم یاننده بیله ایدیلر برمقدار کتدکلری کبی ابی بن خلف دیدکلری ملعون قنی محمد بکا کوسترك دیو آت صالوب آردلرندن کلدی اصحاب کرام رضی الله تعالی عنهم ایتدیلر یارسول الله بریمز دونسون شوملعونك حقندن کلسون دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری براقون کلسون دیو بیوردی اندن ملعون یاقلشدیغی کبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حارث بن صمه‌نك حربه‌سنی آلدی دخی قارشو واروب بر حربه چالدی لعین بد کردار زین سمند استکباردن زمین ذلت وخساره دپه‌سنك اوزرینه کلوب برقاچ کره تکرلندی وچهرهٔ ادباری وصورت مرداری غبار خاکدن خجالتله خاکسار اولدی . امام بیهقی روایتنده لعینك بر ایکوسی قیرلدی وقانی زخمندن طشره آقادی دیو وارداولمشدر اندن هزار زور وزارله قریش ایچنه دوشدی والله محمد بنی هلاك ایلدی دیدی اول مکه‌ده ایکن بکا سنی قتل ایده‌رم دیمزمی ایدی ایشته بویله ایلدی دیدی قرینلری اولان ملاعین دخی کدر ایتمه جنکدر بویله اولور دیو تسلیه ایلدیلر مکر بو ملعون مکه‌ده ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بر آتم واردر هر کیجه انجو کبی بر شینك ارپه آصارم آنك اوزرنده سنی قتل ایتسم کرکدر دیو سویلر ایدی فخر کائنات افندیمز حضرتلری دخی ان شاء الله تعالی بره ملعون بن سنی قتل ایده‌رم دیو بیوررردی عاقبت بویله واقع اولدی برقاچ کون لعین اضطراب زخم خونین ایله معذب اولوب مکه‌یه کیدر ایکن «سرف» دیدکلری منزلده جان برجهنم ایلدی لعنة الله علیه وعلی اعوانه . روایت اولنور که فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری صحابهٔ کزین رضوان الله علیهم اجمعین ایله

نبیل دیمکله معروفدر . (اخبرنا عزرة بن ثابت) ثابت ابی زید الانصارینك اوغلیدر (حدثنی علباء بن احمر) مذکور علباء صدیقدر وقرادر (قال) علباء دیدی (حدثنی ابوزید عمرو بن اخطب الانصاری) مذکور عمرو رسول اکرمك زمان سعادتنده جامع قرآن اولان اصحاب اربعه‌نك بریدر کنیه‌سی ابوزیددر وانصاریدر . مصنف بیورر بو حدیث شریفی عمرو بن اخطب رضی الله عنه‌دن اوچ واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبرویردی (قال) عمرو دیدی (قال لی رسول الله صلی الله علیه وسلم یا ابازید) رسول اکرم حضرتلری یا ابازید دیو بکا ندا ایلدی وبیوردی که (ادن منی) بکا قریب اول ویانمه کل (فامسح ظهری) آرقه‌می الکله مسح ایله ابو زیدك درونده مهر نبوتك کیفیتنه اطلاع آرزوسی اولدیغنی رسول اکرم حضرتلری نور نبوتله کشف ایدوب لطیفانه مسح ظهر ایله امر بیوردیلر (فمسحت ظهره) بن دخی رسول اکرم حضرتلرینك امرلرینه امتثالا یانلرینه واردم

ومبارك ظهرلرينه مسح ايتدم (فوقعت) اتفاقا واقع اولدى (اصابعى) پارمقلرم (على الخاتم) مهر نبوة اوزرينه (قلت) علماء دير كه ابو زيددن خاتم لفظنى استماع ايتدكده كيفيت خاتمه مطلع اولمق ايچون ديدمكه (وما الخاتم) يا ابا زيد مهر نبوة نه شيدر ومقدارى وهيئتى نه در (قال) ابو زيد جوابنده ديدى كه (شعرات مجتمعات) مهر نبوت لطيف قيللر صاحبيدر. يعنى مهر نبوتك دائره سنده برى برينه يقين موى عنبر بويلر وار ايدى. مصنف بو حديث شريفده مهر نبوتك دائره سنده لطيف شعرات مجتمعه اولديغنى بيان ايچون بو حديث شريفى ذكر ايتدى نته كيم سابق حديثده مهر نبوتك مقدارينى بيان ايتمشدى. معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرينك ابو زيد عمرو بن اخطب رضى الله عنه حضرتلرينه غايت حسن اهتمام ونهايت لطف و نوازش تامك اشعاردر. و بو حديث شريفده ودخى مصنف امام ترمذى جامع الصحيحنده شو وجهله روايت ايتدى كه رسول اكرم حضرتلرى

كتدكلرى يولك نهايتنه واردىلر دخى على بن ابى طالب كرم الله وجهه قلقانى ايله صو كتوردى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مبارك يوزينك قانى يودى وآبدست آلوب اوتوردىغى يردن اويله نمازينى قيلدى اصحاب كرام دخى اوتوردقلرى يردن اقتدا ايتديلر. نقل ايدرلر كه ابو سفيان مشركلرله دونوب كتملو اولنجه طاغك بر يرينه چيقدى دخى بلند آوازله چاغروب (انعمت فعال ان الحرب سجال يوم بيوم بدر اعل هبل) ديو فرياد ايلدى. وبو سوزينك معناسى هبل نعم ديو جواب ويردى قو هبله طعن ايله جنكده ظفر نوبتله در اشبو كون بدر كوننه مقابلدر اى هبل علو قدرك زياده اولسون ديمكدر ديديلر. رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى حضرت عمره امر ايلدى اولدخى «الله اعلى واجل» ديو جواب ويردى. وابو سفيان سويلديكى هذيان پريشانك اصلى اول ايديكه مشركين احد جنكنه كيدر اولدقلرنده ابو سفيان ايكى اوق آلوب برينك اوستنه «نعم» برينك اوستنه «لا» يازمش ايدى اندن اوقلرى كتوروب هبل ديدكلرى باش صنملريكه مكه نك ايچنده طوررديانك يانه واروب اوقلرى براقديغى كبى «نعم» يازيلان اوق يوقارو كلوب زعم باطلنجه جنك ايتمكه هبلدن اشارت اولمشدى صكره محاربه ده ارادت خدا بويله اقتضا ايدوب اهل اسلامه نوع انهزام شكلى كورندكده بر مقتضاى جهل وغرور ابو سفياندن بو مقوله سفيهانه كلام صدور ايلشدى. حضرت عمر رضى الله عنه ايشيدوب بلند آوازله جواب ويردى سز بزمله برابر دكلسكز بزم مقتوللريمز جنتده در سزك مقتوللريكز جهنمده در ديو بيوردى. اندن ابو سفيان ينه چاغروب بزم عزّامز واردر سزك عزاكز يوقدر ديدى. پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام تعليم ايلدى ينه اصحاب چاغروب الله تبارك وتعالى بزم ناصرمزدر سزك ناصريكز يوقدر ديديلر. اندن ابو سفيان دونوب كتدكده يولداشلريله چاغريشوب كله جك ييل سزكله بدرده بولوشالوم وعده مز بويله اولسون ديديلر ينه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم خضرتلرى امر ايلدى بو جانبدن دخى نوله سزكله وعدمز اويله اولسون ديو جواب ويرديلر. امام طبرانى رحمة الله عليه ايدر مشركلر دونوب كتديلر دخى مدينهٔ منوره دن خاتونلر چيقوب اصحابه قارشو خدمته كلديلر حضرت فاطمه رضى الله تعالى عنها بيله ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بولشدقده قوجشديلر. اندن فخر كائناتك ياره لرينى صو ايله يومغه باشلدى يودقجه قان زياده كلور اولدى اندن برمقدار حصير ياقوب اوزرينه صاردى اول ياره يه ياپشدى دخى قان دكدى پس رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مقتوللر اوزرينه محمد بن مسلمه يى كوندردى اولدخى واروب بر قاچ دفعه ياسعد بن الربيع ديو چاغردى هيچ جواب كلمدى اندن ايتدى بنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كوندردى سنك حالكى كورمكه كلدم ديديكى كبى برضعيف آوازله جواب ويردى اولدخى يانه كلوب كورديكه روحندن

همان بر اثر قالمش كوزينى آچوب ايتدى بندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه سلام ايله وشويله ده كه الله تعالى حضرتلرى سكا بزدن اوتورى اجر وعوضلر ويرسون شول اصل اجر وعوضكه امتندن اوتورى وپيغمبرلره ويريلنلردن افضل اوله ديدى اندن ايتدى بندن قومكه شويله ده كه حق تعالى قتنده اصلا عذريكز يوقدر بوايشه كه سزك ارا كزده بر نظر ايلر كوز وار ايكن پيغمبريكزه دشمنلر يول بولوب بويله ايده‌لرديدى. حاصلى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مجروح اولديغى ايچون اظهار حزن ايدوب اصحابه طعن ايلديكه فخز عالمك سوزينى طوتوب يرلو يريكزده طورمديكز منهزم اولديكز كفار ظفر بولوب اول وجود شريفه ال اوزاتديلر ديمك استر ايدى اندن اكلنميوب تسليم روح ايتدى رضى الله تعالى عنه. بوندنصكره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بالذات چيقوب حضرت حمزه‌يى يوقلمغه ينه احده واردى بر وادينك اورته‌سنده مبارك قارنى يارلمش بولدى ومبارك بورنى وقولاغى قطع اولنمش ايدى نظر ايدنجه قاتى افراطله بيحضور اولدى بغايت آجيدى « رحمة الله عليك لقد كنت فعولا للخير وصولا للرحم اما والله لامثلن بسبعين منهم مكانك » ديو بيوردى. معناسى الله تعالى نك رحمتى سنك اوزريكه اولسون تحقيقاسن چوق خير ايشليجى ايدك وچوق صلهٔ رحم ايديجى ايدك والله كفاردن سنك يريكه يتمش كيمسه‌نك بورنى وقولاغنى كسه‌يم ديمكدر اندن حق سبحانه وتعالى سورهٔ نحل آخرنده اولان آيت كريمه‌لرى انزال بيوردى دخى اول نيتدن فراغت ايدوب كفارت يمين ايلدى اول آيت كريمه‌لر بونلردر كه ذكر اولنور ﴿ وان عاقبتم فعاقبوا بمثل ماعوقبتم به ولئن صبرتم لهو خير للصابرين ﴾ معناسى اكر سزه عقوبت ايدن كيمسه‌لره عقوبت ايدرسكز سز عقوبت اولنديغكزك مثليله عقوبت ايدك يعنى اونلر بر كيمسه‌نك بورنى وقولاغنى كسديلرسه سزده اونلردن بر كيمسه‌نك كسك يتمش كيمسه‌نك كسمك واكر صبر ايدوب عقوبت ايتمزسكز البته صابرلره صبر ايتمك انتقام ايتمكدن افضلدر ديمكدر. ﴿ واصبر وما صبرك الا بالله ولا تحزن عليهم ولا تك فى ضيق مما يمكرون ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون ﴾ يعنى يا محمد اول نسنه كه سكا احد كونده يتشدى اكا صبر ايله حال بوكه سنك صبرك حق تبارك وتعالى نك توفيق وعنايتيله‌در وكافرلر سندن اعراض ايتدكلرينه محزون اولمه ياخود مسلمانلره اولان ايشه بيحضور اولمه وكفارك مكرندن كوكل طارلغنده اولمه تحقيقا حق سبحانه وتعالى نصرت ومعونتيله متقيلر يانده حاضردر وموحدلر ومخلصلرله بله‌در ديمكدر مفسرين رحمة الله عليهم. تقوادن مراد حق جل وعلانك امرنى تعظيم در. واحساندن مراد عباد الله‌ه شفقتدر ديمشلردر. روايت اولنوركه حضرت حمزه‌نك همشيره‌سى اوغلى عبد الله بن جحش رضى الله عنه دخى احده شهيد اولمش ايدى كفار اكا دخى حضرت حمزه‌يه ايتدكلرينى ايلمشلر ايدى ايكيسنى بر قبره دفن ايتديلر رضى

دست شريفنى ابو زيدك چهره‌سنه وضع ايدوب ومسح ايدوب «اللهم جمله» ديو دعا ايتديلر . پس ابو زيدك دخترزاده‌سى عزره ابن ثابت روايت ايتدى كه جدم ابوزيد رسول اكرم حضرتلرينك دعاسى بركاتيله يوز يكرمى ياشنه بالغ اولوب رأس ولحيه‌سنده معدود برقاچ موى سفيد واردى ديدى

﴿ الحديث السادس ﴾

(حدثنا ابو عمار الحسين بن حريث الخزاعى) مصنف بيورر بو حديث شريفى ابو عمار بزه خبر ويردى (اخبرنا على بن حسين بن واقد) ابو عماره ديدى كه بو حديث شريفى بزه على بن حسين خبر ويردى مذكور على صديقدر بخارى مشايخندندر (حدثنى ابى) على ديدى كه بو حديث شريفى پدرم حسين بن واقد خبر ويردى (حدثنى عبد الله ابن بريدة) حسين بن واقد ديدى كه بريدة بن حصيب الاسلمينك اوغلى عبد الله بو حديث شريفى خبر ويردى مذكور عبد الله ائمهٔ سته مشايخندندر (قال) عبد الله ديدى (سمعت ابى بريدة) بن بابام

بریده‌دن ایشتدم مذکور بریده صحابیدر مدینه‌ده براز زمان ساکن اولوب بعده مروه‌یه نقل ایتدی وآنده وفات ایتدی رضی الله عنه (یقول) بریده بیورر (جاء سلمان الفارسی الی رسول الله) سلمان فارسی رسول اکرم حضرتلرینك حضور شریفنه کلدی (حین قدم المدینة) رسول اکرم حضرتلری مدینهٔ منوره‌یی قدومی ایله شرفیاب ایتدیکی وقتده (بمائدة) برسفره ایله (علیها رطب) اول مائده اوزرنده تازه خرما وار ایدی (فوضعها) سلمان فارسی مائده‌یی وضع ایلدی (بین یدی رسول الله صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینك پیشکاهنه (فقال) رسول اکرم حضرتلری بیوردی . نور نبوة ایله سلمانك اسمنی کشف ایدوب (یاسلمان ماهذا) بوکتوروب پیشکاهمه وضع ایتدیکك ندر بیوردی. معلوم اوله که بو حدیث شریفی بیلمك سلمان فارسینك سرکذشتنی بیلمکه توقف ایدر . مورخان صحیحة الاخبار سلمان فارسینك کندو لساننده استماع اولنان احوالی شو وجهله نقل ایدرلر که حضرت

الله عنهما خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم شهدا اوزرینه کلدی دخی بیوردیکه « انا شهید علی هؤلاء ومامن جریح یجرح فی الله الا والله یبعثه یوم القیمة یدمی جرحه اللون لون الدم والریح ریح المسك » معناسی بونلر فی سبیل الله مقتول اولدقلرینه عندالله بن شاهدم وفی سبیل الله یاره‌لنمش هیچ برمجروح یوقدر الاحق جل وعلا قیامت کونده آنی قبرندن شول حالده قالدیرر که یاره‌سی قان اقیدر قاننك رنکی قان رنکی ورایحه‌سی مسك رایحه‌سی دیمکدر. عبدالله بن ثعلبه‌دن مرویدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم شهداء احد ایچون جراحتلریله صارك دیو امر ایلدی یعنی یودوروب کفنلتمدی دیمکدر . ائمهٔ حدیثدن بعضیلر روایت ایتمشلر در که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جابر رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه بیورمشدر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری هیچ کیمسه‌یه سوز سویلدی الاحجاب اردندن سویلدی وسنك بابا که بلاحجاب سویلیوب بندن ایسته سکا ویره‌یم دیدی اولدخی یارب سندن استرمکه دنیایه رد اولنه‌یم دخی سنك یولکه بر دخی قتل اولنیم دیدی حق تبارك وتعالی حضرتلری دخی بیوردیکه بندن حکم ازلی شویله سبقت ایلدیکه اولنلر بر دخی دنیایه وارمیه‌لر دیدی اولدخی ایتدی ایمدی یارب بنم آردمده اولنلره یعنی اهل دنیایه بنم حالمدن خبر ویر دیدی اندن حق جل وعلا حضرتلری بو آیت کریمه‌یی انزال ایلدی ﴿ ولاتحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون فرحین بما آتیهم الله من فضله ویستبشرون بالذین لم یلحقوا بهم من خلفهم الاخوف علیهم ولاهم یحزنون ﴾ معناسی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه یاخود هر احده خطاب ایدوب دیمکدر که فی سبیل الله مقتول اولنلری میتلر صانمه بلکه اونلر صاغلردر ربیلرینه قرب صاحبلریدر رزق ویریلورلر جنتده حق سبحانه وتعالی حضرتلری کندو فضلندن انلره عطا قیلدیغی شیٔ ایله شادمانلردرودخی دنیاده قیوب کتدکلری مؤمنلرك حالاری ایله شادمانلردر که اکر انلر دخی وفات ایلسه‌لر یا مقتول اولسه‌لر برحیاتله صاغ اولورلر که انی نه محذوره دوشمك خوفی نه محبوبی یتورمك غمی مکدر ایلر دیمکدر . قاضی بیضاوی رحمة الله علیه بویله بیورمشدر حاصلی بودر که شهدا میت دکللردر آنلر صاغلردر الله تعالی حضرتلرینه تقربلری واردر جنت میوه‌لرندن وصولرندن یر ایچرلر الله تعالی حضرتلرینك عطا قیلدیغی شرف شهادته مسرور وشادمانلردر ودنیاده اولان اهل ایمان قرنداشلری دخی دار آخرته انتقال ایتدکلرنده کندولری کبی رحمت ورضوانه ونعیم جاودانه واصل اوله‌جقلرینه مسرور وشادمانلر دیمك اولور. ابن عباس رضی الله تعالی عنهما رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتلمشدر که « ارواح الشهداء فی اجواف طیر خضر ترد انهار الجنة وتأکل من ثمارها وتأوی الی قنادیل معلقة فی ظل العرش » دیو بیورمشدر. معناسی شهدانك روحلری یشل قوشلر ایچلرنده‌در که آنلر جنت ایرماقلرینه کلورلر وجنت میوه‌لرندن

یرلر وعرش کولکه سنده آصلمش قندیللر ایچنده یاتورلر دیمکدر. بعض علما بیورمشلردر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك «تأوی الی قنادیل العرش» دیو بیوردیغنی ﴿ والشهداء عند ربهم لهم اجرهم ونورهم ﴾ نص شریفی تصدیق ایلر دیمشلردر. وقنادیله کیرمه‌سی کیجه ایله‌در کوندوزك مقتضاسی اوزره طیران وسیران ایتمکده‌در وآخرتده جنته کیردکدنصکره قنادیلده یاتماز آنده یاتدیغی اول زمانه وارنجه‌در دیمشلردر. وبرحدیث شریف واردرکه هرمؤمن کرکسه شهید اولسون وکرکسه دوشکنده وفات اتسون روحی جنت اعلایه واصل اولوب انده فواکه جنتدن تنعم ایلر دیو بیورلمشدر . امام احمد امام شافعیدن اولدخی امام مالکدن اولدخی زهریدن آنلردخی عبدالرحمن بن کعبدن آنلردخی اتاسی کعب بن مالکدن رضوان الله تعالی علیهم اجمعین روایت ایتمشلردر کعب بن مالك دخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرندن روایت ایتمشدر که « نسمة المؤمن طائر تعلق من شجر الجنة حتی یرجعه الله الی جسده» دیو بیورمشلردر. یعنی مؤمنك روحی برقوشدرکه جنت اغاجلرینك میوه‌سندن اکل ایدر تاحق جل وعلا حضرتلری جسدنه رجوع ایتدیرنجه دیمکدر. بو حدیث شریف دلالت ظاهره ایله دلیلدرکه ارواح مؤمنین قوش صورتنده جنت ایچنه داخل اولورلر ومیوه‌سندن تنعم ایدرلر ایمش « نسأل الله الکریم المنان ان یمن علینا بالایمان » اما بو حدیث شریفله مقدم نقل اولنان حدیث شریفدن فهم اولنورکه جنتده ارواح شهدانك عزتی سائر مؤمنینك ارواحندن زیاده اوله زیرا ارواح شهدا حقنده یشل قوشلر ایچنده‌در دیو بیورلدی سائر مؤمنینك ارواحی حقنده کندوسی قوش اولور دیو بیورلدی پس ارواح شهدا غیریلره نسبتله راکب اولورلر بند کلری قوشلر بال وپر آچوب استدکلری مقاماتی سیر ایتدیررلر وغیریلرك ارواحی بالذات کندولر بال وپر آچوب طیرانه محتاج اولورلر. امابودکلو زحمته هپ راضی اولوردق حق جل وعلا حضرتلری ارواحمزه هوای باغ جنان وفضای روضهٔ رضوانده پران اولمق میسر ایدیدی بفضله واحسانه . روایت اولنورکه احد غزاسند. شهید اولان مسلمانلر یتمش نفر کیمسه ایدی . بعضیلر قولنجه التمش بش کشی ایری دردی مهاجرینده ایدی رضی الله تعالی عنهم وعن سائر الصحابة اجمعین. نقل ایدرلرکه مسلمانلر مقتوللری اوستنده اغلاشدقلری زمانده منافقلر مسرور اولوب یهود طائفه‌سنك کوکللرنده اولان غل وغش ظاهر اولدی لعنهم الله تعالی ﴿ تنبیه ﴾ شویله معلوم اوله‌که قاضی عیاض رحمة الله علیه شفاسنده بعض علمادن نقل ایتمشدرکه برکیمسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری هزیمت اولندی دیسه اکا توبه ویریله اکر توبه ایتمز ایسه قتل ایده‌لر دیو بیورمشدر زیرا پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه حاشا نقص ویرمکدر هزیمتك معناسی دشمندن یوز دوندر مکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کندولرینه بوهرکز واقع اولماشدر واقع اولمق

سلمان فارسی رضی الله عنه بیوردیلر . بنم میلادم اصفهانه قریب جیران نام قریه‌در وپدرم قریهٔ مزبوره‌نك دهقانی یعنی امیری ایدی وآتش پرست ایدی درون خانه‌ده برآتشکده بنا ایتمشدی . اول نارك عبادتنه مشغول ایدی. بنی دخی اشعال نار ایله اشتغالده نیجه ماه و سال بنی مجال ایتمشدی . بیرون قریه‌ده بر بستانمز وار ایدی ایام بهارده تفرج ایدر ایدك بعض وقتده بن بستانه روان اولسدم پدرم یانمدن آیرلمازدی. چون روز نوروز کلدی بستانك تربیه وتیماری مهم اولوب پدرم ایله جانب بستانه روان اولدم ناکاه بر مصلحت ظهور ایتدیکه بنی تنها قریه جانبنه ارسال اقتضا ایتدی بندخی قریه جانبنه روان اولدم . اثناء طریقده بردیره راست کلدم اوازلر آسمانه پیوسته اولوب آیابونه اوله دیو درون دیره دخول ایتدم کوردمکه جمع کثیر کیمی نیازده وکیمی سینه چاك عبادت حی ذی الجلال ایله اشتغال ایدرلر ومیانلرنده سیاه پوش برپیر هزار ادب ایله نشسته وپیشکاهنده برکتاب کشاده

دخی جائز دکلدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندی امرنده بصیرت وعصمتنده یقین اوزره ایدی دیمشلردر. حاصلی انهزام عون وعصمت رب العالمینه یقین اولمامقدن کلور انبیا علیهم السلام حقنده بو متصور دکلدر . غزوهٔ احدده اهل اسلامه واقع اولان حال برقاچ فوائد وحکمی متضمندر دیو بیورمشلر. بری بودرکه معصیتك آخری یراماز اولدیغنی مؤمنلره بیلدرمکدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول کون آتیجیلره محکم تنبیه وتأکیدلرله سپارش ایدوب زنهار اولمیه که یرلو یریکزدن کیده سکز دیو بیورمشدی فرمان شریفلرینه کمال اطاعتدن مقتضای خلقت بشریت اوزره غفلت ایدوب هوای یغما ایله برمقدار ایلرو واردقلری کبی رخت وجود واسباب زندکانیلری عرصهٔ تلف وتوی ده تاراج بولدی. بری دخی بو معنایه اشارتدرکه انبیا ورسل علیهم الصلاة والسلام جناب عزتدن بعض بلا ایله مبتلا اولورلر اما عاقبت حمیده آنلرك اولور نتکیم پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك جمیع اعدای آخر الامر شمشیر عالمکیر حکمنه کردن اطاعت قومشلر ایدی اما اول امرده کاه نصرت وظفر وکاه اضطراب وخطر اوزره اولدقلرینه حکمت بونی یازمشلردرکه اکر دائما منصور ومظفر اولهلر ایدی مجموع خلق ربقهٔ اطاعتلرینه ضروری بیون ویروب مؤمن ومنافق قنغیسی ایدیکی فرق اولنماز ایدی اما کاهی انکسار شکلی ظهوره کلنجه منافقلر کندولرینی آشکاره ایدوب مسلمانلر امتیاز صبر وثباتله سرافراز اولورلر نتکیم بوغزانك اولنده واقع اولمش ایدی. بری دخی بودرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری دار کرامتنده مؤمنلره بعض مراتب عالیه تقدیر ایتمشدرکه بلا ومحنت چکمینجه مجرد عملریله اکا وصلت میسر اولماز آنك ایچون بعض شدایدله مبتلا ایلر. بری دخی بودرکه کاهی حق تعالی حضرتلرینك ارادتی اعدای دین اسلامك قلع وقمعنه متعلق اولور وبونلردن انواع کفر وضلال وطغیان وبغی وعناد وعصیان ظهوره کلمکی سبب خلق ایلر آندن صدمات صرصر قهر ودست برد عواصف عذابله شجرهٔ حیاتلرینك کوکنی کونشه کوسترر والله اعلم . بوندنصکره واقع اولان غزا

﴿غزوهٔ حمراء الاسد﴾ در و«حمراء الاسد» دیدکلری مدینهٔ منوره یه سکز میل غایتنده برموضعدر وبو غزایه احد جنکینك ایرتسی صباح وقتنده چیقمشلر ایدی مراد شریفلری کفار اهلی اسلامی زبون اکلیوب تکرار فساده مباشر اولماسونلر دیو جرأت وجلادت کوسترمك ایدی فی الحقیقه اصابت بیورلدی والا ملعونلرك فکر فاسدی کلوب مدینهٔ منوره یی باصمق ایدی ومعاویة بن مغیرة بن ابی العاص دیدکلری کافره راست کلنوب امر شریفلریله ملعونك بوینی اوردیلر حاصلی بش کیجه طشره ده یاتدیلر جمعه کونی اولنجه مدینهٔ منوره یه رجوع ایتدیلر بوخصوصلر ماه شوال ایچنده واقع اولمش ایدی. بعض علما قولنجه شراب حرام اولمق دخی شوالده واقع اولمشدر اما بعضیلر دردنجی سنه ده حرام اولدی دیمشلردر . امام احمد بن حنبل رحمة الله

جماعت آنی احاطهٔ ایتمشلر تعلیم ونصیحت ایدر مدت العمر بنم کوش زدم اولمیان معانی یی تفهیم ایدر. بلدمکه پیر مزبور رئیس القومدر حضورینه واصل اولدم . بنم اطوارمدن غریب اولدی. یغمه انتقال ایدوب بندن سؤال ایتدیکه . ای جوان مشکلك وار ایسه عرض ایله وبو کنیسیه کلمکدن مقصودك نه ایسه سویله بندخی بو قومك طورلرینك سببندن سؤال ایتدمکه. ای پیر بو عمل کهاکا مشغولسکز نه کونه عملدر وبو کارك نامی ندر بکا تفهیم ایله وحقیقت حاله بنی مطلع قیل . پس پیر مرقوم جواب ویردیکه کوردیکك عمل عیسی دینیدر وکتاب انکلیون اسمیله نام زد حضرت عیسایه نازل اولمشدر . مقصودمز انك قولنه انقیاد واطاعتدر دیدی سلمان فارسی بیوررکه اول وقت خاطریمه کلدیکه . بو قومك عبادتی بزم عبادتمزدن اعلا وبو کروهك طاعتی سلامته انسبدر. بزم عبادتمز تهلکه یه اقربدر . زیرا آتش پرستلك بی حاصل بلکه اکا تقرب امکانده دکلدر بزم معبود اتخاذ ایتدیکمز نار . ه سیله خشکی احراقده

علیه روایتنده ابوهریره رضی‌الله تعالی عنه بیورمشدرکه خمر اوچ دفعه حرام قیلندی پیغمبریمز صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینه‌یه کلدکده خمر ایچیلور ایدی وقمار اوینانور ایدی. لکن صحابهٔ کرامدن بعضیلری خمر ایچمکدن وقمار اوینامقدن رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه سؤال ایتدیلر دخی حق جل وعلا حضرتلری ﴿ یسئلونك عن الخمر والمیسر قل فیهما اثم کبیر ومنافع للناس واثمهما اکبر من نفعهما ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایتدی آندن خلق دیدیلرکه حق تعالی بزه حرام ایلدی نهایت آنلرده اثم کبیروار در دیو بیوردی دیدیلر ینه متصل ایچرلر ایدی حتی کونلرده برکون مهاجرینندن برکشی اخشام نمازنده امامت ایلیوب قراءتنده خلط ایلدی. آندن حق تعالی اول آیت کریمه‌دن اغلظ آیت کریمه انزال ایدوب ﴿ یاایها الذین آمنوا لاتقربوا الصلوة وانتم سکاری حتی تعلموا ماتقولون ﴾ بیوردی ینه خلق طورمیوب ایچرلر ایدی آیت مذکوره‌دن دخی اغلظی نازل اولوب ﴿ یاایها الذین آمنوا انما الخمر والمیسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبوه لعلکم تفلحون ﴾ دیو بیورلدی. اولکی آیت کریمه‌نك معناسی بودرکه یا محمد اصحابك سکا خمر ایچوب قمار اوینامقدن سؤال ایدرلر. سن جواب ویروب دیکه اول ایکیسنده اولو کناهلر واردر وناسه منفعتلری دخی واردر واول ایکیسنك کناهی نفعلرندن اولودر دیمکدر. خمرده منافع وار ایدیکی ظاهردر. امامیسرده نه منفعت واردرکه اکا مبتلا اولنلرك هربری سرمایهٔ سعادت واقبالی کف تلفدن در باخته قیلمشلر وخلعت عز واجلالی خلع ایدوب پلاس افلاسده قالمشلردر دنیلورسه اصلی بودرکه زمان جاهلیتده عادت بوایدیکه قماردن حاصل ایدکلری مالی فقرا ومساکینه قسمت ایدرلردی منفعت آنلره کوره اولوریوقسه مباشرلرینه نظرا دکلدر. ایکنجی آیت کریمه‌نك معناسی بودرکه ای شول کیمسه‌لرکه ایمان کتوردیلر مستلر اولدیغکز حالده نمازه طورمیکز حتی نماز ایچنده نه سویلدیککزی بیلمینجه دیمکدر. قاضی رحمة‌الله علیه بویله تفسیر ایتدکدنصکره مراد مست اولان کیمسه‌یی صلاته قریب اولمقدن نهی دکلدر بلکه شراب ایچمکده افراطدن نهی دردیو بیورمشدر. اوچنجی آیت کریمه‌نك معناسی بودرکه ای شول کیمسه‌لرکه ایمان کتوردیلر بوندن غیری دکلدرکه خمر ومیسر انصاب وازلام مردار در عقول آنلری کریه کوررلر ایمدی اول مردار دن اجتناب ایدیکز تاکم اجتنابکز سببیله فلاح ونجاة بوله‌سکز دیمکدر. لکن خمر معلومدر ومیسر قمار اویونیدر وانصاب شول صنملردرکه دیکه قورلر دخی عبادت ایدرلر. وازلام اوقلردرکه یلکلری وتمرنلری اولمیه وبونك اصلی بودرکه زمان جاهلیتده مشرکلرك اوچ اوقلری وار ایدی برینك اوستنه «امرنی ربی» یازلمش ایدی برینك اوزرینه «نهانی ربی» یازلمش ایدی برینك اوزوینه‌ده هیچ برشیٔ یازلمامش ایدی وبو اوقلری برخریطه‌یه صاروب هبل دیدکلری صنمك یاننده مجاور اولان کیمسه‌یه ویرمشلر ایدی اول حفظ ایدردی ومشرکلردن برینك برابر طوتار دیو ملاحظه ایتدم. تکرار اول پیردن سؤال ایتدمکه بودینك سرچشمه‌سی نه جانبده‌در پیر جواب ویروب ایتدیکه حالا دیارشامده برکنیسه واردر آنده ساکن بر اسقفدرکه بودینك حقایق ودقایقنی نصاری آندن اخذ ایدرلر دیدی. پس بن بوکفت وکوده متحیر ایکن اخشام اولمش و بستانمزك مهم ایشی قالمش پدرم دخی بستانده انتظاردن صکره بنی آره‌مق ایچون جانب خانه‌یه عجله ایلمش بن دخی عقلمی جمع ایدوب خانه‌یه روان اولمش ایدم اثناء طریقده پدر ایله ملاقی اولدم ومعاً برایکی خطوه کیتدك بکا اولان غضبنی مشاهده ایتدم وسرکذشتمی سویلدم. بنم دین نصارایه رغبتم کوروب کونا کون تهدید ایدوب بنی درون خانه‌ده درزنجیر ایتدی. بندخی ناچار مغموم وکریان اولدم آخرالامر آرزوی دین نصاری بنده زائد اولدی خفیةً جانب کنیسه‌یه برکمسنه ارسال ایتدم وپیر معهوددن شو وجهله رجا ایتدم که جانب شامدن قافلهٔ تجار کلور ایسه بنی

برمعظم خصوص ایشلمکه نیتی اولسه اولا واروب اول اوقلری هبل یاننده اتار ایدی اکر «امرنی ربی» یازیلان اوق چیقارسه تأخیر ایتمیوب اول ایشی ایشلردی اکر «نهانی ربی» یازیلان چیقارسه بریل تأخیر ایدردی اکر یازیسی اولمیان اوق چیقارسه اوقلری آلوب بردخی اتاردی شمشیر بازقضا تیغ شریعتی درمیان ایدلیدن بو مقوله اوضاع مهمله یلکسزاوقلرکبی یبانلره چاودی . امام حسن بن علی رضی الله تعالی عنهما بوسنه‌ده وجوده کلمشدر. بوندنصکره واقع اولان ﴿ سریهٔ ابی سلمه رضی الله عنه ﴾ در بونك اسمی عبدالله بن عبدالاسددر تاریخ هجرتك اوتوز بشنجی آینده‌ماه محرم ایچنده خویلد اوغلری سلمه ایله طلحه‌نك اوزرینه کوندرلمش ایدی واروب بوله‌مدی برمقدار دوه‌لرینی وقیونلرینی سوروب کتوردی کیمسه‌ایله جنك واقع اولمدی. بوندنصکره ﴿ سریهٔ عبدالله بن انیس ﴾ در بودخی تاریخ مزبورده واقع اولمشدر عرفات مقابله‌سنده «عرنه» دیدکلری وادیده سفیان بن خالد دیدکلری کافرك اوزرینه ارسال اولنمشدی سببی اول ایدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله حرب وقتال نیتنه بعض کفار جمع ایتدیکی مسموع اولمشدی. آندن عبدالله رضی الله تعالی عنه ملعون مزبوری ظرافتله قتل ایچون یالکز کوندرلدی اول جانبه واردقده سفیان سن کیمسك دیو سؤال ایلدی عبدالله ایتدی بنی خزاعه‌دن برکشی‌یم ایشتدم محمد ایله جنك ایتمك ایستر ایمش‌سك بنده سنك ایله بیله اولمغه کلدم دیدی ملعون دخی نوله خوش کلدك دیوب مصاحب دوشدیلر برمقدار اطرافی کشت وکذار ایدرك مغرور ایدوب تنهایه چکدی وقتل ایدوب باشنی کوتوردی کیجه کیدوب کوندز بر یرده کندویی پنهان ایدردی اون سکزنجی کونده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یتیشوب اول ملعونك باشنی اوکنه قودی فخرعالم یوزك آق اولسون دیو دعا ایلدی اولدخی تحیت وثناقیلدی کلدیکی کون جمعه‌ایرتسی کونی ایدی ماه محرمدن یدی کیجه قالمشدی بوندنصکره ﴿ سریهٔ عاصم بن ثابت رضی الله تعالی عنه ﴾ در تاریخ هجرتك اوتوزالتنجی آینده ماه صفر ایچنده واقع اولمشدر. بوسریه‌نك کیفیت حالی ائمهٔ حدیث اخبارندن مستفاد اولدیغی اوزره بودرکه « عضل .والقاره» دیرلر ایکی قبیله وارایدی برکون مزبورلردن برقاچ کیمسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب یانجی الله بزم ارامزده اسلام واردر اصحابکدن برقاچ کیمسه کوندر کلسونلر بزه فقه تعلیم ایتسونلر دیدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری دخی اصحاب کرامدن التی نفر کیمسه تعیین ایتدی اوزرلرینه عاصم بن ثابتی امیرنصب ایدوب کلان طائفه ایله کوندردی کعبة الله ایله عسفان اورتاسنده هذیل قبیله‌سنك رجیع دیدکلری صولری قربنه کلدکلری کبی مذکور طائفه خباثتلرینی اظهار ایدوب صحابهٔ کرامه غدرایتدیلر هذیل قبیله‌سنه آوازه صالوب آنلردن دخی یاردم ایستدیلر اندن برآلای کفار سلاحلر ایله اوزرلرینه کلدیلر بوحالی کورنجه اصحاب کرام

خبردار ایده‌لر . بر ایکی کوندنصکره قافله کلدیکنی وینه قریباً شامه رجعت ایده‌جکلرینی بکا کنیسه طرفندن خبر ویردیلر وبندخی مسروراً زنجیردن بیك بلا ایله کندیمی اخراج ایدوب وخانه‌مزده اولنلر خوابده ایکن قافلهٔ مزبوره‌یه لاحق اولوب شامه واصل اولدم اول کنیسه‌یی بولدم واول اسقفك کنیسه‌سنده جان وباش ایله فراش ونیت صادقه ایله اول پیره ملازم اولدم . براز مدتدنصکره اول پیرك عمری آخر اولدی بکا شویله وصیت ایتدی که یاسلمان شهر موصله‌ده براسقف کامل واردر . برآن بنم موتمدنصکره توقف ایتمیوب آنك مجلسنه روان وخدمتنده اوله‌سك . بندخی موصله عزیمت ایدوب اول دیرنشین اولان پیری بولدم . وافر زمان صدق ایله آنك خدمتنده ممتاز اولدم آنك دخی عمری آخر اولدقده شووجهله وصیت ایتدی که یاسلمان بنم موتمدنصکره شهر نصیبین‌ده براسقف واردر دین مسیحك اسرارینه غایت واقفدر آنك خدمتنده اوله‌سك . بندخی نصیبینه روان اولوب اول دیرنشین

بریوکسك تپه‌نك اوزرینه چیقدیلر دخی طوردیلر کفار اطرافنی آلوب ایتدیلر
سزکله عهدوامانمز اولسونکه کندو ارادتکز ایله اشاغی اینرسکز سزدن بر کیمسه‌یی
قتل ایتمیه‌لم دیدیلر عاصم بن ثابت رضی‌الله تعالی‌عنه بن کافرك عهدینه اعتماد ایدوب
ایغمزم دیدی ودعا ایدوب « اللهم اخبر عنا رسولك » دیدی: یعنی یارب بزم حالمزدن
رسولکه خبر ویر دیدی حق جل وعلا حضرتلری دعاسنی قبول ایدوب اول کون
حاللرندن حضرت رسالتپناهی آکاه قیلدی آندن اوقله اوروب اوراده عاصمی شهید
ایتدیلر وخبیب بن عدی وزیدبن دثنه وعبدالله بن طارق عهدلرینه اعتماد ایدوب
اشاغی ایندیلر ملعونلر خبیب ایله زیدی مکه شهرینه کتوروب حارث بن عامرك
اوغللرینه صاتدیلر برقاچ کون آنلرك یاننده اسیر ومحبوس طوردیلر اندنصکره قتل
ایتدیلر. نقل اولنورکه حرم مکه‌دن چیقاروب قتله کتوررکن بکابرمقدار رخصت
ویرك ایکی رکعت نماز قیلایم دیدی. موسی بن عقبه‌دن مرویدرکه خبیبك نماز
قیلدیغی یر «تنعیم» دیدکلری موضعده اولان مسجدك یریدردیو بیوردی . روایت
اولنورکه خبیبك اولومی مقرر اولدقده حارثك برقزندن طوتمق ایچون اوستره
آلدی اندن اول خاتونك بر کوچك چوجغی وارایدی خبیبك یاننه واردی عورت
فریاد ایدوب حیفا چوجغی کوزتمدك اسیرك یاننه واردی انك خود اولومی مقرر
اولمشدر شمدی اوغلانی اوستره ایله چالوب هلاك ایدرنه مغبون اولدم دیو اغلامغه
باشلدی خبیب رضی‌الله‌عنه ایتدی بزده غدر یوقدر قورقه دیدی خاتون مسرور
اولدی وبن بوندن خیرلو اسیر کورمدم دیدی ویمین ایدوب ایتدی بن کوردم
خبیب برصالقم اوزوم یردیکه دانه‌سی آدم باشی کبی ایدی وبوحال خبیبك کرامتنه
نشاندر ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صدق نبوتنه برهان ایدی
جمیع اهل سنت قتنده کرامت اولیا ثابتدر حق تبارك وتعالی حضرتلرینك دوستلرندن
کرامت صادر اولور دیمشلردر . فقط بعض محققین بیورمشلردرکه اولیادن شول
اصل کرامت صادر اولورکه انبیا علیهم السلامه معجزه واقع اولمش اولمیه مثلاشق
قمر واحیاء موتی واظهار ید بیضاوبونلرك امثالی آیات کبری صادر اولماز دیمشلردر
ودخی اتاسز ولد وجوده کتورمك کبی وبومقوله شیلردن نه‌وارایسه انلره میسر
دکلدر دیمشلردر . امام قشیری رحمة‌الله علیه دخی بومذهبه ذاهب اولمشدر اما
دعالریله مریضلر شفا بولمق وقحط ووبا مندفع اولمق ویاغمور یاغمق وکوزدن بعید
بعض یرلرده واقع اولان حوادثدن مکاشفه ایله خبر ویرمك وبونلرك امثالی امور
قتی چوق صدور ایلر . روایت اولنورکه خبیب رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینی
محل قتله کتوردکده کفار لعنهم‌الله سؤال ایدوب ایتدیلر شمدی سنك یریکه محمدی
هلاك ایدوب سنی آزادایلسك حظ ایدرمی ایدك دیدیلر یمین ویروب طوغری سویله
دیدیلر ایتدی «والله العظیم» بن بوکا راضی دکیلم که الآن رسول‌الله حضرتلری طور-
دیغی یرده مبارك ایاغنه دیکن باته وبن ورام اهل وعیالم اراسنه کیدم بوقنده که سزك

اولان اسقفك خدمتنه
واروب قدمنه یوز سوردم
چوق زمان آنك خدمتنده
اولدم آنك دخی عمری آخر
اولدقده شووجهله وصیت
ایتدی که یاسلمان بنم موتمدن
صکره شهر بروسه‌ده بر
پیر واردر مشکلات دین
عیسایی بیلور آندن غیری
کمسنه فهم ایتلز آنك مجلسنه
سرعت ایده‌سك . پس
نصیبیندن بندخی بروسه‌یه
وصول بولدم واول پیرك
خدمت دولتیله مشرف
اولدم چوق مدت بروسه‌ده
ساکن واول پیرك خدمتیله
مشغول وکاهی کسب معاشده
اولدم واول پیر روشن ضمیرك
عمر شریفی آخر اولدقده
وصیت ایلدی که یاسلمان
بوقدر مدتدر صداقتله
خدمتکله بنی ممنون ایتدك
و طوغری یوله کیتدك .
یاسلمان آکاه اول که بعد الیوم
دین عیسانك حکمی بیتدی
زیرا انجیل شریفده شویله
قرائت ایتدم که سید عالم
نبی آخر الزمان مکهٔ مکرمه‌ده
مبعوث اولوب بر آزمدتدن
صکره برموضعه هجرت
ایدرکه اول موضعك
طاشلری سیاه وساحه‌سنده
بالاقد خرما واردر واول
نبی آخر الزمان خاتم الانبیاء

اولدیغی کتب متقدمینده
مسطوردر واول سلطانك
اوچ علامتی واردر. اولا
صدقه قبول ایتمز. ثانیاً هدیه
قبول ایدر. ثالثاً بین الکتفین
مهر نبوت واردر. یاسلمان
بنم آخرته انتقالمدنصکره
برآن بو حوالیده توقف
ایتمیوب کندیکی اول فخر
عالمك اصحابی زمره‌سنه
ادخال ایده‌سك وآنك
حق پیغمبر اولدیغنی تصدیق
ایدوب سعادت دارینه
واصل اوله‌سك دیو اول
پیر جانبی حقه تسلیم ایلدی
حضرت سلمان بیوررکه
بندخی آنك وصیتی اوزره
عامل اولوب شهر بروسه‌دن
دیار غربه کیتمکه عازم اولدم
ناکاه بنی کلیب قبیله‌سندن
بر جماعت بروسه‌یه مرور
وعربستان طرفنه عبور
ایدرلر آنلردن نیاز ایتدمکه
بنی دیار عربه ایصاله تعهد
ایدك مقابله‌سنده ملکمده
اولان کاو وکوسفند سزك
اوله . بوقول اوزره قرار
ایدوب بنی همراه ایتدیلر .
تا وادی القری نام موضعه
واصل اولدقده بنی اسیر مزدر
دیو بریهودی‌یه بیع ایتدیلر
ناچار زمان بسیار یهودینك
خدمتنده اولدم لکن اول
اطرافده خرما اغاجلرینی

دیدیککز اوله دبدی ابوسفیان ایتدی والله محمدك اصحابی محمدی سودکلری کبی بر
کیمسه بر کیمسه‌یی سودیکنی بن کورمدم آندن نسطاس آدلو برکافر اوروب شهید
ایلدی رضی الله عنه. ایمدی قریش طائفه‌سی آدم کوندروب سابقا اوق ایله اوروب
شهید ایتدکلری عاصمك مبارك جسمندن برپاره کتوردوب کورمك استدیلر زیرا
عاصم حضرتلری بدر غزاسندن دوندکلری زمانده عقبة بن ابی معیط دیدکلری
ملعونك رسول الله حضرتلرینك امریله بوینی اورمشیدی عاصمه قتی کینلری وار
ایدی وعقبه دیدکلری ملعون قریشك اولولرندندر اماموذی وغدار وبی رحم ستمکار
اولمده قرین ابی جهل لعین ایدی ابتدای ظهورده اول حضرته مکه شهرنده قتی چوق
آزار واذا ایتمش ملعوندر هزار وصدهزار بار لعنت بسیار وبی شمار جان خبیثنه اوله. محمد
ابن اسحق رحمة الله تعالی علیه . وبریدة بن سفیان قدس الله سره روایتلرنده وارد
اولمشدر که عاصم رضی الله تعالی عنه قتل اولندیغی زمانده هذیل طائفه‌سی مراد
ایدندیلرکه مبارك باشنی الهلردخی سلافه بنت سعید دیدکلری کافر قاریسنه صاته‌لر
زیرا احد غزاسنده عاصم حضرتلری انك ایکی اوغلنی قتل ایتمش ایدی و اول
زمانده ملعونه عهد ایتمش ایدیکه اکر عاصمك فرصتی الینه کیرر ایسه مبارك
باشنك کوکندن قدح ایلیه دخی ایچندن شراب ایچه مالدار ملعونه ایدی هر کیم
عاصمك باشنی کتوررسه یوز دوه ویره‌یم دیو عهد ایتمش ایدی اندن کافرلر اول نیتله
عاصمك یاننه واردقلری کبی اولقدر بی حدوبی پایان آریلر اوشدیکه قابل اولوب
مبارك جسمنه اوله شامدیلر . روایت اولنورکه عاصم رضی الله تعالی عنه حق تبارك
وتعالی حضرتلرینه تضرع ایتمش ایدیکه نه برمشرك انك جسمنه‌دکه ونه اول
برمشرکك جسمنه‌دکه اول اجلدن حق تعالی حضرتلری حمایه ایدوب مبارك بدنندن
نسنه کسمکه قادر اوله‌مدیلر. حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بوقصه‌یی ایشتدیکی زمانده
« یحفظ الله العبد المؤمن بعد وفاته کما حفظه فی حیاته » دیو بیوردی. یعنی حق جل وعلا
حضرتلری مؤمن قولنی زمان حیاتنده صاقلدیغی کبی وفاتندنصکره دخی صاقلر دیمکدر.
اکر نیچون کفار النده قتل اولنمقدن صاقلمدی دیمك خاطره کلور ایسه حق جل وعلا
حضرتلری مقام شهادتله اکرام ایتمك دیلمشدی انك ایچون اویله اولدی اما مبارك جسمندن
نسنه کسلمك حرمتنه مناسب دکلدر انك ایچون بوندن حمایه ایتدی. بوندنصکره واقع
اولان ﴿ سریهٔ منذر بن عمر ﴾ در مکة الله ایله عسفان اورتاسنده «بئر معونه»
دیدکلری یره کونده‌رلمش ایدی احد غزاسنك دردنجی آینده واقع اولمشدر بونك
دخی سببی سریهٔ سابقه سببی کبیدر. تفصیلی بودرکه ابوبراء بن عامر بن مالك بن جعفر
دیرلر برمشهور کیمسه وار ایدی طائفهٔ عرب ایچنده «ملاعب الاسنه» دیمکله معروف
ایدی رسول الله حضرتلرینه کلدی افندیمز حضرتلری اکا اسلام عرض ایلدی غیرت
جاهلیت حسبیله اسلامه کلمدی اما اسلامدن بعید دکل ایدی دیمشلردر یعنی اهل
اسلامله عداوتی یوق ایدی وشعائر اسلامدن برنسنه‌یی انکار ایلز ایدی سائر کفره کبی

عناد وخلاف اوزره دكل ايدى ديمكدر. آندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ايتدى يامحمد اكر اصحابكدن برمقدار كيمسه كونده‌روب «نجد» خلقنى دينكه دعوت ايلسك رجا ايده‌رمكه قبول ايدرلر ايدى ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بن نجد خلقندن خوف ايدرم جائزكه اصحابمه ضرر كتوره‌لر ديوبيوردى ابو براء ايتدى آنلربنم قومشولرمدر خوف ايلمه كوندر ديدى آندن صحابهٔ كرامك فقراسندن بعض كيمسه‌لر وارايديكه كوندز معاشلرى امرى ايچون اودون جمع ايدوب صتارلر ايدى كندولره وسائر اصحاب صفه‌يه انفاق ايدرلر ايدى كيجه‌ايله تلاوت قرآن عظيم وعبادت حضرت رب رحيمه اشتغال كوسترلر ايدى فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى منذر بن عمروى مذكور طائفه‌دن يتمش نفر بعض روايتده قرق وبعضيسنده اوتوز نفر كيمسه ايله ارسال ايتدى چيقديلر «بئر معونه» ديمكله معروف موضعه كلدكلرى كبى رسول الله حضرتلرينك مكتوب شريفلرينى حرام بن ملحان حضرتلرينك الينه ويروب عامر بن طفيل عامرى ديدكلرى كافره ارسال ايتديلر ملعون مربد جبار عنيد ايدى هنوز نامهٔ نامى‌يه نظر ايتمدن لهيب دوزخ نهيب آتش غضبدن دودمان افلاكه دل اوزادوب شرار صفت يرندن صچرادى اوراده ابن ملحان حضرتلرينك شعلهٔ شمشير شهادتله نامهٔ وجودينى نور ايدوب نام شريفنى ديوان شهداده مسطور ايتدى آندن كيرو قلان اصحاب كرامله جنك ايچون بنى عامر قبيله‌سندن يارديم استدى انلر دخى بو ايشى ابو براء عامرك سوزيله اولمشدر بز آنك عهدينى بوزمايز ديوجواب ويروب ملعون مزبوره اتباع ايتمديلر. اندن سليم قبائلندن عصيه ورعل طائفه‌لرينه مراجعت ايدوب آنلردن برمقدار كيمسه ايله اصحاب رسولك اوزرلرينه كلدى انلر دخى سلاحه ياپشوب جنك وآشوبه باشلديلر اول كون جمله‌سى جامهٔ كلكون شهادتله ميان روضهٔ رضوانده خرامان اولديلر دوكلى ايچلرندن عمرو بن اميهٔ ضمرى اسير اولدى وكعب بن زيدى مقتول صانوب براقشلر ايدى اول جراحتندن افاقت بولوب نيجه زمانلر عمر سوردكدنصكره غزوهٔ احزابده شهيد اولمشدر وعمرو بن اميه‌نك مضر نسلندن ايديكنى بيلوب عامر بن طفيل اناسى جانى ايچون ازاد ايلدى بو حادثه‌دن حضرت رسالتپناه عليه السلام خبردار اولنجه بو ايشى بن كريه كوردم بويله اولمقدن قتى خوف ايدردم بونلر هب ابو براء عامركدر ديوبيوردى ابو براء دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بو كلام شريفنى ايشتدكده قتى نادم اولوب غايت حجاب واضطرابندن هلاك اولدى ومقتول اولان اصحاب كزين اراسنده اول كون عامر بن فهيرك جسم شريفى بولنمدى ملائكه دفن ايتديلر. انس بن مالكدن مرويدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مذكور طائفه‌يه آجيديغى كبى هيچ برطائفه‌يه آجيمدى ديوبيورمشدر. انس رضى الله تعالى عنه ايدر بئر معونه‌ده مقتول اولان اصحاب حقنده قرآن نازل اولدى اوقودق اول زمانه قدركه نيجه آيتلرك تلاوتى منسوخ اولمشدر

كوروب بروسه‌ده پير مرحومك وصف ايتديكى موضع بودر ديو شاد اولوردم. بركون بنى آلان يهودينك بنى قريظه‌دن عم زاده‌سى كلوب بنى اشترا ايلدى ومدينهٔ منوره جانبنه واصل اولدق اول حواليده سنك سياه وبالاقد خرما كوردكده يقينا بيلدمكه مرحومك وصف ايتديكى موضع هجرت بودر. بو معنا بكا مايهٔ سرور اولوب نبى آخر الزمانك ظهورينه منتظر ايدم. ظاهرا اول بنى آلان حزيفك خدمتنه مشغول ايدم. مكر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم مبعوث اولوب مكه ده سرير «من رآنى فقد رأى الحق» ده نشين اولمش. بن بنى آلان يهودينك خدمتنه مشغول اولمغله هركز كوشمه بالغ اولمامش. بركون اغام ايله نخلستانه روان اولدق بن بالاى خرمايه چيقدم خرما دوشرمك ايچون اغام دخى خرمانك پاينده استراحتده ايدى عم زاده‌سى هزار اضطراب ايله مدينه‌دن كلوب ديدى كه مكه جانبندن بركسنه نبى آخر الزمانم ديو ظهور ايدوب دعوى ايدر. حالا قبايه

اول آیتك دخی تلاوتی منسوخ اولدی دیو بیوررایدی. وبونلر حقنده نازل اولان آیت منسوخ التلاوه بودر ﴿ بلغوا قومنا اناقدلقینا ربنافرضی عناورضینا عنه ﴾ یعنی بزم قومزه خبرویرك که تحقیقا بزربمزی بولدق دخی اول بزدن راضی اولدی بزده آندن راضی اولدق دیمکدر. روایت اولنورکه بوندن مقدم ذکر اولنان اصحاب رجیعك خبرلریله بو اصحاب بئرمعونه نك خبرلری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برکونده واصل اولدی بونلرك جمله سنی شهیدایدن کفاره بددعا ایلدی چوق زمان کچمدی هربری بربلای عظیمه مبتلا اولوب جان برجهنم ایلدیلر لعنة الله علیهم اجمعین. بوندنصکره واقع اولان ﴿ غزوهٔ بنی النضیر ﴾ در تاریخ هجرتك دردنجی سنه سی ربیع الاولنده واقع اولمشدر وبونك سببی اول ایدیکه سریهٔ سابقه حکایه سنده ذکر اولندیغی اوزره عامر بن طفیل حضرت عمرو بن امیه یی آزاد ایلدی دخی مدینهٔ منوره یه کلورایکن بنی عامر قبیله سندن ایکی کیمسه یه راست کلدی سز کیملرسکز دیدی آنلر دخی بنی عامردن اولدقلرینی خبر ویردیلر ومزبورلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واروب عهد آلمشلر ایدی حضرت عمرو بوحالدن خبردار دکل ایدی هنوز بعداوتلری اوزره ثابت صانوردی طغیوب فرصتلرینی کوزتدی اویقویه واردقلری کبی داروی هشیری خنچری کلورلرینه ریخته قیلوب باشلرینی فتراك فنایه آویخته ایلدی دخی چست وچابك مانندبادوزان افتان وخیزان مجلس شریف رسالتپناهه چیقه کلدی یاعمرو نه خبروار قصه نیجه واقع اولدی دیو سؤال ایتدکده بربرکندینك وصحابهٔ کزینك سرکذشتلرینی تقریر ایدوب آخر اول ایکی کیمسه یه ایتدیکنی دخی ذکر ایدنجه یا عمرو آنلره دیت لازم اولمش خطا ایتمش سك آنلر بورادن عهدله کتمشلر ایدی دیو بیوردی آندن سید کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بعض اصحابیله بنی نضیر قبیله سنه واردیکه مزبورلرك دیتنه معاونت ایده لر زیرا بنی النضیر ایله عقد جوار ایتمشلر ایدی یعنی قومشیلق حقنه رعایت ایدرلر ایدی اول جهتدن دیت خصوصنده مزبورلردن استعانت ایلدی وبنی النضیر ایله بنی عامر اراسنده دخی تمام دوستلق وار ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خصوص مذکوری بنی النضیره عرض ایدنجه نوله یاابا القاسم سکا معاونتلر وخدمتلر ایده لم دیو جهودانه ملایمته باشلدیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابیله مزبورلردن برینك دیواری دبنده برمقدار قرار ایتدیلر آندن ملاعین حیلت آیین مصلحت کورر کبی بری برینی تنهایه چکوب ایتدیلر هیچ بوندن کوزل فرصت الکیرمزکه ظرافتله چیقوب طام کنارندن محمد اوزرینه برعظیم طاش اوجوروب من بعد غوغاسندن خلاص اولالم دیدیلر ایچلرندن سلام بن مشکم آدلو بریهودی ایتدی کلك بوفکردن فراغت ایدك اکا خبرویررلر تدبیریکزی طویار ونقض عهد ایتمش اولورسکز صکره باشیکزه بلا کلوردیدی سلامك سوزینی دیکله میوب آرالرندن عمرو بن جحاش دیدکاری ملعون بوایشی بن ایدرم دیر طامه چیقمغه عزیمت ایلدی اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری

کلوب جمع کثیر آنك ایچون برمسجد بناسنه شروع ایتدیلر . بوکلامی خرما اغاجندن استماع ایتدکده همان کندیمی القا ایتمکه قریب اولوب صبره طاقتم قالمیوب بالای نخلدن نزول ایدوب بنی آلان یهودی یه عم زاده سیله مکالمه ایتدکلرندن سؤال ایلدیکمده آغام بنی ضرب شدید ایله ضرب ایلیوب ای غلام بومقوله اقوال ایله مناسبتك نه در سن کندی کارکله مشغول اول دیدی . بندخی ناچار بالای نخله صعود ایدوب ظاهراً خرما دوشروب باطنمده اول نبی ذیشانك خاك پاینه نه وجهله یوز سورم دیو فکره طالمشدم اخشام اولوب اول بکا اغا اولان یهودیله معاً مدینه یه کلدك . بنم نفقم ایچون بکا خرما ویرمشدی بندخی اول خرمایی تناول ایتمیوب رسول اکرمك ونبی محترمك حضورینه کوتوردم اسمی کشف ایدوب بکا خطاب بیوردی یاسلمان بوکتورب وضع ایتدیککك نه در (فقال صدقة علیك وعلی اصحابك) پس سلمان دیدی که یارسول الله حضورینه وضع ایتدیکم شیٔ سکا واصحابکه صدقه در

ملعونلرك تدبيرندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى خبردار ايتديكى
كبى اصحاب كرام اراسندن قالقوب يورويى ويردى بويله تصور ايتديلركه افشانه كيدلمش
اوله‌ينه كلور يرينه اوتورر ديو برمقدار توقف ايتديلر اندن اصحاب كرام رضى الله
تعالى عنهم دخى قالقديلر آردنجه يوقليه‌رق تامدينه‌يه كلديلر پيغمبريمز عليه الصلاة
والسلام ملعونلرك فكرى نه‌ايديكنى حق تعالى حضرتلرى اعلام ايتديكى اوزره
اصحابنه خبرويردى. ابن عقبه رحمة الله عليه قولنجه سابقا تفسير اولنان ﴿ ياايها الذين
آمنوا اذكروا نعمة الله عليكم اذهم قوم ﴾ آيت كريمه‌سى بونلر حقنده نازل اولمشدر
اورادن پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى مذكورلر اوستنه چيقمق ايچون
حاضرلنمغه اصحابنه امر ايلدى ومدينهٔ منوره‌يى ابن ام مكتوم حضرتلرينه اصمارلدى
وكندوسى مهاجرين وانصار رضوان الله تعالى عليهم اجمعين عسكريله چيقوب بنى النضير
قبيله‌سنك اوستنه واردى التى كون محاصره ايلدى ملعونلرك حصاركبى منظره‌لرى
وارايدى هربرى كيرديلر قپولرينى اورتوب ياتديلر آندن ملعونلره جفاوزيان ايچون
امر ايلدى، خرما اغاجلرينى كسوب ياقديلر جحودلر ندا ايدوب يامحمد سن ايللرى
فساددن نهى ايدردك بويله ايدنلرى عيبلردك نه‌حالدركه شمدى خرما اغاجلرينى
كسوب يقارسك ديو چاغردىلر . امام سهيلى رحمة الله عليه ايدر يهود طائفه‌
سنك بو سوزلرندن مسلمانلرك قلبنه برحال كلدى آندن بو آيت كريمه نازل اولدى
﴿ ماقطعتم من لينة او تركتموها قائمة على اصولها فباذن الله وليخزى الفاسقين ﴾
معناسى خرما اغاجندن برنسنه‌كه سز كسديكز ياخود كوكلرى اوزره طورر اولديغى
حالده ترك ايتديكز الله تعالى نك امريله ايلديكز وكفاره اهانت وحقارت اولمق
ايچون اذن ويرلدى ديمكدر. آيت كريمه‌ده مذكور اولان «لينة»دن مراد خرما اغاجيدر
اماشول اصل خرما اغاجيدركه قوت اولورد كلدرديمشلر اول ديارده قوت اولان
خرما «عجوه» ديدكلرى قسمدر غيريسى قوت اولمزديمشلردر. بوسوزلردن مراد كفارك
باغ وباغچه‌سى اهل اسلامك تصرفنه داخل اولمق احتمالى اولنجه خراب ايتمك
اولى اولديغنه اشارتدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بر مقدار قوت
اولميان قسمندن كسدكلرى ملاعينى غيرت وغضبه كتورب اولرندن چيقارمق
ايدى تاكم مراد اوزره حقلرندن كله‌لر ايدى . قاضى رحمة الله عليه كفارى انجيدوب
غضبلرينى زياده قيلمق ايچون اولرينى خراب ايدوب اغاجلرينى كسمك جائز اولديغنه
بو آيت كريمه ايله استدلال ايتديلر ديو بيورمشدر . ابن اسحق رحمة الله عليه نقلنده
وارد اولمشدركه بنى عوف بن خزرج قبيله‌سندن برقوم وارايدى عبد الله بن ابى
ديدكلرى منافق دخى اونلردن ايدى اول قوم شوم بنى النضير يهوديلرينه خبر
كوندرديلركه طورك منظره‌لريكزدن طشره چيقمك بهر حال بزسزى قومايز
اكر جنك ايدرسكز سز كله بله جنك ايده‌رز اكر مملكتندن اخراج اولنورسكز
سز كله بيله چيقار كيده‌رز ديديلر اندن حق سبحانه وتعالى قلبلرينه خوف براقدى

(فقال) رسول اكرم
حضرتلرى بيوردىلر
(ارفعها) ياسلمان بو صدقه‌يى
بنم حضورمدن قالدر (فانا)
تحقيق بزكه معاشر انبيايز
(لانأكل الصدقة) بز
صدقه‌يى اكل ايتمزز (قال)
راوى حديثكه بريده‌در
اول مجلسده حاضر اولديغى
ايچون ديدى‌كه (فرفعها)
امره امتثالا سلمان مائده‌يى
قالدردى رسول اكرم
حضرتلرينك حضور
شريفلرندن سلمان بيوركه
رسول اكرم حضرتلرى
صدقه‌يى قبول ايتمدكلرينى
كورديكم كبى ديدم‌كه
بروسه‌ده پيرمعهودك بيان
ايتديكى اوچ علامتدن برى
ظهور ايتدى. معلوم اوله‌كه
امام احمد وطبرانى روايت
ايتديلركه رسول اكرم
صلى الله عليه وسلم مائده‌دن
مبارك الين چكوب اصحابنه
سز اكل ايدك بيوردىلر
(فجاء) پس سلمان فارسى
كلدى (الغد) ايرتسى كون
(بمثله) اولا كتورديكى
مائده كبى (فوضعه) سلمان
كتورديكى مائده‌يى وضع
ايلدى (بين يدى رسول الله
صلى الله عليه وسلم) رسول
اكرمك حضورينه (فقال)
رسول اكرم حضرتلرى

نصرته قادر اوله‌مدیلر آخر بنی‌النضیری هلاك ایتمه یامحمد مملکتدن چیقار کتسونلر دیو رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینه منتلر ایلدیلر . ابن‌سعد رحمة‌الله علیه روایتنده قصه‌نك تقریری بوطریق اوزره‌درکه وقتا که بنی النضیر طائفه‌سی فخرکائناته غدرایتمك استدیلر دخی حق‌جل وعلاخبر ویروب ملعونلرك مرادلرینی بلدردی. اندن‌سید کائنات علیه‌افضل‌الصلوات حضرتلری ملعونلری مدینه‌دیارندن سوروب چیقارمق‌ایچون محمد بن‌مسلمه‌یی کوندردی مملکتمدن چیقك تحقیقا سز بکا غدرایتمك قصدایتدیکز شمدنکیرو بنم‌ایله بونده ساکن اولمك اون کونه قدر سزه مهلت ویردم شویله که اون کوندنصکره سزدن بو دیارده برکیمسه کورینه بوینی اورورم دیو خبر کوندردی اندن یهود طائفه‌سی کتمك تدارکنه دوشدیلر اثوابلرینی یوکلتمك ایچون اشجع قبیله‌سندن دوه‌لر طوتدیلر چیقوب کتمك اوزره ایکن عبدالله بن ابی‌دیدکلری منافق سزدیارکزدن کتمك حصارلریکزده طورك عرب طائفه‌سندن بنم ایله ایکی بیك نفر کیمسه واردر اونلر دخی واریرلر سزك حصارلریکزه کیررلر وبنی‌قریظه دخی سزه‌یاردم ایدرلر وغطفان قبیله‌سندن اولان دوستلریکز دخی‌هپ معاونلردر قنده کیدرسکز دیو خبر کوندردی بنی‌النضیردخی عبداللهك سوزنه اعتماد ایدوب رئیسلری اولان یحیی‌بن احطاب دیدکلری لعین بز دیارمزدن چیقمزز مرادك نه ایسه ایشله دیو پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه خبر کوندردی اندن فخرکائنات افندیمز حضرتلری غزانیتنه تکبیر اظهار ایلدی اهل‌اسلام دخی فخرکائناتك تکبیر ایله‌بله جمله‌سی تکبیرکتوردیلر دخی‌بنی النضیرك اوستنه یوریدیلر ساکن اولدقلری‌موضع مدینهٔ منوره‌دن ایکی‌میل یردررسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم‌حضرتلری اصحابیله کلوب ایکندی نمازنی بنی‌النضیرقبیله‌سنك یوردلری اوکنده قلدی اول کون اسلام سنجاغی حضرت علی بن‌ابی‌طالبك النده ایدی کرم‌الله‌وجهه اورادن‌ملعونلراوقله‌وطاشله‌طاملری‌اوستندن جنکه باشلدیلرابی بن‌خلف‌چکلدی یاردمه کلمدی‌غطفان قبیله‌سندن‌وغیریدن‌دخی نفع‌اولمدی‌نصرتدن نااميداولوب یالکزقالدیلر دخی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری‌اصحابیله محاصره ایلدی وباغ وباغچه‌لرینی قیردیلر وبیوردیکه جمیع مال واثواب وسلاحدن نه‌لری وار ایسه براغه‌لر دخی قوری باشلریله مملکتدن چیقوب کیده‌لر اندن یهود بوصلحه راضی‌اولوب محمد بن‌مسلمه‌یی ملعونلرك اخراجنه مأمورقلدیلر همان عورتلرینی واوغلانلرینی الدیلر جمله‌سی التیوز دوه‌یه یوکلنوب اورادن چیقدیلر خیبر قلعه‌سنه کتدیلر پیغمبریمزعلیه‌السلام اون بش کون محاصره ایتمش ایدی اولزمانده ملعونلر هپ کندواللریله‌اولرینی یقوب خراب ایتمشلرایدی بنی‌النضیره بوحال بویله‌واقع اولدیغنه منافقلر قتی المواضطراب چکوب کلی مجروح اولدیلر اندن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری جمیع مالرینی قبض‌ایلدی سلاح قسمندن‌اوچیوز قرق‌قبضه قلجلری چیقدی واللی‌تولغه واللی‌جبه‌لری دخی‌بولندی

بیوردی (ماهذا یاسلمان) اول نه‌در یاسلمان (فقال هدیةلك) پس‌سلمان جواب ویردی که سنك ایچون هدیه‌در یارسول‌الله (فقال رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم) پس‌رسول‌اکرم‌حضرتلری سعادتله بیوردی (لاصحابه) کندی‌اصحابیچون(انشطوا) بنم ایله معاً اکل ایتمکله مسرور اولکز . سلمان رسول اکرم‌حضرتلرینك هدیه‌قبول‌ایتدیکنی‌مشاهده ایتدکده بروسه ده پیر معهودك بیان ایتدیکی‌اوچ علامتدن بری دخی ظهور ایتدی‌دیدی. معلوم‌اوله‌که صدقه شول‌احسانه‌دیرلرکه صواب‌امیدیله اعطا اولنور وصدقه‌اعلادن‌ادنایه‌اولور. هدیه برعطیه‌درکه آنکله اظهار محبت واول ذاته تقرب‌قصداولنور(لطیفه) مشایخ‌عظامدن برینه هدیهٔ عظیمه کلدی وبرکمسنه‌اول شیخك مجلسنده دیدی‌که « الهدایا تشترك » شیخ بیوردیکه «لیك‌تنهاخوشترك» مسافر ظن ایتدی‌که شیخ تنها کندی ایچون آلوب مسافره هدیه‌دن حصه اولمیه . سویلدیکی کلامدن نادم اولدی . شیخ کشف ایدوب بیوردی که لیك

مذکورلرك مالنی مهاجرینه قسمت ایدوب انصار قومنه نسنه ویرمدی زیرا انلر اغنیاایدیلر ومهاجرینك مؤنتی اوزرلرندن تخفیف اولنمق قصدایلدی انصاردن ایکی کیمسه‌یه حصه‌ویردی. بریسی ابودجانه. بریسی دخی سهل بن حنیف رضی الله عنهما ایدی زیرابونلر محتاجلرایدی. اکلیل آدلو کتابده سعد بن معاذ رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه دخی برقلج ویردی دینلمشدر. ابن ابی الحقیق دیدکلری یهودینك برمشهور قلجی وارایدی سعد حضرتلرینه ویردیکی اول قلج ایدی دیمشلردر. ومهاجرینه قسمت ایدوب انصاره ویرمدیکنك بروجهی دخی بودرکه غنیمته استحقاق ایجاف خیل ایله اولور دیمشلردر یعنی آت ودوه سوروب اورمغله اولور بونده اویله واقع اولمدی انك ایچون انلره ویرلمدی ومهاجرینه ویرلدیکی فقرلری جهتندن ایدی انك ایچون ایدیکه انصاردن دخی فقیراولنلرك برایکیسنه ویردی دیمشلردر. بوندنصکره واقع اولان ﴿غزوهٔ ذات الرقاع﴾ دربوغزانك نه‌وقت واقع اولدیغنده علما اختلاف ایتمشلردر محمد بن اسحق رحمة الله علیه قتنده غزوهٔ بنی النضیردنصکره تاریخ هجرتك دردنجی ییلی ربیع الآخرنك ایچنده وجمادی الاولی دن دخی بعض کونلرده واقع اولمشدر. ابن سعد وابن حبان قوللرنده بشنجی ییل محرمنده واقع اولدی دینلمشدر. ابو معشر اعتقادنجه بشنجی ییل ذی القعده‌سنده واقع اولمشدر بوندن غیری دخی سوزلر سویلمشلردر حقیقت حال معلوم اولمدقدنصکره اختلافات کثیره ذکرینك فائده‌سی اولمامغین ترك اولندی و«ذات الرقاع» له تسمیه اولندیغی دخی اختلاف اوزره‌در. بعضیلر اول دیارده براغاج وارایدی ذات الرقاع دیرلرایدی غزاآنك اسمیله مشهوراولدی دیدیلر. بعضیلر دخی اول یرك طپراغی یریرسیاه ویریرآق ایدی انك ایچون ذات الرقاع دینلدی دیمشلردر رقاع رقعه‌نك جمعیدر رقعه دیو بزپاره‌سنه دیرلر اول دیارك طپراغی آلاجه اولمغین کویاکه جابجایامه‌اورلمش کبی کورینوردی انك ایچون ذات الرقاع دینلدی دیمشلردر. امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده ابوموسی الاشعری رضی الله تعالی عنهدن منقولدرکه بوغزاده ایاقلریمز قباردی دخی بزپاره‌لرینی صاردق انك ایچون ذات الرقاع دینلدی دیو بیورمشدر اصل قول اصح بودر. وبوغزانك خبری ابن اسحق رحمة الله علیه قولنجه شویله واردا اولمشدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام «نجد» ولایتنه غزایه واردی مراد شریفلری بنی محارب وبنی ثعلبه طائفه‌لریله جنك ایتمك ایدی زیرا انده مزبورلرك خیلی جمعیتی واردیو اشیدلمش ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صحابهٔ کرامدن درتیوز نفر کیمسه ایله چیقدیلر بعض روایتده یدیوز نفرایله چیقدیلر دینلمشدر مدینهٔ منوره‌یی حضرت عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنهه اصمارلدی بعضیلر قولنجه ابوذر غفاری رضی الله عنه حضرتلرینه اصمارلدی دینلمشدر اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابیله چیقوب اول دیارده «نخل» دیمکله معروف یره واردیلرکه غطفان قبیله‌سنك یرلرندندر حاصلی ابن سعد روایتنده مرقوملر طاغلمشلر عورتلرندن غیری کیمسه بولامدیلر انلری اسیر ایتدیلر دینلمشدر

تنها بهرتو شد خوشترك. هدیهٔ مزبوره‌یی بتمامها ویردی. اول مسافر مال بولمش مغربی کبی شاداولوب کیتدی. معلوم اوله که سلمان فارسی نبی آخرالزمان حضرتلرینك اوچ علامتندن ایکی علامتنی مشاهده ایدوب مهرنبوتك مشاهده‌سنه آرزومند ایکن صحابهٔ کرامدن برکسنه وفات ایدوب رسول اکرم حضرتلری آنك جنازه‌سنی تشییع ایچون بقیع جانبنه روان اولمشدی. دفن ایتدکدنصکره صحابه میاننده جلوس ایتدیلر. سلمان دخی مهرنبوتی مشاهده آرزوسیله اول حوالی‌یه واروب رسول اکرم حضرتلرینك ظهری سمتنه دولاشمغه باشلادی. رسول اکرم حضرتلری کشف بیوروب مبارك ظهرلرندن ردایی القا ایتدیلر (ثم نظر الی الخاتم علی ظهر رسول الله صلی الله علیه وسلم) سلمان فارسی رسول اکرم حضرتلرینك ظهرنده اولان مهر نبوته نظر ایتدی. پس سلمان مهرنبوتی مشاهده ایتدکده بی اختیار رسول اللهه صاریلوب مهر نبوتی تقبیل ایتدی (فآمن به) سلمان

اما ابن اسحق قولنجه برمقدار کیمسه بولدیلر بری برینه یقین کلدیلر لکن مابینلرنده جنك واقع اولمدی اماخلق بری برندن قتی خوف ایتدیلر حتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوراده صلاة خوف قلیوردی اندنصکره خلق دوندیلر دیمشلردر. ابن سعد رحمة الله علیه قولنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اولاصلاة خوف قیلق بوراده واقع اولدی دینلمشدر وبوغزاده اون بش کیجه بیانده اولدیلر دخی کلدیلر . صحیح بخاریده جابر رضی الله عنه حضرتلرندن منقولدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله ذات الرقاعده ایدك اوراده برسایه صالمش اغاج قربنه کلدك دخی آنی تنهارسول الله صلی علیه وسلم حضرتلرینه استراحت بیورمق ایچون تعیین ایتدك وهربریمز بریره قوندق پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری دخی مبارك قلجنی چوزوب براغاج بداغنه آصمشلرفارغ البال اوتوررایکن مشرکلردن غورث بن حارث دیرلر برکافر ناکاه کلوب طوردیغی یردن قلجك قبضه سنه یاپشوب چکدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه کلوب « من یمنعك منی » دیدی. یعنی سنی بندن کیم منع ایلر المدن کیم آلور دیمکدر رسول الله صلی الله علیه وسلم دخی « الله » دیو بیوردی. یعنی الله منع ایلر دیمکدر اندن قلج کافرك الندن دوشدی دخی فخر کائنات قلجی النه الدیغی کبی کافر« کن خیر آخذ » دیدی. یعنی قلج الانك خیرلوسی اول دیمکدر مقصودی دیلرمکه بکاضرر ایتمیه سین دیمکدر . اندن پیغمبریمز علیه السلام کلمهٔ شهادت کتور دیو بیوردی کافر شهادت کتورمدی اما عهدایلدیکه اصلا رسوالله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایله من بعدنه جنك وجدال ایلیه نه جنك ایدنلرله بله اوله. اندن سرچشمهٔ کرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امان ویروب چیقدی قوم وقبیله سی اراسنه کتدی وبن سزه خیرالناس قتندن کلدم دیو جواب ویردی ابوعوانه رحمة الله علیه بویلجه روایت ایتمشدر . امام بخاری دخی عقاب ایتمدی دیو بیورمشدر اکرچه اول تنها اغاج آلتنده مانع یوق ایکن تیغ بیدریغ فرصتله کافرك بوینی اورمق ومرغ روانی نشیمن حیاتدن اوچوریب شاخسار عدمه قوندرمق اللرنده ایدی اما خلقك اسلامه کلمه لرینه شدت رغبتلری اولمغین استمالت قلوب ایچون جادهٔ عفو ومغفرت ذنوب همتنه سلوك ایتمشلر ایدی وبوحکایه سابقا غزوهٔ انمارده مذکور اولان قصه نك غیریدر الله تعالی حضرتلری رسولندن بومقوله اطوار معجز شعار بیك کره ظهوره کلمك بعید دکلدر وکیف که ایکی دفعه صدور بیورلمش اوله . بوندنصکره ﴿ غزوهٔ بدر صغری ﴾ در غزوهٔ ذات الرقاعدنصکره شعبان آینده واقع اولمشدر وبونك سببی اول ایدیکه غزوهٔ احدده ایکی عسکر مفارقت ایتدکلری زمانده ابوسفیان کلدجك بیل سزکله ینه بدرده بولوشه لیم دیو چاغردیغی وقت فخر عالم دخی «نعم» دیو جواب ویروب طرفین دن عقود مواثق میعاد استحکام بولمش ایدی زمان معهود کلدیکی کبی اول شهسوار عرصهٔ شجاعتك شعشعهٔ رکاب همایونلری نواحی بدره ضیابخش اولمش ایدی

فارسی رسول اکرم حضرتلرینی تصدیق ایتدی. معلوم اوله که سلمان فارسی علامت ثلاثه یی تحریدن مرادی ازدیادیقین ایچون ایدی زیرا سلمانده شك وشبهه یوق ایدی. مولانا جامی شواهد النبوه نام تألیفنده بیوررکه سلمان فارسی رسول اکرم حضرتلرینك مجلس شریفلریله مشرف اولدقده لسان عربیه یی عالم اولمدیغیچون ترجمان طلب اولندی . تاجر بر یهودی احضار ایتدیلر که عربی و فارسی لسانه واقف اولمغله ترجمانلق ایلیه . پس سلمان رسول اکرم حضرتلرینی لسان فارسیله مدح ایلدکده اول یهودی رسول اکرم حضرتلرینه خلافنی خبرویرردی فی الحال جبرائیل علیه السلام نازل اولوب سلمانك کلماتنی صحیح ترجمه ورسول اکرمی مدح ایتدیکنی بیان ایلدکده رسول اکرم حضرتلری ترجمان اولان یهوده سلمانك کلماتنك معناسی سنك ترجمه ایتدیکك کبی دکلدر دیدکده یهودی دیدی که یارسول الله چونکه سز لسان فارسی یی عالمسکز بنی نیچون ترجمان ایتدیکز . رسول اکرم

ابوسفیان دخی اصحاب خذلان وارباب کفر وفسوق وعصیانله چیقوب «مرالظهران» ناحیه‌سنده «مجنه» دیدکلری موضعه کلوب قوندی آخر مهابت حضرت سیدالانام وشجاعت وصلابت عسکر اسلام قلبلرینه خوف براغوب قحط وقلة ذخیره بهانه‌سیله دوندیلر مکه‌یه کلدیلر واهل مکه مزبورلرك آدن استهزا طریقیله « جیش السویق » قودیلر یعنی سزدوشمنه وارمق ایچون چیقمدیکز همان برقاچ کون سویق ایچمك ایچون چیقدیکزدیو مسخره‌لغه آلورلردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام سکزکون بدرده منتظر اولوب طوردی مسلمانلر بیع وشرا ایدوب براقچه‌لرندن ایکی اقچه خیرایتدیلر آخر کوچوب مدینهٔ منوره‌یه کلدیلر. بوندنصکره واقع اولان ﴿ غزوهٔ دومة الجندل ﴾ در ودومة الجندل دیدکلری مدینهٔ منوره‌دن اون بش اون التی قوناقده واریلور برشهردر که دمشق شهریله مابینلری بش منزل یردر دومی بن اسمعیل اورایه نزول ایتمش ایدی انك ایچون بویله تسمیه قلندی دیمشلردر. تاریخ هجرتك قرق طقوزنجی آیی واقع اولان ربیع الاول ایچنده کیدلمش ایدی سببی اوراده چوق کافر جمعیت ایدوب کچنلری اینجیدیر دیو پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه خبر ویرمشلر ایدی صحابهٔ کرامدن بیك نفر کیمسه ایله چیقدیلر کیجه کیدوب کوندوز صاقلنورلر ایدی ودیار مذکوره‌یه یاقلشدقلری زمانده طائفهٔ مزبوره‌نك وافر قیونلرینی وسائر طوارلرینی غارت ایتدیلر دومه خلقنه خبر واردیغی کبی طاغیلوب قاچدیلر برکیمسه قالمدی پیغمبریمز علیه السلام عسکر اسلامله واروب شهرلرینك اورته‌سنه کیروب اوتوردی اطراف مملکته سریه‌لر پراکنده ایلدی شویله قاچشلر ایدیکه اصلا برکافر بولامدیلر چیقدقلری زمانده مدینه اوزرینه صحابهٔ کرامدن سباع بن عرفطه رضی الله عنه حضرتلرینی قیوب ربیع الاولك بش کونی قالدقده چیقمشلر ایدی ربیع الاخرك یکرمی سنده ینه مدینهٔ منوره‌یه داخل اولدیلر. بوندنصکره واقع اولان ﴿ غزوة المریسیع ﴾ درومریسیع دیدکلری بنی خزاعه طائفه‌سنك پوصولریدر. وبوغزایه غزوهٔ بنی المصطلق دخی دیرلر بشنجی ییل شعبانك ایکیسنده بازارایرتسی کونی چیقلمش ایدی. بعضیلر قتنده دردنجی ییلده. بعضیلر قولنده التنجی ییلده واقع اولمشدر سببی بوایدیکه بنی المصطلق طائفه‌سنك رئیسلری اولان حارث بن ابی ضرار کندی قومنك وکندویه موافقت ایدن سائر طوائف عربك ارالرنده کزوب مزبورلری پیغمبریمز علیه السلام حضرتلری ایله محاربه‌یه دعوت ایلدی انلردخی اطاعت ایدوب همان چیقمغه حاضرلنمشلردر دیو رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خبرکلدی قضیه‌نك صحتنی بیلمك ایچون رسول الله صلی الله علیه وسلم بریدة بن الحصیب حضرتلرینی حارث بن ابی ضراره ارسال ایلدی اولدخی واروب بالذات حارثله سویله‌شوب جناب شریفه خبر کتوردکدنصکره مدینهٔ منوره‌یی زیدبن حارثه اصمارلیوب کندولری عجله ایله چیقدیلر بوغزایه منافقلردن قتی چوق کیمسه بیله کتمشلر ایدی. والحاصل ذکر اولنان مریسیع نام پوصویه

حضرتلری بیوردی که لسان فارسی‌یی شو وقته‌دك بیلمزایدم لکن حالا جبرائیل بکا تعلیم ایلدی اول یهودی دیدی که شووقته‌دك سنك نبوتنده شکم وار ایدی. حالا بیلدم مکه حق پیغمبرسکز «اشهدان لااله الاالله واشهد ان محمدا رسول الله» دیوب اسلام ایله مشرف اولدی بعده رسول اکرم حضرتلری جبرائیله بیوردیکه یاجبرائیل سلمانه لسان عربیه‌یی تعلیم ایله جبرائیل علیه السلام سلمانك دهاننه بزاق القا ایلدی سلمان فی الحال لسان عربیه‌یی فصاحت ایله تکلم ایلدی رضی الله عنه انتهی (وکان للیهود) سلمان بر یهودینك کوله‌سی ایدی (فاشتراه رسول الله صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلری سلمانی اشترا ایتدی (بکذا وکذا درهما) شوقدر درهمه (علی ان یغرس لهم نخلا) سلمانك مالکی اولان یهودی ایچون خرما اغاجلری دیکمك اوزره (فیعمل سلمان فیه) پس سلمان او خرمالرده ایشلیه (حتی یطعم) اول خرمالر یمش ویرنجیه‌دك یعنی سلمان فارسی اسلامله مشرف اولدقدنصکره

واردقلری کبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صحابهٔ کرامك آلایلرینی ترتیب ایدوب مهاجرین سنجاغنی حضرت ابوبکر رضی الله عنهه ویردی وانصار سنجاغن دخی سعدبن عباد رضی الله عنهه ویردی وکفار خسارت کردار لعنهم الله پیمغبریمز حضرتلرینك چیقدیغنی اشدکلری کبی طائفهٔ عرب طاغلوب حارثك یاننده آز کیسه قالمشدی برساعت مقداری ایکی جانبدن اوقلرایله جنك اولدی . اندنصکره فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابنه امر ایلدیکه جمله‌سی برارایه کلوب همان بر اوغرودن دشمن اوزرینه یوری‌یش ایده‌لر فرمان شریفلری موجبنجه یورودکلری کبی حق جل وعلا حضرتلری عون ونصرت ارزانی بیوروب کفار منهزم اولدیلر اون نفر کیسه‌لری قتل اولنوب سائر اردن وعورتدن واوغلاندن واوشاقدن کیم وارایسه جمله‌سنی اسیر ایتدیلر وجمیع طوارلرینی وقیونلرینی آلدیلر اهل اسلامدن همان بر کشی شهید اولدی . وتیمم آیتی بوغزاده نازل اولمشدر . وامهات مؤمنین‌دن حضرت عایشه وام سلمه رضی الله عنهما بونده بیله ایدیلر عایشهٔ صدیقه حضرتلرینه بهتان بوسفرده واقع اولمشدر صکردن حضرت عایشه‌نك بی‌کناهلغی حقنده آیت کریمه نازل اولوب افترا ایدنلرك حقلرندن کلنمشدر . وبوغزاده ایدیکه عبدالله بن ابی دیدکلری رئیس المنافقین ﴿ لئن رجعنا الی المدینة لیخرجن الاعز منها الاذل ﴾ دیدی. قاضی رحمة الله علیه بیوردیغی اوزره بونك اصلی بویله اولمشدیکه بر اعرابی انصار قومیله صو اوزرنده نزاع ایتدیلر دخی اعرابی بر انصارینك باشنه اغاج ایله چالدی اول دخی عبدالله حالندن شکایت ایدنجه ایتدی پیغمبرك یاننده اولان فقراء اصحابه نفقه ویرمك یاننده طاغلسونلر کتسونلر دیدی ویمین ایلیوب اکر مدینه‌یه رجوع ایدرسك اعزاولان اذل اولانی اندن اخراج ایلیه دیدی واعزدن مرادی کندی ایدی اذلدن مرادی حاشا پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ایدی بوسوزی زید بن ارقم رضی الله تعالی عنه اشیدنجه اول منافق شویله دیدی دیو فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خبرویردی انلردخی ابن ابی و اصحابی جانبنه خبر کوندروب شواصل سوز سویلمش سکز دیو اشعار ایتدکده حاشا وکلا بزبو اصل سوز سویلدك دیو جمله‌سی یمنلر ایتدیلر زیدبن ارقم رضی الله عنه بیحضور اولدی. اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ اذا جاءك المنافقون ﴾ سورهٔ کریمه‌سنی انزال ایلدی. دخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی یازید تحقیقا حق تبارك وتعالی حضرتلری سنی تصدیق ایلدی دیو بیوردی امام بخاری رحمة الله علیه بویلجه روایت ایلمشدر. وبوغزاده حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اون سکز کون طشره‌ده اولوب اندن مدینهٔ منوره‌یه داخل اولدیلر. بوندنصکره ﴿ غزوهٔ احزاب ﴾ در بوکا خندق غزاسی دخی دیرلر غزوهٔ احزاب انك ایچون دینلمشدر که احزاب حزبك جمعیدر حزب طائفه دیمکدر ایدی بوغزاده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله محاربه‌یه برقاچ طائفه جمع

رسول اکرم حضرتلری بیوردی که یاسلمان کندیکی کتابت وجهی اوزره اشترا ایله بندخی قرق قیه زر خالص واوچیوز عدد خرما فدانی دیکمك شرطیله ومیوه‌دار اولنجه خدمت بعده آزاد اولمق اوزره عقد کتابت ایتدم. رسول اکرم حضرتلری اوچیوز عدد فدان جمع ایتدیردیلر (فغرس رسول الله صلی الله علیه وسلم النخل) رسول اکرم حضرتلری مبارك یدلریله اوچیوز نخل دیکدی (الا نخلة واحدة) لکن اوچیوز برینی (غرسها عمر رضی الله عنه) حضرت عمر دیکدی (فحملت النخل من عامها) اول سنه‌ده رسول اکرم حضرتلرینك دیکدکلری خرمالر میوه ویردی (ولم تحمل نخلة) لکن برفدان خرما ویرمدی (فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم) پس رسول اکرم حضرتلری بیوردی (ماشأن هذه) شو فدانك حالی نه‌در میوه ویرمش (فقال عمر رضی الله عنه) حضرت عمر جوابنده دیدی (یارسول الله انا غرستها) اول میوه ویرمیان فدانی بن دیکدم یارسول الله سزك یدکریمکز. آکا واصل

اولدقلری ایچون غزوهٔ احزاب دینلمشدر . وغزهٔ خندق انك ایچون دینلمشدرکه اعدا ایله کندولری مابیننه خندق چکمشلر ایدی وخندق چکمکی سلمان فارسی رضی الله عنه القا ایلدی طائفهٔ عرب بو اصلارده خندق کسمکی بیلمزلر ایدی سلمان ایتدی یارسول الله بزم دیارمزده دشمن کلوب بزی محاصره ایتدکلری زمانده خندق کسوب کندیمزی حمایه ایده رزدیدی اندن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری امر ایلدی اصحاب برعظیم خندق کسدیلر حضرت فخر عالم کندیسی بیله چالشوب طپراق طاشردی تاکم چالشمقده مسلمانلره زیاده رغبت حاصل اوله . وبو غزانك تاریخنده علما اختلاف ایتمشلردر موسی بن عقبه دردنجی ییل شوالنده اولدی دیمشدر ابن اسحق بشنجی ییل شوالنده اولدی دیمشدر واهل مغازی بوسوزی مقرر قیلمشلردر . امام بخاری رحمة الله علیه اولکی قوله مائل اولمشدر والله اعلم . بحقیقة الحال بو غزانك وقوعنه باعث بو ایدیکه طائفهٔ یهوددن برجماعت مکه مشرکلرینه واردیلر دخی ایتدیلر بزسز کله اولالم دخی محمدك اوزرینه واروب جنك ایده لم اوله که همان بالکلیه کوکن قطع ایدوب خلاص اولورز دیدیلر مشرکلر دخی راضی اولوب بو رأی اوزره اتفاق ایتدیلر اندن ملعونلر غطفان قبیله سنه واروب انلره دخی بویله دیوب اتفاق ایتدیلر اندن ابوسفیان قریش طائفه سنه سردار اولوب انلری چیقاردی وعیینة بن حصین غطفان قبیله سندن فزاره جماعتنه سردار اولوب انلری چیقاردی وحارث بن عوف ینه غطفاندن مره طائفه سنه سردار اولوب انلری چیقاردی. والحاصل روایت مشهوره اوزره کفار اون بیك نفر کسه ایدیلر ومسلمانلر اوچبیك نفر کیمسه ایدیلر. ابن سعد قولنجه اهل اسلامك اوتوز التی رأس آتلری دخی وار ایدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام احزابك قصدلرینی وخروجلرینی استماع ایدنجه امر ایلدی صحابهٔ کرام رضی الله عنهم بر خندق کسدیلر فخر کائنات بالذات چالشوب اصحابیله طپراق چکرلر ایدی صحیح بخاریده سهل بن سعد رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی رسول الله صلی تعالی علیه وسلم حضرتلریله خندقده بیله ایدك اصحاب قزارلر ایدی بز طپراق طاشوردق فخر انبیا علیهم صلوات الله

اللهم لاعیش الاعیش الاخره * فاغفر للانصار والمهاجره

دیو بیوررلردی. یعنی یارب عیش یوقدر الا آخرت عیشی واردر انصار ومهاجرینه سن مغفرت ایله دیمکدر اصل عیشك معناسی حیاتدر وبو بیت شریفدن مراد شویله دیمك اولورکه حیات دنیویه برفانی نسنه در بونده اولان نعیم دخی فانی ومتناهیدر اصل حیات باقی آخرت حیاتیدر ایمدی یارب اصحابمه سن مغفرت ایلکه آخرتده نعیم جاودانیه واصل اوله لر دیمکدر . صحابهٔ کرام دخی بو بیت ایله جواب ویروب اوقورلر ایدی .

نحن الذی بایعوا محمدا * علی الجهاد ما بقینا ابدا

اولمدی (فنزعها رسول الله صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلری اول فدانی اخراج ایدوب (فغرسها) کندو مبارك اللریله دیکدی (فحملت من عامها) همان اول فدان دخی اول سنه ده میوه ویردی . معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلرینك کندو ید کریملریله غرس ایتدکلری فدانلرك میوه دار اولمسی اول سنه ده معجزه در زیرا خرما فدانی دیکلدیکی سنه یمش ویرمك خارق عادتدر وحضرت عمرك دیکدیکی فدانی اخراج بیوروب تکرار دیکوب اول سنه میوه ویرمسی دخی بر آخر معجزه در صلی الله علیه وسلم ودخی هجرتك بشنجی سنه سنده بعض غزواتدن بیضه مقداری آلتون رسول حضرتلرینه کلمشدی سلمان فارسی یی حضور سعادتنه احضار ایدوب یاسلمان بو بیضه مقداری آلتونی بدل کتابتك ایچون اول یهودی یه ویر بیوردیلر سلمان دیرکه یا رسول الله بو بیضه مقداری التون بنم دیتم اولان قرق قیه مقدارنجه دکلدر دیدم رسول اکرم

معناسی بزشول کیمسه‌لرز که ابداعمریمز اولدقجه جهادایلك شرطی اوزره حضرت محمده بیعت ایلمشز دیمکدر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوقودیغی بیت عبدالله بن رواحه‌نك اشعارندندرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اوقورلرایدی حارث بن ابی اسامه روایتنده وارد اولمشدرکه بو بیتی دخی اوقودیلر

والعن عضلا والقاره * هم کلفونا نقل الحجاره

معناسی یارب عضل والقاره قبیله‌لرینه سن لعنت ایله‌که بزه طاشلر طاشمغی اونلر تکلیف ایتدیلر یعنی بو مشقته انلر سبب اولدیلر دیمکدر . صحیح بخاریده براء بن عازب رضی‌الله‌عنه حضرتلرندن روایت اولنمشدرکه ایتدی احزاب غزاسنده رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوردم طپراق طاشور ایدی مبارك کوکسنك قیللرینی طپراق اورتمش ایدی وبو بیتلری اوقورایدی

اللهم لولا انت ما اهتدینا * ولا تصدقنا ولا صلینا

فانزلن سکینة علینا * وثبت الاقدام ان لاقینا

ان الاعداء قد بغوا علینا * اذا ارادوا فتنة ابینا

وبو بیتلر عبدالله بن رواحه نکدر. معناسی شویله دیمکدرکه یارب اکر سن اولمیدك بزهدایت بولمزدق وصدقه ایرمزدك ونماز قیلمزدق امدی بزم اوزریمزه سن ثبات ووقار انزال ایله ودشمنه بولوشور ایسك قدملریمزه سن ثبات ویر طیانه‌لم طوره‌لم تحقیقا دشمنلر بزم اوزریمزه بغی ایتدیلر یعنی حقدن عدول ایدوب ظلمه باشلدیلر قچن اونلر فتنه مراد ایدنسه‌لر بزابا وامتناع ایده‌رز مرادلرنجه اولمایز دیمکدر وفتنه‌دن بوراده مراددین اسلامدن چیقاروب مرتدایتمکدر دیمشلر. وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ذکراولنان ابیاتك آخر مصراعنی اوقودیغی زمانده «ابینا» لفظنه کلنجه رفع صوتله اوقورایدی دیو بیورمشدر. وسلیمان تیمی رحمة‌الله علیه حدیثنده وارداولمشدرکه خندق مصلحتنه کوشش ایدرایکن حضرت رسالتپناه صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری بونلری دخی اوقورایدی دیو بیورمشدر

بسم الاله وبه بدینا

ولو عبدنا غیره شقینا

حبذا ربا وحبذا دینا

معناسی حق تبارك وتعالی‌نك اسم شریفیله باشلدق اکر اندن غیری معبوده عبادت ایدیدك شقی اولوردق حق جل وعلا حضرتلری‌نه کوزل ربدر واسلام نه کوزل دیندر دیمك اولور. وبالجمله خندق عملندن بومقوله ابیات اوقیوب اکلنجه ایدینورلر ایدی وخندق خصوصنده اول حضرتك صدق نبوتنه دلالت ایدر بعض علائم ظهوره کلمشدر جمله‌دن بری حدیث صحیحده جابردن روایت اولنمشدرکه ایتدی خندق قازدیغمز زمانده بریرندن برعظیم طاش ظهور ایلدیکه قازمه‌لریمز تأثیر

حضرتلری اول بیضه مقدار التونی المدن آلوب لسان مبارکلرینی اول التونه طوقندیردیلر ینه بنم الیمه ویردیلر . پس اول التون بنم قرق قیه دینم ادا ایتدکدنصکره قرق قیه قدر بکا فضله قالدی رسول اکرم حضرتلرینك مبارك لسانلری طوقندیغنك برکاتیله حاصل کلام سلمان بیوررکه هم خرما اغاجلرینی وهم قرق قیه التونی ادا ایدوب اول یهوددن آزاد اولدم دیدی. معلوم اوله‌که سلمان فارسی حضرتلری هجرتك بشنجی سنه‌سنده آزاد وعبودیة الهیه یه خاص اولمغله دلشاد اولوب یوم خندقده حاضر اولدقده رسول اکرم حضرتلری آنك حقنده «سلمان منا اهل البیت» دیو بیوردیلر امام شعرانی طبقاتنده دیدیکه سلمان اهل بیتدن اولمغله صدقه قبول ایتمزدی بعده جمیع غزواتده حاضر اولمشدر مرویدرکه سلمان معمریندن ایدی حتی عیسی بن مریمك وصیسنه لاحق اولوب تورات وانجیلی آندن تعلیم ایلدی. بعضلر منوچهرك نسلندندر دیدیلر حضرت عثمانك خلافتنده

ایلزایدی بو حالدن فخر کائناته شکایت ایلدك دخی مبارك النه قازمه الوب برکره چالدیغی کبی طاش بریو مشاق قوم اولدی دیو بیورمشدر. وبری دخی بودرکه اول کون بر ازه جق طعامی شویله چوق ایتمشدرکه جمیع اصحابه کفایت ایلمشدر. تفصیلی اشاغیده معجزات بابنده کلسه کرکدر ان شاءالله تعالی. موسی بن عقبه رحمة الله تعالی علیه قولنجه یکرمی کیجه یه قریب خندق مصلحتنه چالشدیلر دینلمشدر. بعضیلر دخی زیاده چالشدیلر دیمشلردر والحاصل خندق خصوصندن فارغ اولدقلری کبی قریش طائفه‌سی قبائل عربدن اون بیك نفر کیمسه ایله کلدیلری مدینه قربنده وادیلرك سیللری جمع اولاجق یرده قوندیلر وغطفان طائفه‌سیله واهل نجدله عیینه دخی احد طاغی سمتنه قوندی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی صحابهٔ کرامدن اوچ بیك نفر کشیله چیقوب ارقه‌لرینی سلع طاغنه ویردیلر دخی طوردیلر اول کون مهاجرین سنجاغی زید بن حارثه‌نك النده وانصار سنجاغی سعد بن عباده‌نك النده ایدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری متصل مدینه‌یه آدم کوندروب کوزه دردی انده اولان بنی قریظه دیدکلری یهود طائفه‌سندن اهل وعیالرینی صاقنورلر ایدی اندن لشکر کفار ایچندن حیی بن اخطب دیدکلری لعین چیقوب بنی قریظه‌نك اولوسی اولان کعب بن اسدك قاپوسنه کلوب بولوشمق استدی کعب قپویی محکم قپایوب خبر ویرمدی زیرا پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلریله صلح اوزرینه ایدیکه بنی قریظه طائفه‌سندن اصلا اهل اسلامه ضرر دکه‌یه اندن حیی بولوشمغه ابرام ایدنجه کعب ایتدی یاحیی بزی ترك ایله‌سن بر شوم حریف سك بن محمدله عهد ایلشم عهدیمی نقض ایتمزم بن اندن صدق ووفادن غیری نسنه کورمدم کرم ایله بزی انجتمه دیدی آخر قابلیت اولمیوب ابرام والحاح ایله قپویی آچدردی دخی یا کعب بن سکا عز ودولت روزکارله کلدم بوقد. بیك لشکرله قریش و غطفان قبیله‌لرینی قالدیروب کتوردم فلان موضعلرده هربرینی قوندردم وبنمله عهد و میثاقلری بویله درکه تا محمدك کوکین کسمینجه بورادان کتمیه‌لر دیوب انواع شقاوت وشیطنتله عهدینی بوزدردی بوخبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واصل اولنجه حقیقت حالی بیلمك ایچون اصحاب کزیندن سعد بن معاذ و سعد بن عباده‌یی ارسال ایتدی وبونلر یانجه ابن رواحه ایله خوات بن جبیری بیله کوندردی واردیلر ملعونلری واقعادیدکلری کبی بولوب کلدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یانبی الله ملعونلر عضل و القاره قبیله‌لری کبی اولوب نقض عهد ایتمشلر نه‌هرزه سویلدکلرینی بیلزلر دیو جواب کتوردیلر مسلمانلر اوزره بلا مشتد اولدی اعدا هر جانبدن هجوم ایلدی منافقلر قلبلرنده اولان خبائثلری اظهار ایتدیلر. وانلر حقنده حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ واذ یقول المنافقون والذین فی قلوبهم مرض ماوعدنا الله ورسوله الاغرورا ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایلدی. معناسی ذکر ایله یامحمد شول

مدینه‌ده وفات ایتدی. سلمانك تاریخ اسلامی هجرتك اولکی سنه‌سنك جمادی الاولی سنده دیدیلر رضی الله عنه

الحدیث السابع

(حدثنا محمد بن بشار) مصنف بیوررکه بو حدیث شریفی بشار اوغلی محمد بزه خبر ویردی (اخبرنا بشر ابن الوضاح) اسمی ابو هاشمدر بصری وصدوقدر (اخبرنا ابو عقیل) اسمی بشردر (الدورقی) سیوطی بیوردیکه دورق خوزستانده بر شهردر (عن ابی نضرة) اسمی منذردر (قال) ابو نضرة دیدی (سألت ابا سعید الخدری) بن ابو سعیددن سؤال ایتدم (عن خاتم رسول الله صلی الله علیه وسلم یعنی خاتم النبوة) رسول اکرم حضرتلرینك مهر نبوتندن. ابو سعید الخدری مالك بن سنانك اوغلیدر انصاریدر. بنی خدره قبیله‌سندندر (فقال) ابو سعید الخدری دیدی (کان) مهر نبوة اولدی (فی ظهره) رسول اکرم حضرتلرینك ظهرنده (بضعة ناشزة) بانك قبحی وضادك سکونی وعینك قبحی ایله قطعه دیمکدر.

زمانیکه منافقلر وقلبلرنده مرض اولانلر یعنی اعتقادلری ضعیف اولنلر شویله دیرلر ایدیکه الله تعالی حضرتلری ورسولی بزه وعده ایتمدیلر الاوعدهٔ باطله ایتدیلر دیمکدر اصلی بودرکه اهل اسلامه کفارك محاصره سندن کلی اضطراب دوشدی دخی ارالرنده اولان منافقلردن وایمانی ضعیف اولنلردن بعضیسی ایتدیلر محمد بزه فارس وروم مملکتلرینك فتحنی وعده ایلرایدی شمدی بریمز قورقودن طشره چیقمغه قادر دکیلز وعده لری باطل ایمش دیدیلر. وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلریله بیله اولنلردن دخی برقاج کیمسه ﴿ یا اهل یثرب لامقام لکم فارجعوا ﴾ دیدیلر یعنی ای مدینه خلقی سزه اقامت یوقدر یعنی طورمق جائز دکلدر همان دونك دیدیلر اوس بن قطی دیدکلری کیمسه دخی کلدی یارسول الله بزم اولریمز مدینه دن طشره ده در وبنالری محکم دکلدر بزه اجازت ویرنز دونوب کیده لم دیدیلر. والحاصل اهل اسلامه قتی اضطراب دوشدی. ابن عائذ ایدر کفار ایچنده نوفل بن عبدالله مخزومی دیدکلری مشرك آت صالوب کلدی خندقی صچراتمق استدیکی کبی اورته یرینه دوشوب بوینی اوزلدی کافرلره بوحال بویله واقع اولدیغی قتی کوج کلدی ملعونلر اوغور طوتمدیلر. اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه آدم کوندروب نوفل ایچون کندویه دیت ویره لم بزه انك میتنی ویرسون دفن ایده لم دیدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی نوفلده مردار در دیتیده مردار در لعنت الله اکاده ودیتنه ده بزمانع دکیلز اولوسنی الوك دفن ایدك بزه دیتی کرکمز دیو بیوردی. ابن اسحق رحمة الله تعالی علیه ایدر اندن اهل اسلامی اعدا محاصره. ایدوب خندق آشوریسندن اوقلاشدیلر اوقدن غیری نسنه ایله کیمسه جنك ایتمدی همان کفاردن عمرو بن عبدود العامری دیدکلری کافر برایکی آدمی بیله آلوب خندقك برجانبندن کوجله یول بولوب ایچرو کیردکلری کبی حضرت علی بن ابی طالب کرم الله وجهه قارشو واروب ملعونی قتل ایتدی ونوفل بن عبدالله بن مغیره آدلو برکافر دخی چیقدی انی حضرت زبیر رضی الله تعالی عنه قتل ایتدی اندن کیرو قلان آتلولر بوزیلوب دوندیلر. وکفار ایچندن بر اوق کلوب سعد بن معاذ رضی الله عنه حضرتلرینه طوقندی دخی «اکحل» طمرینه راست کلوب طمرینی کسدی واکحل دیدکلری انسانك قولنده اولان اوچ طمردن اورتاده کی طمردر جراحلر اکا مشترك طمر دیرلر. خلیل رحمه الله ایدر اکحل انسانك حیاتی طمریدر اول قیرلدقدنصکره صاغ اولماز وایدرلرکه انسانك جمیع اعضاسنده اول طمردن برشعبه واردر الندہ اولانه اکحل دیرلر ارقاسنده اولانه ابهر دیرلر اویلوغنده اولانه نسا دیرلر بوطمر قطع اولنسه قان دکمز دیمشلردر. امام حاکم رحمة الله علیه نقلنده حذیفه رضی الله عنهدن مرویدرکه احزاب کیجه سی کندیمزی شویله کوردك که ابو سفیان مشرکین عسکری ایله یوقارو جانبمزده وبنی قریظه اشاغی جانبمزده ازواجمزه و ذریاتمزه ضرر کتوره لر دیو بنی قریظه دن خوف چکرز ومنافقلر

(طورمیوب)

ناشزه مرتفعه دیمکدر یعنی مهر نبوة رسول اکرم حضرتلرینك ظهر سعادتنده جلد شریفنك آلتندن یومرلمش کل غنجه سی قدر ایدی

﴿ الحدیث الثامن ﴾

(حدثنا ابو الاشعث احمد بن المقدام العجلی البصری) مصنف بیورر بو حدیث شریفی بصره لی بنی عجله قبیله سندن کنیه سی ابو الاشعث اولان مقدام اوغلی احمد بزه خبر ویردی (حدثنا حماد بن زید) ابن یحیی بیوررکه بو حماددن زیاده حدیث شریفی حفظ ایدیجی کمسنه کورمدم (عن عاصم الاحول) احمد بن مقدام دیدی که بو حدیث شریفی حماد عاصمدن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (عن عبدالله بن سرجس) عاصم دخی بونلردن اخذ ایتدی عبدالله بن سرجس بصره ده ساکن ایدی (قال) عبدالله بن سرجس بیوردی (اتیت رسول الله صلی الله علیه وسلم) بن رسول اکرم حضرتلرینك حضورینه کلدم (وهو فی اناس من اصحابه) حال بوکه رسول اکرم حضرتلری اصحابدن بر جماعت ایچنده جلوس

طورميوب اولريمز جانبندن تشويش چكرز ديو رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه‌وسلم حضرتلرندن اذن ايستديلر. حاصلى پيغمبريمز عليه‌الصلاة والسلام حضرتلرينك يانده اوچيوزدن غيرى كيمسه قالمدى بندخى ديزم اوستنه چوكوب اوطوردم . رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يانمه اوغرادى دخى ياحذيفه وار قريش قومندن بزه خبركتور ديو بيوردى آندن بكا دعا ايلدى اول ساعت قلبمده اولان خوف واضطراب بالكليه زائل اولدى واول كيجه بر قراكلق ويللى كيجه ايدى كه اوزريمزه آندن اشد بر كيجه كلامش ايدى همان چكدم كفار اراسنه واردم كفار ايچنده حكم يللر اسر ايدى آنلردن طشره برقارش يرده يل يوق ايدى . دوندكيم زمانده يول اوزرنده بعض آتلو كيمسه‌لر كوردم ايتديلر پيغمبر عليه‌الصلاة والسلام حضرتلرينه خبر ويرتحقيقا حق تعالى حضرتلرى كفارك حقلرندن كلدى ديديلر. بر روايتده دخى تفصيل اولنوب بيورلمشدركه حذيفه رضى‌الله‌عنه كفار ايچنه واردينى كبى ايشتدى كه ابوسفيان طورميوب سويلركه يامعشر قريش والله طوراجق يرده دكلسكز دوه‌لريمز وآتلريمز قيرلدى كيتدى وبوروزكاردن باشمزه نه بلا كلديكنى خود كوررسكز همان كوچوك بن كوچدم ديدى دخى دوه سنك اوستنه كلدى . صحيح بخاريده عبدالله بن ابى اوفادن مرويدركه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه‌وسلم حضرتلرى احزابه بد دعا ايدوب « اللهم منزل الكتاب سريع الحساب اهزم الاحزاب اللهم اهزمهم وزلزلهم » ديو بيوردى. معناسى يا كتاب ايندرن تكرى ياسريع الحساب طوائف مشركينى ويهودى سن هزيمت ايله يارب آنلره سن بوزغونلق ويرآرالرينه سن زلزله واضطراب دوشور قرار ايده‌ميوب اوزريمزدن قالقسونلر كيتسونلر ديمكدر . وامام احمد رحمة‌الله عليه نقلنده ابوسعيد رضى‌الله تعالى عنه حضرتلرندن مرويدركه ايتدى خندق غزاسنده رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه مشغول اوله‌جق بر دعا وارميدر يارسول‌الله اضطرابدن يوركلريمز بوغازيمزه طيقلدى ديدك . پيغمبريمز عليه‌الصلاة والسلام نعم ديوب « اللهم استر عوراتنا وآمن روعاتنا » بيوردى. معناسى يارب عورتلريمزى سن ستر ايله قلبلريمزدن قورقويى سن زائل ايدوب امن ميسر ايله ديمك اولور وستر عورتدن مراد اوتانه‌جق ايشلردن وعيب وعار لاحق اوله‌جق بلالردن سن حفظ وحمايه ايله‌ديمكدر . ينبوع الحيات نام كتابده دخى مذكوردركه رسول‌الله صلى‌الله عليه وسلم حضرتلرى حق جل وعلا حضرتلرينه تضرع ونياز ايدوب يارب غم وغصه‌مزى سن كشف ايله تحقيقا بكا واصحابمه نازل اولان بلايى سن كوررسك وبيلورسك ديو دعا ايتديكى كبى حق تعالى حضرتلرى جبرائيل عليه‌السلامى كوندردى كلوب يامحمد بشارت سكا كه حق تعالى حضرتلرى دشمنلريكك اوزرينه يل وعسكر كوندرسه كركدر ديدى . فخر كائنات عليه افضل التحيات بوخبرى اصحاب كرامنه اعلام ايدوب مبارك اللرينى قالدردى حق تعالى حضرتلرينه شكرلر ايلدى .

ايتمشلر ايدى (فدرت هكذا من خلفه) رسول اكرم حضرتلرينك حضورنده طورديغم مكاندن كتدم ظهرى طرفنه طوردم (فعرف) رسول اكرم حضرتلرى نور نبوة ايله بيلدى (الذى اريد) بنم مراد ايتديكم شئ كه مرادم مهر نبوتى كورمكدر (فالقى الرداء عن ظهره) پس رسول اكرم حضرتلرى ظهر سعادتندن ردايى براقديلر بنم مرادم حاصل اولسون ايچون (فرأيت) بن كوردم (موضع الخاتم) مهر نبوتى (على كتفيه) ظهرى اوزرنده (مثل الجمع) يومرى كبى يعنى جلد شريفى ايله مساوى اولميوب مرتفع ايدى (حولها) مهر نبوتك اطرافنده وار (خيلان) بكلر (كانها) كويا اوبكلر (ثاليل) انجولردر (فرجعت) رسول اكرم حضرتلرينك ظهرى طرفندن رجوع ايتدم (حتى استقبلته) تا حضور سعادتنده طوردم (فقلت غفر الله لك يارسول‌الله) حق تعالى نك حفظ وحمايتنده سك يارسول‌الله ديدم (فقال) پس رسول اكرم حضرتلرى بيوردى (ولك) الله‌سنى مغفرت ايلسون ياعبدالله

اندنصکره برکیجه صباح یلی شویله اسدی که چادرلرینك قازیقلرینی چیقاروب باشلرینه یقدی ویمك پشوردکاری قابلرینی باشی اشاغی ایلدی . صورتلرینه طیراقلر وقوملر وقیالر صاچدی وکندولری اطرافدن تکبیر آوازلرینی ولشکر صوت وصداسنی ایشتدیلر همان اول کیجه متاعلرینك کوتورمسی مشکل اولانلرینی براقدیلر دخی کوچوب کیتدیلر . حق سبحانه وتعالی حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ فارسلنا علیهم ریحا وجنودا لم تروها ﴾ دیو بیوردی . معناسی بز انلرك اوزرینه یل کوندردك وعسکرلر کوندرك که سز انلری کورمزدیکز دیمکدر واقعا کیمسه کورمزدی اما کفار غوغا وغلبه لرینی ایشیدرلردی حق سبحانه وتعالی حضرتلری ملائکه دن چوق عسکر کوندرمشدی ملاعین ایچنه خوف واضطراب دوشدی قرارایده میوب کوچوب کیتدیلر. صحیح بخاریده وصحیح مسلمده حضرت علی بن ابی طالبدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کفاره بددعا ایدوب « شغلونا عن الصلاة الوسطی صلاة العصر ملأ الله قبورهم وبیوتهم نارا » دیو بیوردی. معناسی بزی مشغول ایدوب صلاة وسطی دن ایکندی نمازندن الیقودیلر الله تعالی حضرتلری قبرلرینی واولرینی آتشله طولدرسین دیمکدر بوحدیث شریفدن فهم اولنان اوزره صلاة وسطی ایکندی نمازی اولمقدر اما صلاة وسطی قنغی نماز ایدیکنی علما اختلاف ایدوب اون طقوز قول یازمشلردر. والحاصل هر نمازه احتمال ویرمشلردر والله اعلم بحقیقة الحال وتعیین بیورلمدینی هر نمازه مداومت اولنمق ایچوندر دیو بیورلمشدر اول کون کفار ایله محاربه یه کمال اشتغالدن ایکندی نمازینی کچوروب بعد الغروب قضا ایتمشلر ایدی. اندن فخر عالم دخی چهارشنبه کونی اصحابیله اورادن کوچوب مدینه یه داخل اولدیلر. عایشه رضی الله تعالی عنها روایتنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلوب سلاحنی چوزوب قودی وغسل ایلدی اندن جبرائیل علیه السلام کلوب ایتدی یا محمد سن سلاحکی وضع ایتمش سك اما والله ملائکه هنوز وضع ایتمدیلر طورمه همان بنی قریظه نك اوستنه غزا ایله دیدی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امر ایلدی هر کیمکه سمع وطاعت اوزره در ایکندی نمازنی قیلسون الا بنی قریظه ده قیلسون دیو ندا اولندی اندن سعادتله کندولری عنان عزیمتی اوجانبه معطوف قیلوب کلدیلر طائفهٔ مزبوره نك منازلی یاننده برقیو قربنه نزول اجلال کوستردیلر صحابهٔ کزین رضوان الله علیهم اجمعین دخی هپ کلوب یتشدیلر بعضلری ایکندی نمازینی اوراده یتسو زماننده قضا ایتدیلر اندن عسکر اسلام بنی قریظه یی اورتایه الوب بعضیلر قولنجه یکرمی بش کون محاصره ایتدیلر آخر ملعونلر عاجز اولوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خبر کوندردیلر سعد بن معاذ نه حکم ایلر ایسه راضی اولدق دیدیلر سعد رضی الله عنه غزوهٔ احزابده مجروح اولمشدی آدم کوندروب مسکنندن مرکب ایله مجلس شریف رسالتپناهه کتوردیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ماجرایی سعد حضرتلرینه نقل ایدوب یا سعد امدی سنك حکمك ندر

(فقال القوم) راوی حدیث عاصم دیدیکه عبدالله بن سرجس حضرتلری بو حدیث شریفی خبرویروب رسول اکرم حضرتلرینك غفر الله لك بیوردیغنی افاده ایتدکده مجلسنده اولان قوم دیدیلر که (أستغفر لك رسول الله صلی الله علیه وسلم) یا عبدالله سنك ایچون رسول الله استغفار ایتدیمی (فقال) عبدالله جوابلرنده دیدی (نعم) بنم ایچون استغفار بیوردی (ولکم) دخی امتلر. یچون استغفار ایلدی یعنی قوم عبدالله ایچون رسول اکرم حضرتلرینك استغفار ایلسی عبدالله نه مرتبه سعادتله ایرمسنه دلالت ایتدیکنی بیلدکلرنده غبطه ایتدیلر که بز دخی اول حضرتك وقتنده بولنوب بودعایه نائل اولیدق پس عبدالله بن سرجس حضرتلری قومی تبشیر ایچون رسول اکرم حضرتلری جمله امتیچون استغفار ایلدیلر هر کیم که امتدر بودعایه نائلدر ای قوم خوشدل اولك بیوروب (ثم تلا هذه الآیة) صکره عبدالله بن سرجس بو آیة کریمه یی اوقودیکه یعنی سزلری بو تبشیرم نص قاطع ایله ثابتدر سورهٔ محمده

دیو بیورنجه ایتدی یارسول الله بنم حکمم بودرکه مالری آلنه ذریتلری اسیر اوله
کندولری جیماقتل اولنه‌لر دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تحسین
ایدوب یاسعد « قضیت بحکم الله » دیو بیوردی. یعنی حق تعالی حضرتلرینك حکمیله
قضا ایتدك دیمکدر وطائفهٔ مزبوره جیماجحود طائفه‌سی ایدی امر اولنوب ملعونلری
سلاسل واغلال ایچیده کشان کشان کتوروب مدینهٔ منوره‌ده حبس ایتدیلر اندن
سید الانام علیه الصلاة والسلام صحابهٔ کرام ایله شهرك پازاری یرینه چیقوب کرسی
اجلال واحترام اوزره آرام ایلیوب قارشولرینه خندقلر قازلدقدنصکره خلوت نشینان
حجرهٔ حرمان وریاضت کشان سلسلهٔ خذلان میدان سیاسته کلوب خندقلری
کورنجه ابر فتنه بار روزکاردن نکبات نقص عهدله کشت‌زار عمالرینه سیل خون
روانه اولاجغنی بیلدیلر وتیغ زنان تیزدستان اوراده سرلرینی خامهٔ وجوددن بربر
سلدیلر وجمله‌سی یدییوز نفر کیمسه ایدی دیمشلردر. بعضیلر قولنده دخی زیاده ایدی
دینلمشدر اندن مال ومنالری جمع اولنوب خمسی اخراج اولندقدنصکره قلانی اهل
اسلام مابیننده قسمت اولندی واسیرلرندن ریحانه نام جاریه‌یی رسول الله صلی الله علیه
وسلم حضرتلری کندو خدمت شریفلرینه تخصیص بیوردیلر بعضیلر تزوج ایتدی
دیمشلردر وسعد بن معاذ رضی الله عنه حضرتلرینك زخمندن قان بوشانوب دکه‌دی
اول سببدن جوار رحمت خدا ودار القرار غزات وشهدایه واصل اولدی. حدیث
صحیحده وارد اولمشدرکه سعد حضرتلرینك موتی ایچون عرش الرحمن دتره‌دی ویتمش
بیك ملائکه نمازنه حاضر اولدیلر دیو بیورلمشدر صحابهٔ کرامك اولولرندندر
وانصار قومنك سیدیدر رضوان الله علیهم اجمعین. وعرش عظیمك دتره‌مك خصوصنده
علمادن اقوال واقع اولمشدر اصل قول مختار بودرکه سعد حضرتلرینك روح پاکی
نشیمن افلاکی مشرف ایتمکله عرش الله سرور وصفادن حرکت ایلدی حق سبحانه وتعالی
حضرتلری انده ادراك وتمیز خلق ایدوب بوحالت صادر اولمق بعید دکلدر نتکم
آیت کریمه‌ده طاشلر حقنده ﴿وان منها لما یهبط من خشیة الله﴾ بیورلمشدر حق جل
وعلا حضرتلرینك صنعیله طاشدن الله قورقوسی کلنجه عرشدن دتره‌مك دخی کلور
وبعضیلر قولنجه عرشك دتره‌دیکی مقرردر بعید نسنه دکلدر ولکن اندن سعد
حضرتلرینه فضیلت شول جهتدن حاصل اولورکه حق تعالی حضرتلری انك
حرکتنی سعدك موتی ایچون ملکلرینه علامت قیله دینلمشدر سعد حضرتلرینك موتنه
عرش اعظمك حرکتیله اشارت اولنجه انك شان شریفنه نه مرتبه تعظیم اولنمش
اولور بعضیلر دخی دتره‌مك بیورلدیغی همان آنك وفاتی خصوصنی تعظیم ایچوندر
عرب طائفه‌سندن عادتدرکه برمعظم نسنه‌یی براعظم نسنه‌یه نسبت ایدرلر مثلا
فلان کیمسه‌نك موتیله عالم ظلمت اولدی وقیامت قوپدی دیرلر بودخی اول قسمندر
دیمشلردر بعضیلر دخی عرش دتره‌مکدن مراد عرشی کوتورن ملکلر دتره‌مکدر
دیدیلر الله اعلم. صحیح ترمذیده وارد اولمشدرکه سعدك جنازه‌سی کوتورلدیکی زمانده

حق تعالی (واستغفر لذنبك
وللمؤمنین والمؤمنات) یامحمد
استغفر الله دی دخی امتلرندن
مؤمنین مؤمنات ایچون بندن
مغفرت طلب ایله بیوردی
بوامره بناء علیه الصلاة
والسلام حضرتلری بر
روایتده یتمش بر روایتده
یوزکره یومیه استغفار
بیوررلر ایدی پس مؤمن
اولنه لازمدرکه استغفر الله
دیمکده نقدر فائده واردر
فهم ایلیه معلوم اوله‌که مهر
نبوتك مقدار وهیئت
وشکلنده روایات مختلفه وارد
اولدی لکن هر بری مهر
نبوتك برحالنی بیاندر مثلا
مهر نبوتك جثه ومقداری
کل غنجه‌سی قدر اولدیغنی
وجسم شریفلرینك رنکنده
اولدیغنی واطرافنده بکلر
اولدیغنی ولطیف مویلر
اولدیغنی وبین الکتفین
اولدیغنی بیاندر حکیم
ترمذیدن مرویدرکه مهر
نبوتك باطننده «الله وحده
لا شریك له» ظاهرنده
«توجه حیث شئت فانك
منصور» مکتوب ایدی
ونور ظاهر اولوردی دقت
ایله نظر ایتمکه طاقت اولماز
ایدی ومؤمنیندن هرکیم
نظر ایلسه جنتلك اولوردی
امام بیهقی بیوررکه اصحاب

نه عجب خفیف جنازه‌سی وار دیو منافقلر سویلشدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ملائکه کوتوررلر ایدی دیو جواب بیوردیلر. ابن سعد وابو نعیم رحمهما الله تعالی روایتلرنده وارد اولمشدر که دفن اولندیغی کون بر کیمسه قبرینك طپراغندن بر آوج طپراق آلوب کتمش ایدی صکره دن طپراغه نظر ایلدی کوردی مسك اولمش. وابو سعد الخدری رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدر که ایتدی بن سعدك قبرینی قزانلر اراسنده ایدم قزدقجه متصل بزه مسك رایحه‌سی کلوردی دیو بیوردی. ابو نعیم رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه حریردن برحله ارمغان کلمش ایدی اصحاب کرام اللریله یاپشورلر ایدی دخی نه یومشق نازك نسنه اولور دیو تعجب ایدرلر ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه بونك یومشقلغنه تعجب ایدرسکز والله جنتده سعد بن معاذك پشکیرلری بوندن خیرلیدر ویومشقدر دیو بیوردی رضی الله تعالی عنه وعن سائر الصحابة اجمعین. ائمهٔ حدیثدن بعضیلر قولنجه حج بیت الله بوییله فرض اولنمشدر. بوندنصکره واقع اولان ﴿سریهٔ محمد بن مسلمه﴾ در التنجی ییل محرمنك اوننده «قرطأ» دیدکلری طائفه‌نك اوزرینه اوتوز نفر کیمسه ایله ارسال اولنمش ایدی مدینهٔ منوره‌دن یدی منزلده واریلور ضریه دیمکله معروف بریر واردز مذکور طائفه اورایه اینوب فساد ایدرلردی واردیلر باصدیلر برمقدارینی قیردیلر برمقداری قاچدی قورتلدی قیونلرینی وطوارلرینی سوردیلر مذکور محرم آینك بر کیجه‌سی قالدقده کلوب مدینهٔ منوره‌یه داخل اولدیلر وذکر اولنان قومدن ثمامة بن اثال آدلو بر کیمسه‌یی اسیر ایدوب کتورمشلر ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری امر ایلدی مسجدك دیرکلرندن بردیره که بغلایوب قودیلر اندنصکره ینه چوزدیلر اسلامه کلدی وغسل ایلدی ویمین بالله ایدوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ایتدی یا محمد روی زمینده سنك یوزکدن زیاده بغض ایتدیکم بریوز یوغدی شمدی جمیع یوزلردن بکا سنك یوزك محبوب اولدی دیدی وینه یمین ایدوب سنك دینکدن زیاده بغض ایتدیکم بردین یوق ایدی شمدی بکا اندن سوکلو دین یوقدر دیدی وینه یمین ایدوب سنك شهرکدن زیاده بغض ایتدیکم برشهر یوق ایدی شمدی بکا اندن سوکلو برشهر یوقدر دیدی اندن ایتدی یا رسول الله بن عمره قیلمق نیتنی ایتمشدم سنك اصحابك بنی آلدیلر دیدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم وار عمره ایله دیو امر ایلدی اندن مکه شهرینه کلدیکی زمانده مشرکلر ثمامه‌یه «صبأت» دیدیلر یعنی صبی اولدك دیدیلر آنلر مسلمانه صبی دیرلر ایدی. ثمامه ایتدی «لا ولکن اسلمت مع رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم» یعنی بن سزك دیدیککز دکلم ولکن بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله اسلام دینه کیردم دیدی. بوندنصکره واقع اولان ﴿غزوهٔ بنی لحیان﴾ در تاریخ هجرتدن التنجی ییل ربیع الاولنده واقع اولمشدر. اما ابن اسحق روایتی اوزره جمادی الاولی‌ده اولمشدر بونك سببی سابقا ذکر اولنان عاصم بن ثابت وبعض اصحاب دخی بعض مشرکلرله کیدرایکن «رجیع» دیمکله

کرام رسول اکرم حضرتلرینك وفاتنده شك ایتدیلر لون شریفلری متغیر اولمدیغی ایچون اسما بنت عمیس رسول اکرم حضرتلرینك ظهرنه الی ادخال ایتدی ودیدیکه رسول اکرم حضرتلری دار بقایه تشریف بیورمشلر زیرا خاتم نبوت اخذ اولنمش حضرت عائشه رضی الله عنهادن مرویدر که رسول اکرم بیوردیلر وقت بعثده جبرائیل ومیکائیل نازل اولدقلرنده جبرائیل صدرمی شق ایدوب وقلبمی اخراج وشق ایدوب التوندن طشت ایچنده ماء زمزم ایله غسل ایدوب ینه قلبمی محلنه وضع بعده ظهرمه ختم ایلدی حتی خاتمك مس ایتدیکنی قلبمده حس ایلدم دیو بیوردی و روایت آخرده کلدیکه جبرائیل یدنده اولان نوردن خاتم ایله ختم ایلدکده قلبم نور نبوة وحکمت ایله طولدی صلی الله علیه وسلم

﴿باب ماجاء فی شعر رسول الله صلی الله علیه وسلم﴾

بو باب رسول اکرم حضرتلرینك موی عنبر بویلری حقنده وارد اولان احادیث شریفه بیاننده در که سکز حدیثدر

معروف صو یانه کلدکلری کبی مشرکین غدر ایدوب شهید ایتمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونلره غایتله آجیمشلر ایدی مراد ایدندیلر که واره‌لر اول ملاعینك حقلرندن کله‌لر اندن صحابهٔ کرامدن ایکیوز نفر کیمسه ایله چیقدیلر دخی شامه کیدر کبی اولوب «بطن عران» دیدکلری یره کلدیلر که اصحابی اوراده قیرمشلر ایدی انلره براز ترحم ایدوب دعا ایلدی . بنی محیان پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك اورالره کلدیکنی ایشتدیلر دخی طاغلر باشنه قاچدیلر کیمسه یی اله کتوره‌مدیلر برایکی کون طوروب اطرافه آدملر صالدیلر کیمسه طوتلمدی آخر کوچدیلر «عشفان» دیدکلری منزله کلدیلر اورادن ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه اون نفر آتلو قوشدیلر قریش طائفه‌سنه قورقو براقمق ایچون ارسال ایتدیلر انلر دخی چیقوب مکة الله ایله مدینهٔ منوره‌ما بیننده «کراع» دیدکلری یره کلدیلر انلر دخی کیمسه‌یه راست کله‌مدیلر اورادن پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلری دخی قالقوب مدینه‌یه عزم ایتدیلر اون درت کیجه مدینه‌دن طشره اولدیلر . بوندنصکره ﴿ غزوة الغابه ﴾ دروبوغزا « غزوهٔ ذی قرد» دیمکله معروفدر بونك تاریخنده علما اختلاف ایتمشلردر . امام بخاری ومسلم روایتلری اوزره التنجی ییلك ربیع الاولنده واقع اولمشدر. بونك سببی اول ایدی که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یکرمی رأس لقحه‌سی وار ایدی ولقحه دیو شول دوه‌یه دیرلر که یقینده طوغرمش اوله سودی صاغیلور اوله مذکور لقحه‌لر شهردن طشره بر اورمانلو یرده اوتلارلر ایدی ابوذر رضی الله عنهك اوغلی انده بیله ایدی فزاره قبیله‌سندن عیینة بن حصین دیدکلری کیمسه برچارشنبه کیجه‌سی قرق نفر آتلو ایله کلوب ابن ابی ذری شهید ایتدی دخی دوه‌لری سوروب کیتدی. اندن بو خبر مدینه‌ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلنجه عبدالله بن ام مکتوم حضرتلرینی مدینه‌ده قودی دخی بشیوز نفر آتلو ایله چیقوب کیتدی . مقداد رضی الله عنه حضرتلرینه سنجاق ویروب ایلرو کوندرمشلر ایدی عسکر دخی آکا تابع اولوب کیتدیلر واروب دشمنك کیروده اولانلرینه یتشدیلر ابوقتاده رضی الله تعالی عنه مسعده آدلو برکافری قتل ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کافرك آتنی وسلاحنی ابوقتاده‌یه ویردی عکاشه رضی الله تعالی عنه دخی ابان بن عمرو آدلو برکافری قتل ایتدی واهل اسلامدن دخی برکیمسه شهید اولدی وسلمة بن اکوع رضی الله عنه کفارك آردینه دوشدی یخشی اوق آتار کیمسه ایدی ملعونلردن چوق کیمسه‌یی قتل ایدوب چوغنی دخی مجروح ایلدی وافر اثوابلرینی براقدردی حاصلی اون رأس لقحه‌یی کفار الندن ینه آلدیلر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ذی قرد دیدکلری منزلده خوف نمازینی قیلدی دخی مدینه‌یه رجوع ایتدی . جمله بش کیجه مدینه‌دن طشره اولدیلر واصحابدن نه قدر کیمسه کیتدی ایسه یوز کشی‌یه بردوه قسمت ایلدیلر . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عکاشة بن محصن ﴾ در «غمر»

﴿ الحدیث الاول ﴾ (حدثنا علی بن حجر) بو حدیث شریفی بزه علی خبر ویردی بیورر مصنف رضی الله عنه (اخبرنا اسماعیل بن ابراهیم عن حمید) علی بن حجر دیدی که بو حدیث شریفی حمید طویلدن اسماعیل بن ابراهیم اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (عن انس بن مالك) حمید دخی بو حدیث شریفی انسدن اخذ ایتدی (قال) انس بن مالك بیوردی (کان شعر رسول الله صلی الله علیه وسلم الی نصف اذنیه) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك رأسلرنده اولان شعر شریفلری مبارك قولقلرینك نصفلرینه منتهی ایدی معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری حقنده وارد اولان روایات مختلفه نك بیانی انشاء الله بو بابك آخرنده کلور.

﴿ الحدیث الثانی ﴾ (حدثنا هناد بن السری) بو حدیث شریفی بزه هناد خبر ویردی (حدثنا عبدالرحمن بن ابی الزناد عن هشام) هناد دیدیکه بو حدیث شریفی فقهاء سبعه‌نك بری اولان

دیدکلری یره کوندرلمش ایدی که مکة‌الله یولنده «فیده» دیدکلری قلعه‌دن ایکی کونلك یرده برصویه دیرلر. التنجی ییلك ربیع الاولنده قرق کشی ایله چیقدیلر دخی موضع مذکوره وارنجه دشمن خبر آلوب قاچدیلر آخر کیمسه‌یه راست کلمیوب ایکیوز رأس دوه‌لرینی سوردیلر دخی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه کلدیلر . بوندنصکره ﴿ سریهٔ محمد بن مسلمه ﴾ در بونلردخی التنجی ییل ربیع الاولنده اون نفر کیمسه ایله «ذی القصه» دیدکلری موضعه ارسال اولنمشلر ایدی بنی ثعلبه عربندن یوز نفر کیمسه کلدیلر اصحابی اورتایه آلدیلر کیجه ایدی . برساعت مقداری اوق ایله جنك ایتدیلر اندنصکره مزراقلر وکوندرلرله اوزرلرینه براوغوردن هجوم ایتدیلر محمد بن مسلمه‌دن غیریسی اوراده شهید اولدیلر اولدخی محکم زخمناك اولوب خون وخاك اراسنده یاتمغین هلاك اولدی صانوب قومشلر ایدی صکره اهل اسلامدن بعض کیمسه اورایه اوغرایوب محمد بن مسلمه‌یی آلدی مدینه‌یه کتوردی. رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حال بویله اولدیغنی کورنجه عبیدة بن الجراح رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه قرق نفر کیمسه قوشدی اول حادثه واقع اولان یره کوندردی کلدیلر کفاری باصدیلر طاغلره قاچوردیلر بر کیمسه طوتدیلر اولدخی اسلامه کلدی اندن برمقدار طوارلرینی سوردیلر وبراز براقدقلری اثوابدن آلدیلر دخی مدینه‌یه کلدیلر رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خمسنی چیقاردی دخی باقیسنی قسمت ایلدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ زید بن حارثه ﴾ در وزید بن حارثه رضی الله تعالی عنه قول ایدی خدیجه رضی الله تعالی عنها صاتون آلوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه باغشلامش ایدی انلر دخی آزاد ایتمشلر ایدی . تاریخ هجرتدن التنجی ییل ربیع الاخرنده «حوم» دیدکلری موضعکه مدینه‌دن درت قوناق یردر اورایه بنی سلیم طائفه‌سنك اوزرینه کوندرمشلر ایدی واردیلر مزینه قبیله‌سندن برعورت آلدیلر اول دلالت ایلیوب بنی سلیمك منزللرینی کوستردی واردیلر باصدیلر برمقدار اسیر وبراز طوار وقیون سوروب کتوردیلر مدینه‌یه کلدکلری زمانده اسیرلرك اراسنده ذکر اولنان عورتك اری بیله آلنمش ایدی سید کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اریله بیله آزاد ایلدی. بوندنصکره ینه ﴿ سریهٔ زید بن حارثه ﴾ در بودفعه سنهٔ مذکوره جمادی الاولی سنك ایچنده یتمش نفر کیمسه ایله «عیص» دیدکلری موضعه کوندرمشلر ایدی که مدینه‌دن درت کیجه‌لك یولدر بونك سببی اول ایدی که رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر کتوروب قریش طائفه‌سنك قافله‌سی شام دیارندن متاعله کلوب کچیور دیدیلر انلری باصمغه کوندردی . واردیلر غارت ایدوب صفوان ابن امیه‌نك وافر کوشنی آلدیلر وبعض کیمسه اسیر ایتدیلر واسیرلرك ایچنده ابو العاص بن الربیع بیله آلنمش ایدی وذکر اولنان ابو العاص نبوتدن اول رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بیوك قزی حضرت زینبی آلمش ایدی مدینه‌یه کتوردکلری

(زمانده)

هشامدن عبد الرحمن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (عن عروة بن زبیر) هشام دخی اسما بنت ابی بکرك اوغلی فقهاء تابعیندن اولان عروه‌دن اخذ ایتدی (عن ابیه) حضرت عائشه رضی الله عنهانك همشیره زاده‌سی اولان عروه دخی بو حدیث شریفی پدری زبیر بن عوامدن اخذ ایتدی زبیر رضی الله عنه حضرتلری امهات المؤمنینندن خدیجة الکبری رضی الله عنها حضرتلرینك برادرزاده سیدر حضرت زبیر بن العوام بن خویلد اولا ارض حبشه هجرت بعده رسول اکرم حضرتلری ایله مدینه‌یه هجرت ایتدی فتح مکه کونی رسول اکرم حضرتلرینك علمداری ایدی هجرتك اوتوزنجی سنه‌سنده عالم بقایه تشریف ایتدی شهیدا رضی الله عنه (عن عائشة رضی الله عنها) حضرت زبیر بو حدیث شریفی حضرت عائشه‌دن استماع ایتدی (قالت) حضرت عائشه رضی الله عنها بیوردی (کنت اغتسل انا) بن غسل ایلدم (ورسول الله صلی الله علیه وسلم) دخی رسول اکرم حضرتلری غسل ایتدیلر بندنصکره

زمانده زینب رضی‌الله تعالی عنها بن ابو العاصی آزاد ایتدم دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یاقزم سن آزاد ایتدیکنی بزدخی آزاد ایلدك دیو بیوردی ونه‌سی آلندی ایسه آنی دخی ویردی. ابن عقبه رحمة‌الله علیه قولنجه ابو العاص حدیبیه غزاسندنصکره ابو بصیر النده اسیر اولمشدر زینب رضی‌الله عنها هجرت ایدوب آنی مشرکلکی حالنده ترك ایتمش ایدی اولدخی ایکی ییلدنصکره اسلامه کلدکده اولکی نکاحله ینه زینبی اکا ویردیلر. بعض قولده التی ییل صکره وبعض قولده دخی عدت تمام اولمادن نکاح اوّل ایله ویرلدی دینلمشدر. اما عمرو بن شعب رضی‌الله‌عنه حدیثنده یدنجی ییلده نکاح جدید ایله ویردی دینلمشدر والله‌اعلم.

بوندنصکره ینه ﴿سریهٔ زیدبن حارثه﴾ در بودفعه التنجی ییل جمادی‌الآخره سنده اون بش نفر کیمسه ایله «طرف» دیدکلری صویه ارسال اولنمش ایدی اوراده بنی ثعلبه دیدکلری بادیه نشین طائفه‌نك اوزرینه کوندرلمش ایدی بونلر وارنجه اعراب قاچدیلر طوارلرینی وقیونلرینی سوروب مدینه‌یه کتوردی. بوندنصکره ینه ﴿سریهٔ زیدبن حارثه﴾ در بودفعه سنهٔ مزبور. جمادی‌الآخره سنده ذات القرادن اوته «حسمی» دیدکلری موضعه ارسال اولنمش ایدی وبونك سببی اول ایدی که دحیة بن خلیفة الکلبی قیصره کوندرلمش ایدی اولدخی دحیه‌یه مال وخلعت ویروب ینه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کوندرمش ایدی. یولده کلور ایکن حسمی دیدکلری موضعده برمقدار عربله هنید دیدکلری کافر کلوب یولنی باصوب قیصرك ویردیکی متاعی دحیه‌نك الندن آلمش ایدی بوخصوصی بنی الطیب طائفه‌سندن بعض کیمسه‌لر ایشیدوب یتشدیلر ینه اثوابی هنیدك الندن آلوب دحیه‌یه تسلیم ایلدیلر ایدی. دحیه رضی‌الله عنه مدینه‌یه کلدکده ماجرایی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاك پای شریفلرینه عرض ایلدی اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بشیوز نفر کیمسه ایله زید بن حارثه‌یی موضع مزبوره کوندردی و دحیه‌یی بیله ارسال ایلدی. کیجه کیدرلر ایدی کوندوز صاقلانورلر ایدی برصباح وقتنده یتیشوب باصدیلر وافر کیمسه‌لرینی قیردیلر وهنیدی واوغلنی قتل ایتدیلر یوز نفر عورتلرینی واوغلانلرینی اسیر ایتدیلر بیك قیونلرینی آلدیلر. اورادن زیدبن رفاعه دیرلر برکیمسه طائفهٔ مزبوره‌دن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یتیشدی یارسول‌الله شویله واقع اولدی دیدی وسابقا پیغمبر عزعلیه‌السلام برکیجه انلره اوغرادقده ویردیکی کاغدی کتوروب کوستردی واسلامه کلدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی علی بن ابی طالب حضرتلرینی زیدبن حارثه‌یه کوندروب امر ایلدی ینه خاتونلرینی ومالرینی ویروب دونوب کلدیلر. بوندنصکره ینه ﴿سریهٔ زید بن حارثه﴾ در بودفعه سنهٔ مزبوره رجبنده «وادی القری» دیدکلری موضعه کوندرلمش ایدی واردیلر کفارله جنك ایدوب مسلمانلردن خیلی کیمسه شهید اولدی زیدبن حارثه‌یی دخی معرکه‌دن

(من اناء واحد) برصو قابندن (وکان له شعر) حال بوکه رسول اکرم حضرتلرینك رأس شریفلرنده موی عالی بویلری وارایدی (فوق الجمة ودون الوفرة) جه‌جیمك کسری ومیمك تشدیدی و آخری ها ایله منکب اوزرینه نازل اولان شعردر. وفره واوك فتحی وفانك سکونی بعده‌راایله قولاق یومشاغنه واصل اولان شعردر پس معنی دیمك اولورکه رسول اکرم حضرتلرینك شعرلری قولاقلری یومشاغنی تجاوز ایدوب اموزلرینه واصل اولمامش ایدی یعنی مبارك کردنلرینك نصفنه واصل ایدی صلی‌الله علیه وسلم

﴿الحدیث الثالث﴾ (حدثنا احمد بن منیع) مصنف بیوررکه بوحدیث شریفی ثقه و حافظ ابو جعفر الاصم کنیه سیله مکنی اولان احمد بزه خبر ویردی (اخبرنا ابو قطن) احمد دیدی که بصره لی صدیق اسمی عمر اولان ابو قطن بزه خبر ویردی (حدثنا شعبة عن ابی اسحق) ابو قطن دیدیکه بوحدیث شریفی شعبه ابی اسحاقدن

یاره‌لو چیقاردیلر . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عبدالرحمن بن عوف ﴾ در سنهٔ مذکوره شعباننده «دومة الجندل» دیدکلری یره ارسال اولنمشدر. روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عبدالرحمن بن عوف رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینی حضور شریفلرینه دعوت ایلدی دخی قارشوسنده یر کوستروب ومبارك الیله باشنه عمامه صاردی وبیوردی که « اغز بسم‌الله فی سبیل‌الله فقاتل من کفر بالله ولاتغدر ولاتقتل ولیدا » معناسی حق تعالی نك اسمیله فی سبیل‌الله غزا ایله دخی کافر بالله اولانله قتال ایله وعهدیکی بوزمه ونابالغی قتل ایله دیمکدر . ودخی امر ایلدی اکر سکا مخالفت ایتمزلرسه ملك‌لرینك قزینی آل. اندن عبدالرحمن دومة الجندله واردی اوچ کون طوروب خلقی اسلامه دعوت ایلدی رئیسلری اولان اصبغ بن عمرو دین نصرانیتدن چیقوب اسلامه کلدی ویانجه قومندن دخی چوق کیمسه ایمانه کلدیلر وجزیه قبول ایدنلری دخی حاللری اوزره قودی اندن اصبغك قزینی نکاح ایدوب آلدی مدینه‌یه کتوردی . عبد الرحمانك ابو مسلمه آدلو اوغلی اندن حاصل اولمشدر . بوندنصکره ﴿ سریهٔ علی بن ابی‌طالب ﴾ در رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بنی سعد بن بکر دیدکلری طائفه خیبر جهودلرینه یاردیمه کیدرلر دیو خبر کلدی دخی یوز نفر کیمسه ایله علی کرم‌الله وجهه حضرتلرینی کوندردی واردیلر فدك قریه سیله خیبر قلعه‌سنك مابیننده یتیشوب باصدیلر بنی سعد قاچدیلر بشیوز دوه‌لرینی وایکی بیك قیونلرینی سوروب مدینه‌یه کلدیلر. بوندنصکره ﴿ سریهٔ زیدبن حارثه ﴾ در مدینهٔ منوره‌دن یدی قوناق یرده «وادی‌القری» دیدکلری موضعده‌ام قرفه‌دیرلر ایدی برکافر قاریسی وار ایدی فزاره طائفه‌سندن برقومك بکی ایدی اهل اسلامه قتی ضرری طوقنور ایدی آنك باشی آلتندن چوق فتنه‌وفساد اولور ایدی برکره زیدبن حارثه اصحاب کرامك متاعیله شامه کیدرایکن موضع مزبورده فزاره قومندن برطائفه یولنی باصوب متاعنی آلدیلر اندن زید کلوب ماجرایی فخر کائنات افندیمز حضرتلرینه خبر ویرنجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحاب کرامدن برمقدار کیمسه قوشوب زیدی اول جانبه ارسال ایتمشیدی صباح وقتنده واروب یتیشدیلر تکبیر ایدوب طائفهٔ مذکوره‌یی اورته‌یه آلدیلر ام قرفه دیدکلری ملعونه‌یی قزی ایله بیله طوتدیلر مسلمانلردن قیس بن محسر ام قرفه‌نك ایکی ایاغنه ایپلر طاقوب ایکی دوه‌یه باغلادی دخی دوه‌لرك هربرینی بر جانبه چکوب ملعونه‌یی ایکی پاره ایلدی مال وغنیمت ایله دونوب مدینه‌یه کلدیلر رضی الله‌عنه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك قپوسنی قاقدی ایچرودن عجله ایله فخر عالم افندیمز چیقوب زیدی کورنجه مسرور اولوب اوپدی و قوچدی زید دخی اعدایه نیجه ظفر بولدقلرینی خاکپای شریفلرینه تقریر ایلدی. بوندنصکره ﴿ سریهٔ عبدالله بن عتیك ﴾ در التنجی ییل رمضاننده خیبر جهودلرینك رئیسی اولان ابو رافع دیدکلری ملعونی

اخذایدوب بزه خبر ویردی (عن البرآء بن عازب) ابی اسحاق برأ بن عازبدن بو حدیث شریفی روایت ایتدی (قال) براء بیوردی (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم مربوعا) رسول اکرم اورته بویلو ایدی (بعیدمابین المنکبین) مبارك اموزلری مابینی بعید ایدی تفصیلی باب اولده کچدی (وکانت جته) رسول اکرم حضرتلرینك رأس شریفلرندن نازل اولان شعرلر (تضرب) واصل اولوردی (شحمة اذنیه) مبارك قولاقلری یومشاغنه

﴿ الحدیث الرابع ﴾

حدثنا محمد بن بشار) بو حدیث شریفی بشار اوغلی محمد بزه خبر ویردی (حدثنا وهب بن جریر بن حازم) بصره‌لی ائمهٔ سته مشایخندن اولان حازمك حفیدی وهب بزه خبر ویردی (حدثنی ابی عن قتادة) وهب دیدیکه بو حدیث شریفی پدرم جریر بن حازم بکا خبر ویردی قتاده‌دن اخذایدوب مذکور قتاده جلیل القدر تابعیدر وحسن بصری اصحابنك زیاده حافظی اولمق اوزره متفق علیه در کونده

قتل ایچون یاننه درت کشی دخی قوشوب کوندرمشلر ایدی. امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه مذکور ابورافع لعنة الله علیه دائما رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اذا ایدوب اعداسنه معاونت اوزره ایدی وکندینك برقلعه‌سی وار ایدی انده ساکن اولور ایدی . ابن عتیك رضی الله تعالی عنه قلعه قربنه یتیشدکده یولداشلرینی بریره صاقلادی وکندوسی کون باتدقدنصکره قلعه قپوسندن خلق کیروب چیقمق اوزره ایکن همان ایچروده بولندی بریرده صاقلندی ابورافعك مصاحبلری طاغیلوب یاتهجق زمان اولدیغی کبی بعون الله تعالی فرصت بولوب ملعونك اوینه کیردی اول دخی کندی اولادی اراسنده یاتمش ایدی . قرانلقده قنده یاتدیغنی تشخیص ایده‌میوب یا ابارافع دیو چاغردی ملعون اویانوب کیمدر نه ایسترسك دیدیکی کبی آواز کلن یری نشانلایوب ایلرو واردی برقلج باصوب دخی دوندی اودن طشره چیقدی ملعون فریاد ایلدی برازمان اکلندی دخی ینه ایچرو کیروب یاابارافع نه‌چاغرسك نه‌اولدك دیدی ملعون ایتدی مدد شونده برکیمسه کلدی بنی قلجله چالدی دیدی همان ینه آواز کلن یره واردی برقلج دخی چالدی وقلجك اوجنی قارننه طیادی دخی اوبر یانندن چیقاردی اندن خلق طویوب کلنجه اودن طشره اولدی بفضل الله تعالی یول بولوب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه کلوب خبر ویردی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عبدالله بن رواحه ﴾ در بودخی خیبرده اسیربن زرام دیدکلری یهودی‌یه ارسال اولنمش ایدی وسببی اول ایدیکه ابورافع لعنة الله علیه قتل اولندقدنصکره یهود طائفه‌سی اسیری کندولره امیر نصب ایتمشلر ایدی ملعون مزبور دخی قبائل عرب ایچنه چیقدی دخی کفاری تحریك ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله حرب وقتاله سعی ایتمکه باشلادی لعین بی‌دینك بوحرکتی فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك مسموعی اولنجه عبد الله بن رواحه‌یی اوچ کشی ایله حقیقت حالی بیلمك ایچون ارسال ایلمش ایدی واردیلر دخی کلوب خبر ویردکلری زمانده اوتوز نفر کیمسه ایله عبدالله بن رواحه‌یی ینه ارسال ایلدی . واردیلر یااسیر کل سنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ایستدی سکا احسان ایدوب ینه خیبر ولایتنك حکومتنی سکا ویرمك ایسترکل کیده‌لم دیدیلر ملعون طمع ایدوب اول دخی اوتوز نفر یهودی ایله چیقدی یوله دوشدیلر کلورایکن ملعون «قرقره» دیدکلری منزله کلدکده چیقدیغنه نادم اولوب اوراده غدر ایتمك ملاحظه ایلدی قلجی قبضه‌سنه یاپشدیغنی کوردیلر دخی عبدالله بن انیس رضی الله عنه یاملعون نیلرسك دیو صچرادی برقلج باصدی دوه‌دن اشاغی یوزینك اوستنه ایندیردی . سائر صحابهٔ کرام دخی کیرو قلان جحودلری اوراده قلجدن کچوروب همان برکیمسه قودیلر وصاغ وسلامت مدینهٔ منوره‌یه کلوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز حضرتلرینه خبر ویردکلرنده « قدینجیکم الله من القوم الظالمین » دیو بیوردی. یعنی تحقیقا حق سبحانه وتعالی

بر ختم شریف ایدر دی هجرتك التمش سنه‌سنده تولد ایدوب یوز اون التی سنه سنده وفات ایتدی رحمة الله علیه (قال) قتاده دیدی (قلت لانس بن مالك) بن انس بن مالکدن سؤال ایلدم (کیف کان شعر رسول الله) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك رأس شریفلرنده شعرلری نیجه ایدی (قال) قتاده‌نك جوابنده پس بیوردی (لم یکن بالجعد) رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری قیورجق دکل ایدی (ولا بالسبط) دخی رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری دوز ابریشم تلی کبی دکل ایدی یعنی قیورجق ایله دوز بیننده ایدی (کان یبلغ شعره) رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری واصل اولور ایدی (شحمة اذنیه) قولاقلری یومشاغنه

﴿ الحدیث الخامس ﴾

(حدثنا محمد بن یحیی بن ابی عمر المکی) مصنف بیورر بوحدیث شریفی محمد بن یحیی المکی بزه خبرویردی (اخبرنا سفیان بن عیینة عن ابن ابی نجیح) محمد بن یحیی دیدیکه بوحدیث شریفی ابن ابی نجیحدن اخذ ایدوب

حضرتلری سزی اول قوم ظالمیندن خلاص ایلدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ کرز بن جابر ﴾ در بو سریه‌نك تاریخنده ائمهٔ حدیث اختلاف ایتمشلردر . امام بخاری رحمة الله تعالی علیه قولنجه التنجی ییل ذی القعده سنده واقع اولمشدر . انس بن مالك رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن شویله روایت اولنمشدرکه . عکل وعرینه قبیله‌لرندن برقاج کافر کلدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حضور شریفلرنده ایمان کتوردیلر وایتدیلر یانبی الله بزشهر آدمیسی دکیلز مدینه هواسنه تحمل ایده‌مزز بز اهل ضرعز دیدیلر یعنی قیون وصغر کوده کلمش وطشره‌لرده معتاد اولمش طائفه‌یز دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دخی طشره‌ده برقاج دوه‌سی کودیلور ایدی امر ایلدی وارك اول دوه‌لرك سودیله کچینك دیو بیوردی طشره چیقدیلر دوه‌لر اولدیغی یره کلنجه ینه کافر اولدیلر وچوبانی قتل ایدوب دوه‌لری سوروب یوریی ویردیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر کلنجه صحابهٔ کرامدن برقاج کیمسه ایله کرز بن جابری آردلرنجه ارسال ایلدی یتشدیلر طوتوب کتوردیلر امر ایلدی کوزلرینه میخ قاقدیلر واللرینی کسوب براقدیلر اول حال اوزره هلاك اولدیلر . انس حضرتلری بیورمشدرکه کوزلرینه میخ قاقیلدیغی انك ایچون ایدیکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك چوبانی قتل ایتدکلری زمانده کوزلرینه دیکنلر صانلشلر ایدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری قصاص طریقیله انلرك کوزلرینه میخ قاقدردی دیو بیوردی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عمرو بن امیه ﴾ در رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سلمة بن اسلم ایله عمروی مکة اللهده ابوسفیانی آکسزین قتل ایتمکه کوندرمش سببی اول ایدیکه ابوسفیان مکه‌دن برکافری مدینه‌یه کوندرمش ایدیکه کله فرصت کوزه‌دوب رسول الله حضرتلرینك وجود شریفنه ضرر کتوره کافر مدینه‌یه کلوب اول قصدله فخر کائنات حضرتلرینك اوزرینه طوغرلدیغی کبی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کافرك کلیشنی کوردی دخی شوکلان کیمسه غدر ایتمکه کلوردیو بیوردی . اندن اسید بن حضیر رضی الله عنه قارشو واروب کافره یاپشدیغی کبی اتکی التنده خنجر وارایمش یره دوشدی چکدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی طوغرو سویله نه حاللو کیمسه‌سك دیو بیوردیلر ایتدی طوغریسنی سویلرم بنی هلاك ایتمزمیسك دینجه رسول الله حضرتلری «نعم» دیو بیوردی کافر ایتدی ایمدی طوغریسی بودرکه بنی ابوسفیان کوندردی سکا ضرر قصدینه کلمش ایدم دیدی اورادن کافری ازاد ایدوب عمروایله سلمه‌یه امر ایتدیکه مکه‌یه وارالر ابوسفیانك فرصتنی کوزه‌دوب قتل ایده‌لر اندن کلوب کیده‌لرمزبورلر دخی امر شریف موجبنجه مکة اللهه واردیلر عمرو کیجه ایله مکهٔ مکرمه‌یی طواف ایلرایکن معاویه‌نك کوزی ایلشوب عمروی بیلدی همان سکردوب قریش طائفه‌سنه خبر ویردی ملعونلر عمروك اولدن نه‌دکلو چست وچالاك وجری وبی باك ایدیکنی

سفیان بزه خبر ویردی (عن مجاهد) بو حدیث شریفی ابن ابی نجیح مجاهددن اخذ ایتدی مذکور مجاهد امامدر فقهده وتفسیرده سکسان اوچ سنه‌یه بالغ اولدقده هجرتك یوز اوچنده مکه‌ده وفات ایتدی (عن امهانیٔ بنت ابی طالب) بو حدیث شریفی مجاهد امهانیدن اخذ ایتدی مذکور امهانی ابی طالبك قزی حضرت علینك همشیره‌سیدر یوم فتح مکه‌ده اسلامی قبول ایتدی (قالت) امهانی بیوردی (قدم رسول الله صلی الله علیه وسلم مکة قدمة) رسول اکرم حضرتلری تشریف بیوردی مکه‌یه بر دفعه (وله اربع غدائر) رسول اکرم حضرتلری ایچون درت زلف اولدیغی حالده صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث السادس ﴾

(حدثنا سوید بن نصر) مصنف بیورزکه بو حدیث شریفی سوید بزه خبر ویردی (حدثنا عبدالله بن المبارك عن معمر) سوید دیدی بو حدیث شریفی معمردن اخذ ایدوب عبدالله بن مبارك بزه خبر ویردی مذکور عبدالله بن مبارك مروزیدر فضائل علوم ومناقب صاحبی محدث

خوب بیلورلردی جان باشلرینه صچرایوب آیا بو شعبده باز چابك دست بیضهٔ حادثه‌یی کیمك کلاهنده شکست ایلیه وهنکامهٔ روزکارده کیمك دیدهٔ بختن پرغبار ایدوب چهرهٔ ناموسنی تیر اندوده وتاج اقبالنی ربوده قیلهٔ بوعیار نابکار بونده خیر ایشه کلامشدر دیو کروه کفار کچ پندار زره کیسوی فتنه بازو حلقهٔ زلف سیمکار خوبان پریشان روزکار کبی بری برینه کیردیلر ولشکر خط بلا انکیز محبوبان ستمکار کبی بری برینی بصه‌رق مطاف کعبهٔ مکرمه‌یه ایردیلر وحضرت عمرو اول زمانده که تزاحم طواف ایچره معاویه‌نك کوزینه طوقنمش ایدی تموج دریای حوادث وفتن برله فلك تن کرداب اضطرابه دوشه‌جکنی بیلوب ایر کندن ایاغنی فراره قومش ایدی اورادن نسیم نافهٔ تتاروشامه ابرنوبهار کبی بروبیا بانده مدینه یوللرینه دوشوب کیدرایکن ناکاه تیم قبیله‌سندن عمرو بن عبدالله نام برکافره وبرکافر آخره دخی راست کلوب ایکیسنه‌ده سموم بادیه کبی اوراده نفس الدرمیوب هلاك ایلدی برمقدار دخی کتدیکی کبی قریش طائفه‌سنك ایکی جاسوسنه راست کلوب برینی قتل ایتدی برینی دخی طوتدی باغلدی بوغازینه ایپ طاقوب ایت کبی سوره‌رك مدینه‌یه کتوردی راوی ایدر حضرت عمرو سرکذشتنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه حکایه ایلردی فخر عالم افندیمز حضرتلری حظندن کولردی دیو بیورر بوندنصکره واقع اولان ﴿حدیبیه﴾ درحدیبیه دیدکاری برقیودرصکره اول مکانه حدیبیه تسمیه قلنمشدر. بعضیلر دخی براغاجك اسمیدر دیمشلردر طبری قولنجه مکة الله طقوزمیل یرده برکویك آدیدر تاریخ هجرتدن التنجی سنه ذی القعده سنك غره‌سنده پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری عمره نیتنه بیك بشیوز مقدار کیمسه ایله چیقوب ام المؤمنین ام سلمه رضی الله تعالی عنها حضرتلرینی بیله آلوب مکة الله جانبنه کتمش ایدی. بعض روایتده وارد اولمشدرکه عمره ایچون احرام بغلندیغی زمانده کفار قریش اراسنه احوالرینی بلك ایچون جاسوس کوندرمش ایدی کندولری «عزیز الاشطاط» دیمکله معروف یره کلدکلری زمانده جاسوس کلوب یارسول الله قریش طائفه‌سی وافر عسکر جمع ایلمشلردر مرادلری سنکله جنك ایدوب بیت الله زیارتندن سنی منع ایلمکدر دیو خبرویردی حضرت رسالتپناه صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی اصحاب کرامله مشورت ایلیوب کفارله حرب وقتال ونهب وغارت ایلمك عزیمتنی اظهار ایلدی ابوبکر الصدیق رضی الله عنه ایتدی یارسول الله سن بیت الله نیتیله چیقدك کیمسه‌یی قتل ایدوب کیمسه‌ایله جنك مراد ایدینوب چیقمدك سن بیت الله جانبنه توجه ایله اکر کیمسه بزی اندن منع ایلرایسه جنك ایده‌رز دیدی حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی « امضوا علی اسم الله » دیو بیوردی. یعنی یورك کیده‌لم باسم الله دیمکدر . امام احمد رحمة الله علیه نقلنده ابوهریره رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه ایتدی بن هرکز برکیمسه کورمدمکه کندو اصحابیله چوق مشاوره قیلقده رسول الله صلی الله تعالی علیه حضرتلرندن زیاده اوله دیدی یعنی رسول الله صلی الله

برذات ایدی اکثر اوقاتده غزاده بولنوب تقسیم غنایم وقتنده غائب وقتال وقتنده حاضر اولوردی برکمسنه سؤال ایتدیکه نیچون بویله ایدرسکز جواب ویردیکه بنم غزام کیمك ایچون اولدیغنی صاحبم بیلور یحیی بن آدم بیوررکه بر مشکل مسئله اولسه اول مسئله‌یی عبدالله بن مبارکك کتابلرنده بولمسم اول مسئله‌دن مأیوس اولور ایدم یحیی بن معین دیدی که عبدالله بن مبارك غایت عاقل ومعتمد وحدیث صحیحه زیاده عالم ایدی امام اعظم بیوردیکه ابن مبارکدن چوق حدیث شریف بیلور کمسنه‌یه ملاقی اولمدم عبدالله بن مبارك هجرتك سکسان برنده جزیرده هیئت نام موضعده وفات ایتدی وحالا مزاریله تبرك اولنور (عن ثابت البنانی) مذکور معمر بو حدیث شریفی ثابتدن اخذ ایتدی مرویدرکه ثابت اسلمك اوغلیدر عبدالله بن عمره ملاقی اولدی انس حضرتلری ثابت حقنده مفاتیح خیر بیورردی عمارة بن زادان بیوردیکه ثابت روز وشبده بیك رکعت نماز

تعالى عليه وسلم حضرتلرى صحابهٔ كرامله قتى چوق مشاوره ايدرلر ايدى . امام بخاريدن بر روايتده وارد اولمشدركه پيغمبريمز عليه السلام اصحابيله بعض يولدن چكيلوب كيدرايكن بيورديكه خالد بن وليد قريش طائفه‌سنك برمقدار آتلولريله عميم ديدكلرى موضعده قراقوله چقمشدر صاغ جانبى طوتك كيده‌لم ديو بيوردى اندن كتديلر خالدك اصلا خبرى يوق ايكن اوزرلرينه واردىلر همان خالد الغار ايدوب قريش قومنه فخر انبيا عليهم صلوات الله كلديكنى خبر ويردى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى صحابه ايله يورى ويردىلر قريشك اوزرينه اينه‌جك يوقشه كلدكلرى كبى فخر كائنات حضرتلرينك بنديكى دوه اوراده چوكدى خلق اوشديلر قالدرمق استديلر خيلى زمان ياتدى قالقمدى اصحاب رضى الله تعالى عنهم «حلأت القصوى» ديديلر . يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك دوه‌سى خرون اولدى سركش اولدى كتمك استمز ديديلر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم « ماخلأت القصوى وماذاك بخلق ولكن حبسها حابس الفيل » ديو بيوردى . يعنى قصوى سركش اولمادى وبوايش كندو خويى ايله دكلدر ولكن فيلى حبس ايدن آنى حبس ايتدى ديمكدر . محصلى بودركه دوه‌نك چوكديكى كندوفعليله دكلدر الله تعالى حضرتلرينك امريله‌در اصحاب فيلك فيلنى مكه‌يه كيرمه‌دن منع ايتديكى كبى بونى دخى منع ايلدى ديمكدر واكا بونك مناسبتى اولدركه اكر اصحاب بوحالله مكه شهرينه كيروب دخى قريش انلرى زيارت كعبه‌دن منع ايده‌لر ايدى مابينلرنده قتال اولوب قانلر دوكيلور ومالر غارت اولنور ايدى نتكيم اصحاب فيل مكه‌يه كيرسه‌لر اويله اولور ايدى ولكن علم اللهده بويله سبقت ايتمشدر كه مشركلردن نيجه كيمسه اسلامه كلسه‌لر كركدر وآنلردن نيجه مسلمان ومجاهد اولاد وجوده كلسه‌لر كركدر انك ايچون دخول مكه‌دن منع اولندى ديمكدر اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يمين ايدوب بيورديكه هرايش كه انده حرمات اللهى تعظيمه مخالف نسنه اولميه واهل مكه كندودن انى مراد ايدينه‌لر اول بابده انلره مساعده بيوره . محصلى اكروجه معقول اوزره صلح مراد ايدينورلر ايسه قبول ايليه‌اندن دوه‌يى سوردىلر يرندن صيچرايوب يوقارو قالقدى اورادن صاپديلر حديبيه ديدكلرى موضعك نهايتنده برمقدار مكث بيوردى صوكنارينه كلديلر اصحاب سهل زمان ايچنده مزبور صويى خرجنديلر دخى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه صوسوزلقدن شكايت ايتديلر تيركشندن براوق چيقاروب ويردى وبيوردى واردىلر اوق ذكر اولنان صو يتاغنه براقديلر صويى قينامغه باشلدى والحاصل تمام صولنديلر مستوفى صو آلديلر دخى اورادن دوندىلر بوحالده ايكن خزاعه طائفه‌سندنكه اول رسو الله حضرتلرينك تمام احباسى ايديلر بديل بن ورقا آدلو بركيمسه كلدى يارسول الله كعب بن لؤى وعامر بن لؤى طائفه‌لرى سنى بيت الله حقنده زيارتدن منع قصدينه چيقديلر حديبيه‌نك باشلو صولرى اوزرينه قوندىلر ويانلرنجه صاغيلور دوه‌لر اويدردىلر

قيلاردى و بيل اوروجى طوتاردى و قبرينى كندو قازدى انده نماز ادا و تلاوت قرآن ايدر ايدى (عن انس) ثابت انس بن مالكدن اخذ ايتدى انس بيورديكه (ان شعر رسول الله صلى الله عليه وسلم كان الى انصاف اذنيه) رسول اكرم حضرتلرينك شعر مباركلرى قولاقلرينك نصفنه واصل اولوردى

﴿ الحديث السابع ﴾

(حدثنا سويد بن نصر) مصنف بيوركه بو حديث شريفى بزه سويد خبر ويردى (اخبرنا عبد الله بن المبارك عن يونس بن يزيد) سويد ديديكه بو حديث شريفى يزيد ابكينك اوغلى ائمهٔ سته مشايخندن اولان يونسدن عبد الله بن مبارك اخذ ايدوب بزه خبر ويردى (عن الزهرى) يونس زهريدن اخذ ايتدى (اخبرنا عبيد الله بن عبد الله بن عتبة عن ابن عباس) زهرى ديديكه عبد الله بن مسعودك برادرى اولان عتبه‌نك اوغلى علماء راسخينـدن جليل القدر تابعيندن اولان عبد الله‌ك اوغلى عبيد الله فقيه وصديق ابن عباسدن بو حديث شريفى بزه خبر

دیدی بوسوزدن مرادی سنکله جنك وجدالی مقرر ایتدیلر تدارکلرینی تمام کوردیلر
دیدی مقتضالرنجه ذخیره خصوصنده احتیاجلری یوقدر طوررلر دوه‌لری سودیله
کچینورلر دیمك ایدی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم بز برکیمسه ایله حرب
وقتاله کلمدك عمره نیتنه کلدك اکر رخصت ویررلرایسه کیمسه‌یی انجتمزز مصلحتمزی
کوروب کیده‌رز اکر مخالفت ایدرلر ایسه تااولنجه چالشوب جنك وجدال ایدرز
دیو بیوردی. بدیل بن ورقا ایتدی واره‌یم قریشه نه‌دیدیکك اعلام ایده‌یم دیو
کتدی انلره کلدیکی زمانده بعضیلری سفیهانه کلمات سویلدیلر بعضیسی صلحه رضا
کوسترمك سمتنی طوتدیلر برنیجه دفعه دخی آدملر کوندروب رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلریله سویلشدیلر آخرالامر سهیل بن عمرو آدلو برکیمسه ارسال
ایدوب وار محمدله صلح ایله دیدیلر . ابن اسحق رحمة الله علیه روایتی اوزره قریش
سهیلی کوندردیلر دخی رسول الله حضرتلری نور نبوتله بیلوب ایتدی بو شخصی
کوندرمکدن قریشك مرادلری صلح ایتمکدر سهیل دخی کلنجه برمقدار سویلشدیلر
اندن بوقول اوزره صلح ایتدیلر که اون بیله دکن مابینلرنده جنك و جدال اولمیه
وبوییل عمره‌دن فراغت ایده‌لر کله‌جك ییل کله‌لر عمره ایده‌لر انك ایچون اوییل عمره‌یه
رضا ویره‌دیلر که عرب طائفه‌سی محمد کلدی وسوزینی کچوردی عمره ایلدی دیمیه‌لر
اندن سهیل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن وجه مشروح اوزره واقع
اولان صلحه تمسك طلب ایلدی فخرعالم دخی علی بن ابی طالبی حضور شریفنه دعوت
ایدوب نامه یازمق بیوردی وعنوان نامه‌یه « بسم الله الرحمن الرحیم » یاز دیو امر
ایلدی سهیل رحمن ورحیم نه‌ایدیکنی بزبلمزز اویله یازمه اولدن یازه کلدکك اوزره
«باسمك اللهم» یازدیدی مسلمانلر دخی البته « بسم الله الرحمن الرحیم » یازلمق کرك دیدیلر
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « باسمك اللهم » یازدیو امر ایلدی اندن
بیوردی «هذا ما قاضی علیه محمد رسول الله» یازدی. معناسی مضمون نامه‌یه اشارت ایدوب
بوشول نسنه‌درکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انك اوزرینه
مصالحه ایلدی دیمك اولور اندن سهیل «محمد رسول الله» یازمه والله اکر بزسنك رسول الله
ایدیکك بلیدك سنی بیت اللهدن منع ایلمزدك وسنکله قتال ایتمزدك اما «محمد بن عبد الله»
یازدیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « والله انی لرسول الله وان
کذبتمونی » دیو بیوردی. یعنی والله تحقیقا بن اللهك رسولیم اکرچه کیم سزبنی تکذیب
ایتدیکز دیمکدر. بخاری ومسلم روایتلرنده فخرعالم امر ایدوب یاعلی «رسول الله» لفظنی
نامه‌دن محو ایله علی کرم الله وجهه یارسول الله بن آنی محو ایده‌مزم دیدی. علما
رحمهم الله تعالی بیورمشلردرکه علینك بویله دیدیکی مخالفتدن دکل ایدی بلکه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك محو ایتمکه تمام رضای شریفلری
اولمدیغنی فهم ایتمش ایدی انك ایچون اقدام ایتمدی دیمشلردر وانك ایچون ایدیکه
علی محو ایتمدیکنه انجنمدیلر اندن بیوردیلرکه اول نامه‌نك نره‌سنده در بکا

ویردی معلوم اوله که عبد الله
ابن عباس بن عبد المطلبدر
عبد الله بن عباسك علمی
کثیر وفضلی کمالده اولدیغی
ایچون خیر الامة وبحر الامة
وفقیه الامة تسمیه اولندی
ورسول اکرم حضرتلرینك
عم زاده سیدر وعبد الله
حقنده رسول اکرم
حضرتلری دعا بیوردیلر
علم وحکمت وتأویل کتاب
ایله وجبرائیل علیه السلامی
رسول اکرم حضرتلرینك
حضور شریفلرنده کوردی
پدری عباسه دیدیکه بن
رسول اکرم حضرتلرینك
عندنده بررجل مشاهده
ایده‌رم عباس بیوردیکه
یارسول الله ابن عمك حالا
سزك حضور کزده بررجل
واردر دیور رسول اکرم
حضرتلری بیوردیلر که
نعم آنك کوردیکی جبرائیلدر
وانبیادن غیری جبرائیلی
کورن اعمی اولور حضرت
اللهدن رجا ایدرمکه
عبد اللهك اعمالنی آخر
عمرنده اوله بیوردیلر .
فی الحقیقه ابن عباس آخر
عمرنده اعمی اولدی هجرتدن
اوچ سنه مقدم تولد ایتدی
هجرتك التمش سکزنده
طائفده دار بقایه کیتدی
صلاة جنازه‌سنی محمد بن

کوستر دیدیلر علی دخی کوستردی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندی مبارك الیله محو ایتدی دخی یرینه ابن‌عبدالله یازدی دیمشلردر وبولفظی بعض روایتده فخر عالم کندی الیله یازدی دیدیلر بعض روایتده یازدی دیمکدن مراد کاتبه امر ایدوب یازدردی دیمکدر دیمشلردر زیرا امی ایدی کندی کتابت ایده‌مزدی دیدیلر وبو سوزه جواب ویروب امی اولان کشی برلفظك هیئتنی نشانلیوب یازمق ممکندر خصوصاکه کندی اسمی اوله بودکلو کتابت امی‌لکه منافی‌دکلدر دیمشلردر. والحاصل بومقوله خصوصلرده مخالفت ایتمیوب استدکلری کبی نامه یازدیروب صلح مزبور ایچون اللرینه تمسك ویردی وکتابت نامه‌ده ملایمتلر بیورلدیغی مصلحت صلح تمام‌اولمق ایچون ایدی ودخی نیجه حکمت ومصلحتی متضمن ایدی فی‌الحقیقه بوصلح برکاتنده حضور قلبله تدبیر وتدارك ایدوب عاقبت مکهٔ مکرمه‌یی فتح ایتدیلر وبوندن مقدم اهل اسلامله اختلاط ایتمزلر ایدی. صلح واقع اولدقدنصکره مشرکین مدینه‌یه ومسلمانلر مکه‌یه واروب کلمکه باشلادیلر وجانبیندن هرکشی دوستیله تنها مصاحبت ایلمکه رخصت بولدی بوواسطه ایله رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بعض معجزاتنی ایشیدوب اسلامه میل ایتمکه باشلادیلر حتی فتح مکه‌دن اول چوق کیمسه اسلامه کلدیلر صلحك نیجه فوائدی ظهور ایلدی. روایت اولنورکه قریشدن غیری نه‌قدر قبائل عرب وار ایسه هپ اسلامه میل ایتمشلر ایدی همان قریشك اسلامه کله‌لرینه منتظرلر ایدی قریش فتح مکه‌ده اسلامه کلدکلرنده بادیه‌لرده اولانلر دخی مسلمان اولدیلر نته‌کیم حق سبحانه‌وتعالی حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ اذاجاء نصرالله والفتح ورأیت الناس یدخلون فی‌دین الله افواجا فسبح بحمد ربك واستغفره انه کان توابا ﴾ بیوردیغی بومعنایه اشارتدر یعنی حق‌تعالی حضرتلرینك نصرتی کلوب فتح مکه میسر اولدیغی زمانده وناسی حق‌تعالی حضرتلرینك دینه بلوك‌بلوك کیردکلری حالده کوردیکك زمانده برکیمسه‌نك خاطرینه خطور ایتمین نسنه‌یی الله‌تعالی سکا میسر قیلدیغنه تعجب ایده‌سك حق‌جل وعلا حضرتلرینه حمد ایدیجی اولدیغك حالده والله تعالی‌یه استغفار ایله زیرا حق جل وعلاحضرتلری مکلفینی خلق ایده‌لیدنبرو بفضله استغفار ایده‌نك توبه‌سنی قبول‌ایدیجیدر دیمکدر پس بوسورهٔ شریفه‌ده ذکر اولنمشدرکه حق‌تبارك وتعالی حضرتلری پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینی اعداسی اوزرینه غالب ایلیه وفتح مکه میسر اوله اندن قبائل عرب بلوك بلوك ایمانه کله‌لر بوندن ظاهر اولدیکه سائر قبیله‌لر ایمانه کله‌ده قریش طائفه‌سنه توقف ایدرلر ایمش. والحاصل اون بیل حرب وقتالی ترك ایتمك اوزره مصالحه اولندی وقول‌وقرار بونك اوزرینه مقرر اولدیکه بوبیل مکه‌یه داخل اولمایه‌لر کله‌جك بیل کلوب اوچ کون طوره‌لر وقلجلری دخی جلبان ایچنده طوره تاکیم صلح اولنوب مکه‌یه مصالحه طریقیله دخول ایتدکلری ظاهر اوله وجلبان دیدکلری قلج کیسه‌سیدر یعنی

(جنکه)

الحنفیه ادا ایتدی یاسین‌بن سعیددن مرویدرکه عبدالله ابن عباس کفنلدکده بر بیاض قوش کلوب کفنی ایچنه دخول ایتدی حاضر اولانلر بو حالی کوروب دیدیلرکه اول قوش عبد-اللهك علیدر آنکله کیتدی وقبرینه وضع اولندقده یاایتها النفس المطمئنة الی آخره ندانسی هاتفدن جمله استماع ایتدیلر رضی‌الله‌عنه (ان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم) ابن عباس بیورر تحقیق رسول اکرم حضر-تلری (کان یسدل شعره) شعر شریفنی سدل ایدر ایدی امام‌نووی بیوردیکه سدل دیمك ناصیه‌سنده اولان شعری آلنی‌اوزرینه ارسال ایتمکدر (وکان المشرکون یفرقون رؤسهم) مشرکلر صاچلرینی فرق ایدرلر ایدی فرق دیمك صاچی ایکی بلوك ایدوب نصفنی صاغنه و نصفنی صولنه ارسال ایتمکدر. رسول اکرم حضرتلری مشرکیندن کمال مرتبه‌نفرت ایتدکلرندن انلرك عادتلرینه مخالفت ایدردی (وکان اهل الکتاب یسدلون رؤسهم) اهل کتاب صاچلر-ینی سدل ایدرلر ایدی

جنكه حاضر لنمش كبي اولمايه‌لر بلكه قلجلرينى قينلرينه وضع ايتدكدنصكره ينه قلج كيسه‌سنه دخى قويالر تمام امن‌وامان شكليله كله‌لر . مكى بن ابى طالب قيروانى رحمة‌الله عليه تفسيرنده يازمشدركه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مكتوبى عثمان بن عفان رضى‌الله‌عنه حضرتلريله كوندروب سهيلى كندى يانده آليقودى عثمان واردينى كبي مشركلر دخى عثمانى آليقوديلر وبويله ايتدكلرينه اهل اسلام غضبه كلديلر . بعض روايتده عثمانى قتل ايتديلر ديو رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه خبر كلدى . اندن پيغمبريمز عليه‌الصلاة والسلام براغاچ آلتنده اصحابنى بيعته دعوت ايلدى يعنى بونك اوزرينه عهد وميثاق ايتديلركه قيرلنجه چاليشه‌لر . هربريله عهد اولندقجه ال اله آلورلردى . اندن فخر عالم صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مبارك صاغ الني صول النه اوروب بو عثمانك بيعتيدر ديو بيوردى يعنى عثمان بونده حاضر دكلدركه بيعت الن اوزاده بزم اليمز عثمانك الندن نائب اولوب انك ايچون دخى بيعت اولنسون ديمك ايدى اندن مشركلر بو حالى اشتديلر دخى عثمانى اطلاق ايدوب كوندرديلر وحق سبحانه وتعالى حضرتلرينك قول شريفى ﴿ ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق ايديهم ﴾ بو بيعتده نازل اولمشدر . يعنى يا محمد تحقيقا شول كيسه‌لركه سنكله مبايعه ايدرلر انلر ايتمزلر الاحق جل وعلا حضرتلريله مبايعه ايدرلر شول حالده كه حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك يد قدرتى انلرك يدى اوزرنده‌در ديمكدر . وبو آيت كريمه دخى انده نازل اولمشدر ﴿ لقد رضى الله عن المؤمنين اذ يبايعونك تحت الشجرة ﴾ يعنى والله تبارك وتعالى حضرتلرى مؤمنلردن راضى اولدى شول زمانده كه اول اغاچ التنده سنكله مبايعه ومعاهده ايدرلردى ديمكدر اندن فخر كائنات عليه افضل الصلوات افنديمز حضرتلرى اصحابيله حديبيه ديديكمز يرده باشلرينى تراش ايدوب قربانلرينى كسديلر حق تعالى حضرتلرى بريل كوندردى صاچلرينى كعبه حرمنه آلوب كتدى واون كوندن زياده طورديلر دخى مدينه‌يه دوندىلر مسلمانلردن بعضيسنك قلبنده نوع انكسار وارايدى زيرا اوييل مرادلرنجه كعبه‌يه واروب عمره قيلق ميسر اولمدى اندن حق جل وعلا حضرتلرى متسلى قيلق ايچون سورهٔ فتحى انزال ايدوب ﴿ انا فتحنا لك فتحاً مبينا ﴾ ديو بيوردى . ابن عباس وانس بن مالك وبراء بن عازب رضى‌الله عنهم بيورمشلردركه بو فتحدن مراد حديبيه فتحيدر يعنى انده واقع اولان صلحدركه مسلمانلر صحت وسلامتله دونوب وطنلرينه كلديلر منافقلرك اعتقادلرى بو ايديكه هيچ بر كيسه كلوب صاغ چيقمه‌يه هپ شهيد اوله‌لر . نتكيم حق جل وعلا حضرتلرى ﴿ بل ظننتم ان لن ينقلب الرسول والمؤمنون الى اهليهم ابدا ﴾ ديو بيوردينى اولدر . وينه سورهٔ مزبوره‌ده ﴿ واثابهم فتحاً قريبا ﴾ ديو بيوردينى يرده فتحدن مراد قول صحيح اوزره خيبر فتحيدر ديمشلردر . ائمهٔ حديثدن امام احمد وابوداود وحاكم رحمهم‌الله تعالى روايتلرنده مجمع بن جاريه‌دن مرويدركه ايتدى حديبيه سفرينه حاضر اولمش

(وكان يجب موافقة اهل الكتاب) رسول اكرم حضرتلرى اهل كتاب بيننده انبيادن قلان عادتلره موافقته محبت ايدر ايدى (فيما لم يؤمر فيه بشئ) يعنى رسول اكرم حضرتلرى منسوخ اولميان شيلرده موافقت ايدر ايدى (ثم فرق رسول‌الله رأسه) صكره رسول اكرم حضرتلرى شعر شريفلرينى رأسنك ايكى جانبلرينه ارسال ايدوب جبهه‌سى اوزرينه اصلا شعر ابقا ايتمديلر بناء على ذلك اكثر علماء سنت اولان بودر ديديلر زيرا رسول اكرم حضرتلرى بو عادتى ترك ايتمدى ميرك شاه ديديكه رسول اكرم حضرتلرينك تكرار بو عادتى وحى ايله اوله امام مالك و جمهور قولى بودركه فرق واجب دكلدر مرويدركه صحابهٔ كرامدن كاهى فرق كاهى سدل ايدرلر ايدى امام نووى ديديكه سدل وفرق جائزدر ايكى جانبدن ايدوب ايكى بلوك دوش پاكينه براغردى چوزك كاه اوكيسولر ايچنده كوشك چيقاروب خلقك آلوردى هوشك

صلى‌الله تعالى عليه وسلم

﴿ الحديث الثامن ﴾

(حدثنا محمد بن بشار)

ایدك ودوندیکمز زمانده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی «کراع الغمیم» آدلو یرده بولدق خلقی یاننه جمع ایلش طورمیوب ﴿ انا فتحنا لك فتحاً مبینا ﴾ آیتنی اوقور بر کیمسه یارسول الله حدیبیه‌ده واقع اولان فتحمیدر دیدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری یمین ایدوب تحقیقا اول فتحدر دیو بیوردی سؤال ایدن کیمسه‌نك مرادی حدیبیه‌ده صلحدن غیری نسنه واقع اولمادی صلح فتح قسمندن میدرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ انا فتحنا لك ﴾ دیو بیوردی دیمك ایدی فخر عالم افندیمز دخی بلی صلح فتحدر دیدی بویله بیوردقلرندن مراد الله اعلم صلح مقدمهٔ فتحدر ان شاء الله تعالی بو واسطه ایله مکة الله فتح اولنور دیمك اوله یاخود بو صلح سببیله مسلمانلر ضرر مشرکین‌دن سالم اولدیلر تحصیل منافع اولدیغی حیثیتدن صلح دخی فتح قسمندندر دیمك اوله وبو سنه‌ده فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری استسقا ایلدی حق تبارك وتعالی حضرتلری یاغمورلر ویردی اندن اول حضرت « اصبح الناس مؤمنا بالله وکافرا بالکواکب » دیو بیوردی. یعنی خلق حق تعالی حضرتلرینه مؤمن وییلدزلره کافر اولدیلر دیمکدر بو سوزدن مراد شریفلری بودرکه طائفهٔ عرب اولدن یاغمور یاغمق خصوصنده کواکبه نظر ایدوب فلان ییلدز طوغدیغی زمانده یاخود باتدیغی زمانده یاغمور یغار دیرلر ایدی ویاغمور خصوصنده ییلدزی مؤثر اعتقاد ایدرلر ایدی بوکره اول اصل علامت یوق ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دعاسی برکاتنده حق جل وعلا حضرتلری یاغمور ویرنجه ییلدیلرکه یاغمور ویرمك حق جل وعلا حضرتلرینك ایمش تأثیر ییلدزك دکل ایمش دیمکدر ودمیاطی رحمة الله علیه قولنجه «خمر» بو ییلده حرام اولمشدر وخمر لغتده ستر ایلمکه دیرلر شراب دخی عقلی مستور قیلدیغی ایچون خمر دیمشلردر. امام اعظم رحمة الله علیه قتنده اوزم صویی‌که قینایوب کسکین اوله وکوپوکن آتوب صافی اوله اکا خمر دیرلر چوغی وآزی حرامدر کرکسه برقطره اولسون ومسکر اولان هرنسنه اکثر علما قتنده بویله‌در یعنی آزی چوغی حرامدر . اما «مثلث» امام اعظم وامام ابی یوسف رحمة الله علیهما مذهبلرنده حلالدر . و مثلث اولدرکه اوزمك شیره‌سنی آله‌لر دخی شول قدر قینادەلرکه اوچ بلوکدن بر بلوکی قاله اندن قویه‌لر طوره وقینایوب کسکین اوله صحابهٔ کبار رضی الله تعالی عنهم بونی ایچرلردی . پس امام ابی حنیفه وامام ابی یوسف رحمة الله علیهما بوکا حلالدر دیمشلردر. اما امام محمد وامام مالك وامام شافعی رحمهم الله تعالی مذهبلرنده بو دخی آزی چوغی حرامدر. ابو حفص کبیره مثلث نیجه‌در دیو سؤال ایتدیلر آنی ایچمك حرامدر دیو بیوردی نیچون بویله دیرسك ابو حنیفه یه و ابو یوسفه مخالفت ایتدك دیدیلر ایتدی یوق مخالفت ایتمدم زیرا انلر حضم طعام ایچون حلال کورمشلر ایدی اما خلق شمدیکی زمانده فجور ایچون واکلنجه ایچون ایچرلر دیدی . پس بوندن معلوم اولدی‌که مثلث حقنده اماملرك بعضیسی حلال وبعضیسی حرام دیدکلری تقوی مراد اولدیغی

(زمانده)

مصنف بیورر بو حدیث شریفی بشار اوغلی محمد بزه خبر ویردی (اخبرنا عبد الرحمن بن مهدی) محمد بن بشار دیدیکه بو حدیث شریفی مهدی اوغلی ثقه وعدل وحافظ اولان عبد الرحمن خبر ویردی (عن ابراهیم بن نافع المکی) عبد الرحمن بو حدیث شریفی ابراهیمدن اخذ ایتدی (عن ابن ابی نجیح) ابراهیم بن ابی نجیحدن اخذ ایتدی (عن مجاهد) بو دخی مجاهددن اخذ ایتدی (عن امهانیٔ) مجاهددە امهانیدن اخذ ایتدی (قالت) امهانی دیدی (رأیت رسول الله صلی الله علیه وسلم) بن رسول اللهی کوردم (ذا ضفائر اربع) درت زلف صاحبی

هم اول افلاك جمالك ماهی
کاکلك درت بولر ایدی کاهی
اولدی چون زلفی خفی الطاف
نافهٔ مشك بنی عبد مناف

معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلرینك رأس شریفلرنده اولان شعر شریفلری حقنده اختلاف روایات اختلاف اوقاته مبنیدر . هر راوی مشاهده ایتدیکی وقتدن خبر ویردی امام نووی بویله بیوردی مرویدرکه رسول اکرم

زمانده اوله یعنی طاعة‌الله ایچون تحصیل‌قوت مراد اولنوب ایچلسه بعضیلر حلال دیمش اوله اماجمور وتلهی مراد اولنوب‌ایچلسه بالاتفاق‌حرام اوله. وشول‌حشیش دیدکلری مردارکه بودیارده اکا اسرار دیرلر انك حقنده ائمهٔ اربعه‌دن وسائر علماء سلفدن کلام صادراولمامشدر زیرا انلرك زماننده یوغیدی تاریخ هجره‌تك التیوز سنه‌سنك اواخرنده پیدا اولمشدر اما علماء متأخرین‌دن بعضیلر بودخی شراب کبی مسکردر «کل‌مسکر حرام» حکمنجه بوده حرامدر دیمشلردر وامام احمد وابوداود رحمة‌الله‌علیهما نقللرنده ام‌سلمه رضی‌الله عنها حضرتلرندن منقولدرکه «نهی رسول الله‌صلی‌الله علیه‌وسلم عن‌کل مسکر ومفتر» دیوبیورمشدر. معناسی‌رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری هرمسکردن وهرمفتردن نهی ایلدی دیمکدر. وعلما رحمهم‌الله مفتردن مراد شول‌نسنه‌درکه انسانك‌بدننی قزدیره وکوزی قپاقلرینه صعف‌وانکسار ویره‌ومفاصلنی‌یومشده دیمشلردر. امدی اسرار مسکر اولمدیغی تقدیرجه مفتر اولدیغی باری مقرردر بوحسبله ینه‌حرام اولور دیمشلردر ولکن شرابله بوقدر فرقلری واردرکه شرابك قطره‌سی حرامدر امابونك آزی‌که کیف ویرمز اوله حرام‌دکلدر دیمشلردز انکچون بویله‌درکه اسرار طاهردن‌در فساد نفسده دکلدر کیفیتنده‌در اماشرابك نفسی‌مرداردر زیرا حق‌تعالی کلام قدیمنده ﴿رجس﴾ دیو بیورمشدر ورجس شول نسنه‌درکه حرام ونجس‌العین اوله دیمشلردر اکربرکیمسه خمرنه‌دن مردار اولورمش بوده اوزوم صوییدر مرداردکلدر دیسه کافراولور العیاذ بالله‌تعالی زیرانص صریحی‌انکار ایتمش‌اولور. بعض‌علما رحمهم‌الله بیورمشلر. درکه خمرده اولان جمیع‌صفات مذمومه اسرارده معزیادة موجوددر زیرا خمرك مضرتی‌مجرد دینه متعلقدر بدنه متعلق دکلدر اما اسرارك مضرتی هم‌دینه وهم بدنه متعلقدردیمشلردر حتی‌اسرارده‌یوزیکرمی‌مضرت یازمشلردربعضیسی‌دینی وبعضیسی بدنیدر جمله‌دن برقاچی بونلردرکه ذکراولنور. اولاعقله‌فسادویرر وبونك معناسی کیف‌حالنده‌فساد ویرر دیمك دکلدر اول‌حالده فسادویرمك شرابده دخی واردر اماشراب صوکنده‌جوهر عقلی‌مصفا وآیینهٔ ادراکی کردکدورتدن پاك‌ومجلاقیلوب چهرهٔ مطبوع موفورالاستیناس«ومنافع‌للناس»ی‌معرض مشاهده‌یه‌کتورر ولکن مداومت اسرار دائما بصربصیرت ذوی‌البصائری چشم‌ودل ارباب‌بخل وحسدکبی تنك‌وتاروصفحات‌مرآة ضمائری همیشه‌خاطرمحزون‌اصحاب‌انکساری‌پرغبارایلرودخی بیورمشلرکه انسانده مروت قومز وتارك‌الصلاة ایلر ومحرماتدن اجتناب ایتدیرمز وقطع‌نسل ایدر وبرص وجذام مرضلرینی کتورر واعضاسنی دتره‌در وابنه رنجنه مبتلا ایلر وآغزی‌بد بوی‌ایدر وکیرپیکلری‌دوشورر ودیشلری چوریدروقراردر وبکزی صراردر وایشه کوجه کاهل ایدر وارسلانی کدی ایلر وباشدن سعادتی ودلدن فصاحتی زائل ایلر وفکر فاسدنه کلان خواطر شیطانیه‌یی معارف الهیه صانوب بولدیغی هرزه وهزیانی سویلیکه باشلر عاقبت فساد اعتقاد زندقه والحاد

حضرتلری هجرتدنصکره برکره حدیبیه سنه‌سنده تراش اولدیلر صکره عمرة القضا سنه‌سنده تراش اولدیلر صکره حجة الوداع سنه‌سنده تراش اولدیلر. معلوم اولدیکه تراش اولمقده سنتدر صاچ قویویرمکده سنتدر لکن صاچلرینی سنته مطابق قیلق کرکدر باشنك‌بعضنی تراش بعضنی صاچ جائز دکلدر.

﴿باب ماجاء فی ترجل رسول الله صلی‌الله علیه وسلم﴾

ترجل شعری‌طرامق وپاك ایتمك وکوزل ایتمکه دیرلر کذلك لحیه‌یی طرامق و تزیین‌ایتمك ویاغلامغه‌دخی دیرلر بوباب رسول‌اکرم حضرتلری‌مبارك‌صاچلرینی و صقالنی تزیین ایتملری حقنده‌وارد اولان‌احادیث بیاننده‌در

﴿الحدیث الاول﴾

(حدثنا اسحاق بن موسی الانصاری) مصنف بیورر بوحدیث‌شریفی بزه‌اسحاق خبر ویردی (حدثنا معن بن عیسی) اسحاق دیدی بو حدیث شریفی بزه ثقه اولان معن خبر ویردی (حدثنا مالك بن انس عن

وادیسنه دوشورر وبونك امثالی انواع نكباتدن نه‌وار ایسه‌باشنه اوشورر. وافیون دخی خباثتنده اسراردن اكسك اولمغه راضی دكلدر سعادتمند اول كیمسه‌دركه بومقوله مهملاتك بریسنه‌نفس‌نفیسنی مبتلا قیلیه. بوندنصكره واقع اولان ﴿ غزوهٔ خیبر ﴾ در و خیبر دیدكلری مدینهٔ منوره دن شام جانبنه سكز قوناق یرده بر شهردر زمان قدیمده معمور ومعظم شهر ایدی. ابن اسحق رحمةالله علیه روایتی اوزره تاریخ هجرتدن یدنجی ییل محرمنك بقیه‌سنده چیقوب اون كوندن زیاده محاصره ایلدیلر آخر قلعه ایتدیلر بنك درتیوز نفر كیمسه ایله چیقوب ام‌سلمه رضی‌الله تعالی‌عنها حضرتلرینی بیله آلوب كتمشلر ایدی. صحیح بخاریده سلمة‌بن اكوع رضی‌الله تعالی عنهدن روایت اولنمشدركه ایتدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله خیبر غزاسنه چیقدق دخی كیجه ایله كیدردك اصحابدن بر كیمسه عامربن اكوع رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینه یاعامر بزه اشعارندن بعض ابیات اوقیو ویرمزمیسك دیدی همان عامر دوه‌سندن ایندی دخی كندی ابیاتندن اوقوماغه باشلادی طائفهٔ عربده دوه یانجه ایرلیه رق كیتمك عادتدر هم اشعاردن انسان حظ ایدر وهم‌دوه شوق وحالت كسب ایدوب نشاطله كیدر . امام بخاری رحمةالله علیه روایتنده پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری « من هذاالسائق » دیوبیوردی یعنی كیمدر شو اشعار اوقیه‌رق دوه‌لری‌سورن دیمكدر صحابه‌خبرویروب یارسول‌الله عامردردیدیلر « یرحمه‌الله » دیودعا ایلدی صحابدن بركشی « وجبت یارسول‌الله‌لولا امتعتنا به » دیدی. معناسی یارسول‌الله سنك دعاك بركاتنده حق جل وعلی حضرتلرینك فضلنه نظرا عامره جنت واجب اولدی نولیدی‌اول‌دعا ایله بزیده بهره‌مند ایدیدك دیمكدر . صحیح بخاریده انس بن مالك رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدركه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری خیبره كیجه ایله كلوب یتشدی وعادت عالیلری بو ایدیكه برقومك‌اوزرینه كیجه ایله كلسه صباح اولنجه‌طورردی باصمزدی صباح اولدیغی زمانده یهود طائفه‌سی كوركلر وزنبیللرله ایشلرینه كیتمكه شهردن چیقدقلری كبی «محمد والله محمدوالجیش» دیدیلر. معناسی ایشته محمد والله ایشته‌محمد وایشته‌عسكری‌دیمكدر ناكاه كورنجه بویله‌دیدیلر اندن‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلری یهود طائفه‌سنی كوركلرله و زنبیللرله كورنجه « خربت خیبر » دیو بیوردی. برروایتده ایكی اللرینی قالدیروب دخی « الله اكبر خربت خیبر » دیدی. یعنی خیبر خراب اولدی دیو بیوردی بوحدیث شریفله بعض علما تفأل جائز اولدیغنه استدلال ایتمشلردر زیرا پیغمبریمز علیه الصلاة وسلم حضرتلری یهودك اللرنده كوركلروزنبیللركورنجه شهرلری خراب اولور دیوبیوردی. علمای حدیثدن بعضیلر روایتنده وارداولمشدركه خیبر غزاسنده رایتلری اولشدردی اولدن رایت یوغیدی لوا وارایدی رایت بوغزاده پیدا اولدی دیمشلردر . ولوا بكلر علیدر رایت بیراقدركه‌عسكر كتوررلر . دمیاطی رحمة الله علیه قولنجه اول

هشام‌بن‌عروة) معن‌دیدیكه بوحدیث شریفی هشامدن اخذ ایدوب مالك‌بزه خبر ویردی (عن‌ابیه) هشام بوحدیث شریفی باباسندن اخذ ایتدی (عن عائشة رضی‌الله‌تعالی‌عنها) هشامك پدری اولان عروه بو حدیث شریفی حضرت عائشه‌رضی‌الله‌تعالی‌عنهادن روایت ایتدی (قالت) حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها بیوردی (كنت ارجل) بن طارار ایدم (رأس رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم) رسول اكرم حضرتلرینك مبارك باشلرینك مویلرینی (وانا حائض) حال‌بوكه بن آبدستسزایدم بوحدیثدن مستفاد اولدیكه بركسنه محرمنه‌باشنی طراتمق جائزدر اول محرم كرك ابدستلی اولسون كرك اولمسون امته‌وسعت‌ایچون علیه‌الصلاة والسلام تجویز ایلدی صلی‌الله علیه‌وسلم

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا یوسف‌بن عیسی) مصنف بیورر بو حدیث شریفی مشایخ حدیثدن عیسی اوغلی یوسف بزه خبر ویردی (اخبرنا وكیع) یوسف‌دیدی بوحدیثی بزه

كون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بيراغى سياه ايدى عايشهٔ صديقه رضى الله عنهانك برده سندن ايدى ديمشلردر . صحيح بخاريده وارد اولمشدر كه على بن ابى طالب رضى الله عنه حضرتلرينه كوز آغريسى عارض اولوب رسول صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن كيروده قالمشيدى صكره دن كلدى يتشدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى فتح كيجه سى ايتدى يارين سنجاغى بر كيمسه يه ويره ينكه انى الله تعالى حضرتلرى ورسولى سور اوله لر وانك النده فتح ميسر ايليه ديو بيوردى ايرتسى اولديغى كبى اصحاب كرام رضى الله عنهم جمله سى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك يانه كلديلر رجا ايدرلر ديكه سنجاغى كندولره ويره اندن فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى على قنده در ديو بيوردى يارسول الله كوزلرى آغرر ديو جواب ويرديلر . خبر كوندرك كلسون ديو بيوردى اندن حضرت على كرم الله وجهه كلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كوزلرينه توكوردى ودعا ايلدى حق جل وعلا حضرتلرى بروجهله صحت ارزانى بيورديكه كويا هركز آغرى عارض اولمامشيدى همان سنجاغى النه تسليم ايتدى حضرت على يارسول الله كفارله قتال ايده يم تا بزم كبى اولنجه ديدى يعنى انلرده تا بزم كبى اسلامه كلمينجه المدن خلاص اولمسونلر ديمكدر . پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بيوردى «انفذ على رسلك حتى تنزل بساحتهم ثم ادعهم الى الاسلام واخبرهم بما يجب عليهم من حق الله فيه فوالله لئن يهدى الله بك رجلا واحدا خير لك من ان يكون لك حمر النعم » حاصل معنا بودركه ياعلى قتال خصوصنده عجله ايله ياب ياب وار تامنازل كفارك اورتاسنه قون اندنصكره انلرى اسلامه دعوت ايله ودين اسلامده اوزرلرينه واجب اولان نسنه يى انلره خبر ويروب بيلدر امدى والله سنك سببكله حق جل وعلا حضرتلرى بر كيمسه يى اسلامه هدايت ايلك سنك قزل تويلى دوه لرك اولمقدن سكا يكدر ديمكدر طائفهٔ عرب ايچنده قزل تويلى دوه بغايت معتبر اولمغين بويله بيورديلر مراد شريفلرى متاع دنيا نه قدر اعز اموال اولسه فناسى مقرردر اما اسلامه سبب اولمق عبادت فاضله در فوائد ومنافع اخرويه سى دوام اوزره در منقطع اولماز ديمكدر . امام بخارى رحمة الله عليه روايتنده وارد اولمشدركه صفلر باغلانوب قتاله مباشرت اولنديغى زمانده عامر بن اكوع رضى الله تعالى عنه برجحودك انجكنه چالمق ايچون قلجنى صالديغى كبى قيصه ايدى يتشميوب كندى ديزينه چالدى ياره لنوب اول زخمله وفات ايتدى دوندكلرى زمانده سلمة بن اكوع رضى الله عنه يارسول الله عامره شويله واقع اولدى وخلق عامرك عملى باطل اولدى ديو سويلرلر ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم اويله ديمان كذب ايتمش ديدى وايكى مبارك پارمقلرينى بر يره كتوروب عامره ايكى ثواب حاصل اولدى «انه لجاهد مجاهد» ديو بيوردى . يعنى مشقت چكدى فى سبيل الله مجاهده ايلدى آنك اجرى ضايع اولماز ديمكدر. بونقلك فائده سى بودركه بر كيمسه غزا نيتيله چيقسه بو نيت اوزره

وكيع خبر ويردى (اخبرنا الربيع بن صبيح عن يزيد) وكيع ديدى بو حديث شريفى صبيح اوغلى ربيع بخارى مشايخندن اولان يزيددن اخذ ايدوب بزه خبر ويردى (ابن ابان هو الرقاشى) مذكور يزيد رقاشه منسوب قيس قبيله سندن اولان ابانك اوغليدر (عن انس بن مالك) يزيد بن ابان بو حديث شريفى انسدن روايت ايلدى. (قال) انس بيوردى (كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يكثر دهن رأسه) رسول اكرم حضرتلرى مبارك صاچلرينى اكثرى ياغلر ايدى (وتسريح لحيته) دخى رسول اكرم حضرتلرى لحيه لرينى اكثرى طرار ايدى ابن جوزى انسدن روايت ايتديكه رسول اكرم حضرتلرينك خوابكاهلرنده مسواك و ابدست صويى وصقال طراغى وضع اولنوب بيدار اولدقلرنده مسواكى استعمال ايدوب بعده ابدست بعده طراغى استعمال ايدردى . خطيب بغدادى حضرت عائشه رضى الله تعالى عنهادن روايت ايتديكه رسول اكرم حضرتلرى حضر وسفرده

ایکن هرنه طریقله اولور ایسه اولسون اجلی یتیشوب وفات ایلسه ینه زمرهٔ مجاهدینه ملحق اولوب سائر غزات کبی فضائل جهاددن بهرمند اولور مادامکه اولومی خلاف مشروع طریقله اولمایه . نتکیم علمای حدیثدن بعضیلر روایتنده ابوهریره‌دن مرویدر که ایتدی خیبرغزاسنه حاضر اولمش ایدك پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مسلمان کچینلردن بری ایچون « هذا من اهل النار » دیو بیوردی. یعنی شوکشی جهنم اهلندندر دیو برکیمسه‌یه اشارت ایلدی جنك زمانی اولنجه اول کشی شویله محکم چالیشوب جنك ایتدی شویله یاره‌لندی که بعض اصحاب بویله چالیشان کیمسه اهل جهنم اولورمی دیو شبهه‌یه دوشه‌یازدیلر آخر اول کیمسه یاره‌لرینك آجیسنه صبر ایتمیوب تیرکشندن بر اوق چیقاردی دخی کندویه صانجوب نفسنی هلاك ایلدی . مسلمانلر بوحالی کورنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واروب یارسول الله حق تعالی حضرتلری سنك سوزیکی تصدیق ایلدی اول کیمسه کندویی هلاك ایتدی دیدیلر. اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری برینه امر ایدوب « قم یافلان فاذن لایدخل الجنة الامؤمن وان الله یؤید هذا الدین بالرجل الفاجر » دیو بیوردی. معناسی یوقاری قالق یافلان چاغروب خلقه بیلدرکه جنته کیمسه کیرمز الامؤمن اولان کیرر حق سبحانه وتعالی حضرتلری تحقیقا بو اسلام دینی فاسق وفاجر کیمسه‌ایله قوتلندیرر دیمکدر مرادشریفلری بودرکه ایله قارشو مؤمن کچینوب اهل ایمان عملنی ایشلمك فائده‌ویرمز بومقوله وضع کشی‌یی جنته لایق ایتمز جنته کیرمکه کرچکدن مؤمن اولمق کرکدر ودین اسلام یولنه چالشمق مؤمن اولمیاندن کلمزظن ایتمك بودین بردیندرکه حق جل وعلا حضرتلری بونی قوتلندرمك ایچون فاجرلری بیله قوللانور دیمکدر. بررواینده بویله وارد اولدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه « الرجل لیعمل بعمل اهل الجنة فیمایبدوا للناس وهو من اهل النار وان الرجل لیعمل بعمل اهل النار فیمایبدوا للناس وهو من اهل الجنة » یعنی تحقیقا کشی ایللره قارشو اهل جنت عملنی ایشلر حال بوکه کندوسی اهل جهنمدندر وتحقیقا کشی ایللره قارشو اهل جهنم عملنی ایشلر حال بوکه کندوسی اهل جنتدندر دیمکدر. والحاصل حدیث صحیحده وارد اولان اوزره حق تعالی حضرینك نظری عبادك صورتلرینه وعملرینه دکلدر بلکه قلبلرینه ونیتلرینه‌در اعتبار صفای قلب وخلوص نیته‌در والاحق جل وعلا حضرتلری غنی مطلقدر هرکز کیمسه‌نك عملنه احتیاجی یوقدر جمیع طاعاتك منافعی‌ینه عباده راجعدر . روایت اولنورکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اهل خیبرایله محکم جنك ایلدی اهل اسلامدن اون بش کشی رتبهٔ شهادته قدم باصدی وطائفهٔ یهوددن طقسان اوچ ملعون درکات ناره سرنکون کتدیلر اندنصکره حق سبحانه وتعالی فتح ونصرتلر میسر ایدوب جمیع حصنلرینی بربر الدیلر حصنلر بونلردرکه ذکر اولنور : حصن النطاة ، حصن الصعب ، حصن ناعم ، حصن قلعة الزبیر ، حصن الشق ، حصن ابی ، حصن

بش نسنه‌یی ترك ایتمزلر ایدی آینه سرمه‌دان طراق خلال مسواك ابن جوزی روایتنده مقراض دخی واردر. طبرانی حضرت عائشه‌دن روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری لحیه‌لرینی طرادقده آینه‌یه نظر ایدرلر ایدی ابوهلال حضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری آینه‌یه نظر ایدرلر ایدی بودعایی اوقورلر ایدی « اللهم کما حسنت خلقی فحسن خلقی » بر روایتده بو دعائی اوقورلر ایدی « الحمد لله الذی سوی خلقی فعدله وکرم صورة وجهی وحسنها وجعلنی من المسلمین » (ویکثر القناع) قافك کسری ونونك فتحی بعده الف بعده عین ایله قناع اول دلبندرکه باشه عمامه‌نك آلتنه قورلر تری محافظه ایچون یعنی رسول اکرم حضرتلری مبارك صاچلرینه یاغ سوردکدنصکره عمامهٔ شریفلرینی حفظ ایچون یاغ اثرندن عمامه‌لری آلتنه دلبند وضع ایدرلر ایدی طبع شریفلرینك کمال لطافت ونظافتندن یاغ اثری

البراء، حصن القموص، حصن الوطيح، حصن السلالم، وآل ابی الحقیق خزینه‌سنی بولدیلر برحمار دریسنه طولدیروب برخرابه یرده صاقلمشلر ایدی حق جل وعلا حضرتلری رسولنه دلالت ایلدی بولوب چیقاردیلر وعلی بن ابی طالب کرم الله وجهه اول کون خیبر قلعه‌سنك قپوسنی قوپاردی بعض روایتده وارد اولمشدرکه مذکور قپوبی صکره‌دن تمش کشی کوجله قالدیروب یرینه قودیلر . امام بخاری رحمة الله تعالی علیه روایتنده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ام المؤمنین صفیه رضی الله تعالی عنها حضرتلرینی تزوج ایتدی خیبر بکلرندن حیی بن اخطبك قزی ایدی زوجی اولان کنانة بن الربیع که اول دیارك بك زاده‌لرندن اولوب جنکده دوشمش ایدی وصفیه دخی یکی کلین ایدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه جالنی وصف ایتدیلر دخی کندو خدمت شریفلرینه تخصیص ایتدیلر حتی دونشده «صهبا» دیمکله معروف یره کلدکلری کبی طعام تدارك ایدوب بعض اصحابی دعوت ایتدیلر وحضرت صفیه ایله خلوت اوراده میسر اولدی اصحاب کرام رضی الله تعالی عنهم سویلشوب صفیه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاتونی اولوب امهات مؤمنیندن اولدیمی یوقسه جاریه‌سی میدر درلر ایدی بعضیلر ایتدی کوره‌لم اکر پرده ایله آلوب کیدر ایسه امهات مؤمنیندن اولمشدر اکر پرده طوتمز ایسه مملوکه جاریه‌سیدر دیدیلر اورادن کوچدکلری زمانده کوردیلر پیغمبریمز علیه الصلاة السلام حضرتلری صفیه‌یی پرده ایچنه المش ایدی اندن بیلدیلرکه خاتونلرندن اولمش رضی الله عنهن . بر روایتده بیورلمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اهل خیبرك جنکجیلرینی قیردی وذریاتنی اسیر ایلدی صفیه رضی الله عنها اول اسیرلردن ایدی غنیمت قسمت اولندقده دحیه‌نك حصه‌سنه دوشمش ایدی صکردن رسول الله صلی الله علیه وسلم الدی وآزاد ایتمدیکی اکا مهر ایدوب تزوج ایلدی ودحیه‌نك حصه‌سنه دوشمش ایکن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام الدیغنك وجهنده بیورمشلردرکه صفیه بك قزی ایدی اسیرلر ایچنده بردخی انك مثلی یوق ایدی واصحاب کرام ایچنده دحیه‌نك مثلی یوق ایدی وفضلی چوق ایدی اکر صفیه انده قاله ایدی جائز ایدیکه صحابهٔ کرامدن بعضیسنك خاطر شریفنه نوع غبار بورنه ایدی بو ملاحظه ایله خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندو خدمت شریفلرینه تخصیص ایدوب جمله‌سنك رضاسی حاصل اولدی . روایت اولنورکه اوّلدن طائفهٔ عرب حمار اهلینك اتنی اکل ایدرلر ایدی یعنی شول بنی آدم قوللاندیغی اشکك اتنی یرلر ایدی بوغزاده اندن نهی اولندی دیو بیورلمشدر . امام مالکدن غیری ائمه‌نك مذهبلرنده حمار اهلینك اتی مکروهدر اما حمار وحشی که بیان اشکیدر انك اتی بالاتفاق مکروه دکلدر وآت اتی امام شافعی واکثر علما مذهبلرنده مباحدر یمك جائزدر . امامذهب اصح که امام ابی حنیفه رحمة الله علیه مذهبیدر انده آت اتی دخی مکروهدر . بعضیلر ایتدیلر امام اعظم قتنده اولان کراهتی کراهت تحریمیدر بعضیلر دخی کراهت تنزیهیدر دیدیلر برنسنه

شعر شریفلرندن زائل اولدقده اول دلبندی اخراج بیوررلر ایدی نته‌کیم بزم دیارلرمزده اصحاب طبیعتدن اولان نظیف کمسنه لر رعایت سنت نبوی ایچون ایام حاره‌ده باشنده اولان تری دفع ایچون قاوغك آلتنه دلبند قودقلری کبی (حتی کان ثوبه) کویا رسول اکرم حضرتلرینك مبارك باشلرینه قودقلری دلبند (ثوب زیات) یاغجی عطر یاغی شیشه‌سنی صاردیغی دلبند عطرك تأثیرندن نیجه اولورسه اول قناع شریفی دخی اویله اولور ایدی بو کلامدن مرادی انسك رسول اکرم حضرتلری مبارك رأسلرینی یاغلدقده فقط قناع شریفه یاغ تأثیر ایدوب عمامهٔ شریفلری محفوظ اولدیغنی افاده‌در وجسم لطیفلری وکسوهٔ شریفلری کمال نظافتده اولدیغنی بیاندر . معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلری نظافت بدن جهتندن جمیع مخلوقك زیاده نظیفیدر و لطافت تن خصوصنده جمله ناسك الطفیدر . طوری مطبوع و لباسی پاك و پاکیزه‌در حتی رسول اکرم حضرتلری

ایچون کراهت تحریمیله مکروهدر دیسه‌لر حرامه یقین دیمکدر وکراهت تنزیهیله مکروهدر دیسه‌لر حلاله یقندر دیمك اولور. وسوری دیشلری اولان یرتجی جانورلرك اتی یمك دخی بوغزاده حرام قلنمشدر وکشی مال غنیمدن حصه‌سنی قسمتدن اوّل صاتمق وجاریه‌نك حملی وارایدیکی یاخود یوق ایدیکی معلوم اولمادن تصرف ایتمك بونده حرام اولمشدر وبوغزاده ایدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برجحود قاریسی زهر لوات یدردی . صحیح بخاریده ابی هریره‌دن روایت اولنمشدرکه خیبر قلعه اولندیغی زمانده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه برزهر لنمش قیون کتوردیلر اندن امر ایلدی یهود طائفه‌سنی جمع ایدوب خدمت شریفلرینه کتوردیلر ایتدی سزه برنسنه‌دن سؤال ایده‌یم بکا طوغریسن سویلرمیسکز دیدی یهودیلر «نعم یا ابالقاسم» دیدیلر . اولا ایتدی سزك بابالریکز کیمدر دیدی هربری جواب ویروب یکلش خبرویردیلر فخر کائنات علیه افضل الصلوات یلان سویلدیکز سزك بابالریکز فلان وفلاندر دیو صحتی اوزره خبرویردی جحودلر کرچك سویلدك صحیح بیوردك واقعا بویله‌در دیدیلر. اندن بیوردی سزه برنسنه دخی صورسم طوغریسنی سویلرمیسکز جحودلر ایتدی «نعم یامحمد» اکر یلان سویلرایسه‌ك بابالریمزی بیلدیکك کبی اونیده بیلورسك دیدیلر ایتدی اهل جهنم کیملردر جحودلر ایتدیلر بزسهل زمان جهنمده اولورز دخی بزم آردیمزجه سز کیررسکز دیدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری « اخسؤا فیها والله لانخلفکم فیها ابدا » دیو بیوردی. معناسی سکوت حقارتله ساکت اولك جهنمده والله جهنمده بزسزه خلف اولمازز ابدا دیمکدر بوندن فهم اولنان بودرکه بنم امتم اصلا سزدنصکره قالمق احتمالی یوقدر زیرا آنلر جهنمه کیردیکی تقدیرجه کناهلری مقداری ینارلر دخی چیقارلر اماسز مخلد فی النار سکز جهنمدن چیقمزسکز بوتقدیرجه بنم امتم سزدنصکره قالمق متصور دکلدر دیمکدر الله اعلم. اندن بیوردیکه سزه برنسنه دخی سؤال ایدرایسم بکا طوغریسنی سویلرمیسکز دیدی انلر دخی «نعم» دیدیلر ایتدی بوکتوردیککز قیونه زهر سوردیکزمی جحودلر اقرار ایدوب «نعم» دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی بویله ایلمکه سزه نه باعث اولدی دیدی جحودلر ایتدیلر مرادیمز بوایدیکه اکرسن یلانجی ایسك سندن قورتوله‌لم اکر پیغمبر ایسك ضرر ایتمیه دیدیلر . ابو داود رحمة الله علیه نقلنده جابر رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه خیبر خلقندن بریهودی قاریسی برقیون پشیروب زهر سوردی دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی فخر عالم افندیمز دخی آلدی بزمقدار اکل ایتدی یاننده اولان اصحاب کرام دخی یدیلر اندن اصحابه اللریکزی چکك دیو بیوروب یمکدن نهی ایتدی اندنصکره قاری‌یه آدم کوندروب کتورتدی وبوقیونی سن زهر لدکی دیو بیوردی قاری سکا کیم خبر ویردی دیدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری قیونك برقولنی قوپارمشیدی مبارك النده طوتارایدی اشته بوقول خبر ویردی دیو

برکسنه کوردیلرکه ثوبی کیرلی بیوردیلرکه شو آدم اثوابنی غسل ایده‌جك شی بولمادیمی اوله دخی بیوردیلرکه اثوابکزی یاك ایدك صلی الله تعالی علیه وسلم

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا هناد بن السری) مصنف بیورر بو حدیث شریفی بزه هناد خبرویردی (اخبرنا ابو الاحوص عن اشعث بن ابی الشعثاء) هناد دیدی بو حدیث شریفی اشعثدن سلام بن سلیم که کنیه‌سی ابو الاحوصدر اخذ ایدوب بزه خبرویردی (عن ابیه) اشعث بو حدیث شریفی باباسی ابی شعثادن اخذ ایتدی (عن مسروق) ابو شعثا که اسمی سلیم بن عامردر بو حدیث شریفی مسروق شهرتیله مشهور اولان اجدع بن مالك همدانینك اوغلندن اخذ ایتدی مذکور مسروق کوفیدر اصحاب کرامدن عبدالله بن مسعود رضی الله تعالی عنه اصحابندندر معدی کرب حضرتلرینك همشیره زاده‌سیدر حین صباوتنده سرقه اولنمغله مسروق تسمیه اولندی ام المؤمنین حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها مسروقی اوغل اتخاذ ایتمشدر

بیوردی قاری اقرار ایدوب «نعم»بن زهرلمش ایدم کوره‌یم اکر پیغمبر ایسه ضرر ایلز اکر پیغمبر دکل ایسه قوزتولورز دیدم دیو جواب ویردی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قاری‌یی عفو ایتدی واصحابندن کیم یدی ایسه هلاك اولدی وکندی مبارك یغرننه حجامت ایلدی دیو بیورلمشدر. اما بعض علمانك نقلنده بویله تفصیل اولنمشدر که ابن مشکم دیرلر بر یهودینك زینب آدلو بر قاریسی وار ایدی اصحابه سؤال ایدوب رسول‌الله قیونك نره‌سنی سور دیدی انلرده خبر ویر- دیلر که فخرعالم افندیمز قول اتی جله‌دن ارتیق سور ملعونه‌نك بر اوغلاغی وار ایدی بوغازلدی وبشوردی دخی زهرلدی وسائر یرندن قولنه وآرقاسنه زهری آرتیق سوردی اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردیلر خدمت شریفلرنده اصحاب کرامدن بعض کیمسه‌لر حاضرایدی ایچلرنده بشربن براء بیله ایدی رضی‌الله تعالی عنهم اندن کندولری قولنی آلوب اصردیلر بشر دخی آخر کوکنی آلدی قلان صحابه دخی برر مقدار یدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برلقمه یوتدی بشر دخی آغزنده اولان لقمه‌یی یوتدی اندنصکره فخرعالم افندیمز اصحابنه تنبیه ایدوب اللریکزی چکك بو المده‌کی قول پاره‌سی بکا خبر ویررکه بو زهرناك اوله دیدی . بررواینده وارد اولمشدرکه بشرحضرتلری اوزهردن شهید اولدی وپیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری قاری‌یی بشرك وارثلرینه ویردی قتل ایتدیلر. زهری رحمة‌الله‌علیه روایتی اوزره اول قاری اسلامه کلدی دخی عفو ایتدیلر دینلمشدر . امام بیهقی رحمة‌الله علیه ایدر احتمالدر اسلامه کلمکله قاری‌یی عفو ایتدیکی اول مرتبه‌ده اوله امابشر رضی‌الله عنه وفات ایتدکدن صکره قصاص طریقیله قتل ایتدرمش اوله. وبوغزاده واقع اولدیکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اصحابیله اویقو آلوب صباح نمازینی وقتیله قیله‌مدیلر . امام مسلم رحمة‌الله‌علیه نقلنده ابوهریره رضی‌الله عنه روایت ایلمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خیبر غزاسندن دونديکی زمانده برکیجه کیتدی دخی صباحه قارشو برمحله قوندیلر فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم یابلال سن بزی بکله دیو بیوردی کندولری اصحاب کرام ایله برمقدار اویقویه واردیلر حضرت بلال رضی‌الله عنه برمقدار نماز قیلدی اندن یوزینی کون طوغدسنه قارشو طوتوب آرقاسنی راحله‌سنه طیادی دخی نمازوقتنی کوزدوب طوررایکن غفلت آلدی بلال دخی اویودی جله‌سی یورغون اولوب شول دکلو اویودیلرکه کون طوغوب شعله‌سی طوقنمایینجه کیمسه کوزن آچادی ینه جله‌دن مقدم رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اویاندی. والحاصل قالقوب آبدست آلدیلر. حضرت بلال اقامت کتوردی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صباح نمازینی اوراده قیلیویردی نمازدن فارغ اولدقدنصکره ایتدی برکیمسه نمازی اونوتسه آکدیغی زمانده قیلسون زیرا حق تبارك وتعالی حضرتلری ﴿ اقم الصلوة لذکری ﴾ دیو بیورمشدر. وجعفر طیار

مسروقك بر دختری تولد ایدوب حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها تسمیه ایتدیکیچون کنیه سی ابو عائشه رضی‌الله تعالی عنهادر خلفای اربعه رضی الله تعالی عنهم حضرتلرینه وسائر اصحابدن چوق کیمسه یه مسروق ملاقی اولمشدر التمش اوچ یاشنده هجرتك التمش اوچنده کوفه‌ده وفات ایتدی رحمة‌الله تعالی علیه (عن عائشة رضی‌الله تعالی عنها) بوحدیث شریفی مسروق حضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن روایت ایتدی (قالت) حضرت عائشه رضی‌الله تعالی عنها بیوردی (ان) تحقیق شان (کان رسول‌الله صلی الله علیه وسلم لیحب التیمن) رسول اکرم حضر- تلری صاغ جانبیله ابتداء ایتمکه پك محبت ایدرایدی (فی طهوره اذا تطهر) ابدست وغسل ایتدکلری وقتده (وفی ترجله اذا ترجل) مبارك صاچلرینی وصقالرینی طرامق ویاغ سورنمك مراد ایتدیکی وقتده (وفی انتعاله اذا انتعل) مبارك ایاقلرینه پاپوش کیدکلری وقتده یعنی رسول

رضی‌الله عنه بعض اصحاب ایله حبشه ولایتنه هجرت ایتمشلر ایدی انده ساکن اولورلردی بو ییل ایچنده جمله‌سی مدینه‌یه کلدیلر وخیبر مملکتی قهرله‌می آلندی دیو اختلاف ایتمشلردر . انس بن مالك رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن روایت اولنان بودرکه قهرا فتح اولنمش‌اوله . ابن‌عبدالبر رحمةالله‌علیه بویله اولدیغنه جزم ایتمشدر وصلحاً فتح اولندی دیبانلرك کلامنی قبول ایتمامشدر وصلحاً فتح اولندی دیبانلره شبهه بورادن کلمشدرکه سابقا ذکر اولنان حصن‌لردن ایکی حصنی کندی اهللری قانلری دوکلمامك ایچون تسلیم ایتمشلر ایدی اماتسلیملری محاصره اولنوب قتال واقع اولدقدنصکره ایدی بوکا صلح دیمزلر بودخی قهرا آلنمقدر . بوغزادن صکره واقع‌اولان ﴿ فتح وادی‌القری ﴾ در سنهٔ مذکوره‌جمادی‌الآخره‌سنده واقع اولمشدر درت کون محاصره ایتدکدنصکره آلدیلر ورسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك معتق اولان مدعمه اوق طوقنوب شهید اولدی . خیبر غزاسنده قسمته داخل اولمیان مال غنیمتدن برشمله آلمش ایدی پیغمبریمزعلیه‌الصلاة والسلام حضرتلری « ان‌الشملة التی غلها من‌خیبرلتشتعل علیه‌نارا » دیو بیوردی حاصل معنی بودرکه تحقیقا شول شمله‌که خیبر غنیمتنده خیانت ایتمش ایدی مدعمك اوستنده آنك آتشی شعله‌لنوب ینار دیمکدر و « تیما » دیدکلری موضعك کفره‌سی خراج قبول‌ایدوب صلح اولندیلر. بوندنصکره ﴿ سریهٔ عمربن‌خطاب ﴾ در رضی‌الله تعالی‌عنه یدنجی ییل شعبانك ایچنده اوتوز نفر کیمسه ایله « تربه » دیمکله معروف یره ارسال اولنمشلر ایدی بنی هلال قبیله‌سندن بر قولاغوزلری وارایدی کیجه کیدوب کوندز صاقلانورلر ایدی هوازن دیارینه خبر واردیغی کبی جمله‌سی قاچدیلر حضرت عمر رضی‌الله تعالی عنه تااولدقلری یره واردی بر کیمسه‌قالمیوب هپ قاچمشلر ایدی آخر رجوع ایدوب مدینهٔ منوره‌یه کلدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ حضرت ابی‌بکرالصدیق ﴾ در رضی‌الله تعالی عنه بودخی مذکور شعبان ایچنده«فزاره»قبیله‌سنه ارسال اولنمش ایدی واروب برمقدارینی قیردی وبرآلای کافری اسیر ایدوب کلدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ بشیربن سعد الانصاری ﴾ در رضی‌الله تعالی‌عنه بودخی مزبور شعبانده اوتوز نفر کیمسه‌ایله «فدك»قریه‌سنده بنی‌مره‌دیدکلری طائفه‌نك اوستنه کوندرلمش ایدی کندیدن‌غیری جمیعا شهید اولدیلر کندی دخی محکم یاره‌لنوب آخر صحت بولوب کلدی . بوندن صکره ﴿ سریهٔ غالب بن عبدالله اللیثی ﴾ در رضی‌الله‌تعالی‌عنه نجد ولایتنده مدینهٔ منوره‌دن سکز قوناق یرده « میفعه » دیدکلری موضعه ارسال اولنمش‌ایدی بودخی سنهٔ مزبوره‌ده رمضان شریف ایچنده کیتمشدی ایکیوز اوتوز نفرکشی‌ایله واروب کفاری باصدیلر قارشو کلانی قیردیلر وطوارلرینی وقیونلرینی سوروب مدینه‌یه کتوردیلر. صحیح بخاریده وارد اولمشدرکه ابوظبیان‌ایتدی اسامةبن زیدی ایشتدم سویلر ایدی‌که صباح وقتنده واردق اول قومی هزیمت ایلدك دخی انلردن

اکرم حضرتلری ابدستده وغسلده وصاچ وصقال طرامقده پاپوش کیمکده صاغندن باشلار ایدی بو حدیث شریفده اوچ شیٔ ذکر اولندی بری اعماله متعلق‌که ابدست وغسلدر ایکنجی زینته متعلق‌که صاچ و صقال طرایوب یاغلامقدر اوچنجی لباسه متعلق‌که پاپوش کیمکدر بواوچ شیئی‌ذکردن مراد بودرکه اشیاء حسنه‌نك کلیسنده کرك عبادات وکرك عادات صاغ‌ایله بدأ سنتدر فقط صول استبرا و استنجا وسومکرمك وبونك امثالی شیلرده مستعملدرمسجددن‌خروجده خلایه دخولده ایاغندن مست و پاپوش امثالنی چیقارمقده وطون چیقارمقده صول ایاغیله ابتداء لازمدرامام‌نووی‌بیوردیکه قاعدهٔ شرع نبوی شو وجهله‌درکه تکریم‌وتزیین قبیلندن اولان اشیاده‌صاغ الیله ابتداء وبونلرك خلافنده صول الیله ابتداء مستحبدر ینه امام نووی بیوررکه علماء اهل سنت اتفاق ایتدیلرکه بر کیمسه ابدستده صول جانبندن باشلاسه کرچه ابدستی

(بریسنه)

بریسنه انصار قومندن بر کیمسه ایله بن یتشدم دخی « لااله الاالله » دیدی انصاری کیرو چکلدی بن برکوندر چالوب هلاك ایتدم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیکمز زمانده بوخبر ذات شریفلرینه مکر واصل اولمش ایمش ایتدی یااسامه « لااله الاالله » دیدکدنصکره قتل می ایتدك دیدی بن ایتدم یارسول الله اولوم قورقوسندن کلمهٔ شهادته صیغنوب دیمش ایدی دیدم ینه بیوردیکه یااسامه « لااله الاالله » دیدکدنصکره قتل می ایتدك دیدی. والحاصل بوسوزی شولقدر سویلدیکی اضطرابدن نولایدی اول کوندن اول دخی اسلامه کلامش اولیدم دیو تمنی ایتدم دیدی . بوندنصکره ینه ﴿ سریهٔ بشیر بن سعد الانصاری ﴾ در رضی الله عنه تاریخ هجرتدن یدنجی ییل شوالنده غطفان قبیله سنك « جبار » دیدکلری یرلرینه ارسال اولنمش ایدی بعضیلر « فزاره . وغدره » طائفه لرینه کوندرلمش ایدی دیدیلر مدینهٔ منوره یی باصمق ایچون چوق کافر جمع اولمش ایدی طویلدی دخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری بشیر حضرتلرینه اوچیوز نفر کیمسه قوشوب اوزرلرینه کوندردی ملعونلر اصحاب کرامك چیقدقلرینی ایشیدوب طاغلدیلر بونلر وارنجه کیمسه قالمدی همان ایکی کیمسه یی اسیر ایتدیلر وچوق طوارلرینی سوروب مدینه یه کتوردیلر اسیرلردخی انده اسلامه کلدیلر. بوندنصکره ﴿ سریهٔ عمرة القضیه ﴾ در وبوکا « عمرة القضا » دخی دیرلر وبویله تسمیه قلندیغنك وجهی بعضیلر قولنجه سنهٔ سابقه ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عمره نیتیله مکه یه کیتدکده مشرکین پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینی مکه یه کیرمکه قومیوب کله جك ییل عمره ایده سکز دیمشلر ایدی واوییل دونوب مدینه یه کلمشلر ایدی بوییل داخل اولنجه اول عمره یی قضا ایچون کیتدیلر ایدی انك ایچون عمرة القضا دینلدی دیمشلردر امابعضیلر بووجهی قبول ایتمیوب اول ییلده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك عمره سی تمام اولمشدی فوت اولمدی ایدیکه قضا اولنه بلکه بوسنه ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قریش طائفه سیله مصالحه ایتمشلر ایدی قضانك برمعناسی مصالحه یه راجع اولور انك ایچون عمرة القضا دینلمشدر وبوسوزلر اکا مبنیدرکه بر کیمسه عمره نیتیله چیقسه دخی مکه یه کیرمکدن منع اولنسه علما اختلاف ایتمشلردر جمهور قتنده بویله درکه اول کیمسه یه همان هدی لازم اولور یعنی انجق قربان واجب اولور عمره سنی قضا واجب اولماز اما امام اعظم ابوحنیفه رحمة الله علیه قولنده عمره سنی قضا واجب اولور هدی واجب اولماز . ائمهٔ حدیثدن حاکم رحمة الله علیه اکلیل آدلو کتابنده بیورمشدرکه یدنجی ییل ذی القعده سی کلدیکی کبی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری « حدیبیه » سنه سنده اولان عمره لرینی قضا ایچون اوییل انده اولان اصحاب چیقسونلر دیو امر ایلدی اندن خیبر غزاسنده شهید اولنلردن وکندی دوشکنده وفات ایدنلردن غیری نقدر اول سفرده حاضر اولمش کیمسه وار ایسه جمله سی چیقدیلر. والحاصل رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ابوذر غفاری حضرتلرینی

صحیحدر لکن فضیلتدن محروم اولور سائرلرینی بوکا قیاس ایله بعض فقهاء دیدیلرکه امامك ومسجدك صاغ طرفنده نماز قیلق مستحبدر رسول اکرم حضرتلرینك تیمنه محبتاری ایچون امام بخاری بیوردیلرکه صاغ جانبی ممکن اولدیغی مرتبه استعمال ایتمکی سورلرایدی رسول اکرم حضرتلری مکر برمانع صاغ جانبنی استعماله منع ایلیه بعضیلر رسول اکرم حضرتلرینك صاغ جانبنی استعماله محبتلرینه وجه ویردیلرکه اصحاب یمینه اشارت اوله یاخود تیمن فال حسن اولدیغیچون یاخود صاغ طرفك صول اوزرینه فضلی اولدیغیچون یاخود صاغ طرف قوی اولدیغیچون صول طرفی آز استعماله وجه ویردیلرکه زبون کیرلك چندان ممدوح اولمدیغیچون

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا محمد بن بشار) مصنف بیورر بوحدیث شریفی بزه محمد خبر ویردی (اخبرنا یحیی بن سعید عن هشام بن حسان) محمد بن بشار دیدی بوحدیث شریفی یحیی هشامدن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی

مدینه محافظه‌سنه قودی دخی کندوسی ایکی‌بیك نفر کیمسه‌ایله چیقوب عمره نیتیله مکة‌الله جانبنه وحرم‌شریفده قربان‌ایچون التمش‌بدنه سوردیلر وبدنه دیوشول‌دوه‌یه یاخودصغره دیرلرکه‌مکه‌ده‌قربان اولنه‌وجبه‌لر وتوانغه‌لر وقلجلر وکوندرلر کتوردیلر ویوز رأس آت آلوب کتدیلر ذی‌الخلیفه دیدکلری موضعه کلدکلری کبی محمد بن مسلمه‌یی رئیس‌ایدوب آتلولری ایلری کوندردی کندولری‌اوراده‌احرام بغلندیلر محمد ابن‌مسلمه یولداشلریله«مرالظهران» دیدکلری‌موضعه واردقده قریش طائفه‌سندن برمقدار کیمسه‌یه‌راست کلدی انلرمسلمه حضرتلرینه بوکلان کیمدر دیوسؤال ایدنجه محمدبن مسلمه‌ایتدی کلان رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلریدر ان‌شاءالله یارین‌صباح بورایه قونسه‌کرکدردیدی آنلردخی کلوب قریشه خبر ویریدیلر ایچلرینه قورقو دوشدی اندن فخرکائنات افندیمز حضرتلری مرالظهرانه کلوب قوندی وسلاحی ایلروده«بطن یأجج» دیدکلری‌منزله کوندردی اوزرلرینه أنصار قومندن اوس‌بن خویلی آدلو برکیمسه‌یی ایکیوز کشیله محافظه‌یه قودی وقریش طائفه‌سی مکه‌دن چیقوب طاغلرباشنه کتدیلر رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری دخی اورادن قالقوب قربانلرینی‌اوکنجه‌سوردورب «ذی‌طوی»دیدکلری یره‌حبس ایتدی اندن«قصوی» آدلو ناقه‌سنك اوستنه بندی مسلمانلر اطرافنه جمع‌اولدیلر«لبیك اللهم لبیك»دیه‌رك حجون‌اوستنه‌حواله‌اولان یوقشدن مکهٔ‌معظمه‌نك اوستنه ایندیلرعبدالله ابن‌رواحه رضی‌الله‌تعالی‌عنه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك دوه‌سی یولارینی‌طوتوب یدردی . ائمهٔ‌حدیثدن امام ترمذی رحمة‌الله علیه نقلنده انس بن مالکدن مرویدرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری مکه‌شهرینه کیردیکی زمانده ابن‌رواحه اوکنجه‌بیتلر اوقیه‌اوقیه کیدردی حضرت‌عمر رضی‌الله تعالی عنه کوردی‌دخی یاابن رواحه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك اوکنجه شعرمی‌اوقورسك دیدی پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام « خل‌عنه‌یاعمر فلهی اسرع فیهم من نضح‌النبل » دیوبیوردی. معناسی‌قواوقوسین‌یاعمرمنع ایتله اول بیتلر تأثیرباینده کافرلره‌اوق آتمقدن‌دخی تیزدردیمك اولور. وابن رواحه‌نك اوقودیغی بیتلر مشرکلری‌انجیده‌جك بیتلرایدی . روایت اولنورکه مشرکلر اول‌کون«قعیقعان»دیدکلری طاغ‌جانبنده ایدیلر . امام بخاری نقلنده ابن عباس رضی‌الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه کافرلر اصحاب‌کرامی کوردکلری زمانده بری‌بریله سویلشوب ایتدیلر سزه‌برایلچی کلیورکه مدینه‌نك حماسی‌انلری‌ضعیف‌ایتمشدر دیدیلر رسول‌الله‌صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دخی اصحابنه امر ایتدیکه کعبة‌اللهی طواف ایتدکلرنده اوچ‌نوبت طوافی‌تیز تیز یوریه‌رك ایده‌لر ابن‌عباس‌رضی‌الله‌عنهما حضرتلری بیوررکه جمیع‌طوافلری بویله‌تیز تیز ایلك بیوردیغی اصحابی اسر کدیکندن ایدی . برروایتده بیورلمشدرکه طوافده سرعت بیورلدیغی انکچون ایدیکه مشرکلر قعیقعان طاغندن باقوب صحابهٔ‌کرامك قوتلرینی کوره‌لر زبون صانمیه‌لر وبوروایتك فائده‌سی روایت

عن الحسن البصری) بوحدیث شریفی هشام حسن‌بصریدن اخذایتدی حسن بصری صحابهٔ کرامدن یوزاوتوزکسنه‌یه لاحق اولدی جلیل‌القدر تابعیدر تعریفدن مستغنیدر (عن عبدالله بن‌مغفل) مذکور عبدالله اصحاب شجره وبیعت رضواندندر چوق‌زمان‌مدینه‌ده ساکن اولوب بعده بصره‌یه نقل ایتدی التمش تاریخنده بصره‌ده وفات ایدوب‌ابو هریره رضی‌الله‌تعالی عنه صلاة‌جنازه‌سنه امام‌اولدی عبدالله بن‌مغفل‌بیورردیکه رسول اکرم حضرتلری ایله‌فرارایتمك‌اوزره تحت شجرده بیعت ایتدیکمز وقتده شجرهٔ مزبوره‌نك بردالمی‌المده‌طوتوب‌رسول اکرم حضرتلرینه کولکه ایدر ایدم رضی‌الله عنه (قال) عبدالله بیوردی (نهی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم عن الترجل الاغباة) غینك کسری وبانك‌تشدیدیله. غبالفظنك معناسنده زین العرب بیوردیکه بر شیئ‌کون آشری اشلمکه دیرلر یعنی رسول اکرم حضرتلری هر وقتده صقال طرامقدن

(سابقه)

سابقه‌ده اولان مقصودی تعیندر غیری نسنه دکلدر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری صفاایله‌مروه مابیننده دوه‌سی اوستنده طواف ایتدی یدنجی طوافدن فارغ اولدیغی زمانده قربانلرینی مروه‌یانه کتورتدی دخی« هذا المنحر وکل فجاج مکة منحر » دیوبیوردی. یعنی بومقام قربان بوغازلیه‌جق یردر ومکه‌نك هرسوقاغی قربان بوغازلیه‌جق یردر. دیمکدر بوکلامدن فهم اولنان بودرکه افضل اولان مروه یاننده بوغازلمق اوله زیرا اولا اورایه اشارت بیوردیلر وکندی قربانلرینی اوراده کسدیلر و اوراده تراش اولدیلر وسائر مسلمانلر دخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری نیجه ایلدی ایسه اویله ایتدیلر و«بطن یأجج» دینلان موضعده سلاح وجبه بکلین اصحابی دکشدردیلر آنلر دخی کلدیلر مکه‌ده لازم اولان طواف وزیارتی ایلدیلر جمیع اصحاب کرام رضی‌الله عنهم عمره‌لرینی تمام ایتدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اوچ کون مکه‌شهرنده اوتوردی. صحیح بخاریده براء بن عازبدن مرویدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اوچ کون اوتوردقدنصکره مشرکلر علی بن ابی طالب حضرتلرینه کلدیلر یاعلی شمدنکرو مدت تمام اولدی صاحبکه سویله چیقسون کتسون دیدیلر اندن پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مکه‌دن چیقوب کیدر ایکن حضرت حمزه‌نك مکه‌ده برکوچك قزی وارایدی «یاعم یاعم» دیو پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك آردینه دوشدی اندن علی کرم‌الله وجهه قزجغزك الندن یاپشوب حضرت فاطمه رضی‌الله عنهایه ویردی آل عمك قزینی دیدی حضرت فاطمه دخی آلوب دوه‌سنه یوکلتدی صکردن حضرت علی وجعفر وزید خصومت ایدوب هربری ذکر اولنان قزی بسلمکه بن آلورم دیو دعوا ایتدیلر حضرت علی ایتدی قزی بن آلوب کتوردم وبنم عمم قزیدر جعفر ایتدی بنم دخی عمم قزیدر وخاله‌سی بنم تحت نکاحمده در زید دخی بنم قرنداشم قزیدر بن آلورم دیدی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری قزی خاله‌سنه حکم ایلدی « والخالة بمنزلة الام » دیوبیوردی .معناسی شمدیکی حالده خاله انا یرنده‌در دیمك اولور وعرب دلنده خاله‌دیو اوغلانك اناسنك قز قرنداشنه دیرلر وبودیارده اکاتیزه دیرلر روم طائفه‌سنك تیزه دیدکلرینه عرب طائفه‌سی خاله‌دیرلر اصل اوغلانی بسلمك حقی که شرعا اکا حق حضانه دیرلر اوغلانك کندو اناسنکدر اناطورر ایکن کیمسه‌یه ویرمك یوقدر مکرکه اناسی مرتده اوله یاخود یرامز ایشته اولوب فاجره اوله بوتقدیرجه اوغلانی المق کرکدر اکر اوغلانك کندو اناسی یوق ایسه اناسنك اناسنه ویره‌لر اولدخی یوق ایسه باباسنك اناسنه ویرلر اولدخی یوق ایسه اتاوانابر قزقرنداشنه ویره‌لر آندنصکره انابرقزقرنداشنه ویره‌لر آندنصکره بابا برقزقرنداشنه ویره‌لر آندنصکره تیزه‌سنه ویرلر آندنصکره عمته‌سنه ویرلرکه باباسنك قزقرنداشنه دیرلر وبودیارده اکاخاله‌دیرلر. پس شرع شریفده حق حضانه بوذکر اولنان ترتیب اوزره‌در امابومذکورلر حره اولمق شرطدر اکر برکیمسه‌نك اسیری اونورایسه حق حضانه ثابت اولماز زیرا اسیرکندو باشنه بویرق دکلدر وکندو خدمتنه

وشعری یاغلمقدن نهی ایتدی بعض محققین دیدیلرکه هرکون مداومتدن نهی ایتدکلری تکلف وتزیین جسم وهوای نفسه متابعتدن حذردر زیرا صقال طرامق یاغ سورنمك وجودینی کرلی شیلردن پاك ایتمك مؤمنیندن بر برلرینه کراهت طبع حاصل اولمسون ایچوندر ونظافت اسلامك شاننندن اولد. یغیچون یوقسه مجرد تزیین ایچون دکلدر بناء علی ذلك رسول اکرم حضرتلری هر وقت ترجلدن نهی بیوررردی

﴿الحدیث الخامس﴾

(حدثنا الحسن بن عرفة) بوحدیث شریفی حسن بزه خبرویردی (حدثنا عبد السلام بن حرب عن یزید ابن ابی خالد) حسن بن عرفه دیدی بوحدیث شریفی عبدالسلام یزید ابن ابی خالددن اخذ ایدوب بزه خبرویردی (عن حمید بن عبدالرحمن) یزید حمیددن اخذ ایتدی (عن ابی العلاء) حمید ابی العلادن اخذ ایتدی (الاودی) مذکور ابی العلانك اسمی داود در اودبن مصعب عشیرتندندر (عن رجل من اصحاب النبی صلی‌الله علیه‌وسلم)

مشغولدر اوغلانی کوزده مز انکچون اسیره حق حضانه یوقدر والله اعلم ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ام المؤمنین میمونه رضی الله عنها خاتونی بویلده آلمشدر تفصیلی اشاغیده کلسه کرکدر. بوندنصکره ﴿سریهٔ ابن ابی العوجاء سلمی﴾ در رضی الله عنه یدنجی ییل ذی الحجه سنده اللی نفر کیمسه ایله بنی سلیم طائفه سنه ارسال اولنمشلر ایدی واردیلر جنك ایتدیلر قتی چوق کافر کلوب اصحابی اورتایه آلدیلر اکثریسی شهادت مرتبه سنی بولدی ابن ابی العوجاء دخی محکم یاره لندی آخر صفر آینده کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه یتشدی. بوندنصکره ﴿سریهٔ غالب بن عبدالله اللیثی﴾ در سکزنجی ییل صفرنده «کدید» دیمکله معروف یرده بنی الملوح دیدکلری طائفه نك اوستنه کوندرلمش ایدی واردیلر خیلی غنیمت حاصل ایتدیلر وخالد بن ولید وعثمان ابن ابی طلحه وعمرو بن العاصی بو آی ایچنده مدینه یه کلوب مسلمان اولدیلر . اما ابن ابی خیثمه قولنجه بشنجی ییلده وحاکم روایتنده یدنجی ییلده مسلمان اولدیلر دینلمشدر وینه بو آی ایچنده مذکور غالب رضی الله عنه ایکیوز نفر کیمسه ایله سابقا ذکر اولنان بشر بن سعدك یولداشلری شهید اولدیغی موضعه کوندر- لدی واردیلر کفاری صباح وقتنده باصدیلر چوق کافر قیردیلر وطوارلرینی سوروب کتوردیلر. بوندنصکره ﴿سریهٔ شجاع بن وهب الاسدی﴾ در رضی الله تعالی عنه سکزنجی سنه ربیع الاولنده مکه دن بصره جانبنه اوچ قوناق یرده «وجره» دیمکله معروف موضعده هوازن طائفه سی درنك ایتمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضر- تلری یکرمی درت نفر کیمسه ایله آنلری باصمغه کوندرمش ایدی واردیلر غارت ایدوب وافر دوه لرینی وقیونلرینی سوردیلر غنیمتی قسمت ایتدکلری زمانده هر حصه یه اون بش دوه دوشدی وبر دوه یی اون قیون یرینه طوتوب حصه لری برابر لشدردیلر. بوندنصکره ﴿سریهٔ کعب بن عمیر الغفاری﴾ در رضی الله تعالی عنه بودخی سنهٔ مزبوره ربیع الاولنده اون بش کشی ایله «ذات اطلاح» دیدکلری موضعه کوندرلمش ایدی قتی چوق کافره راست کلدیلر عظیم جنکلر ایتدیلر آخر جمله سی اوراده مرتبهٔ شهادته واصل اولدیلر همان بر کشی مقتوللر ایچنده محکم یاره لو اولوب یاتوردی آنی دخی اولدی صانوب ترك ایتدیلر انجق اول خلاص اولدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر ویردکلری زمانده قتی بحضور اولدی وافر آدم تدارك ایدوب دشمنك اوزرینه کوندرمك قصد ایلدی صکره اورادن قاچوب کیتدکلری مسموعی اولوب فراغت اولندی . بوندنصکره واقع اولان ﴿غزوهٔ مؤته﴾ در ومؤته دید- کلری دیار شامده «بلقا» شهرینك توابعندن برموضعدر دمشق شهرینه قریب یردر . روایت ایدرلرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تاریخ هجرتدن سکزنجی ییل جمادی الاولی سنده حارث بن عمیری مکتوب شریفله بصری ملکنه کوندرمش ایدی مؤته دیدیکمز موضعه واردیغی زمانده شرحبیل بن عمر الغسانی دیدکلری کافر قارشو کلوب اوراده حارثی شهید ایلدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه

ابی العلاء بو حدیث شریفی اصحابدن بر رجلدن روایت ایتدی میرك شاه دیدیکه رجلدن مراد عبدالله بن مغفلدر بعض محدثین عبدالله بن سرجسدز بعضیلر حکم ابن عمرودر دیدیلر (ان النبی صلی الله علیه وسلم) تحقیق رسول اکرم حضرتلری (کان یترجل غبا) موی عنبر بویلرینی کاه طرایوب یاغلر ایدی امام نسائی حمید بن عبد الرحماندن روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری ایله چوق وقت صحبت ایتمش بر کمسه یه راست کلدم بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری بزی هر کون صقال طرامقدن نهی ایتدی دیدی معلوم اوله که یاغ سورنمك وکلاب سورنمك سنتدر قرآن عظیمده حق سبحانه وتعالی حضرتلری برقاچ شیئه مبارك بیورمشدر قرآن عظیمه کتاب مبارك بیوردی مکه یه مبارك بیوردی یغمور صوینه مبارك بیوردی زیتون اغاجنه مبارك بیوردی زیتون یاغی شجرهٔ مبارکه دن مخرج اولدیغیچون صلی الله علیه وسلم حضرتلری بعضا شعر مبارکلرینه طلاایدرلر

وسلم حضرتلرینك ایلچیلرنده بوندن غیری کیمسه شهید اولمامشدر اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام زید بن حارثه‌یی اوچ بیك نفر کیمسه‌نك اوستنه امیر نصب ایدوب محل مزبوره ارسال ایلدی و بیوردیکه اکر بوسفرده زیدبن حارثه شهید اولورسه جعفربن ابی طالب انك یرینه امیراوله اولدخی شهیداولورسه عبدالله بن رواحه امیراوله اکراولدخی شهیداولورسه مسلمانلر هرکمی اختیار ایدرلرسه امیر نصب ایده‌لر . روایت اولنورکه فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری زیدبن حارثه‌نك النه برآق سنجاق ویروب امرایلدیکه حارثك شهید اولدیغی موضعه‌واره‌لر اوراده کفاردن کیم وارایسه دین اسلامه دعوت ایده‌لر اکر قبول ایدرلرسه دین اسلامی تلقین ایده‌لر اکر مخالفت ایدرلرسه الله تعالی حضرتلرندن عون طلب ایده‌لر دخی کافرلره قلج اوره‌لراندن فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مدینه قربنده «ثنیة الوداع» دیدکلری یوقوش باشنه کلنجه عسکراسلامی وداع ایدوب کوندردی وکندی یاننده قلان اصحاب رضی الله عنهم کیدنلره دعاوثنایله مشغول اولدیلر عسکرمدینه‌دن آیرلدیغی کبی کفارخبرآلدیلر شرحبیل بن عمرو دیدکلری ملعون قالقوب یوزبیکدن زیاده کیمسه جمع ایدوب ایلرویه کوزجیلرقودی اسلام عسکری دخی دیارشامده «معان» دیدکلری موضعه کلوب قوندیلر ودشمنك کثرت وجمعیتنی اشتدیلر وروم پادشاهی یوزبیك نفر مشرکین ایله «بلقا» مملکتنه کلوب قوندیغنی خبر آلدیلر ایکی کیجه تدبیر وتدارك اوزره اوراده طوردیلروقصد ایتدیلرکه مکتوب یازوب کفارك بودکلو غلبه‌سی اولدیغنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه عرض ایده‌لر فرمان عالیلری نوجهله صدور بولورسه اکا کوره عمل ایده‌لر عبدالله بن رواحه رضی الله عنه اصحاب کرامی یورکلندیروب بوفکردن فراغت ایتدیردی اورادن حق جل وعلا حضرتلرینه توکل ایدوب کوچدیلر «موته» یه کلوب اول کون کفار لشکریله ملاقات ایتدیلر اهل اسلامك امراسی یایان اولوب جنکه مباشرت ایتدیلر سنجاغی زید بن حارث رضی الله عنه النه آلدی برآز جنك ایلدی آخر کوندرله اوروب شهید ایتدیلر اندن جعفربن ابی طالب رضی الله عنه سنجاغی النه آلوب آتندن ایندی یایان اولدی برآز جنك ایدوب اولدخی شهیدا حیلنه ملحق اولدی . امام بخاری رحمة الله علیه روایتی اوزره اول کون جعفرك مبارك جسمنده کوندر واوق زخمندن طقساندن زیاده یاره‌سنی بولدیلر وآتدن اینوب جنك ایتدیکی مصلحت اویله اقتضا ایدوب اوراده یایان جنك ایتمك انفع اولدیغیچون در. ابو داود رحمة الله تعالی علیه روایتنده ایندیکی زمانده آتی کندی الیله سکرلمشدر تاکیم دشمنه قالوب اوزرنده مسلمانلره ضررلری طوقنمیه اندنصکره سنجاغی عبدالله بن رواحه النه آلدی اولدخی برآز جنك ایتدکدنصکره شهادت میسراولدی اندنصکره سنجاغی ابن اقرم آدلو برکیمسه النه آلدی تا مسلمانلر اوراده خالد بن ولیدی سردارلغه اختیار ایدنجه ابن اقرم طوتدی اندن خالد النه آلدی واوچ بیك کشی یوزبیك کافره جواب ویرمك محال

ایدی فائدهٔ کثیره‌سی واردر سنت شریفدر بزلره دخی استعمالی لازمدر بزم دیارلرمزده عادت اولمد . یغیچون خواطری حفظ لازمدر زیرابزلر طبیعتده ونظافتده فخر عالم ایله‌نه مناسبتمز واردر اولین و آخرینه نظافت کندولرندن تقسیم اولنان منبع نظافت و لطافت صلی الله علیه وسلم حضرتلری مبارك سر دولتلرینه الله تعالینك مبارك بیوردیغی زیت یاغنی طلا ایتدیکی صورتده‌سن کسن نته کیم مولانا بیورر

بیت

ازخدا جوییم توفیق ادب
بی‌ادب محروم کشت ازلطف رب

تأمل

﴿باب ماجاء فی شیب رسول الله صلی الله علیه وسلم﴾

شیب شعرك بیاض اولمسی دیمکدر بوباب رسول اکرم حضرتلرینك شعرلرینك بیاض اولمسی حقنده وارد اولان احادیث شریفه بیاننده‌در

﴿الحدیث الاول﴾

(حدثنا محمد بن بشار) مصنف بیورر بوحدیث شریفی بزه بشاراوغلی محمد خبر ویردی (اخبرنا

مشغولدر اوغلانی کوزده مز انکچون اسیره حق حضانه یوقدر والله اعلم ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ام المؤمنین میمونه رضی الله عنها خاتونی بویلده آلمشدر تفصیلی اشاغیده کلسه کرکدر. بوندنصکره ﴿سریهٔ ابن ابی العوجاء سلمی﴾ در رضی الله عنه یدنجی ییل ذی الحجه سنده اللی نفر کیمسه ایله بنی سلیم طائفه سنه ارسال اولنمشلر ایدی واردیلر جنك ایتدیلر قتی چوق کافر کلوب اصحابی اورتایه آلدیلر اکثریسی شهادت مرتبه سنی بولدی ابن ابی العوجاء دخی محکم یاره لندی آخر صفر آینده کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه یتشدی. بوندنصکره ﴿سریهٔ غالب بن عبدالله اللیثی﴾ در سکزنجی ییل صفرنده «کدید» دیمکله معروف یرده بنی الملوح دیدکلری طائفه نك اوستنه کوندرلمش ایدی واردیلر خیلی غنیمت حاصل ایتدیلر وخالد بن ولید وعثمان ابن ابی طلحه وعمرو بن العاصی بو آی ایچنده مدینه یه کلوب مسلمان اولدیلر . اما ابن ابی خیثمه قولنجه بشنجی ییلده وحاکم روایتنده یدنجی ییلده مسلمان اولدیلر دینلمشدر وینه بو آی ایچنده مذکور غالب رضی الله عنه ایکیوز نفر کیمسه ایله سابقا ذکر اولنان بشر بن سعدك یولداشلری شهید اولدیغی موضعه کوندرلدی واردیلر کفاری صباح وقتنده باصدیلر چوق کافر قیردیلر وطوارلرینی سوروب کتوردیلر. بوندنصکره ﴿سریهٔ شجاع بن وهب الاسدی﴾ در رضی الله تعالی عنه سکزنجی سنه ربیع الاولنده مکه دن بصره جانبنه اوچ قوناق یرده «وجره» دیمکله معروف موضعده هوازن طائفه سی درنك ایتمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یکرمی درت نفر کیمسه ایله آنلری باصمغه کوندرمش ایدی واردیلر غارت ایدوب وافر دوه لرینی وقیونلرینی سوردیلر غنیمتی قسمت ایتدکلری زمانده هر حصه یه اون بش دوه دوشدی وبر دوه یی اون قیون یرینه طوتوب حصه لری برابر لشدردیلر. بوندنصکره ﴿سریهٔ کعب بن عمیر الغفاری﴾ در رضی الله تعالی عنه بودخی سنهٔ مزبوره ربیع الاولنده اون بش کشی ایله «ذات اطلاح» دیدکلری موضعه کوندرلمش ایدی قتی چوق کافره راست کلدیلر عظیم جنکلر ایتدیلر آخر جمله سی اوراده مرتبهٔ شهادته واصل اولدیلر همان بر کشی مقتوللر ایچنده محکم یاره لو اولوب یاتوردی آنی دخی اولدی صانوب ترك ایتدیلر انجق اول خلاص اولدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر ویردکلری زمانده قتی بحضور اولدی وافر آدم تدارك ایدوب دشمنك اوزرینه کوندرمك قصد ایلدی صکره اورادن قاچوب کیتدکلری مسموعی اولوب فراغت اولندی . بوندنصکره واقع اولان ﴿غزوهٔ مؤته﴾ در ومؤته دیدکلری دیار شامده «بلقا» شهرینك توابعندن برموضعدر دمشق شهرینه قریب یردر . روایت ایدرلرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تاریخ هجرتدن سکزنجی ییل جمادی الاولی سنده حارث بن عمیری مکتوب شریفله بصری ملکنه کوندرمش ایدی مؤته دیدیکمز موضعه واردیغی زمانده شرحبیل بن عمر الغسانی دیدکلری کافر قارشو کلوب اوراده حارثی شهید ایلدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه

ابی العلاء بو حدیث شریفی اصحابدن بر رجلدن روایت ایتدی میرك شاه دیدیکه رجلدن مراد عبدالله بن مغفلدر بعض محدثین عبدالله بن سرجسدر بعضیلر حکم ابن عمرودر دیدیلر (ان النبی صلی الله علیه وسلم) تحقیق رسول اکرم حضرتلری (کان یترجل غبا) موی عنبر بویلرینی کاه طرایوب یاغلر ایدی امام نسائی حمید بن عبد الرحماندن روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری ایله چوق وقت صحبت ایتمش بر کمسه یه راست کلدم بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری بزی هر کون صقال طرامقدن نهی ایتدی دیدی معلوم اوله که یاغ سورنمك وکلاب سورنمك سنتدر قرآن عظیمده حق سبحانه وتعالی حضرتلری برقاچ شیئه مبارك بیورمشدر قرآن عظیمه کتاب مبارك بیوردی مکه یه مبارك بیوردی یغمور صوینه مبارك بیوردی زیتون اغاجنه مبارك بیوردی زیتون یاغی شجرهٔ مبارکه دن مخرج اولدیغیچون صلی الله علیه وسلم حضرتلری بعضا شعر مبارکلرینه طلا ایدرلر

وسلم حضرتلرینك ایلچیلرنده بوندن غیری کیمسه شهید اولمامشدر اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام زید بن حارثه‌یی اوچ بیك نفر کیمسه‌نك اوستنه امیر نصب ایدوب محل مزبوره ارسال ایلدی و بیوردیکه اکر بوسفرده زیدبن حارثه شهید اولورسه جعفربن ابی طالب انك یرینه امیراوله اولدخی شهیداولورسه عبدالله بن رواحه امیراوله اکراولدخی شهیداولورسه مسلمانلر هرکمی اختیار ایدرلرسه امیر نصب ایده‌لر . روایت اولنورکه فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری زیدبن حارثه‌نك النه برآق سنجاق ویروب امرایلدیکه حارثك شهید اولدیغی موضعه‌واره‌لر اوراده کفاردن کیم وارایسه دین اسلامه دعوت ایده‌لر اکر قبول ایدرلرسه دین اسلامی تلقین ایده‌لر اکر مخالفت ایدرلرسه الله تعالی حضرتلرندن عون طلب ایده‌لر دخی کافرلره قلج اوره‌لراندن فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مدینه قربنده «ثنیة الوداع» دیدکلری یوقوش باشنه کلنجه عسکراسلامی وداع ایدوب کوندردی وکندی یاننده قلان اصحاب رضی الله عنهم کیدنلره دعاوثنا ایله مشغول اولدیلر عسکرمدینه‌دن آیرلدیغی کبی کفارخبرآلدیلر شرحبیل بن عمرو دیدکلری ملعون قالقوب یوزبیکدن زیاده کیمسه جمع ایدوب ایلرویه کوزجیلرقودی اسلام عسکری دخی دیارشامده «معان» دیدکلری موضعه کلوب قوندیلر ودشمنك کثرت وجمعیتنی اشتدیلر وروم پادشاهی یوزبیك نفر مشرکین ایله «بلقا» مملکتنه کلوب قوندیغنی خبر آلدیلر ایکی کیجه تدبیر وتدارك اوزره اوراده طوردیلروقصد ایتدیلرکه مکتوب یازوب کفارك بودکلو غلبه‌سی اولدیغنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه عرض ایده‌لر فرمان عالیلری نوجهله صدور بولورسه اکا کوره عمل ایده‌لر عبدالله بن رواحه رضی الله عنه اصحاب کرامی یورکلندیروب بوفکردن فراغت ایتدیردی اورادن حق جل وعلا حضرتلرینه توکل ایدوب کوچدیلر «موته» یه کلوب اول کون کفار لشکریله ملاقات ایتدیلر اهل اسلامك امراسی یایان اولوب جنکه مباشرت ایتدیلر سنجاغی زید بن حارث رضی الله عنه النه آلدی برآز جنك ایلدی آخر کوندرله اوروب شهید ایتدیلر اندن جعفربن ابی طالب رضی الله عنه سنجاغی النه آلوب آتندن ایندی یایان اولدی برآز جنك ایدوب اولدخی شهیدا حیلنه ملحق اولدی . امام بخاری رحمة الله علیه روایتی اوزره اول کون جعفرك مبارك جسمنده کوندر واوق زخمندن طقساندن زیاده یاره‌سنی بولدیلر وآتدن اینوب جنك ایتدیکی مصلحت اویله اقتضا ایدوب اوراده یایان جنك ایتمك انفع اولدیغیچوندر. ابو داود رحمة الله تعالی علیه روایتنده ایندیکی زمانده آتی کندی الیله سکرلمشدر تاکیم دشمنه قالوب اوزرنده مسلمانلره ضررلری طوقنمیه اندنصکره سنجاغی عبدالله بن رواحه النه آلدی اولدخی برآز جنك ایتدکدنصکره شهادت میسراولدی اندنصکره سنجاغی ابن اقرم آدلو برکیمسه النه آلدی تا مسلمانلر اوراده خالد بن ولیدی سردارلغه اختیار ایدنجه ابن اقرم طوتدی اندن خالد النه آلدی واوچ بیك کشی یوزبیك کافره جواب ویرمك محال

ایدی فائدهٔ کثیره‌سی واردر سنت شریفدر بزلره دخی استعمالی لازمدر بزم دیارلرمزده عادت اولمد . یغیچون خواطری حفظ لازمدر زیرابزلر طبیعتده ونظافتده فخر عالم ایله‌نه مناسبتمز واردر اولین و آخرینه نظافت کندولرندن تقسیم اولنان منبع نظافت و لطافت صلی الله علیه وسلم حضرتلری مبارك سر دولتلرینه الله تعالینك مبارك بیوردیغی زیت یاغنی طلا ایتدیکی صورتده‌سن کمسن نته کیم مولانا بیورر

بیت

ازخدا جوییم توفیق ادب
بی‌ادب محروم کشت ازلطف رب

تأمل

﴿باب ماجاء فی شیب رسول الله صلی الله علیه وسلم﴾

شیب شعرك بیاض اولمسی دیمکدر بوباب رسول اکرم حضرتلرینك شعرلرینك بیاض اولمسی حقنده وارد اولان احادیث شریفه بیاننده‌در

﴿الحدیث الاول﴾

(حدثنا محمد بن بشار) مصنف بیورر بوحدیث شریفی بزه بشاراوغلی محمد خبر ویردی (اخبرنا

ومتنع دائره‌سنده اولمغین اوراده اهل‌اسلام برمقدار انهزام شکلن باغلدیلر دینلمشدر. حاکم رحمة‌الله علیه نقلنده خالد بن ولید رضی‌الله تعالی عنه محکم جنکلر ایدوب چوق کافر قیردی وخیلی غنیمت آلدی دیمشلردر. ومحمدبن اسحق رحمة‌الله علیه قولنجه مسلمانلر صمدیلر طیانوب طوردیلر عظیم جنکلر ایتدیلر آخرالامر ایکی عسکر ایکی جانبه چکلدی دوندیلر آیرلدیلر هیچ برعسکره قاچوب بوزغونلق ایتمك واقع اولمدی دیوبیورلمشدر. وجعفربن ابی طالبك سنجاق النده ایکن اول قولنی چالوب دوشوردیلر اول برالنه آلدی اول قولنی دخی دوشوردیلر آخر کندیسنی دخی شهید ایتدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری جعفره ایکی قولونك یرینه ایکی قنات ویرمشدر اول قناتلرله جنتده نره‌یه استرسه اوچوب کزردیو بیورمشدر. امام طبرانی رحمة‌الله علیه روایتنده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عبدالله بن جعفره «هنیئالك ابوك یطیر مع الملائکة فی السماء» دیوبیوردی. معناسی عبدالله حضرتلرینه جعفر ملکلرله کوکده اوچردیو بشارت ایدوب قوتلولمقدر. وجعفر رضی‌الله عنه حضرتلرینه حق سبحانه وتعالی حضرتلری قنات خلق ایدوب ملائکه‌ایله اوچماق خصوصنده عبارات متغایره‌ایله چوق حدیث شریف روایت اولنمشدر. سهیلی رحمة‌الله علیه ایدر اول قناتلرکه جعفره ویرلمشدر بویله دکلدرکه قوش قنادی کبی پرتویلو نسنه‌اوله زیرا انسان صورتی جمیع صورتلردن اشرفدر بلکه قناتلردن مراد صفت ملکیه وقوت روحانیه‌درکه حق تعالی حضرتلری جعفره ارزانی بیورمشدر قرآن عظیمده دخی عضو انسانیدن جناحله تعبیر اولنوب حضرت موسی علیه السلامه ﴿واضمم یدك الی جناحك﴾ دیوبیورلمشدر مجاز طریقیله ایکی جانب مراد اولنمشدر. وعلمار رحمهم‌الله تعالی ملائکه‌نك جناحلری حقنده صفات ملکیتدر معاینه اولمایجه نه‌اولدیغی فهم اولنمز دیو بیورمشلردر. اما امام ابن حجر رحمة‌الله علیه سهیلینك بوسوزلرینی بکنمیوب منع سمتنه سالك اولدی وقنادی کرچکدن بیاغی قنات اولمغی ترجیح ایلدی. وامام بیهقی رحمة‌الله تعالی علیه نقلنده جعفرك قناتلری یاقوتدندر دیوبیورلمش اوله وجبرائیل علیه السلامك قناتلری انجودندر دینلمش اوله وحق جل وعلا حضرتلرینك قدرتنه نظرا یاقوتدن وانجودن قنات اولمق اصلا بعید دکلدر زیرا انسانك وغیری حیواناتك اصلی برقطره صوایکن حق تبارك وتعالی اول برقطره صویك بعضیسنی ات وبعضیسنی سکر وبعضیسنی کوك ایلرکه بونلر بری برینه بکزه‌مزلر پس جائزدرکه اتدن کوك بتوردیکی کبی یاقوت وانجو بتوره بوکا نه‌مانع واردر حق تعالی حضرتلرینك قدرت تامه‌سنه نهایت یوقدر. روایت اولنورکه یعلی بن امیه رضی‌الله عنه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مؤته حادثه سندن خبر کتوردیکی زمانده پیغمبر عزعلیه الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی استرسك سن بکا خبر ویرایسترسك بن سکا خبر ویره‌یمکه نیجه اولمشدر. یعلی ایتدی سز بیورك یارسول‌الله اندن فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری باشلدی نیجه واقع اولدی

ابوداود) محمد بن بشار دیدی حافظ وثقه اولان ابوداود طیالیسی بوحدیث شریفی بزه خبر ویردی (اخبرنا همام) ابوداود دیدی بوحدیث شریفی بزه همام بن یحیی خبر ویردی (عن قتادة) همام قتاده‌دن اخذ ایتدی (قال) قتاده دیدی (قلت لانس بن مالك) بن انسدن سؤال ایتدم (هل خضب رسول الله صلی‌الله علیه وسلم) رسول اکرم قنه‌ایله مبارك شعر شریفلرینی بویادیلرمی (قال) انس دیدی (لالم یبلغ) رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری بیاض اولمسی بالغ اولمدی (ذلك) قنه ایله بویامیه یعنی رسول اکرم حضرتلرینك شیبی خضاب اولنمق مرتبه‌یه بالغ اولمدی خضاب صاجی وصقالی قنه ایله بویامغه دیرلر (انما کان شیبا) انجق رسول اکرم حضرتلرینك شعرلرینك بیاضی (فی صدغیه) صقال باشلرنده اولدی صادك ضمی ودالك سکونیله صدغ کوز ایله قولاق بیننده اولان شعره اطلاق اولنور امام بخاری روایت ایتدیلرکه رسول اکرم

ایسه بربر خبر ویردی یعلی ایتدی یارسول الله اول تکری حقیچونکه سنی حق پیغمبر کوندردی مؤته قومنك خبرندن برحرف قومادك هپ سویلدك نیجه بیوردك ایسه اویله واقع اولدی دیدی . بعض روایتده وارد اولمشدرکه جنك اولدیغی کونده حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك امریله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك طوردیغی یر یوقارو قالقوب شولقدر یوکسلدیکه کندی مبارك کوزیله جنك نیجه اولدیغنی تماشا ایلدی دیو بیورلمشدر . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عمروبن العاصی[٢] ﴾ در رضی الله عنه سکزنجی ییل جمادی الآخره سنده «ذات السلاسل» دیدکلری یره کوندرلمش ایدی بویله تسمیه اولندیغنك وجهنده بیورلمشدرکه اوراده کافرلر بری برینی ترك ایدوب قاچامق ایچون زنجیرلرله کندیلرینی بری برینه باغلامشلر ایدی وبوسریه نك سببی اول ایدیکه قضاعه طائفه سندن برجماعت غارت قصدینه جمعیت ایتدیلر دیو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر کلدی اندن امر ایلدی مهاجرین وانصارك کزیده لرندن اوچیوز نفر کیمسه ایله عمروی اول جانبه کوندردی وعمروه برآق سنجاق وبرسیاه بیراق ویردی اصحاب کرام اراسنده اوتوز کشی آتلو وار ایدی دشمنه یقین واردقلری زمانده کفارك قتی کثرتی ایشتدیلر دخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه خبر کوندروب یاردم ایستدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی ابوعبیدة بن الجراحه برسنجاق ویروب مهاجرین وانصارك یرارلرندن ایکیوز کشی چیقاروب عبیده یه قوشدی وبوجماعتك ایچنده حضرت ابی بکر الصدیق وعمر بن الخطاب رضی الله عنهما بیله ایدیلر پس امر ایلدیکه واره لر عمروه یتیشه لر جمله سی برجماعت اوله لر ارالرنده اختلاف اولمیه اورادن ابوعبیده دخی اصحابیله قالقوب کلدیلر عمروه واصل اولدیلر ابوعبیده رضی الله عنه دیلدیکه اصحابه امامت ایلیه عمروبن العاصی ایتدی سن بکا یاردمه کلمشسك بوطائفه نك امیرلری اصل بنم دیدی وخلقه نمازی عمرو قیلدردی ابوعبیده دخی اکا اطاعت واقتدا اوزره اولدی. والحاصل واردیلر دشمنی باصدیلر جمعیتنی طاغیدوب هربرینی بر یکاقاچوردیلر. بونونصکره ﴿ سریهٔ ابی عبیدة بن الجراح ﴾ دررضی الله تعالی عنه سکزنجی ییل رجبنده قریش طائفه سی نقض عهد ایتدکدنصکره واقع اولمش ایدی دیمشلردر. صحیحینده وارد اولمشدرکه اوچیوز نفر کیمسه ایله چیقمش ایدی وبعضیلر قولنجه اوچیوز اوندن زیاده کیمسه ایله کیتدی دیمشلردر. امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بوسریه ده بیله ایدی ومقصود قریش قومنك قافله لرینی آلمق ایدی. اما کتب سیرده دریا کنارینه قریب یرده «قبلیه» دیمکله معروف موضعده جهینه طائفه سندن برقبیله نك اوستنه کوندرلمشلر ایدی دیو مسطوردر اما بعض علما بیورمشلردرکه ذکر اولنان ایکی غرض مابیننده منافات یوقدر جائزدرکه هم قریش قافله سی ایچون هم مذکوره قبیله ایچون ارسال اولنمش اوله لر زیرا ایکی مصلحتك سمتلری بر ایدی دیمشلردر وصحابهٔ کرام رضی الله عنهم

حضرتلر ینك بیاض شعرلری صقال باشلرنده وچکه سنده ایدی مسلم انسدن روایت ایتدیکه اغرمش شعر رسول اکرم حضرینك صقال باشلرنده وچکه سی اوستنده ومبارك رأس شریفنده ایدی وینه انسدن مرویدرکه رسول اکرم حضرتلرینك بیاض اولمش مویلرینك مجموعی یکرمی عدده بالغ اولمزایدی (ولکن ابوبکر رضی الله تعالی عنه خضب) لکن صدیق اکبر حضرتلری صقاللرینی و صاچلرینی بویارلر ایدی (بالحناء) قنه ایله (والکتم) یمندن کلور مرسین یپراغنه بکزر برنباتدر انکله قنه یی بر برینه قارشدردقده صاچه وصقاله سورلسه بیاض اولان شعرلر قمرال اولور یالکز قنه سورلسه بیاض شعر قرمزی اولور حضرت عمر رضی الله تعالی عنه انجق قنه ایله خضات ایدرایدی اماسیاه ایله صاچ وصقال بویامق ممنوعدر شمس الدین سیواسی بیورر معلوم اوله که حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنهك اسمی عبدالله در ابوبکر رضی الله تعالی عنهك

[٢] قال الزرقانی بالیاء وحذفها والصحیح بالیاء مصححه

بودفعه یوله قتی آز ذخیره ایله چیقمشلر ایدی هر کشی بیه جکنی آرقاسنده کوتورمش ایدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام دخی برمقدار خرما ویرمش ایدی اولان ذخیره‌لری تمام اولدی دخی اغاج یپراقلرینی یدیلر . ابوالزبیردن مرویدرکه ایتدی عصالریمزله اغاج یپراقلرینی دوشیرردك دخی صو ایله ایصلادوب یر ایدك دیو حکایه ایلر ایدی وقیس بن سعد رضی‌الله‌عنه بردوه صاتون آلوب اصحابه بوغازلدی یدیلر ائمهٔ سته رحمهم الله تعالی روایتلرنده جابر رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه ایتدی اوچیوز راکب ایدك رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری بزی غزایه کوندردی امیریمز ابوعبیدة بن الجراح ایدی واردق دریا کنارنده طوردق آزیغمز توکندی حتی اغاج یپراغنی یدك اندنصکره دریا «عنبر» دیمکله معروف بربالغی طشره آتدی یارم آی اول بالقدن اکل ایتدك حتی جسدلریمز صلاح بولدی دیو بیورمشدر وابوعبیده رضی‌الله عنه ذکر اولنان بالغك ایککوسنی آلوب کرکی قودی دخی آلتندن بر بیوك دوه کچدی دیو بیوردی. بخاری ومسلم روایتلرنده بودخی واردرکه جابر ایتدی مدینه‌یه کلدیکمز زمانده رسول‌الله صلی‌الله‌علیه وسلم حضرتلرینه بالق قصه‌سنی خبر ویردك فخر کائنات افندیمز بیوردی اول بر رزق ایدی که حق جل وعلا حضرتلری دریادن آنی سزك ایچون چیقاردی اتندن سزده برمقدار وارمیدرکه بزه ویره‌سکز دیدی رسول‌الله حضرتلرینه دخی برمقدار کوتوردك آنلرده اکل بیوردی دیو بیورمشدر . بوندنصکره ﴿ سریهٔ ابی‌قتاده ﴾ در رضی‌الله عنه نجد ولایتنده «خضره» دیمکله معروف یره ارسال اولنمش ایدی سکزنجی ینل شعباننده اون بش نفر کیمسه ایله غطفان طائفه‌سنك اوستنه‌واردیلر برمقدار کیمسه قیردیلر وخیلی اسیر آلدیلر وایکیوز دوه وایکی بیك قیونلرینی سوردیلر اون بش کیجه یباننده اولوب دخی مدینهٔ منوره‌یه کیردیلر. بوندنصکره ینه ﴿ سریهٔ ابی قتاده ﴾ در بودفعه مدینهٔ منوره‌دن اوچ قوناق یرده « بطن‌اضم» دیمکله معروف یره کوندرلمش ایدی وبوسریه‌نك سببی اول ایدی که خواجهٔ عالم صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری مکهٔ مکرمه اهلنه غزا ایتمك مراد ایدندی دخی سکز نفر کیمسه‌ایله ابوقتاده‌یی موضع مزبوره کوندردی تاکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول جانبه توجه ایتدی صانه‌لر اطرافه خبر کیده اهل مکه کندولر اوستنه واریله‌جغنی طویمیه‌لر. روایت اولندیکه یولده عامر بن الاضبط دیدکلری کیمسه‌یه راست کلدیلر اصحاب کرامه مسلمانلر سلامنی ویروب «السلام‌علیکم» دیدی محلم بن جثامه سلامنه باقیوب اوراده عامری قتل ایتدی اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ ولاتقولوا لمن القی الیکم السلام لست مؤمنا ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایلدی. معناسی سزه مسلمانلر سلامنی ویره‌نه سن مؤمن دکلسك دیمه‌یك دیمکدر . ابن جریر روایتنده بودخی مذکوردرکه مدینه‌یه کلدکلری زمانده محلم رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه کلدی قارشوسنده اوطوردی کناهلری مغفرت

کنیه‌سی وباباسی ادی عثماندر کنیه‌سی ابوقحافه‌در عربده کنیه معروف ومشهور اولمغین کنیه‌سیله مشهور اولوب ابو بکر رضی‌الله‌تعالی عنه ابن‌ابی قحافه بن‌عامر بن‌عمرو بن کعب بن‌سعید بن تیم بن مره بن کعب دیرلر پس مره حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وسلمك یدنجی اتاسیدر لاجرم اول نسب طاهره یدنجی اتاده جمع اولمش اولور و لقب شریفلرندن بری عتیقدر سببی بو اولدیکه بر کون حضرت رسول الله صلی الله‌علیه‌وسلم مبارك یوزینه نظر ایدوب «هذاعتیق‌الله من‌النار» دیو بیوردیلر یعنی اللهك ناردن ازادلی قولیدر دیمك اولور پس بولقب ایله شهرت بولدی وبر لقبلریدخی صدیقدر زیاده انانیجی دیمك اولور رسول اکرم صلی‌الله علیه وسلم دعوای نبوتده ودعوت اسلامده وامر معراجده واخبار معادده بغیر تردد تصدیق ایدوب انانديغیچون صدیق دیو لقب بیوردیلر وامام علی کرم‌الله وجهه ابوبکره صدیق آدی رضی الله تعالی عنهه کوکدن اینمشدر

اولنمق ایچون مراد ایدندیکه خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری استغفار ایلیه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حق جل وعلا حضرتلری سنی مغفرت ایلیه دیو بیوردی محلم اغلیه رق قالقوب کتدی یدی کون کچمدن وفات ایلدی دفن ایتدیلر یرقبول ایتمیوب طشره آتدی. بر روایتده ینه دفن ایتدیلر تکرار طشره آتدی آخر قومی کوردیلر اولمز بردره یه ایلدوب اوزرینه بیوك طاشلر باصدردیلر التنده قالدی دیمشلردر. ابن جریر روایتنده بویله واقع اولدیغنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نقل ایتدکلرنده « ان الارض تقبل من هو شر من صاحبکم ولکن یرید الله ان یعظکم » دیو بیوردی. معناسی تحقیقا یر سزك صاحبکزدن یعنی محلمدن دخی یرامز اولان کیمسه یی قبول ایلر ولکن اکا بوایش اولمقدن حق تعالی دیلر که سزه وعظ ایده دیمکدر. محصلی بودر که یرمشرکلری ویهودیلری قبول ایلر طشره آتمز محلم خود قتل نفس ایتمکله کافر اولمدی نهایت کناهکار اولدی آنی یرقبول ایتمدیکنك وجهی بودرکه کوره سکز عبرت آله سکز سزه نصیحت اوله برکشینك کفری ثابت اولمدن کندو ظنکز ایله کافردر دیو قتل ایتمیه سکز دیمکدر بوندنصکره واقع اولان ﴿فتح مکه﴾ در شرفها الله تعالی الی یوم الآخرة حق تعالی حضرتلری رسولنه میسر قیلدیغی فتوحاتك اعظمی فتح مکه در بونك سببیله دین اسلامی اعزاز واکرام ورسول اکرمی اجلال واعظام ایلمشدر. روایت اولنورکه حدیبیه یلنده قریش قومی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله مصالحه ایتدکلری زمانده بویله شرط ایتمشلر ایدیکه قبائل عربدن هرقبیله مختار اوله استر ایسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله دوستلق اوزره اوله استر ایسه قریشله دوستلق اوزره اوله ایکی طرفدن هرقبیله برجانبی اختیار ایدوب بنی بکر قبیله سی قریشه اتباع ایلیوب خزاعه قومی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جناب شریفلرینه انتساب ایتمشلر ایدی وزمان جاهلیتده بنی بکرله خزاعه مابینلرنده چوق جنك وجدال واقع اولمشیدی خصومت سابقه لری وار ایدی اسلام ظهور ایتدکدنصکره بری برندن برمقدار ال چکمشلر ایدی حدیبیه صلحی واقع اولدقدنصکره برکون ینه بنی بکر طائفه سندن نوفل بن معاویه دیدکلری کافر کندو اقرباسندن برقاچ کیمسه اویدوروب خزاعه قبیله سی « وتیر » دیدکلری صولرینك اوزرینه قونمشلر ایدی کیجه ایله واردیلر برکیمسه لرین آلدیلر خزاعه قومی دخی طویدیلر اویاندیلر آردلرینه دوشوب حرب وقتال ایده رك تامکه حرمنه کیردیلر قریش طائفه سی بنی بکره سلاح ویردیلر بعضیلری دخی اوغورین کیجه ایله یانلرینه دوشوب بیله جنك ایتدیلر. والحاصل قریشدن بومقوله خباثت ظهور ایدوب نقض عهد مقرر اولنجه خزاعه قومندن عمرو بن سالم قرق نفر راکبله قالقوب مدینه ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاکپای شریفلرینه کلوب ماجرایی عرض ایلدی رسول الله حضرتلرندن یاردم طلب ایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه

دیو قسم ایتمشلردر غالبا وجهی بو اوله که ﴿ والذی جاء بالصدق وصدق به ﴾ آیت کریمه سنده ارباب تفسیرك « جاء بالصدق » دن مراد محمد علیه السلام در « وصدق به » آیتندن مراد ابوبکر رضی الله تعالی عنهدر دیدکلری اوله وجمله صحابه دن اسلامده سابقدر زیرا حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم « اول من آمن بی ابو بکر » رضی الله تعالی عنه دیو بیوردیلر *امام شعبی حبیب اکرمه اول ایمان کتورن کیمدر دیو ابن عباس حضرتلرینه سؤال ایتدکده ابوبکر رضی الله تعالی عنه دیو جواب ویری اکرچه اول ایمان کتورن نسادن خدیجة الکبری رضی الله تعالی عنها اولوب وایکنجی صبیاندن حضرت علی کرم الله وجهه اولوب واوچنجی رجالدن زید بن حارث اولدیغی مصححدر لکن بوایکی سرور ایمانلرین اظهار ایتمسی حضرت ابوبکر رضی الله تعالی عنه ایمان کتورد کدنصکره اولدیغی دخی مقرردر پس تأویل ایله (اول من آمن بی) یرنده درو حضرت صلی الله

وسلم حضرتلری دخی محکم مؤکد وعدهٔ کریمه‌لر بیوروب خزاعه قبیله‌سنه نصرتی
مقرر ایلدی ومرادشریفلری نه‌ایدیکنی کیمسه‌یه اعلام ایتمدن حرب وقتال مهماتنی
تدارکه باشلدی اول جانبدن قریش قومی دخی ایتدکلری قباحتك تکبتنی چکمك
اضطرابنه دوشوب خصوصلرینی تدارك ایچون ابوسفیانی رسول الله صلی الله تعالی
علیه‌وسلم حضرتلرینه کوندردیلر کلدی تجدید عهد ایدوب مدت صلحی زیاده ایتمك
مراد ایدندی فخر کائنات علیه‌افضل الصلوات افندیمز حضرتلری یوز ویرمیوب
ابوسفیان ینه چیقوب کتدی فخر کائنات صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری قریش
اوزرینه واره‌جغنی کیمسه‌یه دیمزایدی اماغزا تدارکنی کورك دیو صحابهٔ کرامه امر
ایتلش ایدی اندن مسلمانلر ایچندن حاطب رضی الله عنه مکتوب یازوب قریش قومنه
خبر کوندری رسول الله اصحابنه غزایه چیقمق امر ایلدی سزدن غیری یره واره‌جغنی
سزمه‌زم غافل اولمیه‌سکز دیدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری بوحالدن رسولنه خبر
ویروب ماجرایی بیلدردی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری علی وزبیر
ومقداد رضی الله تعالی عنهم حضرتلرینه امر ایدوب وارك « روضهٔ خاخ » دیدکلری
یرده مکه‌یه کیدر برعورت بولسه‌کز کرکدر انده برمکتوب واردر اول مکتوبی
الندن آلوب بکا کتوره‌سکز دیدی اندن اوچی کتدیلر ذکر اولنان یره واردقلری
کبی عورتی بولدیلر کتور مکتوبی دیدیلر نه‌صل مکتوب دیدی عبث سویله یامکتوبی
ویر یاخود اثوابکی صویون کوره‌لم دیدیلر عورت کوردیکه خلاصه مجال یوق
مکتوب صاچنك ایچنده ایدی چیقاردی اللرینه ویردی آلدیلر رسول الله صلی الله
تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه کتوردیلر آچدی نظر ایدوب کوردیلر که حاطب مکه
مشرکلرینه کوندروب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك بعض احوالنی
یازمش اندن حاطبی کتوردیلر رسول الله صلی الله علیه‌وسلم حضرتلری یاحاطب ندر
بومکتوب دیدی حاطب ایتدی یارسول الله عجله ایتمه غرضمی بیان ایده‌یم دیدی بن
قریش ایچنه یباندن کلوب قارشمش برکشی ایدم سائر مهاجرین کبی دکیلم کندولردن
اولم دخی مکه شهرنده قلان اهلی قرابتلری حسبیله حمایه ایده‌لر لازم کلدیکه
بنده برطریقله مدارا ایلیم تاکه ارالرنده اولان منسوباتمی انجتمیه‌لر انك ایچون بویله
ایتدم یوقسه حاشا مرتد اولدیغمدن واسلامدنصکره کفره رضا ویردیکمدن ایتمدم
دیدی خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه‌وسلم حضرتلری کرچك سویلر دیو
تصدیق بیوردی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه یارسول الله قو شومنافقك بوینی
اورایم دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری بیوردی یاعمر بوکشی
بدر غزاسنه حاضر اولمش کیمسه‌در نه‌بیلورسك بلکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری
بدره حاضر اولنلره دیله‌دیککزی ایشلیك بن‌سزی مغفرت ایلدم دیمش اوله‌اندن
حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ یاایها الذین آمنولاتتخذوا عدوی وعدوکم اولیاء
تلقون الیهم بالمودة ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایلدی. فتح الباری صاحبی رحمة الله علیه

علیه وسلم محراب
شریفنده اول امامت ایدن
ومنبر منیفنده اول خطابت
ایدن ابو بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنه ایدیکی
متفق علیهدر صحابه‌دن
منقولدرکه حضرت ابوبکر
رضی الله تعالی عنهك ایمانی
سمادن نازل اولمش وحیه
شبیه ایدی زیر زمان
جاهلیتده شامده تجارت
ایدردی برواقعه کورب
بحیرا نام برراهبه واقعه‌یی
عرض ایتدکده راهب
قندنسك دیوسؤال ایدنجه
مکه قومندنم دیدی قنغی
قبیله‌دنسك دیوب قریشدن
ایدوکنی معلوم ایدنجه
بشارت ایدوب قومکدن
یقینده براولو پیغمبر ظهور
ایدر حیاتنده وزیری
ومماتندنصکره خلیفه‌سی
اولسك کرك واول آخر
زمان پیغمبری اولسه‌کرك
دیو تعیین ایتمشدی
وحضرت صدیقده بو
سزی صدرنده کزلمشدی
اول زمانکه حضرت حبیب
اکرم صلی الله علیه وسلم
دعوت اسلامه شروع
بیوردیلر حضرت ابوبکر
رضی الله تعالی عنه ایتدیکه
یامحمد بودعوایی که ایدرسك
بوکاشاهدك وارمی ایتدی یاابا

بیورمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری حاطبك کلامنی تصدیق بیوردقدنصکره حضرت عمر قو یارسول‌الله شو منافقك بوینی اورایم دیدیکنك وجهی بوایدیکه حضرت عمر رضی‌الله عنه اسلامی قوی کیمسه ایدی ومنافقلری سومز ایدی شویله صاندیکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك امر شریفنه مخالفتله قتله مستحق اوله امانه بویله ایدیکنه تمام اعتقادی دخی یوغیدی انك ایچون فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلمدن اجازت ایستدی ومنافق دیدیکی ظاهر حالنه مخالف ایش ایشلدیکی ایچون ایدی فی‌الحقیقه حاطبك دخی اول ایشی ایشلمکدن مرادی کندی بیان ایتدیکی معنی ایدی بوملاحظه ایله اولنجه ضرر کلیه دیوتأویل ایتمشیدی یوقسه حاطبك فساد اعتقادی یوغیدی . بعض اهل مغازینك یازدقلری ویحیی بن‌سلام رحمة‌الله‌علیهك تفسیرنده مسطوراولدیغی اوزره حاطبك صورت مکتوبی همان بوایدی « امابعد یامعشرقریش فان رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم جاءکم بجیش یسیر کالسیل فوالله لوجاءکم وحده لنصره الله وانجزله فانظروا لانفسکم » معناسی ای قریش جماعتی تحقیقا رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سزه سیل کبی یورر عسکرله کلمك مقرراولدی والله اکریالکز وارسه‌دخی الله‌تعالی اکایاردم ایدوب وعده‌سنه وفا ایلر ایمدی کندو احوالکزه نظر ایلیك دیمکدر . آندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اطرافده اولان قبائل عربه امرلر کوندردی اسلم وغفار ومزینه‌وجهینه واشجع‌وسلیم قبیله‌لری فرمان‌عالی مقتضاسنجه مدینهٔ منوره‌یه کلوب پیشکاه حریم نبوتده کمر انقیاد واطاعت باغلدیلر اندن ابن ام مکتوم حضرتلرینی مدینه‌محافظه‌سنه قویوب کندولری احرام عزیمتله مکهٔ معظمه جانبنه‌توجه همایون کوستردیلر برروایتده لشکر اسلام تمام‌اون‌بیك ایدی‌وبرقوله اون‌ایکی بیك ایدی دیمشلردر امابعض‌علما توفیق ایدوب مدینهٔ منوره‌دن چیقلدیغی زمانده اون بیك ایدی ایکی بیك دخی یولده یتیشوب جمله‌اون ایکی بیك اولمشدر دیو بیوردیلر واصح روایات اوزره مبارك رمضان شریفك ایکیسنده چیقمشلردر امام بخاری رحمة‌الله‌تعالی علیه نقلنده رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری « کدید » دیمکله معروف صواولدیغی منزله کلدکلری کبی رمضان شریفی افطار ایتمکه باشلدیلر اصحاب کرام دخی افطار ایتدیلر تا آی چیقنجه افطاردن خالی اولمدیلر رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرینك خروجندن اول عباس[*] دخی اهل وعیالیله مکه‌دن چیقوب مسلمان اولوب مدینهٔ منوره‌یه متوجه اولمش ایدی «جحفه» دیدکلری منزلده فخرعالم صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه ملاقات ایلدی اول زمانه کلنجه مکهٔ مکرمه‌ده سقایت زمزم ایله مشغول ایدی وپیغمبریمز علیه‌الصلاة‌والسلام حضرتلری اندن خشنود ایدی سائر قریش کبی اول حضرته عداوت سمتنده دکل ایدی ومسلمان اولوب یولده کلنلرك بری دخی ابوسفیان بن حارثدرکه عبدالمطلبك اوغلینك اوغلیدر پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك ابن عمیسیدر ورضاعا قرنداشیدر

[*] حضرت‌عباسك اسلامیتی « ٩٠ » نجی صحیفه‌ده تفصیل اولنمشدر .

بکر شام ایلنده کوردیکك رؤیاسکا شاهد یتمزمی دیو جواب ویرنجه قطعا تردد ایتمیوب « اشهد ان‌لا اله الاالله واشهد انك محمد رسول‌الله » دیوب رسول اکرم حضرتلریله معانقه قیلوب ایکی مبارك کوزلرینك اراسنی تقبیل ایتدی . رضی‌الله تعالی عنه

نظم

خدمت احمده اول اول
قوشنمشدر نطاق
هرایشنده سابقیدی دیمدی
براشده لا

« عن‌انس بن مالك رضی‌الله‌تعالی‌عنه قال قال‌رسول الله صلی الله علیه وسلم انی لأرجولامتی فی‌حبهم لابی بکر وعمر رضی‌الله تعالی عنهما ما ارجولهم فی قول لااله‌الاالله » یعنی تحقیق بن امتم ایچون اومارم ابوبکر ایله عمر رضی الله تعالی عنهمایی سودکلری خصوصنده‌انلرایچون کلمهٔ‌شهادتدن اومدیغمی «وعن‌زیدبن‌ثابت رضی‌الله تعالی عنه‌قال قال رسول‌الله صلی الله علیه وسلم اول من یعطی کتابه من‌هذه‌الامة‌عمربن‌الخطاب رضی‌الله تعالی عنه وله شعاع کشعاع الشمس فقیل فاین ابوبکر یارسول الله

حلیمه خاتونی بیله اتمشلر ایدی اولدن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلریله چوق الفت ایدردی نبوت کلدکدنصکره عداوت ایدوب هجوایلدی . والحاصل « ابواء» دیدکلری منزلده اوغلی جعفرله کلوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ملاقات ایلدی مکهٔ مشرفه‌یه وارمه‌دن اسلامه کلدیلر . بر روایتده بویله درکه ذکر اولنان ابوسفیانله رسول‌الله حضرتلرینك عمته‌سی اوغلی عبدالله بن امیه طریق مکه‌ده «سقیا . عرج» دیدکلری ایکی منزلك مابیننده رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینه قارشو کلدیلر فخر عالم حضرتلری یوزلرینه باقیوب بونلردن اعراض ایلدی زیرا زمان جاهلیتلرنده اول حضرته قتی چوق اذا وجفا ایتمشلر و هجو ایتشلر ایدی اندن ام‌المؤمنین ام‌سلمه رضی‌الله‌عنها ایتدی یارسول‌الله « لایکن ابن عمك وابن عمتك اشقی الناس بك » دیدی . معناسی عمك اوغلی وعمتك اوغلی سکا جمیع خلقدن زیاده شقی اولمسونلر دیمکدر . یعنی سنك شان شریفك هرکناهنه توبه قیلان مجرمك خطاسنی عفو ومغفرت ایتمك ایکن کندی خصملرك اولان کیمسه‌لره عدم التفاتکله ایللردن شقی قیلمغی روا کورمه‌دیمکدر . وحضرت علی کرم‌الله وجهه حضرتلری ابوسفیانه تعلیم ایدوب رسول‌الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك مبارك یوزی قارشوسنه کل دخی یوسف علیه‌السلامك قرنداشلری یوسف علیه‌السلامه دیدکلری کبی ﴿ تالله لقد آثرك‌الله علینا وان کنا لخاطئین ﴾ دیو سویله دیدی ابوسفیان حضرت علی رضی‌الله عنهك بیوردیغی اوزره ایتدیکی کبی رسول اکرم صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری دخی ﴿ لاتثریب علیکم الیوم یغفرالله لکم وهو ارحم‌الراحمین ﴾ دیو بیوردی . ابوسفیانك اوقودیغی آیت کریمه‌نك معناسی یمین ایدوب تحقیقا حق سبحانه‌وتعالی حضرتلری سنی حسن صورت وکمال سیرتله بزم اوزریمزه اختیار ایلدی حالبوکه بزلر کناهکار اولمشز دیمکدر . پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك اوقودیغی آیتك معناسی بوکون سزك عرضکزی پایمال ایتمك یوقدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری سزی مغفرت ایلر اول باری تعالی حضرتلری ارحم‌الراحمین در صغائر وکبائر کناهلردن نه‌وار ایسه مغفرت ایلر توبه قیلنلره فضل واحسان ایلر دیمکدر . روایت اولنورکه مذکور ابوسفیان بن حارث ایمانه کلدکدنصکره حجابندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه باشنی قالدیروب نظر ایتمك واقع اولمدی . اندن فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «قدید» دیمکله معروف منزله کلدیکی کبی سنجاقلر و بیراقلر باغلیوب عسکر اسلامه ویردی اورادن قالقوب یاتسو زماننده «مرالظهران» دیدکلری منزله یتیشوب صحابهٔ کرامه اوراده امر ایتدیکه اون بیك یرده آتش یاقه‌لر وقریش قومی هنوز اول حضرتك یوله چیقدیغنی ایشتمشلر ایدی وکندولری اوستنه کله‌جکندن قتی خوف چکرلردی برکون ابوسفیان بن حرب که کندولرك اولوسی ایدی آنی وحکیم بن حزامی وبدیل بن ورقایی رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینه ارسال ایتدیلر وابوسفیانه ایتدیلر اکر حضرت محمده یولده ملاقات ایلرسك

فقال هیهات زفته الملائکة الی الجنان» یعنی قیامت کونی بوامتدن اول کتابی صاغ الینه ویریلان عمر اولسه کرکدرکه اول کتابك کونش شعاعی اوله دیو بیوردقلرنده صحابیدن برکمسه یارسول‌الله یاقنی ابوبکر رضی‌الله تعالی عنه دیو سؤال ایدنجه هیهات ابو بکر رضی الله تعالی عنهی اندن اول ملکلر جنتده حوری قوچغه الدیلر کیتدیلر دیو جواب بیوردیلر . عبدالله المحاربی رضی‌الله تعالی عنه بیورمشلر که برکمسه اولملو اولدی تلقین ایدوب « لااله‌الاالله » دی دیدیلر جواب ویردیکه بو کلمه یی دیمکه قادر دکلم دیدیلر که سببی ندر دیدیکه ابوبکر وعمر رضی‌الله عنهما حضرتلرینی سومیوب خاشا انلره شتم ایدنلر ایله طورمش واوتورمشدم شمدی آنك نکبتی دلمی اول کلمه یی دیمکه قومز العیاذبالله . انس رضی‌الله تعالی عنه حضرت رسول اکرمدن روایت ایدرکه بیور مشلر تحقیقا خلقك بزم اوزریمه احسان یونندن اولوسی ابوبکردر که بکا عائشهٔ صدیقه کبی قزینی ویردی ومالندن کندیله برابر قیلدی وبنمله

بزم ایچون اندن امان آل دیدیلر مذکورلر دخی مکه شهرندن چیقوب «مر الظهران» ه کلدکلری زمانده ایراقدن آتشلری کورنجه ابوسفیان بو آتشلر نه در همان عرفه آتشلرینه بکزر دیدی بدیل بن ورقاء ایتدی بنی عمرو قبیله سنك آتشلریدر دیدی ابوسفیان ایتدی بنی عمرو بوندن آزدر دیدی اندن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قراغولندن برکیمسه مزبورلری کوردی یتیشوب آلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی اوراده ابوسفیان بن حرب اسلامه کلدی اندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مر الظهراندن کوچدیکی زمانده عمی عباس رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه امر ایلدی که عسکر کچدیکی یولك برکنارنده ابوسفیانی توقیف ایتدیروب عسکر اسلامی تماشا ایتدیره حضرت عباس دخی امر عالی موجبنجه ابوسفیانله بریرده طوروب سیر ایتدیردی وجنود غزات ومجاهدین طورمیوب بلوك بلوك کچوب کیدرلردی اندن برطائفه یه اوغرادی ابوسفیان بونلر نه طائفه در دیو حضرت عباسه سؤال ایتدی اولدخی بونلر غفار قبیله سیدر دیدی ابوسفیان ایتدی غفارك بنم ایله نه ایشلری وار اوله دیدی اندن جهینه قبیله سی کچدی انده دخی حضرت عباسله بویله سویلشدی اندن برعظیم بلوك کچدی بونلر کیملردر دیدی عباس ایتدی بونلر انصار قومیدر دیدی وانصارك اوزرینه سعد بن عباده رضی الله تعالی عنه حضرتلری سردار نصب اولنوب النه بیراق ویرلمش ایدی حضرت سعد ابوسفیانی کورنجه یا اباسفیان « الیوم یوم الملحمة والیوم تستحل الکعبة » دیدی. معناسی بوکون ملحمه کونیدر وحرم کعبه ده قتال حلال اولور دیمکدر. وملحمه دیوشول صواشه دیرلرکه انده عظیم قتال اوله سعدك مرادی ابوسفیانه سنك قومکی بوکون قلجدن کچوریرز دیمك ایدی ابوسفیان ایتدی یا عباس « حبذا یوم الذمار » دیدی. معناسی یا عباس نه کوزل هلاك اولاجق کوندر دیمکدر. خطابی رحمة الله علیه ایدر ابوسفیانك بوسوزدن مرادی قریش قومنی حمایه ایتمکه قدرت تمنی قیلمق ایدی یعنی نه اولایدی قادر اولایدم قومم یولنه اولنجه چالیشیدم انلرك اوزرندن بو بلایی رفع ایدیدم دیمك اولور. ابن اسحق رحمة الله علیه بعض اهل علمدن شویله روایت ایلمشدرکه سعد بن عباده رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك ذکر اولنان کلامنی مهاجرینندن برکشی ایشتدی دخی یا رسول الله ایشتدم سعد شویله دیدی قورقارمکه همان قریش قومنه یورویش ایدوب قلجدن کچوره دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مراد شریفی قریش قومنی قیرمق ذکل ایدی بلکه مکهٔ مشرفه یی فتح ایدوب انلری اسلامه کتورمك ایدی همان علی بن ابی طالب کرم الله وجهه حضرتلرینه امر ایدوب یا علی یتش آلای بیراغنی سعدك الندن آل دخی بیراقله مکه یه سن داخل اول دیدی. اموی رحمة الله علیه مغازیده روایت ایلمشدرکه ابوسفیان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننه کلوب یا محمد قومکی قتل ایتمکه سنی امر ایلدك دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یوق دیو بیوردی ابوسفیان

غارده یار اولدی والآن اوزرینه بنوب غزا ایتدیکم دوه دخی آنك مالندندر و مؤذنم بلال دخی آنك مالندندر. پس ابو بکری سومك واکا شکر ایتمك امتم اوزرینه واجبدر رضی الله تعالی عنه وارضاه معاذ بن جبل رضی الله تعالی عنه روایت ایدرکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشلرکه قیامتده حضرت حق جل شأنه امر ایده عرشك اوکنده ایکی منبر قوریلوب بریسنده حضرت ابراهیم علیه السلام وبرنده بن اوطورم وبو ایکی منبر اراسنده بر کرسی قونیلوب یار غارم ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه اوطوردقده برندا کله که نه کوکجکدر شول صدیقك حالیکه خلیل ایله حبیب اراسنده اوله. انس رضی الله تعالی عنه روایت ایدرکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشلر لیلهٔ معراجده سمواتده کوردمکه نهایتسز کوزل اتلر مرصع اکرلی واویانلی باشلری یاقوت احمردن طرنقلری یشیل زبرجددن نوردن قناتلری وار طوررلر دیدمکه یا جبرائیل بو دکلو

ایتدی ایمدی سعدبن عباده شو اصل سوز سویلدی دیدی ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قریشی قیرمامق ایچون آند ویردی اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری یااباسفیان « الیوم یوم الرحمة الیوم یعزالله قریشا » دیدی یعنی بوکون رحمت کونیدر بوکون حق تعالی حضرتلری قریشی عزیز ایلر دیمکدر وقریشك عزیزاولمسی فتح مکه سببیله دین اسلامی نصیب قلنمسیدر . اندن امرایلدی بیراغی سعددن آلدیلر اوغلی قیسه ویردیلر وسعد حضرتلرینك الندن آلدقلری تهور ایدوب قریشی قیرمسین دیه ایدی. برروایتده دخی سعد حضرتلری اول سوزی سویلدیکی زمانده قریش قومندن برقادین ایشیدوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه قارشو کلوب بعض عربی ابیات اوقودی وسعدك کلامنی عرض ایدوب عفو بابنده تضرعلر ایلدی اندن فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری بیراغی سعدك الندن آلنوب اوغلی قیسه ویرلمکه امرایلدی وبرروایتده دخی سعدك الندن آلنوب زبیربن عوام حضرتلرینه ویرلدی دینلمشدر. والحاصل سعددن بیراق آلنوب آخر کیمسه‌یه ویرلمك خصوصنده اوچ روایت وارداولمشدر روایات مذکوره‌نك جمعی بابنده بیورمشلردرکه جائزکه اولا بیراغی آلمغه امر حضرت علی‌یه واقع اوله اندن سعد حضرتلرینك خاطرینه غباربورنمك احتمالیله علی منع اولنوب سعدك اوغلنه امر اولنمش اوله ورسول الله صلی‌الله علیه وسلم حضرینك رضای شریفنه مخالف وضع صادر اولمق احتمالیله حضرت سعد بیراغی اوغلندن دخی آلنمسنی مرادایدینوب اندن دخی آلنوب زبیر حضرتلرینه ویریله دیمشلردر والله اعلم . امام بخاری رحمة الله علیه راویتنده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول کون بیوردیکه کندی سنجاغی « حجون » ده دکیله وحجون مکهٔ مشرفه‌ده برطاغدر. عبدالله بن عمر رضی‌الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه اول کون فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری اسامة بن زیدی دوه‌سی آردینه بندیروب مکه شهرینك یوقارو جانبندن کلدی وحضرت عایشهٔ صدیقه رضی الله عنها دخی مکه نك یوقارو جانبنده « کداء » دیدکلری یردن مکه‌یه داخل اولدی دیمشدر. موسی بن عقبه رحمة‌الله علیه مکة‌اللهه دخول احوالنی بویله تفصیل ایتمشدرکه اول کون فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری زبیربن عوام حضرتلرینی مهاجرین آلاینه رئیس ایدوب شویله امرایلمش ایدیکه مکه‌نك اعلی جانبندن « کداء » دیدکلری موضعدن دخول ایدوب سنجاغی « حجون » ده دیکه وتارسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری کلمینجه یرندن حرکت ایتمیه وخالد بن ولیدی قضاعه وسلیم وسائر قبیله‌لرله کوندروب امر ایلدیکه مکه‌نك اشاغی جانبندن کلوب سنجاغی تاشهرك اولرینه قریب یرده دیکه وسعد بن عباده حضرتلرینی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری کندو مقدمهٔ لشکری اولان انصار قومیله کوندردی وامر ایلدیکه اللرینی چکه‌لر تا قریش قومی بونلره ال اوزاتمایینجه بونلر دخی انلره قلج چکمیه‌لر

مزین ومهیا اتلر کیمکدر جواب ویردیکه سنك امتکدن ابو بکر ایله عمر رضی‌الله عنهمایی سونلرکدر قیامتده بونلره بنوب حضرت‌الله تعالی‌یی زیارت ایتمه‌لرکرکدر رضی‌الله تعالی عنهما زهری رضی‌الله تعالی عنه. روایت ایدرکه رسول اکرم صلی‌الله علیه وسلم حسان بن ثابته بیورمشلرکه هیچ ابو بکر رضی الله تعالی عنه حقنده مدحدن نسنه دیدکی نعم یارسول‌الله دیو جواب ایدنجه بیورمشلرکه اوقو بندخی صدیقك نعتنی استماع ایدهیم حسان رضی‌الله تعالی عنه بو شعری اوقودی

نظم

وثانی اثنین فی الغار المنیف وقد
طاف العدو به اذ یصعد الجبلا
کان الحبیب عظیم الرسل کلهم
من البریة لم یعدل به رجلا

دینجه حضرت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم تبسم ایدوب « صدقت یاحسان » دیدیکك کیبدر دیو بیوردیلر. ابن عمر رضی‌الله تعالی عنهمادن روایت ایدرکه برکون فخر کائنات علیه الصلاة والسلام ابوبکر ایله عمر رضی الله تعالی عنهمانك اورتالرنده بوایکی‌یه

خالد رضی‌الله عنه کندو آلایی ایله امر اولنان یردن دخول ایدنجه کفاردن بنی بکر وبنی‌الحارث بن عبد مناف وهذیل قبیله‌سندن برمقدار کیمسه وقریشه نصرت ایچون کلان طوائفدن برنیجه خلق دخی جمع اولمشلر ایدی همان خالده قارشو کلوب جنکه باشلدیلر خالد غلبه ایلدی کفار صندیلر بنی‌بکر طائفه‌سندن یکرمی نفر مقداری کیمسه دوشدی وهذیلدن دخی اوچ درت کشی قتل اولندی حتی قیره قیره مسجد حرام قربنه کلدی آخر کفارك کیمی اولرینه وکیمی طاغلر باشنه قاچدیلر ابوسفیان مکه خلقنه ندا ایدوب هر کشی که قپوسنی قپایه وجنکدن الچکه آکا اماندردیدی پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری ایراقدن قلجلری کورنجه بونك اصلی ندر بن خود خالده جنك ایله دیو اصمارلمش ایدم دیو بیوردی صحابهٔ کرام ایتدیلر یارسول‌الله شویله ظن ایدرز که مشرکلر خالدك اوستنه کلوب جنك ایتدیلر ابتدا انلردن واقع اولدی خالده دخی لازم کلدی دیدیلر اندن خالد کلدکده یاخالد نیچون قتال ایتدك بن خود سنی نهی ایتمشدم دیو بیوردی خالد یارسول‌الله بن قادر اولدقچه قتالدن الم چکدم قابلیت اولمدی انلر طورمدیلر جنکه مباشرت ایتدیلر آخر بکاده جنك ایتمك لازم کلدی دینجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم « قضاء الله خیر » دیو بیوردی بو سوزدن مراد شریفلری قتال ایتدیرمك مقصودیمز دکل ایدی اما حق جل وعلا حضرتلرینك تقدیرنده وار ایمش حق جل وعلا حضرتلرینك قضا ایتدیکی خیردر دیمکدر. ابن اسحق رحمة‌الله علیه روایتنده بویله‌در که پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری مرالظهرانه قوندیغی زمانده اهل مکه ایچون حضرت عباسك قلبنه رقت کلدی نه اولا که مکه قومندن بر کیمسه بولام رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینك کلدیکندن خبر ویرم انلر دخی تدارك ایدوب امان دیلیه‌لردیو کیجه ایله رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آق قاطرینه بنوب دخی یوله چیقدی ابوسفیانك وحکیم بن حزامك وبدیل بن ورقانك آوازلرینی ایشتدی اندن ابوسفیانی قاطر آردینه الدی اوبرلری دونوب ایلرو مکه‌یه خبر آلوب کتدیلر اندن ابوسفیانی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی اوراده ابو سفیان ایمانه کلدی ذکر اولنان ایکی روایتك مابینی جمع ایدوب جائزدر که ابوسفیانی اول قراغول آلمش اوله وحضرت عباس اللرندن آلوب قاطر آردینه بندیروب حضرت رسالتپناهه کتورمش اوله دیدیلر روایت اولنور که حضرت عباس رضی الله تعالی عنه ابوسفیانی کتورر ایکن حضرت عمر رضی الله تعالی عنه کوردی دخی پیغمبریمز صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینك حضورینه کیردی یارسول‌الله ابو سفیانك بوینی اورمغه بکا اجازت بیور دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « انی قد اجزته » دیو بیوردی. یعنی تحقیقا بن آکا امان ویردم دیمك اولور اندن عباسه امر ایلدی بو کیجه کندو یتاغکه آل کیت دخی صباح ینه بکا کتور دیدی عباس دخی اول کیجه آلوب کتدی صباح طیانمش مسجده داخل اولدیلر وبیوردیلر که « هکذا ندخل الجنة جمیعا » یعنی بو اوچیمز جنته‌ده بویلجه کیره‌رز . حضرت عمر رضی الله تعالی عنه روایت ایدر که برکون حضرت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم بزه جیش عسرتده صدقه ایله امر ایتدیلر اتفاقا بنده وسعتم زمانی ایدی کوکلمدن کچدیکه هرزمان ابوبکر رضی الله تعالی عنه قرنداشم صدقه خصوصنده جمله‌مزدن ابودر امابودفعه بن اندن زیاده ایدم پس مالمك نصفنی کتوردم حضرت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم بیوردیلر که یاعمر اهل بیتکه نه آلیقویدك دیدمکه یارسول الله بوقدرینی آلیقودم بو اثناده ابوبکر رضی‌الله عنه جمله مالنی کتوروب حضرت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم یاابابکر اهلیکه نه آلیقودك دیدکده یارسول الله اهلمه اللهی ورسولنی آلیقودم دینجه « مابینکما مثل مابین جوابیکما » دیو بیوردیلر یعنی ایکیکزك اراسنده اولان فرق جوابکز اراسنده اولان فرق کبیدر پس ابوبکره

اولنجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك حضورشریفلرینه کتوردی فخرعالم صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم کورنجه یااباسفیان دخی وقت اولمدیمی که سن « لااله الاالله »ایدیکنی بیله‌سك دیو بیوردی . یعنی حق جل‌وعلا حضرتلرینك وحدانیتنه ایمان کتورمزمیسك دیمکدر ابوسفیان ایتدی یارسول‌الله اتام‌وانام سکافدا اولسون نه کوزل حلیم وکریم اولورسك دیدی اندن ینه یااباسفیان دخی زمان اولمدیمی که بنم رسول‌الله‌ایدیکم بیله‌سك دیدی ینه ابوسفیان اویله‌دیدی دخی ایتدی « اماهذه ففی النفس فیهاشیٔ » بوسوزدن مراد بیوردیغك معنالردن قلبمده برنسنه‌واردر دیدی یعنی ایمانه کلمك خاطره‌سندن خالی دکلم دیمکدر بومقوله سوزلرله ملایمت کوسترر ایدی اما کلمهٔ شهادت کتورمکه دیلی وارمز ایدی حضرت‌عباس ایتدی یااباسفیان بواصل سوزلری قو همان بوینك اورلمزدن اول کلمهٔ شهادت کتوروب مسلمان‌اول دیدی‌اوراده ابوسفیان قلج‌قورقوسندن‌ایمانه کلدی. زمان‌جاهلیتده مشرکلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك اوزرینه کلوب‌انواع فتنه‌وفساد ایتدکلرنده کرك « احد» جنکنده وکرك «خندق» محاصره‌سنده وکرك غیری یرلرده جمله‌سنك پیشوا ومقتدالری هپ ابوسفیان ایدی لات وعزی یولنه چوق خدمتی کچمشدر ایمانه کلمه‌سی دخی آخر بوطریقله اولمش ایدی اما بحسب‌الشرع‌الشریف مسلمان اولوب صحابهٔ کرام عدادنده داخل‌اولمشدر بفضل‌الله امیددر که شرف اسلام وبرکت صحبت سید الانامله رتبهٔ کماله ترقی میسر اولمش‌اوله خصوصا « خیارکم فی‌الجاهلیة خیارکم فی‌الاسلام » حدیث شریفی مقتضاسنجه مؤمنینك خیار وکرامندن اولدیغنه اشتباه یوقدر رضی الله تعالی عنه . اندن حضرت عباس رضی الله عنه ایتدی یارسول‌الله ابوسفیان فخری سور کشیدر بوکا براحسان ایله که ینه قومی اراسنده سنك حسن التفاتکله مفاخرت ایلسون دیدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری نوله دیو بیوردی امر ایلدی منادیلر ندا ایتدیلر که اون درت نفر کیمسه‌دن غیری کفاردن هرکیم که مسجد حرامه کیره اول امیندر وهرکیم ابوسفیانك اوینه کیره اول امیندر وهرکیم کندو اوینه کیروب قپوسنی قپایه امیندر دیو چاغردیلر حاصلی مسجد شریفله ابوسفیانك اوینه داخل اولانلره وکندو اولرینه کیروب قپولرینی قپایانلره امان ویریلوب ینه ابو سفیانه بومرتبه رعایت ایتدیلر واول اون درت کیمسه که آنلره امان ویرلمیوب قتل اولنمه‌لری امر اولنمشیدی انلرك دخی بعضیسی اسلامه کلوب خلاص اولدیلر بعضیسی دخی قتل اولندیلر امان ویرلمدیکنه باعث عالم جاهلیتلرنده قتی چوق‌ادبسزلك ایتمشلر ایدی انکچون امان ویرلمیوب یااسلام یاقلج بیورلمشیدی انلرك بری عبدالله بن سعد بن ابی سرح درکه اسلامه کلمشدر. بری دخی ابن خطلدر که قتل اولنمشدر. ایکیسی دخی ابن خطلك ایکی جاریه‌سیدر « فرتنا » وبرینه « قریبه » دیرلرایدی بری قتل اولندی بری دخی‌اسلامه کلدی اسلامه کلان قنغیسی ایدیکنده اختلاف ایتمشلردر

هیچ برامرده تقدم ایتمکه امیدیمی کسدم . نقلدرکه اسلامه کلدکلری کون قرق بیك اقچه نقدلری بولندی جمله‌سنی شکر اسلام‌ایچون اولکون تصدق ایلدی . نقلدرکه ابوبکر رضی الله تعالی عنه رسول‌اکرم‌صلی الله علیه وسلم حضورنده اوطورمشدی وبرقیلدن عبا کیوب کوکسنی برقالین ایپله برنیجه یردن‌باغلامش ایدی جبریل امین نازل اولوب بوحال اوزره کورمدکده ابوبکری بوهیئتده کوردیکم یوقدی دیوسؤال ایدنجه حضرت‌رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم ابوبکر رضی‌الله‌تعالی‌عنه‌جمله‌مالنی قبل‌الفتح بنم یولمده ایثار ونثار ایدوب اشبو عبادن غیری‌نسنه قالمامشدر دینجه جبریل‌امین‌دیدیکه یارسول الله بن بوخصوص ایچون کلدم الله تعالی سکا سلام ایدوب بیوردیکه ابوبکر رضی‌الله تعالی عنه قولومه بندن سلام ایدوب صورسونکه بوفقرنده بندن راضیمیدر یوقسه‌ساخطمی پس حضرت رسول الله صلی‌الله علیه وسلم ابوبکر رضی‌الله‌تعالی‌عنهه‌دونوب بیوردیکه یاابابکر حضرت

بری دخی ساره‌در که بنی‌المطلب جاریه لرندن ایدی اسلامه کلدی قورتلدی. بری دخی ارنب آدلو برعورت ایدی. بری دخی ابو جهلك اوغلی عکرمه ایدی مسلمان اولدی. بری دخی حارث بن نقید ایدی حضرت علی قتل ایتدی. بری دخی مقیس بن صبابه ایدی بونی نمیله قتل ایتدی. بری دخی هبار بن اسود ایدی مسلمان اولدی بری دخی کعب بن زهیر ایدی اسلامه کلدی. بری دخی هند بنت عتبه ایدی اسلامه کلدی. بری حضرت حمزه یی شهید ایدن وحشی بن حرب ایدی بو دخی مسلمان اولدی. امام احمد ومسلم ونسائی رحمهم الله تعالی روایتلرنده ابو هریره رضی الله تعالی عنه بیورمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه‌یه متوجه اولدی دخی ایکی قولك بریسنه خالد بن ولیدی کوندردی بریسنه زبیری کوندردی وسلاحسز اولان طائفه‌نك اوزرینه ابا عبیده‌یی کوندردی اندن بکا یا ابا هریره انصار قومنی بکا چاغر دیدی بندخی چاغردم کلدیلر فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اطرافنه جمع اولدیلر اندن رسول الله بیوردی قریش قومنك اوباشنی کوررمیسکز دیدی یعنی شول قاریشق خلقی کوررمیسکز دیمکدر اندن بر مبارك الینی اول برمبارك الینك اوستنه قودی، دخی « احصدوهم حصدا حتی توافونی بالصفا » دیو بیوردی. معناسی آنلری اکین بچرکبی بچوك تا صفا یانندن سز بکا کلنجه دیمکدر وصفا مکهٔ مکرمه‌ده بر موضعدر. والحاصل کندولرله ینه کلوب صفا قربنده جمع اولنجه قریشی قیرمق ایچون انصاره اجازت ویردی ابو هریره ایدر اورادن یورودك هرکیمی که قتل ایتمك مراد ایدندکسه قتل ایتدك اندن ابو سفیان کلدی « ابیحت خضراء قریش لا قریش بعد الیوم » دیدی. یعنی قریش جماعتنك قانلری مباح قلندی بوکوندنصکره قریش یوقدر دیمکدر اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « من اغلق بابه فهو آمن » دیو بیوردی. معناسی هرکیم قپوسنی قپایه اویندہ اوتوره جنك ایتمیه امان ویردم دیمك اولور. فتح الباری صاحبی رحمة الله علیه مکة الله قهرا فتح اولندی دیو بیورنلر بوقصه‌یی تمسك ایدنمشلردر دیدی امام اعظم حضرتلرینك وسائر علمادن اکثرینك قوللری بودرکه مکه عنوة فتح اولنمشدر یعنی مشرکلرك الندن ضربا وقهرا آلنمشدر . امام شافعیدن وامام احمددن صلح طریقیله فتح اولندی دیمك روایت اولنمشدر بونلرك دلیلی بودرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اهل مکه‌یه امان ویردی واولرینی کندولره اضافت ایدوب هرکیم قپوسنی قپایه آکا امانلر دیدی واولر قسمت اولنمدن عسکر اسلام آنلرك اولرینه مالك اولمدیلر اکر مالك اوله‌لر ایدی اهل مکه‌یی اولرندن چیقارمق جائز اولوردی دیدیلر وقهرا فتح اولندی دیانلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری قتاله صریحا امر بیوردی وخالددن قتال واقع اولدی و پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری تصریح بیورمشدر که کوندزدن برساعت مکه‌ده قتال کندویه حلال قلندی وحرم شریفده قتال ایتمك خصوصنده کندویه اقتدادن نهی بیوردی یعنی فتح مکه اجلی ایچون

رب العزة سکا سلام ایدوب بوفقرنده بندن راضیمیدر دیو بیورمشلردر : پس اغلیوب ابو بکر رضی الله تعالی عنه کیمدر که ربیسنه ساخط اوله ربمدن راضیم راضیم راضیم دیدی رضی الله تعالی عنه نقلدر که بر کون ابو بکر رضی الله تعالی عنهك قپوسنه بر سائل کلوب شیئا لله دیدکده ویر مکه نسنه بولنمیوب کیدیکی قیصی چیقاروب قپوار اسندن سائله ویروب کندو برشاله بورینوب عبادته مشغول اولدی ناکاه جبریل امین دخی بوحال وبو هیئت اوزره برشاله بورینوب حضرته کلدکده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم یاقرنداشم نه حالتدر سنی بو هیئتده کورمش دکلم دینجه یا محمد بو هیئته کیردیکمی عجبلمه که جمله کوك ملکلرینی بو هیئته کیرمکه امر ایلدی الان ابو بکر رضی الله تعالی عنه بو هیئتده‌در دیدی رضی الله تعالی عنه ابن عباسدن نقلدر که حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بر کون ابو بکر ایله عمر رضی الله تعالی عنهما حضرتلرینه بیوردیلر که

برکوندن برساعتده قتال حلال اولمق بکا مخصوصدر اولمیه که من بعد حرمده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قتال ایتمشدر دیو سزده قتال ایده‌سکز دیو بیورمشدر دیدیلر وسابقده اولر قسمت اولنمادیغنی صلحه دلیل طوتدقلرینه بونلر جواب ویروب ایتدیلر کاه اولور که برمملکت قهرله فتح اولنور اندنصکره ینه خلقنی انده قورلر اولرندن چیقارمزلر اولری اللرندن آلنمادیغی صلحه دلیل اولماز دیدیلر وعلماء شافعیه صلح خصوصنده بعض اقوال ضعیفه دخی یازمشلردر اما اعتماده قابل سوزلری یوقدر اصل تحقیق بودر که مکه قهرا آلنمشدر وقهرا النمغله صلحا آلنمغك یرمحصولنده بحسب الشرع بشقه بشقه حکملری واردر اختلافك فائده‌سی انده ظاهر اولور اندنصکره رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندی مسلح عسکریله بر یاننده ابوبکرالصدیق بریاننده اسدبن حضیر یوررلر ایدی بوحالتله مکه شهرینه کیردی . روایت اولنور که شهره کیررایکن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ابوسفیان بوشوکتنی کوردی دخی حضرت عباسه ایتدی« یا ابا الفضل لقد اصبح ملك ابن اخیك ملکا عظیما » دیدی یعنی قرنداشك اوغلینك سلطنتی بیوك سلطنت اولدی دیمکدر عباس رضی‌الله تعالی عنه ایتدی یا ابا سفیان نیچون بویله دیرسك بوسلطنت دکلدر نبوتدر دیدی ابوسفیانده نعم دیدی. نقل اولنور که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حق تعالی حضرتلرینك کندویه مکهٔ معظمه‌نك فتحنی میسر ایتدیکنه شکرا وحق تعالی حضرتلرینك عظمتنه خضوعا وتواضعا مبارك باشنی شویله اشاغی اکش ایدیکه تا دوه‌نك رحلنه طوقنملی اولمشیدی دیدیلر ورحل دیدکلری بر کوچك سمردر که همان آدم بنمك ایچون دوه‌یه اوررلر حاصلی دوه‌نك اکریدر اوبر بیوك هود دکلدر . صحیح بخاریده انس بن مالك رضی‌الله عنه حضرتلرندن مرویدر که فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه‌یه کیردیکی زمانده مبارك باشنه مغفر کیمش ایدی ومغفر دیدکلری برجنس تولغه‌در اما جابر بن عبدالله روایتی اوزره مبارك باشنه صارغمش ایدی دینلمشدر بعض علما بیورمشدر که جائز که مقدم قره صارغمش اوله صکره دن قتال احتمالیله مغفر کیمش اوله دیدیلر بعضیلر ایتدیلر جائزدر که مغفرك اوستنه برمقدار قره صارغمش اوله دیدیلر. امام بخاری رحمة‌الله علیه روایتنده اسامة بن زید رضی‌الله تعالی عنه ایتدی یارسول‌الله یارین انشاءالله مکه شهرنده نره‌یه قونارسکز دیدی فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه عقیل بزه قونه‌جق یر براقدیمی دیوبیوردی عقیل ابوطالبك براوغلیدر که ابوطالب وفات ایلدیکی زمانده کفر اوزره ایدی باباسنك میراثنی اول وآنك کوچك قرنداشی طالب آلمشلر ایدی حضرت علی وجعفر مسلمانلر ایدی ابوطالبدن میراث آلمامشلر ایدی بررواینده فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه ان شاء الله فتح میسر اولنجه منزلمز شول یردر که اوراده قریش کفر اوزره ایکن آندلر ایچمشیدی دیو

ملکلرده وانبیالرده مثلکزی خبرویره‌یمی ویردیدیلر ایتدی یاابابکر سنك مثلك میکائله بکزر که الله تعالینك قوللرینه رحمتدن غیری هیچ برشیٔ ایله کلمزوانبیاده مثلك حضرت ابراهیم علیه السلامه بکزر که قومی کندویی تکذیب ایدوب آتشه القا ایتدکدنصکره شفقت غلبه ایدوب ﴿فمن تبعنی فانه منی ومن عصانی فانك غفور رحیم﴾ یعنی یارب بکا تابع اولنلر خود بندندر اماعاصی اولنلریده یارلغیجی واسر کیجیسك دیدی یاعمر سنك مثلك جبرائیله بکزر که الله تعالینك عدولرینه متصل عذاب وشدت ویأس کتورمده‌در وانبیاده مثلك حضرت نوح علیه‌السلامه بکزر که اعدای دینه غضب ایدوب ﴿رب لاتذر علی الارض من الکافرین دیارا﴾ دیدی پس بوایکی سرورك بریسنك عامهٔ خلقه شفقتندن و بریسنك اعدای دینه شدتندن خبر ویرمش اولور رضی‌الله تعالی عنهما چونکه اول کان صدقك مال ایشارندن بیان اولندی قولاق طوت جان وباش ایشارندن برذره عیان ایدم نقلدر که چونکه

بیوردی مرادشریفلری محصب دیدکلری موضع ایدی وبونك اصلی بودرکه فخرعالم
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ابتداء ظهورنده قریش بریره کلوب شویله
یمینلر ایتمشلر ایدیکه بنی هاشم وبنی المطلب جماعتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینی کندولره تسلیم ایتمینجه آنلر ایله مابینلرنده نه قز آلوب قز ویرمك
ونه بیع وشرا ایتمك اوله رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری مراد ایدندیلرکه
فتح میسر اولنجه کفارك تااول جمع اولوب آند ایچدکلری محلده قونه‌لر برروایتده
وارد اولمشدرکه فتح کونی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ام هانی. اونده
غسل ایتدی اندن سکز رکعت قوشلق نمازی قیلدی ام هانی رضی الله عنها بیورمشدرکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اوندن خفیف نماز قیلدیغنی کورمدم
الا بوقدر وارکه رکوع وسجودی تمام ایلردی دیمشدر فتح کوننك ایرتسی اولدیغی
کبی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری طوروب خلقه خطبه اوقودی حق
جل وعلا حضرتلرینه حمد وثنا دنصکره ایتدی ای آدم اوغلانلری تحقیقا حق سبحانه
وتعالی حضرتلری کوکلری ویرلری خلق ایتدیکی کون مکه‌یی حرام قیلمشدر ایمدی
مکه حق تعالی نك حرمتیله تاقیامت کوننه دکین حرامدر ایمدی حق تعالی‌یه ویوم
آخرته ایمان کتورن کیمسه‌یه مکه‌ده قان دوکمك واغاج کسمك حلال اولماز اکر
برکیمسه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بونده قتال ایتمشدر دیو رخصت
طوتمق استرسه سز اکا دیکزکه تحقیقا حق جل وعلا حضرتلری رسولنه اذن
ویرمش ایدی سزه اذن ویرمدی وبکادخی کونده همان برساعت حلال قلنمش ایدی
ینه بوکون حرمتی عودت ایلدی دونکی حرمتی کبی ایمدی حاضر اولان کشیلر
غائب اولنلره خبر ویرسونلرکه حال بویله در دیو بیوردی ورسول الله صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینه فتح کونی حلال قلنان ساعتدن مراد صباحدن ایکندی‌یه‌دك
ایدی دیمشلردر اندنصکره قریشه خطاب ایدوب ایتدی یامعشر قریش بن سزك
اراکزده نه ایلسم کرك نصل ملاحظه ایلرسکز دیدی انلردخی « فقالوا خیرا اخ کریم
وابن اخ کریم » دیدیلر یعنی ایده جکك خیردرسن کریم قرنداش سك وکریم قرنداش
اوغلی سك دیمکدر. اندن فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری « اذهبوا فانتم الطلقاء »
دیو بیوردی. یعنی یورویك کیدك ایمدی سز اطلاق وآزاد اولنمشلرسکز سزی کیمسه
اسیر ایتمز کندی عالمکزده اولك دیمکدر . روایت اولنورکه حق سبحانه وتعالی حضر-
تلری مکه‌نك فتحنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه احسان بیوردی دخی
انصار قومی بویله ملاحظه ایتدیلرکه شمدنکرو فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضر-
تلری مدینه‌یی ترك ایدوب کله کندی شهرنده ساکن اوله بومعنایی سویله‌شورلردی
فخرعالم افندیمز حضرتلری صفا اوزرنده مبارك اللرینی قالدرمش دعا ایدرایدی تمام
ایتدکدنصکره انصاره نه شویلشدیکز دیو سؤال ایلدی برشیٔ یوق یارسول الله
دیدیلر ابرام ایلدی آخر ایتدیلر اشته یارسول الله سویلدیکمز بو ایدی دیدیلر

فخرعالم صلی الله علیه وسلم
فرمان خدا برله مکه‌دن
هجرت دیلدی بنمله بو
یولده کیم همراه اولور
وجان وباشه کیم قیار دینجه
جمله‌دن حضرت ابو بکر
رضی الله تعالی عنه تقدم
ایدوب آنام و انام و مال
وجانم جمله یولکه فدا
یارسول الله بو خدمته بن
قولکی قبول ایله دیو التجا
وتضرع ایدنجه حضرت
قبول بیوروب کیجه ایله ماه
وکیوان کبی سیر ایلدیلر
و حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلمی صاقنوب
کاه اردینه وکاه اوکنه وکاه
صاغنه وکاه صولنه کچردی
وکاه حضرتی اموزینه آلوب
کندو ایاغی پارمقلرینك
اوزرینه باصار ایدی اعدا
ایزلمسون دیو وبو اثناده
حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلم بیوردیلرکه یاابا
بکر نه اضطراب چکرسك
کندو نفسك ایچونمی
قورقارسك جواب ویرد-
یکه حاشا که ابو بکر بو
یولده کندو جانی قایره
ولکن یارسول الله سنك
مبارك جسدکدن بر قیله
خلل کله دیو خوف
ایدرمکه بیك بنم کبینك
باشی دوشمك یکدر سنك

« معاذالله محیای محیاکم والممات مماتکم[٤] » دیو بیوردی. معناسی معاذالله که سزی ترك ایدهم حیاتم سزك حیاتکزله ومماتم سزك مماتکزله در دیمکدر محصلی البته سزدن مفارقت ایتمزم دیمك اولور وحضرت فخر کائنات بو معنادن استعاذه بیوردیغی اول ایدیکه ابتدای ظهورده انصار قومیله معاهده قیلمشدیکه انلری ترك ایتمیه. نقل ایدرلرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کعبهٔ معظمه یی طواف ایدرایکن فضالة بن عمیر بن الملوح دیرلر برکشی وارایدی قصد ایلدیکه ناکاه اول وجود شریفه برزیان کتوره اندن فخر عالم یقین کلدیکی کبی « افضالة » دیدی اول دخی «نعم» یارسول الله دیدی رسول الله حضرتلری ایتدی کوکلکدن نه کچدی دیدی برشیٔ یوق یارسول الله حق تعالی یی ذکر ایدرم دیدی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام کولدی اندن ایتدی یافضاله استغفار ایله دیدی ومبارك الینی فضاله نك کوکسنه قودی همان فضاله نك قلبی سکون بولدی صکره دن بعض زمانده یمین ایدوب حکایه ایلردیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری هنوز مبارك الینی کوکسمدن قالدیرمدن قلبمه برمحبت دوشدیکه حق جل وعلا حضرتلری حلق ایتدیکی اشیاده بکا رسول اللهدن سوکلو برشیٔ قالمدی دیرایدی اندن برجمعه کونی که مبارك رمضان شریفك اون کونی قالمش ایدی سید کائنات علیه اتم التحیات کعبهٔ معظمه یی طواف ایلردی واولوقت کعبه نك اطرافنده اوچیوز التمش صنم دکلمش ایدی هر صنمك قارشوسنه کلدکجه مبارك النده اولان اغاج بوداغیله اشارت ایدوب ﴿ جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل کان زهوقا ﴾ دیدیکی کبی اول صنم یوزینك اوستنه یقیلوردی باوجودکه هربری دکلدیکی یره قورشونلر وباقرلر آقیدیلوب محکم برکتمشلر ایدی. وذکر اولنان لفظ شریفك معناسی ندرواندہ واقع اولان حق وباطلدن مراد ندر دیو علما اقوال بیورمشلردر. قتاده رضی الله عنه قولنجه قرأن کلدی شیطان کتدی دیمکدر ابن جریج رحمة الله علیه قولنجه جهاد کلدی شرك کتدی دیمکدر مقاتل رحمة الله علیه قولنجه عبادة الله کلدی عبادت شیطان کیتدی دیمکدر . ابن عباس حضرتلرندن مرویدرکه اول کون رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کلدی کعبه نك ایچنده صنملر وارایدی حضرت فخر عالم کیرمدن امتناع ایدوب امر ایلدیکه ایچروده اولان پوتلری هپ طشره چیقاره لر اندن امر شریف موجبنجه صنملری طشره چیقاردیلر وزعم باطللرنجه حضرت ابراهیم وحضرت اسمعیل صلوات الله علی نبینا وعلیهما السلام شکللریدر دیو ایکی پوت یونمشلر ایدی واللرینه ازلام ویرمشلر ایدی وسابقا بیان اولندیغی اوزره ازلام شول یالکز اوقلردرکه اوزرینه خطلر یازارلر دخی یره براغورلر قاعده لری اوزره آنکله عمل ایدرلرایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کورنجه « قاتلهم الله اما والله لقد علموا انهما لم یستقسما بها قط » دیو بیوردی. معناسی الله تعالی حضرتلری مشرکلری قتل ایلسون اندن بوایتدکلری حق میدر والله تحقیقا بیلورلردیکه ابراهیم واسمعیل هرکز ازلام استقسام ایتمامشلردر دیمکدر اولزمانده

کبی معماردینك برشعره سی دوشمکدن حضرت جواب ویردیکه ﴿ لاتحزن ان الله معنا ﴾ قچن غاره کلدیلر ابوبکر رضی الله تعالی عنه دیدیکه یارسول الله صبر ایدك اول غاره بن قولك کیرسون ناکاه سباع وهوامدن اکر موزی وارایسه ضرری ابو بکر کورسك دینجه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم اذن ویروب کیردیلر وکوردیلر که برغار کنج غموم ومأوای ذات السمومدر اکرچه حیات وعقارب بی شماردر لکن ابوبکر رضی الله تعالی عنهی کوردکده هربری تار ماراولوب ثقبلرینه کیردیلر پس ابوبکر رضی الله تعالی عنه تدارك ایدوب مبارك جبه سنی پاره پاره ایدوب اول دلیکلری طوتدی لکن بردلیك باقی قالوب اکاپاره یتمدی پس اونیده مبارك ایاغیله طوتمق مراد ایدوب حضرتی کتوروب تاصباح اولنجه قدر ایاغنی اول دلیکه طوتدی چون صباح اولوب ابوبکر رضی الله تعالی عنهك جبه سنی اوکنده کورمینجه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم قنی جبك نه اولدی دیو سؤال ایدوب یارسول الله

[٤] فی المواهب معاذالله المحیا محیاکم والممات مماتکم مصححه (کعبه)

کعبه‌نك مفتاحی عثمان بن ابی طلحه آدلو برکشینك ضبطنده ایدی. امام مسلم رحمة‌الله علیه روایتنده ابن عمر رضی‌الله تعالی عنهما حضرتلرندن مرویدر که فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه‌یه کلدکده قصوی آدلو دوه‌سنه بنوب اسامة بن زیدی که کندو بنده‌زاده‌سی ایدی دوه‌نك آردنه بندرمش ایدی کلوب تا کعبهٔ مکرمه اوکنده دوه‌سنی چوکرتدی ذکر اولنان حضرت عثماندن کعبه‌نك مفتاحنی ایستدی اولدخی کتدی اناسنه واردی اناسی مفتاحی ویرمامك ایستدی عثمان یمین ایلدی یا مفتاحی ویر یاخود بکا قلج چکرم دیدی اندن قاری مفتاحی ویردی عثمان آلوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی اندن آلوب کعبة اللهی آچدی. محمد بن سعد رحمة‌الله علیه طبقاتنده حضرت عثمان بن ابی طلحه‌دن شویله روایت ایلمشدر که ایتدی زمان جاهلیتده عادتمز بو ایدیکه کعبه‌یی دوشنبه وپنجشنبه کونلرنده آچاردق هجرتدن اول برکون رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری کلدی خلق ایله کعبه‌یه کیرمك دیلدی بن غلظت ایدوب نامعقول سوز سویلدم رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حلم کوستردی وایتدی یا عثمان شویله ظن اولنورکه برکون بو مفتاحی سن بنم المده کوره‌سك شول حالده که بن کیمی ایسترسم انده قویام دیدی بن دخی ایتدم سن دیدیکك کبی اولدیغی کونده قریش طائفه‌سی هلاك اوله‌لر وذلیل اوله‌لر دیدم اول دخی بیوردی بلکه اولزمانده معمور اوله‌لر وعزیز اوله‌لر دیدی اندن کعبه‌یه کیردی واول سویلدیکی سوز بنم کوکلمه یر ایلدی شویله کوکلمه کلدیکه آز زمانده قضیه تا دیدیکی کبی اوله اندن مکة‌الله فتح اولندیغی کون بندن مفتاحی ایستدی بن دخی کتوردم المدن آلدی ینه بکا ویردی وایتدی آل بو مفتاحی من بعد سنك الکده مؤبد ومخلد اولسون سنك الکدن بونی کیمسه آلماز الا ظالم آلور یا عثمان تحقیقا حق سبحانه وتعالی حضرتلری سزی کندی اوینه امین ایلدی بو اودن هرنسنه که سزه وجه مشروح اوزره حاصل اولور انی آلك اکل ایدك دیو بیوردی اندن بن دوندم کیتدم ینه چاغردی واردیغم کبی ایتدی « المیکن الذی قلت لك » یعنی واقع اولمدیمی اول نسنه که بن سکا دیمش ایدم عثمان بن ابی طلحه ایدر همان بویله بیوردیغی کبی اول هجرتدن اول سویلدیکی سوز خاطریمه کلدی که یا عثمان بلکه بو مفتاحی برکون سن بنم المده کوره‌سك دیمشیدی بنده ایتدم بلی یارسول‌الله واقع اولدی «اشهد انك رسول‌الله» دیدم. بعض علمادن مرویدر که رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری مفتاحی عثماندن ایستدیکی زمانده عثمان مفتاحی ویرمکه الینی اوزاتدیغی کبی حضرت عباس رضی‌الله عنه ایتدی یارسول‌الله مکه‌نك مفتاحنی سقایه ایله بله قیل دیدی یعنی هم زمزم قیوسنك تصرفنی وهم باب کعبه‌نك تصرفنی بکا ویردیدی سقایت زمزم کندویه مسلم ایدی مفتاحی دخی ایستدی حضرت عثمان بو سوزی ایشیدنجه الینی چکدی ویرمدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یا عثمان اکر حق تعالی حضرتلرینه ویوم آخرته ایمان کتوردك ایسه مفتاحی ویردیدی عثمان دخی آل امانتله دیوب مفتاحی صونی

یولکده جبه‌یی چاك ایدوب عقارب ومار دلیکلرینی طوتدم دیو جواب ویرنجه حضرت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم مبارك اللرینی قالدیروب «اللهم اجعل ابا بکر معی فی درجتی یوم القیامة» دیو دعا ایلدی نقلدرکه بو اثناده حضرت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم ابو بکر رضی‌الله تعالی عنهك وجهنده تغیر کوروب سببندن سؤال ایتدکده قضیه‌یی تقریر ایدوب جمله دلیکلری طوتدم لکن جبه پاره‌سی بر دلیکه وفا ایتمیوب اکا ایاغمی طیقه مشدم برقاچ ساعتدرکه برافعی کلوب ایاغمی صوقار وقورقارم که ایاغمی کیدرسم کلور چیقار وسن ذات لطیفه برضرری یتردینجه حضرت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم «خل بینه وبینی» دیوب ایاغنی دلیکدن کیدردکده همان برافعی پرسم ورؤیتی موجب حزن وغم ظاهر اولوب حضرت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم یا افعی بنم یارغارمی ورفیق اسفارمی وواقف اسرارمی حقدن حیا ایتمیوب نیچون سم جفا ایله پر بلا ایتدك دیو خطاب عتاب ایدنجه

ویردی اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها ﴾ آیات کریمه‌سنی انزال ایلدی. معناسی تحقیقا الله تبارك وتعالی حضرتلری امانتلری صاحبلرینه ویرمکی سزه امر ایلر دیمکدر اوراده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مفتاحی حضرت عثمانه تسلیم ایدوب قیامته دك آنك آل واولادینه مشروط قیلدی عثمان وفات ایدنجه قرنداشی اولان حضرت شیبه‌یه ویرلدی وبالجمله مفتاح شریف ضبطنی ابدالآباد اول نسله مخصوصدر . امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه اول کون کعبه‌نك ایچنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری واسامة بن زید و بلال وعثمان بن ابی طلحه کیردیلر دخی قپویی اوزرلرینه قپادیلر ابن عمر رضی الله تعالی عنهما بیورمشدرکه قپویی ینه آچدقلری زمانده اول کیرن بن ایدم ایچرو کیردم حضرت بلال ایله بولوشدم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نماز قیلدیمی دیو سؤال ایتدم حضرت بلال ایتدی نعم شو ایکی یمانی دیرك مابیننده قیلدی دیو جواب ویردی اما قاچ رکعت قیلدیغنی سؤال ایتمك خاطرمدن کتدی دیو بیورمشدر . امام بخاری رحمة الله علیه روایتلرینك برنده بویله‌درکه نماز قیلدیغی یرده بردیرك صاغنده بردیرك صولنده اوچ دیرك دخی کیروسنده واقع اولمشیدی بوروایت مقتضاسنجه اولزمانده کعبهٔ معظمه‌نك ایچنده بش دیرك اولمق لازم کلور بوندن غیری دخی اقوال وارداولمشدر. ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه ایتدی اسامه بکا خبر ویردیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کعبهٔ معظمه‌یه کیردی هرجانبنده دعا قیلدی اما نماز قیلمادی دیمشدر .امام نووی رحمة الله علیه بیورمشدرکه علماء حدیث حضرت بلال رضی الله عنهك روایتنی اخذ ایتمك اوزره اتفاق ایتمشلردر یعنی صحیح بودرکه حضرت بلالك بیوردیغی کبی اول کون پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری کعبه‌نك ایچنده نماز قیلمشدر دیدیلر وحضرت اسامه قیلمدی دیدیکنك وجهی ابوداود طیالیسیدن روایت اولنان بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه‌نك ایچنه کیردی دخی کوردیکه یریر صورتلر یازلمش همان صو ایستدیکه اول صورتلری یقایوب کیدره اسامه رضی الله عنه طشره چیقدی برقوغه صو کتوردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری هم صورتلری سیلردی وهم یازنلر ایچون « قاتل الله قوما یصورون مالایخلقون » دیو بیوردی . یعنی الله تعالی حضرتلری قتل ایلسون شول قومیکه خلق ایتمدکلری نسنه‌یی تصویر ایدرلر بوروایت مقتضاسنجه ظاهر بودرکه اسامه صویه کتدیکی زمانده نماز قیلمشدر وقیلدیغنی بلال رضی الله عنه کوروب روایت ایلمشدر اسامه‌نك قیلمدی دیدیکی کورمدیکی ایچون اولمشدر والله اعلم. امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری مکه‌یی فتح ایتدکدنصکره اون بش کون ایچنده طورمشدر بعض روایتلرده دخی زیاده طوردی دینلمشدر . اکلیل صاحبی رحمة الله علیه اون کوندن زیاده طوردی ونمازنی سفری قیلوردی دیمشدر

جوابه متصدی اولوب دیدیکه ایا حبیب الرحمان ویانبی انس وجان سنك عاشقك همان انسان دکلدر بلکه زمرهٔ حیوانده سنك طفیل مشتاقکدر بن قولك چوق بر یاشلی حیوان و انساندن نیجه‌یی حیاتندن دور ایتمش بر حیه ایدم لکن براولودن سنك اوصافك ایشیدوب عاشق دیوانه‌ك اولمشدم وبوغار محنت آبادی یمن قدمکله صفهٔ صفا ایده جکك بیلمشیدم پس طول زماندرکه بن مار بیمار اشبو غار محنتی مأوی ایدینوب لیل ونهار یوللرك کوزه‌دردم تاکه طلعتك تریاقك سم هجرمه مرهم ودردمه‌ام سم ایدم چونکه اسعد اوقاتده بوغار پرظلامده صدیقك صبح صادق کبی ظاهر اولوب عقبنجه دولتم کونشی طوغدی امانه حاصل که صدیقك ینه حائل اولدی اکابناء خوف حیا بن قولکدن زائل اولوب بو کبستا خلق بندن واقع اولدی دیو عذر ایتدکده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم حیه‌نك عذرینی قبول ایدوب ابوبکر رضی الله تعالی عنهك جراحت سمی یرینه لعاب شریفنی

فاسی رحمة الله علیه تاریخ مکه‌ده بیورمشدر مکة الله فتح اولندیغی کون رمضان شریفك اونی قالمشیدی. بوندنصکره واقع اولان ﴿سریهٔ خالد بن ولید﴾ در رضی الله عنه «نخله» دیدکلری موضعده «عزی» دیرلر برصنم وارایدی جمیع قریش وبنی کنانه طائفه‌سنك معبودلری ایدی جمله صنملرینك اعظمی ایدی فتح مکه‌دن بش کون صکره اوتوز نفر کیمسه‌ایله خالدی اول صنمی ییقمغه کوندرمش ایدی واردیلر ییقدیلر دخی دونوب کلدیلر رسول الله حضرتلرینه خبر ویردیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خالده هیچ نسنه کوردیکمی دیو سؤال ایتدی نسنه کورمدم یارسول الله دیدی ایتدی ایمدی سن انی تحقیقا ییقمامش‌سك دون ینه وارایوییق دیو خالده امر ایلدی خالدینه واروب قلجنی صیردیغی کبی برقره صورتلو صاچلری طاغلمش چپلاق قاری خالده قارشو کلدی خالد رضی الله عنه برقلج باصدی ایکی پاره ایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب خبر ویردکده «نعم تلك العزی وقد یئست ان تعبد ببلادکم ابدا» دیو بیوردی. یعنی نعم اشته عزی اول قلجله چالدیغك قاری ایدی تحقیقا سزك مملکتلریکزده معبودلقدن ناامید اولدی دیمکدر واول قاری شکلنده کورینن ملعون جین وشیاطین‌دن برنسنه ایدیکه اول صنمك ایچنه کیرمش ایدی لعنة الله علیه. بوندنصکره ﴿سریهٔ عمرو بن العاصی﴾ در بودخی رمضان شریف ایچنده مکهٔ مکرمه‌دن اوچ میل یرده هذیل طائفه‌سنك «سواع» آدلو برصنملری وار ایدی انی ییقمغه کوندرلدی عمرو بیورمشدر که واردیغم زمانده صنمك بکجیسی بکا نه استرسك دیدی بندخی سواعی ییقمغه کلدم رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اویله بیوردی دیدم قادر اوله مزسك دیدی نیچون دیدم ایتدی سواع سنی قومزبن ایتدم سواع کورروایشیدرمی همان واردم صنمی پاره‌پاره ایلدم بکجی‌یه کوردکی نیجه اولدی دیدم «اسلمت لله» دیدی مسلمان اولدی. بوندنصکره ﴿سریهٔ سعد بن زید﴾ در رضی الله تعالی عنه بودخی مذکور رمضان ایچنده یکرمی نفر آتلو ایله اوس وخزرج طائفه‌لرینك «منات» دیدکلری صنملرینی ییقمغه ارسال اولندی بونك بکجیسی دخی سعده نه استرسك دیدی سعد رضی الله عنه مناتی ییقمغه کلدم دیدی بکجی ایشته منات دیدی همان سعد ایلری واردیغی کبی سابقاذکر اولنان صفت اوزره مناتك ایچندن برعورت فریاد ایده‌رك وکوکسن دوکه‌رك چیقدی سعده قارشو کلدی همان سعد برقلج چالدی هلاك ایلدی اندن صنمك یاننه واروب یولداشلریله ییقدی ودوشوروب پاره‌لدی. بوندنصکره ﴿سریة خالد بن ولید﴾ در رضی الله عنه عزی‌یی ییقوب کلدکدنصکره ماه شوال ایچنده بنی حذیمه طائفه‌سنی اسلامه دعوت ایچون اوچیوز اللی نفر کیمسه‌ایله مکه‌نك اشاغی جانبنده «یلملم» ناحیه‌سنه کوندرلدی امام بخاری رحمة الله علیه روایتی اوزره خالد ذکر اولنان طائفه‌یه سزنه سکز دیو سؤال ایتدکده «صبأنا» دیو جواب ویردیلر مقصودلری مسلمان اولدق دیمك ایدی اما اسلام لفظنه آغزلری یقشمز ایدی ارالرنده استعمال اولنمامغین ایوجه ادا ایده مزلر ایدی امر

مرهم ایدوب شفا بولدی رضی الله تعالی عنه نقلدرکه غارده نیجه زمانکه اکلندیلر ابو بکره عطش غلبه سیله حرارت عارض اولوب حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمه عرض ایتدکده یاابابکر چیق غارك اغزنده‌کی نهردن ایچ دیو بیوردیلر امتثالا للامر چیقوب کوردیکه بر ایرماق اقار قاردن صغوق هم آق وعسلدن احلی ومسکدن رایحه‌سی اطیب پس ایچوب کرو کلدکده یارسول الله بونه آب حیاتدرکه بورأس جبلده جاری اولمش و مثلنی کمسه کورممش دیدکده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم جواب بیوردیلر که نعم یا ابا بکر بو ایرماق دنیا انهارندن دکلدر بلکه حضرت رزاق جل شانه انهارجنته مؤکل اولان ملکه بیوردیلر تا جنت فردوسدن بونهری اجرا ایدوب اشبو غارك اغزندن اقه وابو بکر اندن ایچه پس ابوبکر فرحندن بکا ایدوب یارسول الله انام اتام سکا فدا اولسون ابو بکرك الله تعالی قتنده بوقدر مرتبه‌سی وارمیدرکه انك ایچون

ایلدی جمله‌سنی بغلدیلر اندن یولداشلرینه اولشدردی هرکشی کندی اسیرنی یتاغنه آلوب کتدی اندن ایرتسی کون اولدیغی کبی منادیسی ندا ایلدیکه هرکیمك النده اسیر وارایسه قتل ایلیه بنی سلیم طائفه‌سی کندی اللرنده اولان اسیرلری قتل ایتدیلر امامهاجرین وانصار کندی اسیرلرینی کوندردیلر اندن بوخبر رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینه یتشدیکی زمانده غایت بیحضور اولدی « اللهم انی ابرأ الیك مماصنع خالد » دیدی حاصل خالدك ایتدیکی ایشدن حق تعالی حضرتلرینه التجا ایدوب برائت کوستردی وحضرت علی‌یی ارسال ایتدی قتل اولنانلرك دیتلرینی ویردردی . خطابی رحمة‌الله علیه بیورمشدر که احتمالدر که خالدك ایتدیکی اول طائفه اسلام لفظندن عدول ایتدکلری ایچون ودینه منقاد اولمدقلریچون تأویل طریقیله صادر اولمش اوله وپیغمبر یمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك اول فعلی انکار ایتدیکی «صبأنا» دیمکدن مرادلرینی فهم ایتمکده صبر وتأنی قیلمدی عجله ایلیوب قیردی دیمك اوله‌دیمشدر. بوندنصکره واقع اولان ﴿ غزوهٔ حنین ﴾ در حنین دیدکلری مکه‌دن اوچ کیجه‌لك منزلده «طائف» مملکتی قربنده بروادیدر وبوغزایه «غزوهٔ هوازن» دخی دیرلر بونك سببی اول واقع اولمشدیکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری مکهٔ مکرمه‌یی فتح ایدوب اکثر خلقی اسلامه کلنجه «هوازن وثقیف» قبیله‌لرینك اشرافی بری برلرینه واردیلر کلدیلر اتفاق ایدوب مسلمانلرله جنك ایتمك ایچون عسکر جمع ایتدیلر ورئیسلری مالك بن عوف النضری دیدکلری کیمسه ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلر دخی کفارك حرکتنی استماع ایدنجه ماه شوالك التنجی جمعه ایرتسی کونده اون ایکی بیك نفر صحابه ایله قارشوواردی اون بیکی اهل مدینه‌دن وایکی بیکی مکه‌ده اسلامه کلان مکه قومندن ایدی ومکه شهرینك محافظه‌سنی عتاب بن اسیده اصمارلدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلریله بوغزایه سکسان نفر مشرکین بله چیقمشلر ایدی جمله‌دن بری صفوان بن امیه ایدیکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اندن یوز جبه عاریت آلمشیدی شوالك اونجی کیجه‌سی حنین وادیسنه یتشدیلر فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه حضرتلرینك نقدار عسکرله کلدیکنی یوقلمغه کفاردن جاسوس کلوب خبر آلوب کتدی جاسوس وارنجه چوق کیمسه قورقولرندن طاغلمشلر ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دخی عبدالله بن حدرد نام کیمسه‌یی کوندروب کفارك خبرلرینی آلدی . روایت اولنور که اصحاب کرام رضی‌الله عنهم برکون خیلی یول رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلریله یورودیلر برکیمسه کلدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه ایتدی بن سزدن ایلری کتمش ایدم فلان طاغك اوستنه چیقوب باقدم هوازن طائفه‌سنی کوردم عورتلری اوغلنلریله ودوه‌لریله وقیونلریله غایت کثرتله کلدیلر حنین وادیسنه قوندیلر دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری تبسم ایدوب ان‌شاءالله یارین آنلر مسلمانلره غنیمت

مکه طاغنده جنتدن ایرماق اقیده‌دینجه حضرت رسول الله صلی‌الله علیه وسلم نعم یاابابکر الله تعالی قتنده دخی زیاده قدرك واردر شول الله حقیچون که بنی حقله خلقه نبی کوندردی سکا بغض ایدن کمسه جنته کیرمز اکرنبی عملی قدر عملیده اولورسه دیوبیوردیلر حضرت انس رضی الله تعالی عنهدن نقلدرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیورمشلر معراج کیجه‌سی جبرائیله سؤال ایتدمکه روزقیامتده امتك جمله‌سنه سؤال اولورمی جواب ویردیکه یامحمد امتنك جمله‌سنه حساب واردر الا ابوبکره یوقدرکه اکا یاابابکر یوری سن حسابسز جنته کیت جواب ویره که بن جنته کیرم تاکه دنیاده بنی سونلر بنمله کرمینجه رضی‌الله تعالی عنه ابن عمر رضی الله تعالی عنهمادن نقلدرکه حضرت رسول اکرم صلی‌الله علیه‌وسلم بیورمشلر که ابوبکر رضی الله تعالی عنه دنیایه کلدکده حضرت حق جل شانه جنت عدنه اقبال ایدوب بیورمشلرکه یاجنت عدن عزم وجلالم

اوله جقدر دیو بیوردی . روایت اولنمشدر که حنین غزاسنده اهل اسلامدن برکشی مسلمانلرك کثرتنه مغرور اولدی دخی بوکون بزه مغلوب اولمق یوقدر دیدی بوسوز رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کوج کلدی حظ ایتمدیلر اندنصکره کندینك دلدل آدلو برقاطری وارایدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن صکره حضرت علینك اولمشدر اول قاطرهٔ بندی وبری بری اوستنه ایکی جبه کیدی ومبارك باشنه مغفر وبیضه کیدی اندن صباح قرانلیغی ایدی هوازن طائفه‌سی اولقدر لشکر ایله کلدیکه هرکز کورلمش دکلدی همان کلوب حمله ایتدکلری کبی بوجانبدن بنی سلیم عسکری اوکلرندن قاچدیلر آنلری کورنجه اهل مکه دخی طیانمیوب دوندیلر والحاصل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده همان حضرت عباس وعلی وفضل بن عباس وابوسفیان ابن حارث وابوبکر الصدیق وعمر بن الخطاب واسامة بن زید واهل بیت واصحابدن برقاچ کشی قالدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین کیرو قلانی هپ طاغلدیلر وعباس رضی الله تعالی عنه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری دشمن اراسنه ایلرو کتمسون دیو قاطرك باشنی طوتارایدی وابن حارث اوزنکیسنه یاپشمش ایدی زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طورمیوب قاطری ایلرو سوردردی اندن حضرت عباسه امر ایلدی اصحابنه ندا ایتدردی عباس رضی الله عنه بلند آواز لو کشی ایدی همان «یااصحاب السریة. یااصحاب سورة البقرة» دیو ندا ایتدیکی کبی اول پریشان اولان اصحاب حضرت عباسك آوازینی ایشتدکلری کبی سکرده سکرده کلوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننه جمع اولدیلر اندن امر ایلدی کفارك اوزرینه براوغوردن حمله ایلیوب همان بری برینه کیردیلر محکم جنك ایتمکه باشلدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری نظر ایدوب بوحالتی کورنجه «الآن حمی الوطیس» دیو بیوردی. معناسی تنور شمدی قزدی دیمکدر بوندن دخی مراد محاربه تمام کرما کرم اولدی دیمکدر آندن فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم یردن بر آوج اوفاق طاشلر آلوب دشمنه قارشو آتدی دخی «شاهت الوجوه» دیدی نقدر کافر وار ایسه جمله‌سنك کوزلرینه کیردی . یعلی بن عطار رحمة الله علیه ابن همامدن روایت ایلمشدر اولدخی عبدالرحمن فهریدن روایت ایتمشدرکه حنین غزاسنده کفار لشکرنده اولان طائفه‌نك اوغلری اتالرندن شویله روایت ایدرلر ایدیکه اول کون بزدن برکیمسه قالمدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آتدیغی طوپراقدن انك کوزلرینه واغزینه طوپراق طولمیه وکوکدن برآواز ایشتدك شویله ایدیکه کویا برلیکن اوستنه تیمور یورودرلر کبی کلور ایدی دیمشلردر . صحیح بخاریده براء بن عازب رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن مرویدرکه هوازن طائفه‌سی اوق آتیجیلر ایدی بز یوریش ایتدیکمز کبی اوکزدن قاچدیلر آنلرك قاچدیغنی کورنجه همان بزیغمایه باشلدق آنلرینه بزی اوقه طوتدیلر

حقیچون سکا بو طوغان اوغلانی سندن غیریسنه قویمیم رضی الله تعالی عنه ابوسعید خدری رضی الله تعالی عنهدن نقلدرکه حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشلرکه بنم کوك اهلندن ایکی وزیرم واردر بری جبرائیل وبری میکائیل علیهما السلامدر ویر اهلندنده ایکی وزیرم واردر بری ابوبکر وبری عمر رضی الله تعالی عنهمادر مرویدر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمك خصال حمیده‌سی اوچیوز التمشدر دیو بیوردقلرنده حضرت ابی بکر رضی الله تعالی عنه دخی سؤال ایتدیکه یارسول الله هیچ بوجمله‌دن ابوبکرده وارمیدر جواب بیوردیلرکه بو جمله هپ سنده واردر هنیئا لك یاابابکر . معلوم اوله که خصال حمیده‌نك منبعی بی مزاحمهٔ شؤن محبت احدیت مجرده تعالت وتقدستدرکه خاصهٔ نقطهٔ سویدای قلب محمدیدر . اتحاد معنوی طریقی ایله قلب صدیقده ظاهردر بناءً علی ذلك فخر عالم صلی الله علیه وسلم هنیئا لك یاابابکر بیوردی پس اول نسبت

رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوردم آق قاطرینك اوستنده طورردی ابوسفیان بن‌حارث قاطرك دیزکینی طوتمش رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم ﴿ انا النبی لا کذب * انا ابن عبدالمطلب ﴾ دیو بیورردی بوندن مراد صفت نبوتله کذب جمع اولماز بن حق پیغمبرم پیغمبر اولان یالان سویلز ایمدی بن سوزمده کاذب دکیلم که منهزم اولام بلکه بن یقین اوزره بیلورمکه حق تعالی حضرتلری بکا نصرت وعده قیلمشدر بن منصور اولمق مقرردر ایمدی بنم قاچمق احتمالم یوقدر دیمکدر بعض علمادن منقولدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول کون آت وارایکن قاطره بندیکی نبوتی تحقیق ایتمك ایچون ایدی زیرا مناسب بوایدیکه جنك وجدال و حرب وقتال محلنده آته بینیلوب قاطره بینلمیه ایدی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اول کون قاطره بندیکی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك وعده سنه کمال اعتمادی اولوب منصور اوله جغنده هیچ شکی اولمدیغندن ایدی قلب شریفی طیانور ایدی هرکز خلاف احتمالی یوق ایدی لاجرم بومعنایی اشعار ایچون قاطره بندی دیمشلردر وملائکه اول کون آتلره بنمشلر ایدی زیرا جنك کونلرنده بینیله جك آتدر غیریسنه اعتباریوقدر انك ایچوندرکه جنکده آتدن غیری بنیلن حیوانلر ایچون بشقه حصه ویرلمك شرعده یوقدر زیرا آت قومق وقاچمق ایچون مخلوقدر کشی آتله دشمننی قوسه یتشور وقاچسه قورتلور غیریلری بو مصلحتلره یراماز انك ایچون شرع شریفده آنلره بشقه حصه تقدیر اولنمامشدر . دمیاطی رحمة‌الله علیه روایتنده اول کون ملائکه‌نك نشانلری بوایدیکه قرمزی عمامه‌لر صارمشلر ایدی واوجلرینی صارقمشلر ایدی یاغرنلری اورتاسنده یاتوردی اول کون رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری شویله امر ایتمش ایدیکه هوازن طائفه سندن قادر اولدقلرینی قلجدن کچوره‌لر اندن مسلمانلر کفاری قتل ایدرك ذریتلرینی دخی قتله باشلدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نابالغ اولانلری قتلدن نهی بیوردی واول کون بیورمشدرکه برکیمسه‌که کافر اولدیره واولدردیکنه بینه‌سی اوله کافرك صویغونی آنك اوله. روایت اولنورکه ابو طلحه رضی‌الله تعالی عنه اول کون یکرمی کافرك صویغونی آلدی بدر غزاسیله بوغزاده واقع اولمشدر ملائکهٔ نصرت نزول ایدوب اهل اسلامه معاونت ایلیوب بالذات قتال ایتمشلردر بعون‌الله تعالی عسکر اسلام منصور ومظفر اولوب کفار منهزم اولدقدنصکره رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صحابهٔ کرامی ایچان کفار اردنجه اطراف ونواحی‌یه کوندرمشدر بعضیلر طائف جانبنه یعضیلر نخله سمتنه وبعضیلر اوطاس طرفنه کتدیلر بوغزاده اهل اسلامدن درت کیمسه رتبهٔ شهادته قدم باصمشدر جمله‌دن بری ایمن بن ام ایمندر رضی‌الله تعالی عنه وعن سائر الصحابة اجمعین ویتمش نفردن زیاده مشرکین قتل اولنمشدر لعنة‌الله علیهم الی یوم الدین . بوندنصکره ﴿ سریهٔ ابی عامر الاشعری ﴾ در رضی‌الله عنه ابوموسی الاشعرینك عمیسیدر ابن اسحق قولنجه

معهوده‌یه ذکر خفیه تعبیر اولندی شو ذکر خفیه‌یی حضرت صدیق اکبردن سلمان فارسی اخذ ایتدی آندن قاسم بن محمد بن ابی بکر اخذ ایتدی آندن امام جعفر صادق اخذ ایتدی آندن بایزید قدس سره اخذ ایتدی آندن ابوالحسن خرقانی قدس سره اخذ ایتدی آندن ابوعلی فارمدی قدس سره اخذ ایتدی آندن یوسف همدانی قدس سره اخذ ایتدی آندن خواجه عبدالخالق قدس سره اخذ ایتدی آندن خواجه عارف قدس سره اخذ ایتدی آندن خواجه محمود قدس سره اخذ ایتدی آندن خواجه عزیزان قدس سره اخذ ایتدی آندن محمد بابا قدس سره اخذ ایتدی آندن امیر کلال قدس سره اخذ ایتدی آندن شاه نقشبند قدس سره اخذ ایتدی آندن یعقوب چرخی قدس سره اخذ ایتدی آندن عبیدالله احرار قدس سره اخذ ایتدی آندن محمد زاهد اخذ ایتدی آندن درویش محمد قدس سره اخذ ایتدی آندن اوغلی خواجکی قدس سره اخذ ایتدی آندن محمد

عمی زاده‌سیدر اما اولکی سوز اشهردر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حنین جنکندنصکره هوازن دیارنده اوطاس دیدکلری وادی‌یه فرار ایدن کفار آردنجه ارسال بیورمشدی سلمة بن اکوغ دخی بوسریه‌ده بله ایدی واروب یتشدکلری زمانده کفار الویرمدیلر میدانه چیقوب جنك ایتمك لازم کلدی ابوعامر رضی‌الله عنه بری‌بری اوستنه طقوزکافر قتل ایتدی جمله‌سی قرنداشلر ایدی اونجیلری میدانه چیقدیغی وقت ینه معتادی اوززه اول اسلامه دعوت ایلدی اول‌دخی کلمهٔ شهادت کتورمینجه ابوعامر یارب سن شاهد اول‌دیدی کافردخی یارب‌سن شاهد اولمه دیدی ابوعامر بویله‌دیدیکنك اصلی نه‌اوله دیوالینی چکدیکی کبی کافر قاچدی قورتلدی اندنصکره اسلامه کلوب حسن حال میسر اولمشدر وحارث اوغللرندن اوفی‌وعلا آدلو ایکی کیمسه اوق آتوب ابوعامری شهید ایتدیلر یرینه ابوموسی رضی الله عنه طوروب کفارله جنك ایتدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنك النده فتحی نصیب‌قیلدی برمقدارینی قیردیلر وبر مقدارینی اسیر ایتدیلر واسیرلرك ایچنده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك رضاعا قز قرنداشی اولان سیما خاتون بیله ایدی وابوعامری اولدیرنلری قتل ایتدیلر. امام‌بخاری رحمة‌الله‌علیه روایتنده بویله‌درکه ابوعامر اوق‌ایله اورلدیغی زمانده ابوموسی‌یه وصیت ایدوب ایتدی‌بندن‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم‌حضرتلرینه‌سلام‌ایله‌بنم‌ایچون حق سبحانه وتعالی‌حضرتلرندن مغفرت‌طلب ایتسونلردیدی‌ابوموسی‌رضی‌الله‌عنه رسول‌الله‌صلی الله‌تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلرینه‌کلدیکی‌زمانده‌جنك‌خصوصنی وابوعامر‌قصه‌سنی‌عرض ایدنجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری‌صو استیوب آبدست‌آلدی دخی مبارك اللرینی قالدیروب «اللهم اغفر لعبد ابی‌عامر» دیو بیوردی . حتی مبارك قولتوغنك بیاضی کورندی اللرینی تاشویله قالدرمش ایدی اندنصکره «اللهم اجعله یوم القیمة فوق کثیرین من‌خلقك» دیو بیوردی.معناسی یارب قیامت کونده ابو عامری مخلوقاتکدن چوق کیمسه‌لر اوزرینه تفضیل ایله دیمکدر . ابوموسی ایدر یارسول الله بنم ایچونده دعا قیل دیدم بنم ایچون دخی مغفرت طلب ایدوب جنته ادخال اولنمغه حق‌سبحانه وتعالی حضرتلرینه دعا ایلدی دیو بیوردی. بوندنصکره

﴿ سریهٔ طفیل بن عمرو الدوسی ﴾ در رضی الله‌عنه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم‌حضرتلری شوال‌آینده طائف‌مملکتنه کیتملی اولدی دخی‌عمروبن حمحمه‌نك ذوالکفین آدلو بر اغاجدن یونلمش صنمی وار ایدی آنی بیقمغه کوندرمش ایدی وامر ایلدیکه ذوالکفینك‌ایشندن‌فارغ‌اولدقده طائف‌مملکتنده بکاکلوب یتشه‌سك دیدی طفیل دخی واردی اول صنمی بیقوب یوزینك اوزرینه آتش دوکدی صنم یانمغه باشلادقده بومصراعلری سویلدی

یاذاالکفین لست من‌عبادکا
میلادنا اقدم من میلادکا
انی‌حششت النار فی فؤادکا

باقی قدس‌سره اخذ ایتدی آندن احمد فاروقی قدس سره اخذ ایتدی آندن اوغلی محمد معصوم قدس سره اخذ ایتدی آندن سید احمد قدس‌سره اخذ ایتدی آندن محمدسمرقندی قدس‌سره‌اخذایتدی‌آندن محمد علی قدس سره اخذ ایتدی آندن مصطفی رضا قدس سره اخذ ایتدی آندن محمدآکاه قدس‌سره اخذ ایتدی آندن شیخم عزیزم سید محمد امین بروسه‌وی قدس‌سره‌اخذ ایتدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین . سلسلهٔ خواجکانی تحریردن مراد ناظرین ارواح شریفلرینه فاتحهٔ شریفه اهداسیله مستسعداولهلردیوجسارت اولندی نقلدرکه فخر عالم صلی‌الله‌علیه‌وسلم بیورمشلر که دین واسلامه ابوبکر وعمر رضی‌الله‌تعالی عنهما وجودانسانده کوزوقولاق یرینه دوشمشلردر نته‌کیم وجود انسان سمع وبصره نیجه محتاج ایسه دین خصوصنده‌بوایکیسنه‌بویله احتیاج واردر رضی الله تعالی عنهمانقلدرکه‌ابوهریره رضی‌الله تعالی عنهدن سید ولد آدم صلی‌الله علیه وسلم

معناسی یاذاالکفین بن سکا عبادت ایدیجیلرذن دکیلم بزم طوغدیغمز زمان سنك طوغدیغك زماندن اولدر تحقیقا بن سنك قلبکه آتش طولدردم دیمکدر وبزم طوغدیغمز سنك طوغدیغکدن اقدمدر دیدیکی بودرکه سنی یوندقلری اغاج بتمدن واول اغاجدن سن تراش اولنمدن نوع انسان موجود ایدی سن نه استحقاقله بنی آدمك معبودی اولورسك دیمکدر وصنمه خطابدن مراد عبادت ایدنلره ایشتدرمکدر یوقسه صنم براغاچ پاره سیدر ایشتمك آکلهمق احتمالی یوقدر محصلی ایشته عبادت ایتدیککز جادك حالنی کورك دیمکدر. اورادن طفیل رضی الله عنه کندی قبیله سندن درت یوز نفر کیمسه ایله اینوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یتیشدی بوندنصکره ﴿ غزوهٔ طائف ﴾ در و« طائف» دیدکلری مکهٔ مکرمه نك شرقی طرفنده برواسع مملکتدر باغ وباغچه سی چوق میوه زار یرلردر مکه دن ایکی واوچ قوناقده واریلور . روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سکزنجی ییل شوالنده حنین غزاسندن فارغ اولنجه آلدقلری مال غنیمتی «جعرانه» دیدکلری منزلده قودیلر دخی طوغری طائف مملکتنه کیتدیلر خالد بن ولید رضی الله عنه حضرتلرینی ایلری کوندرمشلر ایدی مقدمهٔ عسکرك سرداری اول ایدی «ثقیف» قومی اوطاس دیدیکمز موضعده صندقلری زمانده قاچدیلر دخی طائف مملکتنه کلوب بر ییلاق زاد وذخیره وسائر مهمات تدارك ایدوب حصارلرینه کیروب اوطوردیلر اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوزرلرینه عزم ایلدی یولده کلور ایکن برقدیمی مقبره اوزرینه اوغرادیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بو قبر ابو رغالك قبریدر بونده التوندن براغاچ بداغی شکلنده نسنه بیله دفن اولنمشدر دیو بیوردی اندن مسلمانلرك بعضیسی قبر مزبوری قازدیلر واقعا بیوردقلری کبی برالتون بداق چیقدی اندن کلدیلر حصاره یقین یرده قوندیلر همان کفار حصاردن اوق یاغدردیلر مسلمانلردن چوق کیمسه مجروح اولوب اون ایکی کشی شهید اولدی جملهدن بری عبدالله بن امیهدر وعبدالله بن ابی بکر الصدیق رضی الله عنهما یارهلو اولوب نیجه زماندنصکره حضرت ابی بکرك خلافتنده اول زخمدن وفات ایلدی وبو غزاده فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلرینك خاتونلرندن ام المؤمنین زینب وام سلمه رضی الله تعالی عنهما بیله ایدیلر بونلرك هربری ایچون برخیمه بنیاد ایتدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ذکر اولنان خیمهلرك مابیننده نماز قیلورلر ایدی حالا اوراده برمسجد واردر مسجد طائف دیرلر اون سکز کون ثقیف طائفهسنی محاصره ایدوب منجنیقلر قورلدی اسلامده اولا منجنیق قورلمق اوراده واقع اولمشدر وطفیل الدوسی دخی ذی الکفین مصلحتندن دونوب اورایه کلمش ایدی آنکله اولان جماعتدن برقاچ کیمسه یی کفار اوق ایله اوروب شهید ایدنجه فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندیمز صحابه یه امر ایلدی ثقیف طائفهسنك باغلرینی وباغچهلرینی قیردیلر ویاقوب خراب ایتدیلر آخر حق سبحانه

بیورمشلر دنیا کوکنده سکسان بیك ملك واردر قیامتهدك انلرك تسبیحی ابوبکر ایله عمر رضی الله تعالی عنهمایی سونلر ایچون استغفار ایتمکدر وایکنجی کوکده ینه سکسان بیك ملك واردر انلرك وردی ابوبکرله عمره بغض ایدنلره لعنت ایتمکدر العیاذ بالله تعالی نقلدرکه حضرت حق جل شانه قیامت کونی عامهٔ خلقه برتجلی ایده وابوبکره بشقه بر تجلی ایده « اجلالا له وتعظیما له » رضی الله عنه ونقلدرکه حضرت صلی الله علیه وسلم بیورمشلر اکر مخلوقدن برکیمسه یی دوست طوتملی اولسم ابو بکری خلیل ایدردم ولکن ابوبکر صاحبمدر وخلیلم الله تعالی جل وعلادر و نقلدرکه عائشهٔ صدیقه رضی الله تعالی عنها باباسی ابوبکر صدیقك رضی الله تعالی عنه مرض موتنده حاضر اولدقده وصیت ایدوب بیورمشلرکه یاعائشه امور مسلمینه والی اولدنبرو بیت المال المسلمیندن بغیر وجه بردینار آلمامشمدر الا سدجوع اوله حق قدر طعامندن یدم ویوغنجه لباسلرینی کیدم بونلردن غیری قلیل وکثیردن بیت المال

وتعالى حضرتلرينه آند ويروب كرم ايله يامحمد باغچه‌لريمزى خراب ايتمه ديديلر.
رسول‌الله صلى‌الله عليه وسلم حضرتلرى دخى فراغت ايتديروب اندن منادى ندا
ايلدى كه هرقنغى قول كه حصاردن اينوب بزه كله اول آزاد اولسون ديو چاغردى
دمياطى روايتنده اون نفر كيمسه ايندىلر بعضيلر اون اوچ كشى ايندى ديو تعيين
ايتمشلردر ايچلرنده ابوبكره بيله ايمش ايدى اندن اينسانلرك هربرينى آزاد ايدوب
صحابهٔ كرامدن بر كشينك يانه ويرديكه مؤنتلرينى كوروب، كوزه‌دەلر ثقيف
طائفه‌سى بوحاله غايت بيحضور اولديلر قتى كوچ كلدى اندن فخر كائنات صلى‌الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرينه طائف مملكتنك فتحنه جانب حقدن اذن ويرلمدى
عمر بن الخطاب رضى‌الله تعالى عنه حضرتلرينه امر ايلدى ندا ايتدردى كه اورادن
كوچوب كيده‌لر مسلمانلر غلغله‌يه باشلديلر مملكت آلنمدى قنده كيده‌رز ديديلر
رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كورديكه خلق بويله‌ديرلر امر ايلديكه
يارين صباح قتال ايده‌لر ايرتسى كون قتال ايلديلر نيجه كيمسه مجروح اولدى اندن
رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ينه دونوب كيده‌لم ديو بيوردى.
بوكره اصحاب سوينوب حظ ايتديلر همان يوكلتمكه باشلديلر فخر عالم صلى‌الله تعالى
عليه وسلم حضرتلرى بويله ايتدكلرينه كولر ايدى زيرا اول مرتبه‌ده رسول الله
صلى‌الله عليه وسلم حضرتلرينه فتح ميسر اولمديغنى بيلوب كوچك امر ايلش ايدى
تاكه مسلمانلر عبث يره مشقت چكميه‌لر كورديكه سرن فهم ايتميوب جنك ايتمك
ايسترلر فخر عالم صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى رخصت ويردى جنك ايلديلر
وايتدكلرى جنكده كورديلركه عبث يره مجروح اولمقدن غيرى بر فائده يوق بو
مرتبه‌ده كوچك امر اولنجه مسرور اولوب جان ودلدن انقياد ايتديلر پيغمبريمز
عليه‌الصلاة والسلام حضرتلرى بو حاللرينى كورنجه كولديلر وابوسفيان بن حارثك
بو محاربه‌ده بركوزى چيقدى ابن سعد رحمة‌الله‌عليه روايت ايلشدركه پيغمبريمز عليه
الصلاة والسلام حضرتلرى ايتدى يا اباسفيان قنغيسنى ايسترسك اكر ديلر ايسك
دعا ايده‌يم كوزك يرينه كلسون اكر ديلر ايسك حق جل وعلا حضرتلرى جنتده
سكا بركوز ويرسون ديدى اول ايتدى يارسول‌الله ديلرمكه جنتده بركوز ويريله
وچيقان كوزى النده ايدى بيانه آتدى. صكره يرموك جنكنه حاضر اولوب آنده
شهيد اولمشدر شرح تقريبده مذكوردركه بركوزيده انده چيقمشدر اندن رسول‌الله
صلى‌الله تعالى عليه‌وسلم حضرتلرى اصحابنه امر ايلديكه «لااله الاالله وحده صدق
وعده ونصر عبده وهزم الاحزاب وحده» ديه‌لر. معناسى حق تعالى حضرتلرينك
وحدانيتنه اقراردر وصدق وعده‌سنه وقوللرينه نصرت ايتديكنه ونيجه نيجه عسكرلرى
يالكز هزيمت ايتديكنه اعترافدر. اندن بيورديكه «آئبون تائبون لربنا حامدون»
ديه‌لر. بونك معناسى حق جل وعلا حضرتلرينه رجوع وتوبه وحمد وثنالرينى
عرض ايتمكدر بوجمله‌نك محصلى بودركه فتح ونصرت مال وخزائن وعساكرله

متعلق بنده نسنه يوقدر الا
شول عبد حبشى كه خدمت
ايدر واول دوه‌جك كه صو
چكر وبر قطيفه پاره‌سى
قچن ابوبكرك جان ضعيفى
بوجسم ناتواندن مفارقت
ايده بواوچنى اميرالمؤمنين
عمره تسليم ايله بيت‌المالدر
يرينه صرف ايده حضرت
عائشه رضى‌الله تعالى عنها
ايدر عالم آخرته رحلت
ايتديلر وصيتلرينى طوتوب
اول غلامى وناقه‌يى وقطيفه‌يى
حضرت عمر رضى‌الله تعالى
عنه ارسال ايلدم خدمتلرينه
واروب احوال معلوملرى
اولدقده بكاء شديد ايله بكا
ايدوب الله سكا رحمت ايده
ياابابكر سند نصكره كلنلرى
زحمته قويدك ديو مرثيه
ايدوب غلامى وناقه‌يى و
قطيفه‌يى بيت‌المال ايچون
ضبط اولمغله امر ايتدكلرنده
عبدالرحمن بن عوف رضى
الله تعالى عنه حاضر ايدى
تعجب ايدوب سبحان الله
ابوبكرك عيالنه بر عبد حبشى
وبر صو دوه‌سى وبر قطيفه
پاره‌سى چوقمى كورديكز
ديدى حضرت عمر رضى‌الله
تعالى عنه بيورديكه ياعبد
الرحمن يا مصلحت نه‌در
عبد الرحمن ديديكه كيرو
رد ايلك واروب عيالى

دکلدر حق تعالی حضرتلرینك عون وعنایتیله‌در اندن اذن واجازت اولمینجه عبد نسنه‌یه قادر دکلدر دیوب فی الجمله مقتضای بشریتله خاطرلرینه کلان غرور وسروردن توبه ورجوع ایدوب هرحالده حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه شکر ایتمکدر صحابهٔ کرام یارسول‌الله ثقیف قومنه بد دعا ایله دیدیلر یارب ثقیف قومنه سن هدایت ایله سن اسلامه کتور دیو دعا ایلدی وحنین غزاسنده آلدقلری غنیمتی جعرانه‌ده قومشلر ایدی. روایت اولنورکه جمله‌سی التی بیك رأس اسیر ایدی ویکرمی درت بیك دوه ایدی وقرق بیکدن زیاده قیون ایدی وقرق بیك قیه کموش ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری هوازن دیارنه کلدی دخی اهل اسلام بریره جمع اولمق ایچون اون کوندن زیاده اوتوراق ایلدی اندن غنیمتی قسمت ایلمکه باشلدی. صحیح بخاریده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری نیجه کیمسه‌لره یوزر دوه ویرمك واقع اولدی اندن انصار قومندن بعض کیمسه‌لر ایتدیلر الله تعالی حضرتلری رسولنی مغفرت ایلسون غنیمتی قریشه ویرر بزی شویله قور حال بو که بزم قلجلریمزدن انلرك قانلری طملردیدیلر. انس بن مالك رضی‌الله عنه روایتنده انصارك سوزلرینی رسول‌الله حضرتلرینه عرض ایتدیلر دخی آدم کوندروب انصاری جمع ایلدی وایتدی سزراضی دکلیسکزکه انلر مالرلیله کیده‌لر سز اولریکزه پیغمبرله کیده‌سکز امدی والله سزك آلوب کتدیککز انلرك آلوب کتدیکندن خیردر دیوبیوردی انصار دخی یارسول‌الله راضی اولدق دیدیلر قریش قومنك اکثری یقین زمانده ایمانه کلمش اولوب مال ومنالی سور طائفه اولمغین مقتضای حکمت اوزره رعایت ایدوب اسلامه محبت ایتدرمك ایچون رسول‌الله حضرتلری غنایمی انلره قسمت ایلدی وانصار قومی رسول‌الله حضرتلرینك برکت صحبتیله اسلاملری راسخ وثابت اولمش ایدی وانلری غنی ایتمامك کندولره انفع ایدیکنی بیلور ایدی انکچون متاع دنیا ایله تلوثی انلره مناسب کورمدی یوقسه انصار قومنی نهایت مرتبه‌ده سودیکی مقرردر نیجه احادیث صحیحه ایله ثابت اولمشدرکه انصار قومنه افراطله محبت اوزره ایدی. روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری «جعرانه»یه ذی‌القعده آینك بشنجی کیجه‌سی کلدی اون اوچ کیجه انده مقیم اولدی اندن برچارشنبه کیجه‌سی عمره نیتنه احرام بغلاندی دخی چیقوب مکه‌یه کتدی واروب عمره قیلدقدنصکره مدینهٔ منوره‌یه توجه ایلدی. روایت اولنورکه بوسفرلرنده جمله ایکی آی واون آلتی کون مدینه‌دن طشره اولدی. بوندنصکره

﴿ قیش بن عباده ﴾ رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینی درتیوز نفر کیمسه ایله یمن ناحیه‌سنه کوندردی وامر ایلدیکه یول اوزرنده صداء قبیله‌سنی اوره اندن اصحاب کرام ایچنده قبیلهٔ مزبوره‌دن زیاد بن حارث آدلو برکشی وار ایدی ایلرو کلدی یارسول‌الله صداء قومنه بنی ایلچی کوندر بن انلری سنك خدمتکه کتوره‌یم اوزرلرینه عسکر وارمسون دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری سوزینی قبول

نفعلنسون حضرت عمر رضی‌الله عنه دیدیکه شول الله حقیچونکه محمد علیه السلامی حق پیغمبر کوندردی بن والی اولدقچه بو اولمز که ابوبکر قرنداشم حین موتنده عقوبت حقدن خوف ایدوب حقوق بیت‌المال ایله حضور حقه وارمیم دیو بکا کوندره‌ده بن دخی مظالمدن حذر ایتمیوب وخصومت حقدن خوف ایلیوب کیرو کوندرم مکر عمر اولمسه کرك «الموت اقرب منی» ومدت خلافتلری ایکی ییل اولدی اکرچه آرتوق روایتیده واردر وسن شریفلری التمش اوچدر وسن رسولدر هجرتك اون اوچنده جمادی الاولینك یکرمی ایکیسنده عشاء ایله مغرب مابینی جوار رحمته کوچدیلر نقلدرکه حضرت ابوبکر رضی‌الله تعالی عنه وفات ایتدکده مدینهٔ منوره‌نك ایچی بکا ایله طولدی وخلقه وحشت کلوب حبیب اکرمك انتقالنده اولان حالت ظهور ایتدی ونقلدرکه ابوبکر صدیق رضی‌الله تعالی عنه وصیت ایتمشدی قچن وفات ایتسم روضهٔ منوره‌نك مبارك قپوسنه واروب ندا

بیوروب «قنات» دید کلری یردن ینه عسکری دوندردی واون بش کوندنصکره صداء قومی دخی کلدیلر مسلمان اولدیلر تفصیل حاللری اشاغیده کلسه کر کدر ان شاء الله تعالی اندن طقوزنجی سنه محرمی داخل اولنجه ﴿ عیینة بن حصن الفزاری ﴾ اللی نفر عربله «سقیا» دید کلری موضعده بنی تمیم قبیله سنه کوندردی ذکر اولنان اللی نفر کیمسه ده مهاجرین وانصاردن بر کیمسه یوغیدی هپ سائر عربدن ایدیلر کوندز یاتورلر کیجه کیدرلرایدی آخر واردیلر بر صحراده یتشوب اوزرلرینه هجوم ایتدیلر بنی تمیم قاچدیلر اون برنفر کشیلری واون برعورتلری واوتوز نفر اوغلانلری آلندی اندن قوم مذکورك رئیسلرندن اون نفر کشی که جمله دن عطارد و زبرقان وقیس ابن عاصم واقرع بن حابس ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیلر دخی قپودن جاغریشوب «یامحمد اخرج الینا» دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی طشره چیقدی بلال رضی الله عنه حضرتلری اویله نمازینه اقامت ایلرایدی برآز طوروب سویلشدیلر اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری نمازی قیلدی دخی مسجدك صحننده اوتوردی وعطارد بن حاجبی اورایه کتوردیلر برآز ینه سویلشدی اندن ثابت بن قیس بن شماسه بیوردی اول جوابلرینی ویردی ومزبور طائفه کلد کلرنده طشره دن جاغروب کستاخلق ایتد کلرندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی تسلیه اجلی ایچون وخلقه تعلیم آداب ایچون حق سبحانه وتعالی حضرتلری بو آیتلری انزال ایلدی ﴿ ان الذین ینادونك من وراء الحجرات اکثرهم لایعقلون ولوانهم صبروا حتی تخرج الیهم لکان خیرا لهم والله غفور رحیم ﴾ معناسی تحقیقا شول کیمسه لر که یامحمد دیوسکا حجره لر طشره سندن چاغریشورلر انلرك چوغی بیلمزلر زیرا عقللری اولایدی ترك ادب ایتمزلردی حسن ادبله سنك شانکه رعایت ایدرلردی اکر آنلرك سن طشره چیقنجه صبروانتظارلری ثابت اولایدی اول صبر آنلره ایتد کلری استعجالدن خیرایدی زیرا صبرده هم حفظ ادب واردر وهم تعظیم رسول واردر که بوایکی خصلت ثنا وثوابی موجبلردر ومراد حاصل اولمغی مقتضیلردر دیمکدر قاضی رحمة الله علیه بویله تفسیر ایتمشدر وحق تعالی حضرتلری غفوردرور حیمدر کناهلری مغفرت ایلر وقوللرینی اسرکر زیرا بونی ادبلك مقابله سنده نصیحت وتقریعدن غیری نسنه ایلدی دیمکدر. روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امر ایلدی ینه آلنان اسیرلرینی ویردیلر بعض روایتده نصفنی آزاد ایلدی ونصفنی دخی بها ایله اطلاق ایتدی دیمشلردر. بوندنصکره ﴿ ولید بن عقبه ﴾ بی خزاعه قومندن بنی المصطلق جماعتنه زکات اموال جمعنه ارسال ایتمش ایدی وزمان جاهلیتده ولیدایله اول طائفه ارا سنده عداوت وار ایدی اماصکره دن اسلامه کلوب مسجدلر بنا ایتمشلر ایدی انلرده فتنه وفساد قالمامش ایدی ولیدك کندولره کلدیکنی ایشیدنجه مسرور اولدیلر دوه لر وقیونلرله الله ورسول الله حرمتنه تعظیم قصد ایدوب استقبال ایتدیلر ولیدصاندیکه

ایلك که یارسول الله یارغارك ابوبکر حجرهٔ خاصکده بیله جه اولمق ایستراجازت وارمی اکر حجرهٔ شریفه قپوسی کندیدن فتح اولور ایسه دولت ابوبکره قرب شریفلرنده بنم ایچون قبر مهیا ایدوب دفن ایده سکز اکر قپو آچیلمز ایسه خجالت وخسارت ابوبکره هزار حسرتله بنی بقیعده دفن ایلك چونکه تجهیز وتکفین احوالی کورلدی وصیت شریفلرینی اجرا ایدوب کبار صحابه دن جم غفیر وصیتلری اوزره ندا ایتدکده همان باب مبارك آچیلدی وهاتفدن برآواز کلدیکه « ادخلوا الحبیب الی الحبیب » پس صحابه سوینشوب حجرهٔ شریفه ده حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمك قبله دن طرفنه که حضرت ابوبکرك مبارك باشی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمك مبارك صدر پرانواری حذاسنه کلمشدر انده دفن اولندی صلی الله علی رسوله وعلی ضجیعه وسائر اصحابه وآله والمسلمین اجمعین

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا اسحاق بن منصور)

بو حدیث شریفی کنده

عداوت قديمه‌لرى موجبنجه كندى ايله جنك ايتمكه كلورلر همان دوندى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلوب يارسول الله بكا سلاح ايله قارشو كلديلر صدقهٔ اموالدن امتناع ايتديلر ديدى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى دخى قصد ايلديكه اوزرلرينه عسكر كوندروب غزا ايتديره بنى المصطلق بوحالدن خبردار اولنجه ونيده قارشو وران كيمسه‌لر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلوب واقع حالى بيان ايتديلر اندن بو آيت كريمه نزول ايتدى ﴿ ياايها الذين آمنوا ان جاء كم فاسق بنبأ فتبينوا ان تصيبوا قوما بجهالة فتصبحوا على مافعلتم نادمين ﴾ حاصل معنى مؤمنلره خطاب ايدوب بيورمقدركه اكر سزه برفاسق برخبر كتوررسه انك حقيقتنى بيلك مراد ايدينك تفحص ايلك آنكچون كه بيلمزلكله برقومه ضرر يتشديروب صكره‌دن نادملر اولميه‌سكز ديمكدراندن فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى برآز قرآن اوقيوب نصيحت بيوردى وبشير بن عبادى بيله كوندردى تا كيم صدقه‌لرينى جمع ايده وقرآن عظيم تعليم ايليه . نيسابورى رحمة الله عليه شرف المصطفى آدلو كتابنده بعض علماى حديثدن نقل ايتمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى عبدالله بن عوسجه نام كيمسه‌يى حارثة ابن عمر وطائفه‌سنى اسلامه دعوت ايتمكه ارسال ايتمش ايدى مطيع اولماديلر ومكتوب شريفلرينى تخفيف ايتديلر رسول صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اول قوم شومه بد دعا ايلدى عقللرى زائل اولدى وسوزلرى مشوش ومختلط اولدى. بوندنصكره ﴿ سريهٔ قطبة بن عامر ﴾ دريكرمى نفر كيمسه ايله «خثعم» قبيله‌سنه ارسال اولنمش ايدى شويله امر اولنديكه طائفهٔ مزبوره‌يى هرجانبدن غارت ايده‌لر واردیلر محكم جنكلر ايتديلر ايكى جانبدن خيلى آدم مجروح اولدى برآز كافر قلجدن كچورديلر آخر برمقدار دوه وقيون آلديلر وبرقاج خاتونلرينى اسير ايدوب مدينه‌يه كلديلر آلدقلرى غنيمتك خمسنى اخراج ايتدكدنصكره هر كشى‌يه دردت دوه حصه دوشدى وهردوه اون قيونله برابر طوتلمش ايدى . بوندنصكره ﴿ سريهٔ ضحاك بن سفيان ﴾ در رضى الله عنه بنى كلاب طائفه سنه كوندرلمش ايدى طقوزنجى سنه ربيع الاولنده «قرطاء» ديدكلرى موضعه واروب طائفهٔ مذكوره‌يى اسلامه دعوت ايلدى طاعت ايتمديلر اندن جنك ايدوب هزيمت ايلدى وغنيمتلرينى آلوب دوندى كلدى. بوندنصكره ﴿ سريهٔ علقمة بن مجذر ﴾ در طقوزنجى ييل ربيع الاخرنده حبشه مملكتنه ارسال اولندى . ابن سعد قولنجه سببى اول اولمش ايديكه «جده» قومندن برمقدار كيمسه حبشه طائفه‌سندن بعض قومك اوزرينه واردى ديو رسول الله صلى الله تعالى عله وسلم حضرتلرينه خبر كلدى اندن اوچيوز نفر كشى ايله علقمه‌يى اول جانبه ارسال ايتديكه حبشه‌نك اوزرندن دشمنى دفع ايده‌لر بونلر دخى كمى‌يه كيرديلر دريادە برجزيره‌يه يتشديلر اورادن مقصود اولان موضعه عزيمت ايتدكلرى كبى اعدا طويوب قاچديلر اندن علقمه دخى اصحابيله رجوع ايدوب كلورايكن خلق

(اولرينه)

قبيله‌سندن اسحاق خبر ويردى (ويحيى بن موسى) دخى يحياء بلخى خبرويردى (قالا) اسحاق و يحيى ديديلر مصنفه (حدثنا عبدالرزاق) نافع حميرينك اوغلى هماماك اوغلى حافظ كبير عبدالرزاق خبرويردى بوحديث شريفى (عن معمر) عبد الرزاق معمردن اخذ ايتدى (عن ثابت) معمر ثابتدن اخذ ايتدى (عن انس) ثابت انسدن روايت ايتدى (قال) انس بيوردى (ماعددت) بن تعداد ايلدم (فى رأس رسول الله صلى الله عليه وسلم) رسول اكرم حضرتلرينك رأس شريفنده (ولحيته) مباركك صقاللرنده (الا) تعداد ايلدم (اربع عشرة) اون درت (شعرة بيضاء) بياض موى يعنى رسول اكرم حضرتلرينك مباركك صاچلرنده وصقاللرنده اون درت بياض موى لطيف وار ايدى . معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرينك بياض اولمش موى شريفلرينك عددلرنده اختلاف وقت اعتباريله در خلاصه يكرمى عدده بالغ اولمديغى متفق عليهدر

﴿ الحديث الثالث ﴾

(حدثنا ابوموسى محمد بن

اولرینه یتشمکه استعجال ایتدیلر علقمه دخی عبدالله بن خذافه‌یی اوزرلرینه سردار نصب ایدوب عجله ایدنلری کوندردی مذکور عبدالله لاغ ولطیفه ایدیجی ایدی یولده کلور ایکن بعض یره قوندیلر دخی اصحاب آتش یاقدیلر اسینورلر ایدی عبدالله امرایتدیکه صیچرایوب کندولرینی آتش ایچنه آتالر بعض کیمسه امره امتثال ایدوب آتلمق ایستدکلری کبی فراغت ایدك غرضم سزه لطیفه ایتمك ایدی دیدی صکره‌دن بوقصه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ذکر اولندقده «من امرکم بمعصیة فلاتطیعوه» دیو بیوردی. یعنی اولوالامردن بر کیمسه سزه بر معصیت بیورسه اکا اطاعت ایلیك دیمکدر انلره اطاعت اول وقت واجب اولورکه بیوردقلری شرع شریفه مخالف اولمیه . بوندنصکره ﴿ سریهٔ علی بن ابی طالب ﴾ در رضی الله عنه . طقوزنجی سنه ربیع الآخرنده «طی» قبیله‌سنك فیئس آذاو صنملرینی بیقمغه ارسال اولندی یوز الی نفر صحابه ایله کتمش ایدی یوزی دوه ایله الیسی آت ایله ایدی واردیلر بیقدیلر واسیرلرینی ودوه‌لرینی وقیونلرینی سوروب مدینه‌یه کلدیلر آلدقلری اسیرلرك ایچنده سنانه بنت حاتم که بك قزی ایدی بیله آلندی صکره‌دن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری سنانه‌یی آزاد ایدوب یرینه کوندردی روایت ایدرلرکه قرنداشی اولان عدی بن حاتم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بو مروتنی کوروب اسلامه کلدی رضی الله عنه . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عکاشة بن محصن ﴾ در رضی الله عنه . مکه قربنده «حباب» دیدکلری موضعه کوندرلمشدیکه «عذره ، بلی» دیدکلری ایکی قبیله‌نك یرلریدر بعضیلر قولنجه «فزاره ، کلب» قبیله‌لرینك یرلریدر عذره قبیله‌سنك دخی اشتراکی واردر. بوندنصکره ﴿ قصهٔ کعب بن زهیر ﴾ در طائف غزاسیله تبوك غزاسی مابیننده واقع اولمشدر ابن اسحق وغیر علماء رحمة الله علیهم اجمعین روایتلری اوزره بویله واقع اولمشدرکه کعبك قرنداشی بجیر کعبه ایتدی سن بونده طور بن واره‌یم شونبوت دعواسی ایدن کشینك احوالنی تتبع ایده‌یم سوزینی دکلیه‌یم نصل کشیدر دیدی . اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حضورلرینه کلوب کلام شریفنی ایشیدنجه حق جل وعلا حضرتلری هدایت نصیب قیلوب ایمانه کلدی. روایت اولنورکه بابالری زهیر اهل کتابله مجالسه ایلردی انلردن ایشتمش ایدیکه یقین زمانده نبی آخر الزمان علیه صلوات المنان نبوتله مبعوث اولسه کرکدر وبر کیجه واقعه‌سنده بویله کورمشدیکه کوکدن اشاغی برایپ صارقتمشلر الین اوزاتدیکه ایپه یاپشه یتشه مدی اویانوب واقعه‌سنی بویله تعبیر ایتدیکه اول کوردیکی آخر الزمان پیغمبری محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدرکه کندینك عمری وفا ایتیوب اکا یتشه مسه کرکدر اندن اوغللرینه قصه‌یی تقریر ایدوب وصیت ایلدیکه اکر سز انك زمانینه یتشورسه‌کز ایمان کتوره‌سکز دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طائف غزاسندن دوندیکی زمانده بجیر

المثنی) بوحدیث شریفی مصنفه ابو موسی خبر ویردی (اخبرنا ابوداود) ابوموسی دیدیکه بوحدیث شریفی ابوداود طیالیسی بزه خبر ویردی (حدثنا شعبة عن سماك بن حرب) ابو داود دیدی شعبه سماکدن اخذ ایدوب بوحدیث شریفی بزه خبر ویردی (قال) سماك دیدی (سمعت جابر بن سمرة) بن جابردن ایشتدم (قدسئل عن شیب رسول الله صلی الله علیه وسلم) جابردن سؤال اولندی رسول اکرمك بیاض اولمش شعرلرندن (فقال) جابر بیوردی (کان اذا دهن رأسه) رسول اکرمك مبارك صاچلرینه یاغ سوردکده (لم یرمنه)رسول اکرمك شعرلرندن کورنمز ایدی (شیب) بیاض یعنی شعر شریفلری یاغلندقده مویلری بر برینه امتزاج ایتدیکیچون بیاضلری کورنمزدی(واذالم یدهن) رسول اکرم مبارك باشنه یاغ سورمدیکی وقتده (رؤی منه شیب) بیاض کورینوردی رأس شریفندن مسلم ونسائی بیوردیلرکه رسول اکرم

قرنداشی کعبه خبر کوندروب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام کندویی هجو ایدن کافرلردن برنیجه کیمسه‌یی قتل ایلدی وکفار قریش شعراسندن ابن الزبعری وهبیرة ابن ابی وهب قاچدیلر اکر سکا کرکسه همان طوغریلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه تیز کلوب یتشه‌سك کلوب توبه قیلانلری اولدرمز اکر کلمز ایسه‌ك باشکك قیدینی کوره‌سك دیو اعلام ایتدی زمان سابقده کعبدن بعض ناشایسته کلمات صادر اولوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایصال ایتمشلر ایدی و اصحاب کرامه شویله فرمان اولنمشیدیکه هرکیم کعب بن زهیری کوررسه قتل ایلیه کعب بوخبرلری ایشیدنجه عالم باشنه طار اولوب نه‌ایلیه‌جکنی بیله‌مدی اعداسی اوزرینه هجوم ایتدیلرهربری کعب مقتولدر دیو سویلشورلردی آخر تدارك ایدوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مدحنده برقصیده نظم ایلدی واعداسی کندی ایچون نه‌سوزلر سویلدکلرینی وکندینك احوالنی بیان ایدوب مسکنندن چیقدی مدینهٔ منوره‌یه کلدی جهینه قبیله‌سندن قدیم بر دوستی وار ایدی انك اوینه قوندی ایرتسی صباح وقتنده اول کشی کعبی رسول صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی کعب قارشولرنده دیز چوکوب اوتوردی والینی اول حضرتك مبارك الینه قودی فخر عالم حضرتلری کعبی کورمدیکندن بیلز ایدی اندن کعب ایتدی یارسول الله کعب بن زهیر کناهنه توبه ایدوب اسلامه کلمشدر وسکا کلدی امان طلب ایلر نه بیوررسك توبه‌سنی قبول ایلرمیسك اکر خدمتکه کتوررسم دیدی رسول الله حضرتلری «نعم» بیوردی اولدخی ایتدی امدی اول کعب دیدکلری کناهکار بنم دیدی همان انصار قومندن برکشی یرندن صیچرادی یارسول الله قو شو منافقك بوینی اورایم دیدی رسول الله حضرتلری منع ایتدی کناهنه توبه ایدنی انجتمه دیو بیوردی اندن کعب قصیده‌سنی اوقومغه باشلادی جمله ابیاتندن بری بودرکه بیورمشدر :

ان الرسول لنور یستضاء به * مهند من سیوف الله مسلول

یعنی تحقیقا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم برنوردرکه انکله خلق ضیا کسب ایدرلر وحق تعالی حضرتلرینك قلجلرندن بر چکلمش هندی قلیجدر دیمکدر مراد برذات پاکدرکه انك شریعتی نوریله ظلمات کفر وضلال مندفع اولوب عالم ضیای اسلامله روشن اولدی وبروجودشریفدرکه برهان قاطع ایله حق وباطل مابینی تیغ هندی کبی فصل ایتدی دیمك اولور . روایت اولنورکه کعب قصیده‌یی اوقورایکن ذکراولنان بیته کلدیکی کبی ایکی جهان فخری محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم مبارك آرقاسنده اولان برده‌یی کعبك اوزرینه آتدی حضرت معاویه بردهٔ شریفه ایچون اون بیك اقچه کوندردی کعب ایتدی بردهٔ شریفه بندن غیری کیمسه‌ده اولدیغنه راضی دکیلم دیو ویرمدی صکره‌دن کعب وفات ایتدکده حضرت معاویه یکرمی بیك اقچه کوندروب وارثلرندن آلمشدر بردهٔ مبارکه الی الآن خزائن ملوکده

مبارك باشلرینی طرادقلری وقتده بیاضی معلوم اولوردی

﴿الحدیث الرابع﴾

(حدثنا محمد بن عمر بن الولید الکندی الکوفی) مصنف بیورر کوفه‌ده کند محله - سنده اولان محمد بوحدیثی بزه خبر ویردی (اخبرنا یحیی بن آدم) محمد بن عمر دیدی بوحدیثی کتب سته مشایخندن اولان یحیی بزه خبرویردی (عن شریك) یحیی بن آدم شریکدن اخذ ایتدی مذکور شریك کوفیدر عمر بن عبدالعزیزه لاحق اولدی یوز طقسان بش تاریخنده بخاراده تولد ایدوب کوفه‌یه نقل ایتدی منقولدرکه ملك منصور امام اعظم وسفیان ثوری ومسعر بن کرام وشریك بودرتدن برینی قاضی ایتمك ایچون دعوت ایتدی سفیان فرار ایتدی مسعر جنون اظهار ایتدی امام اعظم بیوردیکه بن قاضی اولمغه صالح دکلم ملك منصور دیدیکه یا اباحنیفه کذب ایتدك حضرت امام بیوردیکه بندن کذب صادر اولدیسه کاذب قاضی اولمز بیوردی ملك منصور تکرار حضرت امامه جبر ایتدی امام بیوردیکه بکا نسیان

محفوظدر کعب وباباسی زهیر واوغلی عقبه واوغلنك اوغلی عوام جمله‌سی شعرای عربك سرافرازلرندندر. بوندنصکره واقع اولان ﴿ غزوهٔ تبوك ﴾ دروتبوك مدینهٔ منوره‌ایله دمشق شهرینك اورتاسنده برمعروف موضعدروبوغزایه «غزوة العسره» دخی دیرلرانکچونکه بونده چوق زحمت چکلمشدر و«فاضحه» دخی دیرلرانکچونکه منافقلر بونده رسوای اولمشلردر طقوزنجی سنه رجبنك ایچنده برپنجشنبه کونی چقلمشدر بلاخلاف. اماعبدالرزاق تفسیرنده ایتدی عقیلدن شویله مرویدرکه بوغزایه بر زمانده چقلمشدرکه کرك طوار کرك نفقه کرك صو تمام قلت اوزره ایدی وغایت اسیلك زمان ایدی حتی صوسزلق برمرتبه‌یه واردیکه دوه‌یی بوغازلیوب بغرصغنده بولدقلری صویی ایچرلردی وبوغزایه چیقمغه باعث اول ایدیکه دیار شامدن مدینهٔ منوره‌یه زیت یاغی کتورن انباط قومی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه روم طائفه‌سی پادشاهلریله شامده جمعیت ایلدیلر دیوخبر کتوردیلر اندن فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری غزایه چیقمق امرایلدی اولدن عادت کریمه‌لری بوایدیکه کتدکلری یری تعیین ایتمزلردی بوغزاده تعیین ایتدیلر آنکچونکه اصحاب غفلت ایتیوب کرکی کبی یول تدارکنی کوره‌لر . امام طبرانی عمران بن الحصین رضی‌الله عنه حضرتلرندن روایت ایتمشدرکه عرب نصاراسی روم پادشاهنه مکتوب یازوب اول نبوت دعواسنی ایدن کیمسه وفات ایلدی وقومنه قحطلر یتشدی مالاری هلاك اولدی دیو بیلدردیلر اولدخی کندی اعیان دولتندن برینه قرق بیك نفر عسکر قوشوب کوندردی بوخبر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه واصل اولدی وطوار ورخت جهتندن مسلمانلرده قوت وقدرت یوغیدی حضرت عثمان رضی‌الله عنه شام شریفه کوندرمکه ایکیوز دوه حاضرلمش ایدی یارسول‌الله اشته بوایکیوز دوه رخت و اثوابیله وایکیوز قیه کمش دخی غزا یولنه اولسون دیدی حضرت عثماندن مرویدرکه اشتدم رسول الله حضرتلری ایدردیکه بوکوندنصکره عثمانه ایشلدیکی ضرر ایتمز دیو بیوردی دیدی کمال قبولدن عبارتدر رضی‌الله عنه. وقتاده‌دن مرویدرکه عثمان رضی‌الله عنه بوغزایه بیك دوه ویرمش آت چقارمشدر وعبدالرحمن بن سمره‌دن منقولدرکه بوغزایه حاضرلندیغمز زمانده عثمان رضی‌الله تعالی عنه بیك دانه آلتونی یکنه قیوب کتوردی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك قارشوسنه دوکدی پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری مبارك الیله قارشدردی دخی « ماضر عثمان ماعمل بعدالیوم » دیو بیوردی . معناسی عمران حدیثنده بیان اولناندر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری چیقمغه حاضر اولدی دخی منافقلردن بر قوم مسلمانلره « لاتنفروا فی الحر » دیو اسیده یوله چیقمقدن منع ایدرلردی حق سبحانه وتعالی حضرتلری بوآیت کریمه‌یی انزال ایلدی ﴿ وقالوا لاتنفروا فی الحر قل نارجهنم اشد حرا لوکانوا یفقهون ﴾ یعنی منافقلر اسیده یوله چیقماك دیدیلر یامحمد سن‌ده که جهنم آتشی اسیلك جهتندن اشددرا کر بیله‌لردی

غالبدر منصور دیدیکه سکا یاامام سودویریرز نسیانك دفع اولور امام بیوردیکه بنم خفتم واردر منصور دیدیکه سکا هر کون بادام یاغیله تربیه اولمش سکری پالوذه ویریرز خفتك دفع اولور والحاصل امام قضایی قبول ایتمدی حمدان بن علی الاصفهانی دیدیکه برکون شریکك مجلسنده ایدم ناکاه ملك مهدینك بعض اولادی کلوب دیواره طیاندیلر اول حالده بی ادبانه شریکدن برحدیث سؤال ایتدیلر شریك اصلاالتفات ایتمدی ینه سؤال ایتدیلرینه التفات ایتمدی مزبورلر دیدیلرکه ملك زاده‌لری تحقیر لایق دکلدر شریك بیوردیکه علم شریف عزیزومحترمدر خصوصا حدیث شریفی استخفاف صورتنده سؤال ایتمك ادبدن خارجدر بیوردیلر ملك زاده‌لرادابله جلوس ایتدیلر وحدیثدن سؤال ایتدیلر شریك بیوردیکه علم طلبی سزلره شمدی مبارك اولدی ایکیوز سکسان یدی تاریخنده وفات ایتدی رحمة‌الله علیه (عن عبدالله بن عمر) شریك بوحدیثی عبدالله بن عمردن اخذ ایتدی مذکور عمر بن

اویله دیمزلردی دیمکدر. روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابیله بوغزایه کتدیکی زمانده انصار قومنك فقراسندن یدی کیمسه سفره بیله کتمك مراد ایتدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن ینه جك طوار ایستدیلر مضایقه زمانی اولمغین ویره جك طوار بولنمیجه دوندیلر اغلیو اغلیو کیرو کتدیلر حق تعالی حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ تولوا واعینهم تفیض من الدمع حزنا الایجدوا ماینفقون ﴾ بیوردیغنك معناسی بودر واسد وغطفان قبیله لرینك اعرابی کاوب سفردن قالمغه اذن آلمق ایچون بعض عذربیان ایتدیلر اهل وعیال صاحبی یز بزه کتمك مشکلدر دیدیلر سکسان ایکی نفر کیمسه ایدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اجازت ویردی قالدیلر حق جل وعلا حضرتلری قرآن عظیمده ﴿ وجاء المعذرون من الاعراب لیؤذن لهم ﴾ بیوردیغی اولدر ومنافقلردن دخی بعض طائفه بلاعذر اوتوردیلر کتمدیلر حق تبارك وتعالی حضرتلری کتاب کریمده ﴿ وقعد الذین کذبوا الله ورسوله ﴾ بیوردیغی انلردر وبوغزاده صحابهٔ کرامدن مدینه محافظه سنه کیم قالدیغی علمابیننده اختلاف اوزره در اما راجح بودرکه حضرت علی کرم الله وجهه قالمشدر بیورمشلردرکه تبوك غزاسندن غیری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کتدیکی غزالردن هیچ برنده قالمامش بوغزاده امر شریف بویله جریان ایتدیکه مدینه محافظه سیچون واهل بیت خدمتیچون کتمیوب مدینه ده قاله اول کون فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری حضرت علی یه « انت منی بمنزلة هرون من موسی الا انه لانبی بعدی » بیورمشدر. معناسی یاعلی هرون موسانك یاننده نه مرتبه ده ایدی ایسه سن دخی بنم یاننده اول مرتبه ده سك سن بندنسك هرون موسادن اولدیغی کبی نهایت بوقدر فرق واردرکه هرون پیغمبر ایدی لکن سن پیغمبر دکلسك زیرا بندنصکره هیچ پیغمبر یوقدر دیمك اولور ومسلمانلردن دخی بر قاچ کیمسه کتمیوب قالدیلر اما کتمدکلری اعتقادلرنده فساد اولدیغندن دکل ایدی همان شویله مقتضای بشریت اوزره خطا صادر اولمشیدی انلرك بری کعب بن مالك وبری مرادة بن الربیع وبری هلال بن امیه ایدی بونلردرکه شانلرنده آیت کریمه نازل اولوب ﴿ وعلی الثلثة الذین خلفوا حتی اذا ضاقت علیهم الارض بمارحبت وضاقت علیهم انفسهم وظنوا ان لاملجأ من الله الا الیه ثم تاب علیهم لیتوبوا ان الله هو التواب الرحیم ﴾ بیورلمشدر «وعلی الثلثة» قول شریفی آیت سابقه ده واقع اولان « لقد تاب الله » قول شریفنك متعلقاتنه معطوفدر . حاصل معنی بودرکه دخی حق سبحانه وتعالی حضرتلری غزوهٔ تبوکدن قلان اوچ نفر کیمسه نك توبه لرینی قبول ایلدی اول کناهلری سببیله خلق کندیلردن شویله اعراض ایتمشیدیکه حتی یریوزی اول وسعتیله انلره طار اولمشیدی وقلبلری کمال وحشتدن وغمدن طار اولمشیدی وبونی بیلدیلرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك غضبندن صغنه حق یریوقدر الاندن مغفرت طلبی واردر یعنی توبه واستغفاردن

حفص بن عاصم بن عمر الفار وقدر رضی الله تعالی عنه (عن نافع) عبدالله بن عمر دخی نافعدن اخذ ایتدی (عن ابن عمر) نافع بوحدیثی ابن عمردن اخذ ایتدی مذکور عمر بن عبدالرحمن ابن عبدالله بن عمر الفار . وقدر راوی حدیث ابن عمرك دده سی عبدالله بن عمر حضرت عمرك بیوك اوغلیدر عبادلهٔ اربعه نك بریدر معلوم اوله که حضرت عمرك بیوك اوغلی عبدالله رسول اکرم علیه السلام حضرتلرینك بعثتندن برایکی کون مقدم تولد ایتدی وپدریله معا هجرت ایتدی اصحاب صفه دندر طویل القامه ایدی مبارك صاچلرینی منکبلرینه دکین ارسال ایدر ایدی لباسی نصف ساقنه قدر ایدی . لحیه سنی خضاب عادتلری ایدی بیك مقدار غلام ازاد ایلدی هجرتك یتمش اوچ تاریخنده وفات ایلدی رسول اکرمله غزواتده حاضر اولدی بیك التیوز اوتوز حدیث روایت ایتدی رضی الله تعالی عنهما (قال) ابن عمر بیوردی (انما کان شیب رسول الله صلی الله تعالی علیه

غیری چاره یوق ایدیکنی بیلدیلر اندنصکره حق جل وعلا حضرتلری توبه قیلسونلر دیو توفیق میسر ایلدی تحقیق حق تعالی حضرتلری توابدر توبه ایدنلرك توبه سنی قبول ایلر ورحیمدر نعمتلر احسان ایلر دیمکدر. روایت اولنور که ابوذر غفاری رضی الله عنه دخی قالمشیدی صکره دن یولده کلوب یتشدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کورنجه « یمشی وحده ویعیش وحده ویموت وحده » دیو بیوردی. معناسی یالکز یورر ویالکز معیشت ودیرلك ایلر ویالکز فوت اولور دیمکدر نیجه بیورلدی ایسه اویله اولمشدر اندن انصار قومندن وعرب قبائلندن هر طائفه یه امر اولندیکه سنجاق وبیراق قالدیره لر بوغزاده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله اوتوز بیك نفر کیمسه وار ایدی بوندن غیری دخی روایتلر وارد اولمشدر عسکر اسلامده اون بیك رأس آت وار ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ثمود قومنك « حجر » دیدکلری مملکتلرینه اوغرادیغی زمانده اصحاب کرامنه تنبیه ایلدیکه صویندن ایچمیه لر کرك مصلحته کرك قضای حاجته وبرجانبه یالکز کتمیه لر یولداش ابله کیده لر خلق دخی امر شریفلری موجبنجه عمل ایتدیلر امانی ساعده قبیله سندن ایکی کشی غفلت ایدوب بریسی یالکز قضای حاجته بریسی دخی دوه سنی اراشدرمغه کتدی الله تعالی نك حکمتیله اول قضای حاجته کیدن خناق مرضنه مبتلا اولدی خناق بوغاز آغریسنه دیرلر واوبرینی برعظیم یل چیقوب کافر مملکتنه سوردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دیدکلری زمانده بن سزه یالکز کتمیکز دیو تنبیه ایتمدمی دیو بیوردی اندن اول خناق اولان کشی یه دعا ایلدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری شفا نصیب قیلدی اول بری دخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام مدینه یه کلدکده کفار کوندردیلر کلدی خلاص بولدی . صحیح مسلمده ابوحمید رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله کتدك تبوکه کلدیکمز کون فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه بوکیجه برمحکم یل چیقسه کرکدر اولمیه که سزدن برکیمسه ایاق اوستنه کله ودوه لری اولان کیمسه دوه سنك ایاغنی بغلاسون دیو بیوردی اندن برشدتلو یل اسدی برکیمسه ایاغی اوزرینه قالقدی آنی یل کوتوروب طی طاغنه آتدی . بخاری ومسلم رحمة الله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری حجره اوغرادیغی زمانده مبارك یوزنی ثوبیله اورتدی وبندیکی دوه یی تیز سورمکه بشلدی اصحابنه بیوردیکه اول نفسلرینه ظلم ایدن ثمود قومنك اولرینه کیرمیه سکز الا اغلیه رق کیره سکز آنکچونکه انلره یتشن عذاب سزه یتشمك خوفندن اوله دیو بیوری یعنی خوفکزدن بویله ایلیه سکز دیو اصمارلدی اول دیاره اوغرایوب کچنلره معلومدرکه حق تبارك وتعالی حضرتلری عذاب کوندروب هلاك ایتدیکی ثمود قومنك اولری حالا خراب اولوب آثاری قالمشدر وبوروایتلرك نفعی بودرکه

وسلم) رسول اکرمك انجق بیاض اولان شعر شریفی (نحوا) قریب ایدی (من عشرین شعرة بیضاء) یکرمی بیاض شعره یعنی یکرمی یه بالغ دکل ایدی

الحدیث الخامس

(حدثنا ابو کریب محمد بن العلاء) مصنف بیورر مشایخ محدثیندن علاء اوغلی محمد بوحدیثی بزه خبر ویردی (اخبرنا معاویة بن هشام عن شیبان) ابو کریب دیدی بوحدیثی هشام اوغلی معاویه شیباندن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (عن ابو اسحاق) شیبان ابو اسحاقدن اخذ ایتدی (عن عکرمة) ابو اسحاق عکرمه دن روایت ایتدی مذکور عکرمه ابن عباسك عتقاسندندر کبار تابعیندندر حبیب بن ثابت الاصفهانی دیدیکه بر مجلسده تابعیندن عطا وطاوس ومجاهد وسعید ابن جبیر وعکرمه مجتمع اولدیلر مجاهد وسعید قرآن عظیمدن هر قنغی آیتك تفسیرینی که عکرمه دن سؤال ایدرلر ایدی عکرمه تفسیر وتقریر برله جواب ویررایدی عکرمه برکون مسجدده دیدیکه بن بو مسجدده ایکیوز صحابه یه

لاحق اولدم عكرمه‌نك وفاتی كونی ناس «مات افقه الناس» دیدیلر رحمة الله تعالی علیه (عن ابن عباس) عكرمه بو حدیثی ابن عباسدن روایت ایتدی (قال) ابن عباس بیوردی (قال ابو بكر یارسول الله) رسول اكرم حضرتلرینه ابو بكر دیدی (قدشبت) یارسول الله سزده شیب ظاهر اولدی (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اكرم صدیق اكبرك جوابنده بیوردیلر (شیبتنی) بنی اختیار ایلدی (هود والواقعة والمرسلات وعم یتساء لون واذا الشمس كورت) بوسوره‌لرده مذكور اولان احوال روز قیامت یعنی رسول اكرم حضرتلرینك مبارك صاچلرنده وصقالرنده بیاض ظاهر اولدقده صدیق اكبر بیوردیكه یا رسول الله سزده اختیارلق ظاهر اولدی رسول اكرم بیوردیلر كه بوسوره‌لرده اولان احوال بنی اختیار ایتدی معلوم اوله كه روز قیامتك شفیعی وصاحب مقام محمود ومسند نشین لولاك لولاك اولان ذات شریفك جناب سعادتلرینه

بر كیمسه حق جل وعلا حضرتلرینك مظهر غضبی اولان یرلره اوغرادیغی زمانده غفلت اوزره اولمیوب خوف وخشیتله كچمك كرك ایمش . ائمهٔ حدیثدن امام بیهقی وابو نعیم رحمة الله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدر كه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یولده كیدرایكن بریرده ناقه‌سی غائب اولدی زید بن اللصیب دیرلردی برمنافق وار ایدی ایتدی محمد سزه پیغمبرم دیر ایدی كوكلردن خبر ویررمی شمدی ناقه‌سی قنده اولدیغنی بیلمز دیدی فخر كائنات علیه افضل التحیات بر كشی شویله دیدی دیو بیوردی وزید بن اللصیبك كلامنی نقل ایدوب ایتدی والله بن بلمزم الا شول نسنه‌یی بلورمكه الله تعالی حضرتلری بكا بیلدیره وتحقیقا حق تعالی حضرتلری بكا ناقه‌یه دلالت ایلدی حالا ناقه وادی ایچنده فلان یرده‌در یولاری براغاجه ایلشوب طوتلمش قالمشدر وارك ناقه‌یی كتورك دیدی بعض اصحاب كتدیلر واروب عینیله بیوردقلری یرده بولدیلر واقعا یولاری براغاج بداغنه ایلشوب طوررردی آلدیلر حضور دولتلرینه كتوردیلر حق تعالی حضرتلری رسولنه خبر ویروب بومقوله معجزه ظهور ایتدردی طعن ایدن منافقك یوزی قره اولدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تبوكه كلدیكی زمانده «ایله» دیدكلری موضعك حاكمی كلوب اطاعت ایلدی وخراج ویردی «وجربا» دیدكلری یرك خلقی كلدیلر خراج كتوردیلر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برعهدنامه یازوب اللرینه ویردی هرقل كه روم پادشاهنه دیرلر اول زمانده حمص ولایتنده ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری درت یوز یكرمی نفر آتلو ایله خالد بن ولیدی اكیدر دیدكلری كافر بكنك اوستنه كوندروب بیوردیكه یاخالد سن واروب اكیدری كیجه ایله شكار قوار ایكن بولسك كركدر خالد رضی الله تعالی عنه كتدی موضع مزبوره واردی آی آیدنلغی ایدی اكیدر قرنداشیله وبرمقدار كیمسه ایله چیقوب شكار قوار ایكن یتشدیلر قرنداشنی قتل ایدوب كندوسنی طوتدیلر كیرو قلان طائفه قاچوب حصاره كیردیلر . خالد رضی الله عنه اكیدره قتلدن امان ویردی اولزمانه دكین كه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه كتوره ودومة الجندلی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قبح ایدیویره اندن اطلاق اولنه اولدخی راضی اولدی آخر الامر ایكی بیك دوه وسكز یوز آت ودرت یوزجبه ودرت یوز كوندر ویروب مصالحه ایتدیلر وبوغزاده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری هرقله نامه یازوب دین اسلامه دعوت ایلدی هرقل چوق ملایمت ایلدی قبوله قریب اولدی اما هدایت میسر اولمدی دیو روایت ایتمشلردر . امام احمد رحمة الله علیه مسندنده نقل ایتمشدر كه مكتوب واردقده هرقل بن مسلمانم دیو جواب ویردی كلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خبر ویرد كلرنده ایتدی یلان سویلمش ینه نصرانی لك اوزه‌در دیو بیوردی اندن بعض روایتده یكرمی كیجه تبوكده طوروب سفری نماز

(قیلدقدنصكره)

قیلدقدنصکره جنك واقع اولمیوب دوندیلر ویولده برقاج یرده مسجدلر بنا ایلدیلر
روایت اولنورکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مدینهٔ منوره قربنده
«ذی اوان» دیدکلری موضعه کلدیکی زمانده منافقلرك بنا ایتدیکی مسجد حقنده حق
سبحانه وتعالی حضرتلری آیت کریمه انزال ایلدی اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلری مالك بن وحشم ومعن بن عدی رضی الله عنهما حضرتلرینه امر
ایلدی واردیلر بیقدیلر یرینی سوپرندیلك ایتدیلر. بونك اصلی مفسرینك یازدقلری
اوزره بودرکه منافقلر بری بریله مشاوره ایدوب ایتدیلر بر مسجد بنا ایدهلم بز
نمازی بونده قیلهرز دیو ایچنه کیروب راحت ایدهلم محمدك آردینه اویوب نماز
قیلقدن قورتلهلم دیدیلر بوغرض فاسدله خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلری تبوك غزاسنه چیقهجق زمانده پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام
حضرتلرینه کلوب ایتدیلر یارسول الله بز بر مسجد یاپدق بعض یغمورلی کیجهلرده
وبعض علتی اولان کشیلر اوزاق مسجده کتمیوب انده قیلهلر اماسزدن مرادمز
بودرکه انده کلوب نمازقیلهسکز وبزه خیر دعا ایدهسکز مبارك اوله اندنصکره آنی
مسجد اتخاذ ایدهلم دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری شمدی سفره
چیقمق خاطرهسی واردر ان شاء الله کلدیکمز زمانده واره لم دیو بیوردی اندن
غزوهٔ تبوکدن دونوب موضع مزبوره کلدیکی کبی منافقلرینه کلوب رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی دعوت ایدنجه حق جل وعلا حضرتلری آیت
کریمه کونده روب فتنه وفسادلرینی اعلام ایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری ذکر اولنان مالك ایله معن حضرتلرینی کونده روب مسجدلرینی بیقدردی
اورادن مدینهٔ منوره یه توجه ایدوب یقین کلدکلری کبی شهردن اهل ایمان رجال
ونساء وصبیان فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی عربی بیتلر وقصیدهلرله مدح
وثنا ایدهرك استقبال ایتدیلر. بوندنصکره حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه حج
شریفه کتمشدر روایت اولنورکه تاریخ هجرتدن طقوزنجی سنهده ابن سعد قولنجه
ذی القعده آینده وبعض روایتده ذی الحجه آینده چیقمشدر. ابن اسحق رحمة الله
علیه نقلنده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری تبوك غزاسندن
کلدکدنصکره رمضان وشوال وذی القعده آیلرنده اقامت ایلدی اندنصکره حضرت
ابی بکر الصدیق رضی الله عنهی امیر الحج نصب ایدوب کعبة الله کوندردی مدینهٔ
منورهدن اوچیوز کیمسه ایله کتدی ویکرمی رأس بدنه آلوب کتدی. بخاری ومسلم
رحمة الله علیهما روایتلرنده ابو هریرهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلری حضرت ابی بکر الصدیق امیر الحج ایدوب بوقومله مکهیه کوندردیکه
واروب حج ایده وخلق اراسنده یوم نحرده سویلیوب اعلام ایده که بوییلدنصکره
مشرکلر حج ایتمیه وعریان کیمسه بیت شریفی طواف ایتمیه ابوبکر رضی الله عنه
چیقدقدنصکره حضرت علیه برآت ویروب آردنجه کوندردیکه واره خلق ایچنده

احوال قیامتدن بر شیء
حاصل اولمز که کندی
نفس شریفلریچون مبارك
وجودلرینه اختیارلق کله
بوسورهلردن بلکه روز
جزاده بزضعیف بیچارهلره
نفسمزدن ارحم واشفق
اولدقلرندن بوسورهلرده
مذکور اولان احوال بزم
سرانجامز اولدیغی معلوم
دولتلری اولدیغندن وجود
دولتلرنده شیب ظاهر
اولدی ای عاصیء بی حیا
امتلك دعواسی ایدن بی
ادبلر اول سلطان رسل
امتیچون شفقتندن تبلیغ
بیوردیغی صراط مستقیمه
کتمین عاصیلرك یوم آخرتده
اوله جق عقابیچون بوعالمده
اول سلطانك مبارك لحیهٔ
شریفنه بیاض کلوب وجود
دولتنده اختیارلق ظاهر
اوله سن برکره انصاف ایت
بو محبوب رب العالمین اولان
پیغمبر عالیشانك قدرنی بیل
تأمل ایلیه سنکه سنکچون
بویله برشفیق یاروارمیدر
تفکر ایدوب توبه
واستغفاره ملازم وسنت
شریفه متابعت واوامره
امتثال ونواهیدن اجتناب
ایدوب ازدل وجان محبت
وشوقله صلات وسلامه
اشتغال ایدهسك

رسول الله حضرتلرينك فرمان شريفنى اوقيه اندن فخر عالم افندمز حضرتلرينك امر شريفى مقتضاسنجه خلقه تنبيه ايتديلر كه بو بيلدنصكره مشركلر حج ايتميه وعريان كيمسه لرزمان جاهليتده اولان عادت اوزره بيت اللهى طواف ايتميه‌لر. روايت اولنوركه ابوبكر الصديق رضى الله عنه اول سنه‌ده خلقه تنبيه ايدنجه كله‌جك سنه‌ده پيغمبرمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى حج ايتدكده اصلا بر مشرك حج ايتمدى ابوبكر رضى الله عنه تنبيه ايتديكى سنه‌ده حق سبحانه وتعالى حضرتلرى ﴿ ياايها الذين آمنوا انما المشركون نجس فلا يقربوا المسجد الحرام بعد عامهم هذا ﴾ آيت كريمه‌سنى انزال ايلدى . معناسى شويله ديمكدركه اى شول كيمسه‌لركه ايمان كتورديلر بيلمش اولك كه مشركلر نجسدر نجسدن غيرى نسنه دكللردر ايمدى بو بيلدنصكره مسجد حرامه يعنى كعبة اللهه يقين اولماسونلر ديمكدر. قاضى رحمة الله عليه تفسيرنده بيورمشدركه مشركلره نجس دنيلديكى خبث باطللر بچوندر ياخود آنكچوندركه نجسدن اجتناب واجب اولديغى كبى انلردن دخى اجتنابت واجبدر ياخود انكچوندركه انلر نجسدن اجتناب ايدوب كندولرينى پاك طوتمزلر اكثريا مردار و ملوثلردر و ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه مشركلر عينيله نجسدر كلبلر كبيدر ديو بيورمشدر . اما ائمهٔ حنفيه قتنده مشركلرى مسجد حرامدن نهى ايتمه‌دن مراد زمان جاهليتده اولان اوزره امورينى تدبيردن وعمارتنه متولى اولوب خدمتنه قيامدن نهى‌در ياخود عريان طوافدن نهى در يوقسه دخولدن نهى دكلدر زيرا مردار لقلرى كفر سببيله باطنلرنده‌در يوقسه بدنلرى مردار دكلدر ديمشلردر والحاصل بونلر قتنده دخوللرى مكروه دكلدر امام شافعى قتنده مسجد حرامه دخوللرى مكروهدر وامام مالك قتنده هر مسجده كيرمه‌لرى مكروهدر اما جائز اولديغنه ائمهٔ حنفيه‌نك دليللرى بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ثقيف قومنك ايلچيسى كلديكى زمانده كندى مسجد شريفنه ايندير دى ايمدى معلوم اولديكه مسجده دخوللرى جائز ايمش ودخى ذكر اولنان اوزره مردار لقلرى اعتقادلرنده دربدنلرنده دكلدر بو تقدير جه مسجدى ملوث ايتمزديمشلردر .وبو سنه‌ده عبدالله بن ابى ديدكلرى رئيس المنافقين وفات ايلدى لعنه الله اوغلى مسلمان ومخلص كيمسه ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلدى مبارك كوملكنى استديكه اتكله باباسنى كفنليه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مروت ايدوب مبارك كوملكنى ويردى اندنصكره نمازينى قليورمكه تضرع ايتدى رسول الله حضرتلرى قالقديكه نمازينى قيله عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه لباسندن طوتدى دخى يارسول الله سن انك نمازينى قيلورميسك ربك سنى نهى ايتمشكن ديدى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى ايتدى تكرى تعالى بنى مخير قيلوب ﴿ استغفر لهم اولا تستغفر لهم ان تستغفر لهم سبعين مرة فلن يغفر الله لهم ﴾ ديو بيورمشدر. معناسى يامحمد سنك منافقلر ايچون استغفاركله عدم استغفارك مفيد اولمامقده برابردر اكر يتمش كره انلر ايچون استغفار ايدر ايسك الله تعالى حضرتلرى انلرى مغفرت ايلز

﴿ الحديث السادس ﴾

(حدثنا سفيان بن وكيع) مصنف بيورر بو حديثى بزه سفيان خبر ويردى (اخبرنا محمد بن بشار عن على بن صالح) سفيان ديدى بو حديثى محمد بن بشار على بن صالحدن اخذ ايدوب بزه خبر ويردى (عن ابى اسحاق) على ابو اسحاقدن اخذ ايتدى (عن ابى جحيفة) ابو اسحاق ابو جحيفه‌دن روايت ايتدى مذكور ابو جحيفه صحابيدر اسمى وهبدر امام على كرم الله وجهه ابو جحيفه‌يى كوفه‌نك بيت المالنه امين نصب ايتمش ايدى (قال) ابو جحيفه ديدى (قالوا) اصحاب كرام بيوردىلر (نراك يارسول الله) بز سزى يارسول الله كوريو رز كه (قد شبت) سزده شيب ظاهر اولدى يعنى ديديلر كه يارسول الله بز سزى شيب مرتبه‌سنه بالغ اولديغك حالده كوريرز (قال) رسول اكرم حضرتلرى بيوردىلر (شيبتنى هود واخواتها) سورهٔ هود وامثالى بنى اختيار ايتدى تحقيق حديث سابقده كچدى بعضلر ديديلر كه سورهٔ هودك اخواتندن مراد امور قيامت

دیمکدر پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری بیوردیکه اکر انك مغفرت اولنه‌جغنی بیله ایدم بن یتمش دفعه‌دن زیاده استغفار ایدر ایدم اوله که الله تعالی حضرتلری مغفرت ایلیه ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نمازینی قیلدی اندنصکره حق تبارك وتعالی حضرتلری آیت کریمه کوندروب ﴿ ولا تصل علی احدمنهم مات ابدا ولا تقم علی قبره انهم کفروا بالله ورسوله وماتوا وهم فاسقون ﴾ دیو بیوردی . یعنی یامحمد کفر اوزرینه وفات ایدنلردن بریسنك اوستنه صلاة ایتمه یعنی انلرك مغفرتی ایچون دعا واستغفار قیلمه ودفن ایچون یازیارت ایچون قبرلرینه وارمه زیرا تحقیقا انلر الله تعالی حضرتلرینه ورسولنه کافر اولمشلردر وکمال کفر اوزرینه اولمشلردر دیمکدر عبدالله بن ابی قصه‌سنی امام بخاری وامام مسلم وامام نسائی رحمةالله علیهم بویلجه روایت ایتمشلردر . وبوییلده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك مزاج شریفلرینه بعض عارضه واقع اولوب خاتونلرندن ایلاء ایتمشلر ایدی یعنی برآی یقینلق ایتمامکه یمین ایلدیلر برفوقانی مسکن شریفلری وار ایدی خرما دالارندن نردبانی وار ایدی انده اوتوردیلر یکرمی طقوز کون تمام اولنجه اشاغی ایندی یارسول الله سز بر آیه یمین ایتمشدیکز دیدیلر آی یکرمی طقوز دخی اولور دیو بیوردی . بوندنصکره ابو موسی ومعاذ رضی الله عنهما یمن ولایتنه کوندرلمشدر اول دیارك ایکی ناحیه‌سی وار ایدی یوقارو جانبنه معاذی کوندردیکه اول عدن طرفنده واقع اولمشدر اشاغی جانبنه ابوموسایی کوندردی وهربرینه سپارشلر بیوردیکه رفق وملاطفتله طوتالر کوج ایتمیه‌لر ونفرت ویرمیه‌لر یمن خلقی ملایم طائفه اولمغین رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ملایمتله طوتمق بیوردی ومعاذ حضرتلرینه بیوردی یامعاذ سن اهل کتابدن برطائفه‌نك اوستنه وارسك کرکدر واردیغك زمانده انلره کلمهٔ شهادت تلقین ایله اکر مطیع اولورلرسه انلره بیلدیره‌سنکه حق جل وعلا حضرتلری انلره زکوة فرض ایلمشدر غنیلرندن آلینور دخی فقیرلرینه ویریلور اکر بونده دخی مطیع اولورلر ایسه صاقین کرایم امواللرینی آلمیه‌سك یعنی بغایت نفیس اولان مالارینی آلمیه‌سك دیو بیوردی حاصلی برکشینك اوستنه زکوة واجب اولسه مثلا قرق قیونی اولسه بر قیوننی آله‌لر اما غایت اعلاسنی المیه‌لر وغایت ادناسنی آلمیه‌لر بلکه اورته حاللوسنی آله‌لر وآت ودوه وکیرو قلانی دخی بویله‌در اندن بیوردی « اتق دعوة المظلوم فانه‌لیس بینها وبین الله حجاب » یعنی صاقین مظلومك دعاسندن پس تحقیقاشان بودرکه مظلومك دعاسیله حق تعالی حضرتلرینك مابیننده حجاب یوقدر دیمکدر مراد مظلومك دعاسی بهرحال جناب عزتده مقبول اولور زنهار کیمسه‌یه ظلم ایله بددعالرینی آلوب بربلایه مبتلا اولمیه‌سك دیمکدر. بوندنصکره اونجی ییل ربیع الاولنده بعض روایتده ربیع الآخرنده خالد بن ولید رضی الله عنهی نجران ولایتنده بنی عبدالمدان دیدکلری قبیله‌یه کوندرمشلردر خالد واردیغی کبی هدایت

مذکور اولان سوره‌لردر

﴿ الحدیث السابع ﴾

(حدثنا علی بن حجر) مصنف بیورر بوحدیثی علی بزه خبر ویردی (اخبرنا شعیب ابن صفوان عن عبدالملك بن عمیر) علی بن حجر دیدی بوحدیث شریفی شعیب عبد الملکدن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (عن اياد بن لقیط العجلی) عبدالملك بوحدیثی ایاددن اخذ ایتدی (عن ابی رمثه) اياد ابو رمثه‌دن روایت ایلدی ابو رمثه صحابیدر اسمی رفاعه‌در (التیمی) تیم قبیله‌سندندر (تیم الرباب) ضبه ثور عکل تیم عدی بوبش قبیله بربریله اتحاد ایدوب تحالف ایتمدکلری ایچون رباب تسمیه اولندی قریشه دخی تیم تسمیه ایدرلر لکن تیم الرباب دیمزلر یالکز تیم ذکر اولندقده قریش مراد اولنور رفاعه حضرتلری تیمیدر لکن تیم الرباب دندر (قال) ابو رمثه بیوردی (اتیت النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) حضرت رسول اکرمك حضور عالیلرینه کلوب مشرف اولدم (ومعی ابن لی) اوغلم بنمله بیله اولدیغی حالده (قال) ابو رمثه‌نك اوغلی دیدی

ربانیه میسر اولوب اسلامه کلمشلردر. بوندنصکره علی بن ابی طالب رضی الله عنهی یمن دیارینه کوندردیلر اونجی ییل رمضان شریفنك ایچنده کندی مبارك الیله حضرت علی‌یه عمامه کیدیروب سنجاق ویردی دخی اوچیوز نفر کیمسه‌یه سردار نصب ایدوب ارسال ایتدی. ائمهٔ حدیثدن ابوداود واحمد وترمذی رحمهم الله تعالی روایتلرنده حضرت علی رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی یمنه کوندردی دخی بن ایتدم یارسول الله بندن یاشلو بر طائفه‌یه بنی کوندرر ایسك بن برکنج کشیم قضا امرنده بصیرت اوزره اولهم دیدم همان مبارك النی کوکسم اوزرینه قودی دخی « اللهم ثبت لسانه واهد قلبه» دیو دعا ایتدی وبیوردیکه یاعلی قچان یانکه ایکی خصم کلوب اوتوردیغی زمانده اول برینك سوزینی ایشتمینجه مابینلرنده برحکم ایله دیدی یعنی مجرد برینی دکلیوب سوزینه اعتماد ایله واول جانبه میل ایتمه اول برینی دخی سویلدوب دکله ایکیسنك سوزینی اذعان ایتدکدنصکره حق سبحانه وتعالی حضرتلری خیر وصوابه ارشاد ایلر دیمکدر اندن حضرت علی کرم الله وجهه صحابهٔ کرامله چیقدی واروب هرجانبه بلوك بلوك آدملر صالدی انواع مال وغنایم سوروب کتوردیلر صکره جمعیتلرینه راست کلدی اسلامه دعوت ایلدی اطاعت ایتمیوب مسلمانلره اوق آتدیلر همان حضرت علی کرم الله وجهه اوزرلرینه یوریش ایدوب کفاردن یکرمی کیمسه‌یی قتل ایتدیلر کیرو قلانی طاغیلوب صندیلر حضرت علی کرم الله وجهه آردلرینه دوشوب کتمه‌دن اصحابی منع ایتدی اندنصکره خبر کوندروب ینه اسلامه دعوت ایتدی بوکره سرعتله کلوب قبول ایتدیلر مسلمان اولدیلر اولولرندن دخی چوق کیمسه اسلامه کلدی اورادن دونوب حضرت علی کرم الله وجهه مکه‌یه کلدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه مکة الله‌ده راست کلدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامك بوحجنه حجة الوداع دیرلر وحجة الاسلام دخی دیرلر وحجة البلاغ دخی دیرلر . روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینه‌یه هجرت ایتدکدن صکره آنده اقامت ایلدی هرییل اضحیه‌سنی بوغازلر ایدی یعنی ذی الحجه بیرامنده قربانی ایدر ایدی وغزالره چیقار ایدی تاریخ هجرتدن اونجی ییل ذی القعده‌سی کلدیکی کبی حج شریف اتفاقی دوشدی. ابن سعید رحمة الله علیه روایتنده ابتداء نبوتدن آخر عمرینه وارنجه بوندن غیری حج ایتمك واقع اولمامشدر صحیح بخاریده زید بن ارقدن مرویدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اون طقوز غزا ایتمشدر اما هجرتدنصکره همان برحج ایتمشدر اندنصکره حج ایتمامشدر. وابن اسحقدن مرویدرکه مکه‌ده ایکن دخی برحج ایتمشیدی بعضیلری ایکی حج ایتمشیدی دیدیلر بوذکر اولنان روایات نبوتدنصکره اولانه کوره‌در اما نبوتدن مقدم نیجه ایدیکنی حق تعالی حضرتلرندن غیری کیمسه بیلز دیمشلردر وبوحج شریفه‌نه کون چیقدقلری علما رحمهم الله تعالی مابینلرنده اختلاف اوزره‌در بعضیلر قولنجه جمعه ایرتسی کونی

(فأریته) رسول اکرم بکا کوسترلدی یعنی رفاعه حضرتلرینك اوغلی بیورر که پدرم یاخود بر غیری کمسه رسول اکرمی بکا کوستردی (فقلت) بلاتوقف بن دیدم (لمارأیته) رسول اکرمی کوردیکم کبی (هذا نبی الله) بو ذات عالیشان الهك نبیسی وحق پیغمبریدر زیرا جمال پرکمال وعظمت ومهابتی ونورانیت لطافتی برمرتبه‌یه بالغ اولمش که حق پیغمبر اولدیغنه اظهار معجزه ودلیل وبرهانه محتاج دکلدر بناء علی ذلك کوردیکم کبی اصلا شبهم قالمدی . مرویدر ابورمثه‌دن بیوردیلرکه اوغلم رسول اکرم حضرتلرینی کوردکده وجودینه دتره‌مك دوشدی (وعلیه ثوبان اخضران) رسول اکرم حضرتلرینی کوردم اوزرلرنده ایکی یشیل لباس اولدیغی حالده (وله شعر) رسول اکرم حضرتلرینك برقاچ موی شریفلری وارکه رأس شریفلرنده ولحیهٔ شریفلرنده (قدعلاه الشیب) اول شعر شریف معدوده‌لره شیب ظاهر اولمش (وشیبه احمر) حال بوکه رسول اکرم حضرتلرینك شیبی احمردر

چیقمشدر ذی القعده آیندن بش کیجه قالمشیدی دیدیلر بعضیلر روایتی اوزره پنجشنبه کونی چیقمشدر . امام واقدی رحمة الله علیه تصریح ایتمشدر که جمعه ایرتسی کونی اویله ایله ایکندی مابیننده چیقدی وذی القعده نك بشی قالمشیدی دیمشدر ومکهٔ مکرمه‌یه ذی الحجه‌نك دردنجی پازار کونده داخل اولمشدر حضرت عایشه رضی الله عنهادن بویله روایت اولنمشدر که بو حج شریفه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك یانجه طقسان بیك نفر کیمسه کتمشدر بعضیلر قولنجه یوز اون درت بیك کیمسه کتدی دیمشلردر . امام بیهقی روایتی اوزره بعضیلردخی زیاده ایدی دیمشلردر تفصیلی مقصد عباداتده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی . بوندن صکره واقع اولان ﴿ سریهٔ اسامة بن زید بن حارثه ﴾ در رضی الله عنهما شام ولایتنده « بلقا » نواحیسندن « سراة » دیدکلری موضعه ارسال اولنمشیدی تاریخ هجرتدن اون برنجی ییل صفرینك اواخرنده پازارایرتسی کونی چیقمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آخر کوندردیکی سریه بودر موضع مزبورده اسامه‌نك باباسی زید بن حارثه رضی الله عنه روم کفره‌سنك النده شهید اولمشیدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اسامه‌یه عسکر قوشوب اورایه ارسال ایلدی مهاجرین وانصار قومنك کزیده‌لری هپ بو سریه‌ده بیله ایدیلر حتی حضرت ابی بکر الصدیق وعمر الفاروق بیله چیقمشلر ایدی رضوان الله علیهم اجمعین چهارشنبه کونی اولدیغی کبی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك مزاج شریفلری متغیر اولوب حمی وصداع عارض اولدی پنجشنبه کونی کندی مبارك ایله سنجاق بغلیوب اسامه‌یه ویردی اولدخی سنجاق ایله چیقوب « جرف » دیدکلری موضعده قوندی صحابهٔ کرام رضی الله عنهم اورایه چیقوب جمعیت ایتدیلر اسامه رضی الله عنه تازه یکیت ایدی وفخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بنده زاده‌سی ایدی صحابه‌دن برطائفه بری بری مابیننده سویلشوب سو اصل اوغلانی مهاجرین وانصار اوستنه سردار نصب ایلدی دیدیلر بوسوز رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك سمع شریفلرینه واصل اولنجه مبارك باشنی صاردی دخی منبره چیقوب حق تعالی حضرتلرینه حمد وثنا ایتدکدنصکره ناسه خطاب ایدوب ایتدی ای آدم اوغلنلری بوسوز نه‌سوزدرکه سزك بعضکزدن بکا واصل اولدی اسامه‌یی امیر نصب ایتدیکم خصوصده سزدن صادر اولدی بوکا طعن ایتدیکز بوندن اول باباسی زیدی امیر نصب ایتدیکمه طعن ایتدیکز دیدی ویمین ایدوب ایتدی زید امیرلکه لایق ایدی اندنصکره اوغلی دخی لایقدر واول بکا خلقك بغایت سوکلولرندندر ایمدی اکا عزت واکرام ایدك دیو خلقه وصیتلر ایلدی ومنبردن اینوب بیت شریفنه کیردی بوخصوص ماه ربیع الاولك اونجی جمعه ایرتسی کونده واقع اولمش ایدی اسامه ایله کیده‌جك طائفه کلورلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه وداع ایدرلر ایدی دخی چیقارلر عسکرك قوندیغی یره کیدرلر ایدی اندن پازار کونی

یعنی راوی حدیث بیوررکه رسول اکرم حضرتلرینك برقاچ شیب مستولی اولمش شعر شریفلری وار ایدی لکن اول شعرك اصولی قزارمغه شروع ایتمش ایدی زیرا شیب شعرك اصولندن ابتدا ایدوب شعرلر اول قرمزی صکره آهسته آهسته بیاض اولور بناء علی ذلك ابو رمثه رسول اکرم حضرتلرینه ملاقی اولدیغی وقتده رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلرنده شیب هنوز ظاهر اولمغه باشلامش ایمش

﴿ الحدیث الثامن ﴾

(حدثنا احمد بن منیع) مصنف بیوررکه بو حدیث شریفی احمد بزه خبر ویردی (اخبرنا سریج بن النعمان) احمد دیدیکه بو حدیث شریفی سریج بزه خبر ویردی (اخبرنا حماد بن سلمة عن سماك ابن حرب) سریج دیدیکه حماد سماکدن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (قال) سماك دیدی (قیل لجابر بن سمرة) جابر حضرتلرندن سؤال اولندی بنده حضورنده ایدم (أکان فی رأس رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینك رأس

اولدیغی کبی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك زحتی زیاده اولدی اسامه رضی الله عنه درنك یرندن قالقوب شهره کیردی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك یاننه کلدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری برمقدار ضعیف ایدی سوزه طاقتی یوق ایدی اسامه رضی الله عنه اکیلوب اوپدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك اللرینی کوکدن یکا قالدیردی طوتدی دخی اسامه‌نك اوزرینه قودی اسامه ایدر بیلدمکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بکا دعا ایلدی اندن اسامه قالقوب ینه عسکر اراسنه چیقدی پازارایرتسی کونی اولنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مزاج شریفلرینه برمقدار خفت کلوب افاقت اوزره اولدیلر حضرت اسامه ینه کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی کوردی وداع ایدوب ینه چیقدی لشکرکاهه کلدی وخلقه کوچ امر ایلدی مسلمانلر طورمیوب اثوابلرینی یوکلدوب آتلرینی اکرلمکله مشغول ایکن اسامه‌نك والده‌سی ام ایمن خاتون رضی الله عنها اوغلنه خبر کوندروب قنده کیدرسك پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری غایت ضعیف اولدی همان ارتحال داربقا ایتمك اوزره‌در دیدی اورادن اسامه وحضرت عمر بن الخطاب وابو عبیده رضی الله عنهم قالقوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننه کلدیلر کونش غروبه میل ایتدیکی زمانده اول آفتاب فلك رسالت افق فنادن افول ایدوب مطلع آسمان بقادن عالم عقبایه پرتو صالدی قول صحیح اوزره رسول الله حضرتلرینك وفاتی اون برنجی ییل ربیع الاولنك اون ایکنجی پازارایرتسی کونی واقع اولمشدر دخی تفصیلی مقصد اخیرده کلسه کرکدر ان شاءالله تعالی.

روایت اولنورکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انتقال ایتدیکی کبی اسامه‌نك عسکری مدینه‌یه کیردیلر سنجاغی بریدهٔ اسلمی رضی الله عنه کتورر ایدی کتیردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك سعادتخانه‌سی اوکنه دکدی اندن صحابهٔ کرام حضرت ابوبکر الصدیقه بیعت ایتدکلری کبی حضرت بریده‌یه امر ایتدیکه ینه سنجاغی اسامه‌نك اوینه ایلدوب اورادن چیقه‌لر یوللرینه کیده‌لر اسامه دخی ینه عسکریله چیقوب اول قوندیغی یره قوندی ربیع الآخرك غره‌سی اولدیغی کبی چیقدی ذکر اولنان «ابنا» دیدکلری موضعه واروب هر جانبدن یوریش ایدوب اطراف ونواحیسنی غارت ایتدیردی قارشو طورانلرینی قیردی برمقدارینی اسیر ایتدی وباباسی زیدی قتل ایدنلری بولوب اولدردی واهل اسلامدن اصلا برکیمسه شهید اولمدی جمله‌سی سالم وغانم دونوب مدینهٔ منوره‌یه کلدیلر حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه مهاجرین واهل مدینه ایله چیقوب قارشولدی اسامه‌نك بووجه اوزره منصور ومظفر کلدیکنه مسرور اولدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك التمش مقداری سریه ویکرمی یدی غزاسی واقع اولمشدر والله اعلم

بعض مشایخ کرامدن مرویدرکه برکیمسه ایکی جهان فخرینك غزالرینی وقتحلرینی

شریفنده وارمیدر (شیب) بیاض موی شریف (قال) جابر اول کمسنه‌نك جوابنده بیوردی (لم یکن فی رسه) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك باشلرنده یوق ایدی (شیب) آغارمش موی (الاشعرات) لکن برقاچ شعر شریفلر (فی مفرق رأسه) مبارك باشلرینك وسطنده وار ایدی (اذا ادهن) رسول اکرم حضرتلری مبارك باشلرینه یاغ سوردکده (وارهن الدهن) اول بیاض شعر شریفلری دهن ستر ایدر ایدی یعنی بیاض اولان شعر شریفلرینك قلتنی بیاندر وارهن ستر واخفا معناسنه اولان موارتدن مأخوذدر

نظم

اول مبارك صقالندن بونی بیل
آنجق آغرمشیدی اون یدی قیل
اول سعادتلو محاسن الحق
طیب عرشیله ایدی مستغرق

باب ماجاء فی خضاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم

شو باب رسول اکرم حضرتلرینك خضابی حقنده روایت اولنان احادیث بیاننده‌در صاحب تهذیب دیدیکه قنداله صاچ وصقال بویامغه خضاب دیرلر

اوقیوب ویادکلمکی عادت ایدنسه حق تبارك وتعالی حضرتلری اول کیمسه یه هر ایشده فتح ونصرتلر میسر ایدوب مشکللرینی آسان ایلیه ودشمنلری اوستنه غالب قیله خاصیتی بودر دیو بیورمشلردر

﴿ مقصد ثانی ﴾

فخر عالم افندیمز حضرتلرینك قرآن عظیمده وتورات وانجیل وزبورده وسائر صحف سماویه واحادیث صحیحه ده واقع اولان اسماء شریفه سی واولاد کرامی وازواج طاهراتی وعمیلری وعمته لری ورضاعا قرنداشلری وجدلری وخدمتکارلری وقوللری ومعتقلری وحارسلری وکاتبلری واهل اسلامه کوندردیکی مکتوب شریفلری واطراف پادشاهلریله واقع اولان مراسلاتی وآلات حربی ودوابی وخدمت شریفلرینه کلن ایلچیلر بونده مذکوردر وبو مقصدده اون فصل واردر

﴿ فصل اول ﴾

اسماء شریفه سی بیانده در حق سبحانه وتعالی حضرتلری بزم پیغمبریمز محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قرآن عظیمده وسائر کتب سماویه سنده السنهٔ انبیا علیهم السلام اوزره اسماء کثیره ایله یاد ایلمشدر. اما جمیع اسماء شریفه سنك اشهری «محمد» درکه جدی عبدالمطلب تسمیه ایتمشدر . روایت اولنورکه اوغلیکك آدینی نه قودك دیو عبدالمطلبه سؤال ایتدیلر محمد قودم دیو جواب ویردی ایتدیلر نیچون اتالرکده وقومکده اولمیان آد ایله تسمیه ایتدك دیدیلر ایتدی اول رجا ایله ایتدمکه جمیع اهل ارض اکا حمد ایده لر دیدی وبویله دیدیکنك وجهی اول ایدیکه عبدالمطلب برکیجه واقعه سنده کورمش ایدیکه کندی ارقاسندن کمش زنجیرلر چیقمش برینك اوجی کوکلره یتشمش وبرینك مشرقه وبرینك مغربه ایرمش اندنصکره بو زنجیرلر براغاج شکلنی باغلدیکه هر یپراغنك اوزرنده نور کورینور ومشرق ومغرب خلق کویا اول اغاجك دالرینه وبداقلرینه یاپشوب آصلمشلردر عبدالمطلب بو واقعه یی سویلینجه معبرلر شویله تعبیر ایتدیلرکه سنك اولادکدن بر کیمسه کله که جمیع مغرب و مشرق خلق اکا تابع اوله دیدیلر دنیا خلقی اکا حمد ایلیه دیدیلر آنکچون فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اسم شریفنی محمد قومش ایدی اناسی امینه خاتون رضی الله عنها یه دخی واقعه سنده بویله دیمشلر ایدیکه سن بو امتك سیدینه حامله اولدك وضع حمل ایتدیکك زمانده آدنی محمد قویه سك دیمشلر ایدی . ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن دخی مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری وجوده کلدیکی زمانده جدی عبدالمطلب آدن محمد قودی یا ابا الحارث نیچون آبا واجدادك آدلریله تسمیه ایتمدك دیدیلر مرادم بودرکه کوکده الله تعالی حضرتلری ویرده دم اوغلانلری اکا حمد ایده لر دیدی محمد بن جبیر بن مطعمدن مرویدر اولدخی باباسندن روایت ایتمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیورمشدر تحقیقا بنم برقاچ آدم واردر بن محمدم

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا احمد بن منیع) مصنف بیورر بو حدیثی احمد بزه خبر ویردی (اخبرنا هشیم) احمد بن منیع دیدیکه بو حدیثی بزه هشیم خبر ویردی (اخبرنا عبدالملك بن عمیر عن ایاد بن لقیط) هشیم دیدیکه بو حدیثی عبد الملك ایاددن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (قال) ایاد دیدی (اخبرنا) بو حدیثی بزه خبر ویردی (ابو رمثة) ابو رمثه حضرتلری (قال) ابو رمثه بیوردی (اتیت النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) بن رسول اکرم حضرتلرینك حضور شریفلرینه کلدم (مع ابن لی) اوغلوم ایله برابر (فقال) رسول اکرم بیوردیلر (ابنك) اوغلك (هذا) بو میدر (فقلت) بن رسول اکرمك جوابنده دیدم (نعم) اوغلمدر (واشهد به) بن اوغلم اولدیغنه اقرار ایدرم معلوم اوله که زمان جاهلیتده پسرك جنایتیله پدر وپدرك جنایتیله پسر اخذ اولنور ایدی لکن شرع مطهرده بو قاعده ابطال اولنوب برکسنه غیرك جنایتیله مؤاخذه اولنمیوب هرنفس کندی

واحدم وماحی‌یم که الله تعالی بنمله کفری محوایلر وبن حاشرم که آدم اوغلانلری بنم ایاغمه حشر اولنور وبن عاقبم دیوبیورمشدر . بخاری ومسلم رحمهما الله بویله روایت ایتمشلردر . امام نووی رحمة الله علیه مسلم شرحنده بیورمشدرکه « یحشر الناس علی قدمی » معناسی خلق بنم اثرمه وزمانمه ورسالتمه حشر اولنورلر دیمکدر . امام بخاری وحاکم وابونعیم رحمهم الله روایتلرنده نافع بن جبیر رضی الله عنهدن مرویدرکه ذکر اولنان بش اسم شریفی ذکر ایتدکدنصکره خاتم اسمنی دخی ذکر ایتمشدر . حذیفه رضی الله عنه حدیثنده احمد ومحمد وحاشر ومتق ونبی الرحمة واقع اولمشدر . ابو نعیم روایتنك لفظی بودر «هی ستة محمد واحمد وخاتم وحاشر وعاقب . واما حاشر فبعث مع الساعة نذیرا لکم بین یدی عذاب شدید . واما عاقب فانه عقب الانبیاء» یعنی نبی علیه الصلاة والسلامك اسملری التیدرکه ذکر اولنمشدر . اما حاشر دنیلدیکی اولدرکه قیامته قریب کوندرلمشدر شول حالده که سزه عذاب شدیددن ایلرو نذیراولمشدر دیمکدر نذیر شول کیمسه‌یه دیرلرکه قورقاجق خبرویره اما عاقب دنیلدیکی انکچوندرکه انبیانك عقبنده کلمشدر کندندنصکره پیغمبر کلمز دیمکدر . بو روایتلرك بعضنده بش اسم وبعضنده التی اسم ذکر اولنمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك همان اسم شریفلری بونلردر دیمك دکلدر بلکه مراد بو اسملر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص اسملردر اول حضرتدن غیری کیمسه مقدما بو اسملرله مسمی اولمامشدر دیمکدر یاخود ام ماضیه بیننده مشهور اولان اسملری بونلردر دیمکدر یوقسه اسماء شریفه‌سی چوقدر . ابن دحیه رحمة الله علیه مستوفی آدلو کتابنده بیورمشدرکه اکر کتب متقدمه‌ده وقرآن عظیمده واحادیث شریفه‌ده اولان اسملری جمع اولنسه اوچیوزه یتیشور . بعض روایتده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنم قرآنده یدی موضعده اسمم واردر دیو بیورمشدر اندن بو اسماء شریفه‌یی تعیین ایلمشدر «محمد واحمد ویس وطه والمزمل والمدثر وعبدالله» وقرآن عظیمده القابندن چوق نسنه مذکوردر حتی بعض علما صایوب عددینی تعیین ایتمشلردر بعضلر اسماء حسنی عددنجه طقسان طقوزه یتشدرمشلردر . قاضی عیاض رحمه الله علیه بیورمشدرکه حق جل وعلا حضرتلری پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینی کندی اسماء حسناسندن اوتوز مقداری اسمله تسمیه قیلمشدر وقاضی ابوبکر بن العربی رحمه الله علیه احکام القرآن آدلو کتابنده بعض صوفیه‌دن نقل ایتمشدرکه حق تعالی حضرتلرینك بیك اسم شریفی وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك بیك اسم شریفی واردر دیمشلر اما بونلردن مراد اوصافدر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نیجه نیجه اوصاف حمیده ایله متصفدر هر برندن بر اسم اخذ اولنجه اولقدر اولور بلکه دها زیاده اولور دیمشلردر وبو جمله اسماء کثیره‌نك بعضیسی اول حضرته مختصدر غیره اطلاقی یوقدر بعضیسی دخی

اوزندن مسؤل اولدیغنی بیان ایچون (قال) رسول اکرم بیوردی (لایجنی علیك) اوغلك سنك جنایتك ایله مأخوذ اولمز (ولاتجنی علیه) سن دخی اوغلینك جنایتیله مأخوذ اولمزسك (قال) ابورمثه بیوردی (رأیت الشیب احمر) رسول اکرمك شعر شریفنده بیاض احمر کوردم . حنا ایله خضاب ایتدکلری ایچون کتب سته صاحبلرندن ابوداود روایت ایتدیکه رسول اکرم خضاب ایدر ایدی خفی اولمیه که رسول اکرم حضرتلرینك موی عنبر بویلرینی خضاب ایتدکلری وخضاب ایتمدکلری خصوصنده روایات مختلفه‌سی واردر شارح مسلم محی الدین نووی بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری احیانا خضاب واحیانا ترك ایتمکله هرکس کوردیکی وجه اوزره روایت ایلدی (قال ابو عیسی) مصنف بیوردی (هذا) ابورمثه‌نك روایت ایلدیکی حدیث (احسن شیء) روایتك زیاده کوزلیدر (روی فی هذا الباب) رسول اکرمك خضابی حقنده روایت اولنان احادیثده (وافسره) دخی زیاده

واردركه اكا اطلاقى غالب اولمشدر بعضيسى دخى واردركه مشتركدر. مصنف رحمة الله عليه بيورمشدركه شيخمزك قول بديع آدلو كتابنده وقاضى عياضك شفاسنده وابن عربينك قيس واحكام آدلو كتابلرنده وابن سيد الفاسينك كلامنده كورديكمز اسماء شريفه‌سى درت يوزدن زياده‌در وحروف تهجى اوزره بويله ترتيب ايتدك ديمشدر ﴿ حرف الالف ﴾ الابر بالله ، الابطحى ، اتقى الناس ، الاجود ، اجود الناس ، الاحد ، الاحسن ، احسن الناس ، احمد ، احيد ، بضم الهمزة وكسر الحاء وسكون الياء او بفتح الهمزة وسكون الحاء ، الاخذ بالحجزات ، اخذ الصدقات ، الآخر ، الاخشى الله ، اذن خير ، ارجح الناس عقلا ، ارحم الناس بالعيال ، الازهر ، اشجع الناس ، الاصدق فى الله ، اطيب الناس ريحا ، الاعز ، الاعلى ، الاعلم بالله ، اكثر الناس تبعا ، الاكرم ، اكرم الناس ، اكرم ولد آدم ، المص ، امام الخير ، امام الرسل ، امام المتقين ، امام النبيين ، الامام ، الآمر ، الآمن ، امنة اصحابه ، الامين ، الامى ، انعم الله ، الاول ، اول شافع ، اول المسلمين ، اول مشفع ، اول المؤمنين ، اول من ينشق عنه الارض ﴿ حرف الباء ﴾ البر ، البار قليط ، الباطن ، البرهان ، بشر ، بشرى عيسى ، البشير ، البصير ، البليغ ، بالغ البيان ، البينة ﴿ حرف التاء ﴾ التالى ، التذكرة ، التقى ، التنزيل ، التهامى ﴿ حرف الثاء ﴾ ثانى اثنين ﴿ حرف الجيم ﴾ الجبار ، الجد ، الجواد ، جامع ﴿ حرف الحاء ﴾ حاتم ، حزب الله ، الحاشر ، الحاكم بما اراه الله ، الحافظ ، الحامد ، حامل لواء الحمد ، الحائد لامته عن النار ، الحبيب ، حبيب الرحمن ، حبيب الله ، الحجازى ، الحجة ، الحجة البالغة ، حجة الله على الخلائق ، حرز الاميين ، الحرمى ، الحريص ، حريص على الايمان ، الحسيب ، الحكيم ، الحفيظ ، الحق ، الحليم ، حماد ، حطايا ، او قال ، حياطاً ، حم عسق ، حفى الحمد ، الحنيف ﴿ حرف الخاء ﴾ الخبير ، خاتم النبيين ، خاتم المرسلين ، الخاتم ، الخازن لمال الله ، الخاشع ، الخاضع ، الخالص ، خطيب الانبياء ، خطيب الامم ، خطيب الوافدين على الله ، الخليل ، خليل الرحمن ، خليل الله ، الخليفه ، خير الانبياء ، خير البرية ، خير خلق الله ، خير العالمين طرا ، خير الناس ، خير هذه الامة ، خيرة الله ﴿ حرف الدال ﴾ دار الحكمة ، الداعى الى الله ، دعوة ابراهيم ، دعوة النبيين ، دليل الخيرات ﴿ حرف الذال ﴾ الذاكر ، الذكر ، ذكر الله ، ذو الحوض المورود ، ذو الخلق العظيم ، ذو الصراط المستقيم ، ذو القوة ، ذو مكانة ، ذو عزة ، ذو فضل ، ذو المعجزات ، ذو المقام المحمود ، ذو الوسيلة ﴿ حرف الراء ﴾ الرضيع ، الراضى ، الراغب ، الرافع ، راكب البراق ، راكب البعير ، راكب الجمل ، راكب الناقة ، راكب النجيب ، الرحمة ، رحمة الامة ، رحمة العالمين ، رحمة مهداة ، الرحيم ، الرسول ، رسول الراحة ، رسول الرحمة ، رسول الله ، رسول الملاحم ، الرشيد ، الرفيع الذكر ، رافع الرتب ، رفيع الدرجات ، الرقيب ،

اظهريدر زيرا بو حديث صراحة رسول اكرمك خضاب ايتديكنه دلالت ايدر (لان الروايات الصحيحة) زيرا غير روايتلر (ان النبى صلى الله تعالى عليه وسلم لم يبلغ الشيب) تحقيق رسول اكرم شيب مرتبه‌سنه بالغ اولمدى ديو واقع اولمشدر ضمنا رسول اكرمك خضاب ايتمديكنه دلالت ايدر مع هذا رسول اكرم شيب مرتبه سنه بالغ اولمدى ديلرك مرادلرى رسول اكرمك شيبلرى قليلدر ديمكدر. خضابى نفى دكلدر (وابو رمثة اسمه رفاعة بن يثربى التيمى) راوى حديث ابو رمثه حضرتلرينك اسمى رفاعه‌در قبيله‌سى تيم الربابدر دخى اهل مدينه دندر مصنف ابو رمثه‌نك اسمنى بيان ايتديكى اصحابدن ابو رمثة البلوى‌يه اشتباهى دفع ايچوندر رضى الله تعالى عنهم

﴿ الحديث الثانى ﴾ (حدثنا سفيان بن وكيع) مصنف بيورر بو حديثى سفيان بزه خبر ويردى (اخبرنا ابى عن شريك) سفيان ديديكه بابام وكيع بو حديثى بزه شريكدن روايت ايتدى (عن عثمان بن

روح الحق ، روح القدس ، الرؤف ، ركن المتواضعين ﴿ حرف الزاء ﴾ الزاهد ، زعيم الانبيا ، الزكى ، الزمزمى ، زين من فى القيمة ﴿ حرف السين ﴾ السابق ، السابق بالخيرات ، سابق العرب ، الساجد ، سبيل الله ، السراج المنير ، السراط المستقيم ، السعيد ، سعد الله ، سعد الخلائق ، السلام ، السميع ، السيد ، سيد ولد آدم ، سيد المرسلين ، سيد الناس ، سيد الكونين ، سيد الثقلين ، سيف الله المسلول ﴿ حرف الشين ﴾ الشارع ، الشافع ، الشاكر ، الشاهد ، الشكور ، الشكار ، الشمس ، الشهيد ﴿ حرف الصاد ﴾ الصابر ، الصاحب ، صاحب الآيات . صاحب المعجزات ، صاحب البرهان ، صاحب البيان ، صاحب التاج ، صاحب الجهاد ، صاحب الحجة ، صاحب الحطيم ، صاحب الحوض المورود ، صاحب الخاتم ، صاحب الخير ، صاحب الدرجة العالية الرفيعة . صاحب الرداء ، صاحب الازواج الطاهرات ، صاحب السجود للرب المحمود ، صاحب السرايا ، صاحب السلطان ، صاحب السيف ، صاحب الشرع ، صاحب الشفاعة الكبرى ، صاحب العطايا ، صاحب العلامات الباهرات ، صاحب العلو والدرجات ، صاحب الفضيلة ، صاحب الفرج ، صاحب القضيب ، صاحب القضيب الاصفر ، صاحب قول لااله الاالله ، صاحب القدم صاحب الكوثر ، صاحب اللواء ، صاحب المحشر ، صاحب المدينة ، صاحب المغفر ، صاحب المغنم ، صاحب المعراج ، صاحب المظهر المشهود ، صاحب المقام المحمود ، صاحب المنبر ، صاحب المئزر ، صاحب النعلين ، صاحب الهراوة ، صاحب الوسيلة ، الصادع بما امر ، الصادق ، الصبور ، الصدق ، صراط الله ، صراط الذين انعمت عليهم ، الصراط المستقيم ، الصفوح ، الصفوح عن الزلات ، الصفوة ، الصفى ، الصالح ﴿ حرف الضاد ﴾ الضارب بالحسام المثلوم ، الضحاك ، الضحوك ﴿ حرف الطاء ﴾ طاب ، طاب الطاهر ، الطيب ، طسم ، طس ، طه ، الطيب ﴿ حرف الظاء ﴾ الظاهر ، الظفور ﴿ حرف العين ﴾ العابد ، العادل ، العظيم ، العافى ، العاقب ، العالم ، علم الايمان ، علم اليقين ، العالم بالحق ، العامل ، عبد الله ، العبد ، العدل ، العربى ، العروة الوثقى ، العزيز ، العفو ، العطوف . العليم ، العلى ، العلامة ، عين العز ، عبدالكريم ، عبدالجبار ، عبدالحميد ، عبدالمجيد ، عبدالوهاب ، عبدالقهار ، عبد الرحيم ، عبدالخالق ، عبدالقادر ، عبدالمهيمن ، عبدالقدوس ، عبدالغياث ، عبدالرزاق ، عبد السلام ، عبد المؤمن ، عبد الغفار ﴿ حرف الغين ﴾ الغالب ، الغفور ، الغنى ، الغنى بالله ، الغوث ، الغياث ﴿ حرف الفاء ﴾ الفاتح ، الفار قليط ، الفارق ، فاروق ، الفتاح ، الفجر ، الفرط ، الفصيح ، فضل الله ، فواتح النور ﴿ حرف القاف ﴾ القاسم ، القاضى ، القانت ، قائد الخير ، قائد الغر المحجلين ، القابل ، القائم ، القتال ، القتول ، قثم ، القثوم ، قدم صدق ، القرشى ، القريب ، القمر ، القيم ، القوى ﴿ حرف الكاف ﴾ كافة الناس ، الكفيل ، الكامل

موهب) شريك عثماندن روايت ايتدى (قال) عثمان ديدى (سئل ابوهريرة) ابوهريره‌دن سؤال اولنديكه (هل خضب رسول الله صلى الله عليه وسلم) رسول اكرم حضرتلرى شعر شريفلرينى خضاب ايدرلرميدى (قال) ابوهريره جوابنده ديديكه (نعم) خضاب ايدرلرايدى (قال ابوعيسى الترمذى) مصنف بيورديكه (وروى ابو عوانة هذا الحديث) ابوهريره‌دن روايت اولنان شو حديثى ابوعوانه دخى روايت ايتدى (عن عثمان بن عبدالله بن موهب) عثمان حضرتلرندن (فقال) عثمان ايتدى (عن ام سلمة) ازواج مطهره‌دن ام سلمه حضرتلرندن مصنفك ابو عوانه سنديني ذكر ايتمكدن مرادى ابوهريره حديثنى تقويه در ﴿ الحديث الثالث ﴾ (حدثنا ابراهيم بن هارون) مصنف بيوررهارون بلخينك اوغلى ابراهيم بوحديثى بزه خبر ويردى (اخبرنا نضر بن زرارة عن ابى جناب) ابراهيم ديدى ابوجنابدن بوحديثى اخذ ايدوب نضر بزه خبر ويردى (عن اياد ابن لقيط) ابوجناب اياددن روايت ايتدى (عن الجهذمة)

فى جميع اموره ، الكريم ، كهيعص ﴿حرف اللام﴾ اللسان ﴿حرف الميم﴾ الماجد ، ماذ ماذ ، المؤمل ، الماحى ، المأمون ، المانح ، الماء ، المعين ، المبارك ، المبتهل ، المبراء ، المبشر ، مبشر البائسين ، المبعوث بالحق ، المبعوث ، المبلغ ، المبيح ، المبين ، المتين ، المتبتل ، المتبسم ، المتربص ، المترحم ، المتضرع ، المتقى ، المتلوعليه ، المتهجد ، المتوسط ، المتوكل ، المثبت . محاب ، مجيب ، المجتبى ، المجير ، المحرص ، المحرم ، المحفوظ ، المحلل ، محمد ، المحمود ، المخير ، المختار ، المخصوص بالشرف ، المخصوص بالعز ، المخصوص بالمجد ، الملخص ، المدثر ، المدنى ، مدينة العلم ، المذكر ، المذكور ، المرتضى ، المرتل ، المرسل ، المرتجى ، المرحوم ، المرفع الدرجات ، المرء ، المزكى ، المزمل ، المسبح ، المستغفر ، المستغنى ، المستقيم ، المسرى به ، المسعود ، المسلم ، المسلم ، المشاور ، المشفع ، المشفوع ، المشفح ، المشهود، المنير، المصباح ، المصارع ، المصافح ، مصحح الحسنات ، المصدوق ، المصطفى ، المصلح ، المصلى عليه ، المطاع ، المطهر ، المظهر ، المطلع ، المطيع ، المظفر ، المعزر ، المعصوم ، المعطى ، المعقب ، المعلم ؛ معلم امته ، المعلم ؛ المعلن ، المعلى ، المفضال ، المفضل ، المفتاح ، مفتاح الجنة ، المقتصد ، المقتفى ، المقدس ، المقرى ، المقسط ، المقسم ، المقصوص عليه ، المقفى ، مقيل العثرات ، مقيم السنة بعد الفترة ، المكرم ، المكتفى ، المكفى ، المكين ، المكى ، الملاحمى ، ملقى القرأن ، الممنوح ، المنادى ، المنتصر ، المنجى ، المنذر ، المنزل عليه ، المنحمنا ، المنصف ، المنصور ، المنيب ، المنير ، المهاجر ، المهتدى ، المهدى ، المهداة ، المهيمن ، المؤتمن ، الموتى ، جوامع الكلم ، الموحى اليه ، الموصل ، الموقر ، المولى ، المؤمن ، المؤيد ، الميسر ﴿حرف النون﴾ نون ، النابذ ، الناجز ، الناس ، الناسخ ؛ الناشر ، الناصر ، الناصح ، الناطق ، الناهى ، نبى الاحمر ، نبى الاسود ، نبى التوبة ، نبى الحرمين ، نبى الراحة ، نبى الرحمة ؛ النبى الصالح ، نبى الله ، نبى المرحمة ، نبى الملحمة ، نبى الملاحم ، النبى ، النجيم ، النجم الثاقب ، نجى الله ، النذير ، النسيب ، نصيح ، ناصح ، النعمة ، نعمة الله ، النقيب ، النقى ، النور ، نور الامم ، ﴿حرف الواو﴾ الوجيه ، الواسطة ، الواسع ، الواصل ، الواضع ، الواعد ، الواعظ ، الورع ، الوسيلة ، الوافى ، الوفى ، ولى الفضل ، الولى ، ﴿حرف الهاء﴾ الهادى ، هدى ، هدية الله ، الهاشمى ﴿حرف الياء﴾ اليثربى ، يس ، اما كنيه لرينك مشهورى ﴿ابو القاسم﴾ دركه احاديث شريفه‌ده چوق وارد اولمشدر و ﴿ابو ابراهيم﴾ دخى وارد اولمشدر نتكيم انس بن مالك حديثنده جبرائيل عليه السلام كلدى « السلام عليك ياابا ابراهيم » ديدى ديو بيورلمشدر. وابن دحيه‌نك ذكر ايتديكى اوزره ﴿ابو الارامل﴾ ايله كنيه لنمشدر وغيريلر روايتنده ﴿ابو المؤمنين﴾ ايله دخى كنيه لنمشدر. وشويله معلوم اوله‌كه ذكر اولنان اسامئ شريفه‌دن هر برينك شرحنه تعرض

اياد جهذمه حضرتلرندن روايت ايتدى (امرأة بن بشير الخصاصية) جهذمه بشير حضرتلرينك زوجه‌سيدر حضرتلرى خصاصيه بشيرك والده‌سيدر رسول اكرم حضرتلرى خصاصيه‌نك اسمنى تغيير ايدوب ليلا تسميه ايتديلر (قالت) بشيرك زوجه‌سى اولان جهذمه بيوردى (انا رأيت رسول الله) بن رسول اكرم حضرتلرينى كوردم (يخرج من بيته) سعادت خانه‌لرندن چيقديلر (ينفض رأسه) مبارك رأس شريفلرينك شعرينى مسح ايدر اولدقلرى حالده (قداغتسل) زيرا غسل ايتمشلر ايدى (وبرأسه ردع اوقال ردغ من حناء) حال بوكه رسول اكرم حضرتلرينك مبارك رأس شريفلرنده قنه‌دن اثر وار ايدى (شك هذا) مصنف بيوركه ردع لفظنده شبهه ايلدى (السيخ) ابراهيم بن هارون عين ميدرغين ميدر « ردغ » نفس حنادن بقيه وردع حنانك بوياسى ديمك اولور حاصل كلام بشير رضى الله عنه حضرتلرينك امرأه‌سى رسول اكرم حضرتلرى غسل ايلش مبارك شعر شريفلرينى

اولنورسه غرض اختصاردن عدوله مؤدی وتطویل کلامه باعث اولوب نیجه مجلد کتاب تحریریله تمام اولمامق مقرردر ولکن بعون الله تعالی برقاچنك برسبیل اختصار ذکری ایراد اولندی اما (محمد و احمد) که اول حضرتك اشهر اسماسندندر ایکیسنك دخی اشتقاقی حمددندر بری تفعیل بابندن اسم مفعولدرکه معناسی تحمید اولنمش دیمکدر بوصیغه تکثیر وتضعیفه دلالت ایلر محمد دیمك تکرار بتکرار حمد اولنمش دیمکدر نتکیم مکرم شول کیمسه‌یه دیرلرکه مرة بعد مرة اکرام اولنمش اوله وممدح دخی اولدرکه مرارا مدح اولنمش اوله وسائری دخی بویله‌در. واحمد اسم تفضیلدر معناسی حق تبارك وتعالی حضرتلرینه حمد ایدیجیلرك جمله‌سندن زیاده حمد ایدیجی دیمکدر بعضیلر مفعول معناسنه حمل ایدوب جمیع حمد اولنمشلردن زیاده حمد اولنمش دیمکدر دیدیلر اما بوتقدیرجه حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن غیری حمد اولنمشلردن زیاده حمد اولنمش دیمك مراد اولنمق کرکدر والاراست کلمز . بعض علماء بیورمشدرکه بوایکی اسم شریف اول حضرتك شول خصال حمیده واخلاق پسندیده‌سندن اخذ اولنمشدرکه انلر ایچون محمد واحمد ایله تسمیه قلنمغه مستحق اولمشدر . قاضی عیاض رحمة الله علیه شفاسنده بیورمشدرکه احمدك معناسی حمد ایدیجیلرك اکبری وحمد اولنمشلرك اجلی دیمکدر. وحضرت موسی وعیسی علیهما السلام لسانلرنده احمد اسمیله مذکور اولمشدر وبو اسم محمد اسمندن مقدمدر دیمشلر قاضی عیاض رحمة الله علیه بیورمشدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری محمد اولمدن احمد اولمش ایدی نتکیم وجودده اویله واقع اولمشدر زیرا احمدایله تسمیه کتب سالفه‌ده واقع اولدی ومحمدایله تسمیه قرآنده واقع اولدی دیمشدر وبوکلامك وجهنی بیان ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حق تعالی حضرتلرینی حمد ایتمك خلق کندویه حمد ایتمکدن مقدم واقع اولدی دیمشدر والحاصل بوخصوصده تقریرلری برمقدار تشویشدن خالی دکلدر اکر مرادلری احمد اسمی مقدمدر شول معنایه‌که کتب قدیمه‌ده والسنهٔ انبیا علیهم السلامده اول اسملر ایله مذکور اولمشدر ومحمد اسمیله بین الناس مذکور اولمسی سعادتله عالم وجوده قدم بصدقدنصکره واقع اولمشدر دیمك ایسه فی الحقیقه بویله‌در اما اکر مطلقا احمد اسمی محمداسمندن مقدمدر دیمك ایسه نامعقول سوزدر زیرا ایکیسی دخی قرآن عظیمده مذکور اولان اسماء شریفه‌سندندر مادامکه قرآن عظیم موجود ایدی بواسملر دخی موجودلر ایدی وشك شبهه یوقدرکه کلام الله قدیمدر هیچ برزمان مرور ایتمامشدرکه انده کلام الله موجود اولمامش اوله اجزاء زماندن هرجزده بلکه دخی زمان خلق اولنمدن قرآن موجود ایدی پس بواسملر دخی قدیم اولورلر بری برندن مقدمدر مؤخردر دیمکه مجال اولماز . ومحمد اسم شریفنه بعض خصایص ذکر ایتمشلردر جمله‌دن بری بودرکه ابن عساکر رحمة الله علیه روایتنده کعب الاحبار رضی الله عنهدن مرویدرکه حضرت آدم علیه السلام

سیله‌رك چیقدیلر مبارك رأس شریفلرنده قنه بقیدسی یاخود قنه بویاسی کوردم دیدی معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلرینك مبارك شعر شریفلری ومبارك لحیهٔ شریفلری غایت سیاه ایدی بیاضی یکرمی عدده بالغ اولمدی امابعضا حنا استعمال بیوردقلری تطیب ودفع صداع وجوازینی بیان ایچون ایدی دیدیلر صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا عبد الله بن عبد الرحمن) مصنف بیورر بو حدیثی بزه عبد الله خبر ویردی (اخبرنا عمرو بن عاصم) عبدالله دیدی بو حدیثی بزه عمرو خبرویردی (اخبرنا حماد بن سلمة) عمرو دیدی بوحدیثی بزه حماد خبر ویردی (اخبرنا حمید الطویل عن انس) حماددیدی بو حدیثی حمید انسدن روایت ایتدی (قال) انس بن مالك بیوردی (رأیت شعر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مخضوبا) بن رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلرینی خضاب اولمش کوردم معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلرینك خضابی خصوصنده انسدن روایت

اوغلی شیث علیه السلامه وصیتنده بیورمشدرکه هربارکه حق تعالی حضرتلرینی ذکر ایده‌سك انك یانجه محمد اسمنی یاد ایده‌سك زیرا تحقیقا بن عرشك ساقنده انك اسمنی یازلمش کوردم شول حالده که بن روحله طین مابیننده ایدم یعنی روحم بدنمه تعلق ایتمدن بویله کورمش ایدم دیمکدر اندنصکره بن سمواتی طواف ایلدم آنلرده برموضع کورمدمکه آنده محمد اسمی یازلمش اولمیه وتحقیقا ربم بنی جنتده ساکن ایلشدر بن جنتده برقصر وبرچارطاق کورمدمکه انده محمد اسمی مکتوب اولمیه دیدی وبونوع چوق کلام اینوب ایمدی محمد علیه السلامك اسمنی چوق ذکر ایله زیرا ملائکه هرساعتده انی چوق ذکر ایدرلر دیو بیوردی ابو هریره رضی الله عنه روایتنده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه بنی کوکلره چیقاردقلری زمانده برکوکه اوغرامدم الا آنده «محمد رسول الله» دیو اسمی یازیلو کوردم وابو بکرك اسمی بنم آردمده یازلمش ایدی بیوردی . قاضی عیاض رحمة الله علیه شفاسنده یازمشدرکه قدیمی طاشلر اوستنده «محمد تقی مصلح امین» دیو یازیلو بولنمشدر وبرطاش اوستنده دخی عبرانی خطله بولنمشدرکه « باسمك اللهم جاءك الحق من ربك بلسان عربی مبین لااله الاالله محمد رسول الله کتبه موسی بن عمران » دیو یازلمش . ابن ظفر رحمة الله علیه معمردن اولدخی زهریدن بویلجه روایت ایتمشلردر رحمهم الله تعالی وبرزمانده بلاد خراسانده واقع اولمشدرکه برمولود وجوده کلدی بریاننده « لااله الاالله » بریاننده « محمد رسول الله » یازلمشیدی خلق کوردیلر مشاهده ایلدیلر دیو شفاده مسطوردر . ابن مرزوق رحمة الله علیه عبدالله بن صوخاندن روایت ایلشدرکه برزمان دریا اورتاسنده ایدك برمحکم یل چیقوب بزی دریا هند جزیره‌لرندن برجزیره‌یه دوشوردی انده چیقدق برخوب رایحه‌لی قیرمزی کول کوردك یپراغنده بیاض خطله « لااله الاالله محمد رسول الله » یازلمش وبرآق کول کوردك صاری خطله یپراغنده بویله یازلمش « براءة من الرحمن الرحیم الی جنات النعیم لااله الاالله محمد رسول الله » وابن عدیم رحمة الله علیه تاریخنده علی بن عبدالله الهاشمی الرقیدن روایت ایتمشدرکه ممالك هندستاندن بعض قریه‌ده برخوب رایحه‌لی بیوك وسیاه رنکلی کول کوردم اوزرنده بیاض خطله یازلمش « لااله الاالله محمد رسول الله ابوبکر الصدیق عمر الفاروق » بونی کورنجه شبهه‌یه واردم عجبا علاجله‌می بویله ایتدیلر اوله دیدم انسان عملندن صاندم برآچلمدق غنجه‌سنی آچدم بقدم آنده دخی کذلك بویله بولدم دیو حکایت ایلدی واول مملکتده بواصل کول بی‌نهایه اولور اما خلق طاشلره طپارلر ایدی حق تعالی حضرتلرینی بلزلر ایدی دیو بیوردی . وقاضی ابوالبقا ابن ضیا رحمة الله علیه منسك آدلو کتابنده ابو عبدالله بن ماتکدن نقل ایتمشدرکه ایتدی بلاد هندده نمیله آدلو برشهره واردم انده برعظیم شجر کوردم بادم کبی انده قبوقلی نسنه بیتر آلوب قبوغنی اوفاتدیغم کبی ایچندن بردورلمش یشلجه یپراق چیقار اوزرنده قزل

واردرکه رسول اکرم حضرتلری خضاب ایتمیوب وشیبلری مرتبهٔ خضابه بالغ اولمدی بو حدیثدن رسول اکرمك خضاب ایتمدکلری منفهم اولدی . بو ایکی حدیثك ما بینی محدثین شویله توجیه ایتدیلرکه انس رسول اکرمك خضابنی اثبات ایتدیکی اقل اوقاته وخضابی نفی ایتدیکی اکثر اوقاته نظر ایله‌در (قال حماد) حماد حمیددن روایت ایتدیکی کبی بر روایت دخی ایدوب دیدی (واخبرنا) دخی بزه خبر ویردی (عبدالله بن محمد بن عقیل) عبد الله حضرتلری عقیل ابو طالبك اوغلیدر و عقیلك اوغلی محمدك اوغلی عبد الله که والده‌سی زینب حضرت علینك کریمه‌سیدر رضی الله عنهم (قال) عبدالله بن محمد بیوردی (رأیت شعر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرمك شعرینی کوردم (عند انس بن مالك مخضوبا) انس بن مالك عندنده خضاب اولمش معلوم اوله که علماء اختلاف ایتدیلر حالا رجال شعرلرینی خضاب ایتمکمی مناسبدر ترکمی مناسبدر . بعض علماء

خطاله « لااله الاالله محمد رسول الله » یازلمش هندستان خلقی انی مبارك طوترلر یغمور یاغدیغی زمانده انکله استسقا ایدرلر دیو بیورمشدر. امام یافعی رحمة الله علیه روض الریاحین آدلو کتابنده یازمشدرکه بلاد هنده براغاج بولنمشدرکه یشنك بادم قبوغی کبی قبوغی وار اوفاندقلری زمانده ایچندن برتازه یشل یپراق چیقار اوزرنده « لااله الاالله محمد رسول الله » یازلمش شویله واضح وروشن یازلمشدرکه هند خلقی انکله تبرك ایدرلر دیو بیورمشدر یافعی ایتدی بوحکایتی ابویعقوب ضبایه ذکر ایتدیکم زمانده ایتدی نه تعجب ایدرسکز بن برزمانده نهر ابله ده بالق آولردم بربالق طوتدم صاغ یاننده « لااله الاالله » صول یاننده « محمد رسول الله » یازلمشیدی کوردمکه بویله در حرمت ایدوب ینه بالغی صویه آتدم وبردهٔ بوصیری شرحنده ابن مرزوق رحمة الله علیه بعض سلفدن روایت ایتمشدرکه برزمانده بربالق کتور. دیلر کوردم برقولاغنده « لا اله الاالله » برقولاغنده « محمد رسول الله » یازلمشیدی دیدی. وبرجماعت نقل ایتمشلردرکه برزمانده برصاری قارپوز بولندی اوزرنده قدرتدن نیجه درلو خطلر وار ایدی جمله دن بری بوایدیکه عربی خطله بریانده لفظة «الله» بریانده «عز احمد» یازلمش ایدی وبرخط ایدیکه اصلا کورن کیمسه نك شبهه سی قالمز ایدی دیدی وسکز یوز طقوز تاریخنده براوزم چکردکی کتوردیلر سیاه خطله اوزرنده محمد اسمی یازلمش . ابن طغریل رحمة الله علیه نطق المفهوم آدلو کتابنده بعض سلفدن روایت ایلمشدرکه ایتدی برجزیره ده برعظیم اغاج کوردم برخوب رایحه لی یپراغی اولور اوزرنده قزل وبیاض خطلرایله اوچ سطر خط اولوربریسی « لااله الاالله » بریسی « محمد رسول الله » بریسی ﴿ ان الدین عندالله الاسلام ﴾ دیو نقل ایتدی . ابن قتیبه رحمة الله علیه بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اعلام نبوتندن بری دخی بودرکه کندودن مقدم محمد اسمیله کیمسه مسمی اولمامشدر حق جل وعلا حضرتلری جانبندن بواسم شریف رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایچون صقلنمشدر نتکیم یحیی اسمی صاقلنوب اندن اول کیمسه یه قونمش ایدی انکچون محمد اسمی صقلنمش ایدیکه حق جل وعلا حضرتلری قدیمی کتابلرده بواسم شریفی ذکر ایدوب پیغمبرلرینه بشارت ایلدی اکر غیریلرده دخی بواسم شریف بولنسه شبهه واقع اولوردی دیمشلردر. امابوقدر واردرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك وجوده کلمه سی یقلشدیغی زمانده اهل کتاب خلقه بشارت ایلدیلر محمد علیه السلامك کلمه سی یقین اولدی دیدیلر اندن خلق وجوده کلان اوغلنجقلرینك آدینی محمد قومغه بشلدیلر هربری اول پیغمبر نولایدی بنم اوغلوم اولایدی دیو طمعه دوشدیلر علما رحمهم الله تعالی اولزمانده محمد اسمیله مسمی اولان کیمسه لر قاچ کشی ایدی وبابالرینك اسمی نه ایدی تعیین ایتمشلردر . ابوالفضل بن حجر رحمة الله علیه قولنجه اون بش کیمسه ایدی جمله سندن مشهوری محمد بن عدی بن ربیعه درکه صکره دن رسول الله صلی الله تعالی

(علیه)

خضاب ایتمك مناسیدر دیدیلر زیرا بخاری ومسلم ونسائی ابوهریره دن روایت ایتدیلرکه رسول اکرم حضرتلری بیوردیلر یهود ونصاری شعرلری صباغت ایتمزلر سز آنلره بوخصوصده مخالفت ایدوب صباغت ایلیك بناء علی ذلك امام حسن وامام حسین وکبار صحابه دن چوق کیمسه لر رضی الله تعالی عنهم صقالرك خضاب ایدرلر ایدی اکثر علما ترك خضاب اولی در دیدیلر زیرا حضرت علی وسلمه ابن الاکوع وابی بن کعب وکبار صحابه دن چوق کیمسه لر رضی الله تعالی عنهم خضاب ایتمدیلر زیرا رسول اکرم بیوردیلرکه برکیمسه اسلامده صقال آغارتسه آنك آق صقالی قیامت کونده اول کیمسه یه نور اولور بوحدیثی امام ترمذی وابن ماجه کعب بن مره دن روایت ایتدیلر وطبرانی ابن مسعود دن روایت ایتدیکه رسول اکرم آق صقالی تغییر ایتمکی سومز ایدی پس خضاب وعدم خضاب حقنده وارد اولان حدیثلرك مابینی محدثین شو وجه ایله توجیه ایتدیلرکه صقالی خضاب ایتمك رسول

علیه وسلم حضرتلرینه یتیشوب ایمان کتوروب صحابهٔ کرامدن اولمشدر. بری دخی محمد بن اجنحه‌درکه اوس قبیله‌سندندر. بری دخی محمد بن اسامة بن مالکدر. بری دخی محمد بن البراءدر بودخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری زمانده قالوب اصحابدن اولمشدر. بری دخی محمد بن الحارث بن حدیج بن حریصدر. بری دخی محمد بن حرماز بن مالکدر. وبری محمد بن حراندر. بری دخی محمد بن خزاعیدر بنی ذکوان قبیله‌سندندر. بری دخی محمد بن خولیدر. بری دخی محمد بن سفیاندر. وبری محمد بن البحمد الازدیدر. وبری محمد بن یزید بن ربیعه‌در. وبری محمد بن الاسدیدر. بری محمد الفقیمیدر بوذکر اولنانلرك جمله‌سی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مقدم دنیایه کلمشلردر. اما محمد بن مسلمهٔ انصاری‌که قاضی عیاض ذکر ایتمشدر فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن یکرمی بیل بلکه دها زیاده صکره دنیایه کلمشدر. ﴿محمود﴾ اسمیله زبورده یاد اولمشدر حق تبارك وتعالی حضرتلرینك بر اسمی حمیددر بونك دخی معناسی محمود دیمکدر زیرا حق تعالی حضرتلری کندینه حمد ایتمشدر وقوللری دخی اکا حمد ایلمشلردر لاجرم حق تعالی حضرتلری محموددر. ﴿ماحی﴾ اسمی حدیث شریفده تفسیر اولنان اوزره کفرلری محو ایدیجی دیمکدر زیرا پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام مبعوث اولدیغی زمانده جمیع یر یوزنده اولان انسان هپ کفر اوزرینه ایدیلر کیمسی پوت پرست ایدی کیمسی ضلالته دوشمش یهود ونصاری ایدی کیمسی صابئیهٔ دهریه ایدی اصلا نه‌تکری بیلورلر نه آخرت بیلورلر ایدی بعضیسی دخی بیلدیزلره طپارلر ایدی. بعض دخی آتش پرستلر ایدی. بعض دخی فلاسفه ایدی شرایع انبیایه قائل دکللر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلدیکی کبی دین اسلام بروجهله ظهور ایتدیکه کیری قلان ادیان باطله بالکلیه محو اولدی حکم وغلبه بونك اولدی. ﴿حاشر﴾ اسمینك معناسی سابقا حدیث شریفده مذکور اولدیغی اوزره خلق رسول‌الله حضرتلرینك أثرینه حشر اولندقلری ایچوندر یعنی حشر لغتده جمع ایتمکه دیرلر خلایق دخی فخر عالمك سنتنه وشریعتنه جمع اولندقلری ایچون رسول‌الله حضرتلرینه حاشر دینلمشدر. ﴿عاقب﴾ دیو انکیچون دینلمشدرکه کندودن غیری نقدر پیغمبر وارایسه جمله‌سنك عقبنده کلمشدر. ﴿مقفی﴾ اسمی دخی سائر انبیادنصکره کلدیکیچون دینلمشدر. ﴿الاول﴾ دینلدیکی انکیچوندرکه سابقا ذکر اولنان اوزره جمله انبیادن مقدم خلق اولنمشدر وقیامت کونده قبردن دخی جمله‌دن اول مبعوث اولسه کرکدر ﴿الآخر﴾ دینلدیکی انبیادن آخر مبعوث اولدیغیچوندر. ﴿الظاهر﴾ اسمیله مسمی اولدیغی عالم ظهورده اولان ظاهراتك جمله‌سنه ظهورده غالب اولدیغیچوندر. ﴿الباطن﴾ دینلدیکی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك وحي واسطه‌سیله امور باطنه‌یه مطلع اولدیغیچوندر. ﴿الفاتح والخاتم﴾ اسملریله مسمی اولدیغی ابوهریره رضی الله عنهدن روایت اولنان حدیث اسراده رسول اکرم حضرتلرینك حق تعالی بنی

اکرمك اهل کتابه مخالفت ایتمکله امرلرینه امتثال ایچوندر اما صقالی خضاب ایتمك عرف بلده اولمیان محللرده خضاب ایله باعث شهرت اولمغله خضابی ترك ایلمك اولی در دیدیلرودخی معلوم اوله‌که سیاهله صقالی بویامق کراهت تحریمیله مکروهدر بعض علما غزاده سیاه ایله بویامغه رخصت ویردی أئمهٔ اربعه واحمد وابوحبان ابوذردن روایت ایتدیلر وترمذی تصحیح ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه بیاض شعری تغییر ایده‌جك اشیانك زیاده کوزلی حنا وکتمدر وینه امام احمد انسدن روایت ایتدیکه ابو قحافه فتح مکه‌ده اسلامله مشرف اولدقده صاچی وصقالی آغارمش ایدی رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه ابوقحافه‌نك صاچ وصقالنی خضاب ایله تغییر ایلیك لکن سیاهدن اجتناب ایلیك وینه ابوداود وابن ماجه ابن عباسدن روایت ایتدیلرکه حضرت رسول اکرمك حضور شریفلرینه برکمسنه اوغرادیکه صقالنی حنا ایله بویامش رسول اکرم

«فاتح وخاتم» قیلدی دیو بیوزدیغیچوندر. (رؤف ، رحیم) اسملریله مسمی اولدیغی انکچوندرکه حق جل وعلا حضرتلری بو آیت کریمه‌ده اول اسملرایله یاد ایدوب ﴿لقد جاءکم رسول من انفسکم عزیز علیه ماعنتم حریص علیکم بالمؤمنین رؤف رحیم﴾ دیو بیورمشدر. واما (الحق المبین) دینلدیکی انکچوندرکه بو آیت کریمه‌ده اول اسملر ایله مذکوراولوب ﴿حتی جاءهم الحق ورسول مبین﴾ دیو بیورلمشدر. (المؤمن) دینلدیکی آیت کریمه‌ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حقنده ﴿یؤمن بالله ویؤمن للمؤمنین﴾ بیورلدیغیچوندر. وحدیث شریفده دخی «انا امنة لاصحابی» بیورلمشدر بودخی مؤمن دیمکدر. (المهیمن) اسمی انکچوندرکه حق جل وعلا حضرتلری قرآن عظیمده ﴿وانزلنا الیك الکتاب بالحق مصدقا لمابین یدیه من الکتاب ومهیمنا علیه﴾ دیو بیورمشدرکه مرادرسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر. مجاهد رضی الله عنهدن بویله روایت اولنمشدر بوقول اوزره تقدیر کلام «وجعلناك یامحمد مهیمنا علیه» دیمکدر دیدیلر وبو تقدیراوزره معناسی شویله دیمك اولورکه یامحمد سکا بزقرآن عظیمی انزال ایتدك کندیدن مقدم انزال اولنان کتاب جنسنی تصدیق ایدیجی اولدیغی حالده وسنی اول قرآن اوزرینه حافظ قیلدق تبدیل وتغییردن منع ایده‌سك دیمك اولور. (العزیز) اسمی حق تبارك وتعالی حضرتلرینك ﴿ولله العزة ولرسوله﴾ قول شریفندن اخذ اولنمشدر عزتك معناسی جلیل القدر اولمقدر. (الخبیر) اسمنك معناسی شیئك نهایتنه مطلع وحقیقتنه عالم دیمکدر بعضیلر خبر ویریجی دیمکدر دیدیلر ایکی معنا دخی رسول الله حقنده صادقدر. (العظیم) اسمی حق تبارك وتعالی حضرتلرینك ﴿وانك لعلی خلق عظیم﴾ قول شریفندن مأخوذدر برکیمسه‌نك که خلق عظیم اوله کندی عظیم اولمق مقرردر وتوراتده دخی بو اسمله مذکوراولمشدر. (الولی المولی) دینلدیکی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «اناولی کل مؤمن» بیورمشدر. (الامین) اسمی دخی نبوت کلمدن قومی ایچنده بو اسمله مشهور ومعروف ایدی بعدالنبوة دخی حق تبارك وتعالی حضرتلرینك وحینه ودینه امیندر وجمیع اهل سموات وارضك امینلریدر. واما (ماذماذ) اسمی عبرانیدر اسلامه کلن بعض علماء بنی اسرائیلدن منقولدرکه معناسی طیب طیب دیمکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك طیب ایدیکی وجمیع طیبلرك اعلاسی ایدیکی ثابتدر ودلیل بوکفایت ایلرکه مبارك عرقی خوب رایحه‌لی ایدی تطیب ایچون جمع ایدرلردی. (العفو الصفوح) معنالری بردرعفو ایدیجی دیمك اولور وصیغهٔ مبالغه‌در کثیرالعفو دیمکدر. (العطوف) معناسی شفقتی چوق دیمکدر (نور) اسمی قرآن عظیمده ﴿قدجاءکم من الله نور﴾ بیورلمشدر مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر بعضیلر قولنجه مراد قرآندر دیمشلردر. (السراج) اسمیله حق تبارك وتعالی حضرتلری تسمیه قیلوب ﴿وسراجا منیرا﴾ دیو بیورمشدر. ومنیر اولدیغی رسالتی واضح ونبوتی روشن اولدیغیچوندر وحق تعالی

بیوردیلرکه شو رنك عجب کوزل رنکدر وبرکیمسه دخی اوغرادیکه صقالنی حناوکتم ایله بویامش رسول اکرم بیوردیلر شو رنك اولکی رنکدن زیاده کوزلدر بوحدیثلره بناء سیاهله بویامق جائز اولمدی معلوم اوله‌که قنه وکتم ایله صقال بویانسه قرمزی وسیاه بیننده بررنك حاصل اولور که قرال تعبیر اولنور ودخی سیاه ایله بویامنك نهي حقنده ابوداود ونسائی ابن عباسدن روایت ایتدیلرکه رسول اکرم بیوردیلرکه آخرزمانده برقوم اولورکه شو سیاهله کوکرجین قورصغی کبی صقاللرینی بویارلر اول قوم جنت رایحه‌سنی بولمزلر بعض علما سیاهله خضاب نسایه جائزدر دیدیلر واللری واياقلری حنا ایله بویامق نسایه مستحبدر ورجاله حرامدر مکرعلاج ایچون اوله معلوم اوله‌که بنی آدمدن صقالی سیاهله خضاب ایدن ابتدا فرعوندر ابن عبدالبر بیوردیلرکه اسلامده اول خضاب ایدن ابوقحافه حضرتیدر ودخی اکثر علما صقالك آغارمش قیللرینی یولمق جائز دکلدر دیدیلر وائمهٔ

حضرتلرندن کتوردکلری ایله مؤمنلرك قلوبنی منور ایتدیکیچوندر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندی ذات شریفنده نیردر یعنی نورلیدر وغیریلره نور وریجیدر پس ضیا بخش اولمده سراج کاملدر اما وهاجله وصف اولنمدی شمس وصف اولنوب ﴿ سراجا وهاجا ﴾ دینلدی زیرا منیر اکا دیرلرکه نور ویره اما یقمایه وهاج اودرکه نور ویره ویقه دیمشلردر . ﴿ الهادی ﴾ اسمی انکچوندرکه خلقی طوغری یوله هدایت ایدیجیدر نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ وانك لتهدی الی صراط مستقیم ﴾ بیورمشدر ﴿ البرهان ﴾ قرآن عظیمده ﴿ یاایها الناس قد جاءکم برهان من ربکم ﴾ آیت کریمه سنده برهاندن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر دیرلر. بعض قولده مراد معجزات محمدیه در وبعض قولده قرآندر دیمشلردر . ﴿ النقیب ﴾ بو اسمك معناسی رئیس القوم دیمکدر. روایت اولنورکه اهل مدینه دن بنی نجار جماعتنك نقیبلری وفات ایتدی بعده نقیب نصب ایتمدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنم سزك نقیبکز دیو بیوردی اول طائفه بو کلام شریف ایله تفاخر ایدرلر ایدی. ﴿ الشاهد والشهید ﴾ بو اسم شریفلر ایله قرآن عظیمده مذکور اولمشدر نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری برموضعده ﴿ انا ارسلناك شاهدا ﴾ بیورمشدر برموضعده دخی ﴿ ویکون الرسول علیکم شهیدا ﴾ بیورمشدر . ﴿ الناشر ﴾ اسمیله مسمی اولدیغی بودرکه اسلامی نشر ایتمشدر یعنی یایمشدر . ﴿ المزمل والمدثر ﴾ اسملریله قرآن عظیمده ذکر اولنمشدر معنالری سابقا بیان اولنان اوزره لباسنه بورینجی دیمکدر ابتداء وحی ده کندویه خوف کلوب خدیجه رضی الله عنهانك اوینه کلدی دخی دفع اضطراب ایچون یاتمق استدی « دثرونی دثرونی » دیو بیوردی. معناسی بنی اثوابله بوروك دیمکدر آندن بورینوب یاتورایکن جبرائیل علیه السلام کلوب ﴿ یاایها المدثر ﴾ دیدی اورادن براسم شریفی «مدثر» قالدی و«مزمل» دخی اثوابه بورندیکیچون دنیلمشدر محالرنده تفصیللری کچمشدر . اما ﴿ طه ویس ﴾ اسملریله قرآن عظیمده ذکر اولنمشدر سابقا ذکر اولنان حدیث شریفده که بنم قرأنده یدی اسم واردر دیو بیورلمشدر بری « طه » بری « یس » در بعضیلر « طه » اسم اللهدر دیمشلردر بعضیلر دخی معناسی یارجل دیمکدر دیدیلر کیمسی « یاطاهر یاهادی » معناسنه در مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر دیدیلر بوندن غیری دخی روایات ذکر اولنمشدر و« یس » دیمك طیء لغتنده انسان دیمکدر دیدیلر. بعضیلر دخی حبشه لغتنده انسان دیمکدر. دیدیلر وبعضیلر سریان دلنده اویله دیمکدر دیدیلر ابن حنفیه قولنجه معناسی یامحمد دیمکدر. ابو العالیه قولنجه یارجل دیمکدر. ابو بکر وراق یاسید البشر دیمکدر دیو بیورمشدر. اما جعفر صادق یاسید دیمکدر دیو بیورمشدر هر بری مبلغ علمنجه برمعنا بیورمشلردر رحمة الله علیهم اجمعین . ﴿ الفجر ﴾ اسمی قرآن عظیمده ﴿ والفجر ولیال ﴾ قول شریفندن مأخوذدر . ﴿ القوی ﴾ اسمی قرآن عظیمده ﴿ ذی قوة عند ذی العرش مکین ﴾ آیت کریمه سندن آلنمشدر برقولده مراد

اربعه عمرو بن شعیبدن روایت ایتدیلر که رسول اکرم بیوردیلر آغاران قیللری یولمایك زیرا آق قیل مسلم اولان کیمسه نك نوریدر وینه مسلم روایت ایتدیکه رسول اکرم باشدن وصقالدن آغارمش قیل قوپارمغی سومز ایدی . ابن العربی بیوررکه رسول اکرم آغارمش قیلی قوپار- مقدن نهی ایدوب خضابدن نهی ایتمدکلرینك حکمتی بودرکه خضابده تغییر خلقت اصلیه یوقدر اما آق قیللری یولمقده خلقت اصلیه یی تغییر واردر اول حرامدرودخی معلوم اوله که امام ترمذی صحیحنده عمرو بن شعیبدن روایت ایتدیکه رسول اکرم مبارك لحیهٔ شریفلرینك طول وعرضندن قطع ایدرلر ایدی لکن ترمذی بوحدیثی غریبدر دیدی وینه ابن عباسدن ترمذی روایت ایتدیکه رسول اکرم مبارك بیقلرینی قرقارایدی وینه ترمذی زید بن ارقمدن روایت ایتدیکه رسول اکرم بیوردی بیغنی آلمیان کیمسه بزدن دکلدر وینه امام بخاری وامام مسلم روایت ایتدیلر که رسول اکرم

رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلريدر ديمشلردر . ﴿النجم﴾ اسميله مسمى اولديغى صحيح بودركه آنكله هدايت بولنديغيچوندر نتكيم بر وبحرده يوله كيدنلر يلدز كوزدوب هدايت بولدقلرى كبى ﴿الشمس﴾ اسميله مسمى اولديغى كمال ظهورندن وكثرت منافعندن وعلو منزلتندن وشرف شانندن اوتوريدر . ﴿النبي الرسل﴾ رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك خصايصندندركه قرأن عظيمده بو اسملر ايله خطاب اولنمشدر سائر انبيايه بو واقع اولمامشدر هربرينه آديله خطاب اولنمشدر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه نيجه موضعده « ياايها النبى، ياايها الرسول » ديو خطاب بيورلمشدر وشويله معلوم اوله‌كه رسول نبيدن اخصدر يعنى هر رسول نبيدر اما هرنبي رسول دكلدر زيرا رسول ديو شول پيغمبره ديرلركه شرع جديد كتورمش اوله وخلقى شريعتنه دعوت ايليه اما نبي شريعت جديده صاحبى اولميوب الله تعالى حضرتلرينك امريله بررسولك شرعنه دعوت ايدن پيغمبره ديرلر نتكيم انبياء بنى اسرائيل خلقى موسى عليه السلام شريعتنه دعوت ايدرلردى بو امتك علماسى دخى بنى اسرائيل پيغمبرلرى كبيدر نتكيم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى « علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل » ديو بيورمشدر زيرا بونلرده خلقى شرع شريف محمدى يه دعوت ايدرلر . ﴿المذكر﴾ اسمى ﴿ فذكر انما انت مذكر ﴾ آيت كريمه‌سندن مأخوذدر . ﴿ بشير ومبشر ونذير ومنذر ﴾ اسملرى ﴿ انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذيرا ﴾ آيت كريمه‌سندن آلنمشدر «بشير ومبشر» ديندلديكى طاعت اهلنه ثوابله بشارت ايتديكچوندر و«نذير ومنذر» ديندلديكى معصيت اهلنى عذابله قورقوتديغيچوندر . ﴿المبلغ﴾ اسمى ﴿ ياايها الرسول بلغ ﴾ آيت كريمه‌سندن مأخوذدر . ﴿الحنيف﴾ اسمى ﴿ فاقم وجهك للدين حنيفا ﴾ آيت كريمه‌سندن كلمشدر . ﴿نبي التوبة﴾ ديندلديكى آنكچوندركه خلق عالم وادئ ضلالته دوشمش ايكن انك هدايتيله طريق مستقيمه رجوع ايتمشلردر . ﴿رسول الرحمة ونبي الرحمة ونبي المرحمة﴾ اسملرى ﴿وما ارسلناك الا رحمة للعالمين﴾ آيت كريمه‌سندن مأخوذدر . ﴿نبي الملحمة ونبي الملاحم﴾ ديندلديكنك اصلى بودركه ملحمه‌نك معناسى قتالدر يعنى غزا وجهاد پيغمبرى ديمكدر اكرچه سائر انبيادن دخى جهاد واقع اولمشدر ولكن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه وامتنه ويريلان سيف كيمسه‌يه ويرلمامشدر نتكيم بيانه محتاج دكلدر . ﴿صاحب القضيب﴾ ديندلديكى قضيب ديولغتده اغاج بداغنه ديرلر اما بوراده قضيبدن مراد ينه سيفدر نتكيم انجيلده مفسر واقع اولوب « معه قضيب من حديد يقاتل به وامته كذلك » بيورلمشدر . يعنى آنكله بله بر تيموردن قضيب واردر اول قضيبله قتال ايلرامتى دخى بويله‌در ديمكدر . ﴿صاحب الهراوة﴾ هراوه ديولغتده عصايه ديرلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اكثر زمانده النده عصاسى وار ايدى واوكنجه عصا كوتوررلردى بر يرده نماز قيلسه اوكنه ديكرلردى اكا طوغرى قيلوردى ديمشلردر . ﴿صاحب التاج﴾ يعنى صاحب العمامه ديمكدر اولزمانده

بيوردى مشركينه مخالفت ايدوب صقاللرى چوغالدك وبيقلرى قرقك معلوم اوله‌كه امام مالك ديديكه بيغى شويله قرقق كركدركه دوداغك طرفى كورينه وينه امام مالك ديديكه بيغى طراش ايدن كيمسه تأديب اولنمق كركدر امام غزالى بيورديكه بيغك ايكى طرفنى ترك ايتمكده بأس يوقدر زيرا حضرت عمر رضى الله تعالى عنه بومنوال اوزره ايدر ايدى بعضيلر بيغك ايكى اوجلرينى قرقق مكروهدر زيرا مجوس و اهل كتابه تشبيه اولور قسطلانى صواب بودر ديدى ابن حبان ابن عمردن روايت ايتديكه رسول اكرم حضورنده مجوس احوالى ذكر اولندى پس رسول اكرم بيورديكه مجوسلر بيقلرينى تكثير ايدوب صقاللرينى طراش ايدرلر سزلر آنلره مخالفت ايدك بيغى قرقك وصقالى ارسال ايدك ديمك اولدى

﴿ باب ماجاء فى كحل رسول الله صلى الله عليه وسلم ﴾

بو باب رسول اكرمك كحلى حقنده اولان حديث شريفلر بيانندەدر . كحل

طائفهٔ عربدن غیریده عمامه یوق ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول طائفه‌دن کلمکین صاحب التاج دینلدی دیمشلردر ﴿ صاحب المغفر ﴾ مغفر دیو شول طولغه‌یه دیرلرکه جبه کبی اورمه اولور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری غزالرده مبارك باشنه مغفر کیردی ﴿ قدم صدق ﴾ قتاده وحسن بصری وزید بن اسلم رحمهم الله قوللرنجه ﴿ وبشر الذین آمنوا ان لهم قدم صدق ﴾ آیت کریمه‌سنده قدم صدقدن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر. ﴿ نعمة الله ﴾ ﴿ یعرفون نعمة الله ثم ینکرونها ﴾ آیت کریمه‌سندن مأخوذدر معناسی. کفار محمد علیه السلامك نبوتنی بیلورلر اندنصکره محمدی تکذیب ایدرلر دیمکدر دیدیلر مجاهددن وسدیدن بویله روایت اولنمشدر زجاج دخی بویله دیمشدر. ﴿ العروة الوثقی ﴾ ﴿ فقد استمسك بالعروة الوثقی ﴾ آیت کریمه‌سنده مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر دیو ابو عبد الرحمن سلمی روایت ایلمشدر. ﴿ رکن المتواضعین ﴾ آنکیچون بو اسمله مسمی اولمشدرکه تواضع اهلنك سر آمدی ایدی حتی شول مرتبه‌ده ایدیکه مبارك کوملکنی یماردی وایاق قابی یرتلسه دیکردی واو سپورردی ﴿ قثم وقثوم ﴾ اسملرینك معناسی قاضی عیاض قولنجه جامع الخیردیمکدر ﴿ البارقلیط والفارقلیط ﴾ اسملرینك معناسی روح الحق دیمکدر انجیلده بویله ذکر اولنمشدر ثعلب قولنجه حقله باطلك مابینی فرق ایدیجی دیمکدر ﴿ حیاطا ﴾ اسمنك معناسی حرمتلری حمایه ایدیجی دیمکدر ابن اثیر رحمة الله علیه ایدر کعب رضی الله عنهك حدیثنده بویله واقع اولمشدرکه کتب مقدمه‌ده رسول الله حضرتلرینك اسماء شریفه‌سی «محمد واحمد وحیاطا» در دیمشدر. ابو عمرو رحمة الله علیه ایدر اسلامه کلان یهود علماسنك بعضیسندن سؤال ایتدم ایتدی معناسی حرامدن پرهیز ایتدیرر وحلال تصرفنه اجازت ویرر دیمکدر دیدی ﴿ احید ﴾ اسمی بو لفظ شریفی همزه‌نك ضمیله و حانك کسریله اندنصکره یانك سکونیله ودال ایله ضبط ایتمشلردر شفا نسخه‌لرینك بعضنده بویله بولنمشدر اما مشهور بودرکه احمد وزنی اوزره اوله بعض نسخه‌ده دخی همزه‌نك فتحیله حانك کسریله یانك سکونیله واقع اولمشدر امام نووی رحمة الله علیه تهذیب الاسماء آدلو کتابنده ابن عباس رضی الله عنهمادن روایت ایلرکه ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیورمشدرکه بنم آدم قرآنده محمددر وانجیلده احمد وتوراتده احیددر وبن احید اسمیله مسمی اولدیغم همان انکیچوندرکه نار جهنمی امتمدن خلاف سمته صرف ایدرم دیدی حاصلی دنیاده هدایتیله وآخرتده شفاعتیله امتنی جهنم آتشندن حفظ ایلر ﴿ المنحمنا ﴾ بو اسم شریفك سریان دلنجه معناسی محمد دیمکدر ﴿ المشفع ﴾ بودخی سریان دلنجه‌درمعناسی الحمد دیمکدر ﴿ مقیم السنة ﴾ شفاده مذکوردرکه حضرت داود علیه السلام دعا ایدوب « اللهم ابعث لنا محمدا مقیم السنة بعد الفترة » دیدی یعنی یارب شول فترتدنصکره سنت اقامت ایدیجی محمد علیه السلامی بزه کوندر دیمکدر پس بو اسم شریف حضرت داود علیه السلام لسانندن

کافك فتحیله کوزه سرمه چکمك معناسنه‌در کافك ضمیله سرمه معناسنه‌در

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا محمد بن حمید الرازی) مصنف بیورر بو حدیثی بزه محمد خبر ویردی (اخبرنا ابو داود الطیالیسی عن عباد بن منصور) محمد بن حمید دیدی بو حدیثی ابو داود عباددن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (عن عکرمة عن ابن عباس) عباد دیدیکه ابن عباسدن عکرمه روایت ایتدی (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم قال) تحقیق رسول اکرم بیوردی (اکتحلوا بالاثمد) اثمد ایله اکتحاله مداومت ایلیك (فانه) تحقیق اثمد ایله اکتحال (یجلو البصر) کوزه جلا ویرر (وینبت الشعر) دخی کرپك بتورر. اثمد همزه‌نك کسری ثانك سکونیله ومیمك کسری بعده دال ایله قرمزی یه مائل بر سیاه طاشدرکه حجازده چوق بولنور وایوسی اصفهانده اولور حتی بعضیلر اثمده سرمهٔ اصفهانی دیرلر معلوم اوله‌که اثمد دیدکلری سرمه‌نك فائده‌سی دائما کوزدن یاش آقمغی کسر وکوزده اولان

آلنمشدر (المكين) معناسی باری تعالی قتنده منزلتی عالی دیمکدر (الامی) معناسی اوقیوب یازمق بلیان دیمکدر. بعضیلر «ام القری» که مکه دراکانسبت اولنوب امی دینلمشدر دیدیلر (مکی) دینلدیکی مکه شهرنده وجوده کلدیکیچوندر (مدنی) دینلدیکی دار الهجرتی مدینهٔ منوره اولدیغیچوندر (عبدالکریم) اسمی شوق العروس وانس النفوس آدلی کتابنده مولانا حسین بن محمدالدامغانی رحمة الله علیه نقل ایتمشدرکه کعب الاحبار رضی الله عنه ایتدی رسول الله صلی تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اهل جنت قتنده اسم شریفی «عبدالکریم» در واهل جهنم قتنده «عبدالجبار» در واهل عرش قتنده «عبدالحمید» در وسائر ملائکه قتنده «عبد المجید» در وانبیا قتنده «عبدالوهاب» دروشیاطین قتنده «عبدالقهار» در وجن قتنده «عبدالرحیم» دروطاغلرده «عبدالخالق» در وبر ویباندہ «عبد القادر» در ودکزلرده «عبدالمهیمن» در وبالقلرقتنده «عبدالقدوس» در وهوام قتنده یعنی زهرناك جانوارلرقتنده «عبدالغیاث» در ووحوش قتنده «عبد الرزاق» درویرتجی جنوارلرقتنده «عبدالسلام» در وبهایم قتنده «عبد المؤمن» دروقوشلرقتنده «عبدالغفار» در وتوراتده «ماذماذ» در وانجیلده «طاب طاب» دروصحفده «عاقب» وزبورده «فاروق» در یعنی اول کتابلرده مشهوراولان اسم شریفلری بونلردر دیمکدریوقسه بونلردن غیر اسم شریفی انلرده یوقدر دیمك دکلدر بلکه هربرنده نیجه اسمله مذکوردر وحق سبحانه وتعالی حضرتلری قتنده «طه ویس» درومؤمنلر قتنده «محمد» در وکینه‌سی «ابوالقاسم» در زیرا جنتی اهل جنت مابیننده قسمت ایلر دیو بیورمشدر صلی علیه وعلی آله وصحبه الطیبین (عبد الله) اسمی قرآن عظیمدن مأخوذدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری عبدلفظیله ذکر ایتمشدر ﴿وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فأتوا بسورة من مثله﴾ بیورمشدر وینه ﴿الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب﴾ بیورمشدر وینه ﴿وانه لما قام عبدالله یدعوه﴾ بیورمشدر وینه ﴿سبحان الذی اسری بعبده لیلا﴾ بیورمشدر وینه ﴿فاوحی الی عبده ما اوحی﴾ بیورمشدر جمله سندن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر مواضع مذکوره‌نك هربرنده تعظیم وتکریم ایدوب کندی ذات کریمنه اضافت بیورمشدر. روایت اولنورکه خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری طعام یمکه اوتوردیغی زمانده قوللر کبی اوتورردی وسائر احوالنده دخی کرك لباسنده کرك مسکننده کرك غیری امورنده اصلا تکبر وتعظم قوللانمز ایدی جمیع اوضاعنده صفت عبودیتی اظهاردن خالی دکل ایدی حدیث صحیحده وارد اولمشدرکه «لاتطرونی کما اطرت النصاری عیسی ولکن قولوا عبد الله ورسوله» دیو بیورمشدر. معناسی بنم مدحمده قتی مبالغه ایتمیك نصاری قومی حضرت عیسانك مدحنده ایتدکلری کبی زیرا انلر برمرتبه‌یه ایلتمشلردرکه ابن الله دیمشلردر ولکن سزبکا عبدالله ورسول الله دیلز دیمکدر بوندن فهم اولنورکه کندویه عبدالله دیمك کمال مدح قسمندن اوله نشهد ان سیدنا محمدا عبده ورسوله

یاره‌لری دفع ایدر وکوزده اولان عصبلره استحکام ویرر وکوزك صحتنی حفظ ایدر وکوزه باشدن نازل اولان مواد ردیه‌یی ازاله ایدر و کوزه جلا ویرر وکوزی کوزل ایدر وکرپکلری بتورمك ایله کوزه قوت ویرر وکوزه دوشن چوپی کیده‌رر وکوزی صاف ایدر پیرلره وصبیانه غایت نافعدر بناء علی ذلك رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امتلرینه سرمه چکمك ایله امر ایلدی بعض مشایخ کرام سرمه چکمك ایله امرك تحقیقنده بیوردیلرکه اغیاره نظر ایتمکدن وسوایه فریفته اولمقدن حذر ایدوب آثار افعال الهیه مشاهده‌سیله مشغول اولمغه اشارت بیورلدی دیدیلر (وزعم) ابن عباس علی التحقیق بیوردیکه (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کانت له مکحلة) تحقیق رسول اکرم ایچون سرمه‌دان وار ایدی (یکتحل منها) اول سرمه‌داندن رسول اکرم سرمه چکردی (کل لیلة) هر برکیجه‌ده خوابه وارمزدن مقدم (ثلاثة فی هذه) اوچ کره صاغ کوزینه (وثلاثة فی هذه) دخی اوچ کره صول کوزینه

فصل ثانی

رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اولاد کرامی ذکرنده در علیهم الصلاة والسلام متفق علیه اولانلرك جمله‌سی التی نفردر ایکینی ارکك ودردی قزدر بونلرده کیمسه‌نك شبهه‌سی یوقدر بریسی «قاسم» بریسی «ابراهیم» در علیهما السلام قزلرك بری «زینب» بری «رقیه» بری «ام کلثوم» بری «فاطمه» علیهن السلامدر قزلرك جمله‌سی اسلامه یتشمشلردر و رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله هجرت ایتمشلردر . وز بیر بن بکار قولنده «عبد الله» آدلو براوغلی دخی وارایدی واکا «طیب وطاهر» دیرلر ایدی صغیر ایکن مکة‌الله‌ده وفات ایتدی دیمشلردر واکثر اهل نسب بوکا قائل اولمشلردر بعضیلر دخی طیب ومطیب عبد اللهدن غیریدر ایکیسی اکیزدر دیمشلردر وطاهر ومطهر آدلو ایکی اوغلی دخی واردر بونلرده اکیزلردر دیدیلر بعضیلر دخی نبوت کلمدن عبد المناف آدلو براوغلی دخی وارایدی بوندن غیریسی هپ نبوتدنصکره وجوده کلمشلردر دیدیلر . ابن اسحق رحمة الله علیه ابراهیمدن غیری ارککلر اسلامدن اول هنوز ممه‌دن کسلمدن وفات ایتدیلر دیمشدر اما مقدما ذکر اولنان عبد الله نبوتدنصکره وجوده کلمشدر ابن اسحاقك کلامنده نظر واردر دیدیلر اصح بودرکه اوچ اوغلی ودرت قزی وارایدی ارککلرینك بری دخی عبدالله ایدی بوتقدیرجه اولاد کرامی یدی اولور، قاسم، ابراهیم، عبدالله، زینب، رقیه، ام کلثوم، فاطمه علیهم السلام اول وجوده کلان ولدی قاسمدر نبوتدن مقدم طوغمشدر یورومکه قادر اولنجه صاغ اولمشدر بعضیلر ایکی یاشنه ایردی دیمشلردر وبعضیلر آته بمك مرتبه‌سنه واردی وبعثدن مقدم وفات ایتدی دیمشلردر وبعضیلردخی اسلامه یتشمشدر دیدیلر حاصلی نقدر عمر سوردیکی اختلاف اوزره‌در اما صواب بودرکه اون یدی آیلق ایکن وفات ایتدی دیمشلردر. وقزلرینك اك بیوکی زینبدر وجوده کلدیکی زمانده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوتوز یاشنده ایدی وهجرتك سکزنجی یلنده وفات ایتمشدر رقیه وجوده کلدیکی زمانده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوتوز اوچ یاشنده ایدی وبدر غزاسنده ایکن رقیه مدینه‌ده وفات ایتمشدر. ابولهبك اوغلی عتبه‌یه نکاح اولنمش ایدی ام کلثوم دخی اول براوغلی عتبه‌یه نکاح اولنمشیدی. ﴿ تبت یدی ابی لهب ﴾ سورهٔ کریمه‌سی نازل اولدی دخی ابولهب لعنة الله علیه ایکی اوغلنه آند ویردی محمدك قزلرندن مفارقت ایدك دیدی ایکیسی‌ده جمع اولمق واقع اولمامش ایدی طلاق ویروب آیریلشدیلر صکره‌دن عثمان بن عفان رضی الله عنه رقیه‌یی نکاح ایلدی وایکی دفعه حبشه‌یه مهاجرت ایلدی ام کلثوم رضی الله عنها ذکر اولنان اوزره عتبة بن ابی لهبه ویرلمش ایدی . روایت اولنورکه طلاق ویردیکی زمانده رسول الله حضرتلرینه کلدی دخی ایتدی سنك دینکه کافر اولدم وقز کدن مفارقت ایتدم سن بنی سومزسك وبن سنی سومزم دیدی واوزرینه

نظم

میل کحل ایتمسه‌ده بی تکلیف
اکحل العین ایدی اول ذات شریف
کحل قدرتله مکحل ایدی اول
کحل مازاغ ایله مکحول ایدی اول

الحدیث الثانی

(حدثنا عبدالله بن الصباح الهاشمی البصری) مصنف بیورر بوحدیثی بزه عبدالله خبرویردی (اخبرنا عبیدالله ابن موسی) عبدالله دیدی بزه عبیدالله خبر ویردی (اخبرنا اسرائیل بن یونس عن عباد بن منصور) عبیدالله دیدی اسرائیل عباددن بزه خبرویردی (ح) محدثینك عادتلری شووجه‌اوزره‌در که برحدیثك ایکی یا زیاده سندی اولوب محدث سندك برندن سند آخره نقل مراد ایتسه ایکی سندك مابیننده حرف حا کتابت ایدرلر یعنی دیمك اولورکه شو روایت ایتدیکم حدیثك سندینی بیان ایتدیکم کبی سند آخرینی دخی بیان ایدیم تقویت ایچون (وقال) مصنف دیدی (حدثنا) بوحدیثی بزه خبر ویردی (علی بن حجر) حضرتلری (حدثنا یزید بن هارون) علی دیدیکه بزه هارون اوغلی یزید خبر ویردی (اخبرنا عباد بن منصور عن عکرمة) یزید دیدیکه بزه

هجوم ایدوب مبارك كوملكنی یرتدی ودیار شامه تجارت قصدیله كیتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بددعا ایدوب « اللهم سلط علیه كلبا من كلابك » دیدی. معناسی یارب عتبه‌نك اوستنه یرتجی جانورلركدن برینی مسلط ایله دیمكدر اندن ملعون قریش تجاریله چیقوب شامه كیدرایكن «زرقا» دیدكلری یره قوندقلری كیجه برارسلان چیقوب اوراده پاره پاره ایلدی . روایت اولنورکه رقیه وفات ایتدیكی زمانده حضرت عثمان رضی الله عنه حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهك قزی حفصه‌یی المق دیلدی صكره‌دن ینه فراغت ایلدی بركون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یاعمر بن سكا عثماندن یكرك بر كیمسه‌یی دلالت ایده‌یم دیدی حضرت عمر نعم یارسول الله دیدی اندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایتدی ایمدی سن قزیكی بكا ویر وبن قزیمی عثمانه ویره‌یم اورادن كندیلری حفصه‌یی نكاح ایتدیلر وام كلثومی عثمانه ویردیلر . روایت ایدرلركه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اول زمانده یمین ایدوب عثمانه ایتدی اكر یوز قزم اولسه بری بری اردنجه وفات اتسه‌لر ینه سكا برینی دخی ویررِدم دیو بیوردی ودخی ایشته جبرائل علیه السلام بكا خبر ویردیكه حق تبارك وتعالی حضرتلری ام كلثومی سكا تزویج ایتمكه امر ایلمشدر دیدی وام كلثوم رضی الله عنها تاریخ هجرتك طقوزنجی ییلنده وفات ایلمشدر ﴿ فاطمة الزهرا البتول ﴾ رضی الله عنها رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قرق یاشنده ایردكده وجوده كلمشدر ابو عمرو بویله روایت ایلمشدر اما ابن اسحق قولنجه حضرت ابراهیمدن غیری اولادكرامی نبوتدن اول طوغمشلردر. وفطم دیمك عرب دیلنجه قطع دیمكدر یعنی كسمك معنا سنه‌در بونلره فاطمه دیو تسمیه اولندیغی قیامت كونده حق جل وعلا حضرتلری كندویی وذریاتی جهنم اودندن قطع ایلسه كركدرانلر اصلا جهنم آتشنی كورمسه‌لر كركدر انكچون فاطمه دینلمشدر. زهرا دیو آق ونورانی شكلی اولنه دیرلر. بتول آنكچون دیرلردیكه كندی زمانه‌سی خاتونلرندن فضل ودین وحسب جهتلرندن منقطع اولمشیدی یعنی مثلی یوق ایدی بعضیلر قولنجه دنیادن كسیلوب حق تعالی حضرتلرینه توجه ایتدیكیچون بتول دینلدی دیمشلردر تاریخ هجرتدن ایكنجی سنه‌ده وبعض قولده احد غزاسندنصكره حضرت علی بن ابی طالب رضی الله عنه‌یه ویرلمشدر . ابو عمرو رحمة الله علیه فاطمه وام كلثوم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قزلرینك افضلی ایدی اما فاطمه‌یی جمله‌سندن چوق سور ایدی مبارك آغزنی اوپر ایدی وسفره كتملی اولسه جمله‌سندنصكره آنكله وداع ایلردی وسفردن كلسه جمله‌دن اول آنكله كوریشوردی دیمشدر. امام مسلم روایتنده حضرت فاطمه حقنده «سیدة نساء المؤمنین» دیو بیورلمشدر . امام احمد روایتنده « افضل نساء اهل الجنة » بیورلمشدر وفات ایتدیكی زمانده اون طقوز یاشنده ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن آلتی آی صكره وفات ایتمشدر رضی الله عنها.

عكرمه‌دن روایت ایدوب عباد خبر ویردی (عن ابن عباس) عكرمه ابن عباسدن روایت ایتدی (قال) ابن عباس بیوردی (كان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یكتحل) رسول اكرم سرمه چكر ایدی (قبل ان ینام) نومدن مقدم (بالاثمد) اثمد ایله (ثلاثا) اوچ كره (فی كل عین) مبارك كوزلرینه یعنی اوچ كره صاغ كوزینه واوچ كره صول كوزینه سرمه چكمكده سنت بودر (قال یزید بن هارون فی حدیثه) یزید بن هارون ابن عباسدن روایتنده دیدیكه (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم كانت له مكحلة) تحقیق رسول اكرمك سرمه دانلری وار ایدی (یكتحل منها) اول سرمه‌دانلدن سرمه چكرلر ایدی (عند النوم) نوم وقتنده (ثلاثا فی كل عین) مبارك كوزلرینه اوچ كره

الحدیث الثالث

(حدثنا احمد بن منیع اخبرنا محمد بن یزید عن محمد بن اسحاق عن محمد بن المنكدر عن جابر) مصنف بیورر بو حدیثی جابردن اوچ واسطه ایله احمد بن منیع بزه خبر ویردی (قال) جابر بیوردیكه (قال رسول

عبدالله صغیر ایکن مکه‌ده وفات ایتمشدر . روایت اولنورکه عبدالله وفات ایتدیکی زمانده کفاردن عاصی بن وائل ایتدی محمدك ولدی کسلدی ابتر اولدی دیدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خطاب ایدوب ﴿ ان شانئك هو الابتر ﴾ دیو بیوردی. یعنی یا محمد ابتر سنك دشمنکدر سکا بغض ایدندر دیمکدر . ابراهیم تاریخ هجرتدن سکزنجی ییلده وجوده کلمشدر حضرت ماریه رضی الله عنهادن اولمشدر «عالیه» دیدکلری موضعده طوغدی. ابو رافع رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه مژده کتوردیکی زمانده فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ابو رافع حضرتلرینه برقول باغشلمشدر ویدنجی کون باشنی تراش ایدوب صاچی آغری کمش صدقه ایلمشدر بویله ایتمك سنتدر وایکی قوچ بوغازلیوب ضیافت ایتمشدر . صحیح بخاریده انس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « ولدلی اللیة غلام سمیته باسم ابی ابراهیم » دیو بیورمشدر. معناسی بو کیجه براوغلوم طوغدی بابام ابراهیم پیغمبرك اسمیله تسمیه ایتدم دیمکدر اندنصکره مدینه‌ده ام سیف آدلو برخاتونه ویردیلر دایه‌سی اول ایدی وفات ایدنجه انك یاننده طوردی دینلمشدر. بعضلر روایتنده دایه‌سی ام برده ایدی دینلمشدر . ابو خاتم نقلنده انس بن مالك رضی الله عنه بیورمشدرکه بن عیاله رسول اللهدن ارحم برکیمسه کورمدم ابراهیمی مدینه‌دن طشره «عوالی» دیدیکی قریه‌لرده امزیرلردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری چیقار کیدردی یانجه بزبیله کیدردك وارر ایدی آلور اوپرینه دونر کلور ایدی دیو بیوردی. جابر رضی الله عنه روایتنده وارد اولمشدرکه برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عبدالرحمن بن عوفك النه یاپشدی دخی نخله کلدی مکر ابراهیم اولزمانده وفات ایتمك اوزره ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ابراهیمی قوجاغنه آلوب مبارك کوزلرندن یاش اقاردی وبیوررديکه « انا بك یا ابراهیم لمحزونون تبکی العین وتحزن القلب ولانقول مایسخط الرب » یعنی یا ابراهیم تحقیقا بزسنك ایچون محزونلرز کوزیمز آغلر وکوکلیمز محزون اولور حال بوکه حق تعالی نك رضاسنه مخالف سوز سویلمزز دیمك اولور ابو عمرو بن سماك رحمة الله علیه بویله نقل ایتمشدر . اما صحیح بخاریده انس بن مالك رضی الله عنهدن بویله روایت اولنمشدرکه حضرت ابراهیم تسلیم روح ایتمك اوزره ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوستنه واردی مبارك کوزلرندن یاش آقمغه بشلدی عبدالرحمن ایتدی یارسول الله سنده‌می آغلرسك دیدی یعنی اولاد ایچون پیغمبر حضرتلرینك آغلدیغنه تعجب ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری یا ابن عوف «انها رحمة» دیدی. یعنی بویله ایتدیکم مرحمت وشفقت مقتضاسیدر بو مرتبه اختیاری دکلدر دیمك اولور تکرار سویلینجه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی «ان العین تدمع والقلب تحزن ولانقول الامایرضی ربنا » یعنی تحقیقا کوزیمز

الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم بیوردیلر (علیکم بالاثمد) اثمده ملازمت وآنکله اکتحاله مداومت ایلیك (فانه) تحقیق اثمد ایله اکتحال (یجلو البصر) کوزه جلا ویرر (وینبت الشعر) دخی مژکانی بتورر. معلوم اوله که عبادات بدنیه سلامت اسبابله کامل وجناب باری جل شأنه حضرتلرینه توجه فراغ قلب ایله وجود بولور اکرچه اثمد ایله اکتحال منافع بدنیه‌در لکن فی الحقیقه منافع اخرویه‌یه موصل اولمغله رسول اکرم حضرتلری اثمد ایله اکتحاله امر ایتدیلر مادامکه دیده‌ده جلا اولمیه انتفاعه صالح اولمز مژکانلر صفزده اولمیه دیده غبار مثللو عوارضدن سالم اولمزکه آفاق وانفسده وحدانیة حضرت حقه دال اولان آیات بیناتی مشاهده ایدوب اهل عبرت زمره‌سنه داخل اوله

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا قتیبة بن سعید اخبرنا بشر بن الفضل عن عبدالله عثمان بن خثیم عن سعید ابن جبیر عن ابن عباس) مصنف بیورر بو حدیثی ابن عباسدن اوچ واسطه

اغلر وقلمز محزون اولور حالبو که ربمزك راضی اولدیغی سوزدن غیری نسنه سویلمزز دیمکدر والحاصل کشی اولادی وتوابعی ایچون وسوکلی دوستلری ایچون آغلمقده نسنه یوقدر ولکن قولنده شرع شریفه مخالف نسنه اولمامق کرکدر آغلمق شفقتدندر وشفقت ایماندندر . وابراهیم نه یاشده وفات ایتدیکی اختلافلیدر بعضیلر یکرمی ایکی آیلق ایدی دیدیلر وبعضیلر اون آلتی آیلق وسکز کونلك ایدی دیدیلر وبعضیلر یتمش کونلك ایدی دیدیلر حقیقتنی الله بیلور ونمازینی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری قیلوب مدینهٔ منوره مقابری اولان بقیعده دفن ایتدیلر وقبر شریفی اوستنه صوصاچدیلر. حضرت زبیردن مرویدر که اوّل صو صاچیلان قبر انك قبر شریفی ایدی. روایت اولنورکه ابراهیمك وفاتی کونی کونش طوتلدی خلق ایتدیلر ابراهیمك موتی ایچون طوتلدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه « ان الشمس والقمر لآیتان من آیات الله لاینکسفان لموت احد » یعنی تحقیقا کونش وآی حق تعالی نك علامتلرندن ایکی علامتدرانلر کیمسه نك موتی ایچون طوتلمزلر دیمکدر . أئمهٔ حدیثدن بعضیسی عبدالله بن ابی اوفادن روایت ایتمشلردرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندنصکره نبی کلمك جائزاولایدی اوغلی وفات ایتمزدی دیو بیورمشدر والله اعلم

فصل ثالث

اول حضرتك خاتونلری وجاریه‌لری بیاننده‌در حق تبارك و تعالی کلام قدیم وقرأن عظیمنده بیورمشدرکه ﴿ النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم ﴾ معناسی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مؤمنلره کندی نفسلرندن اولیدر و خاتونلری مؤمنلرك انالریدر دیمکدر و انالری اولدقلری شول جهتدندرکه نکاحلری حرامدر وحرمتلری واجبدر یوقسه انلره نظر ایتمك و خلوتلرینه وارمق جهتندن دکلدر . اما قزلری مؤمنلرك قز قرنداشلریدر دیمك جائز دکلدر زیرا نکاحلری مؤمنلره حرام دکل ایدی و خاتونلرینك بابالری و انالری اجداد وجدات مؤمنیندردیمك وقزقرنداشلری وار قرنداشلری خالات واخوالدر دیمك جائز دکلدردیمشلردر .حضرت عایشه رضی الله عنهادن مرویدرکه ازواج نبی صلی الله تعالی علیه وسلم امهات مؤمنیندر امهات نسا دکلدر دیو بیورمشدر اما رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری رجالك ونسانك بابالری ایدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه حرمتده «ابو المؤمنین» دیمك جائزدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاتونلری جمیع خاتونلردن افضلدر وثوابلری وعقابلری مضاعفدر یعنی انلر برعمل صالح ایشلسه‌لر اول عملی غیریلر ایشلدکده ویریلان ثوابك ایکیسی بلکه دها آرتوغی قدر ثواب ویریلور وبرکناه ایشلسه‌لر بزه اولان عقوبتك ایکیسنجه عقوبته مستحقه اولورلردی وانلره نسنه سؤال ایتمك حلال دکلدی مکرکه پرده آردنده اوله. رسول الله حضرتلری تمام عمرنده قاج خاتون آلمشدر وقنغیسی اولدر وقنغیسی صکره دروکندودن اول قاچی وفات ایتمشدر وکندودنصکره

ایله قتیبه بزه خبر ویردی (قال) ابن عباس بیوردیکه (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم بیوردیلر (ان خیر اکحالکم) تحقیق سزك سرمه‌لریکزك خیرلیسی (الاثمد) اثمد دنیلن سرمه‌در (یجلو البصر) کوزه جلا ویرر (وینبت الشعر) کرپکلری بتورر مقدم تفصیل اولندی مصنف بو حدیثلری ذکر بیوردیغی تأکید ایچوندر

﴿ الحدیث الخامس ﴾

(حدثنا ابراهیم بن المسمر حدثنا ابو عاصم عن عثمان بن عبدالملك عن سالم عن ابن عمر) مصنف بیورر بو حدیثی عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن اوچ واسطه ایله ابراهیم ابن مسمر بزه خبر ویردی مذکور سالم کبار تابعیندندر ومدینه‌ده فقهای سبعه‌نك بریدر وعبد الله بن عمر حضرتلرینك اوغلیدر رضی الله تعالی عنه (قال) عبد الله بن عمر بیوردیکه (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم بیوردیلر (علیکم بالاثمد) اثمد دنیلن سرمه‌یی چکمکه مداومت ایدك (فانه) تحقیق اثمد دنیلن سرمه (یجلو البصر) کوزه جلا ویرر

قلانلر کیملردر وقنغیسیله بریره کلمشدر وقنغیسیله کلامشدر وکیمی آلمق دیلیوب نکاح ایتمامشدر وکیملر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه بنی آلسون دیمشلردر علمار رحمهم الله مابیننده اختلاف اوزره‌در. اما اون برخاتونده اتفاق واردر آلتیسی قریش قومندن ایدی انلرك. بری خدیجه بنت خویلددر. بری عایشه بنت ابی بکردر. بری حفصه بنت عمردر. بری ام حبیبه بنت ابی سفیاندر. بری ام سلمه بنت ابی امیه‌در. بری سوده بنت زمعه‌در. ودردی سائر قبیله‌لردندر. انلرك بری زینب بنت جحشدر. بری دخی میمونه بنت الحارثدر. بری دخی زینب بنت حزیمه‌درکه بوکام المساکین دیرلر ایدی. بری دخی جویریه بنت الحارثدر. وبرخاتونی بنی اسرائیلدن ایدی واول صفیه‌در رضی الله عنهن ﴿ ام المؤمنین حضرت خدیجه ﴾ رضی الله عنها زمان جاهلیتده ایکن آدی «طاهره» ایدی ابو هالة بن زراره آدلو برکشینك نکاحنده ایدی اندن ایکی ارکك اوغلان وجوده کتورمش ایدی اندنصکره عتیق آدلو برکیمسه آلمش ایدی اندن دخی برقز وجوده کتورمش ایدی اندن صکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آلدی واولزمانده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یکرمی بش یاشنده ایدی وخدیجه قرق یاشنه باصمش ایدی. روایت اولنورکه حضرت خدیجه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه بنی آلسون دیو کندویی عرض ایلمشدر پیغمبریمز علیه الصلاة والصلام حضرتلری دخی عمیلرینه آکدی اندنصکره حضرت حمزه رضی الله عنه واردی باباسندن خدیجه‌یی دیلیوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه آلیوردی. بر روایتده فخر عالم حضرتلری خدیجه‌یی آلدیغی زمانده یکرمی بکر صداق ویردی دیمشلردر وبکردیو شول کنج یاشلی دوه‌یه دیرلرکه هنوز برکره طوغورمش اوله بعض قولده اون ایکی قیه آلتون ویردی دینلمشدر وقیه‌دیو قرق درهمه‌دیرلر. ابن اسحق رحمة الله علیه بیورمشدرکه هرزمانده کفار رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی ردایتسه‌لر یاتکذیب ایتسه‌لر خاطر شریفی محزون اولسه حضرت خدیجه‌یه کلدیکی کبی کوکلی آچیلوردی زیرا خدیجه دائما اول حضرته تسلی ویرردی سن کفارك ایتدیکنه محزون اوله انلر جاهللردر عجب اولماز پیغمبرلر بوجفایی چکه کلمشلردر دیرایدی وبومقوله نوازشلر ایله فخر عالم حضرتلرینك مبارك خاطرینی خوش ایدر ایدی تا وفات ایدنجه بوحال اوزرینه ایدی خاتونلر ارلرینه محبت وحرمت وعزت ایتمك خدیجه رضی الله عنهانك سنتیدر. عبدالرحمن بن زیددن منقولدرکه حضرت آدم علیه السلام بیورمشدرکه «انی لسید البشر یوم القیمة الا رجلا من ذریتی نبیا من الانبیاء یقال له احمد فضل علی باثنتین زوجته عاونته فکانت له عونا وکانت زوجتی علی عونا واعانه الله علی شیطانه فاسلم وکفر شیطانی» دیمشدر حاصلی معناسی بودرکه تحقیقا بن قیامت کونده جمیع انسانك سیدی اولسم کرکدر الا پیغمبرلردن برپیغمبرك دکل انجلین پیغمبرکه اسمی احمددر اول بنم اوزریمه ایکی سنه ایله مفضل قلنمشدر بریسی خاتونی درکه انك نفعنه چالشدی اکا ارقه ویاردم.

(وینبت الشعر) کرپکلری بتورر خفی اولمیه‌که سرمه چکمك قبل النوم ایدیکی معلوم اولدی. زمانمز صوفیلری‌که قویروقلی سرمه‌لر کوندوز چکوب سنت دیدکلری باطلدر نته‌کیم صاچ سنتدر دیو بعضیلر نساء کبی بللرینه قدر وبعضیلر کأنه اظهار تقوی ایدوب یوغن یوغن شقاقلرنده واکسه‌لرنده کریه الطور صاچلر صالیویروب طبع سلیم ساده دل مؤمنین اول قویروقلی سرمه‌لری واول منتظم وغیر منتظم صاچلری کوروب استکراه ایتدکده عجبا سنت شریفی تحقیرمی ایده‌یورم دیو متضجر اولورلر حاشا ثم حاشا اول سلطان رسل محبوب خدا حضرتلرینك مبارك کوزلری قدرتدن سرمه‌لی ایکن قبل النوم سرمه استعمال بیورر ایدی حین ایدستده نفس سرمه زائل اولوب اثری باقی اولور ایدی نته‌کیم مبارك کیسوی شریفلری عمامهٔ نظیفلرینك تحتندن مبارك قولاقلری یومشاغنه‌دك یا دخی آز ظاهر اولوردی نته‌کیم ذکری سبقت ایتدی سندخی سرمه استعمال ایدر ایسك

ایتدی بنم خاتونم بنم ضرریمه چالشدی وبری اولدرکه اکا حق جل وعلا حضر-
تلری یاردم ایتدی انك شیطانی اسلامه کلدی بنم شیطانم کافر اولدی دیمکدر اول
خاتوندن مراد حضرت خدیجه‌درکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری
یولنه مالیله ونفسیله چالشوب انواع نصرت ومعاونتلر ایتمشدر وحضرت آدم علیه السلام
حضرت حوانك سوزینه اویوب جنتدن چیقمشدر ورسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلری بن شیطانمی مسلمان ایتدم بیورمشدر وآدم علیه السلامك شیطانی ابلیس
علیه اللعنه ایدیکه کافر اولوب حضرت آدمه ضرری طوقندی . امام احمد رحمة الله
علیه نقلنده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه پیغمبریمز علیه
الصلاة والسلام حضرتلری بیورمشدرکه « افضل نساء اهل الجنة خدیجه بنت
خویلد و فاطمه بنت محمد ومریم بنت عمران وآسیه امرأة فرعون » شیخ ولی الدین
ابن عراقی رحمة الله علیه ایتدی صحیح ومختار بودرکه رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینك خاتونلرینك افضلی خدیجه‌در : بعضیلر حضرت عایشه
افضلدر دیدیلر وشیخ الاسلام زکریا الانصاری رحمة الله علیه بهجة الحاوی شرحنده
ایدر امهات مؤمنینك افضلی خدیجه ایله عایشه‌در وبری برندن قنغیسی افضل
ایدیکنده اختلاف واردر . اما ابن عماد رحمة الله علیه ایتدی صحیح بودرکه خدیجه
عایشه‌دن افضلدر زیرا روایت ایله ثابتدرکه برکون عایشه رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایتدی حق تعالی حضرتلری سکا خدیجه‌دن اعلاسنی
نصیب ایتدی دیدی یعنی خدیجه وفات ایتدیسه یرینه بن کلدم بن آندن افضلم
دیمك استدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « لا والله ما رزقنی الله
خیرا منها آمنت بی حین کذبنی الناس واعطتنی مالها حین حرمنی الناس » دیو بیوردی
معناسی یوق والله حق تبارك وتعالی حضرتلری بکا آندن اعلاسنی نصیب ایتمدی
خلق بنی تکذیب ایتدکلری زمانده اول بکا ایمان کتورمشدر وخلق بنی محروم
ایتدکلری زمانده اول بکا مالنی ویرمشدر دیمکدر پس بو حدیث شریف صریحا
دلالت ایدرکه حضرت خدیجه رضی الله عنها افضل اوله . ابن داود رحمة الله
علیه بو خصوصدن سؤال اولندقده ایتدی رسول الله حضرتلری حضرت عایشه‌یه
جبرائیل علیه السلامدن سلام ایلمشدر اما حضرت خدیجه‌یه جبرائیل علیه السلام تکری
تعالی حضرتلرندن محمد لسانیله سلام ایتمشدر پس حضرت خدیجه افضلدر دیدی.
ینه سؤال ایدوب یا خدیجه ایله فاطمه‌نك قنغیسی افضلدر دیدیلر ایتدی رسول الله
حضرتلری فاطمه حقنده « بضعة منی » دیو بیورمشدر. معناسی فاطمه بندن برپاره‌در
دیمك اولور ظاهر بودرکه فخر عالم افندیمز حضرتلرینك پاره‌سی افضلدر دیدی .
شیخ تقی الدین سبکی رحمه الله دخی بو خصوصدن سؤال اولندیغی زمانده ایتدی
اختیاریمز بونك اوستنه‌درکه فاطمه بنت محمد صلی الله علیه وسلم حضرتلری جمله‌دن
افضلدر آندنصکره حضرت خدیجه افضلدر آندنصکره حضرت عایشه افضلدر

اویقودن مقدم اوچ کره
صاغ کوزینه واوچ کره
صول کوزینه چکوب
صباح آبدست آلدقده
نفس سرمه زائل واثری
باقی اولور سنت اولان بودر

﴿ مصراع ﴾

کل شیء من ظریف هو ظریف
فحواسی اوزره هرنه که
سنتدر اول شیء مطبوع
ومقبول ومحبوبدر

﴿ باب ما جاء فی لباس
رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم ﴾

بو باب رسول اکرم حضر-
تلرینك مبارك لباسلرینك
حقنده وارد اولان احادیث
بیاننده‌در

﴿ الحدیث الاول ﴾

(اخبرنا محمد بن حمید الرازی
اخبرنا الفضل بن موسی
وابو نعیلة وزید بن حباب
عن عبد المؤمن بن خالد عن
عبد الله بن بریدة عن ام سلمة)
مصنف بیورر بو حدیث
عریفی ام المؤمنین ام سلمه
رضی الله تعالی عنها حضر-
تلرندن اوچ واسطه ایله
زید وابو نعیله وفضل بو
اوچی محمد بن حمیده خبر
ویردیلر محمد بن حمید دخی
بزه خبر ویردی (قالت)
ام سلمه بیوردی (کان احب
الثیاب الی رسول الله صلی الله

دیدی رضی الله عنهن ﴿ ام المؤمنین سوده بنت زمعه ﴾ رضی الله عنها فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك اوائل نبوتنده اسلامه کلمشدر کندینك ابن عمی اولان سکران ابن عمرك خاتونی ایدی اولدخی حضرت سوده یانجه اسلامه کلمشیدی هجرت اولیده ایکیسی دخی حبشه ولایتنه هجرت ایتمشلر ایدی صکره مکه یه کلدکلری زمانده اری وفات ایدوب حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم آلدی . امام بخاری رحمة الله علیه تاریخنده بیورمشدرکه سوده رضی الله عنها حضرت عمرك خلافتنده وفات ایتمشدر ذهبی دخی حضرت عمر خلافتنك آخرنده وفات ایتدی دیمشدر بعضیلر اللی درت سنه سی شوالنده مدینه ده وفات ایتدی دیمشلردر ﴿ ام المؤمنین حضرت عایشه بنت ابی بکر الصدیق ﴾ رضی الله عنهما اناسنك آدی «ام رومان بنت عامر» در جبیر بن مطعمه ویرسه لر کرك ایدی رسول الله حضرتلری دیلیوب آلدی ابن اسحق روایتنده درت یوز درهم صداق ویرمشدر تاریخ هجرتدن اوچ ییل مقدم شوال آینده مکة المکرمه آلمشدر وهجرتك اون سکزنجی شوال آینك ابتداسنده مدینهٔ منوره ده بریره کلمشلردر واولزمانده حضرت عایشه طقوز یاشنده ایدی . امام بخاری ومسلم رحمة الله علیهما حضرت عایشه رضی الله عنهادن بویله روایت ایتمشلردرکه ایتدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم بنی الدینی زمانده بن التی یاشمده ایدم اندن مدینه یه کلدك بنی الحارث بن الخزرج اراسنده قوندق بنی استمه طوتدی اندن صاچم دوکلدی برکون قزلرله صالنجق اویناردم انام کلدی بنی چاغردی نیه چاغردیغنی بیلمدم یاننه واردیغم کبی الیمه یاپشدی بنی اوقاپوسنده طوردردی اندن برپاره صوالدی یوزیمی وباشمی سیلدی وبنی اوایچنه قویدی کوردم انصار قومندن خاتونلر کلمشلر همان خاتونلر « علی الخیر والبرکة » دیدیلر انام بنی آنلره تسلیم ایلدی اندن خاتونلر بنی تزیین ایدوب حاضرلدیلر قوشلق زماننده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلدی خاتونلر بنی اکا تسلیم ایتدیلر وبن اولزمانده طقوز یاشنده ایدم دیو بیورمشدر . ابن عمردن مرویدرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك مکه شهرنده حضرت عایشه یه نکاحی شوال آینده واقع اولمشیدی صکره مدینهٔ منوره ده بریره کلمه لری دخی شوالده واقع اولدی دیمشدر . روایت اولنورکه حضرت عایشه کندی اهلندن ودوستلرندن اولان خاتونلرك شوال آینده اره واردقلرینی سوردی حضرت عایشه رضی الله عنها خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك جمیع خاتونلرینك سوکلیسی ایدی حضرت عایشه نیه میل ایدرایسه فخر عالم اکا تابع اولور ایدی . بخاری ومسلم روایتلرنده وارد اولمشدرکه رسول الله حضرتلری حضرت عایشه یه ایتدی سنی اوچ کیجه واقعه ده کوردم برملك حریر قماشه صارمش بوسنك خاتونکدر دیر بنده یوزیکی آچدم دخی اکر من عند الله ایسه حق تبارك وتعالی حضرتلری امضا ایلسون دیدم یعنی اکر واقعه رحمانیه ایسه میسر ایلیه دیمکدر . امام ترمذی روایتنده بویله درکه جبرائیل علیه السلام فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینه ثیابك زیاده محبوبی (القمیص) کوملك ایدی قمیص بدنی ردادن وازاردن زیاده ستر ایتدیکی ایچون معلوم اوله که مطرزی بیوردیکه ثوب ناسك کتان وپنبه وصوف و ابریشم وکورکدن کیدیکی شیئه اطلاق اولنور اما برده یه ثوب اطلاق اولنمز جزری دیدیکه قمیص بر ثوبدرکه دیکلمش اولوب ایکی یکی اوله اما اوکی شق اولمش اولورسه آکا قفتان دیرلر صاحب قاموس دیدیکه قمیص پنبه دن اولور صوفدن اولمز وحدیث مذکورده قمیصدن مراد پنبه دن اولمق متبادردر ﴿ الحدیث الثانی ﴾ (حدثنا علی بن حجر حدثنا الفضل بن موسی عن عبد المؤمن بن خالد عن عبد الله ابن بریدة عن ام سلمة) مصنف بیورر بو حدیثی ام سلمه دن اوچ واسطه ایله علی بن حجر بزه خبرویردی (قالت) ام سلمه بیوردی (کان احب الثیاب الی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم القمیص) رسول اکرم حضرتلرینه زیاده محبوب قمیص ایدی مصنف

حضرتلرینه بریشیل حریر ایچنده حضرت عایشه‌نك صورتنی کتوردی دخی ایتدی بوسنك دنیاده وآخرتده خاتونکدر دیدی وفخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری حضرت عایشه‌ایله طقوزییل برلکده اولمشدر رسول‌الله حضرتلری وفات ایتدکده حضرت عایشه اون‌سکز یاشنده ایدی بوندن غیریسنی بکر آلمامشدر وحضرت عایشه فقیهه وعالمه وفصیحه ایدی رسول‌اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن چوق حدیث شریف روایت ایلمشدر اصحاب وتابعیندن چوق جماعت حضرت عایشه‌دن روایت ایتمشلردر وطائفهٔ عرب ایچنده واقع اولان جنکلری وحوادثی واشعاری خوب بلوردی فخرعالم حضرتلری سائر خاتونلرنده برر کیجه یاتوردی حضرت عایشه‌ده ایکی کیجه یاتوردی اصلی بوایدیکه ام المؤمنین سوده بنت زمعه رضی الله عنها پیر اولدی دخی کندی نوبتنی حضرت عایشه‌یه بغشلدی رسول الله حضرتلرینك حضرت عایشه‌یی سودیکنی بیلوردی کندی‌یه کله‌جك کیجه‌یی حضرت عایشه‌یه واردیغنه رضا ویرردی کندیسی همان رسول‌اکرم صلی الله علیه‌وسلم حضرتلرینك نکاحی التنده وفات ایتمکه قائل اولدی . حضرت عایشه‌دن مرویدرکه هرکز طغورمق واقع اولمامشدر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك ابراهیمدن غیری جمیع اولادی حضرت خدیجه‌دن اولمشدر وابراهیم ماریه‌دن اولمشدر حضرت عایشه‌دن اولاد کلمامشدر تاریخ هجرتك اللی سکز سنه‌سی رمضانك اون یدنجی صالی کونی وفات ایدوب نمازینی ابو هریره رضی‌الله عنه قیلمشدر وکندی وصیت ایتمشدیکه کیجه ایله دفن ایده‌لر وصیتی اوزره ایدیلوب کیجه ایله بقیعده دفن ایتدیلر رضی‌الله‌عنهما ﴿ام المؤمنین حفصه بنت عمر بن الخطاب﴾ رضی‌الله‌عنهما اسلامه کلوب هجرت ایدنلردندر فخر عالم حضرتلرندن اول حنین بن حذافه‌نك خاتونی ایدی بدر غزاسندنصکره اری وفات ایتدی دخی حضرت عمر رضی الله عنه حضرت ابی بکره ویرمك استدی وحضرت عثمانه ویرمك استدی هیچ بریسی آلمدی اندن رسول الله صلی الله تعالی وسلم حضرتلری ایسته‌یوب آلدی تاریخ هجرتدن اوچ ییل صکره نکاح ایتمشدر وصکره برطلاق ویرمشیدی حق تعالی حضرتلرندن وحی کلدی یامحمد حفصه‌یه مراجعت ایله زیرا اول صوم وصلاتی چوق ایدیجیدر وجنتده سنك خاتونکدر دیو بیورلدی اورادن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری‌ینه مراجعت ایتدی صحابه وتابعیندن برجماعت حضرت حفصه‌دن احادیث شریفه روایت ایتمشلردر تاریخ هجرتك قرق بشنجی ییلی شعباننده حضرت معاویه زماننده وفات ایتمشدر التمش یاشنده وفات ایلدی بعض قولده حضرت عثمان خلافتنده وفات ایلمشدر رضی‌الله‌عنهما ﴿ام المؤمنین ام سلمه﴾ رضی الله عنها آدی «هند» ایدی اولدن ابوسلمة بن عبدالاسدك خاتونی ایدی حبشه ولایتنه اول هجرت ایلین اریله ام‌سلمه‌ایدی اندن درت ولد وجوده کتورمشیدی. بعض روایتده مدینه‌یه هجرت ایدن خاتونلرك ام‌سلمه اولی ایدی بوندن مقدم برخاتون هجرت

بو حدیث شریفی علی بن حجر روایتیله تکرار ایتدی تأکید ایچون

﴿الحدیث الثالث﴾

(حدثنا زیاد بن ایوب البغدادی حدثنا ابو نمیلة عن عبدالمؤمن بن خالد عن عبد الله بن بریدة عن امه عن ام‌سلمة) مصنف بیورر بو حدیثی ام‌سلمه‌دن درت واسطه ایله زیاد بن ایوب بزه خبر ویردی (قالت) ام‌سلمه بیوردی (کان احب الثیاب الی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم القمیص) رسول‌اکرم حضرتلرینه ثیابك زیاده محبوبی قمیص ایدی (قال) مصنف بیوردی (هکذا قال زیاد بن ایوب فی حدیثه) زیاد روایت ایتدیکی حدیثك سندنده (عن عبدالله بن بریدة عن امه عن ام سلمة) دیدی یعنی مصنف دیرکه بنم شیخم اولان زیاد بکا بو حدیثی خبر ویردکده ام سلمه‌دن مقدم عن امه لفظنی ذکر ایتدی یوقسه حدیث مذکورك سندنده عن امه لفظنی بن زیاده ایتمدم (و هکذا روی غیرواحد عن ابی نمیلة مثل روایة زیادبن ایوب) زیاد بن ایوبك روایتی کبی نیجه مشایخ دخی

ایتمدی دیمشلردر . روایت اولنمشدرکه ام سلمه رضی الله عنها رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن اشتمش ایدیکه بر کیمسه یه مصیبت یتشسه مثلا اری یا اوغلی یامتعلقاتندن بر کیمسه سی وفات ایلسه اول کیمسه « اللهم اجرنی فی مصیبتی واخلف لی خیرا منها » دیسه حق تعالی حضرتلری اکا اول کندن اعلا بر کیمسه ویروب انك یرینه کتوره ام سلمه رضی الله عنها ایتدی زوجم ابو سلمه وفات ایتدکده بن ایتدم قنغی مسلماندرکه ابو سلمه دن یکرك اوله دیدم اندنصکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك بیوردیغی دعایی اوقودم حق تعالی حضرتلری ابو سلمه یرینه بکا رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی ویردی دبو بیورمشدر. بر روایتده وارد اولمشدرکه ابو سلمه وفات ایتدکده ام سلمه یی حضرت ابی بکر استدی وارمدی صکره عمر استدی اکاده وارمدی صکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری آدم کوندروب کندی یه دیلدیکی زمانده ام سلمه ایتدی «مرحبا برسول الله ان فی خلالا ثلاثا انا امرأه شدیدة الغیرة وانا امرأة مصیبة وانا امرأة لیس لی ههنا احد من اولیائی فیزوجنی» محصلی بودرکه اولا ادب ورعایت ایدوب مرحبا برسول الله دیدکدنصکره بهانه یه باشلایوب ایتدی بنده اوچ خصلت واردر بری بودرکه بن قنی غیرتلی خاتونم دیدی یعنی بن اریمی قنی قسقنورم جائز که اول بر خاتونلر ایله امتزاج ایتمیوب کندویی بیحضور ایدم دیمك استردی اندن ایتدی بنم بر حالم دخی بودرکه اوغلانجقلرم واردر دیدی یعنی جائز که فقرله انلری بسلمك کندیلره زحمت اوله دیمك استردی اندن ایتدی بنم ولیلرمدن شمدی بونده کیمسه یوقدرکه بنی ویره لر دیدی یعنی جائز که وارم دخی صکره دن ولیلرم راضی اولمیه لر دیمك استردی ام سلمه بو بهانه لری ایدنجه حضرت عمر رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه بویله وضع ایتدیکندن غایت بیحضور اولوب غضبه کلدی کندویه کلدیکندن ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کلدیکندن بیحضور اولدی اندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری کندولری کلوب ایتدی یا ام سلمه اول قسقنمق دیدیککی سندن کیدرمکه بن حق تعالی حضرتلرندن دعا ایدرم دیدی واوغلانجقلرك احوالنه حق تبارك وتعالی حضرتلری کفایت ایلر دیدی وولیلرك بونده یوق ایسه سنك ولیلرکدن بنی استمز کیمسه یوقدر دیدی اندن ام سلمه اوغلنه ایتدی بنی رسول الله حضرتلرینه تزویج ایله دیدی اوغلی دخی نکاح ایدیوردی . روایت اولنورکه ام سلمه رضی الله عنها زمانه سنك غایت کوزللرندن ایدی تاریخ هجرتك دردنجی ییلی شوالنده آلمش ایدی اللی طقوز تاریخنده مدینه ده وفات ایدوب بقیعده دفن اولنمشدر عمری سکسان درت یاشنه ایرمش ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلمدنصکره قرق سکز ییل صاغ اولمشدر وفات ایتدکده نمازنی ابو هریره رضی الله عنه قیلمشدر بعضیلر سعید بن زید قیلدی دیمشلردر رضی الله عنهم

﴿ ام المؤمنین ام حبیبه بنت ابی سفیان رضی الله عنها آدی «رمله» ایدی اولدن عبید الله بن جحش دیدکلری کیمسه نك خاتونی ایدی آنکله بیله حبشه ولایتنه هجرت

عن امه لفظیله روایت ایتدیلر (وابو نمیلة) زیاد ابن ایوب شیخی اولان ابو نمیله (ازید فی هذا الحدیث) بو حدیثده زیاده ایلدی (عن امه) بریده ایله عن ام سلمه لفظلری بیننده عن امه لفظنی (وهو اصح) عن امه لفظنی زیاده ایتدیکی زیاده صحیحدر مصنفك بو کلامدن مرادی ابو نمیله بعض وقتده بو حدیثی روایت ایتدکده سندنده عن امه لفظنی زیاده ایدر ایدی مثلا زیاد بن ایوب سندنده ایتدیکی کبی وبعض وقتده عن امه لفظنی زیاده ایتمز ایدی مثلا محمد بن حمید سندنده ایتدیکی کبی لکن زیاده ایتدیکی اصح دیمکدر اکر سؤال اولنور ایسه مصنف رضی الله تعالی عنه حضرتلری سندنده بو مرتبه اهتمامی نیچوندر . جواب اولدرکه احادیث رسول الله امانتدر حیاتنده کندیلرینی - والی یوم القیامة مؤمنینی وقایه در

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا عبد الله بن محمد بن الحجاج حدثنا معاذ بن هشام قال حدثنی ابی عن بدیل یعنی ابن میسرة العقیلی عن شهر بن حوشب عن اسماء بنت یزید) مصنف بیورر

ایتمشیدی اول آنده مرتد اولوب نصرانی اولدی وآنده وفات ایتدی ام‌حبیبه‌دین اسلام اوزره طوردی ارینه تابع اولمدی روایات مشهوره بونك اوزرینه درکه ام حبیبه‌دخی حبشه ولایتنده‌ایکن رسول‌الله‌حضرتلری حبشه پادشاهی‌اولان نجاشی‌یه عمروبن امیه‌ایله مکتوب کونده‌روب ام‌حبیبه‌یی بکا نکاح ایدیورسك دیو بیوردی نجاشی دخی امرشریفلری موجبنجه ام‌حبیبه‌یی رسول‌الله حضرتلرینه عقد نکاح ایدیویروب کندی مالندن شرحبیل بن‌حبشه ایله درتیوز آلتون آغرلق ارسال ایتدی . روایت اولنورکه نجاشی کندی جاریه‌سی اولان ابرهه‌یی ام حبیبه‌یه کوندردی رسول‌الله حضرتلری کندویه مکتوب شریف کونده‌روب ام حبیبه‌یی بکا نکاح‌ایدیور دیوبیوردیغنی اعلام‌ایتدی ام‌حبیبه رضی‌الله عنها بوخبری اشتدکده مسرور اولوب ابرهه‌یه کمشدن ایکی بلزك وبرقاج یوزك باغشلدی اخشام زمانی اولدیغی کبی نجاشی جعفر بن ابی‌طالبه واول دیارده اولان مسلمانلره خبر ویردی حاضر اولدیلر اوراده کندیسی ام‌حبیبه‌یی رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرینه نکاح ایدیوردی وبویله واقع اولدیغی زمانده ام‌حبیبه‌نك باباسی ابو سفیان دخی اسلامه کلمامش مشرك ایدی مکه ده اولوردی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله محاربه‌ده ایدی تاریخ هجرتك قرق دردنجی سنه‌سنده مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتمشدر رضی‌الله عنها ﴿ ام‌المؤمنین زینت بنت جحش ﴾ رضی‌الله عنها بونك والده‌سنك اسمی «امیمه»درکه عبدالمطلب بن‌هاشمك قزی ایدی رسول‌الله حضرتلری زینبی اول زید بن حارثه‌یه آلیویرمش ایدی ومذکور زید پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلامك آزادلی قولی ایدی زینب برزمان زیدله دیرلدکدنصکره زید طلاق ویردی عدتی تمام اولدقدنصکره رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری زیدی کوندردی وارزینبه بنی آك کور بکا کلورمی دیو بیوردی زید دخی زینبك قپوسنه کلدی ارقاسنی دوندی دخی یازینب بنی رسول‌الله کوندردی سنی استردیدی زینب ایتدی بن‌هیچ نسنه سویلزم تاریم بکا امر ایلمینجه دیدی وطوردی کندینك برمسجدی وارایدی اکا کیردی اندن حق جل وعلاحضرتلری ﴿ فلماقضی زید منها وطرا زوجناکها ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایتدی اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری کلوب بغیر اذن زینبك اوزرینه کیردی. امام مسلم رحمة‌الله علیه بویله روایت ایتمشدر زینب رضی‌الله‌عنها کاهی پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك خاتونلرینه بونکله فخرایدوب سزی بابالریکز تزویج ایلدی بنی یدی قات کوکلر اوستندن تکری تعالی تزویج ایتدی دیرایدی اولدن آدی «برّه»ایدی رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری زینب قودی . حضرت عایشه رضی الله عنها بونك حقنده ایدردیکه دین اسلامده زینبدن افضل خاتون یوق ایدی والله قورقوسین بیلمکده وکرچك سویلمکده وصلهٔ رحم ایتمکده یعنی کندی اقرباسیله اختلاط اوزره اولمقده وچوق صدقه ویرمکده وکندی نفسنی خیر ایشلره بذل

بو حدیثی اسمادن اوچ واسطه ایله عبدالله بن محمد بزه خبر ویردی مذکور اسما یزید الانصارینك قزیدرکه معاذ بن جبلك عمه‌سنك قزیدر مرویدرکه برکون اسما رضی‌الله‌عنها رسول اکرمك حضورلرینه کلوب دیدیکه یارسول‌الله نساء مسلمین طرفندن بو جاریه‌لری خاکپای شریفکزه یوزلرسوروب شووجهله عرضحال ایتدیلرکه بزلر بیچاره‌کان قواعد بیوت ایله مشغول وحاملات اولاد اولدیغمزدن ناشی جماعتده حاضر و جهاده قادر اولمیوب رجال هرخصوصده بزم اوزریمزه مفضل وثوابه نائل اولمقده بزدن مکملردر لکن ازواجز کفار ایله جهادده ایکن هربریمز قدرتمز مقداری آنلرك اموالنی محافظه و اولادلرینی تربیه ایتمکه اهتمام ایتمکله رجالك نائل اولدقلری اجره بزلردخی شریك اولورمیز دیو هربررلری جناب نبوت انتسابدن استفسار وبو خصوصده فرمان شریفکزه ازدل وجان منتظردرلر . پس رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه یا اسما

ایتمکده زینبدن افضل خاتون اولماز دیو شهادت ایدردی تاریخ هجرتك یکرمنجی
ییلنده مدینهٔ منوره‌ده اللی اوچ یاشنده وفات ایتمشدر نمازنی حضرت عمر بن
خطاب رضی‌الله عنه قیلمشدر ﴿ ام‌المؤمنین زینب بنت خزیمه ﴾ رضی الله
عنها بنی‌هلال قبیله‌سندن ایدی زمان جاهلیتده «ام‌المساکین» دیکله معروفه‌ایدی زیرا
فقیرلری ومسکینلری کوزه‌دردی حاللرینی یوقلردی طعام ویررردی اوّلدن عبدالله
بن جحش آدلو برکیمسه‌نك خاتونی ایدی اری احد جنکنده قتل اولنمشیدی اندن
رسول الله حضرتلری نکاح ایلدی چوق زمان کچمدن پیغمبریمز علیه الصلاة
والسلام حضرتلرینك زمان حیاتنده وفات ایتمشدر بعض قوله سکز آی دیرلدیلر
دینلمشدر بعضیلر دخی اکسك دیمشلردر تاریخ هجرتك دردنجی ییلی ربیع‌الآخرنده
وفات ایدوب بقیعده دفن اولنمشدر ﴿ ام‌المؤمنین میمونه بنت الحارث ﴾
رضی‌الله عنها بودخی بنی هلال قومندن ایدی تاریخ هجرتك یدنجی ییلنده خیبر
غزاسندنصکره رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری مکه‌یه عمره قیلغه واردیغی
زمانده آلمش ایدی بونك بیوك قز قرنداشی ام‌الفضل حضرت عباسك خاتونی
ایدی وانابر قزقرنداشی اسما بنت عمیس جعفر بن ابی طالبك خاتونی ایدی وبرقز
قرنداشی دخی سلمی بنت عمیس حضرت حمزه‌نك خاتونی ایدی میمونه کندی
احوالنی حضرت عباسه مفوض قیلمشیدی عباس دخی پیغمبریمز علیه‌الصلاة‌والسلام
حضرتلرینه تزویج ایتدی مکة‌الله قربنده «سرف» دیدکلری موضعده جمع اولمشلردر
تاریخ هجرتك اللی برنجی ییلنده ینه موضع مزبورده وفات ایلدی نمازنی ابن
عباس رضی‌الله‌عنهما حضرتلری قیلوب قبرینه دخی اول قومشدر ﴿ ام‌المؤمنین
جویریه بنت الحارث ﴾ رضی‌الله عنها بنی المصطلق طائفه‌سندن ایدی رسول‌الله
صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری طائفهٔ مزبوره‌یه غزا ایتدیکی زمانده اسیر آلنوب
ثابت بن قیس بن شماس الانصارینك حصه‌سنه دوشمش ایدی اول دخی بهایه کسمش
ایدی برکون جویریه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه کلوب ایتدی
یارسول‌الله بن جویریه بنت الحارثم بنم حالم سکا مخفی دکلدر وثابت بن قیسك انه
دوشدم بنی بهایه کسدی دیدی بهاسی ایچون رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرندن
یاردم طلب ایتدی اندن پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی برخیر
نسنه‌یه رغبتك وارمیدر دیدی جویریه ایتدی ندراول نسنه یارسول‌الله دیدی
پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی سنك بهاکی بن ویره‌یم وسنی
خاتونلغه آلهیم جویریه ایتدی نوله یارسول‌الله اویله اولسون دیدی اندن خلق
رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك جویریه‌یی تزوج ایتدیکنی اشیدنجه
اللرنده اولان اسیرلری ازاد ایدوب یرلرینه کوندردیلر بونلر شمدنکری رسول‌الله
صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك اصهاری اولدی دیدیلر واصهار دیو خاتون
طرفندن اولان اقربایه‌دیرلر . روایت اولنورکه حضرت عایشه رضی‌الله‌عنها ایتدی بن

نساء مسلمینه شو وجهله
سویله‌که هربری صدق ایله
زوجنك خدمتنده قائمه
وحقوق زوجیته راعیه
اولسه‌لر شبهه یوقدرکه
رجالك نائل اولدیغی اجره
واصل اولورلر (قالت)
اسما دیدی (کان کم قمیص
رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه
وسلم الی الراسغ) کافك
ضمی ومیمك تشدیدی ایله
کم فارسیده آستین ترکیده
یك دیمکدر. رسغ رانك
ضمی وسینك سکونی بعده
غین ایله بیلك دیمکدر یعنی
اسما دیدیکه رسول اکرمك
قمیصنك آستینی بیلکلرینه
بالغ اولوب تجاوز ایتمز
ایدی شیخ جوزی دیرکه
قمیصك کمی بیلکی تجاوز
ایتمك سنت اولدیغنه بو
حدیث دلیلدر اما قمیصك
غیری ثوبده سنت اولان
پارمقلرك باشنی تجاوز
ایتمامکدر ابن جوزی ابن
عباسدن روایت ایتدیکه
رسول اکرم حضرتلرینك
کیدیکی قمیص طوپقلرینك
فوقنه بالغ اولور یکلری
پارمقلرینك باشنه برابر
ایدی دیدی محدثین بوایکی
حدیثك مابینی شووجهله
بیان ایتدیلرکه رسول اکرم
حضرتلرینك قمیصی متعدد

بر خاتون کورمدمکه کندی قومنه مبارك اولمقده جویریه‌دن زیاده اوله بنی المصطلق طائفه‌سندن یوزاون خلق جویریه‌سببیله ازاد اولدی دیدی . ابن هشام رحمة‌الله‌علیه بیورمشدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ثابت بن قیسدن صاتون الدی وآزاد ایلدی ودرتیوز درهم صداق ویروب تزوج ایلدی جویریه رضی‌الله عنها التمش بش ییل عمر سوروب تاریخ هجرتك اللنجی ییلنده دار آخرته انتقال ایلشدر.

﴿ ام المؤمنین صفیه بنت حیی ﴾ رضی‌الله عنها بنی اسرائیل طائفه‌سندن حضرت موسانك قرنداشی هارون علیهما السلام نسلندن ایدی اولدن کنانة بن ابی الحقیق آدلی یهودینك خاتونی ایدی خیبر غزاسنده اری مقتول اولدی انس بن مالك رضی‌الله عنه روایت ایتدیکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری خیبرك فتحنی میسر ایتدی دخی اسیرلر آلندی دحیه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینه کلوب برجاریه استدی فخر عالم حضرتلری دخی واراسیرلر ایچندن بر جاریه آل دیدی اولدخی واردی صفیه‌یی الدی اصحابدن بر کیمسه کلدی ایتدی یارسول الله اول الدیغی جاریه بنی قریظه وبنی النضیر طائفه‌لرینك سیده‌سیدر اول رسول‌اللهدن غیری کیمسه‌ده اولمق لایق دکلدر دیدی اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری خبر کوندروب ایکیسنی دخی حضور شریفنه کتورتدی صفیه‌یه نظر ایدنجه حضرت دحیه‌یه وار بونك یرینه اسیرلردن برغیری جاریه آل دیدی وکندولری صفیه‌یی ازاد ایدوب نکاح ایتدیلر. ثابت رضی‌الله‌عنه انسدن سؤال ایدوب صداق نه‌ویردی دیدی یعنی صفیه‌یه رسول‌الله حضرتلری مهر معجل نه ویردیکنی سؤال ایدنجه صفیه‌نك نفسنی صداق ایتدی اسیر ایکن ازاد ایدوب تزوج ایلدی دیدی اندن دونوب مدینه‌یه کلورایکن یولده ام سلیم رضی‌الله‌عنها صفیه‌یی جهازلیوب برکیجه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینك خلوتنه تسلیم ایتدی . روایت اولنورکه رسول الله حضرتلری هرکشینك یاننده نه وارایسه کتورسون دیو بیوردی کیمی خرما کتوردی کیمی یاغ کتوردی کیمی غیری نسنه کتوردی جمع ایدوب طعام پیشوردیلر اصحاب بریره کلوب یدیلر. بررواینده بیورلمشدرکه انس ایتدی مدینه‌یه یاقلاشدیغمز زمانده هرکشی دوه‌سنی سورمکه باشلادی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك دوه‌سی سورچوب حضرت صفیه اردینه بنمش ایدی دوه‌دن دوشدی اندن بزمدینه‌یه داخل اولدق حضرت رسول‌الله خاتونلرینك جاریه‌لری چیقوب صفیه‌یه باقشدیلر دوه‌دن دوشدیکنه سوینوب حظ ایتدیلر بخاری و مسلم بویله روایت ایتمشلردر . ونقل اولنورکه فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری آلدیغی زمانده ایتدی یاصفیه بکا کلمکه رغبت ایدرمیسك صفیه ایتدی یارسول‌الله بن دخی کفر اوزره ایکن خدمت شریفکی آرزو ایدرایدم شمدی ایتمزمیم دیدی . روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری صفیه‌نك کوزنده برمقدار کوك کوردی دخی بونه‌دن اولدی دیو

ایدی بعض قمیصلرینك کمی بیلکلرینه وبعضك کمی پارمقلرینه بالغ اولوردی والله اعلم

﴿ الحدیث الخامس ﴾

(حدثنا ابو عمار الحسین بن حریث اخبرنا ابو نعیم اخبرنا زهیر عن عروة بن عبدالله ابن قشیر عن معاویة بن قرة عن ابیه) مصنف بیورر بو حدیثی قره‌دن درت واسطه ایله ابو عمار بزه خبرویردی (قال) معاویه‌نك پدری قره بیوردی (اتیت رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم فی رهط من مزینة) رانك فتحی وهانك سکونیله رهط اوندن آز آدملره اطلاق اولنور مثلا اوچ بش طقوز بعضیلر اوندن قرقه وارنجه اطلاق اولنور ایچلرنده اول عددك نساء اولمیه مثلا اونبر اون سکز یکرمی بش اوتوز طقوز کبی . مزینه میمك ضمی و زانك فتحی ویانك سکونی ونونك فتحی بعده هاء ایله مضردن بر قبیله‌در یعنی قره دیدیکه مزینه قبیله‌سندن برجماعت ایله رسول اکرم حضرتلرینك حضور شریفلرینه کلدم (لنبایعه) بز رسول اکرمه بیعت ایتمك ایچون (وان قمیصه) حال بوکه

سؤال بیوردی صفیه ایتدی بر کیجه ابوالحقیقك یاننده یاتیوردم دوشمده کوردمکه آی کلدی قوینومه کیردی اویانوب واقعه‌می ابوالحقیقه سویلدیکم کبی سن مدینه پادشاهنی استرسك دیو یوزیمه برطبانجه چالدی انك نشانیدر دیدی تاریخ هجرتك اللنجی سنه‌سی رمضاننده مدینهٔ منوره‌ده وفات ایدوب بقیعده دفن اولنمشدر رضی الله عنها * بو مقامه کلنجه ذکر اولنان امهات مؤمنین رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله جمع اولوب نیجه زمان تحت نکاحنده اولان خاتونلریدر بونلرده هیچ کیمسه‌نك شك وشبهه‌سی یوقدر وبونلردن غیری دخی بعض خاتونلر تزوج ایتمشدر اما قبل الدخول بعضیسی وفات ایدوب بعضنه طلاق ویرلمشدر بونلرك جمله‌سی اون ایکیدر وبونلرك تعیننده چوق اختلاف ایتمشلردر وبونلردن غیری سکز خاتون دها واردرکه بعضیسنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری المق ایستدی وبعضیسی کندویی عرض ایدوب کلمك ایستدی اماهربرینه برمانع ظهور ایدوب تزوج ایتمك میسر اولمدی .

اماجاریه‌لری درت جاریه دیمشلردر. بریسی حضرت ماریه درکه مصر واسکندریه پادشاهی مقوقس کوندرمش ایدی وماریه‌نك قزقرنداشی اولان سیرینی بیله کوندرمش ایدی . وبونلرك یانجه بیك مثقال آلتون ویکرمی پاره مصر قماشی ودلدل دیدکلری آق قاطری وعفیر دیدکلری آق حماری بیله کوندرمشیدی وبنها دیدکلری ناحیه‌نك بالندن برمقدار بال دخی کوندرمش ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بالدن حظ ایدوب بنهایه برکتله دعا ایتمشدر واول سیرین آدا وجاریه‌یی حسانه باغشلمشدر وماریه‌دن حضرت ابراهیم وجوده کلمشدر وکندی اون التنجی سنه‌ده حضرت عمرك خلافتنده وفات ایدوب بقیعده دفن اولنمشدر رضی الله عنها بری دخی ریحانه دربنی قریظه قومندن ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن اول وفات ایتمشدر . بر جاریه‌سی دخی وار ایدی ام المؤمنین زینب بنت جحش حضرتلرینه باغشلمش ایدی. بری دخی وار ایدی بعض غزالرنده اسیر ایتمشیدی والله اعلم

فصل رابع

اول حضرتك عملری وعمته‌لری ورضاعا قرنداشلری وجد وجده‌لری بیاننده‌در ذخائر عقبی فی مناقب ذوی القربی آدلی کتابده مسطوردرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اون ایکی عمیسی وار ایدی جمله‌سی عبدالمطلب اوغللری ایدی اون اوچنجی اوغلی عبدالله ایدیکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك باباسی ایدی اسملری بونلردرکه ذکر اولنور « حارث » و « ابوطالب » وبونك آدی عبدمناف ایدی و« زبیر » وبونك کنیه‌سی ابوالحارث ایدی و«حمزه» و « ابولهب » وبونك اسمی عبد العزی ایدی و « غیداق » و «مقوم » و« ضرار »

رسول اکرمك کوملکی (لمطلق) دوکه ایله باغلو اولمدی . مطلق لفظنك تفسیرنده عسقلانی غیر مزرور دیدی یعنی قمیص شریفك یکنده ویاقه‌سنده دوکه یوقدر دیدی (اوقال) مصنف بیوررکه بوحدیثی خبر ویرن ابو عمار دیدی (زر قمیصه) تحقیق رسول اکرمك کوملکنك دوکلری (مطلق) مشدود دکلدر یعنی ابوعمار شك ایدوب مصنفه دیدیکه شیخم ابونعیم بوحدیثی بزه خبرویردکده «ان قمیصه لمطلق» لفظنی می دیدی «زر قمیصه مطلق» لفظنی می دیدی شبهه ایتدم والحاصل شو ایکی لفظك برینی دیدی معلوم اوله‌که زر قمیصه مطلق صحیح ایسه قمیص شریفك یکنده و یاقه‌سنده دوکه اولمق اقتضا ایدر لکن ابن ماجه وابن جوزی روایت ایلدیلرکه رسول اکرم دوکه‌لی قمیص اتخاذ ایتمدی پس شارح بخاری عسقلانینك بیوردیغی قول صحیحدر (قال) راوی حدیث قره دیدی (فادخلت یدی) بن یدمی ادخال ایتدم (فی جیب قمیصه) رسول اکرم حضرتلرینك قمیص شریفلرینك جیبنه (فمست

و «عباس» و «قثم» و «عبد الكعبه» و «جحل» و بوكا مغيره دخى ديرلر ايدى وبو ترتيبدن غيرى دخى بعض سوز سويلمشلردر .

اما ﴿ حمزه ﴾ رضى الله عنهك اناسنك آدى هالة بنت وهب بن عبد مناف بن زهره‌در حضرت حمزه‌نك كنيه‌سى ابو عماره وابو يعلى ايدى عماره ويعلى آدلى ايكى اوغلى وار ايدى آنلرك اسميله كنيه‌لنمش ايدى . امام بغوى نقلنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيورمشدركه « والذى نفسى بيده انه لمكتوب عندالله عز وجل فى السماء السابعة حمزة اسد الله واسد رسوله » معناسى اول الله حقيچونكه بنم نفسم انك يد قدرتنده‌در شان بودركه يدنجى كوكده حق تبارك وتعالى حضرتلرينك قتنده يازلمشدركه حمزه حق تعالى حضرتلرينك ورسولنك ارسلانيدر ديمكدر نبوتك ايكنجى سنه‌سى ايمانه كلمشدر بعض قولده حضرت عمردن اوچ كون اول اسلامه كلدى دينلمشدر بدر غزاسنه حاضر اولمشدر وانده عتبة بن ربيعه‌يى ميدانده قتل ايتمشدر بعضيلر انك قرنداشى اولان شيبه‌يى قتل ايتدى ديمشلردر رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى انك حقنده « خير اعمامى حمزة » ديمشدر يعنى عميلرمك يكركى حمزه‌در ديو بيورمشدر . ابن سرى روايتنده « سيد الشهداء يوم القيمة حمزة بن عبد المطلب » ديو بيورمشدر. معناسى ظاهردر. حضرت بريده‌دن مرويدركه حق جل وعلا حضرتلرينك كلام قديمنده ﴿ ياايتها النفس المطمئنة ﴾ بيورديغندن مراد حضرت حمزه در . ابن عباس رضى الله عنهمادن دخى روايت اولنمشدركه ﴿ فمنهم من قضى نحبه ﴾ بيورلديغندن مراد حمزه‌در ديمشدر احد غزاسنده شهيد اولمشدر وحشى شهيد ايتمشدر صكره وحشى اسلامه كلمشدر . سعد بن مسيبدن مرويدركه ايدردى بن عجبلرم حمزه‌نك قاتلى نيجه نجات بولور ديردم آخر شرابه دوشوب فاسق اولدى واول حالله غريق اولدى ديو بيوردى . ابن هشامدن مرويدركه وحشى دائما خمر ايچوب حد اوريلوردى آخر ديواندن طرد اولندى ديو بيورمشدر . يعنى دفتردن اخراج اولندى ديمكدر حضرت عمر رضى الله عنه يمين ايدوب بيورديكه والله تحقيقا حق جل وعلا حضرتلرى حمزه‌نك قاتلنى قوميه جعفى بن بيلمشدم ديدى ائمهٔ حديثدن بعضيلر روايت ايتمشلردركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حضرت حمزه‌يى شهيد اولمش كورنجه اغلدى وبعض اعضاسنى قطع اولنمش كورنجه فرياد ايلدى ابو هريره رضى الله عنه بيورمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حمزه‌يى اول حالده كورديكى زمانده يوره‌كى آجيديغى كبى بر نسنه‌يه اجيامشدر ديدى وابن مسعود رضى الله عنه بيورمشدركه بن رسول الله حضرتلرينى حمزه‌يه آغلديغندن قتى اغلديغنى كورمدم نمازينى قيلمغه حمزه‌يى قبليه قارشو قودى دخى جنازه‌سى اوستنه طوردى وآوازايله شولقدر اغلدى كه كندندن كچدى ديمشدر حمزه‌يه اغلردى وايولكلرينى يادايدردى .

الخاتم) مهر نبوتى مس ايتدم جيمك فتحى ويانك سكونى بعده با ايله جيب فارسيده كريبان تركيده ياقه ديدكلرى يدر بعضيلر ثوبدن باش ويا ال چيقارمق ايچون شق ايتدكلرى موضعدر جيب ديدى بو مقامده جيبدن مراد كريباندر ديديلر مصنفك بو حديث شريفى ذكردن مرادى رسول اكرم حضرتلرينك قميص شريفى طار اولمديغنى بياندر

﴿ الحديث السادس ﴾

(حدثنا عبد بن حميد حدثنا محمد بن الفضل اخبرنا حماد ابن سلمة عن حبيب بن الشهيد عن الحسن عن انس بن مالك) مصنف بيورر بو حديثى انسدن درت واسطه ايله عبد بن حميد بزه خبر ويردى (ان النبى صلى الله تعالى عليه وسلم خرج وهو متوكئ على اسامة بن زيد) انس بيوردى رسول اكرم حضرتلرى سعادتخانه‌لرندن خروج بيورديلر اسامه بن زيده طياندقلرى حالده (وعليه ثوب قطرى قد توشح به) حال بوكه رسول اكرم حضرتلرى اول ثوب قطرى محرم احرام باغلاندينى كبى صاغ قولتوغنك آلتندن ادخال ايدوب صول دوشنك

امام بغوی معجمنده نقل ایتمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جنازه نمازینی قیلسه درت کره تکبیر ایلردی اما حضرت حمزه‌نك اوزرینه یتمش کره تکبیر ایلدی دیو بیورمشدر وشهید اولدقده اللی طقوز یاشنده ایدی قزقرنداشی اوغلی عبدالله بن جحش ایله ایکیسی برقبره دفن اولنمشدر رضی الله عنهما

﴿عباس﴾ رضی الله عنه بونك کنیه‌سی ابو الفضل ایدی واناسی آدی «نتله بنت جناب» ایدی . روایت اولنور که طائفهٔ عرب خاتونلرندن اولی کعبة اللهه دیبا کسوب اورتن عباسك اناسی ایدی وسببی اول ایدیکه برکره عباس اوغلان ایدی یول یاکلوب کتدی اوه کلدی اولزمانده خاتون نذر ایتدیکه اکر عباسی بولورسه‌م کعبه یه دیبا کسوب کیدیره‌م صکره عباس بولندی دخی نذرینی یرینه کتوردی وحضرت عباس رضی الله عنه آق بکزلی کوزل کشی ایدی ایکی یاننده صاچلری وارایدی وقامتی اعتدال اوزره ایدی بعضیلر اوزون بویلی ایدی دیمشلردر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن ایکی یا اوچ یاش بویك ایدی قریش اراسنده رئیس ایدی ومسجد حرامك عمارتی عباسه مفوض ایدی یعنی کعبهٔ معظمه یه لازم اولان اصلاح ومهماتنی عباس ایلردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری هرخصوصنده عباسه اعتماد ایتمشدی . روایت اولنور که حضرت عباس مکه‌ده اسلامه کلمش ایدی اما مشرکلردن صقلردی بدرغزاسنده مشرکلر اراسنده ایدی رسول الله حضرتلری اصحابنه بیورمشدیکه عباسه راست کلن کیمسه قتل ایتمیه زیرا مشرکلر آنی کوجله چیقارمشلردر بیوردی اما حضرت کعب بن عمر واول کون عباسی طوتدی اسیر ایلدی وعباس بهاسنی ویروب دوندی ینه مکه‌یه کتدی بعض قولده بدر غزاسنده اسلامه کلدی اندنصکره مدینه‌یه هجرت ایتمکه متوجه اولدی «ابواء» دیدکلری موضعده رسول الله حضرتلرینه راست کلدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام مکه فتحنه توجه ایتمشدی عباس مکه فتحنده بیله ایدی وهجرت انکله ختم اولندی دینلمشدر ابو عمر وایتدی عباسك اسلامی فتح خیبردن مقدم ایدی اسلامنی صقلردی واستردیکه حق تعالی حضرتلری مسلمانلره فتح میسر ایلیه ومکهٔ مشرفه فتح اولندیغی کون اسلامنی اظهار ایلیه ، حنین وطائف وتبوك غزالرینه حاضر اولدی برقولده بویله درکه حضرت عباس بدرغزاسندن اول اسلامه کلمشدی مشرکلرك احوالنی یازوب مدینه‌ده رسول الله حضرتلرینه اعلام ایلردی ومکه‌ده اولان مسلمانلر عباسه اعتماد ایتمشلر ایدی مرادی رسول الله حضرتلرینه کلمك ایدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مکتوب یازوب سکا مکه‌ده طوردیغك خیردر دیو بیوردی مکه‌ده مشرکین ایچنده طوردیغی شول جهتدن خیرلی درکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی کفارك اوضاع وحرکاتندن خبردار ایلردی تدبیر وتدارکلرینی یازوب کوندردی بوجهتدن اسلامه معاونتی وارایدی عروة بن الزبیر رضی الله عنه روایتنده وارد اولمشدرکه عباس رضی الله عنه اسلامه کلمشدی ومکه‌ده سقایت

اوزرینه القا ایتدی قافك کسری وطانك سکونیله قطری یمن جانبندن کلور لطیف حله در تو شح وشا حلنمقدر وشاح اول بیون التونیدرکه جواهر ایله مرصع اولوب نساکر دنلرینه قلاده وکاه حمائل کبی صاغ قولتوغنك التندن بغلنورلر بو مقامده توشحدن مراد رسول اکرم حضرتلری اول یمندن کلان لطیف برده‌یی بو رینوب مبارك صاغ قوللرینی اخراج بیوردیغنی بیاندر (فصلی بهم) رسول اکرم اسلوب مشروح اوزره قومله نماز قیلدیلر بعضیلر توشحدن مراد ثوب مذکوری رسول اکرم بورندی دیمکدر دیدیلر ابن حجر بو معنایی تأیید ایتدی معلوم اوله که اسامة بن زید مشهور صحابی ابن صحابیدر پدری زیدی ووالده سی سعدی بنت ثعلبه ایله صباوتی ایامنده زمان جاهلیتده بنی الغیندن بر جماعت اسیر ایدوب زیدی سوق عکاظده بیعه عرض ایتدیلر حکیم بن حرام عمه سی خدیجة الکبری ایچون درت یوز درهمه اشترا ایتدی رسول اکرم

زمزم اوزرینه ایدی هجرت ایلدی دیو بیورمشدر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قوللرندن ابو رافع عباسك اسلامه کلدیکنی فخرعالم حضرتلرینه بشارت ایلدیکی زمانده ابو رافعی آزاد ایتمشلردر واسلامه کلدکدنصکره فخرعالم عباسه چوق رعایت وتعظیم ایلردی وآنك حقنده ناسك بغایت کریمی واشفقیدر دیو بیوررردی سهمی رحمة الله علیه فضائلنده ذکر ایتمشدر که برکون عباس رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کلدی فخرکائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری کورنجه قالقوب واردی عباسك آلنی اوپدی اندنصکره صاغ یاننه اوتورتدی وبیوردیکه بوکشی بنم عممدر استیان کشی عمیله افتخار ایلسون حضرت عباس ایتدی نه کوزل سوز بیوردك یارسول الله فخرعالم بیوردی نیچون بویله دیمیم سن بنم عممسك اتامك قرنداشیسك واتالریك بقیه سیسك وبنم وارثمسك واهلمدن اردمده قلانلرك افضلیسك دیو بیوردی. برکون عباسه یاعمی یارین سن واوغللرك اودن طشره کتمیك سزکله مصلحتم واردر دیدی ایرتسی کون اولنجه کلدی اوزرلرینه رداسنی اورتدی دخی ایتدی یارب بوکشی بنم عممدر واتامك قرنداشیدر وبواوغللری بنم اهل بیتمدر جهنم آتشندن بونلری سن سترایله بوردامله بن ستر ایتدیکم کبی دیدی اوك قپوسی واشیکی ودیوارلری آمین آمین آمین دیدیلر ابن غیلان وسهمی بویلجه روایت ایتمشلردر. وابن عبد الباقی رحمة الله علیه ابو هریره رضی الله عنهدن روایت ایلمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اللهم اغفر للعباس وولد العباس ولمن احبهم » دیو بیوردی. یعنی یارب عباسی وولدنی وانلری سونلری سن یارلغه دیمکدر. تاریخ دمشقده ابن عباس حضرتلرندن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه فتح اولندیغی کون عباسه دعا ایدوب اوپ کره « اللهم انصر العباس وولده » دیو بیورمشدر. حضرت جابر رضی الله عنه روایتنده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری « من لم یحب العباس بن عبد المطلب واهل بیته فقد بریء من الله ورسوله » دیو بیورمشدر. معناسی بر کیمسه عباسی واهل بیتنی سومه یه تحقیقا اول کیمسه اللهدن ورسولندن بیزار اولمشدر دیمکدر. وبو حدیثك صحتنه دلالت ایدرکه محمد بن الحسین الاشنانی وابو بکر بن عبد الباقی روایتلرنده ابن عباس حضرتلرندن مرویدرکه برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عباسك النه یاپشوب قالدردی دخی ایتدی بر کیمسه که بنم بوعممی الله ایچون وبکا قرابتیچون سومیه اول مؤمن دکلدر دیو بیوردی. برحدیث شریفده دخی بیورلمشدر که بنم عممه اذا ایدن تحقیقا بکا اذا ایلمشدر وحضرت عباسك فضائلنه متعلق احادیث شریفه چوق وارد اولمشدر حضرت عثمانك خلافتنده مدینهٔ منوره ده وفات ایلمشدر بعضیلر رجب آینده بعضیلر رمضان شریفده وفات ایتدی دیمشلردر سکسان سکز ییل عمرسوردی اوتوز ایکی ییلنی اسلامده کچوردی بقیعده دفن اولنمشدر اوغلی عبدالله قبرینه قومشدر وعبد الله بن عباس رضی الله عنهما بوامتك اولولرندندر ترجمان القرآن دیمکله معروف ایدی خلفای عباسیه بونك اولادیدر

حضرتلری حضرت خدیجه یی تزویج ایتدکده خدیجة الکبری زیدی رسول اکرم حضرتلرینه هبه ایلدی بنی کلبدن بر جماعت مکه یه کلمشلر ایدی رسول اکرمك خدمتنده کوروب بیلدیلر زید دخی انلری بیلدی وقتاکه اول جماعت محللرینه واروب زیدك پدری حارثه زیدك احوالنی اعلام ایتدیلر پس حارث وبرادری کعب زیدی رسول اکرم حضرتلرندن آلمق ملاحظه سیله مکه یه کلوب رسول اکرمی مسجدده بولوب حضورلرینه وار دیلر دیدیلرکه یارسول الله سزلر بنی هاشم سکز کرم واحسانله مشهور ومروت ومرحمتده بی نظیرسکز لطفکزدن نیازمندز که بزی دخی محزون اتمیوب فدایی قبول وزیدی بزه ردبیورمغله بوبنده لریکزی ممنون بیورك پس رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه زیدی دعوت اتسونلر اکرسزی استرایسه کوتورك زیدی چاغردیلر رسول اکرم حضرتلری بیوردیکه یازید بوکمسه لری بیلورمیسك زید بیلورم

رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى عباس ايچون « هذا عمى ابو الخلفاء » ديمشدى صكره دن خلفاء بونك اوغلينك سلسله سندن ظهور ايلدى رضى الله عنهم وعن سائر الصحابة والتابعين

اما عمته لريكه عبد المطلبك قزلريدر جمله‌سى التيدر « عاتكه » و« اميمه » و« ام حكيم البيضا » و « بره » و « صفيه » و « اروى » بونلردر وبونلرك ايچنده صفيه‌دن غيريسى مسلمان اولمامشدر ديديلر واروى ايله عاتكه‌نك اسلاملرنده اختلاف واردر ابو جعفر العقيلى مسلمانلر ايدى ديمشدر . اما صفيه رضى الله عنها بالاتفاق مسلمان ايدى وخندق غزاسنه حاضره اولمشدر وانده يهود طائفه سندن بركافرى قتل ايتمشدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اولزمانده صفيه يه غنيمتدن برحصه ويرمشدر وزمان جاهليتده حارث بن حرب بن اميه نك خاتونى ايدى اول هلاك اولدقدن صكره عوام بن خويلد كه حضرت خديجه نك قرنداشيدر اول آلمشيدى اندن زبير وسايب وعبد الكعبه وجوده كلدى وصفيه تمش اوچ ييل عمر سوروب حضرت عمر بن الخطابك خلافتنده وفات ايدوب بقيعده دفن اولنمشدر. وعاتكه نك اناسى فاطمه بنت عمرودر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك باباسى عبدالله ايله بر انادندر وبوعاتكه اولدركه بدر غزاسنده واقعه كورمشيدى . واروى‌نك اناسى آدى صفيه بنت جندبدر واروى حارث بن عبد المطلب ايله برانادن اولمشلردر اولدن عمير بن وهبك خاتونى ايدى اندن طليب وجوده كلمشدر صكره‌دن كلدة بن عبدمناف بن عبدالداره وارمشدر وطليب مسلمان اولوب اناسنك اسلامنه سبب اولمشدر امام واقدى رحمة الله عليه بويله نقل ايتمشدر. ام حكيم البيضا بودخى عبدالله ايله بر انادن ايدى. وبرّه ذكر اولنان عاتكه ايله بر انادندر ابورهم بن عبد العزانك خاتونى ايدى اندنصكره عبدالاسد بن هلال مخزوميه وارمشدر اندن ابوسلمه وجوده كلمشدركه اولدن ام المؤمنين ام سلمه بونك نكاحنده ايدى . اميمه جحش بن رياب خاتونى ايدى اندن عبدالله وعبيدالله وابواحمد وزينب وام حبيبه وحمنه وجوده كلمشلردر

اما اول حضرتك جده‌لريكه باباسى جانبندن ايديلر يعنى باباسنك وده‌لرينك انالرى بونلردركه ذكر اولنور. باباسى عبدالله‌ك والده‌سى فاطمه بنت عمر بن عائذ بن عمر بن مخزومدر. وعبدالمطلبك اناسى سلمى بنت عمرودر بنى النجار جماعتندن ايدى. وهاشمك اناسى عاتكه بنت مرة بن هلالدركه بنى سليمدن ايدى. وعبدمنافك اناسى عاتكه بنت فالخدر بودخى بنى سليمدن ايدى. وقصى بن كلابك اناسى فاطمه بنت سعددر وكلابك اناسى نعم بنت سريردر ومره‌نك اناسى وحشيه بنت شيباندر وكعبك اناسى سلمى بنت محاربدر. ولؤيك اناسى وحشيه بنت مدلجدر. وغالبك اناسى سلمى بنت سعدر. وفهرك اناسى جدلة بن الحارثدر. ومالكك اناسى هند بنت عدواندر . ونضرك اناسى

برى پدرم وبرى عمدر ديدى پس رسول اكرم حضرتلرى بيوردىلر كه بوكمسنه‌لرسنى ارزوايدوب فدا ويروب سنى المق نياز ايدرلر اكر پدروعمكى اختيار ايدر ايسك انلره همراه اول والاينه سن بيلورسك ديدى زيد رسول اكرم حضرتلرينه ديديكه يا رسول الله جناب سعاد . تكزدن غيرى برشئ اختيار ايتمم سرّ بنم هم پدرم وهم عممسكز بو كلامى زيددن استماع ايدوب حارث وكعب زيده ديديلركه يازيد حريت اوزرينه عبديتى و باباك وعمك واقربای تعلقاتك اوزرينه رسول اللهى ترجيح ايدرميسك زيد ديديكه رسول الله دنيا و ما فيها دن عندمده مرجحدر رسول اكرم حضرتلرى دخى بيوردىلر كه اى حاضر اولنلر شاهداولنكه تحقيق زيد بنم اوغلمدر اول بكاوارث اولور وبن دخى اكاوارث اولورم چون زيدك پدرى وعميسى بوكيفيتى كوردىلر مطيب اولوب مكانلرينه كتديلر زيد حضرتلرينك اوغلى اسامه‌نك والده‌سى رسول اكرمك جاريه‌لرى

بره بنت مره‌در * اما اناسی جانبندن اولان جده‌لری بونلردر که ذکر اولنور .
اناسی امینه خاتونك والده‌سی بره بنت عبدالعزادر. وامیه‌نك باباسی اولان وهبك
اناسی عاتکه بنت اوقصدر. ابوعمرو ایدر بونك باباسی ابی کبشه دیمکله معروف ایدی
قریش طائفه‌سی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی آنکله یاد ایدوب
ابن ابی کبشه دیرلردی واول ابی کبشه دیدکلری خلاف عادت عرب اوزره «شعری»
دیدکلری یلدیزه طاپدی کندیدن اول عرب طائفه‌سندن کیمسه آکا عبادت ایتمامش
ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی طائفهٔ عربك دینلرینه
مخالف دین کتوردیکی ایچون ابن ابی کبشه دیو ذکر ایدرلردی. وبره‌نك اناسی
ام حبیبه‌در اناسی بره بنت عوفدر وآنك اناسی قلابه بنت الحارثدر آنك اناسی
هند بنت یربوعدر.
امارضاعاقرنداشلری بونلردرکه ذکراولنور «حمزه» و«ابوسلمة بن عبدالاسد» بونلری
ابولهبك جاریه‌سی ثویبه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله امزیرمشدر
بری دخی کندی عمی اوغلی اولان «ابوسفیان بن الحارث» درکه اول حضرتله حلیمه
خاتوندن امشلردر واوچی دخی «عبدالله وانیسه وحذافه» درکه حلیمه‌نك اولادیدر
وبوحذافه دیدکلری قزك اسمنه شیما دیرلردی . روایت اولنورکه رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اصحابندن برطائفه هوازن قومنه غزا ایدوب برمقدار
اسیر آلوب چیقاردقلری زمانده ذکر اولنان شیمایی بیله آلمشلر ایدی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردکلری زمانده شیما ایتدی یامحمد بن سنك
قزقرنداشکم دیدی همان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیلدی ومبارك
رداسنی آلتنه دوشه‌دی مرحبا ایدوب یاننه آلدی مبارك کوزلرندن یاش کلدی
وبیوردیکه یا شیما اکر ایسترسك عزت واکرامله بنم یانمده قال اکر دیلرسك سنی
قومکك اراسنه اولاشدیره‌یم دیدی شیما قومنه کیتمك ایستدی واسلامه کلدی اندن
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوچ قول و برجاریه وبرقاچ دوه
وبرمقدار قیون احسان ایدوب مملکتنه کوندردی
امارضاعاانالری بونلردرکه ذکراولنور. بری «حلیمه بنت ذؤیب» درکه هوازن قبیله‌سندن
بنی سعد جماعتندن ایدی مدت رضاع تمام اولنجه امزیرن دایه‌سی بودر وحنین
غزاسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب بولوشدقده فخر عالم
حضرتلری مبارك رداسنی آلتنه دوشه‌یوب حلیمه اوزینه اوطورمشدر. بری دخی
«ثویبه» درکه ابولهبك جاریه‌سی ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
خدیجه‌یی آلدقدنصکره ثویبه کاهی رسول الله حضرتلرینه کلوردی فخر عالم
حضرتلری عزت واکرام ایلردی ابولهب آزاد ایتدی صکره‌دن رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینهٔ منوره‌دن بوکا قفتان وبعض اثواب کوندررردی
فتح خیبردن صکره وفات ایتمشدر حلیمه وثویبه بعضیلر قولنده اسلامه کلامشدر

برکه نام صحابیه‌در کنیه‌سی
ام ایمندر رسول اکرم
آخرته تشریفی وقتنده اسامه
یکرمی یاشنده ایدی اللی
طقوز تاریخنده وفات ایتدی
رضی الله تعالی عنه (قال
عبد بن حمید) مصنفك
شیخی اولان عبد بن حمید
مصنفه دیدیکه (قال محمد بن
فضل) بنم شیخم اولان محمد
بن فضل بکا دیدی (سألنی
یحیی بن معین) بندن یحیی
سؤال ایلدی (عن هذا
الحدیث) انسدن روایت
اولنان شوحدیثدن (اول
ماجلس الی) بنمله یحیانك
اول ملاقاتی وقتنده (فقلت
حدثنا حماد بن سلمة) بن
یحیانك جوابنده دیدم
بوحدیثی بزه حماد بن سلمه
خبر ویردی (فقال لوکان
من کتابك) یحیی دیدی
یامحمد بن فضل سن بکا
حماددن روایت ایتدیکك
حدیث شریف کندی
کتابنده اولسه ایدی
(فقمت) بن بوکلامی یحیادن
استماع ایتدیکم کبی قالقدم
(لاخرج کتابی) روایتم
کتابنی چیقره‌یم یحیایه
قرائت ایتمك ایچون (فقبض
علی ثوبی) پس یحیی ثوبمدن
یاپشوب بنم کتابمی اخراجه
مانع اولدی (ثم قال) صکره

امابعض علما مسلمان اولدیلر دیو بیورمشلردر الله اعلم. وعالم صباوتده بونلردن غیری اول حضرتك خضانه سی خدمتنی ایدن خاتونلردن بری ام ایمندر بعضیلر قولنده ام ایمن رسول الله حضرتلرینك آزادلی سیدر باباسندن ارثله انتقال ایتمشیدی دیدیلر وبعضیلر اناسی امینه خاتوندن انتقال ایلدی دیمشلردر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بونك حقنده « ام ایمن امی بعد امی » دیو بیورمشدر. یعنی ام ایمن بنم انامدنصکره انامدر دیمکدر برکره حبشه ولایتنه وبرکره مدینه یه هجرت ایتمشدر ذکر اولنان شیما بنت حلیمه دخی اول حضرته اناسی حلیمه یانجه خدمتلر ایتمشدر

فصل خامس

رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتکارلری وآزادلیلری وبکجیلری بیاننده در. اماخدمتکارلرینك بریسی انس بن مالکدر رضی الله عنه انصار قومندن خزرج طائفه سندن ایدی کنیه سی ابوحمزه ایدی رسول الله حضرتلرینه اون یل خدمت ایتمشدر فخر عالم حضرتلری آکا دعا ایدوب « اللهم اکثر ماله وولده وادخله الجنة » دیمشدر یعنی یارب انسك مالنی وولدینی چوق ایله وآنی جنته قوی دیمکدر ابوهریره رضی الله عنه بیورمشدرکه بن برکیسه کورمدمکه نمازنده رسول الله حضرتلرینه انسدن آرتیق بکزه یه دیمشدر نماز قیلمده حضرت انس رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قتی مشابه ایدی طقسان اوچ تاریخنده وفات ایتمشدر یوز یاشنی تجاوز ایتمشدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن قتی چوق حدیث شریف روایت ایلمشدر رضی الله عنه . بری دخی ربیعة بن کعبدرکه اول حضرتك آبدست صوینه خدمت ایدردی آلتمش اوچ تاریخنده وفات ایتمشدر . بری دخی ایمن بن ام ایمندر رضی الله عنهما رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مطهره سنه خدمت ایدردی حنین غزاسنده شهید اولمشدر بری دخی عبدالله بن مسعود رضی الله عنه در قدیما اسلامه کلنلردندر بدر غزاسنه حاضر اولمشدر مقرّبلرندندر. روایت اولنورکه فخر عالم حضرتلری قالقوب کیتمکی اولدقده مبارك نعلینی اوکنه قور ایدی چیقاردیغی زمانده نعلنی آلوب قولی اوزرنده طوتارایدی ومسواك شریفلری دخی انده طورر ایدی مدینهٔ منوره ده وفات ایتمشدر بعضیلر اوتوز ایکی تاریخنده کوفه ده وفات ایتدی دیمشلردر رضی الله عنه . بری دخی عقبة بن عامردر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سفرده قاطرینه خدمت ایلردی عقبه دن مرویدرکه ایتدی برکون یولدرك برنده رسول الله حضرتلرینك قاطرینی یدوب کیدردم اوستنه بین یاعقبه دیو بکا امر ایلدی بن دخی رسول الله حضرتلرینك بیندیکی قاطره بینمك لایق دکلدر دیو بینمدم صکره امر شریفلرینه مخالفتدن خوف ایدوب برمقدار بیندم ینه ایندم اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیندی وبکا ایتدی یاعقبه خلقك قراءت ایتدیکی سوره لرك

یحیی بکادیدی (امله علی) یامحمد بن فضل بوحدیثی بنمچون کتابت ایله (فانی) تحقیق بن (اخاف) خوف ایدر مکه (ان لا القاك) بردخی سکا ملاقی اولمیم (قال) محمد دیدی (فاملیته) بوحدیثی بن یازدم (علیه) یحیی بن معین ایچون (ثم اخرجت کتابی) صکره کتابمی چقاردم (فقرأت علیه) یازدیغم کبی حدیث مذکوری کتابمدن یحیی بن معینه قرائت ایتدم دیدی مذکور یحیی بن معین وفات ایتدکده رسول اکرم حضرتلرینك مبارك بدن مطهرلری غسل اولنان سریر اوزرنده غسل اولنوب ورسول اکرم حضرتلرینك جسم لطیفی وضع اولنان تابوت ایله قبری جانبنه کتوردیلر قدری عظیم وهرکس عندنده غایت مسلم ومعتمد ایدی رحمة الله تعالی علیه محمد ابن فضلدن بومرتبه اهتمام ایله حدیث مذکوری اخذ ایلدیکندن معلوم اولدیکه محمد بن فضلك دخی نه مرتبه قدر وجلالتی واردر رحمهم الله تعالی

الحدیث السابع

(حدثنا سوید بن نصر

اخبرنا عبدالله بن المبارك
عن سعيد بن اياس الجريرى
عن ابى نضرة عن ابى سعيد
الخدرى) مصنف بيورر
بو حديث شريفى اوچ
واسطه ايله ابو سعيددن
سويد بزه خبر ويردى
معلوم اوله كه ابو سعيد
الخدرينك اسمى سعددر
انصاردن بر قبيله اولان
خدره‌يه منسوبدر ملك بن
سنانك اوغليدر رضى الله
تعالى عنه (قال) ابو سعيد
بيوردى (كان رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم اذا
استجد ثوبا) رسول اكرم
حضرتلرى ثوب جديد
كيسه (سماه باسمه) ثوب
جديده وضع اولنان اسمله
تسميه ايدوب اول نامى
سويلرلر ايدى (عمامة) مثلا
ثوب جديد عمامه ايسه
كسانى الله هذه العمامة ديرلر
ايدى (او قميصا) ياخود
ثوب جديد قميص ايسه
(كسانى الله هذه القميص)
ديرلر ايدى (او رداء)
ياخود ثوب جديد رداء ايسه
كسانى الله هذه الرداء ديرلر
ايدى يعنى ثوب جديدهر
قنغى اولورسه بو مثللو
بيوررلر ايدى (ثم يقول)
رسول اكرم حضرتلرى
ثوب جديدى تسميه ايدوب

يكركنى سكا تعليم ايده‌يم‌مى ديدى بندخى بلى يارسول الله بيور ديدم ﴿ قل اعوذ
برب الفلق . وقل اعوذ برب الناس ﴾ ديو بيوردى وبو ايكى سورهٔ كريمه‌نك فضيلتلرى
بودركه بونلره مداومت ايدن كيمسه‌يى حق جل وعلا حضرتلرى انس وجن و
شياطين شرندن امين ايلر امام احمد روايتنده سورهٔ اخلاصى بيله بيورمشدر وعقبه
رضى الله عنه كتاب اللهى وفرائضى خوب بيلوردى وشاعر فصيح ايدى حضرت معاويه
زماننده والئ مصر اولمشدر واللى بش تاريخنده مصرده وفات ايتمشدر . برى دخى اسلع
بن شريكدركه بندكلرى دوه‌يه خدمت ايدرلردى . برى دخى سعددر حضرت
ابى بكرك معتقى ايدى . برى دخى ابوذر غفاريدر قديما اسلامه كلنلردندر اوتوز بر
تاريخنده بعضيلر اوتوز ايكى تاريخنده وفات ايتدى ديديلر ونمازينى عبدالله بن مسعود
قيلدى واول كون كنديسيده وفات ايتدى ديمشلردر رضى الله عنهما . برى دخى مهاجردر
ام سلمه‌نك معتقى ايدى . برى دخى حنين در پيغمبريمز عليه الصلاة و السلام
حضرتلرينه خدمت ايدردى صكره حضرت عباسه باغشلدى . برى دخى نعيم بن ربيعة
الاسليدر . برى دخى ابو الحمرادر رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك كندى
معتقى وخدمتكارى ايدى اسمى هلال بن حارثدر حمصده وفات ايلمشدر . بريدخى
ابو السمحدر اسمى اياد ايدى * ونسا طائفه‌سندن خدمكارلرينك بريسى ام ايمندركه
اسمى «وركه» دركه باباسندن قالمش وكنديلرى آزاد ايتمشلر ايدى . حضرت عثمانك
خلافتنده وفات ايلمشدر . بريدخى خوله‌دركه حفصك جده‌سيدر . بريدخى سلمى
دركه ابو رافعك خاتونى ايدى . بريدخى ميمونه بنت سعددر . بريدخى ام عباسدركه
حضرت رقيه‌نك معتقه‌سى ايدى * اما حضرت بلال رضى الله عنه وكيل خرجى
ومؤذنى ايدى . ومعيقيب خاتم شريفلرينى حفظ ايدردى . ابو رافع رختى وآلات
سفرى ضبط ايدردى . رباح آدلى بر قره قوللرى وار ايدى قپولرى خدمتنى ايدردى .
وحارسلرى يعنى مخاطره يرلرده اول حضرتى بكليانلر بونلردركه ذكر اولنور .
بريسى سعد بن معاذ رضى الله تعالى عنه حضرتلريدركه انصاردن اوس طائفه‌سنك
سيدى ايدى بدر غزاسنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اويقويه
واردقلرى زمانده بكلر ايدى بدر واحد وخندق غزالرينه حاضر اولمشدر
وخندق غزاسنده اوق طوقنوب بر آيدنصكره آلمش اولديغى زخمدن وفات ايتمشدر .
بريدخى محمد بن مسلمه دراحد غزاسنده بكلمش ايدى . بريدخى زبير بن عوامدركه
خندق غزاسنده بكلمشدر . بريدخى حضرت ابى بكردر بدر غزاسنده قلجنى
چيقاروب عريش التنده طوروب بكلر ايدى . بريدخى مغيرة بن شعبه‌دركه
حديبيه كونده قلجنى صيروب بكلمشدر . وعباد بن بشر دخى فخر عالم حضرتلرينى
بكلمشدر وقتا كه حق جل وعلا حضرتلرى ﴿ والله يعصمك من الناس ﴾ آيت
كريمه‌سنى كوندرديكه . معناسى حق جل وعلا حضرتلرى سنى آدم اوغلنلرينك
شرندن صاقلار ديمكدر اندنصكره بكلتمكى ترك ايلدى .

اما فخرعالم حضرتلرینك معتقلری بونلردركه ذكراولنور . اسامه وبونك باباسی زید بن حارثه‌در مذكور زید زمان‌جاهلیتده اسیر اولوب حكیم بن حزام رضی‌الله عنهك عمته‌سی‌اولان حضرت خدیجه‌یه الیویرمش‌ایدی‌اولدخی‌رسول‌اكرم‌صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه باغشلمش ایدی صكره فخرعالم حضرتلری ازاد ایدوب ام‌ایمنی نكاح ایدیویردی انلردن اسامه وجوده كلدی . روایت اولنورکه زیدك عمته‌سی‌وباباسی مكه‌یه كلدیلر بهاسنی ویروب چیقارمق استدیلر فخرعالم حضرتلری زیدی مخیر قیلدی ایستر ایسك واركیت استمز ایسك نمله طور دیدی زید پیغمبرك خدمتنی ترجیح ایدوب كتمدی مؤته‌غزاسنده شهید اولمشدر واسامه مدینه‌ده‌وفات ایتمشدر. بریدخی ثوباندر فخرعالم حضرتلرندن آیرلمدی‌وفاتندن صكره شام‌دیارینه كتدی اللی درت تاریخنده حمص ولایتنده وفات ایلدی . بریدخی ابو كبشه‌در مكه‌ده طوغمش ایدی بدرغزاسنه حاضر اولمشدر . بریدخی اوسدر بدر غزاسنه حاضر اولمشدر . بریدخی شقراندر اسمی صالح ایدی حبشیدر بعضیلر فارسیدر دیدیلر ابن‌حجر ایتدی‌ظن‌ایدرمكه خلافت عثمانده وفات ایتدی. بریدخی‌رباحدركه نوبی جنسندن برقره‌قول ایدی . بریدخی یساردركه دوه كودردی عرنیون قتل ایتمشلردر. بریدخی زیددركه یسارك باباسی ایدی . بریدخی مدعمدركه رفاعه آدلی بركیمسه باغشلمش ایدی . بریدخی ابورافع‌دركه حضرت‌عباس باغشلمش‌ایدی. بریدخی‌رفاعه‌در. بریدخی‌سفینه‌دربونك‌اسمی معلوم دكلدر سفینه دیوكی‌یه دیرلر بعض‌سفرلرده ارقه‌سنه‌چوق یوك كوتوردیكی ایچون فخرعالم حضرتلری بوسفینه‌در دیو بیورمشیدی . بری دخی مابوردر بریدخی واقد یاخود ابو واقددر دیدیلر بریدخی‌ابخشه‌در. بریدخی‌سلمان فارسیدر بوكاسلمان‌الخیر دیرلرایدی‌اصلی‌اصفهاندندر اول‌حاضراولدیغی‌غزاخندق‌غزاسیدر تاریخ‌هجرتك‌اوتوزدردنجی‌یلنده‌وفات‌ایلدی اوچیوز ییل عمر سوردی دیوروایت ایتمشلردر . بریدخی شمعون بن‌زیددر دمشق قحنه حاضر اولمشدر ومصره وارمشدر آخر بیت المقدسده ساكن اولمشیدی . بریدخی ابوبكره‌در بونك اسمی نقیع‌ایدی * ونسا طائفه‌سندن‌بری ام‌ایمن‌در. بری سلیدر. بری ماریه‌در. بری ریحانه‌در. بری قیصردركه ماریه‌نك‌قزقرنداشی‌ایدی بوذكر اولنان اركك وقادین جمله‌سی پیغمبرمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك آزادلیلری ایدی . بونلردن غیری‌دخی وارایدی اسملری‌معلوم اولمدیغندن یازمدیلر حتی ابن‌جوزی رحمة‌الله علیه تاریخنده ایدر فخرعالم حضرتلرینك قرق اوچ نفر آزادلی قولی واون برجاریه‌سی وارایدی رضی‌الله عنهم‌اجمعین

فصل سادس

پیغمبرمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك امراسی وایلچیلری وكاتبلری ومكتوبلری بیاننده‌در. اما كاتبلرینك دردی خلفاء اربعه‌در رضی‌الله‌عنهم انلرك اعظمی حضرت ابی‌بكرالصدیقدر رضی‌الله عنه زمان جاهلیتده اسمی عبدالكعبه

كیدكدنصكره بیوررایدیكه (اللهم لك الحمد) یاالله جمله حامدینك حمدی سكا مخصوصدر (كما كسوتنیه) بنم قوتمك مداخله‌سی یوق ایكن بوكسوه‌یی بكا الباس ایتدیكك كبی (اسألك خیره) كسوه‌نك خیرینی سندن رجا ایدرم (وخیر ماصنع‌له) كسوه كندیچون یاپیلان اعضانك دخی خیرینی سندن‌رجا ایدرم (واعوذبك) یارب سكا صغنورم (من شره) كسوه‌نك شرندن (وشر ماصنع‌له) دخی كسوه كیلان اعضانك‌شرندن‌مثلا كسوه عمامه‌ایسه دیمك اولورکه یارب سندن عمامه‌نك خیرینی وباشمك خیرینی رجا ایدرم و عمامه‌نك شرندن سكا صغنورم پس سائر كسوه‌لری كیوب بودعا اوقندقده بوكا قیاس اولنه. میرك شاه بیوررکه ثوبك خیری كج اسكیوب وپاك اولوب و حاجت مقداری اولمقدر وتكبر ایچون المقدر وثوب كندیچون اولان عضوك خیری حرارتدن وبرودتدن حفظ اولمقدر وثوبی احسان ایلین حضرت الله‌تعالی‌نك عبادتنه وسیله

ایدی اسلامه کلدکدنصکره عبدالله اولدی وصدیق آنك ایچون دیمشلر ایدیکه فخر عالم حضرتلرینی تصدیق ایلدی بعضیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری انی تصدیق ایتدیکی ایچون صدیق دینلدی دیمشلردر وابوبکر حضرتلرینه عتیق دیرلر ایدی انك ایچونکه صاحب جمال کشی ایدی بعضیلر قولنده وجهی بوایدیکه نسبنده اصلا کندویه عیب ویره جك نسنه یوق ایدی انك ایچون عتیق دیدیلر بعضیلر دخی جهنم اودندن آزاد اولدیغیچون دینلدی دیمشلردر ایکی بچق ییل خلافت ایلمشدر سن شریفی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سن شریفی مقداری ایدی وحضرت ابوبکرك شرف شانی وعلو مکانی بیاندن مستغنیدر. اندن صکره عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلریدر حضرت ابی بکر خلافته بونی اختیار ایتمشدر اون ییل والتی آی ودرت کون خلیفه اولمشدر آخر مغیرة بن شعبه نك فیروز آدلی برغلامی شهید ایلمشدر. بوندنصکره عثمان بن عفان رضی الله عنهدر بونك زمان خلافتی اون بر ییل واون بر کون یاخود اون اوچ کون ایدی دیمشلردر شهیداً قتل اولنمشدر . امام احمد رحمة الله علیه نقلنده حضرت عایشه دن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك ارقه سنی بکا طیاردی دخی جبرائیل علیه السلام اکا قرآن وحی ایدرایدی وعثمانه یاز یاعثیم دیو بیوررردی دیمشدر. وامام بیهقی روایتنده وارد اولمشدرکه خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوتوردیغی زمانده حضرت ابی بکر الصدیق صاغ یاننده وحضرت عمر بن الخطاب صول یاننده وحضرت عثمان قارشوسنده اوطوررلرایدی وحضرت عثمان رسول الله حضرتلرینك سرکاتبی ایدی رضی الله عنهم اجمعین. برکاتبلری دخی حضرت علی بن ابی طالب رضی الله عنه ایدی بونلر درت ییل طقوز آی وسکز کون خلافت ایتمشلردر وعبدالرحمن بن ملجم النده شهید اولمشلردر. بریدخی طلحة بن عبید الله هدرکه عشرهٔ مبشره نك بریدریوم الجمله شهادت میسر اولمشدر. بریدخی زبیر بن عوامدر بونلردخی عشره دندرویوم الجمله شهید اولمشلردر. بریدخی سعد بن ابی وقاصدر. بریدخی عامر بن فهیره در. بریدخی عبدالله بن ارقمدرکه حضرت عمر رضی الله عنه والیٔ بیت المال ایتمشیدی حضرت عثمانك خلافتنده وفات ایلمشدر. بریدخی ابی بن کعبدرکه انصار قومنك سابقلرندندر کاتب وحی ایدی وفخر کائنات زماننده قرآن عظیم حفظ ایدن التی کشینك بریسی بودر واولزمانده فتوی ویرن علمای اصحابندندر هجرتك اون یدنجی ییلنده مدینه ده وفات ایتمشدر. بری دخی ثابت بن قیس بن شماسدر یمامه غزاسنده شهید اولمشدر. بری دخی حنظلة بن الربیع الاسدیدر شهید اولوب ملائکه لر غسل ایتمشدر. بری ابوسفیان بن صخر بن حربدر. بریدخی اوغلی حضرت معاویه درکه عمر بن الخطاب رضی الله عنه والیٔ شام ایتمشیدی حضرت عثمان خلیفه اولدقده ینه یرنده مقرر ایتمشدر. ابن اسحق قولنجه حضرت معاویه شامده یکرمی ییل والی ویکرمی ییل ملك اولمشدر. امام احمد نقلنده عرباض بن ساریه دن مرویدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری

اولمسنی استمکدر وثوبك شری تیز کهنه وحرام و ناپاك اولوب وکبر ایچون اولمسیدر وثوب کندیچون اولان عضوك شری معاصی یه وسیله اولمسیدر ودخی برکمسنه ثوب جدید کیدکده « الحمدلله الذی کسانی هذا من غیر حول منی ولاقوة » دیسه الله تعالی انك کچمش کناهلرینی مغفرت ایدردیو بوحدیثی امام احمد وترمذی وابو داود وحاکم روایت ایتدیلر

﴿ الحدیث الثامن ﴾

(حدثنا هشام بن یونس الکوفی اخبرنا القاسم بن مالك المزنی) مزینه قبیله سنه منسوبدر (عن الجریری عن ابی نضرة عن ابی سعید الخدری عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) مصنف بیورر ابوسعید الخدری حضرتلرندن اوچ واسطه ایله هشام بن یونس بزه نبی علیه السلامدن خبر ویردی (نحوه) معنا جهتندن حدیث سابع کبی ابو سعید الخدریدن سویدبن نضره خبرویرمش ایدی بوسندی مصنف حدیث سابعی تأکیدایچون ذکر ایتدی معلوم اوله که محدثین نحوه تعبیر ایدرلر مرادلری معنا جهتندن ایکی

معاویه ایچون دعا ایدوب « اللهم علم معاویة الکتاب والحساب وقه العذاب » دیو بیورمشدر. معناسی یارب معاویه‌یه کتاب وحساب تعلیم ایله وانی عذابدن صقله دیمکدر کتابت وحی ایله مشهوردر التمش تاریخنده وفات ایتمشدر سکسان یاشنه قریب اولمشیدی. بریده قرنداشی یزیدبن ابی سفیاندر حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بونی شامده امیر نصب ایتمشیدی اونجی سنه‌ده طاعوندن وفات ایتمشدر. بری دخی زید بن ثابت النجاریدر رضی الله عنه کتابت وحیله مشهوردر فقهای اصحابدن ایدی حضرت ابی بکر الصدیق زماننده قرآن عظیمی جمع ایدوب حضرت عثمان خلافتنده مصحفه نقل ایتمشدر اللنجی سنه‌ده وفات ایتمشدر. بری دخی شرحبیل بن حسنه‌در رضی الله عنه. بریدخی علاء بن الحضرمیدر. بریده خالدبن ولیدردر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «سیف الله» دیو لقب قومشدی حدیبیه غزاسیله فتح مکه مابیننده اسلامه کلمشدر یکرمی بریاخود یکرمی ایکی سنه‌سنده وفات ایتمشدر. بری دخی عمرو بن العاصیدر حدیبیه غزاسی اولدیغی سنه‌ده اسلامه کلمشدر حضرت عمر خلافتنده مصری بوفتح ایتمشیدی ایکی دفعه مصره امیر نصب اولنمشدر وفاتی تاریخ هجرتك قرقندنصکره وبعض قولده اللی سنه‌دنصکره واقع اولمشدر رضی الله عنه. بری دخی مغیرة بن شعبه‌در حدیبیه غزاسندن اول اسلامه کلمشدر برکره بصره‌یه برکره کوفه‌یه امیر نصب اولنمشدر اللنجی سنه‌ده وفات ایتمدی. بری دخی عبدالله بن رواحه‌در انصار قومندن خزرج جماعتندن ایدی بدر غزاسنه حاضر اولنلردندر مؤته غزاسنده شهید اولمشدر. بری معیقیبدر اول یمان کتورنلردندر وغزالرك جمله‌سنه حاضر اولمشدر حضرت عثمانك خلافتنده وفات ایتمشدر بعضیلر حضرت علی خلافتنده وفات ایتدی دیمشلردر. بری حذیفة بن الیماندرکه قدیما اسلامه کلنلردندر امام مسلم نقلنده حدیث صحیح وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری قیامته دکین نه اولوب نه اوله جغنی حذیفه‌یه تعلیم ایتمشیدی وحضرت علی خلافتنك اولنده وفات ایتمشدر. بری دخی حویطب بن عبدالعزادرکه فتح مکه کوننده اسلامه کلمشدر یوز یکرمی بیل عمر سوروب تاریخ هجرتك اللی دردنده وفات ایتمشدر وبوذکر اولنان صحابهٔ کرام رضی الله تعالی عنهم رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك کتابتنی ایتمشلردر. اما اکثر زمانده کتابت ایدنلر معاویه ایله زید بن ثابت ایدی رضی الله عنهما. ابن حجر رحمه الله علیه ایدر زید بن ثابتدن مقدم ابی بن کعب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کتابت ایتمشدر مدینه‌ده اول کتابت خدمتنی ایدن ابی‌در ومکهٔ معظمه‌ده اول کتابت ایدن قریش طائفه‌سندن عبدالله بن سعد بن ابی سرح ایدی صکره‌دن مرتد اولمشیدی فتح مکه کوننده‌ینه اسلامه کلدی دیمشدر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اهل اسلامه شرایع واحکام بیاننده مکتوب شریفلر یازمشدر جمله‌دن بری صدقات بیاننده یازیلان مکتوبدر که حضرت ابی بکر الصدیق یاننده طوررردی اندندنصکره ابوبکر رضی الله عنه انس بن مالکی بحرین جانبه کوندردیکی زمانده اکا یازمشیدی.

حدیث بردیمکدر اکر مثله تعبیر ایدرلر ایسه ایکی حدیث لفظ جهتندن بر دیمکدر

الحدیث التاسع

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا معاذ بن هشام حدثنی ابی) ابدن مراد معاذك پدری هشامدر (عن قتادة عن انس ابن مالك) مصنف بیورر انسدن اوچ واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبر ویردی (قال کان احب الثیاب الی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینه ثوبك زیاده سوکلیسی (یلبسه) رسول اکرم کییرلر (الحبرة) یشیل برد یمانی ایدی حبره یمندن کلور یشیل بردر لباس اهل جنه یشیل اولدیغی ایچون رسول اکرم حضرتلری زیاده سورلر ایدی میرك شاه بیوررکه بو حدیث شریفده رسول اکرم حضرتلرینه ثوبك زیاده سوکلیسی حبره‌در بیورلدی وحدیث سابقده احب الثیاب قمیصدر بیورلدی. ایکی حدیثك توجیهی بودرکه قمیص تحت الثیاب ملبوس اولمغله احب اولدی حبره قمیص اوزرینه ملبوس اولان

ثیابه نسبت احب اولدی یشیل اولدیغیچون معلوم اوله که برد چار دیمکدر چار بورنمك سنتدر

﴿ الحديث العاشر ﴾

(حدثنا محمود بن غيلان اخبرنا عبدالرزاق اخبرنا سفيان عن عون بن ابى جحيفة عن ابيه) مراد ابو جحيفه در (قال) ابو جحيفه ديدى (رأيت النبى صلى الله تعالى عليه وسلم) بن رسول اكرمى كوردم (وعليه حلة حمراء) حال بوكه رسول اكرمك اوزرنده حلهٔ حمراء وار ايدى حلهٔ حمرادن مراد قرمزى وسياهدن طوقنمش برد يمانيدر صرف قرمزى دكلدر ديديلر بناء على ذلك آلاجه كيمك مستحبدر . خالص قرمزى مكروهدر ابوداود روايت ايتديكه رسول اكرم حضرتلرينه بركيمسه اوغرادى خالص قرمزى كيمش ايدى رسول اكرم حضرتلرينه سلام ويردى اول كيمسه نك سلامنى آلمدى حكمت بو ايديكه قرمزى ثوب شيطانك زينتيدر وكبرى موجبدر اول كيمسه قرمزى يى ترك ايتسون ايچون رسول اكرم حضرتلرى سلامنى آلماديلر حتى امت بو معامله يى

ائمهٔ حديثدن امام بخارى وابو داود ونسائى روايتلرى اوزره مكتوب شريفك صورتى بودر :

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم هذه فريضة الصدقة التى فرضها رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم على المسلمين والتى امر الله بها رسوله فمن سئلها من المسلمين على وجهها فليعطها ومن سئل فوقها فلايعط فى اربعة وعشرين من الابل فما دونها من الغنم فى كل خمس شاة فاذا بلغت خمسا وعشرين الى خمس وثلاثين ففيها بنت مخاض انثى فان لم تكن ابنة مخاض فابن لبون فاذا بلغت ستا وثلاثين الى خمس واربعين ففيها بنت لبون انثى فاذا بلغت ستا واربعين الى ستين ففيها حقة طروقة الجمل فاذا بلغت واحدة وستين الى خمس وسبعين ففيها جذعة فاذا بلغت ستا وسبعين الى تسعين ففيها بنت لبون فاذا بلغت احدى وتسعين الى عشرين ومائة ففيها حقتان طروقتا الجمل فاذا زادت على عشرين ومائة ففى كل اربعين ابنة لبون وفى كل خمسين حقة ومن لم يكن معه الا اربع من الابل فليست فيها صدقة الا ان يشاء ربها فاذا بلغت خمسا من الابل ففيها شاة ومن بلغت عنده من الابل صدقة الجذعة وليس عنده جذعة وعنده حقة فانها تقبل منه الحقة ويجعل معها شاتين ان استيسرتا له اوعشرين درهما ومن بلغت عنده صدقة الحقة وليست عنده الحقة وعنده الجذعة فانها تقبل منه الجذعة ويعطيه المصدق عشرين درهما اوشاتين ومن بلغت عنده صدقة الحقة وليست عنده الا ابنة لبون فانها تقبل منه بنت لبون ويعطى شاتين او عشرين درهما ومن بلغت صدقته بنت لبون وعنده حقة فانها تقبل منه الحقة ويعطيه المصدق عشرين درهما اوشاتين ومن بلغت عنده صدقة بنت لبون وليست عنده وعنده بنت مخاض فانها تقبل منه بنت مخاض ويعطى معها عشرين درهما اوشاتين ومن بلغت صدقته بنت مخاض وليست عنده وعنده بنت لبون فانها تقبل منه بنت لبون ويعطيه المصدق عشرين درهما اوشاتين فان لم يكن عنده بنت مخاض على وجهها وعنده ابن لبون فانه يقبل منه وليس معه شئ وصدقة الغنم فى سائمتها فاذا بلغت اربعين الى عشرين ومائة شاة شاة فان زادت على عشرين ومائة الى مأتين ففيها شاتان فاذا زادت على مأتين الى ثلثمائة ففيها ثلاث شياه فان زادت على ثلثمائة ففى كل مائة شاة شاة فاذا كانت سائمة الرجل ناقصة من اربعين شاة شاة واحدة فليس فيها صدقة الا ان يشاء ربها ولايجمع بين متفرق ولايفرق بين مجتمع خشية الصدقة وما كان من خليطين فانهما يتراجعان بينهما بالسوية ولايخرج فى الصدقة هرمة ولاذات عوار ولاتيس الا ان يشاء المصدق وفى الرقة ربع العشر فان لم يكن الا تسعين ومائة فليس فيها صدقة الا ان يشاء ربها ﴾

يعنى بو نسخه شول فريضهٔ صدقه نسخه سيدركه اول صدقه يى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مسلمانلر اوزرينه فرض قيلمشدر وشول صدقه كه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى آنى رسولنه امر ايتمشدر. پس مسلمانلردن بركيمسه كه اول صدقه اندن سؤال اولنه شول وجه اوزره كه حق تعالى حضرتلرى فرض

ایشیدوب صرف قرمزی
اثوابی کیمه‌یه‌لر و پیغمبر
علیه السلامك سومدیکی
نسنه‌یی سومیه‌لر میرك شاه
بیوردیکه بخاری روایتی
اوزره ابو جحیفه‌نك رسول
اکرم حضرتلرینك
اوزرلرنده حلهٔ حمراء
اولدیغی حالده کوردیکی
حجة الوداعده بطحا
دیدکلری موضعده ایدی
(کأنی انظر الی بریق ساقیه)
ابو جحیفه بیورر کویا بن
رسول اکرم حضرتلرینك
ساق شریفلرینك لمعانه
الآن نظر ایدرم . بریق
لمعان معناسنه‌در بو حدیث
شریفدن فهم اولنورکه
رسول اکرمك مبارك
ساقلری نمایان اولدیغی
ثوبلرینك قصیر اولدیغندندر
لهذا ثوبی قیصه ایتمك
لازمدر ثوب طویل کبر
علامتیدر (قال سفیان)
سفیان ثوری بیوردیکه
(اراها حبرة) ابو جحیفه‌نك
حلهٔ حمراء دیدیکی بکاحبره
اولمق کورینورکویا سفیان
ثوری دیمك ایسترکه ابو
جحیفه‌نك رسول اکرمی
حلهٔ حمراء ایله کوردم
ومبارك ساقلرینك لمعانه
نظر ایتدم بیوردیغی حدیثده
که حله‌دن مراد حبره

ایتمشدر اول کشی اول صدقهٔ ویرسون وشول کیمسیه‌که اندن زیاده‌و سؤال اولنه
یعنی حق جل وعلا حضرتلرینك فرض ایتدیکندن زیاده استنه‌واو زیاده‌یی ویرمسون
یکرمی درت دوه‌ده دخی اکسکده هربش دوه‌یه برقیون ویریله یکرمی بش دوه‌یه
یتشدیکی زمانده جمله‌سی ایچون ایکی یاشنه کیرمش بردیشی دوه ویریله اکر اول یوق
ایسه اوچ یاشنه کیرمش برارکك دوه ویریله واوتوز التی دوه‌یه یتشدیکی زمانده
تاقرقه وارنجه اوچ یاشنه کیرمش بردیشی دوه ویریله قچن قرق التی‌یه یتشسه التمشه
وارنجه درت یاشنه کیرمش بردوه ویریله قچن التمش بره یتشسه تاتمش بشه وارنجه
بش یاشنه کیرمش بردوه ویریله قچن التمش التی‌یه یتشسه تاطقسانه وارنجه اوچر
یاشنه کیرمش ایکی دوه ویریله قچن طقسان بره یتشسه یوز یکرمی‌یه وارنجه دردر
یاشنه کیرمش ایکی دوه ویریله قچن دوه یوز یکرمیدن زیاده اولسه هرقرقده اوچ
یاشنه کیرمش بردیشی دوه ویریله وهر اللیده درت یاشنه کیرمش بر دوه ویریله
وبرکشینك که همان درت دوه‌سی اوله زیاده اولمیه اکا صدقه ویرمك لازم
دکلدر مکرکه کندیسی تبرع ایده قچن بش دوه‌یه یتشسه بر قیون ویره وشول
کیمسه که اوزرینه بش یاشنه کیرمش دوه ویرمك واجب اوله بش یاشنده
دوه‌سی اولمیه درت یاشنده بردوه‌سیله ایکی قیونی الهلر اکر قیونی یوق ایسه
قرق درهم کمشی الهلر وبرکیمسه‌که اوزرینه درت یاشنده دوه ویرمك لازم اوله
وبولنمیه بش یاشنده دوه بولنه اول بش یاشنده اولان آنه وصدقه جمع ایدن
کشی اکا یکرمی درهم یاخود ایکی قیون ویره وشول کیمسه‌که اوزرینه درت
یاشنده دوه ویرمك لازم اوله‌ده بولنمیه اوچ یاشنده بولنه اول اوچ یاشنده اولان
قبول اولنه ویانجه ایکی قیون ویاخود قرق درهم کمش ویره وبرکیمسه‌که اوزرینه
اوچ یاشنده دوه ویرمك لازم اوله اما یانده درت یاشنده دوه بولنه اول درت
یاشنده دوه آنه وصدقه جمع ایدن کیمسه اکا یکرمی درهم کمش یاخود ایکی قیون
ویره وبرکیمسه‌که اوزرینه اوچ یاشنده دوه ویرمك لازم اوله ویانده بولنمیه ایکی
یاشنده دوه بولنه اول ایکی یاشنده دوه اندن قبول اولنه اما یانجه ایکی قیون یاخود
یکرمی درهم کمش ویره اکر یانده ایکی یاشنده دیشی دوه اولمسه اوچ یاشنده ارکك
دوه اولسه اول ارکك آنه یانجه نسنه آلنمیه وقیونك زکاتی بودرکه برکیمسه‌نك
برمقدار قیونی اولسه وسنه‌نك اکثر زماننده بو غازی یباندن اولسه بواصل
سوری‌یه سائمه دیرلر . پس برکشینك سائمه‌سی قرق قیوندن بر اکسك اولسه
اکا صدقه ویرمك لازم اولماز قچن قرق تمام اولسه تایوز یکرمی‌یه وارنجه بر
قیون ویرمك کرکدر یوز یکرمیدن برزیاده اولدیغی زمانده تا ایکیوزه وارنجه
ایکی قیون ویره وایکیوزدن زیاده اولسه تااوچیوزه وارنجه اوچ قیون ویره اوچ
یوزدن زیاده اولسه هریوز قیونده برقیون ویره وبرکشینك که قیونی قرقدن
اکسك اوله اکا زکاة لازم دکلدر مکرکه کندی تبرع طریقیله ویره وزکاة

خوفندن متفرق اولان جمع اولنمیه وبجموع اولان تفریق اولنمیه وایکی کشینك مشترك قیونلری اولسه تراجع ایده‌لر حاصلی هربرینك قرق قیونی اولسه جمله‌سنه برقیون زکاة ویرمك ایچون بریره قاتمه‌لر یاخود هربرینك یوز برقیونی اولسه اوچ قیون ویرمك لازم اولسه ایکی قیون ویرمك ایچون حصه‌لرینی آیرمیه‌لر وتراجع نه ایدیکی عن قریب بیان اولنور و زکاة ایچون چوق یاشلی وعیبلی قیون اخراج اولنمیه وکچی اخراج اولنمیه مکرکه زکاة جمع ایدن اختیار ایده یعنی زکاتنی آلدیغی سورینك ایچنده یاشلوسی وعیبلوسی وکچیسی فقرا حقنه انفع اوله ده آله وکمشك زکاتی ربع عشردر برکیمسه‌نك یوز طقسان درهمدن غیری کمشی اولمسه اکا زکاة واجب دکلدر مکرکه تبرع ایده دیمکدر . وبر مکتوب شریفلریکه حضرت عمر یاننده طورردی آنك صورتی بودر

﴿ فی خمس من الابل شاة وفی عشر شاتان وفی خمس عشرة ثلاث شیاه وفی عشرین اربع شیاه وفی خمس وعشرین بنت مخاض الی خمس وثلاثین فان زادت واحدة ففیها ابنة لبون الی خمس واربعین فان زادت واحدة ففیها حقة الی ستین فان زادت واحدة ففیها جذعة الی خمس وسبعین فان زادت واحدة ففیها ابنتا لبون الی تسعین فاذا زادت واحدة ففیها حقتان الی عشرین ومائة فاذا کانت الابل اکثر من ذلك ففی کل خمسین حقة ففی کل اربعین ابنة لبون وفی الغنم فی کل اربعین شاة شاة الی عشرین ومائة فاذا زادت واحدة فشاتان الی فاذا زادت علی المائتین ففیها ثلاث شیاه الی ثلثمائة فان کانت الغنم اکثر من ذلك ففی کل مائة مائتین شاة شاة ثم لیس فیها شیء حتی تبلغ المائة ولا یفرق بین مجتمع ولا یجمع بین متفرق مخافة الصدقة وما کان من خلیطین فانهما یتراجعان بالسویة ولا یؤخذ فی الصدقة هرمة ولا ذات عیب ﴾

بو مکتوب شریف اولکیدن مختصردر ولکن مشتمل اولدیغی احکامده اکا مخالف نسنه یوقدر. ابن اثیر رحمة الله علیه نهایه‌ده بیوررکه خلیط شول شریکه‌دیرلرکه مالی اول برشریکك مالیله قاریشق اوله وایکیسی مابیننده تراجع اولمق بودرکه مثلا برینك قرق صغری اوله برینك اوتوز صغری اوله وبونلر بربریله قاریشق اوله‌لر زکات جمع ایدن کشی قرق صغردن برمسنه آله واوتوز صغردن برتبیع آله‌اندنصکره مسنه ویرن شریك ثلث اسباعنی اول بر شریکدن آله وتبیع ویرن شریك اربعة اسباعنی اول برندن آله زیرا سنینك هربری شیوع اوزره واجبدر کویا مال ملك واحددر . فتح الباریده خلیطدن مرادنه ایدیکنده اختلاف اولندی پس ابوحنیفه قتنده خلیط شریکدر وبوکا اعتراض ایدوب دیدیلرکه شریك مالنك عینی بیلمز حدیث شریفده خود « انهما یتراجعان بالسویة » بیورلمشدر. وخلیط شریك اولمغی مستلزم دکل ایدیکنه حق تعالی حضرتلرینك ﴿ وان کثیرا من الخلطاء ﴾ قول شریفی دلالت ایلر حالبوکه مقدم ﴿ ان هذا اخی له تسع وتسعون نعجة ولی نعجة واحدة ﴾ قول شریفی ایله بیان بیورلمشدر دیدیلر. وابوحنیفه جانبندن جواب ویروب بو حدیث

دیدکلری بر یولی سیاه بر یولی قرمزی اولان برد یمانیدر زیرا حبره صرف یشیل برد یمانی‌یه دینلدیکی کبی قرمزی و سیاهدن مختلط آلاجه‌یه دخی دیرلر

﴿ الحدیث الحادی عشر ﴾

(حدثنا علی بن خشدم اخبرنی عیسی بن یونس عن اسرائیل عن ابی اسحاق عن البراء بن عازب) مصنف بیورر بو حدیثی براء بن عازبدن اوچ واسطه ایله علی بن خشدم بزه خبر ویردی (قال) براء بن عازب بیوردی (ما رأیت احدا من الناس احسن فی حلة حمراء من رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) نوع بشردن قرمزی حله‌ده رسول اکرمدن کوزل برفرد کورمدم (ان کانت جته) تحقیق رسول اکرمك مبارك شعر شریفلری (لتضرب قریبا من منکبیه) ایکی طرفدن اوموزلرینه قریب موضعلره واصل اولور ایدی باب اولك حدیث ثالثنده بو حدیثك تحقیقی بیان اولندی معلوم اوله که قرمزی اثواب حقنده علما اختلاف ایتدیلر قول اول مطلقا قرمزی کیمك جائزدر قول ثانی مطلقا قرمزی کیمك جائز دکلدر

شريف انلره واصل اولمامشدر ديديلر ياخود بويله رأى ايتديلركه « ليس فيمادون خمس ذود صدقة » حديث شريفنى اصل ايتديلر وخليطه حكمى بواصله مغاير اولديغيچون اكا قائل اولمديلر . امام اعظم رحمةالله عليه بيورمشدركه خلطادن برينك اوزرينه مالك اولديغى شيده واجب اولماز الاشول خلط اولمديغى تقديرجه واجب اولانك مثلى واجب اولور ديمشدر . سفيان ثورى رحمةالله عليه نسنه واجب اولماز تابونك قرق قيونى وآنك قرق قيونى اولمينجه ديمشدر . وشافعى واحمد واصحاب حديث بيورمشلردركه قچان ايكى كشينك ماشيه‌لرى نصابه يتشسه زكاة ويره‌لر وانلرك قتنده خليطه بودركه ايكيسنك طوارى اوتلاغه بيله كيده‌لر بيله كله‌لر وصويى بريردن ايچه‌لر واركك دوه جمله‌سنه بريردن صالنه بونده‌دخى برلك اوزرينه اوله‌لر وشركت بوندن اخص‌در ديديلر . وبرمكتوب شريفلرى دخى يمن خلقنه كوندرلمشدر واول كتاب جليلدركه انده انواع فقه بيان اولنمشدر زكاة وديات واحكام وكبائر وطلاق وعتاق ذكرينى وثوب واحدده صلاة احكامنى ومس مصحف ذكرينى وغيرى احكام شرعيه‌يى مشتملدر وجميع فقهاانده اولان مقادير دياتله احتجاج ايتمشلردر وآنى ائمهٔ حديثدن نسائى روايت ايتمشدر وبوحديث شريفى يونس زهريدن مرسلا وابوحاتم صحيحنده متصلا ابوبكر بن محمد بن عمرو بن حزمدن اولدخى باباسندن اولدخى جدندن روايت ايتمشلردركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اهل يمنه مكتوب يازدى مكتوبده بووار ايديكه بر كيمسه برمؤمنى بى كناه قتل ايلسه اول قاتلى آنك يرينه قتل ايده‌لر مكركه وارثلرى راضى اوله‌لر وبودخى مذكور ايديكه برخاتونى قتل ايدن ارى خاتونك يرينه قتل ايده‌لر بودخى مذكور ايديكه برنفسك ديتى يوز دوه در وآلتون اهلنه بيك آلتوندر وبورنده ودلده وايكى طوطاقده وخايه‌لرده وذكرده تمام نفس ديتى واجبدر وبلده وايكى كوزده دخى تمام ديت ويرلمك لازمدر وبراياقده نصف ديت ويرلمك كركدر وال واياق پارمقلرنده هر پارمقده اون دوه ديت ويرلمك كركدر وبرديشده بش دوه ديت ويرلمك كركدر ومأمومه‌ده وجايفه‌ده ثلث ديت واجبدر مأمومه اكا ديرلركه انسانك باشى شويله يارله كه تادماغ اوزرنده اولان دريه واصل اوله وجايفه اول ياره‌دركه انسانك ايچنه كچه ومنقله‌ده اون بش دوه واجبدر منقله اول زخمدركه كمى كى صدقدنصكره يرندن كيدروب غيرى يره ايلده هپ بوذكر اولنان ديتلر اول مكتوب شريفده مسطور ايدى امام مالك رحمةالله عليه روايتنده كوزده اللى دوه والده اللى دوه واياقده اللى دوه وموضحه‌ده بش دوه واجبدر ديو بيورلمشدر موضحه شول ياره‌دركه انده كمك كورينه . وبرمكتوب شريفلرى دخى بنى زهير قبيله‌سنه واردر . روايت اولنوركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حديبيه غزاسندن دوندكى زمانده روم پادشاهنه مكتوب شريف يازدى اصحابدن بعضيلر ايتديلر يارسول الله روم طائفه‌سى برمكتوبك كه مهرى اولميه اوقومزلراندن

قول ثالث غايت قرمزى كيمك مكروهدر . خفيف قرمزى اولورسه مكروه دكلدر قول رابع زينت و شهرت قصديله اولورسه قرمزى كيمك مكروهدر قول خامس ايپلكى قرمزى‌يه بويانوب بعده طوقونمش ايسه كيمك جائزدر قول سادس عصفرايله بويانمش قرمزى مكروهدر قول سابع بتون قرمزى اولان ثوبى كيمك منهيدر اما بياضلى يا قاره‌لى قرمزى آلاجه اولسه منهى دكلدر معلوم اوله كه اختلاف كلى اولان شيئك تركى اولى‌در نته كيم حديث سابقده بيان ايتدك ايدى

الحديث الثانى عشر

(حدثنا محمد بن بشار انبأنا عبدالرحمن بن مهدى اخبرنا عبيد الله بن اياد وهو ابن لقيط) اياد لقيطك اوغليدر (عن ابيه) عبدالله اياددن روايت ايتدى (عن ابى رميثة) اياد ابو رمثه‌دن روايت ايتدى (قال رأيت النبى صلى الله تعالى عليه وسلم) ابو رمثه بيوردى بن رسول اكرمى كوردم (وعليه بردان اخضران) حال بوكه رسول اكرمك اوزرنده ايكى يشيل برديمانى وار ايدى

امرایلدی برکشدن مهرقازدردیلر اوچ سطر نقش واقع اولمشیدی برسطری « محمد » برسطری « رسول الله » برسطری «الله» ایدی ومکتوب شریفی اول حاتمله مهرلدی دخی تاریخ هجرتك التنجی ییلی ایدی دحیة بن خلیفه ایله روم پادشاهنه ارسال ایلدی . صورت مکتوب شریف بودر

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی هرقل عظیم الروم سلام علی من اتبع الهدی * امابعد فانی ادعوك بدعایة الاسلام اسلم تسلم یؤتك الله اجرك مرتین فان تولیت فان علیك اثم الاریسیین ویااهل الکتاب تعالوا الی کلمة سواء بیننا وبینکم ان لانعبد الاالله ولانشرك به شیئا ولایتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله فان تولوا فقولوا اشهدوا بانا مسلمون ﴾

حاصل معنی اسلامه دعوت ایدوب مسلمان اولدیغك تقدیرجه الله تعالی حضرتلری سکا ایکی کره اجر ویرر اکر اکراعراض ایدر ایسك تحقیقا سکا تابع اولنلرك دخی کناهی سنك اوستکه در دیمکدر وایکی کره اجر ویرمه‌نك معناسی برکره حضرت عیسایه ایمان کتوروت صکره رسول الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایمان کتوردیکی ایچون فضیلت وثواب ویرلمکدر دیمشلر. ومکتوب شریفده هرقل عظیم الروم بیورلدی ملك الروم بیورلمدی آنکچونکه حکم اسلامله ملکدن معزول اولمش ایدی وعظیم الروم بیورلدیغی الفت ویرمکیچون ایدی دیدیلر. وبرمکتوب شریف دخی کسری پرویزه کوندرمشلردرکه نوشروان اوغلیدرخسرو دیمکله معروفدر صورت مکتوب شریف بودر

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی کسری عظیم فارس سلام علی من اتبع الهدی وآمن بالله ورسوله وشهد ان لااله الاالله وحده لاشریك له وان محمدا عبده ورسوله ادعوك بدعایة الله فانی رسول الله الی الناس کلهم لینذر من کان حیا ویحق القول علی الکافرین اسلم تسلم فان تولیت فعلیك اسم المجوس ﴾

امام بخاری روایتنده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکتوب شریفنی عبدالله بن حذافه ایله ارسال ایدوب امرایلدیکه ایلدوب بحرین حاکمنه ویره اولدخی امرشریفلری موجبنجه ایلدوب بحرین حاکمنه ویردی اول دخی مکتوب شریفی کسری‌یه ویردی کسری اوقودیغی کبی مکتوبی یرتدی بوخبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیکی زمانده ظن ایدرمکه ابن مسیب ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلره تمزیقله دعا ایلدی دیو بیورمشدر. یعنی بنم مکتوبمی یرتدیغی کبی عمرلری یرتله دیمشدر بعض علما یازمشلردرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کسری‌یه وقیصره مکتوبلر ارسال بیوردی کسری اوقودیغی کبی مکتوب شریفی یرتدی وقیصر اوقودیغی کبی مکتوب شریفی دوردی واکرام ایدوب یوقاری قالدردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کسری‌یه بدعا ایدوب « مزق ملکه » دیدی وقیصره خیر

(دعا)

﴿ الحدیث الثالث ﴾

— عشر —

(حدثنا عبد بن حمید قال اخبرنا عفان بن مسلم اخبرنا عبدالله بن حسان العنبری عن جدتیه دحیة وعلیبة) عبدالله بن حسان پدری طرفنده دخی والده‌سی طرفندن جده‌لرندن روایت ایلدی (عن قیلة بنت مخرمة) دحیبه وعلیبه مخرمه قزی قیله‌دن روایت ایلدیلر بونلر صحابیاتدر رضی الله تعالی عنهن (قالت) قیله بیوردی (رأیت النبی صلی الله تعالی علیه وسلم وعلیه اسمال ملبتین) اسمال کهنه ثوبلر دیمکدر ملبتین ازارلر دیمکدرکه چار دیدکلری ثوبدر قیله دیدیکه رسول اکرمی کوردم اوزرنده ایکی کهنه‌جه ازار اولدیغی حالده (کانتا بزعفران) اول ایکی کهنه‌جه ازارلر زعفرانله بویانمش اولدیغی حالده یعنی صارو ایدی (وقد نفضنا) حال بوکه اول ایکی ازارلر زعفران رنکنی سیلکوب اثر قالمامش یعنی صولمش ایدیلر معلوم اوله‌که سیدالانبیاء والمرسلین مبدأ وجود ماکان ومایکون علیه افضل الصلوات واکمل التسلیمات حضرتلری سلطان المتوضعین اولدقلرندن

دعا ایدوب «ثبت ملکه» دیدی لاجرم کسرانك دولتی دونوب اوغلی شرویه کندویی خنجرله اوروب هلاك ایلدی وآز زمان ایچنده نسلی منقرض اولدی اما قیصرك ملکی دائم وثابت اولدی. فتح الباریده مسطوردرکه برزمانده ملك منصور سلطان قلاون سیف الدین قلج المنصور نام برمقربنی بعض تحف وهدایا ایله مغرب پادشاهنه کوندردی اولدخی سیف الدینی برشفاعت خصوصنه فرنك پادشاهنه کوندردی اولدخی قبول ایدوب اکرامله ایلدی وایتدی سکا برنسنه تماشا ایتدیره‌لم بزم تحفه‌مزبو اولسون بونی کورمش اول دیدی بر آلتون قابلو صندوق کتوردی وایچندن بر التون قلمدان چیقاردی وقلمدان ایچندن برمکتوب چیقاردی بعض حروفی زائل اولمش وآردنه برحریر بز یاپشدرمشلر ایتدی بو مکتوب سزك پیغمبریکزك مکتوب شریفیدرکه جدم قیصره کوندرمش ایدی بزه آباواجدادیمزدن بوزمانه کلنجه میراث اوله کلمشدر وقیصردنبرو اجدادیمزك وصیتلری بزه بونك اوزرینه‌درکه مادامکه بومکتوب بزده اوله سلطنت بزم الیمزدن کتمیه بزبونی غایت اهتمامله حفظ وتعظیم ایدرز ونصارادن کیزلرز تاکه سلطنتمز دائم اوله دیدی . وبرمکتوب شریفلری دخی حبشه پادشاهنه وارمشدر صورت مکتوب شریف بودر

﴿بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی النجاشی ملك الحبشة* امابعد فانی احمد الیك الله الذی لااله الاهو الملك القدوس السلام المؤمن المهیمن واشهد ان عیسی بن مریم روح الله وکلمته القاها الی مریم البتول الطیبة الحصینة فحملت بعیسی فخلقه من روحه ونفخه کما خلق آدم بیده وانی ادعوك الی الله وحده لاشریك له والموالات علی طاعته وان تتبعنی وتؤمن بالذی جاءنی فانی رسول الله وانی ادعوك وجنودك الی الله تعالی وقد بلغت ونصحت فاقبلوا نصیحتی والسلام علی من اتبع الهدی﴾

بونك دخی حاصل معناسی حق تبارك وتعالی حضرتلرینه حمد وثنا وتوحید ایتدکدنصکره حضرت عیسی علیه السلامك حق ایدیکنه شهادت ایتمکدروکندی رسالتنی اعلام ایدوب پادشاهی وعسکرینی دین اسلامه دعوت ایلمکدر ومکتوب شریفی عمرو بن امیهٔ ضمیری ایله کوندردی مکتوب نجاشی‌یه واصل اولنجه اسلامه کلدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صدق نبوتنه شهادت ایلدی وتحقیقا حضرت موسانك راکب الحماره شهادتی حضرت عیسانك راکب الجمله شهادتی کیبدر دیدی یعنی حضرت موسی علیه السلام عیسی علیه السلامك کله‌جکنی خبرویروب وحماره بندیکنی ذکر ایلمش ایدی اویله واقع اولدی حضرت عیسی علیه السلام دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کله‌جکندن ودوه‌یه بنجی اولدیغندن خبر ویرمش ایدی اویله واقع اولدی دیمکدر اندن نجاشی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جواب یازدی صورت جواب بودر

﴿بسم الله الرحمن الرحیم الی محمد رسول الله من النجاشی اصحمة سلام علیك یارسول الله ورحمة الله وبرکاته الله الذی لااله الاهو* امابعد فقد بلغنی کتابك یارسول الله فماذکرت من امر عیسی فورب السماء والارض ان عیسی لایزید علی ماذکرت

دخی وجود پرجودلرنده اولان مهابت وعظمت و حسن جمال لباسن وزینتك اعانه‌سنه احتیاجی اولمدیغندن لباسدن هرنه اولورسه کرك جید کرك غیر جید همان پاکلکنه نظر بیورب تلبس بیوررلر ایدی صلی الله تعالی علیه وسلم ای بیچاره مسکین سن اللهك ویردیکی لباسلره قناعت ایتیوب لباس فاخره‌یه هوس ایدرسك حالکی تأمل ایله (وفی الحدیث قصة طویلة) مصنف بیورر قیله حدیثنده بر طویل حکایه واردر. میرك شاه شکرالله سعیه حضرتلری اول قصه‌یی حکایه بیوررلرکه قیله رضی الله عنها بیوردیکه بن زمان سابقده حبیب بن ازهرك تحت نکاحنده ایدم برقاچ قزلریمز دنیایه کلمش ایدی حبیب وفات ایتدی وحبیبك قرنداشی اثوب نام کشی قزلری بندن آلمش ایدی ابتداء اسلامده رسول اکرمك اوصاف کریمه‌سنی استماع ایتدیکمدن ناشی شرف صحبتلریله مستعد اولمق ملاحظه‌سیله تدارك کوروب ناقه‌می تجهیز اثناسنده مزبوره‌تان قزلرك کوچکی بندن مفارقته

ثفروقا انه كاذكرت وقد عرفنا مابعثت به الينا فاشهد انك رسول الله صادقا مصدقا وقدبايعتك وبايعت ابن عمك واسلمت على يديه لله رب العالمين ﴾

حاصل معنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه سلام ايدوب عيسى حقنده بيورديغك كرچكدر تانيجه بيوردكسه اويله‌در ديمكدر ومكتوب شريفكك مضمونى معلوم اولدى شهادت ايدرمكه سن الله تعالى‌نك رسوليسك كرچكسك وپيغمبرلرى كرچكليجيسك تحقيقا سكا بيعت ايتدم وسنك عمك اوغلى جعفره بيعت ايتدم آنك النده مسلمان اولدم ديمكدر. وبونجاشى اول نجاشيدركه اسمى اصحمه ايدى تاريخ نبوتك بشنجى ييلنده مسلمانلر اكاهجرت ايتمشلر ايدى ورسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بومكتوب شريفى هجرتك التنجى ييلنده عمرو ايله ارسال ايدوب اسلامه دعوت ايتمشدى واولزمانده جعفر بن ابى طالب اول ديارده ايدى نجاشى انك اوكنده ايمان كتورمشيدى ومذكور نجاشى وفات ايتديكى كون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه معلوم اولوب حبش ولايتنده نجاشى بوكون وفات ايتدى ديو اصحابنه خبر ويردى ومدينهٔ منوره‌ده نمازينى قيلدى صكره حبشدن خبركلدكده تارسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بيورديغى كونده وفات ايتديكى ظاهر اولدى. بوندنصكره برنجاشى‌يه دخى مكتوب شريفلرى وارمش ايدى انك اسلامى واسمى معلوم دكلدر ديمشلردرو الله اعلم. ومصر واسكندريه پادشاهى اولان مقوقس نام كيمسه‌يه دخى مكتوبلرى وارمشدر صورت مكتوب شريف بودر

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم من محمد عبدالله ورسوله الى المقوقس عظيم القبط سلام على من اتبع الهدى * امابعد فانى ادعوك بدعاية الاسلام اسلم تسلم يؤتك الله اجرك مرتين فان توليت فعليك اثم القبط ياأهل الكتاب تعالوا الى كلمة سواء بيننا وبينكم الانعبد الاالله ولانشرك به شيئا ولايتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله فان تولوا فقولوا اشهدوا بانا مسلمون ﴾

بونك دخى حاصلى اسلامه دعوت ونصيحتدر. روايت اولنوركه بومكتوب شريفى حاطب بن ابى بلتعه ايله كوندرمشلر ايدى حاطب مكتوبى ايلتدكده مقوقسه ايتدى سندن اول بونده بركيمسه وار ايدى تكريلق دعواسنى ايلر ايدى حق تبارك وتعالى حضرتلرى انى دنيا وآخرت بلالرينه مبتلا قيلدى ايمدى سندخى غيريلردن عبرت آل غيريلرسندن عبرت المسونلر ديدى ودين اسلامك فضيلت وشرفنى بيان ايدوب نصيحت آميزچوق كلمات ايلدى آخرمقوقس ايتدى بو پيغمبرك حالنه نظر ايتدم اصلا بونك امرنده ونهيندن برنامعقول نسنه بولمدم وبيلدمكه بوكشى ساحر دكلدر وكاهن وكاذب دكلدرونبوت علامتلرندن بونده بعضى خال بولدم مدفون بعض نسنه چيقارمق كبى واسرار دن خبرويرمك بوكشيدن صادر اولدى هله برمقدار فكر ايده‌يم ديدى ومكتوبى آلدى برفيل ديشى حقه‌نك ايچنه قويدى صاقلدى وكاتبنى چاغروب رسول الله صلى الله

(تعالى)

تحمل ايده‌ميوب زياده آغلايوب نياز ايلدى بن دخى ناچار مرحمت ايدوب قزيمى آلوب خفيةً قبيله‌دن طشره چيقوب رسول اكرم حضرتلرينك جانب سعا. دتلرينه روانه اولدم ناقه‌يى زياده سوروب كيدر ايكن ناكاه اوكيمزه برطوشان چيقدى عادت عرب اوزره قزم بكا آغر طور يا والده مشقتلردن خلاص اولدق ديدى براز دخى كيتدك بر دلكوچيقدى قزم ينه آغر طوردىدى براز دخى كيتدك ناقه‌مز تحمل ايده‌ميوب زمينه چوكدى ووجودينه لرزه دوشوب بروجهله مكانندن حركت ايده‌مدى بو اثناده مكر اثوب نام شقى بنم آرديمه دوشوب قلجنى چكوب كلور ايمش قزم بوحالى كورمش بكا چاغروب ديديكه والله اثوب ياقلاشدى بن ديدمكه يا نيجه ايده‌يم ناقه مكانندن حركت ايتمزكه فرار ايده‌لم قزديديكه يا والده صرتندن جمله اثوانى چيقار واوكنى آردينه كتور ويرا اوزرنده براز يووارلان و ناقه‌نك كسوه‌سنى دخى تبديل ايله بن دخى قزك ديديكى كبى ايتدم قز دخى صرتندل لباسنى چيقاروب اوكنى

تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مكتوب شريفنه جواب يازدردى. صورت جواب بودر
﴿ بسم الله الرحمن الرحيم لمحمد عبدالله من المقوقس عظيم القبط * اما بعد فقد قرأت
كتابك وفهمت ماذكرت وماتدعو اليه وقد علمت ان نبينا بقى وكنت اظن ان يخرج
من الشام وقد اكرمت رسولك وبعثت اليك بجاريتين لهما مكان من القبط عظيم
وبكسوة واهديت لك بغلة لتركبها ﴾

يازديغى همان بوايدى واسلامه كلمدى جوابنك معناسى بودر كه مكتوبكى اوقودم
وديديكك نسنه يى فهم ايتدم وبنى دينه دعوت ايتديكك اكلدم وبن بيلورمكه ظهور
ايده جك برپيغمبر قالمشدر اما شويله صانوردمكه ديار شامدن خروج ايليه وتحقيقا
كوندرديكك كشيه اكرام ايلدم وسكا ايكى جاريه كوندردمكه اهل مصر ايچنده
انلرك تمام قدر واعتبارلرى واردر وبركسوه دخى كوندردم وبرقاطردخى كوندردمكه
بنه سك ديمكدر. برمكتوب شريفلرى دخى منذر بن ساوى ديدكلرى بحرين حاكمنه
كوندرلمشدر بودخى اسلامه دعوت ايچون ارسال اولنمشدر اولدخى جواب يازوب
ايتدى يارسول الله مكتوب شريفكى بحرين خلقنه اوقودم بعضيسى اسلامى قبول ايدوب
مسلمان اولديلر بعضيسى استمديلر وبنم مملكتمده يهود ومجوسى واردر نه بيوررسك
ينه بكا برامر شريف كوندرديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ينه
يازديكه

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم من محمد رسول الله الى المنذر بن ساوى سلام عليك فانى
احمد اليك الله الذى لااله الاهو واشهد ان لااله الاالله وان محمدا رسول الله * امابعد
فانى اذكرك الله عزوجل فانه من نصح فانما ينصح لنفسه فانه من يطع رسلى ويتبع امرهم
فقد اطاعنى ومن نصح لهم فقد نصح لى وان رسلى قد اثنوا عليك خيرا وانى قد شفعتك
فى قومك فاترك للمسلمين ما اسلموا عليه وعفوت عن اهل الذنوب فاقبل منهم وانك
مهما تصلح فلن نعزلك عن عملك ومن اقام على يهوديته ومجوسيته فعليه الجزية ﴾

حاصل معنى حق تبارك وتعالى حضرتلرينه حمدوثنادنصكره وكلمهٔ شهادت كتوروب
بعض موعظه بيوردقدنصكره شويله ديمكدر كه بنم سكا واران ايلچيلرم سندن خيلى
خشنودلق كتورديلر وبن سنك قومك حقنده ايتديكك شفاعتكى قبول ايتدم اسلامه
كلنلرى حاللرى اوستنه قويه سك وكناه ايشلينلرى عفو ايتدم يعنى اسلامه كليانلرى
قتلدن فراغت ايتدم خراج ويرسونلر ومادامكه سن اصلاح اوزره اوله سك بزسنى
عزل ايتمايز ويهوديلكى ومجوسلكى اوزره طورنلره جزيه بيوردم ديمك اولور
وعمان مملكتنده ايكى ملك وارايدى قرنداشلر ايدى انلره دخى عمرو بن العاصى ايله
مكتوب كوندرمشدر . صورت مكتوب شريف بودر

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم من محمد عبدالله ورسوله الى جيفر وعبد ابنى الجلندا سلام على
من اتبع الهدى * امابعد ادعوكما بدعاية الاسلام اسلما تسلما فانى رسول الله الى الناس
كافة لانذر من كان حيا ويحق القول على الكافرين وانكما ان اقررتما بالاسلام

آردينه كتوردى يراوزرنده
براز يووارلاندى كوردمكه
ناقه حركت ايدوب قالقدى
ينه يوله روان اولدق اثوب نام
شقى بزه بالغ اوله جق وقت
برجماعتك ايچنه دوشدك
وناقه يى برصفه نك ايچنه
چكدك بوحال اوزره ايكن
اثوب يتشوب بنم اوزريمه
سيفى حواله ايدوب قوقش
قرنداشم قزينى ويردى
فرياد ايتدى بن دخى
ضرورى قزى ويردم
اوموزينه يوكلنوب كلديكى
يوله كيتدى اما بنى شيبان
قبيله سنده برهمشيرم وار
ايدى آنك خانه سى جانبنه
روانه اولوب همشيره مه
رسول اكرم حضرتلرينك
شرف صحبتى آرزوسيله
قبيله دن چيقديغمى نقل
ايتدم وبر ايكى كيجه انده
قالدم همشيره مك زوجى
خانه سنه كلدى وبن جامهٔ
خوابه واروب كوزلريمى
يومش ايدم بنى اويور ظن
ايدوب همشيره مه ديديكه
ياحليله قيله ايچون رسول
اكرم حضرتلرينك حضو-
رلرينه كيتمكه بر مناسب
رفيق بولدم يارنكى كون
بنى بكر قبيله سى طرفندن
حزيس ايلچيلك ايله رسول
اكرم حضورلرينه كيتسه

ولیتکما وان ابیتما ان تقرا بالاسلام فان ملککما زائل عنکما وخیلی تحل بساحتکما وتظهر نبوتی علی ملککما ﴾

بو مکتوب شریفی حضرت ابی بن کعب یازمشدر. حاصل معنی اسلامه دعوتدنصکره دیمکدرکه اکر اسلامی اقرار ایدرسه کز حکمدارلقلریکز اوزره قالورسکز ینه مملکتکزه سزی مولی قیلورم اکر قبول اسلام ایتمیوب اعراض ایدرسه کز تحقیقا سلطنتلریکز سزدن کیدر وبنم عسکرم سزك دیاریکز اورته‌سنه کیرر وبنم نبوتم سزك سلطنتکزه غالب اولوردیمکدر. مکتوب شریفی ایلدن عمرو بن العاصی رضی الله عنه بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خدمتندن کیدوب عمان مملکتنه واردیغم زمانده بکلرندن عبدالله دیدکاری بکه واروب بولوشدم بو اول برقرنداشندن خلقده وسائر جهتده افضل ایدی همان ایتدم بن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ایلچیسیم سکا وقرنداشکه ارسال اولندم دیدم ایتدی اول برقرنداشم بندن بیوکدر وملکده بندن مقدمدر سنی اکا اولاشدیره‌یم مکتوب شریفی اکا اوقیه‌سك اندن ایتدی بنی نه نسنه‌یه دعوت ایلرسك بن ایتدم سنی الله تعالی وحده لاشریك له حضرتلرینه دعوت ایدرم وکرکدر که الله تعالی حضرتلرندن غیری معبودی ترك ایدوب فخر عالم صلی الله علیه وسلم انك قولی ورسولی اولدیغنه شهادت ایده‌سك دیدم اندن یاعمرو سن قومکك سیدی اوغلیسك سنك باباك نیجه ایلدی بزاکا اقتدا ایده‌رز دیدی بن ایتدم بابام اولدی محمده ایمان کتورمدی بن استردمکه ایمان کتوروب آنی تصدیق ایتمش اولوب آنك رأیی اوزره عمل ایده حق تعالی حضرتلری بکا هدایت ایلدی بن مسلمان اولدم عبدالله ایتدی نه زمانده مسلمان اولدك بن یقین زمانده مسلمان اولدم دیدم ایتدی اسلامك قنده واقع اولدی بن ایتدم نجاشی قتنده واقع اولدی ونجاشینك اسلامه کلدیکنی حکایت ایلدم ایتدی نجاشی اسلامه کلدکده ملکنده اولان قومی نیجه ایلدیلر بن ایتدم سلطنتده مقرر قیلوب اتباع ایتدیلر ایتدی پاپاسلری وکشیشلریده تابع اولدیلرمی بن ایتدم نعم تابع اولدیلر ایتدی یاعمرو صاقن یلان سویله آدم اوغلاننده یلاندن قبیح نسنه یوقدر بن ایتدم کذب ایتمزم وبزم دینمزده کذب حلال دکلدر اندنصکره عبدالله ایتدی سزك پیغمبریکز نصل نسنه امرایلر ونصل نسنه‌دن نهی ایلر بن ایتدم حق تعالی حضرتلرینك طاعتنی امرایلر ومعصیتدن نهی ایلر وصدق وخیر بیورر وصلهٔ رحم امرایلر وظلم وتعدیدن وزنادن وشرب خمردن وپوتلره وخاچه طابمقدن نهی ایلر دیدم ایتدی نه کوزل نسنه‌یه دعوت ایلر ایمش اکر قرنداشم بکا تابع اولایدی واررردق محمده ایمان کتوروب تصدیق ایدردك اماقرنداشم سلطنتی قویوب کدا اولمغی اختیار ایتمزدیدی بن ایتدم اکر اسلامه کلور ایسه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ینه قومی اوستنه آنی پادشاه ایلر وغنیلرندن زکاة آلور دخی فقیرلرینه ویرر ایتدی بو کوزل عادتدر وزکاة نه ایدیکنی صوردی بندخی خبرویردم پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اموالده فرض ایتدیکی

کرك همشیره‌م دیدیکه آهسته سویله ایشتمسون زیرا آنك قوم وقبیله‌سندن یاننده کیمسه یوق ایکن اجنبی کمسنه ایله همراه اولمق نیجه اولور دیدی بن سوزلری استماع ایتدم علی الصباح ناقه‌یه بنوب ایلچی اولان حریس جانبنه واردم وآکار فاقت ایدوب رسول اکرم طرفنه واصل اولدق که صبح صادق اولمش وصلاة فجره شروع اولنمش مسجد شریفده رجال نسادن متمیز دکل ایدی الاجه قرانلق اولدیغندن بن دخی صفك برینه طوردم یانده طوران رجل بکا دیدیکه سن رجل میسك بن دیدمکه امرأه‌یم اول رجل بکا دیدیکه آردنده اولان نسا صفنده طور باقدمکه حجره‌لر طرفنده نساء صف اولمشلر یانلرینه واردم وطلوع شمس وقتنه قدر آنلر ایله اوطوردم چون کون طوغدی خاکپای رسول اکرمه یوزسورمك ایچون توجه ایتدم بندن اول برکیمسه کلدی السلام علیك یارسول الله دیدی رسول اکرم دخی وعلیك السلام ورحمة الله دیدیلر اول وقت رسول اکرمی بیلدم کوردم اوزرلرنده ایکی کهنه ازار وارکه

صدقاتی اعلام ایدوب تادوه زکاتنه کلنجه سویلدم ایتدی یاعمرو شمدی بزم یبانده کزوب اغاج اوتلیان وصویه واران طوارلریمزدن الینورمی دیدی نعم الینور دیدم ایتدی والله اکلزمکه بنم قومم بعد دار ایله وکثرت عددله بوکامطیع اوله‌لر دیدی یعنی مملکتلری ایراقدر وکندولری چوقلق طائفه‌در دشمندن قورقمازلر دیمك استردی عمرو ایدر برقاچ کون قپوسنده طوردم عبدالله اول بر قرنداشیله بولوشدی وبنم سوزلرمدن خبر ویردی اندنصکره اول قرنداشی بنی دعوت ایلدی ایچری کیردم آدمیلر قولمدن طوتدیلر صالیورك دیوامرایتدی قولومی صالیوردیلر ایلرو واردم اوتورمق استدم بنی اوتورمغه قومدیلر یوزینه بقدم بکا حاجتك نه‌در سویله دیدی بندخی مهرلی مکتوب شریفی صوندم مهرینی بوزوب مکتوب شریفی آخرینه دکین اوقودی اندن قرنداشنك النه ویردی اولدخی تمام اوقودی اما اوّل ملاقات ایتدیکم قرنداشی صکره بولوشدیغمدن ملایم ایدی اندن سؤال ایدوب ایتدی قریش طائفه‌سی بوکشی ایله نیجه ایلدیلر بکا خبر ویر بن ایتدم بعضیسی حسن رضا ایله وبعضیسی قلجله تابع اولدیلر وجمله خلق اسلامه رغبت ایتدیلر وحق تعالی حضرتلرینك هدایتی یتشوب هپ ادراك ایتدیلرکه اوّلدن ضلالتده ایمشلر جمله‌سی ایمانه کلدیلر سندن غیری کیمسه قالدیغی معلوم دکلدر اکر اسلامه کلمز ایسك بلمش اولکه سنك اوستکه عسکر کلور همان ایمانه کل خلاص اول وسنی قومك اوستنه ینه حاکم نصب ایلسون واوزرینه عسکر کلمسون دیدم ایتدی بوکون بنی قو وارکیت یارین ینه کله‌سك بندخی دونوب کتدم اوّل بولوشدیغم قرنداشنه واردم ایتدی یاعمرو اکر سلطنتی خوفی مانع اولمازایسه اومارمکه قرنداشم مسلمان اوله ایرته‌سی اولدی ینه واردم بنی بولوشدرمدیلر آخر عبدالله بنی کوندردی ایچری کیردم ایتدی سنك دعوت ایتدیکك نسنه‌یی فکر ایتدم اکر بن شمدی المده اولان نسنه‌یی برکشی‌یه تملیك ایدر ایسم انك خود عسکری بوراده بکا کاوب واصل اوله‌مز کلدیکی تقدیرجه بندن نسنه خیر ایده‌مز حال بویله اولنجه بن اکا اطاعت ایدر ایسم عرب طائفه‌سنك غایت ضعیفی اولمق لازم کلور دیدی ایمدی بن یارین چیقار کیده‌رم دیدم بنم کیده‌جکمی مقرر بیلدی دخی قرنداشیله بریره کلوب تنها مصاحبت ایلدیلر صباح اولدیغی کبی بکا آدم کونده‌روب ایکیسی بیله اسلامه کلدیلر ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی تصدیق ایتدیلر وبکا رخصت ویردیلر زکاة جمعنه باشلدم ومخالفت ایدنلرك اوستنه بکا عون ونصرت ایتدیلر دیوبیوردی . وبر مکتوب شریفی دخی یمامه صاحبی اولان هوذة بن علی‌یه ارسال اولنمشدر سلیط بن عمرو نام کیمسه ایله کوندرمشلر ایدی . صورت مکتوب شریف بودر :

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی هوذة بن علیّ سلام علی من اتبع الهدی واعلم ان دینی سیظهر الی منتهی الخف والحافر فاسلم تسلم واجعل لك ماتحت یدیك ﴾

زعفران رنکی دوکلمش و
اللرنده قابوغی صویلمش
برخرما شاخی وار اما جمال
پرکاللرینی کوردیکم کبی
وجودمه لرزه دوشدی
رسول اکرم حضرتلرینك
یاننده طوران کیمسه‌لردن
بری بنم حالمی کوروب
دیدیکه یارسول الله مها
بتکزدن شومسکینه خاتون
دترر بن رسول اکرم
حضرتلرینك آردنده طور .
مش ایدم یوزیمه نظر ایدوب
سعادتله بیوردیکه یامسکینه
علیك السکینه همان درونمده
اولان رغب کیتدی واندامه
مستولی اولان رعشه زائل
اولدی . بوقصه‌یی طبرانی
معجم کبیر نام کتابنده تخریج
ایتدی انتهی

مثنوی

که ظهور ایلر ایدی اول کل آل
خلعت سرخله خورشید مثال
بونی تحقیق بیل اول رشك سروش
اولدی حورا کبی هم سندس پوش
یعنی کم اینجه لطیف اطلس
کیدیلر دولنله پیغمبر
ابن عارب دیدی بورای منیر
نهی اولنمزدن اول لبس حریر
بورینوردی دخی اول مهپاره
زعفران ایله بویانمش جاره
کاهی اول تاج سر آل عبا
یوکدن ایلردی قباسك فرضا
بوقدر قدر ایله اول ذات شریف
مسجده اویله ایدردی تشریف

حاصل معنی بنم دینم یقین زمانده اقصای ممالك معموره یه دکین ظهور ایتسه کرکدر اسلامه کل سالم اول والك التنده اولان مملکتی ینه سکا تفویض ایدیم دیمکدر . روایت اولنسور که مذکور سلیط مهرلی مکتوبی کتوروب هوذه یه صوندقده اکرام وعزت ایدوب آلدی اوقودی مضمون شریفی معلوم اولنجه عذر وبهانه یه بشلدی ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه جواب یازوب طائفهٔ عرب سلطنت بندن کتدیکنی استمزلر بکا بوندن غیری برنسنه بیورتابع اولهیم دیدی وسلیطه برمقدار جائزه وخلعت ویروب کوندردی ونه ویردی ایسه سلیط جمله سنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه کتوردی وهوذه نك احوالندن خبر ویردی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکتوبنی اوقودیغی کبی بددعا ایدوب هلاك اولسون والنده اولان مال وملکی هلاك اولسون دیو بیوردی خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری فتح مکه دن دوندیکی زمانده هوذه هلاك اولدی دیو جبرائیل علیه السلام خبر کتوردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی یقین زمانده یمامه دیارنده بر کذاب ظهور ایدوب دعوای نبوت قیلسه کرکدر وبن انتقال ایتدکدنصکره قتل اولنسه کرکدر دیو بیوردی فی الحقیقه آز زمان کچمدن مسیلمة الکذاب ظهور ایدوب نبوت دعواسنی ایتدی صکره دن یمامه جنکنده قتل اولندی. وبر مکتوب شریفلری دخی شام ولایتنده غوطه دیدکلری موضعده اولان حارث بن ابی شمر غسانی یه ارسال اولنمشدر . صورت مکتوب شریف بودر :

﴿بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی الحارث بن ابی شمر سلام علی من اتبع الهدی وانی ادعوك الی ان تؤمن بالله وحده لاشریك له یبقی لك ملكك﴾

بو مکتوب شریفی شجاع بن وهب نام کیمسه ایله ارسال بیورمشلردر وبرمکتوب دخی ایله حاکمی اولان یوحنة بن رؤبه یه یازمشلردر اول زمانده که تبوکده کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ملاقات ایدوب خراج کتوردی وصلح ایلدی . صورت مکتوب شریف بودر :

﴿بسم الله الرحمن الرحیم هذه امنة من الله ومحمد النبی رسول الله لیوحنة بن رؤبة واهل ایلة اساقفتهم وسائرهم فی البر والبحر لهم ذمة الله وذمة النبی ومن کان معه من اهل الشام ومن اهل الیمن ومن اهل البحر فمن احدث منهم حدثا فانه لایحول ماله دون نفسه وانه طیب لمن اخذه من الناس وانه لایحل ان یمنعوه مایریدونه ولاطریق یریدونه من بر او بحر﴾

بو مکتوب شریف عهدنامه درکه یوحنه یه وایله خلقنك رئیسلرینه وغیریلرینه بر وبحرده اول طائفه دن کیم وار ایسه جمله سنه ودخی یوحنه یه تابع اهل شامدن واهل یمندن واهل بحردن کیم وار ایسه انلره عهد وامان ایچون ویرلمشدر من بعد ذمیلردر . اما شویله که بریسی برمنکر فعل ایشلیه بربدعت پیدا ایلیه مالیله قورتلماز ومالی حلالدر هرکیم آلور ایسه وشویله که کندی حاللرنده اولهلر کیمسه مرادلرینه

اول سیه جامه ده اول پاك جهان
آب حیوان ایدی ظلمتده نهان
قره شاله کیزبجك آیینه وش
بولوته کیردی صانورلردی کونش
کچوب اول قاشلری یاحرابه
لطفله دیرلر ایدی اصحابه
بن قولم قوللرك اسبابی بودر
هم عبودیتك آدابی بودر
بو تفاصیلی که میرك مرقوم
ثابت ایتمش دخی احیاء علوم

صلی الله علیه وسلم

الحدیث الرابع عشر

(حدثنا قتیبة بن سعید اخبرنا بشر بن المفضل عن عبدالله ابن عثمان بن خثیم عن سعید ابن جبیر عن ابن عباس) مصنف بیورر بو حدیث شریفی ابن عباسدن اوچ واسطه ایله قتیبه بزه خبر ویردی (قال) ابن عباس بیوردی (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم سعادتله بیوردی (علیکم بالبیاض من الثیاب یامعاشر الامة) سز ثوبلرك بیاضنه ملازمت ایلیك (لیلبسها احیاؤکم) حیاتده اولانلریکز بیاض اثواب کیسون (وکفنوا فیها موتاکم) دخی وفات ایدنلریکزی بیاض ایله تکفین ایدك (فانها) تحقیق بیاض اولان اثواب (من خیر ثیابکم) سزك ثوبلریکزك ایولرندندر

ویوللرینه مانع اولمیه بروبحردن قنده استرلر ایسه کیده‌لردیمکدر. وبومکتوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اذن شریفلریله جهیم بن الصلت وشرحبیل بن حسنه‌نك مکتوبیدر دیمشلردر. برمکتوب دخی جربا وازرج خلقی تبوکده کلوب خراج کتوردکلری زمانده‌انلره عهدنامه یازلمشدر. صورت مکتوب شریف بودر:

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم هذا کتاب من محمد النبی رسول الله لاهل ازرج انهم آمنون بامان الله وامان محمد وان علیهم مائة دینار فی کل رجب وافیة طیبة والله کفیل علیهم بالنصح والاحسان الی المسلمین ومن لجاء الیهم من المسلمین من المخافة ﴾

بونك دخی محصلی ازرج حلقنه امان ویروب هررجب آینده یوز التون ویرمك شرط ایدوب واهل اسلامله حسن معامله قیلمق اوزره عهد ایلمکدر. وحسین بن عبدالله بن ضمیره‌دن اولدخی باباسندن واول جدندن روایت ایتمشلردرکه بر کون فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری ضمیره‌نك والده‌سی یانه اوغرادی کوردیکه خاتون طورمیوب اغلر ایتدی نیچون اغلرسك آجیسك یوقسه چپلاقیسك دیو بیوردی اول ایتدی یارسول الله اوغلومی بندن آیردیلر انکیچون اغلرم اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امر ایلدیکه اوغولی انادن آیرمیه‌لر وآدم کونده‌روب ضمیره‌یی آلان کیمسه‌یی کتورتدی وضمیره‌یی آندن صاتون آلدی ابن ابی ذوئب رضی الله عنه ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بویله ایتدکدنصکره حضور شریفلرنده بر مکتوب وار ایمش اول مکتوبی بکا اوقوتدی وصورت مکتوب شریف بودر:

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله لابی ضمیرة واهل بیته ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اعتقهم وانهم اهل بیت من العرب ان احبوا اقاموا عند رسول الله وان احبوا ارجعوا الی قومهم فلایعرض لهم الابحق ومن لقیهم من المسلمین فلیستوص بهم خیرا ﴾

بومکتوب شریف ابوضمیره‌یه واهل بیتنه عتاق نامه‌در وآنلر طائفهٔ عربدن بشقه براهل بیتدر کیمسه‌نك اسیری دکلدردر اکر استرلر ایسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده طوره‌لر استرلر ایسه کندی طائفه‌لرینه کیده‌لر بغیر حق کیمسه بونلری انجتمیه ومسلمانلردن راست کلان کیمسه رعایت ایلیه دیمکدر. وبر مکتوب شریفلری دخی دومة الجندل حاکمیله مصالحه واقع اولدقده صلح نامه یازلمشدر. وبرمکتوب دخی عداء بن خالده قول صاتدقده یازلمشدر * صورت مکتوب شریف بودر:

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم هذا ما اشتری العداء بن خالد بن هوذة من محمد رسول الله اشتری عبدا اوامة لاداءله ولاغائلة ولاخبیثة بیع المسلم المسلم ﴾

حاصل معنی مذکور عدایه براسیر بیع ایدوب الینه تمسك ویرمشلرکه مزبور اسیرده مرض یوقدر وغائله یوقدر وایلك دکلدر. وغائله‌دن مراد بومقامده قاچغونلق واوغریلق وزاریلك دیمشلر حاصلی بوذکر اولنان عیوبدن بریدردیمك اولور

یعنی رسول اکرم حضرتلری یشیل اولان اثوابه دخی اشارت بیوردیلر زیرا یشیل لباس اهل جنتدر بناء علی ذلك بیاض اولان ثیاب سزك ثوبلریکزك ایولرندندر بیوردیلر

﴿ الحدیث الخامس ﴾

— عشر —

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا عبدالرحمن بن مهدی اخبرنا سفیان عن حبیب بن ابی ثابت عن میمون بن ابی شبیب عن سمرة بن جندب) مصنف بیورر بو حدیث شریفی سمره‌دن درت واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبر ویردی محمد بن سیرین بیوررکه سمره حضرتلری صدوقدر ورسول اکرمدن چوق حدیث حفظ ایتمشدر اللی سکز تاریخنده بصره‌ده وفات ایتمشدر رضی الله تعالی عنه (قال) سمره بیوردی (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم بیوردیلر (البسوا البیاض) بیاض ثوبلرکیك یامعشر المسلمین (فانها) تحقیق بیاض اثواب (اطهر) زیاده پاکدر (واطیب) زیاده کوزلدر (وکفنوا فیها موتاکم) دخی میتلریکزه بیاض اولان ثیابدن تکفین

ورسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك بو مكتوبلرى معاملاتده شاهد طوتمق مشروع ايديكنه دليلدر ديمشلردر. اما بودخى واقع اولمشدركه بيع ايتديلر شاهد طوتمديلر وشرا ايتديلر ومبارك جبه‌لرينى بريهودى‌يه رهن قوديلر شاهد طوتمديلر حاصل كلام بودركه معاملاتده شاهد طوتمق خوبدر صوكنده نزاعدن سالم اولور اما واجب نسنه دكلدر اكر واجب اولايدى فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى هربار شاهد طوترلر ايدى باوجود رهن خصوصى مظنهٔ نزاع ايكن انده‌ده ترك ايتمشلردر واول فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك امراسى بونلردركه ذكر اولنور . بازان سامانكه بهرام اولادندن ايدى آنى يمن ولايتنه اميرنصب ايتمشلردر ملوك عجمدن اولا اسلامه كلان واسلامده يمن ديارينه اولانصب اولنان اميربودر. وخالد بن سعيدى صنعا شهرينه اميرنصب ايتمشلردر . و زياد بن لبيدى حضرت موت قبيله‌سنه امير نصب ايتمشلردر. وابوموسى الاشعرى‌يى زبيد وعدن مملكتلرينه اميرنصب ايتمشلردر. ومعاذ بن جبل حضرتلرينى جند ولايتنه اميرنصب ايتمشلردر وابو سفيانى نهران ديارينه امير ايتمشلردر . و اوغلى يزيدى تيم قبيله‌سنه امير ايتمشلردر . وعتاب بن اسيدى مكه شهرينه امير نصيب ايتمشلردر . وسكزنجى سنه‌ده اميرالحج دخى ايتمشلردر. وعلى بن ابى طالب رضى الله تعالى عنه حضرتلرينى يمن قضاسنه مولى قيلمشلر ايدى . وعمرو بن العاصى عمان مملكنه واعمالنه امير ايتمشلر ايدى . وسابقا اشارت اولنان اوزره طقوزنجى سنه‌ده حضرت ابى بكر الصديق اميرالحج نصب ايتمشلر ايدى . چيقوب حجاجله كيتدكدن صكره رسول الله صلى تعالى عليه وسلم وحضرتلرى بو ييلدنصكره مشركلر حج ايتمسونلر وبيت شريفى عادت جاهليه اوزره كيمسه‌عريان طواف ايتمسون ديو بر امر يازوب حضرت على رضى الله عنهك الينه ويرديلر . وارمناده حجاج ايچنده بو امرى اوقو ديو بيورديلر. حضرت على دخى چيقوب عرج ديدكلرى موضعده حضرت ابى بكره يتشدى ياعلى اميرميسك يوقسه رسول ميسك ديدى حضرت على ايتدى يا ابابكر رسولم بنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ارسال ايتديكه خلق آراسنده امر شريفنى اوقويم بوييلدنصكره مشركين حج ايتميه‌لر وعريان طواف ايتميه‌لر ديدى. رافضيلر بورادن ضلالته دوشمشلردركه اولزمانده ابوبكرى عزل ايدوب حضرت على‌يى يرينه نصب ايتمشدى ديرلر اما عبث هرزه سويلرلر حضرت ابى بكر معزول دكل ايدى وحضرت على همان ذكر اولنان خدمت ايچون ارسال اولنمشيدى روافض خذلهم الله كذب وافترا ايدرلر هزار نامعقول هذيان اخترا ايتمشلردر بريده بوسوزلريدر. وذكر اولنان امرادن غيرى جمع صدقات ايچون صحابهٔ كرامدن دخى چوق كيمسه‌يى مولى قيلمشلردر . اما اطراف ممالكه ارسال بيوردقلرى ايلچيلر بونلردركه ذكر اولنور . روايت اولنوركه تاريخ هجرتك يدنجى سنه‌سى محرمنده بركونده آلتى كيمسه‌يى آلتى جانبه ارسال ايتمشلردر. قاضى عياض رحمة الله عليه شفاسنده امام واقديدن نقل ايتمشدركه

ايليك بعض مشايخ ديديلركه رسول اكرم حضرتلرى حال حياتده ووقت مماتده امتنه بياض ثوبله امر بيوردقلرينك حكمتى بودركه ميت جمعيتكاه ملائكه‌يه توجه صددنده اولوب نته‌كيم مجلس عالى‌يه حاضر اولان كمسنه‌يه بياض ثوب افضل اولديغى كبى ميته دخى بياض كفن افضلدر وحال حياتده بياض ثوب موتى مذكردر آنكچون افضلدر دخى بياضده حباثتك اثرى زياده ظاهر اولمغله نظافته سببدر وبياضك لونى خلقتى اوزره باقيدر زيرا حضرت الهك خلق ايتديكى شيئى تغيير مستحسن دكلدر مكر تغييرى مستحسن اولديغنه دليل وارد اوله قص شارب ونسوان الارينه قنه قويدقلرى كبى

الحديث السادس عشر

(حدثنا احمد بن منيع اخبرنا يحيى بن زكريا بن ابى زائدة اخبرنا ابى عن مصعب بن شيبة عن صفية بنت شيبة عن عائشة رضى الله تعالى عنها) مصنف بيورر بو حديث شريفى حضرت عائشه‌دن درت واسطه ايله احمد بن منيع بزه خبر ويردى

ارسال اولنان كيمسه‌لرك هربرى نه طائفه‌يه كوندرلدى ايسه اول طائفه‌نك لسانى كندويه فتح اولندى اول دلدن سويلكه بشلدى ديمشدر اول كوندردكلرى ايلچى عمرو بن اميهٔ ضمريدركه حبشه ملكى اولان نجاشى‌يه ارسال اولنمشيدى ايكى مكتوب شريف ويرمشلر ايدى برنده يازيلان نجاشى‌يى اسلامه دعوت ايدى وبريده ام حبيبه‌يى كنديلره تزويج ايديويرمك ايدى عمرو مكتوبلرى صونديغى كبى نجاشى آلوب كوزلرينه سوردى وتواضعا تختندن اينوب يرِ اوستنه اوتوردى وديار حبشه‌ده اولان صحابهٔ كرام محضرنده كلمهٔ شهادت كتوروب مسلمان اولدى اكر قادر اولايدم خدمت شريفلرينه واررِدم ديدى اندن مكتوبلرى براغاج حقه‌نك ايچنه قويوب صاقلدى ومادامكه بومكتوب شريفلر حبشه اراسنده‌در انلردن خير وبركت زائل اولماز ديدى . ودحية بن خليفه‌يى روم پادشاهنه مكتوب شريفله كوندروب دين اسلامه دعوت ايتمشلر ايدى هرقل قصد ايتمشيديكه اسلامه كله طائفهٔ روم رضا ويرمديلر وهرقل زوال سلطنتدن خوف ايدوب هدايت ميسر اولمدى . وعبدالله السهمى‌يى كسرايه كوندرمشلر ايدى . وحاطب بن ابى بلتعه‌يى مقوقسه كوندرمشلر ايدى . وشجاع بن وهبى بلقاملكى اولان حارث بن ابى شمره كوندرمشلر ايدى . وسليط بن عمروى هوذه‌يه وثمامة بن اثاليه كوندرمشلر ايدى ثمامه‌يه هدايت ميسر اولوب اسلامه كلدى ذكر اولنان آلتى كيمسه كه بركونده ارسال اولنمشلر ايدى بونلردركه بيان اولندى . وعمرو بن العاصى عمان پادشاهلرى اولان حيفر وعبد آدلو قرنداشلره ارسال ايتمشلر ايدى ايكيسنه‌ده هدايت ميسر اولوب ايمانه كلديلر . وعلاء ابن الحضرمى‌يى بحرين پادشاهى اولان منذر بن ساوى‌يه كوندرمشلر ايدى اولدخى ايمانه كلمشدر . ومهاجر بن ابى اميه‌يى يمن بكلرندن حارث بن كلاله كوندرمشلر ايدى وابوموسى الاشعرى ايله معاذ بن جبلى تبوك غزاسندن دونشده يمن ديارينه ارسال ايتمشلر ايدى اولزمانده اكثر اهل يمن اسلامه كلمشلردر انلردنصكره حضرت على ابن ابى طالبى كوندرمشلر ايدى حجة الوداعده ملاقات ايلديلر . وجرير بن عبدالله‌ى ذى الكلاع وذى عمرو ديدكلرى يمن بكلرينه ارسال ايتمشلر ايدى مزبورلره هدايت ميسر اولوب اسلامه كلمشلردر وجرير دخى انلرده ايكن فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى سعادتله دار آخرته انتقال ايتمشدر . وعمرو بن اميهٔ ضمرى مسيلمة الكذابه مكتوبله ارسال اولنمش ايدى وقيصر بكلرندن فروة بن عمروى دين اسلامه دعوت ايچون كوندرلمش ايدى مزبور فروه ايمانه كلدى ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ايمان كتورديكنى مكتوبله اعلان ايتدى وخدمت شريفلرينه برآت وبرقاطر وبرحمار وبر قاچ پاره قماش وبر آلتونلو قفتان كوندردى وهدايايى مسعود بن سعد نام كيمسه ايله كوندرمش ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اول كيمسه‌يه اون ايكى وقيه كمش ويردى ووقيه ديو قرق درهمه ديرلر* وجمع صدقات ايچون ارسال اولنان كيمسه‌لر تاريخ هجرتك طقوزنجى ييلنده

(قالت) حضرت عائشه بيوردى (خرج رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ذات غداة) رسول اكرم صباح وقتى سعادت خانه‌لرندن طشره چيقديلر (وعليه مرط من شعر اسود) اوزرلرنده سياه قيلدن طوقنمش ازار اولديغى حالده مرط ميمك كسرى ورانك سكونيله ازار ديمكدر ديدى ابن العربى كرك ابريشمدن كرك صوفدن كرك كتاندن اولسون اما بومقامده ذكر اولنان مرط سياه قيلدن طوقنمش ايدى حتى بخارى ومسلم روايت ايتديلركه رسول اكرم حضرتلرينك برسياه كساسى وار ايدى كاهى كيوب بن عبد عاجزم عبدلر كبى كيه‌رم ديو بيوررلر ايدى صلى الله تعالى عليه وسلم

الحديث السابع عشر

(حدثنا يوسف بن عيسى أخبرنا وكيع اخبرنا يونس ابن ابى اسحق عن ابيه عن الشعبى عن عروة بن المغيرة ابن شعبة عن ابيه) مصنف بيورر بو حديث شريفى مغيرة بن شعبه‌دن درت واسطه ايله يوسف بن عيسى بزه خبر ويردى مغيرة بن

غزهٔ محرمده کوندرلمشلردر خصوص مزبور ایچون عیینة بن حصن فزاری بنی تمیم قبیله‌سنه کوندرلمشدر. وبریده وبعض قولده کعب بن مالکی اسلم وغفار قبیله‌لرینه کوندرلمشدر. وعباد بن بشر سلیم ومزینه قبیله‌لرینه کوندرلمشدر. ورافع بن مکیث جهینه قبیله‌سنه کوندرلمشدر. وعمرو بن العاصی فزاره‌یه کوندرلمشدر. وضحاك بن سفیان بنی کلاب قبیله‌سنه کوندرلمشدر. وبشر بن سفیان وبعض قولده نجام عدوی بنی کعب طائفه‌سنه کوندرلمشدر. وعبدالله بن اللتبیه ذنبان قوعنه کوندرلمشدر. وسعد هذیم قومندن برکیمسه دخی کندی طائفه‌سنه کوندرلمشدر

فصل سابع

اول حضرتك مؤذنلری وخطیبلری وشعراسی وحادی‌لری بیاننده‌در . شویله معلوم اوله که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك درت مؤذنی وار ایدی بریسی حضرت بلال حبشیدر که ابوبکر الصدیقك معتقیدر اوّل اذان اوقویان حضرت بلالدر . روایت اولنمشدر که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن جهادك ثواب وفضیلتنی اشتمش ایدی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن نصکره اذاندن فراغت ایدوب جهاده مشغول اولمق استدی حضرت ابی بکر الصدیق رضی‌الله عنه منت ایدوب کندی زماننده دخی اذان اوقوتدی. بعض روایتده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن نصکره خلفاء اربعه‌یه اذان اوقومدی همان برکره حضرت عمر رضی‌الله عنه شامی فتح ایتدیکی زمانده چیقدی اذان اوقودی صحابهٔ کرام بلالك اذانتی اشیدنجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی آکدیلر حتی شولقدر آغلایوب ناله وزاری ایتدیلر که طاغ وطاشی حرکته کتوردیلر رضی‌الله تعالی عنهم اجمعین تاریخ هجرتك اون یدنجی یلنده دیارشامده وفات ایتمشدر سنّ شریفی آلتمشدن زیاده ایدی بعضیلر دمشقده وبعضیلر حلبده مدفوندر دیدیلر. بریسی دخی عمرو بن ام مکتوم حضرتلریدر که اعمی ایدی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرندن مقدم مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایدنلردندر . بری دخی سعد بن عائددر که قباناحیه‌سنده پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه اذان اوقومشدر بعضیلر قولنجه انده اوقویان سعد بن عبدالرحاندر دیمشلر ومکة‌الهده ایکن مؤذنی ابو محذوره ایدیکه اسمی اوس بن معیر ایدی اللی طقوز تاریخنده مکة‌الهده وفات ایلمشدر رضی‌الله عنهم

وشعراسی اوچ کیمسه‌در. بریسی کعب بن مالکدر بریسی دخی عبدالله بن رواحه‌در. بریسی دخی حسان بن ثابتدر کفارك شعراسی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی حاشا هجو ایتدکجه بونلر جواب ویروب انلرك هذیانات واسنادلرینی دفع ایدرلردی خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت حسانه دعا ایدوب « اللهم ایده بروح القدس » دیو بیورمشدر. روایت اولنورکه حضرت جبرائیل علیه السلام حسانه یتمش بیتده معاونت ایلمشدر وحدیث شریفده وارد اولمشدر که « ان جبرائیل

شعبه بیورر (ان النبی صلی‌الله تعالی علیه وسلم) تحقیق رسول اکرم (لبس جبة رومیة) جبهٔ رومیه کیدیلر جبه جیمك ضمی و بانك تشدیدیله ایکی قات دیکلمش ثوبدرکه ماینه پنبه وضع اولنمش اوله صوفدن اولدقه برقات اولور اما بزم دیارلریمزده ایکی قات پنبه‌لی‌یه حرقه تعبیر اولنور برقات اولورسه جبه تعبیر اولنور بو اصطلاح جدیددر جبهٔ رومیه جبهٔ شامیه دیمکدر (ضیقة الکمین) مغیره بیوردیکه رسول اکرمك کیدکلری جبهٔ رومیه‌نك یکلری طار ایدی امام بخاری بیوردیکه رسول اکرم بو جبهٔ رومیه‌یی کیدکلری وقتده سفرده ایدی زیرا مغیره بیوردیکه رسول اکرمله سفرده ایدم بکا دیدیلرکه یامغیره صویك وارمی بن نعم یارسول‌الله دیدم راحله‌دن نزول ایدوب بندن مستور اولدقدنصکره کلدیلر المده اولان مطره‌دن بن صودوکدم رسول اکرم یوزینی والنی غسل ایتدیلر اوزرلرنده صوفدن برجبهٔ رومیه وار ایدی قوللرینی جبه‌نك یکلرندن چیقارمق مراد ایتدیلر ممکن اولمدی

مع حسان مانافح عنى » ديو بيورلمشدر. يعنى تحقيقا جبرائيل عليه السلام حسانله در مادامكه حسان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن كفارك كلامن دفع ايلر ديمكدر مراد كفارى هجو ايدوب شعرلرينك جوابنى ويرمكدر حسان رضى الله عنه يوزيكرمى بيل عمر سورمشدر وكندى باباسى ثابت وجدى منذر وباباسنك جدى حرام جله‌سى يوز يكرميشر بيل عمر سورمشلر ايدى اللى درت سنه سنده وفات ايلمشدر . وخطيبى ثابت بن قيس بن شماس ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بونك ايچون اهل جنتدر ديو شهادت ايلمشدر اول حضرتك وانصار قومنك خطيبلرى ايدى عامه غزاسنده شهيد اولمشدر .

حاديلرى درت كيمسه ايدى . بريسى مذكور عبدالله بن رواحه ايديكه سفرلرده اول حضرتك اوكنجه حدا ايلردى يعنى آوازايله خوب بيتلر اوقور ايدى دوه‌لرى شوق وحركته كتورر ايدى برى دخى عامر بن الاكوع ايدى خيبر غزاسنده شهيد اولمشدر . برى دخى انجشه ايديكه برسياه قولدر غايت خوب حدا ايلردى حضرت انسدن مرويدركه براء بن مالك ارلره حدا ايلر ايدى وانجشه خاتونلره حدا ايلردى واشعار اوقوردى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى انجشه‌يه « رويدك رفقا بالقوارير » ديو بيوردى. يعنى خاتونلر يانجه آواز ايلمكدن انجشه‌يى منع ايلدى بعضيلرى ايتديلر بوندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مراد شريفى آواز واشعار دكلمكدن خاتون طائفه‌سنك كوكلرينه هوا كلمسون ديمك ايدى ديديلر بعضيلر دخى ايتديلر دوه‌لر آواز اشيدنجه تيز تيز يورومكه باشلارلر خواتين طائفه‌سى سرعت حركته تحمل ايده‌مزلر آنكيچون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى قواريرله تعبير بيوردى قواريرشيشه‌لر ديمكدر مراد خاتونلر شيشه‌لر كبيدر دوه‌لرى قتى سورمه انلره انكسار كلمسون ديمك ايدى ديمشلردر

فصل ثامن

فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك آلات حربى بياننده در شويله معلوم اوله‌كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك طقوز قليجى وار ايدى برينك آدى مأبور ايدى اول مالك اولدينى قليج بوايدى ومدينه‌يه هجرت ايتدكده كوتورديكى قليج بو قليج ايدى ديمشلردر. برينك دخى آدى عضب ايدى بدر غزاسنه تشريف بيوردينى زمانده سعد بن عباده كوندرمش ايدى. برينك آدى ذوالفقار ايدى اولدن عاصى بن منبه آدلى كافرك قليجى ايدى بدر غزاسنده كافر قتل اولنوب قليجى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه واصل اولدى بو قليج جمع جنكلرده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن آيرلمز ايدى وپاشلغى ودپلكى وخلقه‌لرى وتوقه‌لرى وجب راستى كمشدن ايدى . برينك دخى آدى قلعى ايدى وقلع ضم قافله وفتح لامله بريردركه مذكور قليج اورادن كلمش ايدى . برينه

زياده طار اولمغله جبه‌نك اسفللرندن مبارك قوللرينى چيقاروب جبه‌يى اوموز- لرى اوزرينه براقوب آبدست الديلر * امام مالك واحمد وابو داود بيوردى- يلركه بوسفر تبوك غزاسى ايدى وابو داود بيورديكه بو آبدست صباح نمازيچون ايدى حتى امام مسلم مغيره‌دن روايت ايتديكه رسول اكرم آبدست آلوب جماعت محلنه توجه بيورديلر كورديلركه ناس عشرهٔ مبشره‌دن عبدالرحمن بن عوفى امام ايتمشلر رسول اكرم واردقده مغيره ديديكه عبدالرحمانى امامتدن چكمك استدم رسول اكرم انجتمه بيورديلر ركعت اخيره‌ده رسول اكرم ادراك ايتديلر عبدالرحمن سلام ويردكده رسول اكرم نمازينى اتمام ايتديلر ميرك شاه بيوررركه بوحديثك فوائدندن برى بودركه كفار ديارندن كلان ثيابله انتفاع جائزدر نجاستى متحقق اولمدقجه دخى قرطبى بيوررركه ميته‌نك صوفى پاك اولديغنه اشارت واردر زيرا جبهٔ معهوده صوفدن وشاميه ايدى اووقتده شام دار كفر ايدى وكفره‌نك

دخی بتار دیرلر ایدی . برینه دخی حتف دیرلر ایدی . برینه دخی مخذم دیرلر ایدی . برینه دخی رسوب دیرلر ایدی . برینه دخی قضیب دیرلر ایدی ومبارك جبه‌لری یدی ایدی . برینه ذات الفضول دیرلر ایدی اوزون جبه ایدی بدرغزاسنده سعد بن عباده کوندرمش ایدی وبوجبه‌درکه ابوالشحم آدلو یهودی‌یه رهن قویوب برمقدار قرض آرپه آلدیلر وبریله قدر مدیون اولدیلر . بری‌دخی ذات‌الحواشی . بری‌دخی ذات الوشاح . بری دخی‌سغدیه ایدی. روایت اولنورکه بوسغدیه دیدکلری جبه اول جبه‌در حضرت داود علی نبینا وعلیه السلام جالوتی قتل ایتدیکی زمانده کندینك مبارك آرقه‌سنده ایدی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی قینقاع طائفه‌سندن آلمش ایدی . برینه دخی فضه دیرلرایدی. بونی دخی اول طائفه‌دن آلمشلر ایدی . برینه دخی بتراء دیرلر ایدی قیصه‌جق جبه ایدی . برینه دخی خرنق دیرلرایدی احد غزاسنده فخر کائنات علیه‌افضل الصلوات حضرتلری ایکی‌جبه کیمش ایدی بریسی ذات‌الفضول بریسی فضه‌ایدی وخیبر غزاسنده دخی‌ایکی‌جبه کیمشلرایدی بریسی ذات‌الفضول بریسی سغدیه‌ایدی مبارك یایلری آلتی قبضه ایدی . بریسنه زوراء دیرلر ایدی و اوچی بنی قینقاع غنیمتندن ایدی . انلرك برینه روحاء . برینه صفراء . برینه شوحط دیرلر ایدی . وبر یایلرینك آدی دخی کتوم ایدی احد کونده اوفاندی دخی قتاده آلدی. برینه دخی سداد دیرلر ایدی * وبردانه ترکشلری وار ایدیکه باغی قایشدن ایدی اوچ دانه حلقه‌سی و صویه‌سی کمشدن ایدی * واوچ قلقانی وارایدی. برینه زلوق‌دیرلر ایدی. بریسنه فتق دیرلرایدی. بریسی‌دخی برقلقان ایدیکه ارمغان کتورمشلر ایدی اوزرنده برطوشانجل شکلی وار ایدی بعضیلر قوچ صورتی وار ایدی دیمشلردر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری‌مبارك‌الینی اول‌صورتك‌اوستنه قودی دخی صورت محو اولدی اثری قالمدی دیمشلردر * ودرت کوندری وار ایدی . برینه مثوی. برینه مثنی دیرلر ایدی . وایکیسنك آدلری معلوم اولمامشدر * وایکی حربه‌سی وارایدی. بریسی بیوك حربه ایدی بیضاء دیرلر ایدی . بریدخی کوچك حربه ایدی اکا عنزه دیرلر ایدی صحراده نماز قیلدیغی‌زمانده اوکنه دیکرلرایدی. وایکی مغفری‌وارایدی. برینه سبوغ. برینه موشح‌دیرلر ایدی بوذکراولنان آلات حرب وقتال ایدی بونلردن غیری‌دخی اسبابدن برفسطاطلری وار ایدی فسطاط دیو برنوع چادره دیرلرکه اول دیارده استعمال اولنور وبرمحجنلری وار ایدی ومحجن دیدکلری بر اکری باشلی چوماقدر دوه‌یه بندکلری زمانده اوکلرینه آصارلرایدی وبرعصالری وبرسردسته‌لری وار ایدی. وبرقاچ‌قدحلری وار ایدی وقدحدن مراد شول‌اوسکره‌لردرکه انلردن صو وشربت‌ایچیلور. برینه‌ریان. برینه مغیث دیرلرایدی . برینك دخی اوچ یرندن کوش زنجیرجکلر باغلانمش‌ایدی . بریسی دخی اغاجدن‌ایدی . بری صرچه‌دن‌ایدی وبرچناقلری وارایدی طاشدن

مأکولاتی میته ایدی بوحدیثك فوائدندن بری دخی بودرکه صوف کیمك جائزدر لکن امام مالك بیوردیکه صوفدن غیری ثوبی اولان کمسنه صوفی ترك ایتمك اولادر زیرا زهد ایله شهرتی متضمندر وبوحدیثك‌فوائدندن بری سفرده‌یکی‌طار ثوب کیمك مستحبدر زیرا حضرده اصحاب کرامك ثوبلرینك یکی‌واسع‌ایدی لکن‌صغوفدن محافظه‌ایچون یکی‌طارثوب کیمك جائزدر اما اثوابك یکلرینی افراطله بول ایتمك بدعتدر صاحب نتف دیدیکه‌یك‌برقاریش‌مقداری بول‌اولمق کرکدرزیاده‌سی بدعتدر

﴿ باب ماجاء فی عیش رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

بوباب رسول‌اکرم‌حضرتلرینك عیشلری حقنده وارد اولان احادیث بیاننده‌در تاج الاسامی نام کتابك صاحبی دیدیکه عیش سبب حیات اولان شیٔ دیمکدر

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا قتیبة بن سعید حدثنا حماد بن زید عن ایوب السختیانی عن محمد

يونلمش ايدى مخضب ديرلردى وبر باقر طاسلرى وارايدى وبرصوقابى وارايديكه اكا صادره ديرلر ايدى وبر قاب دخى وار ايدى توجدن ايدى ايچنده غسل ايدرلردى وبرياغ قويه‌جق قاب وار ايديكه طائفهٔ عرب اكا مدهن ديرلر ايچنه برپاره زيت ياغى ياخود كل ياغى يا بومقوله برياغ قويارلر دخى كنديلره سوررلر ايدى وبرظرف ايچنده آيينه‌لرى ومقراضلرى ومسواكلرى وارايدى وبرطراقلرى وارايديكه دكز بغه‌سى قابندن ايدى وبرسورمه‌دانلرى وارايدى اويقويه‌واره‌جق زمانده مبارك كوزلرينك هر برينه اوچركره سورمه چكرلردى وبر تيموردن خاتملرى وار ايدى اوستنه كموش قاپلانمشيدى وايكى اولچكلرى وار ايديكه اول ديارده برينه صاع ديرلر وبرينه مد ديرلر وبرسريرلرى وار ايدى اياقلرى ساج ديدكلرى اغاجدن ايدى وبركموشدن خاتملرى وار ايديكه قاشى دخى كموشدن ايدى اوستنه محمد رسول‌الله قازلمشيدى . روايت ايدرلركه خاتمى اول صاغ اللرينه طاقارلردى صكره‌دن صول اللرينه طاقاغه باشلاديلر وبرقطيفه‌لرى وار ايدى قطيفه ديدكلرى بر خاولى بزدر اوست قفتانى ايدرلر ابريشمدن اولان قطيفه دكلدر. وبر دريدن دوشكلرى وار ايدى يوك يرينه ايچنه ليف طولمشيدى. وايچ ادكلرى وار ايدى مقوقس كوندرديكى هدايادن ايدى واوچ جبه‌لرى وارايدى . برى يشيل سندسدن ايدى جنكده كيرلردى . برآق عمامه‌لرى . برسياه عمامه‌لرى . بر ردالرى وار ايدى صلى الله تعالى عليه وسلم وعلى آله واصحابه اجمعين

فصل تاسع

پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك آتلرى ودوه وسائر طوارلرى بياننده‌در، شويله معلوم اوله‌كه رسول اكرم ونبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك برقاچ آتى وار ايدى غزا ايچون بسلنور ايدى . برينه سكب ديرلر ايدى معناسى غايت اشكن ديمكدر اول مالك اولديغى آت بو ايدى رنكى ياغز و بعضيلر سياه ايدى ديمشلردر وآلنى صقر ايدى واياقلرى سكل ايدى صاغ اياغى سكل دكل ايدى . برينه دخى مرتجز ديرلر وكشنديكى زمانده صوتى كوزل ايدى آنكچون مرتجز ديمشلر ايديكه لونى بياض ايدى . برينه دخى ظراب ديرلر ايدى فروة بن عمر الجزامى پيش كش ويرمش ايدى . برينه دخى لحيف ديرايدى بيوك وسمز آت ايدى كوياقويروغى يريوزينى اورترايدى انكچون لحيف دينلمش ايدى بونى ربيعة بن ابى البراء پيش كش ايتمشيدى . برينه دخى لزاز ديرلرايدى بونى مقوقش كوندرمش ايدى . برينه دخى ورد ديرلر ايدى آل آت ايدى براعرابيدن يكرمى دوه‌يه صاتون آلمشلرايدى . برينه دخى سبحه‌ديرلر ايدى سكرتديكى زمانده اوك آياقلرينى كوزل آتديغيچون يوز لجه تشبيه ايدوب سبحه دينلمشيدى اصل سايح يوز كج ديمكدر صكره‌دن بو مقوله آته اطلاق اولنمشدر پس بوذكر اولنان يدى آتده اتفاق واردر كيمسه‌نك بونده نزاعى يوقدر امابعضيلر قتنده بن سيرين) مصنف بيورر بو حديثى محمد بن سيرينده ايكى واسطه ايله قتيبه بزه خبرويردى مذكور محمد بن سيرين جليل القدر تابعيدر حضرت انسك غلاميدر مكاتب طريقيله ازاد ايتمشدر ائمهٔ سته مشايخندندر خوش لقا ولطيفه كوى وتعبير رؤياده بى نظيردر التى اولادى وارايديكه هر برى محدثلردر محمد سعيد انيس يحيى حفظه كريمه حكايت اولنوركه صاحبة الجمال بر خاتون وارايدى ابن سيرينى كندويه دعوت ايتدكده ابن سيرين امتناع ايدوب واقعه‌سنده كورديكه بر صبيح الوجه كمسنه كلوب اغزينه بزاقنى القا ايلدى وبيوردىكه يا ابن سيرين بن يوسف بن يعقوبم سن بكا عقتده شريك اولدك بعد اليوم رؤيا تعبيرنده دخى بنم ايله شريك اول بيوردى چون ابن سيرين خوابدن بيدار اولدى كندوبى تعبير واقعه‌ده سر افراز بولدى حتى تعبيراتى كتابلرده مسطور ومشهوردر يوز اون تاريخنده وفات ايتدى رحمه الله تعالى (قال) ابن سيرين بيوردى (كناعند ابى هريرة) بزابى هريره‌نك

بونلردن غیری برقاچ آتلری دخی وارایدی . برینه بحردیرلرایدی فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یمن تاجرلرندن صاتون آلمشیدی برکره قوشدیلر دخی کچدی ومبارك الیله یوزینی سیلوب « ما انت الابحرا » دیو بیوردی اورادن آدی بحر قالدی طائفهٔ عرب جوشلو آتلری بحرله وصف ایدرلر ایدی. ابن اثیر قولنجه مذکور آتك طونی یاغزایدی . برینك دخی آدی رسجل ایدی . برینك دخی آدی ذواللمه ایدی کسرلام وتشدید میمله . برینك اسمی ذوالعقال ایدی ضم عینله وتشدید قافله . برینك آدی سرحان ایدی . برینك آدی طرف ایدی . برینك آدی مرتجل ایدی . برینك آدی مرواح ایدی ریحدن مشتقدر سرعت سیری ایچون تسمیه اولنمشیدی دیدیلر . برینه دخی ملاوح دیرلر ایدی . برینك دخی آدی مندوب ایدی . برینه دخی نجیب دیرلر ایدی وایکی آتلری دخی وارایدی . برینه یعبوب وبرینه یعسوب دیرلر ایدی وبوذکر اولنان آتلرك جلهسی بر زمانده جمع اولمش دکلدر بلکه تمام عمر شریفلرنده مالك اولدقلری آتلر بونلردر دیمکدر ودوهلری بونلردرکه ذکراولنور سعادتلهبندیکی دوهلرك. برینه قصوی . برینه عضبا. برینه جدعا . عضبا دیدکلری دوه شویله یوکرك ایدیکه اصلا کچلمز ایدی برکون براعرابی کلوب برقعودله قوشوب عضبایی کچدی وقعود چوبانك شول دوهسیدرکه هرخدمته آنی قوللانه بویله واقع اولنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه « ان حقا علی الله ان لایرفع من الدنیا شیئا الاوضعه » یعنی حق تبارك وتعالی حضرتلرینك عادت کریمهسنده مقرردرکه دنیاده هرنسنهیی که اعلی قیلمش اوله آنی ادنی ایلیه دیمك اولور. حاصلی مخلوقاتدن هرنسنه که کمالن بوله لابد اکا تدنی مقردر دیمکدر وبدر غزاسنده ابوجهل لعینك بردوهسی وار ایدی بورننه زینت ایچون کموش حلقهلر طقلمش ایدی اول دوهیی فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جنك کونی آلمش ایدی حدیبیه کونده مشرکلری قاقتمق ایچون انی کعبهیه هدی کوندرمشلردر * وقرق بش عدد صاغیلور دوهلری وار ایدی انی سعد بن عباده کوندرمش ایدی * وبوزرأس قیونی ویدی رأس صاغیلور کچیسی وارایدی ام ایمن خاتون کوزهدر ایدی . رضی الله عنها

فصل عاشر

رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه اطراف ملوك و امراسندن کلان ایلچیلر بیاننده در. علماء سیر رحمهم الله ذکرایتدکلری اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه التمشدن زیاده ایلچی کلمشدر. جملهدن بریسی هوازن ایلچیسیدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری هوازن طائفهسنی هزیمت ایدوب مالارینی واسیرلرینی آلدی دخی جعرانه دیدکلری یرده قودی و کندیسی سعادتله طائف مملکتنه کتدی وطائفدن رجوع ایدوب ینه جعرانهیه کلدکده غنایمی قسمت ایتدکدن صکره هوازن طائفهسنك اشرافندن طقوز کیسه خدمت شریفلرینه

یاننده ایدك (وعلیه ثوبان ممشقان بن من کتان) حال بوکه ابو هریرهنك اوزرنده کتان بزندن آشوبویهسیله بویانمش ایکی ثوب وارایدی (فتمخط) ابو هریره بورنی سیلدی (فی احدهما) اول ثوبك برینه (فقال) پس ابوهریره بیوردی (بخ بخ یتمخط ابو هریرة فی کتان) پهپه کتان برینه ابو هریره بورنی سیلدی (لقدرأیتنی) والله بن کندیمی کورر ایدم (وانی لاخر) سجده ایلین کسنهنك هیئتی کبی زمین اوزره قپانمش (فیمابین منبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم و حجرة عائشة) مسجد شریفده منبرشریف ایله حجرهٔ عائشه بیننده (مغشیاعلی) بیخود اولدیغم حالده (فیجیء الجائی) پس برآدم کلسه بنی بوحالمده کوردکده (فیضع قدمه علی عنقی) اول آدم ایاغنی بوغازیمه بصار ایدی (یری ان بی جنونا) اول ایاغنی بوینمه بصان کمسهنی مصروع ظن ایدردی (ومابی جنون) حال بوکه بن مصروع دکلم (وماهو) بنم مسجد شریفده منبر ایله حجرهٔ عائشهنك بیننده سجده ایدرکبی زمینه

ایلچیلکله کلوب مسلمان اولدیلر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بیعت ایدوب ایتدیلر یارسول الله آلنان اسیرلر ایچنده سزی امزرمش خاتونلر واردر حاصلی رضاعا انالرك وقزقرنداشلرك وعمته‌لرك وخاله‌لرك واردر دیدیلر انلرك حرمتنه اسیرلرك خلاصنی استدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ایتدی غنائم قسمت اولنمشدر امابن سزك ایچون مسلمانلردن طلب ایده‌یم دیدی آندن ایتدی قنغی نسنه سزه احب در اسیرلریکزیمی اختیار ایدرسز یوقسه مالاریکزیمی دیو بیوردی آنلر ایتدیلر یارسول الله چونکه بزی مختار قیلدك بزه آدمیلریمز کرکدر قیونده ودوه‌ده سوزیمز یوقدر دیدیلر آندن فخر عالم ایتدی شول اسیرلر که بنی هاشم اللرنده در آنلر سزك اولسون وشونلر که سائر طائفه‌ده در بز اول مسلمانلره سویلیه‌لم سز دخی سویلیك واسلامکزی اظهار ایلیك اوله که آنلرده خلاص بوله‌لر دیمکی کوستردی وکندولری اویله نمازینی قیلدقدنصکره هر قومك خطیبلرینی دعوت ایدوب خصوص مزبوری مسلمانلره ابلاغ ایدوب اسیرلرینی ردایتمك ایچون ترغیبه‌امر بیوردی وکندولری دخی شفاعت ایدوب کندولرده وغیریلرده اولان اسیرلری خلاص ایتدیلر . بریسی دخی ثقیف ایلچیسیدر تبوك غزاسندنصکره کلمشلر ایدی . ثقیف اول قومدرکه طائف مملکتنده ساکن اولورلر . بونك تفصیلی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طائفدن دوندیکی زمانده بعض کیمسه‌لر یارسول الله ثقیف طائفه‌سنه بد دعا ایله دیمشلردی زیرا اصحاب کرام طائف غزاسنده آنلردن چوق جفا چکمشلر ایدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اسلامه کلدکلرینی استر ایدی بددعا ایتمدی خیردعا ایدوب یارب ثقیف طائفه‌سنه سن هدایت ایله وآنلری سن اسلامه کتور دیو بیوردی واولزمانده که فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طائفدن دونوب کیدردی عروة بن مسعود نام کیمسه قوم مزبورك ارالرندن چیقوب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مدینه‌یه کیرمدن یتشوب ایمان کتوردی وینه دونوب قومی اراسنه کتمکه اجازت آلدی وقتا که کندو قومی ایچلرینه کیردی برفوقانی مسکنی وارایدی اوزرینه چیقدی وکندو اسلامنی قومنه اظهار ایدوب انلری دخی دینه دعوت ایلدی خلق اوشدیلر اطرافنی آلوب هر جانبندن اوقه طوتدیلر آخر اوراده عروه‌یی شهید ایتدیلر . بونك اوزرینه برقاچ آی کچدی آخر مشورت ایدوب ایتدیلر بزم اطرافزده اولان طائفهٔ عربدن اسلامه کلمك کیمسه قالمدی بونلر بزه هجوم ایدرلر ایسه بزم مقاومته طاقتمز یوقدر همان اولی بودرکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ایلچی کونده‌روب مصالحه ایده‌لم دیدیلر اندن یرار کیمسه‌لردن برقاچ کشی ایله عبد یالیل دیدکلری بنام کیمسه‌یی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ایلچی کوندردیلر مدینه‌یه کلدکلری زمانده فخر عالم حضرتلری امر ایلدی مسجد شریف قربنده برچادر قوردیلر ومزبورلری آنده قوندردیلر ومابینده مصلحت

قپانوب بیهود اولوب بر آدم کلسه بنی مصروع ظن ایتمسی (الاجوع) انجق اچلقدن ایدی دیو ابو هریره حضرتلری فقرنی بیان بیوردی معلوم اوله که حضرت ابو هریره رضی الله تعالی عنه وقت سعادتده اصحاب صفه‌دن اولوب بعده ایکی قرمزی قپامه کیوب کندینی اهل دنیا اولدم ظنیله کندیلرینك اولکی فقرلرینی ذکر ایدوب اول قپامه‌سنك برینه بورتنی سیلوب زینت دنیایی تحقیر ایتدیلر بزبیچارکان حال وشانمزی تفکر ایده‌لم ابن حبان روایت ایدرکه ابو هریره بیوررلر اوچ کون مقداری اصلا طعام ایتمدم جوعك غلبه‌سندن بی تاب اولدم صبیان ابو هریره مصروع اولمش دیوسویلرلر ایدی اتفاقا رسول اکرم حضرتلری اصحاب صفه ایچون برکاسه ترید کتوردیلر اصحاب صفه اکل ایتمکه شروع ایتدیلر بندخی بنی دعوت ایده‌لر دیو کندیمی کوستردم امابن قیلدایجیه قدر اصحاب کرام قالقدیلر کاسه‌ده برشیٔ قالمامش الاکنارنده تریددن اثر قالمش پس رسول اکرم

آدمیسی اولان سعد بن العاصی دیدکلری کیمسه ایدی حاصل کلام کلان مسلمان اولدیلر وعهدنامه لری یازلدی اما رسول الله حضرتلرندن برقاچ نسنه مراد ایدندیلر بو ایدیکه ثقیف اراسنده اولان لات دیدکلری صنم اوچ ییله دکین ییقلمیه . بری دخی بو ایدیکه کندولره نماز باغشلانه نماز قیلمیه لر. بری دخی بو ایدیکه کیرو قالان صنملرینی کندولری اللریله پاره لیه لر غیری کیمسه کلوب پاره لمیه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی صنملریکزی کندی اللریکزله پاره لیك آخر کیمسه پاره لمسون اما لات طورمغه طورمغه رضام یوقدر همان ییقلمق کرکدر وبردینده که نماز اولمیه انده خیر یوقدر دیدی ومزبورلرك اراسنده عثمان بن العاصی اوزرلرینه امیر نصب ایدوب کوندردی وابو سفیان ابن حربی ومغیرة بن شعبه یی مزبورلر یانجه بیله ارسال ایتدیکه واره لر لاتی ییقه لر. روایت اولنور که ثقیف مملکتنه واردقلری زمانده مغیره رضی الله عنه الینه برقازمه آلدی دخی لاتی ییقمغه باشلدی ثقیف قومنك قاریلری باشلری آچیق آغلیه رق کلدیلر مغیره قازمه یی اوردی صنمی پاره پاره ایلدی واوزرنده اولان آلتوندن وانجودن نه وار ایسه آلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیلر وامیر نصب اولنان عثمان بن ابی العاصیدن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی ثقیف قومنه امیر نصب ایتدیکی زمانده خدمت شریفلرینه کلان طائفه ده بندن کوچك کیمسه یوق ایدی انك ایچون بویله ایتدیلر ایدیکه بن سورة البقره یی اوقومش ایدم بن ایتدم یارسول الله اوقودیغم خاطرمدن کیدر نسیانم واردر دیدم مبارك الینی کوکسم اوستنه قودی دخی « اخرج یاشیطان من صدر عثمان » دیو بیوردی. یعنی یاشیطان عثمانك کوکسندن طشره چیق اندنصکره هرنه که ازبرلمك مراد ایدندم ایسه اصلا خاطرمدن کیتدی دیو بیوردی . صحیح مسلمده عثمان بن ابی العاصیدن مرویدر که ایتدی خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه دیدمکه یارسول الله اوقومقده ونماز قیلمقده شیطان کلور مانع اولورمی ایتدی اول بر شیطاندر که اکا خنزب دینلور قچن دویدیغك وقت آندن استعاذه ایله وصول یانکه اوچ کره توکور دیو بیوردی بنده بیوردیغی کبی ایتدم اول حال بندن کیتدی دیدی . بریسی دخی بنی عامر قومنك ایلچیسیدر ابن اسحق رحمة الله علیه ایدر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری تبوك غزاسندن کلدی دخی ثقیف طائفه سندن ایلچی کلوب بیعت ایلدی واسلامه کلدیلر اندنصکره همان اطرافدن قبائل عربك ایلچیلری کلمکه باشلدی وخلق طورمیوب بلوك بلوك دین اسلامه کیررلر ایدی بو اثناده ایکن بنی عامر بن الطفیل واربد بن قیس وخالد بن جعفر وحیان بن اسلم که قومك رئیسلری وشیاطینی ایدیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایلچیلکه کلدیلر وعامر بن طفیلك نیتی بو ایدیکه رسول الله حضرتلرینك وجود شریفلرینه بر ضرر یتشدیره ار بد ایتدی محمده واردیغمز زمانده بن مصاحبته باشلیوب یوزینی سندن یکا دوندردیکم کبی سن قلیجله اوزرینه حمله ایده سك دیدی اندن

(کلوب)

بنی کوردکده مبارك پارمقلر. ینی وضع ایدوب کاسه ده بر لقمه مقداری جمع اولوب اول لقمه یی مبارك پارمقلریله بکا ویروب کل بسم الله بیوردیلر الله حقیچون اول لقمه یی اکل ایتدم ومرادم اوزره طویدم دیو ابو هریره بیوردیلر رضی الله تعالی عنه

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا قتیبة بن سعید حدثنا جعفر بن سلیمان الضبعی عن مالك بن دینار) مصنف بیورر بو حدیث شریفی بر واسطه ایله مالکدن قتیبه بزه خبر ویردی لکن مالك بن دینار تابعیندندر بو مثللو حدیثه مرسل دیرلر اهلنك معلومیدر (قال) مالك بن دینار دیدی (ماشبع رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم من خبز قط ولا من لحم) رسول اکرم حضرتلری اتمکدن ولحمدن طویمدیلر (الاعلی ضفف) لکن ضفف اوزره طویدیلر (قال مالك) ابن دینار دیدی (سألت رجلا من اهل البادیة) اهل بادیه دن برکسنه یه سؤال ایدوب دیدمکه (ما الضفف) ضففك معناسی ندر (قال) رجل مذکور دیدیکه (ان یتناول مع الناس) ضفف

کلوب فخر عالم حضرتلرینه ملاقات ایتدکلری زمانده عامر لعین بعض کلمات ایدوب دوندیکی زمانده رسول اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آردنجه بد دعا ایدوب حق تبارك وتعالی حضرتلرینی عامرك اوزرینه حواله قیلدی ملعونلر طشره چیقدقده عامر اربده نیچون بنم دیدیکمی ایتمدك دیدی اربد ایتدی هربارکه دیدیکك ایتمکه قصد ایتدم سنی آنکله ایکیز اراسنده کوردم سنی قلجله چاله یمی دیدی اندن یوله کیردکلری زمانده حق جل وعلا حضرتلری عامر دیدکلری لعینه طاعون کوندردی بوینده طاعون چیقوب جانی جهنمه اصمارلدی . بریسی عبدالقیس ایلچیسیدر وعبدالقیس قبائلی عرب ایچنده بربیوك قبیله در بحرینده ساکن اولورلر عبد القیس بن افصایه منسوبلردر. صحیح بخاریده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه عبدالقیس ایلچیسی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیلر فخر عالم افندیمز « مرحبا بالقوم غیر خزایا ولاندامی » دیو اکرام ایتدی. معناسی کلان طائفه یه مرحبا شول حالده که آنلر ذلیل وحقیره مبتلا اولمیه‌لر دیمکدر لسان عربده بوکلام کمال عزت واکرامدر حاصلی خوش کلدیلر صفا کلدیلر قدم کتوردیلر دیمك کبیدر اندن اول طائفه ایتدیلر یارسول الله بزمله سزك مابینمزده مضر قبیله‌سی مشرکلری واردر بز سکا اشهر الحرمدن غیری زمانده کلوب واصل اوله‌مرز بزه برنسنه بیورکه آنی ایشلدیکمز تقدیرجه جنته کیره‌لم وبزدن اوته اولان قومی آکا دعوت ایده‌لم دیدیلر اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی « آمرکم باربع وانهاکم عن اربع آمرکم بالایمان بالله وحده هل تدرون ماالایمان بالله شهادة ان لااله الاالله وان محمدا رسول الله واقام الصلاة وایتاء الزکوة وصوم رمضان وان تعطوا من المغانم الخمس وانهاکم عن اربع ماانتبذ فی الدباء والنقیر والحنتم والمزفت فاحفظوهن وادعوا الیهن من وراءکم » معناسی سزه درت نسنه امر ایده‌رمکه انلری ایشلیه‌سکز ودرت نسنه‌دن نهی ایده‌رمکه انلری ترك ایده‌سکز اول درت نسنه که امر ایده‌رم ایمان بالله‌در ایمان بالله نه‌ایدیکن بیلورمیسکز اول حق جل وعلا حضرتلرینك وحدانیتنه شهادت ایتمکدر ونماز قیلمقدر وزکوة ویرمکدر ورمضان اوروجنی طوتمقدر وغنیمتلردن خمس امر ایده‌رم ودرت نسنه‌دن سزی نهی ایده‌رم دباده ونقیرده وحنتمده ومزفتده اولان شربتلردن نهی ایده‌رم دیمکدر . بو ذکر اولنان درت اسم درت نوع قابك اسملریدرکه طائفهٔ عرب شرابی انلرده ایدرلرایدی. اولا دباء دیدکلری قباقدر. ونقیر اغاجدن اویولمش برقابدرکه ایچنده شراب ایدرلر. وحنتم دخی بریشیل دستیدر . ومزفت زفتلو دستیدر وبوظرفلر ذکر اولنمقدن مراد بونلرده ایتدکلری شرابلردن نهی ایتمکدر عادت عربده شراب بوظرفلرده اولمغین بونلر مذکور اولمشدر یوقسه هرقنغی قابده اولورسه اولسون بهرحال شراب مسکر اولدقدنصکره حرام ایدیکی مقرردر وحج بیت الله ذکر اولنمدیغی انکچون ایدیکه مذکور ایلچیلر کلدیکی زمانده

دیوناس ایله معاً طعام تناول اولنمغه دیرلر یعنی حدیث شریفك معناسی رسول اکرم حضرتلری خبزدن ولحمدن تناول ایتدکلری وقتده ناس ایله تناول ایدرلر ایدی شبعدن مراد ثلث بطن مقداری دیمکدر یعنی معده‌نك اوچ بلوکندن بربلوکی طوله جق مقداری معلوم اوله‌که مصنف ابوهریره حدیثنی ومالك بن دینار حدیثنی ذکردن مرادی بودر که رسول اکرم حضرتلری واصحاب کرام فقری اختیار ایدوب وسعت معاشدن حذر بیوردقلرینی بیاندر معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلرینك فقری اختیار ایتملری امت مرحومه‌لذائذ دنیویه‌یی ترك ایدوب کلیا لذائذ اخرویه یه میل ورغبت ایتسونلر ایچوندر زیرا رسول اکرم حضرتلرینه خزائن سموات وارض عرض اولنمدی وبطحا التون اولسون مراد یکزجه صرف ایدك سؤال وحساب یوقدر دینلدی پس رسول اکرم حضرتلری قبول ایتمیوب فقری اختیار بیوردیلر حاشاثم حاشا فقر ضروری ایله فقر ظن ایتمیه سك زیرا کفردراون سکز

بيك عالم بلكه ماسوى الله تعالى جله‌سى رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريچون خلق اولنديغى معلوم ومسلمدر

﴿ باب ماجاء فى خف رسول الله تعالى عليه وسلم ﴾

بو باب رسول اكرم حضرتلرينك خفلرى حقنده وارد اولان احاديث بياننده در خف ادك ديمكدر

﴿ الحديث الاول ﴾

(حدثنا هناد بن السرى حدثنا وكيع عن دلهم بن صالح عن جبير بن عبدالله عن ابى بريدة عن ابيه) مصنف بيورر بو حديثى بريده‌دن درت واسطه‌ايله هناد بزه خبر ويردى بريده رضى الله تعالى عنه حضرتلرى رسول اكرم حضرتلرى مكه‌دن مدينه‌يه هجرت ايتدكده غميم نام موضعه كلدكده بريده سكسان قدر كمسنه ايله كلوب شرف صحبتله مشرف اولديلر يتسو نمازينى رسول اكرم حضرتلرينك خلفنده اداء ايدوب قومى جانبنه روان اولديلر احد غزاسندنصكره مدينه يه كلوب برقاچ غزاده حاضر اولديلر ومدينه‌ده رسول اكرم حضرتلرى بقايه

هنوز حج فرض اولنمامش ايدى زيرا بونلر طقوزنجى سنه‌ده كلمشلر ايدى وحج اونجى سنه‌ده فرض قلنمشدر وعبدالقيس ايلچيسى بوندن اول بركره دخى كلمشلر ايدى واول كلمشلرى بشنجى سنه‌ده ياخود بها مقدم ايدى اولزمانده اسلامه كلمشلردر ديديلر. صحيح بخاريده بيورلمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مسجد شريفندنصكره اول جمعه قلنان مسجد عبدالقيس مسجديدر ديلمشدر. فتح البارى صاحبى رحمة الله عليه بيورمشدركه بو قول دلالت ايلركه عبد القيس قبيله‌سى جميع قبائلدن اول اسلامه كلمش اوله‌لر. بو بى دخى بنى حنيفه ايلچيسيدر وبونلرله مسيلة الكذاب بيله كلمش ايدى انصار قومندن بنى نجار جماعتى اراسنده برخاتونك اوينه قوندلر اندن مسيله‌يى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كتوردلر كلوب سويلدى ومزادن ديلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك النده بر خورما چبوغى وار ايدى ايتدى اكر شو چبوغى بندن دلمش اولسك سكا ويرمام ديو بيوردى وبويله بيوردقلرينك اصلى اول ايديكه بوندن مقدم مسيله ديدكلرى ملعون دعواى نبوت ايدوب سنكله بنى شريك ايتديلر ديو رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه مكتوب كوندرمش ايدى لعينك صورت مكتوبى بودر « من مسيلة رسول الله الى محمد رسول الله اما بعد فانى قد اشركت معك فى الامر وان لنا نصف الامر ولقريش نصف الامر» معناسى تحقيقا بن سنكله نبوت خصوصنده شريك قلندم مصلحتك ياريسى بزم ويارىسى قريشكدر ديمك اولور اندن مكتوبى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه واصل اولنجه امر ايلدى جواب يازديلر. صورت مكتوب شريفلرى بودر « من محمد رسول الله الى مسيلة الكذاب سلام على من اتبع الهدى * اما بعد فان الارض لله يورثها من يشاء من عباده والعاقبة للمتقين » بونك محصلى اولدركه ارض حق تعالى حضرتلرينك ملكيدر آنى قوللرندن ديلديكى كيمسه‌يه ويرر يعنى روى زمينده تدبير وتصرفى اختيار ايتديكى قوللره تفويض ايلر كيمسه‌نك دعواسى وجهله اولمز وعاقبت حميده تقوى اهلنكدر ديمك اولور. روايت اولنوركه مسيلهٔ لعين كندو قومنه نمازى باغشلدى وشرب خمرى وزنايى حلال قيلدى ومعجزات كوستريرم ديو بردانه يمورطه‌يى بر آغزى طار شيشه‌نك ايچنه قويدى صكره حيله‌سنى دويوب رسواى ايتديلر. انك صنعتى بودركه برمقدار سرت سركه‌نك ايچنه برپاره نوشادر قويوب ازيلدكدنصكره هنوز طوغمش بردانه يمورطه‌يى كتورب ايچنه براقورلر بركون بر كيجه طورر وشويله يومشاق اولوركه برفندق صيغه جق دلكدن كيرمكه قابل اولور اندن شيشه‌نك ايچنه قويدقدنصكره اوزرينه برپاره صغوق صودوكرلرينه طوكار بياغى يمورطه اولور ورسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك معجزاتندن بونلرى ايشتمش ايديكه بر كون برصوبى آزقيونك ايچنه توكوردى قيونك صوبى چوغالدى وخير غزاسنده حضرت علينك كوزلرى آغرردى فخر عالم حضرتلرى برمقدار كوزينه توكورديكى كبى آچلدى بفضل الله

اصلا آغرممش کبی اولدی و مدینه‌یه هجرت ایدر ایکن یولده برقارینك سوریدن قالمش برآرق وخسته قیوننك ممه‌سنه مبارك الیله یاپشدیغی کبی وافرسود ویردی مسیلهٔ لعین دخی بومقوله معجزات اظهار ایتمك استیوب برقیوننك ایچنه توکوردی قیوننك صویی بالکلیه قورویوب رسوای اولدی وبرحریفك کوزلرینه توکوردی کوزلری کوراولدی وبرقیوننك ممه‌سنه یاپشدی ممه‌سی قورودی عاقبت یمامه‌جنکنده ملعونی قتل ایتدیلر وفخر کائنات علیه اکمل التحیات حضرتلرینك خدمت شریفنه کلان ایلچیلرك . بریسی دخی طی قبیله‌سنك ایلچیسیدر وبونلرك ایچنده‌اولولری زید الخیل دیدکلری کیمسه ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اسلامه دعوت ایلدی جمله‌سی مسلمان اولدیلر واسلاملری کوزل اولدی شویله روایت اولنورکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری ایتدی هربارکه طائفهٔ عربدن بکا برکیمسه‌یی فضل ایله وصف ایتسه‌لر کلدیکی زمانده دیدکلرندن اکسك بولوردم اما زیدی دیدکلرندن آرتیق بولدم وآدینی زید الخیرقودی اندن مزبورلر دونوب مملکتلرینه کیدرکن نجدولایتی صولرندن برینه یتشدکده زیده حمی عارض اولوب وفات ایلدی وبعض علماقولنجه حضرت عمر خلافتنك آخرنده وفات ایلشدروایکی اوغلی وارایدی مسلمان اولوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك صحبت شریفنه یتشدیلر دیو روایت ایتمشلردر . بری دخی کنده قومینك ایلچیسیدر سکسان نفر راکب ایدیلر رسول‌الله حضرتلرینه ملاقات ایتدکده کندولرینی زینت ایدوب سلاحلرینی طاقندیلر وفاخر لباسلرینی کیدیلر وصاچلرینی طره‌دیلر آندن مسجد شریفه کیروب رسول‌الله حضرتلرینك قارشوسنه واردقلری کبی ایتدی سز مسلمان اولمدیکزمی اولدق یارسول‌الله دیدیار ایتدی یااول بوینکزده اولان حریرنه‌درمکر قفتاتلری یقه‌سنده یصی حریر قماش وار ایدی همان قوپاردیلر آتدیلر . و دخی اشعریون واهل یمن ایلچیلری کلمشلردر . روایت اولنورکه اشعریون ابو موسی رضی‌الله عنه حضرتلریله یدنجی سنه‌ده فتح خیبر زمانده کلدیلر واهل یمندن جمیع طائفه‌سی طقوزنجی ییلده کلدیلر انس بن مالك رضی‌الله‌عنه روایتنده‌وارداولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابنه ایتدی سزه برطائفه کلسه کرکدرکه قلبلری سزك قلبلریکزدن یوفقه‌در اندن اشعریون کلدیلر وبوبیتی اوقورلر ایدی

غدا نلقی الاحبه * محمدا وحزبه

معناسی یارین دوستلره بولوشورز محمده واصحابنه ملاقات ایده‌رز دیمکدر طائفهٔ عربك عادتلریدر شنلك زمانلرنده شعر اوقورلر سرور وصفالرینی اظهار ایدرلر . ودخی ازد قومنك ایلچیسی کلمشدر مذکورلرك اراسنده صرد بن عبدالله الازدی بیله‌ایدی اسلامه کلوب اسلامی کوزل اولمشدر ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ازد قومنك مسلمانلرینه صردی امیرنصب ایتمشدر ویمن قبائلنده اولان

تشریفند نصکره براز مدت ساکن اولوب بعده بصره‌یه وبصردن خراسانه کتدیلر کربلا وقعه‌سندنصکره مروده آخرته تشریف ایتدیلر امام بخاری بریده‌نك اوغلی عبدالله‌دن شویله روایت ایتدیکه عبدالله بیورر پدرم بریده مروده وفات ایتدی وقبری حصینده‌در وپدرم اهل مشرقك قائدی ونوریدر زیرارسول اکرم حضرتلری بیوردیلر اصحابدن قنغیسی بربلده‌ده وفات ایتسه اول اصحاب بلده اهالیسنك قائدی ونوریدر قیامت کونده (ان النجاشی) بریده بیوردیلر که حبشه ملکی (اهدی الی النبی صلی الله تعالی علیه‌وسلم) رسول اکرم حضرتلرینه هدیه ایلدی (خفین اسودین ساذجین) ایکی نقش سز سیاه ادك (فلبسهما) رسول اکرم حضرتلری طهارت کامله ایله خفینی کیدیلر (ثم توضأ) صکره رسول اکرم حضرتلری آبدست الدیلر (ومسح علیهما) اول خفین اوزرینه مسح ایتدیلر بوحدیث شریفدن هدیه قبولنك جوازی وصرف سیاه ادك کیمکلك جوازی ودخی

مشركلر اوستنه مسلمانلرله واروب غزا ايتمك بيورمشدر . روايت اولنوركه صرد
رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك امر شريفى موجبنجه مسلمانلرله غزايه
چيقوب جرش ديدكلرى موضعه واردى آنده قبائل عربدن بعض كفاروارايدى
انلرى محاصره ايلدى بر آى مقدارى كچدى ظفر بوله‌مدى آخر رجوع ايدوب
مملكتنه كيدر ايكن كفار چيقوب آردلرينه دوشديلر و اعتقادلرى بو ايديكه
صرد كندولردن قاچمش اوله حاصلى كلوب يتشدكلرى زمانده مسلمانلر دوندیلر
محاربه ايدوب قتى چوق كافر قرديلر واولزمانده كه جنك اولدى جرش طائفه‌سنك
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك يانده ايكى كيمسه‌لرى وارايدى اولدن
كوندرمشلر ايدى اخشام زمانده مزبورلر فخر كائنات عليه اكمل التحيات افندمز
حضرتلرينك حضورنده طوررکن فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى « انّ بدن
لتنحر عند سكرى » ديو بيوردى . معناسى تحقيقا الله تعالى حضرتلرينك قربانلرى
سكرى ديدكلرى موضع قربنده بوغازلنور ديمكدر بوكلام رسول الله حضرتلرندن
صادر اولديغى كبى صحابهٔ كزين مراد شريفلرينى بيلديلر امااول ايكى شخص فهم
ايده‌مديلر صكره‌دن رسول الله حضرتلرندن آيريلوب ابوبكر وعثمان رضى الله عنهما
ايله قالدقلرى زمانده آنلر آكلدوب رسول الله حضرتلرى سزك قومكز قرلديغنه
اشارت بيوردى ديديلر اندن مزبورلر چيقوب كندو قوملرينه كتدكده ظاهر
اولديكه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اشارت بيورديغى كونده تااول
كلام شريف صادر اولديغى زمانده اهل اسلام جرش قومنى موضع مذكورده
قلجدن كچورمشلر اندنصكره جرش طائفه‌سندن رسول الله حضرتلرينه ايلچى كلوب
ايمان كتورديلر پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى قريه‌لرى اطرافنى انلره
حمى قيلدى ديمشلردر . وبنى حارث بن كعب قبيله‌سندن دخى ايلچى كلمشدر ابن
اسحق رحمة الله عليه نقلنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اونجى ييل
ربيع الآخرنده نجران ولايتنده اولان بنى حارث قومنك اوستنه خالد بن وليدى
كوندرمش ايدى وبويله امر بيورمش ايديكه واره اوچ كره اسلامه دعوت ايليه اكر
مسلمان اولورلر ايسه كيمسه‌يى انجتميه اكر اولمزلر ايسه قلجدن كچوره اندن خالد رضى الله
عنه چيقدى مذكور قومك يرلرينه واردى واطراف ونواحى‌يه آدملر صالوب
دين اسلامه دعوت ايدرلر ايدى هدايت ربانيه ميسر اولوب جمله‌سى اسلامه كلديلر
خالد رضى الله عنه برزمان ايچلرنده طوروب اركان اسلاميه تعليم ايلدى ومكتوب
يازوب واقع حالى فخر عالم حضرتلرينه اعلام ايتدى اندن قالقوب مدينهٔ منوره‌يه
توجه ايتديكى زمانده بنى حارث طائفه‌سى خالدك يانجه برمقدار كيمسه قوشوب
پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه ايلچى كوندرديلر مزبورلرك ايچنده
اعيانلردن قيس بن الحصين ويزيد بن المحجل وشداد بن عبد الله بيله ايديلر فخر عالم
حضرتلرينك خدمتنه يتشدكلرى زمانده مذكورلره سؤال ايدوب ايتدى سز كله

كاملا آبدست الوب آبدستى
بوزولمقسزين ايغنه ادك
كيان ادمك صكره ابدستى
بوزلسه ايغنى غسل لازم
اولميوب ادك اوزرينه
مسحك جوازى ظاهر
اولدى رسول اكرم
حضرتلرينه هديه كوندرن
حبشه ملكنك اسمى اصحمه
در پدرينك اسمى انجير ايدى
معلوم اوله كه حبش ملوكنه
نجاشى يمن ملوكنه تبع
فارس ملوكنه كسرى روم
ملوكنه قيصر شام ملوكنه
هرقل مصر ملوكنه فرعون
ديناور لكن حالا حبش
ملوكنه خطى ديرلر
مرويدركه نجاشى‌يه رسول
اكرم حضرتلرى برمكتوب
تحرير واسلامه دعوت
وعمرو بن اميه ايله ارسال
بيورديلر نجاشى اسلامى
قبول ايتدى ابن حبان
روايت ايدركه نجاشى
رسول اكرم حضرتلرينه
عبوديت نامه‌يى تحرير
وهديه طريقيله قميص
و سراويل و طيلسان
و خفين كوندردى ام
حبيبه‌يى رسول اكرم
حضرتلرى تزويج ايتدكلرى
وقتده هجرتك طقوزنجى
سنه‌سنده نجاشى وفات
ايتدى امام بخارى جابردن

جنك ايدن طائفه‌يه نه‌ايله غلبه ايلرديكزانلرايتديلر يارسول‌الله بريره جمع اولوردق
بري بريمزدن آيرلمزدق وكيمسه‌يه ظلمله بادى اولمزدق يعنى اوّل بزم جانبمزدن ظلم واقع
اولمازدى ديوجواب ويرديلر خواجهٔ عالم صلى‌الله‌تعالى‌عليه‌وسلم حضرتلرى آنلرى
تصديق ايدوب اوزرلرينه قيس بن‌حصينى امير نصب ايدوب يرلرينه كوندردى
درت ماه كچديكى كبى رسول‌الله حضرتلرى دار نعيم ورضوانه انتقال بيوردى
وجناب شريفلرينه كلان ايلچيلرك . بريدخى بنى همدان ايلچيسيدركه تبوك غزاسندن
دوندكلرى زمانده رسول‌الله حضرتلرينه ملاقات ايتديلر غايت‌خوب دوه‌لره بنمشلر
ايدى وارقه‌لرنده الاجه پرده‌لرى وارايدى وباشلرينه لطيف عمامه‌صارنمشلرايدى
ومذكور قومك ايچنده مالك بن‌النمط آدلى كيمسه بيله ايدى رسول‌الله حضرتلرينه
يولده بولشمشلر ايدى مزبور مالك فخر عالم صلى‌الله‌تعالى عليه‌وسلم حضرتلرينك
اوكنه دوشوب اشعار عربدن اوقومغه باشلدى وكوزل فصيح سوزلر سويليوب
ايكى جهان فخرى صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله خيلى مصاحبت ايتديلر ونه
مراد ايدنديلر ايسه حاجتلرينى رواقيلوب اللرينه عهدنامه ويردى ومسلمانلرينك
اوزرينه مالكى اميرنصب ايدوب ثقيف طائفه‌سيله محاربه‌ايله امرايلدى . روايت
اولنور كه مزبور قوم ثقيفك اوزرينه شويله مسلط اولديلركه طشره‌يه طوارلرينى
چيقارتمز اولديلر همان بولدقلرينى آلورلر ايدى ديمشلردر . اما امام بيهقى
رحمة الله عليه اسناد صحيح ايله برأ رضى الله عنهدن روايت ايلمشلردر رسول‌الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خالد بن وليدى يمن خلقنى اسلامه دعوت
ايتمكه كوندرى بن‌بيله كتمش ايدم التى آى يمنده طوروب خلق دينه دعوت‌ايلردك
اجابت ايتمزلر ايدى اندنصكره فخرعالم صلى‌الله‌تعالى‌عليه‌وسلم حضرتلرى على بن‌ابى
طالب رضى‌الله عنه‌يى امير نصب ايدوب برمقدار كيمسه ايله آرديمزدن كوندردى
وامر شريفلرى بويله وارد اولمش ايديكه خالدى ويانده اولان عسكرى مدينه‌يه
كوندره كندى خالد عسكرندن بر كيمسه اليقويه وكنديسى يانده اولان قومله خلقى
دعوته مباشرت ايده‌لر اندن حضرت على كرم‌الله وجهه كلوب ملاقات ايتديكى
زمانده نماز وقتى كلنجه خلقه امامت ايلدى ونمازدن فارغ اولدقدنصكره جميع خلقى
برصف ايلدى وكندو قارشولرينه كچوب فخرعالم صلى‌الله‌عليه وسلم حضرتلرينك
مكتوب شريفنى چيقاروب اوقودى اندنصكره همدان قومندن بر كيمسه قالمدى
جمله‌سى ايمانه كلديلر وحضرت على مكتوب يازوب ماجرايى پيغمبريمز عليه‌الصلاة
والسلام حضرتلرينه عرض ايلدى خبر كلديكى زمانده روايت اولنور كه فخرعالم
صلى‌الله عليه‌وسلم حضرتلرى سجدهٔ شكر ايلدى ومبارك باشنى سجده‌دن قالديروب
ايكى كره السلام على اهل همدان ديوبيوردى واهل‌حديث صحيح بخاريده‌مذكوردر
واصح روايت بودر ديمشلردر . بري دخى مزينه قبيله‌سنك ايلچيسيدر امام
بيهقى رحمة الله عليه نعمان بن مقرندن نقل ايتمشلركه ايتدى فخر كائنات صلى‌الله

روايت ايدر كه نجاشى
وفات ايتديكى كون رسول
اكر حضرتلرى مدينه‌ده
اصحابه بيورديلركه بوكون
حبشدن بررجل صالح
وفات ايلدى صلاة جنازه
سنى اداء ايده‌لم جابر بيوررركه
صفوف اولدق رسول اكرم
امام اولدى نجاشى نك صلاة
جنازه‌سنى اداء ايتدك وبن
صف ثانيده ايدم رضى‌الله
تعالى عنه

الحديث الثانى

(حدثنا قتيبة بن سعيد اخبرنا
يحيى بن ذكريا بن ابى زائدة
عن الحسن بن عباس عن ابى
اسحاق عن الشعبى) مصنف
بيورر بو حديث شريفى
مغيره بن شعبه‌دن درت
واسطه ايله قتيبه بزه خبر
ويردى (قال قال المغيرة
ابن شعبة) شعبى ديركه مغيره
بيورر (اهدى دحية الكلبى
الى النبى صلى الله عليه وسلم
خفين) رسول اكرم
حضرتلرينه دحيه ايكى
ادك هديه ايلدى (فلبسهما)
رسول اكرم حضرتلرى
اول ادكلرى كيديلر مذكور
دحيه صحابى جليل القدردر
(وقال اسرائيل عن جابر
عن عامر) مصنف بيورر
بو حديثك روايتنده
اسرائيل نام كمسه جابردن

صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ايلچيلكه كلدك مزينه قومندن درت يوز نفر كيمسه ايدك دونوب كتملو اولديغمز زمانده فخر عالم حضرتلرى حضرت عمر بن الخطابه ايتدى « ياعمر زود القوم » يعنى يولده يمكه طعام ويرديو بيوردى حضرت عمر ايتدى يارسول الله بنده برمقدار خرمادن غيرى نسنه يوقدر اوده بونلره كفايت ايده جكنى سزمزم ديدى فخر عالم حضرتلرى واريا عمر ويرديو امر بيوردى اندن عمر رضى الله عنه خلقى اوينه آلوب كتدى برمقدار دو كلمش خرما كوستردى ومراد كزجه آلك هركشى حاجتى مقدارى آلديلر نعمان ايتدى الك صكره آلان بن ايدم نظر ايتدم يتان خرمادن كويا بردانه خرما كتمش كبى كوردم . بريسى دخى دوس قبيله سنك ايلچيسيدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خيبرده ايكن كلمشلر ايدى ابن اسحق رحمة الله عليه روايتنده وارد اولمشدركه دوس قبيله سندن طفيل بن عمرو ديدكلرى كيمسه كه اول قومك ايچنده شريف كيمسه ايدى وشاعر فصيح وعاقل ودانا كشى ايدى اول حكايه ايدوب بيورمشدر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى مكه ده ايكن بركون مكه شهرينه كلدم قريش كفارى بكا قارشو كلوب ايتديلر سن بزم شهريمزه شمدى كلدك بونده بزم ارامزده بر كيمسه پيدا اولمشدر بزم جماعتمز اراسنه تفرقه دوشورمشدر واحوالمز مشوش قالمشدر سوزى همان سحر كيبدر اتاپى اوغلدن واوغلى اتادن آيرر وايكى قرنداشى بربرندن جدا ايلرواري عورتى برى برندن دورايلر يعنى سوزينى ايشيدن اوغول اتاسنه بقمازا كا تابع اولور وكيرو قلانى دخى برى برينى دكلزلر مسلمان اولورلر قوقارز كه بزم باشمزه كلان بلاسنك قومكك باشلرينه دخى كله زنهار غافل اولمه نه اكا سوز سويله ونه سوزينى دكله ديديلر . طفيل ايدر والله بنى شويله ايتديلركه اصلا رسول الله حضرتلرينك نه سوزينى دكله يم ونه اكا سوز سويله يم حتى سوزينى ايشتمك ايچون قولقلريمه يموق طيقه دم اندن حرم كعبه يه كيردم كوردمكه فخر عالم حضرتلرى كعبه يانده طورمش نمازقيلور يانه يقين واريديغم كبى حق تعالى حضرتلرينك حكمتيله صوتى قولاغمه كيردى وطبعمه خرش كلدى بن ايتدم بو طائفه نك سويلد كلرينى دكلمكدن نه حاصل اولور الحمد لله بن برشاعر فصيحم سوزك ايوسنى وفناسنى بن بيلمينجه كيم بيلسه كركدر بوكشيى برمقدار دكله يه يم اكر سوزى معقول ايسه قبول ايده يم اكر نامعقول ايسه ترك ايده يم ديدم برمقدار قاتلاندم نمازدن فارغ اولوب اوينه كتدى بندخى اردنجه كيدوب اوينه واردم وايتدمكه يامحمد بن بو ديارده كلد كده سنك قومك بكا شواصل سوز سويلديلر بنى سندن نفرت ايتدرديلر حتى قولقلرم طقه دمكه سنك سوزيكى اشتيم اما حكمت الهيه اقتضا ايلدى برمقدار سوزك ايشتدم طبعمه خوش كلدى والحاصل بكا امريكى عرض ايله ديدم اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بكا رسالتك احوالنى بيان ايلدى وبشليوب برمقدار قرآن عظيم اوقودى والله اصلا عمرمده بوندن كوزل كلام ايشتمش ايدم همان اوراده كلمهٔ شهادت كتورب

(مسلمان)

اولد خى عامردن روايتى اوزره (وجبة فلبسهما حتى تخرقا) روايتى واردر يعنى دحيه رسول اكرم حضرتلرينه ايكى ادك وبر جبه هديه ايلدى پس رسول اكرم حضرتلرى اول ادكلرى كهنه اولوب چاك اولنجه كيديلر (لايدرى النبى صلى الله عليه وسلم اذكى هما ام لا) راوى حديث مغيره بن شعبه بيورديلركه رسول اكرم حضرتلرى خفين نك احوالنى تجسس بيورمدن مبارك قدم شريفلرينه كيديلر كويا رسول اكرم حضرتلرى اشارت بيوررلركه اشياء مجهوله ده طهارت واردر طهارته محل علامت ظاهره اولمدقچه سؤال لازم دكلدركه بو ادكلرك سختيانى پاك ميدر دينله (قال ابو عيسى) مصنف بيوررركه (وابو اسحاق هذا) قتيبه قبيله سنده اولان ابو اسحاق (هو ابو اسحاق الشيبانى) ابو اسحاق شيبانيدر (واسمه سليمان) ابو اسحاق شيبانينك اسمى سليماندر ميرك شاه بيوررلركه بو ايكى حديثده رسول اكرم حضرتلرى ادك كيوب واوزرلرينه مسح ايتدكلرينه دليلدر

مسلمان اولدم وایتدمکه یارسول‌الله بن قومم اراسنده برمعتبر کیمسه‌یم آنلربنم سوزمدن چیقمازلر واره‌یم آنلری دخی دین اسلامه دعوت ایده‌یم امابکا دعا ایله‌که حق جل وعلا حضرتلری بنده برعلامت خلق ایلسون دیدم اندن چیقوب کندی دیاریمه متوجه اولدم شولزمانده که دوس قبیله‌سی کورینه‌جك یوقش اوزرینه چیقدم همان آلنمده برنور ظاهراولدی چراغ کبی شعله ویرمکه باشلدی دعا ایدوب ایتدم یارب بونوری آلنمدن برغیری یره نقل ایله دوس قبیله‌سنك جاهللری کوروب دیننده دوندیکیچون الله تعالی النده بواصل نسنه احداث ایتدی دیمسونلر دیدم همان اول ساعت اورادن کیدوب المده اولان قامچینك اوجنه قندیل کبی آصلدی وبوحالتله یوقشدن اشاغه ایندم صباح زماننده دوس قبیله‌سنك ایچنه کیردم منزلمه ایندیکم زماننده برپیر بابام وارایدی یانمه کلدی بنی بوحالله کوردی محبتلر کوستروب اشتیاقلر عرض ایتمکه باشلدی بن ایتدم اکراولکی حالك اوستنه قالورایسك نه بن سنده‌نم نه سن بندنسك دیدم نیچون اوغولم دیدی بن محمد علیه الصلاة والسلامك دینه کیروب مسلمان اولدم دیدم بابام اوغولم بنده‌سنك کیردیکك دینه کیردم دیوب همان کلمهٔ شهادت کتوروب مسلمان اولدی وغسل ایدوب پاك طونلر کیدی اندن خاتونم کلدی کذلك اولدخی قبول دعوت ایدوب مسلمان اولدی اندنصکره دوس قبیله‌سنی دعوته باشلدم آنلر چوق زمان مخالفت اوزره اولوب معصیتدن خالی اولمدیلر آخر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب شکایت ایلدم یارسول‌الله دوس قومنه بددعا ایله دیدم رسول صاحب کرم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری « اللهم اهددوسا » دیوبیوردی. یعنی یارب دوس قومنه سن هدایت ایله دیو خیر دعاایلدی وبکاامر ایدوب وارقومکی ینه اسلامه دعوت ایله‌دیدی وملایمتله طوت دیو بیوردی واردم ینه دوس مملکتنده خلقی دعوتدن خالی اولمدم آخر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری خیبر غزاسی اوزره ایکن دوس قومندن یتمش سکسان اوخلقیله خدمت شریفلرینه واردم اندن مدینهٔ منوره‌یه واردقده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه قاتلدق پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری سائر مسلمانلرله بیله بزه دخی مال غنیمتدن حصه ویردی دیو حکایه ایلدی بوندن فهم اولنورکه طفیل بن عمرو رضی‌الله‌عنه دوس قومنده جمله‌دن مقدم اسلامه کلمش و دخی قومیله کلمزدن اول یالکز کلدکده مسلمان اولمش . وبحران دیارینك نصارا سندندخی ایلچی کلمشدر . روایت اولنورکه مزبور قوم مدینه‌یه کلدکلرنده ایکندیدنصکره رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مسجد شریفنه داخل اولدیلر ونمازلری وقتی یتشوب قالقدیلر نمازه طوردیلر اصحاب منع ایتمك استدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری قوك انجتمك دیدی مشرق طرفنه متوجه اولوب نمازلرینی قیلدیلر ومزبورلر التمش نفر راکب ایدیلر ایچلرنده اشرافدن یکرمی درت کیمسه وار ایدی واول یکرمی دردك دخی اوچی رئیسلری

سفرده وحضرده خفین مسح ایتدکلری اهل سنت عندنده تواتر ایله ثابت اولمشدر طبرانی وبیهقی ابن عباسدن روایت ایتدیلرکه بر کون رسول اکرم حضرتلری قضای حاجت ایچون ناسدن بعید کیدوب براغاج التنده اوتورب قدم شریفلرندن خفلرینی چیقاردیلر وارض اوزرینه وضع ایلدیلر ابدستدنصکره خفینك برینی کیدیلر وبرینی دخی کیه‌جکی وقتده هوادن برقوش نزول ایدوب اول خفی قاپوب هوایه پرواز ایتدی جوسماده طیران ایدوب خفی باش اشاغی طوتدی ایچندن بریلان زمینه دوشدی رسول اکرم حضرتلری بوحالی کوروب ربمك اکراملرندن بکا براکرامدر دیو بیورمدیلر صکره بو دعائی اوقودیلر «اللهم انی اعوذبك من شر من یمشی علی بطنه ومن شر من یمشی علی رجلین ومن شر من یمشی علی اربع »

﴿ باب ماجاء فی نعل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ﴾

بو باب رسول اکرم حضرتلرینك نعللرینك

ايديكه جمله‌نك اموري انلره مفوض ايدي برينه عاقبت ديرلر ايديكه جمله‌سنك بكي اول‌ايدي اصل اسمي عبدالمسيح ايدي . برينه دخي سيد ديرلر ايدي سرعسكرلري ايدي وبونك اسمي شرحبيل ايدي . برينه دخي ابوالحارث بن علقمه ديرلر ايدي نصاري مابيننده شرف واعتبار بولمش كيمسه ايدي كتابلرينه عالم ايدي آخر زمان نبي‌سي محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك رسالتي احوالني بيلوردي كتب متقدمه‌ده اوصاف واخباريني كوروب بيلمش ايدي اما رياست وعزت دنياي ترك ايده‌مديكندن اسلامه كلمزدي رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري مذكورلري دينه دعوت ايدوب برقاچ آيت قرآن عظيم اوقودي امتناع ايدوب ايمانه كلمديلر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري ايتدي اكر بنم سوزيمي انكار ايدرسكز كلك سزكله مباهله ايده‌لم ومباهله‌نك معناسي بودركه ايكي فرقه برخصوصده اختلاف ايتدكلري زمانده بريره كله‌لر دخي بري برينه « بهلة الله على الظالم منا » ديه‌لر . يعني حق تعالى حضرتلرينك لعنتي بزدن هر قنغيمز ظالم ايسه انك اوزرينه اولسون ديمك اولور پس مذكورلر بري برينى منع ايدوب مباهله‌دن قاچديلر . بعضيلر قولنده مانع اولان سيد ايدي زيرا فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك صدق نبوتني كنديسي بيلور ايدي يولداشلريني مباهله‌دن منع ايتدي زيرا لعنت كنديلري اوستنه اوله‌جغي مقرر ايدي . بعضيلر قولنده مانع اولان عبدالمسيح ايدي زيرا صاحب رأيلري اول ايدي ديديلر . ويونس بن نكير قولنده مانع اولان شرحبيل ايدي ايتدي اكر بوكشي حق پيغمبر اولوب دخي بز بونكله مباهله ايلر ايسك والله نه بز فلاح بولورز نه بزم آرديمزده قالانلر فلاح بولور بهر حال بر بلايه اوغرارز ديدي انلر دخي چكلديلر مباهله ايتمديلر اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ايتديلر يامحمد بزدن نه ديلر ايسك ويره لم اصحابكدن بر امين كيمسه‌يي بزمله بيله كوندر ويركيلريمزي اكا تسليم ايده‌لم ديديلر پيغمبريمز عليه الصلاة والصلام حضرتلري يمين ايدوب سزكله برغايت امين كيمسه كوندره‌يم ديدي صحابهٔ كرام رضوان الله تعالى عليهم اجمعين عجبا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك امين تعيين ايده‌جكي كيم اوله‌ديو نظر ايتديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري « قم يا اباعبيدة بن الجراح » ديو بيوردي همان ابي عبيده اياق اوزره قالقدي اندن فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري « هذا امين هذه الامة » ديو بيوردي . معناسي بوكشي بوامتك امينى ديمكدر . يونس رحمة الله عليه ايدر مذكور طائفه‌نك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله صلحلري بوشرط اوزره اولمش ايديكه هر ييلده ايكي بيك حله ويره‌لر بيكني رجب آينده وبيكني صفر آينده تسليم ايده‌لر وهر حله يانجه قرق درهم كوش دخي ويره‌لر . محمد بن سعد رحمة الله عليه قولنده ذكر اولنان سيد وعاقب صكره‌دن اسلامه كلوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خدمتنه رجوع ايتمشلردر وتقرير مزبورده دلالة واردركه ظهور حجتدنصكره حقه راضى

(اولميان)

صفتى بياننده در نعل پاپوش ديمكدر

﴿ الحديث الاول ﴾

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا ابو داود اخبرنا همام عن قتادة قال) مصنف بيورر بوحديث شريفى انسدن اوچ واسطه ايله محمد بن بشار بزه خبر ويردى (قلت) قتاده بيورر كه بن سؤال ايتدم (لانس بن مالك) انس بن مالك حضرتندن (كيف كان نعل رسول الله صلى الله عليه وسلم) يا انس رسول اكرم حضرتلرينك پاپوشلرى نيجه ايدى قبالرى وارمى ايدى يوقمى ايدى (قال) انس بيوردى (كان لهما قبالان) رسول اكرم حضرتلرينك پاپوشلريچون ايكى قبال وار ايدى معلوم اوله كه قبال نعلك طاسمه‌سنه ديكلمش ايكى قايشدركه بري باش پارمغى ايله يانده اولان پارمغك آره‌سنده اولور وبرى دخي اورته پارمغى ايله يانده اولان پارمغك بيننده اولور

﴿ الحديث الثانى ﴾

(حدثنا ابو كريب محمد بن العلاء اخبرنا وكيع عن سفيان عن خالد الحذاء عن عبدالله بن الحارث عن ابن عباس) مصنف بيورر

اولمیان کیمسه ایله مباهله قیلمق مشروع اولمیه وعلماء سلف وخلفدن مباهله واقع اولمشدر . روایت اولنورکه برکیمسه کندی جانبی باطل ایکن مباهله ایلسه اول کوندن بریله وارمز هلاك اولور دیمشلردر . وطائفهٔ روم ملکی اولان فروة بن عمرودن دخی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ایلچی کلمشدر. روایت اولنورکه فروه‌یه هدایت میسر اولوب ایمانه کلدی دخی رسول‌الله صلی الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایلچی ایله برآق قاطرهدیه کوندردی واسلامنی اعلام‌ایتدی کندیسی‌دیار شامده مغان دیدکاری موضعده ساکن‌اولوردی روم کفره‌سی‌فروه‌نك اسلامنی طویدیلر دخی‌طوتدیلر فلسطین دیدکلری قصبه یاننه اوغراین صوکنارنده صلب ایدوب قلجله بوینی اوردیلر . وبنی سعد بن بکر قبیله‌سندن دخی ضمام بن ثعلبه ایلچیلکه کلمشدر . امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده انس بن مالك رضی‌الله عنه حضرتلرندن شویله مرویدرکه ایتدی برکون مسجد شریفده فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله اوتوررردق مسجد قپوسندن دوه ایله برکیمسه ایچری کیردی ودوه‌سنی چوکردی ایاغنی بغلدی اندن صکره قومه خطاب ایدوب محمد قنغیکزدر دیدی فخرعالم حضرتلری دخی اصحاب کرام اراسنده بریاننه طیانوب اوتوررردی بزجواب ویروب ایتدك ایشته محمد شوآق بکزلی طیانوب اوتورن کیمسه‌در دیدك اندن اول کشی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه . ابن عبدالمطلب دیوخطاب ایتدی رسول اکرم صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلری‌جواب ویردی اندن اول کشی‌ایتدی‌سکا سؤال ایتسم کرکدر وسؤالی شدت اوزره‌ایده‌رم بکاانجنمیه‌سك دیدی رسول الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلری‌ایتدی خاطریکه نه‌کلورسه سؤال ایله اندن فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه آندویروب ایتدی سنك ربك وسندن اوّل کلنلرك ربسی حقیچون تکری تعالی حضرتلری‌سنی جمله آدم اوغلنلرینه کوندردیمی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اللهم نعم » دیو بیوردی ینه حق جلاوعلا حضرتلرینه آند ویروب ایتدی‌بیلده رمضان آینك اوروجی طوتولمغی سکا امر ایتدیمی ینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اللهم نعم » دیو جواب ویردی اندن ینه آند ویروب ایتدی تکری تعالی حضرتلری بزم اغنیامزدن صدقه آلوب فقرامزه قسمت‌ایتمکی سکا امر ایتدیمی‌رسول الله صلی‌الله علیه وسلم‌حضرتلری « اللهم نعم » دیوبیوردی اندن اول کشی ایمانه کلدی ووعده ایلدیکه کندی قومنه رسالت ایدوب انلری دین اسلامه دعوت ایلیه وکندینك آدینی بیلدیروب بن ضمام بن ثعلبه دیدکلری کیمسه‌یم دیدی . ابن اسحق رحمة الله علیه مغازیسنده بونی دخی نقل ایتمشدرکه ذکر اولنان ضمام رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایتدیکی سؤاللرك بریسی دخی بوایدیکه حق تعالی سکا امر ایتدیمکه کندویه عبادت ایده‌سك واصلا اکا برنسنه‌یی شریك قیلمیه‌سك وبزم اتالریمزك طاپدیغی صنملری کیده‌ره‌سك‌دیدی

بو حدیثی ابن عباسدن درت‌واسطه‌ایله ابوکریب بزه خبرویردی (قال کان لنعل رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم قبالان مثنی شراکهما) ابن‌عباس‌بیورر رسول‌اکرم حضرتلرینك نعلنك ایکی قبالی وارایدی نعلك شراکلری ایکی‌قات ایدی شراك طاسمه‌دیمك یعنی‌نعلینك طاسمه‌لری‌ایکی قات‌ایدی مصنف‌بوحدیثی ذکردن مرادی نعلین شریفك طاسمه‌لری ایکی قات اولدیغیچون

﴿الحدیث‌الثالث﴾

(حدثنا احمد بن منیع ویعقوب بن‌ابراهیم اخبرنا ابو احمد الزبیری اخبرنا عیسی بن طهمان قال) عیسی دیدی (اخرج‌الینا انس بن مالك نعلین جرد اوین) انس‌بزم‌ایچون‌ایکی نعل‌چیقاردی(لهماقبالان) اول ایکی نعلك ایکی قبالی وار ایدی (قال) عیسی دیدیکه (فحدثنی ثابت‌بعد عن انس‌بن‌مالك) انسدن صکره ثابت نام کمسنه بکا خبر ویردیکه (انهما) انس حضرتلرینك اخراج ایتدیکی نعلین (کانتا نعلی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم) رسول اکرم

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى « اللهم نعم » ديوبيوردى اندن ضمام دوه‌سى يانه كلدى اياقلرينى چوزوب بندى چيقوب قومنه كندى واردينى زمانده خلق ضمامك يانه جمع اولديلر همان ضمام بيت اللات والعزى ديدى يعنى نه قبيح نسنه‌لردر لات وعزى ديوب صنملرندن استكراه عرض ايتدى قومى ايتديلر ياضمام بويله سويله صاقن سكا برص وجنون وجذام مرضلرى عارض اولور ديديلر ضمام ايتدى واى باشكزه آنلر نيه قادرلردر نه ضرر يتشديرمكه قادرلردر ونه منفعت يتشديرمكه قادرلردر وايتدى تحقيقا حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بررسول كوندردى واكا كتاب ايندردى انك سببيله سزى ضلالتدن خلاص ايلدى اندن ضمان كندى قومى حضورنده كلمهٔ شهادت كتوروب انلره دخى تلقين ايتدى ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك امرى ونهي نه ايسه بيلدردى راوى ايدر والله اول كون اقشامه دكين اردن وعورتدن بر كيمسه قالمدى جمله‌سى اسلامه كلديلر . ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن منقولدركه ايتدى هيچ برقومدن ايلچى كلمشدركه ضمام بن ثعلبه‌دن افضل اوله ديو بيورمشدر و دخى ربذه ديدكلرى ناحيه قومندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بعض كيمسه‌لر كلمشلردر . امام بيهقى رحمة الله عليه جامع بن شداددن روايت ايلركه ايتدى طارق بن عبدالله نام بر كيمسه بكا ايتدى بن ذوالمجاز ديدكلرى پازار يرنده طورردم قارشودن بر كيمسه كلدى خلقه طورميوب اى آدم اوغلانلرى كلمهٔ شهادت كتورك فلاح بولوك ديوسويلر ايدى بر كيمسه دخى اردنجه طاشلر آتوب بو كيمسه‌يى قوار ايدى اى آدم اوغلانلرى اول كشى كذابدر صاقنك سوزينه اينانمك دير ايدى بن دخى سؤال ايدوب بو كيمسه كيمدر ديدم ايتديلر بنى هاشمدن بريكتدر پيغمبرلك دعواسى ايلر ياول طاش آتان كيمدر ديدم ايتديلر اول بونك عميسيدر اكا عبدالعزى ديرلر اندن بعض كيمسه‌لر اسلامه كلوب مدينه‌يه هجرت ايتدكلرندن صكره بز دخى ربذه‌دن چيقوب مدينه‌يه عزم ايتدك ونيتمز بوايديكه برمقدار مدينه خرماسى يوكلدوب ديارمزه كتوره‌لم وقتا كه مدينه شهرينه كلدك باغ باغچه اراسنه ايندك لباسلرمزى دكشدرمكه مشغول اولدق همان بر كيمسه كلدى بزه سلام ويردى و قندن كلورسكز ديو سؤال ايتدى بز دخى ربذه‌دن كلورز ديو جواب ويردك ياقنده كيدرسكز ديدى بزدخى مراديمز مدينه‌يه كلمك ايدى ديدك يابونده حاجتكز نه‌در ديدى بزدخى خرما آلمغه كلدك ديوجواب ويردك اندن بزم دوه‌لرمزدن برقزل تويلى دوه‌يه اشارت ايدوب شو دوه‌يى صاتارميسكز ديدى بزدخى نعم شوقدر اولچك خرمايه صاتارز ديدك همان دوه‌نك يولارينه ياپشدى دخى چكدى يوروبى ويردى اندن باغچه‌لر اراسنده كوزمزدن غائب اولنجه بزايتدك نيلدك دوه‌مزى بربيلديكمز كشينك الينه ويردك بهاسنى المدق دوه ضايع اولدى ديو سويلشدك ارامزده بزدن برخاتون وار ايدى اول ايتدى والله اول كيمسه‌يى بن كوردم يوزى آى پاره‌سنه بكزر ايدى سزك

حضرتلرينك نعل شريفى ايدى حاصل معنا مصنف بيوركه برواسطه ايله احمد ابن منيع عيسى بن طحماندن بزه خبر ويردبكه بر كون عيسى بن طحمان حضرت انسك مجلسنده ايدى انس حضرتلرى ايكى نعل كوستردى نعلين كيمك اولديغنى سويلدى انسك مجلسندنصكره تابعيندن ثابت نام كمسنه بكا ديديكه ياعيسى بن طحمان معلومك اولسونكه انسك كوستردكى نعلين رسول اكرم حضرتلرينك ايدى صلى الله تعالى عليه وسلم

﴿ الحديث الرابع ﴾

(حدثنا اسحاق بن موسى الانصارى قال اخبرنا معن قال اخبرنا مالك عن سعيد ابن ابى سعيد المقبرى عن عبيد ابن جريج) مصنف بيورر بوحديثى عبيده بن جريجدن اوچ واسطه ايله اسحاق بن موسى بزه خبر ويردى (انه قال لابن عمر) تحقيق عبيده سؤال طريقيله ابن عمر حضرتلرينه ديديكه (رأيتك) بن سنى كوردم (تلبس) سن كيرسك (النعال السبتية) دباغت اولنمش نعل يعنى ابن جريج ابن عمره بن سنى نعال سبتيه كيراولديغك

دوه‌كز بهاسنه بن كفيلم يعنى اول اصل كيمسه‌دن ضرر كلمك احتمالى يوقدر مالكز ضايع اولماز اكر شبهه‌كز وارايسه بن سزه كفيلم ديمكدر اندن طارق ايدر بز بو كلامى سويلشوركن همان بر كيمسه كلدى بزنقدر خرما ديدك ايسه يوكلتمش كتوردى بن رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك آدميسى يم اشته صاتديغكز دوه‌نك بهاسى خرماديدى وبرمقداردخى زياده كتوردى اوراده يدك اندن قالقوب شهر ايچنه كيردك ومسجده واروب كوردك اول دوه آلان كيمسه منبرده طورمش خطبه اوقور بزده خطبه‌سندن بورايه يتشدك كه ايدردى « تصدقوا فان الصدقة خيرلكم اليد العليا خير من يد السفلى » معناسى صدقه ويرك زيرا تحقيقا صدقه سزه خيرلى‌در يوقاروده اولان ال اشاغه اولان الدن يكركدر يعنى صدقه ويرن ال صدقه آلان الدن يكركدر ديمكدر . بوندن دخى مراد صدقه ويرن كشى صدقه آلان كشيدن افضلدر ديمك اولور الله اعلم. ودخى نجيب قبيله‌سندن فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ايلچى كلمشدر جمله‌سى اون اوچ نفر كيمسه ايدى مالارينك زكاتى چيقاروب رسول‌الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه كتورديلر فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى مسرور اولوب مزبورلره عزت واكرام ايلدى وحضرت بلاله امر ايدوب يابلال بونلرى كوزل ضيافت ايله ديو بيوردى صكره كيدركن رسول الله حضرتلرينه وداع ايتمكه كلدكلرى زمانده ينه حضرت بلاله امر ايدوب اولدخى سائر ايلچيلره اولان اكرامدن زياده رعايتلر ايله اجازت ويردى اندن سؤال ايدوب دخى يولداشكز قالديمى ديدى ايتديلر برتازه يكيت واردر اثوابمز يانه قودق ديديلر بيوردى اول يكيدى دخى دعوت ايتديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك قارشوسنه كلنجه يارسول‌الله بنم مرادم غيريلرك مرادى كبى دكلدر اكرچه كيم يولداشلريمك جمله‌سى اسلامه راغبلردر اما بنم همتم زياده‌يه‌در والله‌بنى ديارمدن اخراج ايلدى الابو خاطره اخراج ايلديكه حق جل وعلا حضرتلرندن بنم ايچون مغفرت ورحمت طلب ايده‌سك و حق تعالى حضرتلرندن ديليه‌سنكه بكا غناى قلب ميسر ايليه ديدى رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى مرادنجه دعا ايدوب « اللهم اغفرله وارحمه واجعل غناه فى قلبه » ديدى اندن اول يكيدك اكرامى خصوصنده اصحابدن برينه نه ايسه امر ايتدكدنصكره مذكورلر كوچوب يرلرينه كتديلر وتاريخ هجرتدن اونجى سنه‌ده مذكورلردن بعضيسى منى‌ده پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه ملاقات ايتدكده فخر عالم حضرتلرى اول يكيدك احوالندن سؤال ايلدى ايتديلر يارسول الله اصلا بونك مثلنى كورمدك وحق جل وعلا حضرتلرينك نصيب ايتديكنه بوندن قانع بر كيمسه ايشتمدك اكر آدم اوغلنلرى تمام دنيايى قسمت ايلسه‌لر اول يكيت اول جانبه نظر ايتميه و التفات قيلميه ديديلر حق جل وعلا حضرتلرى فخر عالم حضرتلرينك دعاسى بركاتيله قناعت نصيب بيوروب كنز لايفنايه مالك ايلدى .

حالده كوردم مداومتكه حكمت نه‌در ديدى (قال) ابن عمر جواب ويرديكه (انى رأيت رسول‌الله صلى الله عليه وسلم) تحقيق بن رسول اكرم حضرتلرينى كوردم (يلبس) كير ايدى (النعال التى) اول نعللريكه (ليس فيها شعر) اول نعللرده شعر اولمدى يعنى سپيلنمش ايدى (ويتوضأ فيها) اول نعللر مبارك اياقلرنده ايكن آبدست آلدقلرينى كوردم يعنى رسول اكرم حضرتلرى مبارك اياقلرى ياش ايكن نعلينى كيديلر . بو حديث دباغتله جلدك طهارتنه دلالت ايدر (فانا احب ان البسها) پس ابن عمر بيورديكه بن دخى رسول اكرم حضرتلرينه موافقت ايچون نعال سپتيه كيكى سوه‌رم . علما بو حديثله هر وقتده وهر حالده نعال سپتيه كيمك جائز اولديغنه استدلال ايتديلر نعال سپتيه ديمك نعلك طاسمه‌سى وقبالى وكوساله‌سى دباغتلنمش وپرداخلنمش ديمكدر ائمهٔ لغتدن امام خليل واصمعى وابوعبيده وجمهور اهل لغت نعال سپتيه دباغتلنمش معناسنه اولمق اوزره اتفاق ايتمشلردر دباغتلنمش جلده

ودخی بنی سعد قبیله‌سندن ایلچی کلمشدر امام واقدی رحمة‌الله علیه روایتنده ابو النعمان کندی‌اتاسندن نقل ایتمشدرکه ایتدی بن کندی قوم اولان بنی سعدوهذیم طائفه سندن برقاج کیمسه ایله رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایلچیلکه کلدك مدینه‌یانده بریره قوندق‌اندنصکره اورادن مسجدشریفه‌عزم ایدوب برجانبده طوردق خلق ایله نمازه شروع ایتمدك تافخر عالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه ملاقات ایدوب اسلام اوزرینه مبایعه ایتمه‌ینجه بونلرله قرشمایز دیو دوندك منزللریمزه کلدك رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آردیمزدن آدم کوندروب بزی دعوت ایلدی اول واردیغمز زمانده برکیمسه وار ایدی جمله‌مزدن کوچك و خدمتکاریمز ایدی انی اثوابمز یانده قومش ایدك بوکره‌بیله آلوب کتدك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیکمز کبی اول خدمتکاریمز اولان یکیت بزدن ایلرو واروب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اسلام اوزره مبایعه ایلدی بز ایتدك یارسول‌الله بوکشی بزم‌اك کوچکمز وخدمتکاریمزدرفخرعالم حضرتلری ایتدی‌قومك کوچکی خدمتکارلری اولور دیدی واکا بارك‌الله علیك دیو بیوروب برکتله دعا ایلدی والله اول کشی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك‌دعاسی برکاتندن بزم جمله‌مزدن افضل اولدی وقرآن عظیمی بزدن خوب اوقور اولدی ورسول الله‌حضرتلری آنی بزم اوستمزه امیر نصب ایلدی اندن دونوب کندی دیارمزه کلورایکن بزه یوللرده اول امامت ایلردی مملکتمزه کلدیکمز زمانده حق تبارك وتعالی حضرتلری انده اولان طائفه‌یه‌دخی اسلام نصیب قیلدی دیو نقل‌ایلدی .

ودخی بنی فزاره قبیله سندن ایلچی کلمشدر ابوالربیع بن‌سالم رحمة‌الله علیه اکتفا آدلو کتابنده روایت‌ایتمشدرکه‌رسول‌الله‌حضرتلری تبوك‌غزاسندن‌دوندیکی‌زمانده فراره طائفه‌سنك ایلچیسی کلدی اون نفردن زیاده کیمسه ایدیلر ارالرنده اعیان قبیله‌دن خارجة بن حصن وحراءبن قیس بیله‌ایدی مسلمان اولوب کلمشلر ایدی ومملکتلرنده بغایت قحط واقع اولمشدی فخر کائنات افندیمز حضرتلرینه حاللرندن شکایت‌ایدوب دعا طلب ایتدیلر فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری منبره چیقوب دعا ایلدی حق جل و علا حضرتلری دعاسنی مستجاب ایدوب نافع یغمورلر احسان ایلدی دخی‌تفصیلی باب استسقاده کلسه کرکدر ان شاءالله‌تعالی.

ودخی بنی اسد قبیله‌سندن اون‌نفر کیمسه ایلچیلکله‌کلمشلر ایدی وارالرنده اعیان قبیله‌دن وابصة‌بن‌معبد وطلیحة‌بن خویلد بیله‌کلمشلر ایدی رسول‌الله صلی الله علیه وسلم‌حضرتلری اصحاب کرامله اوتورمشلرایدی ذکر اولنان طائفه کلدیلر ایچلرندن بریسی ایتدی یارسول بز حق تعالی‌نك وحدانیتنه شهادت ایلدك وسن حق تعالی حضرتلرینك قولی ورسولی اولدیغنی اقرار ایتدك حال بوکه سن بزه خبر کوندرمه‌مش ایدك یعنی سنك دعوتکه توقف ایلدك همان‌نبوتکی ایشتمکله کندو

سپتیه اطلاق اولندیغی یومشاق اولدیغی ایچوندر * مسئله * ابن حجر بیوررکه مقابرده ضرورتسز پاپوش ایله کزمك منهیدر قبر اوزرینه جلوس نهی اولندیغی کبی

﴿الحدیث الخامس﴾

(حدثنا اسحق بن منصور اخبرنا عبدالرزاق عن معمر عن‌ابن ابی ذئب عن‌صالح مولی‌النوءمة)مذکورتوءمه صحابیه برخاتونك اسمیدر ربیعه‌بن‌امیه‌نك همشیره‌سیدر (عن‌ابی‌هریرة) مصنف بیورر ابوهریره‌دن درت واسطه‌ایله‌اسحاق‌بوحدیثی بزه خبر ویردی (قال) ابو هریره بیوردی (کان‌لنعل رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم قبالان) رسول اکرم حضرتلرینك نعلنك طاسمه . سنده ایکی قبال وار ایدی تفصیلی مرور ایتدی

﴿الحدیث السادس﴾

(حدثنا احمدبن منیع قال حدثنا ابو احمد قال اخبرنا سفیان عن‌السدی) اسمی اسماعیل بن عبد الرحمن‌در صدوقدر صاحب تفسیر سدی کبیر دیمکله‌مشهوردر (قال) سدی‌دیدی (حدثنی من‌سمع عمرو بن حریث) عمرودن ایشیدن بکا خبر

اختیار عزله ایمانه کلدك دیدیلر اندن حق جل وعلا حضرتلری بو آیت کریمه یی
انزال ایلدی ﴿ یمنون علیك ان اسلموا قل لا تمنوا علی اسلامکم بل الله یمن علیکم ان
هدیکم للایمان ان کنتم صادقین ﴾ معناسی بودرکه یا محمد سکا اسلاملرینی منت عد
ایدرلر سن آنلره دیکه بکا اسلامکزی منت ایتمیك بلکه حق جل وعلا حضرتلری
سزی ایمانه هدایت قیلدیغنی سزه منت عد ایلر اکر سز ایمان دعواسنده صادقلر
ایسه کز دیمکدر . ودخی یمن دیارندن بهراء قبیله‌سنك ایلچیلری کلمشدر اون اوچ
نفر کیمسه‌ایدیلر کلدکلرنده مقداد رضی الله عنه حضرتلرینه ملاقات ایلدیلر اولدخی
مرحبا خوش کلدیکزدیو عزت واکرام ایدوب اوکلرینه طعام کتوردی مستوفی اکل
ایتدکلرندنصکره دخی زیاده طعام قالدی ومقداد رضی الله عنه اول طعامدن برکاسه ایله
رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه دخی کوندرمش ایدی فخر عالم
صلی الله علیه وسلم حضرتلری مراد شریفلرنجه تناول بیوردقلرندنصکره برمقدار بقیه
قالدی اول بقیه‌یه حق سبحانه وتعالی حضرتلری برلذت وبرکت ویردیکه ذکر اولنان
طائفه‌یه هرکون اویندن کتوررلر ایدی اکل ایتدکلرنجه لذتی مدح ایدرلر ایدی صکره
مقداد رضی الله عنه قصه‌یی خبر ویروب خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم حضر-
تلرینك برکاتیله واقع اولدیغنی اعلام ایدنجه نشهدانه رسول الله دیدیلر واعتقادلری زیاده
اولدی اندن صحابهٔ کرامدن فرائض اوکرندیلر وبرقاچ کون طوروب فخر عالم حضر-
تلرینه وداع ایلدیلر رسول الله حضرتلری امر ایلدی مذکورلره جائزه‌لر ویروب اکرام
وعزتله یرلرینه کوندردیلر . ودخی عذره قبیله‌سندن اون ایکی نفر کیمسه ایلچیلکه کلمشلر در
ارالرندن اعیان قومدن حمزة بن نعمان بیله کلمش ایدی فخر عالم افندیمز حضرتلری عزت
واکرام ایلدی ومذکورلر اسلامه کلدیلر فخر عالم افندیمز حضرتلری انلره شام دیاری
فتح اولونه جغنی وروم کفره‌سنك پادشاهلری قاچوب کیده جکنی بشارت قیلدی اندن
اجازت آلوب دوندیلر یمن دیارنده قبیله‌لرینه کیتدیلر ودخی یمن ممالکنده بلی دیدکلری
موضع خلقندن برقاچ کیمسه کلوب اسلامه کیردیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلری « الحمد لله الذی هداکم للاسلام » دیو حمد ایلدی وبو طائفه‌نك
اسلامندن بغایت حظ ایدوب حمد ایتدکلرینك وجهی بوایدیکه بونلر قتی ایراق
یرده ساکن اولورلردی بونلرك اسلامه کلمسیله دین محمد صلی الله تعالی علیه وسلم
شیوع وشهرت بولدیغی قتی ظاهر اولدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرندن اجازت الدقدن صکره وداع ایدوب دوندیلر مملکتلرینه کیتدیلر .
ودخی ذی مره دیدکلری موضعدن اون اوچ نفر کیمسه کلدیلر رئیسلرینه حارث بن
عوف دیرلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مملکتلری احوالندن
سؤال ایلدی یارسول الله یرمزده قتی قحط واردر دعا ایله دیدیلر فخر کائنات صلی
الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اللهم اسقهم الغیث » دیو دعا ایدوب یاغمور طلب
ایلدی اندن برقاچ کون صکره جائزه‌لری ویرلدکده دونوب یرلرینه کیتدیلر واردقلری

ویردیکه (یقول) عمرو
بیورر مذکور عمرو صحابیدر
رسول اکرم بقایه تشریف
ایتدکده اون ایکی یاشنده
ایدی مذکور سدی عمرودن
بو حدیثی روایت ایدن
کمسنه‌نك اسمنی بیان ایتمدی
لکن محدثین بیان ایتدیلرکه
اول کمسنه‌نك اسمی عطا
ابن السائب در (رأیت
رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم) عمرو بن حریث
بیوررکه بن رسول اکرمی
کوردم (یصلی) نماز قیلارلر
ایدی (فی نعلین مخصوفتین)
ایکی قات دیکلمش ایکی نعل
مبارك ایاقلرنده ایکن خانك
فتحی وصادك سکونیله
خصف بر شیئی برشیٔ
اوزرینه یاپشدیرمغه دیرلر
نته‌کیم پاپوشده ایکی قات
کوسله بری برینه دیکلدیکی
کبی حنفی بیوررکه نعلین
مخصوفتین دیمك رسول
اکرم حضرتلرینك نعللری
ایکی قات دریدن دیکلمش
ایدی دیمکدر صلاتدن مراد
جنازه نمازی ایدی دیدیلر

﴿ الحدیث السابع ﴾

(حدثنا اسحق بن موسی
الانصاری اخبرنا معن
اخبرنا مالك عن ابی الزناد
عن الاعرج عن ابی هریرة)
مصنف بیورر بو حدیثی

زمانده کوردیلرکه حق جل وعلا حضرتلری پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك دعا بیوردیغی کوندن نافع یاغمورلر عطا قیلوب باغلری واکینلری کمال لطافت بولمش . ودخی اونجی سنه‌ده خولان قبیله‌سندن اون نفر کیمسه کلدیلر یارسول الله بز حق تعالی حضرتلرینه ورسولنه ایمان وتصدیق ایدنلردنز الله تعالی حضرتلرینك ورسولنك منتی بزم اوزریمزده‌در دیدیلر وایراق یرلردن دوه‌لریمزه بنوب سنی زیارته کلدك یارسول الله دیدیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی بوسفریکزده هر برآدمکه دوه‌لریکز آتمشدر انك مقابله‌سنده سزه برحسنه ویریلور وبنی زیارت ایتدیککزك اجری بودرکه هرکیم کلوب مدینه‌ده بنی زیارت ایلیه قیامت کونده اول کشی بنم قومشولغمده اولسه کرکدر دیو بیوردی اندن سؤال ایدوب خولانده عبادت ایتدکلری صنم نیجه اولدی دیدی ایتدیلر یارسول الله حق سبحانه وتعالی حضرتلری اول صنمی سنك کتوردیکك دین اسلامه تبدیل ایلدی شمدی اکا کیمسه عبادت ایلمز همان یانده برقاری ایله برقوجه قالمشدر ان شاء الله تعالی بو کره واردیغمز کبی صنمی بیقارز دیدیلر اندن فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونلره فرائضی تعلیم ایدوب عهده وفاوامانته ادا امر ایلدی وقومشی حقنه رعایت ایلك وهیچ کیمسه یه ظلم ایتمامك بیوردی وجائزه‌لر احسان ایدوب یرلرینه کوندردی واردقلری کبی اول صنمی یعقوب نام ونشانی ناپیدا ایتدیلر. ودخی محارب قبیله‌سندن اون نفر کیمسه کلمشدر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبعوث اولوب قبائل عربی دین اسلامه دعوت ایتمکه بشلدیغی زمانلرده هیچ بو طائفه‌دن غلیظ وسرکش طائفه یوق ایدی آخر حق سبحانه وتعالی حضرتلری هدایت ایلیوب اسلامه کلدیلر ودونوب مملکتلرینه کتدیلر . ودخی یمن دیارنده صداء قبیله‌سندن اون بش نفر کیمسه کلمشدر سکزنجی سنه‌ده واقع اولمشیدی تفصیلی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جعرانه دیدکلری موضعدن دوندیکی زمانده قیس بن سعد بن عباده‌یی درتیوز نفر کیمسه ایله یمن دیارندن برناحیه‌یی اورمغه کوندری وصدا قبیله‌سی اول ناحیه‌ده داخل ایدیلر بوقصه‌دن خبر آلدیلر دخی مزبورلردن بر کیمسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یتشدی یارسول الله عسکری دوندر بن قومه کفیل اولورم انلر دین اسلامه کیررلر دیدی اندن ذکر اولنان اون بش نفر کیمسه ایلجی کلوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله اسلام اوزره مبایعت قیلوب دوندیلر یرلرینه کتدیلر اول دیارده اسلام شایع اولدی . امام واقدی رحمة الله علیه نقلنده صکره‌دن یوز نفر کیمسه مزبور طائفه‌دن کلوب حجة الوداعده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ملاقات وصداء قبیله‌سندن اولان زیاد بن الحارث رضی الله عنه حدیثنده مذکوردرکه اول کلوب قومنه کفیل اولان کیمسه کندیسی ایدی ودخی بیورمشدرکه بن بعض سفرلرده رسول الله حضرتلریله بیله ایدم برکون فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بکا یااخی صداء هیچ برمقدار صویك وارمیدر دیو بیوردی بندخی

ابو هریره‌دن درت واسطه ایله اسحاق بن موسی بزه خبر ویردی ابو هریره بیورر (ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قال) تحقیق رسول اکرم حضرتلری سعادتله بیوردی (لا یمشین احدکم فی نعل واحدة) سزدن بریکز نعل واحدده مشی ایلمسون یعنی برایاغنده پاپوش برایاغی یالك یوریمسون (لینعلهما جمیعا) ایکی ایاغنه نعل کیسون (اولیحفهما جمیعا) یاخود ایکی ایاغندن نعلینی چیقارسك حاصل معنا ابو هریره بیوررکه رسول اکرم حضرتلری بیوردی البته سزدن بریکز تك نعلده یوریمسون ایستر ایسه ایکی نعل معا کیسون ایستر ایسه ایکی نعلی معا چیقاروب پابرهنه اولسون بو حدیثی مصنف بو مقامده ذکری شو معنایه اشارت ایچوندرکه رسول اکرم حضرتلری برنعل ایله مشی بیورممشدر خطابی بیوررکه هرچفت اولان لباس خف وچرموق وچوراب کذلك برتکنی کیوب برتکنی کیمسه و ردایی بردوشنه وضع ایدوب بر دوشنه ایتمك کذلك برایاغنه خف وبر ایاغنه

یارسول الله مطره‌ده برمقدار صووار در دیدم امر ایلدی براغاج چناق ایچنه دوکدم اندنصکره مبارك الینی اول چناغك ایچنه قودی همان کورد مکه مبارك برمقلرندن چشمه‌لر روان اولدی دیو نقل ایلدی. ودخی یمن دیارنده غسان قبیله‌سندن اونبجی سنه‌ده اوچ نفر کیمسه کلوب مسلمان اولدیلر اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جائزه‌لر احسان ایدوب دوندیلر یرلرینه کتدیلر. ودخی اونبجی ییل شوالنده سلامان دیدکلری موضعدن یدی نفر کیمسه کلمشدر ارالرنده اشراف قومدن حبیب بن عمرو بیله ایدی اسلامه کلدیلر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قحطلقدن شکایت ایلدیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دعا ایلدی صکره دونوب یرلرینه کتدکلری زمانده واردیلر خبر آلدیلر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دعا ایتدیکی زمانده حق جل وعلا نافع یغمورلر ویرمش . ودخی بنی عبس قبیله‌سندن برقاج کیمسه کلوب ایتدیلر یارسول الله بزم عالملریمز بزه شویله خبر ویردیلر که هجرت ایتمیان کیمسه‌نك اسلامی صحیح اولماز دیدیلر اکر بویله ایسه بزم دوه‌لریمز وسائر طوارلریمز واردر صتالم دخی هجرت ایده‌لم دیدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری هرقنده اولورسکز حق تعالی حضرتلرندن تقوی اوزرینه اولك اعمالکزدن هیچ نسنه‌یه نقصان جزا ویرمز بیوردی . ودخی غامد قبیله‌سندن اونبجی سنه‌ده اون نفر کیمسه کلوب اسلامه مقر اولدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برنامه یازوب ایچنده شرایع اسلامی بیان ایلدی وابیّ بن کعب رضی الله عنه حضرتلرینه امر ایلدی مذکور طائفه‌یه قرآن عظیم تعلیم ایتدردی اندن جائزه‌لرینی احسان ایدوب یرلرینه کوندردی . ودخی ازد قبیله‌سندن یدی نفر کیمسه کلمشدر علماء حدیثدن ابو نعیم وابو موسی رحمة الله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدر که علقمة بن یزید بن سوید رضی الله عنه بیورمشدر که بنم بابام جدمدن شویله نقل ایلدیکه بزم قومز ازد قبیله‌سندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلان ایلچیلرك یدنجی کیمسه‌سی بن ایدم قچن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمت شریفلرینه کیردك وسوز سویلدك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بزم سمتمزی وهیئتمزی بکندی وسزنه اصل کیمسه‌سکز دیو سؤال ایتدی بزمؤمنلرز دیو جواب ویردك همان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تبسم ایلدی وبیوردیکه تحقیقا هر سوزك حقیقتی واردر ایمدی سزك سوزیکزك وایمانکزك حقیقتی ندر دیو بیوردی بز ایتدك یارسول الله بزم سوزیمزك وایمانمزك حقیقتی اون بش خصلدر انلرك بشنی بزه سنك کوندردیکك کیمسه‌لر بیورمشدر که بزانلره ایمان کتوره‌لم بشنی دخی‌ینه انلر بیورمشلردر که بز آنی عمل ایده‌لم وبش خصلت دخی زمان جاهلیتدن عادتمزدر که هنوز آنك اوزرینه‌یز ترك ایتمدك مکرسن آنلرك بعضیسنی کریه کوره‌سك ترك ایده‌لم دیدك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی بنم آدملرمك ایمان کتورمکه بیوردقلری بش نسنه نه‌در دیدی

پاپوش کیمك مکروهدر دیدیلر ینه خطابی بیوررکه بر نعلده مشیده نهی اولدیغنك حکمتی بودرکه ضعف عقل ومخافت رأیه حمل اولنور بعضیلر جوارح بیننده تعدیل اولمدیغیچون منهیدر دیدیلر ابن عربی بر نعل ایله یوریمك شیطان یوریشیدر دید بیهقی عادت خلقه مخالف اولمغله باعث شهرت اولدیغیچوندر دیدی پس هرنسنه که لباسده شهرته مؤدی اوله اندن اجتناب لازمدر دیدیلر

(حدثنا قتیبة بن سعید عن مالك عن ابی الزناد نحوه)

مصنف بیورر نعل واحدده مشی حقنده ابو هریره‌دن اسحاق بن موسی روایت ایتدیکی کبی قتیبه دخی شو سند ایله ابو هریره‌دن روایت ایتدی

الحدیث الثامن

(حدثنا اسحاق بن موسی اخبرنا معن اخبرنا مالك عن ابی الزبیر عن جابر)

مصنف بیورر بو حدیثی جابردن اوچ واسطه ایله اسحاق بن موسی بزه خبر ویردی (ان النبی صلی الله علیه وسلم) جابر بیوردیکه تحقیق رسول اکرم حضرتلری (نهی ان یأکل

بز ایتدك حق تعالی حضرتلرینه وملکلرینه وکتابلرینه ورسوللرینه وقیامت کونه
ایمان کتوروب اعتقاد ایتمکدر دیدك اندن ایتدی یا اول عمل ایله بیوردقلری بش
نسنه ندر دیدی بز ایتدك کلمهٔ شهادت کتورمك ونماز قیلق وزکات ویرمك
ورمضان آینده اوروج طوتمق وقادر اولانمز حج بیت الله ایتمکدر دیدك اندن ایتدی
یاعالم جاهلیتدنبرو عادت ایدندیککز بش نسنه ندر دیدی بز ایتدك وسعت حالنده
حقه شکر ایتمك وبلا یتشسه صبر ایتمك وقضایه رضا ویرمك ودشمنه بولشدقده
ثابت قدم اولمق وشماتهٔ اعدایی ترك ایتمك یعنی بزه مخالف اولان کیمسه‌لرك یرامز
حاللرینه سونمکی ترك ایتمکدر دیدك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
ایتدی بونلر حکما وعلما درکه فقه‌لرندن انبیا اولمغه یقین اولمشلردر دیو بیوردی
اندن ایتدی بندخی سزه بش نسنه امرایده‌یم سزك خصلتلریکز یکرمی تمام اولسون
دیدی اندن بیوردیکه اکر سز فی الحقیقه دیدیککز کبی ایسه‌کز شول نسنه‌یی جمع
ایلیك که انی یمیه‌جك‌سکز وشول نسنه‌یی یاپمیك که انده ساکن اولمیه‌جق‌سکز
وشول نسنه‌یه رغبت ایلیك که انی قویوب کیده‌جك‌سکز وحق سبحانه وتعالی
حضرتلرندن تقوی اوزرینه اولك که عاقبت اکا رجوع ایتسکز کرکدر واکا
عرض اولنسکز کرکدر وشول نسنه‌یه رغبت ایدك که انده واروب مخلد قالسکز
کرکدر دیو بیوردی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك وصیتنی
حفظ ایدوب دوندك یرمزه کیتدك دیو حکایت ایتمشدر. ودخی بنی المنتفق طائفه‌سندن
بعض کیمسه‌لر کلمشدر عبدالله بن امام احمد رحمة الله علیهما اتاسنك مسندنده روایت
ایتمشدرکه لقیط بن عامر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایلچی لکله
چیقدی بریولداشی دخی وار ایدی اکانهیك بن عاصم درلر ایدی فخر عالم صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینه شول زمانده یتشدیلرکه صباح نمازندن فارغ اولمشیدی اندن
طوروب خلقه خطبه اوقیوب وعظ ونصیحته بشلدی وایتدی ای آدم اوغلنلری
آکاه اولك که بن درت کوندنبری آوازمی صاقلدم تابو کون نه‌دیه‌جکمی اشیده‌سکز
وآکاه اولك که هیچ بونده برکیمسه وارمیدر انی کندی قومی کوندرمش که رسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتلری نه‌سویلردیو معلوم ایده اندن ینه تنبیه ایدوب ایتدی
جائز که اول کشینك برخاطره‌سی واراوله یاخود یاننده کی کیمسه‌ایله مصاحبت ایدر
اوله آکاه اولك تبلیغ ایتدکمی تحقیقا بکاسؤال اولنسه کرکدر دیو تکرار بتکرار
تنبیه‌لر بیوردقدنصکره برمفصل حدیث شریف بیوردی انده قیامت وجنت وجهنم
احوالنی بیان ایتدی لقیط بن عامر ایدر یارسول الله سنکله نه‌شرط اوزرینه مبایعه
ایده‌یم دیدم مبارك النی آچدی دخی ایتدی نماز قیلق وزکات ویرمك اوزرینه وحق
تعالی حضرتلرینه هیچ برنسنه‌یی شریك طوتمامق اوزرینه مبایعه قیل دیو بیوردی
. ودخی یمن دیارنده اولان نخع قبیله‌سندن اون برنجی سنه‌ده ایکیوزنفر کیمسه کلمشدر
اول حضرته وارد اولان ایلچیلرك آخری بونلر ایدی کلدکلرنده دار الضیافه‌یه

یعنی الرجل بشماله) برکیمسه
یی صول الیله اکل ایتمکدن
نهی ایتدی (اویمشی فی نعل
واحدة) یاخود بر نعلده
یوریمکدن نهی ایتدی
معلوم اوله که رجال اصل
ومتبوع ونسا فرع وتابعه
اولمغله امور شرعیه اولا
رجاله بالاصل وثانیا نسایه
بالتبع توجه ایدر بناء علی ذلك
اکثریا خطاب رجاله اولور
نسا دخی مراددر خفی
اولمیه که صول الیله یمك منهی
اولدیغنك سببی رسول اکرم
حضرتلری بیان بیوردیلرکه
امتم سزدن بریکز البته
صول الیله یمسون وصول
الیله ایچمسون زیرا شیطان
صول الیله یر وصول الیله
ایچر پس هرمسلمه لایق
اولان شیطانه بکزه‌ممکدر
تاکه کناهکار اولمیه معناسنی
نقل ایتدیکمز حدیث شریفی
ابن عمردن امام مسلم تخریج
ایتدی ودخی معلوم اوله که
صبیانه دخی صول الیله
ییدیروب ایچرمك منهیدر
زیرا بخاری ومسلمده عمر بن
ابی سلمه‌دن روایت اولندیکه
عمر بیوررلر بن رسول
اکرم حضرتلرینك
قوجاغنده ایدم بکا صاغ الك
ایله اکل ایله حتی صاغ ال
ایله یمکه معتاد اوله‌سك

قوندیلر اندن دین اسلامه مقر اولدقلری حالده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیلر اول معاذ بن جبل رضی الله عنه حضرتلرندن بیعت اسلام ایتمشلر ایدی مذکور طائفه اراسنده بر کیمسه وار ایدی زرارة بن عمرو دیرلر ایدی ایتدی یارسول الله بو سفرده واقعه ده بر عجب نسنه کوردم دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نه کوردك دیو بیوردی زراره ایتدی کوردمکه بر دیشی حمار بر بوزاغی طغوردی وبو زاغونك رنکی قزله مائل سیاه ایدی دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی مملکتکده هیچ کبه خاتون قودك کتدکمی نعم یارسول الله دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی ایمدی اول خاتونك براوغلان طغوردی واول اوغلان سنك اوغلکدر زراره ایتدی یارسول الله یااول رنکده کوردیکمك اصلی ندر فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بکا یقین کل دیدی زراره حضور شریفلرینه یقین کلنجه ایتدی یازراره هیچ سنده برص علتی وارمیدرکه شمدی یه دکین سن آنی ایلاردن صقلردك زراره ایتدی اول الله حقیچونکه سنی حق پیغمبر کوندرمشدر بنده اول علت اولدیغنی اصلا بر کیمسه بیلمزدی وسندن غیری بر کیمسه اکا مطلع اولمدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی اشته اویله کورندیکی اولدر اندن زراره ایتدی یارسول الله بر واقعه دخی کوردمکه یردن بر آتش چیقدی بنمله اوغلوم مابیننده حائل اولدی پیغمبریمز بیوردی اول آتش فتنه در زراره ایتدی یارسوالله فتنه ندر فخر عالم افندیمز حضرتلری ایتدی خلق امامارینی قتل ایتسلر کرکدر ومبارك پرمقلرینی بری برینه قویدی دخی یرامزلق ایدن ایولك ایدرم ظن ایدوب مؤمنك قانی مؤمنه صوایچمکدن طاتلی اولسه کرکدر دیدی اکر اوغلك وفات ایلرسه اول فتنه یه سن یتشرسك اکر سن وفات ایلرسك اوغلك یتشر دیو بیوردی زراره یارسول الله دعا ایله که بن اول فتنه یه یتشمیم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اللهم لایدرکها » دیو دعا ایتدی بعد زمان زراره وفات ایدوب اوغلی عمرو قالدی صکره دن حضرت عثمان بن عفانی شهید ایدن طائفه دن اولدی

مقصد ثالث

فخر عالم حضرتلرینك کمال خلقتی وجمال صورتی واخلاق رضیه سی وخصال مرضیه سی بیاننده در . بعض علما رحمهم الله بیورمشلردر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جسم شریفنی حسن ولطافتده افراد نوع بشردن ممتاز خلق ایدیکنه اعتقاد ایتمك اول حضرته ایمان کتورمکك تمامندندر دیمشلردر . روایت اولنور که خالد بن ولید رضی الله عنه برزمانده عسکر ایله قبائل عربدن بعض قبیله یه واردی واول قبیله نك سیدی اولان

دیو بیوردیلر صلی الله تعالی علیه وسلم

الحدیث التاسع

(حدثنا قتیبة عن مالك ح وحدثنا اسحاق بن موسی اخبرنا معن اخبرنا مالك عن ابی الزناد عن الاعرج عن ابی هریرة) مصنف بیورر بو حدیثی ابو هریره دن بش واسطه ایله اسحاق بن موسی خبر ویردی درت واسطه ایله قتیبه خبر ویردی معلوم اوله که حرف حانك ذکری تحویل سنده اشارتدر ابو هریره بیورر (ان النبی صلی الله علیه وسلم قال) تحقیق رسول اکرم بیوردی (اذا انتعل احدکم فلیبدأ بالیمین) سزدن بریکز پاپوش کیمك مراد ایلدکده صاغ جانبی ایله ابتدا ایدوب اوّل صاغ ایاغنه کیسون (واذا نزع فلیبدأ بالشمال) دخی پاپوش چیقارمق مراد ایلدکده صول جانبی ایله ابتدا ایدوب اوّل صول ایاغنك پاپوشنی چیقارسون (فلتکن الیمین اولهما تنعل) صاغ ایاق ایاقلرك اولی اولسون پاپوش کیدیرلدیکی حالده (وآخرهما تنزع) صاغ ایاق ایاقلرك آخری اولسون پاپوش چیقارلدیغی حالده معلوم اوله که رسول

کیمسه خالده ایتدی یاخالد محمدی بزه وصف ایله خالد ایتدی اکردیلر ایسك که تفصیل ایدم بن انك حسننی تفصیل ایده‌مزم دیدی اول شخص ایدی یاخالد سن اجمال ایله دیدی خالد رضی‌الله عنه ایتـدی رسول مرسلك قدرنجه اولور دیدی یعنی مرسل که حق سبحانه وتعالی حضرتلریدر انك جانبنی ملاحظه ایله دخی اندن رسولنك شان شریفنی بیله‌سك دیمك اولور بوندن فهم اولنور که اول حضرتك جمیع محاسنی مفصلا ادراك اولنمغه قابل دکل ایمش . امام قرطبی رحمة‌الله علیه کتاب الصلاتده بعض کبارِدن نقل ایدوب ایدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك تمام حسنی بزه ظاهر اولمامشدر اکر ظاهر اولایدی اکا بقمغه کوزلریمز طاقت کتومزدی دیمشدر. والحاصل ممکن اولدیغنجه برمقدار ائمهٔ حدیث وتفسیردن مروی اولانی نقل ایده‌لم * مبارك وجهی حقنده امام بخاری ومسلم رحمة‌الله علیهما براء رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرندن روایت ایتمشلردرکه (کان رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم احسن الناس وجها واحسنهم خلقا) دیو بیورمشدر. حاصلی فخر کائنات علیـه افضل الصلوات حضرتلرینك مبارك یوزی وسـائر اعضاء شریفه‌سی جمیع ناسـك یوزلرندن واعضالرندن کوزل ایدی دیمك اولور . وامام ترمذی وامام احمد وبیهقی وابن حبان رحمة‌الله علیهم روایتلرنده ابوهریره رضی‌الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه (مارأیت شیئا احسن من رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم کأن الشمس تجری فی وجهه) دیو بیورمشدر. معناسی بن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن کوزل بر نسنه کورمدم کویا مبارك یوزنده کونش نوری اقاردی دیمکدر . وینه امام ترمذی وبیهقی رحمة الله علیهما روایتلرنده علی کرم الله وجهه حضرتلرندن منقولدرکه فخر کائنات افندیمزی وصف ایدوب مبارك یوزی قتی دکرمی وقتی انلی دکلدی برمقدار دکرمی ایدی دیو بیورمشدر ومعلومدرکه کمال حسن ولطافت بوشکلده اولور زیاده دکرمی وانلو اولمق معتبر دکلدر. وصحابهٔ کزیندن علمار رحمهم‌الله بوبابده کیمی شمسه کیمی قمره تشبیه ایتدکلرینی نقل بیورمشلردر مرادلری کمال حسن ولطافتله وصف ایتمك ایدیکی ظاهردر . امام مسلم رحمة‌الله علیه نقلنده ابی الطفیل رضی‌الله عنهدن منقولدرکه اکا ایتدیلر بزه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه حضرتلرینی وصف ایله ایتدی فخر عالم حضرتلری آق بکزلی ملیح الوجه ایدی دیو بیوردی . امام بخاری رحمة الله علیه کعب بن مالك رضی الله عنهـدن شویله روایت ایلمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مسرور اولدیغی زمانده مبارك یوزی آی پاره‌سی کبی نورلانوردی وسروری مبارك آلنندن ظاهر اولوردی دیمشـدر * ومبارك کوزلری وصفنده حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ مازاغ البصر وماطغی ﴾ بیورمشدر. قاضی رحمة‌الله علیه ایدر معناسی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینك مبارك کوزی کوردیکی نسنه‌دن آیرلمدی وتجـاوز ایتمدی بلکه اثبات صحیحله اثبات ایتدی مستبق اولدیغی حالده دیمکدر

اکرم حضرتلری پاپوش کیوب چیقارمغك احکامنی حدیث شریفك اولنـده بیانندنصکره تکرارینه بیان ایتدیلر حکمتی بوکه پاپوش کیوب چیقارمق امرلری اوزره امتده ملکهٔ راسخه اولسون وعادت ایتمکه سعی ایدوب بوخصوصی سهل ظن ایتمسونلر وتقدیم وتأخیر خصوصنده اهتمام ایلسون وهمیشـه صـاغ جانبك اکرامنده تقصیر اولنمسون خطـابی بیوردیکه پاپوش کیمکدن مراد ایاغه اکرام وایاغی محافظه‌در وصـاغ جانب صول جانبدن افضل اولمغله پاپوشی اول صـاغ ایاغنه کیمك ایله امر اولندق اما پاپوشی صـاغ ایاغندن صکره چیقارمق صاغ ایاغه اکرام زیاده اولمق ایچوندر شیخ ابن حجر وقاضی عیاض پاپوش حقنـده رسـول اکرمك امرلری استحباب ایچون اولمسنده اجماع واردر دیو نقل ایتدیلر

﴿ الحدیث العاشر ﴾

(حدثنا ابوموسی محمد بن المثنی اخبرنا محمد بن جعفر اخبرنا شعبة عن اشعث وهو ابن ابی الشعثاء عن ابیه عن مسروق عن عائشة) مصنف بیورر بو حدیث شریفی

یاخود رؤیتنه مأمور اولدیغی عجایبی کورمکدن عدول وتجاوز ایتمدی دیمکدر دیو بیورمشدر محصلی حق سبحانه وتعالی حضرتلری نره‌یه نظر ایتمك بیوردی ایسه امر شریفی اوزره اورادن نظرینی آیرمدی دیمك اولور . وامام بخاری رحمة‌الله علیه نقلنده ابن عباس رضی‌الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کوندز نیجه کوررسه کیجه قرا کوسنده اویله کورردی دیو بیورمشدر وعائشهٔ صدیقه رضی الله عنها حضرتلرندن مرویدر که فخر عالم علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری آیدنلقده نیجه کوررسه قرا کولقده اویله کورردی دیو بیورمشدر . امام بخاری و مسلم ابی هریره حضرتلرندن روایت ایتدکلری حدیث شریفده واقع اولمشدرکه فخر عالم حضرتلری اصحابنه ایتدی والله سزك رکوعکز وسجودیکز بکا مخفی اولماز تحقیقا بن سزی اوکمدن وآردمدن کوریرم دیو بیوردی.وینه امام‌مسلم رحمة‌الله علیه انس‌بن مالك رضی‌الله عنه حضرتلرندن روایت ایتمشدرکه بر کون خواجهٔ عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلری (یا ایها الناس انی امامکم فلاتسبقونی بالرکوع والسجود فانی اراکم من امامی ومن خلفی) دیو بیوردی . معناسی ای آدم‌اوغلنلری تحقیقا بن‌سزك امامکزم ایمدی رکوع وسجودی بندن مقدم ایلمك تحقیقا سزك اویله ایتدیککز بکا معلوم اولور زیرا بن سزی اوکمدن وآردمدن کوریرم دیمك اولور . وحیدی رحمة الله علیه مسندنده وابن منذر رحمة الله علیه تفسیرنده بیورمشدر که مجاهد رضی الله عنه ﴿ الذی یراك حین تقوم وتقلبك فی الساجدین ﴾ آیت کریمه‌سنك تفسیرنده بیورمشدرکه رسول‌الله حضرتلری‌اوکنده‌اولنلری کوردیکی کبی اردنده اولان صفلری کورردی دیمشدر وبو حالت رسول‌الله حضرتلرینك حقنده خرق عاده‌در کوزده کورمك خلق ایدن جناب الله غیری عضوده دخی خلق ایتمکه قادردر دیو بیورمشلر وبو خصوصده بعض اقوال دخی نقل‌ایدوب آخر بیورمشلردرکه بو صفتك رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه معجزه اولدیغنی اثبات بابنده اولی بودر که کورمکدن مراد آلت نظره محتاج اولمدن ادراك ایتمکدر دینله والله اعلم . بعض علما رحمهم الله بوکا ذاهب اولمشلردرکه بو رؤیت قلب شریفلرینك رؤیتی اوله وبعضیلر رؤیتدن مراد علمدر دیمشلر صحابهٔ کرامك ایتدکلری افعالك کیفیتنی حق جل وعلا حضرتلری وحی ایتمك طریقیله یاالهام ایتمك طریقیله اعلام ایلردی دیدیلر وبوندن لازم کلمزکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری غیب بیله زیرا حق تعالی حضرتلرینك اعلامی ایله اولنجه هرکشی بیلمك جائزدر نهایت حق سبحانه وتعالی حضرتلری اکا اعلام ایتمکی اختیار ایتمشدر اول حسبله اکا معلوم اولور غیریلره معلوم اولماز آنکیچون ایدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بندیکی ناقه بر زمانده ضایع اولدی دخی بعض منافقلر طعن ایدوب ایتدیلر قنی محمد سزه کوکلر احوالندن خبر وریرم دیر ایدی شمدی ناقه‌سی حضرت عائشه‌دن بش واسطه ایله ابوموسی خبر ویردی (قالت کان رسول الله صلی‌الله‌علیه وسلم یحب التیمن) حضرت عائشه بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری امورشریفه‌ده صاغ جانبی‌استعمالی سورلر ایدی (مااستطاع) قادر اولدقچه‌یعنی‌وقت‌ضرورتده امور شریفه‌ده صول‌جانبی استعمال ایتدکلرینه اشارت واردر (فی ترجله) رسول اکرم حضرتلری مبارك شعرك طرامقده (وتنعله) دخی نعللرك کیمکده (وطهوره) دخی آبدست آلمقده صاغ‌جانبك استعمال ایتمکی سورلر ایدی معلوم اوله که شو اوچ شیئی ذکردن مراد صاغ جانبی بواوچه مخصوص دیمك دکل بلکه رسول اکرم باشندن اياغه وارنجه تیمن ایتدکلرینه تمثیلدر صلی‌الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الحادی ﴾

— عشر —

(حدثنا محمدبن مرزوق ابوعبدالله حدثنا عبدالرحمن ابن قیس ابومعاویة حدثنا هشام عن محمد بن سیرین عن ابی هریرة) مصنف بیورر بو حدیث شریفی

ضایع اولدی نه‌خوش قنده ایدیکنی بیلمز دیدیلر منافقلرك بوسوزی فخر عالم حضر-
تلرینك سمع شریفنه واصل اولنجه ایتدی والله بکا ربمك بیلدردیکندن غیری برنسنه
بیلمزم بنم بیلدیکم ربم بیلدرمکله‌در شمدی اول ناقه قنده ایدیکنی ربم بکا دلالت ایلدی
فلان یرده یولارندن براغاجه ایلشوب طوتلمش قالمشدر دیدی اصحاب کرامدن
بعض کیمسه کتدیلر واروب بیوردیغی یرده کوردیلر واقعاناقه‌نك یولاری براغاجه
ایلشوب طوتلمش اورادن ناقه‌یی آلوب خدمت شریفنه کتوردیلر منافقلرك یوز-
لری قاره اولدی وبوظاهر اولدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
دیوار آردنده اولان نسنه‌یی بیلمز الاحق سبحانه وتعالی حضرتلرینك اعلامی ایله
بیلورمش علم غیب حق جل وعلی حضرتلرینه مخصوصدر انبیاء واولیاسی بعض مغیباتدن
خبر ویردکلری حق تعالی حضرتلرینك اعلامیله‌در یوقسه اندن غیری کیمسه‌یه غیب
بیلمك ممتنعدر. وشفاء قاضی عیاضده مذکوردرکه فخر عالم حضرتلرنده حدت بصر
شول دکلوایدیکه ثریایی اون بریلدز کورردی. وامام سهیلی روایتنده اون ایکی یلدز
کورردی دیمشلردر. ابن ابی هاله رضی الله عنه بیورمشدرکه فخرعالم حضرتلری
قچن التفات ایلسه جمیعا التفات ایلردی دیمشدر بوسوزك معناسی بعضیلر قتنده برنسنه‌یه
نظر ایتملی اولسه مبارك رأس دولتلرینی دونده‌روب نظر ایتمزدی وبعضیلر ایتدیلر
بوسوزك معناسی خفت ایدوب باشنی اویکابویکا چویرمزدی بلکه جمیع اعضاسیله
دونوب نظر ایلردی ودخی بیورمشدرکه مبارك کوزینی اشاغی طوتردی یریوزینه نظری
کوك یوزینه نظرندن زیاده ایدی الك چوق بقدیغی کوز قویروغیله بقمق ایدی دیمشدر
فی الحقیقه مقتضای ادب کشی کوزلرینی حفظ ایتمکدرنیه کرکسه بقوب یورومك
بی ادبلك نشانیدر. حضرت علی رضی الله عنه بیورمشدرکه فخرعالم حضرتلرینك
مبارك کوزلری بیوك ایدی ومبارك کیرپکلری اوزون ایدی برمقدار مبارك کوزلرنده
حمرت وارایدی اول صفت کوزده غایت حسن وملاحتی موجبدر وینه علی کرم
الله وجهه حضرتلرندن مرویدرکه مبارك کوزلرینك قره سی غایت سیاه ایدی.
ودخی روایت اولنمشدرکه حضرت علی کرم الله وجهه ایتدی برزمانده رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی یمن دیارینه کوندردی تاکه وارم انده
خلقه خطبه اوقیوب وعظ ونصیحت ایدم بنده خطبه‌یه چیقدم یهود علماسندن
برکیمسه طورردی انده برجز طوتوب اکا نظر ایدردی بنی کورنجه « صفلی
اباالقاسم » دیدی. یعنی پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك وصفنی بکا سویله
دیدی بندخی قتی اوزون دکلدر دیدم اندن سکوت ایلدم اول ایتدی دخی نیجه
در دیدی بن ایتدم شمدی خاطرمده اولان بودر دیدم باشلدی اول یهود عالمی
ایتدی کوزلرنده حمرت واردر وصقالی قتی کوزلدر بن ایتدم والله رسول الله
حضرتلرینك صفتی بویله در دیدم اول ایتدی بن آبا واجدادمك کتابلرنده انك
وصفنی بویله بولدم وبن شهادت ایدرمکه اول نبیدر ورسول اللهدر جمیع آدم

ابوهریره‌دن اوچ واسطه ایله محمد بن مرزوق خبر ویردی (قال) ابوهریره بیوردی (کان لنعل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قبالان وابی بکر وعمر رضی الله عنهما) رسول اکرمك هر برنعلیچون کذلك ابوبکر وعمرك هر برنعللریچون ایکی قبال وارایدی قبالك معناسی مرور ایتدی (واول من عقد عقدا واحدا عثمان) اول بردوکم دوکب یعنی برقبال اتخاذ ایدن عثمان رضی الله عنه در یعنی پاپوشك تاصمه‌سنك اورته یرندن پاپوشك اوجینه‌دك برقایش اولوب ایکی پارمق برجانبندن اوچ پارمق برجانبندن اولور معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلرینك نعلنده ایکی قبال اولدیغی عادت طریقیله اولوب عبادت طریقیله اولمدیغنه اشارت واردر حضرت عثمانك نعلنده برقبال اولمسنده اکر نعلده ایکی قبال عبادت طریقیله اولیدی حضرت عثمان نعلده برقبال اتخاذ ایتمز ایدی

﴿ باب ماجاء فی ذکر خاتم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ﴾

بو باب رسول اکرم

اوغلنلرینه رسالنه مبعوث اولمشدر دیدی * ومبارك سمع شریفی وصفنده بوکفایت ایلرکه فخرعالم حضرتلری بیورمشدر (انی اری مالاترون وانی اسمع مالاتسمعون اطت السماء وحق لها ان تئط لیس فیها موضع اربع اصابع الاوملك واضع جبهته ساجدا لله تعالی) ابوذر رضی الله عنه حضرتلرندن امام ترمذی بویله روایت ایتمشدر. معناسی بودرکه تحقیقا بن سزك کورمدیککزی کوریرم واشتمدیککزی اشیدیرم فلك آوازه ویروب صوت پیدا قیلدی وصوت پیداقیلمق انك حقیدرکه انده اصلا درت پرمق یر یوقدرکه الا برملك حق تعالی حضرتلرینه ساجد اولدیغی حالده آلنی قومشدر دیمکدر . وابونعیم رحمةالله علیه حکیم بن خرام رضی‌الله عنهدن روایت ایتمشدرکه برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحاب کرامی اراسنده اوتورردی آنلره بنم اشتدیکمی سزده اشیدرمیسکزدیو بیوردی هیچ نسنه اشتمزز یارسول الله دیدیلر ایتدی تحقیقا بن فلکك صوتنی اشیدیرم واول صوت ویرمکله لوم اولنمزانده برقارش یریوقدرالا برملك اوزرنده ساجددر یاخودقائمدردیو بیوردی * ومبارك آلنی وصفنده بیورمشلردرکه فخرعالم حضرتلرینك آلنی روشن وآچیق ایدی ومبارك قاشلری چاتق واینجه ایدی دیمشلردر. وبعضیلر روایتنده قاشلری اراسی آچیق ایدی دیمشلردروایکی قاشی اراسنده اولان طمری غضب زماننده طولرایدی دیدیلر * ومبارك بورنی بغایت لطیف وموزون ایدی اوجی رقت ولطافت اوزره ایدی اورته یری برمقداریوکسك ایدی کمال حسن بوهیئتده اوبور * ومبارك رأس عالیلری بیوك ایدی علماء حدیثدن بویله ایدیکنی چوق کیمسه نقل ایتمشلردر . امام بخاری رحمةالله علیه نقلنده حضرت انسدن دخی بویله روایت اولنمشدر بغایت لطیف وموزون ایدی * ومبارك آغزی وصفنده امام مسلم رحمة الله علیه جابررضی‌الله عنهدن روایت ایلمشدرکه مبارك آغزی قتی کوچك دکلدی طائفهٔ عرب ایچنده کوچك آغز ممدوح دکلدر بیوك آغز ممدوحدر دیمشلردر * ومبارك دیشلری بیاض ایدی وقتی صیق دکلدی ارالری آچیق ایدی واینجو کبی براق وآبدار ایدی . ابن عباس رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه فخر عالم حضرتلرینك مبارك اوك دیشلری سیرك ایدی بسوز سویلدیکی زمانده کویا دیشلری ارا سندن نورچیقاردی دیو بیورمشدر * ومبارك دوداقلری مبارك آغزنی یومدیغی زمانده کورینن هیئتی عباد اللهدن هیچ برکیمسه یه ویرلمش دکلدی شویله حسن ولطافت اوزره ایدی دیمشلردر . ابی قرصافه رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی بن وانام وخالتم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واروب بیعت ایلدك دخی دونوب کتدیکمز زمانده بکا ایتدیلر اوغل هیچ بوك کبی یوزی کوزل ولباسی پاك وسوزی ملایم کیمسه بز کورمدك واغزندن نور چیقاردی کوردك دیدیلر * ومبارك آغزی یارینك وصفنده چوق معجزه وکرامت بیان ایتمشلردر جمله‌دن بری حدیث اتفاقیده وارد اولمشدرکه خیبر غزاسنده حضرت علینك

حضرتلرینك خاتمی ذکر حقنده وارد اولان احادیث بیاننده‌در خاتم مهردیمکدر

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا قتیبة بن سعید وغیر واحد عن عبدالله بن وهب عن یونس عن ابن شهاب عن انس بن مالك) مصنف بیورر بو حدیث شریفی انسدن اوچ واسطه ایله قتیبه خبر ویردی دخی قتیبه‌دن غیری چوق مشایخ خبر ویردی (قال) انس بیوردی (کان خاتم النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینك مهر شریفلری (من ورق) کومشدن ایدی (وکان فصه) رسول اکرم حضرتلرینك کومشدن اولان مهرلرینك قاشی (حبشیا) حبشی طاش ایدی یعنی عقیق ایدی دیمکدر زیرا عقیق اکثریا حبش ویمن دیارندن کلور

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا قتیبة اخبرنا ابو عوانة عن ابی بشر عن نافع عن ابن عمر) مصنف بیورر بو حدیث شریفی ابن عمردن اوچ واسطه ایله قتیبه خبر ویردی (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اتخذ خاتما من فضة) ابن عمر بیوردی

کوزلری زیاده آغرردی آچغه قادر دکلدی فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
اول کون الینه سنجاق ویروب کوزلرینه توکوردی شویله صحت میسر اولدیکه کویا
اصلا کوزی اغریمامش کبی اولدی . وبری دخی بو درکه امام احمد وغیری
نقلنده وائل بن حجر رضی الله عنهدن مرویدرکه برکره رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینه برقوغه صوکتوردیلر ایچدی اندنصکره قیونك ایچنه
دوکدی قیودن مسك رایحه‌سی چیقمغه باشلادی یاخود قیونك ایچنه توکوردی
دخی مسك رایحه سی چیقمغه باشلادی دیمشدر . وابو نعیم نقلنده انس
حضرتلرینك اونده برقیو وارایدی فخر عالم حضرتلری ایچنه توکورمش ایدی
مدینه شهرنده اندن طاتلو قیو یوق ایدی دیدیلر . وعادت کریمه‌سی ایدیکه عاشورا
کونی اولسه کندینك وقزی حضرت فاطمه‌نك امر چوجقلرینی کتورردی دخی
آغز جقلرینه توکورردی واخشامه‌دك امزرمك دیو انالرینه اصمارلردی اول کون
چوجقلره کفایت ایدردی آچیقمزلردی .وامام طبرانی رحمة الله علیه نقلنده عتبه‌یه
قورداشن دیدکلری مرض عارض اولمش ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری انك ارقاسنه وقارننه برمقدار اغزی یارندن پوسکردی دخی مبارك الیله
صیغادی صحت بولدقدنصکره بدنی شویله خوش بوی اولدیکه اندن کوچك رایحه
اولمازدی دیمشدر وبر زمانده حضرت حسنه بغایت صوسزلق غلبه ایتمشیدی فخر
کائنات حضرتلری مبارك دلنی حسنك آغزینه ویردی حضرت حسن امدی صوسزلغی
زائل اولدی * ومبارك لسانك فصاحتی حقنده بیورمشلردرکه حق سبحانه وتعالی
حضرتلرینك مخلوقاتنده اصلا اندن افصح وشیرین کلام وسریع الاداء برکیمسه
یوق ایدی کلام شریفی کوکللری آلوردی وروحلری جذب ایلردی وبالجمله فصاحت
لسانی برمرتبه‌ده ایدیکه غایتنه عقل یتشمزدی نیجه بویله اولمییدیکه لسان شریفی
حق تعالی نك قلجلرندن برقلج ایدی مراد الله اندن بیان اولنوردی جمیع اوامر ونواهیٔ
الهیه اندن بیان اولنوب احوال فرائض وسنن آنکله روشن ومبین قلنمشدر طریق
سداد ورشاد ومنهاج مبدأ معاد انکله واضح وروشن اولمشدر شول مرتبه‌ده افصح
اللسان واوضح البیان ایدیکه سوزسویلدیکی زمانده کلماتی انجوکبی دزیلوردی اکر
برکیمسه صایمق مراد ایدنسه کلمات شریفه‌سی صاتلق قابل ایدی عائشهٔ صدیقه رضی
الله عنها بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سوزینی
سزك دیزدیککز کبی دزمزدی اول شویله سوز سویلردیکه اکر صایجی کیمسه
صایسه صاتلق قابل ایدی وبعض محلده فهم اولنسون دیو برکلمه‌یی اوچکره
دوندرردی (وانا افصح العرب) دیوبیورردی واهل جنت محمد علیه السلام
لغتیله تکلم ایدرلر دیردی . ابو نعیم روایتنده وارد اولمشدرکه حضرت عمر بن
الخطاب رضی الله عنه برکون ایتدی یارسول الله نه حالدرکه سن بزم ارامزدن
چیقوب بیانه وارمدك ینه بزم جمله‌مزه فصاحتده غالب سك فخر کائنات صلی الله

(تعالی)

تحقیق رسول اکرم
حضرتلری کومشدن مهر
اتخاذ ایلدی (فکان یختم به)
رسول اکرم حضرتلری
اول خاتم ایله مکتوبلری
مهرلر ایدی (ولایلبسه)
دخی اول خاتمی طاقنمز ایدی
میرك شاه بیورزکه رسول
اکرم حضرتلری خاتمی
طاقنمز ایدی دیمنك معناسی
بودرکه مکتوبه مهر وضع
ایتدکلری وقتده پارمقلرندن
چیقاروب مهرلیوب ینه
پارمقلرینه طاقارلر ایدی
خاتم پارمقده ایکن مهرلمز
ایدی دیمکدر خطابی دیدیکه
رسول اکرم حضرتلری
مهر طاقنمز ایدی دیمنك
معناسی رسول اکرم حضر-
تلرینك مهر اتخاذندن
مرادی زینت قصدیله
اولمیوب مجرد اقتضا ایتدکده
مهر وضع ایتمك ایچوندر
دیدی (قال ابو عیسی ابو بشر
اسمه جعفر بن ابی وحشی
واختلف فیه) مصنف امام
ترمذی بیورر بو حدیث
شریفی سندنده اولان ابو
بشرك اسمی جعفر در .
محدثین اختلاف ایتدیلر
بعضیلر ثقه‌در دیدیلر و
بعضیلر ضعیفدر دیدیلر لکن
مصنفك مرادی بو حدیث
شریف موضوع دیمك

تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت اسمعیل لغتی ضایع اولوب کتمش ایدی جبرائیل علیه السلام انی بکا کتوردی حفظ ایتدردی دیو بیوردی والحاصل کمال فصاحت وبلاغتنه دلالت ایدر اشیانك نهایتی یوقدر وبو معنایی تصدیق عقلا قتنده اصلا حجت وبرهانه محتاج دکلدر بعض علما رحمهم الله پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك لفظی آز ومعناسی چوق اولوب اصلا دواوین فصحادن برنده سبقت ایتمیان کلام شریفندن بعضی جمع ایتمشلردر شفاء قاضی عیاضده واقع اولانك بعضیسی بونلردرکه (المرء مع من احب) دیو بیورمشدر . یعنی کشی سودیکی کیمسه ایله‌در دیمکدر حاصلی صلحایه محبت ایدن صلحا ایله حشر اولنور و فسقه وفجره‌یه محبت ایدن آنلرله حشر اولنور دیمك اولور. بری دخی (اسلم تسلم یؤتك الله اجرك مرتین) بوکلام شریفی روم پادشاهنه ارسال بیوردیغی مکتوب شریفنده یازمشدر معناسی سابقابیان اولنمش ایدی . وبریدخی (السعید من وعظ بغیره) بیورمشدر حاصل معنی سعادتلو اول کیمسه درکه غیریلر حالندن نصیحت آله دیمکدر مثلا یرامزلق ایدنلرك باشلرینه نه بلا کلدیکنی کوره دخی یرامز ایشلردن اجتناب ایلیه وایلك ایدنلر نه عزته یتشدکلرینه نظر ایده دخی صلاح واستقامته میل ایلیه. بری دخی صحیحنده وغیریده وارد اولاندرکه (انما الاعمال بالنیات) بیورمشدر ودخی (لیس للعامل الا مانواه) بیورمشدر بو ایکی کلام شریفك تحتنده علمدن نیجه کنج واردر انکیچون امام شافعی رحمة الله علیه (انما الاعمال بالنیات) حدیثی نصف علمه دخول ایدر دیو بیورمشدر. وبیانی بودرکه دین اسلامك ظاهری وباطنی واردر نیت باطنه متعلقدر وعمل ظاهره متعلقدر ودخی نیت قلبك عبودیتیدر وعمل اعضانك عبودیتیدر دیمشلردر وبعض ائمهٔ حدیثدن مرویدرکه (انما الاعمال بالنیات) حدیثی ثلث دیندر دیو بیورمشلر بونك وجهی بودرکه دین قولدر وعملدر ونیتدر پس نیت اوچ بخشك بریسی اولدی. وبرحدیث شریفده (نیة المؤمن خیر من عمله) بیورلمشدر . معناسنده بعض علما بیورمشدرکه نیت مسغل قلبدر وعمل فعل جوارحدر یعنی فعل اعضادر پس قلبك عملی اعضانك عملندن خیرلیدر شول جهتدنکه اعضا قلبه تابعدر اعضانك عملنه باعث اولان قلبدر. ودخی (الحرب خدعة) بیورمشدر معناسی جنك حیله دیمکدر امام نووی رحمة الله علیه بیورمشدرکه محاربه‌ده کفاره حیله ایتمك جائزدر و جائز ایدیکنه جمیع علما اتفاق ایتمشلردر هرنیجه ممکن ایسه حیله ایتمك کرکدر مکرکه انده نقض عهد وامان اوله اولوقت حلال اولماز مثلا کفاره عهد وامان ویرلمش اولسه وانلردن نقض عهده دلالت ایدر نسنه صادر اولمیوب کندو حاللرنده اولسه‌لر برزمانده انلری غافلا بصوب قتل وغارت ایتمك حرامدر زیرا نقض عهد بوجانبدن اولمش اولور ودخی (ایاکم خضراء الدمن) بیورمشدر. معناسی چوبلکده بتن چندن احتراز ایدك دیمکدر. روایت اولنورکه اصحاب کرام سؤال ایدوب یارسول الله بوندن مراد شریف ندر دیدیلر دکلدر همان شوقدر واردرکه بو روایتك خلافنه اکر بر حدیث شریف روایت اولنورایسه بو حدیثك حکمنی نسخ ایدر دیمکدر

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا محمود بن غیلان قال اخبرنا حفص بن عمر بن عبید الطنافسی اخبرنا زهیر ابو خیثمة عن حمید عن انس ابن مالك) مصنف بیورر بو حدیث شریفی انسدن اوچ واسطه ایله محمود بن غیلان خبر ویردی (قال) انس بیوردی (کان خاتم رسول الله صلی الله علیه وسلم من فضة) رسول اکرم حضرتلرینك مهر شریفی کومشدن ایدی (فصه منه) اول خاتمك طاشی دخی کومشدن ایدی یعنی رسول اکرم حضرتلرینك بتون کومشدن بر خاتمی وار ایدی میرك شاه بیوردیکه رسول اکرم حضرتلرینك متعدد خاتمی اولمق اوزره محمول‌در بو حدیث شریف

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا اسحق بن منصور اخبرنا معاذ بن هشام قال حدثنی ابی عن قتادة عن انس بن مالك) مصنف بیورر بو حدیث شریفی

فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بداصل عورتدر ديو بيوردى حاصل كلام بداصل عورتك حسننه مائل اولوب نكاح ايتميك ديمكدر وانى شول مهملات اوزرنده بتن يشل چنه بكزتمشدركه ظاهرا حسن ولطافت اوزره‌در اما اصلى ناپاكدر صويى مردار نسنه‌دن ايچوب نشو ونمايى مهملاتدن بولمشدر حقيقتى فاسددر. برى دخى (ولايجنى على المرء الايده) بيورمشدر. معناسى كشى‌يه جنايت ايلز الا كندو الى ديمكدر محصلى كشى كندويه ايتديكنى كيمسه‌يه ايتمز ديمك اولور برروايتده دخى (لايجنى جان الا على نفسه) وارد اولمشدر. معناسى هيچ برجنايت ايديجى ايلز الا جناياتى كندى نفسنه ايلر. ديمكدر ودخى (ليس الشديد من غلب الناس انما الشديد الذى يملك نفسه عند الغضب) بيورمشدر. معناسى شدتلو وقوتلو اول كيمسه دكلدركه ناسه غالب اوله انجق شدتلو وقوتلو شول كيمسه‌دركه غضب زماننده نفسنه مالك اوله ديمكدر وبو حديث شريف شيخين روايتلرنده بوعباره‌ايله وارد اولمشدر (ليس الشديد بالصرعة انما الشديد الذى يملك نفسه عند الغضب) ايكيسنك معناسى بردر نهايت بونده من غلب الناس يرينه بالصرعة واقع اولمشدر وصرعه اكاديرلركه ايللرى يره‌اوره. ودخى (ليس الخبر كالمعاينة) بيورمشدر. معناسى خبر معاينه كبى دكلدر ديمكدر حاصلى اشتمكله حاصل اولان علم مشاهده ايله اولان علم كبى دكلدر ديمك اولور. ودخى (المجالس بالامانات) ديو بيورمشدر. برروايتده (اذا حدث الرجل ثم التفت فهى امانة) وارد اولمشدر ايكيسنك دخى محصلى حسن معاشرت وآداب صحبت تعليميدر مؤمنه لازمدركه واقف اولديغى سرك امينى اوله وامانته خيانت ايتميه بر مجلسده كوروب اشتديكنى بر مجلسده دخى سويليه اخوانيله حسن معامله اوزره اوله و اصلاح ذات البين قيلغه سعى ايده خلق اراسنه بغض وعداوت القا ايتمكدن حذر ايده. و دخى (ترك الشر صدقة) ديو بيورمشدر. يعنى شرايشى ترك ايتمك صدقه در ديمك اولور. ودخى (اى داء ادوى من البخل) ديو بيورمشدر. معناسى قنغى مرض بخلدن اشدر ديمك اولور. ودخى (اليمين الفاجرة يدع الديار بلاقع) ديمشدر. معناسى يلان يره اولان يمين دياری خراب وخالى يرلر ايلر ديمك اولور. ودخى (فضل العلم خير من فضل العبادة) ديو بيورمشدر. معناسى علم دين فضيلتى عبادت فضيلتندن خيرليدر ديمكدر ودخى (الخيل فى نواصيها الخير) بيورمشدر. برروايتده دخى (الخيل فى نواصيها الخير الى يوم القيمة) وارد اولمشدر. وبر روايتده دخى (الخيل معقود بنواصيها الخير) بيورلمشدر جمله‌نك معناسى آتلرك آلنلرنده خير واردر آت يوزى اوغورلودر آت بسلمك زياده خير ومباركدر ديمكدر وزياده خير وبركت اول آتده دركه فى سبيل الله غزا ايچون بسلنه و دخى (اعجل الاشياء عقوبة البغى) بيورمشدر. معناسى عقوبتى تيز يتشن اشيانك اكسريع العقوبتى بغى‌در. يعنى حددن تجاوز ايدوب ظلم ايتمك وحقدن عدول ايلمكدر. برى دخى (ان من الشعر لحكمة) حديث شريفيدر وبو راده حكمتدن مراد قول صادق ومطابق

(للحقدر)

انس رضى الله تعالى عنهدن اوچ واسطه‌ايله اسحاق بن منصور خبر ويردى (قال) انس بيوردى (لما اراد رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ان يكتب الى العجم) وقتا كه رسول اكرم حضرتلرى دينه دعوت ايچون ملوك عجمه فرمان همايون ارسال ايتمك مراد ايلديلر (قيل له) بركيمسه رسول اكرم حضرتلرينه ديديكه (يا رسول الله ان العجم لايقبلون الا كتابا عليه خاتم) تحقيق عجم مكتوبه اعتماد ايتمزلر الا مهرلنمش مكتوبه اعتماد ايدرلر (فاصطنع خاتما) پس رسول اكرم حضرتلرى بوكيمسه‌نك كلامنى استماع ايتدكده كندولرى ايچون برخاتم ياپلغه امر ايلديلر (فكأنى انظر الى بياضه فى كفه) راوى حديث انس رضى الله تعالى عنه بيوررلر كه بو حديثى روايت ايتدكارى وقتده كويا خاتمك بياضنى كوريرم رسول اكرم حضرتلرينك مباركلكفنده يعنى بوخصوصده اول مرتبه حضرت انسك يقينى دركه حالا رسول اكرم حضرتلرينك پارمغنده خاتمى كوررر كبيم ديو بيوردى ميرك شاه بيورديكه كفدن مراد

للحقدر دیو بیورمشلر . امام طبری رحمة الله علیه بو حدیث شریفده مطلقا شعری کریه کورنلرك قوللرینی رد واردر دیو بیورمشدر فی الحقیقه بعض شعر صادق اولوب حقه مطابق اولدیغنده نه شبهه واردر وبو بابده اعتماد (هو کلام فحسنه حسن وقبیحه قبیح) قول شریفنه‌در واقعا شعر برسوزدر ایوسی ایودر یرامزی یرامزدر اکر مطلقا یرامز اولایدی صحابهٔ کزین وخلفاء راشدین رضوان الله علیهم اجمعین شعر سویلمز لردی وفخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلری شعر دکلمزدی باوجودکه صحابهٔ کبارك اکثرندن خوب شعرلر صادر اولمشدر وخواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نیجه نیجه شعرلر اوقودوب دکلمشلردر کتب احادیثدن خبردار اولمیان جهال حسدلرندن بولدقلری مالایعنی‌یی سویلرلر وبو خصوصده برمقدار تفصیل سابقا مرور ایتمشدر فی الحقیقه سویلمکه اغزی یاقشمینلره واکلمغه ادراکی یتشمینلره قتی قبیح نسنه‌در. ودخی (الصحة والفراغ نعمتان) بیورمشدر. یعنی صحت بدن وفراغ خاطر ایکی اولو نعمتدر دیمك اولور ودخی (استعینوا علی الحاجات بالکتمان فان کل ذی نعمة محسود) بیورمشدر. معناسی هرحاجت اوزره کتمانله استعانه ایدك زیرا هر نعمت صاحبی محسوددر دیمکدر. محصلی بودر که برکشینك برمرادی اولسه قبل الحصول کیمسه‌یه سویلمکدن احتراز ایده سرینی صاقلیه زیرا افشا ایدنجه حسود خبردار اولور تدارك ایدوب اول مرادك عدم حصولنه سعی ایلر برفتنه پیدا ایلر نامرادلغه باعث اولور. وبرروایتده (استعینوا علی قضاء الحوایج بالکتمان بها) واقع اولمشدر ایکیسنك مآلی بردر. ودخی (المکر والخدیعة فی النار) بیورلمشدر. معناسی مکروحیله وخدعه اهل جهنمده دردیمك اولور زیرا بو صفتلر دیانت وتقوی اهلنده اولمازشر وفساد اهلنده اولور وبونلری ایدن عبادالله ضرر ایدیجی اولور لاجرم یری جهنم اولور. بری دخی (المستشار مؤتمن) حدیث شریفیدر. معناسی مشورت اولنان کیمسه امین اتخاذ اولنمشدر دیمکدر یعنی برکیمسه کندی خصوصنی مشورت ایتمك ایچون سنك یانکه کلسه اول کیمسه سنی کندی سرینه محرم ورازینه امین ایتمش اولور طریق صوابی سنك مشورتکله بولمق استر پس مقتضای امانت اولدرکه طوغرو یول نه ایسه اکا کوستره‌سك سویله‌که خلاف صوابه سوق ایدوب آلده میه‌سك خیانت ایتمش اولورسك مشورت اولنان کشی‌یه لازم اولان اولدرکه خیر وصوابه دلالت ایلیه ومشورت ایدن کیمسه‌یه دخی واجبدرکه اورأیی برکیمسه‌یه اعتماد ایدوب رازین ویرمیه برامانت ودیانت اهلیله مشورت قیله. ودخی (الندم توبة) دیو بیورمشدر. معناسی پشیمانلق توبه‌در دیمکدر برکیمسه کناه اشلسه دخی کناهه پشیمان اولسه آنکله مستحق مغفرت اولور. ودخی (الدال علی الخیر کفاعله) دیو بیورمشدر یعنی خیرایشه دلالت ایلیان کیمسه اول خیری اشلیان کبیردیمکدر. برروایتده (وکل معروف صدقة والدال علی الخیر کفاعله والله یحب اغاثة اللهفان) واقع اولمشدر معناسی هراحسان صدقه‌در وخیرایشه دلالت ایدن اول خیری اشلیان کبیدروحق پارمق دیمکدر ذکر کل ارادهٔ جز طریقیله بو حدیثدن مهر طاقنق ظاهر اولدی بعض علما دیدیلرکه ارلر کومشدن خاتم اتخاذ ایتسه‌لر لایق اولان بودرکه فصنی باطن کف جانبنه وضع ایده‌لر زینت قصدی وهمنی دفع ایچون ابن بطال خاتمك فصی ظاهر کف و باطن کفده وضع اولنمق حقنده حدیث قولی وارد اولمدی دیدی امام مالکدن سؤال ایتدیلرکه سز خاتمك فصنی باطن کفه وضع ایدرمیسکز جوابنده لا دیدی حاصل کلام عمل زینت اوزره مبنیدر اکر مهر طاقینن کمسنه‌نك مرادی زینت دکلسه مهرك فصی کرك ظاهر کفده وکرك باطن کفده اولسون جائزدر اما مهر طاقینن کمسنه‌نك مرادی زینت وکبرایسه هرحالده حرامدر اما نسایه زینت قصدیله نامحرمدن احتراز شرطیله جائزدر والسلام

الحدیث الخامس

حدثنا محمد بن یحیی حدثنا محمد بن عبدالله الانصاری قال اخبرنی ابی عن ثمامة عن انس بن مالك) مصنف بیورر بو حدیث شریفی حضرت انسدن اوچ

سبحانه وتعالى حضرتلرى مظلومك فريادينه يتشمكى سوردىكدر. ودخى (حبك الشئ يعمى ويصم) ديو بيورمشدر يعنى برنسنه‌يه محبتك سنى كورايلر وصاغرايلر ديمكدر حاصلى كشى سوديكى نسنه‌نك عيبنى كورمز واشتمز اولور اول محبت مانع اولور قبايحى محاسن كورنمكه باشلرايدى لايق بودركه اول اصل برنسنه‌يه مبتلا اولنجه نفسنه تابع اولميه مقتضاى عقل اوزره حركت ايده وعقلانك نصيحتنى قبول ايده حقه راضى اوله. ودخى (زرغبا تزدد حبا) بيورمشدر. روايت اولنوركه ابوهريره‌يه دون قنده ايدك ديديلر ايتدى اهلمدن بعض كيمسه‌لرى زيارت ايتدم ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يا ابا هريره (زرغبا تزدد حبا) ديو بيوردى. معناسى حسندن روايت اولنان اوزره هفته‌ده بركره زيارت قيل حبك زياده اولسون ديمك اولوركشى دوستلرينى قتى تيزتيز زيارت ايدنجه رغبتنز اولور برمقدار كيج اولنجه محبتليجه اولور. ودخى (انكم تسعوا الناس باموالكم فسعوهم باخلاقكم) بيورمشدر. مراد سز آدم اوغلانلرينى مالاريكزله اكرامه قادر اوله‌مز سكز اخلاق حسنه كزله اكرام ايدك ديمك اولور. ودخى (الخلق السئ يفسد العمل كما يفسد الخل العسل) بيورمشدر. معناسى يرامز خلق عملى فاسد ايلر سركه بالى فاسد ايتديكى كبى ديمكدر. ودخى (الكيس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت والعاجز من اتبع نفسه هواها) بيورمشدر. معناسى عاقل وزيرك اول كيمسه دركه نفسنى ذليل وزبون ايده مطيع ايليه وآخرت ايچون عمل قيله وعاجز اول كيمسه دركه هواى نفسنه تابع اوله‌ديمكدر. ودخى (تنكح المرأة لمالها وجمالها ودينها فعليك بذات الدين) ديو بيورمشدر. حاصلى خاتون اوچ نسنه‌نك برى ايچون رغبت اولنوب نكاح اولنور. برى مالىچون. برى حسنيچون. برى دخى ديندارلغيچون ايدى سن ديندار اولاندن آيرلمه لايق اولان ديندارلقدر ديمك اولور تأهل ايدن كيمسه ماله وجماله رغبت ايتميه صالحه وپاكيزه وديندار قنغيسى ايسه آنى اختيار ايده. دخى (الشتاء ربيع المؤمن قصر نهاره فصامه وطال ليله فقامه) ديو بيورمشدر. يعنى قيش فصلى مؤمنك بهاريدر كوندزى قيصه اولور اوروج طوتر وكيجه‌سى اوزون اولور نمازقيلار. ديمكدر والحاصل بهار موسمى عيش عشرت اهلنه نيجه موافق ايسه صلاح اهلى مؤمنلره دخى قيش فصلى شويله مناسبدر كوندز اوروج طوتمقدن عجز چكمز وكيجه‌لرده وسعتله طاعت وعبادته مشغول اولور تمام مرادنجه حركت ايلر ودخى (القناعة مال لا ينفد وكنز لا يفنى) ديو بيورمشدر . معناسى قناعت دوكنمز مال ، وفنا بولمز كنج ديمكدر . وقناعت بابنده چوق حديث شريف وارد اولمشدر بعض علما بيورمشدركه عزتله تمتعدن غيرى قناعتده هيچ برفائده دخى اولمسه صاحبنه كفايت ايلر ديمشدر يعنى بوفائده تمزميكه قناعت ايدن ذلت كورمز ديمكدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك دعالرندندركه (اللهم قنعنى بما رزقتنى) ديو بيوردى يعنى يارب

واسطه ايله محمد بن يحيى خبر ويردى (قال) انس بيوردى (كان نقش خاتم النبى صلى الله عليه وسلم) رسول اكرم حضرتلرينك مهر شريفلرينك نقشى اوچ سطر ايدى (محمد سطر) اولكى سطرى محمد در (ورسول سطر) ايكنجى سطرى رسولدر (والله سطر) اوچنجى سطرى الله‌در پس مهر شريفك نقشى محمد رسول الله اولور بعض روايتده مهر شريفك نقشى « لا اله الا الله محمد رسول الله » ديديلر بعض روايتده نقش خاتم « بسم الله محمد رسول الله » در ديديلر لكن اصح اولان مصنف حضرتلرينك روايتيدر

﴿ الحديث السادس ﴾

(حدثنا نصر بن على الجهضمى ابو عمر قال اخبرنا نوح بن قيس عن خالد بن قيس عن قتادة عن انس) مصنف بيورر بو حديث شريفى حضرت انسدن اوچ واسطه ايله نصر بن على خبر ويردى (ان النبى صلى الله عليه وسلم كتب) انس بيورر رسول اكرم حضرتلرى فرمان همايون يازمق مراد ايلدى (الى كسرى) عجم ملكنه (وقيصر) دخى روم ملكنه

بكا نصيب ايتديكك رزقه قناعت نصيب قيل ديمكدر ودخى بيورمشدر (الاقتصاد
فى النفقة نصف المعيشة والتودد الى الناس نصف العقل وحسن السؤال نصف
العلم) يعنى خرجده نه خست ونه اسراف ايدوب ميانه دبرنمك نصف معيشتدر
وحسن خلقله خلقك محبتلرينى كندويه چكمك نصف عقلدر وعلمادن حسن
ادبله سؤال ايتمك نصف علمدر ديمك اولور. برروايتده (الاقتصاد نصف العيش
وحسن الخلق نصف الدين) بيورلمشدر بونك دخى معناسى خرجى اسراف
مرتبه‌سنه ايلتمك نصف عيش وحسن خلق نصف دينـدر ديمكدر. وبرروايتده
دخى (السؤال نصف العلم والرفق نصف المعيشة وماعال امرؤ فى اقتصاد) وارد
اولمشدر. يعنى سؤال ايتمك نصف علمدر ورفق وملايمت اوزره اولمق نصف معيشتدر
وميانه خرج ايتمكده هيچ بركشى فقير اولمدى ديمكدر. ودخى بيورمشدركه (المؤمن
من امنه الناس) يعنى مؤمن شـول كيمسـه دركه خلق انك شرندن امين اولالر
ديمك اولور. وبرحديث شريفده دخى (المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده والمهاجر
من هجر ماحرم الله) بيورلمشدر يعنى مسلم اول كيمسه دركه مسلمانلر انك دلندن والندن
سالم اوله‌لر واليله كيمسه يى انجتميه ومهاجر اول كيمسه‌در، كه حق تعالى حضرتلرينك
حرام قيلدقلرينى ترك ايليه ديمكدر وينه بيورمشدركه (قلة العيال احد اليسارين)
يعنى عيال آزلغى ايكى غنانك بريدر ديمكدر وعيال اكا ديرلركه خرجى سنك اوزرينه اوله
والحاصل خرجى لازم اولور كيمسه‌يى آرترمق معيشته مضايقه ويرمكدر وايكى غنانك بريدر
ديمنك وجهى الله اعلم بودركه كشينك خرجى حالنه كوره اولنجه كيمسـه‌يه محتاج
اولميه‌رق معيشت ايلر نتكيم مالى چوق اولنلر معيشـتده احتيـاج چكمزلر بودخى
احتيـاج چكمز اماخرجى حدندن زياده اولنجه دائما مضـايقه‌دن قورتلمز. ودخى
(اد الامانة الى من أئتمنك ولاتخن الى من خانك) يعنى اماتى تسـليم ايله شـول
كيمسه يه كه سنى امين ايدنمشدر وخيانت ايتمه‌شول كيمسه‌يه كه سكا خيانت ايتمشدر
پس خيانت ايدنلره خيانت ايتمك جائز اولمينجه غيريلره خيانت ايتمك اصلا جائز اولمازودخى
(لاايمان لمن لاامانة له ولادين لمن لاعهدله) بيورمشدر. يعنى اصلا اماتى اولميانك
ايمانى يوقدر واصلا عهدى اولميانك دينى يوقدر ديمك اولور. ودخى بيورمشدركه
(النساء حبائل الشيطان) يعنى خاتون طائفه‌سى شيطانك دامليدر ديمكدر حاصلى
نامحرم خاتونه نظر ايدن شـيطانك كمند حيله سـنه كرفتار اولور ديمكدر. ودخى
بيورمشـدركه (حسن العهد من الايمـان) حاكم رحمة الله عليه عائشـهٔ صديقه
رضى الله عنها حضرتلرندن روايت ايتمشدركه ايتدى بركون رسول الله صلى الله
عليه وسلم حضرتلرى بنم يانمده ايدى بر ياشلى خاتون رسـول الله صلى الله تعـالى
عليه وسلم حضرتلرينه كلدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى سن كيمسك
ديدى خاتون ايتدى يارسول الله بن مزينه قبيله سندن حسانه خاتونم ديدى رسول
الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى سن حسانه خاتون ميسك ندرسزك

(والنجاشى) دخى حبش
ملكنه (فقيل له) پس رسول
اكرم بواوچ ملكه فرمان
تحرير اولنمغى امر ايلديكى
وقتده اصحابدن بركمسـنه
رسول اكرم حضرتلرينه
ديديكه (انهم لايقبلون كتابا
الابخاتم) تحقيق بوملكلر
اصلا برمكتوب قبول ايتمزلر
مكر مهر وضع اولنمش اوله
(فصاغ رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم خاتما) پس
رسـول اكرم حضرتلرى
اول صحابيـدن بو كلامى
استمـاع ايتدكده بر خاتم
ياپمغه امر ايتديلر بعضيلر
ديديلركه اول مهر شريفى
بيان ايدن كمسـنه‌نك اسمى
بعلى بن اميه ايدى (حلقته)
رسول اكرم حضرتلرينك
مهرينك حلقه‌سى (فضة)
كومشدر (ونقش فيه) اول
مهرك قاشنه نقش اولندى
(محمد رسول الله) بولفظ
شريف يعنى خاتمك نقشى
محمد رسول الله ايدى معلوم
اوله كه محدثين روايتى اوزره
اوچ فرمان شريف يازلدى
برى كسرايه كوندرلدى
كسرى لعينه فرمان همايون
واصل اولدقده محض كفر
عنادندن دعوت حقه اجابت
ايتميوب اول خط كرامت
مقرونى پاره پاره ايتـدى

حالکز بز اول دیاردن کتدکدنصکره حالکز نیجه اولدی دیو التفاتلر ایدوب لطفلر کوستردی اول دخی خیر اولدی یارسول الله انام وآ تام سکا فدا اولسون دیوب چیقوب کتدکدنصکره بن ایتدم یارسول الله بواصل قاریه تابوقدر التفات ایتمك ندر فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی بو بزه خدیجه زماننده کلوردی وحسن عهد ایماندندر دیو بیوردی حاصلی عهد قدیمی فراموش ایتمیوب کشی اسکی دوستلرینی آ کمق ایمان علامتیدر ودخی (جمال الرجل فصاحة لسانه) بیورمشدر. یعنی ارکشینك جمالی فصاحت لسانیدر دیمکدر وبوندن مراد قول صوابدر یوقسه مجرد تکلمه قادر اولوب حیله وخدعه ایتمك دکلدر زیرا برحدیث شریفده دخی (الجمال صواب المقال) دیو بیورلمشدر . ودخی (منهومان لایشبعان طالب علم وطالب دنیا) بیورمشدر معناسی ایکی حریص طویمزلربری طالب علم بری طالب دنیادیمکدر. ودخی بیورمشدرکه (لافقر اشد من الجهل ولامال اعز من العقل ولاوحشة اشد من العجب) یعنی جهلدن اشد فقر یوقدر جهالت زیاده یوخسوللقدر وعقلدن اعز مال یوقدر عاقل اولان کشی زیاده عزیز ماله مالکدر وعجب وکبردن اشد وحشت یوقدر بوصفت ایله متصف اولان کیمسه لر کیمسه ایله انس تحصیل ایده مزلر بواصل کیمسه لردن قلوب ناس نفرت ایلر. ودخی بیورمشدرکه (الذنب لاینسی والبر لایبلی والدیان لایموت فکن کماشئت) یعنی کناه اونودلمز وخیر واحسان اسکیمز یعنی ضایع اولمز ودیندار کیمسه اولمز ایدی سن دیلدیکك کبی اول دیمکدر. حاصلی کناه اکرچه مغفرت اولنور اما کناه ایدن ایله ایتمیان بردکلدر وایلك دخی برنسنه درکه اصلا فنا بولوب کیتمز بهرحال نفعی باقیدر ودیندار اولان کیمسه «المؤمن لایموتون» حدیث شریفی وفقنجه اولمز مؤمنك اولومی همان دنیاسنی دکیشمکدر. پس بونلر معلوم اولدقدنصکره هرکشی نیجه اختیار ایدرسه اویله اولسون ﴿ماعلی الرسول الاالبلاغ﴾ حکمنجه وظیفهٔ رسالت واقع حالی بیاندر اندنصکره هرکشینك ارادتی کندی الندهدر ایسترسه طوغری یوله کیدوب ایکی جهانده یوز آقلغی حاصل ایتسون دیلرسه اکری یوله کیدوب عقوبت بولسون جرم وعصیان ایدن کیمسه مغفرت اولنوب عذاب وعقاب اولنمدیغی تقدیرجه ایتدیکی قباحتك جمالی کندیه یتر. ودخی بیورمشدر (ماجمع شیٔ الی شیٔ احسن من حلم الی علم) یعنی حلمله علم جمع اولدیغندن کوزل برنسنه جمع اولمامشدر دیمکدر. ودخی (التمسوا الرزق فی خبایا الارض) بیورمشدر. ابن ابی شریح رحمة الله علیه بوراده خبایادن مراد زرعدر دیمش معناسی رزقی اکین لردن طلب ایدك دیمك اولور ناسی زراعته قدر مقدر. وینه بیورمشدرکه (کن فی الدنیا کانك غریب اوعابر سبیل وعد نفسك فی اهل القبور) یعنی دنیاده غریب کبی اول ویاخود یولجی کبی اول وکندیکی اهل قبوردن عد ایله دیمکدر حاصلی بودرکه دنیانك فناسی مقرر اولنجه عاقل اولان کیمسه یه لایق اولدرکه بومقوله خرابه منزلی وطن بیلوب عمارتنه سعی ایتمیه کله جق نسنه یی همان کلمش بیلوب اکا کوره عمل ایده. وبرحدیث شریفده (صدقة السر

پس بوخبر مفخر موجودات حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلمك سمع شریفلرینه واصل اولدقده «اللهم مزق ملکه» دیو بیوردیلر آز وقتده کسرانك ملکی تارومار اولدی ودخی فرمان ثانی قیصره واصل اولدقده قبول ایدوب حرز جان کبی حفظ ایدوب لکن عسکرینك کندویی تلف ایده جکنی یقیناً بیلدکده اظهار ایمان ایده مدی لکن مکتوب شریفه تعظیم سبیله مدة مدیده ملك روم زوالدن مصون اولدی دخی فرمان شریفك بری نجاشی یه واصل اولدقده شرف اسلام ایله مشرف اولدی نته کیم نجاشی منقبه سی مقدما تحریر اولنمشدی

﴿الحدیث السابع﴾

(حدثنا اسحاق بن منصور اخبرنا سعید بن عامر والحجاج ابن منهال عن همام عن ابن جریج عن الزهری عن انس ابن مالك) مصنف بیورر بوحدیث شریفی حضرت انسدن درت واسطه ایله اسحاق بن منصور بزه خبر ویردی (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کان اذا دخل الخلاء نزع خاتمه) انس بیوردیکه رسول اکرم

تطفئ غضب الرب وصلة الرحم تزيد فى العمر) بيورمشدر • يعنى كيزلو صدقه ويرمك حق تعالى حضرتلرينك غضبى آتشنى سويندرر وكشى اقرباسنى صله ايلك عمرى زياده ايلرديمكدر. وينه بيورمشدركه (العفو لا يزيد العبد الا عزا والتواضع لا يزيده الا رفعة ومانقص مال من صدقة) حاصل معنى بودركه كنهكارك صوچنى باغشلمق البته كشينك عزتنى آرتورر وتواضع اهلى اولوب آلچق كوكللو اولمق بهر حال كشينك رفعتنى آرتورر اعلى مرتبه‌لره يتشديرر واصلا صدقه ويرمكدن مال اكسلمز ديمك اولور وبو معناده عبارات متغايره ايله چوق حديث شريفلر وارد اولمشدر جمله‌نك مآلى بردر وينه بيورمشدركه (اللهم انى اعوذبك من شرفتنة الغنى) يعنى يارب غنافتنه‌سنك شرندن سكا صغينورم ديمكدر ودخى (اخسر الناس صفقة من اذهب آخرته بدنيا غيره) ديوبيورمشدر • حاصلى بازارنده الكزيان ايتمش كيمسه اولدركه غيرك دنياسيچون كندى آخرتى احوالنى خراب ايليه‌ديمك اولور. ودخى بيورمشدركه (ان من كنوز البر كتمان المصائب) يعنى تحقيقا كشى مصيبتلرينى خلقه اظهار ايلك خير وحسنات كنجينه‌لرندن بعضدر ديمكدر حاصلى بويله ايدن خير كنجينه‌يه مالك اولور ديمكدر وينه بيورمشدر كه (لا تظهر الشماتة باخيك فيعافيه الله ويبتليك) حاصلى بودركه برمؤمن قرنداشك بلايه اوغراديغنه سرور اظهار ايلمه كه حق تعالى حضرتلرى اول بلادن اكا عافيت نصيب قيلوب سنى بلايه مبتلا قيلور ديمكدر كيمسه‌نك نكبتنه سونمك حق جل وعلا حضرتلرينه خوش كلمز كشى‌يه بلا يتشمكه سبب اولور. وبرحديث شريفده (من عير اخاه بذنب لم يمت حتى يعمله) بيورلمشدر • يعنى بر كيمسه مؤمن قرنداشنى بر كناهله تعييب ايلسه اول كيمسه تا اول كناهى كندى اشلمينجه وفات ايلمز ديمكدر كيمسه‌يى عيبلق جائز دكلدر الله تعالى حضرتلرى كشينك باشنه كتورر ايللرى تعييب ايدركن كندى مبتلى اولور. ودخى بيورمشدركه (من ضمن لى ما بين لحييه وما بين رجليه ضمنت له على الله الجنة) بوندن مراد بر كيمسه كه لسانى وفرجنى محرماتدن صقليه حق سبحانه وتعالى انى جنته قويمغه بن كفيلم ديمك اولور. بعضيلر ما بين لحييندن مراد آغزدر ديديلر بو تقديرجه اعم اولور. معناسى حرام يمكدن وايچمكدن ونامشروع كلمات سويلمكدن احتراز ايده‌ديمك اولور. وما بين رجليندن مراد ظاهردر حاصلى بر كيمسه اكر ار و اكر عورت فعل زنادن اجتناب ايليه ديمك اولور. وبالجمله روايات اولنان احاديث شريفه‌نك هر برى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى كمال فصاحت وبلاغتلرينه دلالت ايلر بود كلو معانئ جليله بوقدر اختصار لفظ وحسن تعبير ايله ادا ايتمك فصحادن كيمسه‌يه ميسر اولمامشدر بر كيمسه هرقنغيسنى دستور العمل قيلسه سعادت عظمى‌يه يتشمك مقرر در . وجملهٔ بلاغتندن معدود اولنلرك برى دخى بودركه مجموع قواعد اسلامى درت حديث شريفده جمع ايلمشدر برى بودركه (انما الاعمال بالنيات) بيورمشدر • عمل اولماز الا نيتله اولور هر عمله حق تبارك وتعالى حضرتلرينك نظرى كشينك نيتنه‌در اكر قلبنده صفا ونيتنده

حضرتلرى خلايه كيرمك مراد ايتدكلرى وقتده مهرى مبارك پارمغندن چيقاررلر ايدى . معلوم اوله كه بر كيمسه خلايه كيرمك مراد ايتسه اكر مهرنده اسماء الله‌دن ياخود اسماء انبيادن بر اسم وار ايسه مثلا عبدالله ، عبد الرحمن ، محمد ، احمد ، موسى ، ابراهيم كبى اول مهرى پارمغندن چيقارمق لازمدر اكر اونوتسه خلاده خاطرينه كلسه آوجى ايچنه آلسون ياخود عمامه‌سنه ياخود آغزينه وضع ايلسون ديديلر حتى اصبح افواله صحراده دخى قضاء حاجت ايچون جلوسدن مقدم چيقارمق لازمدر ديديلر

الحديث الثامن

(حدثنا اسحق بن منصور اخبرنا عبدالله بن نمير اخبرنا عبيدالله بن عمر عن نافع عن ابن عمر) مصنف بيورر بو حديث شريفى حضرت ابن عمردن اوچ واسطه‌ايله اسحاق بن منصور خبر ويردى (قال) ابن عمر بيوردى (اتخذ رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم خاتما من ورق) رسول اكرم حضرتلرى كموشدن برخاتم اتخاذ ايتديلر (فكان فى يده) اول خاتم رسول اكرم

خلوص وارایسه عمل مقبول حضرت اولوب انواع منافع ومثوبات الینه کیرر اکر ایتدیکی ریاء محض ایسه عملی باطل اولور. وبری دخی (الحلال بین والحرام بین) یعنی حلال بللودر وحرام بللودر بیان اولندق هیچ نسنه قالمامشدر حلالی ترك ایدوب حرامه میل ایدن محض خباثتندن ایلر. بری دخی (البینة علی المدعی والیمین علی من انکر) حدیث شریفیدر جمیع دعاوینك توقفی شاهدله یمینه‌در بو حدیث شریفده هر برینك محلنی بیان بیوروب شاهد مدعی‌یه ویمین انکار ایده‌نه لازمدر دیمشلردر. بری دخی (لایکمل ایمان المرء حتی یحب لاخیه مایحب لنفسه) حدیث شریفیدر. معناسی کشینك ایمانی کامل اولماز تا کندینه نه لایق کوررایسه مؤمن قرنداشنه آنی لایق کورمینجه دیمکدر مؤمن کامل اولدرکه کندی نه‌یی سور ایسه برمؤمنه دخی آنی سوه واختیار ایلیه یوقسه کندینه منفعت حاصل اولوب غیریلره مضرت یتشدیکنی استمك ایمان کامل نشانه‌سی دکلدر. وجملهٔ بلاغتلرندن بری دخی بو ایدیکه هر طائفه‌نك وادیسنه کوره مصاحبت ایدوب هر بلیغه کندو لغتنجه خطاب وجواب بیوررلر ایدی شهر خلقنه خطابی کمال ملایمت اوزره ایدوب بادیه خلقنه قتی برك وکسکین سویلر ایدی وکلامی کندویه نه اسلوبده سوق ایتسه‌لر اول اسلوب اوزره جواب ویرر ایدی برزمانده بنی نهد طائفه‌سی خدمت شریفلرینه کلوب قتلقدن شکایت ایلدیلر وسوزلرینی خیلی بلاغت اوزره سوق ایتمشلر ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی آنلره دعا ایتدکده مزبورلرك لغتلری واسلوبلرینه کوره بلاغت اظهار ایتدیکه حیران قالدیلر وآنلرك متکلمی طهفة بن رهم ایدی وکلامی بو ایدیکه ذکر اولنور

﴿ اتیناك یارسول الله من غوری تهامة باکوار المیس ترتمی بنا العیس نستحلب الصبیر و نستحلب الخبیر ونستعضد البریر ونستخیل الرهام ونستجیل الجهام من ارض غائلة النطا غلیظة الوطا قد نشف المدهن ویبس الجعثن وسقط الاملوج ومات العسلوج وهلك الهدی ومات الودی برئنا الیك یارسول الله من الوثن والعتن وما یحدث الزمن لنا دعوة السلام وشریعة الاسلام ماطمأ البحار وقام تعار ولنا نعم همل اغفال ماتبل لبلال ﴾

پس کلام مذکورده واقع اولان لغاتدن « میس » برمحکم اغاجدرکه اندن دوه‌نك سمرینی دوزرلر و« نستحلب » حاء مهمله ایله‌در « صبیر » فتح صاد وکسر با ایله آق وغلیظ بلوده دیرلر و« نستخلب » خاء معجمه ایله‌در و« خبیر » دن مراد یرك نباتاتیدر . « ونستعضد البریر » دیدکی اراك اغاجنك یمشنی دیوشوریرز دیمکدر . بریر دیو اراك اغاجنك میوه‌سنه دیرلر اکله قابل نسنه دکلدر قحط زماننده ضروری جمع ایدوب یرلر و« نستخیل » خاء معجمه ایله‌در . « رهام » کسررا ایله ضعیف یاغمورلره دیرلر واحدی رهمه‌در « نستجیل » جیم ایله‌در جهام شول بلوتدرکه صویی بوشالمش اوله بعضیلر حاء معجمه ایله نستخیل روایت ایتمشلردر بو تقدیرجه خیالدن اولور معناسی نظن دیمك اولور وبوندن مراد سحابدن تخیل ایتمزز الایغمور تخیل ایده‌رز اکرچه یغمور قالمامش ایسه دخی زیرا یغموره شدت احتیاجز واردر دیمکدر دیدیلر .

حضرتلرینك مبارك یدنده ایدی (ثم کان) رسول اکرم حضرتلری عالم غیبه تشریفدنصکره اول خاتم (فی ید ابی بکر) صدیق اکبر حضرتلرینك النده ایدی (وعمر) رضی الله عنهما دخی ابو بکر حضرتلرندنصکره حضرت عمرك وقت خلافتنده اول خاتم النده ایدی (ثم کان) اول خاتم حضرت عمرك بقایه تشریفندنصکره (فی ید عثمان رضی الله عنه) حضرت عثمانك یدنده ایدی امام بخاری روایتی اوزره خلفاء ثلاثه اول خاتم نبوتی پارمقلرینه طاقارلر ایدی واقتضا ایتدکجه ملوکه فرمان تحریر اولندقده اول مهر شریف ایله مهرلرلر ایدی (حتی وقع من ید عثمان) حتی اول خاتم شریف حضرت عثمانك الندن دوشدی (فی بئر اریس) بئر خاتم دینلان قیویه معلوم اوله که الآن مدینهٔ منوره‌ده قبایه قریب محلده بر بستان واردر و اول بستانده بر قویو واردر اول قیونك آدینه بئر اریس دیرلر مهر شریف دوشدکدن صکره آدی بئر خاتم اولدی اول بستانه کیتمك سنت شریفدر وغایت بر مفرح موضعدر بناءً علی ذلك حضرت عثمان رضی الله عنه

«ارض غائلة» غين معجمه ايله‌در «النظا» كسرنون ايله‌در معناسى بعددر : بلد نظى ديرلر بعيد معناسنه يعنى بعدندن اوتورى هلاك ايديجى ارض ديمك اولور «مدهن» طاغده اولان چقوردر . «جعثن» جيم ايله وثاء مثلثه ايله نبات كوكنه‌ديرلر صليان ديدكلرى اوتك كوكيدر ديمشلر «وعسلوج» ضم عين وسين مهملتين ايله قورومش اغاج بداغنه ديرلر و«املوج» ضم همزه ايله وجيم ايله سروه بكزر بر اغاجك پيراغيدر بعضيلر برنوع اوتدر ديديلر و «هدى» فتحها وكسردال ايله وياء مشدده ايله بيت الحرامه اهدا اولنان حيوانه ديرلر تاكه انده قربان اولنه صكره‌دن مطلقا دوه معناسنه اطلاق اولنمشدركه هدى بنى فلان ديرلركه ابلهم معناسنى مراد ايدينورلر. و«دى» كسردال وتشديد يايله خرمافدانه‌ديرلر « وبرئنا اليك من الوثن والعتن» ديديكنده وثن صنمدر وعتن اعتراض ديمكدر. مصنف رحمة الله عليه كأنه شرك وظلمدن برى اولدق ديمشدر ديو تعبير ايلدى «طما» ارتفاع ديمكدر «تعار» كسرتا ايله برطاغك اسميدر. وسوزلرينك محصلى بودركه يارسول الله بز سكا تهامه ديارينك نهايتندن كلدك ميس اغاجندن دوزلمش دوه سمريله شول حالده‌كه دوه‌لريمز بزى دوشورر ايدى يعنى بعيد منزلدن انواع محنت ومشقتله كلدك قحط بلاسندن شويله اولدقكه كورديكمز بولوتدن يغمور اومارز واكينلريمز حاصل اولماز يبان اوتلرينى بجرز واكله قابل اولميان يبانى اغاجلرك ميوه‌سنى جمع ايده‌رز وشدت احتياجمزدن صويى اولميان بولوتدن يغمور اومارز صولريمز قورودى واوتلريمزك كوكى قورودى واغاجلريمزك پيراغى دوكولدى بداغى قورودى طوارلريمز اصلا سود ويرمز اولدى وبزابدا شريعت اسلام اوزره‌يز صنملرى ونزاعلرى ترك ايتدك بدعتلردن فراغت ايتدك ديديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن دعا استديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى دعا ايدوب نصيحت ايلدى وبيورديكه (اللهم بارك لهم فى محضها ومخضها ومذقها وابعث راعيها فى الدثر بيانع الثمر وافجرله الثمد وبارك له فى المال والولد من اقام الصلاة كان مسلما ومن اتو الزكوة كان محسنا ومن شهدان لااله الاالله كان مخلصا لكم يابنى نهد ودايع الشرك ووضايع الملك لاتلطط فى الزكوة ولاتلحد فى الحياة ولا تتثاقل عن الصلاة) وبرمكتوب شريف دخى ويردى صورت مكتوب شريف بودركه تقرير اولنور .

﴿بسم الله الرحمن الرحيم من محمد رسول الله الى بنى نهد بن زيد السلام على من آمن بالله عزوجل ورسوله لكم يابنى نهد فى الوظيفة الفريضة ولكم الفارض والفريش وذوالعنان الركوب والفلو الضبيس لايمنع سرحكم ولايعضد طلحكم ولايحبس دركم مالم تضمروا الرماق وتأكلوا الرباق من اقر بما فى هذا الكتاب فله من الله الوفاء بالعهد والذمة ومن ابى فعليه الربوة﴾

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك كلام شريفى كمال بلاغت اوزره سوق اولنوب ومذكورلرك كلامنه غلبهٔ تامه ايله غالب اولمشدر اوّلا كلام شريفده

وقت خلافتنده بركون بئر اريسه تشريف ايتديلر اول قيونك كنارنده جلوس بيوروب تماشاى قدرت الهى ايدر ايكن بقضاء الله تعالى مبارك الندن مهر شريف اول قيويه دوشدى اهتمام كلى ايله مهرى آره‌ديلر بحكمة الله بولنمدى حتى اوچ كون قدر آره‌يوب تقدير خدايه رضا كوستر ديلر (نقشه) اول خاتمك قاشينك نقشى (محمد رسول الله) لفظ شريفى ايدى . بعض علماء ديديلركه بئر خاتمه ساقط اولان خاتم رسول اكرم حضرتلرنده حضرت سليمان عليه السلامك خاتمنده اولديغى كبى بعض اسرار وار ايدى رسول اكرم حضرتلرى مبارك پارمغنه طاقديغيچون اول مهرده اول شرف حاصل اولمشدى حضرت عثمان رضى الله تعالى عنه الندن رسول اكرم حضرتلرينك خاتمى قيويه ساقط اولدقدنصكره حضرت عثمان اوزرينه خارجيلر خروج ايدوب حضرت عثمان رضى الله عنهى شهيد ايتديلر رسول اكرم حضرتلرى حضرت عثمانك شهادتى خبر ويرمشدى معلوم اوله‌كه اول بئر خاتمك صويندن

واقع اولان مفردات الفاظی بیان ایدوب صکره حاصل معنایی بیان ایدهلم «محض» حاء مهمله ایله وضاد معجمه ایله صافی سوددر «مخض» خاء وضاد معجمتین ایله قیماغی التان سوددر «ومذق» فتح میم وذال معجمه‌نك سکونیله صوقاتلمش سوددر «ودثر» دال مهملهٔ مفتوحه وثاء مثلثهٔ ساکنه ایله ورااِیله مال کثیردر بعضیلر بوللق وچوق نبات معناسنه‌در دیدیلر «ثمد» فتح ثاء مثلثه ایله آزه‌جق صودیمکدر « ودایع الشرك» دن مراد عهد ومیثاقلردر « توادع الفریقان » دیرلر چون هرری آخره عهدینی ویرسه بری برینك اوزرینه غزا ایتمکه قول وقرار ایتسه‌لر بعضیلر ایتدیلر ودایعدن مراد شول امانتلردرکه آنی کفاردن ودیعه آلمشلر ایدی اول سزه حلالدر دیمك اولور زیرا مال کفاردن من غیر عهد ولاشرط آلنمشدر دیدیلر « واضایع ملك» وضایع وضیعه‌نك جمعیدر وضیعه وظیفه معناسنه‌در مراد خلقه مالللرندن لازم اولان زکوة وصدقه‌در « لاتلطط» ضم تاء مثناة فوقانیه ایله وسکون لام ایله وایکی طائله اولیسی مکسوره ثانیه‌سی ساکنه‌در معناسی لاتمنع دیمکدر «لاتلحد» ضم تاء مثناة فوقیه وسکون لام وکسر حاء مهمله ایله معناسی صاغ اولدقجه حقدن عدول ایتمه دیمکدر بعضیلر بوایکی فعلی تصحیح مزبور اوزره نقل ایتدیلر ولکن بونك وجهی یوقدر زیرا جماعته خطابدر بلکه صیغهٔ مجهول اوزره «لایلطط ولایلحد » کرکدر دیدیلر. حافظ ابو السعادات الجزیریدن بویله نقل اولندیکه وجه بودر زیرا جماعته خطابدر وماقبلنه واقعدر دیمشدر « لاتتثاقل عن الصلاة» لاتتخلف دیمکدر «الفریضة» غایت یاشلی دوه‌یه دیرلر « الفارض» مرضلو دوه‌یه دیرلر «الفریش» فتح فا ایله آخرنده شین ایله هنوز طغورمش دوه‌یه دیرلر. « رکوب» سرکشلك ایتمیان مطیع آته دیرلر. «ضبیس» فتح ضاد معجمه ایله کسر باء موحده ایله آخرنده سین مهمله کنج قوتلی سرکش طایدر «لایمنع سرحکم» یعنی مواشیکز منع اولنمز دیمکدر. مصنف رحمة الله علیه « لایدخل علیکم احدفی مراعیکم » دیمکدر دیو ذکر ایتدی «لایعضد» لایقطع . «لایحبس درکم لایحبس ذوات الدر عن المرعی الی ان تجتمع الماشیة ثم تعدا» دیمکدر. یاخود «انامنعناه ان یأخذها لما فی ذلك من الاضرار» دیمکدر دیدیلر. «الاماق» میم ایله اولنجه معناسی «مالم تضمروا الغیظ والبکاء مایلزمکم من الصدقة» دیمکدر صاحب القاموس بویله دیمشدر اما صاحب الکشاف «المراد اضمار الکفر والعمل علی ترك الاستبصار فی دین الله» دیمکدر دیو بیورمشدر. وبر روایتده «رماق» وارد اولمشدر کسر را ومیم ایله معناسی نفاقدر دیدیلر اصل رماق لغتده غضبناك اولان کیمسه کوز قویروغیله باققدر بو مقامده ما لم تضمروا الرماق دیمك ما لم تضیق قلوبکم عن الحق دیمکدر دیدیلر عیش رماق دیرلر ضیق معناسنه وعیش رمق ومرمق یمسك الروح دیمکدر رمق بقیهٔ روحدر وآخر نفسدر دیدیلر . «تأکلوا الرباق» کسر را وفتح باء موحده ایله الاان ینقضوا العهد دیمکدر اکل رباق نقض عهددن عبارتدر ربق دیو شول ایپه دیرلرکه انده ایلك ایدرلر دخی حیوانك بوغازینه

مدینهٔ منوره‌یه وارانلر ایچوب غفلت ایتمیه‌لر زیرا برکت عظیمه واردر شمس الدین سیواسی بیورر حضرت عثمانك نسب شریفلری عثمان بن عفان بن ابی العاص بن امیه بن عبد شمس بن مناف پس نسب شریفلری حضرت رسول اکرم ایله دردنجی اتاده جمع اولورلر که عبد منافدر نسب جهتندن حضرت عثمان ابوبکر ایله عمردن اقرب اولمش اولور کنیه‌لری بعد الاسلام ابو عبدالله‌در ولقب شریفلری ذوالنورینـدر ایکی نور صاحبی دیمکدر رسول اکرم ایکی کریمه‌لرینی ویردیکیچون که بری رقیه وبری ام کلثوم رضی الله تعالی عنهما اوّل رقیه‌یی صکره ام کلثومی تزویج ایتدیلر انلرده وفات ایتدکده بیوردیلرکه یاعثمان اکر بر قزم دخی اولسه سکا آنی دخی ویرر ایدم حضرت عائشه رضی الله عنها روایت ایدرکه برکون فخر کائنات علیه الصلوات ایله اولور ایدك مبارك ساقلری مکشوف اوطورمشلر ایدی ناکاه قپودن کیرمکه بابام ابو بکر اذن طلب ایلدی اذن ویروب کیردیلر حضرت رسول اکرم حالنی

كچوررلر وحيوان آنى يديكى زمانده بندن خلاص اولور بونده دخى عهد ربقه تشبيه اولنوب ربق اندن استعاره قلنمشدر واكل رباق نقض معناسنه اولوردیدیلر «ربوه» راده اوچ حركه جائزدر معناسى زياده ديمكدر مراد بر كيمسه كه زكات ويرمكدن قاچه تقصيرايليه آكا عقوبت ايچون دخى زياده فرض اولنور ديمكدر. پس نظر اولنه كه نبي آخرالزمان عليه صلوات الرحمان هم دعاده هم مكتوب شريفده نيجه اسلوبلرينه موافق جواب ويروب غلبه قيلمشدر. ودعانك محصل معناسى بودركه يارب سن بو طائفه نك طوارلرينك سودلرينى زياده ايله وچوبانلرينى اوتلو وصولو يرلره كوندر وآز صولرينى چوق ايله ومال و ولدلرينى زياده قيل وبر كيمسه كه نماز قيله مسلم اولور وبر كيمسه كه زكات ويره محسن اولور وبر كيمسه كه كلمهٔ شهادت كتوره اول مخلص اولور يانى نهد سزه عهد وميثاقلر اولسون ودخى مسلمانلره لازم اولان زكات وصدقه نه ايسه اول لازم اولسون اول مرتبه سزدن نه عفو اولنسون نه زياده قيلنسون زكات منع اولنمسون ومادامكه قيد حياتده اولنه حقدن عدول وصلاتدن تخلف اولنمسون ديمك اولور .

مكتوب شريفك محصلى بودركه زكاة خصوصنده طوارلرينك نه ضعيفى ونه خسته سى آلنه ونه قوى وكزيده سى آلنه بلكه اورته حاللیسى آلنه وطوارلريكزه مرعالرده كيمسه دخل وتعرض ايتميه وطوارلرك مرعايه وارمقدن كيمسه منع ايتميه واغاجلرينى كيمسه كسمه يه مادامكه انلر نقض عهد ايتميه لر حال بونك اوزرينه اوله مكتوب شريفك مضمونه مقر اولان كيمسه يه حق جل وعلا حضرتلرندن عهد وذمت اوله وزكاتدن تقصير ايدن كيمسه يه عقوبت زياده تقدير اولنه ديمكدر فصحاء عربدن هر فصيح نه دكلو كامل اولسه كندى قبيله سنك لغتنى ضبط ايدوب انلرك ادالرى اوزره اجراء كلام ايلر ايدى اما رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه هرنه مقوله كلام عرض اولنسه آنك لغتى واساوبى اوزره سوق كلام ايدر ايدى بو خصلت فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك جملهٔ خصائصندن ايدى غيريلره ميسر اولمامشدر و بو مقوله دخى نيجه مكتوب شريفلرى واردر جمله سى بوكا قياس اولنه وبالجمله پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك لسان شريفنده اولان فصاحت وبلاغته مجموع اعداسى واحباسى اتفاق ايدوب كيمسه نك چون وچرايه مجالى يوق ايدى لسان شريفنه متعلق اولان فضائلدن برمقدارى ذكر اولندى * امامبارك آوازى انس بن مالك رضى الله عنه حضرتلرندن روايت اولنان اوزره بيورلمشدركه تكرى تعالى حضرتلرى هيچ بر پيغمبر كوندرمشدركه آنك يوزى وآوازى كوزل اولميه تاسزك پيغمبريكز فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى كوندرنجه بويله اولمشدر آنى دخى كوندردكده حسن الوجه وحسن الصوت كوندردى ديمشدر . ابن عساكر رحمة الله عليه انس حضرتلرندن بويله روايت ايتمشدر وبونك مثلى كلام دخى حضرت عليدن روايت اولنمشدركه غيرى

تغيير ايتمدى وثانيا حضرت عمر كلوب اذن ويروب ساق شريفلرينى ستر ايتمديلر وثالثا حضرت عثمان كلوب اذن طلب ايتدكده مبارك ساقلرينى ستر ايليوب اذن ويردیلر بعد المفارقة سؤال ايتدم يارسول الله ابوبكر رضى الله عنه كلدى هيئتكزى تغيير ايتمديكز عمر كلدى تغيير ايتمديكز اما عثمان كلدكده مبارك ساقكزى ستر ايتديكز جواب بيوردیلركه والله يا عائشه تحقيقا ملكلر عثماندن حيا ايدرلر بن نيچون حيا ايتميم ونقلدركه ابو موسى روايت ايدر بركون مدينهٔ منوره ده رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايله برحائط ده اوطورمش ايدك ناكاه قپويى قاقديلر رسول اكرم بيوردیلركه يا ابا موسى قپويى آچ اول كلنه جنت ايله مشتلق ايله واردم قپويى آچدم وكوردم ابوبكر درجنت ايله بشارت ايتدم ايكنجى كره قپو دق اولندى ينه بيوردیلركه قپويى آچ وجنت ايله بشارت ايله كوردمكه عمر در جنت ايله بشارت ايتدم اوچنجى كره قپو چالندى حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم اوطورمشلردى طوغرى

طوروب بیوردیلرکه قپویی
آچ وجنت ایله بشارت ایله
شول الملر مقابله سنده که
آکا ایریشه جکدر قپویی
آچدم کوردمکه عثماندر
جنت ایله بشارت ایتدم
حمد ایتدی واول بیوردقلری
سوزی دیدم والله المستعان
دیدی حضرت عائشه دن
نقلدرکه برکون رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم ایله
اوطورمش ایدم بیوردیلرکه
بزه بر سویلشه جك کیمسه
اولسه دیدمکه ابو بکر
سکوت ایتدیلر دیدمکه عمر
سکوت ایتدیلر ناکاه بر
جاریه نك قولاغنه بر سوز
دیدیلر جاریه کیدوب عثمان
کلدی وقولاغنه کیزلوجه
چوق سوز سویلدیلر جمله دن
بونی ایشتدمکه یا عثمان
« ان الله یقمصك قمیصا
فان راودك المنافقون علی
ان تخلعه فلا تخلعه لهم
فلا کرامه » یعنی یا عثمان
الله تعالی سنی برمبارك قمیص
ایله برقیصلندرسه کرکدر
یعنی خلافت خلعتیله اکر
آنی سندن منافقلر چیقارمق
ایسترلر ایسه صاقن اول
کوملکی انلرك سوزیچون
چیقارمه وجانی فدا ایله
هم اویله واقع اولدی وحبیب
اکرم بوحدیث شریفده

کیمسه لرك آوازی یتشمدیکی یره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
آوازی یتیشوردی . براء رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه ایتدی برکون
پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری بزه خطبه بیوردی حتی اهل پرده قزلره
اوطوردقلری یرلرده ایشتدردی دیو بیوردی. وابونعیم رحمة الله علیه روایتنده
حضرت عائشه رضی الله عنها بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری برجمعه کون منبراوزرینه اوطوردی دخی ناسه اوطورك دیو خطاب
ایلدی عبدالله بن رواحه بنی تمیم اراسنده ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك آوازینی تا اورادن ایشتدی اولدخی اوطوردی دیو بیوردی .
وابن سعد رحمة الله علیه روایتنده عبد الرحمان بن معاذ رضی الله تعالی عنه
بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مناده بزه خطبه بیوردی
حق سبحانه وتعالی حضرتلری قولقلریمزی فتح ایلدی حتی بز کندی منزللریمزده ایکن
نه بیوردیغنی ایشیدر اولدق دیدی . وام هانی رضی الله عنها بیورمشدرکه رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کیجه ایچنده کعبة الله یاننده قرآن اوقودیغنی
ایشیدردك شول حالده که بن کندی عریشم اوزرنده ایدم دیو بیوردی وعریش
شول اودرکه آنکله کولکه لنله وخیمه مثالنده اغاجدن چاتمه اوه دخی دیرلر وخاتونلرك
بندیکی قبه لو محفیه دخی دیرلر مرادهر قنغیسی ایسه حاصلی بودرکه فخر عالم صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلری کعبه قربنده قرآن اوقودیغنی کندو منزلمدن ایشیدردم
دیمکدر * وکولمه لری بابنده صحیح بخاریده حضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن
مرویدرکه (مارأیت رسول الله صلی الله علیه وسلم مستجمعا قط ضاحکا حتی اری منه
لهواته انما کان یتبسم) دیو بیورمشدر. یعنی بن رسول الله حضرتلرینی اصلا شویله
کورمدمکه بالکلیه کولمکه اقبال ایدوب تمام کوله همان فخر عالم صلی الله علیه وسلم
حضرتلری تبسم ایلرایدی دیمکدر. وبیورمشلردرکه بعض حدیث شریفده (فضحك
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حتی بدت نواجذه) واقع اولدیغی بوکامنافی دکلدر
زیرا عائشه رضی الله عنها کندو رؤیتنی نفی ایتمشدر. وابوهریره رضی الله عنه مشاهده
قیلدیغنی حدیث مزبورده روایت ایلمشدر مثبت نافی اوزرینه مقدمدر دیدیلر .
وابن ابی هاله رضی الله عنه بیورمشدرکه (جل ضحکه التبسم ویفتر عن مثل حب
الغمام) یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اکبیوك کولدیکی تبسم
ایدی ومبارك دیشلری کولرکن حب الغمام کبی ظاهر اولور ایدی دیمکدر وحب
الغمام بولوتدن دانه روشن زاله در مبارك دیشلرینی اکا تشبیه ایتمشدر . ابن حجر
رحمة الله علیه ایدر مجموع احادیث شریفه دن ظاهر اولان بودرکه پیغمبریمز علیه
الصلاة والسلام حضرتلرینك اکثر احوالی تبسم ایدی وآز اولوردیکه کولمك واقع اوله
وکولمك مکروه اولدیغی اکثر اولمغله در یاخود قتی کولمه ده در زیرا بویله ایلمك
وقاری کیده رر دیمشدر . وابن بطال رحمة الله علیه صلی الله تعالی علیه وسلم

حضرتلرینك افعالندن شول نسنه‌که اقتدا ایتمکه لایقدرشول فعلیدرکه اکا مداومت ایلمشدردیو بیوردی یعنی کولمك خصوصنده رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرینك اکثراحوالی تبسم ایتمك اولنجه مؤمن‌اولانه‌دخی لایق بودرکه کولملواولنجه تبسم ایلیه افراطله کولمیه اکر شویله کاه کاه مقتضای بشریت اوزره برامر عجیب ادراکندن ضروری قتی کولمك واقع اولورایسه نسنه لازم کلمیه کراهت چوق واقع‌اولمده‌در . بخاری رحمة الله علیه ادب مقروده وابن‌ماجه ابو هریره‌دن مرفوعا روایت ایلمشلر درکه فخرعالم حضرتلری (لاتکثر الضحك فان کثرة الضحك تمیت القلب) دیو بیورمشلر. معناسی کولمکی چوق ایتمه زیرا تحقیقاچوق کولمك قلبی هلاك ایلر دیمکدر. ابوهریره رضی‌الله عنه بیورمشدرکه (واذا ضحك النبی صلی‌الله‌علیه وسلم یتلألأ فی‌الجدر) یعنی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری کولدیکی زمانده نوری دیوارلر اوزرینه ضیا ویرردی بیوردیلر وعادت کریمه‌لری بوایدیکه جبرائیل علیه‌السلامه حدیث العهد اولسه‌لر یعنی یقین زمانده ملاقات ایتمش اولسه تااول حالت کندیلردن کیدنجه تبسم واقع اولماز ایدی بلکه خطبه بیوردیغی زمانده یاخود قیامت ذکر ایتدیکی زمانده غضبی شدت اوزره اولوب آوازی قتی چیقار ایدی دیوبیورمشدر واغلمه‌لری دخی کولمه‌لری کبی اعتدال اوزره ایدی قهقهه ایله کولمك واقع اولمدیغی کبی رفع صوتله اغلمق دخی اولمز ایدی امامبارك کوزلرندن یاش اقار ایدی ومبارك سینه‌سنك جوشی ایشیدیلور ایدی واغلدیغی بعض میته مرحمة واقع اولور ایدی وامتی اوزره خوفدن واقع اولور ایدی وحق تعالی حضرتلرینك قورقوسندن و قرآن عظیم ایشتدیکی زمانده وکاه کاه نماز قیلارکن اولور ایدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اغلمه‌سنه سبب بونلر واقع اولورایدی . وهدی‌نبوی آداوکتابده بویله بیورلمشدر * ومبارك الی‌وصفنده چوق کیمسه روایت ایتمشدرکه برمقلری ایری ایدی و مبارك ذراعلری یعنی بیلکدن درسکه وارنجه اتلوجه ایدی وآوچلری ایچی واسع ایدی دیمشلردر . امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه جابر بن سمره نك یکاغنه رسول اکرم ونبی محترم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك الیله مسح ایتمشیدی جابرایتدی فخرکائنات افندیمز حضرتلرینك مبارك الینك خوشلوغنی ورایحهٔ طیبه‌سنی شویله بولدمکه کویا جونهٔ عطاردن چیقارمش ایدی وجونهٔ عطاراولدرکه‌انك ایچنه‌عطار خوش‌بوی نسنه‌لرقویه . امام‌طبرانی وبیهقی رحمة الله‌علیهما روایتلرنده وائل بن‌حجر رضی‌الله‌عنه بیورمشدرکه والله بن رسول‌الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله مصافحه ایلردم یاخودمبارك بدننك جلدی بنم جلدیمه دکر ایدی هنوز بن آنی بیلورمکه نه حالت اوزره ایدی وتحقیقا مبارك جلدی رایحه جهتندن مسکدن اطیب‌خوشبوی ایدی دیو بیورمشدرکه . وینه امام بیهقی روایتنده یزید بن اسود رضی الله عنه بیورمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بکامبارك الینی صوندی

حضرت عثمانك خلافتنه وشهادتنه اشارت بیورمش اولورلرنقلدرکه‌ابوسهلدن رسول اکرم بیورمشلرکه « یاعثمان سنبتلی بعدی فلا تقاتلن » یعنی یاعثمان بندن صکره بربلایه مبتلی‌اولسك کرکدر صاقن قتال ایتمه شهادت خلعتیله بکا اولش کل آکا بناءً ایدی که منافقلر قتلنه قصد ایتدکده جمله قوللرینی جمع ایدوب مالندن آزاد ایلدی و دیدیکه هرقنغیکز آنلری منع ایدوب قتال ایدرسه قیامتده آکا خصم‌اولورم پس شهادتمه مانع اولمیوب پراکنده اولك فخرکائنات ایله بوکون وعده‌مز واردرکه صاغمله قانلی لباسلی حضور شریفنه واروب افطاری بیله‌ایتسم کرك هم اویله واقع اولدی رضی‌الله‌تعالی عنه کعب بن عجزه روایت ایدرکه بر کون رسول اکرم صلی‌الله تعالی علیه وسلم صحابه‌یه کندیلردن صکره واقع اوله‌جق فتنه‌یی بیان‌ایدرلر ایدی ناکاه برکیمسه باشك بوریمش مجلسه یقین کلدکده بیوردیلرکه بوکیمسه اول کون حق اوزره اولسه کرکدر برمدت طوروب

کوردم قاردن صغوق ومسکدن خوشبوی ایدی دیمشدر . وینه امام طبرانی رحمة الله علیه نقلنده مستورد بن شداد رضی الله عنه اولدخی باباسندن روایت ایلشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك الینی الیمه آلدم حریردن یومشق وقاردن صغوق ایدی دیو بیوردی . روایت اولنورکه برکون مکه‌ده ایکن شعد بن ابی وقاص رضی الله عنه خسته اولدی دخی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری واردیکه کوره سعد ایدر مبارك الینی آلنم اوستنه قودی دخی یوزیمی وکوکسمی وقارنمی مسح ایلدی تابو ساعته کلنجه مبارك الینك صغوغنی جکرم اوزرمده بولور کبی خیال ایده‌رم بوحالت هیچ بندن زائل اولمدی دیو بیوردی . صحیح بخاریده انس بن مالك رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه ایتدی بن اصلا حریردن ودیباجدن برنسنه‌یه یاپشمدمکه رسول الله صلی تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آوجی ایچندن یومشق اوله دیو بیورمشدر ودیباج بودیارده اطلس دیدکلری قاشدر بعض علما رحمهم الله ایتدیلر بوذکر اولنان حدیث امام ترمذی وحاکم وغیریلرك نقل ایتدکلری حدیثه مخالفدرکه نیجه طریقیله حضرت علیدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (شثن الکفین والمقدمین) ایدی دیمشلردر یعنی مبارك آوجلری ومبارك ایاقلری غلیظ ایدی وخشونت اوزره ایدی دیمك اولور حضرت عایشه‌دن وابن ابی هاله‌دن دخی بویله روایت اولنمشدر رضی الله عنهما ومؤلف رحمة الله علیه احادیث شریفه مابینن جمع ایدوب انس روایتنده مراد آوجنك دریسی یومشق ایدی دیمکدر وغلظت ککلر نده ایدی بوتقدیرجه مبارك بدن شریفی یومشقلغی وقوتی جمع ایتمش اولور دیو بیوردی . ابن بطال رحمة الله علیه ایتدی رسول الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك الینك ایچی اتلو ایدی وبوحالتله ینه یومشق ایدی نتکیم حضرت انس حدیثنده واقع اولمشدر دیدی * واصمعی شثن لغتن کفك خشونتله غلظتیدر دیونقل ایتدیکنه موافق اولمامشدر خلیلك تفسیری اولیدر دیدی وتسلیم ایدلمکه لغت اصمعی دیدیکی کبی اولمسی جائزدرکه انس رضی الله عنه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك کفنك ایکی خالتن وصف ایتمش اوله دخی مراد مبارك الیله جهادده وغیری خصوصده عمل ایتدیکی زمانده خشونت تحصیل ایده وعملی ترك ایتدکده ینه اصلنه رجوع ایدوب یومشق اوله دیو بیورمشدر . قاضی عیاض رحمة الله علیه ابو عبید شثن لغتن غلظ مع القصر ایله تفسیر ایتدی دیو نقل ایتمشدر یعنی قالنجه وقصه ایدی دیمش بعض علما بوسوزی رد ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سائل الاطراف ایدیکی ثابت اولمشدر دیدیلر یعنی مبارك اللری وایاقلری وپرمقلری اوزون ایدی قصه دکل ایدی دیمکدر والحاصل تحقیق بودرکه شثن یوغونلقدر قصه لقسز وخشونتسز . ابن خالویه رحمة الله علیه شویله نقل ایتمشدرکه اصمعی شثن لغتن معنای مذکورایله تفسیر ایتدی زمانده . اکا

اول کیمسه‌نك برقعنی کیدردم کوردمکه عثماندر دیدمکه یارسول الله اول فتنه کونده حق اوزره اولان بونلرمیدر دیدیلرکه نعم بونلردر رضی الله عنه جابر انصاری رضی الله عنهدن روایتدرکه برکون بر جنازه کلوب رسول اکرم حضرتلری نمازین قیلیوب اباء ایتدی . سؤال ایتدیلر یارسول الله شمدی‌یه‌دك هیچ برجنازه‌دن اباایتمیوب نمازینی قیلاردیکز حکمت نه اولدیکه بوکیمسه‌نك نمازینی قیلمدیکز جواب بیوردیلرکه بوکیمسه عثمانه بغض ایدردی عثمانه بغض ایدن الله‌ه بغض ایدر برکمسه حضرت حقه بغض ایده آنك نمازینی قیلمق روا دکلدر ابن عباس رضی الله عنه روایت ایدرکه فخر کائنات علیه الصلات بیورمشلرکه « لیدخلن الجنة بشفاعة عثمان سبعون الفا کلهم استوجبوا النار » یعنی عثمان شفاعتیله یتمش بیك کشی البته جنته کیرسه کرك که جمله‌سی ناره مستحقلر ایدی ابن عمر رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشلرکه معراج کیجه‌سی دردنجی کوکه ایردکده

ایتدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك وصفنده مبارك کفی یومشق ایدی دیوروایت اولندی دیدیلر همان یمین ایلدیکه بردخی حدیث شریفدن برنسنه تفسیر ایتمیه ومبارك جلدینك یومشقلغنه بومذکورلردن غیری دخی حدیث شریف دلالت ایتمشدر والله اعلم . ائمهٔ حدیثدن ابونعیم وابن عساکر رحمة الله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدرکه حنین غزاسنده عائذبن عمرو رضی الله عنه حضرتلرینك یوزی یاره لنوب قانی یوزینه وکوکسنه آقدی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك الیله عائذك یوزندن وکوکسندن قانی سلدی دخی دعا ایلدی صکره دن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك الی طقوندیغی یرلر بیاض قالدی آت آلننده اولان صقرکبی اولدی دیدیلر . وامام بخاری رحمة الله علیه تاریخنده روایت ایتمشدر . وامام بغوی وابن منده رحمهما الله تعالی دخی نقل ایتمشلردرکه بشر بن معاویه بن ثورله فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیلر دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك الینی بونك باشنه ویوزینه سوردی اندنصکره مبارك الی دکدیکی یرلر بیاض کبی اولدی یعنی آت آلننده کی بیاض کبی اولدی وهرنسنه یه که مبارك الی دکسه علتدن بری اولوب شفابولور ایدی وینه امام بخاری رحمة الله علیه تاریخنده ذکر ایتمشدرکه خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك الیله ابی سفیانك باشنی صغه مش ایدی الی دکدیکی یرلرك قلی قورودی کیروقلانی آغردی دیمشدر . وامام بغوی وبیهقی وابن منده روایتلرنده صحابهٔ کرامدن شائب رضی الله عنه حضرتلرینك دخی باشنه بویله واقع اولمشیدی وینه امام بیهقی وترمذی رحمة الله علیهما روایلرنده ابوزید انصاری رضی الله عنه بیوردیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك الیله باشمی وصقالمی صغه دی دخی (اللهم جمله) دیوبیوردی . روایت اولنورکه مذکور ابوزید یوز ییلدن زیاده عمرسوردی صقالنده بیاض یوغیدی ویوزی کشاده ایدی تاوفات ایدنجه اصلا منقبض اولمدی دیدیلر . وامام احمد روایتنده وامام بخاری تاریخنده وابو یعلی وغیریلرك نقللرنده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری حنظلة بن حذیم دیدکلری کیمسه نك باشنی مبارك الیله صغه دی (بورك فیك) دیو برکتله دعا ایلدی اندنصکره اول کیمسه شویله اولدیکه اکا برمه سی ششمش قیونی یاخود دوه یی یاخود برورملی انسانی کتوررلر ایدی دخی کندوالینه پوسکوروب باشنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك الی طوقوندیغی یره سوررردی وبسم الله علی اثرید رسول الله دیدیکندنصکره ینه سوررردی اندنصکره اول شیش یری مسح ایدر ایدی شیش زائل اولوب کیدرایدی دیوبیوردیلر * ومبارك قولتوغنك بیاضی صحابهٔ کرامدن برجماعت روایت ایتدکلری احادیث شریفه ده وارد اولمشدر . انس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوردم دعاده اللرینی قالدیرر ایدی حتی قولتوقلرینك

اوکومه برتفاح دوشدی آلوب ایکی شق ایتدم ناکاه ایچندن برحوری قزی چیقدیکه کولردی دیدمکه سن کیمك ایچون یاره دلدك دیدیکه «للمقتول ظلما وشهیدا عثمان بن عفان» روایتدرکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم برکون ابوبکر وعمر وعثمان ایله حرا طاغنه چیقمشلردی ناکاه طاغ دپرندی بیوردیلرکه یاخرا ساکن اول که سنك اوستنده برنبی وبر صدیق وایکی شهید طوررزیددن روایتدر که حضرت عثمانك قتلنه قصد ایدنلرك جله سی آز زمان ایچنده جنونه مبتلا اولوب هلاك اولدیلر عبدالله بن مبارك بوخبری ایشتدکده « الجنون لهم قلیل دیدی» ابن مسعود رضی الله عنهدن روایتدرکه برغزاده رسول اکرم ایله حاضر ایدم ذخیره توکنوب عسکره خیلی ملال وصنقلق کلدی وحضرت بواحواله واقف اولدقده بیوردیکه والله کون طوغمادن الله تعالی سزه رزق کوندرر بومعنایی حضرت عثمان رضی الله عنه فهم ایدوب اللهك رسولی خلاف سویلز دیو سعی ایتدی بریرده اون

آقن کوردم دیو بیوردی . ودخی بنی حریشدن برکیمسه ایتدی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی قوجاغنه آلدی دخی قولتوغینك عرقندن اوزریه آقدی رایحه‌سی مسك رایحه‌سی کبی ایدی . وحضرت علی کرم الله وجهه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی وصف ایدوب «ذو مسروبة» دیو بیورمشدر ومسربه‌نك تفسیرنده بیورمشلردرکه انسانك کوکسندن کوبکنه وارنجه ایپلك کبی بیتن قیلدر دیمشلردر نظر ایدن کیمسه محل مزبوره برایپلك چکلمش صانورلر اما اول محلده قیللر بیتوب مجموعی برایپلك چکلمش کبی کورینور . وابن ابی هاله فخر عالم حضرتلرینك مسره‌به‌سی اینجه ایدی دیمشدر . وابن سعد قتنده حضرت علی رضی الله عنهدن مرویدرکه فخر عالم افندیمزك مسره‌به‌سی اوزون ایدی دیمشدر . وامام بیهقی رحمه الله قتنده کوکسینك اشاغیسندن کوبکنه وارنجه بداق مثالنده قیل بتمش ایدی اما کوکسینك اوستنده ومبارك قارنینك اوستنده آندن غیری قیل یوق ایدی دیمشدر . وابو هریره‌دن مرویدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری وصفنده (ابیض کانما صیغ من فضة رجل الشعر مفاض البطن عظیم مشارش المنکبین) دیمشدر . یعنی آق ایدی کویا کوشدن دوزلمش ایدی مبارك صقالی نه قورجق ونه قتی صارقنمش ایدی بلکه کمال اعتدال اوزره ایدی مبارك قارنی واسع ایدی بعضیلر قولنجه کوکسیله قارنی برابر ایدی دیدیلر ومبارك اوموزی باشینك کوکلری ایری ایدی دیمکدر . امام احمد رحمة الله علیه محرش کعبیدن روایت ایلمشدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکیجه جعرانه‌ده عمره ایلدی مبارك ارقه‌سنه نظر ایتدم کانه کوش سبیکه ایدی دیمشدر . وامام بخاری رحمة الله علیه روایتنده (بعید ما بین المنکبین) دینلمشدر معناسی مبارك کوکسی یصی ایدی دیمکدر دیو تفسیر ایتمشلردر وابن سعد نقلنده ابو هریره‌دن مرویدرکه (رحب الصدر) دیو بیورمشدر یعنی مبارك سینه‌سی واسع ایدی دیمك اولور * ومبارك ومعظم ومکرم قلب شریفی وصفنده دخی نیجه آثار واخبار وارد اولمشدر اولا معلوم اوله که قلب دیدکلری فؤاد ایچنده برمضغه‌درکه برطمرله آصلمشدر دیو امام واحدی بویله نقل ایتمشدر وقلبله تسمیه اولندیغنك وجهی بعض خواطرله متقلب اولدیغیدر دیمشلردر نتکیم قول شاعرده وارد اولمشدر

وما سمی الانسان الا لانسه * ولا القلب الا انه یتقلب

یعنی انسان انسان لفظیله تسمیه اولندی الا انسندن اوتوری اولدی انسان انسدن مأخوذدر وقلب دخی قلب لفظیله تسمیه اولندی الا برحالدن برحاله متقلب اولوب دوندیکیچون تسمیه اولندی دیمکدر . زمخشری بیورمشدرکه قلب تقلبدن مشتقدر افراطله تقلبی اولدیغیچون اندن اشتقاق اولندی ابو موسی الاشعری رضی الله عنه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتدیکی حدیث شریفه نظر ایتمزمیسنکه بیورمشدر (و مثل هذا القلب کمثل ریشة ملقاة بفلاة یقلبها الریح بطنا لظهر) حاصلی انسانك قلبنی برصحرایه آتلمش قوش یوکنه تشبیه ایتمشدرکه آنی یل هرجانبه

(دوندره)

درت یوك ذخیره بولوب اغر بهایه صاتون آلوب کون طوغمادن طقوز یوکنی رسول اکرمه کتوردی بونه‌در یا عثمان دیو بیوردقلرنده عثمانك رسول اکرمه هدیه‌سیدر یارسول الله دیدی پس فخر جهانك صدقی ظهور ایتدکده مؤمنلر شادان ومنافقلر غمکین اولوب حضرت رسول اکرمك مبارك بشره‌سنده فرحلق ظهور ایدوب مبارك اللرینی قالدیروب «اللهم اعط عثمان اللهم افعل بعثمان» دیو بیوردی ابو سلمة رضی الله عنه روایت ایدرکه مهاجرین مدینهٔ منوره‌یه کلدکلرنده صویی ایله امتزاج ایتمدیلر انصاردن برکسنه‌نك برایو قیوسی وار ایدی صویی صاغدی اول کسنه برقربه صویی برمده صاتزدی رسول اکرم اول کسنه‌یی کتوردوب اول قیویی جنتده برعینه صاترمیسین دیدی جواب ویردیکه یارسول الله اهل وعیالمك نفقه‌سنه اول قیودن غیری نسنه‌یه قادر دکلم بو خبری حضرت عثمان طویوب اول کسه‌یه دیلدیکنجه مال

دوندره دخی دیمشدرکه قلبله فؤاد مابیننده فرق بودرکه فؤاد قلبك اورته‌سیدر وتفؤدندن اوتوری یعنی توقد ایدوب شعله‌لندیکندن اوتوری فؤاد دینلمشدردیدی وجوهری رحمة‌الله‌علیه قلبی فؤادایله وفؤادی قلبله‌تفسیر ایتمشدر انك‌قتنده ایکیسی بردر .اماذر کشی‌رحمة‌الله‌علیه ایدر احسن‌غیریلرك قولیدرکه فؤاد قلبك‌پرده‌سیدر وقلب حبه‌سی وسویداسیدر دیدیلر ورسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینك حدیث شریفنده (الین قلوبا وارق افئـدة) واقع اولدیغی ایکیسی مابیننده اولان فرقی مؤیددر دیدیلر زیرا قلبی یومشق‌لقله وفؤادی یوفقه‌لقله وصف ایتمشدرغیریلر کلامنده واقع اولان اختلاف لفظ ایچون تکرار اولندی دیمکدن فرقه ذاهب اولمق اولی‌دردیدیلر . امام‌راغب رحمة‌الله‌علیه قلبه‌مختص اولان معانیدن مثلا علم‌وشجاعت وبونلرك امثالی‌نه‌وارایسه بونلردن قلبله تعبیراولنور قلب‌دینلور وبونلر مراداولنور دیمشدر وبعضیلردن منقولدرکه حق سبحانه‌وتعالی حضرتلری شول یرده که قلب بیورمشـدر عقله وعلمه اشارتدر مثلا ﴿ ان‌فی‌ذلك لذکری لمن کان‌له قلب ﴾ دیو بیوردیغی مجلده مرادعقل وعلمدر وشول‌یرده که صدر بیورمشدر عقله وعلمه‌وسائر قوی‌یه که شهوت وغضب وبونلرك غیری نه‌وار ایسه جمله‌یه اشارتدر دیمشـدر وبعض علمادن منقولدرکه حق‌تبارك وتعـالی حضرتلری جل ذکره انسانی خلق ایلدی واکاقلب ویردیکه انکله کندینی ادراك ایلیه واول قلب وجود انسـانینك اصلیدر فچن اول صالح اولسه کیروقلان یری دخی صالح اولور واول فاسد اولسه کیروقلان یری دخی فاسداولور حق‌جل وعلا حضرتلری قلوبی محل سرانلمشدر ومحل اخلاص قیلمشـدرکه اول اخلاص برسر آلهیدرکه حق‌تعـالی حضرتلری دیلدیکی قولنك قلبنده انی‌ودیعت ایلرواول قلبکه حق‌جل وعلا حضرتلری سرنی آنده ودیعت قومشدر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلریدر زیرا آنی‌اوّل خلق ایتمشدر وصورتی صورانبیادن آخر ظهوره کلان صورتدر صلوات‌الله علیهم وسلامه وحق‌جل وعلا حضرتلری کشینك اخلاقنی اسرار قلبنه علامت قیلمشدر شول کیمسه‌نك که قلبنده سرآلهیدن اثرواردر انك اخلاقی کوزل‌اولور حق‌جل وعلا حضرتلرینك جمیع مخلوقاتیله حسن خلق‌اوزره معامله قیلور کذلك پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك حق‌تبارك وتعـالی حضرتلری سـائر مخلوقات مابیننده جسم شریفلرینه بعض صفت‌مختص انلمشدرکه نفس نفیسه‌لرینك احوالنه واخلاق کریمه‌سنه دلیل‌اولمشدر واخلاق حمیده‌سی قلب مقدسه‌سنده اولان‌اسرار آلهیه‌یه علامت قیلمشدر ورسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینك قلب‌شریفی اوسع قلوب اولدیغیچون حق‌سبحانه‌وتعالی حضرتلری اکااطلاع قیلمشدر ونظرکاه آلهی اولمشدر نتکیم بومعنی خبرده وارد اولمشدر وانکیچون اولی بودرکه حق جل وعلا حضرتلری (ماوسعنی‌ارضی ولاسمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن) دیو بیوردیغنده قلب‌عبددن مرادفخرعالم حضرتلرینك قلب‌شریفی اوله‌وبیورمشلردرکه

ویروب اول قیویی صاتون آلوب رسـول اکرمه کلدی ودیدیکه یارسول‌الله اول قیویی اکر صـاتون آلسم اول کمسـه ایله ایتدیکك بازارکبی جنتده برعین‌آلورمیم بیوردیلرکه نعم یاعثمـان دیدی که امدی قیویی صاتون الدم مسلمانلر ایچون اولسـون یارسول‌الله عبد الرحماندن روایتدرکه برکون فخر کائنات‌منبره صعود ایدوب جیش عسرتده ایکن‌غزایه معاونت‌خصوصنده ترغیب ایلدیلر حضرت عثمـان یارسـول الله یوز دوه‌یه پالانیله وسائر لوازمیله‌بن ضـامن اولورم دیدی رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم شاد اولوب برقدمه‌اشاغه اینوب ینه ترغیب‌ایتدیلر ینه حضرت عثمان دیدیکه یارسول‌الله‌بواسلوب‌اوزره مکمل یوز دخی ویره‌یم . پس رسـول اکرم مبارك اللریله اشـارت ایدوب دیدیلرکه بوندنصکره عثمـانه دخی عمل‌لازم‌دکل رضی‌الله‌عنه حذیفة الیمانی روایت ایدرکه برکون جیش‌عسرتده‌ایکن رسول اکرم‌حضرتلری حضرت عثمانه آدم کوندردی غزایه

پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك قلب شریفی معراج کیجه‌سندن اوّل سائر انبیانك قلوبی منزله‌سنده ایدی صدر شریفی طارلنورایدی صکره‌دن قلب شریفنه وسعت ویریلور معاملهٔ حق وخلقه تحمل وطاقت یتشدیرر اولدی نتکیم سورهٔ الم نشرحلك تفسیرنده بیان بیورلمشدر وحدیث صحیحده وارد اولمشدرکه جبرائیل علیه السلام رسول الله حضرتلرینك قلب شریفلرینی یاروب ایچندن برپاره‌اویوشمش قان چیقاروب (هذا حظ الشیطان منك) دیمشدر یعنی شیطانك نصیبی سندن بودر دیمك اولور مراد بوکتدکدنصکره اصلا شیطان سکا ظفر بولمز دیمکدر اندنصکره برآلتون لیکن ایچنده قلب شریفنی آب زمزم ایله یومشدر وینه یاره‌سنی بتوروب قلب شریفنی یرینه قومشدر . انس رضی الله عنه یمین ایدوب ایدرکه مبارك کوکسنده اکنه یرلرینی کورردم دیوبیوردی وبعض احادیث شریفه‌ده دخی مبارك قلبی شق اولنوب صوایله وقارایله غسل اولندیغی وارداولمشدر وشق قلب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بردفعه دخی زمان طفولیتلرنده واقع اولمشیدی وزمان نبوتدن مقدم معجزه واقع اولمغی جائز کورمشلردر بومقوله احواله ارهاصات دیرلر خصوصا فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حقنده چوق واقع اولمشدر دخی تحقیق اشاغیده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی و﴿ الم نشرح لك صدرك ﴾ دن مراد اولدر وبعض علما آیت کریمه‌ده شرح صدردن مراد معرفت وطاعته راجعدردیوب بعض وجوه بیان ایتمشلردر جمله‌دن بری بودرکه وقتاکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انسه وجنه نبوتله مبعوث اولدی جمیع هموم واضطراب قلب شریفندن اخراج اولنوب مجموع مهمات رسالته وسعت حاصل اولدی بوندنصکره طارلمقدن واضطرابدن خلاص اولوب سرور وغم زمانلرنده بر حال اوزره ایدی دائما منشرح الصدر اولوب وظائف نبوت ورسالت اداسنه مشغول ایدی. اکرسؤال اولنوب ﴿ الم نشرح لك صدرك ﴾ دینلدی نیچون « الم نشرح لك قلبك » دینلمدی دیرلر ایسه . جواب اولدرکه وسوسه‌نك محلی صدردر نتکیم حق تعالی حضرتلری ﴿ یوسوس فی صدور الناس ﴾ دیو بیورمشدر پس اول وسوسه‌یی صدردن ازاله ایدوب یرینه خیروحسنات فکرلرینی کتورمك شرح صدر ایتمکدر انکیچون شرح صدر بیورلدی شرح قلب دینلمدی . ومحمد بن علی الترمذی رحمة الله علیه بیورمشدرکه قلب محل عقل ومعرفتدر وشیطانك ظفر بولمغه قصد ایتدیکی اصل قلبدر اوّلا صدره کلور زیرا صدر قلبك حصاریدر نچون صدره یول بولوب کیرسه وخواطر شیطانیه وانواع افکار فاسده ایله وغم وغصه وحرص وطمعله طولدرسه قلب طاره‌لور طاعت وعبادت لذتی بوله‌مز اولور اما ابتدادن طرح اولنوب حصاره یول بوله‌مینجه امن حاصل اولور قلبك مضایقه‌سی اولمز وصدر منشرح اولور حقوق عبودیتك اداسنه قیام میسر اولور وبالجمله شرح صدرك معناسی حق تعالی حضرتلری انسانك سینه‌سنده اولان خواطر وافکار فاسده‌یی اخراج

معاونت ایتسون دیو حضرت عثمانده اون بیك دینار کوندروب حضورینه دوکدیلر رسول اکرم مبارك الیله قاریشدیروب « غفر الله لك یاعثمان ما اسررت وما اعلنت وماهو کائن الی قیام الساعة وما یبالی عثمان مافعل بعدهذا » دیدی حضرت عثمان روایت ایدرکه برکون اسلامدن اول صنادید قریش ایله اوطورمشدم برکیمسه خبر کتوردیکه حضرت محمد صلی الله علیه وسلم قزی رقیه‌یی عتبه‌یه ویرمش بو خبردن بکاخیلی ملال کلوب بن نیجون ایستمدم دیو پریشان اولوب بو حال اوزره اوه کلدم کوردمکه حالتم وآنم واقربادن برنیجه خاتونلر برکمسنه‌یی مدح ایدرلر دیدمکه یاخاله کیمدر دیدیککز دیدیکه « لك الجمال ولك اللسان هذا نبی معه برهان ارسله بحقه الدیان وجاءه التنزیل والفرقان فاتبعه لاتغنی لك الاوثان » بو غریب کلماتی استماع ایدوب دیدمکه یاخاله بو کیمدر بکا بیان ایله دیدیکه « محمد بن عبدالله رسول من عند الله جاء بتنزیل الله یدعو به الی الله فوجهه مصباح

ايدوب يرينه دواعى خير كتورمكدر . بعض علما رحمهم الله تعالى بومقامده بردقيقه بيوروب ديمشلردركه حق جل وعلا حضرتلرى موسى عليه السلامدن حكاية ﴿ رب اشرح لى صدرى ﴾ ديو بيورديكه معناسى يارب بنم صدرمى غل وغشدن پاك ايله ديمك اولور ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ﴿ الم نشرح لك صدرك ﴾ ديو بيورديكه معناسى يامحمد بزسنك صدركى شرح ايتمدكى تحقيقا بز سنك صدركى پاك ايتدك ديمكدر پس فخر كائنات افنديمز حضرتلرندن طلب واقع اولمدن حق جل وعلا حضرتلرى سينه‌سك پاك ايتمشدر اما موسى عليه السلامك طلبندن صكره واقع اولمشدر ودخى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك وصفنده ﴿ وسراجا منيرا ﴾ بيوروب نورلو چراغه تشبيه ايتمشدركه غيريلر نورى اندن آلورلر وشرح صدر مرتبه‌سى نوره قابليت مرتبه‌سيدر پس محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم حضرتلريله موسى عليه السلام حضرتلرى مابيننده اولان فرقه نظر اولنه . دقاق رحمة الله عليه ايدر حضرت موسى على نبينا وعليه السلام حضرتلرى مريد وطالب ايدى ﴿ رب اشرح لى صدرى ﴾ ديو بيوردى ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مراد ومطلوب ايدى آنلره ﴿ الم نشرح لك صدرك ﴾ بيورلدى . وفخر عالم حضرتلرينك كندو حاتونلريله اولان معاشرت ومباشرتى خصوصنده بيورمشلردركه كيجه‌ده وكوندزده بر ساعت ايچنده جمله‌سنى دور ايلر ايدى باوجود كه منكوحه وجاريه اون برنفر كيمسه ايديلر راوى ايدر انس بن مالكه بن ايتدم پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بومرتبه‌يه طاقت كتوررمى ايدى انس رضى الله عنه ايتدى بزاصحابله سويلشردك كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اوتوز كشى قوتى ويرلمشيدى ديردك . امام بخارى رحمة الله عليه بويلجه روايت ايتمشدر وبعض علماء حديث معاذ رضى الله عنهدن روايت ايتديكى اوزره قرق كشى قوتى ويرلمش ايدى ديو بيورلمشدر . ابو نعيم مجاهد رضى الله عنهدن روايت ايتديكى اوزره شويله بيورلمشدر كه مجامعت خصوصنده اهل جنت رجالندن قرق كشى قوتى قدر قوت ويرلمشيدى . انس بن مالك رضى الله عنهدن مرويدركه مؤمن كشى‌يه جنتده شوقدر قوت ويريلور جماع خصوصنده ديو بيورلمش انس رضى الله عنه ايدركه بن ايتدم يارسول الله انسان بوقدر جماعه قادر اولورمى بيورديكه اكايوز كشى قوتى ويريلور پس بوحساب اوزره اولبابده فخر عالم حضرتلرينه درتيوز كشى قوتى ويرلمش اولور . ابن عربى رحمة الله عليه ايدر رسول الله حضرتلرينك بوبابده سائر خلق اوزره قوت ظاهره‌سى وارايدى حال بوكه اكل وشرب خصوصنده قناعت اوزره ايدى ايكى فضيلتى امور شرعيه‌ده جمع ايتديكى كبى امور اعتباريه‌ده دخى جمع ايتمكيچون حق جل وعلا حضرتلرى بويله قيلمش ايدى حتى فخر عالم حضرتلرينك حالى ايكى جهانده كمال اوزرينه اوله ديمشدر والحاصل بوبابده كمال قدرت وقوتلرى اولديغى علماء حديثدن چوق كيمسه قوليله ثابت اولمشدر . وامام

ودينه فلاح وامره نجاح وقرنه نطاح ذلت له البطاح ماينفع الصياح لووقع الذباح وسلت الصفاح ومدت الرماح » اشبو مدايحدن قلبم متأثر اولوب تنهاجه ابوبكرى بولدم حالمه باقوب ندر فكرك زيرا اهل فراست ايدى واقع اولان قضيه‌يى بيان ايتدكده ديديكه ياعثمان حق روشن ايكن قومكك اللريله دوزدكلرى اجاره معبود ديمكدن عار ايتمز ميسك وكورميوب ايشتميوب ضره ونفعه قادر اولمين اله اولورمى ديدكده عثمان اولمز ديدى امدى حالتك سكا حق سوز سويلمش ايشته رسول مجتبى محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم كل واره‌لم ديدكده ناكاه حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم يانجه امام على كرم الله وجهه اول ارايه كلديلر ابوبكر رضى الله عنه طوروب قارشو واردى ومبارك سمعنه برسوز ديدى پس رسول اكرم يانه اوتوروب ديديكه ياعثمان « اجب الى الله والى جنته فانى رسول اليك والى خلقه » چون مبارك كلمات درر بارين ايشتدم قلبم نور ايمانله طولوب اختيارسز

طبرانی رحمة الله علیه روایتنده . ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه (ما احتلم نبی قط وانما الاحتلام من الشیطان) بیورلمشدر . معناسی هیچ برپیغمبره احتلام اولمق واقع اولمامشدر انجق احتلام شیطاندندر دیمك اولور رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی حق سبحانه وتعالی حضرتلری حفظ ایدوب اصلا عمرنده احتلام واقع اولمازایدی دیو بیورمشلردر * امامبارك ایاقلری وصفنده علماء حدیثدن . امام ترمذی وغیریلر رحمهم الله تعالی روایتلرنده وارد اولمشدرکه (انه کان شثن القدمین) بیورمشلردر وبوندن مراد مبارك ایاقلرینك پرمقلری ایری ایدی دیمکدر دیو تفسیر ایتمشلردر . وامام احمد وامام طبرانی روایتلرنده میمونه بنت کرومدن مرویدرکه ایتدی رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی کوردم خاطرمدن کتمز که مبارك ایاقلرینك سبابه‌سی سائر پرمقلرندن اوزون ایدی دیو بیورمشدر وسبابه دیو باش پرمق یاننده اولان پرمغه دیرلر. ومبارك طبانلری آلتی دوز ویومشق ایدی . عبدالله بن بریده رضی الله عنه بیورمشدرکه (کان صلی الله علیه وسلم احسن البشر قدما) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ایاق جهتندن نوع بشرك غایت کوزه‌لی ایدی دیمکدر علما رحمهم الله تعالی اتفاق ایتمشلردرکه اول حضرتك مبارك ایاقلری نهایت مرتبه‌ده کوزل ایدی * ومبارك قامتی وصفنده امام بیهقی رحمة الله علیه حضرت علی کرم الله وجهه‌دن روایت ایتمشدرکه (لاقصیر ولاطویل وهوالی الطول اقرب) دیو بیورمشدر معناسی قصه دکل ایدی واوزون دکل ایدی اوزونلغه یقین ایدی دیمکدر وعبدالله بن امام احمد روایتنده ینه حضرت علیدن مرویدرکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قتی اوزون دکل ایدی اعتدالدن یوقارو دکل ایدی قچن قومله بریره کلسه آنلره غالب اولورایدی دیو بیورمشدر وابوهریره رضی الله عنه بیورمشدرکه (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم ربعة وهوالی الطول اقرب) یعنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری قتی اوزون دکل ایدی واوزونلغه یقین ایدی دیمکدر والحاصل ذکر اولنان روایتلرك مجموعندن فهم اولنورکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اورته بویلولق مرتبه‌سندن زیاده ایمشلر نهایت قتی اوزون بویلو دکللر ایمش . ابن عساکر وبیهقی روایتلرنده حضرت عایشه‌دن مرویدرکه ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری قتی زیاده اوزون بویلو دکل ایدی وقصه بویلو دکل ایدی یالکز بوری دیکی زمانده اورته بویلی لغه نسبت اولنوردی وهربارکه یاننه براوزون بویلو کیمسه کلسه کندیسی اندن اوزون کورینور ایدی وچوق واقع اولوردیکه ایکی یاننه ایکی اوزون بویلو کیمسه کلسه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ینه اوزونلقده آنلره غالب اولوردی وآنلردن آیرلسه ینه اعتدال قامت اوزره اولوردی دیو بیورمشدر . ابن سبع رحمة الله علیه خصایصنده بیورمشدرکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوتوردیغی زمانده مبارك اوموزی جمیع اوتورنلردن

اولوب « اشهد ان لا اله الاالله واشهدان محمدا عبده ورسوله » دیدم وچوق زمان کچمدیکه رقیه‌یی بکا نکاحلندردی وحالتم استماع ایدوب شادان وخندان بوشعری اوقویه‌رق کلدی

شعر

هدی الله عثمانا بقولی الی الهدی
وارشده والله یهدی الی الحق
فتابع بالرأی السدید محمدا
وکان یرانی لایصد عن الصدق
وانکحه المبعوث بالحق بنته
فکانا کبدر مارج الشمس
فی الافق

انس بن مالك رضی الله عنه روایت ایدرکه برکون مدینهٔ منوره‌ده سیرایدرکن ناکاه کوزم برخاتونه دوشدی اولدی بو اثناده حضرت عثمانه واردم همان نبی کوردکده دیدیکه عجبدرکه کوزیکزده آثار زنا ظاهر ایکن ینه اوزریمزه داخل اولورسکز تعجب ایدوب دیدمکه یاامیرالمؤمنین رسول الله‌دن صکره خود وحی نازل اولمز نه‌دن بیلدیکز بیوردیلرکه مؤمن الله نوریله نظر ایدر الله نوری خطا ایتمز وتفسیر کبیردن ینه نقلدرکه قتلنه قصد ایتدکلرنده تلاوت قرآن ایدرلرایدی دیواری دلوب کیردیلر ومصحف کریمی

یوقارو اولوردی * مبارك صاچلری وصقاللری وصفنده بیورمشلردرکه قتاده رضی الله عنه ایتدی بن انس بن مالکه سؤال ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك قلی نیجه ایدی دیدم ایتدی (شعر بین شعرین لارجل ولاسبط ولاجعد قطط کان بین اذنیه وعاتقه) معناسی ایکی نوع قیل مابیننده برقیل ایدی قتی قورجق دکل ایدی وقتی دوز دکل ایدی میان ومعتدل ایدی واوزنلقده قصه لقده کورونشی قولقلریله اوموزی اوستنك مابینی مقداری ایدی دیمك اولور برروایتده دخی (کان رجلا لیس بالسبط ولاالجعد بین اذنیه وعاتقیه) بیورلمشدر یعنی مبارك صاچی اعتدالله قیویرجق ایدی قتی دوز دکل ایدی وقتی قیویرجق دکل ایدی مبارك قولقلریله مبارك اموزی مابیننده ایدی دیمك اولور برروایتده (الی انصاف اذنیه) وارد اولمشدر یعنی مبارك قولقلرینك اورتهلرینه وارنجه ایدی دیمك اولور ائمهٔ حدیثدن امام بخاری ومسلم وابو داود ونسائی رحمهم الله تعالی بویلجه روایت بیورمشلردر اصح روایات بونلردرکه ذکر اولندی . ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن ائمهٔ حدیث روایت ایتمشلردرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مبارك صاچلرینی آلنی اوستنه صالیوررر ایدی ومشرکلر صاچلرینی ایکی جانبه آیررلر ایدی واهل کتاب یعنی نصاری ویهود طائفهسی صاچلرینی آیرمیوب صالیوررلر ایدی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری شول یرده که کندینه باشقه امر وارد اولمامشدر اول محلده اهل کتابه موافقتی سور ایدی یعنی مشرکلر اسلوبنی اختیار ایتمیوب اهل کتاب اسلوبنی اختیار ایلر ایدی صکرهدن مبارك صاچلرین آیرر اولدی دیمشدر امام ترمذی شمائلده بویله بیورمشدر وصحیح مسلمده دخی بوروایتك مثلی وارد اولمشدر علما رحمهم الله تعالی بیورمشلردرکه صاچی ایکی جانبنه آیرمق فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلرینك سنتیدر زیرا صکرهدن بویله ایدر اولمشدی وصحیح بودرکه آلنی اوستنه صالیورمکده جائزدر ایکی جانبه آیرمقده جائز اما آیرمق افضلدر دیمشلر . وامام ترمذی روایتنده حضرت عایشهٔ صدیقه رضی الله عنها بیورمشدرکه (کان له صلی الله علیه وسلم شعر فوق الجمة ودون الوفرة) معناسی فخر عالم حضرتلرینك جهدن یوقاروو فرهدن اشاغه برصاچی وارایدی دیمکدر جه دیو اول صاچه دیرلرکه اوموز باشلرینه یتیشه وفره دیو اول صاچه دیرلرکه قولق یومشغنه یتیشه والحاصل حضرت عایشه روایتی اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك صاچنك اوزونلغی شولقدر ایدیکه مبارك قولقلرینك یومشغندن اشاغه اینمشدی اما اوموزلرینه وارمامش ایدی ایکیسنك مابیننده ایدی . انس رضی الله عنه حدیثنده مبارك قولقلرینه دك اینمش ایدی . وبراء رضی الله عنه روایتنده اوموزلرینه دکر ایدی . قاضی عیاض رحمة الله علیه ایدر بوذکر اولنان روایتلری توفیق بویله اولورکه مبارك قولقلری جانبنده اولان صاچلری قولق یومشغنه وارنجه ایدی دخی اردنده اولان صاچلری اوموز

آچوب اوقورکن خنجر ایله اوردیلر اول قطره که مبارك دمندن ضیچرادی ﴿ فسیکفیکهم الله وهو السمیع العلیم ﴾ آیت کریمه سنك اوزرینه دوشدی وکندیلر شهادتمه مانع اولمسون دیو تغییر اوضاع ایتمیوب حبیب اکرمه اولشدیلر نقلدرکه جهجاه دیرلر برمنافق وار ایدی حضرت عثمانك عصاسنی آلوب دیزینه اوروب کسرایتدی فی الحال دیزنده اکله مرضی ظهور ایتدی اول مرضدن اولدی . حسن بصری رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا کوردم حضرت عثمانی قتل ایدنلر پشیمان اولوب مسجدده طاشلاشورلرکن سما یوزندن انسان شکلنده برشخص ظهور ایدوب والینی صونوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حجره سندن برمصحف چیقاروب بو ندایی ایتدیکه « الم تعلموا ان محمدا قد بریء ممن فرق دینه وکانوا شیعا » روایتدرکه اون ایکی ییل خلافت دوشکنده اوطوروب هجرتدن اوتوزبش ذی الحجه سنك عشر اوسطنده جمعه کونی صائمله

باشلرینه یتشور ایدی وبویله دخی بیورمشلردرکه بعض روایتده قولاغنه‌دك
ایمش ایدی وبعض روایتده اوموزینه دك ایمش ایدی دیدکلرینك اصلی بودر که
بر زمانده اویله ایدی و بر زمانده بویله ایدی دیمکدر روایتلر هب صحیحدر .
پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مبارك صاچلرینی کاه اولور
ایدی اهمال بیوروب اوزانور ایدی تا اوموز باشلرینه اینر ایدی کاه
اولوردی کسرلر ایدی مبارك قولقلرینك یومشغنه یاخود اورته‌لرینه برابر اولور
ایدی . ام هانی رضی الله عنها بیورمشدرکه فخر عالم حضرتلری برزمانده مکه‌ده
بزه کلمش ایدی اولوقت درت غدیره‌سی وارایدی دیوبیوردی وغدیره‌نك معناسی
صاچ بلوکیدر یعنی مبارك صاچن درت بلوك ایدوب صارقتمش ایدی دیمکدر
* ومبارك صقالی وصفنده حضرت انسدن مرویدرکه فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك
مبارك صقالنده برقاچ دانه آق قیل وارایدی امام مسلم رحمة الله علیه بویلجه روایت
ایتمشدر وینه انلر قتنده برروایتده دخی آق قیل کورنمز ایدی الاقتی آز کورینور
ایدی دیو بیورلمشدر . بر روایتده وارد اولمشدرکه فخر عالم حضرتلرینه صاچ
و صقال بویامق واقع اولمدی وآق قیل همان عنفقه‌سنده و صدغلرنده ایدی
برقاچ قیل دخی جانبجا مبارك باشنده ایدی دینلمشدر عنفقه آلت دوداغندن اشاغه
جه بتن قطعه‌یه دیرلر صدغدن مراد صقال باشیدر . امام بیهقی رحمة الله علیه
قتنده انس بن مالکدن مرویدرکه رسول الله حضرتلرینك مبارك باشنده ومبارك
صقالنده آق قیل اون یدی دانه یاخود اون سکز دانه دن غیری یوق ایدی
دیمشدر والحاصل صحابهٔ کرامدن هربری برزمانده نه صفت اوزره کوردی ایسه اویله
روایت ایتمشلردر بنی آدمك حالی برقرار اوزره اولمز کاه برهیئت اوزره وکاه برهیئت
اوزره اولور. امام بخاری روایتنده ابی جحیفه‌دن مرویدرکه (کان ابیض قد شمط)
دیو بیورمشدر یعنی آغرمش ایدی آق قلیله قره قیلی مخلوط ایدی دیمکدر بوروایت
اوزره آق قیللری قتی چوق اولمق لازم کلور جائزدرکه ابو جحیفه رضی الله عنه
کوردیکی زمانده فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بوحالت اوزره
اوله‌لر وبالجمله بوبرنسنه‌درکه باشنه کلنلر بیلور اولّا کشینك صقالنده بردانه ایکی
دانه آق قیل ظاهر اولور برایکی هفته‌دن صکره بش اون قیل اولمغه باشلر آلتی
آی وبریبل کچدکدنصکره حسابنی حق تعالی حضرتلرندن غیری کیمسه بیلمز اولور.
ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن روایت اولنمشدرکه ابوبکر الصدیق رضی
الله عنه برکون آغردك یارسول الله دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری ایتدی بنی هود وواقعه والمرسلات وعم یتساءلون واذا الشمس کورت
سوره‌لری انزال اولمه‌لی اغارتدی یعنی بوسوره‌لرده جنت وجهنم احوالی چوق
ذکر اولنمشدر امتمك حاللری نیجه اوله دیو غم وتشویشله آغارتدم دیمکدر وعلما
رحمهم الله تعالی افندیمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك مبارك صقالنی بویامق

(واقع)

شهید اولدی وسن شریفلری
اشهر روایتده سکسان
ایکیده ایدی بقیع‌ده دفن
اولنوب جوار رحمانه
اولشدیلر رضی الله عنه
وارضاه وحشرنا معه یوم لقاه

﴿ باب ماجاء فی تختم رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

بوباب رسول اکرم خاتمی
نیجه طاقندقلری حقنده وارد
اولان احادیث بیاننده‌در

﴿ الحدیث الاول ﴾

حدثنا محمد بن سهل بن عسکر
البغدادی وعبد الله بن
عبد الرحمن قالا اخبرنا یحیی
ابن حسان اخبرنا سلیمان بن
بلال عن شریك بن عبد الله
ابن ابی نمر عن ابراهیم بن
عبد الله بن حنین عن ابیه
عن علی بن ابی طالب رضی
الله عنه) مصنف بیورر
بوحدیث شریفی حضرت
علیدن بش واسطه ایله
محمد بن سهل خبرویردی وینه
بوحدیث شریفی حضرت
علیدن بش واسطه ایله
عبد الله بن عبد الرحمن دخی
خبر ویردی . شمس الدین
سیواسی بیورر امام علینك
نسب شریفلری علی ابن ابی
طالب بن عبد المطلب پس
رسول اکرمك نسب
طاهرینه ایکنجی اتاده
ملتقی اولمش اولورکه
عبد المطلب رسول اللهك

واقع اولدیغنده اختلاف ایتمشلردر اکثری بونك اوزرینه‌درکه بویامدی وامام مالك دخی بویله دیمشدر . اما امام نووی رحمةالله علیه ایدر مختار بودرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك صقالنی برزمانده بویادی واکثر اوقاتده ترك ایدوب بویامدی هرکشی کوردیکی اوزره خبر ویرمشدر سوزنده صادقدر دیدی وصحیح بخاریده ومسلمده ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن دخی مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك صقالنی صارویه بویادیغنی کورمشدر ومبارك قیللرینك آغرمه‌سی خصوصنده اولان اختلاف دخی بویله‌در هرکشی نیجه کوردی ایسه اویله روایت ایلدی بعضیلر هیچ آق قیلنی کورمدیلر بعضیلری دخی کوردیلر اماقتی آز کوردیلر بعضیلری چوقچه کوردیلر . امام مسلم ونسائی رحمة الله علیهما روایتلرنده جابر بن سمره‌دن مرویدرکه ایتدی (کان صلی الله علیه وسلم قد شمط مقدم رأسه ولحیته وکان اذا ادهن لم یتبین فاذا شعث تبین وکان کثیر شعر اللحیة) دیو بیوردی یعنی رسول الله حضرتلرینك مبارك باشینك ومبارك صقالنك اوکی آق ایله سیاه قاریشیق ایدی قچن یاغ سورنسه بللو اولمز ایدی وقچن قیللری پریشان اولسه بللو اولور ایدی وکور صقاللو ایدی یعنی مبارك صقالنك قیلی چوق ایدی دیمکدر . امام ترمذی رحمة الله علیه روایتنده عمرو بن شعیبدن مرویدرکه (انه صلی الله علیه وسلم کان یأخذ من لحیته من عرضها وطولها) دیو بیورمشدر یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری مبارك صقالنك ایندن واوزوندن آوردی دیمکدر وترمذی بوحدیث ایچون حدیث غریبدر دیمشدر وینه ترمذی رحمةالله علیه ابن عباس حضرتلرن روایت ایتمشدرکه (کان النبی صلی الله علیه وسلم یقص شاربه) دیو بیورمشدر یعنی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم حضرتلری مبارك بیغنی قرقار ایدی دیمکدر وینه زیدبن ارقمدن روایت ایلمشدرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری (من لم یأخذ شاربه فلیس منا) دیوبیورمشلر یعنی برکیمسه‌که بیغنی آلمیه اول بزدن دکلدر دیمك اولور . وصحیحنده وارد اولمشدرکه (خالفوا المشرکین وفروا اللحا واخفوا الشوارب) بیورلمشدر یعنی مشرکلره مخالفت ایدك صقاللریکزی چوق ایلك وبیقلریکزی ایوجه کسك دیمکدر وبیغی کسمك ایله قازیغه‌نك قنغیسی افضلدر دیو اختلاف اولنمشدر موطأده (یؤخذ من الشارب حتی یبدو طرف الشفة) بیورلمشدر یعنی بیقدن آلنه تادوداغنك کناری کوری نیجه دیمکدر وابن عبدالحکمدن نقل اولنورکه . امام مالك رحمةالله علیه (ویحفی الشارب ویعفی اللحا ولیس احفاء الشارب حلقه واری تأدیب من حلق شاربه) بیورمشدر معناسی بیغی ایوجه کسه وصقالی کسمیه وبیغی ایوجه کسمه‌دن مراد قازیغی دکلدر وبیغنی تراش ایدن کیمسه‌یی تأدیب ایتمکی بن جائز کوردم دیمکدر . واشهبدن دخی مرویدرکه بیغی تراش ایتمك بدعتدر وبن جائز کوریرمکه اویله ایده‌نی ضرب شدید ایده‌لر دیمشدر وعلماء شافعیه‌دن امام نووی رحمة الله

جدیدر فخر کائناته نسب جهتندن بوندن اقرب یوقدر اما فضیلت خصوصی ترتیب خلافت اوزره در زید بن ارقم رضی الله عنه رسول اکرمدن روایت ایدرکه قال «رسول اکرم صلی الله علیه وسلم لعلی وفاطمة والحسن والحسین رضوان الله علیهم اجمعین انا حرب لمن حاربهم وسلم لمن سالمهم » یعنی هرکیم بو درت ایله جدالده‌در بن آنکله جدالده‌یم وهرکیم بونلرله صلحده‌در بن آنکله صلحده‌یم . پس خوارج طائفه‌سنك فرقهٔ اسلامدن خروجلرینه اشارت بیورمش اولورلر ابن عباسدن مرویدرکه قچن فخر کائنات فاطمه‌یی امام علی‌یه نکاحلندردی حضرت فاطمه رضی الله عنها دیدیکه یاابی علینك دنیا خصوصنده هیچ نسنه‌سی یوقدر جواب بیوردیلرکه یافاطمه راضی اولمزمیسنکم الله تعالی سنك ایچون ایکی کیمسه اختیار ایتدی یر یوزنده بریسی باباك محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم وبری زوجك علی المرتضادر رضی الله عنه جابر انصاریدن روایتدرکه رسول اکرم بیورمشلر « مکتوب علی باب الجنة

علیه بیق کسمکده مختار اولان بودرکه طوداغك کناری کوری نیجه کسه‌لر تادبندن کسمیه‌لر دیمشدر واصحاب ابی حنیفه‌دن امام طحاوی بز بوخصوصده شافعیدن مصرح نسنه کورمدك مزنی وربیع بیقلرینی قرقارلردی اما ابوحنیفه وابویوسف ومحمد رحمهم الله مذهبلری باش قلنده وبیقده بودرکه احفا تقصیردن افضلدر دیمشدر . احفا بیغی زیاده‌جه کسمکه دیرلر . تقصیر قصه ایلمکه دیرلر وینه بیغك ایکی جانبنده اشاغی صارقن اوجلرینی کسمك خصوصنده اختلاف ایتمشلردر . امام غزالی رحمة‌الله علیه احیاء علومنده انلری کسمیوب قومق جائزدر زیرا صحابهٔ کرامدن حضرت عمر بن الخطاب وغیریلری رضی‌الله‌عنهم اجمعین بیغك اوجلرینی کسمیوب قومشلردر زیرا اوجلری اغزی اورتمز وطعام بولاشمز دیمشدر . وابوداود رحمة الله علیه جابر رضی الله عنه حضرتلرندن شویله روایت ایتمشدرکه (کنا نحفی الشوارب الا فی حج اوعمرة) دیو بیورمشدر معناسی بز بیق اوجلرینی کسمزدك مکر حجده یاخود عمره‌ده کسردك دیمکدر اما بعض علما بیغك اوستنی قرقوب ایکی یاننده اوجلرینی صارقمغی کریه کورمشدر زیرا عجمله تشبه بلکه آتش پرستلره واهل کتابه تشبه لازم کلوردیمشدر وبوقول صوابه اولادر زیرا ابن حبان صحیحنده ابن عمر رضی الله عنهما حدیثندن روایت ایتمشدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مجوس طائفه‌سی ذکر اولندی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی آنلر بیقلری اوجنی چوغالدرلر وصقاللرینی تراش ایدرلر ایمدی سزانلره مخالفت ایلك دیو بیوردی اندنصکره ابن عمر حضرتلری بیقلری اوجنی قرقار اولدی قیون یاخود دوه قرقیلورکبی دیمشدر . امام احمد رحمة‌الله علیه مسندنده ابی امامه‌نك برحدیثی اثناسنده روایت ایتمشدرکه ابو امامه یارسول الله اهل کتاب صقاللرینی قرقارلر وبیقلری اوجنی چوغالدرلردیدك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه سز بیقلریکزك اوجنی قرقك وصقاللریکزی چوغالدك اهل کتابه مخالفت ایلك دیو بیوردی . وانس رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نوره طوتمزلردی مقتضای بشریت اوزره قیل زائل ایتمك مراد اولنجه استره ایله قازرلردی دیمشدر ابن ماجه وبیهقی دخی روایت ایتمشلردر اما امام احمد رحمة الله علیه بوحدیثك صحتنی انکار ایتمشدر زیرا ام المؤمنین ام سلمه رضی الله عنها روایت ایلمشدرکه فخر کائنات علیه الصلاة والسلام حضرتلری نوره طوتندیغی زمانده اولا کندیسی باشلیوب مستور اولان موضعه سوررردی وسائر بدننه اهلی سوررلردی دیو بیورمشدر . وطرنق کسمك خصوصده بیهقی رحمة الله علیه روایتنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طرنق کسمك وبیق کسمك مستحب ایدی دیو وارد اولمشدر امام احمد رحمة الله علیه بوخصوصدن سؤال اولندقده جمعه کونی وقت زواله مقدم کسمك سنتدر دیو جواب ویردی وپنجشنبه کونی کسمك

(وهر نوقت)

لااله الاالله محمد رسول‌الله علیّ اخو رسول‌الله» یعنی جنتك قپوسی اوزره کلمتی شهادت یازلدقدنصکره علی رسول‌اللهك قرنداشیدر دیو یازلمشدر جابر انصاریدن مرویدرکه برکون حضرت حبیب اکرم امام علینك النه یاپشوب بیوردیلرکه «من کنت مولاه فعلی مولاه اللهم وال من والاه وانصر من نصره واخذل من خذله» یعنی کیمسه‌نك که بن والیسیم علی دخی آنك والیسیدر یاربی علی‌یی ولی طوتانلره والی اول آنی خورطوتانلری خور ایله عائشه‌انادن نقلدرکه برکون رسول اکرم ایله اوطورمشدم ناکاه حضرت علی کلدی حضرت رسول اکرم دیدیکه مرحبا بسید العرب بن دیدمکه یارسول الله سید العرب سن دکلیسك بیوردیلرکه بن سید ولد آدمم علی سید عربدر سلمان فارسی رضی‌الله‌عنه روایت ایدرکه برکون مسجدده بر یاغمورلی کونده حضرت رسول اکرم حضورنده جمیع صحابه برله اوطورمشدق ناکاه برهیبتلو آواز السلام علیکم دیدی امادیین کورنمز رسول اکرم سلامنی آلوب

وهرنوقت استرسه مختار اولمق قوليدخى اندن روايت اولنمشدر وعلماء حنيفيه قتنده بويله‌دركه جمعه كونى طرنق كسمك مستحبدر . قاضيخان رحمة الله عليه ايدر بركيمسه طرنق كسمكه وباش تراش ايتمكه جمعه كونتى تعيين ايلسه بيورمشلردركه اكر جمعه‌دن غيرى زمانده دخى كسمكى جائز كوررسه وجمعه كونه تأخير فاحش ايلرسه مكروه اولور زيرا بركيمسه‌نك طرنغى اوزون اولسه رزقى طار اولور يعنى وسعته يتشمز واكر حددن تجاوز ايتميوب احاديث شريفه‌يه تبركا تأخير ايلرسه مستحبدر زيرا حضرت عايشه رضى الله عنها رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن روايت ايلمشدركه (من قلم اظافيره يوم الجمعة اعاذه الله تعالى عن البلايا الى الجمعة الاخرى وبزيادة ثلاثة ايام) ديو بيورمشلر معناسى بركيمسه جمعه كون طرنقلرينى كسسه حق تعالى حضرتلرى اول كشى‌يى اول برجمعه‌يه قدر واوچكون دخى زياده بلالردن صقليه ديمكدر . وامام طبرانى رحمة الله عليه نقلنده عايشه رضى الله عنها حضرتلرندن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مسواكنى وطراغنى يانندن آيرمزدى ومبارك صقالن طرادينى زمانده آينه‌يه نظر ايلردى ديو بيورمشدر . وابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك برسرمدانى وارايدى هركيجه اندن سرمه‌چكنور ايدى اوچكره بركوزينه واوچكره بركوزينه ديو بيورمشدر . وامام نسائى وبخارى رحمة الله عليهما روايتلرنده محمد بن على رضى الله عنهمادن منقولدركه ايتدى عايشه حضرتلرينه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى طيب استعمال ايدرمى ديو سؤال ايتدم نعم مسك وعنبر استعمال ايلردى ديو جواب ويردى * ودخى فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك يولده يورويشى خصوصنده حضرت على كرم الله وجهه حضرتلرندن مرويدركه اوكنه ميل ايدرك يورر ايدى ديو بيورمشدر وابوهريره حضرتلرندن مرويدركه قچن آياغيله بصسه مجموعيله بصردى ديمشدر يعنى اياق اوجيله ظرافت قصد ايدوب يورومك ايتمزدى مبارك اياغنى ايوجه عادت اوزره بصردى ديمكدر وامام ترمذى رحمة الله عليه نقلنده ينه ابوهريره حضرتلرندن مرويدركه ايدردى بن هيچ بركيمسه‌يى كورمدمكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن سرعتلو يورى يه كويا روى زمين اكا دوريلوردى يورومكده بز كنديمزه زحمت ويرردك اول بى‌باك ايدى ديمشدر بر روايتده دخى بيورلمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يوريديكى زمانده سرعتله يورر ايدى حتى آردنجه اولان كيمسه‌لر قوشوب يتشه‌مزدى ديمشلردر روايت اولنوركه يورودكى زمانده مبارك اعضاسى قوت اوزره ايدى اعضاسك بوشاندرمز ايدى وآديملرينى ايرى آلوردى ويورويشى خصوصنك جميع احوالنده كمال لطافت واعتدال اوزره ايديلر . روايت اولنمشدركه حجة الوداعده بيان يوريان اصحاب رضى الله عنهم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه يوزيمكدن شكايت ايتديلر

بزه بيورديلركه جن طائفه‌سندن قرنداشكز سلامن آلك * پس جمله‌مز وعليكم السلام ديدك فخر عالم بيورديكه سن كمسين ديديكه يارسول الله جنى طائفه‌سندن شمراخ اوغلو عرفظه‌يم رسول الله بيورديكه مرحبا بك ياعرفظه الله سكا رحمت ايده بزه كندو صورتكله ظاهر اول * پس برقلى كمسه ظاهر اولديكه يوزنى صاچى بوريمش وايكى كوزلرى ايكى طرفنه يرتلمش كوكسنده اغزى وار وفيل ديشلرى كبى ديشى وار طرنق يرينه قينقلرى وار بونى كوردكده جمله‌مز اورپروب رسول اكرمه يقلشدق * پس رسول اكرمه ثنا ايدوب ديديكه يارسول الله قومى ايمانه دعوت ايتمكه نمله بر كمسه قوش ينه سلامتله ان شاء الله تعالى سكا تسليم ايده‌يم پس رسول اكرم بيورديلر كه بوخدمته عرفظه ايله كيم كيدركه اكا جنت اوله بونك هيبتندن كمسه جرأت ايده‌ميوب حضرت رسول اكرم اوچ كره بيوردقده امام على كرم الله وجهه اياق اوزره طوروب بوخدمته

فخرعالم حضرتلری (استعینوا بالنسلان) دیوبیوردی محصلی بودرکه یورلدیغکز زمانده برمقدار بیلك یلکله یورغنلق زائل اولور دیکدر نسلانك معناسی یاب یاب یلکدر قتی یلك سکرتمك مرتبه‌سی اولمیه برمقدار یورغالمق اوله بونکله کسل مندفع اولورینه تازه شوق حاصل اولور بعون الله تعالی ❁ ومبارك لون شریفی وصفنده جمهور صحابهٔ کرام رضی الله عنهم بیاض ایدی دیمشلردر بویله دیانلرك بعضیسی بونلردرکه ذکر اولنور ابوبکر وعمر وعثمان وعلی وابوجحیفه وابن عمر وابن عباس وابن ابی هاله وحسن بن علی وابوالطفیل ومحرش الکعبی وابن مسعود والبراء وعایشهٔ صدیقه وانس بن مالك رضوان الله علیهم اجمعین حضرت علی کرم الله وجهه فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك وصفنده ابیض مشرب دیوبیورمشدر معناسی مبارك بکزی آق ایدی قرمزی لغیده وارایدی دیمك اولور حاصلی بویله دکل ایدیکه همان آق اوله ورنك روبی اولمیه بلکه بیاض ایدی وقرمزی بکزلو ایدی دیمکدر . صحیح مسلمده انس حضرتلرندن مرویدرکه (ازهر اللون) ایدی دیو روایت ایلش معناسی قرمزی بکزلو بیاض ایدی دیمك اولور والحاصل فخرکائنات علیه الصلاة والسلام حضرتلری بوصفت اوزره ایدیکی بغایت قوتلو روایتلرایله ثابت اولمشدر بونده شبهه یوقدر

تنبیه

شفاده احمد بن ابی سلیمان که سحنونك مصاحبیدر اندن روایت اولنمشدرکه برکیمسه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه قره ایدی دیسه قتل اولنمق کرکدر حاصلی برکیمسه فخرعالم حضرتلرینك خصوصنده بریلان سویلسه که اندن جناب شریفلرینه نقصان لازم کلسه قتل ایجاب ایدر کفردر دیو بیورمشلردر . روایت اولنورکه طیب استعمال ایتمسه‌لر دخی مبارك بدنلرینك رایحه‌سی خوب ایدی حتی انس بن مالك حضرتلرندن مرویدرکه بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك رایحه‌سندن خوب اصلا بررایحه وبرمسك وبرعنبر شم ایتمدم دیو بیورمشدر . وامام طبرانی رحمة الله علیه روایتنده عتبة بن عامرك خاتونی اولان ام عاصمدن منقولدرکه ایتدی بزعتبه قتنده درت خاتون ایدك هربریمز چالشوردقکه خوش بوی نسنه‌لر استعمالنده اول بریمزه غالب اولالم وعتبه اصلا طیب استعمال ایتمزدی همان صقالنه برمقدار یاغ سوردردی ینه‌انك رایحه‌سی بزدن پك ایدی خلق اراسنه چیقدیغی زمانده بز عتبه‌نك رایحه‌سندن خوب رایحه شم ایتمدك دیرلردی برکون بن ایتدم یاعتبه شود کلومسك وعنبرلر سورینوب طیب خصوصنده چالشیرز ینه سنده اولان رایحه بزدن خوبدر بونك اصلی ندر دیو سؤال ایتدم ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك زماننده بن قوردایشنی چیقاردم اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واردم حالمدن شکایت ایلدم بکا صیون دیو امر ایلدی بندخی صیوندم وسترعورت ایدوب قارشوسنده اوتوردم اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك النه پوسکوروب دخی بنم ارقامه وقرنمه

(سوردی)

یارسول الله بن واره‌یم دیدکده دونوب حضرت رسول الله بیوردیکه یاعر فظه بوکیجه حره ادلو موضعده حاضر اولکه‌کا برکسه قوشم بنم حکمم ایله حکم ایده وبنم دیلمه سویلیه وبندن جنی طائفه‌سنه خبری کاهو حقه ایرشدیره پس حضرت سلمان ایدر بوکسنه غائب اولوب اخشام اولدی قچنکم یتسو نمازینی رسول اکرم ایله ادا ایتدك صحابه داغلدقدنصکره بیوردیلرکه یاسلمان ویاعلی بنمله کلك خدمتنجه کتدك اول حره ادلو موضعه کلدکده کوردك عرفظه برقوین قامتلو دوه‌یه بنمش وبرات قامتلو دوه النده طوتمش حضرت رسول اکرم بیوردی امام علی اول دوه‌یه بنوب بنی دخی اردینه بندردی وفخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم علینك بلینه بنم بلیمی باغلیوب وبنم کوزلریمی عمامه‌اوجیله باغلیوب دیدیکه یاسلمان صاقن علی اچ دیمینجه کوزیکی آچه‌ودوه‌دن این دیمینجه انیه‌سك واسم اللهه مشغول اولوب ایشتدکدن قورقیه‌سك ودونوب امام علی‌یه هرنه

سوردی اولکوندنبرو بوخوب رایحه بنده حاصل اولوب اصلا کتمدی دیوحکایه ایلدی . وجابر بن عبداللهدن مرویدر که ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده نیجه خصلت وارایدی هربارکه بریوله کتسه البته اردنجه کیدن کیمسه اول یولدن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کچدیکنی رایحهٔ طیبه سندن بیلوردی وکتدیکی یرلرده برطاشه اوغراسه ایدی اول طاش اکا سجده ایلردی دیدی وانس بن مالکدن دخی مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینه سوقاقلرینك برندن کچدیکی زمانده طیب رایحه سندن بیلورلردی رسول الله حضرتلری بوسوقاقدن کچمش دیرلر ایدی دیو بیورمشدر . وابونعیم روایتنده حضرت عایشه رضی الله عنها حضرتلرندن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آدم اوغلنلرینك بغایت کوزل یوزلیسی وبغایت نورانی بکزلیسی ایدی هر کیمسه که آنی وصف ایلسه مبارك یوزنی بدر اولمش آیه تشبیه ایلردی ومبارك یوزنده اولان دری انجوکبی ایدی مسك اذفردن خوب رایحه لو ایدی دیو بیورمشدر ودخی بعض احادیث شریفه ده وارداولمشدرکه درلدیکی زمانده بعض خاتونلردرندن الورلردی طیب ایدینورلردی دیو بیورلمشدر امامشهوراولان اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك درندن کل یرادلمشدر دیدکلری صحیح دکلدر امام نووی بویله دیمشدر وشیخ الاسلام ابن حجر دخی اول حدیث موضوعدر دیمشدر وبعض نسخ شفاده واقع اولان اوزره حضرت عایشه رضی الله عنها حضرتلرندن بعض روایتده وارد اولمشدر که رسول الله حضرتلرینه سؤال ایدوب یارسول الله سن تنها یرلرده قضاء حاجته واررسك امابز انده هیچ نسنه کورمزز دیدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام یاعایشه سن بیلمزمیسنکه انبیادن خروج ایده نی ارض یاریلوب یوطار انکیچون هیچ نسنه کورنمز دیو بیوردی علمادن چوق کیمسه وابوحنیفه رحمهم الله عینی قولی اوزره بوکا ذاهب اولمشلردر که فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك فضلاتی طاهر ایدی . ابن حجر رحمة الله علیه ایدر طهارت فضلاتنه ادله چوغالمشدر وامام ملربونی فخر کائنات حضرتلرینك خصایصندن عد ایتمشلردر دیدی بعض علما بونده سر اولدرکه ملکلر فخر عالم حضرتلرینك سینه سین یاروب ایچین غسل ایتدکلرندندر دیدیلر والله اعلم . وابن عوانه وحاکم رحمة الله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدرکه حضرت عایشه رضی الله عنها حضرتلری ایتدی قرآن عظیم نازل اوله لیدنبرو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایاق اوزره طوروب تبول ایتمك واقع اولمدی طائفهٔ غربك عادتلری ایاق اوزرینه طوروب تبول ایتمك ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلره مخالفت ایدوب اوتوردقلری یردن تبول ایدرلر ایدی زیرا بونده پاکلك واردر لباسه وبدنه نسنه ضیچره مز اما امام بخاری روایتنده حذیفه رضی الله عنه بیورمشدرکه (اتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم سباطة قوم فبال قائما ثم دعا بماء

دیه لوایسه وصیت ایدوب سیرواولاقوة الا بالله دیدی پس عرفطه اوکومزجه سرعتله روان اولوب تاصبح اولنجه وقتا که صبح اولدی امام علی این دیوب ایندم کوزم آچدم کوردمکه بر اوتسز صوسز طاش وآغاچسز حالی یردر حضرت علی امامت ایدوب عرفطه ایله اقتدا ایتدك صلاة صبحی ادا ایتدکده کوردك اطرافزی لشکر جن احاطه ایلش هربرینك کوزلری مشعل کبی برق اورروممیب صورتلر ایله هربری طورر * پس حضرت امام علی بونلره التفات ایتیوب عادت کریمه لری اوزره اورادنه مشغول اولوب کون دوغدقدن صکره ایاق اوزره طوروب حضرت حق جل شأنه یه حمدوثنادنصکره بوطائفه یی اسلامه دعوت ایتدکده جن طائفه سندن برمریدوکندی باشنه بیومش برعفریت اعتراض ایدوب یاعلی آبا واجدادیمزك دینی باطلمی دیرسك بواولمز دیو عناد ایتدکده امام علی « ابالحق تکذبون وعن القرآن تصدقون و بایات الله تجحدون » دیو مبارك

فتوضأ) یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برقومك مزبله‌سنه
کلدی دخی ایاق اوزره طوررکن بول ایتدی اندنصکره صو ایستدی دخی آبدست
آلدی دیمکدر بوحدیث شریف صحیحدر فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن
ایاق اوزره بول ایتمك واقع اولمشدر وبونك وجهنده علما رحمهم الله بر قاچ قول
بیورمشلردر . بری بودرکه اولزمانده یقین یرده آدم وار ایدی ایاق اوزره بول
ایتمه‌ده ریح خروجندن سلامت واردر آنکچون ایتدی دیدیلر. وبعضیلر امام
شافعیدن نقل اولنان اوزره طائفهٔ عرب ایاق اوزره تبول ایتمه‌ده بل آغریسنه
شفا حاصل اولور دیرلر آنکچون ایتدی دیدیلر وامام بیهقی وحاکم ابوهریره
حضرتلرندن نقل ایتمشلردرکه اولزمانده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك دیزی آلتنده چبان وار ایدی اول عذردن ایتدی دیو بیورمشدر
اما بعض علما بوحدیث ضعیفدر دیدیلر اصل ظاهر بودرکه فخر عالم صلی الله علیه
وسلم حضرتلرینك مرادی ایاق اوزره تبول دخی جائز اولدیغنی بیان ایدی زیرا
شول یرده‌که بول آدمك اوستنه صچره‌مق احتمالی اولمیه ایاق اوستندن تبول
جائزدر کراهتی یوقدر دیو بیورمشلردرخصوصا فخر عالم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینك تبولی سباطه اوستنه‌واقع اولمشیدی سباطه دیو مزبله‌یه‌وسپروندیلکه
دیرلر بواصل یرلر قبه یو مشق اولور ایچنه صو کچرکیدر صچره‌مز اما قتی یر
اوستنه اولنجه صچرر و بعض کیمسه‌لر ایاق اوزرندن بول ایتمك منسوخدر
دیدیلر وحضرت عایشه رضی‌الله عنها حضرتلرندن سابقا روایت اولنان حدیثله
استدلال ایتدیلر اما صواب بودرکه منسوخ دکلدر ایاق اوزره بول ایتمکده
جائزدر زیرا حذیفه رضی الله عنه صحابهٔ کباردن ایدی اول بن کوردم دیوروایت
ایلدی عایشه رضی‌الله عنها رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوده
واقع اولان احوالنی بیلور بیانده نه اولدیغنی نه بیلور هر کشی کوردیکی
اوزره روایت ایلمشدر دیوبیوردیلر. والحاصل ذکر اولنان اوزره صچره‌مق احتمالی
اولمینجه نیجه کرکسه بول ایتمك جائزدر . امام بخاری رحمة الله علیه انس ابن
مالك رضی‌الله‌عنهدن روایت ایلمشدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
خلایه کیردیکی زمانده (اللهم انی اعوذ بك من الخبث والخبائث) دیو استعاذه
ایلردی معناسی یارب تحقیقا بن سکا صغنورم شیطانلرك ارککلرندن ودیشیلرندن
دیمکدر اظهار عبودیت ایچون استعاذه ایلردی وامتنه تعلیم ایچون قتی قتی سویلردی
خلایه کیره‌جك زمانده طشره‌ده ایکن دیمك کرك اکر اونودیرسه ایچروده
قلبیله دیمك کرك وخلا اولمسه صحرا یرده قشانه وارسه انده دخی دیمك کرك دیو
بیورمشلردر وشویله معلوم اوله‌که شریعتده اوطانمق اولماز مسلمانلق بودرکه هر
خصوصده ادب نه ایسه اکا کوره عمل اولنه حیوانات کبی هیچ بر نسنه‌یه ایلشکی
اولمامق اهل اسلامه لایق دکلدر هم دینی وهم دولتی معمور اولمق استیانلر

یوزینی کوکه طوب اسم
اعظم واسماء حسنی وعزایم
کبری اوقیوب ارواح
مطهره‌یه« کهیعص وطس
ویس ون والقلم» ایله قسم
ویروب الله اذنیله بو مربده‌یه
سمادن آتش یغدیرك
تابونلری هلاك ایده دیو
دعا وتضرع ایتدکده
حضرت سلمان ایدر یرلر
زلزله ایدوب هر طرفدن
رعدوصواعق واقع اولوب
کوکدن آتش یاغمغه باشلدی .
قده‌جنی لرکوروب جمله‌سی
یوزلری اوزره دوشوب
وبندخی غشی اولوب دوشدم
عقلم باشمه کلدکده کوردم
مردهٔ جنی اتش سماوی
اخراق ایدوب دخان
اوزرلرك قبلایوب دخان
کتدکده امام علی صاغ
اولنلرینه ندا ایدوب باشکز
قالدیرك تحقیا الله تعالی ظالم
و متکبر اولنلری هلاك
ایتدی دیو کیرو دعوته
شروع ایدوب بیوردیلرکه
« یامعشر الجن والشیاطین
وبنی شمراخ وآل نجاح وسکان
البراری والاجام» بیلك
واکاه اولك که شمدی دور
محمد مصطفی وخاتم الانبیادر
یر یوزی جور وظلمله
طولمش ایکن عدل وایمانله
طولسه کرکدر دیو حبیب

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك هر بابده سنتنه وآداب شريعتنه رعايت ايدرلر . وحضرت عايشه رضى الله عنها حضرتلرندن مرويدركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى خلادن چيقديغى زمانده (الحمدلله الذى اذهب عنى الاذى وعافانى) ديوبيورردى. يعنى حمد اول الله تعالى حضرتلرينه كه بندن اذايى كيدردى و بكا عافيت ويردى ديمكدر . ودخى امام بخارى رحمة الله عليه روايتنده ابو ايوب انصارى رضى الله عنه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن روايت ايلشدركه قچن بريكز قضاء حاجته وارسه قبله‌يه قارشو اوتورمسون وارقاسنى قبله‌يه دونمسون شرق طرفنه‌ياخود غرب طرفنه توجه‌ايدك ديوبيورمشدر اما بويله ايلك صحراده وآچيق يرلرده اولمغه كوره‌در شويله كه بنالر ايچنده واقع اوله‌نيجه كركسه اوتورمق جائزدر . زيرا امام بخارى ومسلم رحمة الله عليهما روايتلرنده عبد الله بن عمر حضرتلرندن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى حفصه‌نك اونده قبله‌يه ارقاسنى دونوب قضاء حاجت ايدركن كوردم ديوبيورمشدر. والحاصل امام مالك وامام شافعى واسحق وغيريلرك مذهبلرنده بويله‌دركه صحرا ايله بنا ايچنك فرقى واردر اماامام ابوحنيفه وامام احمد رحمهما الله مذهبلرنده مشهور اولان بودركه مطلقا حرام اوله يعنى كرك صحرالرده كرك اولرده اصلا نه قبله‌يه قارشواوتوره‌لر ونه‌ارقالرينى دونه‌لر شويله اوتوره‌لركه بريانلرى قبله‌يه كله يوزينى ايسترسه‌شرقه طوته‌ايسترسه غربه طوته . وصحيح بخاريده انس بن مالك رضى‌الله‌عنهدن مرويدركه رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى‌عليه وسلم حضرتلرى قضاء حاجته چيقسه بن وبر اوغلان مطره ايله صو ايلتوردك ديو بيورمشدر

فصل ثانى

حق سبحانه وتعالى حضرتلرى فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه انواع اخلاق حميده واصناف اوصاف پسنديده ايله اكرام ايتديكنك بياننده‌در معلوم اوله‌كه خلق ديمك خوى ديمكدر وعلما رحمهم الله حسن خلق طبيعتميدر يوقسه كسبله حاصل اولور نسنه‌ميدر ديو اختلاف ايتمشلردر شول طائفه كه طبيعتدر ديديلر انلر ابن مسعود حديثنى تمسك ايدنديلركه بيورلمشدر (ان الله تعالى قسم بينكم اخلاقكم كماقسم ارزاقكم) يعنى تحقيقاحق تبارك وتعالى حضرتلرى سزك مابينكزده اخلاقكزى قسمت ايلمشدر رزقلريكزى قسمت ايلديكى كبى ديمكدر حاصلى كندى ارادت واختيارى اوزره قوللرينك بعضنه رزقى آز ويرديكى كبى كيمنه حسن خلق وكيمنه سوء خلق ويرمشدر انسانك بوخصوصده دخلى يوقدر ديديلر. وسائرى بوكا ذاهب اولديلركه حسن خلقده كسبك مدخلى واردر رياضت وكوشش ايله حسن خلق تحصيل اولنور. امام قرطبى رحمة الله عليه بيورمشدركه

اكرمى مدح ايدوب معجزات باهره سندن بيان وايات جامعاتندن عيان ايتدكدن صكره طائفهٔ جن امام علينك علم وكمالندن عجبه قالوب حقه انقياد ورسولنه اتباع ايدوب « آمنا بالله ورسوله وبرسول رسوله لانكذب وانت الصدق المصدق» ديوايمانلرينى محكم ايلديلر حضرت سلمان رضى‌الله تعالى عنه ايدركه بواثناده كيجه اولوب ينه اول دوه‌يه سوار اولوب عرفظه اوكيمزجه صبح صادق ظهور ايتمدن ينه خره‌يه بزى اولشدردى پس دوه‌دن اينوب صلات فجرى فخر كائنات ايله ادا ايتدكدنصكره بزى كوروب حضرت حقه حمد وثنا ايدوب بيورديلركه يا على قوم جنى نيجه ايتدك امام على جواب بيورديلركه يارسول الله بحمد الله حقه انقياد ورسولنه اتباع ايدوب نور ايمانله منور اولديلر ديوب حق قبول ايتمين مرده وعفارينى سمادن اذن حقله نار نازل اولوب هلاك ايتديكنى بيان ايتدكده فخر كائنات بيورديلركه بحمد الله شمدنكرو بونلر خوفدن خالى اولميه‌لر الى

نوع انسانده خلق جبلتدر یعنی طبیعتدر وانلر بوخصوصده تفاوت اوزره‌در شو کیمسه‌نك اوستنه که اول جبلتدن برشیٔ غالب اوله اول محمود اولور والااول کیمسه مأموردرکه تااخلاق حمیده تحصیل ایدنجه چالشوب مجاهده ایلیه دیمشدر . امام احمد ونسائی نقللرنده خواجهٔ صاحب کرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صحابهٔ کرامدن اشج آدلو برکیمسه‌یه ایتدی (ان فیك لخصلتین یحبهما الله الحلم والاناة) یعنی تحقیقا سنده ایکی خوی واردرکه حق تعالی حضرتلری آنلری سور بریسی دخی یاب‌یاب طوتمق عجله ایتمامك دیو بیوردی اولدخی ایتدی یارسول الله (قدیما کان فی اوحدیثا) یعنی بونلر بنده قدیمدن وارمی ایدی یوقسه صکره‌دن‌می اولدی دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (قدیما) دیو بیوردی اولدخی حق تعالی حضرتلری کندویی ایکی سودیکی خلق اوزره یراتدیغنه حمد ایلدی پس اول کیمسه‌نك بونلربنده چوقدن‌می ایدی یوقسه صکره‌دن‌می اولدی دیوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جواب ویریشندن فهم اولنورکه انسانه صکره‌دن بعض حسن خلق حاصل اولمق جائز ایمش. وامام احمدك روایت ایتدیکی حدیث صحیح اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (اللهم کما حسنت خلقی فحسن خلقی) دیو بیورمشدر یعنی یارب بنم صورتمی وهیئتمی خوب ایتدیکك کبی خلقمی وطبیعتمی دخی خوب ایله دیمکدر : وامام مسلم روایتنده دعای افتتاح حدیثنده (واهدنی لاحسن الاخلاق لایهدی لاحسنها الاانت) دیو دعا ایلردی. معناسی یارب بکا احسن اخلاقه سن هدایت ایله اکا کیمسه هدایت ایلر الاسن هدایت ایلرسك دیمکدر وقتا که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده بودکلو مکارم اخلاق جمع اولدیسه حق سبحانه وتعالی حضرتلری کتاب کریمنده ثنا ایدوب ﴿ انك لعلی خلق عظیم ﴾ دیو بیوردی وخلق دیدکلرینك حقیقتی برملکهٔ نفسانیه درکه آنکله متصف اولان کیمسه‌یه کوزل ایشلر ایشلمك آسان اولور غیریلره احسان ایلمك نفسنه خوش کلور وبدخلق اولوب خبیث النفس اولنلره ایو ایش ایشلمك کوج کلور متصل فتنه وفساده سعی ایلر وتحقیقا حق جل وعلی حضرتلری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قوت علمیه سنه راجع اولان شیئ عظمتله وصف ایدوب ﴿ وعلمك مالم تکن تعلم وکان فضل الله علیك عظیما ﴾ دیو بیوردی وقوت علمیه‌سنه راجع اولان شیٔ عظمتله وصف ایدوب ﴿ انك لعلی خلق عظیم ﴾ دیو بیوردی ایمدی بوایکی آیت کریمه‌نك مجموعی دلالت ایلرکه ارواح بشریه مابیننده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك روح پاکی عظیمه وعالیة الدرجه‌در وقوت کمالندن کویا ارواح ملائکه جنسندن اولمشدر دیدیلر . امام حلیمی رحمة الله علیه بیومشدر که اکثریا خلق کرمله وصف اولنوب خلق کریم دینلور کن حق سبحانه وتعالی حضرتلری فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خلقنی عظمتله وصف ایدوب

یوم القیام عمار رضی الله تعالی عنه روایت ایدرکه برکون امام علی حضرت عمرك خلافتی ایامنده مجلسه کلوب حضرت عمر کلمه تعظیم ایدوب ینه کیتدکلرنده سؤال ایتدیلرکه یا خلیفة رسول الله حضرت علی‌یه نجب سائر صحابه‌دن زیاده تعظیم ایدرسك جواب ویروب بیوردیلرکه بن شول کمسه‌یه نیجه تعظیم ایتمیم که انك حقنده سرور کائنات « من کنت مولاه فعلی مولاه » دیو بیورمشلردر . عثمان بن مغیره رضی الله عنهدن مرویدرکه آخر خلافتنده رمضان شریف داخل اولوب حسن وحسین وابن عباس ایله افطار ایدرلر ایدی اوچ لقمه‌دن زیاده طعام یمدی نیچون یمزسکز یا امیر المؤمنین دیو سؤال ایتدکلرنده سورمکه بکا موت کله‌قارنم طعامدن خالی اولدیغی حالده دیو جواب بیوردیلر راوی ایدرکه هم اویله واقع اولدی بواسلوب اوزره بر کیجه صکره یاایکی کیجه صکره شهید اولدیلر رضی الله تعالی عنه ابوسعید الخدریدن مرویدرکه بر کون حضرت عمر رضی الله عنه حضرت علیدن بر

﴿انك لعلى خلق عظيم﴾ ديو بيوردينك وجهى بودركه كرم خلق دينلسه جوانمردلك وملايمت نفس مراد اولنور رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خلقى همان بودكل ايدى بلكه مؤمنلره نيجه مرحمت وشفقت اوزره ايسه كافرلره شدت وصلابت اوزره ايدى واعداسى اوزره منصور ومظفر ايدى كوزلرينه مهابتلو كورينور ايدى قلبلرينه برآيلق يولدن خوفى دوشردى بوتقديرجه خلق شريفنى عظمتله وصف ايتمك اوليدر زيرا انعامه وانتقامه شامل اولور ديو بيوردى . وجنيد بغدادى قدس سره العزيز بيورمشدركه (وانما كان خلقه صلى الله تعالى عليه وسلم عظيما لانه لم يكن له همة سوى الله تعالى) يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خلقى عظيم اولمق همان آنكيچون ايديكه الله تعالى حضرتلرندن غيرى يه همتى يوق ايدى مراد ومقصودى همان جناب حق ايدى ديو بيوردى . امام مالك رحمة الله عليه موطأده نقل ايتديكى اوزره رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن مرويدركه (بعثت لاتمم مكارم الاخلاق) ديو بيورمشدر يعنى بن مكارم اخلاقى تمام ايتمك ايچون مبعوث اولدم ديمكدر پس جميع اخلاق حميده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرنده موجود ايدى قرأن عظيم ايله مؤدب اولمشيدى نتكيم عايشه رضى الله عنها (كان خلقه القرأن) ديو بيوردى. عوارف المعارف صاحبى ايدر بعيد اولميه كه حضرت عايشه رضى الله عنها حضرتلرى (كان خلقه القرأن) ديو بيورديغنده اخلاق ربانيه يه رمز خفى اوله (كان متخلقا باخلاق الله تعالى) ديمكه حق جل وعلا حضرتلرندن استحيا ايليه ده دخى (كان خلقه القرأن) ديمش اوله پس قرأن عظيمك معانيسنه نهايت اولمديغى كبى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك دخى خلق عظيمنه دلالت ايلر اوصاف جميله سنه نهايت يوقدر ديو بيورلمشدر واخلاق حميده اكرچه كسبله تحصيل اولنمق دخى قابل ايديكى ثابتدر ولكن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اخلاق حميده سى اصل خلقتى اوزره عطيهٔ الهيه اولوب كسب وريا ضتله دكل ايدى وبو خصال حميده نك دخى سرچشمه سى كمال عقلدر زيرا فضائل آنكله تحصيل اولنور ورذائلدن آنكله اجتناب قلنور عقل روحك لسانى وبصيرتك ترجمانيدر بصيرت ديدكلرى روحك قلبى منزله سنده در وعقل لسانى مرتبه سنده در ديديلر وبعض علما رحمهم الله بيورمشلردركه هر نسنه نك جوهرى واردر انسانك جوهرى عقلدر وعقلك جوهرى صبردر وعقلك ماهيتنده قتى چوق اختلاف ايتمشلردر صاحب القاموس رحمة الله عليه دخى برقاچ وجه ذكر ايتدكدنصكره آخر حق بودركه بر روحانى نسنه در علوم ضروريه ونظريه يى نفس آنكله ادراك ايلر وآنك ابتداء وجودى اوغلانك انا رحمنده صورتى خلق اولنوب روحى نفخ اولنديغى زماندر وبو زماندن تاحد بلوغه وارنجه جوهر عقل زياده اولمقده در اول وقت كمال بولور ديمشدر وبو مرتبه دن تاپيرلك دائره سنه وارنجه اولان كالى كسب علوم وفضائل طريقيله در

مسئله يى شبكله سؤال ايدوب امام على على الفور جواب ويردكده حضرت عمر بيورديلركه الله تعالى يه صيغنورم شول قومك ايچنده اولمقدنكه انلرك ايچنده على بن ابى طالب اولميه ابن عباس روايت ايدركه رسول اكرم بيورمشلركه قيامت كونى جنت ناقه لرندن برناقه يه على سوار اولوب كله شول حالت اوزره كه اهل موقفدن هركورن بو نبى مرسلمى ياخود ملك مقربمى ياحملهٔ عرشمى اوله ديو ترددده اوله لركنديسى لواء الحمدى النده طوتوب اعلا صوتله « لااله الا الله محمد رسول الله» ديه پس بو اثناده قبل عرشدن برندا كله كه بوكسه نه نبى مرسلدر ونه ملك مقربدر ولكن اسد الله الغالب على بن ابى طالبدر و وصى رسول رب العالمينددر. ابو هريره دن مرويدركه بركون فخر كائناتك حضور شريفلرينه واردم مكراوكلرنده برطبق ايچره خرماوار ايمش مبارك كفه سيله برآوچ بكاويردىلر صايدم تمش اوچ خرما كلدى بعده امام على نك مجلسنه واردم بعينه انلرنده اوكنده برطبق خرما يوزيمه باقوب تبسم

یوقسه نفس جوهر عقل بلوغ مرتبه‌سنده کالن بولور. آنکیچوندر جمیع تکالیف شرعیه ایله مکلف اولمه‌ده بالغ اولمش اوغلانله پیرك تفاوتی یوقدر زیرا اولزمانده اشیانك حسن وقبحنی وکمال ونقصانتی ادراك ایلرفخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کمال عقلك برمرتبه‌سنده ایدیکه اصلا نوع بشردن برغیری کیمسه اول دائره‌یه قدم بصمق احتمالی یوقدر آنکیچون آنلرك اخلاقی عظیمه ایدی بوخصوص فهمه قریب اولمغیچون علما رحمهم الله انلرك عقلیله سائر خلقك عقللرینی نیجه درلو نسنه‌یه تشبیه بیورمشلردر حتی بعضیلر ایتدیلر عقل یوز حصه‌در طقسان طقوزی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده در بریسی سائر مؤمنلرده دردیدیلر وبعضیلر بیورمشلردرکه فخر کائنات علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك عالم خلقتدن عقلی زیاده ایدیکنه بوندن یقین حاصل اولورکه ملاحظه ایدوب کوره‌لرکه طائفهٔ عرب نه‌مقوله وحشی طائفه‌در ونه‌اصل ناملایم وسرکش قومدر بواصل طائفه‌نك اراسنه کلدی دخی حسن تدبیر وتدارکله کندی‌یه نیجه مطیع ومسخر ایلدی ونقدر جور وجفالرینه تحمل ایتدی وندکلو بلا واذالرینه صبر ایلدی عاقبت اطاعت وانقیادلری برمرتبه‌یه واردیکه دینلرینی ترك ایدوب اسلامه کیردیلر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قتنده کندی اهللری واتالری واوغوللریله دین اسلام یولنه قتال ایتدیلر کندی نفسلری اوزرینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی مختار ایتدیلر آنك رضای شریفیچون وطنلرینی ومالرینی ترك ایلدیلر باوجودکه بومقوله نسنه‌یه معتاد دکللرایدی واوقومق یازمق بیلورطائفه دکللر ایدیکه کتابلری مطالعه‌ایدوب اورادن کچمش انبیاوامتلرك احوالنی بیله‌لردی بواصل طائفه‌نك اراسندن ظهور ایدوب حسن تدبیریله بوقدر آثار اظهار ایتمکه ندکلو عقل کرك ایدیکن عاقل اولان کیمسه ادراك ایلر لاجرم عقلی نهایت کالده اولدیغیچون اخلاق نفس کریمه‌سی دخی کمال وسعت اوزره ایدی هیچ برنسنه‌یه طارلمزدی حلمده وقدرتله عفوده ومکروهاته صبرده اخلاق حمیده‌سی کالنی بولمشیدی آنکیچون ایدیکه مشرکین کندیسیله حرب وقتال ایدوب یاره‌لدیلر ومبارك دشین کسرایتدیلر ومبارك یوزینه زخم یتشدیردیلر وجه‌شریفی اوزره قان روان اولدی واصحاب کرام حضرتلرینه بوحال قتی کوج کلوب یارسول الله نولایدی کفاره بددعاایدیدك دیدیلر ایتدی بن لعان بعث اولنمدم یعنی حق تبارك وتعالی حضرتلری بنی کیمسه‌یه بددعاولعنت ایتمك ایچون کوندرمدی خیردعاورحمت ایچون ارسال ایلدی دیدی اندن (اللهم اغفر لقومی اواهد قومی فانهم لایعلمون) دیودعاایتدی یعنی یارب بنم قومی سن مغفرت ایله وسن هدایت ایله زیرا انلر بیلمزلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صبری عفوی نه‌مرتبه‌ده ایدیکند بوقصه کفایت ایلر. وابن حبان رحمة الله علیه ذکر اولنان دعایی تفسیر ایدوب (اللهم اغفر لقومی) دیمکدن مراد یارب یوزمی یاره‌لمق خصوصنده کناهلرینی مغفرت ایله دیمکدر

(یوقسه)

ایدوب برآوچ خرماده‌انلر ویردیلر پس بونی دخی صایدم بودخی یتمش اوچ کلوب حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدم بوتعجبی سویلدم بیوردیلر یا اباهریره بیلزمیسك که علینك یدی بنم یدمله عدالتده برابردر. مدنیه‌دن مرویدرکه بر کون امام علی کرم الله وجهه باب سعادتلرنده بر جماعت کوروب یاقنبر بوجماعت کلردر دیدی قنبر جواب ویردیکه یاامیرالمؤمنین بونلر سنی سونلردندر امام علی بیوردیکه یانه عجب بونلرده بزم احبابمز سیماسی کورنمز قنبر دیدیکه یاامیر المؤمنین سزك احبابکز سیماسی نه‌در بیوردیلرکه «خمص البطون من الطوی بیض الشفاه من الظماعمش العیون من البکا» یعنی بنی سونلرك سیماسی قارنلری خالی اولمقدر لحمدن وشحمدن وطعامدن ودودا قلری آغر مقدر صوسز لقدن وکوزلری ضعیف اولمقدر اغلمقدن. ابوجعفردن منقولدرکه بدر غزاسنده امام علی ذوالفقاری آلوب میدانه کیردکده سمادن برندا ایشدلدیکه «لافتی الاعلی

يوقسه مطلقا كناهلرينى مغفرت ايله ديمك دكلدر اكر اويله اولايدى دعاسى اجابت اولنوردى واكر اجابت اولنه ايدى كفار قريش جمله‌سى ايمانه كلوردى ديو بيورمشدر. وحضرت عمر رضى الله عنه حضرتلرندن مرويدركه ايتدى يارسول الله انام واتام سكا فدا اولسون نوح پيغمبر عليه السلام قومنه بد دعا ايدوب ﴿ رب لاتذر على الارض من الكافرين ديارا ﴾ ديو بيوردى اكر سن دخى بزه بد دعا ايديدك جمله‌مز هلاك اولوردق ديدى مبارك آرقه‌كى بصديلر ومبارك يوزيكى قناتديلر ومبارك ديشكى كسر ايتديلر ينه بد دعا ايتمدك خير دعا ايدوب (اللهم اغفر لقومى فانهم لايعلمون) ديو بيوردك ديدى. بو مقامده بر دقيقه‌وار در چنكيم فخر عالم حضرتلرينك مبارك يوزينه زخم يتشدرديلر عفو ايدوب (اللهم اهد قومى) ديدى اما خندق غزاسنده نمازدن آليقودقلرى زمانده بد دعا ايدوب (اللهم املأ بطونهم نارا) ديدى يعنى قارنلرينه آتش طولدر ديمكدر . كندى يوزينه يتشن زخمه تحمل ايتدى دين يوزينه يتشن زخمه تحمل ايتمدى زيرا دينك يوزى نمازدر كندى حقى اوزرينه حق تعالى حضرتلرينك حقنى ترجيح ايلدى ديديلر. معلوم اوله‌كه اذايه صبر ايتمك جهاد نفسدر وحق تعالى حضرتلرى نفسى بونك اوزرينه خلق ايتمشدركه آكا ضرر قصد ايتسه‌لر ومخالف نسنه سويلسه‌لر بحضور اولوب الم چكه آنكچون ايديكه فخر عالم حضرتلرى كندويى قسمتده جوره نسبت ايتدكلرى زمانده كوج كلدى اضطراب چكدى اما صبر ايلدى زيرا بيلورديكه صبر ايدنلره حق جل وعلا حضرتلرى بغير حساب اجر وثوابلر ويرسه كركدر واذايه صبر وتحملى كندى حقنده ايدى دين اسلام حقنده دكل ايدى شويله‌كه دين اسلامه اذا واهانت قصد ايتسه‌لر اوراده حق جل وعلا حضرتلرينك امر شريفنه امتثال ايدوب فرمان عاليشانى ﴿ ياايها النبى جاهد الكفار والمنافقين واغلظ عليهم ﴾ حكمنجه كفار ومنافقين ايله جهاد اوزره اولوب آنلره شدت وغلظت ايلردى اما كندى خصوصنده صبرى شول مرتبه‌ده ايديكه امام بخارى رحمة الله عليه روايتنده انس بن مالك رضى الله عنه حضرتلرى بيورمشدركه بن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله كيدردم فخر عالم حضرتلرينك اوزرنده برنجرانى برده وار ايدى كنارى غليظ ايدى براعرابى يتشوب برده‌سنه يابشدى محكم طوتوب چكدى مبارك اوموزينك اوستنده برده‌نك كنارى كلن يره نظر ايتدم اعرابينك چكديكندن نشان اولدى اندن اعرابى ايتدى (يامحمد مرلى من مال الله الذى عندك) يعنى امر ايله سنك قتكده اولان الله مالندن بكا ويرسونلر ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دونوب نظر ايلدى دخى كولدى اندن اعرابيه عطا ويرلمك بيوردى پس اعرابينك بوكستاخلغنه قالميوب حلمله صبر وتحمل ايدوب ينه احسان ايدن كريمك ذات شريفنده نه قدر لطف وكرم وار ايديكى ملاحظه اولنه نفس ومال خصوصنده بودكلو اذايه صبرى انكچون ايديكه حق تعالى حضرتلرينك قوللرينى حسن خلقله تسخير ايدوب دين اسلامه يتشديره كنديدن

لاسيف الا ذوالفقار » مكر اول كون رسول اكرم حضرتلرى ذوالفقاره مبارك اغزى يارينى سوروب امام على‌يه باغشلادى . امام عليدن مرويدركه بركون فخر كائنات ايله اوتورمشدم بيوردىلركه ياعلى سكا ايكى شيدن بريسنى باغشلمق ايسترم لكن سن قنغيسنى اختيار ايدرسك سكا آنى ويره‌يم ياعلى سكا چوبانيله بشيوز قيونمى ويره‌يم يوقسه دينه منفعتلو بش كلماتى تعليمى ايده‌يم پس بن ديدمكه يارسول الله بكا دنيا كركز دينه منفعتلو اول بش كلماتى تعليم ايليك بيوردىلركه « قل ياعلى اللهم اغفرلى ذنبى وطيب لى كسبى ووسع خلقى وقنعنى بما قسمت لى ولا تذهب نفسى الى شئ قد صرفته عنى » انس بن مالكدن مرويدركه بركون رسول اكرمى مسجده جميع صحابه احاطه ايدوب اوتورمشدى ناكاه امام على ايچرو كيردى رسول الله صحابه يوزينه باقديكه كيم يرايدر ابوبكر رضى الله عنه رسول اكرم حضرتلرينك صاغ يانده اوتررمشدى يرندن آيريلوب فخر كائنات ايله كندى مابيننه‌يز

وحشت ونفرت ایتمیه‌لر حسن رضا ایله اسلامی قبول ایلیه‌لر وعائشه رضی‌الله عنها حضرتلرندن مرویدرکه (لم یکن النبی صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم فحاشا ولامتفحشا ولا یجزی السیئة بالسیئة) دیو بیورمشدر. یعنی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده اصلا فحش یوق ایدی نه طبیعتنده ونه کسبنده دیمکدر دیو تفسیر ایتمشلردر وعرب لغتنده فحش دیو شول نسنه‌یه دیرلرکه حددن تجاوز ایلیه حتی قبیح عد اولنه وفحش قولده وفعلده اولور وصفتده اولور اماقولده استعمالی اکثردر ومتفحش اکا دیرلرکه فحشی قصد ایده واندن چوق صادر اوله وتکلف ایده ودخی یرامز لغه جزا ایتمزدی عفو واعراض ایلردی دیمکدر. وحسن مداراسی بابنده امام بخاری نقلنده حضرت عائشه رضی الله عنها بیورمشدرکه برکره برکیمسه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه وسلم حضرتلرینه کلوب ایچرو کیرمکه اذن طلب ایلدی فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری اول کیمسه‌یی قارشودن کورنجه استکراه ایدوب (بئس اخو العشیرة وبئس ابن العشیرة) دیو ذم ایتدی واول کیمسه کلوب اوتورنجه ینه فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری لطفله نظر ایدوب کولر یوز کوستردی وانبساط ایدوب آچیلدی مصاحبت ایتدی. اول شخص کیتدیکی کبی بن ایتدم یارسول‌الله کوردیکك زمانده شویله شویله بیوردك صکره‌دك آچیلدك انبساط کوستردك دیدم ایتدی یاعائشه سن بنم نه‌وقت فحاش اولدیغم کوردك تحقیقا حق سبحانه وتعالی حضرتلری قتنده قیامت کونده منزلت جهتندن شرالناس شول کیمسه‌درکه خلق شرندن قورقدقلری ایچون آنی ترك ایده‌لر دیدی یعنی شرندن قورقوب اولشمیه‌لر کندی حالنه قویه‌لر دیمکدر بیورمشلردرکه اول شخص عیینة بن حصین دیدکلری کیمسه ایدی واول بر بدبخت فاسق ومفسد ایدی شرندن امین دکللر ایدی فزاره قبیله‌سنك رئیسی ایدی فخرعالم صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری آنك یوزینه کولدیکی بوایدیکه الفت تحصیل ایدوب قومی اسلامه کیره‌لر مانع اولمیه. وشویله معلوم اوله‌که رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری بعض امتنك حقنده سویلدیکی مذمت غیبت اولمز وامت بری برینك حقنده سویلدکلری غیبت اولور بلکه فخر کائنات علیه افضل التحایا افندیمز حضرتلرینك اوزرینه واجب ایدیکه آنك احوالنی خلقه بیلدیره تاکم شرندن صاقنه‌لر بویله ایتدیکی خلقه نصیحت وشفقت بابندندرکه اول اصل کیمسه‌لر ایله مدارا اوزرینه اولوب شر وفسادندن سالم اولورلر. امام قرطبی رحمة‌الله علیه بیورمشدرکه ذکر اولنان قصه‌ده دلالت واردرکه فسق وفسادی اظهار ایدن کیمسه‌لری غیبت ایلمك جائز اوله وشرلری خوفندن مدارا ایتمك دخی جائز اوله امامدارا ایتمك مداهنه مرتبه‌سنه وارمیه. اندنصکره قاضی حسینه تبعا مدارا ایله مداهنه مابیننده فرق ذکر ایدوب بیورمشدرکه مدارا دیو دین ودنیا صلاحیچون یاخود یالکز برینك صلاحیچون دنیایی بذل ایتمکه دیرلر وبویله ایتمك مباحدر برای مصلحت کاه اولورکه مستحسن دخی اولور ومداهنه دیو دنیا

ایدوب امام علی اوتوردقده نظر ایتدم کوردمکه شفیع یوم العرصاتك مبارك وجهنده مسرور حالنی مشاهده اولنوب ابوبکره توجه ایدوب بیوردیلرکه «یا ابابکر انما یعرف الفضل ذووه» یعنی فضل صاحبنك قدرینی بیلز الا ینه فضل صاحبی بیلور ابن عمردن مرویدرکه برکون سرور کائنات علیه الصلوات امام علی‌یه بیوردیلرکه «یاعلی انت فی الجنة انت فی الجنة انت فی الجنة وسیکون قوم لایکون لهم نبذ یقال لهم الرافضة فاذا لقیتهم فاقتلهم فانهم مشرکون فقال علی یارسول الله ماعلامتهم قال علیه السلام لایرون جمعة ولاجماعة ویسبون ابابکر وعمر رضی‌الله تعالی عنهما» یعنی راوی ایدرکه برکون رسول اکرم حضرتلری اوچ کره امام علی‌یه بیوردیلرکه یاعلی سن جنتلك سن ولکن بر قوم ظهور ایتسه کرکدرکه انلر ایچون بر یرامز لقب اوله انلره طائفهٔ رافضه دیرلر قچن انلری کورسك مجال ویرمیوب قتل ایله‌که انلر مشرکلردر. پس امام علی دیدیکه یارسول الله اول

صلاحیچون دین بذل ایتمکه دیرلر مثلا تحصیل مال ومنصب ایچون کذب وحیله ویلان یره یمینلر ونامشروع فعللری ارتکاب ایتمك کبی فخرعالم صلی‌الله‌علیه وسلم حضرتلرینك اول‌شخصه بذل ایتدیکی دنیاسندن برمقدارحسن‌معاشرت‌ومکالمه‌ده رفق وملاطفت ایتمك ایدی کمال‌لطفندن آنك قباحتنی یوزینه اوروب رد ایلدی حقنده نه‌دیدی ایسه کرچك ایدی نهایت برای‌مصلحت فعلنده قولنك موجبنی ظهوره کتورمدی لطف کوستردی زیرا بویله ایلمه‌ده‌حکمت وار ایدی نفع بونده ایدی . قاضی عیاض رحمة الله علیه بیورمشدرکه الله اعلم عینه اول زمانده دخی اسلامه کلامش ایدی بوتقدیر اوزره آنك حقنده سوزی غیبت اولمزدی یاخود اسلامه کلدی ایسه هنوز اسلامی پاك اولمامش ایدی قلبی مضطرب‌ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری بونی مراد ایدندیکه آنك حالنی بیان ایلیه تاکم باطنی بیلینلر ظاهرینه آلدانمیه‌لر واول شخصك رسول‌الله حضرتلرینك زماننده دها صکره‌لرده بعض احوالی ظهور ایتمشدرکه ایماننك ضعفنه دلالت ایلردی بوتقدیرجه فخرکائنات حضرتلرینك آنی وصف ایتدیکی علامات نبوتندن اولور وایچری کیردکدنصکره اکا ملایمتله سویلدیکی الفت کوسترمك طریق اولور . فتح‌الباریده مذکوردرکه عیینه ابوبکرالصدیق رضی الله عنه زماننده مرتد اولدی واهل اسلامله محاربه ایلدی صکره‌دن ینه رجوع‌ایدوب اسلامه کلدی وحضرت عمررضی‌الله‌عنه‌زماننده بعض‌فتحلره حاضراولدی. امام‌بخاری‌رحمة‌الله‌علیه روایتنده وارد اولمشدرکه مفخرعالم حضرتلری کندی نفسیچون انتقام‌ایتمامشدر وشول‌ملعونلرکه کندویه اذا ایدرلردی جمله‌دن بعضی عقبة‌بن ابی‌معیط وعبدالله‌بن‌خطل وغیریلردر بونلری‌قتل بیوردیغی مجرد کندویه جفاایتدکلریچون دکل‌ایدی بونلرده‌حق‌الله‌دخی وارایدی‌حرمات‌الله‌ی هتك‌ایدرلردی یعنی‌پردهٔ ناموس‌شریعتی‌ییرتارلردی آنکچون بونلری قتل ایتمك بیورمشدر اماداودی رحمة‌الله‌علیه انتقام ایتمکی ماله مخصوص اولان نسنه‌ده ایتمکه حمل‌ایتمشدر اماعرض شریفی خصوصنده ادبسزلك ایده‌نك حقندن کلوردی دیمشدر . حاکم رحمة‌الله علیه نقلنده زهریدن مرویدرکه بیورمشدر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اصلا برمسلمانك صریح اسمن ذکر ایدوب لعنت ایتمامشدر واصلا مبارك الیله کیمسه‌یی ضرب ایتمامشدر مکرکه فی‌سبیل‌الله غزاده اوله واصلا اندن برنسنه مطلوب اولمامشدرکه اول آنی منع‌ایلیه مکراول نسنه مخالف شرع‌شریف اوله‌اندن کناه‌صادراوله وهیچ برشیدن کندی نفسیچون انتقام‌ایتمك واقع اولمامشدر الامکرکه هتك حرمات‌الله اولمش‌اوله اوتقدیرجه انتقامی الله ایچون اولوردی. وجملهٔ اخلاق حمیده‌سندن بری‌بوایدیکه منافقین طائفه‌سی کندویه اذاایدرلرایدی غائب‌اولدیغی زمانده مهملات‌سویلرلردی وحضور شریفنه کلسه‌لر تملق ایدرلردی وبو برحالتدرکه نفوس بشریه بوندن نفرت ایتمك مقرردر مکر نفس تحمل ایدرکه تأییدات ربانیه‌برله مؤید قلنمش اوله

طائفه‌نك علامتلری نه‌در بیوردیلر نه جمعه یه اعتقاد ایده‌لر ونه جماعته کندی زعملرنجه بر مذهب باطل دوزوب اکا اعتقاد ایده‌لر امام علی روایت ایدرکه برکون رسول اکرم بکا بیوردیلرکه یاعلی بنملد کل چونکه روان اولدق کعبهٔ شریفه کیردیلر اوتور دیو بیوردیلرچونکه اوتوردم ایکی مبارك ایاقلرینی چکنمه قویدیلرکه کعبه‌نك طامنه چیقه‌لر مکر آنده مشرکلر باقردن وصارودن صنملر قویمشلر ایدی چونکه چکنمه چیقدیلر نبوت اغرلغنه طاقتم یتمدیکنه واقف اولوب ینه ایندیلر بودفعه کندیلر اوتوروب یاعلی چکنمه‌سن چیق‌واول اصنامی پراکنده ایت دیو بیوردیلر ادب ایدوب بن دیدمکه یارسول الله کیمك حدی‌اوله‌که سنك مبارك چکننه آیاق قویه بیوردیلر که یا علی خدمت حقده اولان آیاق انبیا چکننه‌باصه عجب اولمز پس امتثال ایدوب مبارك چکننه باصدم‌بنی‌قالدیردیلر شویله ظن ایتدمکه اکرافق سمایه ایرشمك مراد ایتسم ایرر ایدم پس اول اصنامی

هربارکه منافقین اوزره شدت بابنده کندویه اذن آلهی وارداولدی کندیسی مرحمت
بابن فتح ایدوب آنلرایچون استغفار وخیر دعاایلردی حتی ﴿ استغفرلهم اولا تستغفرلهم ﴾
آیت کریمه‌سی نازل اولدقده ربم بنی مخیرایلدی بن انلرایچون استغفاری اختیار ایلرم
دیدی ﴿ ان تستغفرلهم سبعین مرة فلن یغفرالله لهم ﴾ بیورلدقده که معناسی اکر
منافقین ایچون یتمش کره استغفار ایلرسك الله تعالی حضرتلری آنلری یارلغمزدیمکدر
ینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بن یتمشدن زیاده استغفار ایده‌رم
دیدی وعبدالله بن ابی دیدکلری کیمسه‌که منافقلرك رئیسی ایدی واوغلی مسلمان ایدی
فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوغلنه امرایلدیکه باباسنه حرمت ورعایت ایلیه
ومذکور عبدالله وفات ایتدکده کندی مبارك کوملکنی آرقاسندن چیقاروب
اکا کفن ایتمکیچون ویردی ونمازینی قیلماغه کیدرکن حضرت عمر رضی الله عنه
لباسنه یاپشوب چکدی یارسول الله منافقلر رئیسنك نمازنمی قیلارسك دیدی عمره
مخالفت ایدوب یاعمر بندن الك چك دیوب لباسنی عمرك الندن آلدی بوجمله ذکر
اولنان احوال امتنه مرحمتی اولدیغیچون ایدی . امام نووی رحمة الله علیه ایدر مبارك
کوملکنی ویروب کفن ایتدردیکی اوغلی خاطریچون ایدی زیرا اوغلی صحابیدن
صالح کیمسه ایدی کلوب رسول الله حضرتلرندن استدی رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلری دخی ویردی . بعضیلر ایتدیلر کوملکی عوض طریقیله ویرمش
ایدی زیرا عبدالله منافق بدر غزاسنده عباس اسیر اولدیغی زمانده اکا برکوملك
ویرمش ایدی مفخر موجودات علیه اکمل الصلوات حضرتلری دخی آنك
مقابله‌سنده مبارك کوملکنی ویروب عبدالله کفن ایتدیردی دیدیلر واوزرینه نماز
قیلوب آنکیچون استغفار ایتدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ انك لعلی خلق
عظیم ﴾ دیو بیوردی هپ بونلر فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلرنده نقدر
مکارم اخلاق وارایدیکنی بیان ایلردشمنلرینه بویله لطف ایدن صاحب کرم دوستلرینی
شفاعتندن محروم ایلزامیددرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری دوستلری زمره‌سندن
قیلوب شفاعتنی نصیب بیوره . وجلهٔ الطافندن بری دخی بودرکه لبید بن اعصم
کندویه سحر ایتدیکی زمانده اکا مؤاخذه ایتمدی وکندویه زهریدیرن یهودی
قاریسنی دخی عفو بیوردی. بری دخی بودرکه امتندن کناه کبائر ایشلینه شفقت
ایدوب آنلره ستر بیوردی ﴿ من یلی بهذه القاذورات فلیستتر ﴾ یعنی بوحرام
ایشلره مبتلا اولان کیمسه استتار ایلسون اشکاره ایتمسون دیدی . وشراب حرام
اولدقدنصکره برکیمسه وارایدی اکثرزمانده سرخوش کتوررلردی برکره اصحاب
رضی الله عنهم اول کشی‌یه لعنت ایتدیلر فخرعالم حضرتلری نهی ایدوب ﴿ لاتلعنوه
فانه یحب الله ورسوله ﴾ دیدی یعنی اکا لعنت ایلك زیرا اول الله تعالی حضرتلرینی
ورسولنی سوردیدی خلق ظاهرینه باقوب اول کشی‌یی ترك ایتمشلرایدی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنك باطنی احوالنی بیان بیوروب قلبی عالمی پاکدر

یوزلری اوزره براغوب
پاره‌پاره ایتدم وکیرو اینوب
سرعتله کتدك کمسه بزی
کورمدی. سهل بن سعد
روایت ایدرکه رسول اکرم
حضرتلری خیبر کونی
بیوردیلرکه سنجاغی بر
کمسه‌یه ویرسم کرکدرکه
اللهی سور ورسول اللهی
سور والله رسولی‌ده آنی
سوروخیبر آنك یدنده فتح
اولور . پس اول کیجه عجبا
کیم اوله دیو یاتوب علی
الصباح بو رجا ایله حضور
رسول اللهه کلدك بیوردیلر
قانی علی دیدیلر یارسول الله
کوزلری اغرر طشره
چیقمغه مجالی یوقدر
بیوردیلرکه کلسون پس
حضرت علی مبارك کوزلرینی
سدایدوب کلدیلر رسول
اکرم حضرتلری مبارك
اغزی یارینی کوزلرینه
سوردیکی کبی فی الحال شفا
بولوب سنجاغی الینه
ویردیلر وبیوردیلرکه یاعلی
هیئتك اوزره واروب
میدانلرنده طور وانلری
اسلامه دعوت ایله که
« فوالله لان یهدی الله بك
رجلا واحدا خیر لك من
ان یکون لك حمر النعم » یعنی
سنك سببکله الله تعالی بر
کمسه‌یه هدایت ایتمك

حق جل وعلا حضرتلرینك نظر كاهی قلبدر دیمكی اصحابنه اشعار ایتدی ودخی كندی آل واصحابیله وخدمتكارلریله كمال تواضع وآداب وحسن معاشرت اوزره ایدی بعض اولولر بیورمشلردركه برقول حقیقت تواضعه واصل اوله‌مز مكركه نور مشاهده آنك قلبنده لمعان ایلیه اولزمانده نفسی اریرواول اریمكله كبر وعجبدن خلاص اولوب صفا بولور یومشار سركشكلری كیدر حقه وخلقه یقشیر دیمشلردر وبو تواضعدن نصیب اكثر وحظ اوفر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك ایدی بومعنایی اثباتده بوكفایت ایلركه حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنی مخیر ایتمش ایدیكه دیلرسه نبی ملك اوله دیلرسه نبی عبداوله اندن بومرتبه‌یی ارزانی بیورمشیدیكه اوّلا قبری یاریلوب قالقان واوّل شفاعت ایدن واوّل شفاعتی مقبول اولان اول اوله بوجله تشریفاتدنصكره تادنیادن مفارقت ایدنجه اصلا طیانوب یمك یمك واقع اولمدی واصحابه امر ایدوب بیوردیكه (لاتطرونی كما اطرت النصاری ابن مریم انما انا عبد فقولوا عبدالله ورسوله) یعنی بنی مدحده قتی مبالغه ایدوب حددن تجاوز ایلمك نتكیم نصاری طائفه‌سی حضرت عیسی علیه السلامی مدحده تجاوز ایتمشلر ایدی بن دكیلم الاقولم بنم ایچون عبدالله ورسول الله دیك دیو بیوردی واصلا برخدمتكارینه زجر ایتمامشدر . امام ترمذی رحمة الله علیه نقلنده انس بن مالك رضی الله عنه ایتدی اون ییل رسول الله حضرتلرینه خدمتكار اولدم اصلا بكا اف دیمدی وایشلدیكم ایشلرك بریسیچون نیچون ایشلدك دیمدی وترك ایتدكلریمك بریسیچون نیچون ترك ایتدك دیمدی دیو بیوردی وقوللری وجاریه‌لریله دخی بویله ایدی اصلا بریسینی دوكمك واقع اولمامشدر تأیید ربانی اولمیجه طبیعت انسانیه بوكا متحمل اولمق احتمالی یوقدر. وامام مسلم رحمة الله علیه روایتنده رسول اكرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن عیالنه ارحم بركیمسه كورمدم دیو بیورمشدر وحضرت عایشه رضی الله عنهادن مرویدركه رسول الله حضرتلری اصلا برنسنه‌یی مبارك الیله اورمدی نه برخاتونی ونه بر خدمتكاری اوردی الا جهاد فی سبیل الله ایلردی واصلا كندویه یرامزلق ایده‌نه انتقام ایتمدی مكركه حق جل وعلا حضرتلرینك حرام قیلدیغی نسنه‌لره مباشرت ایده‌نك حقندن كلوردی الله ایچون انتقام ایلردی دیو بیورمشدر و ینه حضرت عایشه‌یه سؤال ایدوب رسول الله حضرتلری اونده تنها اولدیغی زمانده نیجه ایدی دیدیلر ایتدی (الین الناس تبساما ضحاكا لم یرقط مادارجلیه بین اصحابه) [*] یعنی آدم اوغلاننك زیاده یومشغی ایدی چوق تبسم ایدیجی و چوق كولیجی ایدی اصلا اصحابی اراسنده مبارك ایاقلرینی اوزاتدیغی كورلمامشدر دیدی وائمهٔ حدیثدن خبر صحیح وارد اولمشدركه مبارك لباسنی وایاغی قابنی كندیسی دیكردی و دخی بونك امثالی كندی نفسنه لازم اولان خدمتی كندیسی ایلردی امابو دیدكلری هر زمانده دكل ایدی خدمتكارلری وار ایدی كاه آنلری قوللانوردی كاه كندیسی

[*] فی المواهب سئلت عایشه رضی الله عنها كیف كان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا خلا فی بیته قالت الین الناس بساما ضاحكا الی آخره مصححه

خیرلودر جمله یر یوزنده اولان ایو دوه‌لر سنك اولوب الله یولنه تصدق ایتمكدن . سعد بن ابی وقاص روایت ایدركه سرور كائنات غزاء تبوكه عزیمت بیوردقلرنده امام علی‌یی مدینه‌یی محافظه‌یه قویمق مراد شریفلری اولنجه علی دیدیكه یارسول الله بنی نسائله صبیان اوزرینه‌می قورسك جواب بیوردیلر كه یا علی راضی دكلمیسنكه سن بندن موسی‌یه هارون منزله سنده اوله سن لكن بندنصكره نبی كلمز . فضیل بن سالم روایت ایدركه بر كون امام علی كرم الله وجهه بازاره واروب بر كوملك صاتون الوب بزازه بونك یكلری اوزوندر كس دیدكده بزاز كسمزم زیرا معیوب اولور دیو جواب ویرنجه عیبی بنم سن كس دیو كسدردی پس بزاز امام علی‌یی بیلمزدی های كورك شو كشی مجنون اولمش دیدكده امام علی شادان وخندان اولوب الحمد لله دیدی سؤال ایتدیلركه یا امیر المؤمنین بزازك بیهوده كلماتنه نیه حمد ایتدیكز جواب ویردیلر كه ایشتدمكه فخر كائنات بیوردیلركه « لایؤمن احدكم حتی یقول

ایلردی کاه مشارکتله ایلردی دیمشلردر وهیچ کیمسه‌یه حقارت نظرینی ایتمزدی حتی
جماره بنردی دخی آردینه بر کیمسه‌یی بندیرردی بنی قریظه کونده برجماره بنمش
ایدیکه باشنده لیفدن یولاری وار ایدی امام ترمذی بویلجه روایت ایتمشدر ونیجه
دفعه واقع اولمشدرکه دوه‌سی آردینه وجماری آردینه وکاه اوکلرینه آدم بندرمشدرکه
مکه‌یه کلدیکی زمانده بنی عبد المطلب اوغلانجقلری قارشو کلدیلر آلدی بریسنی
اوکنه وبریسنی آردینه بندردی . ابن عباس رضی الله عنهما ایتدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتلری کلدی قثمی اوکنه وفضلی آردینه بندرمش یاخود قثمی
آردینه وفضلی اوکنه بندرمش ایدی . وقثم وفضل رضی الله عنهما حضرت عباسك
اوغلانجقلری ایدی. ومحب الدین طبری سیرنده ایدر رسول الله علیه الصلاة والسلام
حضرتلری برچبلاق جماره بندی قبا ناحیه‌سنه کیدردی یانجه ابو هریره رضی الله
عنه بیله ایدی فخر عالم حضرتلری ایتدی یاابا هریره سنی جماره بندیره‌یمی ابو
هریره امر سنکدر یارسول الله دیدی آندن بن دیو بیوردی ابوهریره صیچره دیکه
جماره بنه قادر اولامدی رسول الله حضرتلرینه یاپشدی ایکیسی بیله دوشدیلر ینه
بردفعه دخی بویله واقع اولدی اوچنجیده ینه بویله بیوردقده ابوهریره یوق والله
یارسول الله سنی ینه دوشورورم دیدی نظر اولنه‌که بوعزت وسعادت ایچنده نیجه
آلچق کوکللو ایدی اصحابیله نیجه معامله ایلردی . وینه طبری رحمة الله علیه ذکر
ایتمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بر سفرده ایدی اصحابنه امر
ایلدیکه بر قیون تمیزلیه‌لر بریسی بوغازلمق بنم اوزریه اولسون دیدی بریسی دخی
صویمق بنم اوزریه اولسون دیدی بری دخی بشورمك بنم اوزریه اولسون دیدی
فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی اودون دوشورمك بنم اوزریمه
اولسون دیدی اصحاب کرام ایتدیلر یارسول الله جمیع مصلحته بز کفایت ایلرز فخر
کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری ایتدی بن بیلورمکه سز کفایت ایلر سکز ولکن
بکا خوش کلمزکه بن کندیمی سزك اوستوکزه ممتاز قیلم سز چالشه‌سکز بن طورم حق
تعالی حضرتلری قولندن بونی کریه کوررکه اصحاب کرام قارشوسنده آنی متمیز
کوره دیو بیوردی حاصلی کشینك یارانی مصلحته چالشه‌لر دخی کندیسی ارالرندن
سچیله چیقه ایشه یاپشمیه بن بونی کریه کوریرم حق تعالی دخی کریه کورر دیو
بیوردی وبوقصه‌یه مناسب ائمهٔ حدیثدن دخی نیجه خصوص روایت اولنمشدرکه
اصلا فخر عالم حضرتلرنده کبر اثری یوق ایدی اصحابیله لطف واحسان اوزره
معامله قیلوردی حلم وصبر وجود وکرمی بردائره‌ده ایدیکه برکره برخاتون کلدی
عقلنده برمقدار نقصان وار ایدی رعایت ادب نه‌ایدیکن ادراك ایده‌مدیکندن ایتدی
یارسول الله بنم سنکله برمصلحتم واردر دیدی مرادی تنها بواشوب سوزینی
سویلمك ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ایتدی مدینه سوقاقلرندن
هرقنغیسنی اختیار ایلرسك انده اوتور بندخی سنك یانکده اوتورایم دیدی اندن

(سوقاغه)

الناس انه مجنون » یعنی
سزدن بریکز مؤمن اولمز
حتی آنك حقنده ناس
دلو در دیمیجه . پس نیجه
جدا ایتیم که بوکسه‌بنم ایماغه
شهادت ایتدی . عمر وبن
قیس روایت ایدرکه برکون
امام علینك لباسنده برنیچه
یرده رقعه کوروب دیدیلر
که یاخلیفهٔ رسول الله بوقدر
خزینه النده ایکن یه‌لو
لباس کیمك سزه روادکلدر.
جواب ویردیلرکه مؤمنلر
بزه اقتدا ایتمکه وقلبه
خشوع حاصل اولمغه بزه
رقعه‌لی کیمك سزادر . بر
کون فخر کائنات امام
علینك اوزنکیسنی چکنه
محفیجه دیدیکه شیر خدا
علی المرتضی سنك النده
شهید اولسه کرکدر اول
کسه ایشدوب غایت ملول
اولدی واغلایه‌رق امام
علی‌یه کلدی تضرع ایدوب
دیدیکه یاعلی قانم سکا حلال
اولسون بنی بودم دپه‌له امام
علی دیدیکه سبب ندرکه بو
سوزی دیرسك انواع
خجالتله دیدیکه رسول
اکرم بکا دیدیکه علینك
شهادتی سنك النده اولسه
کرکدر . پس بویوز قرانی
بندن واقع اولمدن دیلرمکه
بن سنك النده اولم تادنیاده

سوقاغه چیقدیلر خاتون حاجتی نه‌ایسه عرض ایلدی حتی فراغ حاصل ایتدی دیمشلردر. امام نسائی روایتنده ابن ابی اوفادن مرویدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری طول خاتونله وبرفقیر مسکین ایله کیدوب حاجتنی بتورمکه عارلنمزدی . امام بخاری رحمة‌الله علیه نقلنده شویله واقع اولمشدرکه اکر برجاریه کلسه مبارك الینه یاپشسه قنده استرسه آلور کیدردی دیمشلردر. والینه یاپشسه دیمکدن مراد مصلحتنه دعوت ایلسه عارلنمزدی تابع اولور کیدردی دیمکدر بوکلامده فخر عالم حضرتلرینك تواضعی بابنده مبالغه واردرکه نسا طائفه‌سندن اولسه اولدخی جاریه اولسه برمصلحتی دوشسه کلسه معاونت مراد ایدنسه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کمال تواضعندن ردایتمزدی مصلحتنه بولنوردی بوقندکه سائر کیمسه دعوت ایلیه دیمك اولور برکره حضرت حسن رضی الله‌عنه صبی ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یانه واردی فخر عالم حضرتلری سجده‌ده یاتوردی همان حضرت حسن مبارك ارقاسنه بندی تاحسن اشاغی اینجه سجده‌یی اوزاتدی نمازدن فارغ اولنجه بعض اصحابی یارسول الله سجده‌یی اوزاتدیکز دیدیلر ایتدی تحقیقا اوغلوم حسن آرقامه بنمشدی آنی ایندرمکی کریه کوردم عجله ایتدرمدم دیو بیوردی . امام ترمذی روایتنده وارد اولمشدرکه قنده خسته‌اولسه‌آنی کورمکه‌واررایدی وجنازه اولسه اوزرینه‌حاضر اولورایدی وحج ایتدیکنده برآرق دوه‌یه بنمش ایدی اوزرینه برقطیفه اورتولمش ایدیکه درت درهم دکمز ایدی ینه دعا ایدوب (اللهم اجعله حجا مبرورا لاریاء فیه ولاسمعة) دیو بیوردی . وازواج طاهراتی ایله انس والفتلری کالده ایدی آیری یاتمز ایدی خاتونلریله یاتوردی وبوندن معلوم اولدیکه کشی خاتونیله یاتمق افضلدر دیوبیوردیلر وانصار قومنك قزلرینه اجازت ویروب کلورلردی حضرت عایشه ایله اوینارلردی. امام بخاری ومسلم بویله روایت ایتمشلردر زیرا حضرت عایشه‌یی قتی کچ آلمشلر ایدی کوکلی اکلنسون دیو قزلر ایله اوینامغه اجازت بیورردی وحضرت عایشه رضی الله عنها برقابدن صو ایچسه کندولردخی آنك ایچدیکی یردن ایچرلردی امام مسلم بویلجه نقل ایتمشدر وکندولر صائم ایکن حضرت عایشه‌نك کوکسنه طیانوب اوپردی . بخاری رحمة الله علیه روایتنده حبش طائفه‌سی کلوب مسجدده اوینادقلری زمانده حضرت عایشه‌یه سیرایتدردی حضرت عایشه رضی الله عنها فخر عالم حضرتلرینك مبارك اوموزینه طیانوب تماشا ایلردی خاطرلری خوش اولمغیچون بودکلو مساعده بیورر ایدی . امام ترمذی روایتنده بویله‌درکه برکون رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کوردیکه حبش طائفه‌سی کلمشلر دف چالرلر اوغلانجقلر اطرافنه طورمشلر سیر ایدرلر فخر کائنات صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری حضرت عایشه یی چاغردی یاعایشه کل سیر ایله دیدی حضرت عایشه رضی الله عنها ایدر بنده واردم الیمی

وعقباده روسیاه اولمیم . امام علی دیدیکه شول نسنه که‌حضرت صانع عالم‌ازلده تقدیرایتمش اوله‌قول تبدیله قادر اولورمی حضرت مدبر الامور بکا مرتبهٔ شهادتی میسر ایتمش اوله‌بن اول‌خلعتی کیمامك‌دوشرمی وبوقضیه یی سرور کائنات سندن اول خبر ویرمشدر بو ایشه بنم کوکلم خوشدر سندخی‌خوش‌طوت‌وکسه بو سردن آکاه‌اولمسون وبن سکاینه اولکی نظرایله اولم‌بوکسه‌بوجوابه قناعت ایتمیوب تکرار تضرع ایدنجه جواب بیوردیلر که یافلان اکر قیامت خصومتندن خوف ایدرسك غم‌یمه که‌روزفردا بوخصوصده بن سکا شفاعت‌ایدم‌ینه‌بنمله‌اوله‌سن منقولدرکه برکون امام‌علی صحراده‌تنها کزرکن برکافر پهلوانه دوش اولوب امام علی طوروب کافر حمله ایدوب حمله‌سن منع ایله کندولر حمله ایتدکده بعون الله تعالی غلبه ایدوب کوکسی اوزرینه چیقوب باشنی کسمك مراد ایدنجه کافر تضرع ایدوب ار اولان باصدیغنی بوغازلمز یاعلی دیدکده ازاد ایلدی

حضرت رسولك مبارك اوموزى اوزرينه قودم سير ايدردم فخر كائنات حضرتلرى ياعايشه دخى سيره طويمادكى ديدكجه بن يوق يوق ديرايدم ديو بيوردى يعنى تمام مرادمجه سير ايتدردى مانع اولمدى ديمكدر . وامام طبرانى رحمةالله عليه نقلنده انس بن مالك كه رسول الله حضرتلرينك خدمتكارى ايدى آنكيچون قتى چوق حديث شريف روايت ايلمشدر آندن مرويدركه ايتدى بركون حضرت عايشه‌نك اونده ايدك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خاتونلرندن ام‌سلمه نك اوندن برچناق بشمش‌ات واتمك كلدى رسول الله حضرتلرينك اوكنه قوديلر بزه صونك ديو بيوردى كنديسى مبارك الين اوزتدى بزده اوزاتدق يدك حضرت عايشه دخى اوجاقده طعام پشيردى همان عجله ايله طعامن پشيردى ام سلمه‌دن طعام كلديكن كورمش ايدى كندى طعامن يتشديروب اورتايه قودى وام سلمه‌نك چناغن قالدردى اوفاتدى رسول الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (كلوا بسم الله غارت امكم) بيوردى يعنى اكل ايدك بسم‌الله ايله اناكز قسقاندى ديدى اندنصكره عايشه‌نك چناغنى طعاميله ام‌سلمه‌به كوندردى چناق يرينه چناق وطعام يرينه طعام‌ديوبيوردى بوحكايه‌دن مقصود فخرعالم حضرتلرينك خاتونلريله ايتديكى حسن معاشرتى بياندر هربرينك خاطرلرينه نيجه رعايت ايلردى واحيانا محلسز ايتدكلرى وضعى نيجه رعايت معذور طوتوب عذرلرينى قبول ايلردى ديمكدر . امام‌احمدوغيريلرك نقلنده حضرت‌عايشه‌دن بويله‌مرويدركه ايتدى بن‌اصلا حضرت‌صفيه كبى كوزل‌طعام بشيررخاتون كورمدم بركون‌صفيه رسول‌الله صلى‌الله تعالى‌عليه وسلم حضرتلرينه برچناق طعام كوندرمش ايدى بندخى كنديمى يكه‌مدم چناغى اوفاتدم اندنصكره يارسول الله بونك كفارتى ندر ديدم فخر كائنات حضرتلرى ايتدى چناغى كبى چناق وطعامى كبى طعام ديو بيوردى والحاصل خاتونلر ارلرينى قسقانمامق اولماز اولبابده ايتدكلرى اوضاع معذور اولمق كرك زيراغيرتله عقللرى محجوب اولور نه ايتدكلرينى بيلمزلر . ابن غيلان رحمةالله عليه روايتنده حضرت عايشه‌دن مرويدركه ايتدى بركره حريره بيشورمش ايدم حريره ديدكلرى برطعامدركه‌اتى طوغرارلر صولو قاويرمه ايدرلر وايچنه برمقدار اون‌قتارلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اوكنه كتوردم وخاتونلرندن سوده خاتون رضى‌الله عنها دخى اوراده ايدى‌بن رسول الله‌صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله حضرت سوده‌نك اورته سنده اوتورمش ايدم حضرت سوده‌يه تكليف ايدوب يى ديدم سوده يمه‌دى بن ايتدم يى والله يوقسه يوزيكه سوره‌رم ديدم سوده‌ينه يمه‌دى بنده همان آلدم سوده‌نك صورتنه سوردم فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كولدى ياسوده سنده آنك صورتنه سوردى اولدخى برپاره آلدى بنم صورتمه سوردى رسول‌الله حضرتلرى كولوب حظ ايتدى والحاصل نبى آخر الزمان عليه‌صلوات الرحمان حضرتلرينك سيرتى

وبو حالده امام على غافل ايكن تكرار كافر حمله ايلدى امام حمله‌سن دفع ايدوب ينه آلتنه‌الدقده‌ينه كافر تضرع قيلوب ياعلى سنى مروت معدنى ديرلر بكا امان ويرديجك كافرى ينه ازاد ايلدى بو دفعه كافر ينه فرصت كوزدوب امام‌على‌يه تكرار حمله ايلدى حمله‌سن دفع ايليوب باشنى كسمك محلنده ايكن كافر كورديكه دخى امان ديلكن وجهى يوق‌بارى بوحالده براهانت ايتمش‌اولم ديو مبارك محاسننه حاشا توكردى حضرت امام بو حالتده كافرى قيوويروب يورى آزاد سن ديدى كافر سؤال ايتديكه ياعلى بن‌اوچ دفعه‌سكا خيانت ايتدم آخر بونك كبى بر اهانت دخى ايتدم اكر سنك يرنده بن‌اولسم غضبمدن سنى پاره پاره ايدردم سبب نه اولديكه‌سن بنى ازاد ايتدك امام‌على جواب ويرديلركه بزم غزامز ايكى دورلودر برى سنك كبى كافره غزا ايتمكدركه الله رضاسيچون اولور وبريده نفسيزله غزادركه‌اكا مخالفتله‌اولور سنكله‌مقاتلم‌الله رضاسيچون ايدى چنكم اول اهانتى ايتدك اكر اول حالده

ملاحظه ایدوب کندی اهلی واصحابی ایله وسائر فقرا ومساکین وضعفا ایله نیجه معامله ایتدیکن بیلن کیمسه معلوم ایدینور که اول حضرتك رقت قلبی وملایمتی وتواضعی وسائر اخلاق حمیده‌سی مقدور بشر دکل ایتمش الامؤید من عندالله اولمق کرك ایتمش وینه دین خصوصنده وحدودالله اقامت ایلمکده شدت اوزره ایدی سارقك الین کسمك بیورردی وزانی‌یه حد اورمق بیورردی وسائر حقوق‌الله نه‌ایسه‌یرینه‌قورایدی وکاهی دوشدکجه اصحاب کرام‌ایله انبساط ایلرایدی کوکللرینی اله آلوردی ، روایت اولنورکه اهل بادیه‌دن زهیرآدلو برکیمسه وارایدی کاه کاه بادیه‌ده بولنان تحفه‌لردن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه هدیه کوندر ایدی فخر عالم صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری دخی شهرده بولنان تحفه‌لردن زهیره هدیه کوندرر ایدی واکا محبت اوزره ایدی برکون پیغمبریمز علیه‌الصلاة‌والسلام حضرتلری بازار ایچنده کیدر ایکن بر یرده کوردیکه زهیر ایاق اوزره طورر همان آردندن واردی زهیری قوچدی مبارك اللرینی زهیرك کوکسی اوستنه قودی زهیر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری ایدیکن بیلدی وزهیر ایدر دیکه اولزمانده آرقه‌می فخر عالم حضرتلرینك برکتی رجاسیله مبارك کوکسنه سورردم دیو حکایه ایلرایدی ، وابو یعلی وغیریلر نقلنده وارد اولمشدر که برشوح طبع کیمسه وارایدی فخرکائنات صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینه‌هدیه دیو کاه‌بال وکاه یاغ کتورردی صکره صاحبی کلوب کندیدن اقچه‌سن استدیکی وقت پیغمبریمز علیه‌الصلاة‌والسلام حضرتلرینه کتوروب یارسول‌الله اول کون کتوردیکم نسنه بنوکدر اقچه‌سن ویردیرایدی فخرعالم کولوب سن‌اونی بکاهدیه کتوردك اقچه‌سنی سن‌ویردیر ایدی اولدخی اقچه‌م یوق‌نه‌ویره‌یم دیرایدی فخر کائنات افندیمز کوله کوله امر ایدر ایدی اقچه‌سن ویررلر ایدی وکندولردن دخی بعض لطیفه صادر اولور ایدی اما کرچك سویلر ایدی خلاف نسنه صادر اولماز ایدی . ابوهریره رضی‌الله‌عنه روایت ایلمشدر که برکره برابله کشی وارایدی پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینه کلدی بربنه‌جك دوه استدی فخر عالم حضرتلری سنی ناقه اوغلنه بندیره‌یمی دیدی اول کشی ابله لکندن صاندیکه کچوکه بندرمك استر یارسول‌الله کچوك دوه بنم مصلحتمه کفایت ایلمزدیدی رسول‌الله حضرتلری یابیوك دوه ناقه اوغلی دکلیدر دیو بیوردی . امام ترمذی وابوداود رحمة‌الله‌علیهما بویلجه نقل‌ایتدیلر . وینه‌فخر کائنات‌افندیمز حضرتلرینك برعمته‌سی‌وارایدی یاشلو غاتون ایدی آدی‌صفیه ایدی برکره اکالطیفه ایدوب‌اختیار قاریلرجنته کیرمزدیدی صفیه بحضور اولدی رسول‌اکرم بیوردی تحقیقاسن جنتده کنج‌صورتنه کیررسك مراد شریفلری‌جنته کیرن کنج اولور دیمك‌ایدی صفیه آکلمدی‌صاندیکه‌اختیار قاریلرجنته کیرمز بحضور اولدیغی کبی فخر عالم صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری مرادینی‌بیان ایدنجه تمام حظ ایلدی . وبعض کباردن منقولدر که علیه الصلاة والسلام

اولدرسم نفسم رضاسیچون
اولدرمش‌اولوردم ونفسم
بکایول بولوب غلبه ایتمش
اولوردی چون سنی ازاد
ایتدم‌نفسمی باصدم وغزای
اکبر ایتمش اولدمکه سنك
کبی‌کافرك ضررندن مؤمنه
نفسنك ضرری ارتقدر
پس بوسوزلری ایشیدوب
وقلبنده هدایت کونشی
طوغوب یاعلی بکا اسلامی
عرض ایله یقین بیلدمکه
دینکزحق‌دین‌ایمش دیدی
امام علی ایمان عرض
ایلدی ومن بعد امام علی
حضرتلرندن مفارقت
ایتمیوب‌هر غزاده‌بیله‌هنرلر
ایتدی رضی الله تعالی عنه
عاصم بن ضمره روایت
ایدرکه‌امام‌علی‌بیورمشلرکه
حقیقتده فقیه اولدرکه الله
تعالی‌نك‌قوللرینی‌رحمتندن
مأیوس ایتمیه وعذابندنده
امین ایتمیه دخی معصیته
رخصت‌ویرمیه‌قرأن‌عظیمه
محکم یاپشه دخی شول
عبادتده‌خیر یوقدرکه آنده
علم‌اولمیه واول علمده‌ده خیر
یوقدرکه صاحبنده تدبر
وتفکر اولمیه وامام شعبی
قدس سره‌دن مرویدرکه
برکون‌امام‌علی‌بیورمشلرکه
هیچ برقول الله تعالی‌نك
غیریدن رجا ایتمسون

حضرتلری اصحابیله اختلاط وانبساط ایلرایدی ومصاحبت ایدوب انس ویرردی ومصلحتلرینك تدبیرینه بیله مباشرت ایلرایدی واوغلنجقلرینی دزینه آلورایدی ظاهر حالده بویله ایدی اماحقیقتده بونلره مشغول دکل ایدی روح پاکی عالم ملکوتده جولان ایلر ایدی دیو بیورمشلردر . روایت ایدرلر که برکون ابوهریره ایتدی یارسول الله سن بزمله لاغ ولطیفه ایلرسك فخر عالم حضرتلری سویلزم الاحق سویلرم دیدی بوندن معلوم اولدیکه لطیفه‌ده کذب وافترا ونامعقول ونا مشروع نسنه اولماینجه جائز ایمش وبعض احادیث شریفه‌ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری لاغ ولطیفه‌دن نهی بیوردیغی افراطله ایلمکه کوره درزیرالاغ ولطیفه‌یه مشغول اولوب ایش کوج ایدینن کیمسه ذکر اللهدن فارغ اولور ومهمات دینیه فکرندن خالی اولور شویله که بومرتبه‌دن سالم اوله مباحدر واکر برای مصلحت اولوب مقصود مخاطبك وحشتنی دفع ایدوب خاطرینی خوش ایتمك اولور ایسه مستحبدر دیوبیورمشلردر فخرکائنات افندیمز حضرتلری خاطر خوش ایتمك ایچون اوغلنجقلره بیله التفات بیوروب لطیفه ایدرلر ایدی . انس بن مالك رضی الله عنه ایدر بنم ابوعمیر نامنده برکوچك قرنداشم وارایدی برنغری وارایدی آنکله اوینار ایدی ونغره دیدکلری سرچه‌یه بکزر برقوشدر برکون پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك یاننه کیردی فخر کائنات افندیمز حضرتلری نظر ایدوب اوغلانی محزون کورنجه بوکا نولدی دیو سؤال ایتدی یارسول الله قوشی وار ایدی اولدی اکا بحضوردر دیدیلر اوغلنجغه التفات بیوروب (یااباعمیر مافعل النغیر) دیو بیوردی یعنی سنك نغیرك نیلدی نیجه اولدی دیمکدر محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلری هر کشی ایله اکرچه لطف معاشرت وحسن ملاطفت اوزره ایدی امانیه مهابتی کالنده ایدی کورن کیمسه قورقارایدی واوتانورایدی. روایت اولنورکه برکره خدمت شریفلرینه بر کیمسه کلدی رسول الله حضرتلرینك قارشوسنده طوررکن قورقودن دترمه طوتدی فخرعالم حضرتلری بوحالی کورنجه اول کشی‌یه ایتدی قورقه بن پادشاه دکیلم وجبار دکیلم بن قریش طائفه‌سندن برفقیره خاتونك اوغلی‌یم که مکه شهرنده قوری‌ات یرایدی دیو بیوردی تواضعابویله دیدی زیراقوری ات یمك اهل مسکنت حالیدر دیدیلر اندن اول کیمسه مرادی نه ایسه سویلدی مقتضاسنجه حالن بیان ایتدی خوفی زائل اولدی اندنصکره پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایاق اوستنه قالقدی دخی اصحابنه ایتدی ای آدم اوغلنلری تواضع ایلك وآکاه اولك بکاوحی کلدیکه سزتواضع ایده‌سکز حتی بری بریکزه بغی ایتمیه‌سکز یعنی حددن تجاوز ایلیه‌سکز وبری بریکزه فخر لنمیه‌سکز یعنی مالی ومنصبی اولانلر اولمیانلره غرور لنمیه‌لر ونسب جهتندن وآخر خصوصدن کیمسه کیمسه‌یه کبر وعظمت شکلن کوسترمیه وای حق تعالی حضرتلرینك قوللری بری بریکزله قرنداشلر اولك دیو بیوری مؤمنلرك قلوبنده اولان خوف واضطرابی تسکین ایلدی وپادشاهلق

وکناهدن غیری نسنه‌لردن قورقسون وبیلدیکی نسنه‌یی اوکرنمکدن عار ایتمسون وبیلمدیکی نسنه دن صورسه‌لر بیلم دیمکدن اوطانمسون عبد الرحمن سلمیدن منقولدرکه امام علی بیورمشلر که الله تعالی انبیادن بعضیسنه وحی ایدوب بیورمشلردرکه بر قریه خلقی یابراوجماعتی بنم کریه کوردیکم نسنه اوزرینه ایکن اندن رجوع ایدوب رضای شریفم اوزره اولسه‌لر بنم وعدم بودرکه کندیلرینك نفسلرینه کریه کلان نسنه‌یی کندیلردن منع ایدوب رضالری نه ایسه انی میسر ایدرم دخی بر کوی جماعتی یابر اواهلی بنم رضای شریفم اوزره ایکن رجوع ایدوب کریه کوردیکم نسنه‌یه مشغول اولسه‌لرینه وعدم بونك اوزرینه‌درکه کندیلرك ایستدیکن ویرمیوب ایستمدکلرینی میسر ایدرم العیاذ بالله تعالی ابن عباس حضرتلرندن منقولدرکه بیورمشلر رسول اکرمدن صکره کسه‌نك سوزندن نفعلنمدم امام علی سوزندن نفعلندیکم کبی که بکا مکتوب شریفلرنده بیورمشلر یاعبدالله بوخلق

وصفن كنديدن سلب ايدوب بن پادشاه دكيلم ديو بيوردينى انكچون ايديكه بهرحال
سلطنتـه عظمت وجبروت لازمدر كندويى آندن صاقندى ديمشلردر زيرا اول
صفتلر حق جل وعلا حضرتلرندن غيرى يه لايق دكلدر پادشاهلق مصالح عباداللهى
كوروب عدالت ايتمك ايچوندر يوقسه عظمت وكبريا صمق ايچون دكلدر ديو
بيورمشلردر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمده مهابت شان شولقدر ايديكه بركره
مسجد شريفده اوتورمشيدى ايكى مبارك ديزلرينى ديكوب اللرينى ياقلرى اوزرندن
بغلمش ايدى بوحالتده ايكن قيله بنت مخرمه ديرلر برخاتون وار ايدى رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى كورنجه شويله خوف ايتديكه اضطرابندن نيجه
اولديغنى بلدى . وامام مسلم رحمة الله عليه روايت ايتمشدركه عبدالله بن عمرو بن العاص
ايتـدى بن پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه مصاحب اولدم اما
اوتاندينمدن اصلا طيونجه يوزينه بقامدم اكر بكا فخر عالم حضرتلرى نيجه ايدى
وصف ايله ديسه لر قادر اوله مزدم ديو بيورمشدر ذكر اولنان عبدالله رضى الله عنه
صحابهٔ كزينك غايت اولولرندندر آنلر بويله بيورنجه معلوم اولديكه اكر پيغمبريمز
عليه الصلاة والسلام حضرتلرى لطف واحسان ايدوب خلقـله تواضع اوزره
اولمسه لر وانس ويرمسه لر مهابت وجلالتندن اصلا كيمسه يانده اوتورمغه وسوزينى
ايشتمكه طاقت كتورمزلرى ايدى انكچون روايت اولنان اوزره صباح نمازينك سنتنى
قيلدقدنصكره اكر حضرت عايشه اويانق ايسه آنكله سويلشور ايدى اكر دكل ايسه
كنديسى برمقدار يانى اوزرينه ياتور ايدى اندن صكره مسجده فرض قيلمغه چيقار
ايدى زيرا سنتدن فارغ اولديغى زمانده معاملهٔ حقله كندويه برحالت كلمش ايديكه
اصلا اول حالتله اكا كيمسه بولشمغه واختلاطه قادر اولمز ايدى كندو لطفندن بر
مقدار عايشه يه سويلكله ياخود يراوزرينه ياتمغله عالم بشريته كلور ايدى دخى اصحاب
اراسنه چيقار ايدى آنلره شفقت ومرحمتندن بويله ايلر ايدى حديثده وارداولمشدركه
اولزمانده حق سبحانه وتعالى حضرتلرى فخر عالم حضرتلرينى نبى ملك اولمغله نبى
عبد اولمق بيننده مخير قيلدى مشـورت ايلركبى حضرت جبريلك يوزينـه باقدى
جبرائيل عليه السلام دخى يره باقدى مرادى تواضعى قبول ايله ديمك ايدى رسول
الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى تواضع وعبوديتى قبول ايلدى وقتا كه
بونلرى قبول واختيار ايدوب كنديني يركبى الچق طوتمغه باشلادى حق جل وعلا
حضرتلرى دخى انى كوكلره چيقـاردى عالم افلاكى سيران ايتديروب مقـام قاب
قوسين اوادنى يه ايركوردى وفخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك ايتديكى
انبساط ولطيفه نك هربرنده برحكمت وبر مصلحت وبرخير وبركت وارايدى عبث
يره دكل ايدى . روايت اولنوركه محمود بن الربيع بش ياشنده اوغلنجق ايدى بركره
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى قوغه دن مبارك اغزينـه صو آلدى
دخى محمودك يوزينه پوسكوروب لطيفه ايلدى صكره دن محمود بيوك اولوب رسول

كندويه واصـل اولمينجه
نسنه نك فوتندن كلى الم
چكرلر واللرندن چيقاجق
نسنه يه واصل اولدقلرنده
مسرور اولورلر سـنك
سرورك امر اخرتده واصل
اولديغك نسنه يه اولوب غم
وحزنك امر آخرتدن فوت
اولان نسنه يه اولسون زنهار
دنيـا حصولنه فرحلنوب
فوتنه غم چكنلردن اولمه غم
وسرورك آخرته متعلق
اولسون رضى الله تعالى عنه
ابو الحمرادن منقـولدركه
فخر كائنات بيورمشلر عملده
آدم پيغمبر عليه السـلامى
كوره يم ديين على يه باقسون
وفهمده نوح عليه السلامى
كوره يم ديين وحلمده ابراهيم
عليه السلامى كوره يم ديين
وزهدده يحيي عليه السلامى
كوره يم ديين وشدتده موسى
عليه السلامى كوره يم ديين
على يه باقسونكه بو صفاتلر
هپ عليده انلرده كى كبى
موجود در وامام علينك
جملهٔ كرامتنـدندر امام
فخر رازى رحمه الله تعالى
حضرتلرى ﴿ام حسبت ان
اصحـاب الكهف﴾ آيت
كريمه سنده مناسبتله تفسير
كبيرده يازمشدركه بر قاره
قول وار ايدى امام على يه
محبت ايدردى ناكاه بركون

الله حضرتلرندنصكره قالنجه رسول الله حضرتلرينك اول لطيفه سندن غيرى خاطرنده برنسنه قالمامش ايديكه فخر عالم حضرتلرينى كورديكنى مذكر اوله اكر اول لطيفه اولميايدى هيچ رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن خبردار اولمازايدى آخر بوسببله محمود رضى الله عنه صحابهٔ كرام زمره سندن عد اولنمشدر وحديث صحيح بخاريده مذكوردر . ودخى فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك اوكى قزى زينب بنت ام سلمه كوچك ايدى بركره فخر عالم غسل ايده جك يرده ايكن يانه واردى همال قزجغزى كورنجه لطيفه ايله يوزينه برمقدار صو صاچدى صكره دن زينب اختيار اولدى اصلا يوزينك حسن ولطافتى بوزلمدى كنج كوزل خاتونلركبى ايدى وبيورمشلردركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى آل واصحاب كرام ايله برمرتبه ده حسن خلق اوزره ايديكه هربرى بويله صانورديكه رسول الله حضرتلرينه كنديدن سوكلى كيمسه اولميه زيرا يانده فقير وغريب وشهرى برايديكه راست كلسه لطفله سلام ويرر ايدى ويول اوزرنده ارباب حاجت مرادلرينى عرض ايتمك ديلسه طورر دكلر ايدى وصغير وكبيرله حسن معامله ايلر ايدى وكرچك لطيفه ايلر ايدى مجلسه دعوت ايتسه لر وارر ايدى اصلا ككوللنمز ايدى واصحاب كرام رضوان الله تعالى عليهم اجمعين كندى مجلس شريفلرينه كلسه لر اكثر مصاحبتلرى حق جل وعلا حضرتلرينى آكدرمق ايدى ياقرأن عظيم تلاوتيله ياخود وعظ ونصيحتله خلقه ترغيب وترهيب ايتمكده ايدى يعنى كاه جنت احوالنى ذكر ايدوب اول جانبه رغبت ويرر ايدى كاه جهنم شدايدينى ذكر ايدوب آنكله قورقودر ايدى ودخى مهمات دينيه تعليم ايتمكده ايدى بوجهتدن صحابهٔ كرامك قلوبنه مجلس شريفلرى بركاتيله رقت حاصل اولور ايدى دنيادن فارغ وآخرته رغبت حاصل اولور ايدى . ابوهريره رضى الله عنهدن مرويدركه ايتدى بركون رسول الله حضرتلرينه بز ايتدك يارسول الله بونك اصلى ندركه بز سزك مجلس شريفكزده اولديغمز وقت قلوبمزه رقت حاصل اولور ودنيا قمزده بى رغبت اولور اهل آخرتدن اولورز وسزك حضور شريفكزدن طشره چيقديغمزكبى اهل واولاد دمزله اوينارز والحاصل بويله ايتديكمزى بكنميز ديدك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى (لوانكم اذاخرجتم من عندى كنتم على حالكم ذلك لزارتكم الملائكة فى بيوتكم) يعنى اكر تحقيقا سز بنم يانمدن طشره چيقديغكز زمانده اول حالكز اوزرينه اولاديكز سزى اولريكزده ملائكه زيارت ايلر ايدى ديمكدر . وجملهٔ تواضعندن برى بوايديكه اصلا برطعامى يرمزدى اكر اشتهاسى وارايسه اكل ايدر يوق ايسه ترك ايدرايدى اما حرام اولان طعامى ذم ايدوب عيبلر ايدى واندن نهى بيورردى والحاصل طعام حلالى برجهتدن عيبلمزدى نه خلقتى جهتندن ونه صنعتى جهتندن زيرا حق تعالى حضرتلرينك مخلوقى اولان عيبلنمز وانسانك مصنوعى اولانى عيبلمق كسر قلبه مؤدى اولور ديمشلردر . امام نووى رحمة الله عليه طعامك

هواى نفسله واغواى شيطانله سرقة ايتدى امام علينك خلافتى زمانى ايدى حضور شريفلرينه كتورديلر امام على سؤال ايتدى انكار ايتميوب سرقته اقرار ايتدكده امام على شرعتله الينى كسدى واول عربده كسيلان الينى صاغ الينه آلوب كيدركن يولده سلمان فارسى وابن كوابه اوغرادى سؤال ايتديلركه الينى كيم كسدى عرب جواب ويرديكه « امير المؤمنين ختن الرسول زوج البتول على المرتضى » كسدى ديديلركه اليكى كسنى نه خوش مدح ايدرسك جواب ويرديكه نيجه مدح ايتميم اول كمسه يى كه اليمى امر حقله كسدى وبنى نار جهنمدن خلاص ايتدى پس حضرت سلمان قولك جوابنى تحسين ايدوب امام على يه خبر ويردكده عربى حضورينه دعوت ايدوب اول كسيلان الينى يرينه قويوب بر منديل ايله اوزرينى اورتوب امام على دعاوتضرعه مشغول اولدى بو اثناده سماده بر صوت ايشتدكه « ارفع المنديل » پس منديلى قالدردق وكوردك كما كان بأذن الله

آدابندن بعض بودركه عيبلنميه ديمشدر مثلا طوزلودر ياطوزسزدر ياخود قوييدر ياصوليدر ياپشممشدر ياجكدر ديميه‌لر . وجملهٔ مكارمندن برى دخى بودركه خلق عالم اراسنده دنيايه سوكك شايع ومعتاد اولمش ايكن اندن نهى بيوروب (لاتسبوا الدنيا) ديدى . اندن صكره مدح ايدوب (نعم مطية المؤمن عليها يبلغ الخير وبها ينجو الشر) اوّل دنيايه سوكمكدن نهى ايتدى اندن صكره مدح ايدوب مؤمنك نه كوزل بنه جكى دركه انك اوزرنده خيره يتشور وانكله شردن خلاص اولور ديو بيودى ديدى ودخى (لاتسبوا الدهر) بيوردى . امام بخارى رحمة الله عليه ابى هريره حديثندن (ولاتقولوا خيبة الدهر فان الله هو الدهر) بيوردى ديوروايت ايتمشدر . وينه بخارى بر روايتده دخى (يسب بنو آدم الدهر وانا الدهر بيدى الليل والنهار) لفظيله كتورمشدر ودهر زمان طويله ديرلر طائفهٔ عربك عادتى بوايديكه واقع اولان مصائبى دهره اسناد ايدرلر ايدى دهرى فاعل صانورلر ايدى دخى اكا سوكرلر ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نهى بيوروب فاعلنه سوكك عالمك تصرفى الله ذوالجلالك يدقدرتنده‌در ديمكى بيان بيوردى . وحديث اخير حديث قدسيدركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى آدم اوغلنلرى دهره سوكرلر مدبر امور بنم ليل ونهار بنم يد قدرتمده‌در ديو بيورمشدر (ان الله هو الدهر) لفظنى علما رحمهم الله تعالى اوچ وجهله تأويل ايدوب . يابودركه (ان الله هو المدبر للامور) ديمك اوله . ياخود حذف مضاف اوزره اوله يعنى صاحب الدهر ديمك اوله . ياخود تقدير مقلب الدهر ديمك اوله ديديلر بوتقديرى تأييد ايلر بخارى روايتى كه (بيدى الليل والنهار) ايله تعقيب بيورلمشدر يعنى زمان ديديككز ليل ونهاردن غيرى نسنه دكلدر آنلر ايسه بنم يدقدرتمده‌در نيجه استرايسم دونده‌ريرم ديمكدر . محققون بيورمشلردر كه بركيمسه افعالندن برشئ دهره نسبت ايلسه يعنى زمانه شويله ايتدى ديسه كافر اولور اما بوسوز لسانه همان شويله جارى اولسه زمانه ايتديكنه اعتقادى اولمسه كافر اولمز لكن بويله ديمكده كراهت واردر زيرا بوسوزى اطلاقده اهل كفره تشبه واردر ديو بيورديلر . ودخى جملهٔ تواضعندن ايديكه دائما قپوسنده بوابى يوق ايدى نتكيم حضرت انسدن وارد اولمشدركه بر خاتون بر مقبره‌نك اوزرنده اوتوروب اغلركن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اورايه اوغرادى خاتونه ايتدى (اتق الله واصبرى) يعنى حق تعالى حضرتلرندن قورق وصبرايله ديو بيوردى خاتون ايتدى بنى قوكندى حالكده اول سن بنم مصيبتمدن خالى سك رسول الله حضرتلرى كچوب كتدكدنصكره بركيمسه خاتونه رسول الله سكانه ديدى ديو سؤال ايتدى خاتون ايتدى بن رسول الله ايديكنى بله‌مدم اول كشى ايتدى سكا سويلين رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايدى اندن خاتون فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك قپوسنه كلدى اصلا برقپوجى بوله‌مدى . امام بخارى رحمة الله عليه بويلجه روايت ايلمشدر لكن ابوموسى رضى الله عنه تعالى الى يرينه تمش رضى الله تعالى عنه . ابوطفيلدن مرويدركه بركون امام على كوفه‌ده منبره صعود ايدوب بيورديلركه ايها الناس بنى يتورمدن بندن سؤال ايدكه والله مصحف كريم ايچنده برآيت يوقدركه سبب نزولى ايله ووجوه معانيسيله خاطرمده اولميه فوالله بندنصكره رسول اكرم حضرتلرينه اولاشنجيه‌دك بوخصوصى تماميله بيلوره اولاشمه‌سكز كركدر پس بركيمسه آياق اوزره طوروب آيات قرآنده اولان مشكللرك بر بر عرض ايدوب بغير تردد وجوهى ايله جوابلر ويروب جمله خلقه نهايتسز فوائد وموائد حاصل اولدى علماى سيردن مرويدركه امام على كوفه‌ده جمعه صباحى رمضان آينده ملجم اوغلى يديله شهيد اولمشدر واشهر روايتده التمش اوچ ياشنده جوار حقه كوچشلردر ومدت خلافتلرى آلتى ييل اولمشدر رضى الله تعالى عنه (ان النبى صلى الله تعالى عليه وسلم) حضرت على بيورر تحقيق رسول اكرم حضرتلرى (كان يلبس خاتمه) خاتمى طاقر ايدى

حدیثنده وارداولمشدرکه ابوموسی کندیسی بریرده رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینه قپوجیلق ایتمشدر بعض علما رحمهم‌الله تعالی ایکی روایتك بینی جمع ایدوب ایتدی قچن اهل جهتندن برشغل اوزره اولماسه وکندی مهمی ایچون تنهالق لازم کلمش اولمسه قپوسنده مانع وحاجب اولماز ایدی ارباب حاجتدن کلان کیمسه بولشوردی دیو بیوردی وبعض زمانده بومقوله حالات دخی معلوم اولمادن کلوب کیرمکه اجازت استیانلرك خصوصنده تأویل بیورمشلردر. واهل حکم اولان کیمسه‌لر حاجب قوللنمق خصوصنده اختلاف ایتمشلردر. امام شافعی رحمة علیه وبرجماعت بوکا ذاهب اولمشلردرکه حاکم حاجب قوللنمیه وبر غیری جماعت بوکا ذاهب اولمشلردرکه قوللنمق جائز اوله وجائز اولمدیغی اوّل زمانده ایدیکه خلق حاکمه مطیع ایدیلر وخیر اوزره اجتماع واتفاقلری وار ایدی حاجبه احتیاج یوق ایدی دیدیلر وبر جماعت دخی بوکا ذاهب اولدیلرکه احتیاج زماننده قوللنمق مستحب اوله خصمای جمع ایتمك ایچون واشرابی دفع ایچون وحقوق ناسی الیویرمکیچون لازمدر واستخدامی مستحبدر دیدیلر والله اعلم* اما افندمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك ادب وحیاسی وآب رویی وصفنده بخارینك نقلی اوزره ابوسعید رضی الله عنهدن مروی اولان حدیث شریف کفایت ایلرکه بیورمشدر (کان رسول الله صلی‌الله علیه وسلم اشدحیاء من العذراء فی خدرها) یعنی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری پرده نشین قز اوغلاندن اشدایدی حیا جهتندن دیمك اولور. وحیاء مد ایله حیاتدندر قلبك حیاتی حسبنجه انسانك حیاسی اولور وقلت حیاقلبك موتندن حاصل اولور هربارکه قلبك حیاتی غالب اوله حیاءاتم واکمل اولور. وحیالغتده شول عیبلنمکه سبب اوله‌جق نسنه خوفندن انسانه عارض اولان تغیر وانکساره دیرلر مثلا اوتانمق برکشی‌یه عارض اولورکه کندیدن برفعل قبیح صادر اولوب اول سببله خلق کندویی عیبلمکدن خوف ایلیه انسانه بو خوفله حاصل اولان حالته حیادیرلر وبوحالت قلبك تمام مرتبهٔ قوتندن وبصیرتندندرکه غفلت ایتمیوب کندی احوالنی تدارك اوزره اولور لاجرم حق جل وعلا حضرتلری دخی عیب وعاردن حفظ وحمایه ایلر. وشرعده برخلقه دیرلرکه قبایحدن اجتنابه باعث اولور وصاحب حقك حقنده تقصیر ایتمکدن منع ایلر دیدیلر. وکبار سلف رحمهم الله تعالی هربری حیانك فضیلتنه راجع اولور برمفهوم ذکر ایتمشلردر. یحیی بن معاذ رحمة الله علیه بیورمشدر برکیمسه اطاعتی حالنده حق تعالی حضرتلرندن اوتانسه کهنکارلغی حالنده حق سبحانه وتعالی حضرتلری اندن اوتانور دیمشدر وبوسوزدن مراد بودرکه برکیمسه طاعت وتقوی زماننده مغرور اولمیوب حق تعالی حضرتلرندن حیا وحجاب اوزره اولسه بوصفت کندوده غالب اولسه ناکاه مقتضای بشریتله برکناه ایشلدیکی زمانده حق سبحانه وتعالی حضرتلری انك عیبنه نظر ایتمز دامن عفو واحسانیله معایبنی ستر ایدر دیمکدر دنیاده دخی بونك مثالی واردر مثلا برکیمسه‌نك برمؤدب خدمتکاری یاخود اوغلی یااقرباسندن برکیمسه‌سی

(اولسه)

(فی یمینه) صاغ الینه (حدثنا محمد بن یحیی اخبرنا احمد بن صالح اخبرنا عبدالله بن وهب عن سلیمان بن بلال عن شریك ابن عبدالله بن ابی نمر نحوه) مصنف بیورر محمد بن یحیی شو سند ایله حضرت علیدن روایت ایلدی

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا احمد بن منیع اخبرنا یزید بن هرون عن حماد بن سلمة قال) حماد بن سلمه بیوردی (رأیت ابن ابی رافع) ابن ابی رافعك اوغلی عبداللهی کوردم (یتختم فی یمینه) خاتمی صاغ الینه طاقر ایدی (فسألته) پس عبد اللهدن صوردم (عن ذلك) خاتمی صاغ الینه طاقدیغنك سببندن (فقال) ایمدی عبدالله بکا جواب ویروب دیدیکه خاتمی صاغ الیمه طاقدیغمك سببی بودرکه (رأیت عبدالله بن جعفر) جعفر طیارك اوغلنی کوردم (یتختم فی یمینه) خاتمی صاغ الینه طاقردی (وقال عبدالله ابن جعفر) عبدالله بیوردی (کان النبی صلی‌الله تعالی علیه وسلم یتختم فی یمینه) رسول اکرم حضرتلری خاتمی صاغ الینه طاقردی بوروایتی بیان ایله ابورافعك اوغلو عبدالله مهری صاغ الینه

اولسه کاینبغی اداء خدمت ایتدکدنصکره اصلا نامعقول وضع صادر اولمیوب
حیا اوزره اولسه برکون خطا ایله آندن برکناه صادر اولسه اول کیمسه آنك
کناهنه نظر ایتمز وطوبدیغندن حظ ایتمز کندیدن صادر اولمش کبی بحضور اولور
کورمزلکه اوروب کچر عیبنی یوزینه اورمیوب عفو ایدر. وبیورمشلردرکه اصل
حیا بکز قیسمدر اما مؤلف رحمةالله علیه تطویل کلامدن قاچوب بعضنی ذکر ایلمشدر
جمله‌دن بری حیاء کرمدر مثلا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
زینبك ولیمه‌سنه یعنی زینبی آلدیغی زمانده ایتدیکی ضیافته خلقی دعوت ایلدی دخی
طعامدنصکره طاغلمیوب بعضیلر چوق اوتوردیلر ادب بوایدیکه برمقدار
اوتوردقدنصکره طاغله‌لر ایدی اوراده خواجهٔ صاحب کرم صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلری بونلره طاغیلك دیمکه اوتاندی. بری دخی حیاء محبدرکه محبوبندن
اوتانور مثلا محبوبی غائب ایکن خاطرینه کلدیکی کبی کندیده بر حیا مشاهده
ایلر اماسببی نه ایدیکن بلمز. بری دخی حیاء عبودیتدر وبوحیاء برقاچ نسنه ایله
قارشقدر بونده محبت وخوف واردر وکندی عبودیتنی معبودنه لایق کورمیوب
معبودنك قدرنی کندی عبودیتی لیاقتندن اعلا کورمك واردر بومعنالردن البته
برحیا حاصل اولور اکا حیاء عبودیت دیرلر . بری دخی کشی کندی نفسندن
حیا ایتمکدر وبومرتبه شول نفوس شریفه نك شانیدرکه کندویه دناءتی ونقصانی
لایق کورمز کندی کندیدن اوتانور کویا ایکی نفسی واردرکه بری برندن اوتانور
بومرتبه حیانك اعلی طبقه‌سیدر کشی کندی نفسندن حیا ایدنجه غیریدن حیا ایتمك
بطریق الاولی اولور بومرتبه‌یه واصل اولان کیمسه ارتکاب معصیتدن خلاص اولور
حکایه ایدرلرکه ملوك ماضیه‌دن بریسی برکیجه تنهاده فرصت دوشوروب خاتوننك
برجاریه‌سیله معامله ایلر ایرتسی اولدیغی کبی اول دیارك مکاشفلرندن برعزیز پادشاهی
زیارته کلور پادشاه مجلسی تنها ایلر وعزیزه وافر التفاتلر ایدوب مصاحبت ایلر عزیز
دخی پادشاهك التفاتنه مغرور اولمق شکلندن اثناء کلامده برنامعقولجه سوزسویلر
پادشاه کوکلندن ایدر حریفه برمقدار انبساط کوسترد کسه ادبسزلکه بشلدی بزی
تخفیف ایتدی دیو برمقدار منقبض اولوب طورر آخر صبر ایده میوب ایدربره
کشی نیچون بزم مجلسمزده نامعقول کلمات ایتدك سکا یوز ویردکسه کستاخلغك
معناسی ندر عرض خلافت یوقیدر دیو عتاب ایلرعزیزك دخی مقصودی پادشاهی
تربیه‌ایدی همان ایدر اکر سن عرض خلافته رعایت ایدیدك اوّلا کندی نفسکدن
حیا ایدردك سندن اول اصل ایش صادر اولمز ایدی دیو کیجه واقع اولان خصوصه
تعریض ایلر پادشاه نیه اوغرادیغنی بیله میوب حیرته وارر اول عزیزه اولدنده
معتقد ایدی دها زیاده اولور وارشاده کلدیکن بیلور عذرلر ایدوب استغفار وتوبه
ایدر من بعد تنهاده برخاطرهٔ شیطانیه کلدکجه اول حالتی ذکر ایدوب اول مقامه
لایق کورمز کندیدن حیا ایلر بوسببله معاصیدن اجتناب تام ایدوب عاقبت درجهٔ

طاقدیغنك سببنی حماده بیان
ایلدی مصنف دخی بو
حدیث شریفی حماددن بر
واسطه ایله احمدبن منیعدن
تحدیث ایلدی معلوم اوله که
عبد الله حضرت علینك
قرنداشی اولان جعفر
طیارك اوغلیدر صحابی ابن
صحابیدر عبدالله ارض
حبشه‌ده تولد ایتدی و
ارض حبشه‌ده اسلامده
اول تولد ایدن بودر رسول
اکرم حضرتلرندن عبدالله
حضرتی بیعت ایتدکده
یدی یاشنده ایدی اون
یاشنه بالغ اولدقده رسول
اکرم حضرتلری عالم لاهوته
تشریف بیوردی هجرتدن
سکسان سنه مرورنده
مدینهٔ منوره‌ده دار قراره
تشریف ایتدی رضی الله
تعالی عنه. وعبدالله بن جعفر
حضرتنه حضرت علی
کرم الله وجهه عمه‌سی زینب
بنت فاطمه‌یی تزویج ایتمش
ایدی رضی الله تعالی عنهما
جواد و عفیف و ظریف
وقطب السخا وبحر الجود
تسمیه ایدرلر ایدی .
مرویدرکه اسلامده عبدالله
ابن جعفردن سخی کیمسه
کلمدی دیدیلر (حدثنا یحیی
ابن موسی اخبرنا عبدالله بن
نمیر اخبرنا ابراهیم بن الفضل

ولایته قدم بصر ایدی هرکشی‌یه لازمدرکه کندو شانی تعقل ایدوب نفسندن حیا ایلیه برنامعقول نسنه خاطرینه کلدکجه بوبکا لایق دکلدر دیه حیاسندن اقدام ایده‌میه بومقوله کیمسه‌لره حق تبارك وتعالی حضرتلری خیرلر سوق ایلر نته‌کیم صحیح بخاریده (الحیاء لایأتی الابخیر) حدیث شریفی بومعنایه دلیلدر حیا کشینك باشنه خیردن غیری نسنه کتورمز. وبروایتده دخی (الحیاء من الایمان) بیورلمشدر برنسنه‌که ایماندن اوله آندن اعلی صفت اولمز. قاضی عیاض وغیریلری رحمهم الله تعالی بیورمشلردرکه حیا برطبیعی نسنه ایکن ایماندن اولمغك اصلی بودرکه قانون شرع اوزره استعمالی قصده واکتسابه وعمله محتاجدر دیمشلردر. وامام قرطبی رحمة الله علیه شارعك ایماندن قیلدیغی شول حیادرکه کسبله اولمش اوله انسان آنکله مکلفدر یوقسه طبیعی اولان ایله مکلف دکلدر نهایت بو واردرکه برکیمسه‌ده حیاء طبیعی اولنجه مکتسب اوزره اکا معین اولور حتی قریب اولورکه اول کسب ایتدیکی دخی طبیعی اوله دیمشدر. والحاصل حیا ایکی قسمدر. بریسی اولدرکه حق تعالی حضرتلری کشینك ذاتنده خلق ایلر دائما قبایحدن پرهیز اوزره اولور کندیدن ناشایسته وضع صادر اولمق خوفندن خالی اولمز. بریدخی اولدرکه کشی تدبیر وتدارکله یاب‌یاب تحصیل ایدرملکه بغلر شویله اولورکه طبیعی مرتبه سنه یاقلشور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حیانك ایکی قسمین بیله جمع ایتمشلر ایدی موهوب ومکتسب حیا ایله ذات شریفلری آراسته ایدی قاضی عیاض رحمة الله علیه نقلنده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه حیاسندن مبارك کوزلریله هیچ برکیمسه‌نك یوزینه نظر ایتمزایدی یعنی دیکه دیکه بقماز ایدی دیو بیورمشلردر* حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن خوفی بابنده بونجه اخبار صحیحه وارد اولمشدر اولا معلوم اوله‌که لسان عربده خوف وخشیت ووجل ورهبة معنی جهتندن بری برینه قریب الفاظدر هب برمعنایه دکللردر. جنیدر رحمة الله علیه خوفك تفسیرنده (توقع العقوبة علی مجاری الانفاس) دیو بیورمشدر یعنی هرنفسده عقوبت توقع ایتمکدر دیدی مثلا برکشی‌یه خوف عارض اولسه هرنفسنده امن واضطرابدن خالی اولماز عجباشمدیمی عقوبت اوله شمدیمی اوله دیوب طورمق اوزره اولور. وبعضیلر قورقه‌جق نسنه‌یی ذکر ایتمه‌دن قلب اضطراب وحرکت ایتمکدر دیو تفسیر ایتمشلردر. وبعضیلر قلب برمکروهی طویدیغی زمانده کندینه حلول ایتمه‌دن قاچمقدر دیمشلردر وخشیت معرفته مقارن اولان خوفدر زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری علمایه مخصوص قیلوب ﴿ انما یخشی الله من عباده العلماء ﴾ دیو بیورمشدر خشیت خوفدن اخصدر دیدیلر پس خوف حرکتدر وخشیت انقباض وسکوندر مثلا برکیمسه دشمن کورسه یاخود سیل کورسه اول کیمسه‌ده ایکی حالت حاصل اولور بریسی قاچمق ایچون اولان حرکتیدرکه اکا خوف دیرلر بریسی دخی دشمن یاخود سیل

عن عبدالله بن محمد بن عقیل عن عبدالله بن جعفر) مصنف بیورر بو حدیث شریفی عبد الله بن جعفر طیاردن اوچ واسطه ایله یحیی بن موسی خبر ویردی (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) عبدالله بن جعفر بیوردی تحقیق رسول اکرم حضرتلری (کان یتختم فی یمینه) خاتمی صاغ الینه طاقردی صلی الله تعالی علیه وسلم

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا ابو الخطاب زیاد بن یحیی اخبرنا عبد الله بن میمون عن جعفر بن محمد) مذکور امام جعفر صادق لقبیله ملقبدر پدری محمد باقردر محمد باقر ابن علی ابن امام حسین بن علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنهم امام جعفرك والده‌سی فروه‌درکه بنت قاسم بن محمد ابن ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه وامام جعفرك مناقبی تحریر وتقریردن بیروندر. خلاصه جمیع طوائف عندنده مقبولدر جمله فوائد شریفلرندن بری بودرکه برکیمسه مرض مهلکه‌یه مبتلا اولسه حضرت امام جعفر اول مریضه یوزکره آیة الکرسی قرائت ایتسه‌لر اول کسنه‌یه

ایرشمیه‌جك یرده قراروسکونیدرکه اکاخشیت دیرلر. ورهبت مکروهدن قاچه‌ده امعان ایتمکدر وبومعنی رغبتك ضدیدر رغبت دیو مرغوب اولان نسنه‌نك طلبنده قلبك سفرینه دیرلر. ووجل شول عقوبتندن وسلطانندن وخوف ایتدیکی کیمسه‌نك ذکرندن قلبه‌حاصل اولان اضطراب شدید وانکساردر . اما هیبت شول خوفدرکه تعظیم واجلاله مقارن‌اوله وبوحالت اکثر معرفت ومحبتله اولور دیمشلردر واجلال برتعظیمدرکه محبته مقارن اوله پس خوف عامهٔ مؤمنینکدر وخشیت علماءعارفینکدر وهیبت محبینکدر واجلال مقربینکدر دیدیلر. وکشینك علم ومعرفتی قدرنجه خوف وخشیتی اولور نتکم فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری (انی لاعلمکم بالله واشدکم له خشیة) دیو بیورمشدر . یعنی تحقیقا بن سزك حق تعالی حضرتلرینی اعلمکزم وآنك خشیتی جهتندن اشدیکزم دیمکدر. حاصل جمله کزدن حق تعالی حضرتلرینی بن زیاده بیلورم وجمله کزدن زیاده قورقارم حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك قورقوسی بنده زیاده‌در دیمك اولور امام بخاری رحمة الله علیه حدیثلرندندر وبرروایتده وارداولمشدرکه فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (لوتعلمون ماأعلم لضحکتم قلیلا ولبکیتم کثیرا) دیو بیورمشدر . یعنی اکر بنم بیلدیکمی سز بیله‌ایدیکز آزکولوب چوق آغلر ایدیکز دیمکدر. بوحدیث شریفده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك معارف بصریه وقلبیه‌یه اختصاصی اولدیغنه دلالات واردر وآزاولورکه امت محمددن بعض مخلصلری حق جل وعلا حضرتلری اول معارفه مطلع قیلار اما اجمال طریقیله قیلار تفصیل طریقیله اطلاع رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مختصدر دیدیلر . صحیح مسلمده انس بن مالك رضی‌الله عنهدن مرویدرکه فخرعالم صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری بیوردی (والذی نفس محمد بیده لورأیتم مارأیت لضحکتم قلیلا ولبکیتم کثیرا قالواومارأیت یارسول‌الله قال رأیت الجنة والنار) یعنی اول‌الله حقیچونکه محمدك نفسی آنك ید قدرتنده‌در اکر بنم کوردیکمی سزکوره ایدیکز آزکولوب چوق آغلار ایدیکز دیدی اصحاب یارسول‌الله نه کوردك دیدیلر ایتدی جنتی وجهنمی کوردم تحقیقا حق سبحانه وتعالی حضرتلری یقین ایله عین‌الیقین بینی خشیت قلبیه واستحضار عظمت ایله فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرنده جمع ایتمشدر بروجه اوزره‌که غیریده اجتماع ایتمامشدر آنکیچون حضرت عائشه‌دن مروی اولان حدیث صحیحده (ان اتقاکم واعلمکم بالله انا) دیو بیورمشلردر . یعنی تحقیقا سزك تقواده وحق تعالی حضرتلرینی بیلمه‌ده زیاده کزبنم بوایکی صفتده جمله کزدن بن زیاده‌یم دیمکدر . وائمهٔ حدیثدن امام نسائی وابن ماجه رحمة‌الله‌علیهمارواایت ایتمشلردرکه رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری نمازقیلدیغی زمانده درونی ایکلر ایدی دیمشلردر بونلرك عباره‌سنده (یصلی ولجوفه ازیرکازیر المرجل ﴾ واقع اولمشدر. یعنی نماز قیلاردی حال بوکه هرنی قینمه‌سی کبی درونك برقاینامه‌سی وارایدی دیمکدر . ابن حبان صحیحنده (کازیر الرحاء) لفظیله

حق سبحانه وتعالی شفاء احسان ایدر ایدی. حکایت اولنورکه عباسیه‌دن جعفر دوانقی امام جعفر حضرتلرینی احضار وقتلنه فرمان ایلدی ناکاه بر اژدر جعفر دوانقی اوزرینه هجوم ایلدی درحال جعفر دوانقی تائب مستغفر اولوب حضرت امام جعفرك حضور شریفلرینه هزار شرم وحیا ایله جلوس ایدوب دیدیکه یاامام جعفر بندن هرنه‌که خاطرینه کلورسه ونه مرادیکز وار ایسه‌ایستین بلاتوقف مرادکزی حاصل ایده‌یم پس امام جعفر بیوردیکه ای جعفر دوانقی سندن رجا ایده‌رمکه بنی حضورینه بر دها احضار ایلمه وبندن برشی رجاایله دیو رجا ایتمه وحضرت امام جعفر مشایخ کرامك کرك خفیةً وکرك جهریةً شیخ بزرکواریدر رضی‌الله تعالی عنه (عن ابیه) امام جعفر پدری محمد باقردن روایت ایلدی محمد باقر حضرتلری علمك اصل وفرعنه وجلی وخفیسنه عالم اولدیغیچون باقر دیو لقبلدیلر امام باقر تابعینك جلیل القدریدر حضرت

کتورمشدر یعنی دکرمن آوازی کبی درونك برصوتی وارایدی دیمکدر مرادحق تعالی نك قورقوسندن آغلادیغنك صوتی اشیدیلور ایدی دیمکدر والله اعلم.
اماشجاعتلری خصوصنده انس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (احسن الناس واجود الناس واشجع الناس) ایدی دیمشدر. یعنی خلقك حسنده وکرمده وشجاعتده الك اعلاسی ایدی وشجاعتنی بیان ایدوب ایتدی برکیجه برآواز ایشیدیلوب اهل مدینه اراسنه قورقو دوشدی بو آواز ندردیو بعض طائفه شهردن طشره چیقدیلر آواز کلان یره طوغری کیدرکن کوردیلر فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ابو طلحه نك آتنه بنمش اوته دنبرو خلقه قورقك نسنه یوق دیوب کلور مکر صوت ایشیدلدیکی کبی جمله دن مقدم چیقوب اول جانبلری یوقلمش خلق اتفاق ایدوب چیقنجه یه قدر اول اوته دن دونوب خلقه خبر ویردی. بخاری رحمة الله علیه برروایتنده کتورمشدرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اول بندیکی آت که ابو طلحه نك ایدی یوریشنده قطاف وار ایدی یعنی آدملرینی آزآز وتیزتیز آلوردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دوندیکی زمانده (وجدنا فرسکم هذا بحرا) دیو بیوردی. یعنی شوآتکزی بحر بولدق دیوبیوردی جوش خروشی جهتندن دریایه تشبیه ایتدی اولزماندنصکره فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك برکاتیله اول آت اصلا کچلمدی دیدیلر. ابن عمر رضی الله عنهما بیورمشدرکه بن فخر کائنات علیه الصلاة والسلام حضرتلرندن بهادر وپهلوان کیمسه کورمدم دیمشدر. وابن اسحق رحمة الله علیه وغیریلری ذکر ایتمشلردرکه مکه شهرنده رکانه آدلو برکیمسه وارایدی غایتله قوتلی کیمسه ایدی وکوزل کولش طوتار ایدی اطراف ممالکدن خلق کلوب کوله شورلر ایدی رکانه جمله سنی یکر ایدی برکون مکه نك بریرنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری راست کلوب ایتدی یارکانه حق جل وعلا حضرتلرندن قورقماز میسك بنم دعوتم قبول ایتمزمیسك یعنی اسلامه دعوت ایلدی رکانه ایتدی سنك کرچك ایدیککه هیچ برشاهدك وارمیدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی اکرسنی یره چالار ایسه م ایمانه کلورمیسك اول دخی نعم یامحمد دیدی اندن طوتشدیلر فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری رکانه یی قالدیروب یره چالدی رکانه تعجب ایدوب بردها طوتشمق ایستدی حاصلی بردها طوتشدیلر حاصلی اوچ دفعه مجال ویرمیوب رکانه یی باصدی رکانه تعجب ایدرك «ان شانك لعجیب» دیدی. حاکم رحمة الله علیهك مستدرکنده مذکور کولشجی اوغلی محمد بن رکانه دن بویله جه روایت ایلمشدر وابوداود وترمذی دخی روایت ایتمشلردر وامام بیهقی دخی سعد بن جبیردن روایت ایلمشدر ودخی رکانه دن غیری کیمسه لرله کولشمك واقع اولمشدر. جمله دن بری ابوالاسود الجمحیدر سهیلی دیدیکی اوزره امام بیهقی دخی روایت ایلمشدر مذکور ابوالاسود بغایت قوتلو کیمسه ایدی شول مرتبه یه وارمش

جابر وانس رضی الله تعالی عنهمادن حدیث استماع ایتدیلر جمله روایاتندن بری بودرکه (عن جابر) محمد باقر جابردن روایت ایلدی (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کان یتختم فی یمینه) جابر بیوردی تحقیق رسول اکرم خاتمی صاغ الینه طاقردی معلوم اوله که امام بخاری روایت بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری خاتمی صاغ الینه طاقر ایدی دیمنك معناسی صاغ الینك صرچه پارمغنه طاقر ایدی دیمکدر حتی حضرت علی کرم الله وجهه دن مرویدر خاتمی اورته پارمغنه وصلوات پارمغنه طاقمقدن نهی ایتمشدر اما نسالره جمیع پارمقلرینه خاتم طاقمق جائزدر دیدیلر

الحدیث الرابع

(حدثنا محمد بن حمید الرازی اخبرنا جریر عن محمد بن اسحاق عن الصلت بن عبد الله) مصنف بیورر بوحدیث شریفی صلت بن عبد الله دن ایکی واسطه ایله محمد بن حمید خبر ویردی (قال) صلت بن عبد الله بیوردی (کان ابن عباس یتختم فی یمینه) ابن عباس خاتمی صاغ الینه طاقر ایدی (ولا اخاله الا قال) وصلت بن

ایدیکه برصغر دریسنی آیاغی التنه آلوب طورر ایدی اون کشی براوجندن چکرلر ایدی دری پاره‌لنور ایدی آیاغی التندن آله‌مازلر ایدی وکندی اوزرندن آیرلماز ایدی برکون رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوله‌شه دعوت ایدوب اکرنی یکر ایسك سکا ایمان کتوره‌یم دیدی اندن کولشدیلر فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری ابوالاسودی یره چالدی ینه ملعون انصافه کلوب مسلمان اولمادی . وحنین غزاسنده جله‌عسکر طاغلدقلری زمانده معرکه‌ده کندیدن غیری کیمسه قالمیوب

انا النبی لا کذب * انا ابن عبدالمطلب

دیوب طوردیغی سابقا تفصیل اوزره ذکر اولنمشیدی اول حالی ملاحظه‌ایدن فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نه‌طبقه شجاعتی اولدیغنی ادراك ایلر .

اما اول حضرتك سخاسی وجودی وکرمی اولا معلوم اوله‌که سخادیدکلری برصفت عزیزیه‌در وسخانك مقابلی شحدر نتکیم منفعتك مقابلی مضرتدر وبیورمشلردرکه شح نفسك صفات لازمه‌سندندر آنکچوندرکه حق جل وعلا حضرتلری نفسه اضافت ایدوب ﴿ ومن یوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون ﴾ یعنی شول کیمسه‌لرکه نفسلرینك بخلندن صاقنه‌لر حب مال وبغض انفاق خصوصنده نفسلرینه مخالفت ایده‌لر آنلر سعادت دارینه ظفر بولجیلردر دیمك اولور فلاح بر لفظدرکه سعادت دارینی بوندن جامع بر اسم یوقدر . وسخا جوددن اتم واکملدر جودك معناسی لایق اولان نسنه‌یی لایق اولان کیمسه‌یه ویرمکدر وبونك مقابلی بخلدرکه لایق اولان نسنه‌یی لایق اولان کیمسه‌دن منع ایتمکدر جود ایله بخل کسبله حاصل اولمق جائزدر اما سخا وشح کسبله اولماز والحاصل بو ایکیسی طبیعیلردر جود ایله بخل بویله دکلدر هر سخی جواددر اما هر جواد سخی دکلدر دیمشلردر مثلا برکیمسه احسان ایتدیکی زمانده تمام صفای خاطر ایله ویروب اصلا قلبنده غبار اولمز ایسه سخا طریقیله ویرمشدر اکر برای مصلحت ویروب صفای خاطر بولنمز ایسه جود ثابت اولور اما سخا بولنمز دیمشلردر زیرا سخا دیدکلری اغراضدن خالی اولان نفس بلند عمت وپاکیزه نیتدن کلور بر صفتدر . عوارف المعارفده بو معنایه اشارت بیورلمشدر ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نفس نفیسه‌لری اشرف نفوس اولوب مزاج کریملری اعدلی امزجه اولنجه لابد فعللری احسن افعال وشکل شریفی املح اشکال وخلقی احسن اخلاق اولمق مقرردر * پس شبهه یوقدرکه فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اسخی الناس ایدی . امام مسلم روایتنده وارد اولمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرندن هیچ بر نسنه استنمشدرکه اول آنی ویرمیه برکره برکیمسه کلدی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آکا برعظیم سوری قیون باغشلدی اول کشی قومی آراسنه واردی دخی یا قوم (اسلموا فان محمدا یعطی عطاء من لا یخاف الفقر) دیدی . یعنی ای قوم مسلمان

عبدالله دیدیکه ابن عباس ظن اتم الا ابن عباس بیوردیکه (کان رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم یتختم فی یمینه) رسول اکرم خاتمی صاغ الینه طاقر ایدی یعنی صلت بن عبد الله دیمك ایسترکه ابن عباسك خاتمی صاغ الینك صرچه پارمغنه طاقدیغی رسول اکرمه متابعت ایچوندر

﴿ الحدیث الخامس ﴾

(حدثنا احمد ابن ابی عمر اخبرنا سفیان عن ایوب بن موسی عن نافع عن ابن عمر) مصنف بیورر بو حدیث شریفی حضرت عبدالله بن عمردن اوچ واسطه ایله ابن ابی عمر خبر ویردی (ان رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم اتخذ خاتما من فضة) عبدالله بن عمر بیوردی تحقیق رسول اکرم حضرتلری کموشدن بر خاتم اتخاذ ایتدی (وجعلی فصه مما یلی کفه) اول خاتمك قاشنی رسول اکرم حضرتلری آوجنك ایچنه آلدی یعنی رسول اکرم حضرتلری پارمغنه مهر طاقدیغی وقتده مهرك قاشی آوجی طرفنده اولوردی دیدی لکن علما بیوردیلرکه رسول اکرم حضرتلری خاتمك قاشنی

اولك تحقيقا محمد فقردن قورقيان كيمسه‌نك عطاسى كبى عطا ايلر ديمك اولور .
اندن ايتدى محمد بكا شمدى يه‌دك ابغض الناس ايدى شويله احسان ايتديكه احب الناس
اولدى ديدى حاصلى فقردن قورقيان كيمسه‌نك عطاسن ايلر ديمكله بوكا اشارت
ايلدى كه بر كيمسه‌كه فقير اوله والينه بودكلو نسنه كيرمش ايكن صوكندن خوف ايتميه
كتوره بر كيمسه‌يه باغشليه البته اول كشينك تكريسنه كمال توكل واعتمادى اولمسه
بويله ايتمز ايدى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك حق تعالى حضرتلريله
معامله‌سى اولديغنده شك وشبهم قالمدى بن ايمان كتوردم سزده ايمان كتورك ديمك
ايدى . ابن شهاب رحمة الله عليه ايتدى حنين كوننده اول كيمسه‌يه يوزقيون ويرمش
ايدى صكره يوز دهاويردى ينه صكره يوز دها ويردى . امام واقدى رحمة الله
عليه مغازيسنده ديمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اول كون
صفوانه بر دره طلوسى قيون ودوه باغشلدى صفوان ايتدى بن شهادت ايده‌رمكه
بو اصل بخششه برنفس راضى اولمز الا پيغمبر نفسى اولور ديدى مفخر موجودات
عليه اكمل الصلوات افنديمز حضرتلرى انكچون بر اوغوردن بردكلو احسان
ايلديكه صفوانك كفرى مرضنه بوندن غيرى علاج يوق ايديكن بيلوردى بوعلاجى
ايتديكى كبى صفوان مسلمان اولدى بودخى فخر كائنات صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك
كمال شفقت ومرحمتندندركه بو مرتبه لطف واحسان ايدوب آنى عذاب جهنمدن
خلاص ايلدى لايق جنت قيلدى . على بن ابى طالب رضى الله عنه رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى وصف ايتديكى زمانده (كان اجود الناس
كفا واصدق الناس لهجة) ديو بيوررردى . يعنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى
خلقك اك سخيسى ايدى كف جهتندن اك صادق ايدى لسان جهتندن ديمكدر
حاصلى مبارك الى كمال عطا وانعام ومبارك ديلى نهايت صدق كلام برله مشرف
ايدى ديمك اولور . امام بخارى جابر رضى الله عنه حديثندن روايت ايلمشدركه
(ماسئل رسول الله صلى الله عليه وسلم عن شئ قط فقال لا) ديو بيورمش .
امام مسلم قتنده دخى بو يله‌در وبونك معناسى اصلا رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم حضرتلرندن برنسنه ايستنوب اول يوق ديمك واقع اولمادى ديمك اولور
و بوندن مراد بعض علما قتنده اندن بر نسنه طلب اولنمدى امر دنيادنكه اول منع
ايدوب ويرميه‌ديمكدر بو تقديرجه معنى هرنه ديلديلر ايسه ويردى ديمك اولور .
اما ابو الفضل ابن حجر رحمة الله عليه بيورمشدركه جابرك قولنه كوره معنى اول دكلدر
بلكه بودركه فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن برنسنه طلب اولنسه
يوق ديو جواب ويرمز ايدى اكر ايستدكلرى نسنه كنديده وار ايسه ويرمك
جائز ايسه ويرر ايدى والا سكوت ايلر ايدى ديمكدر . ابن حنفيه‌نك بر حديث
مرسلنده بو مذكورى بيان واردر ولفظى بودركه (اذا سئل صلى الله عليه وسلم
فاراد ان يفعل قال نعم واذا لم يرد ان يفعل سكت) معناسى قچن رسول الله صلى الله

باطن كفه وظاهر كفه وضع
ايلمك خصوصنده بر شئ
امر ايلديلر پس ايكى جانبه
وضع ايلمك جائزدر ديديلر
سلف صالحين ايكى وجهله
عمل ايتديلر حتى ابن عباس
خاتمك فصنى ظاهر كفه .
وضع ايدرلر ايدى ديديلر
بوندن معلوم اولديكه
عبد الله بن عمر رسول
اكرم حضرتلرى خاتمك
فصنى باطن كفه وضع
ايلديكى وقتى بيان ايتديلر
امام نووى بيورديكه خاتمك
فصنى باطن كفه وضع ايلمك
اوليدر عجبدن محفوظ اولمغه
سبب اولور امام نووينك
بياننندن معلوم اولديكه كبر
وعجبدن برى اولان كمسنه
خاتمك فصنى كرك ظاهر
كفه وكرك باطن كفه وضع
ايلمك مسنوندر (ونقش فيه)
رسول اكرم حضرتلرينك
كوشدن اولان مهرينك
قاشنه نقش اولنمشدى
(محمد رسول الله) لفظ شريفى
(ونهى) دخى رسول اكرم
نهى بيورديلر (ان ينقش
احد عليه) احدلردن بر
احد مهرينه محمد رسول الله
لفظنى نقش ايلمكدن زيرا
بو مثللو مهر رسول اللهه
مخصوصدر ابن حجر بيور-
ديكه نهيك سببى بودركه

تعالى عليه وسلم حضرتلرندن بر نسنه طلب اولنسه اولدخى ويرمك مراد ايدنسه
نعم دير ايدى ويرمك مرادى اولمديغى زمانده سكوت ايلر ايدى ديمكدر وبو كلام
ابو هريره‌نك قول شريفنه قريبدركه بيورمشدر (ما عاب طعاما قط ان اشتهاه
اكل والاتركه) يعنى فخر كائنات عليه اكمل الصلوات حضرتلرى اصلا برطعامى
عيبلمق واقع اولمدى اكر اول طعامه اشتهاسى اولور ايسه اكل ايدردى اولمز ايسه
يمز ايدى ترك ايدردى ديمكدر . وشيخ عزالدين رحمةالله عليه ايدر معناسى طعامى
منع ايچون لا ديميوب ديمكدر بوندن لازم كلمزكه اعتذار ايچون ديميه نتكيم (لا اجد
ما احملكم عليه) قولنده اولان كبى ديمشدر وبو لفظ ابو موسى الاشعرى حديثنده
اولانك نظيريدركه اشعريلر كلوب بنه‌جك استدكلرى زمانده (ماعندى ما احملكم)
ديو جواب ويردى بنم قتمده سزى بنديره‌جك طوار يوقدر ديمكدر حاصلى سزى
طواره بندرمزم ديمدى بنديره‌جك يوق ديو عذر ايتدى فى الحقيقه بنديره‌جك
طوار يوق ايدى انكيچون بويله بيوردى ولكن يمين ايدوب (والله ما احملكم)
بيورديغيله اشكال وارد اولنجه جواب ويروب بيورمشلردركه لاجوابن ويرمديكى
شولزمانده ايديكه سائل اولان كيمسه برنسنه‌نك يوق ايديكن بيلور ايكن طلب ايتمش
اوله ياخود مقام سكوت اوزره اقتصاره متحمل اوله شول جهتدن كه واقع حالى بيان
لازم اولميه يا سائل عادت كريمه‌لرينى بيله والا سكوت مفيد اولمز سائلك طمعى منقطع
اولميوب ينه سؤاله باشلر * اكر سؤال اولنوب «لااجد ما احملكم» جوابندن صكره
«والله لا احملكم» جوابنى بيوردقلرى نه ايدى نيچون اولكى جوابله اكتفا اولنمدى
دينلور ايسه سرى بودركه جواب اول ديلدكلرى نسنه كندى قتنده اولمادينغى بيان
ايدى. و جواب ثانى ديلدكلرينى ويرمك ايچون ايللردن قرض طريقيله ياخود
هبه طريقيله طوار استميه‌جكن بيان ايدى زيرا بويله ايتمكه ضرورت يوق ايدى
ديمشلردر * وجملهٔ مكارمندن برى دخى امام ترمذى رحمةالله عليه روايتنده وارد
اولاندركه بركره طقسان بيك اقچه كتورمشلر ايدى حصير اوزرينه دوكديلر آندن
فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اولشدرمكه باشلدى اصلا برسائلى
رد ايلمدى ويردى آخر اقچه تمام اولدقدن صكره بركيمسه كلدى فخر عالم حضرتلرى
ايتدى ويره‌جك نسنه قالمادى اما مرادك نه ايسه وار صاتون آل بريردن كلديكى
زمانده اقچه‌سنى بز ويره‌لم حضرت عمر رضى الله عنه ايتدى يا رسول الله قادر
اولمديغك نسنه‌يى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى سكا تكليف ايلمدى رسول اكرم
حضرتلرينه حضرت عمرك سوزى خوش كلدى انصار قومندن بركيمسه ايتدى
يا رسول الله سن انفاق ايله حق تعالى حضرتلرى سكا آز ويرمك احتمالندن خوف
ايتمه فخر عالم حضرتلرى حظ ايدوب تبسم ايتدى (بهذا امرت) ديو بيوردى
يعنى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى جانبندن بكا بويله ايتمك امر اولندى ديدى
وبويله ايتدكلرينك وجهى خلقى كندينه يقلشديرمق ايدى تاكه اول واسطه ايله

رسول اكرم حضرتلرى
خاتم اتخاذ ايتمكدن مراد
شريفلرى ارسال ايتدكلرى
فرمان همايون سعادت
مقرونلرى مهرلمك ايچوندر
پس كندولره مخصوص
علامتدر اول فرمانلرده
اكر غيريلر دخى رسول
اكرم حضرتلرينك خاتمنك
نقشى كبى نقش ايلسه‌لر
فساده مؤدى اولور بناء
على ذلك «محمد رسول الله»
نقشى رسول اكرم
حضرتلرينك خاتمنه
مخصوص اولور غيرى بر
فردك خاتمنه محمد رسول الله
لفظى نقش اولنمدن نهى
اولندى (وهو الذى سقط
من معيقيب) عبدالله بن
عمرك شو روايت ايتديكى
مهر اول مهردركه معيقيب
نام كمسنه‌نك الندن دوشدى
(فى بئر اريس) بئر خاتم
دينلان قويه مذكور
معيقيب حضرت عمر رضى
الله تعالى عنهك وقت
خلافتنده امين بيت المال
ايدى حضرت عثمان رضى
الله تعالى عنه خلافتنده
حضرت عثمانك مهردارى
ايدى بئر خاتم كنارنده
حضرت عثمان جلوس
ايتمش ايكن بر شئ تمهير

حق تعالی حضرتلرینك احکامنی اجرا ایلیه . ودخی روایت اولنورکه حنین غزاسنده بر خاتون کلوب فخر عالم حضرتلرینك هوازن طائفه‌سی ایچنده رضاعنی مذکور اولور برشعر اوقودی اول سببله آنلردن النان غنایمی رد ایدوب ویردی چوق عطالر ایتدی حتی اول کون ایتدیکی عطایی قیمته طوتدیلر نیجه یوزیوك مال اولدی. وصحیح بخاریده انس بن مالکدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بحرین مالن کتوردکلری زمانده مسجده دوکك دیوامر ایتدی واردیلر مالی مسجده دوکدیلر فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کتوریلان مالدن الك چوغنی بحرین مالی ایدی اندن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری نماز قیلغنه مسجده چیقدی اصلا مال طرفنه دونوب باقمدی نمازی تمام ایتدکدنصکره کلوب مالك یاننه اوتوردی اندن هر کیمی کوردی ایسه احسان ایتدی عباس رضی الله عنه کلدی یارسول الله بکاده احسان ایله بن کندم ایچون فدا ویردم وعقیل ایچون فداویردم دیدی حاصلی چوقچه ویردیکی کوستردی فخر کائنات صلی الله علیه وسلم آل یاعباس دیدی همان عباس مرادنجه قفتانك ایچنه طولدردی اندن دیلدیکه قالدیروب آرقه‌سنه اوره قادراوله‌مدی ایتدی یارسول الله بیور آرقه قالدرسونلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری راضی اولمادی ایمدی یارسول الله سن قالدیریور آنی دخی ایتمدی آخر برمقدارینی دوکدی ینه قالدیرمق استدی قالدیره مدی ینه یارسول الله بیور قالدیرسونلر دیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری یوق دیو بیوری ایمدی باری سن قالدیریور دیدی فخر عالم حضرتلری ینه یوق دیو بیوردی اندن برمقدارینی دخی دوکدی وآرقه‌سنه اوروب کتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت عباسك حرصندن تعجب ایدوب آردنجه نظر ایدر ایدی وبحرین مالندن براقچه قالمیوب جمله‌سنی احسان ایدنجه اورادن قالقمدی ابن ابی شیبه روایتنده مال یوز بیك ایدی علاء بن حضرمی خراج بحرینی کوندرمش ایدی وفخر عالم حضرتلرینه اول یوکلنوب کلان مال اول ایدی دیمشدر اما اول یوزبیك اقچه‌می ایدی یوقسه آلتونمی ایدی تعیین ایتمامشدر . وروایت اولنورکه بر کره جابر رضی الله عنه اول حضرتی دوه‌سنه بندیروب بعض یره کتمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی یاجابر دوه کی بکا صات جابر یارسول الله اتام وانام سکافدا اولسون دوه‌سنکدر دیدی یعنی باغشلدی فخر عالم حضرتلری قبول ایتمیوب ینه صات دیو بیوردی جابر دخی صاتدی فخر کائنات افندیمز حضرتلری امر ایلدی حضرت بلال دوه‌نك بهاسنی ویردی اندن رسول الله حضرتلری جابره (اذهب بالثمن والجمل بارك الله لك فیهما) دیو بیوردی حاصلی جابر دوه‌سنکدر یارسول الله دیدیکیچون مکافات ایدوب واربهاسنی ودوه‌یی آل کیت ایکیسنیده الله تعالی سکامبارك ایلسون دیو بیوردی . امام بخاری ومسلم وغیریلری بویلجه نقل ایتمشلردر واول حضرتك بذل مال ایتدیکی جمله‌سی حق سبحانه

(وتعالی)

اقتضا ایتدکده اول خاتمی مهردار اولان معیقیبه ویرر ایکن یاخود حضرت عثمان معیقیبدن اولورکن بقضاء الله تعالی خاتم شریف قویه دوشدی بعض روایتده حضرت عثمانك یدندن دوشدی بعض روایتده معیقیبك یدندن دوشدی دیدکلری ایکیسنك بیننده اولدیغی ایچوندر دیدیلر شیخ ابن حجر بویله تحقیق ایلدی

﴿ الحدیث السادس ﴾

(حدثنا قتیبة بن سعید اخبرنا خاتم بن اسماعیل عن جعفر بن محمد عن ابیه) مصنف بیورر بو حدیث شریفی محمد ابن باقر اوغلی جعفر صادقدن بر واسطه ایله قتیبه خبر ویردی آندن خاتم اسماعیل آندن قتیبه خبر ویردی (قال) محمد باقر حضرتلری بیوردی (کان الحسن والحسین رضی الله تعالی عنهما یتختمان فی یسارهما) امامین همامین رضی الله تعالی عنهما حضرتلری خاتمی صول الرینك صرچه پرمقلرینه طاقنورلر ایدی محدثین بیان بیور دیلرکه امام باقر حضرتلری بو حدیث شریفی پدری زین العا .

وتعالى حضرتلرى ايچون ايدى كاه فقير ومحتاج اولنلره ويرر ايدى كاه فى سبيل الله
جهاده خرج ايدر ايدى وكاه اولوردىكه بر كيمسه‌نك كوكلن اله كتورمك ايچون
ويرردى واول شومقوله كيمسه اولور ايديكه انك اسلامه كلمه‌سيله اسلام قوتلنه بواصل
كيمسه‌لر فقير دكللر ايكن ينه وافر مال ويروب خاطرلرينى خوش ايدر ايدى بو واسطه
ايله نيجه كيمسه‌لره اسلام نصيب اولور ايدى كندى نفسنه واولادنه خرج اولنمقدن
بواصل مصارفه خرج اولنمغى ترجيح ايدر ايدى وشولقدر عطا واحسانلرى ايتمك
اولور ايديكه قيصر وكسرى اول اصل احسانى ايده‌مزلر ايدى اما كنديسى فقر
اوزرينه معيشت ايلر ايدى كاه اولوردىكه برآى كچردى اونده اودينمز ايدى وآجلقدن
مبارك قارننه طاش باغلر ايدى بركره برغزادن اسيرلر چيقاروب كتورمشلر ايدى
فاطمه عليها السلام يارسول الله خدمتكارم يوق بكابر اسير احسان ايله ديدى حضرت
فاطمه‌يه تسبيح وتحميد وتكبير ايله ديو بيوردى ونسكا اسير ويروب اهل صفه‌يى
بو آجلقده قومازم ديو بيوردى واهل صفه ديدكلرى اصحاب كرامك شول فقراسى
ايديكه نسنه‌يه مالك دكللر ايدى يته‌جق وطوره‌جق يرلرى يوق ايدى مسجد شريفك
صفه‌سنده ساكن اولورلر ايدى اصحاب كرامك بعض اغنياسى اولرينه آلوب كيدرلر
وطعاملنديررلر ايدى فخر عالم حضرتلرى اول كيمسه‌لر طوررکن مال غنيمتدن جكر
كوشه‌سنه بر اسير ويرمكى روا كوره‌مدى آنلره خرج ايلدى . وامام بخارى
رحمة الله عليه سهل بن سعد رضى الله عنهما حديثندن روايت ايتمشدركه بركره
برخاتون بربرده كتوروب يارسول الله بو بردەيى سزه كتوردمكه كيه‌سكز ديدى فخر
كائنات افنديمز حضرتلرينك بردەيه احتياجى وار ايدى آلوب مبارك آرقه‌سنه كيدى
اصحابدن بر كيمسه كورنجه يارسول الله نه كوزل بردە اولور بونى بكا باغشله ديدى
فخر عالم نوله ديوب بردەيى مذكور كيمسه‌يه باغشلدى مجلسدن قالقنجه اصحاب
اول كيمسه‌يه لوم ايتديلر رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى اول بردەيه محتاج
اولديغيچون آلديغنى كوردك وبيلوردك كه اولان نسنه‌يى استدكلرى زمانده منع ايتمز
نيچون استدك ديديلر بوروايتدن فخر كائنات افنديمز حضرتلرينك حسن وخلقى
وسعت وجودى نه مرتبه‌ده ايديكى زياده ظاهر اولور . صوفى طائفه‌سنك اولولرى
بو حديث شريف ايله مريدلر شيخلرندن تبركا خرقۀ تصوفى استمك جائز ايديكنه
استدلال ايتمشلردر نتكيم شيخ مريدلرينه خرقه كيدرمك جائز ايديكن فخر كائنات
افنديمز حضرتلرى امام خالده قفتان كيدردكيله استدلال ايتمشلردر وكيدرديكى قفتان
كتب احاديثده واقع اولان اوزره برخيصه ايدى ديمشلردر ابن خطيب قسطلانى
رحمة الله عليه شيخندن نقل ايدركه حسن بصرى حضرت على رضى الله عنهدن خرقه
كيمشدر ديدكلرينه ابن دحيه وابن صلاح باطل سوزدر ديمشلر . وشيخ الاسلام ابن
حجر رحمة الله عليه دخى اول خرقه قصه‌سنك طريقلرنده ثابت اولور نسنه يوقدر
ديمشدر وپيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى اصحابندن بر كيمسه‌يه صوفيلر

بدينندن استماع ايدوب
پدرى لساننندن خبرويردى
وينه محدثين بيورديلر كه
امامين حضرتلرى خاتمى
صول اللرينه طاقدقلرى
دلالت ايدركه رسول اكرم
حضرتلرينى بو كيفيتده
كورمشلر اوله ياخود ايشتمشلر
بيهقى روايت ايتديكه
رسول اكرم حضرتلرى
وابوبكر وعمر وعلى وامامين
صول اللرينه خاتم طاقنديلر
بيهقينك بوروايتى دلالت
ايدركه رسول اكرم
حضرتلرى خاتمى اكثريا
صاغ الينه بعضا صول اللرينه
طاقشلر مصنف امام ترمذى
عندنده رسول اكرم
حضرتلرى خاتمى صاغ الينه
طاقدقلرينه دلالت ايدن
روايات قوى اولديغيچون
بو بابده رسول اكرم
حضرتلرى خاتمى صاغ
الينه طاقديغنه دليل اولان
روايات بيان ايتدى اكثر
علما رسول اكرم حضرتلرى
خاتمى صاغ الينه طاقديغنه
دلالت ايدن احاديث شريفه
موجبى اوزره صاغ اله طاقمغى
ترجيح ايتديلر فقها خاتمى
صاغ اله وصول اله طاقمق
جائز اولديغنه اتفاق ايتديلر
زيرا رسول اكرمك صول

مابیننده متعارف اولان صورت اوزره خرقه کیدردیکی واصحابدن برینه کیدر مکیچون امر ایتدیکی نه خبر صحیحده وارد اولمشدر ونه خبر حسنده ونه خبر ضعیفده وارد اولمشدر بو اسلوب اصلا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مروی دکلدر هرنسنه که بوخصوصده صریحا روایت اولنه باطلدر دیمشدر. وحضرت علی حسن بصری یه خرقه کیدردی دیدکلری کذب وافترادر ائمهٔ حدیث حسنك علی رضی الله عنهدن استماع ایتدیکنی یازمامشلردر بوقنده قالدیکه خرقه کیدیره دیو بیوردی والحاصل حضرت حسن بصری رحمة الله علیه علی رضی الله عنهه یتشوب خرقه کیدیکی یاخود بالذات اندن حدیث اشتدیکی ثابت دکلدر علماء حدیثدن دمیاطی وذهبی وعلای ومغلطای وعراقی وانباسی وحلبی رحمهم الله تعالی جمله سی ابن حجر کبی سویلمشلردر مع هذا علمادن بر جماعت اهل تصوفه تشبه ایچون خرقه کیدیلر وکیدردیلر همان سوز بونده درکه حضرت علی کرم الله وجهه حسن بصری یه خرقه کیدردی دیدکلری ثابت دکلدر . اما کیل بن زیادکه بلا خلاف حضرت علی ایله مصاحبت ایتمشدر اکامتصل صحبتله برقوم خرقه کیدکلری وارد اولمشدر حاصلی خرقه پوشلرك بوبابده سلسله لری کیل بن زیاده منتهی اولور رحمة الله علیه. وبعض طرق اخبارده اویس القرانی رحمة الله علیه حضرتلرینه متصل اولور دیو وارد اولمشدر اویس عمر بن خطاب وعلی بن ابی طالب رضی الله عنهما ایله جمع اولمشلردر بومقرردر بو صحبتده کیمسه نك طعنی یوقدر ومشایخ کباردن چوق کیمسه مجرد صحبتله اکتفا ایدوب خرقه یه ملتفت اولمامشلردر شاذلی کبی وشیخ ابی اسحق ابراهیم بتولی کبی . اما شیخ یوسف عجمی رحمة الله علیه مریده هم تلقین ذکر ایلر ایدی هم عهد آلور ایدی هم خرقه کیدیروب اوچنی جمع ایدر ایدی بوخصوصده کندینك ریحان القلوب آدلو بررساله سی واردر شیخ قطب الدین قسطلانینك دخی ارتقاء الرتبه فی اللباس والصحبة آدلو بررساله سی واردر هدانا الله الی سواء السبیل

فصل ثالث

حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك غداسی ولباسی وسائر امور ضروریه سی بیاننده در وبوفصلده درت نوع واردر.

نوع اول

فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك اکل وشربی خصوصنده معیشتنی بیان ایلر. شویله معلوم اوله که بوخصوص چوق علمه محتاج اولور بر اصل کبیردر زیرا مصالح دینیه ودنیویه یی جامعدر واثری قلبه وقالبه متعلقدر واجرای سنت الله اولمکه بدنك قوامی آنکله درودنیا وآخرتك عمارتی بونکله درا کرغدا اولمیه ایدی هیچ بونلر میسر اولماز ایدی یالکز قالب حیوانات طبیعتی اوزره در آنکله دنیا عمارتنه استعانت اولنور وروح وقلب ملائکه طبیعتی اوزره در بونلر ایله آخرت عمارتنه استعانت اولنور واجتماعلری ایله ایکی جهان عمارتنه صالح اولورلر. امام غزالی رحمة الله علیه ایدر

الینه طاقدقلری دخی روایت اولندیغیچون اما افضل اولان صاغ اله طاقمقدر دیدیلر

الحدیث السابع

(حدثنا عبدالله بن عبد الرحمن اخبرنا محمد بن عیسی هو ابن الطباع حدثنا عباد بن العوام عن سعید ابن ابی عروبة عن قتادة عن انس بن مالك) مصنف بیورر بوحدیث شریفی انسدن درت واسطه ایله عبدالله خبر ویردی (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کان یتختم فی یمینه) انس بن مالك بیورر تحقیق رسول اکرم حضرتلری خاتمی صاغ الینه طاقر ایدی

الحدیث الثامن

(حدثنا محمد بن عبید المحاربی حدثنا عبدالعزیز ابن ابی حازم عن موسی بن عقبة عن نافع عن ابن عمر) مصنف بیورر بو حدیث شریفی حضرت ابن عمردن اوچ واسطه ایله محمد بن عبید خبر ویردی (قال) ابن عمر بیوردی (اتخذ رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم خاتما من ذهب) رسول اکرم حضرتلری التوندن برخاتم اتخاذ ایلدی (فکان یلبسه

حق تعالی حضرتلرینك لقاسنه وصول عمله وعمل ایله اولور بونلردن غیری طریق یوقدر وبونلردخی بدنك سلامتیله اولور وبدنك سلامتی اکل وشرب ایله اولور طعام وشرابدن حاجت مقداری تناول اولنمینجه بدن سالم اولماز بوندندرکه بعض سلف صالحین اکل دیندندر وآنك ایچوندرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری بومعنایه تنبیه ایدوب ﴿ کلوا من الطیبات واعملوا صالحا ﴾ دیو بیورمشدر دیدی حاصلی اکل وشربدن غرض اعمال صالحه‌یه قوت تحصیل اولنجه انسان اولان کیمسه‌یه لایق دکلدرکه مجرد تلذذ مراد ایدینوب حیوانات کبی اکل وشربه حریص اوله بلکه انسانیته مناسب اولان اولدرکه مقدار حاجت نه ایسه آنکله اکتفا ایده. ومعلوم اوله که شبع مرتبه‌سی یعنی تمام طویمق بدعتدر قرن اولدنصکره ظهور ایتمشدر . ائمهٔ حدیثدن امام نسائی وابن ماجه روایت ایتمشلردر وحاکم تصحیح ایتمشدرکه مقدام بن معدی کرب رضی الله عنهما فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلرندن روایت ایلمشدرکه (ماملأ ابن آدم وعاء شرا من بطنه حسب الآدمی لقیمات یقمن صلبه فان غلبت الآدمی نفسه فثلث للطعام وثلث للشراب وثلث للنفس) دیو بیورمشلر حاصل معنی بودرکه انسان کندی قارنندن یراماز برقاب طولدرمامشدر آدم اوغلانلنه برقاچ لقمه جقلرکه بلنی طوغرلده یعنی قوام بدنه باعث اولان کفایت ایلر اکر نفسی انسانه غالب اولور ایسه یعنی کندویی یکه میوب حرص واشتها آرتق اولورسه اوچ بخشك بربخشی طعام ایچون بربخشی شراب ایچون بربخشی نفس ایچون اولمق کرك دیمك اولور. وبالجمله بو حدیث شریفدن مراد تمام قارنی طیورنجه طعام یمه‌یه دیمك ایدیکی ظاهردر. امام قرطبی رحمة الله علیه اکر بقراط حکیم بو تقسیمی ایشتمش اوله ایدی بو حکمتدن تعجب ایلر ایدی دیمشدر واوچ نسنه‌یی تخصیص بالذکر بیوردیغنك اصلی بودرکه حیوانك اسباب حیاتی انلردر وانلردن غیری نسنه قارننه کیرمز دیمشلردر ودخی آز یمك خصوصنده وارد اولان حدیث صحیحدرکه (المؤمن یأکل فی معا واحد والکافر یأکل فی سبعة امعاء) بیورلمشدر. محصل معنی مؤمنك شانندن اولان بودرکه آز یمه برباغرساغی طولنجه اکل ایتدیکیله اکتفا ایلیه وکافرك شانندن اولان بودرکه چوق یمه یدی باغرساغی طولمینجه طویمه زیرا مؤمن بونی بیلورکه اکل وشروب حق تعالی طاعتنه قوام بدن حاصل اولمق ایچوندر بومرتبه‌دن زیاده‌سنك حسابندن دخی خوف ایلر آنك ایچون مقدار حاجتله اکتفا ایلر وکافر بوملاحظه‌لری ایتمز همان صغرکبی قارنی طوبطلو اولنجه یر دیمکدر. حدیث شریفده واقع اولان عددلر مراددکلدر همان معنی مؤمن اولانك شانندندرکه آز طعامله قناعت ایده وکافرك شانندندرکه تاامتلا اولنجه‌یه قدر یمه دیمکدر. واهل تشریح قتنده انسانك باغرساغی یدی عددردر. بریسی معده‌در. آندنصکره معده‌یه متصل اوچ اینجه باغرساق واردرکه. بریسنه بواب دیرلر بریسنه دخی صائم دیرلر. وبرینه دخی رقیق دیرلر وبونلردن صکره اوچ یوغون باغرساق دخی واردرکه برینه

فی یمینه) اول آلتون خاتمی صاغ الینه رسول اکرم طاقدی (فاتخذ الناس خواتیم من ذهب) پس اصحاب کرام التوندن خاتم اتخاذ ایتدیلر رسول اکرمه متابعت ایچون اول وقتده التوندن خاتم رجاله حرام دکل ایدی صکره وحی نازل اولدی رجاله التوندن خاتم حرام اولدی (فطرحه رسول صلی الله تعالی علیه وسلم) پس وحی نازل اولدیغی کبی رسول اکرم حضرتلری اول آلتون خاتمی پرماغندن چقاردی (وقال) دخی سعادتله بیوردیکه (لاالبسه ابدا) بن بوالتون خاتمی ابدا طاقم (فطرح الناس خواتیمهم) پس اصحاب کرام رسول اکرمك التون خاتمی پرمغندن چقاروب ابدی طاقم بیوردیغنی ایشتدکلری کبی پرمقلرندن التون خاتملری چقاردیلر معلوم اوله که التون خاتم ارکك کوچك چوجقلره دخی حرامدر امانسایه حلالدر امام اعظمدن روایت ایتدیلرکه خاتمده اعتبار حلقه‌یه‌در خاتم اوزرینه التوندن مسمار واوزرینه

اعور. وبرینه‌قولون. وبرینه‌مستقیم دیرلرکه بونك نهایتی مخرج فضلاتدر وبو حدیث شریفدن هرمؤمن وکافر حقنده اطراد اولمق لازم دکلدر آز اولورکه بر مؤمن بولنورچوق یمك یر یاعادت حسبیله یابرعارض سبیله بویله‌اولور وبرکافربولنورکه آز یمك یر یامزاجنی صاقندیغی ایچون یاخود رهبانلر اسلوبی اوزره ریاضت ایتدیکی ایچون همان مقصود بیان اولنان اوزره‌در مؤمن قناعته مائل اولور وکافر حریص اولور دیمکدر دیدیلر امابعضیلر ایتدیلر بوندن مراد مؤمن یمکه وایچمکه باشلادیغی زمانده «بسم الله» دیوب ابتدا ایلر آنك ایچون شیطان شریك اولمایوب آز طعام کفایت ایلر وکافر بویله دکلدر دیمك اولور دیدیلر وبعضیلر. دخی حدیث شریفده واقع اولان مؤمندن مراد شول مؤمندرکه ایمانی کامل اوله‌زیرا حسن اسلام وکمال ایمان اوزره اولان مؤمنك فکری کندی موتنه وآخرتنه مشغول اولور شدت خوفندن وکثرت فکرندن تمام اشتهاسله یمز نتکیم ابی‌امامه رضی‌الله عنه حدیثنده وارد اولمشدرکه (من کثر تفکره قل مطعمه ومن قل تفکره کثر مطعمه وقسی قلبه) بیورلمشدر. معناسی برکشینك که تفکری چوق اوله یمه‌سی آز اولور وبرکشینك که تفکری آز اوله یمه‌سی چوق اولور وقلبی قساوتلو اولور دیمکدر بیور مشلردرکه حکمت کیرمز شول قورساغه‌که طعامله طولمش اوله برکشینك که طعامی آز اوله شربی دخی آز اولور وشربی آز اولان کیمسه‌نك اویقوسی آزاولور واویقوسی آز اولانك برکت عمری ظاهر اولور بوتقدیر اوزره چوق یمك چوق اویومغی اقتضا ایدروچوق اویویان کیمسه‌نك برکت عمری ضایع اولوربرکیمسه‌که طویمق مرتبه‌سندن بروسیله اکتفا ایلیه آنك بدنی غداسی خوب قبول ایدر ونفسنك وقلبنك حاللری صالح اولور وامتلا اولنجه اکل ایده‌نك حالی بونك خلافی اوزره اولور. امام طبرانی روایتنده ابن‌عباس رضی‌الله عنهما رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتمشدرکه (ان اهل الشبع فی الدنیاهم اهل الجوع غدا فی الآخرة) دیوبیورمشدر یعنی تحقیقا دنیاده طوقلق اهلی اولنلردر یارین قیامت کوننده آجلق اهلی اوله‌جق انلردر دیمك اولور. وسلمان وابی جحیفه رضی‌الله عنهما روایتلرنده (ان اکثر الناس شبعا فی الدنیا اطولهم جوعا فی الآخرة) بیورلمشدر. یعنی تحقیقا آدم اوغلنلرینك دنیاده طوقلغی چوق اولنلرك آخرتده آجلغی اوزون اوله‌جقلردر دیمك اولور وحضرت عائشه رضی‌الله عنها بیورمشدرکه (لم یمتلئ جوف النبی صلی‌الله تعالی علیه وسلم شبعا قط وانه کان فی اهله لایسألهم طعاما ولایشتهیه ان اطعموه اکل وما اطعموه قبل وماسقوه شرب) یعنی فخر کائنات حضرتلرینك اصلا طوقلق جهتندن درونی طولمامشدر واهلی اراسنده حالی بوایدیکه انلردن طعام استمزلردی وطعام آرزو ایتمزدی یعنی طعام کتورك یه‌لم یاخود کوکلمز فلان طعامی ایستر آنی کتورك دیمك واقع اولمازدی اکر طعام کتوررلرایسه اکل ایدردی. وهرنه‌طعام ویرسه‌لر وهرنه‌شربت ویرسه‌لر رد ایتمزدی قبول ایدردی دیمك اولور وذکر اولنان شبع یعنی طوقلق شول

نقش ایتمك جائزدر دیدی محاربه‌ده التونلی شمشیر وسپر وقوشق جائزدر جنکدن فارغ اولدقده اشیاء مذکوره یی چقارمق لازمدر معلوم اوله که بر کمسه‌نك بورنی دوشسه التوندن بورون اتخاذ ایتمك جائزدر کذلك دندان وپرمقلرك اوجی دوشسه التوندن اتخاذ ایتمك جائزدر کوشدن دخی اتخاذ ایتمك جائزدر لکن تماما پرمغی یاخود الی دوشسه التوندن وکوشدن اتخاذ ایتمك جائز دکلدر اما مصحف شریفی التون ایله تزیین ایتمکده درت وجه واردر اصح وجوه اکثر علماء عندندن اکر مصحف امرأه‌نك ایسه جائزدر رجلك ایسه جائز دکلدر وجه ثانی مطلقا حرام اولمقدر وجه ثالث مطلقا حلال اولمقدر وجه رابع نفس مصحفی التون وکوش ایله تزیین حلالدر ومنفصل اولان غلافی تزیین حرامدر دیدیلر اما بو دردنجی وجه زیاده ضعیفدر وسائر کتبی التون وکوش ایله تزیین مطلقا حرامدر دیدیدیلر اما کعبهٔ مکرمه‌یی وسائر مساجدی التون

شبعدرکه معده‌یه طوقلق وثقلت‌ویروب عبادته مانع اوله‌اویقو وکسل کتوره‌مکروه اولان بودر حتی بونك کراهتی حرام مرتبه‌سنه منتهی اولور اقتضا ایتدیکی فساده کوره دیمشلردر مثلا نمازك ترکنه باعث‌اولسه‌حرامغی اکا کوره اولوریوقسه مراد بودکلدرکه‌معتاداوزره فی‌الجمله‌طویمق مکروه‌اوله‌بلکه بومرتبه واجبدر جان‌کتورن بونسز اوله‌ماز هربارکه پیغمبریمز علیه‌الصلاةوالسلام حضرتلری طویینجه یمزدی دیسه‌لر مقدار کفایه‌دن فضله یمز ایدی دیمکدر وطویینجه‌یه قدر یدی دیدکلری زمانده مقدار کفایه یدی دیمکدر نتکیم صحیح مسلمده برحدیث وارد اولمشدرکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ابو بکر وعمر رضی‌الله عنهما ایله آجلقدن‌چیقدیلر برانصارینك اوینه واردیلر اولدخی برقیون‌بوغازلدی وقتاکیم طویدیلر دیو تعبیر اولنمشدر مراد مقدار کفایه اکل ایتدیلر دیمکدر . امام نووی رحمةالله علیه بوحدیث شریفده شبع جائز ایدیکنه دلالت واردر . وکراهتی خصوصنده وارد اولان مداومتنه‌محمولدر دیمشدر . وشیخین روایتلرنده ابو هریره رضی‌الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه آل محمد صلی‌الله علیه وسلم اوچکون بری بری آردنجه طعامدن طویمامشلردر تا رسول‌الله حضرتلری قبض اولنجه دیمشدر . وامام ترمذی ابن عباس رضی‌الله عنهما حضرتلرندن روایت ایلمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بری بری آردنجه اوچ کیجه کچردیکه اهلی اقشام یمکی بولمیوب آچ یاترلردی واتمکلری آرپه اتمکندن غیری دکلدی دیو بیورمشدر . ابن سعد رحمةالله علیه عمران بن زید مدنیدن روایت ایتمشدرکه ایتدی برکون بابام زید ایله حضرت عایشه‌نك اوینه واردق حضرت عایشه رضی‌الله عنها رسوالله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حقنده (خرج من‌الدنیا ولم یملأ بطنه فی یوم من طعامین کان اذا شبع من‌التمر لم یشبع من‌الشعیر واذا شبع من‌الشعیر لم یشبع من‌التمر) دیو بیوردی . یعنی دنیادن شول حالله چیقدی کتدی‌که برکون ایکی طعامدن مبارك قارنی طیورمدی خرمادن طویدیغی زمانده آرپه‌دن طویمزدی آرپه‌دن طویدیغی زمانده خرمادن طویمزدی دیمك اولور . ودمیاطی رحمةالله علیه نقلنده ینه حضرت عایشه رضی‌الله عنها حضرتلری بیورمشدرکه فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دنیا متاعلرندن اوچ نسنه‌یی بکنوردی. بریسی طیب‌یعنی کوزل رایحه‌لی نسنه‌لر. وبریسی نسا یعنی خاتونلر. وبریسی طعام ایکیسنه یتشدی برینه یتشمدی نسا ایله طیبی بولدی طعامی بولمدی دیمشدر . وبوندن مراد بو دکلدرکه حریص اوله دخی بولامیه بلکه مقصود بودرکه ایللرکبی طعامله تنعمه حریص دکلدی برمقدار جزئی قوتله قناعت‌ایلردی دیمکدر . وامام ترمذی‌شمائلنده‌نعمان بن بشیردن روایت ایلمشدرکه والله بن سزك پیغمبریکزی شول حالده کوردمکه مبارك قارنی طیوره‌جق دقل بولامزدی دیمشدر . ودقل دیدکلری برنوع آلچق‌خرمادر . والحاصل بومقوله

و کموش ایله تزیین ایتمك والتوندن وکموشدن‌قندیللر آصمقده ایکی وجه واردر دیدیلراصحی حرامدروجه ثانی جوازدر دیدیلر وکعبهٔ مکرمه‌یی دیبا ایله سترك جوازی‌و جه ثانیدن مأخوذدر دیدیلر لکن‌فقیر دیرمکه مکهٔ مکرمه شرفه الله‌تعالی‌قدرانقدار عندالله قدری یوجه اولدیغی حضرت فخر عالم صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم اول جانبه سجده‌بیوردیغندن‌معلومدر وسائر مساجد حقنده «المساجدبیوت‌الله» شرفی کافیدر لکن فی‌زماننا عوام تعظیمده قصور ایتملری ملاحظه‌سیله عوام ناسی بوورطه‌دن حفظ ایچون بیت شریفی وحجرهٔ معظمهٔ حضرت فخر عالمی تزیین لازم کورینور والله اعلم بالصواب

﴿ باب ماجاء فی‌صفة‌سیف رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم ﴾

بو باب رسول اکرم حضرتلرینك سیف شریفنك‌وصفی حقنده‌وارد اولان احادیث شریفه بیاننده اولیجیدر

﴿ الحدیث الاول ﴾

اخبار چوق وارد اولمشدر . وعايشهٔ صديقه رضى الله تعالى عنها حضرتلرى بيورمشدركه بز آل محمد شويله ايدك كه بر آى اكلنوردك اود ياقزدق صو ايله خرمادن غيرى نسنه يوق ايدى ديمشدر . وامام بخارى نقلنده بويله دركه حضرت عايشه رضى الله عنها همشيره‌سى اوغلى عروه ايتدى يا ابن اختى بز هلال كورردك آندن صكره ينه هلال كورردك آندن صكره ينه هلال كورردك ايكى آيده اوچ هلال كورردك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اولرنده اود ياغز ايدى عروه ايتدى يا خاله يا نه ايله چكنوردكز عايشه رضى الله عنها حضرتلرى خرما ايله صو ايله چكنوردك اما بوقدر وار ايديكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك انصار قومندن قوكشيلرى وار ايدى آنلر طوارلرينك سودندن كوندرلردى پيغمبر يمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى آنى بزه ايچيردى ديو بيوردى . وعتبة بن غزواندن مرويدركه ايتدى بز رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله يدى كشى ايدك سمر ديدكلرى اغاجك يپراغندن غيرى طعامز يوق ايدى حتى آغز يمزك ايكى جانبى ياره اولمشيدى ديدى . امام مسلم وبيهقى رحمة الله عليهما روايتلرنده وارد اولمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى وفات ايدوب كتدى عمرنده بر كونده ايكى كره اتمكله زيت ياغندن طويمق واقع اولمدى ديمشلردر . امام بخارى نقلنده انس بن مالك رضى الله عنهدن مرويدركه ايتدى بن بيلزمكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حق تعالى حضرتلرينه اولاشنجه الهنمش اوندن يومشق كرده كورمش اوله ياخود سميط قيون كورمش اوله‌ديدى. وسميط اكا ديرلركه غايت كنج قيونى وقوزى‌يى بوغازلدقدن صكره اسى صو ايله هاشليوب تويلرينى كيده‌ررلر دخى دريسيله پريان ايدرلر طائفهٔ عربده معتبر طعامدر. واهل بيت رسولده الك يوق ايدى اون الهمك بيلزلر ايدى . امام بخارى روايتنده وارد اولمشدركه ابى حازم سهله سؤال ايدوب سز پيغمبر عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك زماننده الهنمش اون كورديكزمى ديدى سهل دخى والله كورمدك ديدى يا آرپه اوتى الهرميديكز ديدى يوق الهمزدك اما اوفلردك ديدى . يعنى اوزرينه كلن قابنى وكپكنى اوفلمك واقع اولوردى الهمك اولمزدى ديدى . ينه بر روايتده بويله دركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك زماننده سزك الهككز وارمى ايدى ديو سؤال ايتدى سهل رضى الله عنه حضرتلرى ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نبوتله مبعوث اولاليدن تا قبض اولنجه الهك كورمدى ديدى . ابن حجر رحمة الله عليه ايدر سهلك بو جوابندن بن شويله ظن ايدرمكه نبوتدن مقدم كورديكندن احتراز اوله زيرا فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى قبل النبوه تجارت طريقيله شام ديارنه سفر ايدردى واول ديار روم طائفه‌سنك النده ايدى انلرده بومقوله اسباب تنعم چوق اولور شبهه يوقدركه اولزمانده انلرك اولرنده كورمك واقع اولمشدر .

(بخارى)

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا وهب ابن جرير اخبرنا ابى عن قتادة عن انس) مصنف بيورر بو حديث شريفى حضرت انس دن اوچ واسطه ايله محمد بن بشار خبر ويردى (قال) انس بيوردى (كانت قبيعة سيف رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم من فضة) رسول اكرمك قلجنك بالچغى كوشدن ايدى قبيعة تركيده بالجق ديمكدر معلوم اوله كه قلجى وسائر الات حربى كوش ايله تزيين ايتمك جائز اولديغنه بو حديثده دلالت واردر ديديلر اما التون ايله تزيين مباح دكلدر حنفى ديديكه قوشق دخى بو قبيلدندر اما كم وسرجك تحليه‌سنده اختلاف ايتديلر بعضيلر مباح ديديلر و بعضيلر زينت دابه‌در ديو حرامدر ديديلر كذلك خنجرى وقلمدانى فضهٔ قليله ايله تزيينده اختلاف ايتديلر ميرك شاه بيورركه رسول اكرم حضرتلرينك سيفنك فقط بالچغى كوش اولديغنه بو حديث شريفى دلالت ايتدى لكن ابن سعد روايت ايتديكه رسول اكرم حضرتلرينك سيف

بخاری ومسلم رحمة الله علیهما روایتلرنده حضرت عایشه رضی الله عنها حضرتلرندن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری وفات ایتدیکی زمانده ینه جك قسمندن برمقدار آرپه دن غیری نسنه قالمدی چوق زمان بن اول آرپه دن اکل ایتدم آخر اولچدم اندنصکره دوکندی دیمشدر . وینه شیخین روایتلرنده حضرت عایشه رضی الله عنها بیورمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری وفات ایتدیکی زمانده مبارك جبه سی بریهودیده اتوز شنك آرپه یه رهن ایدی دیمشدر . امام مسلم وغیریلرك نقلنده ابوهریره رضی الله عنه روایت ایتمشدر که برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طشره چیقدی ابوبکر ایله عمر رضی الله عنهما حضرتلرینه راست کلدی سؤال ایدوب بوزمانده اولریکزدن چیقمغه نه باعث اولدی دیدی ایتدیلر یارسول الله آجلق باعث اولدی فخر عالم حضرتلری دخی یمین ایدوب بنیه سزی چیقاردن نسنه چیقاردی اورادن برانصارینك اوینه کلدیلر مکر انصاری دخی اونده دکل ایدی خاتونی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کورنجه مرحبا واهلا دیدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری فلان قنده در دیو خاتونه ارینی صوردی اولدخی طاتلو صو کتورمکه کتدی دیدی بوحالده ایکن همان انصاری دخی چیقه کلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ویولداشلرینه نظر ایدوب الله تعالی حضرتلرینه حمد ایلدی بوکون بندن اکرم قونقلو برکیمسه یوقدر دیدی اندن کتدی برصالقم خرما کتوردی اوزرنده تمر ورطب وبسر وارایدی اندن بیورك دیو تکلیف ایدوب کندی قیون بوغازلمغیچون الینه بچاق آلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کورنجه صقین صاغیلور قیون بوغازلمه دیو بیوردی اندن انصاری قیونلرندن برقیون بوغازلدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قیوندن وخرمادن یدیلر وایچدیلر وقتا کیم طویدیلر وقاندیلر حضرت ابوبکر ایله حضرت عمره ایتدی (والذی نفسی بیده لتسئلن عن هذ النعیم یوم القیامة اخرجکم من بیوتکم الجوع ثم لم ترجعوا حتی اصابکم هذا النعیم) دیو بیوردی. معناسی اول الله تعالی حقیچونکه بنم نفسم آنك یدقدرتنده در سزقیامت کونده بونعمتدن مسئول اولسکز کرکدر اولریکزدن سزی آجلق چیقاردی اندنصکره اولریکزه رجوع ایتمدیکز حتی بونعمت سزه یتشدی دیمکدر وحدیث شریفده مذکور اولان سؤالدن مراد سؤال تشریف وانعامدر مثلاای قوللرم بیلورمیسکز دنیاده فلان یرده بغایت آچقمشدیکز سزه شواصل نعمت میسر ایلدم دیو بیوره وفخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یارنلرینه بوتنبیهدن مراد شریفلری شکره قندرمق ایدی وبوروایتك بزه جلهٔ فوائدندن بری بودر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری بزه عطا قیلدیغی انواع نعم که صحابهٔ کرام بلکه سید الانام علیه الصلاة والسلام حضرتلری دنیاده کورمك واقع اولمامشیدی هربرینك شکرینه سعی ایده رز برمقدار حرما ایله برمقدار ات ایچون بویله بیوریلنجه الوان اطعمهٔ نفیسه ایچون نیجه اولمق لایق ایدیکنی

شریفلرینك جائل طاقدقلری حلقه لری کوش ایدی و سیف شریفی اینجه ایدی وینه مرویدر که سیف شریفك دیبلك دیدکلری محلی کوش ایدی والله تعالی اعلم

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا معاذ بن هشام حدثنا ابی عن قتادة عن سعید بن ابی الحسن) مصنف بیورر حسن بصری حضرتلرینك برادری اولان سعیددن اوچ واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبرویردی (قال) سعید بیوردی (کانت قبیعة سیف رسول الله صلی الله علیه وسلم من فضة) رسول اکرم حضرتلرینك سیفنك بالچنی کموشدن ایدی

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا ابوجعفر محمد بن صدران البصری اخبرنا طالب بن حجیر عن هود وهو ابن عبدالله بن سعید عن جده وهو صحابی اسمه مزبدة) بوحدیث شریفی مزبدة بن مالکدن ایکی واسطه ایله ابوجعفر خبر ویردی (قال) مزبدة بن مالك دیدی (دخل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مکة یوم الفتح) رسول

ملاحظه قیله وز . وامام مسلم رحمة الله علیه نقلنده طلحة بن نافع جابر بن عبد الله دن اشیدوب روایت ایتمشدرکه جابر رضی الله عنه ایتدی برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری الیمه یاپشوب منزلنه ایلتدی اهل بیت رسول الله حضرتلرینه برپاره اتمك کتوردیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی هیچ بر قاتق ایده‌جك نسنه یوقمی یارسول الله سرکه‌دن غیری نسنه یوقدر دیدیلر ایتدی (نعم الادام الخل) یعنی نه کوزل قاطقدر سرکه دیدی جابر رضی الله عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن بوسوزی اشیدلیدن برو سرکه سومکدن خالی اولمدم دیدی طلحه رضی الله عنه دخی جابر رضی الله عنهدن بوقصه‌یی اشیدلیدن بروسرکه‌یه محبتدن خالی اولمدم دیدی . وابن ابی الدنیا نقلنده ابن بخیر رضی الله عنه بیورمشدرکه برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه آجلق عارض اولدی اندن برطاشی آلدی مبارك قارننه قودی وبیوردیکه (الارب نفس طاعمة ناعمة فی الدنیا جایعة عاریة یوم القیامة الارب مکرم لنفسه وهولها مهین یوم القیامة الارب مهین لنفسه وهولها مکرم) یعنی آکاه اولك طعام ونعمتدن بهره مند چوق نفس واردرکه اول قیامت کونده آج وچپلاقدر وآکاه اولك نفسه اکرام ایدیجی چوق کیمسه واردرکه اول اکا اهانت ایدیجیدر وآکاه اولك چوق نفسنه اهانت ایدیجی واردرکه اول اکا اکرام ایدیجیدر دیمك اولور والحاصل نیجه کیمسه‌لر واردر عیش وعشرت دنیایه شویله مشغوللردرکه العیاذ بالله آخرت جانبی خاطرلرینه کلمز اولمشدر اومقوله غافللر نعیم اخرویه‌دن بی نصیب اوله‌جقدر ونیجه‌لر واردر نفسلرینه کبر وعجبله اکرام ایده‌رز صانورلر اما خبرلری یوقدر که کندولرینه اهانت ایدرلر ونیجه‌لر واردرکه نفسلرینی دنیاده خور وذلیل طوتارلر بیلمیان انلری نفسه اهانت صانورلر اما خبرلری یوقکه اول عین اعزاز واکرامدر جمله نك نتیجه‌سی آخرتده ظهور ایتسه کرکدر . ابو حاتم بن حبان رحمة الله علیه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك قارننه حجر باغلدیغی حینده وارد اولان احادیثی انکار ایتمشدر وانلرك اصلی یوقدر باطل حدیثلردر دیمشدر وحدیث وصالله تمسك ایدوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (لست کاحدکم انی اطعم واسقی) دیو بیورمشدر دیدی . بوقصه‌نك اصلی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صائم اولوردی اخشام صومن بوزمیوب ینه ایرتسی دخی صائم اولوردی بوکا صوم وصال دیرلر صحابهٔ کرامدن بعضیلر دخی بویله ایدنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نهی بیوردی بن سزك بریکز کبی دکیلم بن اطعام واسقا اولنورم . یعنی حق جل وعلا جانبندن بکا بیه‌جك وایچه‌جك ویریلور سز بنم کبی دکلسکز صائم اولدیغکز کون اخشام اولدقده افطار ایدك دیو بیوردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری الله تعالی حضرتلری جانبندن تنعم اوزره اولنجه آجلقدن

اکرم حضرتلری مکه‌نك فتحی کونی مکه‌یه داخل اولدی (وعلی سیفه ذهب وفضة) رسول اکرم حضرتلرینك سیفنك اوزرینه التون وکموش اولدیغی حالده یعنی رسول اکرمك قلجنده اولان کموش اوزرنده آلتون یالدز اورلمش ایدی دیمکدر (قال طالب) بوحدیث شریفك راویسی اولان طالب دیدی (فسألته عن الفضة) بن شیخم اولان هوددن سؤال ایتدمکه اوزرینه التون یالدز اولان کموش رسول اکرم حضرتلرینك سیفنك نه طرفنده ایدی (فقال) شیخم هود بکا جواب ویروب دیدیکه (کانت قبیعة السیف فضة) قلجك بالچغی کموش ایدی یعنی راوی دیمك استرکه رسول اکرم حضرتلرینك فتح مکه کونی سیف شریفنده اولان التون یالدزلی کموش قلجك بالچغنده ایدی

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا محمد بن شجاع البغدادی اخبرنا ابو عبیدة الحداد عن عثمان بن سعد عن ابن سیرین قال) ابن سیرین دیدی (صغت سیفی علی سیف سمرة) بن سیفمی

مبارك قارننه طاش باغلمق نيجه اولور بلكه اول روايت اولنان حديثلرده ذكر اولنان حجر دكلدر حجزدر زاء معجمه ايله آنى بيليان حجر صانغشدر وزائله حجز ديو ازارك اوجلرينه ديرلر ديدى اما ابو حاتك بوسوزلرينى بكنميوب معناى مذكورده وارد اولان احاديث شريفه‌ده صواب بودركه صحيحلردر وفخر عالم حضرتلرينك طاش باغلنديغى ثواب اختيار ايتديكيچون اولمق واردر ديديلر بعض علما عندنده دخى جائزدركه بعض عرب واهل مدينه قتنده عادت اوله آجقدقلرى زمانده قارنلرينه طاش باغليه‌لر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى اصحابنه بيلدرمك مراد ايدينه كه كندى دخى انلرك ايتديكنى ايتمك جائز اوله تواضع اظهار ايليه ديمشلردر اما بعض مشايخ رحمهم الله تعالى بو خصوصده بيورمشلردركه طاش باغلنديغى آجلق ايچون دكل ايدى بلكه مبارك جسمى كمال لطافت اوزره اولوب روحانيتى جانبى غالب اولديغيچون ايدى اكر طاش باغلنمسه روى زمينده قرار ايده ميوب عالم علوى‌يه ميل ايدردى ديمشلردر وحقيقتنى الله تعالى بيلور جائزدركه بزم عقلمزدن مخفى بعض سرى دخى اوله فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك ذكر اولنان اوزره آجلقلر چكديكنده بعض علما شبهه ايدوب ديمشلردركه رسول اكرم ونبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن لازم كلورديكه بويله آجلق چكه حديث شريفده خود وارد اولمشدركه اوينه بر بيللق لازم اولان قوت نه ايسه آلوردى وبودخى ثابت اولمشدركه بركره مال غنايمدن بيك دوه‌يى اصحابندن درت كشى يه قسمت ايتمشدر وبودخى ثابت اولمشدركه براعرابى‌يه بركره بيك قيون ويرلمك بيورمشدر ويرمشلردر مع هذا اصحابندن ابوبكر وعمر وعثمان وطلحه وغيريلر رضوان الله تعالى عليهم اجمعين مالدار كشيلر ايدى يولنه مالرينى دكل جان وباشلرينى فدا ايدرلردى اندن هيچ نسنه‌مى دريغ ايدرلردى ابوبكر وعمر وعثمان رضى الله عنهم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اشارتيله صدقه‌يه وجهاده نه مالر خرج ايتدكلرى خود معلومدر ابوبكر رضى الله عنه جميع مالن الله يولنه صدقه ايتمشدر وعمر رضى الله عنه نصف مالن صدقه ايتمشدر وعثمان رضى الله عنه تبوك غزاسنده بيك دوه ويرمشدر پس بوقدر منعم صحابه‌نك ايچنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نيچون ضرورت چكردى ديديلر * امام طبرى رحمه الله عليه بو شبهه‌نك جوابنده بيورمشلردركه ذكر اولنان حالتلر هرزمانده واقع اولمازدى كاه ضرورت چكرلردى كاه وسعته واصل اولورلردى بولمدقلرندن دكل ايدى كاه اولوردى آجلغى اختيار ايدرلردى وكاه شبع وكثرت اكل كراهتندن ايدرلردى ديمشدر بوجواب كوزل جوابدر اما بولمدقلرندن دكل ايدى ديمك مقدمه‌سنى منع ايدوب بيورمشلردركه بلكه كاهى بولميوب مضايقه چكمك واقع اولوردى زيرا سابقا ذكر اولنان احاديث شريفه‌دن صريحا بويله ايديكى فهم اولنور ابن حبان روايتنده

سمره‌نك سيفى مثالنده او لمقاغكى قلجى يه امر ايدوب ياپدردم سبب بو ايديكه (و زعم سمرة انه صيغ سيفه على سيف رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم) سمره ديدى بن سيفمنى رسول اكرم حضرتلرينك سيفى مثالنده ياپدردم ابن سيرين سيفنى سمره‌نك سيفى كبى ياپدر ديغنى رسول اكرمك سيفنه مشابه اولديغنى بيان ايتدكدنصكره رسول اكرمك سيفنك تعريفنه شروع ايدوب ديركه (وكان حنفيا) رسول اكرمك سيف بنى حنيف قبيله‌سنده ياپلان سيف اسلوبنده ايدى قبيلهٔ معهوده‌ده غايت مستحسن سيف ياپرلر ايدى حتى بعضيلر ديديلركه رسول اكرم حضرتلرينه بو سيف بنى حنيفه قبيله‌سندن كلمش ايدى (حدثنا عقبة بن مكرم البصرى قال حدثنا محمد بن بكير عن عثمان بن سعد بهذا الاسناد نحوه) مصنف امام ترمذى رضى الله عنه حضرتلرى ابن سيرين حديثنى نقل ايتدكدنصكره بيوررلركه عقبه‌دن دخى شومذكور اولان سندايله ابن سيرينده ن روايت

حضرت عایشه رضی الله عنها حضرتلرندن مرویدرکه بزطوینجه خرمایر ایدیکمزی سزه سویلیان یلان سویلر اما قریظه فتح اولندقدنصکره برمقدار خرمادن ویاغلو طوزلو نسنه‌دن بولدق دیمشدر بونقلدن ظاهردرکه قریظه فتحنه کلنجه مضایقه چکرلر ایمش فی الحقیقه سوز بودرکه کاهی وسعت تامه حاصل اولوردی اکر تحفه وهدایادن واکر غنایمدن نیجه یوك مالر کتوررلردی اما یانلرنده دنیانك قدری اولمامغین بذل ایدرلردی شویله‌که برحبه قالمازدی ونیجه کون اولوردی حکمة الله مقتضاسنجه نسنه کلمزدی مضایقه چکیلیوردی . ابن حجر رحمة الله علیه دخی ایدر حق بودرکه اهل اسلامك اکثری قبل الهجرة مکه شهرنده ایکن مضایقه‌اوزره ایدیلر مدینه‌یه هجرت ایتدکلرندنصکره دخی اکثری بویله ایدی اندن انصار طائفه‌سی بونلره منایح ومنازل ویروب کوزتدیلر یعنی اولر ومسکنلر ویردیلر وصاغلور طوارلرندن بعض طوارویردیلرکه سودلریله کچنه‌لر اماطوارلرینه صاحبلرینك اوله صکره دنکه نضیر فتح اولندی ودخی غیری یرلر فتح اولندقده بونلره برمقدار غنا حاصل اولدی اول منایحی صاحبلرینه کوندردیلر . امام ترمذی رحمه‌الله علیه نقلنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن بر حدیث شریف روایت اولنمشدرکه حاصل معنی هیچ برکیمسه قورقو چکمزایکن بن‌الله یولنده قورقو چکدم وهیچ برکیمسه اذا اولنمزایکن بن‌الله یولنده اذ اولندم والله بنم اوزریمه اوتوز کیجه کلمشدرکه برکشی بیه‌جك طعام نه‌بنم وارایدی نه‌بلالك وار ایدی الا برمقدار نسنه‌که بلالك قولتوغی آنی مستور ایده‌دیمکدر فهم اولنورکه آشکاره طعام کتورمکه قادر اولمیوب قولتوغنده کزلیه‌جك قدر اتمك یاخرما یابرغیری نسنه کتوره یاخود مراد قلتندن کنایه اوله‌الیمزه کیرن قتی جزئی نسنه ایدی دیمك اوله وبومضایقه شول قریش طائفه‌سنك طغیانی زمانلرنده اولمق واردرکه انواع اذا وجفایه بل باغلمشلر ایدی وبودخی مقرردرکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندی حسن اختیاریله بوحاللری قبول ایدردی انجمز ایدی . امام ترمذی رحمة‌الله علیه نقلنده ابوامامه‌دن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیورمشدر (عرض علی ربی لیجعل لی بطحاء مکة ذهبا قلت لا یارب ولکن اشبع یوما واجوع یوما فاذا جعت تضرعت الیك وذکرتك واذا شبعت شکرتك وحمدتك) یعنی ربم بکا عرض ایلدیکه بطحاء مکه‌یی بنم ایچون آلتون ایلیه یعنی مکه‌نك دره‌سنی بکا آلتون ایله طولدیری ویره‌بن قبول ایتمدم یوق یارب برکون طوق اولایم برکون آچ اولایم بوتقدیرجه آج اولدیغم زمانده سکا تضرع ایده‌یم وسنی ذکر ایده‌یم وطوق اولدیغم زمانده سکا شکر ایده‌یم وحمد ایلیه‌یم دیدم دیمکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بوتفصیلنه حق سبحانه وتعالی حضرتلری اعلمدر نه‌دیه‌جکن سویلمدن بیلوردی لکن مراد شریفی خطاب الله ایله لذتلنمك اولدیغیچون تفصیل بیوردی . امام طبرانی رحمة الله علیه روایتنده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه برکون فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلری جبرائیل علیه السلام ایله صفا

اولندی امام قسطلانی مواهب لدنیه‌سنده بیوردیکه رسول اکرم حضرتلرینك طقوزعدد سیفلری وار ایدی اولکی سیفنك اسمی مابور در رسول اکرمك اول مالك اولدقلری سیف بودر هجرتده مدینه‌یه معا کتوردیلر ایکنجی سیفنك اسمی عضیبدر رسول اکرم حضرتلری بدر غزاسنه توجه بیوردقده سعد بن عباده هدیه ایلمش ایدی او چنجی سیفنك اسمی ذوالفقاردر رسول اکرم ذوالفقار نام سیفه بدر غزاسنده مالك اولدیلر هیچ بوغزاده یانلرندن ایرمرلر ایدی دردنجی سیفنك اسمی قلعیدر قلع دیدکلری موضعده مالك اولدیلر بشنجی سیفنك اسمی حتفدر موت معناسنه‌در التنجی سیفنك اسمی مخذمدر قاطع معناسنه‌در یدنجی سیفنك اسمی رسوبدر اسفله کیدیجی معناسنه‌در سکزنجی سیفنك اسمی بتاردر طقوزنجی سیفنك اسمی قضیبدر قاطع معناسنه بعضیلر قضیب نام سیفه رسول اکرم پدربزرکواری حضرت عبدالله بن عبد

اوزرنده ایدیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم جبرائیل علیه السلامه ایتدی (والذی بعثك بالحق ما امسی لآل محمد سفة من دقیق ولا کف من سویق) معناسی اول الله حقیچونکه سنی حقله کوندرمشدر آل محمدك اونده بر آوج اون وبر آوج سویق کیجه لمدی دیمکدر اندن ابن عباس رضی الله عنهما ایدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بوسوزی سویلدیکی کبی کوکدن برعظیم صوت اشتدیکه اول صوت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قورقو ویردی جبرائیل علیه السلامه ایتدی حق تعالی حضرتلری قیامت قوپمغی امر ایتدیمی یوقسه دیدی جبرائیل علیه السلام ایتدی یوق یا محمد ولکن اسرافیله امر ایلدی اول سکانزول ایتدی کلامکی اشتدیکی زمانده دیدی اندن اسرافیل علیه السلام کلدی ایتدی تحقیقا حق تعالی حضرتلری سنك سویلدیکك سوزی اشتدی وبنی خزائن ارضك مفتاحلریله سکا کوندردی وبیوردیکه سکا عرض ایلیه لم استر ایسك تهامه دیارینك طاغلرینی آلتون وکوش وزمرد ویاقوت ایلیوب یانکجه یورودم اکر دیلرسك نبی ملك اول دیلرسك نبی عبد اول دیدی جبرائیل علیه السلام تواضع ایله دیو اشارت ایلدی اندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوچکره (بل نبیا عبدا) دیدی عبودیتی اختیار ایلدی مفخر موجودات علیه افضل التحیات حضرتلرینك همت عالیسنه نظر ایله که خزائن ارضك مفتاحلری کندویه عرض اولنه دخی قبول ایتمیه اکر آلسه دخی حق تعالی حضرتلرینك طاعتنه صرف ایده جك ایدی ولکن اموال دنیویه ملکنه داخل اولدیغنه رضا ویرمیوب محض عبودیتی اختیار ایلدی . امام حلیمی رحمة الله علیه شعب الایمان آدلو کتابنده ایدر سرور عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك تعظیمندن بری بودرکه خلق ایچنده اسماء صفتدن اولان بعض نسنه اطلاق اولنمیه مثلا پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری فقیر ایدی دیمیه لر بو صفتی اطلاقدن قاچق رسول الله حضرتلرینی تعظیمدر بعض علما زهد اطلاقنی دخی انکار ایتمشدر زهد رغبتك خلافیدر مثلا فلان کیمسه زاهددر دیسه لر دنیایه رغبت ایلمز دیمکدر غیریلر حقنده بوسوز مدحدر اما فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك شان شریفنه کوره مدح دکلدر . نثر الدرر صاحبی حکایه ایلرکه محمد بن واسعه ایتدیلر فلان کیمسه زاهددر ایتدی دنیانك قدری ندرکه حتی کیمسه رغبت ایتمیه دیدی یعنی کشینك رغبت ایتمدیکی برکرچکدن نسنه کرکدرکه اکا عدم رغبتله مردلك ثابت اوله دنیا برفانی خرابه در یا بو اصل نسنه یه رغبت ایتمك احتمالی اول اصل کیمسه یه لایقمدرکه رغبت ایتمزدیمك مدح اوله دیمکدر ایمدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شان شریفنی ملاحظه ایدن کیمسه بیلورکه دنیایه رغبت ایتمامك اکا نسبت هنرمیدر وانك خواص امتنه مدح اولمیان وصف کندویه مدح اولورمی ودخی اول ذات محترمه لایق اولمیان الفاظدن زیاده احترازلازمدر ، قاضی عیاض رحمة الله علیه شفاسنده ذکر ایتمشدرکه برزمانده اهل مغربدن حاتم طلیطلی دیدکلری کیمسه که زعمنجه فقیه کچنوردی برکون اثناء

المطلب رضی الله عنهما دن میراث طریقیله مالك اولدیلر دیدیلر

﴿ باب ماجاء فی صفة درع رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ﴾

دالك کسری ورانك سکونی بعده عین معجمه ایله درع زره دیمکدر بو باب رسول اکرم حضرتلری درعی نه کیفیتده کیدکلری حقنده وارد اولان حدیثلر بیاننده در قسطلانی بیورر که رسول اکرم حضرتلرینك یدی عدد زرهلری وار ایدی اولکی ذات الفضولدر رسول اکرم بدر غزاسنه توجه بیورقده سعد بن عباد رضی الله عنه هدیه ایتمش ایدی ایکنجی ذات الوشاح در اوچنجی ذات الحواشی دیدر بعضیلر بو ذات الحواشی نام زره شریف داود علیه السلامك جالوت ایله جنك وقتنده کیدیکی دردیدیلر دردنجی سعدیه در بشنجی فضه در التنجی تبرادر یدنجی خرنقدر

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا ابو سعید عبد الله ابن سعید الاشج انبأنا یونس ابن بکیر عن محمد بن اسحق عن یحیی بن عباد بن عبد الله ابن الزبیر عن ابیه عن جده

مصاحبت ومناظره‌ده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریچون یتیم لفظنی اطلاق ایدوب زهدی قصدا دکل ایدی طیبات طعامه قادر اولسه اکل ایدردی دیدیکیچون اندلس دیارینك علماسی قتلنه فتوی ویردیلر زیرا بومقوله کلام نقصی موهمدر اکرچه فی الحقیقة یتیم اکادیرلرکه باباسی وفات ایتمش اوله وبومعنی پادشاهلرده دخی بولندیغی مقرردر اماپادشاهمز یتیمدر دیمکده اولان قباحت وابدبسزلك نه‌مرتبه ایدیکی ظاهردر . شیخ بدرالدین زرکشی بعض فقهاء متأخریندن نقل ایتمشدرکه ایدردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصلا مال جهتندن فقیردکلدی بلکه اغنی الناس بالله ایدی کندی نفسنه وعیالنه یتدجك قدر دنیاسی ویرلمش ایدی دیو بیوردی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك (اللهم احینی مسکینا) دیو دعا ایتدیکنه بویله معنی ویردیلرکه مرادی استکانت قلب ایدی یعنی تواضع استردی یوقسه مسکنت دکلدیکه مهمنه کفایت ایده‌جك نسنه بولامق معناسی اوله دیو سویلردی وبوکا مخالف اعتقاد ایدنه قتی منکر ایدی هیچ سوزینی قبول ایتمزی. شیخ الاسلام ابن حجر رحمة الله علیه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت اولنان (الفقر فخری وبه افتخر) حدیثی باطلدر موضوعدر دیوبیورمشدر وبالجمله فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلری جوعه رضااوزره ایدی آجلقده نیچه منافع مشاهده بیورمش ایدی واوائل نبوتده سائر انبیایه واقع اولان اوزره عادة الله حسبیله بعض مضایقه چکمك دخی واقع اولمش ایدی اماصکره لردن اسلام قوت وشوکت بولدقدنصکره هرریاضت که ایدرلردی کندی حسن اختیاریله اولوردی شویله که مقید وملتفت اوله‌لرایدی جمیع اسباب تنعمی تکمیل میسراولور ایدی اما اصلا مقید دکللردی کندولری برعالمده مستغرق ایدیلر که یمك وایچمك کوزلرینه کورنمزدی حقیقت حال بودر والله اعلم واحکم . شویله معلوم اوله که غدا قسمندن نوع واحده مداومت ایتمك عادت کریمه‌لرندن دکلدی زیرا بویله ایتمك طبیعته ضررایلر بلکه مملکتی خلق نه‌مقوله اطعمه‌نك اکلنه معتادلر ایسه مثلا اتدن واتمکدن وخرمادن وانواع یمشلردن تناول بیوررلردی حلواوعسل اکل ایتمشلردر وایکیسنی سورلردی . بخاری وترمذی رحمة الله علیهما بویلجه روایت ایتمشلردر حلوا دیو هرطاتلو طعامه دیرلر. اماخطابی رحمة الله علیه ایدر صنعت قارشمانیجه حلوا دیمزلر . وابن سیده ایدر هر طعامدرکه طاتلو قاتلمش اوله وکاه اولورکه میوه‌یه‌ده حلوا دیرلر. وخطابی رحمة الله علیه ایدر حلواسودیکنك معناسی بودکلدرکه آنی چوق آرزو ایده ونفسی اکا چکنه بلکه حضور شریفنه کتوردکلری زمانده بر خوشجه تناول بیوررلر دیکه اندن حظ ایتدکلری معلوم اولوردی . ثعالبی رحمة الله فقه اللغه آدلو کتابنده کتورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حلواسی مجمیع ایدی ومجمیع دیو سبودایله یوغرلمش خرمایه دیرلر . لیث بن ابی سالمدن مرویدرکه اسلامده اولا خبیص بشورن حضرت

عبدالله عن الزبیر بن العوام) مصنف بیورر بوحدیث شریفی زبیر بن عوامدن درت واسطه ایله ابوسعید خبرویردی معلوم اوله که زبیر بن عوام عشرهٔ مبشره دندر ارض حبشه رسول اکرم حضرتلری امریله هجرت ایتمشدی بر مدتدنصکره ینه مکه‌یه هجرت ایدوب رسول اکرم حضورلرینه کلدکده رسول اکرم مدینه یه هجرت بیوروب زبیردخی مدینه‌یه هجرت ایلدی غزاده کفاره ابتداسل سیف ایدن بودر ودخی یوم فتحده صاحب رأیت ایدی زبیر بن العوام حضرتلری سکز یاشنده شرف صحبتله مشرف ولمشدر التمش درت یاشنه بالغ اولدقده اوتوز التی تاریخنده خرقوز نام شقی یدنده شهید اولدی رضی الله تعالی عنه مذکور زبیر بن العوام حضرتلرینك ولد مکرملری عبدالله بن زبیر حضرتلرینك والده‌سی اسماء بنت ابی بکردر حالته سی عائشه وعمته‌سی خدیجه رضی الله تعالی عنهن مهاجریندن مدینهٔ منوره‌ده قبا نام مکان شریفده اول تولد ایدن عبدالله بن زبیر

عثمان بن عفان ایدی رضی‌الله عنه بر زمانده کندویه دوه‌لرله اون وعسل کلمش ایدی خلط ایدوب فخر کائنات علیه اکمل التحیات حضرتلرینه کوندردی اکل ایتدیلر وبکندیلر خیثمه رضی‌الله عنه فضائل عثمانده روایت ایتمشدر دیو طبری ذکر ایلدی . وعبدالله بن سلامدن بویله روایت اولنمشدرکه بر زمانده قافله ایله حضرت عثمان رضی‌الله تعالی عنهك بر دوه‌سی بیله کلدی اوزرنده اون و یاغ وعسل وار ایدی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکتله دعا ایتدی اندن بیوردی برتنجره کتوردیلر ایچنه یاغ وعسل واون قویدی حتی بشدی ایندردیلر فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (کلوا هذا شیٔ تسمیه فارس الخبیص) دیدی یعنی اکل ایدك بو بر نسنه درکه فارس طائفه‌سی بوکا خبیص دیرلر طبری ایدر بو نقلی تمام رحمة‌الله علیه فوائدنده وطبرانی معجمنده روایت ایتمشلردر بو تقدیرجه اجزاسنی حضرت عثمان رضی‌الله عنه کتوروب عملنی فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلری ایتمش اولور وقیون اتی دخی یمشلردر وبو اوچ غدا یعنی ات وحلوا وصافی عسل غدالرك افضلندندر وبدنه وجکره وسائر اعضایه انفعندندر بونلری یمکدن قاچمز مکر شول کیمسه‌که برعلتی وآفتی اوله وات اهل جنت طعاملرینك سیدیدر . علی رضی‌الله عنه حضرتلرندن منقولدرکه (سید طعام الدنیا اللحم ثم الارز) بیورمشدر. یعنی دنیا طعامنك یکرکی اندر اندنصکره پرنجدر دیمکدر . زهریدن مرویدرکه ات یمك یتمش قوت زیاده ایلر دیمشدر ویتمشدن مراد همان کثرتدر چوق قوت آرتوررد یمك اولور. وینه حضرت علی رضی الله عنهدن مرویدرکه ات یمك لون بشره‌یی صافی ایلر وحسن خلق ویرر برکیمسه قرق کیجه ات یمکنی ترك ایلسه خلقی یرامز اولور دیو بیورمشدر . ابو الشیخ وابن حبان نقلنده ابن سمعان روایتنده وارد اولمشدرکه ایدردی بزم علمامزدن اشتدم بیوررلردیکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بغایت مقبول طعام ات ایدی قوت سامعه‌یی آرتورر ودنیا وآخرتده سید الطعامدر اکر بمدن دیلیه ایدمکه آنی بکا هرکون اطعام ایده ایلییدی دیو بیوررردی . امام شافعی رحمة الله علیه ات یمك عقلی زیاده ایلر دیو بیورمشدر ورسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قول اتی یمکی سوردی آنکیچون قول اتی پشروب زهرلدیلر دخی فخر عالم حضرتلرینه کتوردیلر بونی بریهودی عورتی ایتمش ایدی وقول اتی سودکلرینه متعلق احادیث شریفه‌دن بعض نسنه وارداولمشدر مقرردرکه قول اتی سورلردی . ترمذی روایتنده حضرت عایشه رضی‌الله عنهادن مرویدرکه (وکان الذراع احب الیه وکان لایأکل اللحم الاغبا وکان یعجل الیها لانها اعجل نضجا) بیورمشدر. حاصل معنی قول اتی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه غیری یردن سوکلی ایدی وات یمزدی الا کون آشری یردی غبك معناسی کون آشری دیمکدر اما حسن قولنجه

حضرتلریدر منقولدرکه طائفهٔ یهود لعنهم الله دیدیلرکه بزمحمدیلره سحر ایتدك بعدالیوم اولادلری اولمز وقتاکه حضرت اسماء بنت ابی‌بکر رضی‌الله عنهما حضرتی عبدالله بن زبیر حضرتی طوغردیغی استماع اولندقده اصحاب کرام رضوان‌الله تعالی علیهم اجمعین جمله‌سی تکبیروحمد ایتدیلر یهودك کذبی اظهار اولندیغیچون حضرت اسماء اول ساعتده عبدالله بن زبیر حضرتی رسول اکرم اکرم حضورلرینه کتوردی پس رسول اکرم برخرمایی مبارك اغزلرینه الوب اول خرمایله عبدالله بن زبیرك اغزینی آچدیلر عبدالله بن زبیریدی یاشنه بالغ اولدقده رسول اکرمه بیعت ایلدی حضرت فخر عالم داربقایه تشریف ایتدکده عبدالله بن زبیر اون یاشنده ایدی عالم وزاهد وعابد ایدی مدینه‌ده صومه ابتدا ایدوب مکه‌ده افطار ایدر ایدی آلتمش درت تاریخنده مسلمین عبدالله بن زبیر حضرتنه بیعت ایدوب ممالك اسلامیه‌یه تابع اولوب امیرالمؤمنین اولدیلر ایدی لکن اهل شام بیعت ایتمدی

بعض محلده غبه هفته‌ده برکره معناسی ویرلمشدر وقول اتنه عجله ایتدیکی بو ایدیکه اول تیز بشر دیمکدر یعنی تیز بشن تیز هضم اولنور غداسی لطیفدر دیمك اولور وبیون اتی دخی سوردی . روایت اولنمشدر که ضباعه بنت زبیر رضی الله عنها اونده برقیون بوغازلمش ایدی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام آدم کوندروب اول قیوندن بر مقدارات ایستدی ضباعه ایتدی بیوندن غیری نسنه قالمدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بیون کوندرمکه حجاب ایدرم دیدی کلان کیمسه دوندی فخر عالم حضرتلرینه بویله خبر ویردی ینه ارسال ایدوب ویرسون بیون خیره اقربدر واذادن ابعددر دیو بیوردی اذادن مراد ایچنده اولان فضلاتیدر فی الحقیقة اکا بیوندن ایراق یریوقدر وبوظاهردر که قیون اتنك اك اخفی بیون اتیدر وقول وبازو اتلریدر بونلر معده‌یه ثقلت ویرمزلر تیز هضم اولنورلر غداده بومقوله احواله رعایت اولنمق کرکدر وآرقه اتنه دخی میل شریفلری اولدیغی بوحدیث شریفدن فهم اولنورکه ترمذی نقلنده (اطیب اللحم لحم الظهر) دیو بیورلمشدر. اما بوکرکلری سومدیکی خصوصنده حافظ عراقی ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن برحدیث شریف نقل ایتمشدر ولکن اسناده فی الجملة ضعف واردر وسومدکلری بوله مجاورتی اولدیغیچون ایدی دیمشلردر وعادت کریمه‌لرندن ایدی ات یدکلرنده مبارك دیشلریله یاپشوب چکرلر ایدی ککدن قوپارلر ایدی یعنی کورمك سنتدر وبخاری حدیثنده بچاقله کسدکلری دخی وارداولمشدر اما صیروب یمك اولادر دیمشلر بومقوله واجب نسنه دکللردر اما سنته رعایت ایدن کیمسه بویلجه ایدر وبریان یمك دخی واقع اولمشدر . ام سلمه رضی الله عنهادن مرویدرکه برکره بریان اولمش برپهلویی نظر شریفلرینه کتوردی آندن اکل ایتدیلر دخی نمازه طوردیلر وتازه آبدست آلمدیلر امام ترمذی حدیث صحیحدر دیو بیورمشدر وآبدست آلمدقلری مذکور اولمغك اصلی بودرکه بریان یبوست اوزره طعامدر اکل ایتمه‌ده دیشلر قنامق احتمالی واردر آنکچون بیورمشلردرکه بو مقوله نسنه‌ده مجرد احتمال ایله تجدید وضوء لازم کلزمادامکه یقین حاصل اولمیه آبدست صنمزدیمکدر وباصدرمه یمك دخی واقع اولمشدرسنن‌ده وارد اولمشدرکه برکیمسه قیون بوغازلیوب باصدرمه ایتدی مدینه‌ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کوندردی وباصدرمه ایتمکی رسول الله حضرتلری بیورمش ایدی و بریان اولمش جکر دخی یمشلردر وطاوق اتی دخی یمشلردر . شیخین روایت ایتدیلر وینه شیخین روایتلرنده حمار وحشی اتی یمك دخی واقع اولمشدر ودخی سفرده وحضرده دوه اتی یمشلردر وینه شیخین روایتلرنده طوشان اتی یمك دخی واقع اولمشدر . وثرید یمکی زیاده سورلر ایدی دیو ابن عباس رضی الله تعالی عنهما روایت ایتمشدر وثرید بودیارده ترید دیدکلریدرکه اتمکی کسوب ات صوییله اصلدیرلر اما ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلری نقلنده پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه

حجاج نام شقی لعنه الله لعنة واسعة یتمش اوچ تاریخنده اهل شام ایله خروج ایدوب حضرت عبدالله بن زبیر رضی الله تعالی عنهما حضرتنی یتمش اوچ یاشنده پیر ایکن اول حجاج ملعون مکهٔ مکرمه‌یه صلب ایلدی معلوم اوله که عبدالله بن زبیر حضرتلرینك والده‌سی صدیق اکبرك کریمه‌سی اوله پدری عشرهٔ مبشره‌دن زبیر ابن عوام که رسول اکرم ایله باجناق اوله خالته سی صداقتی نص قاطع ایله ثابت اولان ام المؤمنین حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها اوله وعمته‌سی خدیجة الکبری رضی الله تعالی عنها وجده‌سی صفیه که رسول اکرم حضرتلرینك عمته‌سی اوله خصوصا مهاجرینندن ابتدا مولد اوله ومبارك اغزینی رسول اکرم حضرتلرینك مبارك اغزی یاری ایله اچمش اوله رسول اکرم حضرتلرندن بیعتی اوله علم وعرفانی وزهد وتقواسی جمله امت محمد علیه السلامك مسلمی اوله کندینه بیعت ایدوب طقوز سنه امیر المؤمنین اولوب بوحال ایله موصوف اولان ذات شریفك وعالی قدرك رضی

زیاده سوکلی طعام ثریدخبز وثرید حیس ایدی دیمشدر یعنی اتمکدن ایتدکلری
کبی حیس دیرلر بر طعام واردر آندن دخی ثرید ایدرلر ایمش. وثریدی یاغ ایله
یمك دخی واقع اولمشدر واتمکله زیت یاغی یمك دخی واقع اولمشدر. اما هریسه
خصوصنده حذیفه حضرتلرندن مروی اولان (ان جبرئیل اطعمنی الهریسة
لیشد بها ظهری لقیام اللیل) حدیث صحیح دکلدر موضوعدر محمد بن حجاج اللخمی
دیدکلری کیمسه وضع ایتمشدر دیدیلر. ودخی قباق یمشلردر وقباق آشن سورلر ایدی
یدکلری زمانده کاسه نك اطرافندن صیپررلر ایدی. انس بن مالك رضی الله عنه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اویله ایتدیکی کوندنبرو قباغی
سورم دیو بیورمشدر . امام مسلم رحمة الله تعالی علیه بویلجه روایت ایتمشدر .
امام نووی رحمة الله علیه ایدر بوروایتده دلالت واردرکه قباغی سومك مستحب
اوله ودخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سودیکی هر نسنه یی
سومك مستحب اوله . آرپه اونیله پشمش پازی یی دخی یرلردی امام ترمذی حدیث
حسن وغریبدر دیمشدر . وترمذی روایتنده وارد اولمشدرکه بر کره حضرت
حسن بن علی وابن عباس وابن جعفر رضی الله تعالی عنهم سلمی خاتونه کلدیلر بزه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سودیکی طعاملردن بریسن پیشور
دیدیلر سلمی ایتدی ای بنم اوغلنجقلرم شمدیکی زمانده سز آندن حظ ایتمزسکز دیدی
انلر دخی حظ ایدرز همان سن پیشور دیدیلر اندن سلمی رضی الله عنها طوردی
برمقدار آرپه آلوب دکرمنه قویدی چکدی اون ایلدی اندن برقاب ایچنه قویوب
اوستنه بر مقدار زیت یاغی دوکوب پیشوردی اوزرینه فلفل وبعض دخی اسی
اوتلر صاچوب اوکلرینه کتوردی ایشته رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك بکندیکی وکوزل کوزل یدیکی طعام بودر دیدی ایکی جهان فخرینك
دنیاده نه مقوله معیشته رضا ویردیکنی وشمدیکی زمانده عیش وتنعم نه مرتبه یه
واردیغنی ملاحظه ایدوب حق جل وعلا حضرتلرینك نعمتنه شکری اکا کوره ادا
ایتمك کرکدر معناسی همان لسانیله شکر دیمك دکلدر بلکه هرکشی مرتبه سنجه
خدمتنده قائم ودائم اولوب وظائف عبودیتی لایق اولان وجه اوزره ادا
ایتمکدر . ودخی خزیره دیدکلری طعامی اکل ایتمشلردر خزیره اولدرکه اتی اوفاق
طوغرایوب پیشدیکی زمانده صوینه برمقدار اون چلقارلر ایچنده ات اولمینجه
عصیده دیرلر قتبی وجوهری رحمهما الله تعالی بویله دیمشلردر. واقط یمك دخی
واقع اولمشدر یعنی یاغی آلنمش سودك پینرین یرلردی مکه ده ومدینه ده شرفهما الله
تعالی بواصل پنیر چوق اولور . امام مسلم نقلنده کباث یمك دخی واقع اولمشدرکه
کباث دیو مسواك ایتدکلری اغاجك یمشنه دیرلر دیمشلردر بعضیلر بیراغنه دیرلر دیمشلردر
اما اسماعیلی بوسوزی بکنمامشدر حقیقت بودرکه ذکر اولنان اغاجك یمشیدر واغاجك آدی
اراکدر میوه سنه بریر دیرلر کالن بولوب قراردیغی زمانده کباث دیرلر دیمشدر .

الله تعالی عنه و ارضاه
حضرتلرینك او زرینه
خروج ایدوب دنیا طمعندن
الله تعالینك بیت شریفنه
بو پیر روشن ضمیری صلب
ایدن ملاعین دوزخ
انجاملرین حال وشانلری
تفکر اولنه (قال) زبیر بن
العوام بیوردی (کان علی
رسول الله صلی الله علیه وسلم
یوم احد درعان) یوم احددہ
رسول اکرم حضرتلرینك
اوزرنده ایکی زره وار ایدی
(فنهض الی الصخرة) پس
رسول اکرم حضرتلری
مکانندن حرکت بیوروب
بربیوك طاش اوزرینه
چقمغه توجه ایتدی تاکه
اصحاب رسول اکرمی
کوروب حیاتنه مطلع
اولمغله یاننه جمع اوله لر زیرا
اول کون شیطان کذب ایله
ندا ایدوب رسول اکرم
شهید اولدی دیدی اصحابه
خلجان ویرمکیچون پس
شیطانی تکذیب واصحاب
کرامی شاد بیور مغیچون
رسول اکرم حضرتلری
مکان عالیه صعود مراد
ایتدیلر (فلم یستطع) پس
رسول اکرم حضرتلری
اول صخره نك اوزرینه
چقمغه قادر اولمدی وجود
شریفلرینه اصابت ایدن

ابن اثیر نهایه سنده فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جذبی سوردی دیمشدر وجذب جیمك وذلك قمحه‌لریله خرما اغاجنك تا اوجنده بر ینور یری واردر اکا شحم النخل دیرلر اولدر . وروایت اولنورکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طعاملرك قاعدهٔ علم طب اوزره طبیعتلرینه رعایت ایلردی قچان برطعامك طبیعتنده کسر وتعدیله محتاج حال اولسه ضدیله اصلاح ایدردی یعنی براسی طبیعتلی طعام یسه مثلا خرما یسه انك حرارتنی قارپوز یمکله دفع ایدردی وضدین بولمدیغی زمانده قتی حرارت ویرمیه‌جك قدر یردی . ابو داود رحمة الله علیه تعالی نقلنده ابو امامه هشامدن شویله روایت ایتمشدرکه ایدردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تازه خرمایی قارپوز ایله اکل ایدردی وبیورردیکه خرمانك حرارتنی قارپوز ایله دفع ایده‌رز وقارپوزك برودتنی خرما ایله کسر ایده‌رز دیر ایدی. بعض روایتنده قاوونله یردی دیمشلردر اکرچه قاوونده دخی حرارت واردر ولکن فی الجمله برودتی و آبدار لغیله ینه خرمانك حرارتنی دفع ایدرایدی زیرا خرما قتی یاقجیدر . حضرت عایشه رضی الله عنهادن مرویدرکه ایتدی اتام نبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ویرمك استدیکی زمانده انام نبی سمزلتمك مراد ایدندی هرنه ایلدی ایسه راست کلدی آخر تازه خرما ایله قثا یدم اندن برخوش سمردم دیو بیوردی . وقثا خیارك برنوعیدرکه اکا ترکستاندم شنخیار دیرلر ابن ماجه رحمة الله علیه حضرت عایشه‌دن بویله روایت ایتمشدر وترمذی دخی بویله روایت ایتمشدر . امام ترمذی قثا ایله تمریدم دخی سمردم دیدیکنی روایت ایتمشدر تمر خرمانك بودیاره کلن قروسنه دیرلر. وقارپوزك فضائلی بابنده وارد اولان حدیثلر صحیح دکلدر باطلدر دیمشلردر. وخرما ایله قیمق یمکی سورلردی بشر اوغللری عبدالله وعطیه رضی الله عنهما ایتدی برکون فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بزم اوه تشریف بیوردی اوکنه قیمق وخرما کتوردك بونلری سوردی دیدیلر وسودله خرمانك آدنی « اطیبین » قومشدی امام احمد بویله روایت ایتمشدر رحمة الله علیه. وعادت کریمه‌لری بوایدیکه اتمکی قاتق ایله یرلرایدی وقاتق اولمغه قابل نه که بولنور ایسه اکل ایدرلرایدی کاه‌ات ایله یبوب (هوسید طعام الدنیا والآخرة) دیرلر ایدی وکاه قارپوز ایله وکاه خرما ایله یرلر ایدی . روایت اولنورکه برکره آرپه اتمکنك اوستنه بردانه خرمایی قودی دخی (هذه ادام هذه) دیدی. یعنی بوبونك قاتغیدر دیمکدر بویله بیوردیغنك وجهنده بعض علما بیورمشدرکه آرپه‌نك طبیعتی بارد یابسدر وخرمانك قول صحیح اوزره خاررطبدر پس آنی اکا قاتق ایتمك احسن تدبیردندر وکاهی اتمکله سرکه یرلردی (نعم الادام الخل) دیرلر ایدی سرکه‌یی مدحدن مراد اکل وشرب خصوصنده میانه قلنمق کرك زیاده اطعمهٔ لذیذه‌یه میل ورغبت ایتمامك کرك کشی سرکه دخی بولورسه یمك کرك بونك امثالی طعاملره خور نظر ایتمامك کرك وشهواته رغبت

جراحتك ضعفندن زیرا اول کون جنکده کفار لعنة الله علیهم اجمعین طرفندن حضرت فخر عالم زخمدار اولمشلر ایدی جزاه الله خیر الجزاء (فاقعد طلحة) پس رسول اکرم حضرتلری طلحه‌یی اوطورتدی (تحته) کندی التنه یعنی رسول اکرم صخره‌یه چقمق ایچون طلحه‌نك اوزرینه مبارك قدملریله باصدی (وصعد النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) پس رسول اکرم طلحه‌نك ارقه سنه باصوب انك امدادیله صخره‌یه چقدی (حتی استوی علی الصخرة) حتی رسول اکرم اول صخره‌نك اوزرینه چقوب متمکن اولدی (قال) راوی حدیث زبیر بن عوام بیوردی (فسمعت النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) بن رسول اکرمدن ایشتدم (یقول) بیورردیلر (اوجب طلحة) طلحه کندی نفسیچون جنتی واجب قیلدی یعنی زبیر بیورر که اول کون رسول اکرم طلحه‌یی جنت ایله تبشیر بیوردی عشرهٔ مبشره‌نك بری طلحه‌در رضی الله عنه زیرا اول کون طلحه نفسنی رسول اکرم اوغرینه فدا ایتدی واول

ایلك دینی افساد ایلر وبدنی سقیم ایدر دیمکدر دیدیلر . امام نووی رحمة الله علیه ایدر لایق بودرکه رسول الله صلی علیه وسلم حضرتلرینك مرادشریفی سرکه نك نفسنی مدح اولندیغنه جزم اولنه اول طعامده میانه قلنوب ترك شهوات ایتمك معناسی غیری یرلردن معلوم اولمشدر دیدی . اما ابن قیم رحمة الله علیه مدحدن مرادشریفلری سائر طعاملردن تفضیل ایتمك دکل ایدی بلکه مقتضای حال حاضر اوزره مدح ایدی وحدیث شریفك سببی بو ایدیکه برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اهلنه کلدی دخی نظر شریفنه اتمك کتوردیلر ایتدی هیچ قاتق قسمندن نسنه یوقمی سرکه دن غیری نسنه یوق دیو جواب ویردیلر اولوقت (نعم الادام الخل) دیو بیوردی مقصود اتمکی قاتقله اکل ایتمك حفظ صحت اسبابندندر یالکز برنی اکل بونك خلافیدر دیمك اولور دیو بیوردیلر ولسان عربده قاتقه ادام دیرلر آنکیچونکه اتمکی اصلاح ایدر وحفظ صحته ملایم ایلر وبو حدیثده سرکه یی سوددن یاخود بالدن یاخودن تفضیل یوقدر اکر انلردن بریسی اوله ایدی مدحه اولی اولور ایدی همان بویله بیوردیغی کتورن کیمسه نك خاطرینه رعایت ایدوب کتوردیکنی خوش کورمك ایدی دیمشدر. ودخی عادت کریمه سی بو ایدیکه شهرك میوه لری کلدیکی زمانده پرهیز ایتمز ایدی قنغیسی کلسه تناول بیورر ایدی وبویله ایتمك اسباب صحتك اکبرندندر زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری کندی حکمتیله هردیارده وقتیله اهلنه نافع اوله جق میوه یی خلق ایتمشدر آندن تناول ایتمك صحت وعافیت اسبابندندر چوق دوالردن مزاجی مستغنی ایلر پس هر کیمسه که دیارینك میوه لرندن زماننده اعتدالله اکل ایلیه بعون الله تعالی نافع اولور وبویله دکلدرکه فواکهدن پرهیز ایتمك موجب صحت بدن اوله بلکه نیجه کیمسه لر واردرکه دائما پرهیز اوزرینه در امانه آندن مریض کیمسه یوقدر همان مناسب بودرکه هربرینك زماننده برر مقدار اولمشندن اکل ایده لر. اما صوغان اکل ایتمك خصوصنده ابو داود رحمة الله علیه نقلنده حضرت عایشه رضی الله عنهایه صوغاندن سؤال ایتدیلر ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آخر بدیکی طعامك ایچنده صوغان وار ایدی دیو بیوردی. صحیحنده ثابت اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صوغان یینی مسجده کیرمکدن نهی ایتمشدر مراد چیك یینی منع ایتدی دیمکدر زیرا رایحه سندن مسلمانلر انجنورلر . اما فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صارمساق یمکی دائما ترك ایلردی زیرا هرساعت ملائکه کلمکی ووحی کلمکی توقع ایلردی . امام نووی رحمة الله علیه ایدر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حقنده صارمساق وصوغان وکراث که بودیارده پراصه دیرلر وبونلرك مثلی نسنه لری یمك نیجه در دیو علماء شافعیه مابینده اختلاف واردر بعضیلری حرامدر دیدیلر اما اصح بودرکه انلرك قتنده کراهت تنزیهیه برله مکروه اوله. ایمدی رسول الله صلی الله تعالی علیه حضرتلرینه محبتی اولان کیمسه یه لایق بودرکه بو مقوله طعاملری ترك ایتمه ده

کون طلحه حضرتلرینك برالی چولاق اولدی دخی وجود شریفنه سکساندن زیاده یاره اصابت ایلدی رضی الله تعالی عنه معلوم اوله که اصحاب کرام رضی الله عنهم رسول اکرم اوغرینه مالرینی وجانلرینی فدا ایدوب سعادت دارین کسب ایتدیلر سندخی امت ایسك رسول اکرم حضرتلرینك شرعینه وسنت سنیه سنه متابعت ایدوب ﴿والذین اتبعوهم باحسان الی یوم الدین﴾ مقتضاسی اوزره سعادت دارینه واصل ودار آخرتده شرف صحبت نبوی ایله مشرف اوله سن والسلام

الحدیث الثانی

(حدثنا احمد بن ابی عمر حدثنا سفیان بن عیینة عن یزید بن حصیفة عن السائب بن یزید) مصنف بیورر بو حدیث شریفی سائب بن یزید رضی الله عنهدن ایکی واسطه ایله ابن ابی عمر بزه خبر ویردی معلوم اوله که سائب بن یزید رضی الله عنهما حضرتی هجرتك اونجی سنه سنده پدری یزید ایله حج وداعده رسول اکرم ایله بیله ایدی لکن احد غزاسی هجرتك

موافقت ایلیه زیرا محب صادق اودرکه محبوبنك سودیکنی سوه سومدیکنی ترك ایلیه. وطعام اکل ایتمکده عادت کریمه‌سی بوایدیکه‌اوچ پرمغیله تناول بیورردی زیرا ایکی پارمغیله اکل ایتمك جبابره عادتیدر واکل ایدن لذتی دخی بولمازوبش پارمغیله‌اکل ایتمك یاخودتمام آوجنی طولدیروب اکل ایتمك آلات طعامه‌ازدحام ویرمکدر نه آغزده حظ‌اولنور نه‌خودمعده‌ده انفع بودرکل فخرعالم صلی‌الله تعالی‌علیه وسلمك سنتنه اقتدا اولنه . ترمذی رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه بعد الطعام اوچکره مبارك پرمقلرینی یلار ایدی . امام مسلم نقلنده دخی مبارك الین سیلزدن اول یلارایدی دینلمشدر. ابوالشیخ رحمهم الله‌قتنده‌جابردن مرفوعاروایت اولنمشدرکه (من اکل ماسقط من الخوان والقصعة امن من‌الفقر والبرص والجذام وصرف عن ولده الحمق) یعنی برکیمسه‌که سفره‌دن یاخودکاسه‌دن دوشه‌نی اکل ایده‌اول کیمسه فقردن وبرص وجذام مرضلرندن امین اوله وولدندن حماقت صرف اولنه یعنی اوغلی وقزی‌احمق اولمیه دیمکدر . ودیلمی دخی ابن عباس رضی الله عنهمادن مرفوعا روایت ایتمشدرکه (من اکل مایسقط من المائدة خرج ولده صباح الوجوه ونفی عنه الفقر) یعنی برکیمسه‌که سفره‌دن دوشن نسنه‌یی اکل ایده آنك اوغلنجقلری خوب صورت طوغه‌لر وآندن فقر نفی اولنه کیده دیمکدر . امام غزالی احیاء علومنده بوحدیث شریفی (عاش فی‌سعة وعوفی ولده) لفظیله کتورمشدر یعنی بویله ایدن کیمسه وسعت حالنده معیشت ایده وولدنه عافیت ویریله دیمکدر . مؤلف رحمة الله علیه ایدر بوذکر اولنان احادیث مناکیردر ولکن صحیح مسلمده جابروانس رضی‌الله عنهمادن مرفوعا مرویدرکه (اذا وقعت لقمة احدکم فلیأخذها فلیمط ماکان بها من اذی ولاتدعها للشیطان ولایمسح یده بالمندیل حتی یلعق اصابعه لانه لایدری فی ای طعام البرکة) حاصل معنی بودرکه قچن بریکزك لقمه‌سی‌الیندن دوشسه آنی قالدیروب آلسون اوزرینه یاپشن نسنه‌یی ازاله ایلیوب دخی یسون شیطانه قوماسون وپرمقلرینی یلامینجه پشکیره سیلسون زیرا بیلمزکه برکت طعامك قنغی جزئنده‌در دیمك‌اولور. وپرمقلری‌یلامق‌اسلوبنده طبرانی رحمة‌الله‌علیه‌روایت ایتمشدرکه کعب بن‌عجره رضی‌الله‌عنه ایتدی کوردم رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری اوچ پرمغیله اکل ایدردی باش پرمغیله ویاننده کی پرمغیله ووسطی پرمغیله اندنصکره کوردم سیلدن پرمقلرینی یلاردی‌اوّل‌وسطی‌پرمغن آندن‌شهادت پرمغین آندن باش پرمغین دیوبیورمشدر. بعضیلر وسطی پرمغین یلامقده تقدیم ایتدیکنك وجهی بواوله که سائرندن اوزونجه اولمغین طعامه زیاده جه بولاشور دیدیلر . وابن‌شهاب مرسلنده سعید بن‌منصور قتنده بویله دینلمشدر که فخرکائنات صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری طعام یدیکی زمانده بش پرمغیله اکل ایدردی بوحدیثله سابق حدیث مابینن اختلاف حال ایله جمع ایتمشلردر یعنی برحالده اوچ پرمغیله اکل‌ایدردی برحالده دخی‌بش پرمغیله اکل‌ایدردی زیرا کاه‌اولورکه بعض

اوچنجی سنه‌سنده ایدی سائب حضرتی اول‌وقتده بریاشنده ایدی‌معلوم‌اوله‌که بوحدیث شریفی سائب پدرندن یاخود احد غزاسنده بولنان اصحابك برندن نقل ایلدی (ان رسول‌الله‌صلی‌الله علیه‌وسلم کان‌علیه یوم احددرعان) سائب بن‌یزید نقل‌ایدوب بیوردیکه‌تحقیق‌یوم‌احدده رسول اکرمك اوزرنده ایکی‌زره‌وارایدی(قدظاهر بینهما) رسول‌اکرم اول ایکی درعك برینی استار کبی‌التنه وبریسنی یوزکبی اوستنه‌کیرایدی . میرك‌شاه بیوررکه متعارف بودرکه ایکی زره بری برینك اوزرینه‌کیدکلرنده زرهك بریسنی‌اول‌کیوب اوزرینه بزدن برکوملك کیدکدن صکره ایکنجی زرهی کیرلر زیرا ایکی زره مابینلرنده حائل اولمدقچه کرکی کبی زرهلر بر برینی قوچاز اوستنه کییلان‌زرهه‌ظهاره دیرلر ایچرو کییلان‌زرهه بطانه‌دیرلر . معلوم اوله‌که رسول‌اکرم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری تقدیر الهی نیجه‌اولدیغی وحی‌ایله معلوم شریفلریدر . زره کیملکدن مراد شریفلری نه

طعامده اوچ پرمق کفایت ایلمز بشی بیله قوللانیلور مثلا برکشی نار دانه‌لیوب یملو اولسه بش پرمغین استخدام ایتمینجه حظ ایده‌مز امات وسائر میوه‌لردن یملو اولسه اوچ پرمق کفایت ایلر راویلرك هربری برحالده مشاهده ایتدیکنی روایت ایلمشدر رحمهم الله تعالی وذکر اولنان حدیث شریفلرده پرمغین یلامقدن قچن کیمسه‌لره رد واردر بعضیلر بیوکلنوب یلامزلر سنت رسوله اقتدادن قچرلر امانفعی ندر بیلمزلر . معلوم اوله که سنت اولماسی طعام تمام اولدقدنصکره یلامقدر یوقسه هربار لقمه آلدقجه یلامق سنت دکلدر وبعدالطعام پرمق یلامق رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سنتی ایدیکن بیلوب قصدا پرمغین یلامقدن قچن کیمسه بغایت ادبسزلك ایلرواوزرینه برامر عظیم لازم کلمکدن خوف اولنور دیو بیورمشلردر یعنی العیاذبالله قصدا مخالفت شکلی اولوب کفر لازم کلمك احتمالندن قورقو واردر دیمکدر وعادت کریمه‌سنده یمك یرایکن طیانمق یوق ایدی نته کیم امام بخاری روایتنده حدیث صحیحدرکه (لاأکل متکئا) بیورمشدر. یعنی بن طیاندیغم حالده یمك یمزدم دیمکدر ودخی بیورمشدر که (اناعبد اجلس کمایجلس العبد وآکل کما یأکل العبد) یعنی بن قولم قولك اوتوردیغی کبی اوتوریرم وقولك یمك یدیکی کبی یمك یرم دیمکدر. أئمهٔ حدیثدن ابن ماجه وطبرانی رحمة الله علیهما اسناد حسن ایله نقل ایتمشلردرکه برکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برقیون هدیه کتوردیلر همان مبارك دیزلرینك اوزرینه کلدی یمکه باشلدی براعرابی ایتدی یامحمد بواوتورش ندر فخر عالم صلی الله تعالی وسلم حضرتلری (ان الله جعلنی کریما ولم یجعلنی جبارا عنیدا) بیوردی. یعنی تحقیقا حق جل وعلا حضرتلری بنی نبی کریم ایلمشدر جبار عنید ایتمامشدر دیدی حق تبارك وتعالی حضرتلرینه تواضعاقوللراوتوروشن اوتورورم دیدی. ابن بطال رحمة الله علیه زهریدن روایت ایلمشدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه برملك کلدیکه آندن اول کلمش دکل ایدی ایتدی تحقیقا ربك سنی نبی عبد اولمغله نبی ملك اولمق بیننده مخیر قیلور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مشورت ایدرکبی جبرائیله نظر ایتدی اولدخی تواضع ایله دیو اشارت ایتدی آندن فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (بل نبیاعبدا) دیدی آندنصکره طیانوب یمك واقع اولمدی دیدی . امام نسائی رحمة الله علیه برطریق آخردن ینه زهریدن اولدخی محمد بن عبدالله بن عمرو بن العاصدن روایت ایتمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصلا طیانوب یمك یرکن کورلمامشدر دیدی . وابن ابی شیبه مجاهددن روایت ایتمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکره‌دن غیری طیانوب یمك واقع اولمدی دیمشدر عبدالله بن عمرو حدیثنده کورلمامشدر دیو بیورلمش ایدی جائزدرکه واقع اولدیغن کورمش اوله . وابن شاهین روایتنده عطاء بن یسار مرسلندن وارد اولمشدرکه تحقیقا جبرائیل علیه السلام رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی طیانوب یرکن کوردی

ایدوکی اهل اللهه الهام ایله معلومدر. زیرا رسول اکرم حضرتلرندن هربرشیٔ که ظاهراوله انده نیچه اسرار واردر . اکراول اسراره واقف اولمق مراد ایدر ایسك اولا اعتقاداهل سنت اوزره معتقد اوله سك ثانیاً سنن سنیه‌یه اتباع وبدعدن اجتناب ایده‌سك ثالثاً سلسلهٔ صحیحه ایله رسول اللهه مستند اولان شیخ کامل تلقینی ایله ذکره مشغول اولوب ذکرده فانی اوله‌سك بعده سنی بقا ایله واجب تعالی مشرف قیلور ایسه جمیع اسراره واقف اولورسك تأمل

﴿ باب ماجاء فی صفة مغفر رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

بو باب رسول اکرمك مغفری حقنده وارداولان احادیث بیاننده‌در . میمك کسری وغینك سکونی وفانك فتحی بعده را ایله مغفر اصمعی روایتی اوزره باش مقدارنجه طوقنمش زره‌درکه قلنسوه التنه کیرلر. بعضیلر مغفر بیضه التنه تقیه کبی کیدکلریدردیدی. بیضه اول باشه کییلان زرهدرکه تپه‌سنده برقبه‌لی

دخی نهی ایتدی دیو بیورلمشدر . ابن ماجه رحمة الله علیه نقلنده وارد اولمشدرکه (انه صلی الله علیه وسلم نهی ان یأکل الرجل وهو منبطح علی وجهه) بیورمشلردر یعنی بر کیمسه یوزی اوستنه دوشوب یمکدن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تحقیقا نهی بیومشدر دیدیلر وطیانوب یمك خصوصنده بعض اقوال ذکر ایتمشلردر. قاضی عیاض ایتدی طیانمقدن مراد یمك ایچون تمام برلشوب اوتورمقدر مثلا بغداش قوروب اوتورمق کبی ودخی هرطریقله اوتوران کیمسه اوتوردیغی یره طیانه وبویله ایتدیکی مجرد یمك ایچون وچوق یمك ایچون اوله بونلردخی همان طیانمقدر وحدیث شریفده واقع اولان اتکادن مراد محققین قتنده بریانه طیانوب اوتورمق دکلدر دیدی یعنی بریانه طیانمق مرتبه‌سی دکل همان ذکر اولنان طریق اوزره اوتورمق دخی طیانمقدر دیمك اولور. اکمال آدلو کتابده قاضی عیاضك اتکایی وجه مشروح اوزره تفسیری خطابیدن منقولدر مؤلف رحمة الله علیه ایدر بز کوردیکمزده خطابی‌یه منسوب اولان قول بودرکه عامه شویله صانورلرکه اتکا ایدن بریانه طیانن اوله اما بویله دکلدر بلکه التنده اولان دوشکه طیانندر دیو بیورمشدر بولفظك ظاهرندن فهم اولنان بودرکه اوتوردیغی مندره برالیله یاخود درسکیله طیانمق اوله . اما ابن ابی جوزی رحمة الله علیه اتکادن مراد برجانبه اکیلوب طیانمقدر دیو مقرر ایتمشدر وبعضیلر همان برنسنه‌یه طیانمقدر دیدیلر . وابن عدی سند ضعیفله روایت ایتمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یمك زماننده صول الی اوستنه طیانمغی نهی بیورمشدر دیدیلر . امام مالك رحمة الله علیه ایتدی اویله ایتمك طیانمقدن برنوعدر . ابو الفضل عسقلانی رحمة الله علیه ایتدی امام مالکك بوقولنده اشارت واردرکه طیانمق برصفة مخصوص اولمیه بلکه نه طریقله اولور ایسه یمك یرکن طیانمق مکروه اوله . وابن اثیر نهایه‌ده اتکایی احد شقین اوزره میل ایله تفسیر ایدن مذهب طب اوزره تأویل ایتدی دیمشدر یعنی فی الحقیقه اتکا طیانمقدر هرنه طریقله اولور ایسه اولسون وشول کیمسه که برجانبنه طیانمقدر دیدی حدیث شریفك معناسی طب قاعده‌سی اوزره اولدیغی ابن قیمك دیدیکی کبی برجانبنه طیانوب یمك طب حکمنجه ضرر ایلر زیرا طعام مجرئ طبیعیسی اوزره کیده‌مز مخالف یرلره اوغرار معده‌یه تیز اینمز بوغازه طورمق اولور ومعده‌نك اغزینه طورمق اولورکه انسانه الم ویررد یمك اولور اما مراد بودکلدر بلکه بن یمك یرکن طیانوب جبارلر اوتوریشن اوتورمزم دیمکدر زیرا (انا عبد اجلس کما یجلس العبد وآکل کما یأکل العبد) دیو بیوردیغی بومعنایی مقرر ایلر . انس بن مالك رضی الله عنه حدیثنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك دیزلرینی دیکوب اوتورر ایکن خرما یدی دیمك وارد اولمشدر حاصلی بودرکه اصل شان شریفلری معتاد اوزره اوکلرینه طعام قوندقلری زمانده ایکی دیزلرینك اوستنه کلوب تواضعله اکل ایتمك ایدی امامیوه قسمندن بعض نسنه اکل ایتمه‌ده

یمورطه قدر یالدیزلی برشئ واردر. واول بیضه‌ده نیچه حلقه‌لر واردرکه کردان ودوش وسینه‌یه نازل اولوب انلری ستر ایدر . بعضیلر دیدیلرکه مغفر قلنسوه‌یه مشابهدر وبعض اهل سیر رسول اکرمك ایکی مغفری وبر بیضه‌سی وار ایدی دیدیلر حتی اول بیضه احد غزاسنده مبارك باشلرنده ایدی دیلر.

الحدیث الاول

(حدثنا قتیبة بن سعید حدثنا مالك بن انس عن ابن شهاب عن انس بن مالك) مصنف بیورر بو حدیثی حضرت انسدن ایکی واسطه ایله قتیبه خبر ویردی (ان رسول الله صلی الله علیه وسلم دخل مکة) انس بیورر تحقیق رسول اکرم مکه‌یه داخل اولدی (وعلیه مغفر) باشنده مغفر اولدیغی حالده (فقیل له) رسول اکرم حضرتلرینه برکیمسه دیدی (هذا ابن خطل) شو ابن خطل دیدکلری کافردر (متعلق باستار الکعبة) بیت مکرمه‌نك کسوهٔ شریفنه یاپشمش قلنج قورقوسندن (فقال) پس رسول اکرم حضرتلری اول ابن خطل

اول عادتی اهمال ایتمك اولمشدر دیمك اولور زیرا بعض جزئیاتده فی الجمله مسامحه ایتمك ادبه خلل ویرمز مثلا برعزیز کیمسه یابر صاحب دولت باغ وباغچه اره سنده کزر ایکن بر دانه انجیر قوپاروب ایاق اوزرنده ییسه یاخود کرسی اوزرنده اوتوروب طبقله قارشوسنده طوتسه لر بردانه ایکی دانه تناول ایتسه اصلا قباحتی یوقدر وبر کیمسه نیچون بویله ایتدی دیمز اما عادت اوزره طعام چکلدکده ادبله یرینه اوتورمیوب برپاره یحنی آلسه ایاق اوزرنده یمکه باشلسه یادخود کرسی اوزرینه اوتورب قارشوسنده صحانلر وتبسیلر طوتسه لر دخی یمکه باشلسه قباحتی نه مرتبه ده ایدیکی ظاهردر . سلف رحمهم الله تعالی طیانوب یمکك حکمنده اختلاف ایتمشلردر یعنی مکروه اولمسی خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه مخصوصمیدر یوقسه غیری کیمسه لرده ایتسه ینه مکروه اولورمی . ابن القاص ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوصدر. سهیل ایتدی غیریلر ایتدیکی تقدیرجه ده مکروهدر زیرا متکبرلر فعلیدر ملوك عجمدن قالمشدر دیدی اندن تفصیل ایدوب اکر طوغرو اوتورمغه قادر اولمایوب برعذری وارایسه اصلا کراهتی یوقدر نیجه اولورایسه اوتورسون دیدی. وسلفدن برجماعتك طیانوب یدکلرینی نقل ایدوب ضرورتدن ایتدکلرینه حمل ایلدی . اما ابن حجر رحمة الله علیه فتح الباری آدلو کتابنده ایتدی بوجمله ده نظر واردر زیرا ابن ابی شیبه ابن عباس وخالد بن ولید ومحمد بن سیرین وعطاء بن یسار وغیریلر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلرندن اخراج ایتمشدرکه مطلقا جائز اوله کرك ضرورت حالنده کرك غیری زمانده کراهت اولمیه اکر شویله که کراهتی یاخود ترك اولی ایدیکی ثابت اوله اکل ایچون صفت جلوسده مستحب اولدرکه دیز چوکوب اوتوره یاخود صاغ ایاغنی دیکوب صول ایاغنك اوستنه اوتوره دیمشدر (ابن قیم رحمة الله علیه ایدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مذکوردرکه طعام ایچون اوتورمقده دیز چوکوب بریانی اوستنه اوتوروب مبارك صول ایاغنك اوستنه کتورمك واقع اولمشدر وبویله اوتورمق طعامه اوتورشلرك انفعی وافضلیدر زیرا جمیع اعضا وضع طبیعیسی اوزره اولوردیمشدر . وابن ابی شیبه ابراهیم نخعی طریقندن روایت ایتمشدرکه طیانوب یمکدن قارنلری بیومك قورقوسندن لچارلر ایدی دیمشدر . ودخی عادت کریمه سی بوایدیکه طعامه صوندیغی زمانده حق تعالی حضرتلرینك اسمن ذکر ایدردی . امام نووی رحمة الله علیه ایتدی افضل بودرکه طعامه باشلیجق « بسم الله الرحمن الرحیم » دیه لر اکر «بسم الله» دیسه لر کفایت ایدر سنت دخی حاصل اولور دیدی وطعام آخرنده حق تعالی حضرتلرینه بوطریق اوزره حمدایلر ایدی (الحمد لله حمدا کثیرا طیبا مبارکا فیه غیر مودع و لامستغنی عنه ربنا) وبر روایتده (الحمد لله الذی اطعمنا وسقانا وجعلنا مسلمین) دیو بیوررردی . نسائی رحمة الله علیه نقلنده عبدالرحمن بن جبیر مصری طریقنده اخراج اولنمشدرکه رسول الله

دنیلان کافری کوردکده امر بیوردیلرکه (اقتلوه) اول کافری قتل ایدك اول ساعت مقام زمزم مابیننده فرمان حضرت پیغمبر موجبی ایله قتل ایتدیلر . قسطلانی بیوردیکه اول ابن خطلی قتل ایدن ابو برزهٔ اسلمی رضی الله تعالی عنه حضرتلریدر . سبب قتلی ابن خطلك بو ایدی که جاهلیتده اسمی عبدالعزی ایدی اسلامی قبول ایتدکده رسول اکرم عبدالله تسمیه ایتمش ایدی واز زمان کاتب وحی اولمش ایدی برکون ابو خطلك یاننه انصاردن برکسنه یی همراه ایدوب زکات جمعی ایچون کوندردیلر . پس اول انصارینك خدمتنده برمسلم غلامی وار ایدی ابن خطل انصاری یه دیدیکه بن اویقودن بیدار اولنجه طعام احضار ایله بامر الله تعالی انصاری یه دخی نوم غلبه ایدوب طعام احضاری ممکن اولمدی وقتا که ابن خطل کافر بیدار اولوب طعامی حاضر بولمدیغندن غضبه کلوب انصاری یی شهید ایلدی ومرتد اولدی وکوندن

صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه سكز يبل خدمت ايدن بر كيمسه عبدالرحمانه بويله خبر ويرمش كه قچن فخر عالم عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك اوكنه طعام كتورسه‌لر «بسم الله» ديو ايدى فارغ اولسه (اللهم اطعمت وسقيت واغنيت واقنيت وهديت واحييت فلك الحمد على ما اعطيت) ديو ايدى وهر خصوصنده تيامنى سور ايدى يعنى صاغ اليله طوتمق وصاغ جانبندن طوتمق وبونك امثالى صاغه كلور نه كه وار ايسه انكله عمل ايتمكى سور ايدى (ياغلام سم الله وكل بيمينك ومما يليك) ديو بيورمشدر. يعنى بسم الله دى وصاغ الكله يه وسكا يقين اولان يردن يه يعنى اوكندن يه كيمسه‌نك اوكندن يمه ديمك اولور. حافظ عراقى رحمة الله عليه ترمذى شرحنده اكثر علماء شافعيه امرلرى ندبه حمل ايتمشلردر ديدى يعنى بو امرلركه وارد اولمشدر استحباب ايچوندر وجوب ايچون دكلدر بسم الله ديمك وصاغ اليله يمك وكشى كندى اوكندن يمك مستحدر واجب دكلدر ديمك اولور. امام غزالى وامام نووى دخى بويله ديمشلردر لكن امام شافعى رحمة الله عليه وجوب ايچون ايديكن بعض كتابنده تصريح ايتمشدر صيرفى دخى رساله شرحنده شافعيدن بويله نقل ايتمشدر بيضاوى رحمة الله عليه منهاجنده (كل مما يليك) حديثنى ندب ايچون مثال كتورمشدر وتاج الدين بن سبكى شرحنده اعتراض ايدوب شافعى رحمة الله عليه غير موضعلرده تصريح ايتمشدر هر كيمسه‌كه نهيه عالم ايكن كندويه قريب اولميان يردن اكل ايتسه عاصى وكنهكار اولور ديمشدر. شيخ الاسلام ابن حجر رحمة الله عليه بوخصوصى ذكر دنصكره ايتدى صاغ اليله يمك واجب ايديكنه صول اليله يمك حقنده وارد اولان وعيد دلالت ايلر زيرا صحيح مسلمده وارد اولمشدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بر كيمسه‌يى كورديكه صول اليله يمك بر صاغ الكله يه ديو امر ايتدى اول كيمسه قادر دكيلم ديدى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى قادر اولميا سك ديو بيوردى اول كشى من بعد لقمه‌سنى اغزينه قالديره‌مز اولدى. اكر سؤال اولنوب فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى قباق آشى يدكده محبتندن كاسه‌نك اطرافنده قلانلرى اراشديروب آلوب اكل ايدر ايدى اكر هر كشى اوكندن يمك واجب اولسه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اويله ايتمز ايدى دينلور ايسه . جواب بودركه طعامى بيله اكل ايدن كيمسه‌نك رضاسى اولديغى تقديرجه جائزدر اما قچن خاطرينه خوش كلميوب يولداشنك اويله ايتديكنه راضى اولماز ايسه همان كندى اوكندن تجاوز ايتميه ديديلر . ابن بطال رحمة الله عليه ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن اويله واقع اولديغى انك ايچون ايديكه كندينك اويله ايتديكندن اصلا كيمسه‌نك انجمنديكن بيلور ايدى بلكه هر كشى خير وبركت بيلورديكه فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك مبارك الى كنديلر اوكنده اولان اجزايه طوقنه ديو بيوردى اما حقيقت حال بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم

كونه كفره مصر اولدى حتى رسول اكرم حضرتلرينه وسائر مسلمينه عداوتى كمال مرتبه زياده اولديغندن ايكى مغنيه جاريه‌سى وار ايدى دائما رسول اكرم حضرتلرينك ومسلمينك هجوى ايله ترانه ايدرلر ايدى. ايمدى واجب الوجود حضرت فخر عالمه فتح مكه‌يى ميسر قيلوب مكه‌يه رسول الله سعادتله فاتحاً داخل اولدقده ابن خطل نام كافر قتلى اولنمق خوفندن كسوهٔ شريفه ياپشدى زيرا زمان جاهليتده عادت بو ايديكه كعبه‌نك پرده‌سنه ياپشان كمسنه‌نك جرمى عفو اولوب بلكه تعظيم ايدرلر ايدى . پس رسول اكرم صلى الله عليه وسلم عادت جاهليه يى قلع وشريعت محمديه‌يى نشر ايله مأمور اولدقلرندن اول كافرى بر كمسنه كوروب رسول اكرمه سويلديكى كبى قتلنه فرمان بيوردى.

الحديث الثانى

(حدثنا عيسى بن احمد حدثنا عبدالله بن وهب قال حدثنا مالك بن انس عن ابن شهاب عن انس بن مالك) مصنف بيورر بو حديثى حضرت

حضرتلرینك اویله ایتدیکی قباق آشنی سودیکنی بیان صددنده ذکر اولنمشدر وادر اولان عباره دخی بودرکه (اکل علیه السلام الدباء وکانت تعجبه وکان یتبعها من حوالی القصعة) بیورلمشدر. حاصلی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری قباق آشنی اکل ایتمشدر وقباق پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه خوش کلور ایدی یدکلری زمانده کاسه‌نك اطرافنده‌کی قباغی یوقلار ایدی دیمك اولور بوعباره‌دن قتی ظاهر درکه سودیکندن شویله ایدردیکه کاسه‌نك اورتاسنده طعام تمام اولدقدن صکره اطرافنده قلان جزئیاتی بیله یوقلیوب آلور ایدی دیمکدر ومعلومدرکه بوزمانده ایللر طعامدن استیفا ایدوب رغبت قالمدیغی زماندر قباغه محبت دخی بونکله ثابت اولور (وکل مما یلیك) لفظندن مراد بودرکه هرکشی رغبت واشتها ایله یمکه مشغول ایکن کیمسه‌نك اوکندن لقمه قالدیرمیه زیرا جائزکه انك آرزو ایتدیکی لقمه‌یی آله‌سك خاطری منکسر اوله دیمکدر بومعنی قنده وقباق حکایتی قنده انی شبهه ایدینوب جوابنده تکلفات ارتکاب ایتمك عبث نسنه‌در. و طعامك جملهٔ آدابندن بری دخی ال یومقدر. امام ترمذی رحمة الله علیه روایتنده رسول الله حضرتلرندن مرویدرکه (برکة الطعام الوضوء قبله والوضوء بعده) بیورمشدر. معناسی طعامدن مقدم وطعامدن مؤخر ال یومق طعامك برکتنه سببدر دیمك اولور. بعضیلر اولکی وضوء لفظندن مراد وضوء شرعیدر آبدست آلمق دیمکدر ایکنجی لفظندن مراد وضوء لغویدر ال یومق دیمکدر دیدیلر اما اولکی لفظی دخی وضوء شرعیه حمل ایتمك لازم دکلدر ائمهٔ حنیفه‌دن امام قاضیخان رحمة الله علیه فتواسنده همان غسل ید ایله تعبیر بیوروب (والسنة ان یغسل الید قبل الطعام وبعده) دیو بیورمشدر. وترمذینك بر روایتنده دخی بویله درکه (وقرب الیه طعام فقالوا ألا نأتیك بوضوء فقال أنما أمرت بالوضوء اذا قمت الی الصلاة) یعنی حضور شریفنه طعام کتورلدی دخی ایتدیلر یارسول الله سکا آبدست صویی کتوره‌لمی ایتدی بنم آبدست آلمغه مأمور اولدیغم همان نمازه طورملو اولدیغم زمانده‌در دیمك اولور بوندن دخی فهم اولنورکه طعام ایچون وضوء شرعی لازم دکلدر اویله اولنجه سنت اولان ال یومقدر وال یومق دخی هرزمانده لازم دکلدر ترکیده جائزدر ودخی فخر کائنات افندیمز حضرتلری اسی طعام یمزدی. امام طبرانی رحمة الله علیه نقلنده بلال بن ابی هریره رضی الله عنهما باباسندن روایت ایتمشدرکه برکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اوکنه برچناق غایت اسی طعام کتورمشلر ایدی رسول الله حضرتلری ایتدی (ان الله لم یطعمنا نارا) یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری بزه آتش یمك بیورمدی دیمك اولور. وابو نعیم رحمة الله علیه انس بن مالك رضی الله عنهمادن مرفوعا روایت ایتمشدرکه ایدردی (کان یکره الکی والطعام الحار ویقول علیکم بالبارد فانه ذو برکة ألا وان الحار لا برکة له) یعنی فخر کائنات افندیمز حضرتلری داغ یاقمنی واسی طعامی سومز ایدی وایدردیکه طعام بارددن آیرلمك زیرا اول برکتلودر واسی طعامك برکتی یوقدر دیمك اولور وبارددن مراد یمکه قابل اوله دیمکدر یوقسه حرارت اثری قالمیه دیمك دکلدر. وائمهٔ حدیث رحمهم الله

انسدن اوچ واسطه ایله عیسی بن احمد خبرویردی (ان رسول الله صلی الله علیه وسلم دخل مکة عام الفتح) انس بیورر تحقیق رسول اکرم حضرتلری هجرتك سکزنجی سنه‌سی فتح مکه‌کونی مکه‌یه داخل اولدی(وعلی رأسه المغفر) مبارك باشی اوزره مغفر اولدیغی حالده (قال)انس بیوردی (فلما نزعه) وقتاکه رسول اکرم مبارك باشندن مغفری چیقاردی . مرویدرکه مغفری مبارك باشلرندن چیقاردقدن صکره سیاه عمامه صاردیلر (جائه رجل) رسول اکرمه اصحابدن بری کلدی(فقال) اول صحابی دیدیکه (ابن خطل متعلق باستار الکعبة) ابن خطل کعبه‌نك پرده‌لرینه یاپشمش طوریور (فقال) پس رسول اکرم بوکلامی استماع بیوردیغی کبی حاضر اولان جماعته خطاب ایدوب بیوردیلر (اقتلوه) ابن خطلی قتل ایدك اول آنده قتل ایتدیلر محدثیندن حاکم ودارقطنی روایت ایتدیلرکه رسول اکرم بیوردیلر

تعالى روايتلرنده فخر كائنات افندمز حضرتلرينك بردمورلنمش اغاج قدحى وارايدى
ديمشلردر وقدح ديو صو وشربت ايچه‌جك نسنه‌يه ديرلر انس بن مالك رضى الله
عنهما ايتدى بن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه جميع اشربه‌يى ونبيذى
وعسلى هپ بوقدحدن ايچوريرايدم . امام بخارى رحمة الله عليه روايتنده عاصم
احولدن مرويدركه ايتدى بن رسول الله حضرتلرينك قدحنى انس بن مالكده كوردم
چاتلامش دخى انس رضى الله عنه كمشله بندايتمش ايدى كوزل يصى قدح ايدى
نضاردن ايدى ديو حكايه ايتمشدر. ونضار ضم نون وضاد معجمه ايله عود خالصه
ديرلر دخى هرنسنه‌نك خالصنه‌ديرلر . ابن سيرين ايدر اول قدحده برتيمور حلقه
وار ايدى انس رضى الله عنه مراد ايدنديكه آنى چيقاره دخى يرينه آلتوندن ياخود
كموشدن برحلقه وضع ايليه ابو طلحه رضى الله عنه ايتدى صاقن پيغمبريمز عليه الصلاة
والسلام حضرتلرينك ايتديكى نسنه‌يى تغيير ايلمه اندن انس فراغت ايلدى. امام
قرطبى رحمة الله عليه مختصر بخاريده ايدر بخارينك بعض نسخ قديمنده كوردمكه
ابو عبدالله بخارى رحمة الله عليه ايتدى بن اول قدحى بصره شهرنده كوردم ايچندن
صو ايچدم بعده نضر بن انسك ميراثندن سكزكره يوزبيكه آلنمشيدى ديدى وقدحك
اصلى نبع ديدكلرى اغاجدن ايدى ديمشلردر. بعضيلر اثل اغاجندن ايدى ورنكى
صاريلغه مائل ايدى ديديلر والله اعلم بحقيقة الحال. ترمذى رحمة الله عليه روايتنده فخر
عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خوان اوزرنده طعام يمك ويوفقه اتمكنى
يمك واقع اولمدى ديمشلردر . ابو نعيم رحمة الله عليه نقلنده يمك اوستنه اويقودن
نهى بيوزوب قلبه قساوت ويررديرلرايدى انك ايچوندركه اطبا ديمشلردركه صحتنى
حفظ ايتمك استيان كشى اخشام يمكنى يدكدنصكره برمقدار سير ايلسون اكر يوز
آدم دخى اولور ايسه كفايت ايلر يمك آردنجه ياتماسون البته ضررايلر ديمشلردر
وطعامدن صكره نماز قيلق هضمى آسان ايلر * اما فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضر-
تلرينك شربى خصوصنده بيورمشلردركه طتلو صوكتوررلر ايدى حضرت عايشه
رضى الله عنها بيورمشدركه (كان يستعذب له الماء من بيوت سقيا) يعنى رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بيوت سقيادن طتلو صوكتوررلر ايدى ديمكدر
وسقيا ديدكلرى مدينهٔ منوره‌يه ايكى كونلك يولده برچشمه‌در حاصلى مدينه قربنده
بولنان صولردن حظ ايتميوب تاندن كتوررلر ايمش. ابن بطال رحمة الله عليه ايدر
بويله ايتمك رفاهية مذمومه‌دن معدود دكلدر اما صويه مسك وبعض طيب قويمغى
امام مالك رحمة الله عليه كريه كورمشدر زيرا اسرافدر ديمشدر وطتلو صو بولمق قابل
ايكن آجى صو ايچمكده فضيلت يوقدر طتلو صو طلب ايتمك مباحدر صالحلر ايتمشلردر
وآجى صو ايچمكده فضيلت يوقدر ديديلر دخى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرى صغوق صو ايله بال شربتنى ايچرلر ايدى بالده منافع چوقدر شربتنى
ايچمك وشويله يمك بلغمى زائل ايلر ومعده‌يى پاك ايدر واعتدالله قزديررر وسده‌لرينى

درت كيمسه يه حل وحرمتده امان ويرمم . اول درتدن برى حويرث ابن نقيذ نام كافر ، برى هلال ابن خطل نام كافر ، برى عبدالله بن ابى سرخ نام كافر . برى ابن خطل نام كافر . واقعا بو درت كافر قتل اولندى. سائر مشركين حقنده بيوردىلر مسجد حرامه داخل اولان امانده‌در. ابو سفيان دارينه داخل اولان امانده‌در . كندى دارينك بابنى مغلوق ايدن امانده‌در . اما درت حقنده امان يوقدر . حتى بيهقى سعد بن ابى وقاصدن روايت ايلديكه بو دردى قتل ايده‌لر ولو استار كعبه‌يه يابشورلر ايسه دخى بيوردى صلى الله عليه وسلم حضرتلرى (قال ابن شهاب) مشايخ حديثدن زهرى نام شيخ بيوردىلر (وبلغنى) بكا بالغ اولدى يعنى زهرى ديركه برصحابيدن شوجهله استماع ايتدمكه (ان رسول الله صلى الله عليه وسلم) تحقيق رسول اكرم (لم يكن يومئذ محرما) يوم فتحده مكه‌يه داخل اولديغى كون محرم دكل ايدى . معلوم اوله‌كه علما اختلاف ايتديلر حج

آچار صغوق صو دخی بارد رطبدر حرارتی دفع ایدر وبدنی حفظ ایلر . ترمذی رحمة الله علیه روایتنده حضرت عایشه رضی الله عنها بیورمشدرکه (کان احب الشراب الیه صلی الله علیه وسلم الحلو البارد) یعنی فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلرینك زیاده سوکلو اولان شربت طتلو وصغوق اولان ایدی بوکلامدن حضرت عایشه نك مرادی احتمالدرکه صغوق صوایله بال شربتی اوله احتمالدرکه تقیع اوله خرما صویی یامکرر صویی یاخود قوری اوزوم صویی درکه بونلری صویه براغورلر لذتلری چیقوب شربت اولور . امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه خرمایی اقشامدن ایصلادیرلر ایدی فخر کائنات افندیمز حضرتلری شربتنی ایچر ایدی اول کون واول کیجه دخی ایرتسی ایکندویه دکین ایچر ایدی اکردها بقیه‌سی قالدی ایسه خدمتکارلره ایچورر ایدی یاخود امر ایدوب طیشاری دوکرلر ایدی اوکیجه دنصکره متغیر اولوب مسکر اولمق خوفندن ایچمز ایدی سودی کاه صافی ایچر ایدی کاه صغوق صوایله ایچر ایدی زیرا سود صاغلدیغی زمانده صیجق اولوب اول مملکتلر ایسی یرلر اولمغله سودك حرارتی صوایله کسرلر ایدی دیدیلر . امام ترمذی نقلنده ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرفوعا روایت اولنمشدرکه (ثلاثة لاترد اللبن والوسادة والدهن) یعنی اوچ شیء رد اولنمز بری سود بری یصدق بری یاغ دیمکدر . اما دهن شول یاغه دیرلرکه تخملردن ویمشلردن چیقه حاصلی اصلی یردن بتمش اوله شیر وغن وزیت وبونلرك امثالنه دهن دیرلر . وبعضیلر درت شیء رد اولنمامق رسول الله حضرتلرینك طریقندندر دیدیلر وجمع ایدوب بو بیتلری نظم ایتدیلر

قدکان من سیرة خیر الوری * صلی علیه الله طول الزمن
ان لا یرد الطیب والمتکا * واللحم ایضا یا اخی واللبن

حاصلی خوشبوی شیلری ویصدیغی واتی وسودی رد ایتمامك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك طریقندن ایدی دیمك اولور . ابن القیم رحمة الله علیه ایدر فخر کائنات علیه اکمل الصلوات حضرتلری طعام اوستنه صوایچمز ایدی طعامی افساد ایتمسون دیو خصوصا کهصوقتی صغوق یاخود صیجق اوله بهرحال مضردر دیمشدر . امام مسلم رحمة الله علیه نقلنده صویی اوطوررایکن ایچر ایدی وبویله ایتمك کندینك عادتی ایدی دیمشلردر برروایتنده دخی ایاق اوزره طورر ایکن ایچمکدن نهی بیورمشدر دیدیلر ومسلمك برروایتنده ابو هریره‌دن مرویدرکه (لا یشربن احدکم قائما فمن نسی فلیستقیء) دیو بیورلمشدر . معناسی سزك بریکز زنهار ایاق اوزره طورر ایکن صوایچمسون شول کیمسنه که اونودوب ایچه قیء ایتسون دیمکدر . وصحیحنده ابن عباس حضرتلرندن مرویدرکه (أتیت النبی صلی الله علیه وسلم بدلو من ماء زمزم فشرب وهو قائم) دیو بیورمشدر . یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه آب زمزمدن برقوغه کتوردم ایاق اوزره طورر ایکن ایچدی دیمکدر . امام بخاری نقلنده حضرت علی‌دن مرویدرکه ایاق اوزره طورر ایکن ایچدی دخی ایتدی خلق ایاق

وعمره قصدی اولمیان کسنه مکه‌یه داخل اولدقده احرام کیمك لازم میدر دکلیدر . امام شافعیدن مشهور اولان بودرکه کرك بر حاجت ایچور داخل اولسون کرك تجارت ایچون داخل اولسون حج عمره قصدی اولمدقجه احرام واجب دکلدر دیدی . أئمهٔ ثلاثه عندنده مطلقا مکه‌یه داخل اولان نه ایچون اولور سه اولسون احرام واجبدر دیدیلر . اما حنابله ارباب حاجات متکرره‌یی استثنا ایلدیلر حنفیه داخل میقاتده اولنلری استثنا ایتدی . یعنی میقاتدن ایچریده ساکن اولنلر مکه‌یه کیردکده حج وعمره قصدی اولمدقجه احرام لازم دکلدر دیدی .

﴿ باب ماجاء فی عمامة رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

عینك کسریله عمامه دستار دیمکدر . بوباب رسول اکرمك دستار شریفی حقنده روایت اولان احادیث بیاننده‌در

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا محمد بن بشار حدثنا عبد الرحمن بن

اوزره ایچمکی کریه کوررلر وتحقیقا فخر عالم حضرتلری بنم ایلدیکم کبی ایلمشدر مؤلف رحمة الله علیه ایدر بوذکر اولنان حدیثلر هپ صحیح حدیثلردر بونلرده اشکال وتعارض یوقدر بری برینه حقیقتده مخالف دکلردر رسول اکرم حضرتلری کاه اياق اوزره و کاه اوتورر ایکن ایچدیکی ایکیسی دخی جائز ایدیکنی بیاندر نهی بیورلدیغی کراهت تنزیهه محمولدر کندیلر قائما ایچدکلری جوازی بیاندر. اکر سؤال اولنوب طورر ایکن ایچمك کراهت تنزیهه ایله مکروه اولمق نجه راست کلورکه فخر عالم حضرتلری طورر ایکن ایچدی دینلور ایسه. جوابی بودرکه رسول الله حضرتلرینك فعلی جوازی بیان ایچون اولنجه مکروه اولمز بلکه اول حضرتك اوزرینه بیان واجبدر دینلور اما اونودوب ایچن کیمسه قئ ایتسون دیو بیوردیغی استحباب وندبه محمولدر یعنی قائما ایچن کیمسه کرکسه اونودوب ایچسون کرك قصد ایله ایچسون مستحبدر بوحدیث صحیحدن اوتری قئ تکلف ایده‌دیمك اولور . امام نووی رحمة الله علیه بویله بیورمشدر محصلی بودرکه اوتورر ایکن ایچمك وطورر ایکن ایچمك ایکیسیده جائزدر اما اوتورر ایکن ایچمك یکرکدر برکیمسه طورر ایکن ایچمش اولسه قئ ایتمك مستحبدر قئ ایتمدیکی تقدیرجه دخی کراهت تحریمیه ایله مکروه دکلدر دیمك اولور . ائمهٔ مالکیه رحمهم الله تعالی قائما ایچمك لابأسدر زیرا جبیر بن مطعمدن مرویدرکه ایتدی بن ابوبکر الصدیق اياق اوزره ایچر ایکن کوردم دیو بیوردی دیدیلر . وامام مالك رحمة الله علیه حضرت عمر وعثمان وعلی رضی الله عنهم اياق اوزره طورر ایکن ایچدکلری بکا واصل اولمشدر دیر ایدی دیدیلر وابو هریره‌دن مروی اولان (لایشر بن احدکم قائما) حدیثنه جواب ویروب ایتدیلر شیخ عبدالحق رحمة الله علیه اول حدیثك اسنادنده عمرو بن حمزة العمری واردر اول ضعیفدر دیو بیوردی دیدیلر ، بعض شیوخ ایتدی اظهر بودرکه اول حدیث ابوهریره اوزره موقوفدر یعنی ابو هریره‌دن روایت اولنمشدر اما ابوهریره پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامدن ایشتدم دیدیکی روایت اولنمامشدر دیدی حاصلی رسول الله حضرتلرینك بیوردیغی ثابت دکلدر دیمك اولوراندن ایتدم بنم قتمده اظهر بودرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك قائما ایچدیکی جائز اولدیغنه دلالت ایلر ونهی حدیثلری مستحب واولی اولانی اتمکه قندر مقدر زیرا قائما ایچمکده فی الجمله ضرر واردر انکیچون نهی ایتدی وکندی ضررندن امین اولدیغیچون ایچدی بو تقدیرجه (فمن شرب فلیستقئ) دیوب ایچن کیمسه قئ ایتسون دیو بیوردیغی بوکاحمل اولنورکه ایچمك تحریکی خلط ایلر قئ ایتمك اکاروا اولوردیدیلر وبوکلامی نخعینك (انما نهی عن ذلك لداء فی البطن) دیدیکی مؤیداولور یعنی قائما ایچمك نهی اولندیغی همان قارن مرضندن اوتریدر دیمك اولور . ابن القیم رحمة الله علیه ایتدی اياق اوزره طورر ایکن ایچمکده برقاچ آفت واردر جمله‌دن بری بودرکه تمام قانمق حاصل اولمز ومعده‌ده قرار ایتمز که حتی جکر اعضایه قسمت ایلیه ومعده‌یه سرعتله اینر پس خوف واردر

مهدی عن حماد بن سلمة) مصنف سندی تحویل بیوردی (حدثنا محمود بن غیلان حدثنا وکیع عن حماد بن سلمة) مصنف رضی الله عنه حضرتلری بوحدیث شریفی حماد بن سلمه‌دن ایکی سلسله ایله روایت ایلدیلر (عن ابی الزبیر عن جابر) حماد بن سلمه زبیردن وزبیر جابر بن عبدالله الانصاریدن روایت ایلدی (قال) جابر رضی الله عنه بیوردی (دخل رسول الله صلی الله علیه وسلم مکة یوم الفتح) رسول اکرم فتح کونی مکه‌یه داخل اولدیلر (وعلیه عمامة سوداء) رسول اکرمك مبارك باشنده سیاه دستار اولدیغی حالده امام نووی صحیح مسلم شرحنده بوحدیث شریفی شویله بیان بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری فتح مکه کونی مکهٔ مکرمه‌ده ناسه خطبه ایدیلر مبارك باشلرنده سیاه دستار وارایدی. شیخ جزری بیوردیکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری یوم فتحده عمامهٔ سودا کیدکلرینك سری بودرکه دین محمدیه الی قیام الساعه بروجهله متغیر

حرارتنی تبرید ایدوب اسافل بدنه سرعتله اینه‌تدریجله وارمیه بونلر هپ ضرردر اما کاه کاه ایچمك ضرر ایتمزدیمشدر بوندن فهم اولنورکه نهی اولنان عادت ایدنمسی اوله . امام مسلم رحمة‌الله‌علیه نقلنده وارداولمشدرکه ایچرکن اوچ کره تنفس ایدر ایدی وبویله ایتمك ایچون (أنه‌اروی وامرأوابرأ) دیو بیوررردی. یعنی بویله ایتمك قاندرمه‌ده وشکمده وشفا ویرمه‌ده زیاده‌در دیمك اولور واوچ کره نفس آلمقدن مراد اوچ کره صوقابن آغزندن آییروب تنفس ایدوب بنه آغزینه آلمقدر دیدیلر. امام طبرانی نقلنده ابوهریره رضی‌الله‌عنه بیورمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلری اوچ نفسده ایچر ایدی صوقابن مبارك آغزینه یقین کتورنجه «بسم‌الله» دیر ایدی آغزندن آیرنجه «الحمدلله» دیر ایدی اوچ کره بویله ایلرایدی دیمشدر بویله دکلنه‌رك ایچمه‌ده چوق منافع یازوب براوغوردن ایچمه‌ده بعض مضرت بیان ایتمشلردر خصوصا اسی برلرده براوغوردن صغوق صو ایچمك فساد معده وضعف کبد حاصل ایلر. عبدالله‌بن مبارك وبیهقی روایتلرنده رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرندن مرویدرکه (اذاشرب احدکم فلیمص الماء مصاولایعب عبا) دیو بیورمشدر. محصلی قچن سزك بریکز ایچر اولسه‌صوینی سوزه سوزه ایچسون یوطه یوطه ایچمسون دیمك اولور وصویی آغزندن آییروب طشرده تنفس ایتمکك وجهی ظاهردرکه نفسله چیقن معده‌نك بخاری صویه طوقنمسون دیمکدر. وعادت کریمه‌لرندن بری دخی بوایدیکه کندویی ضیافته دعوت ایتدکلری زمانده بیله کیده‌جك کیمسه‌یی صاحب خانه‌یه اعلام ایدوب فلان کیمسه بزمله بیله کلدی اکر دونسون دیر ایسك دونسون دیر ایدی وکندویه قونق اولانلره برقاچ کره یمك عرض ایلرایدی یعنی حجاب ایتمسونلر دیوقومك یك دیو بیوررردی . بخاری رحمة‌الله علیه نقلنده وارداولمشدرکه سودایچمك خصوصنده ابوهریره‌یه نیچه کره اچ دیو بیوررایدی حتی شواقدر اولدیکه آرتق ایچه‌جزم یارسول‌الله دیو یمین ایلدی . امام بیهقی رحمة‌الله‌علیه مرسلا روایت ایتمشدرکه فخر عالم صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری برقومله طعام یسه جمله دنصکره الچکرایدی تاکه دها اشتهاسی اولان رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینك الچکدیکن کوروب فراغت ایتمك لازم کلیه. وابن عمر حضرتلرندن مرویدرکه سفره قوندیغی زمانده یرندن کیمسه قالقمیه اکر طویدی ایسه دخی قالقمیه تاایللرفارغ اولنجه اوتوره دیو بیورمشدر. دخی عادت کریمه‌سی بوایدیکه برقومك قتنده طعام یسه‌انلره دعاایتمینجه مجلسدن طشره چیقمز ایدی. عبدالله بن بسرك منزلنده (اللهم بارك لهم فیمارزقتهم واغفرلهم وارحمهم) دیو دعاایلدی. وسعد حضرتلرینك منزلنده (افطرعندکم الصائمون واکل طعامکم الابرار وصلت علیکم الملائکه) دیو بیوردی. یعنی سزك قتکزده صائملر اورجلرینی آچدیلر وصالحلر طعامکزی یدیلر وملکلر سزه دعا ایتدیلر دیمك اولور. وعمرو بن الحمق دیدکلری کیمسه فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلرینه سودایچورمش اولمیه جغنه اشارتدر .

﴿ الحدیث الثانی ﴾

حدثنا ابن ابی عمر حدثنا سفیان عن مساور الوراق عن جعفر بن عمرو بن حریث عن ابیه) مصنف بیورر حضرت عمرو بن حریثدن بوحدیث شریفی اوچ واسطه ایله ابن ابی عمر خبر ویردی (قال) عمرو بن حریث بیوردی (رأیت علی رأس النبی صلی‌الله‌علیه‌وسلم) بن رسول اکرمك مبارك باشنده کوردم (عمامة سوداء) سیاه دستار شریف

﴿ الحدیث الثالث ﴾

حدثنا محمود بن غیلان ویوسف بن عیسی قالا حدثنا وکیع عن مساور الوراق عن جعفر بن عمرو ابن حریث عن ابیه) مصنف بیورر بو حدیث شریفی عمرو بن حریث حضرتلرندن اوچ واسطه ایله محمود بن غیلان ویوسف بن عیسی خبر ویردیلر (ان النبی صلی‌الله علیه‌وسلم) عمرو بن حریث بیوردیکه تحقیق رسول اکرم حضرتلری (خطب الناس) ناسه خطبه اوقودیلر (وعلیه عمامة

ایدی (اللهم امتعه بشبابه) دیوا کا دعا ایلدی. یعنی یارب یکتلکیله اکاسن برخور دارلق ویردیمك اولور. روایت ایدرلرکه اول کیمسه سکسان یاشنه واردی دخی صقالنده برآق قلی کورنمزایدی ابن سنی رحمة الله علیه بویلجه روایت ایلمشدر

نوع ثانی

رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك لباسی وشربی وفراشی بیاننده در بخاری رحمة الله علیه بومقامده « باب ما کان النبی صلی الله علیه وسلم یتجوز من اللباس » دیو تعبیر ایتمشدر. معناسی توسع ایدوب لباس قسمندن برصنفه اقتصار ایله تضییق ایتمز ایدی قنغی صنفندن اولورایسه کیردی دیمکدر یاخود نفیس وبهالو لباس طلبیله تضییق ایتمزایدی همان میسر اولان نه ایسه آنی استعمال ایدرایدی دیمکدر دیدیلر. قاضی عیاض رحمه الله علیه ایدر ضرورة اقتضا ایتدیکی نه ایسه آنکله اکتفا ایدوب کیرو قلاننه رغبت ایتمزایدی اکثر احوالده شمله وکساء خشن وردالر وازارلر کیرلرایدی وآلتون دکه لو اطلس قفتانلری پاره پاره ایدرایدی دخی مجلسده حاضر اولانلره قسمت ایلرایدی دیمشدر. یعنی بعض غزالرده غنیمت النان دکه اطلس ودیبا قفتانلری قطعه قطعه کسوب صحابهٔ کرامه تقسیم ایدر ایدی انلر دخی صتارلر ایدی قیمتیله انتفاع ایدرلر ایدی وانکیچون فاخر لباسلره رغبت ایتمز ایدیکه لباسلر ایله مفاخرت ایلمك خصال شرف وجلالت دکلدر رجاله لایق دکلدر نساطائفه سنك شانیدر همان لباس بابنده ممدوح اولان پاکلکیدر وجنسندن وسطین کوزدلمکدر وکندی امثالی اولانلر کیدیکی نسنه اولوب کندی جنسنك مروتن اسقاط ایدر نسنه اولمامقدر مثلا دانشمند طائفه سی علجه وسائر بوغاصی قفتانجملر کیمك کندی اقرانك عرضنه خلل ویرمز اما عبالر وکبه لر کیمك مناسب دکلدر زیرا انلرك معتادی دکلدر صوفیلر وشیخلر عبا وکبه کیسه لر مناسبدر زیرا انلرده معتاد اولمغین کیمسه تعییب ایتمز . ابونعیم رحمة الله علیه حلیه ده ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرفوعا روایت ایتمشدرکه (ان من کرامة المؤمن علی الله نقاء ثوبه ورضاه بالیسیر) بیورلمشدر یعنی تحقیقا مؤمنك لباسی پاکلکی وجزئی نسنه یه راضی وقانع اولمسی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه اکرامندندر دیمك اولور. وینه ابونعیم بررواینده جابر رضی الله عنه حضرتلرندن نقل ایدرکه برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکیرلو کیمسه یی کوردی دخی شوکشی قفتانلرینی پاك ایده جك برنسنه بوله مزمی دیو بیوردی وکندی لباس قسمندن بدنه انفع واخف اولانی اختیار ایدر ایدی. مبارك عمامه سی اولدکلو بیوك دکل ایدیکه اندن مبارك باشی انجنه واولقدر کوچك دخی دکل ایدیکه اسیدن وصغوقدن صاقلغه کفایت ایتمیه شویله میانه عمامه ایدی وصاردیغی زمانده برمقدار اوجنی بوغاز التندن طولاشدیرر ایدی زیرا بیونی اسیدن وصغوقدن صاقلر وآته بندکده وغزالرده آت صالمقده دوشمکدن سالم اولور بویله ایتمکه لسان عربده تحنیك

(دیرلر)

سودآء) مبارك باشی اوزرنده سیاه دستار اولدیغی حالده ابن حجردن منقولدر که رسول اکرم حضرتلری خطبه یی کعبه نك قپوسنده قرائت بیورمشلر

الحدیث الرابع

(حدثنا هارون بن اسحاق الهمدانی حدثنا یحیی بن محمد المدینی عن عبد العزیز ابن محمد عن عبید الله بن عمر عن نافع عن ابن عمر) مصنف بیورر بوحدیث شریفی ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن درت واسطه ایله هارون بن اسحاق بزه خبر ویردی (قال) حضرت ابن عمر بیوردی (کان النبی صلی الله علیه وسلم اذا اعتم) رسول اکرم حضرتلری مبارك باشلرینه دستار صاردقلری وقتده (سدل عمامته) دستار شریفك اوجنی ارسال ایدرلرایدی (بین کتفیه) معلوم اوله که ابن الجوزی روایتی اوزره حضرت ابن عمردن سؤال اولندیکه رسول اکرم دستاری نه کیفیتده صاررلر ایدی . جواب ویردیکه دستاری مبارك باشلرینه طولاشدیروب دستارك اوجنی

دیرلر. بو تحنیك مستحب ایدیکن استدلالده ابن الحاج رحمة الله علیه مدخل آدلو کتابنده چوق کلام ایتمشدر اندنصکره عمامه مباح بابندن اولنجه بوکا متعلق اولان سنتلره رعایت اولنمق کرکدر مثلا صاغ ال ایله طوتمق وبسم الله دیمك کبی اکر جدید ایسه لباس جدید کیدکده فخر کائنات حضرتلرندن وارد اولان ازکار وادعیه‌دن اوقومق کبی تحنیك ایلك واوجلرینی صارقتمق کبی وعمامه‌یی کوچك ایتمك کبی وکوچك ایتمك حددنده بوغاز آلتنده اولاندن وصارقتدقلری اوجلردن غیری یدی ذراع مقداری اوله اکر شویله که صغوقدن اسیدن صاقنمق ایچون برمقدار دخی زیاده ایتسه‌لر جائزدر دیمشدر اندنصکره ﴿ وما آتیکم الرسول فخذوه ومانهیکم عنه فانتهوا ﴾ آیت کریمه‌سنی ذکر ایدوب ایمدی سنك اوستکه لازم اولسونکه ایچ طوتنی اوطورر ایکن کیه‌سك وعمامه‌یی ایاق اوستنه طورر ایکن صاره‌سك دیو بیورمشدر. ومبارك یکلرینی بیلکلردن اوزون ایتمزدی شمدیکه زمانده اولان واسع واوزون یکلرکبی ایلمز ایدی بونلر هپ اسرافدر . امام ترمذی رحمة الله علیه نقلنده اسما بنت یزید رضی الله عنها (کان کم قمیص رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم الی الرسغ) دیو بیورمشدر . یعنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مبارك کوملکینك یکی بیلکه‌دك ایدی دیمکدر بوندن زیاده ایلمز ایدی تا که طوتمغه قاپمغه مانع اولمیه واکسك ایتمز ایدیکه اسیدن وصغوقدن صاقلمغه کفایت ایده مبارك رداسنك وکوملکنك اتکلری مبارك ساقلرینك اورته‌لرینه وارنجه ایدی زیاده اوزون اولسه طپوقلردن تجاوز ایتمز ایدی وقیصه اولسه بالدراقلرندن یوقارو اولمز ایدن . ترمذی رحمة الله علیه روایتنده اشعث بن سلیم رضی الله عنه ایتدی ایشتدم عمه‌مدنکه اولدخی عمه‌سندن روایت ایدوب ایدرایدیکه برکون مدینه‌ده کیدرکن آردمدن برکیمسه (ارفع ازارك فانه اتقی وانقی) دیدی. یعنی ازارکی قالدیر زیرا قالدرمقده تقوی وپاکلك زیاده‌در دیمك اولور اول خاتون ایتدی دوندم باقدم مکر سویلین رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ایمش بن ایتدم یارسول الله بوبرده در دیدم ایتدی سن بکا تابع اولمزمیسك بنده باقدم کوردم فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلرینك مبارك ازاری ساقلرینك نصفنه‌دك ایدی دیمشدر . امام طبرانی نقلنده ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه ایتدی بن ازاریمی اوزاتمش ایدم فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی بویله کوردی دخی یاابن عمر (کل شیء لمس الارض من الثیاب فی النار) دیو بیوردی . وامام بخاری نقلنده ابی هریره رضی الله عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتمشدرکه (ما اسفل من الکعبین من الازار فی النار) دیو بیورمشدر . خطابی رحمة الله علیه ایدر بونلرك معناسی بودرکه برکیمسه‌نك لباسی طپوقلرندن اشاغی اینسه انك طپوغندن اشاغیسی آتش جهنم ایله معذب اولور دیمکدر ینه امام طبرانی نقلنده عبد الله بن مغفل مرفوعا روایت ایتمشدرکه (ازرة المؤمن الی انصاف ساقیه ولیس علیه حرج فیما بینه وبین

مبارك ظهری جانبنه صوقارلرایدی . بعض کره کتف شریفلری میاننه زوابه ارسال ایدرلرایدی بیوردی دخی کتب سیرده روایات صحیحه ایله اثبات اولدیکه . رسول الله اکرم کاهی کتفلری میاننه دستار شریفك اوجنی ارسال وکاهی دستار شریفك اوجنی ارسال ایتمزلر ایدی (قال نافع وکان ابن عمر یفعل ذلك) راوی حدیث نافع بیوردیکه عبدالله بن عمر حضرتلری دستاری صاردقده باشنه دستارك اوجنی ارسال ایدرلرایدی (قال عبیدالله ورأیت القاسم ابن محمد وسالما) حضرت عمرك حفیدی عبد الله بیوردیکه بن ابوبکر الصدیق حضرتلرینك حفیدی قاسم ابن محمد حضرتلرینی وسالمی کوردم (یفعلان ذلك) بوذاتلر دستار صاردقلری وقت دستارك اوجنی ارسال ایدرلرایدی . معلوم اوله که دستارك اوجنی ارسال سنتدرکه بزم دیارلر مزده طیلسان تعبیر اولنور . دستارك الت اوجنی دخی ارسال واردر . ابو داود وامام ترمذی صحیحلرنده

الكعبين وما اسفل من ذلك ففي النار) بيورلمشدر بونكده محصلى بودركه مؤمن اولان كيمسه‌نك ازار بغلنمه‌سى شول هيئت اوزره كركدركه ساقلرينك اورته‌لرينه واره وساق اورته‌سيله طپوق اورته‌سنه‌دك اوزاتمق دخى جائزدر اندن اشاغى ايتمك جائز دكلدر ديمك اولور اما شويله معلوم اوله كه بوذكر اولنان وعيدلر شول كيمسه‌يه كوره‌دركه لباسن اوزاتديغى تكبر وتفاخرندن اوله ايللره قارشوكبر وعظمتله صالنى صالنى يوريمك ايچون اوله ديو بيورمشلردر زيرا بر حديث شريفده ازارنى وكوملكنى ودلبندينك اوجنى تكبر طريقيله اوزادن كيمسه‌لره وعيد وارد اولمشدر. سالم بن عبدالله رضى‌الله‌عنهما اتاسى عبدالله بن عمردن اولدخى مفخر موجودات عليه افضل التحيات حضرتلرندن روايت ايتمشلردركه (الاسبال فى الازار والقميص والعمامة من جرمنها شيئا خيلاء) الحديث پس بوروايتده بيان اولنمشدركه فساد بونده‌دركه تكبر طريقيله اوزاده‌لر وبوطريقله اوزاتمغك فسادى همان ازاره مخصوص دكلدر . طبرانى رحمة‌الله عليه ايدر خبرلر ازار لفظيله وارد اولديغى انكيچوندركه سرور عالم عليه‌الصلاة والسلام حضرتلرى زمانده اكثرناس ردا وازار كيرلر ايدى صكره‌دن خلق قميصلر ودراعه‌لر كيمكه باشلديلر بونلرك دخى نهيده حكملرى ازار حكمى كبى اولدى يعنى تكبر طريقيله ازارى اوزاتمق نيجه حرام ايسه سائر لباسى اوزاتمق دخى بويله‌در ديمك اولور وعمامه اوجنى اوزاتمغك فسادى عادت عربدن زياده اوزاتمقده‌در هربارك‌عادتدن زياده اوله ممنوع قبيلندن اولور. اماشول اوزون وبول يكلر دخى بوقبيله‌ده داخل اولورمى اولمازمى محل نظردر ظاهر بودركه حداعتدالدن زياده‌سى اهل حجازك ايتدكلرى كبى بوقبيلدن اوله ابن خطيب قسطلانى رحمة‌الله عليه بويله ديمشدر. ابن القيم رحمة‌الله عليه ايدر « واماهذه الاكمام الواسعة الطول التى هى كالاخراج وعمائم كالابراج فلم يلبسها عليه السلام هو ولااحد من الصحابة » يعنى شول واسع واوزون هكبه‌كبى يكلر وشول بروجلركبى صارقلركه واردر انلرى نه رسول الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كيمشدر ونه اصحابندن بركيمسه كيمشدر ديمكدر دخى ايتدى بونلرك جوازنده نظر واردر زيرا خيلاء جنسندندر يعنى بويله ايتمك تكبر قسمندندر ديدى . صاحب المدخل رحمة‌الله عليه ايدر بصيرتى اولان كيمسه‌يه مخفى اولمزكه شمديكى زمانده اهل علم كچنلرك بعضنك يكلرنده تضييع مال واردركه اندن نهى اولنمشدر زيرا بويكلردن كسيلان پاره بر غيريه قفتان اولور ديمشدر وبوكلام علماى عرب يكلرينه كوره‌دركه فى الحقيقه ديدكلرى كبى هربرى برهكبه كبيدر وحسن ولطافتى نه‌ايديكى اصلا ادراك اولنمز وبيورمشلردركه خلق بكلرى اوزاتمق بابنده اتفاق ايتمشلردر وهر طائفه‌نك بركونه لباسى واردركه غيريلردن انكله ممتاز اولورلر هر باركه تكبر قارشميه عادت حسبيله استعمال اولنه ومادامكه يره سورنميه حرام اولمز والاحرمتنده شك يوقدر . قاضى عياض رحمة‌الله عليه شول

روايت ايتديلر كه عبد الرحمن بن عوف حضرتلرى بيورديكه رسول اكرم بنم باشمه دستار صاروب خلف وقدامه سدل ايلدى يعنى خلف وقدامه سدل ديمك رسول اكرم حضرتلرى عبدالرحمن بن عوفك باشنه دستار صاررکن اول دستارك الت اوجنى واوست اوجنى ارسال ايلمش بر اوجى خلف طرفنه و بر اوجى قدام طرفنه اولمش . ودخى ابن ابى شيبه حضرت على كرم الله وجهه‌دن روايت ايتديكه رسول اكرم حضرت على‌يه عمامه كيدروب عمامه‌سنك اوجلرانى منكبلرى اوزرينه ارسال ايلدى . وينه معلوم اوله‌كه عمامه‌نك الت اوجنه طيلسان تعبير اولنور . اول طيلسانى كتفين مابيننه ياخود منكبلر اوزرينه وخلف وقدامه ارسال ايلك مسنوندر . محمد بن قيس بيوررکه ابن عمر حضرتلرينى كوردم باشنه عمامه كيوب عمامه‌نك اوجلرينى خلف وقدامنه ارسال ايلمشلر شيخ جزرى بيورر علما بيوردیلر سنت اولان باشنه قلنسوه كيوب عمامه‌يى قلنسوه اوزرينه صارمقدر .

اوزونلقده وبوللقده معتاددن زياده اولان لباسلرك كراهتنى علمادن نقل ايتمشدر. امام بخارى قتنده ابوهريره رضى الله عنهدن مرفوعا روايت اولنان برحديث شريفده مذكوردركه بركيمسه برفاخر حله ايچنده عجبله كيدركن يره كچدى قيامته دكن اينوب كتمه‌ده‌در ديو بيورلمشدر . امام طبرانى وابو داود روايتلرنده وارد اولمشدركه (ان رجلا ممن كان قبلكم لبس بردة فتبختر فيها فنظر الله اليه فمقته فأمر الارض فأخذته) بيورلمشدر. يعنى تحقيقا سزدن اول اولانلردن بركيمسه بر برده كيدى دخى اول برده‌نك ايچنده صالندى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اول كشى يه نظر ايتدى دخى غضب ايدوب يره امر ايلدى اندن ير اول كيمسه‌يى طوتدى ديمكدر . بووعيدلر رجاله ونسايه متناولدر انكيچون ايديكه ام المؤمنين ام سلمه رضى الله عنها فهم ايدوب يا خاتونلر اتكلرينى نيجه ايتسونلر ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى بر قارش اوزاتسونلر ام سلمه ايقلرى آچق قالور اندن بيورديكه بر ذراع اوزاتسونلر اندن زياده اوزاتمسونلر ذكر اولنانك حاصلى بودركه وجال طائفه‌سنك ايكى حالى واردر بريسى مستحب اولمق مرتبه سيدركه ازارنى ساقى اورته‌سنه دك قيصه ايتمكدر برى دخى جواز مرتبه‌سيدركه طوقلرينه‌دك اوزاتمقدر كذلك نسا طائفه‌سنك دخى ايكى حاللرى واردر بريسى مستحب اولمق مرتبه‌سيدركه رجاله جائز اولان مرتبه‌دن برقارش اوزاتمقدر برى دخى جواز مرتبه‌سيدركه اندن برزراع اوزاتمقدر. امام نووى رحمة الله عليه ايدر ظواهر احاديث خيلا ايله مقيد اولمده دلالت واردركه تحريم خيلايه مخصوص اوله يعنى اوزون لباسلرك حراملغى تكبر وتفاخر ايتمكه كوره اوله مطلقا حرام اولميه والله اعلم. روايت اولنوركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك برعمامه‌سى وارايدى آدى سحاب ايدى آلتنه قلنسوه كيرايدى قلنسوه برتاجدر اوستنه دلبند صررلر . اما فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك كيديكى قلنسوه نه شكل اوزره ايدى كيمسه تصوير ايتمامشدر بعضيلر باشه كيلان يغمور لقدر ديديلر شمديكى زمانده ديار عربده قلنسوه ديمكله معروف باشه كيلور نسنه واردر ولكن پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك كيديكى بوهيئت اوزره‌مى دكلميدى كيمسه تعيينه قادر دكلدر . امام ترمذى رحمة الله عليه جابر بن عبدالله‌دن روايت ايليوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مكه مكرمه‌يى فتح ايتديكى كون مبارك باشنده سياه عمامه وارايدى مكه شهرينه سياه عمامه ايله كيردى ديو بيورمشدر . امام بخارى روايتنده انس بن مالك رضى الله عنه بيورمشدركه (دخل عام الفتح وعلى رأسه المغفر) يعنى فتح مكه ييلنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مكه شهرينه دخول ايتدى شول حالده‌كه مبارك باشنده مغفر وارايدى ديمشدر مغفر شول تولغه‌يه ديرلركه زرخدن طاقيه كبى اورولمش اوله بعضيلر بوايكى حديثك بينى جمع ايدوب جائزدركه سياه عمامه زيرابى دستار قلنسوه كيمك مشركين عادتيدر ابوداود وامام ترمذى ركانه حضرتندن روايت ايتديلر. كه رسول اكرم بيوردىلر بزم ايله مشركين بينى قلنسوه اوزرينه عمامه فرق فرق ايدز وينه جزرى بيورر كه كتب معتبره‌دن تصحيح ايتدمكه رسول اكرمك عمامهٔ شريفنك طولى يدى ذراع ايدى وبرعمامه‌سنك دخى طولى اون ايكى ذراع ايدى

﴿ الحديث الخامس ﴾

(حدثنا يوسف بن عيسى حدثنا وكيع حدثنا ابو سليمان وهو عبدالرحمن بن الغسيل) معلوم اوله كه عبدالرحمن حضرتلرينك پدرى حنظل نام الانصاريدر لقب شريفلرى غسيلدر غسيل غسل اولنمش ديمكدر حكمتى بوكه غزوهٔ احده نفير عام امرينى استمام ايدوب عجله غزايه توجه بيوروب غسل ايتمك ميسر اولمدن بحكمة الله شهيد اولمشلر پس رسول اكرم كوررلركه حنظل انصارى حضرتى ملائكهٔ كرام غسل ايدرلر بناء على ذلك حنظل حضرتنه يوم احده شهادتنه دنصكره

مغفرك اوستنه صارلمش اوله ديديلر. اماقاضى عياض بو طريقله جمع ايتديكه اول شهره كيرديكى زمانده مبارك باشنده مغفر وار ايدى‌اندن مغفرى كيدى وسياه‌عمامه صارندى زيرا عمروبن حارث اتاسندن شويله روايت ايتمشدركه خطبه اوقوديغى زمانده مبارك باشنده سياه‌عمامه وار ايدى‌ديمشدر بوندن‌فهم‌اولنوركه مغفرى‌مقدم كيمش اوله زيرا خطبه اوقنمق فتح تمام اولدقدنصكره كعبه قپوسى يانده واقع‌اولمش ايدى ديدى. ابن عراقى رحمةالله عليه بو طريقله جمعى اولكيدن ترجيح‌ايتمشدر. عبدالله بن عمر رضى‌الله عنهما حضرتلرندن‌مرويدركه فخر عالم صلى‌الله عليه وسلم حضرتلرى عمامه صارنديغى زمانده اوجن صارقيدر ايدى ويو ديارده آكاطيلسان ديرلر اما طائفهٔ عربك طيلسان ديدكلرى غيرى نسنه‌در اشاغيده بيان اولنور انشاءالله‌تعالى. امام مسلم روايتنده عمامه‌نك اوجنى مبارك يغرنى اورته‌سنه دكين صارقيدر ايدى ديو بيورلمشدر. ابو محمد بن حيان دخى عمامه‌يى مبارك باشنه صارر ايدى و اوجنى آردندن صوقوب يغرنى اورته‌سنه صارقيدر ايدى ديو روايت ايتمشدر. ينه امام‌مسلم رحمةالله عليه‌عمروبن‌حارثدن بويله روايت‌ايتمشدركه (رأيت‌النبى صلى‌الله عليه وسلم على‌المنبر وعليه عمامة سوداء قدارخى طرفهابين كتفيه) بيورمشدر. يعنى فخر كائنات عليه‌افضل‌الصلوات افنديمز حضرتلرينى‌منبر اوزرنده كوردم مبارك باشنده سياه عمامه‌سى وار ايدى اوجنى يغرينى اورته‌سنه صارقتمش ايدى‌ديمكدر. والحاصل عمامه‌نك‌اوجن‌صارقتدقلرى نيجه حديث شريفله ثابت اولمشدر. ومسلمدن بعض روايتده جابررضى‌الله عنه (دخل مكة وعليه‌عمامة سوداء) ديو بو حديثده اوجن صارقتمق ذكر اولنمديغندن فهم اولنوركه‌هرزمانده صارقتمزلر كاه‌كاه ايدرلر ايمش ديديلر. ابن القيم رحمةالله عليه هدى نبوى آداو كتابنده ايدر شيخ‌الاسلام ابن تيميه رحمةالله عليه اوج صارقتمق‌سببنده برعجب‌نسنه ذكر ايدوب بيورديكه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مدينه‌ده بركيجه بر واقعه كورمش ايدى همان اول صباح عمامه‌سنك اوجنى صارقتدى‌واقعه واقعه دخى بو ايديكه رب‌العزتى كوردى اندن ايتدى (يامحمد فيم يختصم‌الملاءالاعلى) يعنى كوكلر خلقى نه‌نسنه‌ده برى برى ايله خصومت ايدرلر خصومتدن مراد مباحثه‌در فخر كائنات صلى‌الله تعالى‌عليه وسلم حضرتلرى ايدر بن (لاادرى)ديدم يعنى بيلمزم ديدم همان الينى ايكى يغرنمك اورته‌سنه‌قويديغى كبى مابين‌السماءوالارض بيلدم‌ديدى‌ترمذى بوحديثى ذكر ايتمشدروامام بخارى‌حضرتلرينه دخى‌بوحديثدن سؤال ايتديلر صحيحدر ديو جواب ويردى. ابن ابى شيبه رحمةالله عليه حضرت على رضى‌الله‌عنهدن‌شويله‌روايت‌ايلركه ايتدى‌فخر عالم صلى‌الله عليه وسلم‌حضرتلرى بكا عمامه صاردى دخى اوجنى اوموزمه صارقتدى‌وبيورديكه (ان‌الله امدنى‌يوم‌بدر ويوم حنين بملائكة معممين هذه‌العمة) يعنى تحقيقا حق تعالى‌حضرتلرى‌بدروحنين غزالرنده بنى بوهيئت‌لوعمامه‌لر كيمش ملكلر ايله‌امداد‌ايلمشدر يعنى‌ياردم‌يتشديرمشدر

غسيل ديو لقب ايتديلر (عن‌عكرمة‌عن‌ابن‌عباس) مصنف بيورر بوحديث شريفى ابن عباسدن اوچ واسطه‌ايله يوسف‌بن‌عيسى بزه خبر ويردى (ان‌النبى صلى‌الله‌عليه وسلم) ابن عباس‌بيورر تحقيق رسول اكرم‌حضرتلرى (خطب الناس) ناسه‌خطبه‌قرائت ايلديلر(وعليه‌عصابة‌دسماء) مبارك باشى اوزره عصابهٔ دسما اولديغى حالده عينك كنريله‌عصابه‌خسته‌اولان كسه‌نك باشنه جبهه‌سى طرفندن باغلديغى دلداده‌يه ديرلر دالك فتحى وسينك سكونيله دسماءسياه ديمكدر امام بخارى بيورر كه بو خطبه رسول‌اكرمك دار آخرته تشريفنه‌يقين‌اولان خسته لكلرنده ايدى حتى انس‌حضرتندن‌امام‌بخارى روايت‌ايتديكه‌رسول‌اكرم بوخطبه‌دنصكره‌بردخى‌منبره چيقوب خطبه بيورمديلر

﴿ باب‌ماجاء فى‌صفة ازار رسول‌الله‌صلى‌الله‌عليه‌وسلم ﴾

بوباب‌رسول‌اكرمك ازار شريفنك وصفنده وارد اولان احاديث بياننده‌در همزه‌نك كسريله‌ازاراسفل بدنى ستر ايده‌جك نسنه‌در امارداء اعلاى بدنى ستر

دیمك اولور ودخی بیورمشدرکه (ان العمامة حاجز بین المسلمین والمشرکین) حاصلی عمامه اهل اسلامله مشرکلر مابینی فرق ایدر دیمك اولور. ابو داود رحمة الله علیه عبدالرحمن بن عوف حضرتلرندن روایت ایتمشدرکه ایتدی رسول الله حضرتلری بکا عمامه کیدردی اوکومدن وآردمدن اوجلرینی صارقتدی بو روایتلردن معلوم اولدیکه عمامه‌نك اوجن صارقمق برقاچ طریقله واقع اولمش ایمش. ترمذی رحمة الله علیه روایتنده رکانه رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (ان فرق مابیننا وبین المشرکین العمایم علی القلانس) دیو بیورمشدر یعنی تحقیقا بزم ایله مشرکلر اورته‌سنده فرق قلنسوه‌لر اوستنه صارلمش عمامه‌لردر دیمك اولور. ینه ترمذی نقلنده ابی کبشة الانماریدن مرویدرکه اصحاب رسولك قلنسوه‌لری یصی ایدی باشلرینه یاقشور ایدی سیوری دکل ایدی دیمشدر. حضرت عایشه رضی الله عنهادن مرویدرکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك برآق قلنسوه‌سی وار ایدی دیو بیورمشدر* ولباس قسمنده کوملکی زیاده سورایدی ام سلمه رضی الله عنها (کان احب الثیاب الی رسول الله صلی الله علیه وسلم القمیص) دیو بیورمشدر واولزمانده اولان کوملك شمدیکی زمانده اولان دکه‌لو ساده قفتان کبی اولور ایدی. ترمذی رحمة الله علیه نقلنده معاویة بن قره رضی الله عنه باباسندن روایت ایلمشدرکه ایتدی بزبر زمانده مزینه قبیله‌سندن برطائفه ایله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بیعت ایلمکه کلمش ایدك ارقه‌سنده اولان مبارك کوملکنك دکه‌لری چوزلمش ایدی یقه‌سندن الیمی صوقدم دخی مهر نبوته یاپشدم دیمشدر. دمیاطی رحمة الله علیه روایتنده انس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك کوملکی پنبه‌دن ایدی دیمشدر. وامام ترمذی نقلنده حضرت انسدن مرویدرکه (کان احب الثیاب الی رسول الله صلی الله علیه وسلم یلبسه الحبرة) بیورمشدر. وخبره برده‌نك برنوعیدرکه آنده قزلك لونی واردر دیمشلر وینه ترمذی روایتنده ابی رمثه‌دن منقولدرکه ایتدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینی کوردم اوزرنده ایکی یشل برده وارایدی وابو داود روایتنده عطاء بن ابی یعلی کندی باباسندن نقل ایتمشدرکه (رأیت رسول الله صلی الله علیه وسلم یطوف بالبیت مضطبعا ببرد اخضر) دیمشدر. یعنی فخر کائنات علیه اکمل الصلوات حضرتلرینی کوردم بیت اللهی طواف ایلر ایدی شول حالده که بریشل برده ایله اضطباع ایتمش ایدی دیمکدر. واضطباع برده‌نك براوجن قولتق آلتندن آلمغه دیرلر. امام ترمذی رحمة الله علیه عروة بن مغیرة بن شعبه‌دن اولدخی اتاسندن روایت ایتمشدرکه (ان النبی صلی الله علیه وسلم لبس جبة رومیة ضیقة الکمین) دیدی. یعنی علیه الصلاة والسلام حضرتلری بریکاری طار رومی جبه کیدی. وامام بخاری ابی ذره رضی الله عنه حضرتلرندن روایت ایلرکه (اتیت النبی صلی الله علیه وسلم وعلیه ثوب ابیض) دیو بیورمش. یعنی بن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه کلدم شول حالده که مبارك آرقه‌سنده ایده‌جك نسنه‌در حتی ابن الجوزی روایت ایدرکه رسول اکرمك رداء شریفنك طولی درت ذراع وعرضی ایکی بچق ذراع ایدی ابن التیم واقدیدن روایت ایتدیکه رسول کرمك ازار شریفنك طولی درت ذراع وبر قارش عرضی ایکی ذراع ایدی اما واقدی روایتنده رداء شریفك طولی التی ذراع وعرضی اوچ ذراع وبر قارشدر دیدی

(نظم)

یاره شوردی نتکیم حور جناب
سروقدینه یشلر هرآن
اکثر آق ایدی لباسی اوکلك
یوزی آق ایدی کروه رسلك
بونی تحقیق بیل اول رشك سروش
اولدی حورا کبی اول سندس پوش
یعنی کیم اینجه لطیف اطلسلر
کیدیلر دولتله پیغمبر
ابن عاذب دیدی بورأی منیر
نهی اولنمزدن ایدی لبس حریر
کاهی اول تاج سر آل عبا
یوکدن ایلردی قباسین فرضا
قره شالی کیجك آینه وش
بولوطه کیردی صانورلردی کنش
اول سیاه جامه ده اول پاك جهان

آق قفتان وارایدی دیمك اولور. وحضرت عایشهٔ صدیقه‌دن مرویدر که (خرج النبی صلی الله علیه وسلم ذات غداة وعلیه مرط شعر اسود) دیو بیورمشدر. یعنی فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری برصباح اودن چیقدی شول حالده که مبارك آرقه‌سنده سیاه صوف لباس وارایدی دیمکدر . وشیخین روایتلرنده انس بن مالك رضی الله عنه بیورمشدرکه (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یلبس الصوف وکان له علیه السلام کساء ملبد یلبسه ویقول انما انا عبد ألبس کما یلبس العبد) یعنی فخر عالم حضرتلری صوف کیرایدی وبر یمالو کسوه‌سی وارایدی آنی کیرایدی دخی بن قوله‌م قولدن غیری نسنه دکیلم قوللرك کیدیکی لباس کبی کیرم دیرایدی بوروایتلرك جمله‌سندن فهم اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك لباس بابنده برنوعه اختصاصی یوق ایمش نه وصفنده ونه لوننده هربار معین لباس کیمزلر ایمش مثلا رومی وعربی وآق وسیاه ویکی واسکی هرنه که راست کلورایسه کیمك جائز ایمش. اکر سؤال اولنوب معلوم اولدیکه سلف صالحین رحمهم الله تعالی اسکی ویمالو قفتان کیمه‌ده علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك سنتنه اقتدا ایدوب عبد وخدام لباسنی اختیار ایدرلر ایمش یاسب نه‌درکه صوفیون طائفه‌سندن شاذلیه جماعتی کندولرینی فاخر لباسلر ایله تزیین ایدرلر باوجودکه طریقلری سنت نبویه‌یه اقتدا ایتمکدر دینلورایسه. سید علی الوفوی قدس سره بونك جوابنده شویله بیورمشدرکه سلف صالحین رحمة الله علیهم اجمعین نظر ایدوب کوردیلرکه اهل غفلت دنیا ایله مفاخرت ایدوب اسباب دنیویه‌یه بروجهله کوکل ویرمشلرکه یانلرنده مقصود اصلی بالکلیه متروك اولوب ظاهرلرینی زینتدن غیری برنسنه قالمامش لاجرم انلره مخالفت قصد ایدوب کندیلری دخی تعمیر قلب وتصفیهٔ باطندن غیره اصلا التفات کوسترمیوب آنلرك عزت ورغبت ایتدکلری متاع دنیویدن اعراض ایتدیلر وتعظیم ایتدکلرینی تحقیر ایلدیلر اسکیجه ویمالوجه حرقه‌لر ایله قناعت ایدوب عمارت ذات وتزکیهٔ صفاته مشغول اولدیلر ولکن طول زمان ایله بوطائفه‌نك اراسنه اشراقاریشوب تحصیل دنیا ایچون جبه وخرقه کیمکی دام حیله وتزویر ایتدیلر بوهیئتده اهل فساد چوغالدی برمرتبه‌یه واردیکه سلف طریقه‌سی بونلره مخالفتده بولنور اولدی زیرا انلرك قصدی اهل غفلته مخالفت ایدی واهل غفلت شمدیکی زمانده بوصورته کیرنجه بونلرك صورتلرینی ترکله مخالفتلری لازم کلدی. والحاصل شاذلیه‌نك نظرلری معنایه اولدی صورته اولمدی دنیا وغفلت اهلنی هرقنغی صورتده بولدیلر ایسه مخالفت ایتدیلر ودرویشلك قلبك حالیدر صورتك حالی دکلدر لطیف لباسلر کیمکله زائل اولمز. حدیث صحیحده (ان الله جمیل یحب الجمال) بیورلمشدر. معناسی ظاهردر. وبرحدیث شریفده دخی (ان الله یحب النظافة) بیورلمشدر. یعنی تحقیقا حق جل وعلا حضرتلری پاکلکی سور دیمکدر ابی الاحوص جشمی رضی الله عنه اتاسندن بویله روایت ایتمشدرکه ایتدی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی اسکی لباسلر ایله کوردی دخی

(ایتدی)

آب حیوان ایدی اخفاده نهان بوقدر قدریله اول ذات شریف مسجده اویله ایدردی تشریف کچوب اول قاشلری پای محرابه لطفله دیرلر ایدی اصحابه بن قولم قوللرین اسباب بودر هم عبودیتك ادابی بودر صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا احمد بن منیع حدثنا اسماعیل بن ابراهیم حدثنا ایوب عن حمید بن هلال عن ابی بردة) مصنف بیورر ابو برده دن بو حدیث شریفی اوچ واسطه ایله احمد بن منیع خبر ویردی مذکور برده‌نك اسمی عامردر امام ابو الحسن الاشعرینك جدیدر جلیل القدر تابعیدر قاضی شریحدن نصکره کوفه‌ده قاضی اولمشدر حجاج ملعون وقتنده معزول اولمشلردر رحمة الله علیه (قال) ابو برده بیوردی (اخرجت الینا عائشة) المؤمنین حضرت عایشه رضی الله عنها بزه اخراج ایلدی (کساء ملبدا) یامالوردا (وازارا غلیظا) قالك ایپلکدن طوقنمش بر ازار (فقالت) پس حضرت عایشه کسا وازاری کوستردکدنصکره بیوردیکه (قبض روح رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم)

ایتدی هیچ سنك مالك وارمیدر بنده نعم یارسول‌الله واردر دیدم ایتدی نه‌اصل
مالك واردر بكاحق‌تعالی حضرتلرینك ویردیكندن هپ‌واردر دوه وقیوندن‌دیدم
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك اثر نعمتی اوزركده كورنسون دیو بیوردی. جابر
رضی‌الله‌عنه بیورمشدركه بركره صاچلری طاغلمش بركیمسه‌یی كوردی دخی‌بوكشی
باشنی ستراید‌جك برنسنه بوله‌مزمی ایدی دیو بیوردی وبركیرلنمش قفتانلو كیمسه‌یی
كوردی دخی بوكشی لباسنی یویاجق نسنه بوله‌مزمی دیو بیوردی . وسننده وارد
اولمشدركه (ان‌الله یحب ان‌یری اثر نعمته علی عبده) یعنی تحقیقا حق جل وعلا
حضرتلری نعمتنك اثرینی قولنك اوزرنده كورمكی سوردیمكدر. وبیورمشلردركه
حق‌تعالی حضرتلرینك اثراحسانی كشینك اوزرنده ظهور ایتمك شول جمالدندركه
حق‌تعالی حضرتلری انی‌سور واظهار نعمت شكر نعمتدر بوجهتدن جمال باطن‌دخی
اولمش اولور پس‌جمال ظاهراولان اثرنعمتی وجمال باطن اولان شكرنعمتی حق‌تعالی
حضرتلری قولنك اوزرنده مشاهده قیلمغی سور بواجلدندركه قولنك اوزرینه
لباس اندرمشدركه ظاهرلرینه جمال ویره نته كیم كلام قدیمنده بیورمشدركه
﴿ یابنی آدم قدانزلنا علیكم لباسا یواری سوآتكم وریشا ولباس‌التقوی ذلك‌خیر ﴾
یعنی ای‌آدم‌اوغلنلری بزسزك اوزریكزه لباس ایتدرك‌یعنی تدبیرات سماویه‌واسباب
نازله ایله سزك ایچوك لباس خلق ایتدك كه عورتلریكزی اورتر ودخی شول اصل
لباس خلق ایتدك كه آنكله تجمل ایدرسكز یعنی لطیف لباسلركه آنلر ایله حسن
وجمال بولورسكزولباس تقوی یعنی الله‌تعالی حضرتلرینك قورقوسی هرلباسدن
خیرلیدر دیمك اولور . قاضی رحمة‌الله علیه بویله تفسیر ایتمشدر پس بوآیت كریمه
مقتضاسنجه كشینك ظاهری پاك ولطیف لباس ایله آراسته وباطنی حلیهٔ تقو ایله
پیراسته قلنمق حق جل وعلا حضرتلری قتنده معتبر نسنه اولدیغی معلوم اولدی
وبیورمشلردركه حق‌تعالی حضرتلری اقوالده وافعالده وهیئتده ولباسده جمالی
سودیكی كبی بوذكر اولنانلرده قبح‌اولمغی سومز پس جمالی واهل جمالی سوروقبیحی
واهلنی سومز دیدیلر. وشویله معلوم‌اوله‌كه لباس‌وهیئتده جمال اوچ نوع اوزره‌در
برنوعی ممدوحدروبرنوعی مذمومدر وبرنوعی‌نه‌ممدوح ونه‌مذمومدر. اما‌اولكیسی
شول نوعدركه حق‌تعالی‌حضرتلری ایچون اوله حق‌جل وعلاحضرتلرینك طاعتنه
وتنفیذ احكامنه متعلق اوله نته كیم رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینه
ایلچیلر كلدیكی زمانده تجمل ایدرایدی یعنی‌لطیف وخوب لباسلر ایله عرض جمال
ایدر ایدی وبونك نظیری قتال ایچون آلات حرب طاقنوب جنك یوزنده لباس
حریر كیوب كفاره قارشو صالنی صالنی یوریمكدر هپ بونلردن مقصود اعلاء كلمة
الله اولوب عرض شرف اسلام وشوكت دین سید الانام اولدیغیچون ممدوحدر
بونیتله‌ایدنلر مثاب ومأجور اولورلر. وایكنجی یعنی مذموم اولانی شول نوعدركه
دنیا ویاخود ریاست‌ایچون كینوب قوشانمقدن مرادی خلق ایچنده لباسله تفاخر

رسول اكرم مفخر
موجودات وصاحب مقام
محمود مظهر صلی الله علیه
وسلم حضرتلرینك روح
برفتوحلری عالم غیبه بو
عالمدن تسریف بیوردقده
(فی‌هذین) شوكساوازارده
ایدی وجود پر جودلری
معلوم‌اوله كه رسول‌اكرم
صلی الله علیه و سلم
حضرتلری لباس فاخره
كیمز لر ایدی كمال
تواضعلر ندن فقر وفنا
اختیار ایدوب عبودیته
مناسب اولان لباسلر كیرلر
ایدی حتی امت مرحومه
طور حضرت پیغمبری‌یی
معلوم‌ایدینوب اتباع‌ایده‌لر
امام نووی بیوررکه بو
حدیث شریفی وبوحدیثك
امثالی رسول‌اكرمك‌لذائذ
دنیویه‌دن زیاده اعراض
ایدوب قدركفایه‌ایله‌اكتفا
ایتمك عادت كریمه‌لری
اولدیغنی بیان‌ایدرپس‌عاقله
لایق‌اولان‌بودركه پیشوای
انبیا وخلاصهٔ اولیا واصفیا
حضرتلرینك مسلكنه
سلوك ایدوب انك‌اخلاق
حمیده‌سیله تخلق ایلیه كرك
لباس خصوصنده وكرك
سائر امور دنیویه‌ده اكر
معاذالله‌علیه‌الصلاة‌والسلام
حضرتلرینه‌متابعت‌ایتمیوب

وتكبردن غيرى نسنه اولميه منتهاى مطالبى كندويى زينت وار ايش ايتمك اوله.
واوچنجى نوعيكه نه ممدوح ونه مذموم اوله بوشول قسمدركه ايكى غرضدن خالى
اوله يعنى نه الله ايچون اوله ونه دنيا ايچون اوله همان شرع شريفك رخصت ويرديكى
لطيف لباسلرى كينوب قوشانه امانيتنده نه غرض شوكت اسلام اوله ونه خلق اراسنده
تكبر وتفاخر اوله بوتقديرجه نه مدحه لايق اولور ونه ذمه مستحق اولور وذكر
اولنان حديث شريفدن مراد بويله ديمكدركه حق جل وعلا حضرتلرينه قولنك
بويله ايتديكى خوش كلوركه لسانه صدقله جمال ويره وقلبنه اخلاص ومحبت وتوبه
ايله جمال ويره وجوارح واعضاسنه طاعتله جمال ويره وبدننه حق تعالى حضرتلرى
ويرديكندن پاك ولطيف لباس كيدرمكله وانجاس واحداثندن ومكروه قيللردن پاك
ايتمكله وسنت اولمغله وطرنق كسمكله ودخى سنت نبويه يه موافق نكه وارايسه
انلر ايله زينت وجمال ويره ديمكدر . ورسول الله حضرتلرينه لباس يراشمق
خصوصنده جابر بن عبدالله رضى الله عنهدن مرويدركه ايتدى رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرينى برآچقلق كيجه ده كوردم اوزرنده برقزك حله وار ايدى
اكا نظر ايدردم وقره نظر ايدردم بنم قتمده فخر عالم حضرتلرى قمردن احسن
ايدى ديو بيوردى . دارمى وترمذى رحمة الله تعالى عليهما بويلجه روايت
ايتمشلردر وبنه ترمذى نقلنده براء بن عازب رضى الله عنه بيورمشدركه بن آدم
اوغلانلرندن بركيمسه كورمدمكه قرمزى حله ايچنده رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم حضرتلرندن كوزل اوله ديمشدر وبو معنايى ائمهٔ حديث اصحاب كرامدن
عبارات متعدده ايله چوق روايت ايتمشلردر حاصلى بعض صحابهٔ كزين رضى الله
عنهم اجمعين فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه قرمزى حله بغايت يراشديغن
بيان بيورمشلردر وحله نك معناسى برازار ايله بردا ديمكدر ازار سابقا اشارت
اولنان اوزره شول نسنه دركه ايچ طونى يرينه فوطه كبى بلدن اشاغى يه باغلنورلر
وردا اوست قفتانيدركه جمله نك اوززينه كيرلر واستارلو قفتانه دخى حله ديرلر.
ابن القيم رحمة الله عليه ايدر زنهار بويله صانميه سكزكه رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم حضرتلرينك حله سى صافى قزل اوله بويله دكلدر بلكه حلهٔ حمرا
ديدكلرى ايكى يمنى برده دركه سياه اراسنه يول يول قرمزى آتلمشدر همان حلهٔ
حمرا ديدكلرى بواجلدندر يوقسه صافى قرمزى كيمك قتى نهى اولنمشدر . صحيح
بخارى ومسلمده رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى قزل اكر يصدقلرندن
نهى ايتدى ديو روايت اولنمشدر . وصحيح مسلمده ابن عمر حضرتلرندن مرويدركه
ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنم اوزرمده ايكى ثوب
معصفر كوردى يعنى عصفر چيچكى ايله بويانمش ايكى قفتان كوردى دخى ايتديكى
(ان هذا لباس الكفار فلا تلبسهما) يعنى بورنكلو قفتان كافرلر لباسيدر ايمدى
بوارقنده كى قفتانلرى كيمه ديمك اولور ومعلومدركه عصفر قزل بويادر ديدى ودخى

نفس وشطيان وهوايه تابع
اولوب امور دنيويه نك
تكثيرنه سعى ايدرسه عاقبتى
خسران اوله جغى مقرردر

﴿ الحديث الثانى ﴾

(حدثنا محمود بن غيلان
حدثنا ابوداود عن شعبة
عن الاشعث بن سليم قال
سمعت عمتى تحدث عن عمها)
اشعث ديديكه عممدن ايشتدم
عمم دخى عميسندن خبر
ويردى (قال) اشعثك
عميسنك عميسى ديديكه
(بينا انا امشى بالمدينة) بر
وقتده مدينهٔ منوره ده
يورردم ازارمى زمينه
سوريه رك (اذا انسان خلفى
يقول) ناكاه خلفمدن بركمسه
سويلديكه (ارفع ازارك)
سن آزاريكى يوقارى قالدر
(فانه) تحقيق ازارى
قالدرمق (اتقى) زياده
پاكلكدر (وابقى) وزياده
ازارك بقاسنه سببدر
(فالتفت) پس بو كلامى
استماع ايدوب دونوب
ارديه باقدم (فاذا هو رسول
الله صلى الله عليه وسلم) مكر
ازارينى رفع ايله بيوران
ذات رسول اكرم
حضرتلرى ايمش (فقلت)
بن ازارى زمينه سورمكدن
اعتذار ملاحظه سيله
رسول اكرم حضرتلرينه

ایتدی قزل لباس کیمنك جوازنده نظر واردر وکراهتی شدت اوزره‌در نه ظن ایدرسك رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صافی قزل کیمك احتمالی وارمیدر حاشاوکلا که بویله اوله‌همان بوشبهه حلهٔ حمرا لفظندن قوپمشدر دیدی بومقامه کلنجه ابن قیمك کلامیدر . امام نووی رحمةالله تعالی علیه ایدرثیاب معصفره‌ده یعنی عصفر ایله بویانمش قماشلرده علما رحمهم الله اختلاف ایتمشلردر صحابه وتابعیدن جمیع علما وانلردنصکره کلنلر مباحدر دیدیلر . امام اعظم وامام شافعی وامام مالك دخی انلرك مذهبنه ذاهب اولوب مباحدر دیدیلر . اما امام مالك رحمةالله علیه مباحدر ولکن غیریسنی کیمك افضلدر دیدی سائری بو سوزی سویلیوب همان مباحدر دیدیلر وینه امام مالکدن بررواینده اولر ایچنده وقپولر اوکنده کیمك جائزدر اما مجلسلرده وپازارلرده وغیری یرلرده مکروهدر دیمك وارد اولمشدر . وعلمادن برجماعت کراهت تنزیهیه ایله مکروهدر دیدیلر ونهی بیورلدیغن تنزیهیه‌یه حمل ایتدیلر زیرا ثابت اولمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حلهٔ حمرا کیدی دیو بیورلدیغی وبومقوله‌نك جائز ایدیکن بیان ایچون فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندولری کیمك اولوردی . بعض علما دخی ایتدیلر نهی حج ایچون یاخود عمره ایچون احرام کیمش کیمسه‌لره کوره‌در دیدیلر والله اعلم * اما فخر عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك ازاری وصفنده ابی‌برده رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرندن مرویدرکه ایتدی عایشه رضی‌الله تعالی عنها حضرتلری بزه برکساء و برآزار غلیظ چیقاروب ایتدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بوایکیسنك ایچنده قبض اولنمشدر دیدی . بخاری رحمة الله علیه بویلجه روایت ایتمشدر . وبر روایتده دخی بو عباره ایله واقع اولمشدر (اخرجت الینا عایشة کساء وازارا غلیظا مما یصبغ بالیمن وکساء من هذه التی تدعونها الملبدة) وبر روایتده (کساء ملبدا) دینلمشدر . یعنی حضرت عایشه یمن دیارنده ایشنلردن بریوغون ازار وبرکساء ملبد چیقاروب فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بولباسلرك ایچنده قبض روح اولندی دیدی وکساء ملبدك معناسی بعضیلر قولنجه یمالوکسوه دیمکدر وبعضیلر قولنجه یوغون وصیق طوقونمش کچه‌یه بکزر کسوه دیمکدر وامام مسلم روایتنده حضرت عایشه رضی‌الله عنها بیورمشدرکه (خرج رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ذات غداة وعلیه مرط مرحل من شعر اسود) یعنی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برصباح چیقدی شول حالده‌که اوزرنده برمرط مرحل وارایدی سیاه قیلدن دیمك اولور و«مرحل» حاء مهمله‌نك فتحه‌سیله معظم وزنی اوزرینه‌در دیمشلر ومعناسنده اختلاف ایتمشلردر اولی اولان خطابی رحمة الله علیه بیوردیغیدرکه مخطط دیمکدر دیدی ومخطط اول قماشدرکه آنده یول یول رنکلو اپلك آتلمش اوله کرکی لر واسکندرانی الاجه لر هپ مخططدر ومرط کسوه دیمکدر محصلی برسیاه قیلدن دیدمکه (یارسول الله انماهی) بنم زمینه سوردیکم ازار (بردة ملحاء) عرب عندنده قیمتی اولمیان یرده‌در اثواب کبردن دکلدر بردهٔ ملحاء سیاه وبیاض ایله الاجه بر ده یه دیر لر اعراب استعمال ایدر کویا بو صحابی ظن ایتدیکه رسول اکرم حضرتلرینك رفع ازار ایله امردن مراد شریفلری ازاری متکبرین کبی زمینه سوریه‌رك یوریمه دیمکدر بو ظنه بناء ازارك قیمتسزلکك بیان دخی تیز کهنه اولمسون دیو اهتمام لازم اولمدیغنی بیان ایتدی (قال) رسول اکرم حضرتلری رفع ازاریله امردن مراد شریفلرینی بو صحابی فهم ایتمدیکنی بیلوب بیوردیلر (امالك فی اسوة) سنك ایچون بنم فعلمه اقتدا یوقیدر ازار خصوصنده بکا متابعت ایتمزمیسین (فنظرت فاذا ازاره الی نصف ساقیه) اول صحابی دیدیکه رسول اکرم حضرتلرینك ازارنه نظر ایتدم ناکاه کوردمکه ازاری ساقلرینك نصفنه بالغ اولمش اول وقت بلدمکه رسول اکرم حضرتلرینك رفع ازاریله امردن مراد

طوقونمش یول یول الاجه برکسوه ایله چیقمش ایدی دیمك اولور . عروه رضی الله عنه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك رداسنك اوزونلغی درت ذراع ایدی وانی ایکی ذراع وبر قارش ایدی دیدی وینه آندن مرویدرکه فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك کیوب ایلچی یه چیقدیغی بریشل ردا ایدی طولی درت ذراع وعرضی ایکی ذراع برقارش ایدی دیمشدر. ومعن بن عیسی محمد بن هلالدن روایت ایلرکه ایتدی بن خلفاء بنی امیه دن هشام بن عبد الملك ارقاسنده فخر کائنات علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك مبارك برده سنی کوردم حبره جنسندن ایدی ایکی حاشیه سی وار ایدی دیمشدر. وحبره برقسم معروف برده در وحاشیه دیدیکی ایکی یاننده سنجفدر . دمیاطی رحمة الله علیه روایتنده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه فخر عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینی کوردم ازاری مبارك سره سنك آلتندن بغلر ایدی وعمری کوردم سره سنك اوستندن بغلر ایدی بیورمشدر . امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده حضرت عایشه نك قز قرنداشی اسماء رضی الله عنهمادن مرویدر برکره برجبهٔ طیالسهٔ کسروانیه چیقاردی یعنی عجم پادشاهی کیدیکی لباسلردن برجبه چیقاردی یقاسنده اطلس طوقی وار ایدی وچاکلری کنارینه اطلس دیکلمش ایدی ایتدی بوجبه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جبه سیدر حضرت عایشه ده ایدی عایشه رضی الله عنها وفات ایتدیکی زمانده بن آلدم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونی مبارك آرقاسنه کیرایدی بز بونی یویوب صو ایله مریضلره شفا طلب ایده رز دیدی یعنی صوین ایچورمك کبی ویوزلرینه سورمك کبی نه ایسه ایلرز دخی شفا بولورلر دیمك اولور بوروایتده دلالت واردرکه حریرك هرجزئی آلتون کبی وخمر کبی حرام اولمیه طوق وسنجف ایتمك جائز اوله اما آلتون وخمر نقدر آز اولورسه دخی حرام اوله . امام نووی رحمة الله علیه بویله دیمشدر اما ائمهٔ حنفیه قتنده یوزك قاشنده کی طاشه آلتون میخ جائزدر . وامام محمد قتنده ساعتنی آلتون تل ایله بغلمق جائزدر . دخی روایت اولنورکه مبارك آرقاسنده لباس کیرلنمك واقع اولمزدی ولباسنه سکك قونمزدی ومبارك جسمنی سوری سکك وسائر موذی حیوانات انجتمزلر ایدی صلی الله تعالی علیه وعلی آله وصحبه اجمعین. *ولباس قسمندن طیلسان دیدکلری نسنه که عجم لغتندن تعریب اولنمشدر وعرب دلنده برآدی طاقدر وبرنوعنه دخی ساج دیرلر شمدیکه زمانده اولدیغی معلوم دکلدر : ابن قیم رحمة الله علیه ذکر اولنان کسوه یی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کیدیکی واصحابندن برکیمسه نك کیدیکی منقول دکلدر دیدی بلکه صحیح مسلمده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه دجالی ذکر ایتدی دخی ایتدی (یخرج معه سبعون الفامن یهود اصفهان علیهم الطیالسة) دیدی یعنی اصفهان مملکتنك یهودیلرندن یتمش بیك طیلسانلی یهودی دجال ایله بیله خروج ایلر دیمکدر . وانس بن مالك رضی الله عنه حضرتلری برقاچ

شریفلری متابعت ایمش ازارکرك ذی قیمت اولسون کرك بی قیمت اولسون بو حدیث شریفی نقلدن مصنف حضرتلرنك مرادی رسول اکرم حضرتلرینك ازار شریفنك طولی نصف ساقه قدر اولدیغنی بیاندر وبزلره دخی لباسلریمزك طولنی نصف ساقه قدر ایتمك لازم اولدیغنی عیاندر

الحدیث الثالث

(حدثنا سوید بن نصر حدثنا عبدالله بن المبارك عن موسی بن عبیدة عن ایاس ابن سلمة بن الاکوع عن ابیه) مصنف بیورر بو حدیث شریفی سلمه دن اوچ واسطه ایله سوید خبرویری مذکور سلمه حضرتلری تحت الشجره بیعت ایدنلردندر جمله کرامانتدن ذئب کندولره تکلم ایتمشدر زمان سعادتده یدی کره غزایه کتمشدر هجرتك یتمش دردنجی سنه سنده مدینهٔ منوره ده وفات ایلدی سن شریفی سکسان یاشنه بالغ اولمش ایدی رضی الله تعالی عنه (قال کان عثمان بن عفان) حضرت سلمه بیوردیکه ذو النورین خلیفهٔ رسول الله عثمان بن عفان حضرتلری

طیلسانلی کیمسه‌لری کوردی دخی شونلر نه عجب بکزر خیبر یهودیلرینه دیو بیوردی آنکچون سلفدن وخلفدن برجماعت (من تشبه بقوم فهو منهم) مقتضاسنجه طیلسانی کریه کوردیلر . وترمذی نقلنده وارد اولمشدرکه (لیس منا من تشبه بغیرنا) بیورلمشدر. یعنی بزدن دکلدر شول کیمسه که بزم غیریمزه بکزه‌یه دیمك اولور وطیلسان باشه کیلوب ایکی جانبی اوموزلر اوستنه صارقنور کسوه اولمغین بوکاقریب بعض وضع که فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن صادر اولمشدر آنی توجیه ایچون بیورمشدرکه حدیث هجرتده پیغمبر یمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مبارك باشنه بز اورتوب اویله اسی سنده ابو بکر الصدیق رضی الله عنهه کلدی دیدکلرینك وجهی بو ایدیکه خلقدن کندویی اخفا ایتمك ایچون اویله ایتمش ایدی یوقسه تقنع ایتمك یعنی مبارك باشنه نسنه اورتمك عادت کریمه‌سی دکل ایدی دیدی وانس بن مالك رضی الله عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك باشین اورتمك چوق واقع اولدی دیدیکی اسی‌دن وغیری خصوصدن حاجت اولدقجه اورتردی دیمکدر دیو ذکر ایتدی بومحله کلنجه تقریر اولنان ابن قیمك کلامیدر . شیخ الاسلام ولی الدین العراقی رحمة الله علیه تقنع عمامه‌نك اوجیله یاخود ردا ایله باشی اورتمکدر دیدی. وابن الحاج مدخل آدلو کتابنده ارکشینك قناعی باشنی رداسیله اورتوب اوجنی براوموزینك اوستنه آرتمقدر دیدی والحاصل بو یله ایلك دخی طیلسان کیمك قسمندن اولدیغیچون علماء حدیث رحمهم الله تعالی بو بابده بحثلر ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بو یله ایتدیکی سهیل بن سعد نقلنده (کان یکثر القناع) لفظیله وانس بن مالك رضی الله عنه روایتنده (کان یکثر التقنع) لفظیله وارد اولدیغی دلالت ایلرکه ابن قیمك دیدیکی کبی وقت حاجته مخصوص اولمیه بلکه عادت کریمه‌لرندن اوله وبوندن لازم کلورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طیلسان کیدیکی منقول دکلدر دیدیکی دخی رد اولنه دیدیلر واصحاب کرامدن برکیمسه‌نك کیدیکی منقول دکلدر دیدیکنی دخی رد ایدوب ایتدیلر . حاکم رحمة الله علیه سند صحیحیله اخراج ایتمشدرکه قرة بن کعب رضی الله عنه ایتدی برکون فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری فتنه خصوصن ذکر ایتدی ویقین زمانلرده اولور دیدی آندن بزمقنع کیمسه کچدی یعنی بز ایچنده باشنی برومش برکشی مرور ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (هذا یومئذ علی الهدی) دیو بیوردی. یعنی شوکیمسه اول فتنه پیدا اولدیغی کون طوغرو یول اوزره اولسه کرکدر دیمك اولور قره ایتدی قالقوب اول کشی‌یه نظر ایتدم مکر حضرت عثمان بن عفان ایمش رضی الله عنه وسعید بن منصور دخی ابن العلادن روایت ایلمشدرکه بن حضرت حسن بن علی‌یی کوردم مقنع ایکن نماز قیلاردی دیمشدر وسلیمان بن مغیره‌دن مرویدرکه بن حضرت حسینی کوردم طیلسانلر کیردی دیمشدر وعمارة بن زاداندن دخی مرویدرکه بن حضرت

(یتزر) ازار لبس ایدرلر ایدی (الی نصف ساقیه) ساقلرینك نصفنه قدر یعنی حضرت عثمان ازارینی ساقلرینك نصفلرینه‌دك ارخال ایدر ایدی (وقال) حضرت عثمان بیوردی (هکذا) بنم ازار کیمك هیئتی کبی ایدی (کانت ازرة صاحبی) بنم صاحبمك ازار کیمه‌سی حضرت عثمان صاحبم دیدیکندن مراد کیم اولدیغی معلوم اولسون ایچون سلمه بیان ایدوب بیوررکه (یعنی) حضرت عثمان صاحب لفظیله مراد ایلدی (النبی صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینی مصنف امام ترمذی بوحدیث شریفی دخی ذکردن مرادی رسول اکرمك ازاری نصف ساقه‌دك اولدیغنی بیاندر معلوم اوله‌که سلمه رضی الله تعالی عنه حضرتلری اصحاب کرامدن اولوب رسول اکرم حضرتلرینك ازار کیملرینك کیفیتی معلومی ایکن حضرت عثمانك ازارینك کیفیتنی بیان ایتمه‌سنده حکمت

حسینی کوردم بر طیلسان انطاقی کیردی دیو بیورمشدر وابن قیمك ذکر ایتدیکی قصهٔ یهود ایچون شیخ الاسلام ابن حجر رحمة الله علیه اولوقت آنکله استدلال صحیح اولورکه طیلسان انلرك شعارندن اوله شمدیکی زمانلرده اول رفع اولمشدر بوتقدیرجه مباح عمومنده داخل اولور دیدی و بعضیلر دخی انس بن مالك رضی الله عنه حضرتلرینك انکارنه جواب و یروب حضرت انسك اویله دیدیکی آنکچون ایدیکه کوردیکی کیمسه‌لرك طیلسانلری صاری ایدی دیدیلر اما حق بودرکه عاقبت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیغی اوزره دجال یانجه کیدن جهودلرك کسوه‌سی اولیجق مذموم نسنه ایدیکی مقرر اولور ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن و بعض صحابهٔ کرامدن مروی اولان تقنع طیلسان کیمك قسمندن دکلدر و حضرت حسن رضی الله تعالی عنه خصوصنده وارد اولان اخبارك صحت و قوتلرنده نظر و اردر امام مسلم حدیثنه معارض اولمازلر دیمك کرکدر اما بومقامده لفظ حدیث شریف واجب التشریفنده مذکور اولان یتمش بیك یهوداصفهاندن مقصود الله اعلم بعید اولمیه‌که حالا اول دیارده مستولی اولان زمرهٔ زنادقه وملحدین وفرقهٔ فجرهٔ متمردین اوله که باوجود بنی وعناد وکفر وارتداد اهل ایمانه اشدعداوتله اعدا اولدقلری ایچون اول ملعون و یزید ومطروح ومرید مردار و پلیدلرك شان شأمت نشان موفور الشتانلرنده یهود تعبیر بیوریله حق الانصاف اول تاج قباحت نتاج وکسوهٔ کراهت مزاج و لباس نکبت الباس و پلاس نجاست مساسلرینك مقتضاسی بودرکه انلری کیوب اول وجه عبوس و پیکر منحوس وصورت معکوس ورؤیت منکوسلریله دجال اوکنه دوشوب طبل ونقاره‌لری و یوزلرینك قاره‌لریله وجوه لشکر شیاطین واعیان جنود ملاعیندن اوله‌لر زیرا بو بابنده هر وجهله طائفهٔ یهوددن اسباب لیاقتلری ساخته وعلم استحقاقلری افراخته قلنمش ملعونلردر لعنت الله علیهم اجمعین

اما فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاتم شریفی خصوصنده امام بخاری و مسلم رحمهما الله روایتلرنده عبد الله بن عمر رضی الله عنهما بیورمشدرکه (ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اتخذ خاتما من ورق فکان فی یده ثم کان فی ید ابی بکر ثم کان فی ید عمر ثم کان فی ید عثمان حتی وقع فی بئر اریس) یعنی تحقیقا فخر کائنات صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری برکشدن خاتم ایدندی مدت عمرنده کندینك مبارك النده ایدی اندن صکره ابو بکر رضی الله عنهك النده اولدی اندنصکره حضرت عمرك النده اولدی اندنصکره حضرت عثمانك النده اولدی تا شول زمانه‌دك حضرت عثمانك الندن اریس قیوسنك ایچنه دوشدی دیمکدر . بنه صحیحنده انس بن مالك رضی الله عنهدن روایت اولنمشدرکه (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لبس خاتم فضة فیه فص حبشی وکان یجعل فصه ممایلی کفه) دیمشدر یعنی تحقیقا پیغمبر عز

نه اوله دینورسه جواب اولدرکه ازارك طولی نصف ساقه‌قدر اولمق سنت موروثه وقاعدهٔ محفوظه اولوب حتی رسول اکرم حضرتلرینك خلیفه‌سی دخی بوشیوه‌یه رعایت ایتدیکنی افاده ایتمك ایچوندر وسائرامت دخی بوقاعده‌یه رعایت ایدوب لباسلرینك طولنی نصف ساقه‌قدر ایده‌لر دیمکدر

الحدیث الرابع

(حدثنا قتیبة انبأنا ابو الاخوص عن ابی اسحق عن مسلم بن نذیر عن حذیفة بن الیمانی) مصنف بیورر بوحدیث شریفی حذیفه حضرتلرندن اوچ واسطه ایله قتیبه خبر ویردی معلوم اوله‌که حذیفه کبار صحابه‌دن ورسول اکرم حضرتلرینك صاحب سری ایدی رسول اکرم حضرتلری خندق غزاسنده مشرکینك احوالنه مطلع اولمق ایچون حذیفه‌یی جاسوس کوندرمش ایدی وپدرلری یمان وبرادری صفوان رضی الله عنهما احد غزاسنده حاضرلر ایدی لکن

عليه الصلاة والسلام حضرتلری برحبشی قاشلو کمش یوزك طاقنمشدر یوزیکك قاشنی آوجی طرفنه کتورر ایدی دیمك اولور حبشیدن مراد عقیقدر یاخود جزع دیدکلری آلاجه طاشدر زیرا ایکیسنك دخی معدنی حبش ولایتنده‌در دیمشلر . وعلمای حدیثدن امام احمد ونسائی وترمذی و بزار رحمهم الله روایتلرنده بریده رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکیمسه‌نك النده تیموردن خاتم کوردی دخی (مالی اجد منك ریح الاصنام) دیدی. حاصلی ندرکه بن سنك جانبکدن صنملر رایحه‌سینی بولورم دیمکدر اندن ایتدی (اتخذه من فضة ولا تزد علی مثقال) دیو بیوردی . یعنی خاتمی کمشدن ایدین و برمثقالدن زیاده ایله دیمکدر . علما رحمهم الله خاتم طاقنمق خصوصنده اختلاف ایتمشلردر اکثری جائز کوروب کراهتی یوقدر دیمشلردر. بعضیلری زینت مراد اولیجق مکروهدر دیمشلر . بعضیلر دخی خاتم قوللنمق لازم اولان حاکملردن غیریسنه طاقنمق مکروه دیمشلردر زیرا ابوداود ونسائی نقلنده ابو ریحانه‌دن مرویدرکه انلردن غیریسی طاقنمقدن رسول الله صلی الله تعالی وسلم حضرتلری نهی بیوردی دیمشدر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قوللاندیغی آنکیچون ایدیکه اطرافده اولان ملوکه ارسال ایتدیکی مکتوبلری مهرلمك ایچون ایدی زیرا انس بن مالك رضی الله عنه بیورمشدرکه روم وعجم وحبش پادشاهلرینه مکتوبلر یازدی دخی اصحاب ایتدیلر یارسول الله انلر مهری اولمیان مکتوبی قبول ایتمزلر آندن برخاتم ایدینوب قاشنه «محمد رسول الله» نقشین قازدردی وابوبکر وعمر وعثمان رضوان الله تعالی علیهم اجمعین جمله‌سی احتیاج اولدیغیچون خاتم کتوررلر ایدی دیدیلر . وابن عبدالبر رحمة الله علیه بعض علمادن مطلقا طاقنمه‌سی مکروهدر زیرا انس بن مالکدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طاقنمدی ایدی دیو نقل ایتدی دیدکلرینی روایت ایتمشدر . وترمذی شمائلده ابن عمر حضرتلرندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خاتم ایدندی آنکله مهرلردی اما طاقنمز ایدی دیدیکن روایت ایلمشدر . وصحیحینده انس بن مالکدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك النده برکون کمشدن برخاتم کوردی آندن خلق دخی کمشدن خاتم ایدینوب طاقندیلر اندنصکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خاتمن چیقاروب براقدی آنلردخی چیقاروب براقدیلر دیدی اما قول صواب اولکی سوزدر زیرا فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری فی الاصل خاتم طاقندیغی ملوکه کوندردیکی مکتوبلری مهرلمك ایچون ایدی صکره‌دن دائما طاقنور اولدی اصحاب کرام دخی طاقنور اولدیلر فخر کائنات حضرتلری کیمسه‌نك طاقندیغنی انکار ایتمدی بلکه آنك اوزرینه مقرر قیلدی پس بو مذکور اولان خصوص خاتم طاقنمق بلا کراهة مباح ایدوکنه دلیل اولدی اما حکامدن غیری کیمسه طاقنمق نهی اولنمسنه وارد اولان حدیثك ضعفنه امام احمد رحمة الله علیه انس بن مالکدن روایت ایدوب

احد غزاسنده یمان حضرتلری خطاء قتل اولندی حذیفه حضرتی پدرینك دیتنی هبه ایلدی برکسه وفات ایلسه اکر حذیفه جنازه نمازنه حاضر اولورایسه حضرت عمردخی حاضر اولوردی اکر حذیفه حاضر اولمازسه حضرت عمردخی حاضر اولمازدی زیرا حذیفه منافقینی بیلور ایدی و حضرت عمر منافقینك احوالنی اندن سؤال ایدر ایدی زیرا رسول اکرم حضرتلری حذیفه‌یه بیلدرمش ایدی همدان وری ودینور نام ولایتلر حذیفه یدنده فتح اولدی حضرت علینك ابتداء خلافتنده حذیفه دار بقایه تشریف ایلدی رضی الله عنه (قال) حذیفه بیوردی (اخذ رسول الله صلی الله علیه وسلم بعضلة ساقی) رسول اکرم حضرتلری بنم صاقك عضله‌سنه یاپشدی (اوساقه) یاخود رسول اکرم حضرتلری کندو ساقنك عضله‌سنه یاپشدی راوئ حدیث مسلم بن نذیر شك ایدوب

فخر عالم حضرتلری برکون کمش یوزك طاقندی آندنصکره چیقاردی آتدی دیدیکنه اوچ وجهله جواب ویرمشلردر. بری بودرکه کمش دیمك زهر بدن واقع اولمش برسهودر اول برکون کیدکدنصکره چیقاروب براقدیغی یوزك آلتون ایدی غیری دکل ایدی دیدیلر . بری دخی بودرکه اول دیدیکی یوزك هپ کمشدن دکل ایدی ایچی تیموردن واوستی کمشدن ایدی دیدیلر . بریدخی بودرکه چیقاروب آتدیغنك اصلی بوایدیکه خلق شرعا یوزك طاقمق برلازم نسنه صانمیه‌لر وسنتدر دیمیه‌لر والله اعلم . شویله معلوم اوله‌که خاتم نیجه نسنه‌دن اولور آلتوندن وکموشدن وتیموردن وتوجدن ورصاصدن وبونلرك امثالندن وعقیقدن هپ خاتملر ایدرلر اما هربرینك حقنده‌نه بیورلمشدر بیان ایده‌لم . آلتون حقنده صحیح بخاری ومسلمده براء بن عازب رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن مرویدرکه (نهی نارسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عن خاتم الذهب وآنیة الذهب) دیو بیورمشدر. یعنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری بزی آلتون یوزکدن وآلتون قابدن نهی ایتدی دیمکدر . وینه صحیحینده ابوهریره رضی الله عنهدن منقولدرکه (انه نهی عن خاتم الذهب) دیو بیورمشدر . یعنی تحقیقا فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آلتون یوزك طاقمقدن نهی ایتدی دیمکدر. ینه صحیحینده عبدالله بن عمر حضرتلرندن مرویدرکه (انه صلی الله تعالی علیه وسلم اتخذ خاتما من ذهب فجعله فی یمینه وجعل فصه مما یلی بطن کفه فاتخذ الناس خواتیم الذهب قال فصعد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم المنبر فالقاه ونهی عن التختم بالذهب) یعنی تحقیقا پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری آلتوندن برخاتم ایدندی صاغ الینه طاقندی وخاتمك قاشنی مبارك آوجنك ایچنه ایلدی آندن خلق دخی آلتون یوزکلر ایدندیلر صکره‌دن فخر کائنات حضرتلری منبره چیقدی اول خاتمی چیقاروب براقدی وخلقی آلتون یوزك طاقمقدن نهی ایتدی دیمك اولور . امام اعظم وشافعی ومالك واحمد رحمهم الله مذهبلری بودرکه آلتون یوزك طاقمق جائز اولمیه ولکن بعض علما رخصت ویرمشلردر جمله‌دن بری اسحق بن راهویه ایتدی اصحاب کرامدن بش کشی آلتون یوزکلری طاقنور ایکن وفات ایتدیلر دیدی یعنی تا اولنجه آلتون یوزك طاقندیلر دیمکدر . معصب بن سعددن مرویدرکه طلحه‌ده وسعده وصهیبده آلتون یوزکلر کوردم طاقنورلردی دیمشدر رضی الله عنهم وحمزة بن اسیددن مرویدرکه ابی اسید رضی الله عنه‌که بدر غزاسنه حاضر اولان اصحاب کزیندن ایدی وفات ایتدیکی زمانده آلتون یوزیکن الندن حمزه وزبیر چیقارمشلردر وحدیثلرك ایکیسنی دخی امام بخاری تاریخنده روایت ایتمشدر . امام نسائی رحمة الله علیه سعید بن مسیبدن شویله روایت ایلمشدرکه حضرت عثمان رضی الله عنه حضرتلری صهیبه ایتدی ندر اصلی بن سنك الکده آلتون یوزك کوریرم صهیب ایتدی بویوزیکی سندن خیرلو اولان کیمسه کوردی بنی عیبلامدی حضرت عثمان ایتدی کیمدر اول دیدیکك صهیب فخر عالم حضرتلریدر دیو جواب ویردی . اما کثر

حذیفه شو ایکی کلامك برینی بیوردی دیدی عینك وضادك ولامك فتحه‌لریله عضله ساقده سکرلوات تعبیر ایتدکلریدر یعنی نصف ساق دیمك اولور (فقال) پس رسول اکرم حضرتلری بیوردیکه (هذا موضع الازار) شو عضله ازارك موضعیدرکه افضل اولان ازارك طولی شورایه‌دك اولمقدر (فان ابیت) اکرسن افضل ایله عملدن اباایدر ایسك (فاسفل ازارك) طولی عضله‌دن اشاغی طپوقدن یوقاری اولمقدر (فان ابیت) اکر سن بو موضعدن دخی اباایدر ایسك ازارك طولی طپوغه ایریشور ایسه بیلش اوله‌سنکه (فلاحق للازار فی الکعبین) ازارك طپوقلرده حقی یوقدر یعنی ازارك طپوقلره واصل ایتمك جائزدکلدر معلوم اوله‌که عربك اکثری لباسلری ازار وردا اولمغله حدیث شریفده ازاروردا ذکر اولندی والاقمیص وسائر ملبوسات ازار کبیدر اما برکمسه ضرورت

يوزيكى علمادن چوق كيمسه مباح كورمشلردر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى وصحابهٔ كزيندن برجماعت طاقمشلردر علماء شافعيه رحمهم الله كمش يوزيكك وزنى برمثقاله وارمامق كرك برمقدار ناقص اولمق كرك ديمشلردر زيرا بريدة بن خصيب رضى الله عنه روايتنده فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى تيمور يوزك طاقنور بر كيمسه يى كوردى دخى (مالى ارى عليك حلية اهل النار) ديدى. يعنى بكا نه حالدركه سنك اوزركده اهل جهنم زيورينى كوردم ديدى آندن اول كيمسه چيقاروب براقدى دخى يا رسول الله يا نه دن ايدينه يم ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (من ورق ولا تتمه مثقالا) ديدى. يعنى كمشدن ايدين بر مثقال تمام ايله ديدى حافظ عراقى رحمة الله عليه ترمذى شرحنده ايتدى حديث شريفده واقع اولان نهى تنزيه محمولدر برمثقال تمام اولمق كراهت تنزيهيه ايله مكروهدر ديمك اولور ديدى اما علماء حنفيه دن صاحب النهايه وغيريلر نقلنده نعمان بن بشير رضى الله عنه روايت ايتديكى حديث شريفك آخرنده (اتخذه من ورق ولا تزده على مثقال) واقع اولمشدر بو تقديراوزره برمثقال مباح اولور زياده سى جائز اولمز. اما تحقيق يوزك طاقمق خصوصنده انس بن مالكدن مرويدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (تختموا بالعقيق واليمين احق بالزينة) بيورمشدر ولكن سندنده مجهول واردر ديديلر معناسى عقيق طاقنك وصاغ ال صول الدن زينته احقدر ديمك اولور (وتختموا بالعقيق فانه ينفى الفقر) افظيله روايت اولنمشدر. يعنى عقيق طاقنك زيرا آنى طاقمق فقرى زائل ايدر ديمكدر ويعقوب بن ارقم عايشهٔ صديقه رضى الله عنهادن روايت ايلمشدركه (تختموا بالعقيق فانه مبارك) بيورلمشدر ولكن يعقوب متروكدر ديديلر. والحاصل عقيق يوزك طاقمق بابنده ذكر اولنان حديثلردن غيرى دخى بعض احاديث روايت اولنمشدر اما جمله سى محدثين قتنده ثابت اولوب اعتماده صالح اولور حديثلر دكلدر . عقيلى رحمة الله عليه (لا يصح فى التختم بالعقيق عن النبى صلى الله عليه وسلم شئ) ديو بيورمشدر. يعنى عقيق يوزك طاقمق خصوصنده فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن هيچ بر حديث صحيح اولمز ديمكدر . وابن فنجويه كتاب الخواتيمده اسناد ضعيفله حضرت على رضى الله عنهدن مرفوعا روايت ايتمشدركه (من تختم باليا قوت الاصفر منع الطاعون) يعنى بر كيمسه كه صارى ياقوت خاتم طاقنه طاعوندن ممنوع اوله ديمكدر. اما فضه خاتم حقنده امام بخارى وغيريلر انس بن مالكدن روايت ايتمشلردركه (ان النبى صلى الله عليه وسلم اتخذ خاتما من فضة فصه منه) ديو بيورمشدر. يعنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كمشدن بر خاتم ايدندى قاشى ينه كنديدن ايدى ديمك اولور . صحيح مسلمده وارد اولمشدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك فص خاتمى حبشى ايدى ديمشلردر وحبشيدن مراد امام نووى قولنجه جزع ديدكلرى طاشدر ياخود عقيقدر زيرا ايكيسنك دخى معدنلرى حبش ولايتنده در نووينك قولى صحيح اولديغى

حسبيله ازارى طپوق لرندن اشاغى كچورمك جائزدر ديديلر نته كيم رسول اكرم حضرتلرندن عبد الرحمن بن عوف وزبير بن العوام علت سببيله حريردن قميص كيمكه اذن آلدقلرى كبى معلوم اوله كه ازار خصوصنده مذكور اولان احكام رجاله مخصوصدر اما نسا حقنده ازارك طولى رجالك ازارندن برشبر ياخود برذراع زياده اولمقدر زيرا نسائى وترمذى روايت ايدرلركه ام المؤمنين ام سلمه رضى الله عنها رسول اكرم حضرتلرندن ازارى كميننندن اشاغى ارسال ايتمك حقنده اولان وعيدى استماع ايتدكده ديديكه يا رسول الله نسا ازارلرينه نه ايتسونلر رسول اكرم حضرتلرى بيورديكه برشبر مقدارى ارخا ايتسونلر ام سلمه ديديكه بو تقديرجه اياقلرى آچيق قالور پس رسول اكرم حضرتلرى بيورديكه برذراع مقدارى ارخا ايدوب بوندن زياده ايتمسونلر بيوردى خلاصهٔ كلام

تقديرجه جائزدركه ايكى خاتمى اوله برى صافى كمشدن اوله برينك قاشى طاش اوله وينه امام نووى رحمة الله عليه مسلم شرحنده حكايه ايتمشدركه اول مفخر موجودات عليه اكمل الصلوات افنديمز حضرتلرينك هرزمانده برخاتمى وار ايدى قاشى ينه اول خاتمك كنديدن ايدى ودخى بر حديث آخرده قاشى عقيقدن ايدى ديو وارد اولمشدر ديدى لكن فخرعالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى هريرى عقيقدن خاتم طاقنديغى روايت اولنمامشدر خاتمك قاشى عقيق ايدى دينلمشدر اما جمله‌سى عقيق ايدى ديمك مروى دكلدر ديديلر ونقش خاتمى «محمد رسول الله» ايدى صحيح مسلمده انس بن مالك حضرتلرندن مرويدركه (ان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم صنع خاتما من ورق نقش فيه محمد رسول الله وقال للناس انى اتخذت خاتما من فضة ونقشت فيه محمد رسول الله فلا ينقش احد على نقشه) معناسى تحقيقا فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كمشدن برخاتم ايدندى وآنده محمد رسول الله نقشن ايلدى وحلقه بيوردىكه تحقيقا بن كمشدن بريوزك ايدندم وآنده محمد رسول الله نقش ايلدم ايمدى بركيمسه كندى خاتمنه محمد رسول الله نقش ايتمسون ديمكدر . امام ترمذى رحمة الله عليه (فلا ينقش احد على نقشه) ديمكدن مراد كيمسه خاتمنه محمد رسول الله نقش ايتمسون ديمكدر ديو بيورمشدر و سابقا اشارت اولنان اوزره امام بخارى وترمذى روايتلرنده نقش خاتم شريف اوج سطر ايدى «محمد» برسطر ايدى و«رسول» برسطر ايدى ولفظة «الله» برسطر ايدى فتح الباريده مذكوردركه خطى سائر خاتملر خطى كبى معكوس ايدى برنسنه يه باصلديغى زمانده عادت اوزره درست خط چيقاردى دينلمشدر. ابن عمر رضى الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خاتمنى مبارك صاغ النده كتورر ايدى سعادتله دار آخرته انتقال ايتدكده حضرت ابى بكر الصديقك الينه واردى اول دخى صاغ النده كوتوردى آندن حضرت عمر بن الخطابه واردى اول دخى صاغ النده كوتوردى آندن حضرت عثمانه واردى اول دخى صاغ النده كوتوردى آندن يوم الداركه حضرت عثمان رضى الله عنه شهيد اولديغى كوندر اول كون خاتم ضايع اولدى واوزرنده نقشى « لااله الاالله » ايدى ديمشدر . اما بوروايت بركت بن محمد الحلبى نكدر اول كذبله معروف كيمسه‌در روايتنه اعتماد يوقدر باشدن آنك لفظنده بطلانه دلالت ايلر نسنه واردركه يوم الداره ضايع اولدى ديمشدر خاتم شريف خود مقدما اريس قيوسنه دوشمش ايدى حضرت عثمان رضى الله عنه مال فراوان خرج ايدوب نهايت اله كتوره‌مامشدر واندنصكره كوندن كونه احوالى اختلاف اوزره اولوب عاقبت شهيد ايتمشلردر . بعض علمادن منقولدركه بركشى عاريت خاتم طاقنسه ياخود اجاره ايله آلوب طاقنسه سنت حاصل اولور اما اولى بودركه ملكى اوله ودائم طقنه ديمشدر وكشينك يرقاچ خاتمى اولمق جائزدر اما برالينه ايكى خاتم ياخود

نسائمقدار ايله ستر اولنور ايسه ازارى اولمقدار ايدرلر معلوم اوله كه ازار وردا كيمنك صورتى حاجيلرك معلوميدركه محرم اولدقده وجودينه قوشانديغى احرامه ازار وصرتنه آلديغى احرامه رداء ديرلر وينه معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرينك بدن نظيفنده طيبدن غيرى برشئ ظاهر اولمغله ازارى ورداسى وقميص وعمامه‌سى وسائر اثوابلرى اصلا كير اولمز ايدى ووجود شريفلرنده پيره وسائر موذى اولمزايدى واوزرلرينه سنك قونمز ايدى ووجود شريفنى سنك مس ايتمز ايدى حلاصهٔ مضمون (بيت) نورايدى باشدن اياغه كوده سى. بوعياندر نورك اولمز كولكه‌سى

﴿باب ماجاء فى مشية رسول الله صلى الله عليه وسلم﴾

ميمك كسريله مشيه شخصك كندويه مخصوص اولان رفتارى ديمكدر بوباب رسول اكرم حضرتلرينك معتاد اولديغى يورويش حقنده وارد اولان احاديث

ايكى الينه خاتم طاقنمق جائز ايديكنده اختلاف واردر اولى بودركه بردن زياده طاقنميه‌لر وخاتمى صاغ اله وصول اله طاقنمق جائزدر اما قنغيسى افضلدر ديو اختلاف ايتمشلردر بعضيلر صول اله طاقنمق افضلدر ديديلر صالح روايتده امام احمد رحمة الله عليه بويله تصريح ايدوب (التختم فى اليسار احب الى) ديو بيورمشدر. امام مالك مذهبى دخى صول اله طاقنمقدر روايت اولنوركه امام مالك رحمةالله عليه خاتمنى صول الينه طاقنوردى امام شافعى رحمةالله عليه دخى بويله ايلردى . صحيح مسلمده انس بن مالك رضى‌الله عنهدن مرويدركه فخر عالم صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خاتم شريفى شوپرمغنده ايدى ديو صول الينك صرجه پرمغنه اشارت ايلمشدر وسنن ابى داودده ابن عمر رضى‌الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه (انه صلى‌الله تعالى عليه وسلم كان يتختم فى يساره) ديو بيورمشدر . والحاصل صول اله طاقنمق خصوصنده چوق حديث شريف وارد اولمشدر وبعض حفاظ دخى ابن رجب رحمةالله عليه بيورديغى كبى خاتمى صول اله طاقنمق عامهٔ صحابه وتابعيندن مرويدر ديو ذكر ايتمشلردر. اما بعض روايتده صاغ اله طاقنمق دخى وارد اولمشدر بعض طائفه بونى ترجيح ايتمشلردر ابن عباس وعبدالله بن جعفر رضى‌الله عنهم قولى بودر. حماد بن ابى سلمه رحمةالله عليه ايتدى ابن ابى نافع حضرتلرندن كوردم صاغ الينه طاقنوب ايدردى. كان رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم يتختم فى يمينه) يعنى فخر كائنات حضرتلرى صاغ الينه طاقنورايدى ديو روايت ايلر ايدى علماء حديثدن امام احمد ونسائى وابن ماجه وترمذى بويله روايت ايتديلر. وترمذى رحمةالله عليه نقلنده امام بخارى رحمةالله عليه (هذا اصح شئ روى عن النبى صلى‌الله تعالى عليه‌وسلم فى هذا الباب) ديو بيورمشدر. يعنى بوقول تختم بابنده فخر عالم صلى‌الله تعالى عليه‌وسلم حضرتلرندن روايت اولنانلرك اصحيدر ديمك اولور وبوندن غيرى اول حضرت فخر كائنات عليه افضل الصلوات واكمل التحيات حضرتلرينك صاغ الينه طاقنديغنه دلالت ايدر بعض حديثلر دخى وارد اولمشدر اما روايت ايدنلرك بعضنه متروك وبعضنه كذابدر ديو طعنلر اولنمشدر حديثلرى اعتماده قابل نسنه دكلدر . حافظ بن رجب رحمةالله عليه قولنده بويله‌دركه فخر عالم صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى صاغ الينه وصول الينه طاقنمق واقع اولمشدر. اما سلف رحمهم اللهدن تصريح وارد اولمشدركه اول صاغ الينه طاقنور ايدى صكره صولنه طاقنور اولدى ديمشلردر. ودخى وكيع رحمةالله عليه (التختم فى اليمين ليس بسنة) بيورمشدر يعنى صاغ اله خاتم طاقنمق سنت دكلدر ديمشدر وشهادت پرمغنه‌ووسطى پرمغنه يوزك طاقنمق مكروهدر ديو امام احمد رضى‌الله‌عليه تصريح بيورمشدر وحضرت على رضى‌الله عنهدن دخى بويله روايت اولنمشدركه فخر عالم صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى شهادت پرمغنه ووسطى پرمغنه يوزك طاقنمقدن

بيانندەدر

الحديث الاول

(حدثنا قتيبة بن سعيد اخبرنا ابن لهيعة عن ابى يونس عن ابى هريرة) مصنف بيورر بوحديث شريفى ابو هريره دن ايكى واسطه ايله قتيبه يزه خبر ويردى (قال) ابوهريره بيوردى (ما رأيت شيأ احسن من رسول الله صلى‌الله عليه وسلم) رسول اكرمدن كوزل برشى كورمدم (كان الشمس تجرى فى وجهه) كوياشمس فلكنده جارى اولديغى كبى حسن رسول اكرمك وجه شريفنده جارى اولور ايدى حتى شمسك نورى رسول اكرم حضرتلرينك وجه شريفنك نورندن عكس ايله شرفياب اولمش ايدى ابن الجوزى ابن عباسدن روايت ايدركه رسول اكرم حضرتلرى ايچون ظل يوق ايدى حضور سعادتلرنده سراج اولسه ياخود قرطالع اولسه ياخود شمس بازغ اولسه وجه شريفنك نورى بومذكورك نورينه غالب اولور ايدى ديو ابن

بنی نهی ایتدی دیو بیورمشدر. وسند ضعیفله بعض روایتده وارد اولمشدرکه بر نسنه یی اونتیوب خاطرینه کتورمك دیلسه مبارك خاتمنه یر ایپلك باغلردی دیمشلردر اماسراویل کهایچ طوننه دیرلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنی کیدیکنده اختلاف ایتمشلردر زیرا اولزمانده سراویل یرینه ازار بغلنورلرایدی سراویل طائفهٔ عرب لباسندن دکل ایدی بعض علما رحمهم الله فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سراویل کیدیکنه جزم ایتمشلردر بومعنایه امام نووینك ذکر ایتدیکیله انس حاصل اولورکه تهذیب الاسما آدلو کتابنده بیورمشدرکه حضرت عثمان رضی الله عنه زمان جاهلیتده و اسلامده اصلا سراویل کیمدی الا شهید اولدیغی کون کیدی دیمشدر صحابهٔ کرام رضوان تعالی علیهم اجمعین فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اقتداء سنتنه کمال حرص اوزره ایکن حضرت عثمان رضی الله عنه اول کوندن غیریده سراویل کیمدیکی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کیمدیکنه دلالت ایدر دیدیلر وحضرت عثمان رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك اول کون کیدیکی کرامتنه دلیلدرکه روز واقعه‌ده سراویل ازاردن زیاده ستر ایتدیکنه شبهه یوقدر. لکن ابو یعلی مسندنده برغایت ضعیف سند ایله ابو هریره حضرتلرندن روایت ایلمشدرکه ایتدی برکون فخر کائنات حضرتلریله پازاره واردق فخر کائنات حضرتلری بازارلر یاننده اوطوروب درت درهمه برسراویل اشترا ایتدی اهل بازارك بروزانلری وارایدی فخر عالم حضرتلری اکا (اتزن وارجح) دیدی. یعنی ویردیکم درهملری وزن ایله وایوسین کور دیمك اولور وزان ایتدی (ان هذه الکلمة ماسمعتها من احد) بوندن دخی مراد درهم ویرن کیمسه‌دن هیچ بن اشتمدمکه کندی ویردیکنك ایوسین یاتلوسین بیلدیرمك مراد ایدینه دیمك اوله ابو هریره ایدر بن ایتدم سکا دینکده ضعف بو یترکه پیغمبر یکی بیلیه‌سین همان میزانی الندن قویوب صچرایوب مراد ایدندیکه فخر عالم حضرتلرینك الین اوپه اولدخی مبارك الین چکدی ایتدی بوایشی طائفهٔ عجم کندی پادشاهلرینه ایدرلر بن پادشاه دکیلم سزدن برکشی‌یم دیو بیوردی آندن وزان درهملری کوروب آلدی فخر عالم حضرتلری دخی سراویلی آلدی بن یولده مبارك الندن آلوب کتورمك استدم ایتدی کشی کندی اثوابنی کتورمکه احقدر مکرکه ضعیف اوله دخی مسلم قرنداشی معاونت ایلیه دیدی آندن بن ایتدم یارسول الله سن سراویل کیرمیسك نعم کیرم سفرده وحضرده ولیلده ونهارده سراویل کیرم بن ستر ایله مأمور اولمشم آندن زیاده ستر ایدیجی برنسنه بولمدم دیو بیوردی بعض علماء حدیث رحمهم الله بوحدیثی ضعفادن عد ایتمشلردر. اما فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سراویل صاتون آلدیغی صحیحدر . هدی نبوی صاحبی ایدر ظاهر بودرکه کیمك ایچون اشترا ایتدی وروایت اولنمشدرکه کندیسی

عباس بیوردی

(بیت)

یوزی نورندن قاره کو
کیجه‌لر . یولده یورردی
یکتلر . قوجه‌لر. معلوم
اوله‌که منبع حسن وجمال
محبوب خدا صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینك
جمله اعضای شریفلرینك
هر بری فردا فردا
حسن وجمالده مرتبهٔ
کمالده‌در وجمله اعضای
شریفی حسن وجمالده
مرتبهٔ کمالده ایکن وجه
شریفنك حسن وجمالی
جمله‌یه غالب ایدیکی نمایان
اولمغله اوبوهریره وجه
شریفی ذکر ایلدی کویا
ابوهریره حضرتلری
وجه شریفی ذکردن
مرادی شمس حقیقت
قلب حضرت پیغمبریدن
طلوع ایدوب ضیاسی
وجه شریفندن ظاهر
اولدیغنی افاده‌در (وما
رأیت احدا اسرع فی
مشیته من رسول الله
صلی الله علیه وسلم) ابو
هریرة بیوررکه رسول
اکرم حضرتلرندن زیاده
یورویشده سرعتلی برکسه
یی کورمدم (کانما الارض
تطوی له) کویا زمین
رسول اکرم حضرتلرینك
ایاغی التنده طی وجمع

سراویل کیدی وزماننده کیرلردی واذن شریفی ایله کیرلردی. اما ابو عبدالله حجازی رحمة الله علیه شفا حاشیه سنده ایتدی هدیده واقع اولان پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری سراویل کیدی دیمك سهو قلمدر دیدی. ابو سعید نیسابوری رحمة الله علیه حدیثك ذکرنی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك تجارتی بابنده ایراد ایتمشدر اما بخاری رحمة الله علیه صحیحنده مفخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك لباسی بابنده باب السراویل دیدیکندنصکره احرامه متعلق حدیث یازمشدر هیچ سراویله متعلق نسنه کتورمامشدر آنکیچونکه کندی شرطی اوزره سراویل کیدیکی ثابت اولمامشدر اولبابده حدیث صحیح وارد دکلدر دیدیلر

اما خف که ایچ ادیکه دیرلر امام ترمذی روایتنده بریده رضی الله عنه بیورمشدرکه نجاشی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه ایکی سیاه ساده ایچ ادیك کوندردی آنلری مبارك ایاغنه کیدی دخی اوزرلرینه مسح ایتدی دیمشدر وساده دیدیکی ایچلرینه عبا یاخود چوقه یابز قپلانمش دکل ایدی دیمکدر. مغیرة بن شعبه رضی الله عنه دخی بیورمشدرکه دحیه فخر کائنات حضرتلرینه ایکی ایچ ادیك هدیه قیلمش ایدی آنلری مبارك ایاغنه کیدی دیمشدر

اما نعل خصوصنده وارد اولانلردن صحیح بخاریده انس بن مالك رضی الله عنهدن روایت اولنمشدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نعل شریفنك ایکی قبالی وار ایدی دیو بیورمشدر. قبالی کسر قافله شول نسنه یه دیرلرکه آنی نعله طقرلز دخی ایاغه کیدکلری زمانده ایکی پرمق اراسنه کتوررلر اول اولمیجق نعل ایاقده طورمز ابن عباس وابو هریره وغیریلر رضی الله تعالی عنهم دخی بویله روایت ایتمشلردر عیسی بن طهماندن مرویدرکه ایتدی انس بن مالك رضی الله عنه بزه نعلین جرداوین چیقاروب کوستردی آنلرك ایکی قبالی وار ایدی صکره دن ثابت بکا حضرت انسدن نقل ایتدیکه اول نعلین فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نعلینی ایدی دیو بیورمشدر. وجرداوین دیمك قلی کتمش دیمکدر یعنی اولزمانده بعضیلر قیللی دریدن ایاق قابی کیرلر ایمش فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نعل شریفی دباغت اولنمش دریدن ایمش. روایت اولنمشدرکه عبید بن جریج عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما حضرتلرینه سنی کوریرم نعال سبتیه کیرسین دیدی یعنی دباغت اولنمش ملایم قیلسز دریدن نعللر کیرسین دیدی اولدخی ایتدی تحقیقا فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوردم شول اصل نعللر کیردیکه آنلرده قیل یوق ایدی وآنلرك اوزرنده آبدست آلوردی بندخی اول اصل نعللر کیمکی سورم دیو بیوردی. وعمر بن حارث رضی الله عنهدن مرویدرکه (رأیت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یصلی فی نعلین مخصوصین) دیو بیورمشدر. یعنی فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوردم دیکلمش نعلین اوزرنده نماز قیلار ایدی دیمکدر حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها بیورمشدرکه (کان اولنورایدی یعنی رسول اکرم حضرتلرینك یور یمسنك تیزاولدیغی زمین دورلدیکی ایچون ایدی یوقسه رسول اکرم حضرتلری عجله یوررلر ایدی دیمك دکلدر (انا لنجهد انفسنا) رسول اکرم حضرتلرینه اردندن یتشمك ایچون بز کندومزه عظیم زحمت ویرر ایدك (وانه لغیر مکترث) حالبوکه رسول اکرم حضرتلری کندویه مشقت ویره جك مرتبه سرعت ایتمز ایدی بلکه وقاری تأنی اوزره ایدی زمینك مبارك ایاغی التنده طی اولنمسی جلهٔ معجزاتندندر صلی الله علیه وسلم

الحدیث الثانی

(حدثنا علی بن حجر وغیر واحد قالوا حدثنا عیسی ابن یونس بن عمر بن عبد الله مولی غفرة قال حدثنی ابراهیم بن محمد من ولد علی بن ابی طالب) مصنف بیورر بو حدیث شریفی حضرت علیدن اوچ واسطه ایله علی بن حجر وغیر مشایخلر خبرویردیلر (قال کان علی اذا وصف رسول الله صلی الله علیه

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يحب التيمن ما استطاع فى ترجله وتنعله وطهوره)
يعنى مفخر موجودات عليه افضل التحيات حضرتلرى قادر اولدقجه صاغ جانبندن
باشلمغى سور ايدى مبارك صاچلرينى طره مقده ونعلين كيمكده وآبدست آلمقده وغسل
ايتمكده ديمك اولور. ترجلك معناسى طراق ايله صاچلرى آچوب دوزلتمكدر
ابو هريره رضى الله عنه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن روايت
ايلمشدركه قچن بريكز نعل كير اولسه صاغيله باشلاسين وقچن چيقارير اولسه
صول ايله باشلاسين ديو بيورمشلردر. ابوداود وترمذى روايتلرنده (كان رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم ينهى ان ينتعل الرجل قائما) يعنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرى ايقاق اوزره طورر ايكن نعل كيمكدن كشى يى نهى ايدردى ديمكدر
اما مبارك فراشى خصوصنده بيورمشلردركه ضرورت اقتضا ايتديكى مقدار ايله
اكتفا ايدوب ماعدايى ترك ايدرلردى. صحيح مسلمده روايت اولنمشدركه (فراش
للرجل وفراش لامرأته والثالث للضيف والرابع للشيطان) ديو بيورمش صلى الله
عليه وسلم. ظاهر معناسى بردوشك اركشى ايچون وبردوشك دخى خاتونيچون
واوچنجيسى مسافر ايچون ودردنجيسى شيطان ايچوندر ديمك اولور. اما علما
رحمهم الله تعالى بيورمشلردركه اصل معناسى مقدار حاجتدن زياده‌سى تكبر ايچون
ومتاع دنيا ايله افتخار ايچوندر هرنسه‌كه بويله اوله مذمومدر وهر مذموم شيطانه
اضافت اولنور شيطانك رضاسى آنده‌در ديديلر. والحاصل هركشينك دوشكى كندى
شانه كوره اولور بعض كيمسه واردركه اوچ دوشك كفايت ايلر وبعض كيمسه
اولوركه يكرمى اوتوز دوشك كفايت ايتمز مادامكه قدر حاجتدن زياده محض
مفاخرت ايچون بيغلوب طورميه مستحق مذمت اولمز. ودخى برى ار ايچون وبرى
عورت ايچون ديو بيورلديغنك وجهى بودركه خسته‌لك حالنده وبعض عذرده
بشقه دوشكه ياتمق لازم اولوردىمكدر. شيخين روايتلرنده حضرت عايشهٔ صديقه‌دن
مرويدركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك دوشكى دريدن
ايدى ايچى خرما ليفى ايله طولمش ايدى ديو بيورمشدر. امام بيهقى رحمة الله تعالى
عليه نقلنده حضرت عايشهٔ صديقه رضى الله عنها بيورمشدركه بركون انصار
خاتونلرندن بريسى بكاكلدى دخى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك
دوشكين كوردى آندن كتدى بكا بريوك ايله طولمش دوشك كوندردى آندنصكره
فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى كلوب كوريجك يا عايشه بودوشك ندر
ديدى بن ايتدم يا رسول الله فلانهٔ انصاريه كلدى سنك دوشكك كوردى دخى
كتدى بودوشكى كوندردى ديدم قبول ايتميوب يا عايشه بونى رد ايله والله اكر
بن استييدم حق تبارك وتعالى حضرتلرى يانمجه كمش وآلتون طاغلر يوريدرايدى
ديو بيوردى وينه امام احمد وابن حبان وبيهقى روايتلرنده ابن عباس حضرتلرندن
مرويدركه بركون حضرت عمر بن الخطاب رضى الله عنه فخر عالم صلى الله تعالى

(عليه)

وسلم) ابراهيم بيورديكه
بيوك پدرم على كرم الله
وجهه رسول اكرم
حضرتلرينى وصف ايتد
يكى وقتده (قال) بيوردى
(كان اذامشى) رسول
اكرم حضرتلرى مشى
ايتدكده (يتقلع) مبارك
اياغنى زمينندن قوت ايله
رفع ايدردى (كانما ينحط)
كويا نزول ايدركبى (من
صبب) اينشدن يعنى
رسول اكرم حضرتلرى
يوررايكن مبارك اياقلرينى
زمينه سورترك يوريمز
ايدى بلكه زمينندن قوت
ايله اياغنى قالديروب
اينش يردن اينركبى يورر
ايدى

الحديث الثالث

(حدثنا سفيان بن رقيع
انبأنا ابى عن المسعودى
عن عثمان بن مسلم بن
هرمز عن نافع بن جبير
ابن مطعم عن على رضى
الله عنه) مصنف بيورر
بو حديث شريفى حضرت
عليدن درت واسطه ايله
سفيان خبر ويردى (قال)
حضرت على بيوردى
(كان النبى صلى الله عليه
وسلم اذا مشى) رسول
اكرم حضرتلرى مشى
ايلديكى وقتده (تكفأ

علیه وسلم حضرتلرینك حجره‌سنه کیردی شول حالده که رسول‌الله حضرتلری برحصیر اوزرینه یاتمش ایدی حصیرك ایپلری مبارك جسمنه اثر ایتمش ایدی عمر رضی‌الله‌عنه ایتدی یا رسول‌الله نولایدی بریومشق دوشك اتخاذ ایدیدیکزدیدی فخرکائنات علیه‌افضل‌الصلوات حضرتلری ایتدی بنم دنیا ایله نه‌ایشیم واردر دنیا ایله بنم مثلم همان شوکه بکزرکه بر راکب کیسه اسی کونده یوله کیدرکن براغاج آلتنده برساعت کولکلنه دخی ینه‌قالقوب یولنه کیده دیو بیوردی امام‌طبرانی رحمة‌الله علیه روایتنده عبدالله بن مسعود رضی‌الله عنهما بیورمشدرکه برکون رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واردم برحمام اوی کبی اسی غرفه‌ده برحصیرك اوستنه یاتمش ایدی مبارك جسمنك بریاننه حصیر نشان ایلمش ایدی کوریجك آغلادم یارسول الله کسری وقیصر حریردن دوشکلر اوستنده یاتورلر سن بو اصل حصیر اوستنه یاتورسك دیدم ایتدی آغلمه یا عبدالله تحقیقا دنیا آنلر ایچوندر وآخرت بزم ایچوندر دیو بیوردی. والحاصل فخرکائنات حضرتلرینك سر وقتنه داخل اولان صحابهٔ کرامدن هر بری کوردیکی واشتدیکی اوزره نقل بیورمشلردر بو مفهوم عبارات متغایره ایله بعض طریقده دخی وارد اولمشدر جمله‌نك مآلی بردر . روایت اولنورکه اصلا پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری بریتاغی عیبلق واقع اولمدی اکر دوشك براقسلر آنك اوزرینه یاتور ایدی اکر براقسلر یر اوزرینه یاتوب بهانه بولمز ایدی و یورغان اورتمك واقع اولور ایدی خاتونلرینه بیورمشدرکه (ماأتانی جبریل وانا فی‌لحاف امرأة منکن غیر عایشة) یعنی بن عایشه‌دن غیری سزدن برخاتونك یورغانده ایکن بکا جبریل کلمك واقع اولمدی دیو بیوردی

نوع ثالث

رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاتونلریله معاشرت ومباشرتی بیانده‌در. بیورمشلردرکه رسول کبریا صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مجامعت خصوصین وجه‌اکمل اوزره قیلاوردی یعنی شول مرتبه ایلردیکه آنك وضعندن مقصود اولان امور حاصل اوله مثلا حفظ صحت وحصول لذت وبقاء نوعی نیت کبی زیرا فی‌الاصل جاعن وضعی اوچ نسنه ایچوندر. بریسی حق تبارك وتعالی حضرتلرینك تقدیرایتدیکی زمانه‌وارنجه نوع انسانك دوام وبقاسیدرکه توالد وتناسل طریقیله حاصل اولور. بری‌دخی مزاج انسانده جمع ومحبس اولان منیی دفعدرکه فضلاء اطبا قولنجه اسباب صحتك بریدر زیرا مادامکه منی آیری کلوب محبس اوله طوره بخارندن وسواس وجنون وصرع وسائر امراض ردیه متولد اولور واندفاعیله بونلردن سلامت حاصل اولور . بری دخی حصول لذتدرکه جنتده همان مراد اولنان بودر زیرا آنده تناسل واحتباس یوقدرکه آنلر ایچون مباشرت اولنه لکن انسانه لایق دکلدرکه طلب نسلدن یاخود اخراج منی محبسدن غیری ایچون

تکفاء) قداملرینه میل ایتمك ایله میل ایدرلر ایدی یعنی ارباب کبرکبی کوکسنی کره‌رك وصالنه‌رق یوریمیوب بلکه تواضعا مشی وقتنده قامت‌شریفلری فی الجمله قدامنه میل ایدردی (کانما ینحط من صبب) کویا رسول‌اکرم حضرتلری اینشدن اینرکبی یورر ایدی صلی‌الله علیه وسلم

﴿باب ماجاء فی تقنع رسول الله صلی الله علیه وسلم﴾

بوباب رسول اکرم حضرتلرینك قناع استعمالی حقنده وارد اولان حدیث بیاننده‌در قناع اول دلبندرکه دهن استعمالندن صکره قلنسوه التنه باشه قورلر عمامه محافظه اولسون ایچون (حدثنا یوسف بن عیسی اخبرنا وکیع اخبرنا الربیع بن صبیح عن یزید بن ابان عن انس بن مالك) مصنف بیورر بوحدیث شریفی حضرت انسدن اوچ واسطه ایله یوسف ابن عیسی خبر ویردی (قال) انس بیوردی (کان رسول‌الله صلی الله علیه وسلم یکثر القناع) رسول اکرم حضرتلری

اسراف ایلیه زیرا کثرت اخراجی بغایت ضعف و پیرلك یتشدیرر عاقل اولدرکه حد اعتدالدن تجاوز ایتمیه شیخ نظامی رحمةالله علیه

نه بسیارکن شو نه بسیار خوار ❁ که ان سستی آید وزین ناکوار

دیو بیورمشدر. یعنی نه چوق مباشرت جماع ایدیجی اول نه چوق اکل ایدیجی اول زیرا آندن ضعف بدن حاصل اولور بوندن سوء هضم حاصل اولور دیمکدر بوندن دخی مراد تحصیل لذته مغرور اولوب قوت وقدرتی مرتبه سندن تجاوز ایتمامکدر والاما دامکه قدرت کمالده اولوب تقاضی نهایتنده دفعی اولیدر. و بیورمشلردرکه جملهٔ منافعندن بری دخی غط بصردر یعنی کوزی طیوب حرامه باقمقدن قورتلمقدر ونفسی منع ایدوب حرامدن پرهیزکارلق حاصل ایتمکدر دنیاسنده وآخرتنده کندی نفسنه وخاتونه تحصیل منافعدر وخاتونلر ایله معامله قیلمق عادت معروفه وسیرت ممدوحه اولمقدن خالی اولمامشدر آنکیچون فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول طائفه یه کمال میل ومحبت اوزره ایدی . نته کیم امام طبرانی اوسطده وامام نسائی سننده انس بن لك رضی الله عنهدن روایت ایتمشلردرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بکا دنیا کزدن نسا طائفه سی وطیب که خوشبوی نسنه لردر ونماز ایچنده کوزلریمی یبانه باقمقدن حفظ ایتمك سودیرلدی دیو بیورمشدر . امام احمد نقلنده بو دخی واقع اولمشدرکه (اصبر عن الطعام والشراب ولا اصبر عنهن) بیورمشلر. یعنی طعام وشرابدن صبر ایدرم ونسا طائفه سندن صبر ایده مزم دیمکدر. ایمدی بوندن معلوم اولدیکه نسایه ونکاحه میل و محبت کمال انساندن ایمش دیو بیوردیلر . حضرت ابراهیم خلیل الله علی نبینا وعلیه الصلاة والسلام امام حنفادر یاننده اجل نساء عالمین اولان ساره خاتون وار ایکن هاجره محبت ایلدی . سعد ابن ابراهیم عامر بن سعددن اولدخی اتاسندن روایت ایتمشدرکه حضرت خلیل علیه السلام برکون دیار شامدن براقه بنوب کلوردی حجازده هاجری زیارت ایلردی کمال محبتدن وقلت صبردن دیو بیورمشلردر . وحضرت داود صلوات الله علی نبینا وعلیه طقسان طقوز خاتونی وار ایکن اول بر خاتونه دخی محبت ایدوب آلدی آنکله یوز تمام اولدی . وحضرت سلیمان صلوات الله علی نبینا وعلیه کیجه ده طقسان خاتونی طواف ایلردی محبت نسا عادت انبیا وطریقت اصفیا اولدیغنده اشتباه یوقدر خصوصاکه حضرت رسالتپناه صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنلرك محبتین تصریح بیوروب بو بابده آنلردن نیجه وجهله روایت وارد اولمشدر . کشافده سورهٔ آل عمران تفسیرنده واحیاء علومده وکتب فقهانك نیجه سنده بو یله واقع اولمشدرکه (حبب الی من دنیاکم ثلاث) بیوردیلرکه اول حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ثلاث دیدی اما ایکیدن غیری ذکر ایتمدی بری نسا بری دخی طیب دیدیلر ارباب بلاغت قتنده بو یله ایتمکه طی تسمیه ایدرلر یعنی برجمی ذکر ایدرلر صکره دن بعضن کتوررلر

(بعضندن)

قناعی چوق استعمال ایدرلرایدی مبارك صاچلرینی دهن ایله اکثری یاغلرلرایدی عمامهٔ شریف یاغ اثرندن حفظ اولسون ایچون مبارك باشلرینه دلبند اورتوب عمامه یی اول دلبندك اوزرینه کیرلرایدی وقتاکه اول دلبندی مبارك صاچلرندن یاغ اثری زائل اولدقده چیقاررلر ایدی (کان ثوبه) کویا اومبارك دلبند (ثوب زیات) عطر فروشك عطرایله معطر دلبندی کبی اولور ایدی یعنی انس حضرتی دیمك استرکه اول ایکی جهان سروری مبارك باشنه قودیغی دلبند رأس حضرت فخر عالمی مس ایتدیکیچون برمرتبه رایحهٔ طیبه کسب ایدردیکه شم ایدن مست وعشق خدایه دلبسته اولورایدی نته کیم عطر ایله معطر اولان عطره مقارنتی سببیله خوشبوی اولدیغی کبی نتکیم تفصیلی باب ترجلده مرور ایلدی

❁ باب ماجاء فی جلسة رسول الله صلی الله علیه وسلم ❁

بوباب رسول اکرم

بعضندن ساكت اولورلر برغرض ايچون بويله ايدرلر وفائدهٔ طى اول غير مذكورى تكثيردر يعنى چوق وكلى نسنه عد ايتمكدر ديديلر. علماء حديثدن بعضيلر ثلاث لفظى وارد اولمامشدر ديديلر . شيخ الاسلام ابن عراقى رحمة الله عليه اماليسنده ثلاث لفظى كتب حديثدن هيچ برنده واقع اولمدى زيرا معنى فاسد اولور صلاة امور دنيادن دكلدر ديدى اما ابن عراقينك مرادى (من دنياكم ثلاث) عبارتى وارد اولمدى ديمك اوله زيرا ابن قيم رحمة الله عليه اويله ديمشدر و فساد معنايى بو جهتدن بيان ايدوب صلاة شول نسنه لردن دكلدركه دنيايه اضافت اولنه ديمشدر فى الحقيقه اكر كتب احاديثده واقع اولان (من دنياكم ثلاث) عبارتندن خالى ايسه اول لفظ وارد اولمدى .زائد ايديكى مقرر اولور والا صلاتك دنيايه اضافت ونسبتنه جواب آساندر وقوعى واقامتى دنياده اولديغيچون نسبت اولندى ديناور والله اعلم . ابن الحاج رحمة الله عليه بيوررکه حديث شريفده (حبب) بيوريلوب « احببت » ديلمديكى (ودنياكم) ديو مخاطبينه اضافت اولنديغى اشارتدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك كندى محبتى حق جل وعلا حضرتلرينه مخصوص ايدى ودنيايه علاقاسى يوق ايدى آنكيچون بن سودم ديمدى بكا سوديرلدى ديدى وسزك دنياكز ديو بيوردى وقرة عينم نمازايچنده قلندى ديديكى اولدركه سرور وصفاسى نماز ايچنده ايدى زيرا حضرت حقه اتصال و معامله زمانيدر جميع احوالدن نماز ايچنده تقربى زياده ايدى اكرچه ظاهرى عالم بشريتده ايدى ولكن باطنى عالم ملكوتده يعنى عالم غيبده ايدى احوال بشريتدن هرحال كه كنديدن صادر اولوردى امتنه مشروع اولمغيچون ايدى كندى احتياجندن دكل ايدى ديديلر . شيخ ابوالحسن شاذلى قدس الله سره فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك وصف جيلنده (هو بشر لا كالابشار كما الياقوت حجر لا كالاحجار) ديو بيورمشدر يعنى اول انساندر اما سائر انسانلر كبى دكلدر نتكيم ياقوت طاشدر اما سائر طاشلر كبى دكلدر ديمك اولور. فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك شان شريفنده شيخك بوكلامى فهمه قريب اولمغيچون برسوزدر پس دلالت ايلركه اول حضرت ملكى الباطن ايمش بركيمسه نك كه باطنى ملكى اوله اول نفسنه مالك اولور ديمشلر وروايت اولنوركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بوجهاندن كندويه اوچ نسنه سوديرلديكن بيان ايدوب (حبب الى من دنياكم النساء والطيب وجعلت قرة عينى فى الصلاة) بيوردى. حضرت ابى بكر الصديق رضى الله عنه دخى ايتدى (وانا يارسول الله حبب الى من الدنيا النظر الى وجهك وجمع المال للانفاق عليك والتوسل بقرابتك اليك) يعنى يارسول الله بكا دخى دنيادن سنك يوزيكه باقمق وسكا خرج ايتمك ايچون مال جمع ايتمك وسنك قرابتكله سكا وسيله ايدنمك سوديرلدى ديدى. آندن حضرت عمر بن الخطاب رضى الله عنه ايتدى (وانا يارسول الله حبب

حضرتلرينك جلوسنك هيئتى وكيفيتى حقنده وارد اولان احاديث بياننده‌در

الحديث الاول

(حدثنا عبد بن حميد انبأنا عفان بن مسلم حدثنا عبدالله بن حسان عن جدته عن قيلة بنت مخرمة) مصنف بيورر بوحديث شريفى قيله رضى الله عنهادن اوچ واسطه ايله عبد بن حميد خبر ويردى (انهارأت رسول الله صلى الله عليه وسلم فى المسجد) تحقيق قيله رسول اكرم حضرتلرينى مسجد شريفده كوردى (وهو قاعد القرفصا) رسول اكرم حضرتلرى قرفصا اوتوريجى اولديغى حالده قافك ضمى ورانك سكونى وفانك ضمى وصادك فتحى ايله قرفصا اول اوتور مقدركه درويش لرچله‌يه كيردكده اوتوردقلرى كبى يعنى ايكى ديزلرينى ديكوب و اويلقلرينى قارتنه ياپشديروب الارينى ساقلرينك اوزرينه باغليوب اوتورمقدر (قالت) قيله رضى الله عنها بيوردى (فلما رأيت رسول الله صلى الله عليه

الى من الدنيا الامر بالمعروف والنهى عن المنكر والقيام بامر الله) معناسى ظاهردر آندن حضرت عثمان بن عفان رضى الله عنه ايتدى (وانا يارسول الله حبب الى من الدنيا اشباع الجايع وارواء الظمأن وكسوة العارى) يعنى يا رسول الله بكاده دنيادن آج طيورمق وصوسز قاندرمق وعريان كيدرمك سوديرلدى ديدى على بن ابى طالب كرم الله وجهه ايتدى (وانا يارسول الله حبب الى من الدنيا الصوم فى الصيف واقراء الضيف والضرب بين يديك بالسف) يعنى بكا دخى يازكونى اوروج طوتمق وقونق اوكنه طعام كتورمك وسنك قارشوندە دشمنه قلج اورمق سوديرلدى ديدى. امام طبراى رحمة الله عليه احاديث مذكورۀ چندى تحرير ايتدى ديمشدر. وكشف الاسرار ايله مسمى اولان بعض تفسيرده مسطوردركه جبرائيل عليه السلام دخى (انا احب منها ثلاثا غرس الاشجار وقتل الكفار وسعى الابرار) يعنى بن دخى دنيادن اوج نسنه سوديرلدم برى اغاج دكك وبرى كفار قتل ايتمك وبرى محسنلره سعى ايتمك ديو بيوردى آندن افلاكه چيقوب ينه ايندى دخى يا رسول الله ربك سكا سلام ايدر وبيوررکه (وانا احب منها ثلاثا توب التائبين وطهارة المتطهرين ودعوة المضطرين) يعنى بندخى اوج نسنه يى سورم تائبلرك توبه سنى وپاكيز كارلرك پاكلكنى وارباب ضرورت واحتياجك دعاسنى ديو بيوردى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بو اوج خصلتى سوديكنه قرآن عظيم وكتاب كريمنده ﴿ ان الله يحب التوابين ويحب المتطهرين ﴾ ودخى ﴿ ادعونى استجب لكم ﴾ بيوردينى نص قاطعدر. وينه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك نبى نوعندن امتياز وفضيلتى بابنده وارد اولان احاديث شريفه دن برى دخى امام طبرانى نقلنده انس رضى الله عنه روايت ايتديكيدركه (فضلت على الناس باربع بالسماحة والشجاعة وكثرة الجماع وشدة البطش) ديو بيورمشدر. يعنى حضرت آدم اوزرينه بن درت خصلتله مفضل قلندم جود وكرمله وبهادراق ايله وكثرت مباشرت نسا ايله وشدت بطشله يعنى دشمنى محكم طوتمغله شويله كه بن ياپشديغم عدو سلامتله اليمدن قورتلمز ديمك اولور . امام طبرانى رحمة الله عليه قتاده طريقندن انس بن مالك رضى الله عنه حضرتلرندن روايت ايلمشدركه فخر كائنات افنديمز حضرتلرينك اون بر خاتونى وار ايدى يعنى طقوزى منكوحه وايكيسى جاريه ايدى كيجه دن برساعتده جمله سينى دور ايدر ايدى ديو بيورمشدر قتاده ايدر انس حضرتلرينه سؤال ايدوب رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بوكا طاقت كتوررمى ايدى ديدم ايتدى بز صحابۀ كرام ايله سويلشور ايدك كه فخر كائنات افنديمز حضرتلرينه اوتوز كيسه قوتى ويرلمش اوله ديو بيورر ايدى ديمكدن مراد غلبۀ قوتن بياندركه هركشى كندى رأيجه برتخمين ايتمشدر انكيجوندركه ابن سعد نقلنده طاوس ومجاهد رضى الله عنهمادن قرق كشى قوتى ويرلمش ايدى جماعده ديو روايت اولنمشدر . امام احمد ونسائى نقللرنده زيد بن

وسلم) وقتاكه بن رسول اكرم حضرتلرينى كوردم (المتخشع فى الجلسة) كيفيت معهوده ده تواضع ايتديكى حالده (ارعدت) اندامه رعشه القا اولندى (من الفرق) خوفدننا- شى يعنى رسول اكرم حضرتلرينك مهابتندن وجودم دره دى ديمكدر معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرى اكرچه تواضع ايله مشهور در وعادت شريفلرى دائما تواضعدر لكن مهابت درجۀ كماله بالغ اولوب طرف حقدن القاوالباس اولنديغندن ناشى هر نقدر رسول اكرم حضرتلرينك تواضعى وحسن خلقى جمله نك معلومى ايكن هربر حضور سعادتنه كلنى اول مهابت استيعاب ايدر ايدى حتى الآن حجرۀ شريفه وروضۀ مقدسه ده معلوم ومشاهد در مصنف قيله حديثنى ذكردن مرادى قرفصا اوتورمق سنت اولديغنى بياندر

الحديث الثانى

(حدثنا سعيد بن عبد الرحمن المخزومى وغير واحد قالوا انبأنا سفيان عن

ارقم رضی‌الله عنه مرفوعا روایت ایلمشدرکه اهل جنتدن برکشی‌یه اکلده وشربده و جماعده وشهوتده یوزکشی قوتی ویرلدی دیو بیورلمشدر . وابن‌سعد نقلنده صفوان بن سلیم رضی الله عنه مرفوعا روایت ایتمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (اتانی جبرائیل بقدر فاکلت منها فاعطیت قوة اربعین رجلا)دیو بیورمشدر. یعنی جبرائیل علیه‌السلام بکابرقدرکتوردی اندن طعام اکل ایتدم دخی بکا قرق کشی قوتی ویرلدی دیو بیوردیلر وقتاکه بو بابده سائر خلقدن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه زیاده قوت وقدرت ویرلدی لاجرم خاتون آلمقده غیره جائز اولمیان مرتبه اکا مباح قیلندی . ابن عباس رضی‌الله عنهما (تزوجوا فان افضل هذه الامة اکثرها نساء) دیو بیورمشدر. یعنی اولنك زیرا تحقیقا بو امتك افضلی خاتونلری چوق اولاندر دیمك اولور افضلدن مرادی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر دیدیلر وبو امتك افضلی دیو انکیچون دیدیکه حضرت داود وسلیمان علیهما السلام خارج اوله‌لر دینلدی زیرا انلرك قتی چوق ایدی تقیید اولنمسه آنلری تفضیل فهم اولنوردی اما امام طبرانی نقلنده (تزوجوا فان خیرنا اکثرنا نساء) بیورلمشدر بو تقدیرجه بعضیلر ایتدیلر خیردن مراد امتدن شول کشیدرکه خاتونی چوق اوله. ابوالفضل عسقلانی رحمة‌الله علیه ایتدی ظاهر اولان بودرکه ابن عباس حضرتلرینك خیردن مرادی ینه فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوله وامتدن مرادی اصحاب کبار اوله رضی‌الله عنهم وظن ایده‌ریمکه بوکلامله ترك تزوج مرجوح ایدیکنه اشارتدر زیرا اکر ترکی اولی اولیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری آنی اختیار ایلر ایدی چونکه حق تعالی حضرتلرندن خوف ایتمکده وآنی بلکه جله‌دن زیاده ایکن تزوج امرنده تکثیر ایتدی بوافضلی ایدیکی معلوم اولدی وتکثیردن مقصودی رجال مطلع اولمادینی احکامی تبلیغ ایدی ودخی معجزهٔ بالغه اظهار ایتمك ایدی زیرا کندینك اکل وشرب خصوصنده وسعتی یوق ایکن اولدینی زمانده دخی اکثر صوم اوزره ایکن وصومنی برایکی کونه اولاشدیررایکن ینه برکیجه‌ده جمیع خاتونلرینی طواف ایتمك طاقت بشریه‌دن خارج ایدیکی محل شبهه دکلدر پس بوحالت فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلرینك معجزات باهره‌سندن ایدیکی ظاهر اولور دیدیلر. بعض علما رحمهم‌الله تعالی فخر عالم صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینه سائر ناسدن زیاده خاتون آلمق مباح بیورلدیغنك وجهنده ایتدیلر وقتاکه حر اولان کیمسه‌یه عبد اولاندن زیاده آلمق افضل وشرفندن ایچون جائز اولدی ایسه فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه دخی امتی اوزره فضیلت وکرامتندن اوتوری غیریلره جائز اولاندن زیاده آلمق مباح قیلندی. وجله فوائدندن بری بودرکه اوزرنده اداء رسالت مشقتی وار ایکن امر نسایه قیامله زیاده تکلیف ایدوب مشقتن چوق واجر وفضیلتن اعظم ایتمك ایدی دیدیلر. بری دخی بودرکه نکاح

الزهری عن عباد بن تمیم عن عمه) عباد بن تمیك عمیسی عبد الله ابن زید حضرتلریدر بو حدیث شریفی عبد الله ابن زیددن اوچ واسطه ایله سعید بن عبدالرحمن و غیر مشایخ مصنف حضرتلرینه خبرویردیلر (انه) تحقیق عبد الله بن زید (رأی النبی صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینی کوردی (مستلقیا فی المسجد) مسجد شریفده ارقه اوزره یاتور اولدینی حالده (واضعا احدی رجلیه علی الاخری) مبارك ایاغنی بری برینك اوزرینه وضع ایتدیکی حالده یعنی رسول اکرم حضرتلری استراحت ایچون کونلردن برکونده مسجد شریفك برجانبنده ارقه اوزرینه یاتمشلر ومبارك ایاقلرینی اوزا دوب بری برینك اوزرینه قویمشلر اول حالده عبد الله بن زید دخی رسول اکرمی کورمشلر معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلری نهی بیور دیلر برآدم مسجده ارقه اوزرینه یاتوب دیزینك

رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك حقنده عبادت ايدى . بری دخی اظهار معجزات ايدى شول جهتدنكه امهات مؤمنين رضى الله عنهن آتالری وقرنداشلری وسائر متعلقاتی غيرتن قوديلر دخی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خدمت شريفنه رغبت كوستر ديلر آنكيچونكه حق تعالى حضرتلرينك هدايتيله باطنی احوالنه اطلاع ايدوب صدق نبوتنه جزم ايتمشلر ايدى . ام حبيبه رضى الله عنها رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خدمتنی اختيار ايدوب تحت نكاحنه شول حالده داخل اولمش ايديكه باباسی ابوسفيان اشد عداوتله فخر كائنات عليه اكمل الصلوات افنديمز حضرتلرينك عدوسی اولوب روز شب لات وعزی اوغورينه چالشمقده ايدی اناسنك دين وآيينه هزار لعنت ونفرين اوقويوب كلدی خاندان نبوتده قرار و تمكين بولدی وصفيه رضى الله عنهانك اناسنی وعميسنی وزوجنی قتل ايتمش ايكن تزوج ايتدی صفيه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه برحيثيتله ميل و محبت وانقياد واطاعت اوزره اوليكه جميع متعلقاتن قتله رضا ويرديكندن غيری كندينی دخی قربان ايتمك ديلسه يولنه جان ويرر ايدی هب بونلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك آثار معجزاتيدركه مقتضای طبيعت بشريه كشی كندی آباواقرباسی جانبلرينی ترجيح ايدر ايكن انلر بوجانبی ترجيح ايدوب كردن انقيادلرينی طوق طاعتيله اراسته وپای ارادتلرين خلخال اطاعتيله پيراسته قيلديلر.

نكاح وتناسل جانبلرينی ترغيب خصوصنده ائمهٔ حديثدن ابو داود ونسائی معقل ابن يساردن مرفوعا روايت ايتمشلردركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری (تزوجوا الولود الودود فانی مكاثر بكم الامم) ديو بيورمشدر. معناسی چوق طغوران وزوجنه زياده محبت ايدن خاتونی تزوج ايدك زيرا تحقيقا بن سزكله امتاره كثرتده مغالبه ايديجی يم ديمكدر. ابن ماجه نقلنده ابوهريره رضى الله عنهدن بوعباره ايله مرويدركه (انكحوا فانی مكاثر بكم) بوحديث شريف خلق لساننده مشهوراوله نك معناسيدركه (تناكحوا تناسلوا فانی اباهی بكم الامم) يعنی بری بريكز مابيننده نكاح ونسل پيدا ايدك زيرا بن سزكله سائر امتاره مفاخرت ايدەرم ديمكدر اما بعض محدثين بولفظله كتب احاديثده بوله مدق ديمشلردر امت محمدی تكثير نيتيله نكاح صومدن افضلدر ديديلر . عمر بن الخطاب رضى الله عنه ايدر بن محظوظ دكل ايكن مجامعت نسا ايلرم تاكه امت محمد چوق اولوب يوم قيامتده پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلری انلرك كثرتی ايله سائر امتاره غلبه وافتخار ايده ديمشدر (لارهبانية فی الاسلام) حديث شريفنده رهبانلقدن مراد ترك نسادر ديديلر اكر انلری ترك ايتمك افضل اولايدی بزم ديمزكه خيرالاديانده بونده مشروع اولوردی بلكه مباشرت نسا افتخار انبيا اوله كلمشدر. صحيح بخاريده مرويدركه سليمان عليه السلام (لاطوفن الليلة على مائة امرأة) ديو بيورمشدر بركيجه ده

برينی ديكوب وبراياغنی اول ديكديكی ديزك اوزرينه وضع ايتمكی اما ارقه اوزره ياتوب اياقلرينی اوزادوب بری برينك اوزرينه قويمق جائزدر حتى مصنف بوحديث شريفی بياندن مرادی مسجدده بوفعلك جوازنی بياندر لكن ناسه مضر اولمز ايسه واويومز ايسه

الحديث الثالث

(حدثنا سلمة بن شبيب حدثنا عبدالله بن ابراهيم المدنی انبأنا اسحاق بن محمد الانصاری عن ربيع ابن عبد الرحمن بن ابی سعيد عن ابيه عن جده عن ابی سعيد الخدری) بوحديث شريفی ابی سعيد الخدری حضرت لرندن بش واسطه ايله سلمه خبر ويردی (قال) ابوسعيد الخدری بيور دی (كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا جلس فی المسجد) رسول اكرم حضرتلری مسجدده جلوس ايلديكی وقتده (احتبی بيديه) ايكی اللريله احتبا ايدر ايدی احتبا ايكی اللرينی ساقلرينك اوزرندن باغلمقدر قرفصا

یوز خاتونی طواف ایتمکله مفاخرت بیوردی . روایت اولنورکه اوچیوز خاتونی وبیك جاریه‌سی وار ایدی بوقدرت حضرت سلیمانك معجزاتندن ایدی زیرا انسانك بومرتبه‌یه طاقت یتشدیره مدیکی ظاهردر وبومعنادن سلیمان علیه‌السلامك رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه فضیلتی لازم کلمز زیرا حضرت سلیمانك کثرت نسا وجواریسی ملك وسلطنتی لوازمندن ایدیکه اول اصل سلطنت ﴿ وهب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی ﴾ موجبنجه کندیدنصکره کیمسه‌یه میسر اولمامش ایدی و پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری وقتاکه نبی ملك اولمغله نبی عبد اولمق بیننده مخیر قیلنوب کندیسی عبودیت اختیار ایلدی اول وادیده خرق عاده اولان مرتبه کندویه اعطا اولندیکه بوقدر صوم وریاضت وانواع محنت ومشقت ایچنده ایکن اولبابده کمال قدرت واستطاعت اوزره ایدی بوحالت مقدور بشردکل ایدیکی اهل ادراکه خفی اولماز پس رسول‌الله حضرتلرینك معجزه‌سی ابلغ اولدیغی ظاهر اولور

نوع رابع

اول چشم چراغ جهان وبخت پیدار عالم وعالمیانك بمقتضای بشریت مقدار حاجت استراحتلری بیاننده‌در . روایت اولنورکه کیجه‌نك اولنده یعنی صلاة عشادنصکره یاتوب اویور ایدی نصف آخرك اولنده قالقوب مسواك استعمال ایدوب آبدست آلور ایدی اویقویی قدرحاجتدن زیاده ایلمز ایدی واحتیاج مرتبه‌سندن نفسنی منع دخی ایتمز ایدی طاعت وعبادته تحصیل قوت ایچون حد اعتداله رعایت وعادت ایلر ایدی. وعادت کریمه‌سی بو ایدیکه ذکرالله ایده‌رك صاغ جانبنه یاتور ایدی تامبارك کوزلرینه اویقو غلبه ایدنجه ذکردن خالی اولمز ایدی وغدا فی‌الجمله مرتبهٔ هضمه قریب اولمادن یاتمز ایدی زیرا طوقلق ایله یاتمغك مضرتی معلومدر وصاغ جانبی اوزره یاتمغك اصلی. بری بودرکه جمیع احوالنده صاغ جانبی اختیار عادت کریمه‌سی ایدی. بری دخی بوایدیکه کندویی قتی اویقویه ویرمك ایچون اویله ایدر ایدی زیرا انسانك قلبنك محلی صول جانبدر کشی صول یاننه یاتیجق غایت استراحت اوزره یاتور اما صاغ یاننه یاتدقده قلب کندی یتاغندن آیریلوب خلاف سمته دوشر مضطرب اولوب کندی محلنه چکنمکدن خالی اولمز بوسببدن کشی راحته ایرمیوب اویانمق اقتضا ایلر بویله ایتمدن مراد شریفی اویانمق خصوصنده کندینك بووضعه احتیاجی اولدیغندن دکل ایدی زیرا امام بخاری نقلنده (تنام عینی ولاینام قلبی) بیوردیغی حضرت عایشه رضی‌الله عنهادن مرویدر بلکه امتنی ارشاد ایدیکه انلر سنتنه رعایتله اویانمغه استعانت ایده‌لر . بعض علمادن منقولدرکه صول جانبه یاتمقده اکرچه راحت زیاده‌در اما قلبه ضرری واردر شول جهتدنکه قلب کندو یرنده اولیجق جمیع اعضا اکا میل ایدوب فضول منصب اولور یعنی ماده‌لر قلبه دوکیلور دیدیلر اویقونك یرامزی آرقه اوستنه یاتوب

کبی لکن رسول اکرم حضرتلری یوم جمعه‌ده خطیب خطبه‌ده ایکن احتبادن نهی ایتدی زیرا نوم ایراث ایتمکله استماع خطبه فوت اولور بلکه نقض وضویه سبب اولور (صلوات‌الله علیه) اللهك صلواتی اول رسول اکرم حضرتلرینك اوزرینه اولسون استادم خواجه سلیم نقشبندی بیوررلردی رسول اکرم حضرتلرینه الله تعالی طرفندن صلواتدن مراد تجلیٔ ذاتی دیمکدر مثلا برکسه اللهم صل علی محمد دیسه معناسی یاالله سن عظیم الشان حبیبك محمد علیه السلامه تجلیٔ ذاتك ایله تجلیٔ ایله دیمکدر اما علما بیننده مشهور اولان صلواتك معناسی اللهك رحمتی دیمکدر معلوم اوله‌که ابوداود روایت ایلدیکه رسول اکرم حضرتلری صباح نمازینی قیلدیغی موضعده بغداش قوروب اوتوررایدی تاآفتاب کرکی کبی طلوع ایدنجه ودخی معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلری اکثریا دیزاوزینه اوتوررلرایدی کاهی قرفصا کاهی بغداش

اویومقدر زیرا دماغك فضلاتی بورن یولنه کیده‌میوب سکرلره وسینه‌یه دوکیلور نزله وسکرلر آغریسی وفالج وبیل اغریسی حاصل ایلر اکر ایمیوب دماغده قالور ایسه آغر باصمق وصرع وسکته مرضلرینی کتورر ویوزی قوین یاتمق اطبا قولنجه یرامز دکلدر هضمه نافعدر اما شرع شریف مقتضاسنجه وضع قبیح ومذمومدر. سنن ابن ماجه‌ده روایت اولنمشدرکه برکون رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مسجده‌ده بووضع اوزره یاتور ایکن برکیمسه‌نك اوزرینه کلدی دخی مبارك ایاغی ایله ذورتوب (اقم واقعد فانها نومة جهنمیة) دیو بیوردی معناسی ظاهردر . روایت اولنورکه فخر عالم حضرتلرینك عادت کریمه‌سی ایدی کاه دوشك اوزره یاتور ایدی کاه دریدن بساط اوزره یاتور ایدی کاه حصیر وکاه قوری یر اوزره یاتور ایدی ودیار عربده مسخیه‌دیرلر برجنس دوشمه اولور زاهدلر لباسیدر فخرعالم صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك اول‌جنسدن بردانه وار ایدی کاه آنی دوشیوب اوزرنده یاتوب اویور ایدی دیدیلر ویاتدیغی زمانده مبارك الینك آیه‌سنی صاغ یناغنك آلتنه قیوب (رب قنی عذابك یوم تبعث‌عبادك) دیو بیوررردی.معناسی یارب قوللریکی قبردن قالدیردیغك کونده بنی‌عذابکدن‌صاقله دیمکدر. بروایتده (یوم‌تجمع‌عبادك) وارد اولمشدر بونك دخی معناسی یوم‌حشرده دیمك اولور . ابو قتاده رضی‌الله عنه بیورمشدرکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم‌حضرتلری کیجه یاتملو اولسه‌صاغ یانی اوستنه یاتور ایدی صباحه‌قارشو اولسه ایکی مبارك قوللرینی دیکوب سعادتلو باشنی اللرینك اوزرینه آلور ایدی حقیقتده بویاتمق قسمندن دکلدر فی‌الجمله آسایشدر حذیفه رضی‌الله عنه روایتنده دوسکنه یاتدقده (اللهم باسمك اموت واحیا) دیو بیورر ایدی. امام ترمذی رحمة‌الله علیه روایتنده انس بن مالکدن مرویدرکه یاتدیغی زمانده (الحمدلله الذی اطعمنا وسقانا وکفانا وآوانا وکم ممن لا کافی له ولامؤوی) دیو تحمید ایدرایدی. یعنی حمد اول حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه که بزی یدردی وایچردی وکفایت قیلدی ومأوی یعنی یتاق ویردی نیجه‌لر واردر شونلردنکه کفایت ایدیجیسی ومأوی ویریجیسی یوقدر دیمك اولور ذکر اولنان احادیث شریفه هب رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرندن مرویدر کاه اویله وکاه بویله بیوررلر ایدی کشی هرقنغیسن اختیار ایدر ایسه اقامت سنت ایتمش اولور وحضرت عایشه رضی‌الله عنهادن مرویدرکه فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری ایکی مبارك اللرینی بریره کتورر ایدی «قل‌هوالله احد. وقل اعوذ برب‌الفلق . وقل اعوذ برب‌الناس» سوره‌لرینی اوقیوب اللرینه اوفورر ایدی آندن مبارك باشنه ویوزینه وسائر جسد شریفنه سورر ایدی اوچ کره بویله ایدر ایدی دیو بیورمشدر. ومعلوم اولدکه بخاری رحمة‌الله علیه نقلنده وارد اولان (تنام عینی ولاینام قلبی) حدیث شریفنده خاطره بوکلورسه‌که پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری بعض سفرنده

قورمق وکاهی ارقه‌اوزره یاتمق امتنه جوازی بیان ایچوندر صلی الله علیه وسلم.

﴿باب ماجاء فی تکأة رسول الله صلی‌الله علیه وسلم﴾

بو باب رسول اکرم حضرتلرینك طیانه جق شیئه طیانمقلری حقنده روایت اولنان احادیث بیاننده در تکأة همزه‌وزننده طیانه‌جق شیئك اسمیدر کرك یصدق کرك غیری اولسون

﴿الحدیث الاول﴾

(حدثنا عباش بن محمد الدوری البغدادی اخبرنا اسحاق بن منصور عن اسرائیل عن سماك بن حرب عن‌جابربن سمرة) مصنف بیورر بوحدیث شریفی جابر رضی الله عنهدن اوچ واسطه ایله عباس بن محمد بزه خبر ویردی (قال) جابربیوردی (رأیت رسول الله صلی‌الله علیه وسلم) بن رسول اکرمی کوردم (متکأ علی وسادة) یصدیغه طیاندیغی حالده (علی یساره) اول یصدق رسول اکرم حضرتلرینك صول یانیه وضع اولنمش

برکیجه صباحه قریب زمانلرده بروادی ایچنده صحابهٔ کرام ایله قوندیلر دخی جمله سینی غفلت آلوب صباح نمازینی کچوردیلر تا کونش قزنجه بوحال اوزره اولدیلر آخر حضرت عمر رضی الله عنه اویانوب تکبیر ایلدی آندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اویاندی صحابهٔ کزین ایله اوراده آبدست آلوب صباح نمازینی قضا ایتدیلر یا بونك وجهی ندر دینلور ایسه بوشبهه دن علما رحمهم الله تعالی برقاچ وجهله جواب ویرمشلردر. ذکر ایتدکلری اجوبهٔ صحیحه دن بری بودرکه قضا مشروع قلنمق مصلحتی ایچون ایدی زیرا اکر کندیدن فوت نماز واقع اولماسه بهر حال امتندن واقع اولسه کرك ایدی وسهو ایدوب سجدهٔ سهو قیلدیغی دخی بو بابدن ایدی اکر عمدا اکر سهوا هر فعل که اول مفخر موجودات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن صادر اولدی برمصلحتی متضمن ایدی زیرا نبوتله بعثتندن مقصود اتمام احکام شریعت وتکمیل قوانین دین و ملت ایدی و بو معنایه دلالت ایلرکه تمام عمرنده برکره واقع اولدی مشروعیت بومرتبه کفایت ایدیکیچون آرتق واقع اولمادی والله اعلم .

مقصد رابع

رسول الله صلی الله علیه وسلم وشرف وعظم صدق نبوت وثبوت رسالتنه دال اولان معجزات باهره وخصائص آیات و بدایع کرامات ظاهره سی بیاننده در

معلوم اوله که معجزه دیو انبیا علیهم السلامك صدقنه دلالت ایدن امر خارق العاده یه دیرلرکه تحدی یه مقرون اوله یعنی بر ایشدرکه عادته مخالف اوله وصادر اولدیغی زمانده خلقدن طلب معارضه ایده لر بن شویله ایلدم سزده قادر ایسه کز بونك مثلن ایدك دیه لر. تحدی لسان عربده معارضه ایدوب کشی خصمندن کندو فعلنك مثلن طلب ایلیوب غلبه ایچون نزاع ایتمکه دیرلر . جوهری وصاحب القاموس بویله دیمشلردر. علامهٔ زمخشری اساسده ایدر «حدا یحدو وهو حادالابل واحتدابها حداءاذاغنی ومن المجاز تحدی اقرانه اذابارهم ونازعهم للغلبة واصله الحدا یتبارا فیه الحادیان و یتمارضان فیتحدی کل واحد منهما صاحبه ای یطلب حداه کما یقال توفاه بمعنی استوفاه» محصلی بودرکه قچن برکیمسه دوه یانجه آواز ایدوب آیرلسه عربلر «حدالابل» دیرلر «احتدابها» دخی دیرلر واویلاه ایدن کشی یه حادی دیرلر و مجاز قسمندندرکه برکیمسه اقرانندن معارضه طلب ایدوب هنرك وار ایسه بنم ایتدیکمی سنده ایله دیو غلبه ایچون نزاع ایلسه اول کیمسه ایچون «تحدی اقرانه» دیرلر. وتحدینك اصلی «حدا» در ایکی حادی بری برینه معارضه ایدوب حدا طلب ایتمك معناسنه در تفعل صیغه سی استفعال معناسنه کلور نتکیم «استوفاه» معناسنه «توفاه» دینلور دیمکدر. بعض حواشی کشافده مذکوردرکه عربلر دوه یی سوردکلری زمانده قطارك بریانه برحادی کچر و بریاننه دخی برحادی کچر اندن بری برندن حدا طلب ایدرلر اصل تحدی انلرك بو طریقله

لکن جابر حضرتلری یصدق رسول اکرم حضرتلرینك صول طرفنده اولدیغنی بیاندن مراد صاغ طرفنه یصدق قویوب طیانمق جائزدکلدر دیمك دکل بلکه جابر حضرت رسول اکرمی کوردکده یصدق صول طرفنده بولنمش دیدیلر محدثین کرام رحمهم الله تعالی

الحدیث الثانی

(حدثنا حمید بن مسعدة اخبرنا بشر بن المفضل انبأنا الجریری عن عبد الرحمن بن ابی بکرة عن ابیه) بوحدیث شریفی ابوبکره دن اوچ واسطه ایله حمید بن مسعده خبر ویردی مذکور عبدالرحمن تابعیدر بصره ده اسلامده اول تولد ایدن بودر پدری ابوبکره صحابیدر غزوهٔ طائفده اهل طائفدن برقاچ غلامله ایله قلعه دن نزول ایدوب شرف صحبت ایله مشرف اولدیلر ورسول اکرم حضرتلری ابوبکره یی سحر وقتنده آزاد ایتدیکیچون ابوبکره تسمیه اولندی رضی الله عنه (قال) ابوبکره بیور دی (قال) رسول الله

معارضه‌لرینه دیرلردی صکره‌دن اتساع طریقیله هر معارضه‌یه تحدی دینلور اولدی . ومحققلر تحدی دیو دعوای رسالته دیرلر. ومعجزه‌نك برشرطی دخی بودرکه تحدی ایدن کیمسه‌نك ایتدیکی ایشك مثلنی برکیمسه دخی ایتمکه قادراولمیه مثلا رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرندن صادر اولان شق قمر وسائر معجزاتی کبی وحضرت موسی علی نبینا وعلیه حضرتلرندن واقع اولان عصایی ازدرها قیلمق کبی وبونلره بکزر نه‌که وار ایسه معجزه‌در. وتحدی قیدیله کرامات اولیا که تحدی‌سز اولور انلر خارج قالور وتحدی‌یه مقارنت شرطیله شول نسنه‌لرکه مقدم واقع اولور رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه بولوت سایه‌بان اولوب سایه صالمق کبی ومبارك سینه‌سی شق اولنمق کبی وحضرت عیسی علیه‌السلام بشکده ایکن سویلدیکی کبی وبونلرك امثالی نه وار ایسه خارج قالور بونلره معجزه دینلمز ارهاص دینلور معناسی نبوته اساس وبنیاد صالمقدر وشول نسنه‌لرکه مقارنت عرفیه‌دن اخراج ایده‌جك مرتبه‌ده تأخرله مؤخر واقع اوله انلر دخی خارج قالورلر ومثلنی ایشلمکه کیمسه قادراولمامق شرطیله تحدی‌یه مقرون اولان سحرلر خارج قالور زیرا انبیانك مثلنی ایشلمکه قادر اولورلر سحرهٔ فرعون حضرت موسی علیه‌السلامی تعجیز ایچون اشلدکلرینی حضرت موسی علیه‌السلام دخی ایشلدی وغلبه ایتدی . وسحر دیدکلری قلب اعیان وتحویل طبایع‌میدر یوقسه دکلمیدر دیو علما رحمهم الله تعالی اختلاف ایتمشلردر یعنی ساحر سحر ایله برنسنهٔ کرچکدن طبیعتندن چیقاروب بر طبیعته دخی دوندرمکه قادر اولاورمی یوقسه همان کوستردیکی خیالات‌میدر دیدیلر . بعضیلر ایتدیلر کرچکدن دوندیرر حتی انسانی حمار ایده‌بیلور دیدیلر. بعضیلر قائل اولمیوب بوکا حق تعالی حضرتلرندن غیری کیمسه قادر اولماز پیغمبرلر الندن ظهور ایدن دخی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك خلقیله‌در انبیاسنه معجزه ایچون خلق ایلر والا بوکا نه ساحر ونه صالح قادر اولور اکر انبیایه جائز اولان انلره دخی جائز اولایدی انبیا ایله فرقلری نه اولورایدی دیدیلر. اکر قاضی ابو بکر باقلانی ذکر ایتدیکی کبی فرقی تحدی ایله اولوردینلور ایسه بو جواب نیجه وجهله باطلدر. بری بودرکه معجزه‌یه تحدی شرط اولنمق برقولدرکه بوکا دلیل یوقدر نه کتابده ونه سنتده ونه اجماعده ونه صاحب رأی قولنده برنسنه‌که دلیلدن عاری اوله باطلدر. ایکنجیسی بودرکه فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اکثر معجزاتی تحدی‌سز واقع اولمشدر مثلا حصا وجزعك سویلدکلری ومبارك پرمقلرندن صویك آقتدیغی ونیجه‌یوز کشی‌یه برصاعدن اطعام ایتدردیکی وحضرت علی رضی‌الله عنهك کوزینه توکوروب صحت بولدیغی وبونلرك امثالی نه وار ایسه تحدی ایتمدن صادر اولمشلردر بلکه قرآنده وتمنی موتدن غیریلرده تحدی ایتمامشدر اکر ایکیسندن غیری‌یه معجزه دکلدر دینلور ایسه بوسوز بدعتدر کفره

(قریبدر)

صلی‌الله‌علیه‌وسلم) رسول اکرم حضرتلری سعادت ایله بیوردیلرکه (الا اخبرکم باکبرالکبائر) سزه کناه کبائردن زیاده کبیره اولان کناهدن خبرویره یمی (قالوا) اصحاب کرام دیدیلر (بلی یارسول‌الله) خبر ویر (قال) رسول اکرم حضرتلری بیوردی (الاشراك بالله) اللهه شرك قوشمقدر (وعقوق الوالدین) دخی انایه وبابایه عاصی اولمقدر شرعه مخالف اولمیان یرده معلوم اوله‌که کناه کبیره اول کناهدرکه شارع صلی‌الله علیه‌وسلم اول کناه حقنده دنیاده حدیاخود آخرنده عقوبتله وعید ایتمش اوله اکر توبه‌سز کیدر ایسه یاخود ارحم الراحمین کمال رحمتندن عفو ایتمز ایسه زنا وشرب خمر وسرقت وقتل کبی بویوك کناهلرك بیوکی انایه بابایه عاصی اولمق وجمله‌سنك بیوکی اللهه شرك قوشمقدر لکن شرك ایکیدر بری شرك صوری وبری شرك معنویدر شرك صوری اولدرکه حاشا الله تعالی‌یه شریك یعنی اورتاق اثبات ایتمکدر بوشرك صوری کفردر

قریبدر ومعجزاتدن بری ظهوره کلدیکی زمانده عادت کریمه‌سی بو ایدیکه (اشهد انی رسول الله) دیو بیورر ایدی نتکیم اول بر شخصه اشارت ایدوب شو کشی اهل جهنمدر دیمش ایدی صکره‌دن اول شخص بعض غزاده مشرکلردن نیجه کیمسه قتل ایلدی وکندی دخی مجروح اولدی اندن کندینی قتل ایتدیکی زمانده فخر کائنات علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك بیوردیغی ظاهر اولدی اولزمانده (اشهد انی رسول الله) دیو بیوردی. اوچنجیسی بودرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری کلام قدیمنده معجزات نبویه‌دن آیاتله تعبیر ایدوب ﴿ قل انما الآیات عند الله ﴾ بیوردیغی محلده ﴿ وما منعنا ان نرسل بالآیات ﴾ بیوردیغی مقامده اصلا تحدی شرط ایلدی ایمدی تحدی شرط ایتمك باطل ایدیکی صحیح اولدی دیدیلر وبو اقوال تفسیر ابی امامة بن النقاشدندرکه اختصاراوزره نقل اولندی. اما بوسوزلره جواب ویریلوب مراد مثلن طلب ایتمك معناسنه تحدینك مفهوم اصلیسی دکلدرکه هرمعجزه صادر اولدقجه اویله ایتمك لازم اوله بلکه همان دعوای رسالته کفایت ایلر دیدیلر وحق بودرکه سحر خیالات کوسترمك قسمندن ایدیکنه سحرهٔ فرعون حقنده ﴿ یخیل الیه من سحرهم ﴾ بیورلدیغی کفایت ایلر سائر اقواله احتیاج یوقدر والله اعلم. ومعجزه‌نك دردنجی شرطی بودرکه تحدی ایدن کیمسه‌نك دعواسنه موافق اولمق کرکدر مثلا برکیمسه دعوای نبوت ایدوب اظهار معجزه محلنده بهایمدن شو حیوانی بن سویلدیرم دیسه واقعا اول حیوان دخی سویلسه اما کذبنه شهادت ایدوب بوکشی دعواسنده کاذبدر دیسه ینه معجزه اولمز زیرا اول محلده حق تعالی حضرتلرینك خلق ایتدیکی امر خارق العاده پیغمبر اوله‌نك صدقنه دلیل اولمق کرکدر اول یرده‌که حق جل وعلا حضرتلری کذبنه دلیل اوله‌نی خلق ایلیه معجزه اولماز کذاب ایدیکی ثابت اولور نتکیم مسیلمة الکذاب لعنة الله علیه دعوای نبوت ایدوب برقیونك صویی چوغالمق ایچون ایچنه توکوردی قیونك صویی قورودی وبرحریفك کوزینه توکوردی کوزلری کوراولدی ملعونك مرادی بو ایدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واقع اولان کبی کندویه دخی اتفاق راست کلوب نبوت اثبات ایلیه اما حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك قدرتیله خلاف مرادی ظاهر اولوب یوزی قره اولدی. اکر سؤال اولنوب ذکر اولنان درت شرط اوزره امر خارق العاده چونکه صادقلردن غیری کیمسه‌نك النده ظهور ایتمز یا نیچون دجال لعینك دعواسنه موافق برنیجه امور عظام ظهور ایتسه کرکدر نتکیم احادیث شریفه‌ده بیان بیورلمشدر دینلور ایسه. جواب بودرکه تکری تعالی حضرتلری یلان یره رسالت دعوی ایده‌نك النده دعواسنه موافق خارق العاده خلق ایتمك نه واقع اولمشدر ونه اوله‌جقدر دجال لعین رسالت دعوی ایتمز ربوبیت دعوی ایلر اکرچه حق تعالی حضرتلرینك امریله حکمتنه موافق انك النده بعض نسنه

اکر اسلام ایله مشرف اولمیوب بوحال اوزره اولورایسه ابدی جهنمده در اول مشرکه اصلا شفاعت وجهنمدن چیقمق اولماز اما مشرکین وکفاردن ماعدا اولان عاصی مؤمنلره شفاعت ایریشور البته جهنمدن چیقوب ابدی جنتده قالور شرك معنوی اولدرکه عبادتنده ریا ایتمك وفائده وضرری مخلوقدن بیلمکدر لکن شرك معنوی هر نقدر ظاهر شرعده کفر دکل ایسه نفس الامرده حق تعالی حضرتلرینه شرك قیلمقدر هرنقدر شرك معنوی صاحبی جهنمده ابدی قالمز ایسه‌ده لکن شرك معنویدن قورتلمد قجه جنته کیره‌مز پس مؤمن کامله لازم اولان قلبنی ماسوی اللهدن پاك ایتمکدر حتی معنویدن قورتلوب مخلصین زمره‌سنه داخل اوله «اللهم یسرلنا بحرمة حبیبك المصطفی» معلوم اوله‌که عقوق الوالدین دیمك والدین حقنده رعایتی واجب اولان نسنه یه مخالفت ایتمکدر مثلا والدینی متأذی اوله‌جغی شیئی کرك قولا کرك فعلا

ظهور ایلر اما ینه صدقنه دلالت ایتمز انکیچونکه شان ربوبیته لایق اولمیان اوصاف واحوال ایله متصفدر برحالدن برحاله تغیر کبی وسائر خلق محتاج اولدیغی احواله احتیاج کبی هپ بونلر کذبنه دلالت ایدر بونلر حق جل وعلا حضرتلرینك شاننده محال وممتنعدر ﴿ لیس کمثله شیء وهو السمیع البصیر ﴾ وشویله معلوم اوله که انبیا علیهم السلام اللرنده ظهور ایدن معجزاته کبار ائمهٔ دین رحمة الله علیهم اجمعین دلائل نبوت وآیات نبویه دیرلر قرآن عظیمده دخی معجزه لفظی کلامشدر وحدیث شریفده دخی کلامشدر آنلرده وارد اولان آیت وبینه وبرهان لفظلریدر نتکیم حضرت موسی قصه سنده عصا ایله ید خصوصنده ﴿ فذانك برهانان من ربك ﴾ بیورلمشدر وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری حقنده ﴿ قد جاءکم برهان من ربکم ﴾ بیورلمشدر معجزه لفظن دیمکده ضرر یوقدر ولکن اطلاقی اوزره ذکر اولنسه مراد آیات انبیادن اولان ایدیکی معلوم اولمز بیان لازمدر زیرا اکرچه بعض اهل کلام انبیادن صادر اولانه معجزه واولیادن صادر اولنه کرامت دیمکی مخصوص قیلمشدر . اما سلف وامام احمد وغیریلر رحمهم الله تعالی کبی انبیادن واولیادن صادر اولان خوارق عادیه معجزه دیرلر وآیت وبرهان لفظلری انبیا علیهم السلامدن صادر اولانه مخصوصلردر غیره اطلاق اولنمازلر پس معجزات انبیایی آیت وبرهان لفظلری ایله ذکر ایتمك اولادر دیدیلر وکاه اولورکه کرامات اولیایه دخی آیات دیرلر شول اعتبارله که تابع اولدقلری انبیانك صدق نبوتنه دلالت ایلر کائنه انلرك کندیلرندن صدور ایتمشدر . ایمدی بو اصطلاحات احوالن بیلدکدنصکره معلوم اوله که بزم پیغمبریمز ایکی جهان فخری سلطان انبیا مسند نشین بارکاه اصطفا محمد مصطفی علیه من الصلوات اصفاها ومن التحیات ازکیها حضرتلرینك دلائل نبوت کبری وشواهد رسالت عظماسندن بعضی بونلردرکه تورات وانجیلده وسائر کتب آسمانیده ذکر ونعتی جریان ایدوب ارض عربدن خروج ایده جکی مذکور ومسطور قلنمشدر وزمان بعثت وولادتنه قریب نیجه امر عجیب وغریب ظهوره کلوب ارکان ایوان کفر وعصیان تزلزل وآب فراوان جویبار ضلال وطغیان تنزل بولمش ایدی قصهٔ اصحاب فیل وانلره واقع اولان تعذیب وتنکیس وطاق کسرینك کنکره لری ییقلوب خراب اولدیغی وآتشکدهٔ فارسك اودی سونوب ملة مجوسیه نك اوجاغنه صولر قیولدیغی وبحر ساوه نك یره باتوب کتدیکی وموبدانك عالم رؤیاده عجایب مشاهده ایتدیکی واصنام واوثانك من غیر واقع یوزلری اوزره ییقلدقلری ونقلهٔ احادیثك اسناد صحیح ایله سائر روایت قیلدقلری آثار واخبار کالشمس فی منتصف النهار ظهور واشتهار بولمشدر . وخواجهٔ کائنات متاع مزخرفات جهان بی ثباتدن نسنه یه مالك دکل ایدیکه انکله استمالت قیلوب طائفهٔ عرب کبی معاند ومتمرد قومی بندهٔ زر خریده سی کبی کندویه رام ایدوب وابتداء ظهورده سواران نیزه دار وپیاده کان خنجر کذاردن اعوان وانصار ولشکر بی شمار ایله قوت استظهار بولمش دکل ایدیکه بوقدر وحشی وش وکردن کش طائفه یی کند

اشلمکدر لکن والدینه اطاعت الله تعالی یه عاصی اوله جق یرده اولماز مثلا والدین راضی اولسون دیو بی نماز اولمق یاخود سارق اولمق یاخود شرب خمر ایتمك کبی ابن حجر بیوردیکه والدین حقنه رعایت ایتمك قاعده کلیه سی اولدرکه والدینك غضبلرینه سبب اوله جق فعلی اشلمیه (وقال) راوی حدیث شریف ابوبکره بیوردی (وجلس رسول الله صلی الله علیه وسلم فکان متکئا) رسول اکرم حضرتلری جلوس ایتدی حال بوکه حدیث شریفی تکلمی اثناسنده برشیئه طیانمش ایدی (قال وشهادة الزور) رسول اکرم حضرتلری بو حدیث شریفی بیوردی کبائرك بری دخی یلان شاهدلکیدر یعنی رسول اکرم حضرتلری بو حدیث شریفی بیوررلر ایکن بر شیئه طیانمشلر ایمش وقتا که یلان شاهدلکنی بیوره جغی وقتده اول طیاندیغی شیدن طوغریلوب اویله بیورمشلرکه سامعین رسول اکرم حضرتلرینك یلان شاهدلکنی بیان حقنده اهتمامی کوروب زیاده حذر ایده لر ودخی رسول اکرم حضرتلرینك بو مرتبه یلان شاهد

تسخير ايله صيد ايدوب حبالهٔ تكاليف ايله قيد ايتمك ميسر اولايدى ايمدى محض امداد عنايت يزدانى ومزيد تأييد ربانيدن غيرى نسنه دكل ايديكه فرد ووحيد فلك رسالتدن تابان ودرخشان اولوب مانند سلطان يكسوارهٔ آسمان شمشير شهرتى عرصهٔ زمين وزمانه صالدى وضرب تيغ حجج قاطعه وبارقهٔ براهين ساطعه ايله بسيط غبرا بى كران تاكران فتح ايدوب فروغ ماهجهٔ لواى ظلمت زداى اسلام ايله اقطار اقاليم عالمى روشن قيلدى شعوب وقبائل اعراب ومقيدان سلاسل انساب سايهٔ حمايتنه انسياب ايدوب اصناف طوائف بنى آدم بلكه اجناس متنوعهٔ عرصهٔ عالم جناب حضرتلرينه انتساب ايلديلر اسير جاه وجلال ومبتلاى رياست واستقلال ومقيد شواغل ملك ومال وپاى بند علاقهٔ عشيرت وعيال اولنلر انك محبتنه جله سنى ترك ايدوب مهاجرت اوطان ومفارقت بلدان اختيار ايتديلر اعلاء كلمهٔ اسلام واعزاز دين سيدالانام ايچون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك قارشوسنده اولاد وآباء واخوان واحبا برى برينك خونلرينى تيغ بيدريغله عرصهٔ فنايه ريخته قيلديلر عقل سليم وطبع مستقيم صاحبلرينه مخفى دكلدركه بونك امثالى غرائب اطوار وعجايب حالات محض خامهٔ تدبير صورتنكار انديشه ايله صفحهٔ ظهورده نقش بغلق داخل دائرهٔ محالاتدندر ﴿الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمين﴾ وجلهٔ دلائل نبوتدن برى دخى بودركه كنديسى خط يازمز ايدى واوقومز ايدى امى ايدى وبرامى قومك ايچنده وجوده كلوب ارالرنده نشوونما بولمش ايدى وبر شهرده حاصل اولمش ايديكه اصلا انده امم ماضيه نك احوالندن خبردار برعالم يوق ايدى وآخر يره واروب علمادن بركيمسه حضورنده طورمق واقع اولمادى و بالجمله طريق كسبك برينه سالك اولمدن تورات وانجيلده وسائر كتب سماويه ده واقع اولان اموردن خبر ويروب احوال امم سالفه يى بيان بيوردى واول تاريخده آثار واخبار احوالى مختل اولوب كتابلرده يرلو يرندن تغيير وتحريف قلنمش ايدى وصحت وسقامتن بلنلردن بغايت آز كيمسه قالمش ايدى اهل ملتدن هرطائفه نك تمسكاتن ابطاله حجت وبرهانلر اقامت ايلديكه جمهور متكلمين اجتماع ايتسه لر انك ايتديكنه قادر اوله ميه لر ايدى بوخصوص ادلهٔ دلائلدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك كتورديكى اشيا حق جل وعلا حضرتلرى قبلندن كلمش امورايدى. ومعجزات باهره سندن برى دخى قرآن عظيمدركه برسوره سنك مثلن كتورمكه فصحاى دورانه تحدى بيوروب جله سى نكول ايتديلر اكا شبيه برنسنه كتورمكه قادر اوله مديلر . بعض علما رحمهم الله تعالى بيورمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك طائفهٔ عربه كتورديكى كلام معجز نظام حضرت عيسى عليه السلامك ايتديكى احيا موتى وابراء اكمه دن آيتده اعجب ودلالتده اوضحدر زيرا انك قومى اصلا احيا وابرا ايتمكه طمعلرى يوق ايدى ارالرنده اول دعوايى ايدر واول مقوله علم وعمله كوشش

لكنك نهينده اهتمام ايتد كلرينك سببى بوكه خلق مابيننده چوق واقع او لور وخلقك عندنده امر سهل كورينور اما شرك برشيدركه مسلمينك قلبى آندن ابا ايدردخى والدينه عاصى اولمق برنسنه در طبع سليم اندن اعراض ايدر امايلان شاهد لكنك سببى چوقدر مثلا عداوت وحسد واخذ رشوت كبى پس يلان شاهد لكنى خلقك نظرنده امر عظيم قيلق ايچون زياده اهتمامه محتاج اولدى ورسول اكرم حضرتلرينك يلان شهادتنى بياننده اهتمام ايتملرى شركدن بيوك كناه اولديغيچون دكلدر بلكه يلان شهادتنك مضرتى شاهده وغيريلره تجاوز ايتديكيچوندر اما شركك مضرتى صاحبنى تجاوز ايتمز ميرك شاه بيو ركه شرك اكبر كبائردن اولديغى محل شبهه دكلدر عقوق والدين اكبر كبا ئردن اولديغنه سبب بودر والدين سبب وجود اولمغله ولدانلره عاصى اولمق شركه قريبدر شها دت زورك اكبر كبائردن اولديغى حقى مستحقيندن

ایدر کیمسه یوق ایدی اما طائفهٔ قریش ممارسة کلام فصیحده سعی بلیغ ایدوب مابینلرنده مستعمل ومتداول اولان فصحا وبلغا کلماتی ایدی افتخار ومباهاتلری فصاحت وبلاغتله ایدی بونلر بویله ایکن وقرآن عظیم کلام جنسندن ایکن مثلن کتورمکه عاجز اولدقلری مجرد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آیت رسالت ودلیل نبوتی اولمغیچون ایدی بوندن واضح دلیل وبرهان اولماز زیرا براستاد نقاش مانی نهاد صنعت کتابته مألوف ومعتاد اولمسه برکاتب خوش نویس انك یاننده زیباخطلروبی همتاسطرلر تحریر ایلسه اصلا نقاشك عرضنه خلل وناموسنه نقصان وزلل کلوب اول جهتدن صحیفهٔ خاطرنده رسوم شك وغیرتدن کدر بغلنمق احتمالی یوقدر اصل اکارنك ویرمك اولدرکه نه صنعتده ملکه ومهارت دعواسنی ایدر ایسه انده غلبهٔ تام ایدوب مقاومتدن تعجیز والزام ایلیه‌لر ایمدی فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اتیان قرآن اعجاز قرآن ایله قوم قریشه ایتدیکی ایش بوقبیلدندر وخطابی رحمة الله علیه ایدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندی زمانه‌سی خلقنك قتنده عقلاء رجالدن ایدی بلکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك علی الاطلاق مخلوقاتنك اعقلی ایدی اندن عاقل کیمسه یوق ایدی بویله ایکن حق جل وعلا حضرتلری قبلندن خبر ویردیکی نسنه من عندالله اولدیغی واول جنابدن خبر ویردیکی شیده خلاف اولمادیغن قطعی سویلمش ایدی اکر دیدیکی کبی اولمیه ایدی عقلی اذن واجازت ویرمزدیکه برنسنه اولمق جائز ایکن بواولماز دیو قطعی خبر ویردی مثلا قرآن عظیم ایچون علی ملأ الناس چیقوب بلند آواز ایله سز بونك مثلی کلام کتوره‌مزسکز قادر دکلسکز بو اولماز دیو چاغروب قطعی خبر ویردی آخر بیوردیغی کبی اولوب بوقدر فصاحت و بلاغت لافن اورن عرب عربادن برکیمسه قادر اولمیوب ضروری قانلری دوکیلوب حرمتلر پرده‌سی یرتلغه رضا ویردیلر فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اولدن بویله خبر ویردیکی بوایدیکه کندویه اعلام اولنوب جناب رب العالمیندن بویله خبر ویرمکه مأمور اولمش ایدی نتکیم حق جل وعلا حضرتلری بیورمشدر ﴿ قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لایأتون بمثله ولوکان بعضهم لبعض ظهیرا ﴾ یعنی یا محمد سن شویله دیکه والله اکر بلاغتده وحسن نظمده وکمال معناده بوقرآنك مثلن کتورمك اوزره انس وجن بریره کلسه‌لر انلرك اراسنده عرب عربا وارباب بیان واهل تحقیق وار ایکن ینه بونك مثلن کتوره‌مزلر اکر کتورمك ایچون بعضی بعضنه معین وظهیر اولوب ارقه‌لشوب یاردملشسه‌لر دخی کتوره‌مزلر دیمك اولور فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بعض آیات کریمه‌دن بلغای مشرکینك بعضنه اوقیو ویروب انلر دخی اعجازنه اقرار واعتراف ایتدکلری اخباره وارد اولمشدر. جمله‌دن بری بودرکه محمد بن کعب رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی بکا خبر ویرلدیکه برکون مکه مشرکلرندن

غیری یه اثباته سبب اولمغله شرك کبی کبیره اولمغه منا سبدر حتی قرآن عظیم الشانده باری تعالی حضرت لری بوته طاپمقدن نهینك عقبنده یلان شاهدلکندن نهی بیوردی بناء علی ذلك شهادت زور شرکه قریب برکبیره‌در نعوذ بالله تعالی (اوقول الزور) راوئ حدیث شریف ابوبکره بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری یا شهادت زور بیوردی یاخود قول زور بیوردی ایکی سی دخی برمعنایه‌در (قال فازال رسول الله صلی الله علیه وسلم یقولها) ابوبکره دیدیکه رسول اکرم حضرتلری یلان شهادتی کناه کبائردندر دیو اولقدر تکرار ایتدیلرکه (حتی قلنا لیته سکت) کاشکی تکرار دن سکوت ایده‌لر ونفس نفسیلرینه زحمت ویرمیه‌لر ایدی دیدك معلوم اوله‌که شریعت مطهره‌ده اولان دعوالرك اجراسی اکثری شاهد ایله وجود بولور اکر شاهد صادق اولسون واکر کاذب اولسون رسول اکرم حضرتلرینك شهادت زور حقنده بو مرتبه اهتمامی بوکه مؤمنم

عتبة بن ربيعه حرم شريفده قريشك مجلسنده ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى حرمك برجانبنده بشقه اوتورمشلر ايدى عتبه ايتدى يامعشر قريش نه ديرسكز وارايم شوكا بعض نسنه‌لر عرض ايده‌يم اميددركه قبول ايدوب بزدن ال چكه ديدى يعنى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك يانه كلوب يامحمد مال ومتاع دنيويه‌دن نه استرسك سكا ويره‌لم تك آتهمزه دخل ايدوب دينمزى ابطاله سعى ايله وبوسويلديكك سوزلردن فراغت ايله ديمك ايچون قريشله مشورت ايلدى انلر دخى جائز كوروب نوله يا اباالوليد ديديلر اندن قالقوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك يانه كلوب اوتوردى زعم فاسدنجه ترتيب ايتديكى مقدمات باطله‌يى بربر سويلدى تمام ايتديكى كبى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (افرغت ياابا الوليد) ديو بيوردى. يعنى يا ابا الوليد سوزدن فارغ اولدكمى عتبه دخى نعم ديدى اندن فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرى بيوردى (فاسمع منى) يعنى ايمدى سنده بندن ايشت اولدخى سويله ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى سورهٔ سجده‌نك اولندن بشلدى ﴿بسم الله الرحمن الرحيم ۞ حم تنزيل من الرحمن الرحيم﴾ ديو اوقودى ﴿قرآنا عربيا﴾ بيورلديغى يره يتشدى اندن كچدى اشاغيسن اوقومغه باشلدى عتبه بونى ايشيديجك هيچ سوز سويليوب ايكى اللرينى آردندن يره طايادى دخى قولق طوتدى دكلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى تا سجده آيتنه‌دك اوقودى وسجده ايلدى اندنصكره يا ابا الوليد اشتدكمى ديدى عتبه ايتدى ايشتدم ايشته سن ايشته اول اندن قالقوب يارانى مجلسنه كتدى قارشودن كوردكلرنده برى برينه والله عتبه سزه كتديكى صورتك غيريله كلدى ديو سويلديلر عتبه كلوب اوتوريجق كفار نيجه اولدى احوال ديو سؤال ايتديلر ايتدى والله بن بركلام اشتدمكه اصلا عمرمده مثلن اشتمدم والله اول شعر دكلدر وسحر دكلدر وكهانه دكلدر يامعشر قريش ايمدى بنم سوزيمى طوتك شوكشى‌يى كندى حالنه قوك بكا بشلدى ﴿بسم الله الرحمن الرحيم ۞ حم تنزيل من الرحمن الرحيم﴾ ديو برازقرآن اوقودى عاد وثمود قومنك باشلرينه كلان بلا ومصيبته متعلق انزار آيتن اوقيوب ﴿فقل انذرتكم صاعقة مثل صاعقة عاد وثمود﴾ ديديكى يره كلديكى كبى بن طوتدم ايندردمكه بزه اول ايشى ايتميه‌سكز خود بيلورسكزكه برسوزى سويلسه كذب ايلز حاصلى بن سزه عذاب نازل اوله ديو قورقارم. امام بيهقى رحمة الله عليه بويلجه روايت ايتمشدر. وينه بيهقى ومسلم رحمة الله عليهما نقللرنده وارد اولمشدركه ابوذر رضى الله عنه كندى برادرى اولان انيسى وصف ايدوب ايتدى والله قرنداشم انيسدن اشعر بركيمسه‌يى ايشتمدم والله زمان جاهليتده اون ايكى شاعرى بوزمشدر. بريسى بنم ديدى اندن كندينك اسلامنه سبب اولديغنى ذكر ايتدى مكه شهرينه كيدوب بكا فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك خبرينى كتوردكده بن ايتدم خلق حقنده نه سويلرلر

دين كسه رسول اكرم حضرتلرينك نهيني دو يوب يلان سهادتى ايله شريعت مطهره‌نك حكمنى افساده جسارت ايتميه مصنف امام ترمذى حضرتلرينك بو حديث شريفى ذكردن مرادى انجق رسول اكرم حضرتلرينك اتكالرينى بياندر

﴿الحديث الثالث﴾

(حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا شريك عن على بن الاقمر عن ابى جحيفة) بو حديث شريفى ابو جحيفه حضرتندن ايكى واسطه ايله قتيبه خبر ويردى (قال) ابو جحيفه بيوردى (قال رسول الله صلى الله عليه وسلم امانا فلا آكل متكئا) رسول اكرم حضرتلرى بيورديلركه بن برشيئه طياندىغم حالده طعام يمم معلوم اوله‌كه رسول اكرم حضرتلرى بوكلامى عادت جاهليه‌يى وعادت عجمه‌لرى تعريضانهيدر زيرا مشركينك وعجملرك عادتلريدركه اظهار عظمت وكبر ايچون طعام ايدركن يصديغه طيانورلر انكچون رسول اكرم حضرتلرى بيورديكه

اما بن و بکا تابع اولنلر طعام ایدرکن یصدیغه طیا تمیزمیرك شاه بیوررکه طعام ایدرکن طیانمق درت درلودر اولکی طعام ایدن کشی بریانی اوزرینه طیانمقدر ایکنجی صول الینی زمینه وضع ایدوب آنك اوزرینه طیا نمقدر اوچنجی بغداش قو روب دوشك اوزرینه یرلشمکدر دردنجی ظهری یصدیغه یاخود برغیری شیئه طیانمقدر بودرت حال اکل حالنده مذموم ومنهیدر زیرا هربری تکبر نشانیدر اکل وقتنده سنت اولان طعامه مائلا قعود ایلمکدر طعامه مائلا قعود اول وقت اولورکه سفره التنده اسکمله اولمیه زیرا بدعتدر وحدیث شریفده نهی اولان طیا نمق بودرت نوعه شاملدر بوحدیث شریفه محدثین برمعنا دخی ویردیلر اول معنا بودرکه رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه بن طعام اکل ایتدیکم وقتده یرلشوب اوتورمم زیرا بوهیئت اکول کمسه‌لر فملیدر بن قدر کفایت اکل ایدوب همان قالقمق صددنده‌یم معلوم اوله‌که

دیدم ایتدی شاعردر کاهن‌در ساحردر دیرلر اما والله بن کاهنلر سوزین اشتدم وانواع شعره قیاس ایتدم هیچ یقشمدی وبندنصکره برکیمسه‌نك لسانندن دخی یقشمزکه اکا شعردر دیه والحاصل محمد صادقدر آنلر کاذبلردر دیدی. وعکرمه‌دن مرویدرکه ولید بن مغیره فصاحتده قریش قومنك سرآمدی ایدی برکون فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایتدی بکا برمقدار قرآن اوقو ایشیده‌یم فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلری دخی ﴿ان الله یأمر بالعدل والاحسان﴾ آیت کریمه‌سنی آخرینه وارنجه اوقودی ولید ایتدی بردخی اوقو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بردخی اوقودی اندن ولید ایتدی والله بوکلامك حلاوت ولذتی اوزرنده حسن ولطافتی وار ایدی وافر مدحلر ایلدی اندنصکره قومنه ایتدی سزك ارا کزده شعر احوالنه بندن اعلم کیمسه یوقدر وهرنوعنی وجن شعرلرینی بندن یك بیلورکیمسه یوقدر والله اوقودیغی کلام هیچ بونلرك برینه بکزمز اول کلامك برعجیب لذت وحلاوتی وحسن ملاحتی وار دیوب آیت کریمه‌نك اول وآخرین وهریرن مدحلر ایتدی وتحقیقا اول کلام غیریلره غالب اولور غیریلردن اکا برکلام غالب اولماز دیدی. وینه موسم حجاج جمع اولیجق برخبرنده دخی بویله وارد اولمشدرکه برکره موسم کلدکده قریش طائفه‌سین جمع ایدوب ایتدی شمدی هرطرفدن طائفهٔ عربك دوکیلوب کلیجك زمانیدر کلك بررأی اوزره اتفاق ایدوب محمدك حقنده جمله کز برسوز سویلك بعضیکز بردرلو وبعضیکز بردرلو سویلیوب بری بریکزی یلان چیقارمیه‌سکز دیدی موسم کلیجك اطرافدن خلق کلوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دعوتن ایشیدوب اطراف عالمه اسلام خبری منتشر اوله دیو زیاده خوف ایدرلر ایدی انکیچون مشاوره‌یه بشلدیلر اندن قوم ایتدیلر کاهندر دیه‌لم ولید ایتدی کاهن دکلدر وانك کلماتی کاهن کلماتی دکلدر مجنون دیه‌لم دیدیلر ولید ایتدی مجنون دکلدر آنده جنون وسوسه‌سی وعلامتی یوقدر دیدی ایمدی شاعردر دیه‌لم دیدیلر ایتدی شاعر دکلدر شعرك جمیع اقسامنی بیلورز ایمدی ساحردر دیه‌لم دیدیلر ایتدی ساحره نره‌سی بکزر اوقیوب اوفورمه‌سی یوق دوکوم بغله‌سی یوق ساحر ایشلرندن نسنه‌سی یوق ساحر دکلدر دیدی یانه دیه‌لم دیدیلر ولید کوردیکه سویلدکلری مهملاتك هیچ مناسبتی یوق انصاف ایدوب ایتدی شو دیدکلریکزدن برنسنه سویلمزسکز الابن بیلورمکه سویلدیککز باطلدر دیدی. ابن اسحق وبیهقی رحمة الله علیهما بویله روایت ایتمشدر. ابو نعیم رحمة الله علیه ابن اسحق طریقندن اخراج ایتمشدرکه اسحق بن یساری بنی سلمه‌دن برکیمسه‌دن روایت ایتمشدرکه بنی سلمه قبیله‌سندن برقاچ یکیت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خدمتنه یتشوب اسلامه کلدیلر دخی یرلرینه وارد قلرنده قوم مذکوردن عمرو بن جموح اوغلنه ایتدی بکا اول کشینك کلامندن ایشتدیککی خبر ویردیدی اوغلی دخی سورهٔ فاتحه‌یه بشلدی «الحمد لله رب العالمین دیو صراط المستقیم» ه وارنجه اوقودی عمرو ایتدی ما احسن هذ

واجمل «أأول كل كلامه مثل هذا» يعنى بو كوزل نه كوكجك نسنه اولور هر سوزينك اولى بويله ميدر ديدى اوغلى ايتدى «يا ابت واحسن من هذا» يعنى بوندن دخى كوزللرى وار ديمك اولور. بعض علما رحمهم الله تعالى بيورمشلردركه اكر بو قرآن بر صحيفه يازيلوب بياباندن بر يرده بولنمش اولسه كيم اوقودينى معلوم اولمسه عقول سليمه شهادت ايلر ايديكه حق تبارك وتعالى حضرتلرى قتندن نازل اولمشدر انسان بوكا قادر دكلدر فكيف كه جميع خلقك اصدقى واصلحى واتقاسى اولان كيمسه كتوره دخى بو كلام حق تعالى حضرتلرينك كلاميدر اكر قادر ايسه كز بونك مثلى بر سوره سزده كتورك ديه بويله اولبجق هيچ شك شبهه قالورمى . ومعلوم اوله كه فى الحقيقه قرآن عظيمك وجوه اعجازنه حد وحصر يوقدر اما علما رحمهم الله تعالى بو خصوصده التى وجه اوزره اختلاف ايتمشلردر . برى بودركه وجه اعجازى ايجاز وبلاغتدر ديديلر مثلا ﴿ ولكم فى القصاص حيوة ﴾ قول شريفى بر قاچ حرفدر اما بونده كلام كثير معناسى جمع اولنمشدر حاصلى آز عباره ايله چوق معنى ادا اولنمق وسوز عيب ونقصاندن پاك وپاكيزه اولمق جهتلرندندر ديديلر . ابو عبيد رحمة الله عليه حكايه ايلركه ﴿ فاصدع بما تؤمر ﴾ ديو بر كيمسه اوقور ايكن بر اعرابى ايشتدى دخى همان سجده يه واردى شو كلامك فصاحتنه سجده ايتدم ديدى. معناسى سكا امر اولنانى آشكاره سويله ديمكدر ياخود آنكله حق وباطل مابينن فرق ايله ديمكدر . قرادن منقولدركه معناسى دينكى اظهار ايله ديمكدر ياخود جماعتلرين توحيد ايله شق ايله ياخود حق وباطل بينن فرق ايله ديمكدر . حاصل كلام لفظ شريف بر قاچ حرف ايكن بودكلو معانى لطيفه يه تحملى واردر هر برى صحيحدر قنغيسنه حمل اولنسه جائزدر علم بلاغتدن خبردار اولان بو كلامك طبقه سى نه ايديكن بياور واصمعى رحمة الله عليه حكايه ايلركه بر زمانده بش ياشنده يالمالتى ياشنده بر عرب قزى كوردم ﴿ استغفر الله من ذنوبى ﴾ ديو استغفار ايلر بن سنك خود اوزريكه قلم جارى اولمادى ديدم بشلدى كندى كناهنك اصان واستغفارينك وجهين بيان ايلر بر ايكى بيت اوقودى بن ايتدم هى مغبون اوله جق نه عجب فصاحتك وار ديدم ايتدى بو اصل نسنه فصاحتدن عد اولنورمى يوقسه حق جل وعلا حضرتلرينك قول شريفندنصكره كه قرآن عظيمنده ﴿ واوحينا الى ام موسى ان ارضعيه فاذا خفت عليه فالقيه فى اليم ولا تخافى ولا تحزنى انا رادوه اليك وجاعلوه من المرسلين ﴾ بيورمشدر بو بلاغتله بر آيتده ايكى امر وايكى نهى وايكى خبر وايكى بشارت بينن جمع ايتمشدر ديدى. آيت كريمه نك معناسى بودركه بز موسى عليه السلامك اناسنه حضرت موسايى امزر قجن اكا ضرر كلمكدن خوف ايده سين انى درياء نيله آت ضايع اولماسندن وشدت چكمه سندن خوف ايله وفراقندن محزون اوله تحقيقا بز آنى سكا ينه رد ايدوب كتوريرز بر حيثيتله

بو حديث شريفك سبب ورودى بودركه ابن ماجه وطبرانى روايت ايدرلر بركون رسول اكرمك حضور عاليلرينه عبد الله بن يسر نام صحابى بر پشمش قوزى هديه ايلدى رسول اكرم حضرتلرى همان اصحاب كرام ايله ايكى ديزلرى اوزرينه جلوس ايدوب اكل ايتمكه شروع بيوردىلر ناكاه بر اعرابى كلوب بو اوتورش نه اوتورشدر ديدى پس رسول اكرم حضرتلرى بيوردىلركه تحقيق حضرت الله بنى بندهٔ صاحب كرم قيلدى جبار ومعاند قيلمدى بيوردىلر ابن بطال بيوررركه رسول اكرم حضرتلرينك حين اكلده ادب اوزره جلوس بيوردينى حضرت الهه تواضع ايچوندر كبار محدثيندن اولان زهريدن مرويدر كه بركون رسول اكرمك حضور شريفلرينه طرف حقدن بر ملك كلدى اول ملكك اصلا كلديكى يوق ايدى اول ديديكه يا رسول الله ربك سنى مخير قيلدى نبى عبدى اولور سون نبى ملكمى اولورسون هر قنغيسنى مراد ايدرسك

غیری اکا ضرر کلمکدن خوف ایتمز اوله‌سین و بز انی انبیاء مرسلیندن ایتسك کرکدر دیو وحی ایتدك دیمك اولور . قاضی رحمة‌الله علیه وحی‌دن مراد الهامدر بومعنایی قلبنه القاایتمکدر یاخود عالم رؤیاده بیلدیرمکدر دیو بیورمشدر زیرا ملك ایله خبر کوندرمك انبیایه مخصوصدر . وینه حکایه اولنمشدرکه برکون حضرت عمر رضی‌الله عنه مسجد شریفده یاتوب اویور ایدی باشنك اوجنه برکیمسه کلدی کلمهٔ شهادت کتوردی واول کیمسه روم طائفه‌سنك بطریقلرندن ایدی لسان عربی و سائر دللری خوب سویلر ایدی. والحاصل بونلری حضرت عمره اعلام ایتدکدنصکره ایتدی برکون مسلمان اسیرلرندن برکیمسه‌یی ایشتدم سزك کتابلریکزدن برآیت اوقودی اول آیتی تأمل ایلدم کوردم حق سبحانه وتعالی حضرتلری عیسی بن مریمه انزال ایتدیکی دنیا و آخرت احوالن اول آیتده جمع ایلمش دیدی خلاصهٔ کلام اول آیت کریمه اسلامنه سبب اولدیغن بیان ایتدی اول آیت بودر ﴿ ومن یطع‌الله ورسوله و یخشی‌الله و یتقه فاولئك هم الفائزون) یعنی شول کیمسه‌لرکه حق جل وعلا حضرتلرینه اطاعت ایلیه‌لر ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بیوردیغن طوتوب اکا دخی مطیع اوله‌لر و ایتدکلری کناهلر اوزره حق جل و علا حضرتلرندن قورقه‌لر و باقی عمرنده حق تعالی حضرتلرندن خوف وتقوی اوزره اولوب معاصیدن صاقنه‌لر ایشته آنلردر نعیم جاودانی‌یه فائز اولوب ظفر بولوجیلر دیمك اولور فی‌الحقیقه بوآیت کریمه موجبله عمل ایدن کیمسه ایکی جهان دولتنه ظفر بولدیغی حق جل وعلا حضرتلرینك فضلنه نظر مقرراولور پس بودکلو فوائد ومعانیٔ کثیره بوقدر آز عباره ایچنده بونوع بلاغتله درج وتضمین ایتمك مقدور بشر دکلدر . روایت اولنورکه فی‌الجمله بلاغتله متصف اولان کفره و ملاحده‌دن بعضی جهله‌یی شبهه‌یه دوشورمکیچون قصد ایتدیلرکه قرآن عظیمه نظیره دیه‌لر کوردیلرکه بلاغتنك درجهٔ ارتفاعده مقامی ثریادن اعلادر اللری یتشمك احتمالی یوق عجزلرینی مشاهده ایدوب اوزون سوره‌لره نظیره کتورمدن یأس ایتدیلرکه قباحتلری قتی ظاهر اولمیه قیصه سوره‌لره میل ایدوب آز اولیجق عوام فرق ایده‌مز دیو بعض هذیان پیدا ایدوب کتوردیلر عاقبت رسوایلقدن غیری نسنه حاصل ایتمدیلر. جله‌دن بری طائفهٔ عربدن مسیلة الکذابدرکه دعوای نبوت ایدوب حاشا تکری کلامیدر دیو بعض تزویقات سویلر ایدی. بریسی بودرکه « یاضفدع کم تنقین اعلاك فی‌الماء واسفلك فی‌الطین لاالماء تکدرین ولا الشارب تمنعین» دیمشدر. معنای باطلی بودرکه ای قوربغه نیجه‌بر اوترسك یوقارك صوده واشاغك بالچق ایچنده‌در نه صویی بولاندیره‌بیلورسك نه ایچن کیمسه‌یی منع ایده‌بیلورسك دیمکدر. وینه سورهٔ القارعه‌یه نظیره قصد ایدوب « الفیل ماالفیل وما ادریك ماالفیل له ذنب وثیل ومشفر طویل وان ذلك من خلق ربنا القلیل»

بیان بیوردیدی پس رسول اکرم حضرتلری جبرا ئیلك یوزینه باقدی جبرا ئیل دخی تواضع ایلمك اوزره اشارت ایلدی رسول اکرم حضرتلری عبد نبی اولمغی اختیار ایدرم بیوردیلر بناء علی ذلك رسول اکرم حضرتلری عبدیت طورنده اولوب ملك وسلطنت طورنده اولمدیلر معلوم اولهکه طعام ایدرکن اتکادن غیری هیئت ایله جلوس ایتمکه قادر اولمیان کسه‌یه اتکایه جواز ویردیلر حین اکلده مستحب اولان جلوس دیزلری اوزرینه اوتورمقدر یاخود صاغ دیزك دیکوب صول دیزك اوزرینه اوتورمقدر (حدثنا محمد بن بشار انبأنا عبد الرحمن بن مهدی انبأنا سفیان عن علی بن الاقمر قال سمعت ابا جحیفة) بوحدیث شریفی ابوجحیفه دن اوچ واسطه ایله محمد ابن بشار خبرویردی (یقول) علی بن اقمر دیدیکه بن اشتدم ابوجحیفه بیوررکه (قال رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم لاآکل متکئا) رسول اکرم حضرتلری بیوردیلر بن طیا

دیمشدر. بو کلام باطلك معناسی بودرکه فیل ندر فیل نه بیلدیرردی سکاکه فیل ندر آنك برخرما لیفندن ایپه بکزر قویریغی واردر براوزون خورطومی واردر تحقیقا بو بزم ربمزك خلقندن آزدر دیمکدر اعتقاد فاسدنجه سوز سویلدی نظیره پیدا ایلدی بوصورتله خبیث کندی پیغمبر اولمق دیلر ایدی صکره دن یمامه جنکنده ملعونی خنزیر کبی دبه‌لمشلردر لعنةالله علیه الی یوم القیمة . وایکنجی قول بودرکه قرآن عظیمك اعجازی شول وصفدرکه آنك سببیله کلام عرب جنسندن خارج اولمشدر دیدیلر یعنی الفاظ وحروفی حسبیله آنلرك کلامی قسمندن ایکن بونده برحالت وارکه اصلا نه شعرلرینه ونه خطبه‌لرینه بکزر والحاصل نظم ونثر اقسامندن هیچ برسوزلرینه اویمز هرسوزلرینك قرآن عظیمه نسبتی صرچه پاره‌سنك آلماسه نسبتی کیدر وبوسوزك حقیقتی بلاغت اهلنه کون کبی روشندر اصلا محل تردد دکلدر انکیچون حیران ومتحیر قالوب جوابنه یول بوله‌مامشلردر وقصد ایدنلرك البته باشلرینه بلاکلوب کیمسه خلاص اولمامشدر نیجه کیمسه‌لردن منقولدرکه بزقصد ایلدك یورکزه برخوف وخشیت وبرعجب حالت وهیبت دوشدیکه بالضروره بزی منع ایتدی دیمشلردر وشونلرکه تجربه ایچون اقدام ایتمشلردر عجزلرینی مشاهده قیلوب کندی الاری ایله جمله‌سنی اوجاغه یقمشلردر نتکیم ابن المقنع فصاحتده زمانه‌سی خلقنك سرآمدی ایدی برکون بو هوایه دوشوب بعض مفصل کلاملر نظم ایتدی وسوره‌لر دیو تسمیه ایلدی برکره کیدرکن ایشتدیکه برمکتبده براوغلنجق حضرت نوح علیه‌السلام قصه‌سنده اولان آیت کریمه‌دن ﴿ وقیل یا ارض ابلعی ماءك ویا سماء اقلعی ﴾ آیتن اوقور وبوآیت کریمه‌نك بلاغتی بابنده علما رحمهم‌الله تعالی نیجه رساله‌لر یازمشلردر بیانی زیاده چوق تفصیلاته محتاجدر الحاصل ابن المقنع همان یولندن دوندی اوینه کلدی اول ساعت جمله دیدکلرینی محو ومضمحل ایتدی وبن شهادت ایدرمکه بوکلامه معارضه اولنمز وبو انسان کلامی دکلدر دیدی . اوچنجی قول بودرکه اعجازی اوقیوب دکلین اوصمدیغیدر دیدیلر برکشی نقدراوقوسه ودکلسه اولقدر شوق ومحبتی زیاده اولوب صفالر تحصیل ایدر وغیری کلاملر ندکلو فصیح وبلیغ اولسه‌لر کشی برکره ایکی کره اوقوسه بردخی النه آلاجغی کلمز وخاطره بوکلمسونکه انسان کاه اولورکه قرآن اوقومقدن دخی اوصانور یا بوسوز ندر دینلور ایسه زیرا اول قرآندن اوصانمق دکلدر بلکه اوقوماغه طاقت قالمیوب برمقدار استراحته میل ایتمکدر اوصانمق اودرکه مجال وار ایکن اوقیوب دکلمه‌دن محظوظ اولنمیه برکیمسه سورهٔ فاتحه‌یی کونده نیجه کره اوقوسه یا دکلسه اصلا انجنمز حظ ایدر اما برایکی دفعه اوقیوب دکلدیکی اعلا شعر یا انشایی برکره دخی النه صونسه‌لر یره چلاجغی کلور قرآن عظیمدن برآیت کریمه بیك کره اوقونسه تکرار اوقوندقده ینه صفائله قرائت وتلاوت اولنور آنکیچون فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری قرآن عظیمك

ندیغم حالده طعام اکل ایلم مصنف بوروایتی تأکیدایچون بیان بیوردی رضی الله عنه (حدثنا یوسف بن عیسی حدثنا وکیع انبأنا اسرائیل عن سماك بن حرب عن جابر بن سمرة) حضرت جابردن بوحدیث شریفی اوچ واسطه ایله یوسف بن عیسی بزه خبر ویردی (قال رأیت النبی صلی الله علیه وسلم) جابر بیوردیکه بن رسول اکرمی کوردم (متکئا علی وسادة) یصدیغه طیانیجی اولدیغی حالده (قال ابوعیسی) مصنف امام ترمذی بیورر (لم یذکر فیه وکیع علی یساره) وکیع بوحدیث شریفده یصدق رسول اکرم حضرتلرینك صول طرفنده اولدیغنی ذکر ایتمدی (وهکذا روی غیرواحد عن اسرائیل نحوروایة وکیع)وکیعك روایتی کبی برقاچ کمسنه‌لر راوی حدیث اولان اسرائیلدن بوحدیث شریفی روایت ایتدیلر یعنی رسول اکرم حضرتلرینك طیانیدیغی یصدق صول طرفنده می یاخود صاغ طرفنده‌می بیان ایتمه‌دیلر انجق

وصفنده بومعنالره اشارت بيوروب بعض حديث شريفنده كثرت ردله اسكيمز يعنى تكرار اوقونمق ايله اوصانيلوب قالمز وعبرتلرى نهايته ايروب عجايبى فنابولمز وآندن علما طويمزلرديو بيورمشدر. نتكيم قاضى عياض رحمة الله عليه اشارت ايتمشدر. دردنجى قول بودركه اعجازى انده اولان اخباردركه زمان قديمده واقع اولان نسنه‌لردن خبر ويرمشدر بعضيسنى خلق بيلورلردى وبعضيسنى بيلزلردى اولكه بيلمدكلرى ايدى سؤال ايدوب تفحص ايلدكلرنده واقع بولورلردى نتكيم اصحاب كهف قصه‌سين وحضرت موسى وخضر على نبينا وعليهما السلام قصه‌لرينى وذوالقرنين حكايتن وسائر انبيا عليهم السلامك امتلريله كچن احوالن هپ بيان بيورمشدر . بشنجى قول بودركه اعجاز آنده اولان علم غيبدركه اولاجق نسنه‌لردن خبر ويروب صدق وصحت اوزره وقوع بولمشدر نتكيم يهود حقنده ﴿فتمنوا الموت ان كنتم صادقين ۞ ولا يتمنونه ابدا بما قدمت ايديهم ﴾ بيوريلوب نيجه بيورلدى ايسه اويله ظهور ايتمشدر اصلى بودركه طائفهٔ يهود لعنهم الله ﴿لن يدخل الجنة الا من كان هودا ﴾ ديو دعوى ايدرلردى. يعنى يهوددن غيرى كيمسه جنته كيرمز ديرلر ايدى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى آيت كريمه انزال ايدوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه امر ايتديكه آنلره اكر سز دعوا كزده صادقلر ايسه‌كز تمنئ موت ايدك يعنى اولومكزى آرزو وطلب ايدك ديه آندن‌بنه قطعى خبر بيوروب البته آنلر تمنئ موت ايتمزلر ايتدكلرى ايشلر سببيله ديوبيوردى يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه وقرآن عظيمه كافر اولوب توراتى تغيير وتحريف ايتدكلريچون جهنمه كيرمه‌لرى واجب اولمغله موتدن قچارلر البته تمنئ موت ايتمزلر ابدا ديو بيورلدى فى الحقيقه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حق تعالى حضرتلرينك امرى موجبنجه آنلره بويله ديه‌جك اصلا آنلردن تمنئ موت واقع اولمدى نتكيم تفصيلى تفاسير كريمه‌ده مسطوردر ودخى قرآن عظيمدن برسوره‌نك مثلن كتورمك خصوصنده قريش قومنه بيوريلن كبى كه ﴿فان لم تفعلوا ولن تفعلوا ﴾ بيوريلوب ايده‌ميه‌جكلرينه قطع اولندى فى الحقيقه بيوريلن اوزره ايده‌مديلر ميسر اولمدى پس قرآنك اعجازى آنده واقع اولان علم غيب جهتندندر ديديلر . بعضيلر بوقوله اعتراض ايدوب ايتديلر قرآن مشتمل اولديغى غيبلرك بعضيسى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك كندى زمانده واقع اولدى نتكيم ﴿انا فتحنا لك فتحا مبينا ﴾ بيوريلوب مكهٔ مكرمه‌نك فتحنه وعده قلندى فى الحقيقه زمان شريفلرنده وقوع بولدى وبعضيسى كنديلردن صكره ظهوره كلدى نتكيم ﴿الم غلبت الروم فى ادنى الارض وهم من بعد غلبهم سيغلبون ﴾ بيوريلوب صدق خبر صكره‌دن ظاهر اولدى اكر وجه اعجازى بو اولايدى ندن معلوم ديديكك واقع اوله‌جغى ديو صكره‌دن اولنلر خصوصنده نزاع ايدرلردى ديديلر وبر اعتراض دخى ايتديلركه اخبار غيب بعض سوره‌ده واقع اولمشدر

رسول اكرم حضرتلرينك يصديغه طياندينغى بيان ايتديلر (ولا نعلم احدا ذكر فيه على يساره) دخى مصنف بيوركه براحدى بن پيلمكه رسول اكرم حضرتلرينك صول طرفنده ايدى ديو روايت ايليه (الا ماروى اسحاق بن منصور عن اسرائيل) انجق راوى حديث شريف اولان اسرائيلدن اسحاق بن منصور روايت ايلديكه رسول اكرم حضرتلرينك طياندينغى يصدق صول طرفنده ايدى معلوم اوله كه مصنف حضرتلرينك بو بياندن مرادلرى بودركه بو حديث شريفده رسول اكرم حضرتلرينك يصديغه طياندينغى چوق كسه‌لر روايت ايلديلر يصدق صول طرفنده اولديغنى انجق اسحاق بن منصور روايت ايلدى حاصل كلام يصديغه طيانمق سنت شريفدر كرك صاغ طرفنده اولسون يصدق كرك صول طرفنده اولسون

﴿ باب ماجاء فى اتكاء رسول الله صلى الله عليه وسلم ﴾

(بو باب رسول اكرم حضرتلرى صحابهٔ كرامدن برينه

هربرنده یوقدر رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلری خود سورهٔ غیرمعینه ایله معارضه‌لرینه اکتفا ایلدی اکر اعجازی بودیدکلری معنا اولایدی خبرغیبی مشتمل اولمیان اقصرسوره مقداریله معارضه‌ایدرلردی دیدیلر. التنجی قول بودرکه قرآنك اعجازی شول اصل علوم کثیره‌یی جامع اولدیغیدرکه آنلری نه طائفهٔ عرب استعمال ایتمشدر ونه علماء امتدن برکیمسه احاطه‌قیلمشدر ونه برکتاب محیط ومشتمل اولمشدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری کتاب کریمنده علوم اولین وآخرینی جمع ایدوب اهل اختلافك حکملرین ومطیعلرك ثوابنی وعاصیلرك عقابنی بیان بیورمشدر دیدیلر پس بوالتی وجه‌که ذکر اولندی هربری اعجاز اولمق صحیحدر قرآن عظیم بوجمله‌یی جامع اولیجق معجزه اولمغه اختصاصده بعضی بعضندن اولی دکلدر ایمدی اعجاز بومذکوراتك مجموعیله حاصل اولور وحق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لایأتون بمثله ﴾ بیورمشدر فی‌الحقیقه نه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك زماننده نه صکره‌دن اصلا کیمسه قرآن عظیم الشانك مثلن کتورمکه قادر اولمدی جمیع بلغای عرب عاجز قالدیلر باوجودکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه رسالت کلمزدن مقدم قرق بیل عمرکه سورمش ایدی مشرکلر بیلورلردیکه اصلا اول‌مدتده اوقومق ویازمق ایله‌مقید دکل ایدی وسحر اوکرنمزدی وشعر اوقومزدی تا اولزمانه دکین که وحی آسمانی وکتاب ربانی برله اکرام اولندی آندنصکره قومنی دین حقه دعوت ایدوب محاجه‌یه باشلدی یعنی دین خصوصنده آنلر ایله بحث‌ایدوب حجت وبرهانلر اقامت ایدیشر اولدیلر حاصلی امر دینده‌هرنسه‌یه‌که مباشرت ایلر ایدی کندی رأییله دکل ایدی حق جل وعلا حضرتلرندن مأمور ایدی تنکیم مشرکین اولزمانده‌که بزه بوقرآندن غیری برکتاب کتور آنی‌اوقویالم شول اصل کتاب‌که آنده بزم استبعاد ایتدیکمز نسنه اولمسون یعنی موتدنصکره ینه بعث اولنوب ثواب وعقاب احوالی ذکر اولنمسون یاخود آلهه‌مزك معایبنه تعرض اولنمسون دیدیلر حاصلی بونلردن خالی برکتاب استدیلر یاخود بونلری مشتمل اولان آیتلری تبدیل‌ایدوب یرینه غیربلرین کتور دیدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری الله تبارك وتعالی حضرتلرینك امریله جواب‌ویروب بن بو ایشی کندمدن ایتمك‌درست دکلدر بن همان بکا نه وحی اولنورایسه اکا تابع اولورم زیرا تبدیل ایتمکله عصیان ایدر ایسم قیامت کونده بکا عذاب ایلیه دیو خوف ایلرم دیو بیورمش ایدی ینه آیت کریمه نازل اولوب ﴿ قل لوشاءالله ماتلوته علیکم ولا ادریکم به فقد لبثت فیکم عمرا من قبله افلا تعقلون ﴾ بیورلدی یعنی یا محمد سن ده‌که اکر حق تعالی حضرتلری بوقرآن عظیمك غیرین دیله‌سه‌ایدی‌بن بونی سزه تلاوت ایتمز ایدم وحق جل وعلا حضرتلری بنم لسانم اوزره بونی سزه بیلدیرمز ایدی والحاصل بوخصوص حق تعالی حضرتلرینك

بحسب الاقتضا طیاندق لرینی بیان ایدر

الحدیث الاول

(حدثنا عبدالله بن عبدالرحمن انبأنا عمرو بن عاصم انبأنا حماد بن سلمة عن حمید عن انس رضی‌الله عنه) بوحدیث شریفی انس حضرتلرندن اوچ ایله عبدالله بن عبدالرحمن بزه خبر ویردی (ان رسول الله صلی‌الله علیه وسلم کان شاکیا) انس بیورر تحقیق رسول اکرم حضرتلری خسته‌اولدیلر (فخرج) سعادتله حرم‌هما یوندن مسجدشریفه تشریف بیوردیلر (یتوکأ علی اسامة بن زید) رسول اکرم اسامه‌یه طیاندیغی حالده (وعلیه ثوب قطری) حالبوکه رسول اکرم حضرتلری اوزرنده قطری برده وارایدی بردهٔ قطری قالنجه‌اولان برده‌یه دیرلر ایدی (قد توشح به) رسول اکرم حضرتلری اول برده‌یه صارلمشلر ایدی حاجیلر احرامه صارلدیغی کبی (فصلی بهم) پس رسول اکرم حضرتلری محرابه کچوب صحابهٔ کرامه امام اولوب نماز قیلدیلر صلی

دیلسیله‌در بنم ارادتمله دکلدر تاکیم سزك استدیککز اسلوب اوزره ایلیه‌لم بن خود قرآندن اول تحقیقا سزك اراکزده برعمر مقداری قرق ییل اکلندم آنی اوقومازدم وبیلمزدم سز عقللریکزی تدبر وتفکر ایله استعمال ایتمزمیسزکه تابیله‌سکز اول قرآن الله تعالی حضرتلرینك غیرندن دکلدر آندندر دیمك اولور آیت کریمه‌ده اشارت واردرکه قرآن عظیم معجزدر خارق العاده‌در زیرا برکیمسه‌که برطائفه‌نك اراسنده قرق ییل طوره اصلا برعلمه اشتغال ایتمیه وعالمی کورمیه وشعر اوقومیه وخطبه اوقومیه آندنصکره بوناره برکتاب فصیح کتوروب اوقویه‌که جمیع منظوم ومنثور کلاملره فصاحتی غالب اوله واصول وفروع قواعدین جامع اوله واولین وآخرین قصه‌لرین وخبرلرین وقوعی اوزره بیان ایلیه اول کتاب من عندالله ایدیکی معلوم اولور وبو اشارتدنصکره ینه کلام قدیمنده برموضع آخرده بیورمشدرکه ﴿وما کنت تتلوا من قبله من کتاب ولا تخطه بیمینك اذا لارتاب المبطلون﴾ حاصلی یا محمد سن بوکتاب کلمزدن اول اصلا برکتاب اوقومزدك والیکه قلم آلوب یازی یازمزدك اکر اوقور یازار قسمندن اولایدك اول اهل ابطال اولان کافرلرشك وشبهه ایده‌لردی جائزکه غیریدن اوکرندی اوله یاخود کتب مقدمه‌دن جمع ایتدی اوله دیه‌لردی دیمکدر وبالجمله قرآن عظیم من عندالله ایدیکنده اهل عقل اولان کیمسه شك ایده بیلك متصور دکلدر نه طریقله شك وشبهه فابلدرکه نه کیمسه مثلن کتورمکه قادر اولدی ونه اوقومغه یازمغه معتاد کیمسه الندن ظهور ایلدی قطعا باعث شبهه اوله‌جق برنسنه موجود دکلدر وکیمسه‌نك شکی دخی یوقدرانکار ایدنلرك مجرد کفر وضلالتلریدرکه اقرار واعتراف ایتمزلر وبو بابده سابقا اشارت اولنان سوزدن لطیف کلام اولمزکه اکر بوقرآن برمصحفه یازیلوب بیاباندن بریرده بولنسه وکیم اوقودیغی معلوم اولمسه عقل سلیم وطبع مستقیمی اولان بوکلام تکری کلامیدر بوکا بشرقادر دکلدر دیو حکم ایلری دیمشلردر وقرآن عظیمدن غیری معجزاتنك بعضنده تحدی واقع اولدی بعضی دخی صدقنه دلالت ایتدی اما تحدی سبقت ایلدی ومجموعی قطع افاده ایلرکه رسول کبریا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك النده خوارق عادیه‌دن بعض نسنه ظهور ایلمشدر نتکیم خاتم طائینك سخاوتنه وحضرت علینك شجاعتنه قطع اولمشدر اکرچه کیم افرادی ظنیه اولوب موارد آحاده وارد اولدی ایسه دیمشلردر مع هذا معجزات نبویه‌نك چوغی اشتهار بولمشدر اولولردن جماعت کثیره نقل ایتمشلردر علم احادیث وآثاره عالم اولنلر قتنده چوغی قطع افاده ایتمشدر یعنی یقینا معلوم اولوب شبهه قالمامشدر اکرچه غیریلر همت ایتمدکلریچون علماء احادیث وتواریخ مرتبه‌سنده علم حاصل ایتمدیلر بعض علما بیورمشلردرکه اکر برکیمسه بووقایعك اکثری قطع نظری افاده ایلر دیو دعوی ایلسه مستبعد اولمیه وبیانی بودرکه هرطبقه‌ده راویان اخبار بوخبرلری سویلدیلر وروایتلرینه مخالف اصحابدن برنسنه صادر اولدیغی وایتدکلری نقللره انکار واقع اولدیغی

الله علیه وسلم

الحدیث الثانی

(حدثنا عبد الله بن عبد الرحمن انبأنا محمد بن المبارك حدثنا عطاء بن مسلم الخفاف الحلبی انبأنا جعفر ابن برقان عن عطا بن ابی رباح عن الفضل بن عباس) بوحدیث شریفی فضل ابن عباسدن درت واسطه ایله عبدالله بن عبدالرحمن بزه خبر ویردی مذکور فضل رسول اکرم حضرتلرینك عمی زاده‌سیدر صحابی ابن صحابیدر رضی الله عنهما (قال دخلت علی رسول الله صلی الله علیه وسلم) فضل بن عباس بیوردیکه بن رسول اکرم حضرتلرینك حجرهٔ شریفه سنه داخل اولدم (فی مرضه الذی توفی فیه) رسول اکرم حضرتلری دار آخرته تشریف ایده جکی خسته لکلرنده (وعلی رأسه عصابة صفراء) حالبوکه رسول اکرم حضرتلرینك مبارك باشلرنده صاروررنکلی دلداده وارایدی (فسلمت) بن رسول اکرمه سلام ویردم سلامی آلدیلر (فقال لی یافضل) پس رسول اکرم حضرتلری بکاندا ایدوب

محفوظ دكلدر بوتقديرجه سكوت ايدنلر دخى روايت ايدنلر كبى اولمشلردر زيرا انلرده بواحتمال يوقدركه برباطله رخصت ويره‌لر يعنى برغير واقع نسنه روايت اولنديغنى ايشيده‌لر دخى ظنيه‌لر صحابهٔ كزين رضوان‌الله تعالى عليهم اجمعين‌حقنده بواحتمال يوقدر بويله اوله‌جق جله‌سى روايت ايتمك حكمنده اولور اكر بعضيلر راويلرك بعضنه انكار وطعن ايتمك واقع اولدى ايسه راوينك صدقنده ياخود كذبله تهمتنده توقف جهتندندر ياخود ضبطنده ياسوء حفظه نسبتنده ياخود جواز غلطنده توقف حيثيتندن واقع اولمشدر . يوقسه‌مروى‌يه طعن ايتمش اصلا بركيمسه بولنمامشدر اماغيرى فنلرده مروى‌يه طعن ايدر بولنمشدر نتكيم احكامده وحروفده وقرآنده وغيريده واقع اولمشدر ورسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك معجزات باهره‌سى تأمل اولنسه مجموع‌مافى‌الكونه شامل وكلياعلوى وسفلى‌يه متناول بولنور مثلا شهاب آتلوب شياطين استراق سمعدن منع اولنمق كبى وحجر وشجر سلام ويروب قارشوسنده رسالتنه شهادت ايتمك كبى ومسجد شريفنده جذع ناله وزارى قيلمق كبى ومبارك الندن صو آقمق كبى وانشقاق قمر كبى ويرندن چيقان كوزى ينه محلنه رد ايتمك كبى وحيوانات نطقه كلدكلرى كبى وحضرت آدم عليه‌السلامدنبرو اباعن‌جد كندويه انتقال ايدن نور كبى وبونلرك غيرى معجزاتدن نه وار ايسه كيم روايت اولنمشدر اكر تفصيلنه شروع اولنسه عمرلر آخر اولوب نهايتنه وصول ميسر اولمزدى نتكيم بومعناده بيورمشلردر

وعلى تفنن واصفيه بحسنه * يعنى‌الزمان وفيه مالم يوصف

يعنى حسنيله آنى وصف ايديجيلرك درلو درلو وصف ايتملرى اوزره زمان فانى اوله شول حالده‌كه آنده وصف اولنمدق دخى بعض نسنه قاله ديمكدر محصلى انقراض زمانه‌دكين واصفلر وصف ايتسلر هنوزتمام ايده‌ميه‌لرديمك اولور وبعضيلر بيورمشلردز

ماشئت قل فيه فانت مصدق * فالحب يقضى والمحاسن تشهد

يعنى آنك وصفنده هرنه ديلرسك سويله سنى كيمسه تكذيب ايتمزسن تصديق اولنمش‌سك عاشقك محبتى قضا ايلر وآنك محاسنى شهادت ايدر ديمكدر حاصلى آنك حقنده نه دعوى ايدرسك ثابت ايدرسين زيرا انك حسنى شاهددر وعاشقك محبتى حاكمدر ديمك اولور. وامام شرف‌الدين البوصيرى رحمة‌الله‌عليه بيورمشدر

دع ماادعته النصارى فى نبيهم * واحكم بماشئت مدحا فيه‌واحتكم

يعنى نصارى حضرت عيسى حقنده دعوى ايتدكلرينى ترك ايله يعنى تكريدر ديمه

يافضل ديوبيوردىلر (قلت لبيك يارسول الله) ين دخى لبيك يارسول الله ديدم (قال) رسول اكرم حضرتلرى بكابيوردىلركه (اشدد بهذه العصابة رأسى) شولداده ايله بنم باشمى محكم باغله (قال) فضل بيورديكه (ففعلت) بندخى امرلرينه امتثال ايدوب اول عصابه‌يى رسول‌اكرم حضرتلرينك مبارك باشلرينه باغلدم بووقتده صاغ‌يانلرى اوزرينه‌ياتمشلرايدى (ثم قعد) صكره اوتوردىلر (فوضع كفه‌على منكبى) پس مبارك اللرينى اموزلريمه وضع بيورديلر (ثم قام) صكره اياق بنم اوزريمه قالقدقلر (ودخل فى‌المسجد) دخى مسجد شريفه تشريف ايتديلر (وفى الحديث قصة طويلة) بوحديث شريفده اوزون حكايه واردر انشاء الله كتابك آخرنده ذكر اولنور

﴿ باب ماجاء فى صفة اكل رسول الله صلى الله عليه وسلم ﴾

بوباب رسول‌اكرم حضرتلرينك طعام يملرى وصفنده روايت اولنان احاديث شريفه‌بياننده‌در

وشريكيدر ديه واوغليدر ديه انلرك عيسى عليه السلام ايچون ايتدكلرى باطل دعوالردن بريسين ايله اندنصكره نه ديلرسك انك مدحنده حكم ايله وحكمت آميز سويله ديمك اولور * اكر سؤال اولنوب نصارى پيغمبرلرى حقنده ايتدكلرى كبى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حقنده هيچ كيمسه دن نسنه صادر اولديمى دينلورسه * معلوم اوله كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه دخى سجده ايتمك استنوب «الانسجدلك» ديو طانشديلر فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى (لوكنت امر احدا ان تسجد لبشر لامرت المرأة ان تسجد لزوجها) يعنى اكر بن آدم اوغلاننه سجده ايتمك ايچون بر كيمسه يه امر ايدر اولايدم خاتونلره امر ايدردمكه ارلرينه سجده ايليه ديدى آنلرى عبادته قريب اولان نسنه دن نهى بيوردى وحديث شريفده خاتونلر ارلرينه كمال انقياد واطاعت اوزره اولوب جانبلرين حمايت وخاطرلرين رعايت ايتمك واجب ايديكى بيان اوانمشدر حتى رعايت شولقدر كركدركه همان سجده ايليه آندن برو نقدر عزت وحرمت ايده بيلور ايسه ايليه وفخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كندويى مدحده افراط ايتدكلرندن حظ ايتمزدى نتكيم ابن ابى هاله حديثنده (ولايقبل الثناء الامن مكافئ) وارد اولمشدر يعنى مدح وثنايى قبول ايتمزدى الامقارب اولاندن يعنى افراط ايتميياندن قبول ايدردى ديمك اولور ديديلر . ابن قتيبه معناسى الاشول كيمسه دن قبول ايدركه اوزرنده كندينك انعامى اوله ومدحى اول انعام مقابله سنده ايتمش اوله ديمكدر ابن انبارى ايتدى هيچ بر كيمسه يوقدركه آنك اوزرنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك انعامى اولميه زيرا حق جل وعلى حضرتلرى انى رحمة للعالمين كوندرمشدر اكا ثنا ايتمك هركشينك اوستنه فرضدر اسلامى تمام اولماز الا انك ثناسيله تمام اولور ايدى معناسى ثنا قبول ايتمزدى الاشول كشيدن قبول ايدرديكه حقيقت اسلامنى بيله ديمك اولور ديو بيوردى. بوندنصكره معلوم اوله كه قطب قسطلانى رحمة الله عليه بيورديغى اوزره فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك معجزاتى اوچ قسمدر . بر قسمى كندولرى عرصهٔ وجوده قدم باصمدن واقع اولنلردر . بر قسمى دخى سعادتله دار آخرته انتقال ايتديكندن صكره ظهوره كلنلردر . برقسمى دخى بودركه دنيايه كلديكى زماندن آخر عمرنه وارنجه ظاهر اولنلردر . اما قسم اولكه بووجوده قدم باصمدن واقع اولنلردر انلردن قصهٔ فيل كبى وغيريلر كبى برمقدارى مقصد اولده مذكور اولمشلر ايدى واول مقوله يه تأسيس نبوت وارهاص رسالت ديرلر . امام رازى رحمة الله عليه ايدر بزم مذهبمز بودركه تأسيس وارهاص نبوت ايچون تقديم معجزه جائزدر انكيچون ديمشلردركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك نبوتندن اول سفره كتديكى زمانده اوزرنده برمقدار بولوت اكسك اولميوب قنده كيدر ايسه كولكه ايلر ايدى . امامعتزله طائفه سنك مذهبلرى بودركه رسالت

الحديث الاول

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا عبد الرحمن بن مهدى عن سفيان عن سعد ابن ابراهيم عن ابن لكعب بن مالك عن ابيه) كعب حضرتلرندن درت واسطه ايله محمد بن بشار بو حديث شريفى بزه خبر ويردى مذكور كعب صحابى مشهوردر رسول اكرم حضرتلرينك شعراسندندر ابن سيرين بيورديكه شعراء اسلام اوچ كسنه ايدى بى نظر اولمق شرطيله برى حسان بن ثابت وبرى عبدالله بن رواحه وبرى كعب بن مالك رضى الله عنهم (ان النبى صلى الله عليه وسلم) كعب حضرتلرى بيورديلركه تحقيق رسول اكرم حضرتلرى (كان يلعق اصابعه ثلاثا) مبارك اوچ پارمقلرينى يلارايدى طعامك تكميلنده اوچ پارمقدن مراد باش پارمق ايكنجى پارمق او چنجى پارمق لعق عينك فتحيله يلامق ديمكدر (قال ابو عيسى) مصنف بيوردى (وروى غير محمد ابن بشار هذا الحديث) بو حديث شريفى محمد بن بشارك غيرى كسه

ويرلمدن معجزه اولمق جائز دكلدر ديرلر . وقسم ثانيكه بعد الوفات ظهوره كلنلردر بونلر زياده چوقدر هر زمانده كه اولياء اللهدن برامر خارق العاده ظهور ايلر فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك معجزه سندندر زيرا انلردن ظهورى انك امتندن اولمق بركاتيله در حق جل وعلا حضرتلرى بونلرك النده خارق العاده خلق ايتمك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك شان شريفن تعظيمه دليلدر بو قسمه متعلق كلام اشاغيده قبر منورينى زيارت خصوصنده سوق اولنان اقوال اثناسنده كلسه كركدر ان شاء الله تعالى . وقسم ثالث كه دنيايه كلديكى زماندن آخرته انتقال ايدنجه ظاهر اولنلردر انلرك جمله سندن برى انشقاق قمردر نتكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى كتاب كريمنده ﴿ اقتربت الساعة وانشق القمر ﴾ بيورمشدر مراد انشقاقك وقوعيدر زيرا بو آيت كريمه دنصكره ﴿ وان يروا آية يعرضوا ويقولوا سحر مستمر ﴾ ديو بيورمشدر . معناسى بر آيت كورسه لر انده تأمل ايدوب اكا ايمان كتورمكدن اعتراض ايدرلر دخى ايده كلدكى سحردر ديرلر ديمكدر قاضى رحمة الله عليه ايدر بوسوز دلالت ايدركه بوندن مقدم نيجه معجزه دخى كورمش اوله لر زيرا سحر مستمر ديمك مطرد ديمكدر هر زمانده بو مقوله بر سحر كوسترمك عادتيدر ديمك اولور كفار خود بوسوزى قيامتده ديسه لر كركدر دنياده ديدكلرى مقرر اولور وقوع انشقاق دخى مقرر اولور وسحردر ديدكلرى معجزه دن مراد بو ايديكى ثابت اولور . ومعلوم اوله كه انشقاق قمر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك معجزات عظيمه سيدر وكنديلره مخصوصدر سائر انبيا عليهم السلامدن بو معجزه كيمسه يه واقع اولمامشدر علماء تفسير وحديث رحمهم الله تعالى اتفاق ايتمشلردركه وقوعى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ايچون ايدى زيرا قريش كفارى اولزمانده كه نبوتنى تصديق ايتميوب دعواسنك صدقنه دليل استديلر حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بو آيت عظيمه يى ويرديكه ايجادينه انسان قادر دكلدر تا كيم فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حق جل وعلا حضرتلر بچون ايتديكى دعوى وحدانيتنه وانفراد ربوبيتنه ثابت اولوب انلرك پرستش ايتدكلرى (لايضر ولاينفع) صنملرك بطلانى وعبادت اول جناب عزته مخصوص اولديغى ظاهر اوله . خطابى رحمة الله عليه ايدر انشقاق قمر آيت عظيمه در معجزات انبيادن بر نسنه بوكا قريب اوله مز زيرا ملكوت سمواتدن ظهور ايتمشدر بو طبايعدن مركب اولان عالم طباعندن خارجدر هيچ بر كيمسه نك طمعى يوقدركه حيله وچاره ايدوب بونى ايلمكه وصول ميسر اوله انكيچون بونكله برهان اظهر اولدى . علماى حديثدن ابن عبد البر رحمة الله عليه ايدر انشقاق قمر حديثنى صحابهٔ كرامدن بر جماعت كثيره روايت ايتمشلردر واول راويلر امثالى تابعيندن دخى انلردن روايت ايتمشلردر اندنصكره تابوزمانلره كلنجه علماء دين رضوان الله عليهم اجمعين روايتدن خالى اولمامشلردر هر عصرده

روايت ايلدى (قال) اول كسه ديدى (كان يلعق اصابعه الثلاث) رسول اكرم حضرتلرى اوچ پارمغنى يلارلر ايدى بيقا مزدن ياخود برشيئه سلمز دن اول ابتدا اورته پارمغنى صكره مسبحه يى صكره باش پارمغنى يلار ايدى بوعادتى رسول اكرم حضرتلرى طعامى اسرا فدن حفظ وطعامك بركتنى جلب ايچون ايدر ايدى ديديلر پارمق يلامغك آدابى بودركه الينك ايچنى وپارمغى يلايان كسنه يوزى جانبنه طوتوب يلايه واورته بارمغندن ابتدا ايدوب باش بارمغنده تمام ايتمك لازمدر ديديلر امام مسلم روايت بيوركه رسول اكرم حضرتلرى بيورديلر سزك بريكزك لقمه سى دوشسه اول دوشن لقمه يه اصابت ايدن اذايى كيدروب اول لقمه يى اكل ايلسون والينى سلسون يلامدقجه ياخود يلانمدقچه زيرا بلزكه بركت طعامك قنغيسنده در وامام نسائى روايت ايلديكه صحنده قلان بقيهٔ طعامى يلامدقجه ياخود يلانمدقجه اول صحن قالديرمز قاضى عياض ديديكه صحنده بقيه قلان طعامى يلامق ايله امردن مراد طعامك قليلكنى تحقير

جماعت كثيره‌دن منقولدر وآيت كريمه ايله دخى مؤيد اولمشدر. ابن سبكى رحمة الله عليه مختصر ابن حاجب شرحنده بيورمشدركه بنم قمده انشقاق قمر متواتردر قرآنده منصوص عليهدر . صحيحينده وغيريلرده نيجه طريقله شعبه‌دن سليمان بن ابراهيمدن ابى معمردن ابن مسعوددن رضى الله تعالى عنهم اجمعين روايت اولنمشدر ونيجه طرق متفرقه‌دن دخى وارد اولمشدركه تواترنده شك اولنمازدىمشدر. روايات صحيحه ايله انشقاق قمر حديثى روايت اولنان جماعت صحابه‌دن بعضى انس بن مالك وابن مسعود وابن عباس وعلى وحذيفه وجبير بن مطعم وابن عمرو وغيريلردر رضوان الله تعالى عليهم اجمعين وزمان انشقاقه بونلرك بعضى حاضر اولمشدر و مشاهده قيلمشدر و بعضى دخى غيريدن اشيدوب روايت ايتمشلردر زيرا بوخصوص هنوز رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مكه شهرنده ايكن واقع اولمشدر واول تاريخده كه وقوع بولمشدر ابن عباس وجوده كلامش ايدى وانس بن مالك موجود ايدى اما مدينه‌ده ايدى هنوز درت ياشنده يا بش ياشنده ايدى بومقوله امور ايله تقيد مقامنده دكل ايدى بونلردن غيريلرى مشاهده قيلمش اولمق جائزدر . امام بخارى ومسلم صحيحلرنده انس بن مالكدن روايت اولنان بودركه (ان اهل مكة سئلوا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ان يريهم آية فاراهم انشقاق القمر شقتين حتى رأوا حراء بينهما) ديمشدر . يعنى اهل مكه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن ديلديلركه كندولره برمعجزه كوستره اولدخى قمر ايكى پاره اولديغن كوستردى حتى حرا طاغنى قمرك ايكى پاره‌سى مابيننده كورديلر ديمكدر. وسائر روايت ايدنلرك هربرى برعباره ايله سويلشلردر جمله‌نك مألى بردر ابن مسعود رضى الله عنه (انشق القمر على عهد رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم فرقتين فرقة فوق الجبل وفرقة دونه فقال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اشهدوا) ديو بيورمشدر. بونك دخى معناسى اولدر نهايت بونده قمرك برپاره‌سى مذكور طاغك يوجه يرنده وبرپاره‌سى آلچق يرنده كورندى ديمك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خلقه شاهد اولك ديدى ديمك واردر واهل مكه معجزه استديلر ديمك يوقدر اصل مقصودكه قمر ايكى پاره اولوب طاغك ايكى جانبندن كورنمكدر بومعنى ايكيسنده دخى موجوددر وعباره‌لرى مختلف اولديغى بودركه قضيه‌يى مشاهده قيلدقلرنده هربرى بريردن كورمشدر كيمى يوكسكدن كيمى آلچقدن كيمى دوز يردن كيمى طاغك اول جانبندن وكيمى بو جانبندن سير ايتمشلردر هربرى نه هيئت اوزره كورديلر ايسه او يلجه حكايه ايتمشلردر انكيچون ابن مسعود رضى الله عنه قولنده برپاره‌سى طاغك يوقاروسنده و برپاره‌سى اشاغيسنده ايدى ديمك واقع اولمشدر ومعلوم وظاهردركه بر مسجدك ايكى مناره‌سى اولسه بر جانبندن نظر اولنسه مناره‌نك قريبى يوكسك بعيدى الچق كورينور اوته جانبندن نظر

ايتمسو نلر ايچوندر لكن زمانمز سفهاسى الله تعالى نك نعمتندن غافل اولدق لرى اجلدن بومثللو شيلرى عيب عد ايدرلر نعوذ بالله تعالى زيرا كفر ندن قورقيلور امام نووى بيورديكه برطعامكه انسان انى اكل ايچون احضار ايليه اول طعامده بركت محققدر لكن معلوم دكلدر كه اول بركت اكل اولنان طعامده ميدر يابارمقده اولان طعامده ميدر ويا صحنك ايچنده قلان طعامده ميدر ياخود دوشن لقمه‌ده ميدر پس لايق اولان بودركه بركتى تحصيل والاهك نعمتنه تعظيم ايچون هربرينه رعايت اولنه ميرك شاه صحيح مسلمدن برحديث شريف روايت ايدركه رسول اكرم حضرتلرى بيورديلر شيطان سزك هر ايشكزه حاضر اولور وقاريشور حتى طعامكز يانده دخى حاضر اولور پس اكر سزك بريكزدن برلقمه دوشسه اول لقمه‌دن دوشمك ايله حاصل اولان اذابى دفع ايدوب اول لقمه‌يى اكل ايلسون وشيطانه براقمسون بيورديلر

اولندیغی تقدیرجه قضیه برعکس اولوب اول یوکسك کورینن الچق کورینور والچق کورینن یوکسك کورینور وقارشودن نظراولنسه برابر کورینور حاصلی هرمحلدن برهیئت مخصوصه اوزره کوسترر آنکیچونکه ینه ترمذی نقلنده ابن عمر رضی الله عنهما ﴿ اقتربت الساعة وانشق القمر ﴾ قول شریفنك تفسیرنده بیورمشدرکه (کان ذلك علی عهد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم انشق فلقتین فلقة دون الجبل وفلقة خلف الجبل فقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اشهدوا) دیمشدر بونده واقع اولان بر پاره سی اشاغیده و بر پاره سی طاغك آردنده کورندی دیمکدر . امام احمد رحمة الله علیه نقلنده جبیر بن مطعمدن روایت اولنان بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری زماننده قمر ایکی پاره اولوب بر پاره سی بو طاغ اوستنده و بر یسی اول طاغ اوستنده کورندی اندن کفار ایتدیلر محمد بزه سحر ایتدی دیدیلر ینه ایتدیلر بزه سحر ایتدی ایسه مجموع خلقه سحر ایتمکه قادر دکلدر دیدیلر یعنی غیریلردن دخی سؤال ایدهلم کورهلم انلر دخی بزم کوردیکمز کبی قمری کوردیلرمی زیرا عبدالله ابن مسعود روایتنده بو یله درکه قمر شق اولندیغن کوردیلر دخی قریش کافرلری (هذا سحر ابن ابی کبشة) دیدیلر . یعنی بو ایش ابی کبشه اوغلنك سحر یدر دیدیلر اندن ینه ایتدیلر صبر ایدك کورهلم یولجیلر نه خبر کتوررلر محمد بزه سحر ایتدی ایسه مجموع خلقه سحر ایتمکه قادر دکلدر دیدیلر ابن مسعود ایدر اهل سفر کلدکلری زمانده بز انشقاق قمری کوردك دیو خبر ویردیلر ابو داود طیالسی بو یلجه روایت ایتمشدر . وامام بیهقی نقلنده مفهوم بودرکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه ده ایکن انشقاق قمر واقع اولدی کفار ایتدیلر محمد سحر ایلدی آندن سفر اهلنه سؤال ایدك اکر سزك کوردیککزی انلر دخی کوردیلر ایسه کرچکدر کورمدیلر ایسه سحر ایتمشدر دیدیلر وسفر اهلی هر جانبدن دوکیلوب کلدکلرنده سؤال ایتدیلر انلر دخی کوردك دیو خبر ویردیلر. امام بخاری رحمة الله علیه نقلنده بوتفصیل یوقدر همان ابن عباس رضی الله عنهما حدیثنده بولفظله وارد اولمشدرکه (ان القمر انشق علی عهد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) بیورلمشدر سابقا اشارت اولنان اوزره ابن عباس رضی الله عنه حضرتلری اولزمانه حاضر اولنلردن دکلدر امابعض طرقده حدیثی ابن مسعود حضرتلرندن اشتدی دیمشلردر وامام مسلم قتنده شعبه نك قتاده دن نقل ایتدیکی حدیثده (فأراهم انشقاق القمر مرتین) واقع اولمشدر. یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری خلقه انشقاق قمری ایکی کره کوستردی دیمکدر وعبدالرزاقك کتابنده دخی ابی معمردن مرتین لفظیله وارد اولمشدر ابوالفضل عراقی نقلنده (انشق مرتین بالاجماع) واقع اولمشدر اما ابن حجر رحمة الله علیه بیوررکه بن ظن ایدرمکه بالاجماع دیدیکی « انشقه » یه متعلق اوله قمر منشق اولدی بالاتفاق دیمك اوله زیرا علماء حدیثدن انشقاق مکرر اولدیغنه جزم ایتمش کیمسه

مثلا برکسه طعام ایدرکن الندن بر پارجه سی یره دوشسه توز اولدی دیو ترك ایتمك اولمزاول لقمه یی الوب سیلوب یاخود ییقایوب یمك لازمدر معلوم اوله که طعام اراسنده پارمغی یلامق استکراه طبعه سببدر دیدیلر زیرا اغزینك ریقی پارمقلرینك اوزرنده ایکن طعامه ادخال ایلمکدن طبیعت نفرت ایدر اما سنت اولان بعدالطعام یلامقدر اما طعام اراسنده پارمغنی یالامق اقتضا ایدرسه پارمغنی یلادقدنصکره برشیئه سیلوب بعده طعامه ادخال ایلیه که حاضرلرك طبیعتنه استکراه کلمیه زیرا مؤمنینه اذیت حرامدر

الحدیث الثانی

(حدثنا محمد بن الحسن بن علی الخلال حدثنا عفان حدثنا حماد بن سلمة عن ثابت عن انس) بوحدیث شریفی حضرت انسدن اوچ واسطه ایله حسن بن علی بزه خبرویردی (قال) انس بیوردی (کان النبی صلی الله علیه وسلم اذا اکل طعاما) رسول اکرم حضرتلری طعام ایدوب واکلدن فارغ اولدیغی

وار ایدیکی بنم معلومم دکلدر دیمشدر ومرتین دییان کیمسه فرقتین دیمك مراد ایدنمشدر شویله ظن ایدریم دیو بیوردی وروایتلرك بعضنده شقتین بعضنده فرقتین بعضنده فلقتین واقع اولمشدر جمله‌نك محصلی بردر معناسی قمرایکی پاره اولدی دیمکدر وامام بخاری رحمة‌الله علیه روایتنده ابن مسعود رضی‌الله عنهما حدیثنده (ونحن بمنی) واقع اولمشدر یعنی بو معجزه واقع اولدقده بزمنی دیدکلری موضعده ایدك دیمکدر وانس بن مالك حدیثنده (ان ذلك کان بمکة) واقع اولمشدر یعنی مکه‌ده اولدی دیمکدر امابو ایکی سوز بری برینه مخالف دکلدر زیرا انس بن مالك رضی‌الله عنه بو واقع اولدقده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه شهرنده ایدی دیمدی همان مکه‌ده ایکن واقع اولدی دیدی بوندن مراد مدینه‌یه هجرت ایتمدن مکه‌ده ساکن ایکن واقع اولدی دیمکدر والله اعلم. واهل بدعتدن برجماعت مثلا جمهور فلاسفه بو معجزه‌یی انکار ایتمشلردر وکندی اصل فاسدلری اوزره بنا ایدوب اجرام علویه یعنی افلاك ونجوم خرق والتیامه قابل دکلدر دیدیلر یعنی پاره‌لنوب ینه بریره کلوب بتشمك اولماز دیرلر ومعراج کیجه‌سی کوك قپولری آچلدیغنه دخی بویله دیمشلردر اکاده قائل دکللردر بونلره جواب بودرکه اکر بوطائفه کفار ایسه اولا بونلر ایله ثبوت اسلام اوزره مباحثه قیلمق کرکدر اولا لازم اولان بودر اکر مسلمانزدیرلر ایسه مسلمان اولان کیمسه پیغمبرینك معجزاتنه ایمان کتورمك واجبدر اکر بعض معجزاتنه ایمان کتوروب بعضن انکار ایدرلر ایسه بونك دخی فسادی ظاهردر امر خارق العاده ظهور ایتمك جائز اولیجق سبب ندرکه بعضی اوله بعضی اولمیه باوجودکه قیامتده کوکلر پاره پاره اوله‌جغی قرآن عظیمده صریحا مذکوردر ﴿اذا السماء انشقت﴾ بیورلمشدر اسلام دعواسین ایدن بونی نیجه انکار ایده بیلور ایمدی بونك قیامتده اولمسی مقرر اولیجق پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینه معجزه ایچون وقوعی دخی جائز اولور دیو بیوردیلر . وقدمادن ابواسحق زجاج رحمة‌الله علیه بیورمشدرکه اهل ملته مخالف اولنلردن بعض اهل بدعت انشقاق قمری انکار ایتدیلر اما عقل بونی انکار ایتمز زیرا قمر حق جل وعلی حضرتلرینك مخلوقیدر نیجه دیلر ایسه ایلر نتکیم قیامت کونده هربرین تغییر وتکویر ایدوب فانی قیلمسه کرك دیمشدر . اماملاحده‌دن بعضینك قولی‌که اکر بو واقع اولایدی متواترا نقل اولنوردی واهل ارض جمیعا معرفتنده مشترك اولورلر ایدی همان مکه خلقنه مخصوص اولمز ایدی والحاصل برنسنه‌که حس ومشاهده ایله اوله آنی بتون عالم خلقی کورمك کرك ایدی وتاریخ ونجوم کتابلرینه یازمق کرك ایدی بو مقوله امر غریب نیچون ترك اولنور ایدی دیمشلردر . خطابی وغیریلر رحمهم‌الله جوابنده بیورمشلردرکه بوقصه انلرك دیدیکی اسلوبدن خارجدر زیرا برنسنه‌درکه وقوعی برطائفهٔ مخصوصه مراد ایدندیلر ومقصود اولان انلری الزام ایدی وکیجه ایله واقع اولدی کیجه حالی بودرکه هرکشی استراحته واروب

وقتده (لعق اصابعه الثلاث) اوچ بارمغنی یلار ایدی معلوم اوله‌که بو حدیثدن فهم اولنان طعامی اوچ پارمغله اکل ایتمك سنتدر مکر ضرورت اوله اما ضرورتسز ایکی پارمغیله اکل شیطان اکلیدر

الحدیث الثالث

(حدثنا الحسین بن علی ابن یزید الصدائی البغدادی حدثنا یعقوب بن اسحاق یعنی الحضرمی اخبرنا شعبة عن سفیان الثوری عن علی بن الاقمر عن ابی جحیفة) بو حدیث شریفی ابو جحیفه حضرتلرندن درت واسطه ایله حسین ابن علی بزه خبر ویردی (قال) ابو جحیفه بیوردی (قال النبی صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه (اما انا فلا آکل متکئا) هله بن طیانجی اولدیغم حالده طعام اکل ایلم (حدثنا محمد بن بشار حدثنا عبد الرحمن بن مهدی اخبرنا سفیان عن علی بن الاقمر نحوه) یعنی علی بن اقمردن حسن بن علی روایت ایلدیکی کبی محمد بن بشار دخی روایت ایلدی مصنف حدیث شریفك

اولر وبنالر ایچنده ساکن اولورلر بوقصه‌نك واقع اوله‌جغن جمله عالم خلقنه کیم خبر ایتدیکه هربری چیقه‌لر باقیشه‌لر ایدی واوله‌جغی وقتی بکلیوب حاضر طوره‌لر ایدی بو اعتراضلری بغایت نامعقول نسنه‌در اکثر اوقاتده آی طوتلمق واقع اولور بعض کیمسه‌لر مشاهده ایدرلر وبعضینك اصلا خبری اولمز وکاه اولورکه قمر بعض مملکتده کورینور وبعض مملکتده کورنمز صکره‌دن کورینور پس جائزدرکه واقع اوله خبردار اولوب حاضر اولنلر کوره‌لر اکثر ناس غافل اوله‌لر زیرا مقصود اولان طالبلرینه کوسترمکدر تاکه ایچلرنده قابل هدایت وار ایسه اسلامه کله وکیرو قلاننك کفر وضلالتی مشتد اولوب اشد عذابه مستحق اوله‌لر یوقسه شان رسالت بودکلدرکه معرض مخالفتده اولمیانلره تماشای عجایب ایتدیره حاشا وکلا ظاهر بودرکه انشقاقك زمانی رؤیتسه متعلق اوله جق مقداری اولمشدر اولزمانده الله تبارك وتعالی حضرتلرینك دیلدیکی کیمسه‌لر کوروب سائری کندی عالمنده بولنمشدر ومعجزات محمدیه صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده قرآندن غیریسی حدتواتره یتشمدیکنك وجهنده خطابی رحمة الله تعالی علیه برخوب حکمت ملاحظه ایدوب بیورمشدرکه هرنبینك که معجزه‌سی عامة واقع اولمشدر یعنی مرئی ومحسوس اولوب هرکشی کورمك وبیلمك مرتبه‌سنه وارمشدر بهر حال اول اصل معجزه‌نك عقبنده عذاب نازل اولوب اول قومدن تکذیب ایدنلری هلاك ایلمشدر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری رحمة للعالمین کوندرلمکین بونك زماننده عذاب ونبوی نازل اولمامشدر ایمدی شول معجزه‌که کندیلردن آنکله تحدی ایتمك اولمشدر اول معجزهٔ عقلیه واقع اولمشدرکه قرآن عظیمدر واعجازی شول کیمسه‌لره ظاهردرکه فضل عقل وزیاده فهم وادراك ویرلمشدر اکر بونك دخی ادراکی عامة واقع اولایدی هرکشی معجز ایدیکن بلیدی عادة الله حسبنجه ایم سالفه‌یه واقع اولان کبی بونلره دخی تعجیل عذاب واقع اولورایدی دیو بیورمشدر

تنبیه

معلوم اوله‌که بعض اشخاص آی اینوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یقاسندن کیردی ویکندن چیقدی دیدکلری عبث سوزدر اصلی یوقدر بدرالدین زرکشی رحمة الله علیه شیخی عماد بن کثیردن بویله نقل ایتمشدر. ومعجزات باهره‌سندن رد شمس خصوصنده اسماء بنت عمیس رضی الله عنهادن مرویدرکه (کان یوحی الیه ورأسه فی حجر علی رضی الله تعالی عنه فلم یصل العصر حتی غربت الشمس فقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اصلیت یاعلی قال لا فقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اللهم انه کان فی طاعتك وطاعة رسولك فاردد علیه الشمس) یعنی برکره فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه وحی اولنورایدی شول حالده‌که مبارك باشی حضرت علینك حجرنده ایدی یعنی علی‌یه طیانمش ایدی وعلی رضی الله عنه ایکندی نمازینی قیله‌مدی حتی کنش باتدی اندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری سؤال ایدوب ایکندی نمازینی قیلدکی یاعلی دیدی اولدخی قیلدم دیو جواب ویردی آندنصکره فخر عالم

سندینك قوتنی بیان ایتدی

الحدیث الرابع

(حدثنا هارون بن اسحاق الهمدانی حدثنا عبیدة ابن سلیمان عن هشام بن عروة عن ابن لکعب بن مالك عن ابیه) بو حدیث شریفی کعب حضرتلرندن اوچ واسطه ایله هارون ابن اسحاق بزه خبر ویردی (قال) کعب بیوردی (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یأکل باصابعه الثلاث) رسول اکرم حضرتلری اوچ بارمغیله اکل ایدوب (ویعقهن) دخی اوچ بارمقلرینی یلار ایدی معلوم اوله‌که ضرورت اقتضا اتدرسه‌درت بارمغیله یاخود بش بارمغیله یمك جائزدر دیدیلر وقت ضرورتده بش بارمغیله یمکلك جوازی حقنده روایت واردر دیدیلر

الحدیث الخامس

(حدثنا احمد بن منیع حدثنا الفضل بن دکین حدثنا مصعب بن سلیم قال) مصعب دیدی (سمعت انس بن مالك) بن انس بن مالکدن اشتدم (یقول) بیوردیلر (اتی رسول الله صلی الله علیه

صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يارب تحقيقا على سنك طاعتكده ورسولكك طاعتنده ايدى ايمدى كنشى آنك اوستنه رد ايله ديدى اسماء ايتدى بن كنش غروب ايدوب ينه صكره طلوع ايتديكن كوردم وطاغلراوستنه ويريوزينه ضياسى دوشديكن مشاهده قيلدم وبوخصوص خيبرده صهبا ديدكلرى موضعده واقع اولدى ديدى طحاوى بويله نقل ايتمشدر نتكيم قاضى عياض شفاده حكايه ايدوب آندن بويله نقل ايتمشدركه احمد بن صالح ايدر ايدى علم طريقنده اولان كيمسه بوحديثك حفظندن تخلف ايتمك جائزدكلدر زيرا بوعلامات نبوتدندر ديرايدى امابعض علما رحمهم الله بونك صحتنه قائل دكلردر . ابن جوزى رحمة الله عليه بونى موضوعاتده ذكر ايدوب بلاشك موضوعدر ديمشدر وبونك سندنده احمد بن داود واردر آنك حديثى متروكدر اول بركذابدر ديو بيورمشدر نتكيم دار قطنى رحمة الله عليه بويله ديمشدر وعلماء حديثدن ابن حبان دخى احمد بن داود حديث وضع ايدر ايدى ديمشدر ابن جوزى رحمة الله عليه ايتدى بوحديثى ابن شاهين روايت ايتدكدنصكره بوحديث باطلدر ديدى وبونى وضع ايدهنك غفلتندندركه بونده برفضيلت صورتى اولمغه نظر ايتدى اما فائده‌سى اولمديغنه باقمدى زيرا كنش باتدقدنصكره نماز قضايه قالديغى مقرر اولورتكرار چيقمق ايله ادا اولماز ديوبيوردى ابن تيميه دخى روافض ردنده بشقه بركتاب تصنيف ايدوب بوحديثى آنده طريقلرى ايله وراويلرى ايله ذكر ايليوب موضوعدر ديمشدر بوعجبدركه قاضى عياض رحمة الله عليه علم حديثده بوقدر جلالتى وار ايكن نيجه ساكت اولدى موضوع ايديكنه اشارت ايتميوب صحتن ايهام ايلدى ديديلر . مؤلف رحمة الله عليه كندى شيخندن نقل ايلركه امام احمد بوحديثك اصلى يوقدر ديدى وابن جوزى دخى اكا تابع اولدى ولكن طحاوى وقاضى عياض صحيحدر ديديلر وابن شاهين وابن منده اسماء بنت عميس حديثندن اخراج ايدوب ابن مردويه ابى هريره حديثندن اخراج ايتديلر ديمشدر . وامام طبرانى دخى معجم كبيرنده وابن عراقى دخى تقريبنده اسماء بنت عميس حديثندن اخراج ايدوب عبارهٔ اخرى ايله نقل ايتمشلردر وينه طبرانى رحمة الله عليه معجم اوسطنده اسناد حسن ايله جابردن روايت ايتمشدركه (ان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم امر الشمس فتأخرت ساعة من النهار) ديو بيورمشلر . يعنى تحقيقا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كنشه امر ايلدى كوندزدن برساعت اكلندى ديمشدر بوروايتده ياتوب ينه چيقمق يوقدر همان برساعت تأخر ايتمك واردر . وقاضى عياض رحمة الله عليه شفاسنده ذكر ايتمشدركه يونس ابن بكير محمد بن اسحقدن روايت ايتمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بركره قومنه خبر ويروب شوحال وشوصفت اوزره بركاربان كلسه كرك ديمش ايدى يارسول الله نه زماندهكلور ديديلر چارشنبه كون كلور ديو بيوردى اولكون اولديغى كبى قريش واقعا كوره لم كلورمى ديو نظر ايدرلر ايدى كون باتمقلو اولدى دخى

(كيمسه)

وسلم بثمر) رسول اكرم حضرتلرينه خرما كتور ديلر (فرأيته يأكل) بن رسول اكرم حضرتلرينى كوردم اول حضورينه كلان خرمايى اكل ايلديلر (وهو مقعى من الجوع) انبيانك اوتوريشى اولان قرفصا اوتوردينى حالده جوعدن ناشى بوحديث شريفى ذكردن مراد خرما مقوله‌سى طعام اكل اولندقده نه‌درلو اوتورر سه‌لر اولور ديمكدر معلوم اوله‌كه خرماده غذائيت اولديغنه بناء رسول اكرم حضرتلرى دفع جوع ايچون خرما اكل بيورديلر صلى الله عليه وسلم

﴿باب ماجاء فى صفة خبز رسول الله صلى الله عليه وسلم﴾

بو باب رسول اكرم حضرتلرينك اكل بيوردقلرى اتمكك وصفنده وارد اولان احاديث شريفه بياننده‌در .

﴿الحديث الاول﴾

(حدثنا محمد بن المثنى ومحمد بن بشار قالا حدثنا محمد بن جعفر حدثنا شعبة عن ابى اسحاق قال سمعت عبد الرحمن بن يزيد

كيسه بلورمدى آندن فخر كائنات عليه افضل الصلوات افندمز حضرتلرى دعا ايتدى كنش برساعت اكلندى طوردى ديو بيورمشلردر. محصلى آخر كلدى ديمك اولور مقصود بوروايتده دخى كنشك باتمدن برساعت اكلنوب طورديغيدر اما بوروايت حديث صحيحده وارد اولانه معارضدركه (لم تحبس الشمس على احد الا ليوشع بن نون) بيورلمشدر. يعنى يوشع عليه السلامدن غيرى كيمسه ايچون كنش حبس اولنمدى ديمكدر تفصيلى اولزمانده كه جبارلر ايله برجمعه كونى قتال ايدر ايدى كنش باتمغه ياقلشدى يوشع خوف ايتديكه چنكدن فارغ اولمدن كنش غروب ايدوب ليلهٔ سبت دخول ايليه قتال ايتمك كندويه حلال اولميه آندن حق جل وعلا حضرتلرينه دعا ايلدى مستجاب اولوب چنكدن فارغ اولنجه كنش طوردى باتمدى لكن بعضيلر تأويل قصد ايدوب فخر كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلرينك (لم تحبس الشمس على احد الا ليوشع) بيوردقلرنده مراد شريفلرى على احد غيرى ديمك اوله ديديلر معناسى بندن غيرى بركيمسه ايچون حبس اولنمدى الا يوشع ايچون اولندى ديمك اولور حاصلى كنش حركتندن منع اولنوب طورمق بربنم ايچون بريوشع ايچون واقع اولمشدر غيرى كيمسه ايچون واقع اولمدى ديمك اولور. وخندق غزاسنده ايكندى نمازى كچ قالديغى زمانده دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايچون كنش حبس اولندى ديمك وارد اولمشدر. امام بغوى رحمة الله عليه قرآن عظيمده ﴿ردوها على﴾ قول شريفنك تفسيرنده كنش حضرت سليمان عليه السلام ايچون دخى حبس اولندى ديمشدر اما بوسوزه نزاع ايدوب شمس مذكور اولمادى مراد ﴿الصافنات الجياد﴾ دردىمشلردر. يعنى «ردوها» ضميرى شمسه كتمز «صافناته» كيدر كنش رد اولنمغه دلالت يوقدر ديديلر. امافخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خصوصنده رد شمس حديثلرى صحيح اولدقلرى تقديرجه ردن مرادنه ايديكنده برقاچ قول ذكر ايتمشلردر بعضيلر ايتديلر درجه لرينه رد در ديديلر بعضيلر دخى رد اولنمق يوقدر مراد طورمقدر ديديلر بعضيلر دخى طورمغه ده قائل اولميوب مراد ياب ياب حركت ايتمكدر ديديلر والله اعلم * ودخى اول مفخر موجودات عليه افضل التحيات حضرتلرينه جمادات طاعتلر ايدوب بعضندن تسبيح وبعضندن سلام وبونك امثالى نسنه لر صدورنده وارد اولان اخبارك جمله سندن برى بودركه محمد بن يحيى الدهلى رحمة الله عليه زهرى احاديثندن تخريج ايدوب ايتدى زهريدن مرويدركه بنى سليم قبيله سندن وليد بن سويد ديدكلرى پيركه ابوذر رضى الله عنه حضرتلرينه يتشمش ايدى اول ايتدى ابوذر رضى الله تعالى عنه بيورديكه بركون اويله اسيسنده اودن چيقدم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه متوجه اولدم خد متكارنه راست كلوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن خبر صوردم اوده ديو خبر ويردى سعادت خانه لرينه واروب ايچرو كيردم خواجهٔ عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى كوردم اوتوررلر ايدى يانلرنده كيمسه

بحدث عن الاسود بن يزيد عن عائشة رضى الله عنها) بوحديث شريفى حضرت عائشه دن يزيد ابن قيس روايتيله اوچ واسطه ايله محمد بن المثنى ومحمد بن بشار خبرويرديلر (قالت) حضرت عائشه بيوردى (ماشبع آل محمد صلى الله عليه وسلم من خبز الشعير يومين متتابعين) آل محمد متوالية ايكى كون آرپه اتمكندن طويمديلر (حتى قبض رسول الله صلى الله عليه وسلم) تارسول اكرم حضرتلرى دنيادن آخرته تشريف ايدنجيه دك معلوم اوله كه آل محمددن مراد اكثر علما اهل بيتدر ديديلر امام شافعى صدقه يى المق كندولره حرام اولنلردر ديدى ابن حجر بيوررركه ايكى كون بربرى اردنجه آرپه اتمكى يمكدن سائر مأكولاتى يمك لازم كلمز ودخى امام بخارى بيورديكه آل محمد بركونده ايكى كره طعام اكل ايتمديلر مكر اول كونكه ايكى طعامك برى خرما ايدى شيخ ابن حجر بيورديكه بركونده ايكى كره آل محمد طعام اتمك لازم كلسه برنوبتنى

يوق ايدى شويله ظن ايتدمكه وحى عالمنه مشغول ايدى سلام ويردم عليك السلام
ديو بيوردى آندن ايتدى يا اباذر سنى بوزمانده بونده كتورن ندر ديدى بندخى
الله ورسولى ديدم آندن مبارك اليله اوتور ديو اشارت ايلدى بنده واردم يانه
اوتوردم اما هيچ سوز سويليوب يرنسنه سؤال ايتمدم چوق زمان كچمدى ابوبكر
الصديق رضى الله عنه كلدى سلام ويروب سلامن آلدى اكا دخى كلمك ندن
ظهور ايتديكن بكا بيورديغى كبى سؤال ايتدى اولدخى بنجلين جواب ويردى
مبارك اليله اوتور ديو اشارت ايتدى ابوبكر رضى الله عنه قارشوسنه اوتوردى
آندن عمر رضى الله عنه كلدى اكادخى بويله واقع اولدى آندنصكره عثمان رضى الله
عنه كلدى كذلك واقع اولدى انلرك اوچى برى برى يانه اوتورديلر اندنصكره
فخر عالم عليه الصلاة والسلام حضرتلرى مبارك اليله يردن يدى دانه ياخود
طقوز دانه حاصل شومقدار اوفاق طشجغزلر آلدى واول طشجغزلر فخر عالم
عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك النده شويله تسبيح ايتديلركه آرى آوازى كبى
آوازلرى پيدا اولوب اشيدلدى اندنصكره بندن آشورى حضرت ابى بكر
رضى الله عنه حضرتلرينه صوندى انك النده دخى تسبيح ايتديلر اندن الوب يره
براقدى طاشلرك آوازى ديكوب بياغى طاشلر كبى اولديلر اندنصكره الوب ينه
حضرت عمره صوندى كذلك بويله واقع اولدى اندن حضرت عثمانه صوندى انده دخى
بويله واقع اولدى ديو بيوردى . حافظ ابن حجر رحمة الله عليه ايتدى تسبيح
حصا خلق دلنده اشتهار بولمشدر ابو ذر رضى الله عنه حديثنده بويله دركه
(تناول النبى صلى الله تعالى عليه وسلم سبع حصيات فسبحن ثم وضعهن فى يد عثمان
فسبحن) معناسى بودركه عليه الصلاة والسلام افنديمز حضرتلرى مبارك النه يدى
دانه طشجغزلر آلدى اندن اولطاشلر النده تسبيح ايتديلر صكره دن حضرت
عثمان النه قودى آنده دخى تسبيح ايتديلر ديمك اولور. علماء حديثدن بزار
وطبرانى رحمهم الله بويله روايت ايتديلر ديدى . اما طبرانينك ابوذر حضرتلرندن
برنقلنده دخى بويله دركه حصا عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك النده تسبيح
ايتدى و تسبيحلرينى حلقهٔ مجلسده كيم وار ايسه اشتديلر اندنصكره بزه ويردى
بزدن كيمسه نك النده تسبيح ايتمدى ديمك واقع اولمشدر و تسبيح حصا حديثنك
بومذكوردن غيرى طريقى يوقدر مع هذا ضعف اوزره در ديديلر * اما تسبيح
طعام خصوصنده امام بخارى رحمة الله عليه ابن مسعود حديثندن اخراج ايتمشدركه
(كنا نأكل مع النبى صلى الله تعالى عليه وسلم الطعام ونحن نسمع تسبيح الطعام) ديو
بيورمشلر. معناسى بز رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله طعام يردك
حالبوكه طعامك تسبيحن اشيدردك ديمك وبعض روايتده دخى جعفر بن محمددن اولدخى
اتاسندن روايت ايتمشلردركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بركره خسته اولدى
دخى جبرائيل عليه السلام برطبق ايله نار واوزم كتوردى فخر عالم حضرتلرى انلردن

خرمايه تخصيص ايدرلر
ايدى آسان اولسون ايچون
زيرا انلرك دنيايله اشتغاله
ميللرى يوق ايدى يوقسه
بولنمديغندن دكل وامته
تعليم ايچونكه مأكولات
ومشروباتده تكلف ايتميوب
قدر حاجته قناعت ايدوب
ذوق وراحتى آخرتده
بولهلر مسلم حضرت عائشه
دن روايت ايدكه رسول
اكرم حضرتلرى دنيادن
آخرته انتقال ايتدى
مبارك قارنلرى بركونده
ايكى طعامدن طويمدى
خرمادن طويدقده آرپه
اتمكندن طويمدى و آرپه
اتمكندن طويدقده خرما
دن طويمدى يعنى رسول
اكرم حضرتلرى آزيرلر
ايدى زيرا آزيمك كالدر
امت دخى آزييوب نفسنه
غالب اولوب كاله ايرهلر
ديو و آزيمك حفظ صحته
سببدر چوق يمك نفسك
غلبهسنه وسوء معدهيه
واستسقايه بلكه امراضك
كليسنه سببدر امت مر
حومه صورى ومعنوى
علتلردن خلاص اولسونلر
ايچون رسول اكرم
حضرتلرى آزييوب آز
ايچمكى فعليله تعليم بيور
ديلر صلى الله عليه وسلم

اكل ايتدى اول نار واوزم تسبيح ايدر ايدى ديمشدر . قاضى عياض شفاده روايت ايدوب حافظ ابو الفضل دخى فتح الباريده آندن نقل ايتمشدر . معلوم اوله كه تسبيح الفاظ قسمندندر وجائزدركه حق سبحانه وتعالى قدرت تامه سيله جماداتده برقوت خلق ايليه كه تكلم ايده لر وبونك امثالى اشيا خوارق عاديه دن اوليجق انبيا عليهم السلامه معجزه ايچون خلق اولنور * وبوجمله دن برى دخى تسليم حجردر يعنى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه طاش سلام ويرديكيدر . امام مسلم رحمة الله عليه جابر بن سمره حديثندن تخريج ايتمشدركه رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى (انى لاعرف حجرا بمكة كان يسلم على قبل ان ابعث انى لاعرفه الآن) ديو بيورمشدر . معناسى تحقيقا بن مكه ده برطاش بيلورمكه نبوت ايله بعث اولنديغم زماندن اول بكا سلام ويرردى تحقيقا شمدى اولطاشى بن بيلورم ديمكدر بعض علما رحمهم الله اولطاش حجر الاسود ايدى ديمشلردر بعضيلر دخى مكه ده برمعروف سوقاق وارآنده برطاش واردر خلق بيلورلر وتبركا اللرينى ويوزلرينى سوررلر اولطاشدركه فخر كائنات عليه اكمل التحيات افنديمز حضرتلرى اورادن كچدكجه سلام ويرردى ديرلر كبار سلفدن مرويدركه خواجهٔ عالم عليه الصلاة والسلام افنديمز حضرتلرينه سلام ويرن اولطاش ايدى ديو بيورمشلردر . ودخى امام ترمذى ودارمى وحاكم روايت ايتمشلردركه على بن ابى طالب رضى الله عنه بيورمشلركه (كنت امشى مع النبى صلى الله عليه وسلم بمكة فخرجنا فى بعض نواحيها فما استقبله شجر ولا حجر الا قال السلام عليك يارسول الله) حاصلى بودركه بن مكه شهرنده فخر كائنات عليه اكمل الصلوات افنديمز حضرتلريله سير ايدردم مكه نك ناحيه لرندن برينه طشره چيقدق هراغاج وهرطاش كه فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك قارشوسنه كلدى (السلام عليكم يارسول الله) ديدى ديمكدر وحضرت عايشهٔ صديقه رضى الله عنها روايتنده فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى (لما استقبلنى جبرائيل بالرسالة جعلت لا امر بحجر ولا شجر الا قال السلام عليك يارسول الله) ديو بيورمشدر . بونك دخى حاصلى جبرائيل عليه السلام بكا رسالت خبرينى كتورديكى زمانده شويله اولدمكه هرقنده برطاشه يابراغاجه اوغراسم السلام عليك يارسول الله ديرايدى ديمكدر * برى دخى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك دعاسنه اويك ديوارلرى وايشكى آمين ديدكلريدر . امام بيهقى رحمة الله عليه نقلنده ابى اسيد ساعدى رضى الله عنه روايت ايتمشدركه بركون فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى عباس بن عبد المطلبه ايتدى ياابا الفضل يارين سن واوغللرك اودن كتميه سكز بكا منتظر اوله سكز سزكله مصلحتم واردر ايرتسى قوشلق زمانى اولديغى كبى خواجهٔ عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حضرت عباسك اوينه كلوب ايچرى كيردى سلام ويردى وعليك السلام ورحمة الله وبركاته ديديلر اندن حاللرين خاطرلرينى صوردى انلر دخى حق تعالى حضرتلرينه حمد ايلديلر

الحديث الثانى

(حدثنا عباس بن محمد الدورى انبأنا يحيى بن ابى بكير حدثنا حرير بن عثمان عن سليم بن عامر) بو حديث شريفى سليم بن عامردن ايكى واسطه ايله عباس بن محمد بزه خبر ويردى (قال سمعت ابا امامة) سليم بن عامر ديديكه بن ايشتدم حضرت ابى امامه دن (يقول) ابو امامه بيورر لردى (ما كان يفضل عن اهل بيت رسول الله صلى الله عليه وسلم خبز الشعير) رسول اكرم حضرتلرينك اهل بيتندن آرپه اتمكى آرتوب قالمدى يعنى سفره ده قدر حاجتدن زياده آرپه اتمكى اولماز ايدى حتى ميرك شاه بيوررركه اهل بيتك سفره لرنده مأكوللرندن فضله برزره نان قالمز ايدى معلوم اوله كه اكل وشرب خصوصنده الله ذو الجلال حضرتلرى اعطا ايلديكى نعمت هرنه ايسه اونعمتى قدر كفايه ييوب وسائر لره يديروب صكره يى دوشنمك الله ذو الجلاله كمال توكله علامتدر زيرا الله تعالى برقولنه كه جان ويره اول قولنه نان دخى

اندنصكره (تقاربوا) ديو بيوردى. يعنى برى بريكزه يقين كلك ديدى انلردخى بريره جمع اولديلر اندن مبارك ملاءسنى اوزرلرينه اورتوب ايتدى (يارب هذا عمى وصنوابى وهؤلاء اهل بيتى فاسترهم من النار كسترى اياهم بملاءتى هذه) ديو دعا ايتدى. همان اول اويك ديوارلرى وقپوسنك ايشكى «آمين آمين آمين» ديديلر. دعانك معناسى يارب بوكشى بنم عمدر واتامك قرنداشيدر وبونلر اهل بيتمدر بوجله يى جهنم آتشندن سن ستر ايله بوملائه ايله ٦ بن ستر ايتديكيم كبى ديمك اولور حق جل وعلى حضرتلرينك سترى پردهٔ عفو ومغفرتنى قارشو طوتوب جهنم آتشين كوسترمكدر بفضله تعالى . برى دخى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك طاغه قدم بصدقده طاغ سرورندن حركته كلوب اندن طور ديو بيوروب مبارك اياغيله اوردينى كبى ساكن اولمقدر . ائمهٔ حديثدن امام احمد وامام بخارى وترمذى وابو حاتم رحمة الله عليهم نقللرنده انس بن مالك رضى الله عنه حضرتلرندن مرويدركه (صعد النبى صلى الله عليه وسلم وابو بكر وعمر وعثمان احدا فرجف بهم فضربه النبى صلى الله عليه وسلم برجله وقال اثبت احد فانما عليك نبى وصديق وشهيدان) ديو بيوردى معناسى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى وابو بكر وعمر وعثمان رضوان الله عليهم اجمعين احد طاغنه چيقديلر طاغ حركته كلدى فخر كائنات عليه افضل الصلوات واكمل التحيات افنديمز حضرتلرى مبارك اياغيله طاغه اوروب طور يا احد سنك اوزركده دكلدر الا برنبيدر وبرصديقدر وايكى شهيددر ديمك اولور بوحديث شريفده طاغ خصوصندن غيرى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك حضرت عمر وعثمان رضى الله تعالى عنهمانك شهيد اوله جقلرينى تعيين بيورديغى جملهٔ معجزات باهره سندندر . بعض روايتده بوخصوص ثبير طاغنده واقع اولمق اوزره وارد اولمشدر نتكيم نسائى وترمذى رحمهما الله تعالى ثمامه دن اولدخى حضرت عثماندن بوبله روايت ايتمشلردر وامام مسلمدن برروايتده ابو هريره رضى الله عنه بيورمشدركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى وابو بكر وعمر وعثمان وعلى وطلحه وزبير رضوان الله عليهم اجمعين حرا طاغنك اوستنده ايديلر طاغ حركته كلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (اسكن حراء فما عليك الا نبى اوصديق اوشهيد) ديو بيوردى ديمشدر. وامام مسلمك برروايتنده دخى على مذكور اولمامشدر سعد ذكر اولنمشدر . وثبير وحرا مكه ده برى برينه مقابل ايكى طاغدر ارالرى بردرهدر . طبرى وغيريلرى اختلاف رواياتى تكرر قضيه يه حمل ايدوب خصوص مذكور طاغلرك هربرنده واقع اولمشدر ديديلر زيرا هربرى ايچون روايت صحيحه واردر اولمشدر وامام مسلمك برروايتنده ابو هريره دن نقل ايتديكى حديث تكررى مؤيد اولور زيرا ابو هريره رضى الله عنه ذكر اولنان اصحاب كبارى وغيريلرى دخى ذكر ايدوب بيورمشكه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى صحابهٔ كزين ايله حرا طاغنده ايدى بويله واقع

ويزر رسول اكرم حضرتلرى سلطان متوكلين معدن الصدق واليقين اولدقلرى ايچون اهل بيت كرام دخى اول سلطان ذى شانه مقارنت سببيله توكلك درجهٔ اعلا سنى كسب ايتدكلرندن وقت طعامده سفره ده حاضر اولان هرنه ايسه ييوب يديروب صكره يى فكر ايتمزلرايدى پس اى سامع سنك دخى اللهك رزاق اولديغنه يقين تام ايله يقينك وارايسه و رسول اكرم حضرتلرينك طورنه متابعت تامه ايله متابعت ايدرسك توكل وقناعت اوزره صكره يى فكر ايتميه سن

الحديث الثالث

(حدثنا عبيد الله بن معاوية الجمحى حدثنا ثابت بن يزيد عن هلال بن خباب عن عكرمة عن ابن عباس رضى الله عنه) بوحديث شريفى ابن عباس حضرتندن اوچ واسطه ايله عبيد الله خبرويردى (قال) ابن عباس بيوردى (كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يبيت الليالى المتتابعة طاويا) رسول اكرم حضرتلرى برقاچ كيجه بربرى

٦ ملائه ديو آرقه يه بورندكلرى نسنه ديرلر (منه) (اولدى)

اولدی ودخی تفصیل ایدوب اول ثبیر طاغنك اوستنده ایدی قریش طائفه‌سی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اراشدیردیلر آندن ثبیر طاغندن آواز کلوب یارسول الله اشاغی این بن قورقرمکه بنم اوزرمده قریش سنی شهید ایده‌لر دخی الله تعالی حضرتلری بکا عذاب ایلیه دیدی اندنصکره حرا طاغندن آواز کلوب یارسول الله بکا کل دیدی دیمشدر شفاده بویله روایت اولنمشدر والله اعلم. وجمله‌دن بری دخی کوکلو اغاج یرندن یوریوب حضور شریفنه کلدیکیدر امام احمد رحمة الله علیه نقلنده طلحة بن نافع رضی الله عنه بیورمشدرکه برکون حبیب اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اهل مکه‌دن بعض کفارك زحمندن تن مبارکی خون آلود اولوب محزون اوتورر ایکن جبرائیل علیه السلام کلدی حالن صوردی پیغمبر عزیز علیه الصلاة والسلام حضرتلری قصه‌دن خبر ویردی آندن جبرائیل علیه السلام ایتدی یارسول الله آیت کورمدن حظ ایدرمیسین فخر کائنات علیه افضل التحیات حضرتلری نعم دیو بیوردی آندن وادینك اوته جانبندن براغاجه نظر ایدوب شو اغاجی یانکه دعوت ایله دیدی خواجهٔ عالم علیه الصلاة والسلام افندیمز حضرتلری جبرائیل علیه السلامك اشارتی موجبنجه اغاجی دعوت ایتدیکی کبی یرندن یورویه‌رك فخر عالم حضرتلرینك قارشوسنه کلدی دخی طوردی آندن جبرائیل علیه السلام ایتدی امر ایله‌ینه یرینه وارسون دیدی امر ایلدی اغاج ینه یرینه واردی . وحاکم رحمة الله علیه اسناد جید ایله ابن عمر رضی الله عنهما حدیثندن روایت ایتمشدرکه ایتدی برکون فخر عالم حضرتلری ایله سفرده ایدك براعرابی قارشومزدن کلور ایدی یقین کلدکده فخر کائنات علیه افضل الصلوات واکمل التحیات حضرتلری اعرابی‌یه (این ترید) دیدی یعنی قنده کتمك استرسین دیو بیوردی اولدخی (الی اهلی) دیدی یعنی اهلمه کیدرم دیدی فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلری (هل لك الی خیر) دیو بیوردی یعنی برخیر مصلحته رغبتك وارمیدر دیدی اعرابی (وماهو) دیدی یعنی ندر اول دیدیکك خیر مصلحت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (تشهد ان لااله الاالله وحده لاشریك له وان محمدا عبده ورسوله) دیو بیوردی یعنی حق تعالی حضرتلرینك وحدانیتنه وکندینك رسالتنه شهادت تلقین ایتدی اعرابی (هل لك شاهد علی ماتقول) دیدی حاصلی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن دلیل ایستدی حضرت فخر کائنات علیه افضل الصلوات واکمل التحیات حضرتلری (هذه الشجرة) دیو بیوردی. یعنی ایشته شو اغاج شاهدمدر اندن اغاجی دعوت ایلدی اغاج طوردیغی دره کنارندن یری‌شق ایدرك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسنه کلدی اندن اوچ کره شهادت طلب ایدوب اولدخی اوچ کره شهادت ایتدی اندنصکره ینه بتدیکی یره رجوع ایتدی دیو بیورمشدر . دارمی رحمة الله علیه دخی بویله روایت ایتمشدر . وبریده

آردنجه برشی یمیوب یاتورلر ایدی (هو واهله لایجدون عشاء) رسول اکرم حضرتلری وازواج طاهرات اخشام طعامنی قید ایتمزلر ایدی فقط صوایله یاخود خرما ایله افطار ایدرلر ایدی بعض وقتده حتی اصحاب کرام حضراتی رسول اکرمك بوطورنه متابعت ایچون بزلر دخی ایکی کون اوچ کون طعام ایتمیوب صیام وصال ایده‌لم دیدیلر پس رسول اکرم حضرتلری صوم وصالدن نهی ایدوب اصحاب کرامه بیوردیلرکه اصحابم ربم بنی بیدیرر وایچرر سزلر بکا قیاس اولمزسکز زیرا رسول اکرم حضرتلرنده برقوت قدسیه واردیکه اصلا دنیا طعامی اکل ایتمسه اولور پس اهل بیت کرام دخی رسول اکرم حضرتلرینك سایهٔ دولتنده طعام مع نوی اولان محبة الله ایله وجود شریفلری غذا بولدیغندن غذای صوری یی قید ایتمزلر ایدی العیاذ بالله اکر بو حدیث شریفك ظاهرنه نظر ایدوب برخاطره قلبه تقرر ایدر ایسه کفر درزیرا اون سکز

رضی الله عنهدن بویله مرویدرکه اعرابی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضر
تلرینه ایتدی شو اغاجه رسول الله سنی دعوت ایلر دیوسویله دیدی فخر عالم صلی
الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی اویله دیدیکی کبی اغاج هرجانبه اکیلوب کوکلرین
یردن قوپاردی دخی یری شق ایدرك کلدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك قارشوسنده طوردی اندن السلام علیك یارسول الله دیدی اندنصکره
اعرابی امرایله یرینه وارسون دیدی امر بیوردی اغاج یرینه واروب ینه کوك
باغلدی طوردی اندن اعرابی (ائذن لی اسجدلك) دیدی یعنی بکا اجازت ویر
سکا سجده ایده‌یم فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوراده بیوردیکه
(لوامرت احدا ان یسجد لاحد لامرت المرأة ان تسجد لزوجها) یعنی اکر بر
کیمسه بر کیمسه‌یه سجده ایتمك امر ایدیدم عورت ارینه سجده ایتمکی امر ایدر
ایدم دیو بیوردی . وامام مسلم نقلنده جابر بن عبدالله رضی الله عنهما حدیثنده
وارد اولمشدرکه برکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله کیدرك برواسع
دره‌یه یتشوب آنده نزول ایتدك مفخر موجودات علیه افضل الصلوات واکمل
التحیات حضرتلری قضاء حاجت ایچون برجانبه کتدی بندخی مطهره‌سین کتوروب
آردنجه کتدم فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اطرافه نظر ایدوب
هیچ بریرده ایدینه‌جك نسنه کورمدی دره کنارنده ایکی اغاج طورر ایدی همان
کتدی برینك یاننه واردی بر دالنه یاپشدی دخی (انقادی علی بامر الله) دیو
بیوردی یعنی الله تعالی حضرتلرینك امری ایله بکا منقاد اول اولدخی دوه کبی
یدیلوب تابع اولدی اندن اول بر اغاجه دخی یاپشوب چکدی ایکیسنی بریره
کتوردی کندی اورته‌لرینه برابر طوروب (التئما علی باذن الله) دیو بیوردی
ایکیسی بتشدیلر براغاج اولدیلر دیو بیورمشدر . بری دخی حنین جذعدرجذع
اغاجك کوکندن بداقلری بتدیکی یره‌وارنجه اولان قالن بریدر . حنین دیوشوقدن
ایکلیوب ناله قیلغه دیرلر وبوقصه مشهوره ومعروفه‌درکه رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری اولدن خطبه بیوردیغی زمانده مسجد شریفنده بر جذع
وارایدی اکاطیانوب طوررایدی دخی خطبه اوقورایدی صکره‌دن منبردوزیلوب
انده خطبه بیوریجق اول جذع فخرکائنات حضرتلرینك فراقندن واکاشوقندن
ناله قیلدی مسجدده اولان صحابهٔ کرامدن کیم وارایسه ایشتدیلر ننکیم بوخصوصك
حدیثن صحابهٔ کرامدن طرق کثیره ایله برجماعت روایت ایتمشلردرکه وقوعنه علم
قطعی حاصل اولور دیدیلر ابن سبکی رحمة الله علیه مختصر ابن حاجب شرحنده
بنم قتمده صحیح بودرکه حنین جذع متواتردر دیمشدر . وامام بخاری رحمة الله
علیه نافعدن اولدخی ابن عمردن روایت ایتمشلردر . وامام احمد دخی ابی حباندن
اولدخی اناسندن اولدخی ابن عمردن روایت ایتمشلردر . وابن ماجه وابو یعلی
وغیریلری حمادبن سلمه‌دن اولدخی ثابتدن اولدخی انس بن مالکدن روایت ایتمشلردر

(واسنادی)

بیك عالمك فخری دولت
دنیویه‌یی بولمق محالدر
لکن جناب حقه کمال
توجهلرندن اموررنیایه
اعتبارلری یوقدر امت
دخی رسول اکرم حضر
تلرینك دنیا طعامنه عدم
اعتباریني کوروب ترك ایده
لرزیرا ذوق دنیا فانیدر
باقی‌یی کسب ایده‌لر حتی
کبار اولیاء الله‌دن عبد
القادر کیلانی قدس سره
حضرتلری رسول اکرم
حضرتلرینه متابعت تامه
سببیله محبت الله‌ه استغراقه
واروب طقسان کون مقدا
ری طعام ایتمدکلری منقو
لدر (وکان اکثر خبز
هم) دخی رسول اکرم
حضرتلرینك واهل بیت
کرامك اکثر اوقاتده ید
کلری اتمك (خبزالشعیر)
آرپه اتمکی ایدی پس بو
حدیث شریفده امته
اشارت بودرکه اتمکده
لازم اولان پاك اولمسنی
وحلالدن اولمسیدر بوقسه
حبوباتك اعلاسندن او
لسون دیوالتزام دکلدر
زیراقیامتده فقراء صابرین
اکرام اولندقلری حینده
نفس آرزوسنده اولان
تن پرستلره سزلر طبیا
تکزی دنیاده کچوردیکز

واسنادی امام مسلم شرطی اوزره‌در . دخی ترمذی روایت ایدوب تصحیح ایلمشدر و ینه ابو یعلی وابن حزیمه وطبرانی روایت وتصحیح ایتمشدر بوجله انسدن روایت ایلمشلردر. وینه طبرانی روایت حسندن اولدخی انسدن روایت ایتمشلردر وامام احمد وابن منیع وطبرانی وغیریلر حمادبن سلمه‌دن اولدخی عمار بن ابی عامردن اولدخی ابن عباسدن روایت ایلمشلردر. وینه امام احمد ودارمی وابو یعلی وابن ماجه وغیریلری روایت ایدرلر طفیل بن ابی بن کعبدن اولدخی اتاسندن روایت ایتمشلردر. ودارمی روایت ابی حازمدن اولدخی سهیل بن سعددن نقل ایتمشلردر ابو محمد الجوهری عبدالعزیز بن ابی روادن اولدخی نافعدن وانلر تمیم داریدن روایت ایتمشلردر دیو بیوردی اندنصکره ایتدی مرادم بو دکلدرکه بوصایدیغم طریقلر ایله تواتر دعوی ایلیم بلکه نیجه غیری طریقلردن دخی روایت اولنمشدر محدث اولان کیمسه مطلع اولور همان ذکر ایتدیکم زیاده ظاهر اولنلریدر اهلنه خفی اولماز نیجه نسنه واردرکه برقومك قتنده متواتردر غیریلر قتنده دکلدر دیو بیوردی. وحافظ ابن حجر رحمةالله علیه فتح الباریده بیوررکه حنین جذع وانشقاق قمرك هربری بغایت اشتهار اوزره نقل اولنمشلردر طرق حدیثه مطلع اولنلر قتنده قطع افاده ایلر یعنی شبهه‌سز علم حاصل ایلر اما بوعلمدن بهره مند اولمیانلره افاده ایتمز دیمشدر . وامام بیهقی رحمةالله علیه دخی قصهٔ حنین الجذع امور ظاهره‌دندر خلف سلفدن اشیده کلمشدر دیو بیوردی وبوخصوص رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك رسالتنه دال اولان آیات کبری‌دندر ابو حاتمدن منقولدرکه امام شافعی رحمةالله علیه حق جل وعلا حضرتلری بزم پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه ویردیکن هیچ بر پیغمبره ویرمدی دیو بیورمش اندن بعض کیمسه‌لر یا امام حضرت عیسایه احیاء موتی ویرلدی دیمشلر امام شافعی بزم پیغمبریمزه حنین الجذع ویرلدی حتی صوتی اشیدلدی، بواندن آرتو قدر دیو بیورمش . وقاضی عیاض رحمةالله علیه حنین الجذع حدیثی مشهور ومنتشردر وخبری متواتردر اهل صحیح اخراج ایتمشلردر واون نفردن زیاده صحابهٔ کرام روایت ایتمشلردر جمله‌دن بعضی بونلردرکه ذکر اولنور ابی ابن کعب وجابر بن عبدالله وانس بن مالك وعبدالله بن عمر وعبدالله بن عباس وسهل بن سعد وابو سعید الخدری وبریده وام سلمه ومطلب بن ابی وداعه وغیریلر رضوان الله علیهم اجمعین روایت ایتدیلر دیمشدر . اما ابی بن کعب حدیثن امام شافعی رحمةالله علیه ابی حضرتلرینك اوغلی طفیلدن اولدخی ابی رضی الله عنهدن روایت ایتمشلردر اولزمانده‌که مسجد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ۹ عریش ایدی فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برجذعه طوغری نماز قیلار ایدی واوراده خطبه اوقور ایدی اصحابدن برکیمسه یارسول الله دیلرمیسنکه سکا برمنبر ایده‌لم جمعه کون اوزرنده طوره‌سك خطبه‌کی دیمکدر قورقولور عیاذا بالله تعالی

الحدیث الرابع

(حدثنا عبدالله ابن عبدالرحمن حدثنا عبدالله بن عبدالمجید الثقفی حدثنا عبد الرحمن وهو ابن عبد الله ابن دینار حدثنا ابو حازم عن سهل بن سعد) بو حدیث شریفی سهل بن سعد ابن ساعدی رضی الله عنه حضرتلرندن اوچ واسطه ایله عبدالله بن عبدالرحمن بزه خبر ویردی (انه قیل له) تحقیق سهل حضرتلرندن سؤال اولندیکه (اکل رسول اکرم صلی الله علیه وسلم النقی) کپکندن صاف وپاك النمش اوندن اتمکی رسول اکرم حضرتلری اکل بیوردیمی یاخود بیورمدیمی (یعنی الحواری) سهل حضرتلرندن سؤال ایدن سائلك مرادی حواری دیرکلری اتمکدرکه اونی برقاچ کره الهیوب پاك وبیاض ایتمکدر یعنی رسول اکرم حضرتلری بو حواری دیدکلری اتمکدن اکل ایتدیمی ایتمدیمی دیمکدر یوقسه رسول اکرم حضرتلری کپکی هیچ آیرلمامش اونده اتمك اکل ایدر ایدی دیمك

۹ عریش کولکه‌لیکه دینور (منه)

خلقه ایشتدیره‌سك پیغمبر یمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری نعم دیو بیوردی اندن اول کیمسه اوچ‌پایه برمنبر ایشلدی تمام‌اولیجق رسول‌الله حضرتلری آلوب اول طوردیغی یره وضع ایلدی وقچنکه اول جذعدن کچوب منبر اوزره خطبه‌یه بشلدی همان جذع مذکوردن برصوت پیدا اولدی حتی جذع یارلدی فخر عالم حضرتلری ایشیدیجك منبردن ایندی واروب مبارك الی ایله جذعی مسح ایتدی ینه منبره رجوع ایتدی دیو بیورمشدر . وجابر رضی‌الله عنه حدیثن امام بخاری رحمة‌الله علیه برقاچ طریقله روایت ایتمشدر بر لفظی بودرکه (ان رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم کان یقوم یوم الجمعة الی شجرة اونخلة فقالت امرأة من الانصار اورجل من الانصار الا نجعل لك منبرا قال ان شئتم فجعلوا له منبرا فلما کان یوم الجمعة رفع الی المنبر فصاحت النخلة فنزل رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم وضمها الیه فجعلت تئن انین الصبی الذی یسکن قال کانت تبکی علی ما کانت تسمع من الذکر عندها) حاصلی بودرکه فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری اولدن جمعه کونده خطبه اوقوسه بر اغاج قربنده اوقور ایدی یاخود بر خرما اغاجی قربنده اوقور ایدی برکون انصار قومندن برخاتون یاخود برکشی فخر کائنات علیه اکمل التحیات حضرتلرینه برمنبر دوزمکی عرض ایتدی فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اکر دیلرسکز ایدك دیو بیوردی پس پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری ایچون برمنبر ایلدیلر جمعه کون منبره چیقدی اندن اول خرما اغاجی چاغردی همان فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری منبردن اینوب اول اغاجی قوجاغنه آلدی اغاج شول تسکین اولنور اوغلان کبی ایکلمکه بشلدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری ایتدی اولدن کندی قتنده ایشتدیکی ذکر اوزره اغلر دیو بیوردی یعنی اولدن خطبه کندی قتنده اوقنور ایدی کندی آنی ایشیدر ایدی شمدی بویله واقع اولدی اکا اغلر دیمکدر وبرلفظی دخی بودرکه (قال جابر رضی‌الله عنه کان المسجد مسقوفا علی جذوع فکان النبی صلی‌الله علیه وسلم اذا خطب یقوم الی جذع منها فلما صنع له المنبر سمعنا لذلك الجذع صوتا کصوت العشار) حاصلی جابر رضی‌الله عنهدن مرویدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مسجدی اولدن خرما اغاجلری اوزرینه سقف اولنمش ایدی یعنی یر یر خرما اغاجندن دیرکلر دیکلوب اوستی اورتلمش ایدی فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خطبه اوقودیغی زمانده اول اغاجلردن برینه لسان عربده اکا جذع النخل دیرلر بر جذعك یاننده طوروب خطبه اوقور ایدی وقتاکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایچون منبر ایشلندی اول جذعك صوتی عشاره بکزر صوتنی ایشتدك دیمکدر والحاصل رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آیات رسالت کبراسندن حنین

دکلدر (فقال سهل) سهل حضرتلری رسول اکرمك اتمکندن سؤال ایدن سائلك جوابنده بیوردی (مارأی رسول‌الله صلی الله علیه‌وسلم النقی) رسول اکرم حضرتلری حواری دیدکلری اتمکی کورمدم (حتی لقی الله تعالی عزو جل) تاالله ذوالجلاله ملاقی اولدیلر حاصل کلام رسول اکرم حضرتلری حیاتده اولدقجه خاص اتمك نه کوردی ونه یدیلر (فقیل له) پس ینه سهل حضرتلربدن سؤال اولندی (إهل کانت لهم مناخل) سائل دیدیکه یاسعد سزك اتمك ایچون اولان اون الککزوارمیدر (علی عهد رسول‌الله صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینك زمان سعادتلرنده (قال) سهل جوابنده بیوردیکه (ما کانت لنا مناخل) بزم هیچ بریمزك رسول اکرم حضرتلری زماننده الکی یوق ایدی (فقیل له) ینه سهلدن سؤال اولندیکه (کیف کنتم تصنعون بالشعیر) آرپه اوننندن اتمك یوغورمق مرادایلدیککزده نه ایشلر دیکز زیرا ارپه

جذع قصه‌سی برمعروف ومشهور ومتواتر قصه‌در صحابهٔ کزیندن چوق کیمسه روایت ایتمشلردر عبارات متغایره واقع اولدیغی تکرر آیة محولدر مثلا بر کشیدن ایکی اوچ وجه اوزره نقل اولندیغی بودرکه برقاچ دفعه روایت ایتمشدر هر برنده برعباره ایله بیورمشدر اندن اشیدنلر نیجه استماع ایتدیلر ایسه اویله روایت ایتمشلردر برکیمسه عجایب دهردن برنسنه کورمش اولسه یاران واخوانندن نیجه کیمسه‌یه سویلر هر بار سویلدکچه برلفظله ادا ایلر جمله‌نك مأل و محصلی بردر. وابو یعلی رحمة‌الله‌علیه نقلنده انس بن مالکدن روایت اولنان لفظ بودرکه (ان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم کان یوم الجمعة یسند ظهره الی جذع منصوب فی‌المسجد فخطب الناس فجاءه رومی فقال الا اصنع‌لك شیئا تقعد علیه کأنك قائم فصنع له منبرا درجتان ویقعد علی الثالثة فلما قعد رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم علی‌المنبر خار الجذع کخوار الثور ارتج المسجد لخواره حزنا علی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم فنزل الیه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم من‌المنبر فالتزمه وهو یخور فلما التزمه سکت ثم قال علیه‌السلام و الذی نفس محمد بیده لولم التزمه لمازال هکذا حتی تقوم الساعة حزنا علی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم فدفن) بوعباره ایله امام ترمذی دخی روایت ایدوب صحیح غریب دیمشدر. معناسی شویله دیمکدرکه رسول‌الله حضرتلری اولدن خطبه بیوردیغی زمانده شویله ایدیکه جمعه کون مبارك ارقاسن مسجد شریفده دیکلمش بر جذعیه طیار ایدی دخی ناسه خطبه ایدر ایدی اندن بر رومی شخص کلدی ایتدی یارسول‌الله نه بیوررسك سکا بر نسنه ایشلیه‌لمکه اوستنه اوتوره‌سك ایاق اوزره طوررکبی اوتورك خلقدن یوکسك اوله‌سك فخر عالم حضرتلری دخی اجازت ویردی اول رومی برمنبر ایشلدی ایکی پایه‌سی وار ایدی اوچنجی پایه‌سنك اوستنه اوتوریلور ایدی وقتاکه رسول‌الله حضرتلری اول منبرك اوستنه اوتوردی اول جذع رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه حزنندن صغر آوازی کبی آواز ویردی آنك صوتندن مسجد حرکت ایلدی اندن فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اینوب جذعك یاننه واروب قوجاغنه آلدی اول حالده که جذع دخی آواز ویرر ایدی قوجاغنه الیجق سکوت ایتدی اندنصکره رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یمین ایدوب ایتدی اکر قوجاغمه المیایدم تاقیامت قوپنجه بویله آواز ویرمه‌دن خالی اولماز ایدی اندن فخر کائنات حضرتلری امر ایدوب اول جذعی دفن ایتدیلر . امام احمد وابن ماجه حسن بصری طریقندن بویله نقل ایتمشلردرکه انس بن مالك رضی‌الله عنه ایتدی (کان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم اذا خطب یوم الجمعة یسند ظهره الی خشبة فلما کثرالناس قال ابنوالی منبرا اراد ان یسمعهم فبنواله عتبتین فتحول من‌الخشبة الی‌المنبر قال فاخبر انس بن مالك انه سمع الخشبة تحن حنین‌الوالد قال فما زالت

نك کیکی زیاده چوقدر (قال) سهل جوابنده بیو ردیکه (کنا ننفحه) آرپه اونی صاورر ایدك (فیطیر ماطار) اول اوندن کپك کبی خفیف اولوب اوچا جق شی اوچوب باقیسی قالدقده (ثم تعجنه) صکره قلان اوندن خمیر ایدوب اتمك ایدر ایدك دیو اول سائله سهل بن سعد الساعدی جواب ویردی رضی الله عنه. پس بوکلامدن معلوم اولدیکه رسوا کرم واصحاب کرام طعام خصوصنده قطعا اهتمام ایتمزلر ایمش بلکه اهتمامله‌ری اول طعامك پاکلکنه وحلالدن حاصل اولمسنه واول طعامدن حاصل اولان قوت بدنیه‌یی رضاالله‌ه مطابق اعماله صرف اولمسنه ایمش صکره کلان سفها الك و انك امثالی طعام حقنده تکلفات احداث ایلدیلر اول طعامك حل وحرمتنه نظر ایتمدیلر پس عاقل اولانه لازمدرکه طعام یمکدن مراد قوت بدنیه حاصل ایدوب رضاءالله‌ه مطابق اعماله اول بدنی قوللنمق لازم ایدوکنی بلکدر یوقسه طعامده تکلف ونفسی هواسنه

نحن حتى نزل رسول الله صلى الله عليه وسلم عن المنبر فمشى اليها فاحتضنها فسكنت)
بونك دخى مألى مذكور حديث شريفلر مأليدر مقصود اصحاب كرامك لفظ
شريفلرينى تبركا نقل ايتمكدر والا جملهنك محصلى بردر . ابو القاسم بغويدن
منقولدركه حسن بصرى رحمة الله عليه بو حديثى نقل ايتديكى زمانده اغلر ايدى
اندن ايدرديكه يا عباد الله پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك حق تبارك
وتعالى حضرتلرى فتنده قرب ومنزلتى اولديغيچون براغاج اكا شوقندن ناله ايلر
ايدى ايمدى سز نه طوررسكز انك لقاسنه مشتاق اولمغه سز احقسكز ديوسويلر
ايدى وسائر صحابهٔ كرامك حديثلرى دخى بو مذكورلره مألده موافقدر هربرى
كتب احاديث شريفه‌ده مسطوردر . سهل بن سعد رضى الله عنه حديثى برقاچ
طريقله صحيحينده وار اولمشدر . ابن عباس رضى الله تعالى عنهما حديثى امام
احمد مسلم شرطى اوزره اسنادله روايت ايتمشدر وابن ماجه دخى روايت ايلمشدر
ابن عمر رضى الله تعالى عنه حديثى صحيح بخاريده مذكوردر . ابو سعيد الخدرى
رضى الله تعالى عنه حديثى ابن حميد روايت ايلمشدر . عايشهٔ صديقه رضى الله
عنها حديثى امام بيهقى روايت ايدوب آخرنده واقع اولمشدركه فخر عالم صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرى جذعى دنيا ايله آخرت بيننده مخير قيلدى جذع
آخرتى اختيار ايتدى ديمشدر . وبونك تفصيلى بريده رضى الله عنه حديثندن
فهم اولنوركه بيورمشدر اولزمانده‌كه جذع ناله ايدوب خواجهٔ عالم صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرى جذعى قوجاغنه آلدى وايتدى اكر ديلر ايسك سنى
اول اولديغك باغچه‌يه رد ايده‌يم انده ينه كوكلنه‌سك دالك بوداغك بته
بپراقلنه‌سك يمش ويره‌سك اكر ديلر ايسك سنى جنته ديكم اولياء الله سنك
يمشكدن يه‌لر اندنصكره قولق طوتوب دكلدى جذعك سوزينى ايشيدردى جذع
ايتدى بنى جنتده ديك اولياء الله يمشمدن يه‌سونلر وبرمكانده اولامكه فنا بولمايم
ديدى يقين اولان كيمسه‌لر هپ جذعك كلامك ايشتديلر رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم حضرتلرى دخى (قد فعلت) ديو بيوردى اندنصكره (اختار دار
البقاء على دار الفناء) ديو بيوردى يعنى جذعه نوله سنى انده ديكم ديو بيوردقدن
صكره ناسه خبر ويروب جذع آخرتى دنيا اوزره اختيار ايتدى ديو بيوردى
وام سلمه رضى الله عنها حديثى دلائلده ابو نعيمدن مرويدركه بو بابده اولان
مجموع احاديث شريفه‌نك محصلى براولمغين تطويل كلامدن احتراز اولنوب
بعضيله اكتفا قيلندى . اما حيواناتك فخر عالم حضرتلرينه اطاعت وانقيادى
وبعضنك تكلمى خصوصنده وارد اولان آثار واخباردن بعضى بودركه امام احمد
ونسائى روايتلرنده انس بن مالك رضى الله عنه بيورمشدركه انصار قومندن براوخلقنك
بردوه‌لرى وارايدى انكله باغچه‌لرين صوارمغه صوطاشرلرايدى بركون دوه سركشلك
اول قومه اطاعت ايتمز اولدى والحاصل دوه‌يى استخدامدن عاجز اولوب فخر كائنات

(عليه)

اتباع دكلدر والسلام

الحديث الخامس

(حدثنا محمد بن بشار
اخبرنا معاذ بن هشام حدثنى
ابى عن يونس عن قتادة
عن انس بن مالك) بو حديث
شريفى حضرت انسدن
درت واسطه‌ايله محمد بن
بشار بزه خبر ويردى
(قال) انس بيوردى (ما
اكل نبى الله صلى الله عليه
وسلم على خوان) رسول
اكرم حضرتلرى خوان
اوزرنده طعام اكل ايتمدى
خوان اياقلى سفره ديمكدر
كرك تبسى اولسون اسكمله
اوزرنده كرك اياقلى سفره
اولسون تحته‌دن ارباب
سفاهت باشلرينى اشاغى اكمك
زحمتندن خلاص ايچون
طعامى انك اوزرنده اكل
ايدرلر اول ايسه بدعتدر
(ولا فى سكرجة) دخى
رسول اكرم حضرتلرى
سكرجه‌ده طعام اكل ايتمدى
سكرجه خرده چناقدر
ارباب ترفه شيوه‌سى اولد
يغيچون (ولا خبزله مرقق)
دخى رسول اكرم حضر
تلريچون خاص اتمك يا
پلدى زيرا استمزلرايدى
ارباب تكلف عملى اولد
يغيچون (قال) راوى حد
يث يونس ديديكه (فقلت
لقتادة) بن قتاده‌دن سؤال
ايتدم (فعلى ما كانوا

علیه اکل التحیات حضرتلرینه کلدیلر یارسول الله خرما اغاجلریمز واکینلریمز صوسز قالدی دوه‌مز سرکش اولدی دیو شکایت ایتدیلر فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابنه امر ایتدی قالقدیلر یانجه کتدیلر اول طائفه‌نك باغچه‌سنه کیردیلر دوه دخی بر جانبنده طورر ایدی همان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دوه جانبنه توجه ایدوب یورودی انصار قومی ایتدیلر یارسول الله « قدصار مثل الکلب وانا نخاف علیك صولته » دیدیلر. یعنی یارسول الله بو دوه قودوز ایت کبی اولمشدر قورقارز سکا حمله ایده دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (لیس علی منه بأس) دیو بیوردی حاصلی بکا اندن ضرر یوقدر دیمك اولور اندن دوه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نظر ایدیجك جانب شریفنه اقبال ایدوب اوکونده سجده ایلدی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اولکی حالندن زیاده رام اولدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یاپشوب چکدی حتی عمله ادخال ایتدی اصحابی ایتدیلر بو برعقل وادراکی یوق حیواندر سکا سجده ایلر بزخود صاحب عقل وادراکز سکا سجده قیلغه اندن احقز دیدیلر اندن فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم (لایصلح لبشر ان یسجد لبشر لو صح لبشر ان یسجد لامرت المرأة ان تسجد لزوجها من عظم حقه علیها) دیو بیوردی. معناسی برایکی دفعه سابقده بیان اولنمشدر ودوه‌نك رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه اطاعت وانقیادی وصاحبندن شکایتی بابنده ائمهٔ حدیث برقاچ قصه روایت ایتمشلردر هربری مستقل خصوصدر نیجه دفعه واقع اولمشدر. یعلی بن مره رضی الله عنه حدیثنده مذکوردرکه برکره بردوه فخر عالم حضرتلرینی کوریجك چوکوب بوینی یره دوشه‌دی دخی بوغازندن برصوت مخصوص پیدا ایلدی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صاحبی کیمدر دیو سؤال ایتدی برکشی چیقه کلدی فخر کائنات حضرتلری ایله براز سویلشدی اندن فخر عالم حضرتلری ایتدی بودوه کثرت عملدن وقلت علفدن شکایت ایلدی بونی خوش طوتوك بوکا احسان ایدك دیو امر ایلدی امام بیهقی دخی اسناد جیدله بومقوله برقصه روایت ایلمشدر. وعبدالله بن جعفر رضی الله عنهمادن مرویدرکه برکره فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انصاردن برکیمسه‌نك باغچه‌سنه کیردی مکر انده بردوه وار ایدی فخر عالم حضرتلرینی کوریجك ناله وزاری قیلوب کوزلرینك یاشی اقغه باشلدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی (من رب هذا الجمل لمن هذا الجمل) یعنی بودوه‌نك صاحبی کیمدر بودوه کیمکدر دیو بیوردی اندن انصار قومندن بریکت کلدی بنمدر یارسول الله دیدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری (الاتتقی الله فی هذه البهیمة التی ملکك الله ایاها فانه شکی الی انك تجیعه وتدینه) دیو بیوردی. یعنی حق تعالی حضرتلرندن قورقمازمیسن بو حیوان حقنده‌که حق سبحانه وتعالی حضرتلری سنی اکا مالك ایلمشدر تحقیقا اول بکا یأکلون) نه‌نك اوزرنده اکل ایدرلردی رسول اکرم حضرتلری واصحاب کرام طعام ایتدکلری وقتده (قال) قتاده جوابنده دیدیکه (علی هذه السفر) شو سفره‌لر اوزرنده اکل ایدرلر ایدی دیو دکرمی مشین سفره‌لر اشارت ایلدی یعنی رسول اکرم حضرتلری طعام مراد ایتدکده زمینه مشیندن دکرمی برسفره وضع ایدوب اول سفره‌نك اوزرینه طعامی قویوب اکل بیورلر ایدی بزم زمانمزده بوعادت بعض سیاحینده وبعض اهل سفره‌ده اور (قال محمد بن بشار یونس هذا الذی روی عن قتادة) محمد بن بشار بیوردیکه قتاده‌دن روایت ایدوب وسؤال ایدن یونسدن مراد (هو یونس الاسکافی) پاپوشجی یونس دیمکله مشهور اولان یونسدر رحمه الله علیه

الحدیث السادس

(حدثنا احمد بن منیع حدثنا عباد بن عباد المهلبی عن مجالد عن الشعبی) مذکور شعبی جلیل القدر تابعیدر اسمی عامردر بیوردیلرکه صحابه‌دن

بشیوز قدر ذاته ملاقی اولدم وبعض صحابه‌دن حدیث استماع ایتدم دیدی سکسان ایکی یاشنه بالغ اولدقده وفات ایلدی یوز درت تاریخده رحمه‌الله (عن مسروق قال) مسروق بیوردی (دخلت علی عائشة رضی‌الله عنها) حضرت عایشه‌نك زیارتنه واردم (فدعت لی بطعام) حضرت عایشه خادمه بیوردی بنم ایچون طعام احضار ایلدیلر (وقالت) حضرت عایشه بیوردیلر (ما اشبع من طعام فاشاء ان ابکی الا بکیت) طعامدن طوق اولم عقیبنده بکا ایتمك مراد ایده‌مام الا بکا ایدرم بیوردی حضرت عایشه مسروقه (قال) مسروق دیدیکه (فقلت لم یا عائشة) نه ایچون هر طعامدن طویدقجه اغلرسین (قالت) حضرت عایشه جوابنده بیوردی (اذکر الحال التی فارق علیها رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم الدنیا) تذکر ایدرم اول حالیکه رسول اکرم حضرتلری اول حال اوزرینه دنیادن آخرته تشریف ایلدی (والله ما شبع من خبز ولحم مرتین فی یوم) والله

شکایت ایلدی سن آنی آجقدر مشسك تعب ومشقت ویررمشسك دیمك اولور مصباحده بو حدیث شریف ایچون هو صحیح دیو بیورمشدر . بری دخی قیون سجده قیلدیغیدر انس بن مالك رضی‌الله عنهدن مرویدرکه برکون رسول کبریا صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انصار قومندن برکیمسه‌نك بستانه کیردی یانجه ابوبکر الصدیق وحضرت عمر رضی‌الله عنهما وانصاردن برکشی بیله ایدیلر وآنده برقیون وار ایدی رسول‌الله حضرتلرینه سجده ایلدی اندن ابو بکر رضی الله عنه یارسول‌الله سکا سجده قیلمغه بز قیوندن احقز دیدی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (لا ینبغی لاحد ان یسجد لاحد) دیو بیوردی بو قصه‌یی ابو محمد بن عبدالله بن ابی حامد دخی دلائل نبوتده اسناد ضعیفله روایت ایلمشدر وقاضی عیاض دخی شفاده ذکر ایلمشدر وبونی دخی نقل ایتمشدرکه جابر بن عبدالله رضی‌الله عنه بیورمشدر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خیبر قلعه‌لرندن بعضینك اوزرنده ایکن برسوری قیون ایله برچوبان خدمت شریفلرینه کلدی ایمان کتوردی اندن ایتدی یارسول‌الله بو ایلك قیونلرین نیجه ایلیه‌لم فخر عالم حضرتلری ایتدی (احصب وجوهها فان‌الله سیؤدی عنك امانتك ویردها الی اهلها) معناسی برمقدار اوفاق طاشی یوزلرینه صاج تحقیقا حق تعالی حضرتلری سنك امانتکی سندن ادا ایلر واول قیونلری صاحبلرینه رد ایلر دیمکدر فی الحقیقه اول کشی اویله ایلدی قیونلر صاحبلرینه واصل اولدی . بری دخی کلام ذیشدر یعنی قورد سوزسویلیوب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك نبوتنه شهادت ایتدیکیدر . امام احمد رحمة‌الله علیه روایتنده ابو سعید رضی‌الله عنهدن مرویدرکه برکره برقورد سوریدن برقیون الدی چوبانی آردینه دوشوب قیونی قورتاردی همان قورد اوراده قویروغی اوزرینه اوتوردی دخی « الاتتقی الله تنزع منی رزقا ساقه‌الله الی » دیدی یعنی الله تعالی حضرتلرندن قورقمازمیسك بکا سوق ایتدیکی رزقی بندن آلورسك چوبان ایتدی نه عجب تماشا بوکه قورد قویروغی اوستنه اوتوره دخی انسان سوزینی سویلیه قورد ایتدی سکا بوندن عجب برنسنه خبر ویره‌یم حضرت محمد یثربده احوال امم قدیمه‌دن خلقه خبر ویرر اندن چوبان توجه ایدوب قوونارینی سوره‌رك مدینهٔ منوره‌یه کلدی بربوجاقده قیونلرینی حفظ ایدوب کندیسی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه کلدی قصه‌دن خبر ویردی اندن فخر کائنات حضرتلری امر ایتدی صلاة ایچون ندا ایتدیلر صحابهٔ کرام بریره جمع اولدیلر اندن صکره قصه‌دن اصحابه خبر ویر دیو اول چوبانه امر ایتدی اولدخی نیجه واقع اولدی ایسه اصحاب کرام رضوان‌الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنه خبر ویردی بعضیلر روایتنده ابو هریره رضی‌الله عنه حضرتلرندن دخی بونك مثلی روایت اولنمشدر . ابن وهب رحمة‌الله علیه بو مقوله برقصه نقل ایدوب بیورمشدرکه ابو سفیان بن حرب وصفوان بن امیه هنوز اسلامه کلمدن مکه ده ایکن کوردیلرکه

برقورد برآهونك آردینه دوشمش شکار ایده‌جك محلده آهوجق حرم شریفه داخل اولدی همان قورد دخی دوندی فراغت ایلدی مذکورلر نه عجب واقع اولدی دیو سویلشدیلر قوردایتدی بوندن عجب اودرکه حضرت محمد مدینه‌ده سزی جنته دعوت ایلر سزآنی ناره دعوت ایلرسکز دیدی ابوسفیان ایتدی لات وعزی حقیچون اکر بو سوزی مکه شهرنده سویلش اولایدی مملکتی حراب ایلر ایدی وخلقنی هپ دوندیرر ایدی . بری دخی حمار تکلم ایتدیکیدر . ابن عساکر رحمة‌الله علیه ابو منظوردن اخراج ایتمشدرکه فخر کائنات علیه اکمل التحیات حضرتلری خیبری فتح ایتدیکی زمانده برسیاه حمار بولدی یاحمار آدك ندر دیدی حمار ایتدی آدم یزید بن شهابدر حق تعالی حضرتلری بنم نسلمدن التمش حمار چیقارمشدر هربرینه پیغمبردن غیری کیمسه نمز ایدی بندخی سنی توقع ایده‌رمکه بکابنه‌سك وبنم جدم نسلنده بندن غیری حمار قالمادی وانبیاده‌سندن غیری نبی قالمادی بن اول بریهودینك حماری ایدم بکابندکجه قضدایله بیقلوب ملعونی دوشورردم اودخی نبی آچیقدیروب دوکرایدی دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی شمدنکرو سنك آدك یعفور اولسون دیو بیوردی . روایت اولنورکه فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری بعض کیمسه‌یه کونده‌رر ایدی یعفور واروب اول کشینك قاپوسین باشیله چالر ایدی طشره چیقدیغی زمانده رسول‌الله خدمتنه‌کل دیواشارت ایلرایدی فخرعالم افندیمز ارتحال دار بقا ایتدیکی زمانده جزع واضطرابندن کندویی ابی الهیثم قیوسنه آتدی . ابو نعیم بوقصه‌نك مثلن معاذبن جبلدن روایت ایتمشدر لکن اول حدیثه طعن اولنمشدر وابن جوزی موضوعاتده ذکر ایتمشدر فخر عالم حضرتلرینك معجزاتنده بوندن اعظم نسنه‌لر واردر دیو بیورمشلردر . بعض ائمهٔ حدیث دخی اسناد ضعیفله رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسنده کلر تکلم ایتدیکن روایت ایتمشلردر حاصلی بودرکه بنی سلیم قبیله‌سندن بزاعرابی بردانه کلر طوتوب یکنه قویمش ایدی براز جماعت کوریجك بونلر نه طائفه‌در دیدی بنی اللهدر دیدیلر لات وعزی‌یه آند ایچوب ایتدی بنم اکا ایمان کتورمك یوقدر مکرکه بوکلر ایمان کتوره بکاده اعتقادکله اندن فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسنه کلیجك یکندن کلری براقدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (یاضب) دیدیکی کبی لسان فصیحله «لبیك وسعدیك یازین من اوفی القیمة» یعنی ای قیامت جمعنه حاضر اولنلرك زینی دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (من تعبد) دیو بیوردی یعنی کیمه عبادت ایلرسك دیو سؤال ایتدی اولدخی «الذی من فی السماء عرشه وفی الارض سلطانه وفی البحر سبیله وفی الجنة رحمته وفی النار عقابه» دیدی معناسی ظاهردر اندن (فمن انا) یعنی بن کیم دیو سؤال ایتدی «رسول رب العالمین وخاتم النبیین قدافلح من صدقك وقدخاب من کذبك» یعنی سن رب العالمینك رسولیسك وپیغمبرلرك رسول اکرم حضرتلری برکونده اتمکدن وحلمدن طویمدی یعنی برکون اولمدیکه رسول اکرم حضرتلری اول کونده ایکی کره خبزدن وحلمدن طویمش اوله انك ایچون آغلرم هرطعام عقیبنده یامشروق بیوردیلر کویا حضرت عایشه رسول اکرم حضرتلرینك فقری اختیار ایدوب دنیایی ترك ایتدکلرینی بیان بیوردیلر وکندیلر ایچون تأسف ایدرلر ایدیکه ام المؤمنین اولدقلرندن امت محمددن کندیلره اولان هدایا وعطایا سبیله غنا حاصل اولوب آیا فضیلت فقیردن محرومی اولورز دیو تأسف ایتدیلر هر نقدر اغنیاء شاکرینك رتبه‌سی عندالله اعلاایسه اما فقراء صابرین مرتبه سنه یتمز دیو مسروقی وسائرلرینی فقره ترغیب بیوردیلر رضی‌الله عنها

الحدیث السابع

(حدثنا محمود بن غیلان حدثنا ابوداود حدثنا شعبة عن ابی اسحاق قال سمعت عبدالرحمن بن یزید یحدث عن اسود بن یزید) مذکور یزید قیس

خاتمیسك سندنصکره پیغمبر کلمز تحقیقا سکا ایمان کتورن فلاح بولوب مرادینه ایردی وتکذیب ایدن حقك رحمتندن محروم قالدی دیمك اولور وبو حدیثده شرعا منکر نسنه یوقدر ائمهٔ حدیث روایت ایتمشلردر موضوع دکلدر نهایت اسنادنده ضعف واردر دیدیلر . بری دخی حدیث غزاله‌در امام بیهقی برقاچ طریقدن روایت ایتمشدر وبرجماعت تضعیف ایتمشلردر لکن طریقلرینك بعضی بعضنه قوت ویرر صحت فهم اولنور قاضی عیاض دخی شفاسنده ذکر ایتمشدر ابو نعیم دخی دلائلده روایت ایتمشدر واسنادنده بعضی نامعلوم اشخاص داخلدر دیدیلر والحاصل بوحالت اوزره ام المؤمنین ام سلمه رضی‌الله عنها حضرتلرندن مرویدرکه برکون رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صحرالردن برنده کزر ایکن ناکاه اوچ دفعه یارسول‌الله دیو آواز ایشتدی دونوب نظر ایدیجك کوردی بزبرده برآهو بغلو طورر وبراعرابی دخی بریرده لباسنه بورنمش کونشده یاتوب اویور رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آهویه مرادك ندر دیو بیوردی آهو ایتدی یارسول‌الله شواعرابی بنی طوتوب باغلیو قودی شوطاغده ایکی یاوریجغم واردر لطف ایله بنی صالیویر وارایم آنلری امزیره‌یم ینه کله‌یم دیدی فخر کائنات حضرتلری ایتدی اویله ایلرمیسك آهو ایتدی « عذبنی الله عذاب العشار ان لم اعد) یعنی تکری تعالی بکا عشار عذابی کبی عذاب ایتسون اکر ینه کلمز ایسم اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری باغن چوزوب آهویی صالیویردی آهو برزمان کتدی ینه چیقه کلدی فخر کائنات حضرتلری یرینه باغلدی اندن اعرابی اویاندی رسول‌الله حضرتلرینی کوریجك خدمت ایلمك مراد ایلدی یا رسول‌الله نه‌فرمان ایلرسك مراد شریفك ندر دیدی رسول اکرم صلی‌الله تعالی علیه وسلم شو آهو جنی صالیور اعرابی آهونك بندك آلوب صحرایه صالیویردی آهو سوندیکندن صجرایو صچرایو «اشهد ان لا اله الا الله وانك رسول‌الله» دیه‌رك چیقدی کتدی امام طبرانی دخی بویله نقل ایتمشدر . حافظ منذری رحمة‌الله علیه طبرانی حدیثن ترغیب وترهیب آداو کتابنده کتورمشدر . وعلمای حدیثدن چوق کیمسه مصنفاتنده ایراد ایتمشلردر والله اعلم . ومبارك پارمقلری اراسندن صولر روان اولمق خصوصنده امام قرطبی رحمة‌الله علیه ایدر بوخصوص فخر عالم حضرتلرندن برقاچ موضعده واقع اولمشدر نیجه کیمسه‌لر حاضر ایدیلر تماشا ایتدیلر ونیجه طریقله روایت اولنمشدر مجموعی علم قطعی افاده ایلرکه تواتر معنویدن حاصل اوله وبو معجزه بزم پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك غیرندن صادر اولدیغی مسموع اولمامشدر . امام مزنیدن منقولدرکه فخر کائنات حضرتلرینك بو معجزه‌سی موسی علیه السلامك عصاایله طاشه چالوب صو چیقاردیغندن زیاده‌در زیرا طاشدن صو چیقوب آفق معهود در اما ات ایله قان اراسندن چیقمق معهود دکلدر دیو بیورمشلر فی الحقیقه طاشدن طپراقدن صو چیقمق عالمده چوق کورلمش نسنه‌در

النخعی نك اوغلیدر ابن مسعود اصحابندندر کبار تابعیندندر فاضل وعابد وکوفه‌ده ساکن ابدی رحمه‌الله (عائشة) بوحدیث شریفی حضرت عایشه دن درت واسطه ایله محمود بن غیلان خبرویردی (قالت) حضرت عائشه بیوردی (ماشبع رسول الله صلی‌الله علیه وسلم من خبز شعیر یومین متتابعین) رسول اکرم حضرتلری آریه اتمکندن ایکی کون بربری آردنجه طویمدیلر (حتی قبض) حتی روح پرفتوحلری عالم بقایه قبض اولندی مرویدرکه رسول اکرم حضرتلرینه دنیا عرض اولندی فقری اختیار ایتدیلر وبیوردیلر که برکون آچ اوله‌یم صبرایده‌یم وبرکون طوق اوله‌یم شکر ایده‌یم صلی الله علیه وسلم

الحدیث الثامن

(حدثنا عبدالله بن عبدالرحمن حدثنا عبد الله بن عمر وابو معمر قال حدثنا عبد الوارث عن سعید ابن ابی عروبة عن قتادة عن انس) بوحدیث شریفی حضرت انسدن درت واسطه ایله عبد الله بن

اما ات وقان اراسندن صو روان اولمق اصلا واقع اولمامشدر الا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك النده كورلمشدر وبو معجزه‌نك حديثن صحابهٔ كرامدن برجماعت نقل ايلمشلردر جمله‌دن انس وجابر وابن مسعود رضى الله تعالى عنهم اجمعين روايت ايتمشلردر . انس بن مالك حديثى صحيح بخارى ومسلمده وارد اولمشدر مفهومى بودركه برزمانده ايكندى نمازى ياقلشمش ايدى اصحاب كرام آبدست آلمق استرلر ايدى صو بوله مديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه آبدست صويى كتورمشلر ايدى مبارك الينى اول صوقابنك ايچنه صوقدى اندن خلقه امر ايتديكه كلوب اول صودن آبدست الهلر نظر ايدوب كوردم مبارك پارمقلرينك اراسندن صو چيقار ايدى جميع حاضر اولان خلق اندن آبدست آلديلر ديدى امام بخارى لفظنده جمله‌سكسان نفر كيمسه ايديلر وبر لفظنده مفهوم بودركه كوردم مبارك پارمقلرينك ارالرندن وآوجلرندن صو چيقمغه باشلدى حتى قوم آبدست الديلر ديدى راوى قاچ كشى ايديكز ديو سؤال ايتدك انس رضى الله عنه اوچيوز كيمسه ايدك ديو بيوردى . ابن شاهين نقلنده انس حضرتلرندن روايت اولنانك مفهومى بودركه بن تبوك غزاسنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايله بيله ايدم بركون مسلمانلر ايتديلر يا رسول الله طوارلريمز ودوه‌لريمز صوصادى صوسزلقدن شكايت ايتديلر اندن فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى هيچ برمقدار صو بقيه‌سى وارميدر ديو بيوردى بركيمسه براسكى قيربا ايچنده برمقدار صو كتوردى برچناق دخى كتورك ديو بيوردى آنى دخى كتوردىلر وصويى ايچنه دوكديلر مبارك الينى صويك ايچنه قودى كوردم پارمقلرى اراسندن صو چيقدى اول صودن جميع دوه‌لريمز وطوارلريمزى صواردق ويوله كتورمك ايچون قابلريمزى طولديردق يترمى ديو بيوردى يتر يارسول الله ديدك مبارك الين قالدردى صو دخى زائل اولوب كتدى ديمشدر وامام بيهقى رحمة الله عليه نقلنده انس بن مالك رضى الله عنهدن بويله روايت اولنمشدركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بركره قبا ناحيه‌سنه چيقمش ايدى بركوجك قدحله صو كتورديلر مبارك الين ايچنه صوقدى انجق درت پارمغى صيغدى باش بارمغى كيرمدى اندنصكره خلقى دعوت ايدوب كليك صو ايچك ديو بيوردى كوزم ايله كوردمكه پارمقلرى اراسندن صو چيقدى خلق متصل كلوب ايچديلر حتى جمله‌سى قانديلر ديمشدر والحاصل بو معجزهٔ باهره‌سى برقاچ موضعده واقع اولمشدر. صحيحينده جابر بن عبد الله رضى الله عنهمادن دخى بونك مثلى روايت اولنمشدر امام احمد وغيريلر رحمهم الله تعالى دخى جابردن عبارات متغايره ايله روايت ايتمشلردر جمله‌سنك مألى بردر وابن مسعود رضى الله عنهمادن نقل صحيح ايله وارد اولمشدركه (بينما نحن مع رسول الله صلى الله عليه وسلم وليس معنا ماء فقال لنا رسول الله صلى الله عليه وسلم اطلبوا من معه فضل ماء فاتى بماء فصبه فى اناء ثم وضع كفه فيه

عبد الرحمن بزه خبر ويردى (قال) انس بيوردى (ما اكل رسول الله صلى الله عليه وسلم على خوان) رسول اكرم حضرتلرى يوكسك سفره اوزرنده طعام اكل ايتمدى (ولا اكل خبزا مرققا دخى رسول اكرم حضرتلرى خاص اتمك اكل ايتمدى (حتى مات صلى الله عليه وسلم) حتى دنيادن آخرته انتقال بيوردى هرنقدر فتوحاتدن مال غنيمت جمع اولديسه‌ده ينه طور فقرى ترك بيورميوب اول مالى فقرايه بذل ايدوب ارته سى كونه برشى ترك ايتمزلر ايدى صلى الله عليه وسلم معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرينك فقرى اختيار بيوردقلرينك سرى كما هو حقه روز محشرده ظهور ايدر پس سندخى مردايسك فقراء صابرين زمره سنه داخل اولمغه سعى ايله

باب ماجاء فى صفة ادام رسول الله صلى الله عليه وسلم

همزه‌نك كسريله ادام ايتمك قاتغى ديمكدر بو باب رسول اكرم حضرتلرينك نان خورشلرينك صفتى حقنده

فجعل الماء ينبع من بين اصابع رسول الله صلى الله عليه وسلم)بونك دخى محصلى مذكور حديثلر محصليدر داريمى وابو نعيم روايتلرنده ابن عباس رضى الله عنهمادن دخى بويله مرويدركه (دعا النبى صلى الله عليه وسلم بلالا فطلب الماء فقال لا والله ماوجدت الماء قال فهل من شن فاتاه بشن فبسط كفيه فيه فانبعث تحت يده عين فكان ابن مسعود يشرب وغيره يتوضأ) والحاصل جمله سنده مأل بودركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى مبار بارمقلرى اراسندن صو چيقوب صحابهٔ كرامه ضرورت محللرنده كفايت ايلمشدر بو معجزه فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك معجزهٔ عظيمه سيدر اصحاب كرامدن علماء عظام روايت ايده كلمشلردر ابى ليلىٔ انصاريدن امام طبرانى دخى روايت ايتمشدر. جملهٔ آيات رسالت كبراسندن برى دخى بودركه امام مسلم رحمة الله عليه روايتنده معاذ رضى الله عنهدن مرويدركه تبوك سفرنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحابنه ايتدى ان شاء الله تعالى يارين تبوك چشمه سنه وارسكز كركدر تا قوشلق اولمايجه واره مزسز ايمدى هر كيم مقدم وارر ايسه صويينه ياپشماسون تابن وارمينجه ديو اصمارلدى راوى ايدر بزده مذكور چشمه يه كلدك مكر بزدن اول ايكى كيسه كلمشلر ايمش صو دخى بغايت ضعف اوزره صيزوب كلور ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اول كشيلره صويه ياپشديكزمى ديو سؤال ايتدى انلر دخى نعم ديديلر بيحضور اولوب انلره براز دارلدى اندنصكره آز آز صودن آلوب برنسنه نك ايچنه قويديلر بر مقدار جمع اولدى اندن فخر كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلرى مبارك يوزين واللرين يودى دخى اول صويى ينه اول چشمه يه دوكديلر همان اول ساعت صويى شويله كلوب روان اولديكه جميع خلق كلديلر صولانديلر اندنصكره معاذه ايتدى يا معاذ اكر عمرك اوزون اولورايسه كوره سك بورالر باغچه لر و بوستانلر ايله طلوب معمور اوله ديو بيوردى عاقبت بيورديغى كبى اول موضع معمور اولدى . قاضى عياض دخى شفاده بونك مثلن امام مالك طريقندن روايت ايتمشدر وابن اسحق نقلندن بونى دخى زياده ايتمشدركه صودن بر نسنه شويله چاتلاديكه بيلديرملر صوتى كبى صوتى وار ايدى وصحيح بخاريده غزوهٔ حديبيه ده مسور بن مخزمه ومروان بن حكم حديثنده بويله وارد اولمشدركه حديبيه نك نهايتنده لشكر اسلام بر آزه جق مكث ايدوب صويك اوستنه قوندلر خلق برر مقدار آلديلر چوق زمان اكلمدى جمله سن تمام آلوب خرجندلر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه صوسزلقدن شكايت اولندى همان تركشندن بردانه اوق چيقاروب ويردى وبيوردى اول موضعه قويديلر والله طورمدى صو قاينمغه باشلدى شويله اولديكه تا اورادن دونجه متصل آقدى ديمشلردر ومغازى ابى الاسوده بوندن غيرى برقصه دخى عروه رضى الله عنهدن مرويدركه فخر كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلرى

روايت اولنان احاديث بياننده در (وما اكل من الالوان) دخى بو باب رسول اكرم حضرتلرينك انواع اطعمه واصناف مأكولا تدن اكل ايتدكلرى شيئك بياننده در معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرى غذالرينى بر شيئه حصر ايتمزلر ايدى هر نقدر اول شئ نفيس دخى اولور ايسه زيرا اغذاء واحده مداومت بدنه مضردر انك ايچون كاهى برايكى نوع طعامى جمع وكاهى بووقتده برنوع طعام ووقت آخرده نوع آخر اكل ايدرلر ايدى زيرا بدنى محافظه ايله مأمورز قالديكه عبادت بدن ايله اولور اما افراط هر شيده مذمومدر

الحديث الاول

(حدثنا محمد بن سهل بن عسكر وعبدالله بن عبد الرحمن قالا اخبرنا يحيى ابن حسان حدثنا سليمان ابن بلال عن هشام بن عروة عن ابيه عن عائشة رضى الله عنها) بو حديث شريفى حضرت عايشه رضى الله تعالى عنهادن درت واسطه ايله محمد بن سهل وعبدالله ابن عبدالرحمن بزه خبر

برقوغه‌دن آبدست آلدی مبارك اغزنی بیقادی‌قوغه‌نك ایچنه دوکدی اندن امر ایتدی قوغه‌نك صوین قیونك ایچنه دوکدیلر وترکشندن بردانه اوق چیقاروب قیونك ایچنه آتدی وحق تعالی حضرتلرینه دعا ایلدی قیونك صوبی‌شویله کلدیکه اغزندن اللری ایله آلور اولدیلر. امام واقدی رحمة‌الله‌علیه دخی اوس بن‌خولیدن بویله‌روایت ایتمشدر بوخصوص‌مقدم ذکر اولنان‌قصه‌لرك غیریدر بخاری رحمة‌الله علیه روایتنده براء وسلمة بن الاکوع حدیبیه قصه‌سنده بیورمشلردرکه موضع مزبورك قیوسی اللی قیون صوارمغه کافی دکل ایکن وجمیع صوین صحابهٔ کرام چکوب ایچنده برقطره صوقالمش‌ایکن فخرعالم حضرتلری کلوب کنارینه اوتوردی دخی برقوغه کتوردیلر ایچنه توکوردی همان قوییدن صو قاینامغه باشلدی‌اصحاب کرام بیك درتیوزنفر کیمسه ایدیلر کندولرینه وبنه‌جك حیوانلرینه مستوفی خرج ایدوب غنا حاصل ایتدیلر صحیحینده وغیری کتب احادیث شریفه‌ده بوکا متعلق اخبار صحیحه چوق وارد اولمشدر. ودخی امام بخاری ومسلم رحمة‌الله علیهما روایتلرنده انس بن مالك رضی‌الله عنهدن مرویدرکه فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری زماننده برقحط ییلی واقع اولوب اصلا یغمور یاغمدی اتفاق برجمعه کون خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خطبه‌ده ایکن براعرابی ایاق اوستنه قالقدی دخی یارسول‌الله (هلك المال وجاع العیال‌فادع‌الله لنا) دیدی یعنی مالمز هلاك اولدی وعیالمز آجقدی بزم ایچون حق تعالی حضرتلرینه دعا ایله پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری مبارك اللرینی دعایه قالدیردی کوك یوزنده برپاره بلوط کورمز ایدك اول الله حقیچونکه بنم نفسم انك ید قدرتنده‌در تاطاغلر کبی بلوط چقمینجه مبارك اللرینی اشاغه قومدی ومنبردن ایمدی حتی کوردم مبارك صقالندن یغمور صولری کبی یاش اقار ایدی اول کون وایرتسی تا اول برجمعه‌یه وارنجه یاغدی ینه اول اعرابی قالقوب ایتدی یارسول‌الله بنالریمز ییقلدی ومالریمز غرق اولدی بزم ایچون تکری تعالی حضرتلرندن دعا ایله ینه مبارك اللرینی دعایه‌قالدیروب (اللهم حوالینا ولاعلینا) دیو بیوردی‌معناسی یارب یغموری نباتات اولان یرلره‌ایندر بنالر اوستنه ایندرمه‌دیمکدر اندنصکره بولوتدن هرجانبه‌که اشارت ایلر ایدی بلوط آچیلور ایدی حتی بلوط مدینه‌نك اطرافنی محیط اولدی برآی دره‌سی آقدی واطرافدن‌هرکیم کلور ایسه اول واسع‌یغمورك خبرینی سویلر ایدی‌دیدیلر. بررواینده بویله دعا ایتدی‌دیو وارد اولمشدر (اللهم حوالینا ولاعلینا اللهم علی الاکام والظراب وبطون الاودیة) یعنی یارب‌اطرافمزه یاغدر اوزریمزه یاغدرمه یارب طاغلر ودپه‌لر اوستنه ودره‌لر ایچنه یاغدر دیمك اولور بونده دخی مرادبنالر اوستنه وضرری اولان یرلره یاغدرمه نافع اوله‌جق یرلره یاغدر دیمکدر. وعبدالله بن عباس رضی‌الله تعالی عنهمادن مرویدرکه عمر ابن خطاب رضی‌الله عنه حضرتلرینه ایتدیلر یاعمر بزه ساعت عسرتدن خبر ویر

ویردیلر (ان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم قال) حضرت عایشه رضی‌الله تعالی عنها بیوررکه تحقیق‌رسول‌اکرم‌حضرتلری بیوردیلر (نعم‌الادم اوالادام الخل) سرکه‌نه کوزل اتمك قاتغیدر امام نووی وقاضی عیاض‌بیو دریلرکه حدیث‌مذکوردن مقصود مأکولاتده شیٔ یسیرایله‌اکتفا ونفسی لذائذ اطعمه‌دن منع‌ایلك امرممدوح اولدیغن افاده درکویا حدیث شریفك معناسی شویله‌دیمك‌اولور که اتمکه‌قاتغی سرکه‌مثللو مؤنتی خفیف اولان‌شیٔ ایله‌ایدوب تکلف‌ایتمیه‌لر دیمکدر (قال عبدالله بن عبدالرحمن‌فی‌حدیثه)عبد الله بن‌عبدالرحمن دیدی روایت ایتدیکی حدیث شریفده(نعم‌الادام)بولفظ شریفی (اوالادم) یاخود بولفظ شریفی هرقنغیسی ایسه برمعنایه‌در ام ادام قاتقلر دیمکدرکه فارسیده «نان خورش»دیرلرکویا مصنفك مرادی برحدیث شریفده نعم الادام روایتی نعم الادم روایتی دخی واردردیمکدر

الحدیث الثانی

دیدیلر ایتدی برغایت اسی زمانده تبوك غزاسنه چیقمش ایدك برمنزله یتشوب قوندق بزه صوسزلق یتشدی زیاده صوصه‌دق حتی شویله ظن ایدردك که بیونلریمز کسیلور والحاصل کیمسه‌دن کیمسه‌یه درمان یتشمیوب آخر شومرتبه‌یه واردیکه بعض کیمسه بندیکی دوه‌یی بوغازلیوب باغرسقلرنده اولان نسنه‌یی صقوب برمقدارینی ایچر ایدی وبرمقدارینی جکرینك اوزرینه سورر ایدی اندن ابوبکر الصدیق رضی الله عنه ایتدی یارسول الله حق جل وعلا حضرتلری خیر دعا قیلمغی سکا عادت ایتمشدر بزم ایچون دعا ایله ایتدی یا ابا بکر دعا ایلسه‌م حظ ایدرمیسك اولدخی نعم یارسول الله دیدی همان اللرینی قالدردی تا یغمور یغمایجه اشاغه طوتمدی یغمورلر یاغدی مسلمانلر قابلرینی طولدیردیلر اندن کوچوب کتدك نظر ایدردك عسکرك اولدیغی یردن طشره اصلا یغمور یاغمامش دیو بیوردی بو قصه‌یی ائمهٔ حدیثدن معتمد علیه کیمسه‌لر روایت ایتمشلردر صحیح نسنه‌در قاضی عیاض دخی اختصار اوزره شفاسنده ذکر ایتمشدر وابن اسحقدن دخی مرویدر رحمة الله علیهم اجمعین . مصباح الظلام صاحبی عمروبن شعیبدن روایت ایتمشدرکه ابوطالب ایتدی برکره ذی المجاز دیدکلری موضعده قرنداشم اوغلی ایله یعنی فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری ایله بیله ایدم صوصه‌دم صوسزلقدن اکا شکایت ایتدم همان کوردم بنم صوسزلغمدن مضطرب اولوب دوه‌سندن اشاغه ایندی بنده آردنجه ایندم کوردمکه اوراده صووار بکا (اشرب یاعم) دیو بیوردی بنده آلدم ایچدم دیدی ابن سعد وابن عساکر رحمهم الله بویله روایت ایتمشلردر . وجله‌دن بری دخی برکتیله ودعاسیله آز طعامی چوق ایلدیکیدر . امام بخاری ومسلم رحمة الله علیهما روایتلرنده جابر رضی الله عنهدن روایت اولنان قصه‌نك محصلی بودرکه خواجهٔ عالم علیه الصلاة والسلام افندیمز حضرتلری خندق غزاسی اوزرنده ایکن جابر رضی الله عنه کندو خاتوننه ایتدی هیچ بیه‌جك نسنه وارمیدر فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی کوردم زیاده آجلقدن مخمصه حالنه وارمش نیجه اولمق کرك دیدی خاتونی دخی برشنك آرپه چیقاردی دکرمنه قویوب چکدیلر اندن اوده بسلنور بربهیمه‌لری وار ایدی انی بوغازلدیلر طعام بشوردیلر اندنصکره جابر رضی الله عنه فخر کائنات علیه اکمل الصلوات افندیمز حضرتلرینه کلوب یارسول الله برمقدار طعام احضار ایتدك اصحاب کرامدن مراد شریفکز اولان برمقدار کیمسه ایله تشریف بیورك دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یاجابر بن وارمایجه طعامکزی اوجاقدن ایندیرمیه‌سکز وخمیریکزی تنوره صالمیه‌سکز دیو بیوردی اندن خندقده کیم وار ایسه کلیك جابرك طعامنه کیده‌لم دیو جله‌سینی دعوت ایتدی بیك نفر کیمسه ایدیلر هپ کلوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله جابرك منزلنه حاضر اولدیلر اندنصکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلدی اوجاقده قیذان تنجره‌نك ایچنه توکوردی وخمیرلرینه دخی توکوردی اندن

(حدثنا قتیبة بن سعید حدثنا ابوالاحوص عن سماك بن حرب قال سمعت نعمان بن بشیر) بو حدیث شریفی نعمان بن بشیر حضرتلرندن ایکی واسطه ایله قتیبه بزه خبر ویردی وسماك بن حرب بیوردی بن نعمان بن بشیردن ایشتدم (یقول) تابعینه خطاب اتدوب بیوردی (السم فی طعام وشراب ماشئتم) سزلر استدیککز قدر یمك وایچمکه مبتلا سکز لکن مأکولات ومشروباتده بو مرتبه افراط رسول اکرم حضرتلرینك عادت کریمه سنه محالفدر (والله لقد رأیت نبیکم صلی الله علیه وسلم) اول الله حقیچون بن سیزك وبزم پیغمبریمزی کوردم (ومایجد من الدقل مایملأ بطنه) مبارك قارنی طویره جق قدر اسکی قوری خرما اولمدیغی خالده معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلرینك فقری اختیار ایتدکلرینك وجهی قاچ کره بیان اولندی غافل اولمیه‌سن بو مقامده بو حدیث شریفی ذکر دن مراد خرما غذا ودخی ادام نوعندن اولدیغنی بیاندر دالك وقافك فتحه

كسوب اتمك پشوردیلر وامرایتدی تنجره یرنده طورر ایکن کاسه‌لره طعام قورتاروب یدیلر جابر رضی‌الله عنه یمین بالله ایدوب ایتدی جمله‌سی بیوب طویدیلر ودونوب کتدیلر هنوز تنجره کاکان یرنده قیناردی کویا ایچندن نسنه‌النمامش ایدی واول قدر اتمك پشدکدنصکره ینه خیریمز کاکان یرنده قالدی دیو بیوردی. وبرقصه دخی ینه شیخین روایتلرنده انس بن مالکدن مرویدرکه ابوطلحه ام سلیمه ایتدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صوتنی ضعیف ایشتدم بیلورمکه آجلق غلبه ایتمشدر هیچ یانکده یه‌جك نسنه وارمیدر دیدی اولدخی نعم دیوب برایکی دانه قرص چیقاردی بربزه صاردی دخی انسك قولتوغنه ویروب رسول‌الله حضرتلرینه کوندردی انس ایدر فخر عالم حضرتلرینك خدمتنه واردم یاننده بعض کیمسه‌لر وار ایدی سلام ویردم فخر کائنات حضرتلری بنی کوریجك ابوطلحه‌می کوندردی دیدی بندخی نعم دیدم طعام ایچونمی دیدی ینه نعم دیدم اندن یاننده اولان طائفه‌یه «قوموا» دیو بیوردی اندن پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری اول جماعت ایله کتدیلر بندخی اوکلرنجه کتدم ابو طلحه‌یه کلدم حالدن خبر ویردم ابوطلحه دخی یا ام سلیم پیغمبریمز بونده کلدی یانمزده انلره اطعام ایده‌جك نسنه یوق حال نیجه اولور اولدخی الله ورسوله اعلم دیوجواب ویردی اندن ابوطلحه چیقوب رسول‌الله حضرتلرینی استقبال ایدوب منزلنه کتوردی وخاتوننه خطاب ایدوب یا ام سلیم یانکده نه‌وارایسه کتور دیدی اولدخی انس ایله ارسال اولنان قرصلری اورتایه کتوردی فخرعالم حضرتلری بیوردی قرصلری پاره‌لدیلر وام سلیم یاغ طولومن کتوروب صیقدی برمقدار یاغ چیقاروب اتمکه قاتق ایلدی اندن رسول‌الله حضرتلری اول طعام اوستنه ماشاءالله‌دن نه ایسه سویلدی یعنی حق تعالی حضرتلری برکات ویرمکه متعلق بعض نسنه بیوردی وکندیلر ایله کلان جماعت طشره‌ده طورمشلر ایدی انلردن اون کشی چاغرك دیو بیوردی اون کیمسه ایچری کیروب طیونجه یدیلر چیقدیلر اون کیمسه دخی چاغردیلر والحاصل بواسلوب اوزره یتمش یاخود سکسان نفر کیمسه بیوب طویدیلر دیو روایت ایتمشدر وبوقصه‌نك اولندن فهم اولنان بوایدیکه ام سلیم قرصلری بزه صاروب اول حضرته کوندرمکدن مراد انس انلری اوراده تسلیم ایدوب دونه کیده سبب نه ایدیکه فخرعالم برجماعته‌له قالقوب ابوطلحه‌نك منزلنه کله دینلور ایسه . جائزدرکه انس کلوب رسول‌الله حضرتلرینك یاننده چوق کیمسه کوریجك اول کوندریلان شیٔ قلیلی چیقاروب ویرمکه حجاب ایلیه دخی خواجهٔ عالم طعام خصوصیچون کوندرلدیکن فهم ایدوب دعوت اولنمغه حمل ایتدیکن اکلیمجق کندی دخی اول سمته سالك اولوب رسول‌الله حضرتلرینی دعوت ایلیه انلر دخی حاضر اولان جماعتی بیله قالدیروب کله‌لر واحتمالدرکه انس ارسال اولندیغی زمانده اکر قابل ایسه فخرکائنات حضرتلرینی دعوت ایدوب کتوره‌سك دیو اصمارلمش اوله‌لر اکا بناء رسول‌الله حضرتلری

لریله دقل اسکی وقوری خرما دیمکدر معلوم اوله‌که نعمان بن بشیر صحابهٔ کرامك زیاده منقبلرندندر رضی‌الله عنه (حدثنا عبیدة بن عبدالله الخزاعی حدثنا معاویة بن هشام عن سفیان عن محارب بن دثار عن جابر بن عبد الله) بوحدیث شریفی جابر حضرتلرندن اوچ واسطه ایله عبیده بزه خبر ویردی (قال) جابر بیوردی (قال رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم نعم الادام الخل) رسول اکرم حضرتلری سرکه کوزل اتمك فاتغیدر دیو بیوردیلر خفی اولمیه‌که اتمکی قاتق ایله اکل ایلك صحت بدنی حفظه سبب اولدیغنه اشارت واردر بوحدیث شریفده دیدیلر

الحدیث الثالث

(حدثنا هناد حدثنا وکیع عن سفیان عن ایوب عن ابی قلابة عن زهدم الجرمی) بوحدیث شریفی زهدمدن درت واسطه ایله هناد بزه خبر ویردی (قال کنا عند ابی موسی الاشعری) زهدم بیوردیکه بز اصحابدن ابوموسی حضرتلرینك مجلسده

دعوت فهم ایتدیکی زمانده انس دخی دعوت ایدوب اوکنه دوشمش اوله والله اعلم.
یعقوب بن عبدالله بن ابی طلحه روایتنده انسدن مرویدرکه ابو طلحه بنی کوندردیکی
زمانده وار رسول الله حضرتلرینه قریب یرده ایاق اوستنه طور قالقدیغی زمانده
اصحاب طاغلنجه توقف ایله اندنصکره تنها کندولرینی دعوت ایدوب کتور دیمش
ایدی دیو بیورمشدر. بر روایتده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلدیکی
زمانده ابو طلحه طعام قاتندن استحیا ایدوب اعتذار طریقی ایله یارسول الله بن یالکز
سنی دعوت ایتسون دیو انسی کوندرمش ایدم بوکوردیکم طائفه یه کفایت ایده جك
بزم قتمزده نسنه یوقدر دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (ادخل
فان الله سیبارك فیما عندك) دیو بیوردی. معناسی اویکه کیر تحقیقا حق سبحانه و تعالی
حضرتلری سنك قتکده اولان طعامه برکت ویروب زیاده ایلسه کرکدر دیمك
اولور. وصحابهٔ کرامی طشره دن اونر اونر چاغردیغنك وجهی طعام برسفره ده
برکاسه ده ایدی مجموعی اوتورمغه قابلیت یوق ایدی ازدحام اولماسون دیو اویله
ایتدیلر. امام مسلمدن بر روایتده بویله درکه اصحاب کرام اونر اونر کیردکجه
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری (کلوا وسموا الله) دیو یمکه تکلیف
ایدوب بسمله ایدك دیو بیورر ایدی انلر دخی بسم الله دیوب اکل ایدرلر ایدی
بو طریق ایله سکسان نفر کیمسه بیوب طویدیلر اندنصکره فخر عالم صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری کندیلر اوخلقی ایله یدیلر برمقدار بقیه دخی قالدی بعضیلر
روایتنده برمقدار یاغ دخی دوکك فخر عالم حضرتلدن واقع اولدی زیرا مبارك
ابن فضاله نقلنده ابو طلحه یه هیچ برمقدار یاغ وارمیدر دیو بیوردی اولدخی
یارسولات طلومده برپاره یاغ وار ایدی دیو اورتیه کتوردی صیقدیلر برمقدار
یاغ چیقدی فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بسم الله دیو اتمکه
سوردی اتمك زیاده بیودی رسول الله بسم الله دیو یاغ سوردکجه اتمك زیاده اولور
ایدی حتی کوردم اول قرصله برجفنه نك ایچی طوپطلو اولدی دیمشدر نضر بن
انس روایتنده بویله درکه انس رضی عنه ایتدی یاغ ظرفن کتوردم دخی فخر عالم
حضرتلری بندینی چوزدی اندنصکره (بسم الله اللهم اعظم فیها البرکة) دیو دعا
ایتدی دیدی وبوخصوص برقاچ روایت اوزره دخی وارد اولمشدر جمله نك
مآلی اول حضرتك دعاسی برکاتی ایله آز طعام چوق اولوب چوق کیمسه یه کفایت
ایتمکدر بو بابده برقصه دخی ابوهریره رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی تبوك
غزاسی اولدیغی زمانده خلقه آجلق یتشدی حضرت عمر رضی الله عنه ایتدی
یارسول الله اصحابکی دعوت ایله هرکشی فضلهٔ زادن کتورسون اندنصکره انلر ایچون
زادلری اوزره برکتله دعا ایله فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری جائز
کوروب نعم یاعمر دیو بیوردی اندن امر ایتدی بربساط کتوروب دوشه دیلر
وبیوردی هرکس آزیغندن آرتمش پاره وریزه دن نه وار ایسه کتوردی اول بساط

ایدك (فاتی بلحم دجاج)
پس طعام احضار اولندقده
سفره یه طاوق کتوردیلر
(فتخی رجل من القوم)
مجلسده حاضر اولنلردن
برکمسه سفره دن قالقوب
کیروچکلدی طاوق سفره
یه قوندقده (فقال مالك)
پس ابوموسی حضرتلری
اول کمسه یه خطاب ایدوب
بیوردیکه سنك ایچون
نه عذر واردرکه اکل
دجاجدن امتناع ایلدك
(قال) اول کمسنه جوابنده
دیدیکه (انی رأیتها)
تحقیق بن طاوغی کوردم
(تأکل شیأنتنا) بدرایحه
لوبرشی اکل ایدر اولدیغی
حالده طبیعتم طاوقدن
استکراه ایلدی (فحلفت)
بن یمین ایتدمکه (ان لا
آکلها) طاوق اتنی یمم
(قال) ابوموسی بیوردیلر
اوکمسنه یه (ادن) یقین
کل وسفره یه قریب اول
ومقتضای طبیعتدن اعراض ایدوب سائر جماعت
کبی طاوقدن اکل ایله
(فانی رأیت رسول الله
صلی الله علیه وسلم) تحقیق
بن رسول اکرم حضرتلرینی کوردم (یأکل لحم
دجاج) طاوق اتنی اکل
ایدر ایدی مصنك بو حدیث

اوزرینه وضع ایتدیلر حاصلی بساط اوزرنده برمقدار جزئی نسنه جمع اولدی اندن دعا ایدوب حق جل وعلا حضرتلرندن زادلرینه برکت استدی اندنصکره (خذوا فی اوعیتکم) دیو بیوردی . یعنی آلك قابلریکزه طولدیرك دیو امر ایتدی اندن خلق آلدیلر قابلرینه قویدیلر حتی عسکر ایچنده برقاب قومدیلر هپ طولدردیلر اندنصکره بیوب طویدیلر وبساط اوزره بعض فضله قالدی اندن مفخر موجودات علیه افضل الصلوات حضرتلرینك بومقوله معجزهٔ باهره‌سی ظهوره کلیجك (اشهد ان لااله الاالله وانی رسول الله لایلقی الله بهما عبد غیر شاك فیحجر عن الجنة) دیو بیوردی حاصلی فخر عالم حق تعالی حضرتلرینك وحدانیتنه وکندینك رسالتنه شهادت ایتدکدنصکره برقول شك ایتمدن بوشهادتلر ایله حضور حقه واروب جنتدن ممنوع اولمق یوقدر دیو بیوردی بوقصه‌یی امام مسلم رحمة الله علیه روایت ایتمشدر. وینه برقصه دخی امام بخاری ومسلم روایتلرنده انس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی اولزمانکه فخر عالم حضرتلری ام المؤمنین زینب خاتونه عروس ایدی انام ام سلیم رضی الله عنها برمقدار خرما ویاغ واقط ایله برطعام بشوردی برکاسه‌نك ایچه قویدی یا انس واربونی فخر کائنات حضرتلرینه ایلت انام سزه سلام ایتدی وبونی خدمت شریفکزه کوندردی دیه‌سك دیدی انس ایدر فخر کائنات حضرتلرینه کلوب سلام ایدوب اول کاسهٔ عرض ایدیجك ایتدی یا انس اشاغه وضع ایله دخی وار بکا فلان وفلان کیمسه‌یی دعوت ایله وکیمه بولشور ایسك دعوت ایله کتور بندخی چیقدم آدیله تعیین بیوردیغی کیمسه‌لری دخی هر کیمه راست کلدم ایسه دعوت ایتدم وهرکیمه دیدم ایسه خدمت شریفلرینه متوجه اولوب کتدی بن دخی دونوب کوردم شولقدر کیمسه کلمشکه اوطو پطلو اولمش بعضیلر یا انس نقدر کیمسه وار ایدی دیو سؤال ایتدیلر اوچیوز کشی وار ایدی دیدی آندن ایتدی کوردم حبیب اکرم ونبی محترم افندیمز حضرتلری مبارك الی اول طعامك اوستنه قودی دخی (بماشاء الله) دیو تکلم ایتدی یعنی تکری تعالی حضرتلرینك دیلدیکی کلماتله دعا ایتدی آندنصکره اصحابی اونر اونر یمکه دعوت ایدوب (اذکروا اسم الله ولیأکل کل رجل مما یلیه) دیو بیوردی یعنی الله تعالی حضرتلرینك اسم شریفن ذکر ایدك وهرکشی کندویه قریب اولان یردن یسون دیمکدر انس بن مالك رضی الله عنه ایدر جمله‌سی بیوب طویدیلر فخر عالم حضرتلری قالدر دیو امر ایتدی بن دخی قالدیردم اما بیلمزمکه طعامی اورتایه قودیغم زمانده‌می چوق ایدی یوقسه قالدیردیغم زمانده‌می چوق ایدی دیو بیوردی . امام مسلم رحمة الله علیه جابردن روایت ایلرکه بر کیمسه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن طعام استیو کلدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی یارم وسوق آریه احسان ایلدی اول کیمسه انی کندی خانونی ایله وقونوغی ایله دائما اکل ایدردی آخر کیل ایدوب مقدارین بیلمك استدی ارلجدی آریه تمام اولدی آندن فخر عالم صلی الله تعالی

شریفی ذکردن مرادی رسول اکرم حضرتلرینك طاوق اتی اکل بیوردیغنی بیاندر

الحدیث الرابع

(حدثنا الفضل بن سهل الاعرج البغدادی حدثنا ابراهیم بن عبد الرحمن ابن مهدی عن ابراهیم ابن عمر بن سفینة عن ابیه عن جده) بوحدیث شریفی سفینه حضرتلرندن اوچ واسطه ایله فضل بن سهل بزه خبر ویردی مذکور سفینه رسول اکرم حضرتلرینك آزادلی کوله‌لرندندر جملهٔ کراماتندن مصابیح شریفده مرویدرکه سفینه حضرتلری برکون یولی یاکلوب عسکردن خالی قالدقده عسکری بولایم دیو بیابانده کیدر ایکن ناکاه برارسلان حضورینه چقه کلدی سفینه حضرتلری ارسلانه خطاب ایدوب بیوردیلرکه ای ارسلان بن رسول الله‌ك کوله‌سیم یولی یاکلوب عسکردن تك وتنها قالدم دیدی پس ارسلان صاحبنه یالتاقلنورکبی سفینه حضرتلرینك یاننه کلوب لسان حال ایله یوله اشارت

ایدوب برابر کتمکه باشلدیلر هرنه‌زمان ارسلان برصوت ایشتسه اوصوت جانبنه سکردوب ینه دو نوب سفینه حضرتلرینك یانجه کیدرایدی کویااسدك بوحالی دشمندن سفینه حضرتنی محافظه ایدی بواسلوب اوزره سفینه حضرتلری عسکره بالغ اولدقده ارسلان سفینه نك حضورندن رجعت ایدوب محلنه کتدی (قال) سفینه حضرتلری بیوردی (اکلت مع رسول الله صلی الله علیه وسلم لحم حباری) بن رسول اکرم حضرتلری ایله معا حباری اتی اکل ایتدم حانك ضمی بانك فتحی بعده الف وراء مفتوحه بعده الف مقصوره ایله حباری طوی قوشی دیمکدر قازاتندن خفیف وطاوق اتندن ثقیلدر دیدیلر خواصدندرکه حباری نك قارننده برطاش واردر اول طاشی برکسه اوزرنده کتورسه احتلام اولماز دیدیلر بوحدیث شریفی مصنفك ذکردن مرادی رسول اکرم حضرتلری آواتی اکل بیوردیغنی بیاندر

الحدیث الخامس

علیه وسلم حضرتلرینه کلوب خبر ویردکده اکر اولجمیدك آندن اکل ایدیدیکز سزکله قائم اولوردی دیو بیوردی . ینه مسلم نقلنده جابر رضی الله عنه روایت ایتمشدرکه ام مالك رضی الله عنها بر عکه‌دن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یاغ هدیه قیلمش ایدی صکره نیجه روزکار اوغلنجقلری کلوب قاتق استدکلری زمانده‌که غیری نسنه یانلرنده بولنماز ایدی همان اول عکه‌یه طوغرو کیدرلر ایدی آنده بولدقلری یاغدن یرلر ایدی دائما حال بو ایدی تا اولزمانه دکین که ام مالك برکون عکه‌یی صقدی یاغ دخی تمام اولدی آندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدی فخر عالم حضرتلری یا ام مالك صقدکمی دیدی نعم یارسول الله دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی اکر حالی اوزرینه قیوب دائما طوره ایدی زائل اولمیدی دیو بیوردی . امام نووی رحمة الله علیه ایدر اول آرپه‌یی کیل ایتمکله وعکه‌یی صقمق ایله تمام اولدیغنك حکمتی بودرکه او یله ایلك حق جل وعلا حضرتلرینه تسلیم وتوکل ایتمکه منافیدر وتدبیر وتصرفه مباشرت ایدوب باری تعالی حضرتلرینك اسرار حکمنه اطلاع تکلف ایتمکدر انکیچون زوال نعمت ایله معاقب اولدیلردیمشدر . ودخی برکاسه‌دن فخر عالم حضرتلری ایله صحابهٔ کرامدن نیجه کیمسه‌لر اخشامه دکین اونر اونر کلوب طوینجه یدکلری جمله‌یه کفایت ایدوب دخی بقیه قالدیغی بعض وجوهدن دخی روایت اولنمشدر . ائمهٔ حدیثدن ابن ابی شیبه وطبرانی وابو نعیم رحمهم الله نقل ایتمشلردرکه ابو هریره رضی الله عنه برکون ایتدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بکا امر ایتدیکه اهل صفه‌یی دعوت ایلیه‌لم بندخی تتبع ایتدم آنلری جمع ایلدم اندنصکره اوکیمزه برچناق قودیلر مرادمزجه اکل ایتدك وفراغت ایلدك هنوز چناق اورتایه قوندیغی زمانده نیجه ایدی یسه ینه او یله ایدی الا بوقدر وارکه اکل ایدنلرك پارمقلرینك نشانی ظاهر ایدی دیمشدر . یعنی ال طقوندیغی بللو اولمقدن غیری اولکی حالدن تفاوتی یوق ایدی طعام کماکان یرنده ایدی دیمکدر . وشفاده علی بن ابی طالب کرم الله وجهه ورضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی عبدالمطلب جمع ایلدی قرق کیمسه ایدیلر آنلردن برقوم ایدیکه بردانه جذعه اکل ایدوب برفرق ایچمك جائز ایدی . جذعه دوه‌نك کوچکیدر . وفرق رانك سکونیله اولیجق براولچکدرکه یوز یکرمی رطل نسنه آاور آندن علی رضی الله عنه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنلره برمد طعام ایلدی بیوب طوبدیلر ینه کماکان یرنده ایدی نسنه اکسلمدی . وبر قدح شربت بیوردی کتوردیلر جمله‌سی ایچوب قاندیلر ینه شویله قالدیکه اصلا نسنه ایچلمامش کبی ایدی دیو بیوردی والله اعلم . وجمله‌دن بری دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك

احیاء موتی قیلدیغی ومیتلر اکا تکلم ایتدیکی وصبیان تکلم ایدوب نبوتنه شهادت ایتدکلریدر . امام بیهقی رحمة الله علیه دلائلده روایت ایتمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکیمسه‌یی اسلامه دعوت ایلدی اولدخی ایتدی تا بنم قزیمی احیا ایتمینجه سکا ایمان کتورمزم دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بکا قزیکك قبرنی کوستر دیدی اولدخی کوستردی آندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول قزك آدی نه ایسه یافلانه دیو ندا ایتدی همان قز لبیك وسعدیك یارسول الله دیدی آندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دنیایه کلمکدن حظ ایلرمیسك دیدی قز ایتدی لا والله یارسول الله تحقیقا بن حضرت حقی انامدن واتامدن خیرلی بولدم وآخرة بکا دنیادن خیرلی کلدی دیو جواب ویردی . وامام طبرانی نقلنده حضرت عایشه رضی الله عنها بیورمشدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکره ملول ومحزون حجون دیدکلری موضعه واردی انده ماشاء الله طوردی اندنصکره مسرور شادمان کلوب ایتدی ربم عز وجل حضرتلرندن دیلدم انامی احیا ایتدی اندن بکا ایمان کتوردکدنصکره ینه اصلنه رد ایلدی دیو بیوردی بوکا متعلق کلام مقصد اول اوائلنده مرور ایتمشدر. وینه ابن عدی وابن ابی الدنیا وبیهقی وابو نعیم رحمهم الله روایتلرنده انس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه انصار قومندن بریکت وفات ایتدی برکوزسزجه قاری اناسی وار ایدی تعزیه ایلدك ومیتی بر نسنه ایله اورته قودق اندن اول خاتون ایتدی بنم اوغلم وفات ایتدیمی دیدی نعم دیدك اندن جناب حقه یوز طوتوب ایتدی یارب اکر هرشدت وبلاده بکا معین اولمق رجاسیله سنك حضرتکه وپیغمبریکه مهاجرت ایتدیکم سکا معلوم ایسه بومصیبتی بکا تحمیل ایله دیدی بز دخی اورادن آیرلمدق همان انی کوردك اول یکت حیات بولوب یوزندن اورتویی کیدردی اندن طعام استیوب اکل ایتدی بز دخی اکل ایتدك دیو بیوردی . ونعمان بن بشیر رضی الله عنهدن مرویدرکه زید بن خارجه رضی الله عنه انصار قومنك کزیده‌لرندن برکیمسه ایدی برکون مدینه طریقلرینك برنده کیدر ایکن اوکله ایله ایکندی مابینده دوشدی همان تسلیم روح ایتدی انصار قومنه خبر ویردم کلدیلر کوتوروب اوینه ایلتدیلر اوستنه برکساء وایکی برده اورتدیلر انصار خاتونلرندن بعض خاتونلر وار ایدی اغلشدیلر ورجالدن دخی بعض کیمسه‌لر حاضر ایدی اول حال اوزرینه اخشام ایله یتسو مابینی اولنجه اکلندی اولزمان اولدیغی کبی اشتدیلرکه برکیمسه « انصتوا » دیوب سویلر معناسی سکوت ایلك دخی قواق طوتك دیمکدر خلق دکلیوب کوردیلرکه آواز اورتونك التندن کلور همان یوزینی وکوکسنی اچوب کوردیلر مکر برفائل انك لسانی اوزره تکلم ایدوب « محمد رسول الله النبی الامی خاتم النبیین لانبی

(حدثنا علی بن حجر حدثنا اسمعیل بن ابراهیم عن ایوب عن القاسم التیمی عن زهدم الجرمی) بو حدیث شریفی زهدمدن اوچ واسطه ایله علی بن حجر بزه خبر ویردی (قال) زهدم بیوردی (کنا عند ابی موسی الاشعری) بزابو موسانك مجلسنده ایدك (قال فقدم طعامه) ابوموسی حضرتلرینك سفره سنده اطعمهٔ متعدده کوتوردیلر (وقدم فی طعامه لحم دجاج) سائر طعامدن اول طاوق اتی سفره‌یه وضع اولندی (وفی القوم رجل من بنی تیم الله احمر) ابوموسانك طعامنده حاضر اولان قومك بیننده بنی تیم قبیله‌سندن قرمزی جهره‌لی بررجل وارایدی (کأنه مولی) کویا اول رجل تیم قبیله‌سنك بکی ایدی (قال) راوی حدیث زهدم دیدیکه (فلم یدن) اول آدم طاوق اتنی اکله اقبال ایتمیوب سفره‌یه قریب اولمدی (فقال له ابوموسی) اول رجله ابوموسی حضرتلری خطاب ایدوب بیوردیکه (ادن) بری کل طاوق اتندن اکل ایله فانی رأیت رسول الله

بعده كان ذلك فى الكتاب الاول » ديو سويلر اندنصكره «صدق صدق» ديدى اندنصكره « هذا رسول الله السلام عليك يارسول الله ورحمة الله و بركاته» ديدى معنالرى ظاهردر ابو بكر بن ابى الدنيا بو يله نقل ايتمشدر. اما بوروايتده همان اسانندن بوكلمات استماع اولندى ديو ذكر اولنمشدر علائم حياتدن سائر احوال منقول دكلدر. وينه ابو بكر بن ضحاك رحمة الله عليه سعيد بن مسيب رضى الله عنه حضرتلرندن روايت ايلركه انصار قومندن بر كيمسه وفات ايلدى تكفين اولنوب خلق كوتورمكه كلدكلرى زمانده محمد رسول الله ديو تكلم ايلدى جماعت مسلمين اشتديلر . ابو نعيم رحمة الله عليه اخراج ايتمشدركه جابر رضى الله تعالى عنه برقيون بوغازلدى وبشوردى وبربيوك چناق ايچنه ثريد دوشيوب اوستنه قورتاردى اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كتوردى حاضر اولان قوم اكل ايتديلر پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى اكل ايدك كوكنى اوفاتمك ديو بيوردى طعام بندكدنصكره فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كوكلرى جمع ايدوب مبارك الن اوستنه قودى اندن بركلام سويلدى همان قيون حيات بواوب قولاقلرينى سلكه‌رك اياق اوزرينه طوردى ديمشدر والله اعلم . معيقيب اليمامى رضى الله عنهدن مرويدركه ايتدى حجة الوداعى ايتدم دخى مكه شهرنده براوه كيردم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى انده كوردم وبرعجب نسنه تماشا ايتدم يمامه خلقندن بر كشى اول كون طوغمش براوغلنجق كتوردى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خطاب ايدوب (ياغلام من انا) ديدى يعنى بن كيم ديو بيوردى اولدخى « انت رسول الله » ديدى يعنى سن الله تعالى حضرتلرينك رسوليسك ديدى فخر عالم حضرتلرى دخى (صدقت بارك الله فيك) ديو بيوردى يعنى كرچك سويلدك ديدى وبركتله دعا قيلدى آندنصكره اوغلان تايكت اولنجه تكلم ايتمدى صكره‌دن بز اول اوغلانه مبارك اليمامه ديو تسميه ايدردك ديو بيوردى. ويكت اولنجه سويلديكنك وجهى بوايديكه طفل ايكن تكلم ايتديكى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك محض معجزانى ايديكى ظاهر اوله . وامام بيهقى رحمة الله عليه نقلنده فهد بن عطيه رضى الله عنهدن مرويدركه مفخر موجودات عليه اكمل الصلوات افنديمز حضرتلرينه براوغلان كتورديلر يكتلك مرتبه‌سنه وارمش دخى اصلا سويلك واقع اولمامش رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (من انا) ديو بيورديغى كبى اوغلان رسول الله ديو جواب ويردى . دارمى رحمة الله عليه روايتنده ابن عباس رضى الله تعالى عنهما حضرتلرندن مرويدركه برخاتون فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اوغلنى كتوردى دخى ايتدى يارسول الله شو اوغلنجغمك جنونى واردر صباح واخشام طعاملرى زماننده طوتار ديدى آندن فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اوغلانك كوكسنى بركره صغادى همان اوغلان قئ ايدوب ايچندن

صلى الله عليه وسلم) تحقيق بن رسول اكرم حضرتلر يني كوردم (قد اكل منه) طاوق اتندن اكل بيور ديلر (فقال) اول قرمز جهره‌لى رجل ديديكه (انى رأيته) تحقيق بن طاوغى كوردم (يأكل شيأ نتنا) بدرايحه لوشئ اكل ايدر (فقذرته) پس بن طاوغى مردار عد ايلدم (فحلفت ان لا اطعمه ابدا) يمين ايتدمكه حياتده اولدقجه طاوق اتى يمم ابوموسى الله حضرتلرى رجل معهودك طاوقدن نفرتى طبيعى اولوب شرعى اولمديغى اجلدن طاوقدن يه ديو امر بيور ديلر اكر لحم دجاج مردار اوليدى رسول اكرم حضرتلرى اكلندن نهى بيوررلر ايدى معلوم اوله كه بو حديث شريفدن فهم اولنان بودركه رسول اكرم حضرتلرى وصحابهٔ كرام حلالدن پاك اطعمهٔ نفيسه حاضر اولسه تناول بيوررلر ايدى لكن اطعمهٔ نفيسه احضارينه امر ايتمزلر ايدى وقت طعامده هرنه اولور ايسه انكله اكتفا بيورلر ايدى حتى رسول اكرم حضرتلرى

برسیاه ایت انیکی کبی نسنه چیقدی سکرتدی دیو بیورمشدر . ودخی روایت اولنورکه احد غزاسنده ابوقتادة بن نعمانك کوزینه زخم ایرشدی یرندن چیقدی حتی یناغنك اوستنه دوشدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردیلر ابوقتاده ایتدی یارسول الله برخاتونم واردر زیاده سورم قورقرمکه بنی بوحال ایله کوره دخی بندن یکرنه دیدی آندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك الیله کوزینی یرینه وضع ایدوب یارب سن حسن ویردیو دعا ایتدی اندنصکره اول کوزی اوبرینه حسنده وحدتده غالب اولدی واول بری آغریدیغی زمانده بو آغریمز ایدی دیو بیوردیلر صکره دن ابو قتاده نك اولادندن بری عمر بن عبدالعزیزه برخدمته کلدی خلیفه سؤال ایدوب سن کیمسك دیدی اولدخی بو بیتلر ایله جواب ویروب ایتدی

ابونا الذی سالت علی الخد عینه * فردت بکف المصطفی ایما رد

فعادت کما کانت لاول امرها * فیا حسن ماعین ویاحسن ماخد

حاصلی بزم اتامز شول کیمسه درکه کوزی یناغنك اوستنه دوشدی دخی محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك الیله یرینه رد اولندی اولکی حالنه عودت ایتدی دیوب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك مبارك الی طقوندیغی حیثیتله اتاسنك کوزینی ویناغنی مدح وتعجب ایتمکدر خلیفه دخی بیتلری اشیدیجك عطالر وجائزه لر احسان ایتدی وبعض روایتده ابو قتاده نك ایکی کوزی چیقوب یرینه رداولندیغی نقل اولنمشدر . وخیبر غزاسنده حضرت علی رضی الله عنهك کوزلری اغریمش ایکن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری دعوت ایدوب کوزینه توکوروب دعاقیلدی حق تعالی حضرتلری صحت ویردیکی سابقلرده برایکی دفعه ذکر اولنمشدر . امام طبرانی نقلنده حضرت علیدن مرویدرکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خیبرده کوزلریمه توکوروب دعا ایدوب الیمه سنجاق ویره ایدنبرو اصلا نه کوز اغریسی ونه باش اغریسی عارض اولدی دیمشدر . امام مسلم رحمة الله علیه ایاس بن سلمه طریقندن اولدخی اتاسندن روایت ایتمشلردرکه سلمه ایتدی خیبر کونده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت علی رضی الله عنه یی کتورمکه بنی کوندرمش ایدی واردم یده یده کتوردم کوزی اغریمش ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کوزلرینه توکوردی همان صحت بولدی دیمشدر وکوزلرینه توکورمه نك کیفیتن حاکم رحمة الله علیه حضرت علی کرم الله وجهه دن بویله روایت ایتمشدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری باشمی کندی اوزرینه قودی دخی مبارك النك ایچنه توکوردی اندن کوزلریمی مبارك الیله اودی دیو بیوردی . وامام بخاری رحمة الله علیه نقلنده وارد اولمشدرکه خیبر غزاسنده سلمه نك انجوکنه زخم یتشدیردیلر اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری

حلوایی وصوق صویی زیاده سورلرایدی صلی الله علیه وسلم مرویدرکه حسن بصری حضرتلرینك مجلسنده برکسه حلوایی اکل ایتمم زیرا شکرینك عهده سندن کلهمم دیدی حسن بصری بیودیلرکه شو آدم غایت احمق آدمه بکزر صووق صوایچمزمی انك شکرینك عهده سندن نیجه کلور خلاصهٔ کلام اطعمهٔ نفیسه اکلنده حلالدن اولورسه بأس یوقدر لکن دائما اطعمهٔ نفیسه اکلنه سعی جائز دکلدر

الحدیث السادس

(حدثنا محمود بن غیلان اخبرنا ابوالزبیری وابو نعیم قالا حدثنا سفیان عن عبدالله بن عیسی عن رجل من اهل الشام یقال له عطاء عن ابی اسید) بوحدیث شریفی ابواسید الانصاری یدن ایکی واسطه ایله ابو نعیم دخی اوچ واسطه ایله محمود بی غیلان بزه خبر ویردیلر (قال) ابواسید حضرتلری بیوردی (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلری بیوردیلر (کلوا الزیت) زیتون یاغنی اتمك قاتنی ایدوب اکل ایدك

اوچکره نفث ایلدی اندنصکره سلمه آرتق شکایت ایتمدی دیو بیورمشلردر . وائمهٔ حدیثدن ابن ابی شیبه وبغوی وبیهقی وطبرانی وابو نعیم رحمهم الله تعالی روایت ایتمشلردرکه فدیك نام برکیمسه وار ایدی سکسان یاشنده پیر ایدی کوزلری اغریمش ایدی اصلا کورمز ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنك دخی کوزلرینه نفث ایندی شویله اولدیکه اکنه یه اپاك کچورر اولدی دیدیلر

فصل ثانی

حق سبحانه وتعالی حضرتلری پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مخصوص قیلوب انلر ایله سائر انبیا ومرسلین اوزرینه تشریف ایتدیکی آیات وکرامات بیناتك بیاننده در

شویله معلوم اوله که حق جل وعلا حضرتلری بزم پیغمبریمز محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بعض اشیا مخصوص قیلمشدرکه اندن اول هیچ بر پیغمبره ویرلمش دکلدر وهر نبی یه که بر معجزه ویرلمشدر انك مثلی سید کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی ویرلمشدر زیرا مفخر عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه جوامع الکلم اعطا اولنمشدر ونبوت اکا سائر انبیادن مقدم ویرلمشدر نتکیم سابقا بیان اولنان اوزره (کنت نبیا وآدم بین الروح والجسد) بیورمشدر وسائرینك نبوتلری زمان نبوتلرینه مخصوص ایدی وقتا کیم فخر عالم حضرتلرینه بو منزلهٔ علیا جناب عزتدن اعطا قیلندی معلوم اولدیکه هر انسان کامل که نبوت ایله بو عالمه مبعوث اولمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سر نبوت وحقیقت رسالتندن مدد بولمشدر نتکیم شرف الدین البوصیری رحمة الله علیه ذکر اولنان معنایه بو بیتلر ایله اشارت ایتمشدر

وکل آی اتی الرسل الکرام بها ... فانما اتصلت من نوره بهم
فانه شمس فضل هم کواکبها ... یظهرن انوارها للناس فی الظلم

یعنی هر معجزات که حق تعالی حضرتلرینك رسل کرامی کتورمشلردر اول معجزات انلره نور محمدیدن اتصال ایتمشدر کواکب نوری کنشدن الدقلری کبی انلردخی فیضی فخر عالم حضرتلرینك سرندن المشلردر زیرا اول شمس فضلدر آنلر آنك کواکبیدر ظلمات ضلال ایچنده آدم اوغلانلرینه انك نورنی اظهار ایدرلر دیمکدر . ومعلومدرکه بیلدزلر بالذات ضیالو دکللردر ضیالری کنشدن استفاده اولنمشدر کنش ظهوردہ دکل ایکن کواکب انك نورنی اظهار ایدرلر کذلك انبیا علیهم السلام دخی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك ظهورندن اول اظهار ایتدکلری آیات وکرامات انك مشکلات نبوتندن اقتباس ایتدکلری انواردن ایدی صلوات الله علیهم وسلامه وظهور کراماتك ابتداسی حضرت آدم علیه السلامده واقع اولمشدر اولزمانده که حق سبحانه وتعالی حضرتلری حضر آدمه خلافت ارزانی قیلدی حضرت رسالتپناهه مخصوص اولان جوامع الکلم مقامندن حضرت آدم علیه السلامه تعلیم اسما برله امداد ایلدی آدم بو کرامت ایله ملائکه یه غالب اولدی انلر باری تعالی حضرتلرینه آنك حقنده

(وادهنوابه) دخی زیت یاغی ایله بدنکزی یاغلایکز (فانه) تحقیق زیتون یاغی (من شجرة مبارکة) مبارك اغاجدندر معلوم اوله که ابو نعیم ابو هریره دن روایت ایدرکه زیتون یاغنده یتمش شفا واردر (حدثنا یحیی بن موسی حدثنا عبد الرزاق حدثنا معمر عن زید بن اسلم عن ابیه عن عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه) بو حدیث شریفی حضرت عمردن درت واسطه ایله یحیی بن موسی بزه خبر ویردی معلوم اوله که شمس الدین سیواسی قدس سره بیورر حضرت عمرك نسب شریفلری عمر ابن الخطاب بن نفیل بن عبد العزی بن ریاح بن عبد الله بن رزاح بن عدی بن کعب بن لوی پس نسب رسول اکرم حضرتلرینه سکز نجی اتاده اولاشورکه کعبدر حضرت ابوبکره حضرت عمر رضی الله عنه دن یردرجه قریب اولمش اولور زیرا صدیق رضی الله عنه مرده جمع اولمش مرء کعب اوغلیدر وحضرت عمر رضی الله عنهك کنیتی ابو حفصدر ولقب شریفلری فاروقدر اسلامه

﴿اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء﴾ ديرلر ايكن يعنى يارب سن وجه ارضده فساد ايدوب قان دوكن كيمسه يى انده خليفه‌مى قيلورسك ياخود اهل اطاعت يرينه اهل معصيتى خليفه‌مى ايدينورسك ديو تعجب ايدوب بونك حكمتن كشف مراد ايدينوب كندولردن شبهه‌يى ازاله ايدر نسنه‌دن خبر طلب ايتمشلر ايدى حضرت آدمدن علم اسما كرامتى ظهوره كلوب استحقاق خلافتده كندولردن تقدمى ثابت اوليجق عجز وقصورلرينه اعتراف ايدوب ﴿سبحانك لاعلم لنا الا ما علمتنا﴾ ديديلر اندنصكره حق تعالى حضرتلرينك خلفاسى يريوزنده على سبيل التوالى والتعاقب كلمكه باشلدى تا اولزمانه دكين كه اول شمس فلك نبوت ونير آسمان رسالت مطلع وجوددن اشراق ايدوب عالم كونى مطرح اشقهٔ انوار هدايت قيلدى اندن جميع آيات وكرامات انبيا انك منشور معجزاتى ضمننده منطوى اولوب جله‌سنك رايات نبوت ورسالاتى انك لواى رسالت كبراسى تحتنده شرف انتظام بولدى پس هر كرامت وفضيلتكه انبيا عليهم السلامدن برينه ويرلمشدر انك مثلى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ويرلمشدر اول كرامته موافق ومناسب برفضل وكرامت ايله بونلر دخى اكرام اولنمشلردر مثلا حضرت آدم عليه السلامى حق جل وعلا حضرتلرى كندى يد قدرتيله خلق ايلدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك دخى مبارك صدرنى كندى يد قدرتيله شرح ايدوب نور ايمان وحكمت ايله طولدردى حضرت آدمك خلق وجوديسنه بنفسه مباشر اولدى ايسه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خلق نبويسنه بنفسه مباشر اولدى مع هذا خلق آدمدن مقصود اصلى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك وجوده كلمسى ايديكى خود سابقا بيان اولنمشدر ومقصود وسيله اوزره مقدم ومكرم اولديغى ظاهردر . اما حضرت آدم عليه السلامه ملائكه سجده قيلدقلرى خصوصده امام فخر رازى رحمة الله عليه تفسير كبيرنده بيورمشدركه ملكلرك حضرت آدمه سجود ايله مأمور اولدقلرى النده نور محمد صلى الله تعالى عليه وسلم اولديغيچون ايدى امام سهل بن محمد رحمة الله عليه بيورمشدركه حضرت آدم عليه السلامه سجود ملائكه ايله تشريف اولنديغندن حضرت رسالتپناه صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ﴿ان الله وملائكته يصلون على النبى﴾ آيت كريمه‌سيله تشريف اولنديغى ارتو قدر زيرا اول تشريفده يعنى آدمه سجده قيلمقده حق جل وعلا حضرتلرى ملائكه ايله بيله اولمق ممكن دكلدر اما بو تشريفده يعنى فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه صلاة ايتمكده حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيله‌در پس اول تشريفكه بارى تعالى حضرتلرندن صادر اولور ملائكه‌يه مخصوص اولان تشريفدن ابلغ ايديكنده شك وشبهه يوقدر . بعض علما دخى حضرت آدمه اولان تعليم اسما خصوصنده بيورمشلردركه ديلمى رحمة الله عليه مسند الفردوس آدلو كتابنده ابى رافع حديثندن اخراج ايتمشدركه رسول كبريا صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (مثلت لى امتى فى الماء والطين وعلمت الاسماء كلها كما علم آدم الاسماء كلها) ديو بيورمشلر . يعنى عالم

كلديكى كون يارسول الله حق دين آشكاره اولمق كرك باطل دين ظاهر اولوب حق مختفى اولمغين نوجهى واردكده حضرت رسول اكرم انت فاروق ياعمر ديو بيوردىلر بو لقب ايله مشهور اولدى وبروجهيده كلسه كرك فاروق صيغهٔ مبالغه‌در زياده فرق ايديجى ديمكدر وحضرت عمر ايمانه كلدكده روايت مشهوره اوزره مؤمنلر رجالدن اوتوز طقوز ايدى بونلر ايله اربعين تمام اولدى واون برده نسادن واردى ايدى قچنكم اربعين تمام اولدى اول كون ﴿ياايها النبى حسبك الله ومن اتبعك من المؤمنين﴾ آيت كريمه‌سى نازل اولديكه يامحمد سكا الله تعالى جل شانه ومؤمنلردن سكا تابع اولنلر كفايت ايدر ديمكدر روايت اولنوركه برخميس كيجه‌سى رسول اكرم حضرت عمر حقنده دعا ايدوب يارب شول ايكى كشيدن سكا هر قنغيسى سوكلو ايسه انكله اسلامى عزيز ايله ديو دعا ايتمشلر دى ارتسى صناديد قريش حرمده جمع اولوب اشبو

ازلده امتمك صورتلری بکا عرض اولندی وجمیع اسما حضرت آدمه تعلیم اولندیغی
کبی بکاده تعلیم اولندی دیمکدر بوندن فهم اولنورکه حضرت آدم علیه السلامه واقع
اولان اکرامدن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه زیاده میسر اولمش
زیرا اکا علم اسما ویرلمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اول
ویرلدیکندن غیری ذواته علم دخی ویرلدی امتندن نقدر کیمسه کله‌جك ایسه
جمله‌سنك صورتلری کندویه عرض اولندی . وادریس علیه السلام ﴿ ورفعناه
مکانا علیا ﴾ وفقنجه کوکلره چیقارمغله تشریف قلندی ایسه فخر عالم حضرتلری
دخی لیلهٔ معراجده برمقامه قدم باصدیکه اصلا کندودن غیری برکیمسه اول مقامه
رفع اولنمدی . ونوح علیه السلام کندویه ایمان کتورن قومله غرقدن نجات وخسفدن
خلاص بولدی ایسه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه بوکرامت اعطا
اولندیکه امتی عذاب آسمانی برله هلاك اولمدن نجات بولدیلر نتکیم حق جل وعلا
حضرتلری ﴿ وما کان الله لیعذبهم وانت فیهم ﴾ دیو بیورمشدر سید کائنات علیه افضل
التحیات حضرتلری بوامتك ایچنده اولمغله باری تعالی حضرتلری بوامتك ایچنده
اولمغله باری تعالی حضرتلری انك حرمتنه بونلردن عذاب دنیوی یی رفع ایتمشدر
امم سالفه‌یه واقع اولان طاش یاغمقدن وصیحهٔ آسمانی یتشمکدن وخسف زمیندن
وسائر عذابلردن معفو اولمشلردر . وحضرت ابراهیم علیه السلامه نار نمرود برد
وسلام قلندی ایسه فخر عالم ایچون دخی آتش حرب وقتال سیوندیرلمك اعطا
اولنمشدر نتکیم حق جل وعلی حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ کلما اوقدوا نارا للحرب
اطفأها الله) بیورمشدر یعنی هربارکه اعدای دین فخر عالم حضرتلریله حرب
وقتال ایچون آتش افروخته قیلدی ایسه الله تبارك وتعالی آتش فتنه‌لرینی سیوندیروب
شر وفسادلرینی دفع ایلدی دیمکدر . وبعض کتبده بودخی مذکوردرکه معراج
کیجه‌سی سماء دنیانك التنده برآتش دریاسنه اوغرایوب اندن سلامتله مرور ایتدی
دیمشلردر . وضرر آتشی دفع خصوصنده امام نسائی رحمة الله علیه نقل ایتمشدرکه
محمد بن حاطب رضی الله عنه ایتدی اوغلنجق . ایکن اوزرمه تنجره دوکلدی جمله
اوزرمده اولان دری یاندی اندن بابام بنی کوتوروب رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینه ایلتدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جلدم
اوزرینه توکوردی دخی اول یانمش یرك اوستنه مبارك الن مسح ایلدی (اذهب البأس
رب الناس) دیو دعا ایتدی همان صحت میسر اولوب بنده علت قالمدی دیمشدر .
وحضرت ابراهیم علیه السلامه خلت یعنی دوستلق مقامی میسر اولوب خلیل الله
اولدی ایسه محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اول مقام روزی
قیلندقدن غیری محبت رتبه‌سی ارزانی بیوریلوب حبیب الله اولدی وحدیث شفاعتده
روایت اولنمشدرکه حضرت ابراهیمه واروب یا ابراهیم سنی حق جل وعلا
حضرتلری خلیل ایدنمشدر بزه شفاعت ایله دیدکلرنده بن وراء حجابدن خلیل اولدم

ابو طالب یتیمی محمد صلی
الله علیه وسلم ظهور ایدوب
ابا واجدادمز دیننی
ابطال ایدر واصنامزه لا
یضر ولا ینفع دیو شتم ایدر
غیرتمیدرکه یاعمر قدرت
وهیبتك وارایکن اصنامه
نصرت ایدوب انی اولدر
میه‌سن دیو تحریك ایتد
کلرنده حمیت نادانی برله
قلجنی طاقنوب رسول
اکرم قصدینه کیدرایکن
بنی زهره‌دن نعیمه ملاقی
اولدیکه اسلامه کلمشدی
اما اسلامنی عمر بلمامشدر
پس عمرك حرکتندن
فهم ایدوب یاعمر قنده
کیدرسك دیدی جواب
ویروب شول عقلای قر
یشی تسفیه واصنامله‌رین
تزییف ایدن محمدی قتل
ایتمکه کیدرم دیدکده نعیم
رضی الله عنه دیدیکه یاعمر
تعجب هوایه باش قوشمش
سین واولمز هوایه دوش
مش سین اکر بوایشه
باشلرسك بنی هاشم وبنی
زهره سنی صاغ قویه‌می
دیرسك یوری وارایشکه
دیجك عمر دیدیکه یانعیم
محمدك دینه سنده می کیردن
اکر بلسم اول سنی قتل
ایدرم نعیم دیدیکه انك
دینه همان بنمی کیردم

بندن غیره وارك دیه بو اسلوب اوزره شفاعت فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه منتهی اولدقده (انالها انالها) دیو بیوروب اول کونده شفاعت کندویه مخصوص اولدیغنی وکندی اول مقامده محض شفاعت ایچون طوردیغنی بیان ایتسه کرکدر حضرت ابراهیمك بن وراء حجابدن خلیل اولدم دیو بیوردیغندن فهم اولنورکه اول حضرت رسالتپناه کشف وعیان طریقیله خلیل الله ایمش وراء حجابدن دکل ایمش زیرا حضرت ابراهیم شفاعت وراء حجابدن دوست اولمیوب کشف ومعاینه مقامنه ورانلره مخصوصدر دیمکی کوستردی وآخر الامر شفاعت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده نهایت بولدی لازم کلورکه دوستلغی وراء حجابدن اولمیه بلکه شهود وعیان حسبیله اوله . ودخی حضرت ابراهیمه اهل ارض ایچنده توحید وعبادة الله برله انفراد میسر اولوب کسر اصنامه قیام نصیب اولدی ایسه کذلك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی عالم ظلمات کفر وضلال ایله طولمش ایکن آسمان توحیددن کون کبی یکتا وبی همتا طلوع ایدوب شهادت وحدانیت ربانیه برله تفرد ارزانی بیورلدی واصنام قریشی براغاج بداغیله کسر ایتدیکه بو حال تأیید ربانی وتقویت یزدانیدن غیریله حیز حصوله کلمك متصور دکلدر . وینه ابراهیم علیه السلامه بناء بیت الله میسر اولدی ایسه شهه یوقدرکه بیت شریف جسد منزله سندهدر وانك قلبی بلکه سویداء قلبی حجر الاسوددر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی بو کرامت ارزانی بیورلمشدرکه اولزمانده کعبهٔ معظمه یقلدقدنصکره قریش ینه یاپدیلر حجر کریمی یرینه وضع ایدهجك زمانده ارالرینه اختلاف دوشدی فی الحقیقه بو خدمتده بر شرف مخصوص اولدیغیچون هرطائفه بوخدمتی بز ایدهرز دیو نزاعه دوشدیلر آخر الامر بوکا اتفاق ایتدیلرکه طشرهدن اول کلان کیمسهیی حاکم قیلهلر اول نه بیورر ایسه اکا کوره عمل ایدهلر حکمت الهیه موجبنجه اولا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلدی اولزمانده دخی نبوته مبعوث دکل ایدی قومی ایچنده محمد امین دیمکله معروف ایدی قریش کوربجك ایشته محمد امین کلدی کورهلم نه حکم ایدرسه اویله ایدهلم دیدیلر فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی حکم قیلدقلری کبی امر ایلدی یریوزینه بر بساط دوشهدیلر وحجر کریمی اورتاسنه قودیلر آندن بیوردی هر طائفه بساطك بر کوشهسنه یاپشوب جملهسی براوغوردن قالدردیلر اندنصکره کندی مبارك الیله آلدی یرینه قودی حق تبارك وتعالی حضرتلری بو مرتبهیی مفخر موجودات علیه افضل التحیات حضرتلرینه ارزانی بیوردی . وحضرت موسی علی نبینا وعلیه السلام عصایی ثعبان ایتمك معجزهسیله اکرام اولندی ایسه فخر انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حنین جذعله تشریف قیلندی وجذعدن تکلم دخی مسموع اولدی. امام فخر رازی تفسیر کبیرنده وبعض علمارحمهم الله تعالی مصنفاتنده یازمشلردرکه

قزفرنداشکده انشدکده کیرمشدر پس عمرك غضبی زیاده اولوب قزقرنداشی اوینه کلدی مکرکه سورهٔ طه نازل اولوب فخر کائنات مهاجرینندن خبابی کوندرمشدی بونلره سورهٔ کریمهیی تعلیم ایدردی پس بونلر درس ایدوب اوقومق ایچره ایکن عمر قپویی آردنه کلوب اشتدی بونلر عمرك سسنی ایشتدی بونلر عمرك سسنی آلوب سوزی کسدیلر وخبابی کزلدیلر ایچرو کیروب سویلشدیککزنه ایدی دیدی دیدیلرکه خیر دیدیکه یوقسه سزده محمدك دینه میلی ایتدیکز انشته سی دیدیکه حق دینه کیرمك عجب اولدرکه باطل دین غیرتن چکرسین پس بلدیکه ایمانه کلمشلر برازعربده ایتدکدنصکره البته شو اوقودیغکزنه ایدی بکادیك قزقرنداشی دیدی که سن هنوز اول کلام شریفه لایق دکلسن اکر مراد ایدرسك غسل ایله تاکه ایشتمکه لایق اوله سین پس عمر غسل ایدوب اوقومق بیلور ایدی صحیفه یی النه ویردیلر ﴿بسم الله الرحمن الرحیم * طه ما انزلنا

ابو جهل لعین بر کره مراد ایدندیکه واروب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه طاش آته همان واروب بوقصدی ایتدیکی کبی پیغمبر یمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك ایکی مبارك اوموزلرینك اوستنده ایکی اژدرها کوردی یوره کینه قورقو دوشوب قراری قالمیوب دوندی کتدی. ودخی موسی علیه السلامه ید بیضا ویرلدی ایسه پیغمبر یمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه بر نور ویرلدیکه تا حضرت آدمدن کندیه کلنجه اجداد وابا وامهاتنه انتقال ایدرك کلدی وهر عصرده برقوم مشاهده قیلقدن خالی اولمدی . ابو نعیم رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدر بر قرانلوق ویغمورلو کیجه ده قتادة بن نعمان ایله یتسو نمازینی قیلدی دخی النه برخرما صاپی ویردی وار ایدی یولکه کیت بوسکا اون آدم ایلرودن واون آدم کریدن ضیا ویرسه کرکدر واوه واروب ایچری کیردیکك زمانده بر قاره نسنه کورسك کرکدر بونکله ضرب ایله چیقسون کتسون اول شیطاندر دیو بیوردی اولدخی آلوب یولنه روان اولدی واول خرما صاپی اکا ضیا ویردی واوینه دخول ایتدیکی زمانده برقرالتو کوردی انی خرما صاپی ایله دوکه رك طشره چیقاردی . وانس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه عباد بن بشر واسید بن حضیر رضی الله عنهما بر مصلحت ایچون بر کیجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده قالمشلر ایدی قرانلو کیجه ایدی. وبرمقداری کچمش ایدی یوله چیقدیلر الارنده برر عصالری وار ایدی هر برینك عصاسی هم کندیه هم یولداشنه ضیا ویرر ایدی یول آیرلدیغی زمانده هر بری کندی عصاسنك ضیاسیله یولنه کیدوب سر منزلنه یتدی بوقصه یی امام بیهقی اخراج ایدوب حاکم تصحیح ایتمشدر رحمهما الله تعالی وحمزة اسلمی رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایله برسفرده ایدك برقرانلو کیجه ده اصحاب بری بر یمزدن آیرلدق هر بر یمز بر یکا کتدی آخر حق تعالی حضرتلرینك فضلیله بنم پارمقلرمدن نور وضیا پیدا اولوب اطرافی روشن قیلدی آنك شعله سنه هرکشی طوارینی بولوب جمع ایتدی هیچ نسنه ضایع اولمدی بنم پارمقلرم دخی نور ویرر ایدی دیو بیورمشدر بوخصوصی امام بخاری تاریخنده وبیهقی وابو نعیم روایت ایتمشلردر. ودخی حضرت موسی علیه السلامه بحر نیلی شق ایتمك واقع اولدی ایسه محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کوکده قمری شق ایتمك میسر اولدی موسی علیه السلام روی ارضده تصرف بیوردی خواجهٔ عالم افندیمز حضرتلری عالم سماده تصرف ایلدی . وبعض علما رحمهم الله تعالی بیورمشلردرکه مابین السماء والارض بر بحر عظیم واردر آدی مکفوفدر فخر عالم افندیمز حضرتلری لیلهٔ معراجده اول بحری شق ایدوب کچمشدر یر یوزنده اولان دریالرك اکا نسبتی برقطره نك بحر محیطه نسبتی کبیدر دیمشلردر

علیك القرآن لتشقی الا تذکرة لمن یخشی) دیو اوقودقده نظم شریفك فساحت وبلاغتندن عجبه قالوب قچنکم ﴿انی انا الله لا اله الا انا فاعبدنی واقم الصلاة لذکری﴾ آیت کریمه سنه کلنجه نور قرآن قلبنه اینت ویروب ظلمتی دور اولمغه باشلدی پس دیدیکه بنی محمده اولاشدیرن اولدم خباب پرده دن چیقوب دیدیکه یاعمر مشتولق اولسونکه رسول اکرم حضرتلری سنك حقنده ایتدیکی دعالری مستجاب اولدی پس رسول اکرم حضرتلری اولدیغی اوه کلوب اصحاب کوردکده فخر کائناته خبر ایدیجك قویك کلسون اکر باشنده دولت وارسه ایمانه کله والاقتلی سزك ایچون حلالدر دیدی چون عمر حضور شریفه کلدی رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه یاعمر دخی شقادن فراغت یوقی قچن حضرتك مبارك جالنی کوردی وکلام شریفنی اشتماع ایتدی همان قراری قالمیوب یارسول الله بلدمکه حق نبی سین بکا اسلام عرض ایله دیوب

وحضرت موسى عليه‌السلامه اجابت دعا اعطا اولندى ايسه حضرت رسالتپناه صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بوعطا لايعد ولايحصى ويرلمشدر. واكا طاشدن صو آقتمق ميسر اولدى ايسه بونلره مبارك پارمقلرندن چشمه‌لر روان اولمق ارزانى بيورلدى بو معجزه اندن ابلغدر زيرا طاش جنس ارضدندر غرابت پارمقلرندن اقه‌ده‌درکه مخالف عقل وعادتدر . ودخى موسى عليه‌السلام حق سبحانه وتعالى حضرتلريله كلام ايتدى ايسه فخر انبيا صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ليلهٔ اسراده رب عزت ايله كلام ايدوب زيادهٔ قرب دخى حاصل ايتدى بونلرك مناجاتى سدرة‌المنتهى وسبع السموات العلادن اعلى مقامده ميسر اولدى حضرت موسانك مناجاتى طورسيناوزرنده واقع اولدى. وحضرت هرون عليه‌السلامه فصاحت لسان ويرلدى ايسه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه برفصاحت ويرلمشدركه تقرير وبياندن مستغنيدر وهرونك فصاحتى لسان عبرانيده‌ايدى خواجهٔ كائنات صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك فصاحتى وبلاغتى لسان عربيده ايدى عربى عبرانيدن افصح ايديكى ظاهردر. وحضرت هرون عليه‌السلامه فصاحتى معجزه‌مى ايدى دكلمى ايدى ديو علما كلام ايتمشلردر . ابن‌المنير رحمة‌الله عليه ظاهر بودركه معجزه دكل ايدى ولكن فضيلت ايدى بزم پيغمبريمز محمد مصطفى صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن غيرى انبيا عليهم‌السلامدن كيمسه فصاحتله تحدى ايلمدى زيرا بوخصوصيت كتاب‌اللهدن غير يده اولماز ديمشدر . روايت اولنوركه بعض اصحاب فخر عالم حضرتلرينه يارسول‌الله هيچ سندن افصح كيمسه كورمدك ديديلر ايتدى ندن افصح اولمامكه قرآن عظيم بنم لسانم « لسان عربى مبين » ايله نازل اولمشدر ديو بيوردى. وشول جوامع‌الكلمدن اولان حديث شريفلر ايله تحدى اولنورمى اولنمزمى ديو خاطره كلور ايسه اشارت بيورلمشدركه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك (اوتيت جوامع‌الكلم) ديو بيورديغى حق تعالى حضرتلرينك كندى‌يه اعطا ايتديكى نعم وخصايصى اظهار وشكر بابندندر وشكر يوقدركه انلر دخى اخبار مغيباتى وامثالنى مشتمل اولدقلرى حيثيتله معجزاتدندر ديديلر . وحضرت يوسف عليه‌السلامه حسندن برحصه ويرلدى ايسه فخر كائنات صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ويريلان حسن وملاحت ان شاء‌الله تعالى مقصد اسراده بيان اولنسه كركدر. وحضرت يوسفه تعبير رؤيا ويرلمش ايدى ديدكلرى بودركه اندن نقل اولنان اوچ واقعه خصوصيدر بريسى كندى واقعه‌سيدركه اون بر بيلدز وكنش وآى كندى‌يه سجده‌ايتدكلريدر. ايكنجيسى صاحبى السجن واقعه‌لريدر ايكيسى برمحلده وبرزمانده كوريلوب تعبير اولندقلرى ايچون برخصوص اعتبار اولنمشدر . اوچنجيسى اول واقعه‌درکه پادشاه مصر كورمش ايدى اما رسول‌الله صلى‌الله تعالى عيه وسلم حضرتلرينه

مبارك اياغنه يوزسوردكد نصكره « اشهدان لااله‌الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله » ديوب شجرهٔ ايمانى قلبنده ديكدى وجمله اصحاب تكبير ايدوب حضرت عمر اياغه طوردى يا رسول‌الله بيورك شمدنكرو صلاة حرم شريفده ادا اولنسون وجان وباشم يولكه فدا اولسون ديوب اندنصكره صلاة حرمده آشكاره قلنوب اصحاب كزين حلقه حلقه اوطورمغه باشلديلر ومشركون بوحالى كوروب غم وغصه يه دوشديلر خذلهم الله تعالى مرويدركه بر كون رسول اكرم حضرتلرى اصحابه سؤال ايتديلركه بوكون سزدن قنغى كز صائمدر حضرت عمر ديديكه انا يارسول‌الله تكرار بيوردیلركه بوكون سزدن قنغكز صدقه ويردى ينه حضرت عمر انا يارسول الله ينه بيوردیلركه بوكون قنغيكز خسته حاطرى صوردى ينه ديديكه انا رسول‌الله ينه بيوردیلركه بوكون كيم جنازه نمازى قيلدى ينه ديديكه انا رسول الله پس رسول اكرم حضرتلرى بيوردیلركه

بو بابده اولقدر عجایب کرامات اعطا اولنمشدرکه حد و پایانی یوقدر کتب آثار واخبار تتبع وتفصح ایدنلر نیجه امورعجیبه وغریبه‌یه مطلع اولمشلردر ان شاءالله تعالی بر مقداری ذکر اولنسه کرکدر. وبالجمله هرنبی‌یه که برمعجزهٔ مخصوصه ویرلمش ایدی حبیب اکرم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی انك مقوله‌سندن برمعجزهٔ باهره اعطا بیورلمشدر . حضرت داود علیه‌السلامه تلیین حدید ویرلمش ایدی مبارك الن برتیموره سورسه موم کبی نرم اولور ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی بوویرلدیکه مبارك النده قوری اغاج پاره‌سی تازه‌لنوب یپراق ویرردی. وام معبد دیدکلری خاتونك برسوریدن قالمش خسته واویوز قیونی مبارك الیله مسح ایتدیکی کبی سودی‌کلدی. وحضرت سلیمان علیه‌السلامه منطق الطیر تعلیم اولنوب جن وشیاطین وریح مسخر قلنمش ایدی وبرسلطنت ویرلمش ایدیکه کندیدنصکره کیمسه‌یه ویرلمدی سیدکائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اندن زیاده‌لر ارزانی بیورلدی بیورلدی اکا طاش تکلم ایدوب سلام ویردی ومبارك النده حصی تسبیح ایتدی واول زهر آلود قیونك ذراعی تکلم ایلدی نتکیم تفصیلی غزوهٔ خیبرده مرور ایتمشدر وآهو ودوه دخی تکلم ایتدکلری سبقت ایلمشدر . امام رازی رحمة‌الله علیه ذکر ایتدیکی اوزره روایت اولنمشدرکه برکره برقوشك یواسندن یاوریسن آلمشلر ایدی کلوب یرنده بوله‌میجق رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واردی مبارك باشنك اوستنده پرواز اوروب طولاشوب طوردی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه معلوم اولوب بونك یاوریسن کیم آلدی دیدی برکیمسه بن آلدم یارسول‌الله دیدی اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری وار یرینه قو دیو امر ایتدی بوقصه‌یی ابو داود دخی لفظ آخر ایله روایت ایلمشدر . وکلام ذئب یعنی قورد تکلم ایتدیکی خود مشهوردر ذکری دخی سبقت ایتمشدر . وحضرت سلیمانه ریح مسخر اولوب تختن قنده دیلرسه صباح برآیلق واخشام برآیلق یول سیر ایتدیرردیکه آنك مقابله‌سنده فخرکائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه براق ویرلدیکه حرکتده ریحدن دکل برق خاطفدن اسرع ایدی طرفة‌العین ایچنده فرشدن عرشه یتشدیردی اقل مرتبه یدی بیك ییللق یولدر دیدیلر اندن یوقاری مقام مناجاته وارنجه نقدر منزل ایدیکن الله ذوالجلال بیلور وریح حضرت سلیمانی کزدیروب اطراف ونواحی ارضی کوسترمش ایدی امارسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بساط ارض بریره جمع اولنوب مشارق ومغاربی تماشا ایتدیرلمشدر وسیر وتماشایی کوشه کوشه کزن ایله ایاغنه کتوریلوب تماشا ایتدیریلن مابیننده عظیم فرق واردر. وحضرت سلیمان علیه‌السلامه تسخیر شیاطین اعطا اولندی ایسه خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی برکون نمازده ایکن ابلیس قارشوسنه

وجبت لك یاعمر) یعنی جنت سکاواجب اولدی یاعمر وقیل ان‌الله فرض علیکم حب ابی‌بکر وعمر وعثمان وعلی کما فرض علیکم الصلاة والصیام والحج والزکاة فمن ابغض واحدا منهم فلاصلاة له ولاصیام له ولاحج له ولا زکاة له ویحشر من قبره یوم‌القیامة فی‌النار) یعنی سزك اوزریکزه تحقیقا الله تعالی ابوبکر ایله عمری وعثمان وعلی حضراتنی رضی‌الله تعالی عنهم اجمعین سومکی فرض ایلدی نتکم صوم وصلاتی وحج وزکاتی فرض ایلدی بر کمسه بودرتدن هرقنغیسنه بغض ایدرسه آنك صلاتی یوقدر صومی یوقدر حجی یوقدر زکاتی یوقدر یعنی بوجهله اول کمسه‌دن قبول دکلدر العیاذ بالله تعالی رسول اکرم حضرتلری بیورمشلردرکه (لولم ابعث فیکم لبعث فیکم عمر) وفی‌روایة (لوکان بعدی نبی لکان عمربن‌الخطاب) یعنی اکربن کوندرلمسم عمر کوندرلیدی وبرروایتده اکر بن خاتم الانبیا اولمیوب بندنصکره پیغمبر کلمك جائزاولسه اول عمر

کلدی حق جل وعلی حضرتلری فخرعالم حضرتلرینه قدرت ویردی ابلیس لعینی طوتوب مسجد دیرکلرینك برینه باغلیو قودی وطائفهٔ جنی حضرت سلیمان استخدام ایتدی ایسه حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اسلامه کتوردی مسلمان اولوب دینه کیردیلر وجن طائفهسی ﴿ وحشر تسلیمان جنوده من الجن ﴾ حکمنجه حضرت سلیمانك عسکرندن معدود اولدیلر ایسه سید عالم حضرتلرینك غزالرنده عسکر ملائکه حاضر اولوب سید کائنات حضرتلرینك جنودندن اولمشدر شك یوقدرکه ملك جندن افضلدر وطیور سلیمانك لشکرندن عد اولندی ایسه آندن بوائجبدرکه حبیب اکرم حضرتلری مغاره‌ده ایکن برکوکرجین کلدی برساعت ایچنده یووه باپدی آسان طریقله رسول الله حضرتلرینی شراعدادن حمایه ایلدی ظاهربودرکه چوق لشکردن دخی مراد دفع شراعدادر وحضرت سلیمان علیه السلامه ملك وسلطنت اعطا اولدی ایسه سید رسالتپناه حضرتلری نبی ملك اولمغله نبی عبد اولمق مابیننده مخیر قیلندی کندیسی نبی عبد اولمغی اختیار ایتدی اکر دیلسه ملك وسلطنت دخی ویریلور ایدی وسلیماندنصکره اکرچه اکامانند پادشاه کلمدی ولکن نیجه کیمسه‌لره دخی ملك وسلطنت دخی ویریلدی اما فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خاتم النبیین منصبی ارزانی بیوریلوب کندیدنصکره نه مانند ونه غیر مانند اصلا پیغمبر کلمدی ختم خزائن رسالت کندویه مسلم قیلندی . وحضرت عیسی صلوات الله علیه وسلامه تأیید الهی برله ابراء اکه وابرص واحیاء موتی قیلارایدی کوزسوزلری کوزلو ایلر ایدی وبرص مرضنه مبتلا اوللری خلاص ایدر ایدی ومیتلره حیات ویرر ایدی وسید عالم حضرتلرینه دخی بونك امثالی معجزات میسر اولمش ایدی ابو قتاده‌نك غزوة احدده کوزی چیقوب یناغنك اوستنه دوشمش ایکن یرینه وضع ایدوب اولکی حالندن دخی حسن ولطافت اوزره صحت بولدیغی ذکراولنمشدر. وبرص خصوصنده امام رازی رحمة الله علیه ذکر ایتدیکی اوزره روایت اولنورکه معاذبن عفرانك خاتونی اول مرضه مبتلا اولمشیدی رسول الله حضرتلرینه حالندن شکایت ایلدی خواجهٔ کائنات حضرتلری برعصا ایله اوزرین مسح ایتدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری صحت وعافیت میسر ایلدی واحیا خصوصنده امام بیهقیدن نقل اولنمشدیکه برکیمسه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه تابنم قزیمی احیا ایتمایجه بن سکا ایمان کتورمزم دیدکده رسول الثقلین صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول قزك مزارینه واروب آدیله ندا ایتدیکی کبی « لبیك وسعدیك یارسول الله » دیدی وتسبیح حصی وتسلیم حجر وحنین جذع خصوصلری خود تکلیم موتادن ابلغدر زیرا بونلر تکلم ایدر قسمندن دکللردر وحضرت عیسایه بودخی ویرلمشدیکه خلق اولرنده نه صاقلر ایسه کندیه معلوم اولور ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برنوع معجزه

اولیدی لکن بن خاتم الانبیایم بندنصکره پیغمبر کلمزینه رسول اکرم حضرتلری بیورمشلردر که «مافی السماء ملك الاهو یوقر من عمر ولافی الارض شیطان الاهو یفرق من عمر » یعنی کوکلرده هیچ برملك یوقدرکه الاعمری تعظیم ایتدی ویرلرده هیچ برشیطان یوقدرکه الاجله‌سی عمردن قورقر وسوزن پس روافض خذلهم الله تعالی انیس شیطان اولدی مرویدر که حضرت عمر ایمانه کلدکده رسول اکرم حضرتلری مبارك الین عمرك مبارك صدرنه اوروب «اللهم اخرج مافی صدره من غل ودآء وابدل ایمانا وحکما » دیو اوچ کره بیوردیلر یعنی یارب صدرنده اولان کرکز صفا تلری کیدروب انك بدلی ایمان وحکمت ویرعبدالرحماندن مرویدرکه حضرت ابوبکر دنیادن قاچدی ودنیا اندن قاچدی اما عمر کلوب دنیا چکننه بنوب دنیادن قاچدی حضرت عمردنصکره کلن لرك بعضیسی ترك ایدوب وبعضیسی آلسه کرکدر ابو وقاصدن مرویدرکه

چوق واقع اولمشدر ان شاءالله تعالى مستوفى ذكر اولنسه كركدر وانلره سمواته رفع اولنمق اعطا اولندى ايسه خواجهٔ كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ليلهٔ معراجده نيجه مرتبه زياده‌لر ايله اوج عليه ترقى ميسر اولوب مقام مناجات ومرتبهٔ مشاهده‌يه وصول ارزانى بيورلدى . والحاصل حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بزم پيغمبريمز محمد مصطفى عليه من الصلوات اصفاها حضرتلرينى انبيا عليهم السلامدن برينه ميسر اولميان خصايص آيات وكرامات ايله اعزاز واكرام ايتمشدر . امام بخارى رحمة الله عليه نقلنده جابر رضى الله عنه روايت ايلمشدركه سيد عالم عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بيورمشدر (اعطيت خمسا لم يعطهن احد قبلى كان كل نبى يبعث الى قومه خاصة وبعثت الى كل احمر واسود واحلت لى الغنايم ولم تحل لاحد قبلى وجعلت لى الارض مسجدا وطهورا فايما رجل من امتى ادركته الصلاة فليصل حيث كان ونصرت بالرعب مسيرة شهر واعطيت الشفاعة) يعنى بكا بش خصلت ويرلديكه بندن اول كلنلردن بركيمسه‌يه ويرلمامشيدى هر پيغمبر خاصة كندى قومنه مبعوث اولمش ايدى بن هر احمر واسوده مبعوث اولدم اسوددن مراد عربدر واحمردن مراد عربك ماعداسيدر يعنى جميع آدم اوغلانلرينه پيغمبر كوندرلدم وغنيمتلر بكا حلال قيلندى بندن اول بركيمسه‌يه حلال قلنمامش ايدى وارض بكا مسجد قيلندى آندن تيمم ايدن پاك اولور ايمدى بنم امتمدن هر كيمسه‌يه كه نماز وقتى يتشه قنده اولورسه نمازين قيلسون ودخى بن بونكله منصور اولدمكه بر آيلق يردن اعدانك قلوبنه بندن قورقو دوشر وقيامت كونده شفاعت ايلك بكا ويرلدى ديمكدر وكندويه مخصوص اولان احوال بوبش خصاله منحصر دكلدر خصايص محمديه چوقدر نهايت مناسبت مقامه كوره كاه بشى ذكر اولنمشدر كاه دخى زياده‌سى كاه دخى اكسوكى . امام احمد رحمة الله عليه روايتنده حديث شريفك اولى بو عباره ايله وارد اولمشدر (اعطيت خمسا لم يعطهن نبى قبلى ولا اقوله فخرا) يعنى بكا بش خصلت ويرلديكه انلر بندن اول كلان پيغمبرلردن برينه ويرلمامشدر وبن بوسوزى فخر ايدينوب سويلزم واقع حالى بيان ايدرم ديمك اولور . وامام احمد حديثنده بودخى واردركه (واعطيت الشفاعة فاخترتها لامتى فهى لمن لا يشرك بالله شيئا) يعنى بكا شفاعت اعطا اولندى بندخى انى امتم ايچون اختيار ايتدم ايمدى شفاعتم شول كيمسه‌يه مخصوصدركه الله تعالى حضرتلرينه اصلا برنسنه‌يى شريك قيلميه ديمكدر وحديث بخاريده بش خصلت ذكر اولنمدن مراد حصر دكلديكه بوندن دخى معاومدر . امام مسلم نقلنده ابى هريره‌دن مرويدركه (فضلت على الانبياء بست اعطيت جوامع الكلم ونصرت بالرعب وجعلت لى الارض مسجدا وطهورا وارسلت الى الخلق كافة وختم بى النبيون) يعنى بن جميع انبيا اوزرينه التى خصلت ايله مفضل قيلندم بكا جوامع الكلم ويرلدى ورعبله نصرت اولندم

رسول اكرم حضرتلرى بيورديلركه يعنى محصل معنى ياعمر شول الله حقى ايچونكه بنم روحم انك قبضهٔ قدرتنده در اكر شيطان سنى بربوله كيدكن كورسه البته يولك صاپروب غيرى يوله سالك اولمسه كرك سكا ملاقات خوفندن ابن عمردن مرويدركه بر كون حضرت عمر رسول اكرمدن حج وعمره ايتمكه استيذان ايتديلر حضرت رسول اكرم بيوردیلر يعنى اجازت ويردكدنصكره ياقرنداشم عمر خير دعاكده بزيده اورتاق ايت واوتمه ديديلر ابن عمردن مرويدر كه بركون رسول اكرم حضرتلرى بيورديلر «عمر ابن الخطاب سراج اهل الجنة» يعنى عمر اهل جنك چرا غيدر عائشه انادن مرويدر كه رسول اكرم حضرتلرى بيورمشلردركه كچن امتلر ايچنده محدثلر وار ايدى يعنى جناب حقدن قلبنه بالذات يا بالواسطه سوز سويلنور كمسنه‌لر وار ايديكه تلقاء نفسندن سويلمزلردى بلكه الهامله سويلرلردى اكر بنم امتمده اويله كمسنه بيلور وارسه اول عمردر

يعنى دشمن قلبنه مهابتم دوشمكله منصور اولدم وارض بكا مسجد قيلندى وطهور قيلندى وجميع خلقه پيغمبر كوندرلدم وپيغمبرلر عليهم السلام نمله ختم اولنديلر ديمكدر پس بو حديث شريفده شفاعت يرينه ايكى خصلت ذكر اولنمشدر . برى جوامع الكلم ويرلمك . برى ختم نبوت جابر حديثيله بو حديثك مجموعندن يدى خصلت حاصل اولور . وينه امام مسلمدن بر روايتده دخى حذيفه رضى الله عنهدن مروى اولان حديثده اوچ خصلت ذكر اولنمشدر . بريسى نمازده صفلريمز ملائكه صفلرى كبى اولمق . ايكيسى دخى سابق حديثلرده مذكور اولان ارض مسجد قلنمق وطهور قلنمقدر وبر خصلت دخى ذكر ايتدى ديوب مبهم قومشدر اما ابن حزيمه ونسائى رحمهما الله تعالى اول خصلتى دخى تعيين ايدوب سورة البقره آخرنده اولان آيتلرذر ديديلر فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (اعطيت هذه الايات من آخر سورة البقرة من كنز تحت العرش) ديو بيورمشلر يعنى عرش التنده اولان كنجدن بكا سورة البقرة آخرنده اولان شو آيتلر اعطا اولندى ديمكدر مراد امتم بو آيتلرده ذكر اولنان تكاليف شاقه وبلا وعقوبتلر تحميل اولنمدن ونسيان وخطا ايله مؤاخذه اولنمدن معفو اولديلر ديمكه اشارتدر ديو بيورمشلردر بو تقديرجه خصلت طقوز اولور . وامام احمد رحمة الله عليه نقلنده حضرت على كرم الله وجهه روايت ايلمشدركه (اعطيت اربعا لم يعطهن احد من انبياء الله تعالى اعطيت مفاتيح الارض وسميت احمد وجعلت امتى خير الامم) ديو بيوردى وتراب خصلتن ذكر ايتدى ديمشدر يعنى بكا درت خصلت اعطا اولنديكه حق تعالى حضرتلرينك انبياسندن بز پيغمبره ويرلمدى بكا ارضك مفتاحلرى ويرلدى واحد اسميله تسميه اولندم وامتم خير الامم قلندى ديدكدنصكره ارض بكا مسجد وطهور قلندى ديو بيورمشلر تراب خصلتى ديديكى بودر . بزار رحمة الله عليه نقلنده ابى هريره دن بر آخر وجهله روايت اولنوب بن جميع انبيا عليهم السلام اوزره مفضل قلندم بنم كناهلرمدن ماتقدم وما تأخر مغفرت اولندى وامتم خير الامم قلندى وبكا كوثر اعطا اولندى وتحقيقا سزك صاحبكز يعنى پيغمبريكز قيامت كونده لواء الحمد صاحبيدر اول اوانك تحتنده آدم پيغمبر اندن دخى اشاغيلرده حشر اولنورلر ديدى وسابقا ذكر اولنان خصالدن ايكى خصلت دخى ذكر ايتدى ديملمشدر وينه بزار روايتنده . ابن عباس رضى الله عنهما دن مرفوعا روايت اولنمشدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بن جميع انبيا اوزره ايكى خصلتله مفضل قلندم بنم شيطانم كافر ايدى بكا ريم اعانت ايلدى شيطانم اسلامه كلدى ديدى وابن عباس رضى الله عنهما اول بر خصلت خاطرمدن كتدى اونوتدم ديو بيورمشلر والحاصل بو نكله اون يدى خصلت اولور ديديلر . ابو سعيد نيسابورى رحمة الله عليه شرف المصطفى آدلو كتابنده خصايص محمديه صلى الله تعالى عليه وسلم التمشدر ديو ذكر ايتمشدر بعض علما دخى معجزات وخصايصدن فخر كائنات عليه

زيرا حتى عمرك قلبى ودلى اوستنده در قلبى ودلى حقدن خطا ايتمز ابن عمر دن مرويدركه بر كون حضرت عمر مدنيهٔ منوره ده منبر شريف اوزره خطابت ايدركن مناسبت سز « ياسارية الجبل من استرعى الذئب فقد ظلم » ديو بيورديلر معناسى ديمكدركه ياساريه طاغدن غافل اولمه كه عدو شبخون ايتمك قصدنده در مكركه حضرت عمر صحابه دن ساريه يى باش ديكوب عراق جانبنه غزايه كوندر مشلردى انلرده واروب نهاوند طاغنك دبنه ايمن قونمشلردى اما بو طرفده كافر لشكرى شبخون ايتمك قصدينه فرصت كوزه درلردى ناكاه حضرت عمر منبر اوزره خطابت ايدركن حضرت حق جل شانه بو احوالى اكا كشف ايدوب اختيار سز ياسارية الجبل ديدى صحابه دن بعضيسى امام على يه ديديلركه ياعلى حضرت عمر خطبه ارا سنده مناسبتسز ياسارية الجبل ديديكى نه ايدى جواب بيورديلركه صنماك قرنداشم عمر هرنه ايش

افضل التحيات حضرتلرينه اوچ بيك عدد ويرلمشدر ديو ذكر ايتدى. وبعض علما رحمهم الله بونك عددنده بحثدن منع ايتمشلردر وبحث واختلاف شول يرده جاريدركه البته انده برحكم اثباتى واجب اوله ديمشلردر بعضيلر دخى تجويز ايدوب منفعتدن خالى دكلدر ديمشاردر اكا بناء مؤلف رحمة الله عليه كتب معتبره ده ظفر بولدقارندن برمقدارينى جميع ايلمشدر ايمدى معلوم اوله كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خصايصين ائمهٔ اربعه دن هربرى درت قسمه منقسم ايتمشاردر قسم اول پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه مختص اولان واجباتدر وبوندن حكمت زيادهٔ قرب ورفع درجاتدر زيرا مقربان حضرت انجق اداء فرائض مثليله زيادهٔ تقرب حاصل ايتمزلر بلكه آنلردن غيرى دخى چوق طاعت وعبادت ايتمك لازمدر علما رحمهم الله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه حق تبارك وتعالى حضرتلرى بعض واجباتى مخصوص ايتديكنك وجهنده بيورديلركه غيريلردن آنك قوامى زياده ايديكى حق تعالى حضرتلرينه معلوم ايدى آنكيچون امته واجب اولميان طاعتلاردن بعضى اكا واجب اولدى ديديلر بعضيلر دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اجر عظيم ويرلمك ايچون اويله اولدى ديديلر پس اول واجبات مخصوصه نك هربرين ائمهٔ دين رحمهم الله كندى مذهبلرينه كوره بيان بيورمشلردر جمله دن برى صلاة ضحادركه امام شافعى مذهبى اوزره فخر عالم حضرتلرينه واجب ايدى ولكن صحيحده حضرت عايشه رضى الله عنهانك (ما رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم يسبح سبحة الضحى) ديو بيورديغى واجب ايديكنك ضعفنه دلالت ايلر ابن حجر رحمة الله عليه خبر صحيحده بو ثابت اولمدى ديمشدر دخى زياده تفصيل مقصد عباداتده كلسه كركدر ان شاء الله تعالى اما واجب اولديغى تقدير اوزره نمقدار قيلمق واجب ايدى دينلور ايسه · امام احمد كتاب مسندنده ذكر ايتديكى اوزره (امرت بركعتى الضحى ولم تؤمروا بها) بيورلمشدر. يعنى بن ايكى ركعت ضحى نمازيله مأمور اولدم غيريلر مأمور اولمدى ديمكدر. برى دخى صلاة وتردر. وبرى دخى صلاة صبحك سنتيدر نتكيم حاكم مستدركنده وغيريلر كتابلرنده ذكر ايتمشلردر امام احمد وطبرانى روايتلرينك لفظى بودر (ثلاث على فريضة وهن لكم تطوع الوتر وركعتا الفجر وركعتا الضحى) يعنى اوچ نماز بنم اوزريمه فرضدر وسزه تطوعدر برى وتر وبرى صباح نمازينك ايكى ركعتى يعنى مقدم قلنان سنت برى دخى ضحى وقتنك ايكى ركعتى ديمكدر. شويله معلوم اوله كه صلاة وتر امام اعظم ابى حنيفه رحمة الله عليه قتنده واجبدر وامام شافعى قتنده امته سنتدر امام ابى يوسف وامام محمد قتلرنده دخى سنتدر رحمهم الله تعالى تفصيلى كتب فروعده مسطوردر · برى دخى كيجه نمازيدركه وجوبنك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اختصاصى (ومن الليل فتهجد به نافلة لك) آيت كريمه سيله ثابتدر و«نافلة لك» لفظ شريفنى «فريضة زائدة لك على الصلاة المفروضة» ديمكله

ايتسه البته اكا جوابى وار در نهايت تاريخ قويكز كوره لم نه ظهور ايده پس تاريخ قورلر برآيدن صكره ساريه كلوب احوالى صورديلر ديديكه خيلى غزا ايدوب برطاغ ديبنه غنيمت مالى برله غافل قونوب اوتورمشدق ناكاه حضرت عمرك فلان كونده اويله نمازنده ياساريه الجبل ديو اوچ كره قولاغمه صداى شريفلرى طوقندى پس متنبه اولوب طاغدن تجسس اولنوب اعدايى دفع ايدوب بحمد الله خلاص اولدق وبو خبره تاريخ تطبيق اولنوب عينيله اول زمانه موافق كلدى پس حضرت عمرك ولايت وكرامتلرى ظاهر اولديكه بو احوالى برآيلق يولدن كشف ايدوب چاغردى وحضرت ساريه نكده ولايتى ظاهر اولديكه برآيلق يولدن اشتدى رضى الله عنهما مرويدركه مدينهٔ منوره حضرت عمر خلافتنده عظيم زلزله واقع اولدى حضرت عمر مبارك دره سين يره چالوب «اسكنى يا ارض باذن الله» ديدى همان يرساكن اولدى واول

تفسیر ایتمشلردر حاصلی نافله‌تك معنای اصطلاحیسی مراد دکلدر لغویسی مراد در فرض اولان نمازلردن زائد سکا واجب اولان کیجه نمازنی قیل دیمك اولور یاخود « فضیلة لك لاختصاص وجوبه بك » دیمکدر دیدیلر بو تقدیرجه نافله‌یه فضیلت معناسن ویردیلر اما ینه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واجب ایدیکی مقرردر . بری دخی سواکدر یعنی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص اولان واجبلرك بری دخی مسواك استعمالیدر ابو داود نقلنده عبدالله بن حنظله‌دن مروی اولان حدیثله استدلال اولنمشدر فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کرك آبدست ایله بولنسون کرك بولنمسون هر نماز ایچون بر آبدست آلمق ایله مأمور اولمش ایدی وقتاکیم بو حال کندی‌یه مشقت اولوب هر نماز ایچون مسواك استعمالیله مأمور اولدی دیو روایت ایتمشلر ولکن بو خبرك صحتنده شبهه واردر زیرا محمد بن اسحق اسنادنده داخلدر واول اهل تلبیسدر دیدیلر واجب دکلدر دیانلرك حجتی سنن ابن ماجه‌ده وارد اولان ابی امامه حدیثیدرکه فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (ماجاءنی جبریل الا اوصانی بالسواك حتی خشیت ان یفرض علی و علی امتی) بیوردی دیو روایت ایتمشدر بونك دخی اسنادی ضعیفدر اما امام احمد رحمة‌الله علیه مسندنده واثلة بن الاسقع رضی‌الله عنهدن روایت ایلرکه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم (امرت بالسواك حتی خشیت ان یکتب علی) دیو بیورمشلر بونك اسنادی حسندر خصایص ثابت اولمز الا دلیل صحیح ایله ثابت اولور دیمشلردر . و حدیث شریفك معناسی بن مسواك استعمالیله مأمور اولدم حتی قورقدمکه اوزریمه یازیله یعنی واجب قیلنه دیمکدر وقورقدم بیوردیغی بودرکه جائزکه امتمه دخی واجب اوله و تکالیف زیاده اولمغله عهده‌سندن کله‌میوب ترکیله معاقب اوله‌لر دیو قورقدم دیمکدر . بری دخی مشورتدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿وشاورهم فی الامر﴾ دیو بیورمشدر امر وجوب ایچوندر دیدیلر و بعضیلر اشتمالت قلوب ایچون مستحبدر دیدیلر . امام بیهقی رحمة‌الله علیه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه مشورت واجب دکل ایدی دیو نقل ایتمشدر نتکیم بونك اوزرینه حجازی وغیریلر تنبیه ایتمشلردر . و علما رحمهم‌الله فخر عالم حضرتلرینه مشورت بیورلدیغنك وجهنده اختلاف ایدوب ایتدیلر عقلی کمالده ورأیی متانت واستحکامده ایکن ومتعاقبة وحی کلمك اوزره ایکن واکا اطاعت ایتمك امتنه واجب ایکن ینه اصحابیله مشورت بیورلدیغنك برحکمتی واردر دیدیلر هربری بروجه بیوردی . بعضی ایتدی اکرچه بو امر لفظده عامدر اما معناده خاصدر دیدی یعنی شول خصوصده مشورت ایله که الله تعالی حضرتلری جانبندن سنك اکا بردلیلك اولمیه دیمکدر جائز درکه برمهم واقع اوله وآنك حقنده هنوز وحی نازل اولمامش اوله اول اصل برلرده

زماندنبرو مدینهٔ منوره‌ده زلزله واقع اولمدی باذن الله تعالی مرویدرکه اسلامدن اول مصر ولا یتنده بیلده برکره نیل ایرماغی آقزدی وبر حسنی چاریه طونادوب آکا براغورلردی آندن اقردی اسلام زمانی کلوب عمرو بن العاص آنده خلیفه ایدی بوقصه‌یی حضرت عمره عرض ایلدیلر انلرده برکاغده « ایها النیل ان کنت تجری بامرالله فاجر وان کنت تجری بامرك فلاحاجة بنا الیك » دیو یازوب بوکاغدی نیل طوردیغی وقت اول جاریه یی براقدقلری یره براقك دیو بیوردیلر وقتاکه اول زمان کلدی کاغدی اول محلدن طرح ایتدیلر همان باذن الله جاری اولدی اولزماندنبرو منقطع اولمیوب آققده‌در حضرت عمرك ولایتیله مرویدرکه برکون مدینهٔ منوره‌نك کنارینه برقافله قونمشدی حضرت امیر المؤمنین رضی الله عنه عبدالرحمن بن عوفه دیدیکه کل بو کیجه اشبو قافله یی بکلیلم تاکه سارق ضرر ایرکورمسون وکندیلر

اصحابكك رأيلرى ندر كور آنلر ايله مشورت ايله ديمك اولور ومراد بو اولمغه ابن عباس حضرتلرينك قراءتى دلالت ايلر زيرا اول « وشاورهم فى بعض الامر » قراءت ايتمشدر . بعضيلر دخى مراد غزاده دشمنه بولشمق خصوصنده ومكائد حربده يعنى جنكده آل ايتمك خصوصنده اصحابكله طانشق ايله ديمكدر ديديلر . قتاده ومقاتل رحمة الله عليهما ايتديلر اكابر عربك عادتلرى بوايديكه برخصوصده كنديلر ايله مشورت اولنمسه كوج كلوردى اضطراب چكرلر ايدى حق جل وعلا حضرتلرى آنلرى خوش خاطر ايتمك ايچون رسولنه مشورت بيوردى ديديلر وحسن بصرى رحمة الله عليه ايتدى حق سبحانه وتعالى حضرتلرينه معلوم ايديكه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك اصلا اصحابنه احتياجى يوق ايدى ولكن كنديدنصكره امتنه سنت اولمغيجون بيورمشيدى ديدى . قاضى ابويعلى رحمة الله عليه مشورت نمقوله نسنه ده بيورلديغنده ايكى قول حكايه ايتمشدر برى بودركه خاصة دنيا مصلحتنده ايدى ديمشلر برى دخى بودركه هم دنيا وهم دين مصلحتلرنده ايدى ديمشلر بعض مفسرين بوقول اصحدر ديو بيوردىلر ودين خصوصنده مشاوره نك حكمتى علل احكام وطريق اجتهاده تنبيهدر يعنى مشورت صورتنده نيجه احكام شرعيه نك سر وحكمتى اصحابنه بيان اولنمقدر ديديلر . ابن عدى وبيهقى رحمهم الله تعالى ابن عباس رضى الله عنهمادن روايت ايتمشلردركه « وشاورهم فى الامر » نازل اولديغى زمانده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى آكاه اولوك كه حق تعالى حضرتلرى ورسولى مشورتدن غنيلردر ولكن مشورتى امتمه رحمت قيلمشدر بوندن معلوم اولديكه فخر كائنات حضرتلرينه مشورت بيورلديغى امتنه سنت اولوب اكا اقتدا ايتسونلر ديمك ايمش كشى نه قدر عاقل ودانا اولسه نينه دوستلريله مشورت نفعدن خالى دكلدر زيرا انسان غفلتدن خالى اولمز زمان اولوركه بر خصوص بركشيه مخفى ومستور اولور وبركشيه ظاهر ومكشوف اولور اما مشورت امين ومعتمد وخيرخواه كيمسه لر ايله كركدركه نافع اوله . ودخى مدارات ناس ايله مأموراولمشدر . امام ترمذى قتنده حضرت عايشه دن مرفوعا روايت اولنمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (ان الله امرنى بمدارات الناس كما امرنى باقامة الفرائض) ديو بيورمشلردر . يعنى تحقيقا الله تعالى حضرتلرى بكا خلق ايله مدارا ايتمك امر ايلدى اقامت فرائضى امر ايتديكى كبى ديمكدر بودخى امته ارشاددر مدارا خصال حميده نك كزيده لرندندر بونكله نيجه منفعت جلب اولنوب نيجه مضرت مندفع اولور . دخى مصابرة عدودر اكرچه كيم چوقده اولور ايسه يعنى اول حضرته مخصوص اولان واجباتك برى دخى بودركه دشمندن يوز جويرميه چوق اولورلر ايسه دخى طيانوب طوره بودخى رؤساى امتى ارشاددر سردار اولان كيمسه صابر وثابت قدم اولمق كركدر . برى دخى كورديكى زمانده

راحت اولسونكه ايام خلافتمزده اكر بونلره برضرر اوله قيامت كونى بزدن صوررلر پس اول كيجه قافله يى بكلركن بر اوغلنجق محله كنارنده متصل براوده اغلردى حضرت عمر واروب اناسنه ندا ايدوب شول اوغلانجغى اغلتمه ديو تنبيه ايدوب ينه كلدى وعبادته مشغول اولدى اوغلان ديكميوب نيجه دفعه واروب كلدى آخر سحرده واروب اناسنه غلظت ايدوب نه يرامز اناسنكه بوكيجه بوطفل راحت ايتمدى ديدكده اول خاتون جواب ويروب ياعبدالله نيجه بركلوب شويلرسين وبنم حالمدن خبر بلمزسنكه بوطفلى يكى سوددن كسدم يديره جك يوقدركه انكله آوودم راحت اوله ديدى عمر رضى الله عنه ديديكه بو طفلك قاچ ياشنده در خاتون ديكه هنوز ياشنه ايرمشدر عمر ديكه يانه ايچون محلى كلمدن سوددن كشمش سن خاتون جواب ويرديكه خليفة رسول حضرت عمره الله انصاف ويرسونكه اوغلان سوددن

فعل منكری تغییردر یعنی رسول الله حضرتلرینه نهی منکر ایتمك واجب ایدی اندن خوف ایله ساقط اولماز ایدی البته ایتمك كرك ایدی . بری دخی بر فقیر مسلم مدیون وفات ایلسه انك دینن قضا ایتمك ایدی . امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدركه (انا اولی بالمؤمنین من انفسهم فمن توفی وعلیه دین فعلی قضاؤه ومن ترك مالا فلورثته) بیورلمشدر. یعنی بن مؤمنلره كندی نفسلرندن اولی وانفع پس بر كیمسه اوزرنده بورج وار ایكن وفات ایلیه اول بورجك قضاسی بنم اوزریمه‌در و بر كیمسه كه مال قیوب كیده اول مال وارثلر. ینكدن دیمك اولور . امام نووی رحمة الله علیه بو قضا رسول الله حضرتلرینك اوزرینه واجب ایدی. دیمشدر وغیریلر تبرع ایدی واجب دكل ایدی دیدیلر . بری دخی تخییر نساء ایدی. وتخییر نه معنایه ایدیكنده ایكی قول اوزره اختلاف ایتمشلردر. بری بودركه رسول اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری كندی خاتونلرینی مخیرات ایلیه شو معنایه كه یا دنیا اختیار ایده‌لر فخر كائنات حضرتلری انلردن مفارقت ایلیه یا آخرت استیه‌لر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلری طوته بو قول اوزره امهات مؤمنینك اختیارلری دنیا و آخرت استمكه كوره اولور ومفارقت فخر عالم حضرتلرینه مفوض اولور بو قول حسن بصرینك وقتاده نكدر رحمة الله علیهما. بر قول دخی بودركه اختیارلری طلاق خصوصنده اوله استرلر ایسه اول حضرتدن مفارقت ایده‌لر استرلر ایسه خدمت شریفنده طوره‌لر بو تقدیرجه تخییر ایتدیكی كبی مفارقت انلرك كندی اللرنده اولور وبو قول حضرت عایشه‌نك ومجاهدك وشعبینك ومقاتل رضوان الله علیهم اجمعین حضرتلرینكدر وسبب تخییر نه ایدیكنده برقاچ قول اوزره اختلاف اولنمشدر بری بودركه حق سبحانه وتعالی حضرتلری ملك وسلطنت دنیا ایله نعیم آخرت بیننده مخیر قیلمش ایدی اولدخی آخرتی اختیار ایدوب (اللهم احینی مسكینا وامتنی مسكینا واحشرنی فی زمرة المساكین) دیو دعا یتدی حیاتنده ومماتنده مسكنت استدی وروز قیامتده مساكین ایله حشر اولنمق دیلدی چونكه فخر عالم حضرتلری بونی اختیار ایتدی خاتونلری دخی كندی طریقه‌سی اوزره اولمغیچون تخییر بیورلدی دیدیلر. بری دخی بودركه فخر عالم حضرتلرینی بری برندن قسقانوب ارالرینه مخالفت دوشدی انكیچون تخییر اولندیلر دینلدی بر قول دخی بودركه امهات مؤمنین رضی الله عنهن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن بعض اثواب استدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری الیویرمكه قادر اوله مدی انكیچون تخییر اولندیلر دینلدی اول تكلیف ایدن ام سلمه رضی الله عنها ایدی بر ستر معلم استمش ایدی ومیمونه رضی الله عنها یرحلهٔ یمانیه استمش ایدی وزینب رضی الله عنها برثوب مخطط یعنی یول یول نقشلو بریمن یرده‌سن استمش ایدی وام حبیبه رضی الله عنها برثوب سحولی یعنی دیاریمندن كلور برجنس آق یموق بزی اولور انی استمش ایدی وهر بری برنسنه

كسلمه‌یجه نفقه تقدیر ایتمز اكا بناء ایودم دیجك حضرت عمر رضی الله عنه اغلیه‌رق دونوب مسجده كلدی صباح نمازین اعلمقده كوجله قیلوب سلام ویردكده « ویل لعمركم ویل لعمركم » دیدی پس همان منادی كوندروب برمسلمانك اوغلی یا قزی طوغسه بیت المالدن اكا نفقه تقدیر اولنسون شمدنكر وكسنه نفقه طمعنه دوشوب اوشاغین وقتنده اول سوددن كسمسون دیو ندا ایتدیردی وهم اطراف عالمده جمله اطفال مسلمینه نفقه تقدیر ایتدی مرویدركه برقحط زمانده بردوه بوغزلیوب مدینه فقراسنه اولشدردی مكر خادم اول دونك چرب یرلرندن آلوب خلیفه ایچون برحوش پشورمشدی افطار زماننده حضورینه كتوردكده بوقندندر دیو سؤال ایتدی خادم یا امیر المؤمنین دونكی بوغزلنان دوه‌نك اتندندر دیجك متغیر اولوب اغلیه‌رق دیدیكه وای بنم كبی والی‌یه كه فقرایه اتك كمكن اولش دیروب كندو سیچون

مراد ایدنلر ایدی حضرت عایشه رضی‌الله عنها فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه هیچ نسنه تکلیف ایتمامش ایدی تخییر بوندن ناشی اولدی دیدیلر. برقول دخی بودرکه برکون امهات مؤمنین بریره کلوب سائر خاتونلر استدکلری اثواب زینتدن بزده استرز دیدیلر اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری آیت تخییری انزال ایتدی دینلدی وبویله دیدکلرینك اصلی بوایدیکه وقتاکه حق تعالی حضرتلری رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه عون وعنایت ارزانی بیوروب طائفهٔ یهوددن بنی قریظه وبنی‌النضر قبیله‌لرینی فتح میسر ایلدی امهات مؤمنین بویله صاندیلرکه انلرك نفائس اثوابندن نیجه نسنه فخرکائنات حضرتلرینه مخصوص اولمش اوله بواعتقاد ایله کلدیلر دخی رسول کبریا صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اطرافنی الوب اوتوردیلر یارسول‌الله کسری وقیصر قزلری آلتون وانجو طاقنورلر ونازك لباسلر کیرلر بز بوحال اوزره‌که کوررسك فقر ومضایقه چکرز دیدیلر حاصلی مطالبه وابرام ایله قلب شریفنه الم واضطراب ویردیلر اندن حق جل وعلا حضرتلری آیت انزال ایدوب انلری تخییر ایتمك بیوردی تاکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرنده منتلری اولمیه استیان طوره استمیان مفارقت ایلیه وقتاکه مفارقته رضا ویرمیوب فقر وفاقه‌یه صبر ایله فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتن اختیار ایتدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری دخی انلری ایکی نسنه ایله تشریف ایتدی بری بودرکه انلرك تفضیلی بابنده آیت کریمه کونده‌روب ﴿ یانساءالنبی لستن کاحد من‌النساء ﴾ دیو بیوردی. یعنی‌ای رسول‌الله خاتونلری سز فضیلتده نسا جماعتلرندن برجماعت کبی دکلسکز دیمکدر حاصلی جمیع خواتین طوائفندن تفضیل ایایوب امهات مؤمنین قیلدی بری دخی بودرکه انلره طلاق ویروب برلرینه غیری خاتونلر آلمغی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بوآیت ایله حرام قیلدی ﴿ لایحل لك النساء من‌بعد ولا ان‌تبدل بهن من‌ازواج ﴾ دیو بیوردی فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خاتونلرینه طلاق ویرمك حرام اولدیغی مقرر اولوب قالدی. اما دخی غیری خاتون المق بعض قول اوزره صکره‌دن ینه حلال قیلندی زیرا حضرت عایشه‌دن مرویدرکه (مامات رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حتی احل‌له النساء) بیورمشدر یعنی خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم وفات ایتمدی تانسا کندویه حلال اولمینجه دیمکدر یعنی غیری خاتون آلمق حرام اولمش ایکن صکره‌دن ینه حلال قیلندی دیمك اولور بعضیلر قولنده صکره‌دن ینه حلال قلنمق ﴿ انااحللنالك ازواجك ﴾ آیت کریمه‌سی ایله واقع اولمشدر . امام نووی رحمة‌الله علیه روضه‌سنده بیورمشدر وقتاکه رسول‌الله حضرتلری ازواج طاهراتنی تخییر ایدوب انلر دخی فخر عالم حضرتلرینی اختیار ایتدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری دخی حسن عملری مقابله‌سنده جنت ویروب

ایوسن الیقورلر ایمدی یاخادم بردخی بویله ایتمه فالدر بوطعامی فقرادن براهل‌وعیالی اولان‌کسنه نك اوینه ایلت یسونلر وبکاینه اولیکی کبی طعام کتورك خلیفه‌یه آیده برکره ات یمك کفایت ایدرپس خادم قصعه‌سیله اتی براهل بیته اولاشدیر دی خادم عادت اوزره قوریجه اتمك ایله برمقدار زیت یاغی کتوروب امیر المؤمنین اول یاغی اتمکنه ادام ایدوب حمد ایلدی مرویدرکه برکون خلافتی ایامنده منبرده خطابت ایدرکن صایدق مبارك جبه سنك اوستنده اون ایکی رقعه یعنی یماسی وار ایدی مرویدرکه حضرت عمر مدینهٔ منوره‌دن حج ایتدی حساب ایتدیلر واروب کلنجه سکسان درهم خرج اولنمش مبارك الین بربرینه اوروب وای عمره کیم بیت‌المال مسلمینه‌دن سکسان درهم اسراف ایلمش دیو تأسف ایلدی مرویدوکه یولده خیمه قورمیوب بریرده کولکه‌لك ایدینوب واروب کلنجه انك التنده اولدی مرویدرکه قچن خلقی

﴿ فان الله اعد للمحسنات منكن اجرا عظيما ﴾ دیو بیوردی یعنی تحقیقا تکری تعالی حضرتلری سزدن محسناته براجر عظیم حاضرلدیکه انك قتنده دنیا وزینت دنیا حقیر عد اولنوردیمکدر. وبیورمشلردرکه ازواج طاهراته طلاق ویرمکله طوتمق بیننده تخییر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واجب قیلندی بویله بیورلمدیکه بعضیلرینه طلاق ویره زیرا بوتقدیرجه انلرك سینه‌لرینی آتش غیرت ایله زیاده یاقق لازم کلوردی واحتمال ایدیکه قلبلرینه نفرت کلوب اعتقادلرینه ضعف حاصل اولایدی وبویله‌ده بیورلمدیکه البته فقر وفاقه‌یه صبر ایدوب طوره‌لر زیرا بودخی انلره اذا اولور ایدی. بومحذورلر لازم کلمسون دیو حق جل وعلا حضرتلری آیت تخییری انزال ایدوب ﴿ یاایها النبی قل لازواجك ﴾ دیوبیوردی تاکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك منصب نبوتی لایق اولمیان نسنه‌لر نسبتندن مصون ومحفوظ اوله. وخصایص واجباتدن بری دخی بوایدیکه برتطوع نسنه‌یه شروع ایلسه آنی اتمام ایلمك کندویه واجب ایدی مثلا تطوعا جهاد ایچون جبه کیمش اولسه تادشمنه واروب جنك ایتمینجه آنی چیقارمق کندویه حرام قلنمش ایدی دیدیلر . اما امام نوی رحمة الله علیه بوقول ضعیفدر دیمشدر. بری دخی بودرکه فرض صلاتی خلل سز ادا ایتمك اکا لازم ایدی. ماوردی بویله دیمشدر وعراقی رحمة الله علیه شرح مهذبده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نقص فرضدن معصوم ایدی دیمشدر مراد شول خللدرکه صلاتی ابطال ایتمیه حاصلی بعض نسنه‌لر واردرکه نماز ایچنده بزدن صادر اولسه مکروه اولور اما نمازیمز باطل اولمز مثلا یبانه یاقق وبارمق چاتلتمق واسنه‌مك کبی بونلرك امثالی بزدن صادر اولسه نمازیمز خللدن خالی اولمز اما باطل دخی اولمز کفایت ایلر ولکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نمازنده بواصللر اولمیوب البته علی وجه الکمال ادا اولنمق کرك ایدی حق جل وعلا حضرتلری بومقوله خطا وخللدن آنی معصوم قیلمش ایدی . وبعض علما بیوردیلرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بودخی واجب ایدی‌که برتعجب ایده‌جك نسنه کورسه (ان العیش عیش الاخرة) دیه یعنی تحقیقا عیش آخرت عیشیدر دیمکدر وعیشك معناسی حیاتدر بوقول صاحبی بیورمشدرکه بوکلام فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن انعم حالنده صادر اولدی یعنی تمام صفای خاطر اوزره ایکن بیوردی حج ایتدیکی زمانده عرفه کونی سویلدی. بردخی اشد حالنده صادر اولدی یعنی خندق غزاسنده اضطراب زماننده بیوردی حاصلی غایت اضطرابده وکمال صفا وسرورده بوکلامی بیورر ایدی برحاله مختص دکل ایدی دیمکدر. بری دخی بو ایدیکه وحی کلدیکی حالنده کندیسی بودنیادن اخذ ایدی یعنی بو جهاندن خبری اولماز ایدی مع هذا ینه صوم وصلاة وسائر احکام کندیدن ساقط اولماز ایدی نتکیم زوائد روضه‌ده ابن القاص وقفالدن نقل اولنمشدر وابن

برنسنه دن منع ایتسه اهل بیتن توابعن جمع ایدوب دیرلردیکه آکاه اولك الله تعالی بیوردیغی اوزره خلقی فلان نسنه‌دن منع ایتدم ایدی اول شیئی ترك اتمکده غیریلردن سزك اهتمامکز ارتوق کرك اکرشویله که سزدن بریکز اول شیده اهتمام ایتمیه غیریلره اولان عقو بتك ضعفن سزه ایدرم دیرلردی آکا بناء توابعی غیریلردن ارتوق قورقوب پرهیز ایدرلردی مرویدر که برکون جمعه لباسنی کیوب جمعه‌یه کیدرکن اتفاق حضرت عباس رضی الله عنهك یول اوزر براولوغی وارایدی اول محله کلدکده مکر کوکر جین یاوریسی بوغازلیوب خادم یویوب قانلی صویی میزابه دوکشدی ناکاه حضرت امیر المؤمنینك اول صو اوزرینه دوکیلوب بومسلمانلره ضرر در دیو بومیزابی قوپاردیلر ایدی وغیری لباس کیوب جمعه نمازینی قیلدقدنصکره حضرت عباس کلوب بو خصوصه حیا اظهار ایدوب عذر ایتکدنصکره لکن یاخلیفهٔ رسول الله

السبع دخی بویله ذکر ایتمشدر . بری دخی بودرکه قاب شریفنه برحالت مستولی اولور ایدی اندن یتمش کره استغفار ایلردی. امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده (انه لیغان علی قلبی وانی لاستغفرالله فی الیوم مائة مرة) دیو بیوردیغی بومعنادر ابو داود روایتنده دخی (فی کل یوم) دخی واقع اولمشدر یغان علی قلبی دیمك قلبم پرده‌لنور دیمکدر . ابو عبیده‌دن مرویدرکه اصل غین بومقامده قلبی بوریبوب اورتن نسنه‌در وانك دخی اصلی غین سماندرکه کوك یوزینی بلوط قبلامقدر دیدی. وبعض علما ایتدی بوراده غین برنسنه‌درکه قلبه پرده اوله لکن قتی اورتمیه شول یوقمه بلوط کبی که هواده طوره اما کشینك ضیاسنی منع ایتمیه . قاضی عیاض رحمة الله علیه بومذکوری حکایت ایتدکدنصکره ایتدی بوغین ایله مراد حق جل وعلا حضرتلرینك مداومت ذکرندن ومشاهدهٔ حقدن قلبنك سهو وغفلت وفتورینه اشارتدر شول سببله که کندویی مقاسات بشره وسیاست امته ویرمش ایدی یعنی خلقك درد وبلاسین چکر ایدی وامتنك محافظهٔ احوالنه مشغول ایدی ودوست ودشمن خصوصلرینی وکندی نفسی وعیالی مصلحتنی تدارکله مقید ایدی وکندینه حمل امانت واداء رسالت خدمتلری تکلیف اولنمش ایدی اکرچه بوذکر اولنان امورك جمله‌سنده عبادت رب وطاعت خالقده ایدی ولکن کندیسی فی الحقیقه حق تعالی حضرتلری قتنده قدر ومنزلت جهتندن خلقك اعلی وارفعی ومعرفة الله جهتندن اتم وافضلی ایدی واشغال ماسوادن خالی اولوب صفای خاطرله بالکلیه جناب عزته متوجه اولدیغی حالی اول برحالندن اعز واکرم ایدی اشتغال ماسوا حالنده کندینی مقام اعلاسندن تنزله کوروب اندن استغفار ایتمکه باشلر ایدی دیمشدر وحدیث شریفك معناسنده مذکور اولان وجوهك اولی واشهری بودر دیو بیورمشدر امابعضیلر ایتدیلر قاضینك بوکلامی طرق بلاغدن غیرده رسول الله صلی الله تعالی وسلم حضرتلرندن سهو وغفلت وفترت جائز اولمغه مبنی اولیجق اعتراض اولندیکه فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلرینی بومعنایه نسبت جائزدکلدر زیرا ملائکه تسبیح ومشاهده‌دن عدم فترتله تفضیل اولنمق لازم کلور دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حدیث شریفنه اولمخالف ورکه (لست انسی ولکن انسی لاسن) بیورمشدر. حاصلی بن اونتمازم ولکن بکا اونتدیریلور تاکه بن امته برنسنه سنت قیلم دیمکدر فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن نسیان واقع اولسه جانب حقدن برحکم شرعی بیان اولنمق ایچون واقع اولور ایدی لحکمة اولان نسنه فتور دکلدر دیدیلر حاصلی قاضینك مرادینی اکلیوب خلاف مقصوده حمل ایتدیلر ونا محصل کلام ایله اصلاح مقامه سعی ایتدیلر اهل ادراکه مخفی دکلدرکه حضور قلب وصفای خاطر ایله کنج عبادتده اولان توجه وافبال انواع آلام وشدائد ایله مشوب اولان توجه کبی دکلدر اشتغال ماسوی حضور قلبه مانع اولدیغنده شبهه یوقدر اکرچه کیم خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم

اول میزابی موضعه رسول اکرم حضرتلری کندی مبارك الیله وضع ایتمشدر دیدکده حضرت عمرك وجهنه تغیر کلوب دیدیکه ایمدی یاعم رسول الله عمره نذر اولسونکه سن بنم چکمه باصوب میزابی کیرو یرینه قویه‌سن وهم اویله ایتدیلر مرویدرکه برکون مدینهٔ منوره اطرافنده بردوه پالانی چکننه آلوب اسی کونده درلیوب کیدردی اتفاقا امام علی ملاقی اولوب سؤال ایتدیکه یا امیر المؤمنین بونه حالدر جواب ویردیلرکه یاعلی بیت المالدن بردوه پالانی دشورب قاچش انی بولوب بنه ارقه‌سنه اورمق استرم تاکه بیت المال خسارت ایتمش اولمیم امام علی دیدیکه یاخلیفه قانی عرض خلافت بر آخر کسه کوندرسن اولمزمیدی جواب ویر دیکه یاابن عم رسول الله بوایش بنم عهدمه لازمدر قیامت کونی بوایشك قصورینی بندن صوررلر صواب بودرکه آنی بن کورم تا آنده خجالت چکمیم امام علی بوسوزی اشیدوب اغلدی وایتدی

حضرتلری هر حالده طاعت حق اوزره ایدی ولکن مزاحمهٔ اغیاردن خالی اولوب فراغ خاطر ایله ایتدیکی توجه استغراق محض ایدی ظاهر بودرکه بو حالك اول بر حال ایله مناسبتی یوقدر پس هر بارکه اشرف احوالندن تنزل ایتسه کیرو اول مقامه عروج ایتمك ایچون استغفاره مشغول اولور ایدی وآنك استغفاری بومعنایه دکل ایدیکه اهمال وتکاسل طریقی ایله تقصیر واقع اوله دخی طلب عفو ومغفرت ایلیه حاشا بویله دکلدر انبیا بومقوله اموردن معصوملردر خصوصا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ذنبندن ماتقدم وما تأخر مغفرت اولندیغی نص شریف ایله ثابتدر بومعنایه استغفاره نه امکان قالور ایمدی انلرك استغفاری محض سبب ترقی و تزاید ورفع درجات و علو مراتب ومقامات ایچون ایدی اشرف مقاصده وصول ایچون استغفار ایدرلر ایدی. قاضی عیاض رحمة الله علیه بومعنایی مراد ایدنمشدر نتکیم سیاق کلامندن و اضحدر والله اعلم. بعضیلر دخی غین حدیث نفسدن قلبه دوشن نسنه‌در دیدیلر یعنی آدم اوغلاننك کوکلنه کلان درلو درلو خاطره‌لردرکه کشی کندی عالمنده اکا مشغول اولور . ابن حجر ایدر امام رافعی امالیسنده بوکا اشارت ایدوب کندی والدی مقرر ایتدیکی معنا بو ایدیکن تصریح ایتمشدر. بعضیلر دخی غین بر حالت ایدیکه آنده احوال امتنه مطلع اولور ایدی دخی انلر ایچون استغفار ایدر ایدی دیدیلر. شیخ ولی الدین بن عراقی ایتدی ظاهر بودرکه جملهٔ ثانیه (وانی لاستغفرالله) جمله‌سی جملهٔ اولی‌یی ترتیب ایلر وغین سبب استغفار اولور و بویله اولمغه دلالت ایلرکه امام نسائی عمل الیوم واللیلة آدلو رساله‌سنده (انه لیغان علی قلبی حتی استغفرالله کل یوم مائة مرة) لفظی ایله روایت ایتمشدر. و بر روایتنده (فاستغفرالله)واقع اولمشدر حدیث الفاظ مختلفه ایله روایت اولنسه بعضی بعضنی تفسیر ایلر دیو بیوردی. وینه بیورمشدرکه ایکی جمله‌نك بری برینه تعلق تقدیری اوزره جملهٔ ثانیه اولی‌دن مسببه واقع اولور پس احتمالدرکه بوغین قلبك بر پرده‌سی اوله‌که امور دنیا ایله قلب اورته‌سنده حجاب واقع اوله اندن قلب پریشانلقدن خلاص اولوب جناب حضرته متمحض اوله بو حاله شکر ایچون وعبودیته ملازمت ایچون استغفاره مشغول اوله دیمشدر. وقاضی عیاضك شفاده « وقد یحتمل ان تکون هذه الاغانة حالة خشیة و اعظام تغشی قلبه فیستغفر حینئذ شکرالله وملازمة للعبودیة » دیدیکندن مرادینی بومعنایه حمل ایتمشدر و بوکلام بنم یانده غایت کوزل کلامدر دیمشدر وجملهٔ ثانیه اولی‌دن مسببه اولمق بومعنایه دکلدرکه استغفار ایله ازالهٔ غینه سعی ایده بلکه غین برممدوح اصلدر استغفاراندن مسبب اولوب اکا مرتب ارلدی دیمشدر و بوقول احسن اقوالدر مناقشه واشکالدن سالمدر دینلدی اما خلاف ظاهر معنادر قاضی عیاضك دخی وقد یحتمل تفسیری ایله کتوردیکی مرجوحیتنه اشارتدر اما ابن عراقی یاننده

یاعمر سندن صکره کلنلره راحت قومدك دیدی مرویدرکه برکون حضرت عمر برجمعیتده آغلدی سبب بکادن سؤال اولندقده نیجه اغلامیم که اکر فرات کنارنده براوغلق ضایع اولسه قورقولورکه اول عمردن صوریلور مرویدرکه برکون النعمان چوپی آلوب دیر دیکه نولیدم بوعثمان چوپی اولیدم نولیدی مخلوق اولمیدم نولیدی آنام بنی طوغورمیدی نولیدی شیٔ مذکور اولمیوب نسیامنسیااولیدم مرویدر که حضرت عمرك ایکی مبارك کوزلری التندن اشاغه ایکی سیاه خطوار ایدی دائما اغلادیغمدن کوزیاشی اثر ایتمشدی مرویدرکه برمنافقك برکسنه ایله خصومتی اولوب رسول اکرمه قضایه طوروب حضرت رسول اکرم منافقك خصمنه حکم ایتمشدی زیرا حق انك ایدی منافق اول حکمه راضی اولمیوب حضرت ابو بکره واردی واحوالی عرض ایلدی بیوردیلرکه الله ورسوله وارمدکمی دیدیکه واردم لکن مرادم

خیلی مقبول واقع اولمشدر . وشیخ تاج الدین بن عطاءالله لطائف المنن آدلو کتابنده ابوالحسن شاذلی قدس سره حضرتلرندن نقل ایدرکه فخر کائنات علیه اکمل التحیات حضرتلرینی واقعه‌ده کوردم «انه لیغان» حدیث شریفندن سؤال ایتدم (یامبارك ذلك غین الانوار لاغین الاغیار) دیو بیوردی دیمشلر یعنی اول بنم دیدیکم پرده انوار پرده‌سیدر اغیار پرده‌سی دکلدر دیمك اولور والله اعلم بحقیقة الحال

قسم ثانی

رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص حرام قلنان نسنه‌لرك بیاننده‌در جمله‌دن بری زکات مالن آلمق یعنی کندی نفسنه وآلنه خرج ایچون آلمق وقول صحیح ومشهور ومنصوص اوزره صدقه آلمق دخی حرام ایدی. امام مسلم روایتنده (انا لانأکل الصدقة) دیو بیورمشدر تحقیقا بز صدقه یمه‌یز دیمکدر اما صدقه مباح ایدی دیبانلر یمکدن قاچغله حرام اولمق لازم کلمز جائزدرکه صدقه کندیلره مباح اوله اما تنزها اکلنی ترك ایتمش اوله دیدیلر لکن بو سوز خلاف ظاهر حدیثدر . شیخ الاسلام ابن عراقی ایدر علی کل حال اکل صدقه‌دن امتناع بیوردینی ثابتدر یا وجوبا اوله یا تنزها اوله و بونك حکمتی منصب شریفنی اموال ناسك اوساخندن صیانت ایتمك ایدی . بری دخی بودرکه آلنه زکاة حرام ایدی وقول صحیح اوزره عامل زکاة اولمق دخی حرام ایدی . بری دخی رایحهٔ کریهه‌سی اولان نسنه‌لری اکلدر مثلا صوغان وصرمسق کبی نسنه‌لر یمك کندویه حرام ایدی زیرا هر ساعت وحی کلمك وملائکه کلمك احتمالی وار ایدی . بری دخی کتابت وشعر سویلمك کندویه حرام ایدی یعنی بونلره توصل و مباشرت حرام ایدی دیمکدر دیدیلر بعضیلر قولنجه شعر دیمك مطلقا پیغمبرلره حرام ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص دکل ایدی تاکه وحی الهی شعره نسبتدن سالم اوله. بری دخی ﴿ولاتمنن تستکثر﴾ حکمنجه استکثار ایچون اعطا ایتمك کندویه حرام ایدی یعنی چوق نسنه المق ایچون کیمسه‌یه نسنه ویرمه ویرر ایسك الله ایچون ویر دیمکدر حق جل وعلا حضرتلرندن اشرف آدابی تعلیمدر اکثر مفسرین بویله بیورمشلردر . ضحاك ومجاهد بوحرمت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوصدر امتنه دکلدر دیدیلر قتاده رحمة الله علیه علیه مجازاة دنیا ایچون نسنه ویرمه یعنی الله ایچون ویر دیمکدر قتاده قولی اوزره اکر آز اکر چوق عوض دنیا ایچون نسنه ویرمه خالصا ومخلصا لوجه الله ویر دیمکدر . حسن بصری رحمة الله علیه ایتدی عملك ایله الله تعالی حضرتلرینه منت ایدوب آنی کثیر عد ایله دیمکدر دیدی. بعضیلر دخی نبوت ایله خلقه منت ایدوب انك اوزرینه اجر وعوض دنیوی ایله دیمکدر دیدیلر. بری دخی ﴿ولاتمدن عینیك الی ما متعنا به ازواجا منهم﴾ حکمنجه اصناف کفره‌یه ویریلان اسباب دنیویه جانبنه چشم طمع طوتمه یعنی بونك امثالی اموال بکاده ویرلسه

لکن مراد مجه حکم ایتمدی پس حضرت صدیق قاقیوب یوری عبث سویله حکم اللهك ورسول اللهکدر راضی اول دیدی منافق راضی اولمیوب حضرت عمره کلدی وقضیه‌یی عرض ایلدکده رسول اکرمه وادمدکمی دیدی منافق ینه حضرت ابو بکره ویردیکی جوابی ویر دی پس عمر غضبه کلوب دیدیکه صبر ایله تا ایچرو کیروب کلم ومرادمجه حکم ایلیم همان ایچرو کیروب وبر بچاغی اتکی التنه کیزلیوب سرعتله کلوب الله رسولندن بیعت ایتدکمی دیدی نعم دیدکده رسول اکرمك مبارك انه قنغی الکله یاپشدك دیدی منافق صاغ الینی اوزاتوب اشبو المله یاپشدم دیجك همان الینه محکم یاپشوب منافقك اول النی کسوب فخر عالمك مبارك یاپشوب بیعت ایتدکدن صکره ینه حکمه راضی اولمیانك جزاسی بودر دیدی پس منافق کسیلن النی آلوب اغلیه‌رق فخر کائناته واروب عمر بنم الیمی بغیر جرم کسدی دیو شکایت ایتدکده

دیو آرزو ایتمه زیرا متاع دنیوی سکا ویریلان نسنه‌یه نسبت حقیر ومستحقردر دیمك اولور . روایت اولنورکه اذرعات دیدکلری موضعده فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلری اصحابی ایله یهود قافله‌لرینه راست کلدیلر انواع متاع وجواهرلری وار ایدی مسلمانلر کوردیلر دخی ایتدیلر نه‌اولایدی بزمده بواصل مالدن اولایدی خیرات وحسناته خرج ایدوب فی سبیل الله صرف ایدیدك دیدیلر اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی (قد اعطیتم سبع آیات هی خیر من هذه) دیو بیوردی یعنی تحقیقا سزه یدی آیت ویرلدیکه آنلر بواموالدن خیرلیدر دیمکدر مراد سورهٔ فاتحه‌در فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی «لاتمدن عینیك» بیورلمغه سبب اول ایدی دیمشلردر . بری دخی خائنة الاعین یعنی برمباح قتله یاخود ضربه اوغورلدین اشارت ایتمکدر نتکیم اهل مکه‌دن ابن ابی سرح دیدکلری شخص که زمان جاهلیتده جوق فساد ایدوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اذالر ایتمش ایدی مکه فتح اولندیغی زمانده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اهل مکه‌یه امان ویروب الادرت کیمسه‌نك قتلنی مقرر ایتمش ایدی بریسی مذکور شخص ایدی اول کون قاچوب حضرت عثمان رضی الله عنهك اوینده صاقلنمش ایدی صکره‌دن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خلق بیعته دعوت ایتدیکی زمانده حضرت عثمان دخی ابن ابی سرحی کتوردی یارسول الله بونکله دخی مبایعه ایله‌دیدی فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوچ دفعه نظر ایدوب بیعتندن امتناع ایلدی آخر دردنجی مرتبه‌ده بیعت ایتدی اندن اصحابنه توجه ایدوب بن شونك بیعتندن امتناع ایتدیکم زمانده سزك اراکزده بررجل رشید بولنمادیکه قالقه بوینن اوره اصحاب ایتدیلر یارسول الله چونکه مرادیکز ایدی اشارت بیورمق کرك ایدیکز دیدیلر مفخر موجودات علیه اکمل الصلوات افندیمز حضرتلری ایتدی هیچ برپیغمبره لایق دکلدرکه انده خائنة الاعین اوله دیو بیوردی وآشکاره قتل بیورمدیغی دخی حضرت عثمانك خاطری ایچون ایدی زیرا خدمت شریفنه اول کتورمش ایدی . بری دخی برقول اوزره مهاجرت ایتمیان خاتونه نکاح ایتمکدر . بری دخی کندینی دیلمیان خاتونی نکاحنده طوتمقدر بودخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص اولان حراملردندر . بری دخی کتابیه‌یه نکاح ایتمکدر زیرا انك ازواج طاهراتی امهات مؤمنیندر وآخرتده دخی خاتونلری اولسه‌لر کرکدر وجنت اعلاده کندیسی ایله ساکنه اولسه‌لر کرکدر مؤمنه اولمایجه بومرتبه‌لره وصول ممکن دکلدر بعضیلر بیورمشدرکه اکر کتابیه‌یی تحت نکاحنه کتورمش اولسه باری تعالی حضرتلری اول حضرته اکراما اسلامه هدایت ایدردی دیدیلر . بری دخی امهٔ مسلمه‌یه نکاح ایتمکدر یعنی آخر کیمسه‌نك آزادسز جاریه‌سنی نکاح ایتمك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه حرام قیلنمش ایدی اکر نکاحی تقدیر

حضرت عمر احضار او لنوب ماجرایی تقریر ایدیجك حضرت رسول اکرم سعادتله «انت فاروق یاعمر» دیو بیوردیلر رضی الله عنه مرویدرکه قیصر رومدن حضرت عمره ایلجی کلوب رجوع ایتدکده خاتونلری بردینار استقراض ایدوب انکله قوقولی نسنه‌لر صاتون آلوب وبرشیشه ایچنه قویوب قیصرك خاتونه هدیه کوندرمشدی واصل اولدقده تمام حظ ایدوب یرینه جواهر طولدیروب اولدخی ارسال ایتمشدی واصل اولیجق اولدخی شیشه‌یی برطبق ایچنه بوشالدوب سیر ایدردی ناکاه امیرالمؤمنین ایچرو کیروب احواله واقف اولیجق بوقندندر دیو سؤال ایتدیلر خاتون بردیناراستقراض ایدوب وطیب صاتون آلوب قیصرك خاتونه ارسال ایتدیکن وبومقابله‌ده قیصر خاتونی جواهر کوندر دیکن جواب ویریجك حضرت عمر یاخاتون اکر خلیفه خاتونی اولما سك سکا بوجواهرك برنده کوندرمزدی پس

اولنسه اندن اولان اولاد حر اولمق لازم ایدی زیرارق متعذر ایدی قاضی حسین بویله دیمشدر اما کندی ملك جاریه‌سنی تصرف ایتمك اصح بودرکه حلال ایلدی ذیرا مملوکه‌سی اولان ریحانه‌یی اسلامه کلمدن تصرف ایتمشلر ایدی وبوتقدیرجه جاریه‌یی اسلامه کلمك ایله کندی دیننده طوروب اندن مفارقت ایتمك بیننده تخییر ایتمك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه واجبمی ایدی دکلمی ایدی بونده اختلاف ایتمشلر بروجه بودرکه واجب ایدی زیرا دار آخرتده ازواجندن اولسه کرك ایدی بروجه دخی بودرکه واجب دکل ایدی زیرا ریحانه‌یه اسلام عرض ایدوب اولدخی قبول ایتمدیکی زمانده ملکندن اخراج ایتمدی ینه تصرف ایدر ایدی صکره‌دن اسلامه کلدی دیدیلر. بری دخی مجاهدینك تکبیرینی ایشتدیکی زمانده اغارهٔ تحریمدر یعنی دشمنی غارت ایتمدن منع دیمکدر.

قسم ثالث

فخر کائنات حضرتلرینه اولان مباحاتك بیاننده‌در. جمله‌دن بری طیانوب اویومق ایله آبدستی بوزلمازایدی. وعلماء شافعیه‌دن برقول اوزره نسایه دکوب طقونمق ایله دخی بوزلماز ایدی وانلر قتنده سائر کیمسه‌دن واقع اولسه ناقض وضوء اولور امام نوری رحمة الله علیه ایدر مذهب جزم بودرکه فخر عالم حضرتلرینه دخی ناقض وضوء اوله دیمشدر اولکی قولی دییانلر حدیث حضرت عایشه مثل ایله استدلال ایتمشلردرکه ابوداود روایتنده وارد اولمشدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خاتونلرینی اوپر ایدی اندنصکره آبدست آلمدن نماز قیلار ایدی دیوبیورلمشدر نسائی دخی بویله روایت ایتمشدر وابوداود بوحدیث ابراهیم تیمینك مرسلیدر دیمشدر یعنی ابراهیم بوسوزی حضرت عایشه‌دن بالذات اشتمشدر دیدی. وامام نسائی مرسل ایسه دخی بوبابده بوندن احسن حدیث یوقدر دیمشدر. علماء حنفیه قتنده اوپمك ایله آبدست بوزلماز مباشرت فاحشه اولمایجه ومباشرت فاحشه اکا دیرلرکه ار عورت ایکیسی دخی چپلاق اولوب وارك آلتی حرکته کلوب عورتك فرجنه طوقنه بو تقدیرجه ایکیسنکده آبدستی بوزیلور. بری دخی بودرکه ایکندی فرضك قیلدقدن نصکره نافله نماز قیلمق کیمسه‌یه جائزدکلدر اما فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جائز ایدی برزمانده اویله سنتلرنده ایکی رکعتی فوت اولمش ایدی ایکندی نمازندنصکره ادا ایتدی اندنصکره عادت ایدینوب ایکندیدنصکره ایکی رکعت نافله قیلمغه بشلدی. حجازی وغیری بویله ذکر ایتمشلردر. بری دخی بو ایدیکه طوار اوستنده ایکن وتر نمازی قیلمق اکا جائز ایدی باوجودکه اولزمان نماز کندویه واجب ایدی دیدیلر شرح مهذبده بویله ذکر ایتمشدر وعباره‌سی بودر «کان من خصائصه صلی الله علیه وسلم جواز فعل هذا الواجب الخاص به علی الراحلة» بری دخی امام اعظم وامام مالك رحمة الله علیهما مذهبلرنده غائب نمازی قیلمق فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص ایدی امام شافعی رحمة الله

سکا کلانده وخلیفه‌یه کلانده بیت المال مسلمی نکدر سنك حقك انجق شول برفلوریدرکه قرض المش سن دیوب جواهری بیع ایدوب ایجندن برفلوریسن خاتونه ویروب باقیسن بیت المال ایچون ضبط ایتدردی رضی الله عنه واول خاتونك دخی انقیادینه آفرین که قطعا رجوع ایتمیوب الله حکمنه رضا ویردی رضی الله عنها مرویدرکه حضرت عمر عراق ولایتنه اصحاب رسولدن عسکر کوندرمشیدی آز زمانده بعون الله کلی ولایتلر فتح اولنوب کلیسالر جوامع وبتخانه‌لر معبد حق اولوب اصحاب رسول سالمین وغانمین کیرو مدینهٔ منوره‌یه کلدکلرنده اول خلیفهٔ رسوله بولشدیلر لکن حضرت عمر بونلره التفات ایتمدی ونه ایتدیکز دیو صورمدی پس اصحاب رسوله بوغایت جفا کلدی اوغلی عبدالله‌ی مسجدده بولوب شکایت ایتدیلر انلرده بیوردیلرکه امیر المؤمنینه بولباسلرله می بولشدیکز مکر بونلر عجم ولایتنك رقیق لبا

علیه قتنده مخصوص دکلدر غیریلر دخی قیلمق جائزدر فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری نجاشینك نمازینی غائبا قیلمشدر امام اعظم ومالك حضرتلری غائب نمازی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص اولوب غیره جائز دکلدر دیدیلر . شافعیه ایتدیلر شول نسنه‌یی که رسول الله حضرتلری اشلیه‌امتی دخی اشلمك جائزدر دیدیلر یعنی اصل عدم خصوصیه‌در دیدیلر اما بو تقدیرجه هیچ بر مباحك فخر عالم حضرتلرینه اختصاصنه قائل اولمامق کرکدر باوجودکه بعض نسنه حلال اولمق اکا مخصوص ایدیکنه قائللردر . کرمانی ایدر رسول الله حضرتلرندن حجاب رفع اولنمش ایدی دیدکلری ممنوعدر تسلیم اولنسه دخی بیله قیلان صحابه‌دن رفع اولنمش دکل ایدی دیدی بونك دخی جوابی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اقتدا حالنده جائز اولمقدن سائر احوالده جائز اولمق لازم کلمز دیمکدر . بری دخی قوت شهوت ایله صائم ایکن خاتونلرینی اوپمکدر . امام بخاری حضرت عایشه‌دن روایت ایلرکه (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یقبل بعض ازواجه وهو صائم وکان املکم لاربه) دیو بیورمشلر . ابن حجر رحمة الله علیه ایدر حضرت عایشه رضی الله عنها بو کلام ایله اشارت ایتمشدرکه مباح اولمق نفسنه مالك اولان کیمسه‌یه‌در یوقسه نفسنه مالك اولمیانه دکلدر دیمشدر . حادرحمة الله علیه روایتنده امام نسائی نقلنده وارد اولمشدرکه اسود رضی الله عنه ایتدی صائم اولان کیمسه مباشرت ایلرمی دیو عایشه‌یه سؤال ایتدم جائز دکلدر دیدی بن ایتدم فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صائم ایکن مباشرت ایتمزمی ایدی ایتدی (انه کان املکهم لاربه) یعنی اول حضرت کندی عضونه سزدن زیاده مالك اوله‌نکز ایدی دیمکدر مراد جمله کزدن اول نفسنه زیاده مالك ایدی دیمك اولور ابن حجر ایدر بو کلامك ظاهرندن فهم اولنان بودرکه حضرت عایشه بو حالك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خصوصیتن اعتقاد ایتمش اوله امام قرطبی بویله بیورمشدر ینه ابن حجر ایدر بو خصوص عایشه رضی الله عنهادن اجتهاددر وکلامی دلالت ایلرکه صائم اولان کیمسه خاتونی اوپمك حرامدر دیمیه ورسول الله حضرتلرینه مخصوصدر دخی دیمیه . امام مالك رحمة الله علیه موطأده روایت ایتدیکی بودرکه عایشه بنت طلحه برکون ام المؤمنین عایشه رضی الله عنهما حضرتلرینك یاننده ایدی زوجی عبدالله بن عبدالرحمن کلدی ومذکور عبدالله ام المؤمنین حضرت عایشه‌نك قرنداشی اوغلیدر اکا ایتدی نیچون خاتونك یاننه کلوب انکله اوینامزسك واوپمزسك عبدالله ایتدی بن صائم ایکن آنی اوپمك جائزمیدر حضرت عایشه نعم دیو بیوردی وشویله معلوم اوله‌که ائمهٔ حنفیه قتلرنده برکیمسه‌که نفسندن امن اوزره اوله یعنی اوپمك ایله انزال واقع اولمیاجغن یاخود نفس تقاضیسی ایله ارتوغه طمع ایتمه‌جکن بیله اول کیمسه صائم ایکن اوپمك جائزدر نفسندن امین اولمیان کیمسه اوپمك

سلرینی کیمشلردی پس بونلر عبدالله‌نك غمزندن رمزین فهم ایدوب وا روب ینه اولکی لباسلرینی کیوب کیرو امیرالمؤمنین حضورینه کلدکلرنده بونلره کلی اکرام واعزاز تام ایدوب هربرینه بشقه بشقه صورب « مرحبا یااصحاب رسول الله مرحبا بمعاشر الانصار والمهاجرین » دیو فوق الحد بونلره تلطیف ایتدکده برکمسنه جرأت ایدوب سؤال ایتدیکه یاامیر المؤمنین حکمت نه ایدیکه اول ملاقاتده اصحاب رسوله التفات ایتمیوب صورت جفا اظهار اولندی وحالا انشراحله سمت وفا اشعار قلندی جواب بیوردیلر قچنکم تغییر لباس ایتدکلرینی کوردم هربری عینمه خاربلا اولوب دید مکه سبحان الله ایام خلافتمده اصحاب رسول لباسلرینی تغییر ایتدیلر برقاچ کونده قلبلری تغییر بولوب زخارف دنیایه میل ایدرلر رسول اکرم حضرتلرینه ملاقی اولیجق یاعمر سنك خلافتکده بنم اصحابم اول لباسلرینی تغییر ایتدیلر ثانیا قلبلری

مكروهدر كراهت واقع اولور اما صومى بوزلماز مكركه انزال يا ادخال واقع اوله. برى دخى صوم وصالدر بو دخى غيريلره حرام فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه حلالدر نتكيم تفصيلى كلسه كركدر. امام الحرمين رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك حقنده صوم وصال قربتدر ديمشدر. برى دخى بودركه بركيمسه نك طعامى يا شرابى اولوب وكندى انلره محتاج اولسه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرنده دخى احتياج واقع اولسه اول كيمسه پيغمبر يمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينى كندى نفسنه تقديم ايدوب طعام وشرابنى فخر انبيا صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بذل ايتمك واجبدر زيرا حق تبارك وتعالى حضرتلرى ﴿النبى اولى بالمؤمنين من انفسهم﴾ ديو بيورمشدر مفخر موجودات عليه افضل التحيات حضرتلرى مؤمنلره كندى نفسلرندن اولى اوليجق مالارينى اكا بذل ايدوب جانلرينى انك جاننه فدا قيلق واجب اولور اكر بر ظالم فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه قصد ايلسه حاضر بولنان كيمسه يه واجبدر كه انك يولنه نفسنى بذل ايليه نتكيم احد غزاسنده طلحه رضى الله عنه فخر عالم حضرتلرينى كندى نفسى ايله صيانت ايدوب اكا حواله قلنان سلاحلره كندينى قارشو ويرر ايدى. برى دخى بو ايديكه اجنبيه خاتونلره نظر ايتمك فخر كائنات حضرتلرينه مباح ايدى. وانلر ايله تنها اوده اولمق دخى مباح ايدى وبوكا دلالت ايلركه ام حرام بنت ملحان رضى الله تعالى عنهانك اوينه وارر ايدى وانده ياتوب اويور ايدى وام حرام رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك باشنى وصاچلرينى اصلاح ايدر ايدى مع هذا مابينلرنده زوجيت ومحرميت يوق ايدى زيرا جناب عصمتى شوائب تهمتدن پاك ومعرا ايدى امانتدن غيرى احتمال يوق ايدى. برى دخى درت خاتوندن زياده نكاحلنمق رسول الله حضرتلرينه مباح ايدى. وسائر پيغمبرلره دخى درتدن زياده آلمق جائز ايدى. اما فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه طقوزدن زياده آلمق جائز ايديكنده خلاف واردر وخاتون جانبندن هبه لفظى ايله اول حضرته نكاح جائز ايدى. مثلا برعورت وهبت نفسى لك ديسه ايدى نكاح اولور ايدى نتكيم حق جل وعلا حضرتلرى ﴿ان وهبت نفسها للنبى﴾ بيورديغى اول معنادر اما فخر كائنات حضرتلرينك كندى جانبندن لفظ نكاح ياخود تزويج لازم ايدى اصح بودر زيرا حق تعالى حضرتلرى ﴿ان اراد النبى ان يستنكحها﴾ بيورمشدر ظاهرى دلالت ايدركه اول لفظلرك برى لازم اوله ديديلر وان اراد النبى دلالت ايلركه مجرد خاتون فخر عالم حضرتلرينه نفسين هبه ايتمك ايله نكاح تمام اولماز فخر كائنات حضرتلرينك ارادتى كركدر مراد شريفى اولمق قبول مجراسنه جاريدر ديديلر وخالصة لك بيورلديغنده علما رحمهم الله تعالى اوچ قول ذكر ايتمشلردر. برى بودركه خاتون نفسنى فخر عالم حضرتلرينه هبه ايلسه

متغير اولدى. مقام خلافتده بونه خلافدر ديو خطاب وعتاب ايتملرى ورطه سنه دوشوب التفاته مجالم اولمدى فاما حالا بحمد الله ينه اولكى لباسلرينى كوروب اول وارطه دن خلاص اولدم رسم ملاقاتى يرينه كتوردم رضى الله عنه وعنهم اجمعين مرويدركه اشبو قضيه ده غنيمت مالين عرض ايتدكلرنده اصحاب مابينده على السواء تقسيم ايتدكدن صكره بعضى سله لر ايله عجم طعاملرندن كتور مشلردى حضور شريفنه قودقلرنده مبارك پارمغيله طادوب لذتن ورايحه سن بكنوب بوشول طعامدركه بوندن اوتوردى مؤمنلردن اوغل باباسين وقرنداش قرنداشين قتل ايتسه كركدر ديوب قالديرك بوطعامى شول غزالرده شهيد اولان مؤمنلرك ايتامنه ويرك كه افتراق آبا ايله تلخ اولمش دهنلرى شيرين اوله ديو بيورديلر مرويدركه بركون حضرت عمر صحابه اوكندن كيچوب اردنجه نظر ايتديلر كوررلركه مبارك حرقه سنك اون

اوزرینه صدق واجب اولماز غیری مؤمنلرده بو یله دکلدر دیمك اولور انس بن
مالك وابن مسیب رضی الله عنهمادن بو یله مرویدر. برقول دخی بودرکه بلاولی
ولاشهود برخاتونی نکاحلنمق خاصة سکا جائزدر دیمك اوله و بو قول قتاده‌دن
مرویدر. برقول دخی بودرکه لفظ هبه ایله عقد نکاحه مالك اولمق سکامخصوصدر
غیری مؤمنلره جائز دکلدر دیمك اوله و بوقول امام شافعی وامام احمد رحمة الله
علیهمانکدر. اما امام اعظم رحمة الله علیه قتنده سائر مؤمنلره دخی هبه لفظی ایله
نکاح منعقد اولور والله اعلم. بری دخی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلرینه نکاح بلا مهر ابتداءوانتهاءجائز ایدی. یعنی برخاتونی نکاحلنمسه
اکا صداق ویرمك لازم دکل ایدی. امام نووی رحمة الله علیه ایدر قچن برخاتون
نفسنی حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینه هبه ایلسه اولدخی
بلامهر تزوج ایتسه اکا حلال اولور ایدی صکره‌دن دخول وغیری ایله اوزرینه
مهر واجب اولماز ایدی اما غیری مؤمنلر بو یله دکلدر البته غیرك نکاحی وجوب
مهردن خالی دکلدر یا مهر مسمی کرکدر یا مهر مثل کرکدر. بری دخی احرام
کیمش ایکن نکاح اکا جائز ایدی. نووی شرح مسلمده ایدر اصحاب شافعیدن
برجماعت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینه احرام حالنده تزوج
ایتمك جائز ایدی و بو یله ایتمك اکا مخصوص اولوب امتنه مخصوص دکل ایدی
دیدیلر. نووی رحمة الله علیه «وهذا اصح الوجهین عندنا» دیو بیوردی. بری دخی
بو ایدیکه برخاتونك نکاحنه رغبت ایلسه اول خاتونه اجابت لازم اولور ایدی.
اکر اری وار ایسه ارینه دخی طلاق ویرمك لازم اولور ایدی. امام غزالی
ایدر طلاق ویرمك ار اوزرینه واجب اولدیغنك سرنی بن شویله ظن ایدرمکه
انك ایمانی امتحان اوله زیرا خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
بیورمشدرکه (لایؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من نفسه واهله وولده
والناس اجمعین) یعنی سزك بریکز مؤمن اولماز تا بن اکا کیندی نفسندن
واهلندن وولدندن وجمیع ناسدن سوکلو اولماینجه دیمکدر حبیب اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینك عمته‌سی قزی اولان زینب بنت جحش رضی الله
عنهانك قصه‌سی بوکا دلالت ایلر. وتفصیلی بودرکه زید بن حارثه رضی الله عنه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك زمان نبوتندن مقدم عبد مملوکی
ایدی آزاد ایدوب اوغل ایدنمش ایدی اندن ذکر اولنان زینبی زیده الیویرمك
استدی زینب وقرنداشی عبدالله راضی اولمدیلر صکره‌دن ﴿وما کان لمؤمن
ولامؤمنة﴾ آیت کریمه‌سی نازل اولدیغی زمانده رضا ویردیلر وزمان جاهلیتده
واوائل اسلامده عادت بو ایدیکه برکیمسه براوغلانی اوغل ایدنسه خلق اکا فلان
اوغلی دیو چاغرلر ایدی ومیراثن آلورلر ایدی وخاتونن آلمق حرام اولور
ایدی حق جل وعلا حضرتلری ﴿ادعوهم لآباءهم﴾ قول شریفی ایله فلان اوغلی

ایکی یرده یماسی وارزهد
وتقواسنه هربری انصاف
ایدوب کندو نفسلرینه
لوم ایدوب کمالنه ثنا ایتد
کدنصکره دیدیلرکه بحمد
الله ایام خلافتنده عراق
وشام اعراب واعجام دیار
لری فتح اولوب شرق
غربده اولان کفار پادشا
هلرینك قلوبنه هیبتی دو
شوب هرطرفدن ایلچیلر
کلمك اوزره‌در فاما انلرك
نظرلری ظاهره متعلقدر
وعجبا حضرت امیرالمؤ
منین مهابتلو لباسلر کیسه‌لر
وکافرلرك کوزلرینه هیبتلو
کورنسه‌لر تقوالرینه نه
خلل کلوردی وایلچی
کلدکجه نفیس طعاملر
پشوب مناسب اوانی ایچره
قونسه غداة وعشیده مها
جرین وانصار ایله ینسه
دیو مشاوره ایدوب لکن
بوخصوصه کیم جرأت
ایدوب عرض ایدردینلد
کده امام علی رواکورلد
کده بوجرأتی بن ایده‌م
لکن ازواج نبی علیه السلام
که امهات المومنیندر انلره
عرض ایلیك بوجرأتی
انلر ایتسه‌لر اولور دیجك
عایشه انا ایله حفصه انایی
بریرده بولوب صحابه
بومرامی عرض ایتد

دیمکدن نهی بیورلدی ومیراث آلمق و سائر حکم نسخ اولندی و بو قصه‌نك
وقوعی قول وفعل ایله حکم ثابت اولمق ایدی اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری
رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه وحی ایتدی یقین زمانده زید
زینبه طلاق ویرسه کرکدر وسن زینبی تزوج ایتسك کرکدر دیو بیوردی
وزیدك قلبنه کراهت القا ایلدی زینبدن مفارقت ایتمك استر اولدی اندن فخر
کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدی یا رسول‌الله خاتونمدن آیرلمق
استرم دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه و سلم حضرتلری ایتدی نیچون
آیریلورسین برنسنه‌می کوردك زید ایتدی لا والله خیردن غیر نسنه کورمدم الا
بوقدر وارکه شرفی ایله بکا بیوکلنور ولسانی ایله بنی انجیدر دیدی سید کائنات
صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بو خاطره‌دن نهی بیوردی خاتونکی رعایت
ایله اولور اولماز نسنه ایچون طلاق ویرمه آخرالامر زید قضاء وطر ایدوب
زینبدن حاجتی قالمیجق حق تعالی حضرتلری ﴿زوجناکها﴾ دیو بیوروب زینبی
سید کائنات حضرتلرینه تزویج ایلدی. ومعناسی عقد نکاح واسطه‌سی اولمدن
تزویجنه امردر دیدیلر و بومعنایه دلالت ایلرکه زینب رضی‌الله عنها سائر ازواج
طاهراته بنی حق تعالی حضرتلری تزویج ایتدی ونکاحك ولیسی اولدر وسزی
کندی ولیلریکز تزویج ایتدی دیو سویلر ایدی و بومقامده دخی بعض تفاصیل
کتب تفاسیرده مسطوردر مهم اولان مرتبه ایراد اولنمشدر. بری دخی مقدما
اشارت اولنان اوزره بر خاتونك ولیسی وشاهدلر حاضر اولمدن رسول الله
حضرتلرینه نکاح صحیح ایدی نووی رحمة‌الله علیه ایدر بزم اصحابمز قتنده یعنی
شافعیه قتنده بویله اولدیغی انلره حاجت اولمدیغیچون ایدی زیرا ولی اعتبار
اولندیغی محافظهٔ کفؤ ایچوندر یعنی شرفده مناسبت حفظ اولنوب ادنایه
وارمقدن صاقنمق ایچوندر فخر کائنات حضرتلری اشرف مخلوقات ایدی
بو معنی انده متصور دکل ایدیکه بو جهتدن نزاع ممکن اولایدی وشاهد
قتنده نکاح اولندیغی انکاردن امین اولمق ایچوندر رسول الله صلی‌الله تعالی علیه
وسلم حضرتلری کندیسی انکار ایتمك احتمالی یوق ایدی وخاتونی انکار ایتسه
عمل اولنمز ایدی عراقی شرح مهذبده بلکه انکار ایلسه فخر عالم حضرتلرینی
تکذیب ایله کافره اولور ایدی دیمشدر بوجهتدندخی شاهده احتیاج قالمدی. بودخی
رسول‌الله حضرتلرینه مخصوص ایدیکه بر خاتونی ولیسی کندی اذنی یوق ایکن
دیلدیکی کیمسه‌یه تزویج ایلیه. بری دخی بودرکه ام المؤمنین صفیه رضی الله عنها
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جاریه‌سی ایدی آزاد ایتدی
دخی عتقنی اکا صداق ایلدی یعنی مهر تعیین ایتمدی وبونك معناسنده اختلاف
ایتمشلر بعضیلر ایتدی صفیه‌یی تزوج ایتمك شرطی ایله آزاد ایتدی اندن قیمتنی
فخر کائنات حضرتلرینه ویرمك صفیه‌نك اوستنه واجب اولدی وقیمتی
نه‌ایدیکی معلوم ایدی همان تزوج ایتدی قیمتی صداق یرینه طوردی دیمکدر وبو

کلرنده بوایکی خیر النسا
حضرت عمرك خلوتنه
واروب بونلره کلی تعظیم
واکرام ایتدکدنصکره
ام المؤمنین عایشه‌انارضی
الله عنها فتح کلام ایدوب
یا امیر المؤمنین حدمتکه
برسوزمز واردر دستور
اولورمی دیو استیذان
ایتدکدنصکره یاام المؤمنین
بیورك دیجك مقصوده
بسط مقدمه قیلوب دید
یلرکه اللهك رسولی عالم
عیانه کلوب دنیا طرفنه
التفات ایتمیوب دین بناسین
تمام معمور ایتدکدنصکره
جوار رحمانه رحلت ایتد
یلر بعده بابام ابوبکر خلیفه
اولوب کذلك انلرده دنیایی
دیله میوب احیای سنت
رسولده اهتمام وقتال کذا
بینه قیام کوستروب عدا
لت خلقده جدتام اظهار
ایدوب انلرده رسول
اکرمه اولاشدیلر ثانیا
بوارضه سز کلوب امر
خلافته تازه رونق ویروب
اعلام عدالتی ذروهٔ علیایه
دیکدیکز واطراف عالمه
عساکر اسلام کوندروب
بحمد الله سنك ایامکده
کسری وقیصر منهزم
وبیوت اصنام منهدم
اولمغین سلاطین اقطار

معنـاي بخـاري رحمة الله عليه مغـازيده انس بن مالكدن روايت ايتديكى مؤيد اولوركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى صفيه‌يى اسير ايتدى دخى اعتاق ايدوب تزوج ايلدى. ثابت رضى الله عنه ايتدى صفيه‌يه صداق نه ويردى انس رضى الله عنه ايتدى نفسنى ويروب اعتاق ايلدى. برروايتده دخى انس رضى الله عنه بيورمشدركه صفيه رضى الله عنها پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه رجوع ايتدى يعنى غنيمتده فخرعالم حضرتلرينك حصه‌سنه واقع اولدى صكره‌دن تزوج ايتدى وعتقنى يعنى آزاداتمه‌سنى اكا صداق ايلدى بو روايتده ثابت عبدالعزيزه ايتدى ياابا محمد سن انسه صور دكيكه فخر عالم حضرتلرى صداق نه ويرمش ايدى اولدخى نفسنى مهر ويردى ديدى‌اندن ثابت تبسم ايلدى پس بوندن ظاهردركه مهر قلنان نفس عتقى ايدى ديديلر وبوخصوصده دخى بعض وجوه ذكر ايتمشلر . امام طبرانى وابوالشيخ روايتلرنده حضرت صفيه‌دن مرويدركه (اعتقنى النبى صلى الله عليه وسلم وجعل عتقى صداقى) بيورمشدر يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنى اعتاق ايتدى وعتقمى بكاصداق ايلدى ديمكدربوحديث انس رضى‌الله تعالى عنه حديثنه موافقدر امام نووى مسلم شرحنده ايتدى محققلرك مختارى بودر بلا عوض ولاشرط تبرعا اعتاق ايلدى صكره‌دن صفيه‌نك رضاسى ايله صداقسز تزوج ايتدى. ابن حجر رحمة الله عليه بويله ديمشدر بومقامه كلنجه تحرير اولنان كلام علماء شافعيه نكدر. وامام اعظم وامام محمد رحمهما الله تعالى مذهبلرنده بويله‌دركه بركيمسه كندى جاريه‌سنى آزاد ايلسه شول شرط ايله‌كه جاريه نفسنى اكا تزويج ايليه جاريه دخى آزاد اوليجق نفسنى اكا تزويج ايتسه مهر مثلى جاريه‌يه ويرلمك لازم اولور زيرا عتق مال دكلدر مهر اولمغه صالح اولماز ابو يوسف رحمة الله عليه قتنده عتق مهر اولمق جائزدر زيرا رسول الله حضرتلرى صفيه‌يى نكاحلندى وعتقنى اكا مهر ايتدى ديمشدر وابو يوسف جواب ويروب مهرسز نكاح فخر عالم حضرتلرينه مخصوص ايدى ديديلر والله اعلم. وجله مخصوص اولان مباحلردن برى دخى بو ايديكه قسمتدن مقدم مال غنيمتدن كنديسى نه‌مراد ايدينور ايسه آله اكر جاريه اكر سائر اثواب. برى دخى مكه‌ده قتال وقتل اكا مباح قيلنمش ايدى ومكه‌يه احرامسز كيرمك دخى مطلقا اكا مباح ايدى ابن القاص بويله ذكر ايتمشدر وكتب ستده انس حضرتلرندن مرويدركه مكه‌يى فتح ايدوب كيرديكى كون مبارك باشنده مغفر وار ايدى ديمشدر محرم اولان كيمسه‌نك باشى آجق اولمق واجبدر اكر محرم اولايدى مغفر كيمز ايدى وجابر وزهرى ومالك رضى الله عنهم محرم دكل ايدى ديو تصريح ايتمشلردر. اما ابن دقيق العيد رحمة الله عليه احتمالدركه مبارك باشنى برعذرايچون اورتمش اوله ديمشدر. ابن عراقى رحمة الله عليه بوكلامه اعتراض ايدوب جابر وزهرى ومالك محرم دكل ايدى ديو تصريح ايتدكلرندنصكره بو

جله سرفروايدوب خزا ينلرى قپوكه كلدى حضر جل شانه سكاتأييد ودين اسلامه تأييد ميسر ايده اما اطراف عالمدن ايلچيلر كلمكده در سنك اوزركده بواون ايكى رقعه‌لى خرقه انلره خورمهين كورينور آيا امير المؤمنين هيتلو لباسلر كيوب طاكده واخشامده نفيس طعاملر پشوب اكا كوره اوانى برله مهاجرين وانصار يمسه‌لر ديجك حضرت عمر استماع ايدوب بكاء شديدله آغليوب ديكه‌ياام المؤمنين سزه سؤال ايدر مكه هيچ فخر كائنات حضرتلرينك مبارك قارنى طوينجه آرپه اتمكى يديمى وهيچ بركونده ايكى اوكين طعام يديمى ديديلركه لا وينه ديديكه هيچ فخر عالم يردن يوقارى وبر قارش قابده طعام يديمى ديريلر لا وينه ديديكه سزلر رسول اكرم حضرتلرينك خاتونلريسكز وامهات المؤمنينسكز جله مزك اوزرنده حقوقكز واردر ولكن سزكلوب دنيايى بكا ترغيب ايدرسكز بونى بلزميسكزكه فخر كائناتك بريوكدن عباسى

تأويل مردود اولور ديدى اندن ايتدى بو استدلال مشهور اولان خلاف موضعك
غيرنده در زيرا اول كون پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى قتال خوفندن
سلاحى ايله كيرمش ايدى بويله اولان كيمسه بزم قتمزده احرامسز كيرمك جائزدر
بوكا نه بزم قتمزده خلاف واردر ونه بيلديكمز علمادن بر كيمسه قتنده خلاف واردر
ديدى. امام نووى رحمة الله عليه شرح مهذبده بوكلامى استشكال ايدوب ايتدى
بونجه راست كلوركه مذهب شافعيه ده مكه صلحا فتح اولنمشدر مذهب امام
اعظمده عنوة يعنى قهرا فتح اولنمشدر صلحاً فتح اولنديغى تقديرجه خود خوف
اولمسه كركدر يا قتال خوفندن سلاحى ايله كيرمش ديمكك معناسى نه اولور ينه
جواب ويروب ايتديكه ابو سفيان ايله صلح ايتمش ايدى اما اهل مكه نك غدرندن
امين دكل ايدى صلح ايله كيردى ولكن غدر احتمالى ايله سلاحسز كيرمدى سلاحيله
كيردى ديمشدر وفتح مكه ده واقع اولان اختلافك تفصيلى مقصد اولده مرور
ايتمشدر. وشويله معلوم اوله كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك غيرى
قچن خائف اولمسه اكر دخولى متكرر اولور قسمندن دكل ايسه يعنى شول شهره
اثواب طاشيان زنجيرله تكرار تكرار كيررلر چيقارلر اكر بو طائفه دن دكل ايسه احرام
واجب اولمده شافعيه قتنده ايكى قول واردر اكثرى قتنده اصح بودركه واجب
اولمامقدر اما انلردن بعضيلرى واجب اولمديغنه قطع ايتمشلردر اكر دخولى متكرر
اولور قسمندن ايسه بونده خلاف واردر اما بونلرده واجب اولمامق اولادر
وحنابله قتنده احرام ايله كيرمك واجبدر مكركه خائف اوله ياخود حاجات متكرره
اصحابندن اوله ومالكيه دن مشهور اولان دخى بودركه اصحاب حاجات متكرره نك
غيرينه واجب اوله علماء حنفيه قتنده مطلقا واجبدر مكر اول كيمسه كه داخل ميقات
اوله اكا واجب دكلدر. محصلى بودركه مذهب شافعيه دن مشهور اوزره مطلقا
واجب اولميه وائمهٔ ثلاثه مذهبلرنده واجب اوله الاشول استثنا ايتدكلرى موضعلرده
واجب اولميه والله اعلم . ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك
خصائصندن برى دخى بو ايديكه من غير خلاف كندى علمى ايله قضا ايديدى
كندى نفسيچون ياخود ولدى ايچون قضا ايديدى غضب حالنده فتوى وقضا اكا
مكروه دكل ايدى . نووى مسلم شرحنده بويله ذكر ايتمشدر زيرا غرضدن
معصوم ايدى رضا حالنده نه سويلر ايسه غضب حالنده سويلديكى او ايدى بر
خصوصده زبيرك خصمى فخر عالم حضرتلرينى غضبه كتوردكدنصكره زبيرايچون
قضا ايدوب زبيره حكم ايتديكى وارد اولمشدر. برى دخى بودركه صلاة لفظى ايله
ديلديكى كيمسه يه دعا ايتمك اكا مخصوص ايدى مثلا (اللهم صل على زيد اللهم صل
على عمرو) ديسه جائز ايدى اما بز ديمك جائز دكلدر مكر پيغمبرلره يا ملكلره
دنيله غيريلره ديمك جائز دكلدر . برى دخى اماندنصكره قتلدر بوده رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه مخصوص ايدى . برى دخى بر يرى فتح ايتمدن

وار ايدى واكثرى انى
كيرلردى كاه اولوب اول
عبا خشونتندن مبارك
جسمى قزاررردى ديديلركه
نعم اويله در وينه ديديكه
ياعايشه بلزميسكز كه سنك
حجره كده فخر عالم ايچون
برعبا وار ايدى برقتجه
كوندوزين بساط وكيجه
فراش ايدرديكز اول
جسم مباركانك اوزرنده
ياتوردى تاربيسنه اولا
شنجه حضرت عايشه
اغليوب نعم ياامير المؤمنين
اويله در ديدى وينه دو
نوب قزينه ديكه ياحفصه
بوحديث شريفى بكا نقل
ايتمدكمى بركون سرور
كائنات ايچون يومشق
دوشك دوزوب التنه
فرش ايتدم ايدى اول
كيجه تهجده قالقميوب
بلالك اذاننده اويانوب
ياحفصه بكا نيلدك بنى
يومشق دوشك برله الدا
دك وربم عبادتندن الى
قودك دنيا ايله نه بازارم
واربردخى بكا بويله فراش
ايتمه تاكه بدنم بوقاتيلقدن
الم چكوب خالق عبادتى
لذتندن كيروقالميم حفصه
انا اغليوب نعم اويله در
ياابا ديدى وينه ديديكه
بلزميسنكه رسول اكرم

اراضی بی مقاطعه‌یه ویرمکدر بونك اصلی بودرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری جمیع ارضی اکا تملیك ایتمش ایدی انکچون جائز ایدی . امام غزالی رحمة‌الله علیه فخرعالم حضرتلرینك تمیم داری اولادینه ویردیکی یرلر خصوصنده انلره معارضه ایده‌نك کفرینه فتوی ویرمشدر فخر کائنات حضرتلری ارض جنتی اقطاع ایدر ایدی قنده قالدیکه ارض دنیایی دیو بیوردی .

قسم رابع

پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مختص اولان فضائل وکراماتك بیاننده‌در. جله‌دن بری بودرکه جمیع انبیادن خلق جهتندن مقدم ایدی نتکیم اوائل کتابده مرور ایتمشدر وحضرت آدم روح ایله جسد ما بیننده ایکن سید کائنات حضرتلرینه نبوت ویرلمش ایدی بو دخی سابقاذکر اولنمشدر عهد ومیثاق اخذ اولانلرك اولیدر ﴿الست بربکم﴾ بیورلدیغی کون بلی دییانلرك اولی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایدی . بری دخی بودرکه آدم وجمیع مخلوقات انك اجلیچون خلق اولنمشلردر بیهقی وغیریلر بویله روایت ایتمشلردر . بری دخی ابن عساکر کعب الاحباردن روایت ایتدیکی اوزره عرش وسموات وجنتلر اوزرینه اسم شریفی یازلمشدر . بری دخی بودرکه حق جل وعلا حضرتلری جمیع انبیادن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایمان کتورمك ایچون میثاق آلمش ایدی قرآن عظیمده ﴿واذ اخذ الله میثاق النبیین لما آتیتکم من کتاب وحکمة ثم جاءکم رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به ولتنصرنه﴾ بیوردیغی بومعنادر . علی بن ابی طالب کرم الله وجهه حضرتلرندن مرویدرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری آدم علیه السلامدن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلنجه نقدر پیغمبرلر کوندردیسه جله‌سندن عهد ومیثاق آلمشدرکه زمان حیاتلرنده فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلری نبوته مبعوث اوله‌جق اولور ایسه اکا ایمان کتوره‌لر ونصرت ایده‌لر وکندی امتلرندن بویله ایتمکه میثاق آله‌لر دیو بیورمشدر . بری دخی بودرکه کتب متقدمه‌ده انك تفسیری واقع اولمشدر نتکیم بیان اولنسه کرکدران شاء الله تعالی. بری دخی بودرکه تا حضرت آدم علیه السلامدنبرو انك نسب طاهرنده برسفاح واقع اولمامشدر یعنی جمیع آبا وامهاتنده زنا واقع اولمامشدر توارد وتناسللری نکاح ایله اولمشدر دیمکدر. یاخود سفح دمدن اوله بو تقدیر اوزره معنی ناحق یره قان دوکیجی کیمسه انك نسبندن کلمامشدر . بیهقی وطبرانی وابو نعیم بویله روایت بیورمشلردر. بری دخی بودرکه طوغدیغی زمانده کوبکی کسلمش وسنت اولمش طوغدی پاك وپاکیزه وجوده کلدی . بری دخی بودرکه طوغدیغی ساعت شهادت پارمغین قالدیروب سجده‌یه واردی ابو نعیم روایتنده ابن عباس رضی الله عنهمادن بویله مرویدر واناسی کندیدن برنور چیقوب قصور شامه ضیاسی دوشدیکن مشاهده قیلمشدر

حضرتلرینك کجمش وکله‌جك کناهی مغفور ایکن آچلغله کیجه‌لیوب سجده‌ده‌اویورلردی کیجه ایله کوندزی رکوع وسجود ایله کچوررلردی وبکاایله تضرعدن خالی اولمزدی تاریسی جناب قدسنه دعوت ایدنجه پس احوالی معلوم اولمین عمره دوشن بودرکه نفیس لباس کیمیه نفیس طعام یمیه وقالین دوشك اوستنده یاتمیه برسفره‌ده ایکی درلو طعام جمع ایتمیه وبر آیدن اکسکدن ات یمیه تابو حالده رسول اکرم حضرتلرینه اولاشنجه ازواج نبی بوکماتی اشید وب اغلاشدیلر وثبتك الله یاعمر دیدیلر وماجرا بی زمرهٔ اصحابه خبرویر دیلر رضی الله عنهم مرویدرکه ایام خلافتنده اوغلینه حدشرب اوردی حدتمام اولمدن اوغلی وفات ایتدی دکنکك باقیسین میتنه اوردی حد الله برینی بولسون دیدی یانی حضورحقه واردقده بابام بکا حد اقامت ایدوب اولدردی دیه‌سن دیدی مرویدرکه انس بن مالکدن یعنی

وملائكه فخر عالم صلى الله تعالى عليه و سلم حضرتلرينك بشكين صاللر ايدى و بشكده ايكن اكا آى تكلم ايتمشدر اشارت ايتديكى يره ميل ايتمشدر ابن طغريل رحمة الله عليه بو يله روايت ايتمشدر. امام واقدى وابن سبع روايتلرنده بشكده ايكن تكلم ايتمشدر اما بوخصوصى كرامات مختصه قسمنده كتورمكك و جهى ظاهر دكلدر زيرا بو حال حضرت عيسى عليه السلامه دخى واقع اولمشدر. وبرى دخى اسى زمانده اوزرينه بلوط سايبان اولمق رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم حضرتلرينه مخصوص كراماتدندر ابو نعيم و بيهقى روايت ايتمشلردر. دخى كوكلو اغاج يرندن آير يلوب فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينه كلديكى زمانده كولكه‌سى انك جانب شريفنه دوندى. برى دخى بودركه مبارك سينه‌سى شق اولندى امام مسلم و غيرى روايت ايتمشلردر وابتداء وحى‌ده جبرائيل عليه السلام طوتوب اوچ كره محكم صيقمشدر بعضيلر بونى دخى خصايصدن عد ايتمشلردر. ابن حجر رحمة الله عليه ابتداء وحى‌ده انبيادن برينه بو يله واقع اولديغى منقول دكلدر ديمشدر. برى دخى بودركه حق تعالى حضرتلرى قرآن عظيمده انك اعضاء شريفه‌سن ذكر ايتمشدر ﴿نزل به الروح الامين على قلبك﴾ بيورديغى يرده قلب شريفن ذكر ايتمشدر ﴿فانما يسرناه بلسانك﴾ بيورديغى يرده لسان شريفن ذكر ايلشدر ﴿مازاغ البصر وماطغى﴾ بيورديغنده مبارك كوزين ذكر ايتمشدر ﴿قدنرى تقلب وجهك﴾ بيورديغنده مبارك يوزين ذكر ايلشدر ﴿ولاتجعل يدك مغلولة الى عنقك﴾ بيورلديغنده مبارك الين ومبارك بوينن ذكر ايلشدر ﴿الم نشرح لك صدرك و وضعنا عنك وزرك الذى انقض ظهرك﴾ بيورلديغنده مبارك كوكسى ايله آرقه‌سين ذكر ايلشدر. دخى اسم شريفى حق تعالى حضرتلرينك محمود اسمندن مشتق اولمشدر واحمد اسمى ايله مسمى اولمشدر اندن اول اول اسم ايله اصلا بركيمسه تسميه اولنمامشدر امام مسلم رحمة الله عليه بو يله روايت ايتمشدر امام احمد نقلنده حضرت على كرم الله وجهه روايت ايتمشدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه و سلم حضرتلرى (اعطيت اربعا لم يعطهن احد قبلى) ديو بيورمشلر اوچنى ذكر ايتدكدنصكره (وسميت احمد) ديمشلر اما اول اوچى نه ايديكنه غرض متعلق اولماغين بوراده ذكر ايتمامشلردر. برى دخى بودركه آج ياتوب وطوق قالقار ايدى حق تعالى حضرتلرى جنتدن طعام وشراب يديروب ايچورر ايدى. برى دخى بودركه اوكندن نيجه كورر ايسه آردندن او يله كورر ايدى. امام مسلم رحمة الله عليه روايت ايتمشدر. برى دخى بودركه كوندز آيدنلقده نيجه كورر ايسه كيجه قراكوسنده او يله كورر ايدى امام بيهقى رحمة الله عليه بو يله روايت ايتمشدر. برى دخى بودركه مبارك قولنوغنده قيل تمامش ايدى ورنكى متغير دكل ايدى ورايحه‌سى مسكدن خوب ايدى ديمشلردر بوكا متعلق كلام سابقده كچمشدر. برى دخى بودركه مبارك صوتى وسمع شريفى

حضرت رسول اكرم بيورمشلركه بركمسه بكا حاشا كذب افترا ايتسه قتل اولنه اندن توبه ديلنميه وبركمسه بكا سب ايتسه قتل اولنه توبه ديلنميه وبركمسه ابوبكره وعمره سب ايتسه قتل اولنه توبه‌سى قبول اولنميه وبركمسه عثمانله على يه سب ايتسه حد شرعى اوره‌لر وبركمسه ديديكه يارسول الله ابوبكر ايله عمرك وعثمانك عليكك ارالرينى نيچون فرق ايتديكز بيورديلر كه الله تعالى بنى وابوبكرى وعمرى برطبراقدن خلق ايتدى وينه برطبراغه دفن اولنسق كرك صدق رسول الله هم اويله واقع اولدى مرويدركه حضرت عمر شهادتله مختضر اولدقده عايشه آنايه آدم كوندريديكه رسول اكرم حضرتلرى وابوبكر ايله برحجره‌ده اولمق مراد ايدرم اكر ام المؤمنين رضا ويررسه دولت وسعادت عمره والا انواع حسرت وندامت برله بقيعه دفن ايدك ديمش ايدى حضرت عايشه رضى الله عنهايه احوالى عرض ايديجك آغليوب

غیریلرك صوتی وسمعی یتشمدیکی یره واصل اولور ایدی دخی مبارك کوزلری اویور ایدی قلب شریفی اویومز ایدی . امام بخاری رحمة الله علیه بویله روایت ایلمشدر . بری دخی بودرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اصلا عمرنده اسنه‌مك واقع اولمامشدر نتکیم ابن ابی شیبه وامام بخاری تاریخنده یزید ابن اصمك مرسلندن روایت ایتمشلردرکه (ماتثاوب النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) بیورمشلردر یعنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اسنه‌مدی دیمك اولور . و خطابی رحمة الله علیه مسلمة بن عبدالملك بن مروان طریقندن اخراج ایتمشدرکه (ماتثاوب نبی قط) دیو بیورمشلر معناسی اصلا برپیغمبر اسنه‌مدی دیمکدر بو تقدیرجه خصایصدن اولمز . امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده (ان التثاؤب من الشیطان) وارد اولمشدر انبیا علیهم السلامدن اسنه‌مك واقع اولمدیغن بوحدیث شریف مؤید اولور دیدیلر . بری دخی بودرکه اصلا احتلام واقع اولمامشدر سائر انبیا علیهم السلامه دخی حال بویله ایدی . طبرانی رحمة الله علیه بویله نقل ایتمشدر بوتقدیرجه بوکرامت دخی خصایصدن اولمز . بری دخی بودرکه اوزون بویلو کیمسه ایله یورودیکی زمانده اندن اوزون کورینور ایدی بیهقی رحمة الله علیه بویله نقل ایتمشدر . بری دخی بودرکه کونشه وآیه قارشو یوریسه کولکه‌سی یره دوشمز ایدی بوکا شهادت ایدرکه حق تعالی حضرتلرندن دعا ایدوب جمیع اعضاسنده نور خلق ایتمك دیلدیکی زمانده دعاسنك آخرنده (اللهم اجعلنی نورا) دیو بیورمشدر . بری دخی بودرکه مبارك لباسنك اوستنه سکك قونمزدی اصلا دیو روایت اولنمشدر فخر رازی رحمة الله علیه بویله نقل ایتمشدر . وسیوری سکك مبارك قانن ایچمز ایدی حجازی وغیریلر بویله روایت ایتمشلردر و بت اذا ایتمك دخی واقع اولمامشدر ابن سبع وسبتی بویله نقل ایتمشلردر . بری دخی بودرکه نبوته مبعوث اولدیغی زمانده کاهنلر منقطع اولدی انلردن کیمسه قالمدی وکوکلر استراق سمعدن حراست اولندی یعنی شیاطین کوکلره چیقوب خبر کلمز اولدیلر اوزرلرینه شهابلر آتلور اولدی . ابن عباس رضی الله عنهما بیورمشدرکه اولدن شیاطین کوکلردن منع اولنمازلر ایدی کوکلره کیررلر ایدی . واخبارنی کاهنلره کتوررلر ایدی حضرت عیسی علی نبینا وعلیه السلام طوغدیغی زمانده اوچ کوکدن منع اولندیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طوغدیغی زمانده جمیع کوکلردن منع اولندیلر قچن برشیطان چیقوب اوعورلدین رازدکلك استه‌سه اوزرینه شهاب اتارلر ایدی اصلا خطا ایتمز ایدی کیمنی قتل ایدر ایدی کیمنك صورتنی یقار ایدی کیمنی سقط ایلر ایدی انلر غول بیابان اولورلر ایدی یعنی بیان یرلرده خلقی یولدن آزدیررلر ایدی خلاف سمته سوق ایدرلر ایدی وبوخصوص مفخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبعثندن اول ظاهر دکل ایدی انك زماننده مقدم بومقوله نسنه‌یی کیمسه ذکر ایتمامش ایدی انك ابتداء امرنده

اول مقامی کندو نفسم ایچون مراد ایدرم چونکه خلیفهٔ رسول مراد ایدنمشلر انلره ایشار ایتدم دیو بیوردیلر پس روضهٔ مطهره‌ده حضرت ابی بکرك قبلی طرفنده مبارك باشی حضرت ابوبکرك صدر شریفنه محاذی دفن اولنمشدر اون بیل التی آی خلافت سوروب هجرتك یکرمی اوچنده ذی الحجه نك عشراو اخرنده التمش اوچ یاشنده ایکن اشهر روایتده جوار حقه رحلت ایتدیلر رضی الله عنه (قال) حضرت عمر بیوردی (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم کلوا الزیت وادهنوا به) رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه زیتون یاغنی اتمك قاتنی ایدك وزیتون یاغیله بدنکزی یاغلایك (فانه من شجرة مبارکة) تحقیق زیتون یاغی شجرهٔ مبارکه دندر زیرا قرآن عظیم الشانده حق تعالی حضرتلری ﴿من شجرة مبارکة زیتونة﴾ بیوردی دخی برآیة کریمه‌ده ﴿وصبغ للاکلین﴾ بیوردی بو آیتلره بناء رسول اکرم حضرتلری زیتون یاغنی

ظهور ایتدی انك نبوتنه اساس واقع اولدی دیدیلر. اما معمردن روایت اولنمشدر که بن زهری‌یه سؤال ایدوب اولدن نجم آتلورمی ایدی دیدم نعم دیدی بن ایتدم حق تعالی حضرتلرینك ﴿وانا کنا نقعد منها﴾ بیوردیغی آیتی کوردکمی دیدم ایتدی اولدن واری اید اما محمد صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بعث اولندقده تغلیظ وتشدید اولندی دیدی وابن قتیبه رحمة الله علیه دخی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبعثندن اول رجم وار ایدی یعنی شیاطینه شهاب آتلمق اولور ایدی اما مبعثندنصکره اولان شدت حراست مرتبه‌سنده دکل ایدی دیمشدر . بری دخی بودرکه لیلهٔ معراجده اکا اکراو واویانلو براق کتوردیلر بندی سائر پیغمبرلر صلوات الله علی نبینا وعلیهم چبلاق بنرلر ایدی واول کیجه مسجد حرامدن مسجد اقصایه واروب اندن مقام اعلایه عروج ایتدی ﴿لقد رأی من آیات ربه الکبری﴾ حسبنجه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك آیاتندن کبری کوردی یعنی والله اول کیجه عجایب ملك وملکوتندن غایت اولو آیتی تماشا ایتدی دیمکدر یاخود آیات کبراسندن بعض نسنه کوردی دیمکدر یاخود آیات کبراسنی کوردی دیمکدر . قاضی عیاض رحمة الله علیه بو ذکر اولنان اوچ وجه اوزره تفسیر ایتمشدر فرقلری اهلنه ظاهردر. واول کیجه انبیا وملائکه علیهم السلام احضار اولنوب انلره امامت ایدوب نماز قیلمشلردر وحق تعالی حضرتلری جنت وجهنمه آنی مطلع قیلمشدر بو روایت امام بیهقی‌یه نسبت اولنمشدر. بری دخی بودرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینی مبارك کوزلریله مشاهده قیلوب کلام ایتمشلردر حق جل وعلا حضرتلری فخر عالم حضرتلرینه هم رؤیت هم کلام میسر ایتمشدر وکلاملری مقام رفیع واعلاده واقع اولمشدر حضرت موسی علیه السلامه رؤیت عین میسر اولمدی ومناجاتی طور اوزرنده واقع اولدی. بری دخی بودرکه قنده کیدرسه ملکلر بیله کیدرلر ایدی وآردنجه یوررلر ایدی وغزالرنده بیله جنك وقتال ایدرلر ایدی ، بری دخی بودرکه کتوردیکی کتاب تبدیل وتغییردن حفظ اولنمشدر حتی ملحدلردن ومعطله‌دن خصوصا قرامط دیدکلری طائفه دن چوق ملعونلر قصد ایتدیلرکه قرآن عظیمك بعض محلن تغییر ایدوب بیلدکلری کبی یازه‌لر آخر ممکن ومیسر اولمدی بر کلمه‌سین بوزمغه قادر اوله‌مدیلر وبر حرفنده مسلمانلری شکه دوشوره‌میوب عاجز قالدیلر ﴿لا یأتیه الباطل من بین یدیه ولا من خلفه﴾ حکمنجه هیچ بر جانبدن ظفر بولامدیلر وفخر عالم حضرتلرینك کتوردیکی کتاب شریف جمیع کتابلرده واقع اولانی مشتملدر قرون سالفه وامم ماضیه نك وشرایع قدیمه‌نك اخبارنی جامعدر . ونامعلوم قصه‌لرکه اهل کتابك علماسندن عمرلرین افنا ایدنلردن غیری کیمسه‌انلردن خبردار دکل ایدی جمله‌سی قرآن عظیمده وارد اولمشدر وامتندن نیجه کیمسه‌یه حق سبحانه وتعالی حضرتلری انك حفظن میسر ایتمشدر نتکیم ﴿ولقد یسرنا القرآن للذکر﴾ بیورمشدر سائر امتلردن بر

قاتق ایدك بیوردی دخی زیتون یاغنده خیر کثیر اولدیغیچون وجودکزه سورك بیوردیلر زیرا مبارك دیمك خیر کثیر دیمکدر (قال ابو عیسی وعبدالرزاق کان یضطرب فی هذا الحدیث فربما اسنده وربما ارسله) مصنف بیورر بو حدیث شریفی روایت ایدن عبدالرزاق بر روایتده رسول اکرم حضرتلرندن عمر واسطه سیله روایت ایتدی وبر روایتده حضرت عمری ترك ایدوب اسلمدن روایت ایتدی (حدثنا السنجی ابوداود سلیمان ابن معبدالمروزی حدثنا عبدالرزاق عن معمر عن زید بن اسلم عن ابیه) بو حدیث شریفی اسلمدن اوچ واسطه‌ایله ابوداود سنجی روایت ایتدی (عن النبی صلی الله علیه وسلم) اسلم رسول اکرمدن حضرت عمرك روایت ایتدیکی حدیثك عینی روایت ایتدی (نحوه ولم یذکر فیه عن عمر) راوی حدیث عبدالرزاق بو حدیث شریفی روایت ایتدکده حضرت عمری ذکر ایتمدی فقط اسلمدن

كيمسه كتابلرينى حفظ ايتمز ايدى بو قدر آيلر وييللر كچر ايدى كتابلرى ازبر ايتمز ايدى وقرآن عظيمى آز مدتك ايچنده نابالغ اوغلنجقلره ميسر ايلدى حفظ ايتديلر. برى دخى بودركه بزه آسان اولمغيچون وشرف ورحمت قلنمغيچون يدى قراءت اوزره نازل اولمشدر ودنيا طوردقجه معجزه اواوب طورمدن خالى اولمسه كركدر. برى دخى بودركه قرآن عظيمك تبديل وتغييردن حفظنه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى متكفل اولمشدر نتكيم ﴿انا نحن نزلنا الذكر وانا له لحافظون﴾ ديو بيورمشدر يعنى تحقيقا قرآن عظيمى بز ايندردك وتحقيقا بز آنى حفظ ايديجيوز ديمكدر ودخى ﴿ولوكان من عند غيرالله لوجدوا فيه اختلافا كثيرا﴾ بيورمشدر معناسى اكر قرآن عظيم اللهدن غيرى كيمسه قتندن اولايدى انده چوق اختلاف بولهلر ايدى ديمك اولور . وقرآن عظيم يدى قراءت اوزره نزول ايتديكى امام بخارى رحمةالله عليه حضرت عمر رضى الله عنهدن نقل ايتديكى حديث شريف ايله ثابت اولمشدر وبويله اولمجق انده اختلاف اولمزمى ديمك شبهه‌سى كلورسه جعبرى رحمةالله عليه بوندن جواب ويروب مثبت اولان اختلاف تغادير در ومنفى اولان اختلاف تناقضدر ديو بيورمشدر. حاصلى اختلاف يوقدر ديو بيورلديغى برقراءت برقراءتى نقض وابطال ايتمز ديمكدر معنالرينه ضرر كلمجك الفاظ شريفه‌سنده اولان تغاير مؤمنلره آسان اولمغيچوندر كيم هركشى ديلديكى وجه اوزره قراءت ايليه‌ودخى نيجه فوائد ومنافعى مشتملدر ديمكدر. اكر سؤال اولنوب چونكه حق تبارك وتعالى حضرتلرى قرآن حفظ ايتمكه وعد بيورمش ايدى حق جل وعلا حضرتلرينك حفظ ايتديكى خود تبديل وتغييردن امين اولسه كركدر ياصحابهٔ كرام نيچون جمعنه مشغول اولورلر ايدى دينلور ايسه امام رازى جوابنده بيورمشدركه صحابهٔ كرام حضرتلرينك جمعى حق تعالى حضرتلرينك اسباب حفظندن ايدى وقتاكيم قرآن عظيمى حفظ ايتمك مراد ايدندى صحابهٔ كرامى آنك حفظيچون كتوردى آنلر جمع ايتديلر محفوظ اولدى ديو بيورمشدر. وقرآن عظيم نيجه حفظ اولنوردى علما اختلاف ايتمشلردر بعضيلر قتنده حفظى بو معنايه‌دركه حق جل وعلا حضرتلرى انى كلام بشره مباين برمعجز ايتمكدركه خلق آنى زياده وناقص ايتمكه قادر اولميه‌لر اكر برحرف زياده ايتسه‌لر يابر حرفنى چيقارسه‌لر هر عاقل تغيير واقع اولديغن ادراك ايليه وبعضيلر دخى حفظى بو معنايه‌دركه آنى ابطال وافساد ايتمدن خلقى عاجز ايليه بلكه برجماعت پيدا ايليه‌كه آخر تكليفه وارنجه بين الناس آنى حفظ ايده‌لر واوقويالر واوقوده‌لر دائما اكا اشتغالدن خالى اولميه‌لر ديمكدر ديديلر بعضيلر دخى بومعنايه الديلركه اكر بر كيمسه برحرفن يابر نقطه‌سن تغيير ايلسه دنيا خلقى اكا كذاب ديه‌لر حتى اكر بريلوز معلم برحرفن تغيير ايلسه بيلن اوغلنجقلر خطا ايلدك صحيحى بودر ديه‌لر حق تبارك وتعالى حضرتلرى بوكتاب عزيزى تغيير وتحريفدن حفظ وحمايت

روايت ايتدى

الحديث السابع

(حدثنا محمد بن بشار حدثنا محمد بن جعفر وعبدالرحمن ابن مهدى قالا حدثنا شعبة عن قتادة عن انس بن مالك) بوحديث شريفى انس حضرتلرندن ايكى واسطه ايله محمد بن جعفر ودخى عبد الرحمن بن مهدى محمد بن بشار بزه خبر ويردى (قال) انس ابن مالك بيوردى (كان النبى صلى الله عليه وسلم يعجبه الدباء) رسول اكرم حضرتلرينه قباق اكل ايلمك عجب ويرر ايدى يعنى قباغى استحسان ايدوب واكلنى سورايدى (فاتى بطعام) پس رسول اكرم حضرتلرينه قباق ايله پشمش برطعامى كتورسه‌لر (اودعى له) ياخود قباق ايله پشمش طعام ايچون رسول اكرم حضرتلرينى دعوت ايتسه‌لر (فجعلت اتتبعه) انس بيوررر بن اول قباقله پشمش طعام ايچنده قباغى اراشديرمغه باشلردم (فاضعه بين يديه) قصعه دن قباغى بولدقجه رسول اكرم حضرتلرينك او كلرينه وضع ايدر ايدم (لما اعلم انه يحبه) رسول

اکرم حضرتلری قباغی سودیکنی بیلدیکم ایچون بوحدیثده دلیل واردر که برکاسه‌ده مختلف طعام اولوب طعام صاحبی راضی اولدیغی صورتده اول کاسه‌دن اکل ایدن کمسنه غیری کمسنه‌نك اوکنده اولان جانبنه الاوزاتمق جائزاوله‌دخی مسافرلرك بعضیسی بعضینك اوکنه لقمه قومق جائزاوله صاحب ضیافتك رضاسنه بناء ودخی قباغك خاصه سندندر عقلی زیاده‌ایتمك ورطوبت معتدله ایراث ایتمك کبی

الحدیث الثامن

(حدثنا قتیبة حدثنا حفص بن غیاث عن اسمعیل بن ابی خالد عن حکیم بن جابر عن ابیه) بوحدیث شریفی حضرت جابردن اوچ واسطه ایله قتیبه بزه خبر ویردی (قال) جابر بیوردی (دخلت) علی النبی صلی الله علیه وسلم) رسول اکرمك حضورعالیلرینه وار دم (فرأیت عنده دباء یقطع) کوردمکه رسول اکرم حضرتلری قباغی پاره پاره ایدر (فقلت) دیدمکه (ماهذا یارسول

ایلمشدر مع هذا بونك تغییرنه ملاحده ویهود ونصاری دائما سعی اوزره‌در بحمدالله سبحانه وتعالی بوقدر روزکار درکه حفظی زیاده اولمقده‌در برحرفن تغییره قادر اولمدیلر. بری دخی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مفاتیح خزائن ویرلمشدر بعضیلر ایتدیلر اول خزائن اجناس عالمك خزائنیدر عالمك رزقندن هر نسنه‌که ظهوره کله اسم الهی انی اعطا ایتمز الا محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جانبندن ایلرکه مفتاحلر آنك النده‌در نتکیم غیب مفتاحلری حق جل وعلا حضرتلرینه مخصوصدر انلری کندیدن غیری کیمسه بیلمز ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مفاتیح خزائن تسلیمی ایله منزلهٔ اختصاص ویرمشدر دیدیلر . بری دخی بودرکه کافهٔ ناسه مبعوث اولمشدر . اکر سؤال اولنوب حضرت نوح علیه السلام دخی طوفاند نصکره کندیسی ایله قلان مؤمناره ارسال اولنمش ایدی بوتقدیر جه کافهٔ ناسه مبعوث اولمق معناسی انده دخی بولنور دینلور ایسه . ابن حجر رحمة الله علیه جواب ویرمشدرکه نوح علیه السلامه واقع اولان عموم اصل بعثتنده دکل ایدی طوفان سببیله خلق هلاك اولوب اومقدار کیمسه قالمش ایدی لاجرم انلره پیغمبر اولدی یوقسه ابتداء کوندرلدیکی زمانده مجموع خلق عالمه پیغمبر اولمغه کوندرلمش دکل ایدی اما محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصل مبعوث اولدقده کافهٔ ناسه مبعوث اولمشدر پس بومعنایه اختصاصی ثابتدر دیو بیوردی . اما حدیث شفاعتده اهل موقف یعنی قیامتده عرصات خلقی حضرت نوحه (اول رسول الی اهل الارض) دیدکلرندن مراد عموم بعثتی دکلدر یعنی مجموع خلقه کوندرلمش دیمك دکلدر بلکه رسالتنك اولینی اثباتدر جمیع مرسلیندن اول کلان رسول دیمکدر ونیجه آیت کریمه‌ده حق سبحانه وتعالا حضرتلری نوح علیه السلامی کندی قومنه ارسال ایتدیکن تنصیص بیورمشدر نته‌کیم ﴿ انا ارسلنا نوحا الی قومه ﴾ دیو بیور مشدر قومندن غیری یه ارسال اولندیغن ذکر ایتما مشدر وبعضیلر نوح علیه السلامك عموم بعثتینه بو نکله‌استدلال ایتدیلرکه جمیع روی زمینده اولان خلقه بد دعا ایلدی اندن حق تبارك وتعالی حضرتلری اهل سفینه‌دن غیریسین غرق ایله هلاك ایلدی اکر جمیع اهل ارضه مبعوث اولمیدی حق تعالی حضرتلری انلری هلاك ایتمزدی زیرا کلام قدیمده ﴿وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا﴾ دیو بیورمشدر نوح علیه السلامك خود رسالتی ثابتدر اول رسلدر دیدیلر. جوابی بودرکه اول هلاك اولان خلقك کندی قومندن غیریسی حضرت شیت علیه السلام ارسال اولندیغی قومك اولادی ایدیلر و آنك دینی انلر اوستنه مستمر ایدی نسخ اولنمامش ایدی واولزمانده انلر ضلالته دوشوب حضرت شیته کافر اولمشلر ایدی انکیچون حضرت نوحك بد دعاسیله حق تعالی حضرتلری انلری هلاك ایتدی دیدیلر

و بو یله دخی جواب و یردیلرکه کافه‌یه مبعوث اولماغن رسول‌الله حضرتلرینه اختصاصی بومعنایه اولمق احتمالدرکه قیامته دکین شریعتی طورمق اعتباریله اوله نوح وغیریلر علیهم‌السلام شول صدده‌ایدیلرکه کندی زمانلرنده‌وکندیلردن صکره پیغمبر مبعوث اوله و بعض شریعتلری منسوخ اوله . اما بعض یهودك محمد علیه‌السلام خاصة عرب قومنه مبعوث ایدی دیدکلری فاسد نسنه‌در زیرا طائفهٔ عربه رسول ایدی کرچك انلره پیغمبر کوندرلمش‌ایدی دیو تسلیم‌ایدیجك هرنه بیورر ایسه صادق اولمق واجبدر زیرا انبیادن کذب دعوی صادر اولمز رسول‌الله حضرتلری خود کافهٔ ناسه رسالت دعواسن ایتدیکی تواتر ایله ثابت اولمشدر اکر بودعواده تکذیب ایدرلرسه تناقض لازم کلور پیغمبر ایدیکن تصدیق ایتدکدنصکره قولن تکذیبه مجال یوقدر . بری دخی بودرکه مال غنایم فخر کائنات حضرتلرینه حلال قلنمش ایدی اندن اول کلنلره حلال دکل ایدی زیرا اول کلنلر ایکی قسم اوزره ایدیلر بر قسمی بو ایدیکه انلره جهاد ایچون اذن ویرلمامش ایدی بر قسمی دخی بو ایدیکه جهاده اذن ویرلمش ایدی لکن آلدقلری غنیمت کندیلره حلال اولمز ایدی آتشه اوروب یقارلر ایدی بعض علما رحمهم‌الله بیورمشلردرکه فخر عالم حضرتلرینه امتنك کوکلری مرادی ویرلمش ایدی زیرا نفوس‌اول مال غنیمتدن کمال لذت بولورلر شول‌اعتبارایله‌که چکدکلری شدت ومحنت مقابله‌سنده اکا کتوردکلری نعمتدر انکله تنعم ایتمك حظی فوت اولدیغنه راضی دکلردر لاجرم حق جل وعلا حضرتلری مقتضالرینه موافقت ایدوب حلال ایلدی دیدیلر . بری دخی بودرکه ارض رسول‌الله حضرتلرینه وامتنه مسجد وطهور قلندی مراد موضع سجوددر یعنی بعض یرده سجده جائز اوله بعض یرده جائز اولمیه بو یله دکلدر پاك اولدقدنصکره هر یرده سجده جائزدر و بو یله اولمق دخی ممکندرکه کلام صلاة ایچون یاپیلان مکاندن مجاز اوله زیرا ارضك هر برنده صلاة جائز اولیجق بومعناده مسجد کبی اولور دیدیلر بعضیلر ایتدیلر مراد ارض بکا مسجد وطهور قلندی بندن غیره مسجد قلندی طهور قلنمدی دیمکدر دیدیلر زیرا حضرت عیسی علیه‌السلام ارضده سیاحت ایلر ایدی نره‌ده نماز وقتی یتشسه آنده قیلور ایدی دیدیلر . ابن‌التین بو یله دیمشلر بعضیلر ایتدیلر غیر یلره شول یرده قیلمق مباح ایدیکه پاك ایدیکن یقین اوزره بیله‌لر اما بوامته هر یرده قیلمق جائزدر مکر شول یرك که مردار ایدیکن یقین اوزره بیله‌لر آنده قیلمق جائز دکلدر مراد بومعنادر دیدیلر. اماظهر خطابی دیدیکیدرکه فخر کائنات علیه افضل الصلوات واکمل التحیات افندیمز حضرتلرندن‌اول کلنلره صلاة مخصوص مکانلرده مباح ایدی مثلا کلیسالرده وصومعه‌لرده قیلمق کرك ایدی دیمشدر بو قولی عمر بن شعیب روایتی مؤید اولورکه فخر عالم حضرتلرندن بو لفظله نقل ایتمشدر (وکان من قبلی انما کانوا یصلون فی کنائسهم) دیو

الله) قباغی بومرتبه‌پاره پاره ایتمك فائده‌سی ندر (قال) رسول‌اکرم حضرتلری جواب بیوردیلرکه (نکثربه طعامنا) بزقباغی پاره‌پاره ایتمکله طعامزی چوق ایدرز بوحدیث شریفدن فهم اولنورکه قباق وبادنجان مثللو طعام پشمزدن مقدم طوغونور سه برکتنه سبب‌اولور وینه بوحدیث شریفدن فهم‌اولنورکه‌رسول‌اکرم حضرتلری کمال مروتلر ندن اهل بیتك خدمتلر ینه معاونت ایدرلر ایمش (قال ابوعیسی) مصنف بیوردی (وجابرهذا) بوحدیث شریفی روایت ایدن جابر (هوجابربن طارق) طارق‌اوغلی‌جابر در یعنی مصنفك مرادی بوکه اصحابدن عبدالله او غلی جابر واردر بوحد یث شریفی روایت ایدن طارق اوغلی‌جابردر عبد الله اوغلی جابر دکلدر جابر دیمکله قنغی جابر اولدیغی معلوم اولسون ایچون بیوردیکه (ویقال ابن ابی طارق) اصحاب کرام بیننده راوی حد یث اولان جابرك شهر تنه ابن ابی‌طارق دینلور

بیورمشلر یعنی بندن اول کلنلر همان کلیسالرنده قیلارلر ایدی غیری یرده قیلمزلرایدی دیمك اولور بو تقدیرجه ارضك هر یری مسجد اولمق فخر کائنات حضرتلرینه مخصوص ایدیکی ثابت اولور . و بزار نقلنده ابن عباس رضی الله تعالی عنهما روایت ایتدیکی حدیث شریف که سابقا نقل اولنان جابر حدیثنه موافقدر آنده بودخی واقع اولمشدرکه (لم یکن من الانبیاء احد یصلی حتی یبلغ محرابه) دیمشلردر. یعنی انبیا علیهم السلامدن بر یسی تا کندی محرابنه یتشمینجه نماز قیلمز ایدی دیمك اولورخطابینك کلامنی بوروایت مؤید اولور . بری دخی بودرکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك معجزه‌سی قیامته دکین طورر غیریلرك معجزه‌سی منقرض اولوب خبرندن غیری نسنه قالمامشدر قرآن عظیم الی انتهاء الایام حجة قاهره اولمقدن خالی دکلدر واکامعارضه ممتنعدر . بری دخی بودرکه سائر انبیا علیهم السلامدن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك معجزه‌سی اکثردر . قاضی عیاض رحمة الله علیه ایدر کثیر اولدیغی قرآن عظیمدرکه جمله‌سی معجزه‌در وانده اعجاز واقع اولانك اقلی «انا اعطینا» سوره‌سیدریاخود آنك مقداری بر آیتدر دیدی بعضیلر مذهبنده هرآیتی معجزه‌در آز اکر چوق دیدیلر و بعضیلر دخی هر جملهٔ منتظمه‌سی بر کلمه‌دن یاخود ایکی کلمه‌دن دخی اولور ایسه معجزه‌در دیدیلر . قاضی رحمة الله علیه حق بزم اولا ذکر ایتدیکمزدر زیرا حق تبارك وتعالی حضرتلری ﴿قل فأتوا بسورة من مثله﴾ دیو بیوردی پس تحدی اقلی بر سوره مقداری کرکدر دیدی والحاصل قرآن عظیمده یتمش یدی بیك مقداری کلمه واردر بعضیلر قولنجه دها زیاده‌در وانا اعطینا سوره‌سنك کماتی اون عددر بو تقدیرجه انا اعطینا مقداری یدی بیك جزدر هر بری نفسنده بر معجزه‌در دیو بیوردی آندنصکره اعجازی ایکی وجهله‌در بر طریق بلاغتی برطریق نظمی پس بوعددن هرجزده ایکی معجزه اولور وسائر وجوه اعجازی سابقا تفصیل اوزره کچمشدر والله اعلم. وجملهٔ فضائل وکراماتندن بری دخی بودرکه خاتم الانبیا والمرسلین در نتکیم بخاری ومسلم رحمة لله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدرکه (مثلی و مثل الانبیاء قبلی کمثل رجل بنی بیتا فأحسنه الا موضع لبنة من زاویة من زواياه فجعل الناس یطوفون به و یعجبون له و یقولون هل لا وضعت هذه اللبنة فانا تلك اللبنة وانا خاتم النبیین) دیو بیورمشلردر. معناسی بنم مثلم ایله بندن اول کلان انبیانك مثللری شو کیمسه‌نك مثلی کبیدرکه بر اوبنا ایدوب هر یرین خوب ایلیه الا زاویه‌لرینك برندن بر کرپچ یرین یاپمیه اندن خلق کلوب اول اوی طواف ایده‌لر و بکنه‌لر عجبلیوب دیه‌لرکه شو کرپچده وضع اولنیدی دیه‌لر ایدی بن اول کرپچم و بن انبیانك خاتمی یم بندنصکره نبی کلمز دیمك اولور . بری دخی بودرکه شرع شریفی قیامته دکین مؤبددر وسائر انبیانك شرایعن ناسخدر وبوکا

(وهو) بوکنیه ایله مکنی اولان جابر (رجل من اصحاب النبی صلی الله علیه وسلم) رسول اکرمك اصحابندن بر ذاتدر معلوم اوله که محدثین کرام حضراتی نه مرتبه دقت واهتمام صاحبدیدرکه ایکی اصحابك اسمی بری برینه مطابق اولسه کنیه لریله بیان ایدرلرکه التباس لازم کلمیه مثلا بو حدیث شریفی جابر روایت ایتدی دیسه‌لر جابر اسمنده برقاچ اصحاب بولنسه قنغی جابردر دیو محدثین تحقیق ایدوب شهرتیله بیان ایدرلر محدثینك مرتبهٔ اهتمامل ندن معلوم اولدیکه روایتلرنده اصلا کذب احتمالی یوقدر (ولا نعرف له) بز ابن ابی طارق کنیه‌سیله مشهور اولان جابردن بلززز (الا هذا الحدیث الواحد وابو خالد اسمه سعد) شو ذکر اولنان برحدیثدن غیری کویا مصنف دیمك استرکه ابن ابی طارقدن محدثین انجق بوحدیث شریفی روایت ایتدیلر

الحدیث الثامع

(حدثنا قتیبة بن سعید

(تابع)

تابع اولان خلق سائر انبیانك توابعندن اکثردر نتکیم شیخین روایتلرنده (فارجو انا اکون اکثرهم تابعا یوم القیمة) دیو بیورمشدر. یعنی رجا ایدرمکه قیامت کوننده تابع جهتندن انلرك اکثری اولهم دیمکدر حاصلی انبیادن بنم تابعلرم اکثر اوله دیمك اولور . بری دخی بودرکه طائفهٔ جنه ارسال اولنمشدر اتفاقا حق تبارك وتعالی حضرتلری ﴿لیکون للعالمین نذیرا﴾ بیوردیغی یرده جمیع مفسرین بو آیتده جن داخلدر دیو اتفاق ایتمشلردر و بومعنی آیت کریمهنك مدلول لفظیدر اندن دلیلسز اخراج ایتمك قابل دکلدر اکر ملائکه خارجلردر دینلور ایسه انلرك خروجنده ضرر یوقدر عام مخصوص جمهور علما واصولیین قتنده حجتدر اکر عمومات مخصوصه ایله استدلال باطل اولورسهٔ اکثرادله ایله استدلال باطل اولمق لازم کلور وحق سبحانه وتعالی حضرتلری سورة الاحقافده ﴿اجیبوا داعی الله﴾ بیوردیغی موضعده که مراد طائفهٔ جنك بعضی بعضنه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دعوتنه اجابت ایچون امردر دلالت واردرکه فخر عالم حضرتلری انلری دینه دعوت ایتمش اوله وآنلره مبعوث اولمغك معناسی دخی بودر دیدیلر. اما سنتله استدلال بودرکه صحیح مسلمده ابو هریره رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بن آلتی نسنه ایله مفضل قلندم دیو بیورمشدر انلردن بری بودرکه (وارسلت الی الخلق کافة) دیمشدر بوقول شریف انس وجنه شاملدر خاصة انسه حمل ایتمك تخصیص بلا دلیلدر جائز دکلدر وقرآن عظیمده ﴿ وما ارسلناك الا کافة للناس ﴾ بیورلدیغی رسالتنك ناسه اختصاصیچون دکلدر بلکه مراد جمیع ناسه تعمیم ایدوب رسالتنك بعض ناسه اختصاصی اولمدیغنی بیاندر بوندن لازم کلمزکه انسك غیرندن رسالتی نفی اولنه ﴿ قل یاایها الناس انی رسول الله الیکم ﴾ آیت کریمهسنك امثالنده خطاب ناسه واقع اولدیغی آنکیچوندرکه آنلر کورینورلر وخطاب آنلر ایله واقع اولور وبالجمله آیت کریمهدن مقصود ناسه تعمیمدر غیریلردن نفی دکلدر. اما ضحاك وتوابعی طائفهٔ جنك رسلی کندیلردندر زیرا حق جل وعلا حضرتلری ﴿ یامعشر الجن والانس الم یأتکم رسل منکم﴾ بیورمشدر دیدکلری بوملته کوره دکلدر ملل متقدمه یه کوره درضحاکدن وغیریدن اصلا منقول دکلدرکه اول معنانك بوملته استمراری اوله یعنی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبعوث اولدقدنصکره جن طائفهسنه آندن غیری رسول کلدیکی کیمسهدن منقول دکلدر واجماعه مخالف اولان نسنهیی ضحاکه نسبت ایتمك لایق دکلدر یاوجود اکثر علمانك قولی بودرکه هر رسول انسدندر اصلا جندن رسول اولمامشدر لکن جن ایله انس خطابده جمع اولندقلریچون ﴿ رسل منکم ﴾ دیو بیورلدی بونك نظیری ﴿ یخرج منهما اللؤلؤ والمرجان ﴾ قول شریفیدر انلر خود ملحدن چیقارلر عذبهدن چیقمزلر . وبعض علما رحمهم الله

عن مالك بن انس عن اسحاق بن عبدالله بن ابی طلحة انه سمع انس بن مالك) بوحدیث شریفی انس مالك حضرتلرندن ایکی واسطه ایله قتیبه بزه خبر ویردی (یقول) انس بیوررلردی (ان خیاطا دعا رسول صلی الله علیه وسلم لطعام صنعه) تحقیق اصحابدن درزی رسول اکرم حضرتلرینی طعامه دعوت ایلدی بعض محدثین دیدیلرکه بودرزی رسول اکرم حضرتلرینك غلامی ایدی (قال انس) بوحدیث شریفی حضرت انسدن استماع ایدن اسحاق بن عبدالله دیدیکه انس حضرتلری بیوردی (فذهبت مع رسول الله صلی الله علیه وسلم) بن رسول اکرم حضرتلریله برابر کتدم (الی ذلك الطعام) اول درزینك دعوت ایتدیکی طعامه (فقرب الی رسول الله صلی الله علیه وسلم خبز من شعیر) درزینك منزلنه واردقده رسول اکرمك حضورلرینه آرپه اوننندن اتخاذ اولنمش اتمك کتوردی (ومرق فیه دباء وقد

بیورمشلردرکه رسل جن انلره ارسال اولنان رسل بشرك رسلیدر رسل الله دکللردر دیمشلردر. بری دخی بودرکه احد قولین اوزره ملائکه‌یه دخی ارسال اولنمشدر امام سبکی رحمة الله علیه بوقولی ترجیح ایتمشدر زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ تبارك الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا ﴾ دیو بیورمشدر. معناسی خیری متکاثردر دائما شول تکری تعالی حضرتلرینك که قولنك اوزرینه قرآن عظیم ایندیردی تاکیم عالملره نذیر اوله دیمك اواورونزاع یوقدرکه عبددن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر وعالم ماسوی اللهدر بوتقدیرجه انس وجنه وملائکه‌دن جمیع مکلفینه شاملدر آیت کریمه دلالت ایلرکه فخر کائنات علیه اکمل التحیات حضرتلری جمیع مخلوقاته رسول اوله وملائکه‌نك خروجن دعوی ایدن کیمسه‌دن دلیل اولنسه عاجز اولور زیرا احتمالدرکه فخر کائنات حضرتلری لیلهٔ اسراده یاغیری زمانده انذار ملائکه قیلمش اوله وانلره بعض نسنه‌ده انذار ورسالتدن مجموع شریعتنده رسالت لازم کلمز، اماجمهور مذهبی بودرکه آیت فرقانده عالمین تخصیص اولنمشدر مراد انسله جندر نته‌کیم صحیح مسلمده (وارسلت الی الخلق کافة) حدیث شریفنده مراد انس وجندر دیو بیورمشلردر. وحلیمی وبیهقی رحمهما الله ملائکه‌یه مرسل دکلدر دیو تصریح ایتمشلردر. وامام فخر رازی وامام نسفی تفسیرلرنده ملائکه‌یه مرسل دکل ایدیکنه اجماع حکایه اولنمشدر نته‌کیم جلال المحلی بویله ذکر ایتمشدر وامام نسفینك عبارتی بودر « ثم انهم قالوا هذه الآیة تدل علی احکام اولها ان قوله لیکون للعالمین نذیرا یتناول جمیع المکلفین من الجن والانس والملائکة لکنا اجمعنا علی انه علیه السلام لم یکن رسولا الی الملائکة بل یکون رسولا الی الجن والانس جمیعا » امافخر رازینك دخی عبارتی بودر بوندن ظاهردرکه ملائکه‌یه مرسل دکل ایدیکنه اجماع اوله. اماکمال الدین ابن ابی شریف جلال محلی‌یه اعتراض ایدوب ایتدی بیهقی بوسوزی حلیمیدن نقل ایدوب «هذا معنی کلام الحلیمی» دیدی وبیهقینك بوکلامنده کندینك بوقول عهده‌سندن تبریسن اشعار واردرانی اشعار اولمدیغی تقدیرجه کندی قتنده مرضی ایدیکن تصریح یوقدر. وحلیمی اکرچه کیم اهل سنتدندر اما ملائکه‌یی انبیا علیهم السلام اوزره تفصیلده معتزله‌یه موافقت ایلمشدر بیهقینك اندن نقل ایتدیکی افضلیت ملائکه قولنه موافقدر ظن اولنورکه بوسوزی اول قولنه مبنی قیلمش اوله . اما امام فخر رازی وامام نسفی ذکر ایتدکلری اجماع قصه‌سی اعتماده صالح دکلدرزیرا امام فخررازی تفسیرینك بعض نسخه‌لرنده « لکنا اجمعنا » یرینه « لکنا بینا » واقع اولمشدر بوتقدیرجه تمام مخالف اولور باوجودکه اجمعنا عبارتی اجماع امتده صریح دکلدر زیرا بومقوله عباره خصمین متناظرینك اجماعنده استعمال اولنور بلکه تصریح اولنسه دخی منع اولنوردی زیرا سبکی رحمة الله علیه ﴿ لیکون للعالمین نذیرا ﴾ قول شریفنده بیورمشدرکه جمع مفسرین بونك

(تفسیرنده)

ید) دخی برشوربا کتور دیکه اول شوربانك ایچنده قباق وقوری ات وار ایدی (قال انس) انس بیوردی (فرأیت النبی صلی الله علیه وسلم) بن رسول اکرم حضرتلرینی کوردم (یتتبع الدباء) قباغی آرشدیرر (من حوالی القصعة) اول کاسه‌نك جوانبندن قباغی سودکلرندن ایچون (فلم ازل احب الدباء من یومئذ) انس بیوررکه اول کوندنبرو بن قباغه محبت ایتدم قصعه اون عدد کیمسنه اکل ایده جکی مقداری طعامی آلان چناقدر بوحدیث شریفده اشارت واردر برکمسنه کندیدن ادنا کمسنه‌نك دعوتنه اجابت ایدوب طعامنی اکل ایلیه دخی افندی خدمتکاریله طعام ایلیه وینه بوحدیث شریفده اشارت واردر رسول اکرم حضرتلرینك اصحابنك فقرا وکبراسنه اولان لطف مرحمتلرینه نووی بیوررکه قباغه محبت سنتدر ودرزیلك صنعتی کوزل شیدر معلوم اوله که جمعیتله طعام اکل اولدقده هرکس اوکندن یمکه مأموردر امارسول اکرم

تفسیرنده « للجن والانس » دیمشلردر و بعضیلر « والملائکة » دیمشدر دیدی بوتقدیر اوزره اجماع امته حمل ایتمکه مجال قالمز وجمیع مفسرین « للجن والانس» دیدیلر دیدکدنصکره بعضیلر « والملائکة » دیدیلر دیمکك معناسی « للجن والانس» معناسنده جمله‌سی متفقلردر اما بعضیلری والملائکة احتمالن دخی ویرمشلردر دیمك اولور. والحاصل فخر رازی ونسفی تفسیرلرنده واقع اولان اجماع حکایه‌سی علماء نقل طریقه‌سی اوستنه حجت قائم اوله‌مز بومسئله‌یه لایق اولان هیچ برجانبه قطع دعواسن متضمن اولور وجه اوزره بحث ایتیوب توقف ایتمکدر . بری دخی بودرکه خواجهٔ کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عالملره رحمت ارسال اولنمش ایدی نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿وما ارسلناك الا رحمة للعالمین﴾ دیو بیورمشدر وعالمینه رحمت اولمغی برقاچ معنایه حمل ایتمشلردر سمرقندی رحمة الله تعالی علیه انس وجنه رحمت دیمکدر دیدی بعضیلر دخی جمیع خلقه رحمتدر مؤمنلره هدایت ایله رحمتدر ومنافقلره قتلدن امانله رحمتدر دیدیلر . ابن عباس رضی الله تعالی عنهما بر وفاجره رحمتدر دیدی زیرا هر پیغمبر تکذیب اولندیغی زمانده حق تعالی حضرتلری تکذیب ایدنلری هلاك ایلر ایدی محمد صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی تکذیب ایدنلر موته یاخود قیامته تأخیر اولنمشلردر اما تصدیق ایدنلره هم دنیاده رحمتدر هم آخرتده رحمتدر ذات شریفی بر رحمتدرکه مؤمنه وکافره عام اولور نتکیم حق جل وعلا حضرتلری کلام قدیمنده ﴿وما کان الله لیعذبهم وانت فیهم﴾ بیورمشدر یعنی حق تعالی حضرتلری انلره عذاب ایتلز سن آنلرك اراسنده ایکن دیمك اولور مادامکه جسد شریفی بوارضه متصلدر حق تبارك وتعالی حضرتلری انك حرمتنه خلقدن عذاب دنیویه‌یی رفع ایتمشدر امم سالفه‌یه اولان کبی بونلره عذاب نازل اولمز . دارمی وبیهقی روایتلرنده ابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدرکه (انما انا رحمة مهداة) دیو بیورمشلردر ان شاء الله تعالی مقصد سادسده زیاده تفصیلی کلسه کرکدر . بری دخی بودرکه حق تعالی حضرتلری قرآن عظیمده سائر پیغمبران علیهم السلامله آدلو آدیله خطاب ایدوب « یا آدم. یا نوح. یا زکریا. یا یحیی. یا موسی. یا عیسی » دیو بیورمشدر اما فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلرینه « یا ایها الرسول. یا ایها النبی. یا ایها المزمل. یا ایها المدثر) دیو خطاب ایتمشدر بو مرتبه غایت تعظیمدر . بری دخی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اسمی ایله ندا قیلمق امتنه حرام قلنمش ایدی قرآن عظیمده ﴿لاتجعلوا دعاء الرسول بینکم کدعاء بعضکم بعضا﴾ دیو بیورلمشدر. معناسی فخر عالم حضرتلرینه ندایی بعضکز بعضکزه اسمی ایله ورفع صوت ایله ایتدیکی ندا کبی وحجره‌لر طشره‌سندن ایتدیکی ندا کبی ایلمك بلکه یارسول الله یانبی الله دیو وقار وتواضع ایله وآلچق صوتله ندا ایدك دیمك اولور. بعضیلر ایتدیلر معناسی پیغمبر یمز علیه الصلاة

حضرتلری جمیعتله طعام بیوردقده اصحاب کرام هربررلری منتظرلردرکه رسول اکرم حضرتلرینك مبارك بارمقلری بزم جانبمزده اولان طعامه طوقنوب برکت رسول اکرم حضرتلرینه نائل اولسق دیو بناء علی ذلك رسول اکرم حضرتلری مبارك اللرینی قصعه‌نك جوانبده طولاشدیررلر ایدی حتی اصحاب کرام رسول اکرم حضرتلرینی اولقدر سورلر اید یکه آبدست صوینی بربرلرینك اللرندن اللرینی اصلادوب یوزلرینه وکوزلرینه سوزرلر ایدی

الحدیث العاشر

(حدثنا احمد بن ابراهیم الدروقی وسلمة بن شبیب ومحمود بن غیلان قالوا اخبرنا ابو اسامة عن هشام ابن عروه عن ابیه عن عائشة رضی الله عنها) بوحدیث شریفی حضرت عائشه‌دن اوچ واسطه ایله محمود سلمه واحمد بزه خبر ویردی (قالت) حضرت عائشه بیوردی (کان النبی صلی الله علیه وسلم یحب الحلواء) رسول اکرم حضرتلری حلوایی سور

والسلام حضرتلری سزه دعا ایتدکده یعنی سزی یاننه چاغردقده انك دعاسنی بری بریکزه ایتدیککز دعایه قیاس ایتمك یعنی بر بریکزی چاغردیغی زمانده اعراض ایدوب وارمق یاخود اشتمزلکه اورمق که واقع اولور زنهار فخر عالم حضرتلرینك دعاسنده بویله ایلمك دیمکدر دیدیلر . بری دخی بودرکه اکا جهرله سویلمك امتنه حرام ایدی نتکیم حق جل وعلا حضرتلری ﴿ لاترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی وتجهروا له بالقول کجهر بعضکم بعضا ان تحبط اعمالکم وانتم لاتشعرون ﴾ دیو بیورمشدر بو آیت کریمه حکمنجه برکیمسه آوازنی رسول الله حضرتلرینك آوازندن یوقاری قالدرسه یاخود اکا خطاب ایتدکده امثالنه سویلرکبی قاتی قاتی سویلسه عملی باطل اولمق لازم کلور ایدی ابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدرکه بو آیت کریمه نازل اولدیغی زمانده ابو بکر الصدیق رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه سویلزایدی الا شول کیزلوراز سویلیانلر کبی سویلرایدی دیمشدر. وروایت اولنورکه حضرت عمر رضی الله عنه دخی شویله یاب یاب سویلر اولدیکه فخر کائنات حضرتلری تااستفهام ایتمایجه کلامن اکلیه‌مز ایدی. وثابت بن قیس رضی الله عنه قاتی قاتی سویلیجی کیمسه ایدی قولاغی دخی برمقدار برك ایدی بو آیت کریمه نازل اولدیغی زمانده فخر عالم حضرتلرینك یاننده کتدی کورنمز اولدی فخر عالم حضرتلری یوقلدوب بولدردی دعوت ایلدی ثابت کلیجك ایتدی یارسول الله سکا آیت نازل اولدی بن ایسم برقاتی قاتی سویلیجی کشی‌یم حاصلی قورقرمکه عمل باطل اوله دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تسلیه ایدوب یاثابت سن اول مرتبه‌ده دکلسین سن خیرایله معیشت ایلرسن وخیر ایله وفات ایلرسن وتحقیقا سن اهل جنتدنسین دیو بیوردی انس بن مالك رضی الله عنه ایدر خواجهٔ عالم علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلرینك بویله بیورمسی ایله شویله اولدقکه ثابته نظرایدردك اهل جنتدن برکشی ایدی قارشومزده کزر ایدی صکره‌دن یمامه‌ده مسیلمه جنکی اولدیغی زمانده مسلمانلر برمقدار قتال یرندن آیریلوب انهزام شکلن کوستردیلر ثابت رضی الله عنه بوحالی کوریجك ایلرو واروب کفار ایله قتال ایلدی آخر اوراده شهید اولدی دیو بیوردی قصه‌دن مقصود فخر عالم حضرتلرینك اهل جنتدنسین دیو تعیین بیوردقدنصکره ثابته شهادت نصیب اولوب صدقی ظاهر اولدیغنی بیانده‌در . بری دخی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سعادت خانه‌سنده ایکن چیقنجه صبراتیوب طشره‌دن ندا ایتمك حرام قلنمش ایدی نتکیم ﴿ ان الذین ینادونك من وراء الحجرات اکثرهم لایعقلون ولوانهم صبروا حتی تخرج الیهم لکان خیرالهم ﴾ بیورلدیغی اول ممنادر وبویله ایدنلر یجون « لایعقلون » بیورلدیغی آنکیچوندرکه متقضای عقل حسن ادبدر رسول الله حضرتلرینك حرمت وحشمتن رعایت ایتمکدر بونلرك ترك

ایدی (والعسل) دخی بالی سور ایدی مرویدر که رسول اکرم حضرتلرینك حضورلرینه بر قافله کلدیکه ایچلرنده رسول اکرم حضرتلرینك بردوه‌سی وارایدی واول دوه‌یه اون وبال ویاغ بوکلتمش ایدی رسول اکرمه کتوردیلر رسول اکرم حضرتلری برکت ایله دعابیوروب بیوردیلر که برطنجره کتورك پس طنجره یی آتش اوزر اوزرینه قویوب ایچنه بال ویاغ واون وضع بیوردیلر ناکرکی کبی یخته اولنجه قارشدردیلر بعده طنجره‌یی آتشدن قالدیروب زمینه وضع ایدوب بیکز دیو بیوردیلر صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الحادی عشر ﴾

حدثنا (الحسن ابن محمد الزعفرانی اخبرنا حجاج بن محمد قال قال ابن جریج اخبرنی محمد ابن یونس ان عطا بن یسار اخبره ان ام سلمه اخبرته) بوحدیث شریفی ام المؤمنین ام سلمه حضرتلرندن درت واسطه ایله حسن ابن محمد بزه خبر ویردی (انها) تحقیق ام سلمة

ايديجك لايعقل حيوانات قسمندن اولمق لازم كلورادب مقتضاسى بودركه استعجال ايتميوب صبر ايدهلر فخرعالم حضرتلرينك حق تعظيمين رعايت ايليهلربويله ايديجك كنديلره خير اولور زيرا بونده ايكى حال واردر برى حفظ ادب برى تعظيم رسول الله صلى الله عليه وسلم بو ايكى خصلت ثنا وثوابى موجبهلردر . برى دخى بودركه حبيب الله ايدى محبت وخلت معنالرى انكچون جمع اولنمش ايدى تحقيق مقصد سابع اواخرنده كلسه كركدر ان شاءالله تعالى . برى دخى بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك رسالتنه وحياتنه وشهرينه وزمانينه قسم قلنمشدر بو دخى مقصد سادسده بيان اولنسه كركدر ان شاءالله تعالى . برى دخى بودركه فخر كائنات حضرتلرينه اسرافيل عليه السلام نازل اولمشدر آندن اول هيچ بر پيغمبره اينمش دكل ايدى . امام طبرانى رحمة الله عليه ابن عمردن نقل ايتديكى حديث شريف موجبنجه حضرت رسالتپناه صلى الله عليه وسلم حضرتلرى نبى عبد اولمغله نبى ملك اولمق بيننده تخيير اولنمق خبرينى اسرافيل عليه السلام كتورمشدر نتكيم سابقا بيان اولنمش ايدى . برى دخى بودركه جميع آدم اوغلانلرينك سيديدر امام مسلم روايتنده (انا سيد ولد آدم يوم القيمة) بيورلمشدر ابوهريرة رضى الله عنهدن بويله مرويدر . وترمذى نقلنده ابو سعيددن روايت اولنان بودركه (اناسيد ولد آدم يوم القيمة ولا فخر وبيدى لواء الحمد ولافخر) بيورلمشدر بويله بيورمقدن مراد شريفى حق جل وعلا حضرتلرينك كندويى بومرتبه فضل وسيادتله اكرامن خبرويروب نعمتن اظهار ايتمك ايدى تاكيم امتنك كنديه ايمانلرى اكاكوره اوله ولافخر بيوردينى بو يتشديكيم رتبهٔ فضل وكرامت الله تعالى قبلندن ويرلدى انك لطف واحسانيدرن كندى قوتمله بولمدم ايدى بن انكله افتخار ايتمك مناسب دكلدر ديمك اولورديديلر . برى دخى بودركه كناهلرندن ماتقدم وما تأخر مغفرت اولنمش ايدى نتكيم قرآن عظيمده ﴿ ليغفرلك الله ماتقدم من ذنبك وما تأخر ﴾ ديو بيورلمشدر . شيخ عزالدين ابن عبدالسلام ايدر پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك خصايصندن برى بودركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اكا مغفرتى خبرينى ويردى سائر انبيا عليهم السلامدن برينه بوخبرى ويرديكى نقل اولنمامشدر بوكا دلالت ايدركه انلر موقف حشرده نفسى نفسى ديسهلر كركدر . ابن كثيردخى بو آيتك تفسيرنده بوخصوصيتده اكا كيمسه مشارك اولمامشدر ديو بيورمشدر . ائمهٔ حديثدن ابو يعلى وطبرانى وبيهقى رحمهم الله تعالى ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن روايت ايدرلركه (ان الله فضل محمدا على اهل السماء وعلى الانبياء) ديو بيورمشلر يعنى تحقيقا حق تعالى حضرتلرى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى كوكلر خلقى اوزرينه وانبيا عليهم السلام اوزرينه مفضل قيلدى ديمكدر سؤال ايدوب اهل سما اوزرينه فضلى ندر ديديلر ايتدى * قال لاهل السماء ﴿ ومن يقل منهم انى اله من دونه فذلك نجزيه جهنم ﴾ يعنى حق تعالى حضرتلرى اهل سما ايچون ايتدى انلردن شول كيمسه كه

(قربت الى رسول الله صلى الله عليه وسلم جنبا مشويا) رسول اكرم حضرتلرينك حضورلرينه بريان اولنمش يان اتى كتوردى (فأكل منه) پس رسول اكرم حضرتلرى اول بريانده اكل بيوردىلر (ثم قام الى الصلاة) بعد الطعام نمازه قالقديلر (وما توضأ) تجديد وضوء ايتمديلر معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرى آتش طوقنمش شيئى اكل ايلمك نافض وضوء اولمديغى بيان ايچون بريان يدكدن صكره تكرار نماز ايچون برآبدست دخى آلمديلر مصنف امام ترمذى رضى الله عنه حضرتلرى حلوا نك وعسلك عقيبنده بريانى ذكر ايتدى زيرا بواوچ شئ غذالرك افضلى وبدن واعضا وكبده انفع اولد قلرينى اشعاردر وبركسنه بونلرك اكلندن تنفر ايتمز مكر برعلتى اوله محدثيدن ابن ماجه وغيريلرى روايت ايتديلركه لحم دنيا وآخرت اهلنك طعاملرينك سيديدر وحضرت عليدن دخى ابو نعيم روايت ايتديكه اهل دنيا طعامنك سيدى لحمدر بعده

بن تكريدن غيرى بر تكرى يم ديه بز اكا جهنمى جزا قيلارز ديمكدر انلر حقنده بويله بيورلدى * وقال لمحمد ﴿انا فتحنالك فتحا مبينا ليغفر لك الله ماتقدم من ذنبك وماتأخر* فقد كتب له براءة﴾ ديدى يعنى بو آيت كريمه حسبنجه كلمش وكله جك كناهن مغفرت ايدوب آنكچون براءت يازدى ديمك اولور . ياپيغمبرلر اوزره فضلى ندر ديديلر ايدى* ان الله تعالى قال ﴿وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه﴾ وقال لمحمد ﴿وما ارسلناك الا كافة للناس﴾ فارسله الى الانس والجن » ديدى حاصلى هر پيغمبرى مخصوص كندى قومنه كوندردى خواجهٔ عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى مجموع انس وجنه مبعوث ايتدى ديمك اولور. برى دخى بودركه كندى شيطانى مسلمان ايتمشدر نتكيم مسلم بن مسعوددن وبزار بن عباسدن بويله روايت ايتمشلردر. برى دخى بودركه فخر عالم حضرتلرى اوزرينه خطا جائز دكل ايدى نتكيم ابن ابى هريره وما وردى وحجازى بويله بيورمشلردر وبر قوم ايتديلر نسيان دخى ايتمز ايدى خطا ونسيان اندن كلمك جائز دكل ايدى ديديلر نتكيم نووى مسلم شرحنده بويله ذكر ايتمشدر اما خطا ونسيان صادر اولمديغى من عبدالله خبر ويرديكى نسنه لره كوره اولمق كركدر يوقسه بشريت مقتضاسنجه بونلر صادر اولمق جائز ايدى نتكيم صحيح بخارى ومسلمده عبدالله بن مسعوددن مرويدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (انما انا بشر انسى كما تنسون فاذا نسيت فذكرونى) ديو بيورمشدر. وينه صحيحينده ام سلمه رضى الله عنهادن مرويدركه (انما انا بشر وانه يأتينى الخصم فلعل بعضهم يكون ابلغ من بعض فاحسب انه صادق فاقضى له فمن قضيت له بحق مسلم فانما هى قطعة من النار فليحملها اويذرها) ديو بيورمشدر. وينه صحيح مسلمده (انما انا بشر اذا امرتكم بشئ من دينكم فخذوه به واذا امرتكم بشئ من رأى فانما انا بشر) ديو بيوردقلرى رافع بن خديجه دن مرويدر وذكر اولنان احاديث شريفه نك محصلى بودركه شول نسنه كه دينه متعلقدر انده خطا ونسيان واقع اولميه وشول نسنه كه سائر امورندر انده جائز اوله. برى دخى بودركه انكله حق تعالى حضرتلرى اوزره قسم جائزدر سائر انبيا وملائكه واوليا ايله جائزدكلدر ديديلر مثلا (اللهم انى اسألك الجنة بحق محمد) ديمك جائزدر اما بحق موسى ياخود بحق عيسى ديمك جائز دكلدر زيرا غير يلردن انك طبقه سنده كيمسه يوقدر بو كرامت اكا مخصوصدر ديديلر . برى دخى بودركه كنديدنصكره ازواج طاهراتنك نكاحى حرام قيلنمشدر حق تبارك وتعالى حضرتلرى ﴿وازواجه امهاتهم﴾ بيورمشدر. يعنى ازواجى مؤمنلرك انالريدر ديمكدر اول رسول الله حضرتلرينه كرامة حق تبارك وتعالى حضرتلرى حرمت نكاحده انك ازواجنى انالر منزله سنده قيلمشدر. و بو حكم يعنى حرمت نكاح شول خاتونلركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى انتقال ايتديكى زمانده منكوحه لرى ايدى انلرده مقرردر دائما انلرك غيره حرام اولدقلرنده شبهه يوقدر اما شونلركه تخيير

پرنجدر ابو الشيخ روايت ايتديكه رسول اكرمه اطعمه نك زياده مرغوبى لحم ايدى امام شافعى بيو ركه لحم اكل ايلمك عقلى زياده ايدر وقوة سامعه يى زياده ايدر حضرت على كرم الله وجهه دن مرويدركه لحم اكل ايلمك بدنك رنكنى صاف وانسانك خلقى كوزل ايدروبر كسنه قرق كون مقدارى ات يمسه خوبى بدلاور بيوردى اما قرق كون دوام اوزره ات يمك دخى ايو دكلدر ديديلر يعنى لحمى نه قرق كون مقدارى ترك ايليه ونه قرق كون مقدارى دوام ايليه

الحديث الثانى عشر

(حدثنا قتيبة حدثنا ابن لهيعه عن سليمان بن زياد عن عبدالله بن الحارث) بو حديث شريفى حضرت عبدالله بن حارثدن ايكى واسطه ايله قتيبه بزه خبر ويردى (قال) عبد الله ابن حارث بيوردى (اكلنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم شواء فى المسجد) رسول اكرم ايله مسجد ايچنده بريان اكل ايلدك محدثين بيان ايتديلركه عبدالله بن حارث مسجدده

اولندقلری تقدیرجه دنیایی اختیار ایدوب مفارقت ایتمش اولسه‌لر برقولده انلر غیره حلال ایدیکی مقرر اولور امام غزالی رحمةالله علیه بوقولی اختیار ایتمشدر. وامهات مؤمنینه نظر جائز اولمه‌ده ایکی وجه واردر اشهری بودرکه جائز اولمیه وانلره اناالق حکمی ثابت اولدیغی تحریم نکاحلرنده ووجوب طاعت واحترامله‌رنده‌در یوقسه خلوتده ونفقه‌ده ومیراثده دکلدر حاصلی ازواج طاهرات خواجهٔ کائنات مؤمنلرك انالری اولمق نکاحلری حرام اولوب وانلره اعزاز واکرام واجب اولمق معناسنه‌در یوقسه بویله دکلدرکه کندی انالری کبی براوده تنها قالمق یاخود انلره نفقه ویرمك یا میراثلرینی آلمق معناسنه اوله وبوخصوص همان ازواج طاهراته کوره‌در انلری تجاوز ایتمز یعنی فخر کائنات حضرتلرینك خاتونلری امهات مؤمنینه‌در دینلور اما قزلری اخوات مؤمنیندر دینلمز. بعض علما رحمهم‌الله امهات مؤمنینك نکاحلری غیره حرام اولدیغی آنکیچوندرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قبرنده حیات اوزره‌در دیدیلر بواجلدن ماوردی انلره عدت وفات واجب دکلدر دیو حکایه ایتمشدر وشول خاتونلرکه رسول‌الله حضرتلری حیاتنده انلردن مفارقت ایتمشدر مستعیذه کبی واول برخاتون کیبکه فخر کائنات حضرتلری انك بدننده بربیاض یر کوروب اهلنه ارسال ایتمش ایدی بونلرده اوچ وجه بیورمشلردر. بری بودرکه نکاحلری حرام اوله شافعینك نص ایتدیکی وجه‌بودر وروضه‌ده بووجهی تصحیح ایتمشدر زیرا آیت کریمه‌نك عمومی واردر ﴿من بعده﴾دن مراد بعدیت موت دکلدر بعدیت نکاحدر. بروجه دخی بودرکه حرام اولمیه. اوچنجی وجه که امام‌الحرمین ورافعی تصحیح ایتدکلریدر مدخول بها اولانی حرامدر دیمشلردر یعنی شول خاتونلرکه مجامعتلری واقع اوله انك غیره نکاحی من بعد حرام اولور دیدیلر زیرا روایت اولنمشدرکه اشعث بن قیس رضی‌الله عنه اول مستعیذه خاتونه حضرت عمر زماننده نکاح ایدیجك حضرت عمر رضی‌الله عنه اشعثی طاشلمق استدکده یاامیرالمؤمنین اول خاتون مدخول بها دکل ایدی دیو خبر ویردیلر فراغت ایتدی. وشول جاریه که انی تصرف ایتدکدنصکره مفارقت ایتمشلر ایدی انده دخی اوچ وجه بیورمشلردر. بری مطلقاحرام اولمق. وبری جائز اولمق. اوچنجی وجه بوکه اکر فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری حال حیاتنده بیع ایتمش ایسه نکاحی جائز اولوب واکر موتله مفارقت ایتدی ایسه حرام اولمق بری دخی بودرکه ازواج طاهراتنك شخصلرینی کورمك حرام ایدی دیدیلر یعنی تمام لباسلر یله ستر اولندقلرندنصکره بویلرینه واندملرینه نظر حرام ایدی دیدیلر اما بوقولك صحتنده نظر واردر زیرا ابن حجر رحمةالله علیه ایدر بوکا دلیل یوقدرکه ازواج طاهرات اوزرینه کندی شخصلرینی کوسترمك فرض اوله زیرا رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندنصکره انلر کینورلر واورتنورلر

بریان اکل ایلدیکی وقتده رسول اکرم حضرتلری ایله اعتکافده ایدیلر زیرا مسجدده اکل حرامدر دیدیلر

الحدیث الثالث عشر

(حدثنا محمود بن غیلان انبأنا وکیع حدثنا مسعر عن ابی ضمرة جامع بن شداد عن المغیرة ابن عبد الله عن المغیرة بن شعبة) بوحدیث شریفی مغیره بن شعبه حضرتلرندن اوچ واسطه ایله محمود بن غیلان بزه خبر ویردی (قال) مغیره بیوردی (ضفت مع رسول الله صلی الله علیه وسلم ذات لیلة) برکیجه رسول اکرم حضرتلریله بیله برکسنه‌یه مسافر اولدم (فاتی بجنب مشوی) رسول اکرم حضرتلرینه بریان اولمش پهلو کتوردیلر یعنی صاحب ضیافت کتوردی (ثم اخذ الشفرة) بریان کتورلدنصکره رسول اکرم حضرتلری بیوك بچاغی الدی شینك فتحی وفانك سکونی ورانك فتحیله شفره بیوك بچاق دیمکدر (فجعل یحزلی بها منه) پس رسول اکرم حضرتلری بیوك بچاغله

ایدی دخی مصلحت اقتضا ایتدکجه طشره چیقارلر ایدی و صحابه انلردن حدیث شریف استماع ایدرلر ایدی شول حالده که بدنلرندن بر یر آچق دکل ایدی اما کندی شخصلری ظاهر ایدی دیو بیوردی . بری دخی بودرکه اولاد بناتی کندویه نسبت اولنورلر ایدی حضرت حسن رضی‌الله عنه ایچون (ان ابنی هذا سید) دیو بیورمشدر مراد صلبی اوغلندن فرقی یوق ایدی نسبتده وشرفده اویله ایدی دیمکدر . بری دخی بودرکه قیامت کونده هر نسبت و سبب منقطع اولور الا رسول‌الله حضرتلرینك نسب وسببی منقطع اولمز ونسب دلالتیله سبب زوجیتله اولاندر دیدیلر بعضیلر دخی معناسی انك امتی اکا انتسابله قیامت کونده منتفع اولورلر غیریلر بویله دکللر دیمکدر دیدیلر بوندن دخی مراد سائر انبیا علیهم السلام اول کون نفسی نفسی مقامنده‌در امتلرینه شفاعت مقامنده دکللردر دیمك اولور . بری دخی بودرکه بنات کریمه‌سی اوزرینه تزوج ایتمك جائز دکل ایدی مسور بن مخرمه‌دن مرویدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری منبر اوزرنده برکون ایتدی بنی هشام بن مغیره بندن اذن استدیلرکه قزلرینی علی بن ابی طالبه ویره‌لر فخر عالم حضرتلری بویله بیوردقدن صکره اوچ کره بن انلره اذن ویرمزم دیو بیوردی مکرکه علی بنم قزیمه طلاق ویروب انلرك قزلرینی اله دیدی زیرا بنم قزم بندن بر پاره‌در اکا کراهت ویرن نسنه بکا کراهت ویرر واکا اذا ایلیان نسنه بکا اذا ایلر دیو بیوردی حدیث شریفی شیخین اخراج ایدوب ترمذی تصحیح ایتمشدر . وینه مسوردن مرویدرکه علی بن ابی طالب رضی‌الله عنه ابو جهلك قزین المق استدی حضرت فاطمه رضی‌الله عنها اشیدیجك فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه کلوب ایتدی سنك قومك شویله دیرلرکه سن قزلرکدن اوتوری کیمسه‌یه بحضور اولوب انجنمزسك یعنی قزلریکی انجیدنلره طنمزسك اشته علی بنم اوزریمه ابو جهلك قزینی الیور دیدی اندن فخر کائنات علیه اکمل الصلوات افندیمز حضرتلری فاطمه بندن بر پاره‌در بن انی انجتدکلرینی کریه کوریرم والله رسول‌الله قزی ایله عدوالله قزی برکشینك یاننده جمع اولمازلر ابدا دیو بیوردی همان حضرت علی کرم‌الله وجهه فراغت ایتدی وابو جهلك ذکر اولنان قزینك آدی جویریه‌در رسول‌الله حضرتلرینه بیعت ایلیوب اسلامه کلمشدر اندن عتاب بن اسید رضی‌الله عنه تزوج ایتمشدر . ابو داود رحمة‌الله ایتدی حضرت فاطمه اوزرینه تزوج ایتمکی حضرت علی‌یه حق تعالی حضرتلری حرام ایتدی زیرا ﴿وما آتیکم الرسول فخذوه وما نهیکم عنه فانتهوا﴾ بیوردی بو آیت کریمه‌نك مقتضاسی بودرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری شول نسنه‌دنکه نهی ایلیه اندن چکلمك کرك اکا اقدام ایتمك حرامدر . وحضرت فاطمه‌یی انجتدکلرندن رسول‌الله حضرتلری انجنور ایدی و شك یوقدرکه فخر عالم

بریاندن بنم ایچون کسدی (قال) مغیره بیوردی (فجاء بلال) ناکاه حضرت بلال کلدی (یؤذنه بالصلاة) رسول اکرم حضرتلرینه وقت صلاتك دخولنی اعلام ایلدی (فالقی الشفرة) پس رسول اکرم حضرتلری مبارك النده اولان بچاغی براقدی صلاته کتمك ایچون (فقال) لطیفه طریقیله رسول اکرم حضرتلری بلاله بیوردی (ماله) بلاله نه اولدی (تربت یداه) بلاله الله تعالی خیر کثیر ویرسون صلاتك وقتنی بیلور وکوزل اعلام ایدر بیوردیلر معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلرینك عادت کریمه‌لریدرکه بغضا لطیفه بیوردقده تربت یداه لفظنی بیورر بوحدیثده دخی حضرت بلاله لطیفه بیوردیلر صلاتك وقتنی بلالك اعلامندن زیاده خوشلندقلرندن (قال) مغیره حضرتلری بیوردی (وکان شاربی قد وفی) حالبوکه بنم بیغم اوزامش ایدی (فقال له) پس رسول اکرم حضرتلری مغیره‌یه بیوردی (اقصه لك علی سواك) سنك بیغکی مسواك اوزره وضع ایدوب مسواك

حضرتلرینی انجتمك حرامدر پس حضرت فاطمه‌یی دخی انجتمك حرام اولمق لازم کلور . بعضیلر بومقامده استشکال ایدوب ایتدیلر خاتونلر ارلرینی قسقانمق مقرردر فاطمه‌رضی‌الله‌عنها کندی‌ارینی نیجه‌قسقانورایسه رسول‌الله‌حضرتلرینك خاتونلری دخی کندویی بری برندن اویله قسقانورلر ایدی یانه‌خوش کندی قزینك خاطرینه رعایت ایدر ایدی خاتونلرینك خاطرلرینه رعایت ایتمز ایدی دیدیلر یعنی نه خوش کندیسی خاتونلرینك اوستنه تزوج ایدر ایدی فاطمه‌نك اوستنه تزوج ایتمکه اذن ویرمدی دیدیلر . جواب ویرمشلردرکه اولزمانده فاطمه رضی‌الله عنهانك خاطری شکسته ایدی اناسی وقز قرنداشلری وفات ایتمشلر ایدی یاننه واروب حالن شویلشه‌جك کیمسه‌سی یوق ایدی فراق وغربت جاننه تأثیر ایتمش ایدی دخی زیاده بیحضور اولمسون دیو ترحم‌ایتدی اما کندی خاتونارندن هر برینك قوم وقبیله‌سی وعشیرت واقرباسی وارایدی انار کندی قوملریله کوکللرینی اکلرلر ایدی باوجودکه انلر مفخر موجودات علیه افضل الصلوات حضرتلرینك حسن التفاتیله ولطف کرمی ایله انشراح صدر حاصل ایدرلر ایدی رسول‌الله حضرتلرینك اخلاق حمیده‌سی انلرده الم واضطراب قومز ایدی اندن هرنه صادر اولسه یانلرنده معذور ایدی مقتضای بشریت اوزره خاطرلرینه فی‌الجمله انکسار کلسه ینه رسول‌الله حضرتلرینی کوردکلری کبی زائل اولور ایدی اصلی بو ایدی دیدیلر . بری دخی بودرکه پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام نماز قیلدیغی محرابك‌صاغنه وصولنه اجتهاد ایتمك جائز دکلدر یعنی بو محرابده‌که رسول‌الله حضرتلری نماز قیلمش اوله انك قبله‌سی راست‌میدر یوقسه دخی صاغنه‌میدر یاصولنه‌میدر دیمك اصلا جائزدکلدر حتی بر کیمسه محراب شریفلری وضع قدیم اوزره ایدیکن اعتراف ایتدکدنصکره بن اجتهاد ایدرم اندنصکره نماز قیلارم دیسه شیخ الاسلام ابن عراقی اول مقوله کیمسه‌نك ردتنه فتوی ویروب اول مرتددر دیمشدر اکر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری زماننده اولان حالی اوزره دکلدر تغییر اولنمشدر انکچون اجتهاد ایلرم دیسه ردتنه حکم اولنماز اکرچه‌کیم بوتأویل صحیح اولماز ایسه‌دخی دیمشلردرحاصلی صورت تأویلنده بر نسنه سویلیجك ردتنه حکم اولنماز والامرتد اولور دیو بیورمشلردر . بری دخی بودرکه بر کیمسه فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی واقعه‌سنده کورسه کرچك انی کورمشدرزیرا شیطان علیه اللعنه رسول الله حضرتلرینك صورتنه کیره‌مز بوبابده وارد اولان احادیث شریفه‌نك بعضی بونلردرکه ذکر اولنور . امام مسلم روایتنده (من رآنی فی‌المنام فسیرانی فی‌الیقظة لایتمثل الشیطان بی)دیو بیورمشلردر . اسماعیلی روایتنده فسیرانی یرینه (فقد رآنی) واقع اولمشدر . وینه مسلم‌نقلنده ابی‌قتاده‌دن (من رآنی فقد رأی‌الحق) روایت اولنمشدر . وینه‌مسلم نقلنده جابردن (من رآنی فی‌المنام‌فقد رآنی‌انه‌لاینبغی

دن فضله‌سنی قطع‌ایده‌یم ینه(اوقصه‌علی‌سواك) یا خود سنك‌بیغکی مسواك اوزره قرق بوحدیث شریفدن معلوم اولدیکه مسواك قالناغندن فضله بیغی قرقق لازمدر وینه بوحدیثدن فهم‌اولندیکه وقت‌صلات اولدقده هر شیئی ترك‌ایدوب صلاته مبادرت لازمدر امام نووی بیوردیکه بیق قرقق سنت‌اولان دوداغك قرمزیسی ظاهراوله‌جق قدر اولدیغنه بوحدیث شریف دلیلدر

الحدیث الرابع عشر

(حدثنا واصل بن‌عبد الاعلی حدثنا محمدبن فضیل‌عن‌ابی‌حیان‌التیمی) ابوحیانك اسمی یحیی‌در سعید بن‌حیان کوفینك اوغلیدر تیم‌قبیله‌سندندر یوزقرق بش سنه‌سنده وفات ایتدی رحمة الله علیه (عن ابی زرعة عن ابی‌هریرة) بوحدیث‌شریفی ابوهریره‌دن اوچواسطه ایله واصل بزه‌خبر ویردی (قال) ابوهریره بیوردی (اتی‌النبی صلی الله‌علیه‌وسلم‌بلحم) رسول اکرم‌حضرتلرینه‌پشمش لحم کتوردیلر (فرفع

للشيطان ان يتشبه بى) وارد اولمشدر . اما بخارى ابى سعيددن روايت ايتديكه (فان الشيطان لايتكوننى) واقع اولمشدر. يعنى «لايتكون كونى» ديمكدر مضاف اليه فعله متصل قلنمشدر. وينه بخارى قتنده ابى قتاده‌دن (لايترانى)واقع اولمشدر يتعاطى وزنى اوزرينه معناسى (لايستطيع ان يتمثل بى) ديمكدر. والحاصل احاديث شريفه‌نك جمله‌سنده محصل معنى بودركه بر كيمسه رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى واقعه‌ده كورسه كرچك آنى كورمشدرزيرا شيطان انك صورتنه كيرمز وكيرمكه قادر دكلدر حق سبحانه وتعالى حضرتلرى شيطانه قدرت ويرمشدركه نه اصل صورته استرسه كيره اما رسول الله حضرتلرينك صورتنه كيرمكه قدرت ويرمشدر . وشويله معلوم اوله‌كه بنى كورن كرچك بنى كورمشدر شيطان بنم صورتمه كيرمز ديمكك معناسى برجماعت قولى اوزره بويله‌دركه بنى كندى صورتمده كورن ديمكدر يوقسه نه اصل صورتده اولورسه كورن ديمك دكلدر ديديلر بونك حاصلى بودركه رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى فى الحقيقه نه صورتده ايسه شيطان اول صورته كيرمز ديمكدر يوقسه صورتلردن برينه كيروب واقعه‌ده بر كيمسه‌يه كندويى پيغمبر كوسترمك جائزدر ديمكدر حتى بعضيلر ايتديلر فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى قبض اولنديغى حينده نه صورت اوزره ايدى ايسه حتى مبارك صقالنك بياضى كه يكرمى قيل يوق ايدى تابويله كورمك لازمدر ديديلر . حمادبن زيددن مرويدركه ايدر ايدى ابن سيرين رحمة الله عليه قتنده بر كيمسه كلوب پيغمبر عزعليه الصلاة والسلام حضرتلرينى واقعه‌ده كوردم ديسه نيجه كوردك بكا وصف ايله ديرايدى اكر مخالف وصف ايلر ايسه‌سن پيغمبرى كورمش‌سين ديبو ربيور رايدى بونقلك سندى صحيحدر. وحاكم رحمة الله عليه عاصم بن كليب طريقندن اخراج ايتمشدركه بابام بكا حكايه ايدوب ايتدى ابن عباس حضرتلرينه بر كره فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى واقعه‌ده كوردم ديدم ابن عباس رضى الله عنهما نيجه كوردك وصف ايله ديدى بن دخى حضرت حسن بن على يه بكزر شكلده كوردم ديدم ابن عباس حضرتلرى كرچك كورمش‌سين ديدى ديو بيوردى زيرا حضرت حسن رضى الله عنه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه غايت بكزر ايدى وبو نقلك دخى سندى خوبدر ولكن ابن ابى عاصم ابى هريره رضى الله عنهدن روايت ايتديكى بوكا معارضدركه انك روايتنده رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن مرويدركه (من رآنى فى المنام فقد رآنى فانى ارى فى كل صورة) واقع اولمشدر معناسى بر كيمسه‌كه بنى دوشنده كوره تحقيقا بنى كورمشدر زيرا تحقيقا بن هرصورتده كورينورم ديمك اولور اما بونك سندنده ابن تؤمه داخلدر اول ضعيف كيمسه‌در زيرا انده اختلاط عقل وارايدى بوحديث شريفى اندن استماع ايدن اختلالندنصكره استماع ايتمشدر ديديلر . وقاضى ابو بكر بن العربى رحمة الله تعالى عليه ايدر حبيب اكرم ورسول محترم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى واقعه‌ده

اليه الذراع) پس اول كلان لحمدن قول ديدكلرى موضعنى افراز ايدوب رسول اكرم حضرتلرينك پيشكاهلرينه قوديلر (وكانت تعجبه) ذراع رسول اكرم حضرتلرينه مرغوب ايدى زيرا قول اتى زياده پشكين ويو مشق وباعث ازدياد قوت اولور (فنهش منها) پس رسول اكرم حضرتلرى مباركاوك ديشلريله اول ذراعدن اكل بيورديلر ذراع ديرسكدن پارمقلرى اوجنه وارنجه اولان عضوه ديرلر مصنفك بوحديث شريفى ذكردن مرادى لحمى ايصره ايصره يمك جائز اولديغنى بياندر نتكيم بچاق ايله قطع ايلك جائز اولديغنى مقدمكى حديثده بيان ايلدى

الحديث الخامس عشر

(حدثنا محمد بن بشار حدثنا ابوداود عن زهير يعنى ابن محمد عن ابى اسحق عن سعيد بن عياض عن ابن مسعود) بوحديث شريفى ابن مسعود حضرتلندن درت واسطه ايله محمد ابن بشار بزه خبر ويردى (قال) ابن مسعود بيوردى

صفت معلومه‌سیله کورن کیمسه حقیقتی اوزره کورمشدر وغیری صفتله کورن کیمسه مثالیله أدراك ایتمشدر زیرا صواب بودرکه ارض پیغمبرلرك جسدینی تغییر ایتمز ذات کریمه‌سنی ادراك حقیقیدر وصفاتنی ادراك مثالنی ادرا کدر (فسیرانی) بیوردیغنك معناسی کوردیکی نسنه‌نك تعبیری بنی کورسه کرك دیمکدر زیرا حقدر وغیبدر دیمشدر حاصلی اول واقعه‌نك تعبیری بنم بنی کوره جکدر زیرا انی کورمك حقدر وغیبدر دیدیکی واقعدر وهمان اول غیب عالمنده کورمکله قالمازظاهرده دخی کورسه کرکدر دیمك اولور ودخی ایتدی (فکانما رآنی) بیوردیغی تشبیهدر معناسی اکر بنی اویانقلقده کورسه دوشده کوردیکنه مطابق بوله دیمکدر وبوذکر اولنانلر صورت معلومه‌سی اوزره کورمکه نظردر اکر خلافی اوزره کورر ایسه اول مثالدشویله که فخر عالم حضرتلرینی کندویه اقبال ایدر کوره خیردر اکر عکسن کوره عکسی واقع اولور دیمشدر · قاضی عیاض رحمة الله علیه ایتدی احتمالدرکه (فقد رآنی) یاخود (فقد رأی الحق) بیورلمقدن مراد فخر کائنات حضرتلرینی حال حیاتنده اولان صورت معروفه‌سی اوزره کورن کیمسه‌نك رؤیاسی حقدر غیری صورتده کوره‌نك رؤیاسی تأویله محتاجدر دیمك اوله دیدی · اما نووی رحمة الله علیه ایتدی قاضینك بوسوزی ضعیفدر بلکه صحیح بودرکه انی کورن حقیقت اوزره کورر کرك صفت معروفه‌سی اوزره اولسون کرك غیری اوزره اولسون دیدی · ابن حجر رحمة الله علیه دخی ایتدی قاضی کلامنده نووی کلامنه مخالف نسنه یوقدر بلکه ظاهر قولی بودرکه کورن کیمسه‌لر ایکی حالده دخی کوردکلری حقیقت اوزره درلکن حالة اولی ده یعنی صفت معروفه‌سی اوزره کورمه‌ده تعبیره احتیاج یوقدر حالة ثانیه‌ده احتیاج واردر دیمکدر بعضیلر حدیث شریفك معناسی صورت حقیقیه‌سی ایله کورن کورمشدر دیمك اولوردیدیلر اما بوندن لازم کلورکه غیری صورتده کوره‌نك رؤیاسی اضغاث احلامدن اوله بو خود معلومدرکه واقعه‌ده چوق اولورکه دنیاده اولدیغی صفته مغایر صفت اوزره کورینور بو تقدیرجه شیطان علیه اللعنه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صورتنه کیرمك اسلوبنده بعض تلبیسه قادر اولمق لازم کلور (فان الشیطان لا یتمثل بی) قول شریفنك عمومنه معارض اولور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جناب شریفنه لایق اولان بودرکه بومرتبه‌لردن دخی تنزیه اولنه ایمدی صحیح بودرکه حدیث شریفك تأویلنده بویله دینله که واقعه‌ده اول حضرت هرحالات اوزره که کورینور اصلا شیطانك انده مدخلی یوقدر اول رؤیت حقدر باطل دکلدر حق تعالی حضرتلری قبلندن اضغاث احلامدن دکلدر · قاضی ابوبکر ابن الطیب وغیریلر بویله دیمشلردر وبو قولی فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلرینك (فقد رأی الحق) دیدیکنی مؤید اولور · امام قرطبی بوکا اشارت ایتمشدر · وابن بطال رحمة الله علیه حدیث شریفده واقع اولان (فسیرانی فی الیقظة) قول شریفنك معناسی اول رؤیانك صدقی وصحتی وحق

(کان النبی صلی الله علیه وسلم یعجبه الذراع) رسول اکرم حضرتلری قول اتنی زیاده سور ایدی (قال) ابن مسعود بیوردی (وسم فی الذراع) رسول اکرم حضرتلرینی شهید ایتمك ایچون ذراعه زهر وضع اولندی (وکان یری) ابن مسعود شویله ظن ایلدیکه (ان الیهود سموه) ذراعی یهود زهرلدیلر که رسول اکرم حضرتلری اکل بیوروب شهید اولسون ایچون بو وقعه‌یی محدثین شویله بیان ایتدیلرکه زینب بنت الحارث نام بریهودیه وارایدی تفتیش ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری قیونك اعضالرندن قنغی عضوك اکلنی سور خبر ویردیلرکه ذراعی زیاده سور پس اول یهودیه سائر یهودی ایله مشاوره دنصکره برقیون بریان ایدوب بلاامان هلاك ایدیجی برزهر بولوب اول قیونك اجزاسنه خصوصا کتف وذراعه زیاده وضع ایدوب رسول اکرم حضرتلرینك حضورینه اول زهرلی بریانی هدیه طریقیله کتوردیلر پس رسول اکرم حضرتلری

اوزره ظهور یدر یعنی تعبیر حسبیله نیه دلالت ایدر ایسه واقع اوله جقدر دیمکدر
یوقسه بنی دوشنده کورن آخرتده کورسه کرك دیمك دکلدر زیرا یوم قیامتده
انی جمیع امتی کورسه کرکدر دوشنده کورن وکورمیان دخی کورسه کرکدر دیو
بیوردی . مارزی رحمة الله علیه ایتدی اکر محفوظ اولان (فکانما رأنی)
لفظی ایسه معناسی ظاهردر یعنی تشبیهدر یقظه‌ده کورن کبیدر دیمك اولور
اکر (فسیرانی فی الیقظة) لفظی ایسه احتمالدرکه مراد شریفی کندی زمانه‌سی
خلقی اوله حاصلی شویله دیمك اوله که بکا مهاجرت ایدوب بنی کورمیان امتمدن
برکیمسه که اولدیغی دیارده بنی واقعه‌سنده کوره دلالت ایلرکه اول کیمسه بنی
یقظه‌ده کوره حاصلی بنی مشاهده قیلق اکا نصیب اولور دیمك اوله و بو معنایی
حق جل وعلا حضرتلری کندویه وحی ایتمش اوله . قاضی عیاض رحمة الله علیه
جواب ویروب ایتدی احتمالدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
واقعه‌ده صفة معلومه‌سی اوزره کورمك دار آخرتده کورن کیمسه‌نك تکریمی
موجب اوله ورؤیت خاصه‌سن اقتضا ایلیه اکا قرب ومجاورته باعث اولوب
شفاعتنه سبب اوله علو درجات ایله انواع خصوصیاتی مفید اوله دیمشدر و بعید
اولمیه که حق تعالی حضرتلری بعض کنهکارلره قیامتده برمدت خواجهٔ عالم
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوسترمیه دیو بیورمشدر حاصلی بو مقدمات
ابن بطالك آخرتده اول حضرتی جمیع امتی کورسه کرکدر (فسیرانی) قول شریفندن
مراد آخرنده کورمك معناسی دکلدر دیدیکنه جوابدر. وابن ابی جمره رحمة الله
علیه معنای آخره حمل ایدوب ایتدی صحابهٔ کرامدن ابن عباس یاخود غیری برکره
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی واقعه‌سنده کوردی دخی اویانوب
فکره واردی بو حدیث شریفی ملاحظه‌یه بشلدی اندن قالقوب امهات مؤمنیندن
برینك یانه واردی غالبا واردیغی کندینك خاله‌سی میمونه رضی الله عنها ایدی
واقعه‌سینی اکا حکایت ایدیجك اولدخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك
آینه‌سینی چیقاروب ابن عباس حضرتلرینك الینه صوندی حضرت ابن عباس
نظر ایدیجك آینه‌ده خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جمال
شریفنی مشاهده ایدوب کندی صورتن کورمدی پس اول حضرت بنی دوشنده
کورن یقظه‌ده کورسه کرکدر دیو بیوردیغندن مراد بوقصه ایدی. وامام غزالی
رحمة الله علیه ایتدی (فقد رأنی) بیوردیغندن مراد جسمی وبدنی کورردی
دیمك دکلدر بلکه برمثال کوردیکه اول مثال بنم نفسمده اولان معنایی مشاهده‌یه
آلتدر دیمك اولوردیدی (فسیرانی) بیوردیغنده دخی مراد بو معنادر یوقسه جسمی
کورر دیمك دکلدر دیدی بعده ایتدی آلت کاه حقیقیه اولور کاه خیالیه اولور
نفس دیدکلری اول مثالك غیریدر حاصلی برکیمسه دوشنده فخر عالم صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینی کورسه انك مثالیدر یوقسه شخصی وروحی دکلدر بونك
مثلی واقعه‌ده باری تعالی حضرتلرینی کورمکدر تحقیقا حق تعالی حضرتلرینك

حاضر صحابه ایله اول قیو
نك اکلنه شروع ایتدیلر
رسول اکرم حضرتلری
ذراعدن برلقمه آلوب
مبارك اغزلرینه آلمشلر
ایدی درحال اصحابه بیو
ردیلرکه بوقیوندن اللر
یکزی چکك زیرا شو
ذراع بوقیون زهرلودر
دیو بزه خبر ویردی پس
اصحاب کرام اللرین چکوب
اکلندن فراغت ایتدیلر
لکن بشر بن برآء برلقمه
یوتمش ایدی رسول اکرم
حضرتلرینه زهر تأثیر
ایتمدی امابشره تأثیر اید
وب وفات ایتدی پس
رسول اکرم حضرتلری
اول یهودیه‌یی چاغردوب
بیوردیلرکه یاملعونه سن
زهر القا ایتمشسن اول
یهودیه دیدیکه کیم خبر
ویردی بنم زهر القایتد
یکمی رسول اکرم حضر
تلری شوذراع خبرویر
دی بیوردقده اول یهودیه
زهر القا ایتدیکنی اقرار
ایتدی رسول اکرم حضر
تلری بیوردیلرکه نیچون
بوقدر کسنه‌نك هلاکنه
سعی ایتدك یهودیه دیدیکه
حالا یامحمد سن ثبوت دعوا
می ایدرسن اکر حق
پیغمبر ایسك سکازهردن

ذات پاکی صورتدن وشکلدن منزهدر ولکن تعریفاتی اول کوریننان مثال مخصوص واسطه‌سی ایله انسانه منتهی اولور واول مثال تعریفده واسطه اولمقده آلت حق اولور تکری تعالی حضرتلرینی دوشمده کوردم دییان کیمسه ذاتن کورم دیمك مراد ایدنمز بلکه بر مثال کوردمکه معرفته واسطه اولدی دیمك مراد ایدینور. وینه غزالی رحمة الله علیه بعض فتاواسنده ایتدی بر کیمسه واقعه‌ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کورسه کوردیکی روضهٔ مدینه‌ده اولان شخصك حقیقتی دکلدر بلکه صورت و شکلدن مقدس اولان روح پاکنك مثالیدر دیدی. طیبی رحمة الله علیه دخی ایدر معناسی بر کیمسه نبی واقعه‌ده کورسه نه صفت اوزرینه اولور ایسم مشاهده قیلسه اول کیمسه شاد اولسون و بیلسونکه رؤیای حق کورمشدر یعنی اول کوریش حقدر باطل دکل دیمکدر (فقد رأنی) دیدیکی نبی بر کوریش کوردیکه اندن اوته بر شیٔ یوق دیمکدر زیرا شرط ایله جزا متحد اولدیغی غایت کاله دلالت ایلردیمشدر. و بالجمله جوابلرك حاصلی حدیث شریف تشبیه اوزره مبنی اولمقدر (فکانما رأنی فی الیقظة) بیوردیغی بوکا دلالت ایلر. ایکنجی جواب یقظه‌ده «وسیرانی بطریق الحقیقة» کورسه‌کرك دیمکدر. اوچنجی جواب زمانه‌سی خلقندن کندینی کورمیوب ایمان کتورنلره مخصوص دیمکدر. دردنجی جواب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آینه‌سنده کورمك معناسیدر اما ابن حجر رحمة الله علیه بو مجمل قتی بعید نسنه‌در دیو بیوردی. بشنجی جواب قیامت کوننده اول حضرتی واقعه‌ده کورمیانلر کوریشندن کورنلرك کوروشی مزید خصوصیت اوزره اولمقدر. اما صواب اول جوابدرکه سابقا فخر کائنات حضرتلرینی هر حالت اوزره کورمك باطل دکلدر بلکه حقدر حق تعالی حضرتلری قبلندندر دینلمش ایدی حاصل کلام بودرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری صور معلومه‌سندن بر صورت اوزره کورن حقیقت اوزره کوریش کورمشدر اصل کورمك اودرکه او یله کوریله اما کاه اولورکه مخالف کوریلور بو تقدیرجه رؤیا کورن کیمسه‌نك حالنه متعلق اولور بعض علما بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینی پیر شکلنده کورمك غایت صلحه دلالت ایلر و یکیت شکلنده کورمك غایت جنکه دلالت ایلر وابوسعید احمد بن محمد رحمة الله علیه ایتدی کوزل صورت اوزره کورسه کورن کیمسه‌نك دیننده حسن اولمغه دلالت واعضاسندن برینی نقصان اوزره کورسه کورن کشینك دیننده نقصان اولمغه دلالت ایلردیدی حق سوز بو سوزدر نیجه کره تجربه اولنوب بویله بولنمشدر دیدیلر بو تقدیرجه رؤیانك عظیم نفعی اولور هر کشی کندی حالن مشاهده ایلر نقصانی وار ایسه تکمیله سعی ایدر وحسن حالی وار ایسه زیاده‌یه هوس ایدر وشکر اوزره اولور. والحاصل فخر کائنات صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری بر آینهٔ مجلا کبیدرکه انده اصلا کدورت اولمیه اکا نظر ایدن کیمسه

ضرر کلمز الاخلق قور تریم سندن ملاحظه‌سیله بوایشی ایتدم دیدی پس رسول اکرم حضرتلری کمال حلم وکرمندن نفس شریفلرینه برضرر اولمدیغی ایچون اول یهودیه‌یی عفو ایتمش ایدی لکن مقتضای شرع شریف محمدی بشر بن البراء حضرتلری اول زهردن شهید اولدیغی ایچون اول یهودیه‌یی بشرك وارثلرینه تسلیم ایدوب انلر دخی قصاصا قتل ایتدیلر

الحدیث السادس عشر

(حدثنا محمد بن بشار حدثنا مسلم بن ابراهیم حدثنا ابان بن زید عن قتادة عن شهر بن حوشب عن ابی عبیدة) بو حدیث شریفی رسول اکرم حضرتلرینك کوله‌سی اولان ابوعبیده‌دن درت واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبر ویردی (قال) ابوعبیده بیوردی (طبخت للنبی صلی الله علیه وسلم قدرا) رسول اکرم حضرتلری ایچون برچولك ایچنده ات پشوردم (وکان تعجبه الذراع) رسول اکرم حضرتلری

کندی صورتن مشاهده قیله کوزل ایسه کوزل کورینه قبیح ایسه کندی قباحتن مشاهده ایلیه و اقعه‌ده مسموع اولان کلامی حقنده دخی بو یله دیمشلردر مثلا برکیمسه دوشنده فخر کائنات حضرتلرندن بر کلام اشتمش اولسه سنتنه تطبیق ایلیه اکر مطابق کلور ایسه حقدر اکر مخالف کلور ایسه اول خلل سامع جانبنده‌در ذات شریفن کورمك حقدر و مخالفت ونقصان واقع اولور ایسه کورن کیمسه‌نك حالیدر والله اعلم . امارسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی بعد الموت یقظه‌ده کورمك خصوصنده مؤلف رحمة الله علیه کندی شیخندن روایت ایلرکه اصلا صحابهٔ کرامدن وصکره کلنلردن برکیمسه‌دن بوخبر بزه واصل اولمامشدر حضرت فاطمه رضی الله عنها فخر عالم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینك موتنه شولقدر شدت حزن چکدیکه حتی غم و غصه ایله التی آیدنصکره کندی دخی وفات ایتدی واوی رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینك روضهٔ منوره‌سی یاننده ایدی اول حضرتی کوردیکی اندن اصلا نقل اولنمادی دیو بیوردی. اما بوحال بعض صالحلرك کندیلرینه واقع اولدیغی کتب معتبره‌نك بعضنده و اقع اولمشدر بهجة النفوسده ابن ابی جمره رحمة الله علیه ایدر سلف وخلفدن مرویدرکه برجماعت (من رأنی فی المنام فسیرانی فی الیقظة) حدیث شریفنه معتقدلر ایدی آخر فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی واقعه‌ده کوردیلر اندن صکره یقظه‌ده اشکاره کوردیلر و بعض نسنه‌لرکه خاطرلرینی مشوش ایتمش ایدی آنلردن سؤال ایتدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری انلره شفا حاصل اوله‌جق طریقلردن خبر ویردی آخر الامر بیوردیغی کبی واقع اولدی بلا زیادة ولا نقصان دیو بیورمشدر دخی دیمشدرکه بوکا منکر اولان کیمسه بوندن خالی دکلدرکه اولیانك کرامتن تصدیق ایلیه یا ایلیه اکر تصدیق ایلز ایسه آنکله بحث قابل دکلدر ساقطدر زیرا دلائل واضحه ایله سنت اثبات ایتدیکی نسنه‌یی تکذیب ایتمش اولور اکر تصدیق ایلر ایسه بودخی اول قبیلدندر زیرا اولیاء الله عالم علویده و سفلیده نیجه نسنه‌یی خرق عاده طریقی ایله مشاهده قیلاورلر انلرك کوزلرندن پرده‌یی کیده‌ررلر اشیا منکشف اولور کشف طریقیله رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی دخی مشاهده ایدرلر بو طریق ایله کلام شریفن دخی استماع ایدرلر. ابن منصور رحمة الله علیه بر رساله‌سنده یازمشدرکه شیخ ابو العباس قسطلانی برکره روضهٔ مطهره‌یه کیردی رسول الله حضرتلری اکا (اخذ الله بیدك یا احمد) دیو بیوردیلر یعنی یا احمد حق تعالی حضرتلری دستکیرك اوله دیمکدر وشیخ ابو السعود دن مرویدرکه ایتدی برزمانده صلحاء مصردن شیخ ابو العباس وغیری خدمتلرینی زیارت ایدردم وقتاکه منقطع اولوب شغله باشلدم حق تعالی حضرتلری بکا دخی فتح میسر ایلدی پیغمبر یمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرندن غیری شیخم قالمدی وهر نماز عقبنده مصافحه

قول اتی زیاده سورلر ایدی (فناولته الذراع) بندخی رسول اکرم حضرتلری ذراعی سو دکلرینی بیلدیکمدن چو ملکدن ذراعك برینی رسول اکرمك مبارك اللرینه ویردم (ثم قال) اول ذراعی اکل ایتدکدن صکره بیوردیلر (ناولنی الذراع) بکا ذراع ویریا اباعبیده (فناولته) بندخی اوبرذراعی ویردم (ثم قال) صکره ویردیکم ذراعی دخی اکل ایتدکدن صکره بیورریلرکه (ناولنی الذراع یا اباعبیده) بکا ذراع ویرچونکه بن ایکی ذراع ویردم ذراع قالمدی (فقلت) بن رسول اکرم حضرتلرینه دیدمکه (یارسول الله وکم للشاة من ذراع) برقیونك قاچ ذراعی اولور ایکی وارایدی ویردم غیری ذراع یوقدر که آنی دخی ویره‌یم (فقال والذی نفسی بیده) پس رسول اکرم بیوردیلرکه اول الله حقیچونکه بنم نفسم آنك یدنده‌در (لو سکت) اکر سکوت ایدوب امریه امتثال ایدیرك (لنا ولتنی الذراع مادعوت) بن هر استدکجه

ايلردم ديو بيورمشلردر . وينه شيخ ابو العباسدن مرويدركه ايتدى بركره فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خدمت شريفنه داخل اولوب كوردم طورمايوب اولياءالله ايچون ولايت منشورلرينى كتابت ايلر انلر يانجه قرنداشم محمد ايچون دخى برمنشور يازدى بن ايتدم يارسول الله قرنداشمه يازديغكز كبى بكاده برين يازمازميسكزديدم (اتريد ان تكون قهارا) ديوبيوردى . يعنى سن قهار اولمق مى استرسين ديدى . قهاز ديار اندلس لغتيدر حاصلى سن بونلرك مرتبه سينى استرسك ديمك اولور بوندن فهم اولنديكه ابو العباسك بر اوزكه مقامى وار ايمش ديديلر . حجة الاسلام غزالى رحمة الله عليه المنقذ من الضلال آدلو كتابنده اولياءالله ملكلرى وارواح انبيايى مشاهده ايدرلر وصوتلرينى ايشيدرلر وانلردن فوائد اخذ ايدرلر ديو بيورمشدر . وشيخ سهروردى رحمة الله عليه عوارف المعارفنده عبدالقادر كيلانى قدس سره العزيز حضرتلرندن حكايت ايتمشدركه تا مفخر موجودات عليه اكمل الصلوات افنديمز حضرتلرى بكا تزوج ايله ديمينجه بن تزوج ايتمدم ديو بيورمشلر . وسيد نورالدين الايجيدن دخى حكايت اولنمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك روضهٔ مطهره سين زيارتده بركره سلام ويرديكى زمانده عليك السلام يا ولدى ديو رد سلام ايتمشلردر وبو خصوص بعض سادات صحيح الانسابه دخى واقع اولديغى مشهور ومتعارفدر . بدرالدين حسن ابن الاهذل رحمة الله عليه رؤيت مسئله سنده بيورمشدركه بو خصوص اولياء كرامه واقع اولديغى متواتر اولمشدركه بوكه علم قويدر شك وشبهه قالمامشدر برنسنه يه كه اولياءالله لك اخبارى تواتر ايليه انده شبهه قالماز لكن بوحال بعضيلرينه وجد ومراقبه عالمنده واقع اولور كوزلرينى يومارلر دخى مشاهده ايدرلر زيرا كنديلره برحال كلوركه اول عباره ايله ضبط اولنمغه قابل نسنه دكلدر بو رؤيتده دخى مراتب تفاوت اوزره در چوق اولوركه راويلرنده غلط واقع اولور روايت صحيحهٔ متصله كه معتمد عليه كيمسه لردن وارد اوله قتى آز واقع اولور وغير معتمد كيمسه لردن كذب دخى جائزدر او يقوده كوردكلرينى يقظه ده كوردك صانمق جائزدر وبالجمله رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك موتندنصكره يقظه ده آنى باش كوزى ايله كورمك فاسد ايديكى اوائل عقول ايله ادراك اولور قسمندندر زيرا لازمكه بعد الموت قبر شريفندن چيقوب يوللرده كزه وخلق ايله مصاحبت ايليه قبر شريفى جسد مطهرندن خالى قاله خلق مجرد خالى قبرى زيارت ايده لر هپ بونلر نامعقولدر عقل قبول ايده جك نسنه لر دكلدر . امام قرطبى دخى بونك فسادنه اشارت ايدوب ادنى عقلى اولان بونى سويلز ديمشدر حاصلى باش كوزى ايله كورمك معناسنه علمادن كيمسه قائل دكلدر زيرا عقله مخالف نسنه در اما صلحادن ارباب رياضت ومجاهده كندى مراقبه لرى عالمنده قلب كوزى ايله مشاهده معناسنى كيمسه انكار ايلمز بو تقديرجه (فسيرانى

ذراع ويرمكه قادر اولور ايدك خفى اولميه كه رسول اكرم حضرتلرى ابو عبيده برمعجزه اظهار بيوره جق ايمش لكن دولتلو ابو عبيده عجله بيوردىلر رضى الله عنه

الحديث السابع عشر

(حدثنا الحسن بن محمد الزعفرانى حدثنا يحيى بن عباد عن فليح عن سليمان قال حدثنى رجل من بنى عباد يقال له عبدالوهاب ابن يحيى بن عباد عن عبد الله بن زبير عن عائشة رضى الله عنها) بو حديث شريفى حضرت عائشه دن بش واسطه ايله حسن ابن محمد بزه خبرويردى (قالت) حضرت عائشه بيوردى (ما كان الذراع باحب اللحم الى رسول الله صلى الله عليه وسلم) لحمك زياده سوكليسى رسول اكرم حضرتلرينه ذراع دكل ايدى (ولكنه كان لا يجد اللحم الا غبا) لكن رسول اكرم حضرتلرى لحمى كاه كاه يرلر ايدى (وكان يعجل اليها لانها اعجلها نضجا) ذراع لحمك تيز پيشنيدر تيز ييوب اكلندن تيز فارغ اولمق

فی الیقظة) بیورلدیغنك معناسی بنم مشاهده‌می تصور ایلاردخی نفسنی بنم یانمده حاضر اولمق منزله‌سنه تنزیل ایلار بر حیثیتله‌که آداب وسنتم دائره‌سندن چیقماز منهاج شریعت و طریقتم اوزره سلوك ایلردیمك اولور. شیخ ابوالعباس المرسی رحمةالله علیه (لو حجب عنی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم طرفة عین ماعددت نفسی مسلما) دیو بیوردیغی اول مرتبه‌لردندر دیدیار. معناسی اکر فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه و سلم حضرتلری طرفةالعین مقداری بندن مستور وغائب اوله ایدی و بن انی مشاهده قیلمایدم کندیمی مسلم عد ایتمز ایدم دیمکدر . اهذل رحمةالله علیه بوکلامی ابوالعباسدن حکایت ایتدکدنصکره بونده تجوز واردر بونك امثالی کلام مشایخ کرامدن واقع اولور شیخك مرادی اکر حجاب غفلت ونسیان ایله محجوب ومستور اوله ایدی اندن قلبم برلحظه غافل اوله ایدی کندیمی مسلمان عد ایتمز ایدم دیمکدر یوقسه روح شخصیه‌سندن محجوب اولمق معناسی مراد دکلدر زیرا اول محالدر دیو بیوردی والله اعلم

پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مخصوص اولان فضائل وکراماتدن بری دخی بودرکه انك اسم شریفی ایله مسمی اولمق مبارك ومتیمندر دنیاده وآخرتده فوائد ومنافع کثیره‌سی واردرانس رضی‌الله‌عنه فخرعالم حضرتلرندن روایت ایتمشدرکه (یوقف عبدان بین یدی‌الله فیأمر بهما الی الجنة فیقولان ربنا بما استأهلنا الجنة ولم نعمل عملا تجازینا به‌الجنة فیقول‌الله تعالی ادخلاالجنة فانی آلیت علی‌نفسی ان لایدخل النار من اسمه احمد ومحمد) دیو بیورمشاردر. معناسی بودرکه قیامت کونده حق تعالی حضرتلرینك قوللرندن ایکی قولی حضور شریفنه کتوروب طوردوره‌لر اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری ایکیسی دخی جنته وارسونلر دیو امر ایلیه انلر ایده‌لر یار بنا بز نه سبب ایله اهل‌جنت اولدق بز خود برعمل اشلمدك‌که انك مقابله‌سنده بزه جنتی عوض و یره‌سن دیه‌لر اندن حق تعالی حضرتلری بیوره‌که وارك جنته زیرا بن یمین ایدوب نفسم اوزرینه لازم قیلمشمکه اسمی احمد یامحمد اولان کیمسه‌لری جهنمه قویمیم انلر جهنمه کیرمیه‌لر دیمك اولور. دخی ابو نعیم روایتنده فخر عالم‌صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیورمشدرکه (قال‌الله‌تعالی وعزتی وجلالی لاعذبت‌احداتسمی باسمك فی‌النار) یعنی حق تعالی حضرتلری فخر عالم حضرتلرینه ایتدی عزتم وجلالم حقیچون بن کیمسه‌یه جهنمده عذاب ایتمزمکه اول سنك اسمك ایله اسملنمش اوله دیدی ویوم آخرتده محل عذاب جهنم اولمغین نارده عذاب ایتمزدم دیو بیورمشدر یوقسه مراد غیری یرده ایتمنك جوازی دکلدر سبب مغفرت اسم شریف اولیجق اصلا عذاب ایتمزم دیمك اولور وحق تعالی حضرتلرینك صدق وعده‌سنه بناء انلره عذاب اولنمامق مقرر اولمغین «لاعذبت» دیو بیورلمشدر بو حدیث قدسی مقتضاسنجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینك اسماسندن هراسم

ایچون رسول اکرم حضرتلری ذراعه عجله ایتدیکندن ذراعه محبت ایدرظن اولندی کویا حضرت عائشه بیوررلرکه رسول اکرم حضرتلری نك قلب شریفنده نفس ذراعه محبت اوله حاشا رسول اکرم حضرتلرینك قلبنده ماسوی‌اللهدن برشیئه محبت ایده‌جك‌یر یوقدر بلکه ذراعه محبت تعبیری شونك ایچوندرکه بدن انسانك صاحبنده حقی واردر اول حقی بدنه اعطا ایله بدن انحرافدن سالم اولوب عبودیتده مستخدم اولور بدنك جمله حقندن بری کاه‌کاه لحم اکل ایتمك درکه لحم صحتی حفظه زیاده سببدر عادت الهیه بویله جاری اولدیغنه بناء پس رسول اکرم حضرتلری ذراعه محبتلری نفس ذراع ایچون اولمیوب پشوب تیزبدنك حقی اعطا اولنوب ظاهرا برمدت اکل ایله مشغول اولمغه سبب اولمدیغی ایچون اولدی امدی حضرت عائشه‌نك مقصودی رسول اکرم حضرتلری مشتهیات نفسانی اولان چرب وشیرین شیلره میلدن تنزیهدر

شريف ايله مسمى اولان عذاب آخرتدن معفودر بفضل الله تعالى حضرت على كرم الله وجهه بيورمشدركه هر بارك بر يرده سفره وضع اولسه دخى اول سفره‌يه محمد يا احمد اسملو بر كيمسه حاضر اولسه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اول منزلى هركون ايكى كره تقديس ايلر ديمشدر . تقديس پاكلك ايله ياد ايتمكدر بوندندخى مراد اول منزل اهلنه اعزاز واكرام ايلر ديمكدر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اسم شريفى ايله مسمى اولمقده بودكلو فضل وكرامت واردر . اما كنيه‌لرى ايله مكنى اولمغه اجازت يوقدر يعنى ابو القاسم ديو كنيه قومق ممنوعدر كركسه آدى محمد اولسون كركسه اولماسون ديديلر بعضيلرى آدى محمد اولوب كنيه‌سى ابو القاسم اولمق مكروهدر يوقسه محمد اسمى ايله جمع اولميجق يالكز ابو القاسم ديو كنيه قومق جائزدر ديديلر بوقول اصح اولمق فهم اولنور دخى صحته اقرب اولان بودركه ممنوع اولمق رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك زمان حياتنده ايدى تاكه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه التباس لازم كليه يوقسه صكره‌دن جائز اولمشدر ديديلر. وخصائص محمديه صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك برى دخى بودركه حديث شريفن قراءت ايدن كيمسه‌يه مستحبدركه غسل ايده وطيب استعمال ايده اول مجلسده كيمسه رفع صوت ايتميه زمان حياتنده تكلم آدابن رعايت ايتمك نيجه واجب ايسه حديث شريفى نقل اولندقده‌شويله واجبدر زيرا كلام شريفنك رفعت شانى زمان حياتيله بعد الموت متفاوت اولمزينه‌اول كلامدرونقل ايدن كيمسه يوكسك يرده اوتورمق كركدر. مطرفدن منقولدركه امام مالك رحمة الله عليه حضرتلرينه بركيمسه كلسه قپويه خدمتكار چيقوب حديثمى استرسكز يوقسه مسائلمى استرسكز امام سؤال ايتدى ديرايدى اكر مسائل استرز ديرلرايسه همان اكلنميوب طشره چيقار ايدى اكر حديث استرز ديرلر ايسه واروب مغسلنه كيروب غسل ايدرايدى وطب استعمال ايدر ايدى يكى لباسلرينى كيرايدى عمامه‌سى وطيلسانى ايله‌چيقوب بركرسينك اوزرينه‌اوتورر ايدى خشوع وخضوع ايله حديث شريف نقل ايدرايدى تاتمام ايدنجه مجلس شريفنده‌عود ينار ايدى واول كرسى‌يه حديث شريف نقل ايتماسه چيقماز ايدى سؤال ايدوب يا امام ندن بويله ايدرسكز ديديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك حديث شريفنه تعظيمى سورم ديدى بعضيلر امام مالك بواسلوبى سعيد بن مسيب رضى الله عنهدن كوردى ديديلر. قتاده ومالك وبرجماعت آبدستسز حديث شريف نقلى كرهدر ديديلر حتى اعمش رحمة الله عليه آبدستى اولمسه تيمم ايلرايدى سيد كائنات حضرتلرينك جناب شريفنه بويله عزت ايتدكلرى ايچون حق تعالى حضرتلرى ائمهٔ اسلامه بويله عزت واكرام ايلدى خلق عالم قيامته دكين انلره دخى تعظيم ايدرلر رحمهم الله تعالى رحمة واسعة . وحديث شريفن قراءت ايدن كيمسه‌لر طشره‌دن آدم كليجك قالقمق مكروهدر زيرا برغيرى نسنه ايچون حديث

رضى الله عنها

الحديث الثامن عشر

(حدثنا محمود بن غيلان حدثنا ابو احمد حدثنا مسعر قال سمعت شيخا من فهم يقول سمعت عبد الله ابن جعفر) بو حديث شريفى عبد الله بن جعفر حضرتلرندن اوچ واسطه ايله محمود بن غيلان بزه خبر ويردى (يقول) عبد الله ابن جعفر بيورر (سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم)رسول اكرم حضرتلرينى ايشتدم (يقول) رسول اكرم حضرتلرى بيوررلرايدى (ان اطيب اللحم) تحقيق لحمك غايت لطيف واذيذى (لحم الظهر) صرت اتيدر معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرينك ماسوايه عدم ميللرندن ماسوايى يلمك لازم كلمز بلكه هر شيئى پك اعلا بيلورلر لكن ميل ايتمزلر نته‌كيم لحم ظهرك لطيف اولديغنى بلدكلرى كبى صلى الله عليه وسلم

الحديث التاسع عشر

(حدثنا سفيان بن وكيع حدثنا زيد بن الحباب عن

شريفى قطع ايتمك قلت ادب وقلت احترامدر قالقمق خودبربدعت نسنه دربدعتدن اوتورى قطع غايت قبيحدر سلف رحمهم الله حديث شريف اوزرنده كنديلره بر ضرردە يتشسه حركت ايتمزلر ايدى بركون امام مالك حضرتلرينه واقع اولديكه حديث شريف نقل ايكن لباسى اراسنه عقرب كيردى جسم شريفنه نيجه يرده زخم اوردى امام رحمة الله عليه تمام ايتماينجه اصلا حالن اظهار وحركت ايتمدى. برى دخى بودركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى ايله برلحظه اجتماع ايدن كيمسه يه صحبت ثابت اولور يعنى برجزئى زمان خدمت شريفنه ملاقات ايدن كيمسه اصحاب كرامدن عداولنور اماتابعين صحابى ايله چوق زمان اجتماع ايتمك كركدركه انلر بيننده صحبت ثابت اوله علماء اصول قتنده اصح بودر زيرا فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك علو جنابى وعظم منصب رسالتى ونور نبوتى برمرتبه ده ايديكه مجرد نظر شريفى متعلق اولمغله براحق اعرابى حكمت الهى ايله سويلمكه بشلر ايدى.

برى دخى بودركه فخر عالم حضرتلرينك جميع اصحابى عدالت اوزره ايدى ظواهر كتاب وسنت بوكا دلالت ايتمشدر سائر راويلرك عدالتلرندن بحث ايتمك جائزدر اما اصحاب كرامك عدالتلرندن بحث جائز دكلدر حق تبارك وتعالى حضرتلرى اولزمانده موجود اولان اهل اسلامه خطاب ايدوب ﴿ وكذلك جعلناكم امة وسطا ﴾ ديو بيورمشدر اى عدولا ديو تفسير ايتمشلردر پس بو آيت كريمه مقتضاسنجه عدالتلرى ثابتدر انلرنه بيورديلر ايسه كرچكدراكا اتباع لازمدر فخر كائنات حضرتلرى (لاتسبوا اصحابى فوالذى نفسى بيده لوانفق احدكم مثل احد ذهبا مابلغ مداحدهم ولا نصيفه) ديو بيورمشدر. يعنى بنم اصحابمه سب ايلمك اول حق سبحانه وتعالى حضرتلرى حقيچونكه بنم نفسم انك يدقدرتنده دراكر سزك بريكز احد طاغى قدر آلتون انفاق ايلسه اصحابمدن برينك مدنه ونصيفنه يتشمزديمكدر. مددبو بركوچوك اولچكدر. ونصيف دخى براولچكدر حاصلى سزاولقدر آلتون ويرسكز اصحاب كرام برر اولچك آرپه دزياخود بغدايدن صدقه ويرسه لر سزك ثوابكز انلرايله برابراولماز جناب عزتده انلرك قبول طاعتى شويله در ديو قرب منزلتلرينى بيان ايتمكدر دخى (خيرالناس قرنى ثم الذين يلونهم) ديو بيور مشدر بو حديث شريف موجبنجه آدم اوغلنلرينك افضلى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك زماننده اولان اهل اسلامدر انلردنصكره افضلى ايكنجى قرنده اولان اهل اسلامدركه انلره تابعين ديرلر والحاصل آيات واحاديث كثيره ايله صحابهٔ كرامك عدالتلرى ثابتدر هيچ بريسنه طعن ايتمك جائزدكلدر كركسه فتنه يه اوغرامش اولسونلر كركسه اولمسونلر آنلره حسن ظن واجبدر فتنه يه اوغرايانلرى اجتهادلرى حسبيله اوغرادیلر نفسلرى هواسنه تابع اولمغله دكل ايدى واول حاللرينه نظر ايتمك كرك كه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك امر شريفنه نيجه اطاعت وانقياد اوزره ايديلر ويولنه نقدر چالشديلر وندكلو ممالك فتح ايتديلر كتاب وسنتن حلقه

(نيجه)

عبدالله بن المؤمل عن ابن ابى مليكة عن عائشة رضى تعالى عنها) بو حديث شريفى حضرت عائشه دن اوچ واسطه ايله سفيان بزه خبرويردى (ان النبى صلى الله عليه وسلم قال) تحقيق رسول اكرم بيوردى (نعم الادام الخل) سركه نه كوزل قاتقدر

الحديث العشرون

(حدثنا ابو كريب محمد بن العلاء حدثنا ابو بكر بن عباس عن ثابت بن ابى حمزة الثمانى عن الشعبى عن ام هانى) بو حديث شريفى امهانى حضرتلرندن درت واسطه ايله ابو كريب بزه خبر ويردى مذكور امهانى حضرت علينك همشيره سيدر اسم شريفى فاخته ياخودهند دردیدیلر (قالت) امهانى بيوردى (دخل على النبى صلى الله عليه وسلم) مكهٔ مكرمه فتح اولديغى كون رسول اكرم بنم خانمه داخل اولدى (فقال) بكا بيوردیكه يا امهانى (اعندك شئ) مأكولاتدن عند كده برنسنه وارمى (فقلت) بن رسول اكرم حضرتلرينه ديدمكه (لا) اكله صالح برنسنه يوقدر (الا

نیجه تبلیغ ایتدیلر دخی ناسی نیجه طریق حقه هدایت ایلدیلر صلاته و زکاته مدا ومتلری دخی فی سبیل الله غزالرده اولان شجاعتلری دخی هر برینك لطف کرمی واخلاق حمیده‌سی نه مرتبه ایدی بونلری کورمك کرك دخی دنیا جانبنه التفاتلری نقدر ایدی بونی ملاحظه ایتمك کرك اصلا انلردن صادر اولان فضائل وکرامات امم سالفه‌نك برندن صادر اولمامشدر دخی صکره کلنلردن برکیمسه انلرك مرتبه‌سنه واصل اولمق یوقدر بوجمله سعادت انلره فخر کائنات حضرتلرینك مبارك نظرینك تأثیری برکاتی ایدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین انلرك بعضنك بعضنه نسبت شرف وکرامتنه متعلق کلام کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی. بری بودرکه صلاة ایچنده اکا خطاب اولنوب «السلام علیك أیها النبی» دینلور غیره خطاب اولنمق جائز دکلدر. بری دخی بودرکه برکیمسه نماز ایچنده ایکن فخر کائنات حضرتلری انی دعوت ایلسه نمازینی قیوب اول حضرته وارمق واجب اولور ایدی سعید بن معلی حدیثی بوکا شاهددرکه برزمانده نماز قیلور ایکن رسول حضرتلری سعیدی دعوت ایلدی اولدخی نمازینی تمام ایدوب اندنصکره واردی نیچون اکلندك دیو بیوردقده یارسول الله نمازده ایدم دیدی فخر عالم افندمز ایتدی الله تعالی حضرتلری بیورمدیمیکه ﴿ استجیبوا لله وللرسول اذا دعاکم لما یحییکم ﴾ پس بو آیت کریمه حکمنجه دعوته اجابت فرض ایدی نماز ایچنده اولانی دخی دعوت ایلسه همان وارمق کرك ایدی ترك اجابت ایله کشی عاصی اولور ایدی اما اول نمازنیجه اولور تکرار باشدن بشلمق می کرك یوقسه بقیه‌سنمی ادا ایتمك کرك دیو بحث ایتدیلر بعض علما رحمهم الله تعالی بقیه‌سن قیلمق کرك رسول الله حضرتلرینه اجابت ایله نماز بوزلماز دیدیلر بعضیلر نماز بوزیلور باشدن قیلمق کرك اما بوزلماسیله کیمسه‌یه نسنه لازم کلمز زیرا حق تعالی حضرتلرینك امری بونك اوزرینه درکه رسولی دعوت ایتسه اجابت فرض اولور ایدی وارسون ینه صکره‌دن نمازینی قیلسون دیدیلر. بری دخی بودرکه فخر کائنات حضرتلرینه افترا ایتمك غیره افترا ایتمك کبی دکلدر محدثندن برجماعت رسول الله حضرتلرینه افترا ایده‌نك ابدا روایتی مقبول اولماز دیمشلردر. امام عبدالرزاق روایتنده سعید بن جبیردن مرویدرکه برکیمسه فخر عالم حضرتلرینك اوزرینه افترا ایلدی فخر عالم حضرتلری حضرت علی‌یی وحضرت زبیری ارسال ایدوب (فان ادرکتماه فاقتلاه) دیو بیوردی یعنی امر ایتدیکه اکر یتشوب بولور لر ایسه قتل ایده‌لر انکیچون امام الحرمین کندی باباسندن حکایه ایتمشدرکه برکیمسه فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلرینك اوزرینه قصدله کذب ایتسه کافر اولور لکن اماملردن کیمسه بوسوزده اکا موافقت ایتمامشدر حق بودرکه کبیره‌دندر قتی قبیح فعلدر لکن کفر لازم کلمز مکرکه حلال اعتقاد ایلیه دیدیلر. امام نوی رحمة الله علیه ذکر اولنان اقوالی اول حضرت اوزره کذب ایتمکدن زجر بغلیه وتغلیظه حمل ایدوب مختار بودرکه شروطی ایله توبه‌لرینك صحتنه قطع اولنه قواعد شرع اوزرینه جاری اولان قول بودر علماء خود کافردن مسلمان

خبزیابس وخل) الاقوری اتمك ایله سرکه واردر (فقال) رسول اکرم بیوردیلرکه یا مهانی (هاتی) اول قوری اتمك ایله سرکه یی کتور (ما افقر بیت من ادم فیه خل) اول خانه‌که آنده سرکه اوله اول خانه صاحبلری قاتیغه محتاج اولمدی بیوردیلر بو حدیث شریفده قوری اتمك وسرکه یه حقارت ایله نظر ایتمکه تنبیه واردر دخی تکلیفسز اولان احباب بری برندن طعام استمکده بأس اولمدیغنه اشارت واردر معلوم اوله‌که سید کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری مکهٔ مکرمه‌یی فتح ایتدیکی کونکه براحد میسر اولمشدر انجق قلج ایله مکه‌یی فتح رسول اللهه مخصوصدر بویله ایکن اول کون قوری اتمك ایله سرکه اکل بیوردیغنی قیاس ایله‌که رسول اکرم حضرتلرنده نه مرتبه تواضع واردر صلی الله علیه وسلم

الحدیث الحادی والعشرون

(حدثنا محمد بن المثنی قال حدثنا محمد بن جعفر حدثنا شعبة عن عمرو بن مرة عن مرة الهمدانی عن ابی موسی

الاشعری) بو حدیث شریفی ابو موسی الاشعری حضرتلرندن درت واسطه ایله محمد بن مثنی بزه خبر ویردی (عن النبی صلی الله علیه وسلم) ابو موسی رسول اکرم حضرتلرندن روایت ایتدیلرکه (قال) رسول اکرم حضرتلری بیوردی (فضل عائشه علی النساء) نسا اوزرینه عائشه‌نك فضلی (کفضل الثرید علی سائر الطعام) سائر طعام اوزرینه ثریدك فضلی کبیدر ثرید شوربا یاخود یاغ یاخود سودایله قارشمش اتمکه ریرلر کذلك ات صویی ایله قارشمش اتمکه دخی دیرلر لکن ات صویی ایله اولان ثرید زیاده لذیز اولور صاحب نهایه بیوردیکه بو مقامده ثریددن مرادات صویندن اتخاذ اولنانلر زیرا عند العرب تریدا اکثری لحمدن اولور ابو داود روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری اتمکدن ثریدی زیاده سورلر ایدی طبرانی روایت ایتدیکه برکت اوچ نسنه‌ده در بری جماعت وبری ثرید بری سحوردر دیدی علما بیوردیلرکه سائر طعامدن

اولهنك صحت روایتنه اتفاق ایتمشلردر شهادت ایله روایتك بو معناده فرقی یوقدر بعض علماء بیوردیکه توبه‌سی قبول اولنماز دیانلرك سوزی شول اصل کیمسه‌لره کوره اوله‌که یلان حدیث باغلیوب فخر کائنات علیه اکمل التحیات اقندیمز حضرتلرینه اسناد ایده‌لر وخلق آنی کرچك حدیث صانوب ازبرلیه‌لر دخی کتابلره یازه‌لر بو مقوله کذب اولیجق واقعا کناهی منفك اولمازبلکه ابدی بوینده قالور زیرا برکیمسه برسنت سنیه‌یی ترك ایتسه انك کناهی وانی اشلیه‌نك کناهی قیامته دکین اول کیمسه‌نك اوزرینه دردیو بیورلمشدر بو تقدیرجه حقیقت توبه مشکل اولور دیو بیوردی . بری دخی بودرکه کناهك صغیر وکبیرندن عمد وسهوندن معصوم ایدی سائر انبیا علیهم السلام دخی بویله ایدیلر. بری دخی جنون عارض اولمق جائز دکل ایدی زیرا نقصدر واغماء طویل دخی جائز دکل ایدی شیخ ابو حامد رحمة الله علیه بویله ذکر ایتمشدر وبلقینی دخی بوکاجزم ایتمشدر سائر انبیا علیهم السلام دخی بویله ایدیلر . سبکی رحمة الله علیه اعمی اولمق دخی انبیایه جائز دکلدر زیرا نقصدر هیچ برپیغمبر اعمی اولمامشدر حضرت شعیبك ایکی کوزی یوق ایدی دیدکلری ثابت دکلدر وحضرت یعقوبك کوزینه پرده حاصل اولمش ایدی صکره‌دن ینه زائل اولدی دیمشدر. امام فخر رازی رحمة الله تعالی حق جل وعلا حضرتلرینك یعقوب علیه السلام حقنده ﴿ وابیضت عیناه من الحزن ﴾ قول شریفنده ایتدی حضرت یعقوب ﴿ یااسفی علی یوسف ﴾ دیدیکی زمانده اغلمق غلبه ایلدی اول حالتده کشینك یاش ایله کوزی طولر اول کوز یاشنك بیاضندن کوز اغارمش کبی اولور ﴿ وابیضت عیناه من الحزن ﴾ بیورلدیغی اول اولمقدر بو قولك صحتنه دلیل بودرکه من الحزن بیورلمشدر حزنك تأثیری بکا غلبه‌سنده‌در یوقسه اعمی اولمقده دکلدر اکر «وابیضت» معناسن غلبهٔ بکایه حمل ایدر ایسك حزن ایله تعلیل خوب اولور اکر عمایه یعنی کوزسزلکه حمل ایدر ایسك مناسب اولماز حاصلی بزم دیدیکمز اولیدر دیو بیوردی اندنصکره ایتدی بو خصوصده علماء اختلاف ایتمشلردر بعضیلر غلبه ایله اعمی اولمش ایدی صکره‌دن حق تعالی حضرتلری‌ینه بصیر ایتدی دیدیلر دیو نقل ایلدی چوق اغلمقدن غم وغصه‌دن ضعف بصر حاصل ایتمش ایدی قتی جزئی تشخیص ایدرایدی حضرت یوسفك کوملکن کتوروب دخی اوستنه آتوب حجرت یوسفك حیاتی خبرین کتوردکلری زمانده کمال صفا وسرورندن وانشراح صدرندن حزنی کتدی قوت بصر کلدی اصلا کوزنده ضعف ونقصان قالمدی دیدیلر . بری دخی بودرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه برکیمسه حاشا سب ایلسه یاخود برنقصان ویره‌جك نسنه سویلسه قتلی واجب اولور علماء شافعیه قتنده توبه ایلر ایسه قتل اولنماز . اما امام اعظم رحمة الله علیه قتنده اصلا عذری وتوبه‌سی مقبول دکلدر البته قتل

اولنمق لازمدر زیرا قتل اکا حدا واجب اولمشدر توبه ایله ساقط اولماز نتکیم
حدقذف توبه ایله ساقط دکلدر حق تعالی حضرتلرینه سب ایدنك توبه‌سی
مقبولدر زیرا بوحق اللهدر اما انبیا علیهم السلامدن برینه سب ایدنك توبه‌سی
مقبول دکلدر زیرا پیغمبر جنس بشردندر اکا عار لاحق اولمق قابلدر حق تعالی
حضرتلری جمع معایبدن منزهدر پس انبیایه سب ایدنه قتلدن خلاص یوقدر
اماسب ایدن اکر کافر ایسه مسلمان اولمغله خلاص اولور . بری دخی بودرکه
احکام شرعیه‌دن دیلدیکی حکمی دیلدیکی کیمسه‌یه مخصوص قیلور ایدی نتکیم
حزیمه‌نك شهادتنی ایکی کیمسه‌نك شهادتی یرینه طوتمش ایدی . ابوداود رحمة
الله علیه عمارة بن حزیمة بن ثابتدن اولدخی کندی عمندنکه اصحاب رسولدن
ایدی شویله روایت ایتمشدرکه خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
براعرابیدن برآت آلمش ایدی اعرابی فخر عالم حضرتلرینك آردینه دوشوب
آقجه‌سن آلمغه کیدر ایدی رسول الله حضرتلری سرعتله ایلرو کیدر ایدی
اعرابی کریده اکلندی خلق باشنه اوشدیلر آنی بزارلشمغه باشلدیلر رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صاتون آلدیغن بلزلر ایدی اعرابی ایسه
زیاده‌یه طمع ایدوب آخره بیع ایتمك استدی وانلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام
حضرتلرینك آلدیغی بهادن زیاده ویرمشلر ایدی آخر قصه‌دن خبردار اولوب
مشتریلر چکلدیلر اعرابی دخی فخر عالم حضرتلرینه بیع ایتدیکن انکار ایلیوب
سکا صاتدیغمه شاهد کتور دیدی خلق اعرابی‌یه ملامته باشلدیلر پیغمبر یلانمی
سویلرسن صاتمشسك دیدیلر بوانناده حزیمه رضی الله عنه چیقوب کلدی نزاعی
ایشتدی همان ایتدی بن شهادت ایده‌رمکه سن بوآتی رسول اللهه صاتدك دیدی
ابو داودك بوحدیثنده مذکوردرکه فخر کائنات حضرتلری حزیمه‌نك شهادتنی
ایکی کشینك شهادتی یرینه طوتدی دیدیلر صحیح بخاریده دخی زید بن ثابت
حدیثنده بوعباره ایله واقع اولمشدر (فوجدتها مع حزیمة الذی جعل رسول الله
شهادته بشهادتین) حاصلی فخر عالم حضرتلری شهادتنی ایکی شهادت یرینه
طوتدیغی بوعبارده صریحدر. وام عطیه‌یه نیاحت خصوصنده رخصت ویردیکی
دخی بوبابدندر امام مسلم رحمة الله علیه ام عطیه‌دن روایت ایتمشدرکه خاتونلر
حقنده ﴿ یبایعنك علی ان لایشرکن بالله شیئا ولا یعصینك فی معروف ﴾ آیت کریمه‌سی
نازل اولدی ونیاحه یعنی میت اوزرینه صاغو ایتمك دخی آیت کریمه مقتضاسنجه
ترکی لازم اولنلردن ایدی بن ایتدم یارسول الله (الا آل فلان فانهم اسعدونی فی
الجاهلیة فلابدلی من ان اسعدهم) دیدم. یعنی یارسول الله نیاحه ایچون آل فلان
حقنده بکا رخصت ویرزیرا آنلر جاهلیتده بکا نیاحتده معاونت ایتمشلر ایدی
شمدی بنده‌انلره معاونت ایتمك لازمدر دیمك اولوراندن فخر کائنات (الا آل فلان)
دیو بیوردی یعنی مخصوص برطائفه ایچون رخصت ویردی دیمکدر. امام نووی رحمة

ثریدك فضیلتاو اولمسندن
مراد بدنه ثریدك نفعی زیاده
وغایت خوشکوار اولدیغی
ایچوندر صاحب نهایه
دیدیکه لحم صوده کرکی
کبی پشدیکی وقتده لحمده
اولان لذت وقوة چیقار
اول صویه ثرید اولدقده
لذت وقوت اول ثریدده
اولور حتی اطبا ثرید
قوجه‌یی کنجلدر دیدیلر
محدثین کرام رسول اکرم
حضرتلری حضرت عایشه
رضی الله تعالی عنهایی ثریده
تشبیه بیوردیغنك وجهنی
شویله بیان بیوردیلرکه
لحم ایله اولان ثرید قوت
ولذتی جمع ایدوب اکلی
آسان وهضمی کوزل
ووجوده نافع اولدیغی
کبی حضرت عایشه رضی
الله تعالی عنهانك خلقی
خلقی کوزل لسانی
طتلو ورسول اکرم
حضرتلرینه خلوص
ومحبتی وحسن معاشرتی
ورسول اکرم حضرت
لرینك کلام شریفنی فهم
ایتمکه صلاحیتی ورضای
شریفنی تحصیله سعی تامه
سی واردر حتی حضرت
عایشه رضی الله تعالی
عنهانك رسول اکرمدن
اخذ ایتدیکی حقایق

وحکمی سائر نسا اخذ ایتمدیلر بلکه حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها نك رسول اکرم حضرتلرندن روایت ایتدیکی اخبارکبی رجال روایت ایتمدیلر دیدیلر رضی الله عنها معلوم اوله که سائر ازواج مطهرات هربرر لری رسول اکرم حضرتلرینك رضاء شریفنی تحصیله کمالیله سعی واهتمام ایتمشلردر لکن حضرت عایشه رضی الله تعالی عنهایه فضیلت زائده اعطااولنمشدر «ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء» ودخی محدثین رحمهم الله تعالی بیان بیوردیلرکه حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنهادن وخدیجة الکبرادن صکره ارواج مطهرات حضراتندن افضلدردیدیلر اما حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنها رسول اکرم حضرتلرندن جزءدر رسول اکرم حضرتلرینك اولادینه امتدن فرد معادل اولمز دیدیلر اما محققین بیوردیلرکه حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنها دخی حضرب خدیجة الکبری

الله علیه بوکلام ام عطیه یه خاصة مزبور قوم ایچون رخصته محمولدر وشارع دیلدیکی نسنه یی عمومدن تخصیص ایتمك واردر دیو بیوردی. واسما بنت عمیسه ترك احداد ایچون رخصت بیوردیغی دخی بوبابدندر احدادك معناسی اری وفات ایدن واری طلاق ویرن عدتلری ایچنده زینتی ترك ایتمکدریعنی کینوب طونانمق وحنا یقنمق وسرمه چکنمك ضرورت اولمایجه مسك وعنبر وسائر خوشبوی نسنه لر کتورمك وسورنمك جائز دکلدر عدت چیقنجه یه دك بوذکر اولنان نسنه لردن صاقنمق لازمدر اماجعفر بن ابی طالب شهید اولدقده خاتونی اسما بنت عمیسه فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری (تسلی ثلاثا ثم اصنعی ماشئت) دیو بیوردی. یعنی اوچ کون ماتم لباسینکی دخی اندنصکره نه استرسك ایله دیدی. وابی بردة بن نیارك اضحیه سی دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك تخصیصی بابندندر براء بن عازب رضی الله عنهدن مرویدرکه فخر عالم حضرتلری یوم نحرده یزه خطبه بیوروب (من صلی صلاتنا ونسك نسکنا فقد اصاب السنة ومن نسك قبل الصلاة فتلك شاة لحم) بیوردی حاصلی برکیمسه که بیرامز نمازینی قیلدی وقربانمزی کسدی اول کشی سنته یتشدی یعنی یرینه کتوردی وبرکیمسه که قربانی بیرام نمازندن اول کسدی اول قربان دکلدر ات قیونیدر دیمك اولوراندن ابوبرده بوسوزی اشیدیجك یرندن طوردی یارسول الله بن نمازه چیقمدن قربانمی کسدم بوکون یمك ایچمك کونی ایدیکن ییلور ایدم استعجال ایدوب بویله ایتدم کندم ییوب واهله وقومشیلریمه اطعام ایتدیردم دیدی خواجهٔ کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (تلك شاة لحم) دیو بیوردی یعنی قربان یرینه کچمسز اول ایتدیکك ات قیونیدر دیدی اندن ابو برده ایتدی «عندی عناك جذعة هی خیر من شاتی لحم فهل تجزی عنی» یعنی بنم یانمده بردیشی اوغلاق واردرکه ایکی قیوندن یکدر اول اوغلاق بندن اضحیه یی قضا ایلرمی دیمکدر «تجزی. تقضی» کبیدر وزنا ومعنی دیدیلر ابوبرده رضی الله عنه بویله دیجك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (نعم ولن تجزی عن احد بعدك) دیو بیوردی سندن اضحیه یرینه کچر اما سندنصکره برکیمسه دن کچمز دیمك اولور حاصلی کچی قسمندن اضحیه جائز دکل ایکن جوازی ابوبرده یه مخصوص قلندی بیهقی روایتنده عقبة بن عامردن دخی اوغلاق اضحیه سی مقبول اولمشدر دیو وارد اولمشدر ابوبرده یه مخصوص دکلدر دیو علماء حدیث بعض کلام ایتمشلردر وابو برده حدیثنك مخرجی اصحدر اکرچه کیم عقبه حدیثی دخی بیهقی قتنده مخرج صحیحدندر دیدیلر. وبرجماعت قولنده وارد اولان حدیث مرسلده بزاهل قرآن کیمسه یه برخاتون الیوروب قرآن عظیمدن برسوره یی مهر یرینه اعتبار ایتدیکی دخی بوتخصیص بابندندر ابو النعمان الازدیدن مرویدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برخاتونی قرآندن برسوره اوزره

بر کیمسه‌یه تزویج ایتدی (لایکون لاحد بعدك مهرا) دیمشدر. یعنی سندنصکره کیمسه‌یه مهر اولمز دیمکدر . و حصائص محمدیه‌دن بری دخی بودرکه محموم اولدیغی زمانده اجری مضاعف اولمق ایچون ایکی کشی جماسی قدر حمی عارض اولور ایدی . بری دخی بودرکه بیهقی روایتنده حبیب اکرم و نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خسته ایکن حالن صورمغه اوچ کون جبریل علیه السلام ارسال اولنمش ایدی . بری دخی بودرکه اوچ کون خلق بلوك بلوك اوزرینه نماز قیلدیلر امامسز ودعای جنازه‌سز واوچ کون دفن ایتمدیلر دخی قبر شریفنك ایچنه قطیفه دوشه‌دیلر اوچ کون دفن اولنمامق وقبر ایچنه قطیفه دوشه‌مك اکا مخصوص ایدی غیریلره جائز دکلدر نتکیم اشاغیده تفصیلی کلسه کرکدر ان شاءالله تعالی . بری دخی بودرکه جسد شریفی اصلا چوریمز انبیا علیهم السلام هپ بویله‌در ابو داود روایتنده (الارض لاتأکل اجساد الانبیاء) بیورلمشدر ارض پیغمبرلرك جسدلرینی یمز دیمکدر . بری دخی بودرکه اندن میراث النمز ایدی سائر انبیانك دخی مالری وارثلرینه دکمز ایدی بونك وجهنده بعضیلر ملکی اوزره باقیدر انکیچون میراث اولماز دیدیلر بعضیلر دخی صدقه‌اولور انکیچون میراث اولماز دیدیلر . امام نووی رحمة‌الله علیه زیادهٔ روضه‌ده ایتدی صواب بودرکه ملکی زائل اولوب مسلمانلره صدقه اولدیغنه جزم اولنه دیدی بوتقدیرجه فخر عالم حضرتلری جمیع مالن فقرایه وصیت ایتمك جائز ایدی اما غیریلره ثلثدن ارتق جائز دکلدر سائر انبیا علیهم السلامك دخی مالری میراث اولمدیغنه دلیل بودرکه پیغمبریمز علیه‌السلام حضرتلری نسائی روایتنده (انا معاشر الانبیاء لانورث) دیو بیورمشدر بونك مقتضاسی بودرکه جمیع انبیا علیهم السلامك مالری کیمسه‌یه میراث اولمیه بو تقدیر اوزره قرآن عظیمده ﴿ وورث سلیمان داود ﴾ بیورلدیغندن دخی ﴿ رب هب لی من لدنك ولیا یرثنی ﴾ بیورلدیغندنکه ظاهرلرندن انبیانك مالری میراث اولمق آکلنور. بویله جواب ویریله‌که آیت کریمه‌لرده واقع اولان ارثدن مراد علم ونبوت ارثیدر یوقسه مال وملك ارثی دکلدر دنیله . بری دخی بودرکه قبر شریفنده حیات اوزره‌در سائر انبیا علیهم السلام دخی بویله‌درلر بعضیلر قولنجه قبرنده اذان واقامت ایله نماز قیلار ابن زباله وابن نجار رحمة الله علیهما حکایت ایتمشلردرکه ایام حره‌ده‌کی حجاج ابن یوسفك مدینه‌یه واردیغی فتنه زمانیدر اوچ کون مدینه‌ده اذان ترك اولندی خلق شهردن طشره‌چیقمشلر ایدی سعید بن مسیب رضی‌الله عنه مسجد رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلمده ایدی اول ایتدی بکا وحشت کلدی دخی قبر شریف یاننه واردم اویله زمانی اولدیغی کبی قبر شریفده اذان اوقوندی اندن اویله نمازینی قیلدم اندنصکره اوچ کیجه تمام اولنجه هرنماز وقتنده قبر شریفده اذان اوقنوب اقامت اولندی صکره‌دن خلق شهره کلوب مؤذنلر اذان اوقومغه باشلدیلر

رضی‌الله تعالی عنها دخی حضرت عایشه رضی‌الله عنها هر بررلرینك فضیلتلری حقنده احادیث روایت اولنمشدر قنغیسی قنغیسندن افضلدر الله ورسولی بیلور طریق صواب بودر بزلره لازم اولان اولاد کرام وامهات مؤمنین حضرتنك کلیسنی سورز وشفاعتلرینی اومارز رضوان الله تعالی علیهم اجمعین (حدثنا علی بن حجر حدثنا اسماعیل بن جعفر حدثنا عبدالله بن عبد الرحمن ابن معمر الانصاری ابو طوالة) مذکور ابو طواله عمر بن عبدالعزیزك زماننده قاضی اولمشدر (انه سمع انس بن مالك) بو حدیث شریفی انس حضرتلرندن ایکی واسطه‌ایله علی بی حجر بزه خبر ویردی (یقول) انس بیوررلرکه (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلری بیوردی (فضل عایشة رضی الله تعالی عنها علی النساء کفضل الثرید علی سائر الطعام) ازواج مطهرات اوزرینه حضرت عایشه رضی‌الله تعالی عنهانك فضلی سائر طعام اوزرینه ثریدك فضلی کبیدر بیان اولندی ایدیکه حدیث

اذانلرینی اشتدم قبر شریفدن اشتدیکم کبی دیو بیوردی مراد شریفی بی شك وشبهه مؤذنلرك اذانی نیجه اشیدیلور ایسه اویله اشیدیلور ایدی دیمکدر . بودخی ثابتدرکه انبیا حج ایدرلر ولبیك دیرلر. اکر سؤال اولنوب نیجه حج ایدرلر ونیجه لبیك دیرلر انلر خودمیتلردردار آخرت دار تکلیف دکلدرپس صلات وحجك اصلی ندردینلور ایسه. جواب بودرکه انلر شهدا کبیدر بلکه دها افضلدر شهدا خود حق تعالی حضرتلری قتنده حیاتده درلر ورزقلری ویریلور ایمدی حج ایتمك ونماز قیلق بعید اولماز. یاخود شویله دیناور عالم برزخده که موتلری کونندن روز قیامته وارنجه اولان زماندر اولزمانده انلره کثرت عمل وزیادهٔ اجر وثواب ایچون دنیا حکمی ویریله وآخرتده منقطع اولان تکلیفدر عمل دکلدر جائزدرکه عمل تلذذ طریقیله حاصل اوله تکلیف طریقیله اولمیه انکیچوندرکه قرآن اوقورلر وتسبیح ایدرلر و فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شفاعت زماننده سجده یه واردیغی دخی بو قسمدندر . اکر سؤال اولنوب نیجه انلره حیات اثبات اولنورکه قرآن عظیم فخر عالم حضرتلرینك موتنه ناطقدر ﴿ انك میت وانهم میتون ﴾ بیورلمشدر. دخی حدیث شریفده (انی مقبوض) وارد اولمشدر بونلر دلیلدرکه فخر کائنات حضرتلری میتدر وروح شریفی قبض اولنمشدر وحضرت صدیق رضی الله عنه دخی « ان محمدا قدمات » دیمشدر اهل اسلام دخی فخر عالم حضرتلرینه میت اطلاقنه اجماع ایتمشلردر بوجله دنصکره حیدر دیمك نیجه راست کلور دینلور ایسه . شیخ تقی الدین سبکی رحمة الله علیه جواب ویروب بیورمشدرکه اول موت مستمر دکل ایدی اکرچه وفات ایتدیلر اماصکره دن ینه حیات ویرلدی انکیچوندرکه مخلفاتی وارثه انتقال ایتمدی حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه فخر کائنات حضرتلرینك اهلنه وخدمنه اندن نفقه ویرر ایدی انتقال ملك ومال موت مستمر ایله مشروطدر یعنی همان اولوب کیدوب قیامته دك حیات بولمیانلرك مال وملکی انتقال ایلر یوقسه بونلرك ایتمز وصکره کلان حیات حیات اخرویه در شك یوقدرکه بوحیات سائر حیاتدن اتم واکملدر دخی روحه ثابتدر بلا اشکال بودخی ثابتدرکه انبیانك بدنلری چوریمز حدیث صحیحده سائر میتلرك روحلری بدنلرینه عودت ایتدیکی دخی ثابتدر قنده قالدی شهدا وقنده قالدی انبیا علیهم السلام وبومرتبه لرده شبهه یوقدر همان سوز بونده درکه روح بدنه عودت ایتدکدنصکره دوام واستمرار اوزره بدنده طوررمی وبدن انکله دنیاده کی حالت اوزره صاغ اولورمی یوقسه روح حق تعالی حضرتلرینك دیلدیکی یرده طوروب بدن روحسز حیات بولورمی بومعنی بی روح صاغ اولمق حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك قدرتندن بعید دکلدر جائزدرکه برحالت خلق ایلیه انکله بدندن بعض افعال صادر اوله عقل بومرتبه یی تجویز ایلر شویله که دلیل صحیح سمعی دخی

سابقده ازواج مطهراتك هربرینك کندولرینه مخصوص فضیلتلری وار در زیرا قرآن عظیمنده حق تعالی حضرتلری ازواج مطهراته امهات المؤمنین تسمیه بیوربدر غفلت اولنمیه

الحدیث الثانی والعشرون

(حدثنا قتیبة بن سعید اخبرنا عبدالعزیز بن محمد عن سهیل بن ابی صالح عن ابیه عن ابی هریرة) بو حدیث شریفی ابوهریره حضرتلرندن اوچ واسطه ایله قتیبه بزه خبرویردی (انه رأی رسول الله صلی الله علیه وسلم) تحقیق ابو هریره رسول اکرم حضرتلرینی کوردی (توضأ) مبارك النی وآغزینی غسل ایتدیکی حالده (من ثواقط) کشدن برقطعه اکل ایتدکلرندن ایچون همزه نك فتحی قافك کسری بعده طا ایله اقط ترکیده کش دیدکلری سودقوریسیدر ثانك ضمی واوك سکونی بعده را ایله ثور قطعه دیمکدر رسول اکرم حضرتلرینك طبیعت شریفلرنده کمال نظافت اولدیغیچون کش

(وارد)

وارد اوله اتباعی لازم اولور حالبوکه علمادن برجماعت بومعنایی ذکر ایتمشلردر موسی علیه‌السلام قبرنده نماز قیلدیغی بوکا شاهددر زیرا نماز صاغ بدن استر ولیلهٔ اسراده انبیا علیهم‌السلامدن صادر اولان صفاتك مجموعی صفات اجسامدر بو حیات حیات حقیقیه اولمدن بدن دنیاده‌کی کبی روح ایله اولمق لازم کلمز تاکه اکل وشربه محتاج اوله وسائر ضروریات معاش نه ایسه انلری اقتضا ایلیه بلکه برطور آخر اوزره اولور بو حیات مخصوصه‌نك برحکمی دخی اواور. والحاصل انلره بونوع حیات اثباتندن عقل امتناع ایلمز اما علم و سمع مقوله‌سی ادراکات انلره وسائر میتلره ثابت ایدیکنده شك یوقدر . شیخ زین‌الدین المراغی حکایه ایدوب اما بوهرکشی‌یه نصیب اولماز قتی آز بولنور دیمشدر. بری دخی بودرکه قبر شریفنده برملك طوروب امتنك ایندکلری صلواتی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینه عرض ایلر . امام احمد و نسائی و حاکم روایت ایتمشلردر . اما حاکم بو عباره ایله تصحیح ایتمشدر (ان‌لله ملائکة سیاحین فی‌الارض یبلغوننی عن امتی السلام) دیو بیورمشلر. یعنی تحقیقا حق تعالی حضرتلرینك یر یوزنده سیاحت‌ایدر ملکلری واردر بکا امتمدن سلام یتشدیررلر دیمکدر . واصبهانی روایتنده عماره‌دن بویله مرویدرکه (ان‌لله ملکا اعطاه سمع العباد کلهم فما من احد یصلی علی الا بلغتها) دیو بیورلمشدر. معناسی تحقیقا حق تعالی حضرتلرینك بر ملکی واردرکه حق تعالی حضرتلری جمیع قوللرك کلامنی اشتمکی اول ملکه اعطا ایتمشدر یعنی اکابر قوت سامعه ویرمشدرکه هرکشی نه دیر ایسه اول اشیدر پس بر کیمسه بکا صلاة ایلز الااول ملك انك صلاتنی بکا ابلاغ ایلر دیمکدر وامتنك اعمالی دخی پیغمبریمز علیه‌الصلاة‌والسلام حضرتلرینه عرض اولنور دخی انلر ایچون استغفار ایلر . عبدالله‌بن المبارك رحمة‌الله تعالی علیه سعید بن مسیب حضرتلرندن روایت ایلرکه « ویعرض علی النبی صلی‌الله علیه وسلم اعمال امته غدوة وعشیا فیعرفهم بسیماهم واعمالهم » دیو بیوردی. معناسی هیچ برکون یوقدرکه صباحده و اخشامده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینه امتنك عملری عرض اولنمیه فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلری سیمالری وعملری ایله بیلور دیمکدر پس هرکشی‌یه واجبدرکه بو حالتی ملاحظه ایلیوب اکا کوره عمل ایشلیه . بری دخی بودرکه فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك منبر شریفی حوضنك اوستنده‌در برروایتده منبری جنت ترعه‌لرندن برینك اوزرنده‌در ترعه دیو اصلده شول باغجه‌یه دیرلرکه یوکسك یرده اوله دوز یرده اولیجق اکا روضه دیرلر علمادن برکیمسه بونك ظاهری اوزره او لدیغنه خلاف ایتمدی و بو حقدر محسوس وموجوددر زیرا قدرت‌الله صالحه‌در انده اصلا عجز یوقدر هر نسنه‌یی‌که مخبر صادق خبر خبر ویره اکا ایمان واجبدر دیدیلر . بری دخی بودرکه منبر ایله قبر شریفنك

اکل بیوردقدن صکره مبارك اللرینی وآغزینی غسل بیوردیلر بو حدیث شریفدن فهم اولندیکه طعامدن صکره الی واغزینی بیفامق سنتدر (ثم رأه) برزماندن صکره ابوهریره رسول اکرم حضرتلرینی کوردی (اکل من کتف شاة) برقیونك کتفندن برمقدار اکل بیوردیلر (ثم صلی) اکلدن فارغ اولدقدن صکره رسول اکرم حضرتلری نماز قیلدیلر (ولم یتوضأ) رسول اکرم حضرتلری نمازایچون ابدست المدیلر قبل الطعام ابدستلری اولدیغی ایچون ابوهریره نك رسول اکرم حضرتلری لحم اکلندن صکره ابدست المدیلر دیمکدن مرادی بوکه آتشده پشن شیئی اکل ابدسنی بوزمز دیمکدر معلوم اوله که بریان کبی نفس آتشده پشن شیئی اکل ایدن کمسنه‌نك آبدستی بوزلورمی یاخود بوزلمازمی علما اختلاف ایتدیلر جمهور علمادخی خلفای اربعه حضرتلری دخی اصحابدن عبدالله بن مسعود وابن عمر وابن

عباس وابوالدرداء وانس وجابر وزيدبن ثابت وابو موسى وابوهريره وابى ابن كعب وعايشه رضى الله تعالى عنها وغيريلرى نفس آتشده پشن شيئى اكل ايدن كمسنه‌نك ابدستى بوزلماز ديديلر زيرا رسول حضرتلرى قيونك كتفندن اكل بيوردىلر بعده ابدست المدن نماز قيلديلر اكر آتشده پشن شيئى اكل ابدستى بوزيدى رسول اكرم حضرتلرى بربان اكلندنصكره ابدست آلور لرايدى ديديلر اما بعض علما نفس آتشده پيشن شيئى اكل ايلك آبدستى بوزرديديلر لكن بونلرك قولى مرجوحدر اجماع قول اول اوزرينه‌در آبدست بوزلماز لكن آتشده پشن شيئى اكلندن صكره پاكك ايچون انى واغزينى غسل كوزل شيدر ديديلر رضوان الله عليهم اجمعين

الحديث الثالث والعشرون

(حدثنا ابن عمر حدثنا سفيان بن عيينة عن وائل بن داود عن ابيه وهو بكر ابن وائل عن الزهرى عن انس بن مالك) بوحديث

مابينى جنت روضه‌لرندن بر روضه‌در و بو كلام حقيقت اولمق و مجاز اولمق احتمالدر اما حقيقت اولماغك وجهى بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم حضرتلرى خبر ويرمشدر جائزدركه اول مابين جنت يرندن بر قطعه اوله حجرالاسود جنت حجرندن برقطعه اولديغى كبى بودخى جنت طبراغندن برقطعه اوله كذلك نيل و فرات ايرماقلرى دخى جنتدندر وهندستان ميوه‌لرى دخى حضرت آدمك جنتدن چيقارديغى بيراقدر حق تعالى حضرتلرينك حكمتى مقتضاسنجه جنتك طاشندن وطپراغندن وصويندن وميوه‌سندن دنياده اولمق جائزدر اما مجاز اولديغى مسببك اسمنى سببه اطلاق طريقيله‌در اول موضع شريفده عبادت ايتمك جنته كيرمكه سبب اولمغين همان اورايه روضهٔ جنت دينلمش اوله ابن ابى جمره بويله ديمشدر بعضيلر اوراده عبادت ايتمكك مألى عابدك جنته كيرمسى اولديغيچون روضهٔ جنت دينلدى ديدكلرى ابن ابى جمره‌نك ديديكى سوزدر . وينه بهجة النفوس آدلو كتابنده برقول حكايت ايتمشدركه اول موضع بعينه جنته نقل اولنور دخى جنت باغچه‌لرندن برباغچه اولور ديمشلر كندى ايدر اظهر بودركه ايكى قول مابينى جمع اولنوب دنيله‌كه اوراده عبادت سبب جنت اولمغله اول موضع بعينه جنته نقل اولنمق ايكيسى دخى واقعدر ارالرنده منافات يوقدر دخى زياده تفصيل مقصد اخيرده كلسه كركدر ان شاء الله تعالى . برى دخى بودركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك قبرى جمله‌دن اول شق اولنسه كركدر امام مسلم روايتنده (انا اول من تنشق عنه الارض) وارد اولمشدر . ونفخ صورده صعقه يتشنلرك يعنى عقلى كيدوب بيهوش اولنلرك اول افاقت بولانى خواجهٔ عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اولسه كركدر نتكيم صحيح بخاريده ابو هريره رضى الله عنهدن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (انا اول من يرفع رأسه بعد النفخة فاذا انا بموسى اخذ بقائمة من قوائم العرش فلا ادرى افاق قبلى ام جوزى بصعقة الطور) ديو بيورمشدر . يعنى بن صور چالندقدنصكره باشن قالديرنلرك اولى اولسم كركدر ناكاه اولزمانده موسى عليه السلامى عرش ايافلرندن برينى طوتمش كورسم كركدر اندن بله‌مسم كركدركه بندن اولمى قيام ايتدى يوقسه طور طاغنده اكا واقع اولان صعقه ايله اكتفا اولنوب نفخ صورده صعقه عارض اولماديمى ديمك اولور . دخى صراطى جمله‌دن اول كچسه كركدر . امام بخارى ابوهريره‌دن بويله روايت ايتمشدر . دخى قبرندن قيام ايتديكى زمانده تمش بيك ملك اراسنده خروج ايتسه كركدر نتكيم كعب الاحبار رضى الله عنهدن مرويدركه « مامن فجر يطلع الا نزل سبعون الف ملك يحفون بقبره عليه السلام يضربون باجنحتهم حتى اذا امسوا عرجوا وهبط سبعون الف ملك حتى اذا انشقت عنه الارض خرج فى سبعين الف من الملائكة يوقرونه صلى الله عليه وسلم » ديو بيورمشدر امام بخارى تاريخ

مدینه‌ده بو یلجه روایت ایلدی. معناسی هر صباح یتمش بیك ملك کوکدن اینرلر دخی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قبر شریفی اطرافن احاطه ایدرلر وقناتلرینی اوررلر تا اقشام اولنجه اندن اول ملکلر کوکه چیقارلر یتمش بیك ملك دخی اینر تا خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قبر شریفی یاریلوب چیقنجه بوحالت اوزره اولور اولزمانده که قبرندن ظوره یتمش بیك ملك اراسنده چیقار ملکلر انی تعظیم وتکریم ایدرلر دیمك اولور براقه بینوب حشر یرینه وارسه کرکدر طبری نقل ایتدیکی اوزره حافظ سافی بو یله روایت ایتمشدر وموقف حشرده جنت حله‌لرینك اشرفنی کیمسه کرکدر بیهقی روایتنده بویله‌درکه بکا برحله کیدیره‌لرکه بشر اکا قیمت تقدیر ایده‌میه دیمشلردر . کعب بن مالك رضی الله عنهدن بولفظله وارد اولمشدر (یحشر الناس یوم القیمة فاکون انا وامتی علی تل ویکسونی ربی حلة خضراء) دیو بیورمشلر. یعنی قیامت کونده آدم اوغلنلری حشر اولنسه کرکدر بن امتمله برتپه‌نك اوستنده اولسم کرکدر ربم بریشیل حله کیدیرسه کرکدر دیمك اولور . امام طبرانی رحمة الله علیه بو یله روایت ایتمشدر . وابن ابی شیبه نقلنده (یحشر الناس علی تل وامتی علی تل) وارد اولمشدر. یعنی ناس برتپه‌نك اوستنده حشر اولنور و بنم امتم دخی برتپه‌نك اوستنده حشر اولنور دیمکدر. بر روایتده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری امتی ایله سائر خلق اوزره بر یوکسك تپه اوستنده حشر اولنه دیو بیورمشلردر وابن مسعود رضی الله عنه رسول الله حضرتلرندن روایت ایتدیکی اوزره عرشك صاغ یاننده طورسه کرکدر اندن غیری کیمسه اورایه طورمایوب اولون وآخروندن غبطه ایدوب نولایدی بزده اورایه طوره ایدك دیسه‌لر کرکدر . بری دخی بودرکه رسول الله حضرتلرینه مقام محمود اعطا اولنسه کرکدر. امام بغوی رحمة الله علیه ایدر مجاهد قولنجه معناسی عرش اوستنه اوتورسه کرکدر. وعبدالله بن سلام قولنجه کرسی اوستنه اوطورسه کرك دیمکدر دخی تفصیلی اشاغیده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی. بری دخی بودرکه باری تعالی حضرتلری اهل موقف بیننده فصل قضا ایتدکده پیغمبر یمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه شفاعت عظمی ویرلمشدر شول زمانده کی ناس انبیادنصکره فخر عالم حضرتلرینی پناه ایدینه‌لر اولزمانده شفاعت اکا مخصوصدر دخی بر قومی بلا حساب جنته قویمغه شفاعت اکا مخصوصدر دخی جنتده برطائفه‌نك رفع درجاتی ایچون شفاعت ایتسه کرکدر بومرتبه‌لر غیری پیغمبرلره میسر دکلدر بونك دخی تفصیلی مقصد اخیرده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی. بری دخی بودرکه یوم قیامتده لواء الحمد صاحبی اولسه کرکدر . امام مسلم رحمة الله علیه نقلنده حضرت آدم دخی اندن اشاغه اولنلر انك تحت لواسنده اولسه‌لر کرکدر دخی باب جنتی اول قرع ایدن اول حضرتدر نتکیم امام مسلم نقلنده انس حضرتلرندن مرویدرکه (انا اکثر الناس تبعا

شریفی حضرت انسدن درت واسطه ایله ابن عمر بزه خبر خبرویردی (قال) انس بیوردی (اولم رسول الله صلی الله عیه وسلم علی صفیة بتمر وسویق) رسول اکرم حضرتلری صفیه‌یی تزوج ایتدکده تمر وسویقی دوکون طعامی ایچون احضار ایتدیلر ولیمه‌دیو عروس ایچون اولان طعامه دیرلر مذکوره صفیه هارون علیه السلامك نسلندندر رسول اکرم حضرتلری فتح خیبردنصکره آزاد ایدوب کندویه نکاح ایتدیلر سویق ترکیده قاوت دیدکلری شیدر انی سودایله قارشدیروب حلوا کبی طبخ ایدرلر ابن حجر بیوردیکه ولیمه اول طعامدرکه عقد نکاح وقتنده احضار ایدرلر یاخود نکاحدنصکره ایدرلر ولیمه سنت مؤکده‌در افضل اولان بعد الدخول ایلك در دیدیلر

الحدیث الرابع والعشرون

(حدثنا حسین بن محمد البصری حدثنا الفضیل ابن سلیمان حدثنا فائد مولی عبیدالله بن علی بن

يوم القيمة وانا اول من يقرع باب الجنة) بيورلمشدر . بو حديث شريف مقتضاسنجه قيامتده فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك تابعى سائر انبيا عليهم السلامدن چوق اولسه كرك و باب جنتى اول اوقرع ايدوب اچديرسه كركدر. ينه مسلم نقلنده انس حضرتلرندن مرويدركه (اتى باب الجنة يوم القيمة فاستفتح فيقول الخازن بك امرت لا افتح لاحد قبلك) بيورلمشدر . يعنى قيامت كونندهجنت قپوسنه كلورم دخى آچديرمق استرم وخازن جنت ايدهكه سكا آچمغه امر اولندم سندن اول كيمسهيه فتح ايتمزم ديه . طبرانى روايتنده بودخى وارد اولمشدركه خازن (ولااقوم لاحد بعدك) ديه يعنى سندنصكر بركيمسهيه دخى قيام ايتمزم ديهبودخى فخركائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك خصائصندن بشقه نسنهدركه خازنجنت رضوان عليه السلام اول حضرتدن غيرى كيمسهيه قيام ايتميه دخى جملهدن اول جنته اول كيروب فقراء مؤمنين انكله كيرسهلر كركدر. ترمذى رحمة الله عليه روايتنده وارد اولمشدركه (انا اول من يحرك حلق الجنة فيفتح الله لى فيدخلنيها ومعى فقراء المؤمنين ولا فخر)ديو بيورمشدر بوندن صريحا فهم اولنوركه باب جنتك حلقهلرينى تحريك ايدهنك اولى اول حضرت اولسه كركدر اندن حق تعالى حضرتلرى جنت قپوسين اكا فتح ايدوب ايچرو ادخال ايلسه كرك مؤمنلرك فقراسى فخر كائنات حضرتلرى ايلهبيله كيرسهلر كركدر رزقنا الله تعالى بحرمة سيدنا محمد المصطفى عليه من الصلوات ازكيها . برى دخى بودركه كوثر ايرماغى رسول الله حضرتلرينك حوضنه آقسه كركدر آقديغى يرلردر وياقوت اوزرى اولسه كركدر صويى عسلدن لذيذ وقاردن آق اولسه كركدر. جملهٔ خصائصندن برى دخى وسيلهدركه جنتده اولان درجهلرك اعلاسيدر رسول الله حضرتلرينه مخصوصدر. امافخر عالم حضرتلرينك امتى زاده الله قدراوشرفا كه افضل امدر بونلره دخى بعض خصائص ارزانى بيورلمشدركه سائر امتلره ميسر اولمامشدر اولا معلوم اولهكه فخر كائنات افندمز حضرتلرى انسه وجنه مبعوثدر ايكى طائفه بيله فخر عالم حضرتلرينك امتندن ايدكلرنده شك وشبهه يوقدر لكن اول حضرت كنديسى طائفهٔ انسدن ظهور ايدوب بونلر اراسنده اولديغى جهتدن تكرى تعالى حضرتلرينك مزيد عنايتى انك امت انسانيه جانبنه مصروف اولوب بوطائفهيى كمال فضلندن ﴿ كنتم خير امة اخرجت للناس ﴾ خلعت فاخرهسى ايله تشريف بيوروب ورثهٔ انبيا قيلدى واحكام شرعيه استخراجنده بونلره رتبهٔ اجتهاد ميسر ايلديكه رأيلرى مؤدى اولديغى مرتبه ايله حكم ايدرلر بوامت زمانننه قلان پيغمبرلر اعنى حضرت عيسى وحضرت خضر صلوات الله على نبينا وعليهما بر نسنه حكم ايدر اولسهلر فخر كائنات حضرتلرينك شريعتى ايله حكم ايدرلر حق تعالى حضرتلرى بوشريعتك احكامنى

ابى رافع مولى رسول الله صلى الله عليه وسلم) مذكور ابورافع رسول اكرم حضرتلرينك كوله سيدر اسمى اسلمدر مقدما حضرت عباسك كولهسى ايدى رسول اكرمه هبه ايتمش ايدى حضرت عباس شرف اسلامايله مشرف اولدقده ابو رافع رسول اكرم حضرتلرينه مژده ايلدى رسول اكرم حضرتلرى دخى زياده سرورندن ابورافعى ازادايلدى رسول اكرم حضرتلرينك اوغلى ابراهيم حضرتلرينك قابله سى اولان سلمى نام جاريه سى ابورافعه رسول اكرم حضرتلرى تزويج ايلدى حضرت عثمانك شهادتندن مقدمجه ابورافع مدينهده وفات ايتدى رضى الله عنه (قال حدثنى عبيد الله ابن على عن جدته سلمى) بو حديث شريفى ابورافعك زوجهسى سلمى رضى الله عنهادن اوچ واسطه ايله حسين بن محمد بزه خبر ويردى (ان الحسن بن على وابن عباس وعبدالله بن جعفر اتوها) سلمى بيوردىكه تحقيق امام حسن وابن عباس وعبدالله بن جعفر رضى الله عنهم

انلره الهام ایلر یاخود فخرعالم حضرتلرینك روح پاکندن فیض آلورلر یاتکری تعالی بر دیلدیکی طریق ایله علم حاصل ایدوب امت محمد اراسنده تحلیل وتحریمدن نه حکم ایدرلر ایسه انك شرع شریفیله حکم ایدرلر کندی نبوتلری زماننده اولان شریعتله حکم ایتمزلر ایمدی انلر بو حضرته تابعلردر. حکیم ترمذی ختم الاولیا آدلو کتابنده بوکا تنبیه ایتمشدر وعنقاء مغرب صاحبی قدس سره دخی بیان ایتمشدر ومولانا سعدالدین تفتازانی دخی بعض مصنفاتنده اشارت ایتمشدر. اکر سؤال اولنوب صحیح مسلمده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم (لیوشکن ان ینزل فیکم ابن مریم حکما مقسطا فیکسر الصلیب و یقتل الخنزیر و یضع الجزیة) بیورمشدر. معناسی یمین ایلیوب عیسی علیه السلام سزك اراکزه حاکم عادل اولدیغی حالده نزول ایتمسی یقلشدی اینر دخی خاجلری قیرار وخنزیرلری قتل ایلر وکفاردن جزیه قبول ایتمز یا اسلام قبول ایلر یاخود قلیجدن کچیرر دیمك اولور بو یله ایتدیکی خود حکم شرعه مخالفدر زیرا کتابی اولان کافر جزیه ویردکدنصکره قبول ایتمك واجبدر قتلی جائز دکلدر واسلامه اکراهیده جائز دکلدر بو یله اولیجق عیسی علیه السلام بزم پیغمبریمز علیه الصلاة و السلام حضرتلرینك شریعتی ایله حاکم اولمق نیجه راست کلوردینلور ایسه. جواب بودرکه حضرت عیسی علیه السلام بو شریعتله حاکم اوله جغی مقرردر وجزیه خصوصنك اصلی بودرکه کتابیدن جزیه قبولنك واجب اولمسی قیامته دکین مستمر اولان حکملردن دکلدر بلکه نزول حضرت عیسایه وارنجه‌در واولزمان کلدکده بو حکم منسوخ اولمغی فخر عالم حضرتلری بیان ایتمشدر نسخ ایدن حضرت عیسی دکلدر بلکه نسخی بیان ایدن فخر کائنات حضرتلریدر ایمدی دلالت ایتدیکه اولزمانده حضرت عیسانك جزیه قبول ایتمدیکی ینه بزم پیغمبریمزك شریعتیدر. امام نووی شرح مسلمده بوکا اشارت بیورمشدر دخی شمدیکی زمانده جزیه قبول اولنوب اولزمان کلیجك قبول اولنمدیغنك وجهی ابن بطال ذکر ایتدیکی اوزره بودرکه شمدی ماله احتیاج واردر اما نزول عیسادنصکره مال شویله چوق اولوب شویله بی رغبت اولسه کرکدکه قبول ایدر کیمسه بولنماسه کرك آنکیچون یاقتل ایدوب یاایمان بالله قبول ایتدیرسه کرکدر. وشیخ ولی الدین بن العراقی رحمة الله علیه دخی بو یله جواب ویرمشدرکه یهود ونصارادن جزیه قبولی شول عذر ایله‌درکه اللرنده تورات وانجیل اولمغله جهللرندن شویله صانورلرکه کندیلر شرع قدیم اوزره اوله‌لر کتابلرینك حکمی منسوخ اولدیغنده شبهه‌لری واردر اولزمانده که حضرت عیسی صلوات الله علی نبینا وعلیه نزول ایلر حال منکشف اولوب اول شبهه‌لری زائل اولوب عذره مجال قالماسه کرکدر پس لازم کلورکه یا ایمان کتوره‌لر یاخود قتل اولنه‌لر بو جواب اولکیدن اولادر. وخضر علیه السلامك نبوتنه و بو زمانه دکین بقاسنه

حضرائی سلمایه زیارت طریقیله کلدیلر (فقالوالها) پس سلمایه دیدیلرکه (اصنعی لنا طعاما مما کان یعجب رسول الله صلی الله علیه وسلم ویحسن اکله) یاسلمی بزم ایچون برطعام حاضر ایله که رسول اکرم حضرتلرینه زیاده مرغوب وسوه‌سوه اکل بیوردقلری طعام اولسون (فقالت) بوذاتلرك جوابنده سلمی دیدیکه (یابنی) ای بنم اوغلجغم (لاتشتهیه الیوم) رسول اکرم حضرتلرینك سورك اکل بیوردیغی طعامی سن بوکون سوه سوه یمزسین (قال) هربری دیدیکه (بلی) اول طعامی بزلر سورك اکل ایدرز (اصنعیه لنا) همان سن رسول اکرم حضرتلرینك پك سودیکی طعامی بزم ایچون پیدا ایله دیدیلر (قال) راوی حدیث شریف دیدی (فقامت) پس سلمی قالقدی اول طعامی احضار ایچون (فاخذت شیأ من شعیر فطحنته) براز آرپه آلوب دکرمنده چکوب اون ایلدی (ثم جعلته فی قدر) صکره اول اونی برطپراق طنجره ایچنه قویوب (وصبت علیه شیئا

قائل اولان علمانك قولنجه اول دخی بوملت شریفه احکامنه تابعدر . والناس
علیه السلام دخی امام قرطبی تصحیح ایتدیکی اوزره حیاتده‌در اولدخی بو ملت
شریفه تابع اولنلردندر. والحاصل انبیا علیهم السلام ما بیننده فخرعالم صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرندن غیری بر پیغمبر یوقدرکه اکابر رسول تابع اولمش اوله
امت محمده بو شرف کفایت ایدرکه تابع اولدقلری رسول کریمه حق تعالی
حضرتلرینك رسوللری تابع اولمشلردر وکتاب عزیزنده ﴿کنتم خیر امة﴾
خطابیله مشرف اولمشلردر ایمدی بو امت سلکنده منتظم اولانلره لایق بودرکه
اخلاق حمیده ایله اتصافه سعی ایده‌لر تاکه بونلره تقدیر اولنان سعادت ابدیه
وصولنه فائز اوله‌لر ﴿کنتم خیر امة﴾ دیمك «کنتم فی اللوح المحفوظ» دیمکدر
بعضیلر «کنتم فی علم الله» دیمکدر دیدیلر. حاصل کلام خیر امت اولدیغکز لوح
محفوظده ثابتدر دیمکدر. یاخود حق تعالی حضرتلرینك علمنده ثابتدر دیمکدر .
مجاهددن مرویدرکه ﴿کنتم خیر امة اخرجت للناس﴾ «اذا کنتم علی الشرائط
المذکورة » دیمکدر دیو بیورمشلر. معناسی شرائط مذکوره اوزره اولدیغکز زمانده
یعنی امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایتدیککز زمانده خیر امت اولورسکز دیمك
اولور و بعضیلر دخی بونلر خیر امت اولدیغی بونلردن مسلمین چوق اولدیغیچوندر
ونهی عن المنکر بونلرده شایع اولدیغیچوندر دیدیلر بعضیلر ایتدیلر بوخطاب
اصحاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جماعتنه‌در نتکیم فخر
عالم حضرتلری (خیر الناس قرنی ثم الذین یلونهم ثم الذین یلونهم)دیو بیورمشدر
معناسی آدم اوغلانلرینك افضلی بنم زمانمده اولان اهل اسلامدر انلردنصکره
افضلی انلر عقبنجه کلنلردر وانلردنصکره افضلی انلردنصکره کلنلردیمکدر بودلالت
ایلرکه بو امتك اولی آخرندن افضل اوله علماء عظام مذهبلری بودر و بیورمشلردرکه
عمرنده برکره فخر عالم حضرتلرینك صحبتنه یتشن کیمسه صکره کلنلرك جمله‌سندن
افضلدر وصحبت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری فضیلتنه برابر عمل
اولماز. والحاصل جمهور مذهبی بودرکه ذکر اولندی . اما ابو عمرو بن عبد البر
رحمة الله علیه بوکا ذاهب اولمشدرکه صکره کلنلر ایچنده بعض کیمسه واردرکه
صحابه‌نك بعضندن افضلدر فخر کائنات حضرتلرینك (خیر الناس قرنی) بیوردیغی
عمومی اوزره دکلدر شول دلیل ایله‌که زمان شریفنده فاضل ومفضول وار ایدی
یعنی فضیلتده برابر دکلر ایدی وصحابه‌دن بعض کیمسه وار ایدیکه اهل کبائردن
ایدی انلره حد اقامت اولنمش ایدی . ابو امامه رضی الله عنه روایتنده فخر عالم
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه (طوبی لمن رآنی وآمن بی
وطوبی سبع مرات لمن لم یرنی وآمن بی) دیو بیورمشدر. طوبی کلمهٔ تحسین‌در
نه کوزل ونه کوکلك شول کیمسه‌یه‌که بنی کوردی و بکا ایمان کتوردی و یدی کره
تحسین شول کیمسه‌یه‌که بنی کورمدی و بکا ایمان کتوردی دیمك اولور وابو داود

(طیالسی)

من زیت) اول طنجره‌یه
قویوب پشوردیکی خیرك
اوزرینه برمقدار زیتون
یاغی قویدی (ودقت الفل
فل والتوابل) دخی بیر
وزنجبیل وقاقوله ودارچین
دوکوب اول طعامك
اوزرینه اکدی (فقربته
الیهم) پس سلمی طعام
مذکوری امام حسن وابن
عباس وعبدالله بن جعفرك
حضور شریفلرینه کتور
دی (فقالت) سلمی دیدیکه
(هذا مما کان یعجب
النبی صلی الله علیه وسلم)
بو طعام رسول اکرم
حضرتلرینه زیاده مرغوب
ایدی (ویحسن اکله)
دخی رسول اکرم حضر
تلری بو طعامی اقبال تام ایله
اکل بیوررلر ایدی فلفل
بیر دیمکدر توابل طعامی
اصلاح ایچون استعمال
اولنان ادویهٔ حاره در
دارچین زنجبیل قاقوله
رازیانه کبی مصنف مرحو
مك بو احادیثی ذکردن
مرادی رسول اکرم
حضرتلرینك درلو طعام
اکل بیوردیغنی بیاندر
کاه لطیف طعاملردن کاه
قوری اتمك ایله سرکه کبی
خلاصه رسول اکرم
حضرتلرینك هرنصل

طیالسی رحمة الله علیه محمد بن ابی حیددن اولدخی زید بن اسلمدن اولدخی حضرت عمردن روایت ایتمشلردرکه ایتدی (کنت جالسا عندالنبی صلی الله تعالی علیه وسلم فقال اتدرون ای الخلق افضل ایمانا قلنا الملائکة قال و حق لهم بل غیرهم قلنا الانبیاء قال وحق لهم بل غیرهم ثم قال صلی الله تعالی علیه وسلم افضل الخلق ایمانا قوم فی اصلاب الرجال یؤمنون بی و لم یرونی فهم افضل الخلق ایمانا) معناسی بودرکه بن ایکی جهان فخری محمد المصطفی علیه من الصلوات اصفاها حضرتلری قتنده اوتورر ایدم سید عالم حضرتلری ایتدی ایمان جهتندن خلقك افضلی قنغیسیدر بیلورمیسکزبز ایتدك ملکلردر خواجهٔ کائنات حضرتلری ایتدی انلره لایق وسزا واردر انلره نه سوز بنم مرادم غیریدر ینه بز ایتدك پیغمبرلردر خواجهٔ کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلره لایق وسزاواردرکه ایمان جهتندن افضل خلق اولهلر انلره نه سوز بنم سؤالدن مرادم غیریلردر دیدی آخر بیان بیوروب ایتدی ایمان جهتندن افضل شول قومدرکه اتالری بللرنده بکا ایمان کتوریرلر بنی کورمدن مؤمن اولورلر ایمدی ایمان جهتندن خلقك افضلی انلردر دیمك اولور اما بوحدیث شریفك اسنادنده ضعف واردر دیدیلر . روایت اولنمشدرکه بنی امیه دن عمر بن عبد العزیز رضی الله عنه مسند خلافته جلوس ایتدیکی زمانده بکا عمر بن الخطاب رضی الله عنهك سیرتنی یازکوندر اکاکوره عمل ایدیم دیو سالم بن عبدالله خدمتنه مکتوب کوندردی وسالم حضرت عمرك اوغلینك اوغلیدر اول دخی یازدیکه اکرسن حضرت عمر سیرتی ایله عمل ایدرسك عمردن افضلسین زیراسنك زمانك عمرزمانی کبی وسنك رجالك عمرك رجالی کبی دکلدر دیدی اندن خلیفه زمانه سی علماسنه مکتوبلر یازدی آنلرده بویله خبر کوندردیلر بوحال دلالت ایلرکه صکره کلنلره صحابه نك بعضندن افضل کیمسه اولمق جائز ایمش دیدی اما حق بودرکه جمهور علماذاهب اولمشلردرکه رسول الثقلین صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك جمال شریفن مشاهده قیلوب صحبتنه یتشمك کبی شرف اولمز صحابهٔ کرام حضرتلرینك افضلیتنه دلائل چوقدر بری برین تقویت اوزره در بقیهٔ مباحث مقصد سابعده فضائل صحابه ده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی . وبوامت مشرفه یی حق سبحانه وتعالی حضرتلری بعض فضائل خاصه برله مکرم قیلدیغنه نیجه اخبار وآثاردلالت ایتمشدر. جله دن بری بودرکه . ابونعیم رحمة الله علیه ابی هریره رضی الله عنهدن روایت ایتمشدرکه ایتدی فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیورمشدرکه حضرت موسی علیه السلام اوزره تورات نازل اولدیغی زمانده اوقودی دخی بوامتك ذکرین انده بولدی وایتدیکه یارب بن الواحده یازلمش برامت بولدیکه آخرون سابقون آنلردر یعنی امتلردنصکره کلوب شرفده مقدم اولنلر آنلردر آنلری بکا امت ایله دیدی حق جل وعلا حضرتلری انلر امت احمددردیوجواب ویردی اندن حضرت موسی علیه السلام ایتدی یارب بن

طعام اولورایسه تحقیراتیمیوب صفای خاطرایله تناول بیوردقلرینی بیاندر زیرا هرکیمکه رسول اکرم حضرتلرینه اطعام طعام ایلسه رسول اکرم حضرتلری کمال مروتلرندن اول طعامی برمرتبه تحسین ایدرلر ایدیکه صاحب طعام ظن ایدردیکه رسول اکرم حضرتلرینك پك سودیکی طعام بودر مع هذا رسول اکرم حضرتلرینك پك سودیکی الله ذوالجلال حضرتیدر صلی الله علیه وسلم اکررسول اکرمدن روایت اولنور ایسه که فلان شیئه یافلانه رسول رسول اکرم حضرتلری محبت ایدردیو اول محبتدن مرادحب فی الله دیمکدر فافهم .

الحدیث الخامس والعشرون

(حدثنا محمود بن غیلان حدثنا ابو احمد حدثنا سفیان عن الاسود بن دقیس عن ابن نبیح العنزی عن جابر بن عبدالله الانصاری) وحدیث شریفی حضرت جابردن درت واسطه ایله محمود بن غیلان بزه خبر ویردی (قال) جابر بیوردی (اتانا النبی صلی الله علیه وسلم فی منزلنا)

الواحده برامت بولدمکه انلرك **کتابلری** سینه‌لرنده در انی آشکاره اوقورلر اول‌امتی بکا امت ایله دیدی ینه حق‌سبحانه وتعالی حضرتلری انلر امت احمددر دیوجواب ویردی اندن موسی علیه السلام یارب بن‌الواحده برامت بولدمکه‌مال غنیمت اکل‌ایدرلر انلری بکاامت‌ایله‌دیدی ینه‌رب عزت‌انلرامت احمددیوجواب ویردی ینه موسی علیه‌السلام ایتدی یارب‌بن‌الواحده برامت بولدمکه برخیر ایشلمکه نیت ایتسه‌لر انلردن مانع ظهور ایدوب اشلیه‌مسه‌لر بر خیر یازیلور اکر میسر اولوب اشلسه‌لر اون خیر یازیلور وبرکناه ایشلمکه قصد ایتسه‌لر کناه یازلمز اکر اشلسه‌لر برکناه یازیلور انلری بکاامت ایله دیدی حق تبارك وتعالی حضرتلری انلر امت احمددر دیو بیوردی اندن ایتدی یارب‌بن‌الواحده بولدمکه برامته علم اول وآخر ویرلسه کرکدر وانلر دجالی قتل ایتسه‌لر کرکدر انلری بکاامت قیل دیدی حق جل وعلا حضرتلری انلر امت احمددر دیو بیوردی اندن موسی علیه‌السلام ایتدی یارب ایمدی بنی امت احمددن ایله آندن حق تبارك وتعالی حضرتلری موسی علیه‌السلامه ایکی خصلت ویروب ایتدی ﴿یا موسی انی اصطفیتك علی‌الناس برسالاتی وبکلامی فخذ ما آتیتك وکن من‌الشاکرین﴾ یعنی یاموسی تحقیقا بن سنی رسالاتمله وکلامله خلق اوزرینه اختیار ایتدم ایمدی بنم ویردیکمی آل دخی شکر ایدیجی قوللرمدن اول دیو بیوردی . وابن طغریل رحمةالله علیه نطق مفهوم آدلو کتابنده ابن عباس رضی‌الله تعالی عنهما حضرتلرندن مرفوعا روایت ایتمشدرکه حضرت موسی صلوات‌الله علی نبینا وعلیه ایتدی یارب امتلر ایچنده سکا بنم امتمدن اکرم امت وارمیدرکه بونلر اوزره بولودی سایبان ایتدك وکوکدن من سلوی ایندیردك دیدی حق تبارك وتعالی حضرتلری بیوردیکه یاموسی بیلدکیکه امت محمدك سائر امتلر اوزرینه فضلی جمیع مخلوقاتم اوزرینه بنم فضلم کبیدر دیو بیوردی اندن موسی علیه‌السلام ایتدی ایمدی یارب انلری بکا کوستر حق جل وعلا حضرتلری سن انلری کوره‌مزسك ولکن سکا انلرك کلامن اشتدیریم دیدی اندن حق جل وعلا حضرتلری امت محمده ندا ایلدی بونلر دخی براوغوردن (لبیك اللهم لبیك) دیدیلر حالبوکه دخی اولزمانده اتالری بلنده ایدیلر اندن حق تبارك وتعالی حضرتلری (صلاتی علیکم ورحمتی سبقت غضبی وعفوی سبق عذابی) دیوبیوردی. معناسی بنم رحمتم سزك اوزریکزه‌در ورحمتم غضبمی سبقت ایتمشدر وعفوم عذابمی سبقت ایتمشدر دیمکدر ودخی بیوردیکه (استجبت لکم قبل ان تسئلونی فمن لقینی منکم یشهد ان لااله الاالله وان محمدا رسول‌الله غفرت له ذنوبه) یعنی سزك دیلکزدن اول حاجتکزی رواقیلدم ایمدی سزدن برکیمسه‌که حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك وحدانیتنه ومحمدمصطفی‌نك رسالتنه شهادت ایدراولدیغی حالده بکاملاقات ایلیه بن‌اول کیمسه‌نك کناهلرینی مغفرت ایلدم دیمك‌اولور رسول

رسول‌اکرم حضرتلری بزم خانه‌مزه تشریف بیوردیلر(فذبحناله شاة) بزدخی رسول‌اکرم حضرتلریچون برشاة بوغزلدق (فقال) پس رسول اکرم بزم شاة بوغزلدیغمزی کوردکده بیوردیلرکه (کانهم علموا انا نحب اللحم) کویا بومنزلده اولان جماعت بزم اتی سودکزی بیلدیلر بزطلب ایتمدن بزم مرغوبمز اولان ات ایله ضیافت مرادایدوب غیری طعام قیدنده اولمدیلر بو حدیث شریفده اشارت واردرکه صاحب خانه مسافرك محبت ایتدیکی شیئی تدارك ایلیه‌ممکن ایسه مسافره دخی لایق اولان بودرکه صاحب خانه‌یه زحمت اولماز ایسه سو دیکی طعامی طلب ایلیه (وفی الحدیث قصة) بوحدیث شریفده برحکایه‌وار درشیخ ابن حجر بوحکایه‌یی حضرت جابردن شو وجهله روایت ایتدیکه خندق غزاسنده جابر رضی‌الله عنه رسول اکرم حضرتلرینك طعام ایتمد کلرینی حس ایدوب خانه سنه کلدی حلیله سنه دیدیکه عندکده اکله صالح

اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی حق تعالی حضرتلری
بونکله بکا منت ایتمك استیوب بیوردیکه ﴿ وما کنت بجانب الطور اذنادینا ﴾
یعنی یامحمد سن طورطاغی یاننده دکلدك اولزمانده که بزسنك امتکه ندا ایتدك حتی
سوزلرینی موسی یه ایشتدیردك دیمکدر . قتاده روایتنده بویله درکه موسی علیه السلام
ایتدی یارب امت محمدك نه کوزل صوتلری وار انلرك آوازلرینی بکا بردخی اشتدر
دیدی . وابو نعیم رحمة الله علیه حلیه ده انس بن مالك رضی الله عنهدن روایت ایتمشدرکه
فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی حق تبارك وتعالی حضرتلری
بنی اسرائیل پیغمبری موسی علیه السلامه وحی ایدوب ایتدی یاموسی شان بودرکه
برکیمسه که احمده منکر اولدیغی حالده بکاملاقات ایلیه بن آنی نار جهنمه ادخال ایدرم دیدی
موسی علیه السلام ایتدی یارب احمد کیمدر دیدی رب عزت بیوردیکه احمد برکیمسه درکه
بن برمخلوق خلق ایتمدمکه اول بکا اندن اکرم اوله آنك اسمنی کندی اسم شریفمله عرش
اوزرینه کوکلری ویرلری خلق ایتمدن یازمش ایدم اول وامتی جنتمه داخل اولمینجه غیریلره
جنتم حرام قلنمشدر دیدی موسی علیه السلام ایتدی یارب آنك امتی کیملردر دیدی حق جل
وعلا حضرتلری چوق چوق حمد ایدیجیلردر وهر حاله حمد ایدیجیلردر
بللرین باغلرله واطرافلرین تطهیر ایدرلرکه کوندز صائملردر وکیجه راهبلردر یعنی
خلوتلرده عبادته مشغوللردر والله قورقوسین چکرلر وکلمة شهادت سببیله آنلری
بن جنتمه ادخال ایدرم بیوردی حضرت موسی یارب بنی اول امتك پیغمبری قیل
دیدی باری تعالی عزشانه حضرتلری انلرك پیغمبری کندولردندر بیوردی موسی
علیه السلام یارب بنی اول پیغمبرك امتندن ایله دیدی حق تباك وتعالی حضرتلری
یاموسی سن مقدم کلدك اول مؤخر کلسه کرکدر دنیاده انکله جمع اوله مزسك
ولکن سنکله آنك بینن دارالجلاله جمع ایتسم کرکدر . وهب بن منبهدن مرویدرکه
حق سبحانه وتعالی حضرتلری شعیب پیغمبر علیه السلامه وحی ایدوب ایتدی بن
برامی پیغمبر کوندرسم کرکدرکه آنکله صاغر اولمش قولاقلری وغلافلر ایچنده
قلان کوکلری واعمی اولان کوزلری آچسم کرکدر انك مولدی مکه در وهجرت
ایدوب واره جغی طیبه در یعنی مدینهٔ منوره در وملکی شامده در اعنی متوکل قولوم
المصطفی المرفوع الحبیب المتحبب المختارکه یرامزلغه یرامزلق ایله عوض ایلمزولکن
عفو واعراض ومغفرت ایلر مؤمنلری اسر کیجی قولوم یوکی آغر اولان حیوانلر
ایچون آغلروطول خاتونلر النده اولان اوکسوزلر ایچون آغلر زشت خوی وغلیظ
دکلدر وبازارلرده آوازین چیقاریجی وفحش سویلیجی دکلدر وقاری وسکینتی
شویله درکه برچراغك یاننده کچراولسه سیوندرمیه دیدی فخر عالم صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینك حسن اخلاقنه متعلق نیجه اوصاف دخی ذکر ایدوب بن انی
مبشر ونذیر کوندرسم کرکدر دیدکدنصکره انك امتنی ناسه اخراج اولنان امتك
خیرلیسی قیلسم کرکدر انکیچونکه امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایدرلر وبنم

برشیٔ وارمیدرزیرارسول
اکرم حضرتلرنده زیاده
جوع آکلدم دیدکده
خاتون برطغرجق چیقار
دیکه ایچنده برصاغ مقدا
ری آرپه وار دخی بر
سمزقیونمز وارایدی جابر
بیوردیکه بن اول قیونی
بوغزلدم وخاتون آرپه یی
دکرمنده چکوب اون
ایتدی واتی جوملکه قو
یوب آتش اوزرینه وضع
ایتدنصکره بن رسول اکرم
حضرتلرینك خاکپایلرینه
یوز سوروب دیدمکه
یارسول الله ایکی اوچ آدمه
وفاایده جك مقداری طعام
احضارایتدم جناب سما
دتکزه برایکی بنده لریکز
ایله تشریف بیوروب
بو بنده کزی مسرور ایدك
دیو دعوت ایتدم پس رسول
اکرم حضرتلری خندق
غزاسنده حاضر اولنلرك
کایسنه بیوردیلرکه یااهل
خندق جابر طعام احضار
ایدوب جمله کزی دعوت
ایدر کرکدرکه جابرك
دعوتنه اجابت ایده سکز
جابر بیوردیلرکه رسول
اکرم حضرتلری جمله
اهل خندقی دعوت ایتدیکی
کبی بن خانه ده اولان طعا
مك قلتنی واهل خندقك

وحدانیتمه شهادت ایدوب بکا ایمان کتوره‌لر واخلاص اوزره اوله‌لر ورسوللریمك
کتوردکلرین تصدیق ایده‌لر نه کوزل نه کوکجك شول قلوب ووجوه وارواحه‌که
بکاانلر اخلاص ایتمشلردر بن انلره مسجدلرنده ومجلسلرنده ویتاقلرنده وطوراقلرنده
تسبیح وتکبیر وتحمید وتوحید الهام ایلرم ملائکه‌بنم عرشم اطرافنده صف صف
طوردقلری کبی انلر دخی مسجدلرنده صف‌صف طوریرلر انلربنم دوستلرم وناصر
لرمدر پوت‌پرست‌اولان دشمنلرمدن بن انلرکله انتقام آلورم انلربکاقیام وقعودورکوع
وسجود ایله‌نماز قیلارلر ودیارلرندن نیجه‌بیکلر اولوب‌مالاریله چیقارلر بنم رضامی
استیوب یولمده اعدا ایله‌صف صف طوروب چنك‌ایدرلر بن انلرك کتابلریله سائر
کتابلری ختم‌ایدرم وشریعتلریله سائر شریعتلری ختم‌ایدرم‌ودینلریله سائردینلری
ختم‌ایدرم ایمدی برکیمسه‌که انلره‌یتشوب کتابلرینه ایمان‌کتورمیه دینلرینه‌وشریعت
لرینه‌تابع اولمیه‌اول بندن‌دکلدر بندن‌بزاردربن اول امتی افضل‌امم قیلورم وعادللر
ایدرم‌تاکه ناس‌اوزره شاهدلراوله‌لرانلرك‌حالی بودرکه‌غضبه کلسه‌لر تهلیل ایدرلر
یعنی (لااله‌الاالله) دیمکله‌دفع ایدرلروقچان بری بریله نزاع ایتسه‌لر بنی‌تسبیح ایدرلر
یعنی (سبحان‌الله) دیمکله‌نزاعلرین قطع ایدرلر ویوزلرینی واللرینی واياقلر یورلرپاك
ایدرلر واتکلرینی‌بللرینه صوقوب یولمده خدمت‌ایدرلر ویوجه‌یرلراوستنه چیقوب
تهلیل‌ایدرلر قربانلری‌کندی قانلریدر وکتابلری‌کندی سینه‌لرنده‌در کیجه‌لر خلوت
وعزلتده‌عبادت‌ایدرلرکوندز ارسلان‌اولورلر یعنی‌اعدای دین‌اوزره هجوم‌وغلبه‌ده
ارسلان‌کبی شجیع‌اولورلر نه‌کوزل‌نه‌خوب‌حالدرشول کیمسه‌لره‌که اول‌امتدن‌اولوب
انلرك‌دینلری وشریعتلری وطریقتلری اوزره‌اوله‌لر بوبنم فضلمدرکه دیلدیکم کیمسه‌یه
ویرورم‌بن فضل‌عظیم صاحبیم‌دیو بیوردی پس هرعاقله واجبدرکه کندی نفسین
محاسبه‌یه چکوب‌کوره اکربوحدیث‌شریفده‌حق سبحانه‌وتعالی حضرتلری‌بیوردیغی
اوصاف‌واخلاق حمیده‌ایله متصف‌ایسه کندینی امت محمددن بیلوب شکر وذکرین
زیاده‌ایلیه اکرخلافی اوزره‌ایسه عبث‌یره دعوای‌دیانت واسلام‌ایتمیه ارکندن باشی
تدارکن‌کوره حق‌جل‌وعلا حضرتلری بوامت شریفه‌نك علامتلرین وسیمالرین‌خبر
ویرمشدرجد وجهدایدوب آنلردن‌اولمغه سعی‌وهمت‌ایلیه‌مجال‌تنك اولوب‌تدارکه
امکان‌قالمیجق حال‌مشکل اولوراولزمانده ندامت‌نافع اولمز. امام فخرالدین رحمة‌الله
علیه‌بیورمشدرکه شول‌پیغمبرك‌که معجزه‌سی‌اظهراوله امتنك‌ثوابی آز اولور. وامام
سبکی‌رحمة‌الله علیه‌ایتدی الابوامت‌که پیغمبرلرینك معجزه‌سی‌اظهردر وکندیلرینك
ثوابی‌چوقدر دیو بیوردی همان‌سعادت آنك‌که بوامتدن‌اوله اما کشی‌کندویی‌بونلر
دن‌صانمغله‌حقیقت‌بونلردن اولماغك‌مابیننده‌زیاده‌چوق‌فرق‌واردر حق‌سبحانه‌وتعالی
حضرتلری‌بومعنایی تشخیص‌وادراك‌میسرایلیه. وبونلرك‌جملهٔ‌خصایصندن‌بری‌دخی
بودرکه‌مال‌غنیمت حلال‌اولمق انبیاعلیهم‌السلام‌اراسنده فخرکائنات علیه‌افضل‌التحیات
افندیمز حضرتلرینه نیجه‌مخصوص قیلنمش‌ایسه امتلرمابیننده‌بوامته‌دخی‌اویله‌مخصوص

(قیلنمشدر)

کثرتی فکرایدوب تلاشه
دوشدم پس رسول اکرم
حضرتلری بیوردیکه
یاجابرسن سرعت‌ایله‌واهل
بیتکه سویله‌که بن وار
مدقجه جوملکی‌سه پایه
اوزرندن ایندیدمسون
وخیری‌اتمك ایتمسون بندخی
سرعتله خانه‌مه کلوب
رسول اکرم حضرتلرینك
فرمانه امتثال ایتدك
چون رسول اکرم
حضرتلری سعادتله تشر
یف بیوردیلر خیره مبارك
آغزلرندن براز لعاب وچو
ملکه دخی براز لعاب
القا وهربرینه برکت‌ایله
دعا ایتدیلر وبیوردیلرکه
خیری اکمك اتمکه شروع
ایده‌لر وچوملکی‌سه‌پایه‌دن
ایندیرمدن کوکیرله ایچندن
اتنی قوتارسونلر جابردید
یکه اهل‌خندق بیك‌عدد
مقداری‌وارایدی جمله‌سی
کرکی کبی طویوب کتدیلر
وجوملك کالاول سه‌پایه
اوزرنده قینار وبوقدر
اتمك یندکدنصکره خیر
اولکی قدرایدی ابن حجرك
بیان ایتدیکی قصه بودر

الحدیث السادس والعشرون

(حدثنا ابن ابی عمر حدثنا
سفیان حدثنا عبدالله بن

قیلنمشدرورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه هریرده نماز قیلق نیجه
مخصوص ایسه بونلره دخی اویله مخصوصدر سید کائنات علیه افضل التحیات حضرتلرینه
اختصاصی انبیایه نسبتله در بونلره اختصاصی امم سالفه یه نسبتله در وارض طهور قیلنمق
دخی بویله در. امام بخاری نقلنده ابوامامه دن مرویدرکه (جعلت الارض کلها لی ولامتی
مسجدا وطهورا) دیو بیورمشلر در وطهوردن مراد مطهردر یعنی پاك ایدیجیدر بر کیمسه
یه که جنب عارض اوله یاخود آبدستی بوزیله وصو بوله میه اول تیمم ایلسه پاك اولور امام
مسلم روایتنده دخی حذیفه دن مرویدرکه (جعلت لنا الارض کلها مسجدا وجعلت
تربتها طهورا اذا لم نجد الماء) بیورلمشدر. معناسی ارضك هریری بزه مسجد قلنمشدر
وصو بوله مدیغمز زمانده طبراغی بزه طهور قلنمشدر بزی پاك ایلردیمکدر. وبوامت جلیله
نك خصائصندن بری دخی آبدست المقدر زیرا اولدن آبدست المق انبیا علیهم السلامه
بیورلمش ایدی امتلرینه دکل ایدی. امام حلیمی رحمة الله علیه بویله ذکر ایدوب
امام بخاری نقلنده واقع اولان (ان امتی یدعون یوم القیمة غرا محجلین من آثار
الوضوء) حدیث شریفیله استدلال ایتمشدر. غرا غرك جمعیدر اغر شول آته
دیرلرکه آلننده بیاض اوله ومحجلین محجلك جمعیدر. محجل شول آته دیرلرکه ایاغی
سکل اوله بو نوع آت طائفهٔ عرب ایچنده ممدوح ومعتبر اولمغین امتن اکا تشبیه
ایدوب بیورمشدرکه بنم امتم قیامت کوننده عرصهٔ محشره بو صفتله دعوت اولنه لر
یعنی آبدست صویی طوقنان یرلری نورانیت اوزره اوله یوزلری واللری وآیاقلری وکیرو
قلان اعضالرندن آق ونورانی اوله دیمکدر. امافتح الباری صاحبی بو استدلاله
نظر ایراد ایدوب ایتدی صحیح بخاریده حضرت ساره قصه سنده وارد اولمشدرکه
هاجری ساره یه اعطا ایدن ملك اولزمانده که ساره یه تقرب دیلدی ساره طوردی
آبدست الوب نماز قیلمغه مشغول اولدی دینلمشدر ودخی جریج راهب قصه سنده
(انه قام فتوضأ وصلی) دینلمشدر معلوم اولدیکه امم سالفه نك دخی آبدستلری وار
ایمش پس ظاهر بودرکه بو امته مخصوص اولان غره وتحجیل اوله اصل وضو
اولمیه دیدی. ولکن حلیمینك مرادی آیت وضوده واقع اولان صفت اوزره
آبدست بو امته مخصوصدر دیمکدر قبول ایدمم که امم سالفه ده آبدست وار ایمش
اما بو صفت اوزره آبدست وار ایدیکی ندن ثابت اولدی جائز دکلدرکه
انلرك آبدستی یالکز ال یومق اوله یاخود ال ایله یوز یومق اوله تا بونلرك
آبدستی کبی ایکی الی دیرسکلره وارنجه یومق ویوزی تمام یومق وباشه مسح
ایتمك وایاقلری طپوقلره دك یومق انلرك آبدستلرنده وار ایدیکی قنده ثابت اولدی
ونمازلری من کل الوجوه بونلرك نمازی کبی ایدیکی ندن ثابتدر مادامکه دلیل قائم
اولمیه فتح الباری صاحبنك نظری واردکلدر. بری دخی بش وقت نمازدر بونلردن
غیره بش وقت نماز بیورلمامشدر. طحاوی رحمة الله علیه عبید بن محمددن اول دخی
حضرت عایشه رضی الله عنهادن روایت ایتمشلردرکه آدم پیغمبر علیه السلامك

محمد بن عقیل) مذکور
عقیل حضرت علینك
برادرلریدر (انه سمع
جابرا قال) بو حدیث شر
یفی جابردن ایکی واسطه ایله
ابن ابی عمر بزه خبرویردی
مصنف رحمه الله حضرت
لری بیورر بو حدیث
شریفی بزه خبرویرن ابن
ابی عمر سفیاندن آخر برسند
ایله روایتنی بیان ایدوب
بیوررکه (قال سفیان
وحدثنا محمد بن المنکدر عن
جابر) جابردن محمد بن
مکندر واسطه سیله سفیان
بزه خبرویردی کویا مصنف
حدیث شریفك سندنی
قوتلندردی (قال) جابر
بیوردی (خرج رسول
الله صلی الله علیه وسلم وانا
معه) رسول اکرم حضر
تلری مسجد شریفدن چیقد
یلروبن انلره مقارن اولد
یغم حالده (فدخل علی امرأة
من الانصار) انصاردن
برخاتونك خانه سنه نزول
ایتدیلر (فذبحت له شاة)
اول خاتون رسول اکرم
واتباعنه ضیافت ایچون
برقیون بوغازلدی پشوروب
حضور عالیلرینه کتوردی
(فاکل منها) پس رسول
اکرم حضرتلری اول
قیوندن حاضر اولان اصحا

توبه‌سی سحر وقتنده مقبول اولدی اولزمانده طوروب ایکی رکعت نماز قیلدی واول نماز صلاة صبح اولدی . واسحق علیه السلام ایچون اویله وقتنده فدا کوندرلدی اولدخی درت رکعت نماز قیلدی واول نماز صلاة ظهر اولدی. وعزیر علیه السلام وفات ایدوب یوز سنه دنصکره دیرلدکده نقدریاندك دیدیلر . «یوما» دیدی آندن کونشه نظر ایدوب «وبعض یوم» دیدی درت رکعت نماز قیلدی اول نماز صلاة عصر اولدی. وداود علیه السلام اقشام کونش غروب ایتدیکی زمانده مغفرت اولندی طوردیکه درت رکعت نماز قیله اوچنجی رکعتده اوتوردی اول نماز صلات مغرب اولدی امایتسو نمازینی اول قیلان بزم پیغمبریمز سیدالانبیا والمرسلین محمد مصطفی صلوات الله علیه وعلیهم اجمعین حضرتلریدر یتسو نمازی فخرکائنات حضرتلرینك خصایصندندر ابوداود رحمة الله علیه سننده وابن ابی شیبه مصنفنده وبیهقی سننده معاذ بن جبل رضی الله عنه حضرتلرندن روایت ایتمشلردرکه برکیجه فخرکائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری یتسو نمازین شویله تأخیر ایتدیکه ایللر قیلدی صاندیلر اندنصکره چیقوت ایتدی (اعتموا بهذه الصلاة فانکم فضلتم بها علی سائر الامم ولم تصلها امم قبلکم) یعنی بوصلاتی شفق غائب اولوب قرانلوق زمانی کلدکده قیلك تحقیقا سزبوصلاتله سائر امتلر اوزرینه مفضل قیلندیکز وبونی سزدن اول کلان امتلر قیلمدیلر دیمکدر. بریدخی اذاندر. بریدخی اقامتدر. بری دخی بسمله در شیخ شهاب الدین الحلبی النحوی تفسیرندن بسمله بزدن اول کلنلردن کیمسه یه نازل اولمامشدر الاسلیمان علیه السلامه نازل اولمشدر بسمله دخی بوامتك خصایصندندر دیو بیوردی. بری دخی تأمین در یعنی آمین دیمکدر امام احمد رحمة الله علیه روایتنده حضرت عایشهٔ صدیقه رضی الله تعالی عنها بیورمشدرکه برزمانده خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده ایدم بریهودی اذن ایله فخرعالم افندمزك خدمتنه کیردی اندن فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برحدیث شریف بیوردی آنده ایتدی (انهم لم یحسدونا علی شیٔ کما حسدونا علی الجمعة التی هدانا الله لها وعلی قولنا خلف الامام آمین) طائفهٔ یهود بزهدایت اولندیغمز جمعه کونلری وامام آردنده آمین دیدیکمزه حسد ایتدکلری کبی هیچ برنسنه یه حسد ایتمامشلردر دیدی . حافظ بن حجر بوحدیث شریف غریبدر بوالفاظله بووجهدن غیری وجهله بیلمزز دیمشدر ولکن برحدیث شریف دخی وارد اولمشدرکه آنی ابن ماجه اخراج ایتمشدر وابن حزیمه تصحیح ایتمشدر ایکیسی دخی سهل بن ابی صالحدن اولدخی کندی اتاسندن اولدخی حضرت عایشه رضی الله تعالی عنهادن انلر دخی فخر انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتمشلردرکه (ما حسدتنا الیهود علی شیٔ ماحسدتنا علی السلام والتأمین) دیو بیورمشلردر بو حدیث شریف موجبنجه سلام ویرمکله آمین دیمکه هر نسنه یه ایتدکلری حسددن آرتوق حسد ایتمشلر . بری دخی رکوعدر حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه ایتدی (اول صلاة رکعنا فیها العصر فقلت یارسول الله ماهذا

بیله اکل بیوردیلر (وانته بقناع من رطب) دخی اول انصاریه خاتون رسول اکرمك حضور شریفلرینه برازتازه خرما وضع اولنمش برسبت کتوردی (فاکل منه) پس رسول اکرم حضرتلری اول خرمادن اکل بیوردیلر (ثم توضأ للظهر) صکره رسول اکرم حضرتلری ظهر ایچون آبدست الدیلر (وصلی) اویله نمازینی قیلدیلر (ثم انصرف) صکره رسول اکرم حضرتلری نماز قیلدیغی مکاندن دوندیلر (فاتته) اول خاتون رسول اکرمك حضور شریفلرینه کتوردی (بعلالة من علالة الشاة) اول مقدمکی قیو ندن بقیه قلانی (فاکل) رسول اکرم حضرتلری اکل بیوردیلر (ثم صلی العصر) صکره ایکندی یی قیلدیلر (ولم یتوضأ) ایکندی ایچون آبدست آلمدیلر زیرا آبدستلری وارایدی یعنی رسول اکرم حضرتلری اول خاتونك ضیافتنده ابتدا قوشلق طعامنی اکل بیور دیلر صکره اقشام طعامنی ایکندیدن اول اکل بیور دیلر دیمکدر بوحدیث شریفده برقاچ مسئله واردر

قال بهذا امرت) یعنی اول نمازکه بزآنده رکوع ایلدك ایکندی نمازی ایدی بن ایتدم یارسول الله بونه‌در فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بن بونکله مأمور اولدم دیو بیوردی دیمکدر . ائمهٔ حدیثدن بزار وطبرانی رحمة الله علیهما بویلجه روایت ایتمشلردر وجه استدلال بودرکه آندن اول اویله نمازینی قیلدی وبش وقت نماز فرض اولندن دون نمازلرینی قیلارایدی انلرده رکوع ایتمز ایدی بعض علما مذکور ایکندی نمازندن اول قیلدیغی نمازلرده رکوع ایتمدیکی ایم سالفه‌نك نمازلری رکوعدن خالی ایدیکنه قرینه‌دردیو بیوردی ومفسرین‌دن برجماعت ﴿وارکعوامع الراکعین﴾ قول شریفنك تفسیرنده مشروعیت رکوع بوملته مخصوصدر صلاة بنی اسرائیلده رکوع یوق ایدی انکیچون حق جل وعلا حضرتلری انلره امت محمد ایله رکوع ایدك دیوبیوردی دیدیلر بودخی دلیلدرکه ایم سالفه‌ده رکوع یوق ایدی دیدی اما حق تعالی حضرتلرینك ﴿یامریم اقنتی لربك واسجدی وارکعی مع الراکعین﴾ بیوردیغنده که مریم علیه السلام جماعتله نمازه مأمور اولمش ایدی دیو تفسیر ایتمشلردر بو آیت کریمه اول قوله معارضدر دیدیلر بعضیلر تأویل ایدوب ایتدیلر مریمه امر اولنان قنوت مدام طاعتده اولمق معناسیدر نتکیم ﴿امن هو قانت آنا اللیل ساجدا وقائما﴾ قول شریفنده مراد اول معنادر وسجوددن مراد صلاتدر ذکر جزوارادهٔ کل قبیلندندر نتکیم ﴿وادبار السجود﴾ قول شریفنده اویله‌در ورکوعدن مراد خشوع وتواضعدر دیدیلر والله اعلم . بری دخی ملائکه صفلری کبی نمازه صفلر باغلمقدر . بری دخی جمعه کونیدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (نحن الآخرون السابقون یوم القیمة بیدانهم اوتوا الکتاب من قبلنا ثم هذا یومهم الذی فرض الله علیهم فاختلفوا فیه فهدنا الله له فالناس لنا فیه تبع الیهود غدا والنصاری بعد غد) دیو بیوردی . یعنی بزشول آخرکلنلرزکه قیامت کوننده ایلرو واریجیلرز الا بوقدر وارکه ایم سالفه‌یه بزدن اول کتاب ویرلدی اندنصکره بوجمعه کونی شول کوندرکه حق تعالی حضرتلری انلره فرض ایتمش ایدی واردیلر انده اختلاف ایتدیلر پس حق جل وعلا حضرتلری بزی اول کونه هدایت ایلدی ایمدی خلق بزه اول کونده تابعلردر یهود طائفه‌سینك نوبتی ایرتسی ونصارانك برکون دخی صکره‌دردیمك اولور . بری دخی جمعه کونده اول ساعتدرکه انده دعالر مستجاب اولورو آنك تعیینده اوتوزدن زیاده اقوال اوزره اختلاف ایتمشلردر . لوامع الانوار فی الادعیة والاذکار آدلو کتابنده مؤلف رحمة الله علیه ذکر ایتمشدر وساعت مذکوره صحتی اوزره کیمسه‌یه معلوم اولمدیغی انکیچوندرکه اول روز شریفده هرکشی طاعت وعبادت واوراد واذکاره مشغول اوله‌لربو حالت ایله کچیروب مالایعنی‌یه صرف ایتمیانلر راست کله‌لر اما بعضیلر صلاة عصردن اخشامه وارنجه در دیو مقرر ایتمشلردر بعضیلری دخی اذان ایله خطبه‌مابینیدر دیدیلر ودخی چوق وقت ذکر ایتمشلردر . بری دخی بودرکه مبارك رمضان آینك اول کیجه‌سی کلدیکی کبی

بری بوکه بر طعامك بعضی سنی صباح اکل ایدوب وبعض آخرنی اقشام اکل ایتمك جائزدر ومسئله‌نك بری دخی بوکه طعام عقیبنده تلذذ ایچون یمش مقوله‌سی یمك جائزدر وبر مسئله دخی اتشده پشن شیئی اکل آبدستی بوزمز وبر مسئله دخی برآبدست ایله برقاچ نماز جائزدر وبر مسئله دخی برکونده ایکی کره طعام جائزدر لکن حضرت عایشه رضی الله تعالی عنهانك روایت بیوردیغی حدیث شریفلرینه کوره رسول اکرم حضرتلری برکونده ایکی کره مبارك قارنی طویمز ایدی دیدیکی اکثری برکونده ایکی کره طعام ایتمز دیمکدر اکر اقتضا ایدوب رسول اکرم حضرتلری برکونده ایکی کره اکل ایدر ایسه بریسنده طویه‌جق قدر یمزلر ایدی دیمکدر بوندن فهم اولندیکه برکونده ایکی کره طعام هرنقدر جائز اولسه‌ده لکن سنت اولان برنوبتده آزییوب

حق جل وعلا حضرتلری بو امته نظر ایلر هر کیمه که نظر ایلسه اکا عذاب ایلز ابدا ودخی جنت اول کیجه‌ده تزیین اولنور وصائملرك آغزلری رایحه‌سی عندالله مسك رایحه‌سندن خوبدر وهر کیجه ملکلر امت محمد ایچون استغفار ایدرلر تا انلر طعاملرینی افطار ایدنجه حق تعالی حضرتلرندن انلر ایچون مغفرت طلب ایدرلر ورمضان آینك آخر کیجه‌سی اولیجق جمیعا مغفرت اولنورلر امام بیهقی رحمة‌الله علیه بویله روایت ایتمشدر وبزار نقلنده دریاده عظیم بالقلر تا افطار ایدنجه انلر ایچون استغفار ایلرلر دیو بیورلمشدر واول مبارك آی که شهر امت محمددر انده شیاطین بند وزنجیره چکیلورلر . امام احمد وبزار بویله روایت ایتمشلردر . بری دخی سحوردر یعنی صبح صادق طلوعندن مقدم طعام یمکدر واخشام طعامنده تعجیلدر . شیخین روایتلرنده بویله وارد اولمشدر وکیجه طلوع فجره‌دك جماع جائز اولمقدر امم سالفه‌یه برکوندنصکره حرام ایدی ابتداء اسلامده دخی بویله ایدی. صکره‌دن نسخ اولنوب جائز اولدی. اما صوم رمضان بوامته مخصوصمیدر دکلیدر دینلور ایسه اکر آیت کریمه‌ده ﴿کما کتب علی الذین من قبلکم﴾ بیورلدیغی یرده تشبیه ظاهرنه حمل اولنور ایسه بزدن اول کلنلره دخی صوم رمضان فرض اولنمش اولور . ابن ابی حاتم عبدالله بن عمر حضرتلرندن مرفوعا روایت ایتمشدرکه (صیام رمضان کتبه‌الله علی الذین من قبلکم) بیورمشلر لکن بونك اسنادنده مجهول واردر صحتی مقرر اولسه امم سالفه‌یه‌ده فرض اولندیغی مقرر اولور ایدی اما جمهور علما قولی بودرکه ﴿کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم﴾ آیت کریمه سنده تشبیه مطلقا صومه کوره‌در قدری ووقتی مراد دکلدد دیدیلر حاصلی امم ماضیه‌یه صوم فرض اولنمش ایدی انلره اولندیغی کبی سزه‌ده فرض اولندی دیمك اولور . بری دخی مصیبت زماننده استرجاعدر یعنی ﴿انالله وانا الیه راجعون﴾ دیمکدر . سعید بن جبیر رضی‌الله عنه بیورمشدرکه مصیبت قتنده بوامته برنسنه اعطا اولنمشدرکه انبیا علیهم السلامه انك مثلی برنسنه اعطا اولنمامش ایدی ﴿انالله وانا الیه راجعون﴾ بونلره ویرلمشدر اکر پیغمبرلره ویرلمش اولسه یعقوب پیغمبر علیه السلامه حضرت یوسف علیه السلامك فراقنده ﴿یااسفی علی یوسف﴾ دیدیکی زماننده ویریلور ایدی دیمشدر . بری دخی بودرکه حق جل وعلا حضرتلری سائر امتلر اوزرنده اولان اصری یعنی شول آغر آغر تکلیف وتحمیللری بوامتك اوزرندن رفع ایدوب کیدرمشدر مثلا اولدن حال بو ایدیکه عمدا قتلده قصاص نیجه لازم ایسه خطأ قتلده شویله لازم ایدی بوامتدن اول رفع اولنوب خطاده دیت واجب اولمشدر وتلف عضوده دخی حال بویله ایدی وموضع نجاست قطع اولنمق کرك ایدی وتوبه‌لری نفسلرینی قتل ایتمك ایدی بنی اسرائیلدن برکشی کناه اشلسه صباح قالقوب قپوسنك اوستنده سنك ایتدیکك کناهك کفارتی بودرکه کوزیکی چیقاره‌سك دیو یازلمش بولور ایدی واروب کوزلرینی چیقارر ایدی بو بلالری حق سبحانه وتعالی

طویمیه حق قدر ایله کفایت ایتمکدر

الحدیث السابع والعشرون

(حدثنا العباس بن محمد الدوری حدثنا یونس ابن محمد حدثنا فلیح بن سلیمان عن عثمان بن عبد الرحمن عن یعقوب بن ابی یعقوب عن ام المنذر) بو حدیث شریفی ام منذر حضرتندن درت واسطه ایله عباس بن محمد بزه خبر ویزدی مذکور ام منذرك اسمی سلمی در رسول اکرم حضرتلری نك خاله لرندن بریدر رضی‌الله عنها (قالت) ام منذر بیوردی (دخل علی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم ومعه علی) رسول اکرم حضرتلری بنم خانه‌مه تشریف ایتدی حضرت علی کرم‌الله وجهه ایله برابر (ولنا دوال معلقة) وبنم خانه‌مده اصیلی برقاچ خرما صالقمی وار ایدی (قالت) ام منذر

حضرتلری فخر انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حرمتنه بوامتك اوزرندن رفع ایتمشدر وهرعمل که انی اشلمده مضایقه ومشقت اوله بونلرك اوزرندن مرفوع اولمشدر بودین شریفده حرج یوقدر نته کیم حق تعالی حضرتلری ﴿وماجعل علیکم فی الدین من حرج﴾ بیورمشدر حاصلی بونلره کوج بیورلمامشدر برکیمسه قیامه قادر اولمسه اوتوردیغی یردن قیلق جائزدر واهل سفر اولانه اورج طوتمامق مباحدر وقصه کونلرده قضا ایلمك درستدر بونلردن حرج مرفوع اولمغك معناسی بودر دیدیلر وبعضلر دخی هرکناهدن برخلاص طریقی تعیین اولنمقدر دیدیلر وتوبه قپولری بونلره مفتوح اولوب حقوق اللهده کفارات مشروع اولمقدر وحقوق عباده دیتلر وارشلر تعیین اولنمقدر دیدیلر ارش یاره لر دیتنه دیرلر مثلا برکشی برکیمسه یی مجروح ایلسه اکا لازم اولان ماله ارش دیرلر. وابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن مرویدرکه حرجدن مراد بنی اسرائیل اوزره تقدیر اولنان تکالیف وشدایددرکه ذکر اولنمش ایدی انلردردیو بیورمشلر . وکعب الاحباردن مرویدرکه حق تعالی حضرتلری بوامته اوچ نسنه ویرمشدرکه انلری انبیا علیهم السلامدن غیری کیمسه یه ویرمامشدر دیدی. اول بودرکه بونلری ﴿شهداء علی الناس﴾ ایلدی. ایکنجی بودرکه دین لرنده حرج ایلمدی یعنی کوج بیورمدی اوچنجی بودرکه ﴿ادعونی استجب لکم﴾ بیوردی. بندن مرادیکزی دیلك دعا کزی مستجاب ایده یم دیو بیوری . بری دخی بودرکه خطا ونسیان واکراه سببیله بونلردن مؤاخذه رفع اولنمشدر برکناهی خطاء ایتسه لریااونودوب ایتسه لریاغیرك جبریله ایتسه لر اوزرلرینه یازلمز بنی اسرائیل خطا ونسیان ایله برکناه اشلسه لر همان عقوبتی تعجیل اولنور ایدی اول کناه حسبنجه یمکدن یا ایچمکدن برنسنه کندیلره حرام قلنور ایدی بوامت شریفه بونلردن معافدر خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (رفع عن امتی الخطاء والنسیان وما استکرهوا علیه) دیو بیورمشدر . امام احمد وابن حبان وحاکم وابن ماجه رحمهم الله تعالی بویله روایت ایتمشلردر . بری دخی بودرکه شریعتلری ایم سالفه نك شریعتلرندن ایم واکلدر وبومعنی شویله واضحدرکه اصلا دلیله محتاج دکلدر شریعت موسی علیه السلام قهر وجلال شریعتی ایدی امتنك مجرملرینی کندیلری قتل ایتمك بیورلمش ایدی وایج یاغی یمك وذوات الظفر یعنی طرنقلی حیوانلراتن یمك وطیباتدن نیجه نسنه دخی حرام قلنمش ایدی وغنایم حرام قیلنمش ایدی وعقوباتدن نیجه نسنه تعجیل اولنمش ایدی وغیریلره تکلیف اولنمیان بلیاتدن اوزرلرینه نیجه نسنه تحمیل اولنمشیدی وحضرت موسی علیه السلام وقار مهابتده وخشم وغضب وحدتده برمرتبه ده ایدیکه آدم اوغلی یوزینه نظر ایده مزایدی وبوجمله حدت وشدتی الله ایچون ایدی . وحضرت عیسی علیه السلام مظهر جمال ایدی وشریعتی شریعت فضل واحسان ایدی انده مقاتله ومحاربه یوق ایدی نصاری قتال ایتمك دینلرنده حرامدر قتال ایتدکلری دینلری مقتضاسی

بیوردی (فجعل رسول الله صلی الله علیه وسلم یأکل) پس رسول اکرم حضرتلری ایاق اوزرینه قالقوب اول آصیلی صاقلمدن خرما اکل بیوردی (وعلی معه یأکل) حضرت علی دخی رسول اکرم حضرتلریله صاقلمدن خرما اکلنه شروع ایلدی (فقال النبی صلی الله علیه وسلم لعلی) پس رسول اکرم حضرتلری علی رضی الله تعالی عنه یه خطاب ایدوب بیوردیکه (مه یاعلی) یاعلی سن خرما یمکدن فراغت ایله (فانك ناقه) زیرا سن خسته لکدن یقینده قورتیلوب اولکی صحتك مرتبه سنه بالغ اولمدن سکا مضردر (قالت) ام منذر دیدیکه (فجلس علی) حضرت علی خرما اکلنی ترك ایدوب جلوس ایتدی رسول اکرم حضرتلری نك امر شریفنه امتثالا (والنبی صلی الله علیه وسلم

دکلدر اول خصوصده شریعتلرینه عصیان ومخالفت ایدرلر زیرا انجیلده حکم بویله درکه
برکیمسه سنك یوزیکك برطرفنه طبانجه اورسه اول برطرفن دخی طوتوویره سك
وبرکیمسه کلوب آرقنده کی قفتانی چکرسه صالیویره سك وبرکشی کوجله سنی برمیل
یره سورر ایسه آنکله بیله یوریبوب ایکی میل بره کیده سك دیو بیورلمشدر ودخی
بونك امثالی اطاعت وانقیاد وصبر وتحمله متعلق نیجه نسنه لر فرمان اولنمشدر
وشریعتلرنده ریاضت ومشقتلر یوقدر اول رهبانلرکه پیدا ایتمشلردر کندی بدعتلریدر
یوقسه دینلرنده اوزرلرینه لازم قیلنمش نسنه لردکلدر حاصل کلام انلرك شریعتلری
بواسلوب اوزره ایدی · امام بزم سیدیمز ایکی جهان فخری محمد مصطفی صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شریعتی مظهر کمال ومیزان عدل واعتدالدر برنده
حدت وشدت ومحلنده رحمت ورأفت صدور وظهور ایلر اول شریعتلرك ایکیسنده
اولان خصالی جامعدر مقتضای حکمت آلهیه اوزره برلویرینه صرف اولنور ·
پس مفخر موجودات علیه افضل التحیات حضرتلرینك شریعتی اکمل شرایعدر
وامتی اشرف امم در وبونلرك احوالی اکمل احوال وافضل خصالدر بو شریعتده
ظلم جرامدر وعدل فرض وواجبدر وفضل واحسان مستحبدر نتکیم حق جل
وعلا حضرتلری کتاب کریمنده بیورمشدرکه ﴿ وجزاء سیئة سیئة مثلها ﴾ یعنی
برامزلغك جزاسی انك مثلی برامزلقدر دیمك اولور بومرتبه عدلدر ﴿ فمن عفی
واصلح فاجره علی الله ﴾ یعنی برکیمسه کندویه برامزلق ایده نی عفو ایتسه دخی مابینی
اصلاح ایلسه انك اجر وثوابی الله تعالی اوزرینه در یعنی لطفی مقتضاسنجه اول عفو
ایده نه اجرلر ویرمکی نفسنه لازم ایتمشدر وبومرتبه مرتبهٔ فضل واحساندر ﴿ انه
لایحب الظالمین ﴾ بیوردیغی ظلمی حرام قیلمقدر. وینه برآیت کریمه ده دخی ﴿ وان عاقبتم
فعاقبوا بمثل ماعوقبتم به) بیورمشدر · یعنی عقاب ایدرسکز سزعقاب اولدیغکز نسنه
مثلیله عقاب ایدك اندن تجاوز ایتمك دیمکدر بودخی مرتبهٔ عدلدر مثلا برکیمسه نك
بردیشین چیقارسه لر اول چیقاره نك دخی بردیشین چیقارمق کرك زیاده یه تجاوز
ایتمامك کرکدر ﴿ ولئن صبرتم لهو خیر للصابرین ﴾ بیوردیغی مرتبهٔ فضلدر یعنی
اکر صبر ایدرسکز صبر ایتمك سزه انتقام ایتمکدن خیر لیدر دیمك اولور وهرنسنه که
بوامته حرام قلنمشدر بونلری صیانت وحمایت ایچون حرام قلنمشدر اما امم سالفه یه
بعض نسنه عقوبة حرام قیلنور ایدی نته کیم اشارتی سبقت ایتمشدر هرنسنه که
خبیثدر وضررلودر بونلره حرام قیلنمشدر وهرنسنه که طیبدر ونافعدر بونلره
حلال قیلنمشدر بونلری خیر الامم قیلوب غیریلره تفریق اولنان محاسنی بونلرده
جمع ایتمشدر نته کیم انبیا علیهم السلامه تفریق اولنان محاسنی بونلرك پیغمبرلرنده
جمع ایتمشدر صلی الله تعالی علیه وسلم. وکتب متقدمه یه تفریق اولنان محاسنی
بونلرك کتابلرنده جمع ایتمشدر کذلك شریعتلرنده دخی جمع ایتمشدر بونلری اجتبا
ایلمشدر یعنی ناس ایچنده کزیده قیلمشدر ﴿ هو اجتبیکم ﴾ بیوردیغی اولدر

یأکل) حالبوکه رسول
اکرم حضرتلری اول
آصیلی خرما صالقمندن
برلرایدی (قالت) ام منذر
بیوردی چونکه حضرت
علی کرم الله وجهه خرما
دن فراغت ایلدی (فجعلت
لهم سلقا وشعیرا) خاصة
حضرت علی کرم الله وجهه
ایچون وسائر حاضرلردن
استکلو اولنلر ایچون
بازویی آرپه اونی ایله
پشروب احضار ایلدم
(فقال النبی صلی الله علیه
وسلم یاعلی من هذا فاصب)
پس رسول اکرم حضر
تلری اول طعامی کور
دکده بیوردیلرکه یاعلی
شو طعامدن اکل ایله
(فانه) تحقیق بو طعام
(اوفق لك) سنك مزاجکه
زیاده موافقدر ابن حجر
بیوردیکه رسول اکرم
حضرتلرینك حضرت
علی کرم الله وجهه یی خرما

و بونلرك فضائلندن برى دخى بودركه ضلالت اوزره اتفاق و اجتماع ايتمزلر . امام احمد وامام طبرانى وغيريلر نقللرنده ابى نصرة الغفارى رضى الله عنهدن مرفوعا روايت اولنمشدركه (سألت ربى ان لا تجتمع امتى على ضلالة فاعطانيها) بيورلمشدر . يعنى ربمدن ديلدمكه بنم امتم ضلالت اوزرينه اجتماع ايتميه‌لر پس ربم اولمسئله‌يى بكا اعطا ايتدى ديمكدر . و ينه طبرانى ابن ابى عاصمدن اولدخى ابى مالك الاشعريدن مرفوعا روايت ايتمشلردركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى برحديث شريفنده بيوردى تحقيقا حق سبحانه وتعالى حضرتلرى منزى اوچ نسنه‌دن خلاص ايتمشدر . انلردن برينى (وان لا تجتمعوا على ضلالة) ديو ذكر ايتدى وبالجمله حديث مشهور المتن در اسانيد كثيره وشواهد متعدده‌سى واردر مرفوعده و غيريده وارد اولمشدر ديديلر . برى دخى بودركه بونلرك اجماعى حجت واختلافى رحمتدر اول كلمنلرك اختلافى عذاب ايدى بيهقى روايتنده ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه (اختلاف اصحابى لكم رحمة) ديو بيورلمش اما بونك اسنادنده ضعف واردر ديديلر بعض روايتده دخى (اختلاف امتى رحمة للناس) لفظيله وارد اولمشدر اختلافلرى رحمت اولديغى بودركه اختلافى انكيچون ايدرلركه حق ظاهر اوله اظهار حقه سعى ايتدكلرى سبب رحمتدر ديمك اولور ائمه‌دن چوق كيمسه زعم ايتمشلركه بونك اصلى اولميه . اما خطابى رحمة الله عليه غريب الحديثده مناسبتله كتوروب بو حديثه ايكى كيمسه اعتراض ايلدى برى ماجن برى ملحد ديو بيوردى و بونلردن مرادى اسحق موصلى ايله جاحظ ايدى انلر بوحديثه اعتراض ايدوب بعض كفت كو ايتمشلر ايدى اختلاف رحمت اولميجق اتفاق عذاب اولمق لازم كلور ديمشلردر ايدى . خطابى رحمة الله عليه بوكلامك ردنه مشغول اولدى وكندى قتنده اصلى ثابت ايديكن اشعار ايلدى . يحيى بن سعيددن مرويدركه اهل علم اهل توسعه‌در وقت اولوركه بر نسنه‌نك بريسى حلنه فتوى ويرر وبريسى حرمتنه فتوى ويرر و بويله ايتمك انلره عيب اولماز ديمشدر وجهى بودركه بر زمانده خلق بر نسنه‌يه متحمل اولورلر صلاح غالب اولور جوازنه فتوى ويريلور وبر زمان اولوركه متحمل اولمازلر فساد غالب اولور اولوقت جائز كوروب فتوى ويرمزلر مثلا بر كيمسه خاتونه طلاق ويرديكى حينده كلامنه متصل كندى اشيده‌جك قدر صوتله ان شاء الله ديسه طلاق واقع اولماز صكره‌دن بويله ايتديكنه يمين ايلسه تصديق اولنور علما رحمهم الله تعالى فساد فهم اولنميان برلره بونك موجبى اوزره فتوى ويررلر . اما بعض فاجر و بى مذهب اولوركه عورتى بوش اولمامق ايچون يلان يره يمين ايدوب عمرى اولدقجه زنا ايتمكى اختيار ايلر بو مقوله‌يه اعتماد اولمامغين فتوى ويرمزلر وسائر اختلافاتك دخى بر رحكمتى واردر مراد اظهار حق اولوب غرض نفسانى اولميجق ضرر ايلز . برى دخى بودركه

يكدن منع ايتدكلرينك حكمتى بودركه مطلقا خسته‌لكدن يكى قالقمش كمسنه‌يه يمش نوعى مضر اولديغنى بيلاندر زيرا معده‌ده يمش مقوله‌سى تيز تحويل اولور طبيعت ضعيف اولمغله اول يمشك مضرتنى دفعه قادر اوله‌مز آرپه صوينده تغديه وتنصيف وتليين وتقويت طبيعت اولمغله خسته‌لكدن قالقان كمسنه‌يه غايت نافعدر . وبو حديث شريفده اشارت واردركه كرك خسته‌يه وكرك خسته‌لكدن يكى قورتلان كمسنه‌يه پرهيز لازمدر . بلكه خسته‌لكدن يكى قورتلان كمسنه‌يه پرهيز زياده لازمدركه قاريق طعام اكل ايتمكله يكيدن اوزلمكه سبب اولور تكرار اوزلمك ابتداء مرضدن مشكلدر . اما صحيح اولان كمسنه‌يه پرهيز ايلمك مضردر قدر

طاعون بونلره شهادت ورجتدر . صحیح بخاری ومسلمده ابی هریره رضی‌الله عنه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتمشدرکه (الشهداء خمسة‌المطعون والمبطون والغرق وصاحب‌الهدم‌والشهیدفی‌سبیل‌الله) بیورمشلردر یعنی شهید بش قسمدر طاعون چیقارندر وایچ اغریسندن کیدندن وصویه غرق اولاندر ودیوارالتنده قلاندر وفی سبیل‌الله غزاده شهیداولاندر دیمکدر وکافرلره عذاب ایچون کوندرلمشدرنته‌کیم امام احمد وطبرانی روایتلرنده (الطاعون شهادة لامتی ورحمة لهم ورجز علی‌الکافرین) بیورلمشدر. رجزعذابدر . بری دخی بودرکه بوامتدن ایکی کیمسه بر قول ایچون خیر ایله شهادت ایلسه‌لر حق سبحانه وتعالی حضرتلری اکا جنتی واجب ایلر اما ایم‌سالفه‌دن یوزکشی شهادت‌ایتمك کرك ایدیکه بو مرتبه حاصل اولایدی . بری دخی بودرکه بونلر امتلرك عمل جهتدن اقلی واجر وفضیلت جهتندن اکثریدر یعنی عملری آز وثوابلری چوقدر وبونلره آز عمر ایچنده علوم اولین وآخرین ویرلمشدر وسائر امتلردن صکره کلوب انلرك قبایحی بونلره معلوم اولوب بونلرك قبایحی برامته معلوم اولمامشدر حق تعالی حضرتلری سائر امتلر ایچنده رسوای اولمقدن بونلری حفظ ایتمشدر. وجملهٔ خصایصدن بری دخی بودرکه بونلره اسنادویرلمشدر اسناد بونلرك فضائلندن بر فضیلت بالغه وسنن مؤکده‌دن برسنت سنیه‌در . محمد ابن حاتم بن‌المظفروندن مرویدرکه حق تعالی حضرتلری بو امتی اسنادله تکریم وتعظیم وتفضیل ایتمشدر امتلرك قدیم وحادثنده بوندن غیری برامت یوقدرکه انلرده اسناد اوله اللرنده اکر چه کتابلری واردر ولکن اخبارلرینی خلط ایتمشلردر کوکدن نازل اولان قنغیسیدر والحاق اولنان سوزلر قنغیسیدر تمیز ایتمکه قادر دکللردر وخبرلری ثقاتدن مروی دکلدر اما بوامت‌شریفه‌نك حاللری بودرکه برخبر تانهایتن بونجه اسنادله ثقاتدن روایت اولنور یعنی زمانه‌سنده صدقله وامانت ودیانت ایله معروف اولان کشیلردن روایت اولنور اندنصکره علما کمال اهتمامله ایله بحثلر ایدرلرکه راویلرك قنغیسی احفظدر وقنغیسی اضبطدر وکندیدی یوقاری اولان ایله قنغیسی چوق مجالست‌ایلمشدر وقنغیسی آز مجالست ایتمشدر اندنصکره بر حدیثی یکرمی وجهدن زیاده وجهله کتابت ایدوب غلطدن وخطادن تهذیب ایدرلر وحروفنی صیارلر ضبط ایدرلر بونلره ویریلان اسنادك معناسی بودر . ابو حاتم رازی رحمة‌الله علیه بیوردیغی اوزره حق سبحانه وتعالی حضرتلری آدم علیه‌السلامی خلق‌ایتدیکی زماندنبرو انبیا ورسلك اخبار وآثارنی حفظ ایدر امتلر کلامشدر الا امت محمد صلی‌الله تعالی علیه وسلم کلمشلردر جمله‌نك جمله‌نك قصص واخباری وسائر سلوك وسیرتی بونلر قتنده مضبوطدر صدهزار حمد وثنا حق جل وعلا حضرتلرینك جناب کبریاسنه‌که بونك امثالی نیجه نعمت عظمی ایله بوامتی مشرف‌ایلمشدر . بعض کباردن مرویدرکه حق تعالی حضرتلری

حاجتدن زیاده اکل ایتمك شرطیله ابن‌ماجه لطایفدن برشیٔ روایت ایدرکه اصحاب کرامدن صهیب بیوردیلرکه کوزمك بری آغریرایدی رسول اکرم حضرتلرینك حضورلرینه‌کلدم کوردمکه اوکلرنده اتمك وخرما وار بیوردیلرکه یاصهیب کل سنده خرمادن اکل ایله پس بندخی خرمادن اکله‌باشلادم رسول‌اکرم حضرتلری بکابیوردیلرکه کوزك آغریرایکن نیچون خرما یرسك بن دیدمکه یارسول الله بن خرمایی آغرماین کوزم طرفیله چکندم رسول اکرم حضرتلری تبسم‌ایدوب بنی خرمایه‌کدن منع ایتمدیلر وینه بوحدیث شریفده اشارت واردر تداوی لازم اولدیغنه اقتضاایدر ایسه زیرا

اوچ نسنه‌یی بو امته مخصوص قیلدی اول کلنلره و یرلمامش ایدی بریسی اسناد بریسی انساب بریسی اعراب دیو بیورمشلردر واعرابدن مراد بیاندر . بر کرامت عظمی دخی بودرکه بونلرك اراسنده اقطاب واوتاد ونجبا وابدال واردر انس بن مالك رضی‌الله‌عنه‌حضرتلرندن مرویدرکه ابدال قرق‌ار وقرق عورتدر هربارکه بریسی وفات ایلیه یرینه برین دخی کتوررلر ارکشی یرینه ارکشی کتوررلر خاتون کشی یرینه خاتون کشی کتوررلر خلال کرامات اولیاده بویله روایت‌ایلمشدر . امام طبرانی‌اوسطنده بولفظله روایت‌ایتمشدر (لن تخلو الارض من اربعین رجلا مثل خلیل‌الرحمن علیه‌السلام فبهم یسقون و بهم ینصرون مامات منهم احد الا ابدل الله مکانه آخر) یعنی روی‌زمین حضرت خلیل‌علیه السلام کبی قرق کشیدن خالی اولماز وخلق انلر سببیله سقایت اولنورلر کوکدن یغمور ایندیکی انلرك برکاتیله‌در وانلر سببیله منصور اولورلر انلردن برکشی وفات ایتمز الا حق سبحانه وتعالی حضرتلری انك یرینه برآخری کتورر دیمك اولور . وابن عدی رحمة‌الله علیه بو لفظله نقل ایتمشدر (البدلاء اربعون اثنان وعشرون بالشام وثمانیة عشر بالعراق کلما مات منهم احد ابدل الله مکانه آخر) یعنی بدلا قرق کشیدر یکرمی‌ایکیسی شام‌دیارنده‌در واون‌سکزی‌عراق مملکتنده‌در هربارکه انلردن بری وفات ایلسه حق تبارك و تعالی حضرتلری یرینه‌غیری کیمسه کتورر دیمکدر. و بعض روایتده اوتوز کشیدردیو وارد اولمشدر . امام احمد وخلال (لایزال فی هذه الامة ثلاثون مثل خلیل‌الرحمن کلما مات واحدابدل الله مکانه رجلا) دیو نقل ایتمشلردر . وطبرانی کبیرنده بولفظی‌دخی کتورمشدر (بهم تقوم الارض وبهم یمطرون وبهم‌ینصرون) یعنی‌ارض انلرسببیله‌طورر واهل ارض‌انلر سببیله یغمورلنورلر وانلر سببیله نصرت اولنورلر دیمکدر . وابو نعیم حلیه‌ده ابن عمر رضی‌الله تعالی عنهما حضرتلرندن مرفوعا روایت ایتمشدر . (خیارامتی فی‌کل‌قرن‌خمس‌مائة والابدال‌اربعون فلاالخمس‌مائة‌ینقصون‌ولاالاربعون کلما مات رجل ابدل الله مکانه آخروهم فی الارض کلها) یعنی امتمك کزیده‌سی هرقرنده بشیوز کیمسه‌در وابدال قرق کیمسه‌درپس‌نه اول اکسلور ونه‌اول قرق اکسلور هربارکه برکیمسه‌سی وفات‌ایلیه الله‌تعالی حضرتلری یرینه‌برآخر کیمسه بدل قیلار وانلر ارضك هریرنده اولورلر یعنی برمکانه اختصاصلری یوقدر دیمك اولور بوخصوصه متعلق حدیث شریف رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن نیجه طریقله وارد اولمشدر. وینه حلیه‌ده ابونعیم عبدالله بن‌مسعود حضرتلرندن مرفوعا روایت ایتمشدرکه (لایزال اربعون رجلا من‌امتی قلوبهم علی قلب ابراهیم یدفع‌الله بهم‌عن اهل‌الارض یقال‌لهم الابدال انهم‌لم یدرکوها بصلاة ولابصوم ولابصدقة قال‌فیم ادرکوها یارسول‌الله قال بالسخاء والنصیحة للمسلمین) دیو بیورمشلردر. یعنی‌بنم‌امتمدن قرق کشی‌زائل‌اولماز آنجلین قرق کشی‌که قلبلری

حضرت حکیم فیاض مطلق جل‌جلاله حضرتلری هیچ بر درد خلق ایتمدیکه‌انك درمانی‌اولمیه حتی‌حدیث صحیحده‌وارد اولدیکه حضرت الله هربردردك مقابله‌سنده بردرمان خلق ایلدی الا اختیاراق ایچون درمان بولوب کنج‌اولمق یوقدرپس مریض اولان کسنه‌علاجه توسل‌ایتمك توکله مانع دکلدر بلکه متوکل‌اولان‌کسنه‌یه‌لایق اولان‌علاج ایتمکدر زیرا علاجك‌خالقی حق تعالیدر وشافی‌اولدرکه عادت‌الله بویله جاری‌اولمشدر مریضك‌شفاسنی‌علاج‌واسطه سیله خلق‌ایدر پس‌نافع وشافی‌الله‌ذوالجلال‌حضرتلریدر

الحدیث الثامن والعشرون

(حدثنا محمود بن غیلان حدثنا بشر بن السری عن‌سفیان‌عن‌طلحة‌بن‌یحیی عن عائشة بنت‌طلحة عن عایشة ام‌المؤمنین) بو

ابراهیم علیه السلام قلبی اوزره‌در یعنی انك کبیدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری انلر سببیله اهل‌ارضدن بلالری دفع ایلرانلره ابدال دینلوراول مرتبه‌یه‌انلر صلاتله یتشمدیلر وصومله وصدقهٔ مفروضه‌ایله یتشمدیلر بیوردی‌ابن‌مسعود ایتدی‌یارسول الله‌یانه ایله‌یتشدیلر فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سخا ایله‌ومسلمانلره نصیحتله یتشدیلر دیو بیوردی . نصیحت مسلمانلری حیراته‌ومصالحه‌یه ارشاداتمکه دیرلر. معروف کرخی قدس الله سره‌العزیز بیورمشلرکه برکیمسه هرکون (اللهم ارحم امت محمد) دیسه حق تعالی حضرتلری انی ابدالدن یازه. اماحلیه‌ده‌بویله واقع اولمشدرکه برکیمسه هرکون اون کره (اللهم اصلح امت محمد اللهم فرج امت محمد اللهم ارحم امت محمد) دیسه حق تعالی حضرتلری انی ابدالدن یازه دیمشلردر وابدالك‌علامتی اولدرکه انلردن‌اولاد کلمز دیمشلردر. برحدیث‌شریفده بویله وارد اولمشدرکه (ابدال امتی انهم لایلعنون شیئا ابدا) دیو بیورلمش طائفهٔ ابدالك خصلتلری بوایمش‌که اصلا برنسنه‌یه لعنت ایتمزلر ایمش . یزید ابن هرون رحمةالله علیه ابدال اهل علمدر دیمش . امام احمد رحمة الله علیه اکر اهل حدیث دکللر ایسه پس کیملردر دیو بیورمش یعنی ابدال اهل علم اولیجق اهل علم ایچنده علماء حدیث اولمق کرك دیو بیورمش . وتاریخ بغدادده خطیب رحمة الله علیه کتانیدن روایت ایتمشدرکه . نقبا اوچیوز کیمسه‌در . ونجبا یتمش کیمسه‌در. وبدلا قرق کیمسه‌در. واخیار یدی کیمسه‌در . وعمد درت کیمسه‌در. وغوث برکیمسه‌در. نقبانك مسکنی مغربدر. ونجبانك مسکنی مصردر. وابدالك مسکنی شامدر. واخیارك بللومسکنی یوقدر آنلرسیاحلردر روی‌زمینی کشت‌وکذارایدرلر وعمد زوایای ارضده اولورلر. وغوثك مسکنی مکهٔ مشرفه‌در قیچن عامهٔ ناس مصلحتندن برحاجت واقع اولسه مثلا یاغمور لازم اولسه یاخود یل لازم اولسه اولا جناب عزته اول حاجت ایچون نقبا تضرع ایدرلر اندن صکره نجبا تضرع ایدرلر انلردنصکره ابدال انلردنصکره اخیار آنلردنصکره عمد تضرع ایدرلر اکر دعالری مستجاب اولدی ایسه فبها ونعم والاغوث تضرعه باشلر تا مستجاب اولنجه دعا ایلر آنك دعاسی البته مستجاب اولور دیو بیورمشلر. وبوامتك فضائلندن بری دخی بودرکه قبرلرینه کناهلریله کیررلر ومؤمینلرکه استغفار ایله مغفرت اولنوب کناهسز چیقارلر حق تبارك وتعالی حضرتلری آنلری کناهدن پاك و پاکیزه قیلور. امام طبرانی رحمةالله علیه اوسطنده انس رضی‌الله عنهدن بولفظله روایت ایلمشدر (قال‌رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم امتی امة مرحومة تدخل قبورها بذنوبها وتخرج من قبورها لاذنوب علیها یمحص عنها باستغفارالمؤمنین لها) بری دخی بودرکه قبوره سائر امدنصکره کیررلر ومقدم چیقارلر. ابو نعیم رحمةالله علیه روایتنده ابن عباس رضی‌الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری ﴿ وانا اول من تنشق‌الارض

حدیث شریفی ام‌المؤمنین حضرت عائشه رضی‌الله تعالی‌عنهادن درت واسطه ایله محمود بن غیلان بزه خبرویردی(قالت)حضرت عایشه رضی‌الله تعالی‌عنها بیوردی(کان‌النبی صلی‌الله علیه‌وسلم یأتینی) رسول اکرم حضرتلری کاهی علی‌الصباح بنم ساکن او لدیغم خانه‌نه تشریف‌ایدوب (فیقول)بیوردیکه (اعندك غداء)عندکده صباح‌طعامی اوله‌جق برنسنه‌وارمیدر (فاقول‌لا)بن‌احیاناًیارسول الله‌یوقدرجوابی‌ویررایدم (فیقول انی صائم) پس رسول اکرم‌حضرتلری دیرلر ایدیکه تحقیق بن صومه نیت ایتدم واول کون صائم اولور ایدی اکرحضرت عایشه‌رضی الله تعالی عنها عندنده طعام اولسه‌اکل‌بیوررلر ایدی (قالت) حضرت عایشه رضی‌الله تعالی‌عنها بیوردی (فاتانی یوما) رسول‌اکرم حضرتلری عادت‌معهوده‌لری اوزره برکون تشریف‌بیوردیلر

عنى وعن امتى ولافخر) بيورمشلر . برى دخى بودركه قيامت كونده امتلر انبيا عليهم السلامك تبليغلرينى انكار ايتسه‌لر كرك حق جل وعلا حضرتلرى حقيقت حاله اعلم ايكن ارل منكرلرى الزام ايچون پيغمبرلردن تبليغه شاهداستسه كركدر آنلر دخى امت محمد عليه‌السلامى شاهد كتورسه‌لر كرك اول امتلر بوامته سز بونلرك بزه تبليغ ايتديكن ندن بيلور سكز ديسه‌لر كرك بونلر دخى حق تبارك وتعالى حضرتلرى بزه قرآن عظيمده خبر ويرمشدر آندن بيلورز ديسه‌لر كرك آندن فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى كتوروب امتنك حاللرندن سؤال ايتسه‌لر كرك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى عدالتلرينه شهادت ايدوب امتنى مزكى اولسه كرك قرآن عظيمده ﴿وكذلك جعلناكم امة وسطالتكونوا شهداء على الناس ويكون الرسول عليكم شهيدا) بيورديغى بومعنادر. برى دخى بودركه نامهٔ اعمالرى صاغ الرينه صونلسه كركدر. برى دخى بودركه كنديلر ايتديكى سعيك ثوابن بولدقلرى كبى غيريلر كنديلر ايچون ايتدكلرينك دخى ثوابن بولورلر مثلا بركشى برمؤمن ايچون صوم وحج وغزا ايديوبرسه ثوابى واصل اولور اثم سالفه‌ده بوحال يوق ايدى همان هركشى نه عمل ايدر ايسه آنك ثوابن بولور ايدى بوقول عكرمه‌دن منقولدر اما قوله تعالى ﴿وان ليس للانسان الاماسعى﴾ كه معناسى مفسرينك بيوردقلرى اوزره بركشى غيرك كناهيله مؤاخذه اولمديغى كبى غيرك فعليله مثاب اولماز ديمكدر بوندن علما رحمهم الله نيجه وجهله جوابلر ويرمشلردر . برى بودركه منسوخدر ديديلر ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه ﴿والذين آمنوا واتبعتهم ذريتهم بايمان الحقنا بهم ذريتهم﴾ آيت كريمه‌سى بونى نسخ ايتمشدر زيرا بوآيت كريمه موجبنجه حق تعالى وتقدس حضرتلرى مؤمنلرك ذريتلرينى دخول جنتده ودرجه‌ده كنديلره الحاق ايتسه كركدر نتكيم فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن مرويدركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى ذريت مؤمنى مؤمنك درجه‌سنه رفع ايتسه كرك اكرچه كيم ذريتنك حاللرى كنديدن ادنى ايسه ينه كندى درجه‌سنه چيقارسه كرك تاكيم مؤمن مسرور وخوشحال اوله ديو بيوردى اندنصكره بوآيت كريمه‌يى اوقودى بوندن ظاهر اولديكه بركيمسه غيريلر سببيله كندى عملى اجرندن زياده اجر وفضيلته مظهر اولورايمش ودخى ﴿آباؤكم وابناؤكم لاتدرون ايهم اقرب لكم نفعا) قول شريفنك تفسيرنده حق تبارك وتعالى حضرتلرى اتالرك اوغللر حقنده واوغللرك اتالر حقنده شفاعتن مقبول ايلر ديو بيورمشلردر . ايكنجى جواب بودركه اول آيت كريمه‌ده بيوريلان نسنه كافره مخصوصدر ومؤمنلر غيريلرك سعييله منتفع اولورلر ديمشلردر. امام قرطبى رحمة الله عليه بوقول اوزره احاديث شريفه‌دن چوق نسنه دلالت ايتمشدر ومؤمنلره غيريدن صادر اولان عمل صالحك ثوابى واصل اولور ديو بيورمشدر . وصحيحده فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن مرويدركه

(فقلت يارسول الله انه اهديت لنا هدية) بن ديدمكه يارسول الله بزه بوكون برهديه اهدا اولندى (قال وماهى) رسول اكرم حضرتلرى بيورديلركه اول هديه ندر (قلت حيس) بن ديدمكه حيسدر (قال) رسول اكرم حضرتلرى بيورديلركه (اما انى اصبحت صائما) ياعايشه اكاه اولكه بن بوكون صائم اولمق مراد ايتمش ايدم لكن صومه نيت ايتمش ايدم (قالت) حضرت عايشه رضى الله تعالى عنها بيورديكه (ثم اكل) رسول اكرم حضرتلرى صوم مراد ايدوب وصومه نيت ايتمديكنى بيان ندنصكره حيسدن اكل بيورديلر حانك فتحى ويانك سكونى بعده سين ايله حيس اول طعامدركه خرما وياغ واون مجموعى قاريشديريلوب پشرمكدن حاصل اولور بعض كره

(من مات وعليه صيام صام عنه وليه) بيورمشلر يعنى بركيمسه اوزرنده صوم وار ايكن وفات ايلسه وليسى آنكيچون صائم اولسون اول دينى آندن دفع ايتسون ديمك اولور وغيرى ايچون حج ايدن كيمسه‌يه (حج عن نفسك ثم حج عن شبرمة) ديو بيورمشدر يعنى اول كندى نفسكدن حج ايله صكره غيريدن ايله ديو بيوردى . وحضرت عايشه رضى الله عنهادن دخى مرويدركه كندى قرنداشى عبدالرحمن ايچون اعتكاف ايتمشدر واسير آزاد ايتمشدر . وموطأده عبدالله ابن بكردن مرويدر اولدخى عمته‌سندن روايت ايتمشدركه عمته‌سى مسجد قبايه يوريه‌وب وارمغى اوزرينه واجب ايتمش ايدى قضا ايتمدن وفات ايتدى صكره‌دن عبدالله بن عباس فتوى ويرديكه اوغلى يوريوب واره آنكيچون قضا ايليه . مفسرينندن بعضى اول آيتده واقع اولان انساندن مراد ابو ابو جهلدر ديديلر و بعضيلر عقبة بن ابى معيط در ديديلر و بعضيلر وليد بن مغيره‌در ديديلر لعنهم الله بعض علما دخى (شرايع من قبلنا)دن مراد اخباردر بزم شريعتمز خودكشى كندى سعيله وغيرك سعيله منتفع اولدينه دلالت ايتمشدر ديديلر و بعضيلر ايتدى انسان خيره سعى ايتمكله وحسن معامله‌سيله بعض دوستلر قزانور واناره خيرى يتشور وفات ايتدكدنصكره انلرك ثوابى اكا رجوع ايتديكى كندى سعيندن اولور آيت كريمه‌نك معناسى بودر ديديلر . بعضيلر آيت كريمه‌ده انساندن مراد حى در ميت دكلدر ديديلر يعنى صاغ اولان كيمسه‌يه نه يتشور ايسه همان كندى سعيندن يتشور ديمك اولور بوتقديرجه ميته غيرك سعيندن منفعت يتشمك جائز اولور . صاحب كشاف رحمة الله عليه ﴿وان ليس للانسان الا ما سعى﴾ قول شريفنك تفسيرنده بيورمشدركه ميتدن صدقه و يرمك وحج ايتمك اخبار صحيحه‌ده وارد اولمدينى وآيت كريمه‌ده بويله بيورلديغنك وجهى ندر در ايسك بونك ايكى وجهله جوابى واردر . برى بودركه وقتاكيم غيرك سعيى كشى‌يه نافع اولميوب الاكندى سعينه مبنى اولديغى حالده نافع اولدى ايسه يعنى مؤمن ومصدق اولديغى جهتندن نفعن اخذ ايتدى ايسه غيرك سعى كندينك سعيى كبى قيلندى زيرا اول بوكا تابعدر بونكله قائمدر . ايكنجيسى بودركه غيرى كيمسه عملى كندى نفسيچون اشلسه كيمسه‌يه نفعى اولمز اكر آخر كيمسه ايچون نيت ايدوب اشلسه انك وكيلى و قائمقامى كبى اولور عمل اندن ثابت اولمش كبى اولور ديو بيوردى . جواب صحيح بودركه سابقا ذكر اولنان اوزره آيت كريمه عام مخصوصدر برينك ثواب عملى آخره تجاوز ايتمامك كافره كوره‌در مؤمنلره كوره دكلدر مؤمنلر برى برينك سعيندن منتفع اولورلر والله اعلم . علما رحمهم الله تعالى قراءت قرآنك ثوابى ميته واصل اولورمى اولمازمى ديو اختلاف ايتمشلردر اكثرى واصل اولماز ديمشلر . وعلماء حنفيه‌دن وشافعيه‌دن چوق كيمسه واصل اولور ديمشلردر . امام احمد دخى بوكا قائل اولمشدر ولكن قبر اوزرنده اوقنمق بدعتدر ديمشدر وامام

اون يرينه كش قورلر لكن ال ايله اووب بواوچ شيئ قارشديروب بيارلر آسوده كبى طتلو ولطيف برطعام اولور .

الحديث التاسع والعشرون

(حدثنا عبد الله بن عبدالرحمن حدثنا عمر بن حفص بن غياث حدثنا ابى عن محمد بن ابى يحيى الاسلمى عن يزيد بن ابى امية الاعور عن يوسف ابن عبدالله بن سلام) بو حديث شريفى ابن سلامدن درت واسطه ايله عبدالله بزه خبر ويردى مذكور يوسف و پدرى عبدالله ابن سلام صحابيلردر . صاحب مشكات بيورديكه عبدالله بن سلامك اوغلى حضرت يوسف عليه السلام نامنده‌در . عبدالله ابن سلام حضرتلرينك اوغلى دنيايه كلدكده يوسفى رسول اكرم حضرتلرينك حضورينه كتوردى . رسول اكرم

احمددن مرویدرکه هر نسنه میته واصل اولور صدقه وصلاة وحج وقراءت وذکرالله وغیری هرنه‌که اولور ایسه روحنه یتشور دیو بیورمشدر. شیخ شمس‌الدین بن القطان العسقلانی رحمةالله علیه کرك اقربادن کرك اجنبیدن ثواب قراءت میته واصل اولور صحیح بودر نتکیم صدقه‌ودعا واستغفار بالاجماع واصل اولور دیو بیورمشدر. وقبر اوزرنده قراءت ایچون استیجار جائزدر نتکیم اذان ایچون وتعلیم قرآن ایچون جائزدر دیو قاضی حسین رحمةالله‌علیه‌فتوی‌ویرمشدر. وقراءت قرآندن میت منتفع اولمغه ایکی طریق ذکر ایتمشلردر. بری بودرکه قرائتدنصکره میت ایچون دعا ایده‌لر دعا واصل اولور وقرائتدنصکره دعا اجابته اقربدر وبرکتی اکثردردیمشلر. بری دخی بودرکه اوقویوب تمام ایتدکدنصکره حاصل اولان ثوابی میته باغشلمق کرك یوقسه میت ایچون اوقورم دیو نیت‌ایدوب باشلسه واصل اولماز دیمشلردر زیرا حصول ثوابدن مقدم ویرمش اولور اما قرائتدنصکره باغشلیجق حصولدنصکره باغشلمش اولور بو تقدیرجه واصل اولور دیدیلر. اما اطلاق اوزره دعا میته نافع اولور دیدکلرینه بعضیلر اعتراض‌ایدوب دعا خود اجابته موقوفدر بوسوز نیجه راست کلور دیدیلر بعضیلر دخی جواب ویروب حق تعالی حضرتلرینك سعت فضل ورحمتنه اعتمادا اطلاقی اوزره میت ایچون دعا مستجابدر دیمك ممکندر دیو بیوردیلر. امام شافعی رحمةالله علیه بیورمشدرکه برکیمسه میت ایچون صدقه ویرسه‌حق تعالی حضرتلری قادردرکه هم میته اجر وثواب ویره هم صدقه ویره‌نه دیمشدر. بعض‌علمادخی بیورمشلر درکه کشی اتاسی واناسی نیتنه صدقه ویرمك مستحبدر زیرا حق جل وعلا حضرتلری ثوابنی هم انلره ایصال ایلر هم صدقه ویره‌نه دیمشلردر وثوابی انلره واصل اولمغله کندی اجرندن نسنه اکسلمز دیو بیورمشلردر. صاحب‌العده‌رحمةالله علیه برکیمسه حال حیاتنده برپیکار چیقارسه یاخود برقیو قازدیرسه یاخود بر اغاج دیکسه یا برمصحف وقف ایلسه یاخود وفات ایتدکدنصکره برغیری کیمسه انك روحیچون ایدیویرسه ثوابی میته واصل اولور دیمشدر. امام‌نووی ورافعی رحمةالله علیها بیورمشلردرکه بوذکر اولنانلر صاغ کیمسه‌دن صادراولسه صدقات جاریه‌در بعدالموت دخی ثوابلری واصل اولور نتکیم خبرده وارد اولمشدر وحکم وقف مصحفه مختص دکلدر بلکه هر وقفده حال بودر وبو قیاس اقتضا ایلرکه میتدن تضحیه جائز اوله یعنی بیرام قربانی ایتمك میت ایچون جائز اولمغی اقتضا ایدر زیرا اودخی صدقه‌دن برنوعدر ولکن تهذیبده بویله یازمشدرکه برکشی امر ایتمدن اندن تضحیه جائز دکلدر ومیتدن دخی جائز دکلدر مکرکه وصیت ایتمش اوله دیمشدر. اما حضرت علی کرم‌الله وجهه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك وفاتندنصکره اندن تضحیه ایدر ایدی دیو روایت ایتمشلردر. وابو العباس محمد بن اسحق السراج رحمةالله علیه فخر کائنات صلی‌الله

حضرتلری قوجاغنه آلوب یوسف تسمیه بیوردیلر. ومذکور عبدالله ابن سلام جنت‌ایله تبشیر اولنانلرك بریدر. قرق اوچ تاریخنده مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتدی رضی الله عنهم (قال) یوسف بن عبدالله بیوردی (رأیت النبی صلی الله علیه‌وسلم) بن‌رسول اکرم‌حضرتلرینی کوردم (اخذ کسرة من خبز شعیر) آرپه اتمکندن برقطعه مبارك‌الینه‌آلدی (فوضع علیها تمرة) اول قطعه اتمکك اوزرینه برخرماوضع‌ایلدی(وقال) صکره بیوردی (هذه) شو خرما (ادام هذه) شو پارچه اتمکك‌قاتغیدر (واکل) بعده رسول اکرم حضرتلری اول خرما ایله اتمکی اکل بیوردیلر. بو حدیث شریفده غدایی بروجهله اصلاح لایق اولدیغنه اشارت واردر دیدیلر زیرا آرپه‌نك طبیعتی‌بارد ویابسدرخرمانك طبیعتی

تعالى عليه وسلم حضرتلرندن يمش اضحيه ايلدم ديو بيورمشدر . اما قراءت قرآن ايدوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اهدا ايتمك خصوصنده خبر واثر معلوم دكلدر زيرا بو خصوصى صحابهٔ كرامدن بر كيمسه نقل ايتمامشدر بو سببدن بر جماعت انكار ايتمشلردر . وصاحب الروح فقهاء متأخرينندن بعض كيمسه مستحبدر ديدكلرينى حكايه ايتمشدر و بعضيلر دخى بدعت كوردىلر زيرا پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى اندن غيدرز زيرا امتندن هر كشى كه برخير عمل اشليه اول عملك اجرى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه حاصلدرينه عمل ايدەنك اجرندن بر نسنه اكسلمز ديمشدر . امام شافعى رحمة الله بيورمشدركه هيچ برخير يوقدركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك امتندن بر كيمسه انى اشليه الا فخر كائنات حضرتلرى انده واصلدر ديمشدر . تحقيق النصره صاحبى رحمة الله عليه بعض محققيندن نقل ايدوب ايدر اهل اسلامك حسناتى واعمال صالحەسنك مثوباتى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك صحايفنده مسطوردر شولقدر اضعاف ايله كه حد وحصرين الله تعالى حضرتلرندن غيرى كيمسه بيلمز زيرا هر مهتدى وهر عامل كه قيامته دكين كلور بر عمل اشلسه شيخنه دخى انك مثلى اجر وفضيلت حاصل اولور وشيخنك شيخنه ايكى اولقدر اجر حاصل اولور واوچنجى شيخنه درت اولقدر اجر حاصل اولور ودردنجى شيخنه سكز اولقدر اجر حاصل اولور بو اسلوب اوزرينه تا فخر كائنات حضرتلرينه چيقنجه هر مرتبەده عدد مضاعف اولور و سلفك خلفدن تفضيلى بونكله معلوم اولور مثلا پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرندن صكره اون مرتبه فرض اولنسه بو حساب اوزره فخر عالم حضرتلرينه بيك يكرمى درت اجر حاصل اولور اون بر مرتبەيه وارسه فخر عالم حضرتلرينك اجرى ايكى بيك قرق سكز عدد اولور بو اسلوب اوزره مرتبه زياده اولدقجه عدد اجر مضاعف اولور ابدا بو حال اوزره كيدر ديو بيورمشلردر واستشكال مزبوردن بونكله جواب ويروب ديمشلردركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريچون قرائت ايدن كيمسه اكا زيادهٔ شرفله دعا ايتمك جمع انواع شرفده فخر عالم حضرتلرى كامل ايديكى معلوم ايكن بو دركه كو يا دعا ايدن كيمسه بونى ملاحظه ايلركه كندينك قبول دعاسى شيخنه ومعلمنه كندينك اجرى كبى اجر حاصل اولوب فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه وارنجه اضعاف مضاعفه اجرلر حاصل اولمغى متضمندر وبو جمله دنصكره دعانك نفعى داعى يه راجع اولور شول حيثيتدنكه قبول دعايى مشتملدر نتكيم بر كيمسه كعبهٔ معظمه يى كوروب (اللهم زد هذا البيت شرفا وتعظيما) ديسه فائدەسى دعا ايدنه راجعدر واول خواجهٔ عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه صلوات ويرمك خصوصنده دخى بويله ديمشلردر . ابن حجر رحمة الله عليه بونك مثلنه اشارت بيورمشدر سيد

حاورطبدر . پس حرما ايله آرپه معتدل اولور سائر طعام بوكا قياس اولنه

الحديث الثلاثون

(حدثنا عبد الله بن عبد الرحمن حدثنا سعيد ابن سليمان عن عباد بن العوام عن حميد عن انس) بو حديث شريفى حضرت انسدن اوچ واسطه ايله عبد الله بزه خبر ويردى (ان رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يعجبه الثفل) انس بيورديكه رسول اكرم حضرتلرى ثفله زياده رغبت ايدرلر ايدى ثفل لفظنك معناسنى بيان مراد ايدوب (قال عبد الله) مصنفك شيخى اولان عبد الله بيورديكه (يعنى) انس حضرتى ثفل لفظيله مراد ايدر (ما بقى من الطعام (طنجره . نك ديبنده قالان طعامى . بو حديث شريفده رسول اكرم حضرتلرينك تواضعنه دلالت واردر . دخى رسول اكرم حضرتلرينك عادت شريفلرى اهل واعيال ومسافر

كائنات افندیمز حضرتلرینه دعا ایله کعبه‌یه دعانك مناسبتی داعینك قبول دعاسنی مقتضی اولدقلری جهتندندرکه سید عالم افندیمز حضرتلرینه حسنات مضاعفه حاصل اولور کعبه‌یه حاصل اولماز . وخصایص امتدن بری دخی بودرکه بونلردن یتمش بیك کیمسه بلاحساب جنته داخل اولسه‌لر کرکدر . شیخین روایتلرنده بویله وارد اولمشدر . وامام طبرانی وبیهقی روایتلرنده دخی وارد اولمشدرکه (ان ربی وعدنی ان یدخل من امتی الجنة سبعین الفا لاحساب علیهم وانی سألت المزید فاعطانی مع کل واحد من السبعین سبعین الفا) دیو بیورلمشدر . یعنی تحقیقاربم بکاوعده ایلدیکه امتمدن یتمش بیك کیمسه‌یی بلاحساب جنته ادخال ایلیه وتحقیقابن زیاده طلب ایتدم اندن اول یتمش بیکدن هربرکشینك یانجه بکا یتمش بیك دخی اعطا ایتدی دیمکدر . بالجمله حق جل وعلا حضرتلری حبیب اکرمنی تعظیم وتکریم ایچون بوامته اول فضائل وکراماتی مخصوص قیلمشدرکه سائر امدن برینه ویرمامشدر بونلرك خصایص فضل وشرفلرینك تفاصیلی نیجه کتابلر اقتضا ایلرکه برمقدار صفحهٔ تقریر وبیانه مرقوم اوله ﴿وذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذوالفضل العظیم﴾

م م

وحتاجلری اکلده کندو اوزرلرینه تقدیم ایدرلر ایدی . پس طنجره‌نك اعلاسنده اولانی مذکورلره صرف ایدوب کندولری طنجره‌نك دیبنده قلان طعامی اکل بیوررلر ایدی . رسول اکرم حضرتلری طنجره‌نك دیبنده قلان طعامی سودکاری سائرلری نفس شریفلری اوزرینه اطعام طعامده ترجیح اولدیغی ایچوندر صلی الله علیه وسلم وعلی آله واهل بیته اجمعین

فهرست جلد اول مواهب لدنیه ترجمه‌سی معالم الیقین

٢ مقصد اول ازل ازالده ابتهاج رسالتده سرافراز قلندیغی بیاننده
٧ جمله اشیادن مقدم نه نسنه خلق اولندی آنك بیانی
٩ آدم علیه السلامه نفخ روح اولندیغنی
١٣ بیان حدیث «خرجت من نکاح»
٢٠ اول حضرتك انا رحمنه دوشدیکی ودنیایه تشریفلری واول کیجه ظهور ایدن علامتلر
٢٤ حضرت حلیمه‌نك حکایهٔ احوالی
٢٧ مهر نبوتك بیانی
٢٨ ابو طالب ایله شامه سفر ایلدیکی
٣٠ اول حضرته جبل حراده وحی کلدیکنك بیانی
٣٦ اولا ایمان ایله مشرف اولنلرك بیانی
٣٨ نبوتك آشکار اولدیغی وقریشی عموما دینه دعوت ایلدیکی
٤١ قریشك اول حضرته روحدن وغیریدن سؤاللری
٤٥ اسلام حضرت عمر رضی الله تعالی عنه
٥١ طائفهٔ جنی اسلامه دعوت بیوردقلری
٥٦ اول حضرتك مکه‌دن مدینه‌یه هجرتی
٦٢ ابو ایوبك خانه‌لرینه تشریفلری ومدینهٔ منوره‌ده توطنلری بیانی
٧٠ فصل اول حضرتك غزواتی واطرافه عسکر تعیین وارسال بیوردقلرینك ترتیب اوزره بیانی
٧٦ غزوهٔ بدر کبری
٩٣ غزوهٔ بنی قینقاع
٩٥ غزوهٔ سویق
٩٦ سریهٔ محمد بن مسلمه
٩٧ غزوهٔ انمار
٩٨ غزوهٔ نجران
٩٩ غزوهٔ احد
١١٢ غزوهٔ حمراء الاسد
١١٤ سریهٔ عاصم بن ثابت
١١٦ سریهٔ منذر بن عمر
١١٨ غزوهٔ بنی النضیر
١٢١ غزوهٔ ذات الرقاع
١٢٢ غزوهٔ بدر صغری
١٢٣ غزوهٔ دومة الجندل
١٢٤ غزوة الاحزاب
١٢٧ غزوهٔ بنی قریظه
١٣٢ سریهٔ محمد بن مسلمه
١٣٣ غزوة الغابه وسریهٔ عکاشة بن محصن
١٣٤ سریهٔ محمد بن مسلمه
١٣٤ سریهٔ زید بن حارثه
١٣٦ سریهٔ عبدالرحمن بن عوف
١٣٧ سریهٔ عبدالله بن رواحه
١٣٨ سریهٔ کرز بن جابر
١٣٩ وقعهٔ حدیبیه
١٤٦ غزهٔ خیبر
١٥٢ فتح وادی القری
١٥٣ عمرة القضا
١٥٦ سریهٔ ابن ابی العوجاء
١٥٩ سریهٔ عمرو بن العاص
١٦٠ سریهٔ ابی قتاده
١٦١ فتح مکهٔ مکرمه
١٧٥ سریهٔ خالد بن ولید
١٧٦ غزوة الحنین
١٧٨ سریهٔ عامر بن الاشعری
١٧٩ سریهٔ طفیل بن عمرو الدوسی
١٨٠ غزوهٔ طائف
١٨٤ سریهٔ قطبة بن عامر
١٨٥ قصهٔ کعب بن زهیر
١٨٧ غزوهٔ تبوك

١٩٥ سريهٔ اسامة بن زيد
١٩٧ مقصد ثانى فصل اول اول حضرتك اسماء شريفه‌سى بياننده
٢١١ فصل ثانى اول حضرتك اولاد كرامى بياننده
٢١٤ فصل ثالث ازواج طاهراتى بياننده‌در
٢٢٣ فصل رابع اول حضرتك عميلرى وعمته‌لرى ورضاعاقرنداشلرى وجد وجده‌لرى بياننده
٢٢٩ فصل خامس خدمتكارلرى وآزاد لولرى وبكجيلرى بياننده
٢٣١ فصل سادس امرالرى وايلچيلرى وكاتبلرى ومكتوبلرى بياننده
٢٤٨ فصل سابع مؤذنلرى وخطيبلرى وشعراسى وحاديلرى بياننده
٢٤٩ فصل ثامن آلات حربى بياننده‌در
٢٥١ فصل تاسع آتلرى ودوه‌لرى وسائر طوارلرى بياننده
٢٥٢ فصل عاشر اطراف امراسندن كلن ايلچيلر بياننده
٢٧١ مقصد ثالث فصل اول فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك كمال خلقتى وجمال وصورتى واخلاق حميده وخصال مرضيه‌سى بياننده
٣٠٢ تنبيه
٣٠٥ فصل ثانى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى انواع اخلاق حميده واوصاف پسنديده ايله اكرام بيورديغى بياننده
٣٣٢ فصل ثالثدن نوع اول اول حضرتك اكل وشربى بياننده
٣٥٨ نوع ثانى اول حضرتك لباسى وفراشى بياننده
٣٧٩ نوع ثالث اول حضرتك خاتونلريله معاشرت ومباشرتى بياننده
٣٨٥ نوع رابع اول ذات شريفك استراحتلرينى بياننده
٣٨٧ مقصد رابع رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك صدق نبوت ونبوت رسالتنه دلالت ايدن معجزات وخصايص وكرامات ظاهره‌سين بياننده
٣٩١ اعظم معجزاتى قرآن عظيم ايديكنك بيانى
٤٠٢ دنيايه كلوب آخرته انتقال ايدنجه ظاهر اولان آيات وعلامتلرى بيلدير انلردن برى انشقاق قمر قصه‌سيدر
٤٠٧ تنبيه وشمسك غروبندنصكره امر شريفلريله كيرورجوع ايتديكى
٤١٤ حنين الجذع فى المسجد
٤١٨ معجزهٔ جمل
٤٢١ كلرك تكلم ايلديكى
٤٢٢ مبارك بارمغندن آب جريان ايلديكى
٤٢٥ استسقايه چيقوب دعا بيورديغى
٤٢٦ يد شريفنك بركاتيله طعام زياده اولديغى
٤٣٤ فصل ثانى حق تعالى حضرتلرى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه مخصوص قيلوب انلر ايله سائر انبيا ومرسلين اوزرينه تشريف ايتديكى آيات وكرامات بيناتك بياننده
٤٥٢ قسم ثانى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه مخصوص حرام قلنان نسنه‌لرك بياننده
٤٥٣ قسم ثالث فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اولان مباحات بياننده‌در